Kallelse till sammanträde med Kommunstyrelsen

Datum och tid: 2021-04-06, klockan 17:00
Plats: Möller/Sahlin, stadshuset

Förhinder anmäls till Helena Heintz

Helena.heintz@eslov.se

Ordförande
Johan Andersson (S)

1. Val av justerare

2. Servicenämndens redovisning till kommunstyrelsen avseende aktuella frågor, mål och resultat samt väsentliga framtidsfrågor i enlighet med de ekonomiska styrprinciperna (KS.2020.0549)

Lars Månsson (S) *17:10*

3. Information avseende arbetet med översyn av riktlinjer för styrdokument (KS.2020.0391)

Anette Persson *17:30*

4. Godkännande av årsredovisning 2020 inklusive koncernbolagen (KS.2021.0003)

Tomas Nilsson *17:50*

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Godkännande av årsredovisning 2020 inklusive koncernbolagen
- Årsredovisning för Eslövs kommun inför politiskt beslut

5. Direktiv till ombud Eslövs Industribolag AB samt Fastighets AB Gäddan (KS.2021.0151)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Direktiv till ombud Eslövs Industribolag AB samt Fastighets AB Gäddan
- Årsredovisning 2020 för Eslövs Industrifastigheter AB
- Årsredovisning för Fastighets AB Gäddan

6. Direktiv till ombud vid årsstämma Eslövs Bostads

AB (KS.2021.0013)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut, Direktiv till ombud vid årsstämma Eslövs Bostads AB
- Årsredovisning 2020 Eslövs Bostads AB

7. Direktiv till ombud vid årsstämma Kraftringen AB (KS.2021.0083)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Direktiv till ombud vid årsstämma Kraftringen AB
- Finansiell rapport Kraftringen AB 2020
- Finansiell rapport Kraftringen Energi AB 2020
- Kraftringen Hållbarhetsrapport 2020

8. Stiftelsen Gamlegård - verksamhetsberättelse samt årsredovisning (KS.2021.0164)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Stiftelsen Gamlegård - verksamhetsberättelse samt årsredovisning
- Kultur och Fritid skrivelse; Verksamhetsberättelse för Stiftelsen Gamlegård 2020
- Borttagen på grund av personuppgifter.

9. Årsredovisning för Räddningstjänst Syd (KS.2021.0152)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Årsredovisning för Räddningstjänst Syd
- Räddningstjänst Syd Årsredovisning 2020
- Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2020 Räddningstjänst Syd
- Revisionsberättelse för 2020 Räddningstjänst Syd
- PM-konsekvenser vid utebliven uppräkning av medlemsavgift Räddningstjänst Syd

10. Direktiv till ombud årsstämma Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) (KS.2021.0146)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Direktiv till ombud årsstämma Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB)
- MERAB:s årsredovisning samt revisionsberättelse och granskningsrapport från Lekmannarevisorerna
- Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) Granskningsrapport för år 2020
- Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) Revisionsberättelse signerad exklusive signeringssida
- Mellanskånes Renhållnings AB Årsredovisning 2020 signerad exklusive signeringssidor

11. Direktiv till ombud vid årsstämma för Kommuninvest (KS.2021.0105)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Direktiv till ombud vid Kommuninvests stämma
- Inbjudan till Kommuninvest föreningsstämma 15 april 2021
- Föreningsstämmohandlingar Kallelse 15 april 2021

12. Yttrande över granskningsrapport av intern kontroll (KS.2021.0099) Tomas Nilsson *18:30*

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut, Granskning intern kontroll
- Missiv Granskning av intern kontroll
- Granskningsrapport Granskning av intern kontroll Eslövs kommun

13. Begäran om ytterligare utökning av stöd till föreningar med anledning av covid-19 (KS.2020.0362)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Begäran om ytterligare utökning av stöd till föreningar med anledning av covid-19
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 21, 2021 Kompensationsstöd för föreningar 2021

14. Remittering av Evenemangsstrategi för Eslövs kommun (KS.2020.0221) Cecilia Wennersten *18:45*

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Evenemangsstrategi
- Evenemangsstrategi remissversion mars 2021

15. Yttrande över förslag till lekplatsplan Annie Niubó *18:50*
(KS.2021.0087)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Yttrande över förslag till lekplatsplan
- Yttrande lekplatsplan
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 8, 2021 Remittering av förslag till lekplatsplan
- Remissversion Lekplatsplan, Målsättning och utvecklingsplan för lekplatser på allmän platsmark i Eslöv kommun
- Lekplatsplan Bilaga 1 Kartmaterial optimerad
- Lekplatsplan Bilaga 2 Samtal med barn och enkät
- Lekplatsplan Bilaga 3 Analys av Eslövs kommun lekplatser
- Slutrapport Jämlika barn leka bäst- temalekplats i Trollsjön

16. Yttrande över förslag till sjö- och vattendragsplan Petra König *19:00*
(KS.2021.0091)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Synpunkter på remissversion av Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut §7, 2021 Remittering av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun
- Följebrev - Remiss av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun
- Remissversion av Sjö och vattendragsplan för Eslövs kommun

17. Antagande av förslag till parkeringsnorm My Eriksson *19:05*
(KS.2020.0347)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Sammanställning av remissvar (bilaga 1)
- Förslag till Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020, reviderad (bilaga 2)
- Kommunstyrelsens beslut §106, 2020 Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 - Remissversion
- Parkeringsnorm april 2014 Eslöv

- Kultur-och fritidsnämndens beslut § 85, 2020 Remissvar på förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Barn- och familjenämndens beslut § 139, 2020 Yttrande över förslag till reviderad parkeringsnorm
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut § 108 2020, Yttrande över revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens bselut § 199, 2020 Yttrande över Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020
- Servicenämndnes beslut §182, 2020 Yttrande över förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Yttrande över förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Remissvar till förslaget av parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020
- Vård- och omsorgsnämndens beslut § 110, 2020 Yttrande över förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm

18. Förslag till bostadsförsörjningsprogram - samråd My Eriksson *19:15*
(KS.2021.0062)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; förslag till bostadsförsörjningsprogram - samråd
- Bostadsförsörjningsprogram 2016-2020
- Eslövs kommuns bostadsförsörjningsprogram 2021; samrådshandling
- Sändlista; Underrättelse om samråd

19. Utredning avseende exploatörsdrivna detaljplaner Mikael Vallberg *19:30*
(KS.2020.0117)

Beslutsunderlag
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Kommunstyrelsens beslut § 18 2020 Förslag till revidering av plan- och bygglovstaxan för Eslövs kommun avseende taxan för planbesked, detaljplaner och områdesbestämmelser
- Bilaga § 18 Återremissyrkande från SD gällande Revidering av plan- och bygglovstaxa för Eslöv
- Privat initiativrätt - planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning, sou 2019
- Härryda, rutin för exploatörsdriven detaljplan
- Härryda, mall planavtal exploatörsdriven dp
- Västerås, utvärdering byggherreplaner

20. Yttrande över samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022 – 2040 (KS.2020.0514) Moa Åhnberg *19:45*

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Yttrande över samrådsförslag till Regionplan för Skåne
- Eslövs kommuns synpunkter på Regionplan för Skåne 2022-2040 – samrådshandling
- Missiv till samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022 – 2040
- Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022 – 2040

21. Revidering av kommunstyrelsens reglemente (KS.2021.0101) Agneta Fristedt *20:00*

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Revidering av kommunstyrelsens reglemente
- Förslag till reglemente för kommunstyrelsen

22. Delegeringsordning för kommunstyrelsen 2021 (KS.2021.0038) Agneta Fristedt

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Delegeringsordning för kommunstyrelsen
- Förslag till delegeringsordning för kommunstyrelsen

23. Revidering av riktlinjer för flaggning (KS.2020.0330)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Revidering av riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun
- Förslag till riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun

24. Upphävande av styrdokumentet Strategi för tillväxt (KS.2021.0120)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Upphävande av styrdokumentet Strategi för tillväxt
- Strategi för tillväxt för Eslövs kommun

25. Upphävande av Lokal personalstadga för Eslövs kommun - PST 87 (KS.2021.0122)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Upphävande av Lokal personalstadga för Eslövs kommun - PST 87
- Personalstadga, lokal

26. Upphävande av policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten (KS.2021.0127)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Upphävande av policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten
- Externt finansierade utvecklingsarbeten, policy och strategi

27. Revidering av reglementen med anledning av ändrad lagstiftning (KS.2021.0148)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Revidering av samtliga nämnders och revisionens reglementen med anledning av ändrad lagstiftning

28. Revidering av instruktioner till kommundirektören (KS.2021.0165)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Revidering av instruktion till kommundirektören
- Instruktion för kommundirektören med förslag till revidering

29. Medfinansiering av Leader MittSkåne Utveckling 2021 (KS.2021.0166)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Medfinansiering av Leader MittSkåne Utveckling 2021
- Faktura avseende medfinansiering för 2021, Leader MittSkåne Utveckling
- Information om kommande programperiod, Jordbruksverket

30. Förfrågan från Leader Lundaland om medfinansiering av extrabudget för åren 2021-2022 (KS.2020.0389)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Medfinansiering av Leader Lundaland 2021
- Brev - Lundaland söker medfinansiering 2021 och 2022
- Beslut Jordbruksverket: Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022
- Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022

31. Tillfällig delegering till kommunstyrelsen om möjlighet att fatta förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (KS.2021.0161)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Tillfällig delegering till KS om möjlighet att fatta beslut om förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats pga covid-19
- Information om bemyndigandet för kommuner att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser
- Förslag till föreskrifter för Eslöv
- Bilaga 1, Trollsjöområdet i Eslöv, temalekplatsen, med tillhörande karta
- Bilaga 2, Stadsparken i Eslöv, lekplatsen, med tillhörande karta.
- Bilaga 3, badplatsen i Sjöholmen, med tillhörande karta
- Bilaga 4, rastplatsen i Höghult på Skåneleden, med tillhörande karta
- Bilaga 5, Gunnarrödsrasten på Kanotleden, med tillhörande karta
- Bilaga 6, Skateparken i Stehag, med tillhörande karta

32. Redovisning av ej slutbehandlade motioner 2021 (KS.2021.0023)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Redovisning av ej slutbehandlade motioner per april 2021
- Redovisning ej slutbehandlade motioner april 2021

33. Delegering av beslut om att bevilja finansiering av projektförslag inom Landsbygdsmiljonen (KS.2020.0154)

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Delegering av beslut om att bevilja finansiering av projektförslag inom Landsbygdsmiljonen
- Riktlinjer för landsbygdsutveckling, antagen av kommunstyrelsen 2020-03-30

34. Kommundirektören informerar (KS.2020.0548)

35. Redovisning av delegeringsbeslut

KS.2021.0114-1	Ramavtal avseende bränsle och drivmedel: Delområde 1a. Stationstankning av bensin, diesel och etanol
KS.2021.0114-2	Ramavtal avseende Bränsle och drivmedel; Delområde 1b. Stationstankning av HVO100
KS.2021.0114-3	Ramavtal avseende Bränsle och drivmedel; Delområde 3. Fordonsgas - Biogas 100
KS.2020.0477-6	Avtalstillägg avseende Rekryteringssystem
KS.2020.0156-8	Ramavtal avseende Konsulter för Fastighetsvärdering
KS.2020.0156-10	Ramavtal avseende Konsulter för mark och exploatering
KS.2020.0156-11	Ramavtal avseende Konsulter för Fastighetsvärdering
KS.2020.0156-12	Ramavtal avseende konsulter för fastighetsvärdering samt mark och exploatering
KS.2021.0117-1	Borgensförbindelse Eslövs kommun - Eslövs Ridklubb
KS.2017.0466-11	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 24, 2021 Samråd för detaljplan för fastigheten Falken 10, Eslövs kommun
KS.2018.0484-37	Avropsavtal Fordon 2021
KS.2018.0484-38	Avropsavtal Fordon 2021

KS.2018.0484-39	Avropsavtal Fordon 2021
KS.2021.0136-1	Personuppgiftbiträdesavtal gällande Adato, systemstöd vid rehabilitering.
KS.2021.0153-1	Avtal jordbruksarrende del av Eslöv Hassle 4:128
KS.2020.0082-2	Avtal om lägenhetsarrende del av Eslöv Skrivaren 1
KS.2021.0162-3	Avtal GIS-analys av bredbandsutbyggnaden i Eslövs kommun
KS.2021.0132-1	Avtal om jordbruksarrende del av Eslöv Värlinge 11:26,
KS.2020.0492-5	Ordförandebeslut; Igångsättningstillstånd för Häggebo förskola, 26 mars 2021
KS.2020.0213-79	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 33, 2021 Ny granskning för detaljplan för fastigheterna Färgaren 8 och 19
KS.2021.0182-1	Serviceavtal fastigheten Eslöv Slånbacken 6
KS.2017.0241-17	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 34, 2021 Samråd för detaljplan för del av fastigheten Örnen 4 med flera, Eslövs kommun
KS.2019.0335-14	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 35, 2021 Utökning av planområdet för detaljplan för Roslöv 1:7 och Östra Gårdstånga 7:6 i Flyinge, Eslövs kommun
KS.2021.0134-6	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 36, 2021 Presentation av befolkningsprognos 2021-2037
KS.2021.0014-23	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 37, 2021 Antagande av remissversion för lokalförsörjningsplan 2022-2026
KS.2021.0056-9	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 38, 2021 Plan för intern kontroll 2021 för Kommunledningskontoret
KS.2020.0005-6	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 39, 2021 Revidering av internbudget 2021 för Kommunledningskontoret

36. Anmälningar för kännedom

KS.2020.0473-15	Burlövs kommunfullmäktige § 6, 2021 Inriktningsbeslut om utökad samverkan om avloppsvattenrening (Hållbar avloppsrening – HAR)
KS.2021.0113-1	Servicenämndens beslut § 28, 2021 Uppföljning av projekt Effektiv fastighetsförvaltning
KS.2021.0113-3	Serviceförvaltningen; Effektiv fastighetsförvaltning, åtgärdsplan för 2021-2025, beslutad 2020-12-09
KS.2021.0113-2	Serviceförvaltningen Rapport. Uppföljning och återrapportering av Etapp 1 i åtgärdsplanen för Effektiv fastighetsförvaltning
KS.2021.0113-4	Servicenämndens beslut §180, 2020 Effektiv fastighetsförvaltning 2020 åtgärdsplan och tidplan utifrån utvärderingsrapport
KS.2019.0287-10	Överförmyndarnämnden § 21, 2021 Samarbete med överförmyndarnämnden i Lund - nu fråga om val av två ledamöter till styrgrupp
KS.2017.0028-13	Översyn av styrdokumentet Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap 1 mars 2021
KS.2021.0090-2	Delegationsbeslut Miljöavdelningen februari 2021
KS.2020.0255-3	Vård- och omsorgsnämndens beslut § 2, 2021 Förlängning av upprätthållande av kohortavdelningen för personer sjuka i covid-19

Godkännande av årsredovisning 2020 inklusive koncernbolagen

4

KS.2021.0003

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0003

2021-02-15
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Godkännande av årsredovisning 2020 inklusive koncernbolagen

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen upprättar förslag till årsredovisning för 2020 inklusive kommunkoncernen vilket omfattar Eslövs Bostads AB, Eslövs Industrifastigheter AB med dotterbolag och Mellanskånes Renhållnings AB.

Beslutsunderlag
Förslag till årsredovisning 2020, bilaga.
Revisionsberättelse för år 2020 från kommunrevisionen.

Beredning
I årsredovisningen framgår att kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning genom att de för mandatperioden finansiella målen uppfylls. Det lagstadgade kravet på ekonomisk balans är uppfyllt. Nämndernas verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning visar ett blandat resultat men bedöms sammanvägt bidra till kommunens ekonomiska hushållning.

Kommunens årets resultat är 74,7 mnkr vilket är ovanligt högt vilket beror på att 2020 har varit ovanligt år med en omfattande pandemi. Staten har temporärt kraftigt ökat statsbidragen t o m mer än fallet i skatteintäkter och gett full kompensation för kommunens sjuklönekostnader samt ersatt merkostnader inom viss verksamhet för pandemin. Nämnderna avslutar året med ett överskott med 30,2 mnkr. Avsättning har gjorts för miljösanering av Stenafastigheten samt nedskrivning av fastigheten Nunnan.

Kommunens investeringar har en ovanligt låg genomförandetakt med 28 procent vilket i huvudsak hänförs till lokaler där nya Sallerupsskolan är den enskilt beloppsmässigt största avvikelsen.

SKR skriver i cirkulär nr 58 från den 21 december att sektorns ovanligt höga resultat bör tas tillvara för att utjämna intäkterna över den kommande sämre konjunkturen fram till 2024. Överföring bör ske till

resultatutjämningsreserven. Kommunledningskontoret föreslår att 31 mnkr av årets resultat överförs till resultatutjämningsreserven med anledning av att staten temporärt ökat kommunens intäkter och minskat kostnaderna under pandemiåret 2020 med stort överskott som följd. Pandemin fortsätter under 2021. Staten har inte aviserat ett motsvarande högt ekonomiskt stöd under 2021 och statens kraftigt ökade skuldsättning begränsar rimligen de framtida möjligheterna till ekonomiskt stöd. Konjunkturens utveckling är ovanligt osäker med tanke på en försenad återhämtning i förhållande till den prognos som ligger till grund för budget 2021 samt risk för en allvarlig tredje pandemivåg. Medlen i reserven kommer att uppgå till 105 mnkr. Fullmäktige har i budgeten för 2021 aviserat översyn av regelverket för reserven.

Servicenämnden begär överföring av investeringsprojektet avseende utredning av idrottsplatser Marieholm, Stehag, Flyinge och Löberöd med 1 miljon kronor.

Även kommunkoncernen uppvisar en god ekonomisk hushållning med ett resultat med 118,5 mnkr.

De av kommunfullmäktige utsedda revisorerna tillstyrker att kommunens årsredovisning 2019 godkänns.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att

  godkänna årsredovisningen 2020 inklusive redovisningen för kommunkoncernen

  godkänna överföring av 31 mnkr till kommunens resultatutjämningsreserv

  godkänna överföring av investeringsprojektet utredning av idrottsplatser enligt servicenämndens begäran enligt ovan

Beslutet skickas till

Kommunens revisorer

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Antagen av kommunfullmäktige
2021-xx-xx

16 (1504)

Årsredovisning 2020

ESLÖVS KOMMUN

Innehåll: Kommunledningskontoret, ekonomiavdelningen
Produktion och layout: Kommunikationsavdelningen
Omslagsbild: Christoffer Borg Mattisson
Övriga bilder: Susanne Hultman, Håkan Sandbring, Kamikaze Arkitekter,
Möllers Arkitekter, iStockPhoto och Eslövs kommun

INNEHÅLL

Kommunens organisation 2020 4

Årets viktigaste händelser 6

Ordförande har ordet 9

Vad används pengarna till och var kommer de ifrån? 11

Förvaltningsberättelse – Året som gått 13

Finansiella rapporter 37

Noter 41

Ord och begrepp 47

Redovisningsprinciper 49

Kommunstyrelsen/Kommunledningskontoret 51

Barn- och familjenämnden 57

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 63

Kultur- och fritidsnämnden 69

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 73

Revisionen 79

Servicenämnden 81

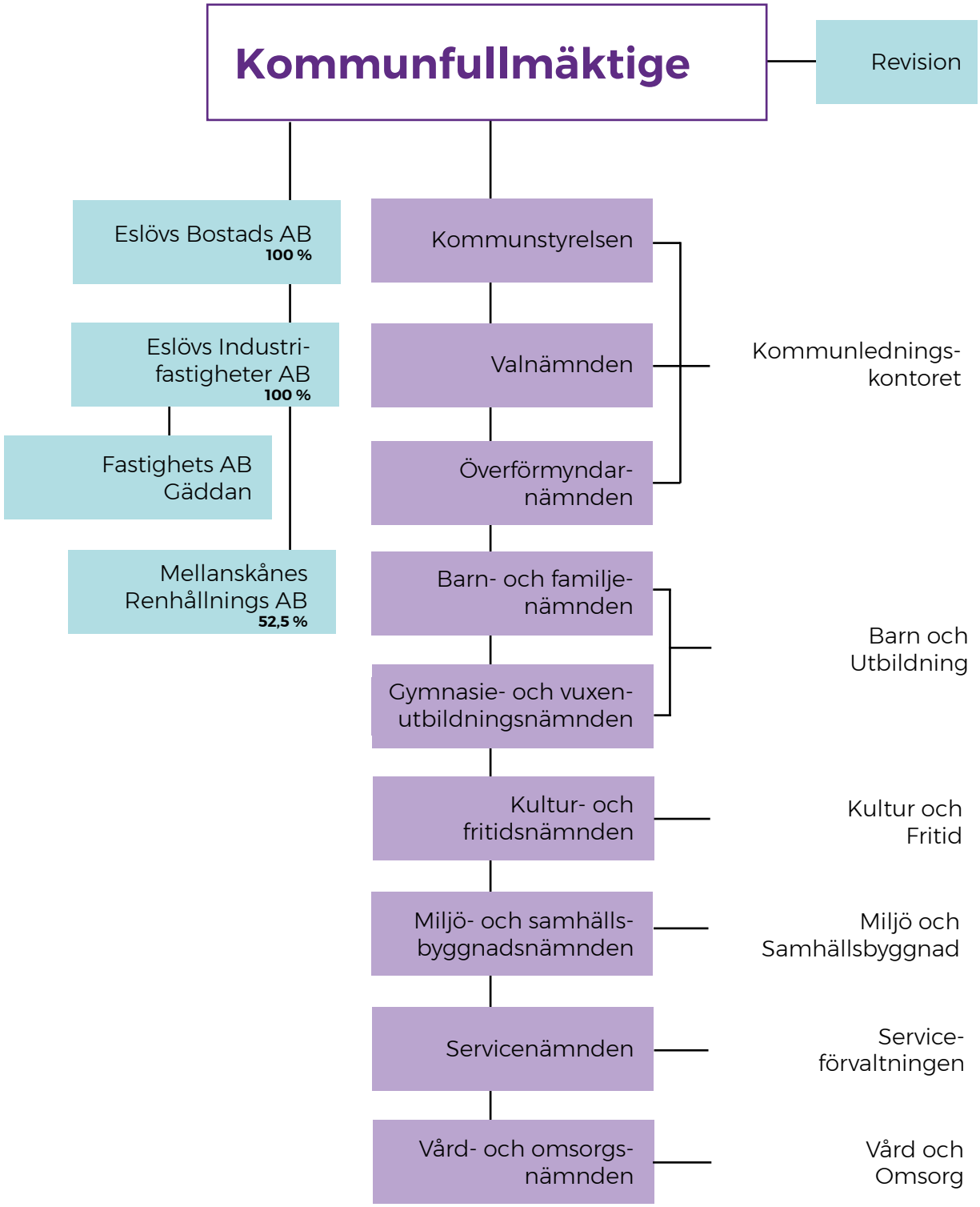
Vård- och omsorgsnämnden 87

Överförmyndarnämnden 93

Kommunala bolag och kommunalförbund 97

Verksamhet i Kommunalförbundsform 100

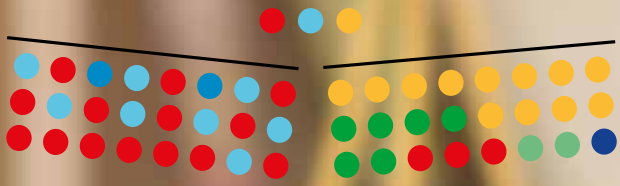
KOMMUNENS ORGANISATION 2020

Mandatfördelning i kommunfullmäktige fr.o.m. 2018-10-22

Majoritet:
- Socialdemokraterna 15
- Moderaterna 9
- Liberalerna 2

Opposition:
- Sverigedemokraterna 13
- Centerpartiet 6
- Vänsterpartiet 3
- Miljöpartiet 2
- Kristdemokraterna 1

Kommunstyrelsens ledamöter

Mandatperiod 2018-11-23–2022-10-14

Namn	Parti	Uppdrag
Johan Andersson	S	ordförande
Catharina Malmborg	M	1:e vice ordförande
Madeleine Atlas	C	2:e vice ordförande
Sven-Olof Wallin	L	ledamot
Janet Andersson	S	ledamot
Tony Hansson	S	ledamot
Mikael Wehtje	M	ledamot
Marianne Svensson	S	ledamot
Fredrik Ottesen	SD	ledamot
Ted Bondesson	SD	ledamot
Marlen Ottesen	SD	ledamot
Lars Holmström	V	ledamot
Rickard Sallermo	MP	ledamot

Styrelseledamöter i Eslövs Bostads AB	
Mikael Wehtje	Ordförande
Henrik Månsson	Vice ordförande
Gunnel Nilsson	
Laila Fast Petrovic	
Ingrid Lennervald	
Anders Molin	
Fredrik Ottesen	

Styrelseledamöter Eslövs Industrifastigheter AB	
Tony Hansson	Ordförande
Marianne Svensson	
Catharina Malmborg	
Anders Molin	
Kari Kajén	

Mellanskånes Renhållnings AB	
Tony Hansson	Ordförande
Lena Wöhlecke	
Rickard Sallermo	
Fredrik Ottesen	
Eva Bengtsson	
Mattias Larsson	
Ingemar Jeppsson	

ÅRETS VIKTIGASTE H

FÖRSTA TRYGGHETSBOENDET KLART I ESLÖVS KOMMUN

Det är Eslövs Bostads AB som i samarbete med Eslövs kommun erbjuder 38 lägenheter med hög standard som gör livet lite enklare för de boende. Trygghetsboendet erbjuder möjlighet till social gemenskap och gemensamma aktiviteter. Bland annat har hyresgästerna tillgång till en trygghetsvärd och en gemensamhetslokal. I anslutning till det centralt belägna boendet finns, förutom en gemensamhetslokal med kök och plats för cirka 40 personer, en trivsam trädgård med boulebana och platser för umgänge.

AVTAL OM ÖVERTAGANDE AV STENAFASTIGHETEN KLART

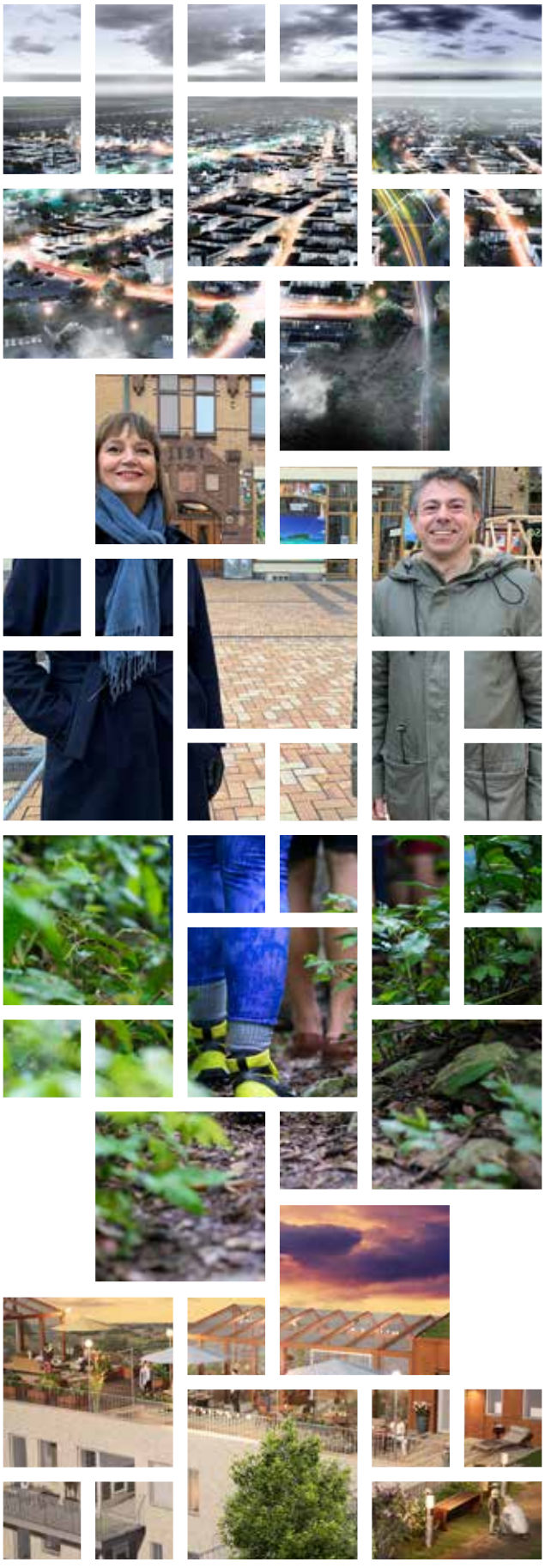
Avtal är undertecknat vilket innebär att Stena Recycling AB flyttar sin verksamhet med återvinning och avfallshantering från centrala Eslöv. Planen är att i framtiden ska ett nytt Eslöv växa fram öster om järnvägen, en stadsdel som år 2035 har 1 600 nya bostäder, vilka delar platsen med verksamheter och småföretag.

DELAR AV STORA TORG STOD KLARA INFÖR SOMMAREN

Lagom till midsommar var delar av Stora torgs ombyggnad i Eslöv klara och uteserveringarna öppnade.

HÄNDELSER

ÖVERSIKTSPLAN FÖR ÖSTRA ESLÖV

Nu finns ett förslag till fördjupad översiktsplan över hur Eslöv öster om järnvägen ska utvecklas. En stadsdel där varje område har sin egen karaktär, där bostäder och verksamheter samsas och där grönska får stor betydelse.

ESLÖV.SE HAR UTSETTS TILL LANDETS BÄSTA KOMMUNWEBB

Eslövs webbplats är bäst av alla landets 290 kommunwebbar. Det blev resultatet när medieföretaget IDG utsåg landets bästa webbplatser i olika kategorier. Ur motiveringen lyftes fram den tydlighet kommunen uppvisar i såväl sin navigering som kommunikation kring allt från pandemi till vägarbeten, det aktiva arbetet med innehållet och att medborgarna bjuds in till dialog rörande utvecklingen i kommunen.

BÄSTA SKÅNELEDSKOMMUN

Eslöv utses av Region Skåne till Årets Skåneleds-kommun. Ur motiveringen: Årets kommun är beviset på att varje meter av Skåneleden räknas. Även om sträckan till storleken är liten, har engagemanget varit stort. Under året har många positiva förändringar skett på kommunens Skåneled.

NY UTFORMNING AV FÖRENINGSTORGET

De närmaste fyra åren planeras det att byggas närmare 700 nya bostäder i Eslöv. Föreningstorget ska utformas så att bostadsdelens utemiljö går ihop med torget och skapar en öppen och inbjudande plats.

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Kommunen har, liksom hela samhället i övrigt, haft en tid med löpande anpassningar till pandemins utveckling. Verksamheterna fick ställas om och förändras för att hantera smittspridning av covid-19. Arbetssätten inom vård och omsorg har förändrats för att skydda våra äldre. En kohortavdelning tillskapades för att ta hand om äldre personer med konstaterad smitta.

Gymnasieskolan ställdes om till distansundervisning, nya arbetssätt och restriktioner infördes på förskolor och skolor. Fysiska möten blev till digitala möten och de som kunde fick börja arbeta hemifrån. Näringslivsdagar och frukostar ställdes om till digitala träffar.

Kommunen har också gått in med särskilda stöd till föreningslivet och näringsidkare har fått lättnader vad gäller myndighetsutövning. Två gåvor i form av presentkort har delats ut till personalen i syfte att uppmuntra personalen och ge bättre förutsättningar för det lokala näringslivet.

Kommunen har genom förändringar i verksamheten klarat av att ge en god service till våra medborgare samtidigt som utvecklingsarbetet har fortsatt.

Kommunen gör ett överskott på 74,7 miljoner kronor och nämnderna lämnar 30 miljoner kronor i överskott trots negativa prognoser i delårsbokslutet. Det goda resultatet beror också på tillskjutande medel från staten. Byggnationen av ny skola på Sallerup är framflyttad, vilket gör att en stor del av investeringsvolymen inte tagits i anspråk under året.

Efter mångårigt förhandlande slöts avtal med Stena om flytt från nuvarande tomt längs östra infarten, vilket ger staden möjligheter att utvecklas österut. En ny fördjupad översiktsplan för Östra Eslöv kom ut på samråd.

Under året har delar av den nya gatu- och torgmiljön kring Stora torg kunnat öppnas. Detta firades med enklare musikarrangemang i slutet av juni och med juldekorationer lagom till första advent. Cykelvägar och vägar runt torget beräknas vara klara lagom till sommaren 2021.

En markanvisningstävling avgjordes i området Gåsen, bakom Carl Engström-skolan, vilket kommer att bidra till nya bostadsrätter centralt i Eslöv.

Under året stod också kommunens första trygghetsboende klart i Eslövs Bostads AB:s regi.

I Örtofta invigdes ett nytt promenadstråk längs Kävlingeån som färdigställts genom samverkan med byalag, Leader i Skåne och kommunen.

Löberöd, Kungshult och Hurva är först ut i en ny landsbygdssatsning. Intresset har varit stort bland de boende i byarna. 110 förslag inkom som invånarna under vintern röstat om. De vinnande förslagen ska nu förverkligas.

Ett nytt cykelstråk har knutit samman Ystadsvägen med Stinstorget.

Kommunens webbplats fick pris som Sveriges bästa kommunwebb.

Region Skåne utsåg Eslöv till bästa Skåneledskommun.

Med stor glädje kan vi konstatera att kommunen ökat sitt invånartal till drygt 34 000 invånare 2020. Kommunens anställda har bidragit med ett gott arbete trots utmaningarna med pandemin. Nu ser vi framåt mot en fortsatt god utveckling i hela kommunen.

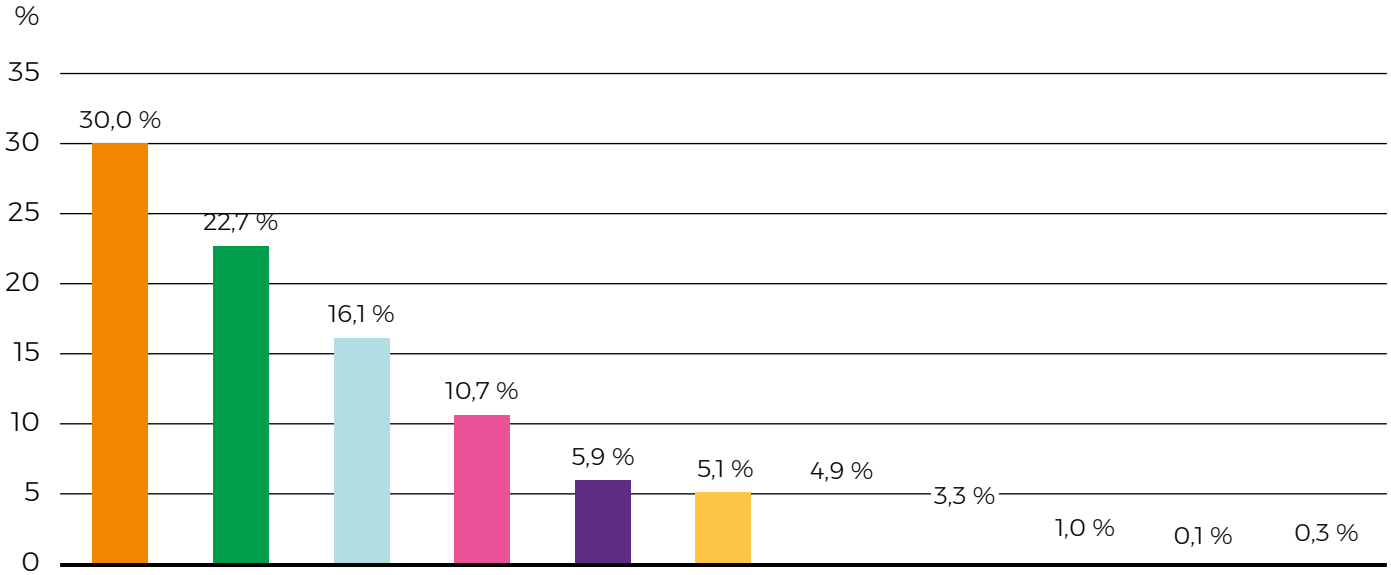
Johan Andersson (S)

Kommunstyrelsens ordförande

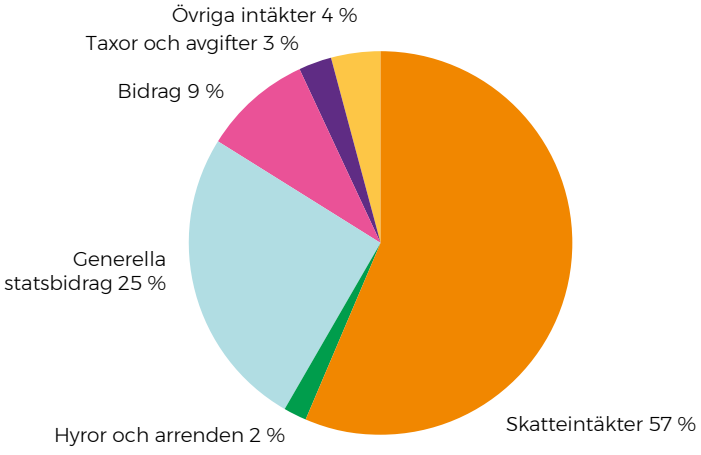
VAD ANVÄNDS PENGARNA TILL OCH VAR KOMMER DE IFRÅN?

VILKA VERKSAMHETER ANVÄNDS PENGARNA TILL?

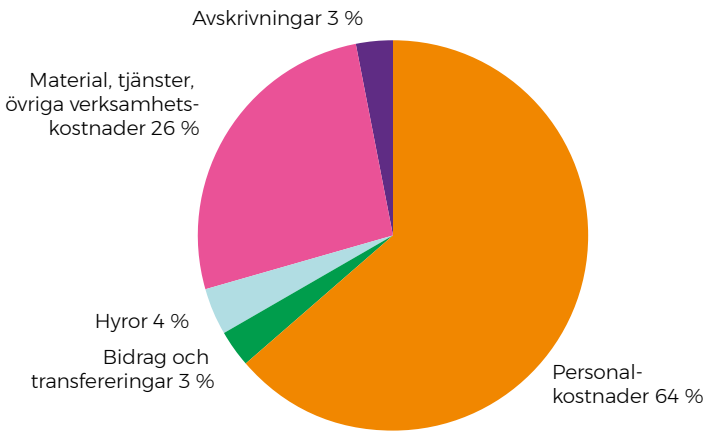

- 30,0 % Vård och omsorg
- 22,7 % Grundskola
- 16,1 % Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg
- 10,7 % Gymnasie- och vuxenutbildning
- 5,9 % Individ- och familjeomsorg
- 5,1 % Kultur och fritid
- 4,9 % Infrastruktur, skydd, miljö, gata, park mm
- 3,3 % Kommungemensam verksamhet
- 1,0 % Politisk verksamhet
- 0,1 % Kollektivtrafik
- 0,3 % Integration och arbetsmarknadsåtgärder

VAR KOMMER PENGARNA IFRÅN?

HUR ANVÄNDS PENGARNA?

ETT TUSEN
1000

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE – ÅRET SOM GÅTT

OMVÄRLD

Övergripande ekonomisk utveckling

Samhällsekonomin har drabbats hårt av covid-19-pandemin under året. Tillväxten i landet minskade med 3,3 procent för helåret. Ekonomin backade som mest under det andra kvartalet. Därefter har viss återhämtning skett, dock med bakslag efter en andra våg. Pandemin var okänd när prognoser om den ekonomiska utvecklingen togs fram inför och i början av året.

SKR gör nu bedömningen att det rådande svaga konjunkturläget kommer att stärkas under 2021 med en tillväxt på 2,5 procent. Inledningen av 2021 blir dock svag eftersom pandemin har kommit in i en andra våg. Arbetslösheten beräknas ligga på ca 9 procent de kommande två åren, vilket innebär en viss ökning jämfört med året som gick. Även inflationen har påverkats av utvecklingen och uppgick till 0,5 procent under året. Staten har kraftigt ökat sin skuldsättning för att dämpa de ekonomiska effekterna för samhället.

Fallet i skatteintäkter för kommunsektorn har vägts upp av ökade statsbidrag som till och med är högre än bortfallet av skatteintäkter. Statsbidrag har även utgått för vissa merkostnader i kommunerna som kan relateras till pandemin, och sektorns kostnader för sjuklöner har kompenserats med bidrag för större delen av året. Den sammanlagda effekten blir att sektorn kommer att göra ett historiskt högt ekonomiskt resultat.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

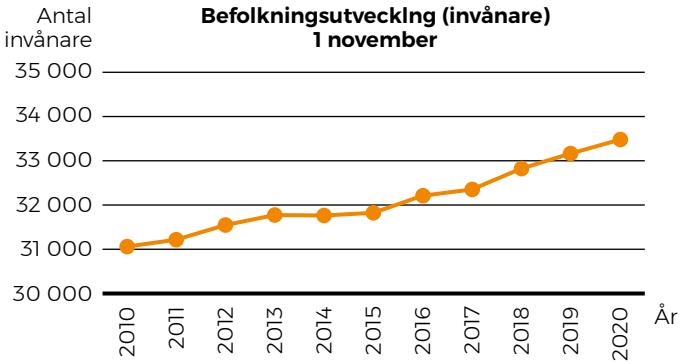
Procentuell förändring om inte annat anges

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BNP*	1,4	-3,3	2,5	3,3	2,7	2,0
Konsumentpris, KPI	1,8	0,5	0,9	1,5	1,9	2,3
Timlön, kommun/landsting	2,6	2,1	2,5	2,2	2,3	2,4
Skatteunderlagsprognos**)	2,8	1,7	2,5	4,0	4,1	3,1

* Kalenderkorrigerad utveckling
** SKR:s prognos för skatteunderlag i december 2020

Befolkningsutveckling

Befolkningstillväxten i landet har även den påverkats av pandemin med stängda gränser. Befolkningen i åldersgruppen 15–74 år ökade med 0,4 procent, vilket är svagt i förhållande till 2019. I kommunen uppgick befolkningen till 34 111 personer vid årets slut. Intäkterna för 2021 styrs av befolkningen den 1 november vilken uppgick till 34 088 personer. I kommunens planering i samband med budget 2020 antogs befolkningen uppgå till 34 200 personer.

Åldersfördelning 2020

Ålder	Utfall 2020	*)Prognos 2020	Andel % Eslöv utfall
ålder 0–5	2 510	2 521	7,4 %
ålder 6–15	4 484	4 490	13,2 %
ålder 16–18	1 291	1 275	3,8 %
ålder 19–64	19 402	19 371	56,9 %
ålder 65–79	4 683	4 713	13,7 %
ålder 80–	1 718	1 698	5,0 %
Summa	**34 088**	**34 068**	**100,0 %**

*) 2020-02-28 prognos helår

Arbetsmarknadsutveckling

Årsmedeltal för den totala arbetslösheten i åldersgruppen 16–64 år var i Eslövs kommun 9,8 procent, vilket är en ökning med 1,3 procent jämfört med föregående år. Arbetslösheten i riket 2020 var 8,5 procent jämfört med 7 procent året före. I Skåne län uppgick arbetslösheten till 10,7 procent, vilket är en försämring med 1,4 procentenheter. (Ekonomifakta)

INTERNATIONELLA SKEENDEN

Brexit är genomfört inför årsskiftet 2020/2021. In i det sista befarades ett avtalslöst förhållande mellan Storbritannien och Europa men i sista stund ingicks ett avtal. En handelskonflikt är därmed undanröjd.

Pandemin har träffat större delen av Europa relativt hårt. EU har tagit upp lån för att stimulera den ekonomiska återhämtningen i medlemsländerna. Sverige har ett stort exportberoende, varför EU:s stimulanser kan förbättra återhämningen inom exportindustrin och därmed även svensk ekonomi. Problemet på sikt är återbetalning av den ökade offentliga skulden som begränsar framtida ekonomiskt utrymme.

FN:s Agenda 2030-mål

De globala målen och Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

I kommunens mål för mandatperioden har FN:s globala mål för en hållbar utveckling arbetats in i kommunens målstruktur, som baseras på kommunens vision och det politiska handlingsprogrammet för mandatperioden. De globala målen kommer att påverka kommunens framtida utveckling.

KONCERNEN – DE SENASTE FEM ÅREN

Kommunala koncernen	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	649,6	613,4	638,2	634,5	669,9
Verksamhetens kostnader	-2 459,9	-2 404,8	-2 361,1	-2 261,8	-2 207,8
Årets resultat	118,5	64,9	47,7	85,8	62,5
Soliditet	43,8 %	47,6 %	48,9 %	49,5 %	48,6 %
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	30,5 %	31,9 %	31,6 %	30,8 %	28,7 %
Investeringar (netto)	415,1	306,1	279,9	240,6	201,4
Självfinansieringsgrad	61 %	62,0 %	62,3 %	84,1 %	88,6 %
Långfristig skuld	1 775,5	1 413,4	1 234,8	1 202,0	1 065,6
Antal anställda	2 703	2 612	2 702	2 665	2 662

Kommunen	2020	2019	2018	2017	2016
Folkmängd	34 088	33 789	33 503	33 118	32 807
Kommunal skattesats	20,54	20,54	20,54	20,54	20,24
Verksamhetens intäkter	412,4	409,8	437,7	425,7	452,2
Verksamhetens kostnader	-2 342,7	-2 292,1	-2 243,8	-2 139,3	-2 086,4
Årets resultat	74,7	44,8	37,7	71,3	47,6
Soliditet	60,9 %	66,5 %	69,2 %	71,7 %	72,0 %
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	39,4 %	41,2 %	41,1 %	40,5 %	38,0 %
Investeringar (netto)	167,6	179,40	222,30	144,60	155,20
Självfinansieringsgrad	89,8 %	66,9 %	47,7 %	94,8 %	75,4 %
Långfristig låneskuld	540,5	377,6	248,9	213,9	134,8
Antal årsarbetare	2 535	2 570	2 633	2 601	2 596

Den sammanställda redovisningens syfte är att ge en helhetssyn på kommunens verksamhet och ekonomi. En väsentlig del av Eslövs kommuns verksamhet bedrivs i annan form än i nämnder och förvaltningar. För att ge en helhetsbild över kommunens verksamhet redovisas under detta avsnitt information om kommunens samlade verksamhet och ekonomiska ställning.

Kommunkoncernen Eslöv består av, förutom kommunen Eslöv, bostadsbolaget Eslövs Bostads AB, Eslövs Industrifastigheter AB med ett dotterbolag samt Mellanskånes Renhållnings AB (52,5 procent).

Verksamheter som drivs i kommunalförbundsform är
- Räddningstjänst Syd och
- VA SYD.

Eslövs kommun äger dessutom del i
- Kraftringen AB,
- Sydvatten AB,
- Kommunassurans Syd Försäkrings AB,
- andelskapital i Kommuninvest ekonomiska förening,
- Inera AB och
- Sydarkivera.

Då kommunens ägarandel understiger 20 procent ingår dessa bolag inte i den sammanställda redovisningen. Kapitalandelen finns i not 12.

Under året har kommunens borgensåtaganden inom koncernen uppgått till 1 318,2 mnkr, vilket är en ökning med 203,5 mnkr beroende på utökad borgen för Eslövs Bostads AB och Sydvatten.

Kommunkoncernens ekonomiska ställning

Årets resultat

Kommunkoncernens resultat för 2020 uppgick till 118,5 mnkr. Detta är en förbättring jämfört med 2019 då resultatet uppgick till 64,9 mnkr. Det förbättrade resultatet beror främst på att både Eslövs kommun och Eslövs Bostads AB visade på stora överskott. Inget av bolagen hade negativa resultat.

Låneskuld

Kommunkoncernens låneskuld uppgick 2020-12-31 till 1 775,5 mnkr. För att kunna möta invånarnas behov av bostäder och ökad service kommer investeringarna att öka kraftigt de närmsta åren. Med detta följer också att en allt större låneskuld kommer att byggas upp. Vidareutlåningen från kommunen till VA SYD:s investeringar bygger på skulden ytterligare. Ökade räntor kan få negativa konsekvenser för framtida handlingsutrymme. En god planering och uppföljning av lånebehovet kommer att bli allt viktigare. Skuldsättningsgraden uttryckt i procent uppgår till 100, vilket innebär att skulderna täcks av det egna kapitalet.

Under 2021 kommer Eslövs Industrifastigheter att säljas och dotterbolaget Fastighets AB Gäddan förvärvas då av Eslövs kommun.

Privata utförare (mnkr)

Under 2020 har privata aktörer drivit kommunal verksamhet för totalt 181,5 mnkr

Vård- och omsorgsnämnden	
Externa placeringar LSS	6,3
Externa placeringar socialpsykiatrin	8,9
Personlig assistans	20,2
Socialtjänst över 18 år externa placeringar	14,3
Externa placeringar äldreomsorg	4,8
Barn- och familjenämnden	
Förskola och pedagogisk omsorg	31,4
Fritidshem	3,8
Förskoleklass	1,0
Grundskola	14,6
Placering socialtjänsten	8,1
Ensamkommande barn	3,8
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	
Privata huvudmän	40,1
Vuxenutbildningen	3,0
Varav YH	2,2
Arbetsmarknadsenheten	0,3
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	
Driftsentreprenad	13,4
Skötsel finpark	2,6
Driftsunderhåll belysning	2,1
Vinterväghållning	0,6

Ekonomiska nyckeltal för kommunkoncernen		
Årets överskott	118,5 mnkr	
Soliditet >30 % (31/12-20)	43,80 %	
Likviditet ska täcka löpande kostnader		

Uppfylld

POLITISKA BESLUT, VÄSENTLIGA FÖRÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN OCH ANDRA FAKTORER SOM LEDER TILL BEHOVSFÖRÄNDRINGAR AVSEENDE KOMMUNAL SERVICE

Den ojämförbart största händelsen under året är pandemiutbrottet.

Pandemin har medfört störst verksamhetsmässiga effekter för omsorgen av de äldre med besöksförbud, dödsfall, nya hygienrutiner, lageruppbyggnad och distansundervisning för gymnasiet. Ekonomiskt för kommunen har de lägre skatteintäkterna kompenserats med statsbidrag. Även bibliotek och andra delar inom kultur- och fritidsverksamheten, Medborgarhuset, politiska sammanträden och digitala möten har påverkats.

Nya ekonomiska styrprinciper är antagna av kommunfullmäktige.
- Under 2020 har kommunfullmäktige fastställt nya ekonomiska styrprinciper. Revideringen av dessa har väntat in Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer och vägledningar med anledning av ny bokförings- och redovisningslag och revisionens översyn av kommunens investerings- och budgetprocess.

Utökad samverkan inom avloppsrening
- VA SYD har lanserat förslag med ökat regionalt samarbete inom avloppsrening.

Utveckling av Östra Eslöv
- Fördjupad översiktsplan för utvecklingen av stadsdelen Östra Eslöv.

Föreningstorget utvecklas
- Plan för utveckling av Föreningstorget med nya bostäder för bland annat äldre.

Nytt modernt trygghetsboende
- Eslövs Bostads AB har öppnat nytt trygghetsboende på Kvarngatan med kommunalt ekonomiskt stöd.

Kulturskolan utvecklas
- Vid Lilla teatern sker tillbyggnad av Kulturskolan.

Försäljning av Eifab
- Kommunens industribolag är ute till försäljning på marknaden.

ÅRETS VIKTIGASTE HÄNDELSER

Första trygghetsboendet klart i Eslövs kommun

Det är Eslövs Bostads AB som i samarbete med Eslövs kommun erbjuder 38 lägenheter med hög standard som gör livet lite enklare för de boende. Trygghetsboendet erbjuder möjlighet till social gemenskap och gemensamma aktiviteter. Bland annat har hyresgästerna tillgång till en trygghetsvärd och en gemensamhetslokal. I anslutning till det centralt belägna boendet finns, förutom en gemensamhetslokal med kök och plats för cirka 40 personer, en trivsam trädgård med boulebana och platser för umgänge.

Avtal om övertagande av Stenafastigheten klart

Avtal är undertecknat vilket innebär att Stena Recycling AB flyttar sin verksamhet med återvinning och avfallshantering från centrala Eslöv. Planen är att i framtiden ska ett nytt Eslöv växa fram öster om järnvägen, en stadsdel som år 2035 har 1 600 nya bostäder vilka delar platsen med verksamheter och småföretag.

Delar av Stora torg stod klara inför sommaren

Lagom till midsommar var delar av Stora torgs ombyggnad i Eslöv klara och uteserveringarna öppnade.

Översiktsplan för Östra Eslöv

Nu finns ett förslag till fördjupad översiktsplan över hur Eslöv öster om järnvägen ska utvecklas. En stadsdel där varje område har sin egen karaktär, där bostäder och verksamheter samsas och där grönska får stor betydelse.

Eslöv.se har utsetts till landets bästa kommunwebb

Eslövs webbplats är bäst av alla landets 290 kommunwebbar. Det blev resultatet när medieföretaget IDG utsåg landets bästa webbplatser i olika kategorier. Ur motiveringen lyftes fram den tydlighet kommunen uppvisar i såväl sin navigering som kommunikation kring allt från pandemi till vägarbeten, det aktiva arbetet med innehållet och att medborgarna bjuds in till dialog rörande utvecklingen i kommunen.

Bästa Skåneledskommun

Eslöv utses av Region Skåne till Årets Skåneledskommun. Ur motiveringen: Årets kommun är beviset på att varje meter av Skåneleden räknas. Även om sträckan till storleken är liten, har engagemanget varit stort. Under året har många positiva förändringar skett på kommunens Skåneled.

Ny utformning av Föreningstorget

De närmaste fyra åren planeras det att byggas närmare 700 nya bostäder i Eslöv. Föreningstorget ska utformas så att bostadsdelens utemiljö går ihop med torget och skapar en öppen och inbjudande plats.

MÅLUPPFYLLELSE

Vision och mål

Det politiska handlingsprogrammet för kommunens utveckling antogs av fullmäktige under 2019. Visionen inför år 2025 *Skånes bästa kommun att bo och verka i* från förra mandatperioden gäller fortfarande liksom tidigare målstruktur. Fullmäktige fastställde nämndernas förslag till effektmål i november samma år. Uppföljning av kommunens måluppfyllelse med mätbara indikatorer sker därmed för första gången i samband med årsredovisningen 2020.

Perspektiv inom vilka utveckling och förbättring av verksamheten ska ske:

- Medborgare och andra intressenter
- Tillväxt och hållbar utveckling
- Verksamhet och medarbetare

Mål för Eslövs kommun

Målstruktur:

Inriktningsmål – visar i vilken riktning hela organisationen ska arbeta

Effektmål – talar om vad som ska uppnås inom respektive nämnds verksamhet

Leveransmål – vad som ska göras, aktiviteter, i förvaltningarna för att utveckla/förbättra verksamheten

Därutöver finns uppdrag som beskriver de satsningar och strategier som ska genomföras och som nämnder konkretiserat i mätbara mål och verksamhetsplaner utifrån sina specialuppdrag.

Utveckling och förbättring av verksamheten – samlad bild av aktuell måluppfyllelse med beaktande av indikatorvärden

Uppföljning sker i förhållande till kommunens inriktningsmål, vilken grundas på nämndernas bedömning av aktuell måluppfyllelse. Till stöd för bedömningen finns indikatorer, vilka används i uppföljningen nedan, då dessa är beslutade av fullmäktige och ibland visar ett absolut resultat i förhållande till effektmålet, till exempel meritvärden i skolan.

AKTUELL MÅLUPPFYLLELSE

Perspektiv Medborgare och andra intressenter

Insatser för att uppnå inriktningsmålet *En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet* pågår. Målet är hittills inte helt uppfyllt. Alla nämnder bidrar till att målet ska uppfyllas bland annat genom arbete med medborgardialoger på landsbygden, tryggheten i förskola och skola, att minska utanförskapet i skolan, tryggheten i boendemiljön och i samhället generellt, stödet till personer i behov av ställföreträdare och ett förbättrat valdeltagande år 2022.

Vissa av effektmålen som hör till inriktningsmålet är uppfyllda, men de flesta bedöms som delvis uppfyllda och några som ej uppfyllda. Indikatorer som mäter elevers upplevda studiero respektive trygghet inom gymnasie- och vuxenutbildningen påvisar signifikanta förbättringar sedan förra året.

Elevers närvaro i grundskolan och deras behörighet till gymnasieskolan är viktiga parametrar för att förhindra utanförskap. Andelen elever med en närvaro över 90 procent har under året minskat med 13 procentenheter. Det är svårt att avgöra betydelsen av minskningen med anledning av restriktionerna som pandemin medfört. Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolan har ökat med 2 procentenheter.

Kommunen har fortsatt med väktarrondering som en del i att öka tryggheten. Dessutom har en samordningstjänst tillsats och samarbete genomförs med stiftelsen Ett Tryggare Sverige. Under året har en plan för barnrättsarbete färdigställts liksom en modell för medborgardialog, riktlinjer för nationella minoriteter och en plan för säkerhets- och trygghetsarbete, digitala samrådsmöten och e-tjänster.

Rättssäkerhet och effektiv myndighetsutövning inom kommunens miljö- och samhällsbyggnadsverksamhet är fortsatt på hög nivå med full måluppfyllelse

För att uppnå inriktningsmålet *Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet* över pågår utvecklingsarbete i syfte att få nöjdare medborgare och företagare. Insatser genomförs för att förbättra bemötande och möjliggöra att fler kan lösa ärenden via kommunens webbplatser. Inriktningsmålet är inte uppfyllt. Antalet e-tjänster inom flera av kommunens verksamheter ökar troligen inte i den takt som behövs för att målet ska uppnås.

Kommunens hemsida, eslov.se, utsågs under 2020 till Sveriges bästa kommunwebb av medieföretaget IDG. I motiveringen framgår bland annat att hemsidan är tydlig både avseende navigering och kommunikation, att kommunen jobbar aktivt med innehållet och bjuder in till dialog om kommunens utveckling.

Mätningar avseende svarstid på e-post, inlägg på sociala medier och ökning av antal följare och så kallade likes ger fortsatt bra resultat. I kommunens nyhetsrum för journalister har antalet visningar av nyheter och pressmeddelanden ökat med drygt 700 procent sedan 2018.

I Svenskt Näringslivs undersökning av företagsklimatet försämras resultatet av det sammanfattande omdömet från 3,82 till 3,44 på en skala från 1 till 6. Under 2019 klättrade kommunen 24 placeringar till plats 130. I 2020 års mätning placerade sig Eslövs kommun på plats 134.

Pågående insatser såsom förbättring av infarterna till byarna och huvudorten och säkerställande av god tillgång till rekreationsområden vid nybyggnation ska bidra till att inriktningsmålet *Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas* uppfylls. Målet är inte uppnått. Tillsammans med nämnda insatser ska förbättrat skydd och utveckling av naturområden, ökad attraktivitet på mötesplatser, välskötta fastigheter invändigt och utvändigt och ökad tillgänglighet till kommunens verksamheter genom ökad närvaro leda till ökad upplevd trygghet. Nettoinflyttningen till Eslöv från övriga skånska kommuner ska vara positiv, vilket uppnåtts under året.

Eslövs kommun utsågs till Årets Skåneledskommun 2020 av Region Skåne. I samarbete med gata, trafik, park inom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden sköter LSS daglig verksamhet och socialpsykiatrin inom vård- och omsorgsnämnden den del av leden som går genom kommunen.

Enligt polisens årliga trygghetsmätning har en väsentlig förbättring skett av den upplevda tryggheten. Det har inte varit aktuellt med skydd av ytterligare naturmark under året. Under året har underhållet av kommunens fastigheter motsvarat målsättningen.

Inriktningsmålet *Tillgång till varierande bostäder i hela kommunen* är inte uppnått. En del i arbetet med att uppfylla målet är att skapa nya boendeformer för äldre. I januari 2021 öppnas Eslövs första trygghetsboende. Under mandatperioden planeras för att fler attraktiva och tillgängliga boendeformer skapas för äldre och övriga medborgare.

För att få en bra variation på bostadsmarknaden mellan hyres-, bostads- och äganderätter behöver andelen mellan dessa upplåtelseformer ändras i nyproduktionen. En indikation på att målet uppfylls är om andelen nyproduktion av hyresrätter minskar med 35 procentenheter till 43 procent medan andelen nyproduktion av bostadsrätter ökar från 9 till 21 procent och äganderätter från 13 till 36 procent.

Sammantaget kan konstateras att det pågår mycket utvecklings- och förbättringsarbete för att uppnå målen inom perspektivet *Medborgare och andra intressenter*.

Perspektiv Tillväxt och hållbar utveckling

Inriktningsmålet *Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat* är inte uppfyllt. Flera nämnder har fortsatt inte kunnat prioritera sina ansvarsområden i kommunens handlingsplan för miljömålsarbete. Under 2020 beslutades ett omtag så att handlingsplanen utvecklas och samordnas med Agenda 2030 samt att föreslagen kemikalieplan inordnas. Vidare har ett naturmiljöprogram antagits. Riktlinjer för dagvattenutsläpp och förslag till sjö- och vattendragsplan har tagits fram för beslut under 2021.

Andelen fossilbränslefria fordon inom kommunen har ökat liksom användandet av cykel som transportmedel. Arbetet med inventering av nedlagda deponier är nu avslutat.

Två av kommunens förskolor har certifierats med Grön Flagg och alla förskolor arbetar med att skapa giftfria förskolor. Kultur- och fritidsnämndens arbete med hållbara arrangemang fick ändrade förutsättningar med anledning av pandemin.

För att uppnå inriktningsmålet *Välutbyggd infrastruktur med goda kommunikationer* ska andelen hållbara transporter och antal resande med kollektivtrafik öka, liksom andelen hushåll med tillgång till bredband. Inriktningsmålet är inte uppnått. Andelen fossilfria fordon i kommunen har ökat med cirka fem procent under det senaste året och behöver öka med ytterligare 14 procent för att nå målsättningen. Antalet cyklister har ökat med nästan 30 procent, vilket innebär att målsättningen för år 2022 på cirka 9 700 cyklister nästan är uppnått.

Mätning av antalet resande med kollektivtrafik har inte publicerats i tid för att ingå i analysen. Troligen har det skett en minskning med anledning av pandemin.

Kommunen samverkar med övriga skånska kommuner för att fler ska få tillgång till bredband. I slutet av år 2019 hade 81 procent av alla hushåll tillgång till bredband. Resultat från en ny mätning som genomfördes av Post- och telestyrelsen i oktober 2020 presenteras i mars 2021. I kommunens bredbandspolicy år målsättningen att minst 95 procent av kommunens hushåll och företag skulle ha tillgång till bredband 2020.

Inriktningsmålet *Insatser som leder till arbete eller studier* är inte uppnått. Totalt sett har de indikatorer som ska påvisa att målet uppnåtts utvecklats negativt under året. Eftersom pandemin påverkar elevers studiesituation och arbetsmarknaden, är det svårt att identifiera vilken påverkan gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens insatser för att uppnå inriktningsmålet har haft.

Andelen gymnasieelever som övergår till arbete efter avslutade yrkesutbildningar minskar från 74 till 57 procent. För elever som avslutat utbildning inom bygg och anläggning är andelen som övergått i arbete lika hög som tidigare år, medan andelen minskat för elever som avslutat restaurang- och livsmedelsprogrammet.

Inom både den grundläggande och gymnasiala utbildningen för vuxna liksom yrkesvuxenutbildningen har andelen elever som fullföljt utbildningen minskat.

Utveckling mot måluppfyllelse av inriktningsmålet *Attraktiva skolor med stärkta studieresultat* är sammantaget positiv. Barn- och familjenämnden arbetar med att barn och elever ska nå nationella mål inom förskole- och grundskoleverksamheterna, att arbetssätt utvecklas för att ge likvärdiga förutsättningar till lärande och att förtroendet för verksamheterna ska vara högt hos elever och vårdnadshavare. Indikationer finns på att andelen elever som kan läsa när de lämnar årskurs ett ökar, att elever med godkända betyg i matematik i årskurs 6 ökar och att det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 förbättras.

Även gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet ska bidra till att inriktningsmålet uppfylls. Antalet elever som söker sig till kommunens gymnasieskola som förstahandsval har ökat under året med 14 procent till 308. Under året har andelen gymnasieelever som tagit examen inom fyra år ökat, medan andelen som tagit examen inom tre år har minskat. Förändringarna är svåra att analysera med anledning av relativt små elevgrupper och att betydelsen av distansundervisningen till följd av pandemin är svårtolkad.

Servicenämndens ansvarar för att utbildningsverksamheterna har en avbrottsfri IT-miljö och attraktiva måltider. Den avbrottsfria IT-miljön ligger på en fortsatt hög nivå på 98 procent. Antalet elever som besöker skolrestaurangerna har minskat under året. Det är en naturlig följd av ökad elevfrånvaro på grund av restriktionerna med anledning av pandemin.

Inriktningsmålet *En kommun som både attraherar nyföretagande och stärker befintligt näringsliv* uppnås inte. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har ett stort antal samarbeten med näringsliv, högskolor och universitet i syfte att samverka kring utformandet av nämndens utbildningar och för att uppnå matchning mellan kommunens utbildningar och näringslivets behov.

Under året har kommunen genomfört näringslivsfrukostar och näringslivsdagar i nytt format, advisory board, företagsbesök och -träffar samt skickat välkomstbrev till nya företag. Det kan konstateras att nyföretagandet, fem nya företag per 100 invånare, ligger över förväntad nivå och förutsättningarna att nå målsättningen på 5,2 år 2022 är goda. Det årliga antalet företag som avregistreras i kommunen minskar och antalet arbetsplatser ökar.

Uppföljning av inriktningsmålen inom perspektivet Tillväxt och hållbar utveckling visar en positiv utveckling men att det finns behov av omtag avseende miljö och klimat. Det är också av högsta vikt att följa utvecklingen av kommunens utbildningsverksamhet och insatser som leder till studier eller arbete för att undvika långsiktiga försämringar som följd av den pågående pandemin.

Perspektiv Verksamhet och medarbetare

Uppföljning av inriktningsmålet *En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik* påvisar utveckling inom bland annat digitalisering. Under året har den digitala mognaden ökat gällande digitala möten. Antalet timmar i digitala möten via kommunens verktyg har ökat från 1,5 timme under januari till 564 timmar under november. Utöver dessa möten ställde hela gymnasieskolan om till distansundervisning och ett mycket stort antal andra digitala sammankomster har genomförts.

Överförmyndarnämnden utvecklar möjligheten för ställföreträdare att lämna in årsredovisningar digitalt. Det införs under våren 2021 och kommer bland annat innebära förenklad hantering och automatisering av vissa kontroller. Vård- och omsorgsnämnden fokuserar på välfärdsteknologi och flera nämnder arbetar med att öka antalet e-tjänster och effektivisera ärendehanteringen. Inom både barn- och familjenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter pågår samverkan med högskolor och universitet för att utveckla arbetssätt.

Under året påbörjades ett test med uppkopplade saker, Internet of Things (IoT). Tillgången till analysunderlag som blir möjlig genom uppkopplingen ska användas för identifiera hur kommunens arbetssätt på bästa sätt kan utvecklas.

Antalet e-tjänster har ökat under året, men inte i den omfattning som är önskvärt för att uppnå målet.

Svaren i årets medarbetarenkät visar att medarbetarna anser att arbetsplatsen arbetar utifrån värderingen om nyskapande. På skalan 1 till 5 blev årets genomsnittliga bedömning 4,2. Riktvärdet för år 2022 är 4,0.

Samtliga nämnder bidrar till måluppfyllelsen av inriktningsmålet *Attraktiv arbetsgivare*. Fokus är på kompetensförsörjning, hälsa och arbetsmiljö. Även för detta inriktningsmål påverkas möjligheten att analysera av pandemin. Hälsotalet har utvecklats negativt. Det kan till stor del förklaras av ökad korttidsfrånvaro, vilket är en naturlig följd av Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

I brukarnära verksamheter har arbetsbelastningen ökat under pandemin. I övrigt visar enkätundersökningar att omställningen pandemin inneburit för kommunens medarbetare fungerat bra. Ungefär 20 procent av kommunens medarbetare har i stor utsträckning arbetat hemifrån.

Cirka 90 procent av alla nyrekryteringar av tillsvidareanställda hade, enligt mätning, den kompetens och den erfarenhet som efterfrågades när tjänsterna utlystes. Enligt medarbetarenkäten hade 90 procent av alla medarbetare en plan för kompetensutveckling, vilket är ungefär lika stor andel som året innan. Medarbetarnas engagemang mäts genom att nio frågor i medarbetarenkäten sammanställs till ett index. För Eslöv var indexvärdet 80 år 2019 och 83 år 2020. Det kan jämföras med medelvärdet för samtliga kommuner som valt att genomföra mätning. Det var 79 båda åren.

Ett sätt att påvisa en arbetsgivares attraktivitet är att mäta medarbetarnas syn på att rekommendera sin arbetsplats till andra. När kommunens medarbetare skattar detta på en skala från 1 till 5 i medarbetarenkäten blir medelvärdet 4,2.

Uppföljning av inriktningsmålet *Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt* visar att målet inte är uppfyllt.

Mätningar av hur väl kommunens Kontaktcenter fungerar visar höga resultat.

Utredningstiden inom socialtjänst för barn och ungdom har minskat med 8 procent. Inom vård- och omsorgsnämnden pågår implementeringen av genombrottsmetoden, vilket väsentligt förbättrar möjligheterna att ta tillvara medarbetarnas erfarenheter och sprida kunskapen vidare. Inom barn- och utbildningsnämnden pågår arbete för att barn, elever och vårdnadshavare ska ges möjlighet till påverkan och delaktighet.

Inriktningsmålet *Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten* är fortsatt uppfyllt. Medarbetarenkäten visar att medarbetarnas bedömning ligger på över 4,2 på en femgradig skala, både avseende att kommunens chefer är förebilder för värderingarna och att arbetsplatserna arbetar utifrån dem.

Sammanvägt visar uppföljningen av inriktningsmålen inom perspektivet Verksamhet och medarbetare att utveckling pågår och har kommit olika långt inom kommunens olika verksamheter. En del av detta förklaras av att följderna av pandemin påverkar verksamheterna på olika sätt och i olika hög grad

KOMMUNENS EKONOMISKA UTVECKLING OCH RESULTAT

Budgeten för 2020 planerades utifrån ett överskott med drygt 15 mnkr. I samband med upprättandet av delårsrapporten per den 31 augusti visade prognosen att planerat resultat klart skulle förbättras och uppgå till 52,2 mnkr vid årets slut. När året nu summeras visar det sig att kommunens överskott ytterligare förbättrats och uppgår till 74,7 mnkr. Skälen till det goda överskottet är:

1. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 2 060 mnkr mot budgeterade 2 028 mnkr. Det är en väsentlig ökning som förklaras av att skatteintäkterna till kommunen visserligen minskade, på grund av den ekonomiska avmattningen i samhället med 27 mnkr mot planerat i budget, men vägdes väl upp av ökade statsbidrag med 59 mnkr efter beaktande av negativa slutavräkningar för 2019 och 2020. SKR:s prognoser har under året varierat förhållandevis mycket beroende på osäkerheten kring pandemins effekter för ekonomin.
2. Kommunen har bokat upp statsbidrag för delar av pandemins merkostnader inom äldreomsorg och LSS med preliminärt 16,3 mnkr. Även viss ersättning för december månad har nyligen blivit sökbart.
3. Värdetillväxten på placerade pensionsmedel ytterligare 1,5 mnkr.
4. Investeringstakten är lägre än planerat, 167,6 mnkr mot planerat 593,2 mnkr (inklusive pågående investeringar över förra årsskiftet).
5. Nämnderna har förbättrat sina resultat under slutet av året från -11,3 mnkr i delårsrapporten till ett överskott med 30,2 mnkr (en förbättring med 41,5 mnkr). Nämnderna har beviljats en tilläggsbudget sent på året och fått statsbidragen motsvarande sjuklönekostnader som tillskott, vilka uppgår till ca 20 mnkr.

God ekonomisk hushållning, balanskrav och uppfyllelse av övergripande finansiella mål

Kommunens ekonomiska planering ska enligt lag upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. I budget ska enligt kommunens finansiella mål ett överskott planeras som minst motsvarar en procent av skatteintäkterna och de generella statsbidragen.

I budget 2020 planerades för ett ekonomiskt överskott med 15 mnkr motsvarande 0,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. I delårsrapporten per den 31 augusti bedömdes överskottet öka till 52,2 mnkr eller 2,6 procent. Kommunen fick 61,3 mnkr i extra statsbidrag via två beslut av riksdagen under det första halvåret som kompensation för bedömt fall i skatteintäkter. Slutregleringarna av skatteintäkterna vid årets slut för 2019 och 2020 visar sig vara sämre än tidigare beräkningar av SKR. För 2019 minskas intäkterna med 674 respektive 715 kr per invånare för 2020. Regeringens bedömningar av den ekonomiska utvecklingen har varit högre än utfallet när alla deklarationer är klara liksom de senaste prognoserna.

Årets resultat redovisar ett verkligt överskott med 3,6 procent före avsättning till RUR vilket är väsentligt bättre än planerat överskott i budget. Resultatförbättringen i samband med delåret möjliggjorde en tilläggsbudget för nämnderna. Den ytterligare förbättringen vid årets slut möjliggör avsättning till resultatutjämningsreserven vilket SKR för fram i cirkulär nr 58 med anledning av de förväntade höga resultaten för sektorn. Syftet är att hantera den överskottssituation som kan förväntas uppstå i bokslutet för 2020 för att utjämna intäkter över den svagare konjunkturcykel som väntar till 2024.

God ekonomisk hushållning innebär ett årligt resultatöverskott för att säkerställa skyddet för kommunens tillgångar och åtaganden mot invånare och anställda. Kommunens möjligheter att finansiera investeringar utan att ta upp lån ökar.

Totalramen för resursförbrukningen uppgår till 2 060 mnkr och nettokostnaderna blev 2009,2 mnkr, vilket ger en förbrukning av 97,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidragsintäkter. Kommunen når 2,5 procents överskott beroende på extra statsbidrag, ersättning för sjuklönekostnader, andra driftskostnadseffekter med anledning av pandemin och nämnderna har överskott med 30,2 mnkr.

Investeringsnivån sett över fem år 2020–2024 indikerar en nivå på cirka 1,3 mdkr, medan kommunens resultat och avskrivningar ger ett utrymme med cirka 420 mnkr för samma period. Investeringsnivån är drygt tre gånger så hög som kommunen kan finansiera utan skulduppbyggnad. Sett till året som gick genomfördes investeringar för 167,6 mnkr, medan årets resultat och avskrivningar uppgick till 153,6 mnkr.

Finansiellt mål, årets resultat (mnkr)

År	Finansiellt mål i budget	Resultat för verksamhet*)	Nettokostnader	Procent	Verkligt resultat	Procent
2018	19,0	30,7	1 874,5	1,6	37,7	2,0
2019	19,5	34,1	1 952,3	1,7	44,8	2,3
2020	20,3	72,7	2 009,2	3,6	74,7	3,7

*)Resultatet reduceras med engångsintäkter samt jämförestörande poster

God ekonomisk hushållning och de finansiella målen fastställdes i samband med budget 2019 för mandatperioden. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt och ett verksamhetsmässigt perspektiv. Ur ett finansiellt perspektiv ska varje generation själv bära sina kostnader.

Varje generation bär själv kostnaderna för den service den konsumerar. Ingen kommande generation skall behöva betala för det som tidigare generation förbrukat.

Så stor nytta som möjligt av befintliga resurser skall skapas för kommuninvånarna. De finansiella målen anger att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Verksamhetsmålen ska spegla effektiviteten och göra uppdraget tydligt mot kommuninvånarna.

De övergripande finansiella målen om resursutrymme för verksamhet och årets resultat är uppfyllda. Det indikativa målet kring investeringsvolym ger en signal om hög investeringsvolym.

Kommunen kommer att ha tre övergripande finansiella mål under mandatperioden:

- **Resursutrymme för verksamhet**
  Skatteintäkterna utgör tillsammans med generella statsbidrag och budgeterat finansnetto huvudsaklig intäktskälla och innebär en totalram för resursutrymmet med 2 060 mnkr netto.
- **Årets resultat**
  Överskott på minst 1 procent av skatte- och generella statsbidragsintäkterna, 20,6 mnkr.
- **Självfinansieringsgrad** av investeringar införs från 2019. Skälet är det höga investeringsbehovet under perioden. Målet sätts till 40 procent i snitt under perioden 2019–2023. Självfinansieringsgraden får inte understiga 30 procent under ett enskilt år.

SAMMANSTÄLLNING AV FINANSIELLA MÅL

För varje mål beskrivs hur det är kopplat till kommunens definition av god ekonomisk hushållning.

Uppfylld nivå | Delvis uppfylld nivå | Ej uppfylld nivå | Ingen mätning

Vitt fält = inget nämndspecifikt mål

Mål	Ur perspektivet god ekonomisk hushållning	Måluppfyllelse
Resursutrymme för verksamhet	Skatteintäkterna utgör tillsammans generella statsbidrag och budgeterat finansnetto huvudsaklig intäktskälla och innebär en totalram för resursutrymmet med 2 060 mnkr netto för 2020. Målet är helt uppfyllt med en nettoförbrukning med 2009 mnkr.	Uppfyllt
Årets resultat	Överskott på minst en procent av skatte- och generella statsbidragsintäkter uppnås helt med ett resultat med 3,6 procent.	Uppfyllt
Självfinansieringsgrad	Investeringar får inte understiga 30 procent under ett enskilt år eller 40 procent i snitt under perioden 2020–2024. Målet uppfylls helt för 2020 och troligen även för perioden. Kommunen uppnår kravet på god ekonomisk hushållning.	Uppfyllt

VERKSAMHETSMÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Till bedömningen om god ekonomisk hushållning hör måluppfyllelse av nämndernas verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. En samlad bedömning av kommunens övergripande finansiella måluppfyllelse och nämndernas verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning blir att kommunen uppnått god ekonomisk hushållning.

Måluppfyllelsen av nämndernas verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning uppvisar ett delvis förbättrat resultat jämfört med ett år tidigare både avseende kommunens överskott, skolresultat och att tillgodose det ökade behovet av vård och omsorg. Pandemin och den fallande konjunkturen har påverkat flera delar för måluppfyllelse.

- Kommunens överskott är klart bättre än målet och överstiger den vanligt förekommande nivån med 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Fler elever är behöriga till gymnasiet efter avslutad grundskola.
- Antalet elever som klarat sina gymnasiestudier inom fyra år har ökat.
- Antal personer som deltagit i kultur- och fritidsaktiviteter har minskat med anledning av pandemirestriktionerna.
- Fler personer har inte avslutat behovet av försörjningsstöd och behov av ekonomiskt bistånd för studier och arbete med anledning av pandemin och den fallande konjunkturen.
- Fastighetsunderhållet motsvarar beslutad nivå med 150 kr per kvadratmeter.
- Underhållet av gator ska motsvara det årliga behovet. Större investeringar med årsanslag har genomförts under våren på Jerusalemsvägen, Lärkvägen, Skolgatan, Stenslagaregatan, Strövägen, Åldermansvägen, Lapplandsvägen, Skomakaregatan och Ellingevägen. Investeringsprojekt tillkommer.
- Vård- och omsorgsnämnden har inom given ekonomisk ram tillgodosett det ökade behovet av vård och omsorg med beaktande av uppbokning av bidrag från Socialstyrelsen.
- Behov av och årligen sänkta kostnader för försörjningsstöd uppnås inte med anledning av den fallande konjunkturen.
- Överförmyndarnämnden har nu förberett för att öka antalet ärenden per handläggare med stöd av digitaliserade processer.

God ekonomisk hushållning bedöms ha uppnåtts när det finansiella målet om resursutrymme, överskott i form av årets resultat, finansiering av investeringar samt flertalet verksamhetsmål nåtts. Till bedömningen om god ekonomisk hushåll-

ning hör måluppfyllelse av nämndernas verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning.

Balanskravet klarades enligt det lagstadgade balanskravet 2020 med 41,7 mnkr, se not 9. Jämförelsestörande post som avgår avser orealiserad vinst på kapitalplaceringar, reavinst på försäljning, utbetald försäkringsersättning och nedskrivning av fastighet.

Balanskravsresultat (mnkr)	2020
Årets resultat enligt resultaträkningen	74,7
Reducering av samtliga realisationsvinster	-5,0
varav orealiserade vinster +1,5 mnkr	
varav reavinst försäljning + 1,0 mnkr	
Utbetald försäkringsersättning +2,5 mnkr	
Återföring av nedskrivning -3 mnkr	3,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**72,7**
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-31,0
Balanskravsresultat	**41,7**

Resultatutjämningsreserven omfattar 74 mnkr. Reserven kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, det vill säga i sämre ekonomiska tider. Kommunen har ett särskilt regelverk som fullmäktige antagit för när insättning och uttag kan ske. Medel från reserven har ännu inte använts. Avsättning föreslås för 2020 med 31 mnkr, vilket motsvarar resultatet över två procent.

Resultatutjämningsreserv (mnkr)			
År	**2018**	**2019**	**2020**
Ingående värde	74	74	74
Reservering till RUR	0	0	31
Disponering av RUR	0	0	0
Utgående värde	**74**	**74**	**105**

EKONOMISK ANALYS

Analysmetod

Analysen bygger på fyra aspekter:

- Resultat och kapacitet
- Risk och kontroll

Resultat och kapacitet visar på vilken balans kommunen haft mellan sina intäkter och kostnader under året och över tid samt den kapacitet kommunen har för att möta finansiella svårigheter på kort och lång sikt. Årets resultat analyseras, hur det uppstått samt hur tendenser och obalanser påverkar kapaciteten. Även investeringsutvecklingen omfattas av analysen.

Risk och kontroll visar vilka risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet samt vilken kontroll kommunen har över den ekonomiska utvecklingen. Här analyseras låneskuld, borgensåtaganden och pensionsåtaganden. Ett tecken på god kontroll är att upprättade planer och budgetar följs. Här analyseras bland annat nämndernas budgetavvikelser.

Analys

Balanskravet i kommunallagen anger att kommunens resultat ska överstiga noll, det vill säga visa överskott. Kommunens egen målsättning är att resultatet ska vara minst 1,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag inklusive fastighetsavgift. Årets resultat blev 74,7 mnkr inklusive reavinster.

Avvikelsen mot budget 2020 blev 59,7 mnkr bättre, då budget 2020 planerades för knappt en procents överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag med 15 mnkr.

Kommunens verksamhetsmässiga resultat exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 72,7 mnkr.

Årets överskott 2020 blev 22,5 mnkr högre än i delårsrapporten inklusive finansförvaltningen och avvikelsen jämfört med budget ett överskott med 59,7 mnkr.

Nämnderna når ett resultat med 30,2 mnkr vilket är 41,5 mnkr bättre än prognosen i delårsbokslutet. Vård- och omsorgsnämndens förbättrade resultat förklaras med statsbidrag för merkostnader med anledning av pandemin och ersättning för sjuklönekostnader. Gymnasie- och vuxenutbildningen visar ett större överskott till följd av ökade interkommunala intäkter och högre klassfyllnad. Barn- och familjenämnden har fått högre intäkter, vilket beror främst på högre statsbidrag än budgeterat, interkommunala intäkter samt den statliga sjuklönekompensationen. Servicenämnden har ett underskott med 12,2 mnkr då nämnden inte genomfört effektiviseringskrav med 10 mnkr. En extern utredning har under året lett fram till en effektiviseringsplan. Måltidsverksamheten gick med 2,2 mnkr i underskott med anledning av pandemin. Se närmare redogörelse under respektive nämnd.

Sammanställning bokslut 2019, prognos delårsrapport 2020 samt bokslut 2020 (mnkr)					
	Bokslut 2019	**Prognos Delårsrapport 2020**	**Bokslut 2020**	**Budget 2020**	**Avvikelse 2020**
Nämnder totalt	-1 898,8	-1 972,6	-1 917,7	-1 947,9	30,2
Finansförvaltningen	-53,5	-65,0	-91,5	-80,1	-11,4
Verksamhetens nettokostnad	**-1 952,3**	**-2 037,6**	**-2 009,2**	**-2 028,0**	**18,8**
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 967,4	2 070,9	2 060,0	2028,0	32,0
Finansnetto	29,7	18,9	23,9	15,0	8,9
Årets resultat	**44,8**	**52,2**	**74,7**	**15,0**	**59,7**

Finansförvaltningen

Finansförvaltningens bokslut för 2020 är ett överskott med 29,5 mnkr i förhållande till budgeten. Finansförvaltningen har i bokslutet 19 mnkr sämre resultat i förhållande till budgeten än vad som visades i delårsrapporten.

Finansförvaltningens poster består av många olika delposter. Personalrelaterade poster inklusive pensioner har gett ett överskott med 6,5 mnkr. Volymer och reserver har gett ett överskott med 8,7 mnkr. Tillkommande hyror och sanering ett underskott med 3,3 mnkr. För Stenatomten har det gjorts avsättning för förorenad mark med 18 mnkr. Fastigheten Nunnan har skrivits ner med 3 mnkr på grund av renoveringsbehov. Kraftringen, allmän platsmark visar ett överskott med 1,1 mnkr. Försäkringsersättning avseende förskola i Örtofta utbetalas med 2,5 mnkr. Markförsäljning ger ett överskott med 1 mnkr.

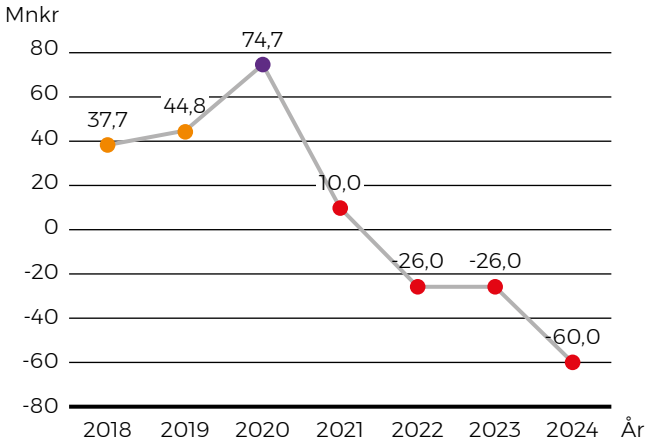
Skatteintäkter och generella statsbidrag har gett ett överskott med totalt 32 mnkr, varav skatteintäkterna har gett ett underskott med 26,7 mnkr och generella statsbidrag ett överskott med 58,7 mnkr.

Finansnettot, det vill säga skillnaden mellan kostnader och intäkter, har gett ett överskott med cirka 8,9 mnkr på finansförvaltningen. Överskottet beror framförallt på Kraftringen och ett mindre överskott på orealiserade kapitalvinster för kapitalplaceringar. Räntekostnaderna är också lägre på grund av att kommunen har haft god likviditet och inte har behövt öka upplåningen i större utsträckning.

Finansförvaltningen/Kommunstyrelsen	
Avvikelse budget bokslut 2020 (mnkr)	**Summa**
Personalrelaterade poster inklusive pensioner	6,5
Volymer, reserver	8,7
Exploatering, avslutning diverse projekt	-6,0
Tillkommande hyror	-3,3
Stenatomten förorenad mark	-18,0
Nedskrivning av Nunnan p.g.a. renoveringsbehov	-3,0
Kraftringen allmän kommunal plastmark	1,1
Försäkringsersättning förskola Örtofta	2,5
Övriga intäkter, markförsäljning	1,0
Skatteintäkter och generella statsbidrag	32,0
Finansiella intäkter/finansiella kostnader	8,9
Intern ränta finans	-0,1
Övriga poster	-0,8
Summa	**29,5**

Diagrammet nedan visar årets resultat samt antagen budget med flerårsplan för åren 2021–2024.

- Bokslut 2018 och 2019
- Bokslut 2020
- Budget 2021 samt flerårsplan 2022–2024

Kommunens ekonomiska utveckling styrs av ett stort antal faktorer. Vissa kan påverkas genom kommunala beslut medan andra ligger utanför kommunens kontroll. Bland exempel på de senare kan nämnas förändrad lagstiftning, utfall i skatte- och utjämningssystem, befolkningsutveckling. Nedan framgår hur kommunens ekonomi påverkas av förändringar i ett antal faktorer.

En förutsättning för en ekonomi i balans är god prognossäkerhet för skatteintäkter och generella statsbidrag samt budgetföljsamhet i verksamheterna.

INTÄKTER

Kommunens huvudsakliga intäkter är skatteintäkter, generella statsbidrag och fastighetsavgift, vilka finansierar den löpande verksamheten. Dessa intäkter motsvarar ca 82 procent av kommunens totala intäkter, vilket är något högre än 2019.

Skatteintäkterna blev 26,7 mnkr lägre än antagen budget. Generella statsbidrag däremot blev kompenserade av staten med ytterligare medel och överskottet blev 58,7 mnkr. Kommunens antagande om befolkningsökning påverkar prognoserna för intäkterna. Till stöd för planeringen finns kommunens befolkningsprognos samt kontinuerlig uppföljning av in- och utflyttning av befolkningen som hämtas från folkbokföringen samt jämförelse med SKR:s skatteprognos för riket. 2020 budgeterades skatteintäkterna utifrån 34 200 invånare den 1 november 2019.

Utfallet blev 1 november 2019 33 789 invånare, vilket blev 11 personer fler än antagandet i budget 2020. Varje invånare ger i genomsnitt 58 700 kr i intäkt. Slutavräkningen av skatteintäkterna för 2019 blev 8,2 mnkr sämre än planerat i budget 2020. Avräkningen för 2019 regleras likvidmässigt i januari år 2021. Skatteutfallsprognosen för 2020 blev 20,2 mnkr sämre än planerat.

Skatteintäkterna, tillsammans med de generella statsbidragen, ökade totalt med 92,6 mnkr under 2020 eller 4,7 procent i förhållande till 2019.

Kommunen har en ny intäktskälla sedan 2008 via den kommunala fastighetsavgiften. 2018 gav nettotillskottet kommunen en intäkt med 22,8 mnkr. Bakgrunden är följande: År 2008 fick kommunen 40,3 mnkr i fastighetsavgift. Samtidigt sänkte staten statsbidragen med motsvarande värdet av fastighetsavgiften i samband med införandet. Kommunerna får alltså ta del av den årliga mellanskillnaden. Därför redovisas kommunens årliga nettotillskott i kommunal fastighetsavgift i diagram nedan.

Resultateffekt om följande inträffar:	Mnkr
1 kr förändring av kommunalskatten	69,0
1 procents löneförändring	16,0
1 procents prisförändring	7,5
1 procents avgifts-/taxeförändring	1,0
10 miljoner förändrad upplåning	0,2
10 heltidstjänster	5,0
100 kommuninvånare	6,0
1 procents förändring av generellt statsbidrag	5,9

Intäkter (mnkr)

År	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Procentuell ökning 2018/2019	Bokslut 2020	Procentuell ökning 2019/2020	Budget 2020	Avvikelse i mnkr 2020
Skatteintäkter	1 382,1	1 425,1	3,1	1 422,3	-0,2	1 449,0	-26,7
Generella statsbidrag	503,7	542,3	7,7	637,7	17,6	579,0	58,7
– Varav nettotillskott kommunal fastighetsavgift	21,8	22,8	4,6	25,3	11,0	23,1	2,2
Skatteintäkter och generella statsbidrag totalt	**1 885,8**	**1 967,4**	**4,3**	**2 060,0**	**4,7**	**2 028,0**	**32,0**

Sökta bidrag

Nämnderna söker en rad bidrag som också används för att finansiera den service och de tjänster som kommunen producerar till invånarna. Externa sökta bidrag är redovisade med ca 151 mnkr 2020 exklusive momsersättning, återbetalda bidrag och ersättning för personlig assistans. Motsvarande belopp för 2019 var 163 mnkr. Ersättningarna minskar fortfarande från Migrationsverket.

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och statsbidrag

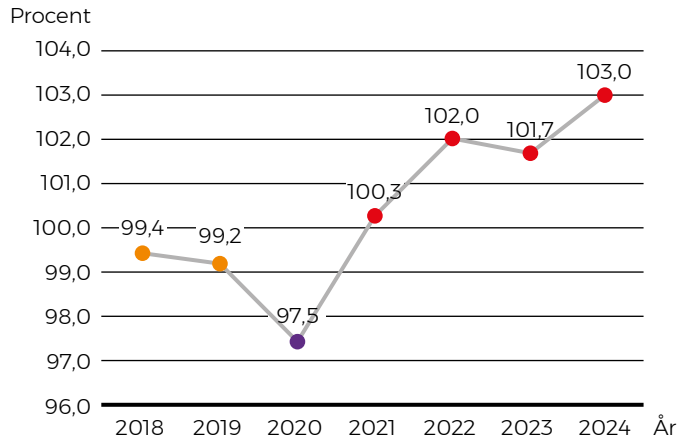
Nettokostnadernas andel av intäkterna visar hur stor del av skatte- och statsbidragsintäkterna som finansierar den löpande verksamheten i driften. I kommunerna rekommenderas generellt en nivå av ett överskottsmål på 2,0 procent, innebärande att 98 procent av skatteintäkterna finansierar den löpande verksamheten.

De 2,0 procenten av skatteintäkterna används till att täcka upp övergripande kostnader för verksamheten, till exempel äldre intjänade pensionskostnader, räntekostnader, till investeringar eller oförutsedda kostnader som inte har kunnat förutses i den antagna budgeten.

I Eslövs kommun har överskottsmålet kunnat begränsas till minst en procent eftersom avsättning har skett sedan år 2000 för att dämpa den kommande kraftiga ökningen i pensionsutbetalningarna, den så kallade puckeln.

Diagrammet nedan visar nettokostnadernas andel av skatteintäkter och statsbidrag samt antagen budget med flerårsplan för åren 2020–2024.

- Bokslut 2018 och 2019
- Bokslut 2020
- Budget 2021 samt flerårsplan 2022–2024

Nettokostnadens andel av skatteintäkter och generella statsbidragsintäkter blev cirka 97,5 procent för 2020, 2019 var den 99,2 procent. Kostnaderna för verksamheten har alltså minskat relativt intäkterna.

Nettokostnaderna ökade mellan 2019 och 2020 med 2,9 procent. Nettokostnadsökningen har en lägre ökning än skatteintäkterna och de generella statsbidragsintäkterna. Effekter kopplade till pandemin påverkar resultatet.

De externa intäkterna ökade mellan 2019 och 2020 med 0,6 procent, vilket framförallt utgörs av ökade bidrag. Kostnadssidan har ökat med 2,2 procent, vilket utgörs av olika kostnadsslag.

Skatteintäkter inklusive generella statsbidrag (mnkr)

	2018	2019	Procent/ökning	2020	Procent/ökning
Skatteintäkter inklusive generella statsbidrag	1 885,8	1 967,4	4,3	2 060,0	4,7

Justerad nettokostnad (mnkr)

	2018	2019	Procent/ökning	2020	Procent/ökning
verksamhetens nettokostnad	-1 874,5	-1 952,3	4,2	-2 009,2	2,9
jämförelsestörande post	10,8	-10,7		-2,0	
Justerad nettokostnad	-1 863,7	-1 963,0	4,7	-2 011,2	2,5

Skatteintäkter och generella statsbidrag och kostnad per invånare

Den årliga ökningen av intäkterna till kommunen ska användas för att täcka upp löpande verksamhet och överskott. Intäkterna ska räcka till service och tjänster till fler invånare, varför det är viktigt att följa upp hur intäkterna förändrats per invånare.

Nettokostnadsutvecklingen per invånare blev för året som gick 59 463 kr. Jämför med år 2019 ökade nettokostnader per invånare med 1 191 kr, vilket är en ökning med 2,0 procent. Nettokostnaden ger en övergripande analys av ekonomin, men måste analyseras med andra faktorer som befolkningens struktur som ålderssammansättning, den geografiska strukturen, sociala strukturen etc. samt brytas ner och analyseras per verksamhetsområde.

Kommunens skatteintäkter samt generella statsbidrag *per invånare* blev för året som gick cirka 60 967 kr. Jämfört med år 2019 ökade intäkterna per invånare med 2 244 kr, vilket är en ökning med 3,8 procent.

Nettokostnader per invånare samt skatteintäkter och generella statsbidrag per invånare

Kronor per invånare

	2018	2019	Procent/ökning	2020	Procent/ökning
Nettokostnader per invånare	56 601	58 272	3,0	59 463	2,0
Intäkter per invånare	56 942	58 723	3,1	60 967	3,8

Finansiellt netto

Finansnettot uppgick till ett positivt överskott med ca 23,9 mnkr. Avvikelse mot budget är 8,9 mnkr.

Finansnettot anger skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader. Ett positivt finansnetto är viktigt, eftersom det tillför medel till den löpande verksamheten samt bidrar till kommunens överskott.

Finansnetto (mnkr)

	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Summa	26,4	29,7	15,0	23,9	8,9

Soliditet och skuldsättningsgrad

Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och visar på hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats av egna medel. De faktorer som påverkar soliditeten är årets resultat samt förändringen av tillgångar och skulder. Ju högre soliditet kommunen har desto lägre skuldsättning. Vid utgången av 2020 var kommunens soliditet 61 procent, vilket är lägre än motsvarande period 2019. Om hänsyn tas till ansvarsförbindelse för pensioner är siffran 39 procent. Motsvarande siffra för 2019 var 41 procent.

Skuldsättningsgraden belyser hur stor del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital. Denna beräknas som kvoten mellan skulder och eget kapital, och uttryckt i procent var skuldsättningen 64,1 procent vid 2020 års utgång. Motsvarande siffra 2019 var 50,1 procent. I dessa siffror ingår den vidareutlåning som sker varje år till VA SYD.

Eslövs kommun har under 2020 ökat låneskulden med 162 mnkr. Totalt uppgår låneskulden till 540,5 mnkr. Av dessa är 354 mnkr vidareutlånade till VA SYD. Låneskulden till den kommunala verksamheten kommer att öka i takt med behovet av ökade investeringar.

Skuldsättning

	Långivare	Utestående skuld, mnkr	Kapitalbindning år	Snittränta %
Bokslut 2019	Kommuninvest	372,3	2,48	0,72
Bokslut 2020	Kommuninvest	540,5	2,38	0,43

Soliditet och skuldsättning

År/Mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Eget kapital	1 355,0	1 426,3	1 464,1	1 529,6	1 604,3
Avsättningar	16,8	15,6	24,7	29,0	47,4
Långfristiga skulder	134,8	213,9	248,9	377,6	531,9
Kortfristiga skulder	369,5	332,9	376,0	360,7	448,8
Summa enligt redovisningen	**1 876,1**	**1 988,7**	**2 113,7**	**2 296,9**	**2 632,4**
Soliditet 1 enligt redovisning	72 %	72 %	69 %	67 %	61 %
Effekter vid full skuldföring pensionsförpliktelser *)					
Ansvarsförbindelse pensioner	636,9	620,8	595,7	582,7	569,7
Justerat eget kapital	718,1	805,5	868,4	946,9	1034,6
Soliditet 2 inkl. pensionsförpliktelser	38 %	41 %	41 %	41 %	39 %
Redovisat resultat i resultaträkningen	47,6	71,3	37,7	44,8	74,7
Förändring i ansvarsförbindelser pensioner	22,9	16,1	25,1	13,0	13.0
Justerat resultat	**70,5**	**87,4**	**62,8**	**57,8**	**90,7**

*) Om kommunen, mot gällande lag, redovisat ansvarsförbindelsen som skuld hade kommunens resultat och eget kapital förändrats.

Likviditet

Det kapital kommunen har att tillgå på kort sikt är behållningen i kassa/bank och likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder, kassalikviditet, och anges i procent. Ju lägre tal ju större risk för att likviditetsbrist ska uppstå. Behållningen uppgick vid årsskiftet till 95,7 mnkr.

Kassalikviditet

År	2018	2019	2020
Inklusive semesterlöneskuld	57,8 %	65,9 %	77,7 %
Exklusive semesterlöneskuld	73,7 %	83,4 %	96,7 %

Kommunens kortfristiga skulder för 2020 uppgår till 448,8 mnkr. Här finns semesterlöneskulden som uppgår till 87,8 mnkr. Denna bedöms dock att inte omsättas det närmsta året. Kommunens likviditet bedöms som god i nuläget.

Kreditlimiten uppgår till 150 mnkr för koncernen.

Kommunalskatt

År 2020 var kommunalskatten 20,54 kr i Eslövs kommun. Genomsnittet för kommunerna i Skåne var 20,65 kr och rikssnittet låg på 20,72 kr.

Borgen

Borgensåtaganden uppgår till totalt till 1 318,2 mnkr vid årsskiftet 2020. Ökningen av borgen är Eslövs Bostads AB och Sydvatten som upplånat ytterligare medel. Se tabell nedan och se vidare under kommunkoncern.

Borgensåtaganden

År/Mnkr	2018	2019	2020
Kommunala bolag	**993,0**	**1 035,0**	**1 235,0**
Eslövs Bostads AB inkl. dotterbolag	855,0	905,0	1105,0
Eslövs Industrifastigheter AB	0,0	0,0	
Kopparhästen Fastigheter AB	0,0	0,0	
Fastighets AB Gäddan	130,0	130,0	130,0
Mellanskånes Renhållnings AB	8,0	0,0	
Sydvatten AB	**70,8**	**73,6**	**77,2**
Egna hem	**0,1**	**0,1**	**0,1**
Föreningar och organisationer	**6,1**	**6,0**	**5,9**
Eslövs Ridhus AB	4,5	4,4	4,3
Hästhagens Ryttarförening	1,6	1,6	1,6
Summa:	**1 070,0**	**1 114,7**	**1 318,2**

Medel avsatta för framtida pension

Kommunen hanterar de framtida pensionsutbetalningarna på två sätt. Fram till 1998 skuldförde kommunen intjänade tjänstepensioner. En ansvarsförbindelse gentemot de anställda finns uppbyggd. Kostnaderna för intjänade pensioner inom ansvarsförbindelsen tas löpande och belastar därmed den årliga driften. Eftersom både nyintjänade och de tidigare intjänade pensionerna inom ansvarsförbindelsen belastar driften, får dagens skattebetalare svara för både intjänade pensioner inom ansvarsförbindelsen och dem som intjänas för den nuvarande verksamheten. För att minska denna dubbla belastning på ekonomin, har kommunen i samband med goda överskott satt av medel och placerat på kapitalmarknaden, för att vid senare tillfälle användas och svara för del av de framtida pensionsutbetalningarna inom ansvarsförbindelsen.

En matchningsanalys för de uttagen från avsättningen är framtagen. Denna sträcker sig fram till 2029. Förvaltare av pensionsmedel är Öhman, Danske Bank och Swedbank.

Året som gått har varit turbulent med ett kraftigt fall av börsvärdet på grund av pandemiutbrottet. Börsen har dock hämtat sig och året avslutas med en uppgång av värdet.

Total behållning var den 31 december ca 103 mnkr, varav 86,6 mnkr utgjorde marknadsvärde på kapitalplaceringar och resterande del, 16,4 mnkr, utgjordes av oplacerade medel. Under året har ytterligare 7 mnkr placerats i räntebärande papper. Fördelningen på tillgångsslag överensstämmer med policy.

Uttag till löpande pensionskostnader har under året inte skett. Riskexponeringen har under året varit lägre än normalriktlinjerna. Den sista december var fördelningen mellan aktier och ränteplaceringar 52,9 procent respektive 47,1 procent.

Pensionsförpliktelse

Kommunen har ett ansvarsåtagande avseende pensioner som uppgår till ca 569,7 mnkr inklusive löneskatt. Detta är en minskning av skuld med ca 13,0 mnkr jämfört med året innan. Skulden kommer att minska, eftersom ingen ny skuld tillkommer utan pensioner finansieras löpande.

Pensionsåtagandet redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Blandmodellen innebär att pensionskostnaderna från och med 1998 kostnadsförs vid intjänandet. Den ”gamla” skulden, intjänad före 1998, benämns ansvarsförbindelse och förändringar i denna påverkar inte kommunens resultat. Staten utreder framtida redovisning.

Avsättningar/ansvarsförbindelse

Från och med bokslut 2015 ska skuld redovisas för förtroendevaldas pensioner enligt OPF-KL.

Pensionsskulden för förtroendevalda var 2020 ca 2,4 mnkr inklusive löneskatt. Motsvarande belopp var 2019 ca 1,7 mnkr.

Övrig del av avsättningen består i huvudsak av garantipensioner och särskilda ålderspensioner med ca 25 mnkr inklusive löneskatt. Året innan uppgick dessa till 23,4 mnkr.

Prognosen för ansvarsförbindelsens årliga förändring inklusive löneskatt 2020–2023 framgår av nedanstående tabell. Skulden minskar i takt med att pensionsrättigheterna intjänade fram till 1998 fasas ut med tiden till att 2023 uppgå till ca 507 mnkr.

Pensionsutbetalningarna från ansvarsförbindelsen 2020 blev ca 35,8 mnkr. 2019 var beloppet 37 mnkr.

Från överskottsfonden skedde inget uttag.

Pensionsmedel och pensionsförpliktelser

År/Mnkr	2018	2019	2020
Återlånade medel			
Avsättning för pensioner	-24,7	-29,0	-29,4
Ansvarsförbindelser	-595,7	-582,7	-569,7
Pensionsmedel, marknadsvärde	66,4	77,6	86,6
(exkl. ej placerade medel)			
Summa återlånade medel	**-554,0**	**-534,1**	**-512,5**
Pensionsmedel			
Marknadsvärde	66,4	77,6	86,6
Avgår bokfört värde	-45,7	-46,1	-56,4
Övervärde*)	20,7	31,5	30,2
Avgår övervärde föregående år	-28,6	-20,7	-31,5
Förändring övervärde	-7,9	10,8	-1,3
Reavinster, reaförluster, utdelning	0,0	0,0	0,0
Summa avkastning	**-7,9**	**10,8**	**-1,3**

*) Övervärde är skillnaden mellan marknadsvärde och bokfört värde

PERSONALEKONOMISKA SIFFROR

Enligt SKR:s rekryteringsrapport är arbetslösheten under pågående pandemi hög. På lite längre sikt kvarstår dock problemet med arbetskraftsbrist, särskilt då jobben i välfärden kräver rätt kompetens i kombination med utbildningskrav. Pandemins effekter har också accelererat behovet av omställning till välfärden.

Statens åtgärder för att lindra konsekvenserna av pandemin har till viss del lett till kostnadsminskningar för Eslövs kommun. För perioden 1 april–31 juli har kommunen ersatts för samtliga sjuklönekostnader och för perioden 1 augusti–31 december för sjuklönekostnader som är högre än vad som kan anses normalt.

Löneöversynen 2020 är vid årets slut ännu inte fullständigt genomförd. De centrala avtalsrörelserna för Kommunal, Vision, Akademikerförbundet SSR och Ledarna sköts upp under våren på grund av pandemin och nya avtal var på plats först i november. De lokala förhandlingarna för Kommunal har därför inte kunnat slutföras än. Bedömningen är dock att löneöversynen i sin helhet ryms inom budgeterat utrymme.

Utvecklingen med att allt fler av medarbetarna i kommunen tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp och därmed kvalificerar sig för högre avsättningar till tjänstepension har bromsat in. Vid 2020 års slut var det 279 medarbetare som hade en högre lön än 7,5 IBB, vilket är en oförändrad siffra jämfört med 2019. Över en femårsperiod har dock antalet medarbetare som tjänar över 7,5 IBB ökat med 40 procent, från 200 till 279 medarbetare. Detta medför en högre kostnadsökning för pensionsavsättningar än kostnadsökningen för löner.

Arbetsmiljö och hälsa i arbetslivet har präglats starkt av coronapandemin under året. Att anpassa arbetslivet för dessa nya förhållanden med så många okända faktorer har varit en global utmaning.

Kommunens hälsotal för 2020 var 91,1 procent. Coronapandemins effekter på sjukfrånvaron resulterade i att hälsotalet sjönk med 1,5 procentenheter i jämförelse med 2019. Uppgången ses i samtliga åldersskategorier. Värt att notera är att arbetet med långtidssjukskrivningar går framåt, andelen sjukfrånvaro som avser period längre än 60 dagar har minskat med 6,6 procentenheter. Den ökade sjukfrånvaron hör samman med korttidsfrånvaron och är en effekt av de restriktioner kring milda symptom som gällt sedan mars 2019.

Sjukfrånvaro*

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total sjukfrånvarotid, procent	8	8,1	7,6	7,4	7,3	8,9
Tillgänglig ordinarie arbetstid (timmar)*)	5 045 942	5 257 131	5 267 281	5 325 183	5 241 432	5 237 134
Tiden med långtidssjukfrånvaro, procent	54,6	55,1	51	48,8	49,7	43,1
Sjukfrånvarotid för kvinnor, procent	8,8	8,8	8,3	8	8	9,7
Sjukfrånvarotid för män, procent	4,9	5	4,6	5	4,9	6,2
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 20–29 år, procent	8	6,3	5,9	6,7	6	7,9
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30–49 år, procent	8,2	8,3	7,7	7,1	7,5	8,9
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre, procent	7,9	8,5	7,9	7,9	7,8	9,4

*) Siffror i tabellen är justerade jämfört med tidigare år.

INTERN KONTROLL

Syftet med kommunens reglemente för intern kontroll är att starta processer som på ett strukturerat sätt leder till förbättringar i kommunens interna kontrollsystem. Enligt kommunens regler för intern kontroll fastställer nämnder och styrelser årligen planer för uppföljning av intern kontroll. Plan för innevarande år samt rapport om utförda kontroller föregående år rapporteras årligen till kommunstyrelsen och revisionen. Kommunstyrelsen har ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll.

För att följa upp att inriktningen på kontrollerna inte blir för snäv, delas kontrollerna från och med 2008 in under rubriker för målområden för intern kontroll:

1. Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
2. Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
3. Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer
4. Kommunledningskontoret har även en fjärde målkategori, medborgarfokus

På så sätt ges en bild av om nämnderna behöver inrikta riskinventeringen mot något av de andra målområdena för intern kontroll, i syfte att få en bred och balanserad internkontrollstruktur.

Nedan följer en sammanfattning av nämndernas interna kontroll under 2020:

Kommunledningskontoret har påbörjat granskning av avtalstrohet av två kommunövergripande avtal, inköp av blommor och kontorsmaterial. Avslutas under våren.

Planerade stickprovskontroller av förlorad arbetsinkomst för politiker kommer att genomföras först i början av 2021. Skälet är att under året har förutsättningarna för rapportering via Troman till e-Companion undersökts. Det är idag inte är möjligt att integrera dessa två system.

Granskningen av uttag av föräldraledighet är ej avslutad. Genomgång av ledighetsformer kopplat till pension har genomförts. Att digitalisera ansökan/beviljande av ledighet är möjligt. Arbetet fortlöper under våren 2021. Ledighetsformer kopplat till pension är korrekt.

Granskning har vidare genomförts av implementering av nytt samverkansavtal för Eslövs kommun i syfte att främja arbetsmiljöarbetet. Målet med avtalet är att åstadkomma en verksamhetsnära samverkan, som ger medarbetare och lokala parter delaktighet och inflytande och därmed förutsättningar att åstadkomma en väl fungerande verksamhet och en god arbetsmiljö. Fem utbildningstillfällen har genomförts för chefer och fackliga ombud i det nya avtalet. Utvärdering av utbildningstillfällena visar på goda resultat. Fackliga samarbetspartners är nöjda med genomförda utbildningstillfällen.

Kvalitetsgranskning/översyn av LAS-processen i samband med övergång till digitalt system har påbörjats under 2020. Processkartläggning och kontakter med systemleverantör pågår.

Kultur- och fritidsnämnden har genomfört den årliga granskningen av föreningsbidrag. Deltagartillfällen, medlemsregister och närvarokort stämde överens på samtliga sju kontrollerade föreningar.

Vidare har kompetensförsörjning granskats. Varje anställds resultat- och utvecklingsplan ska visa på behovet av kompetensutveckling. Förvaltningen har tagit fram ett dokument som ska fyllas i och därmed svara på om behovet blir uppfyllt.

Vid kontroll av rutiner i samband med inköp framgår ett mindre antal händelser där exempelvis kontering och representation blivit fel, ej tillämpligt avtal följts eller att kommentar, syfte eller deltagarförteckning saknas. Berörd personal är vidtalad och informerad om gällande regler och rutiner.

Brister har upptäckts avseende rapportering av sjukfrånvaro, semester och felaktigt sparade semesterdagar och brister vid föräldraledighet. En modell tas fram för att i möjligaste mån säkerställa att all rapportering blir rätt.

Slutligen har kontroll skett att direktupphandling sker. Kontrollen visar enbart på ett fåtal inköp som inte sker enligt gällande krav.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har granskat den genomsnittliga handläggningstiden avseende förhandsbesked och bostadsanpassningsbidrag, BAB. Återkopplingen har inte skett så som tänkt enligt planen. Något informationstillfälle har ställts in och i den senaste informationen som gavs i september omnämndes endast BAB. Kart- och bygglovsavdelningen ska regelbundet följa upp och utvärdera tillsynsarbetet så att det sker kostnadseffektivt och rättssäkert. Avrapportering har inte skett till nämnden. Under våren togs det fram ett antal nya mallar som ska följa den process som har lagts upp. Dessa behöver förankras bättre hos dem som arbetar med tillsyn.

Granskning är utförd av antal överklagade upphandlingar, utfall i rätten, lärdomar och förändringar. Inga överklagade upphandlingar finns fram till september 2020. Uppföljning har skett av planerade upphandlingar. Upphandling tar längre tid med anledning av upphandling av upphandlingskonsult innan upphandling av projektets anläggning kan göras. Men de flesta projekten ligger trots detta i fas och håller uppsatta tider.

Granskning av bostadsanpassning sker löpande av att nämnden hanterar ärenden om bostadsanpassning i enlighet med lagstiftarens intentioner. Sista genomgången skedde den 25 november. Registrering av handling ska ske samma dag handlingen kommer in. Brister har upptäckts.

Utökad information till alla anställda vad gäller mutor, jäv och riktlinjer. I början av året genomfördes ”case-diskussioner” i samband med infokaffet. På grund av den pågående pandemin har infokaffet efter varje nämndssammanträde enbart kunnat genomföras via Skype och några ”case-diskussioner” har därför inte kunnat genomföras.

Planerat framtagande av kompetensutvecklingsplan är ej genomfört.

Översyn av lönekriterier sker efter årets lönesamtal genom utvärdering och vid behov revidering av dessa. Lönerevisionen är ej avslutad. Oberoende av om denna kommer att avslutas eller ej under 2020 kommer en översyn av kriterierna att göras inför lönerevisionen 2021.

Inom **vård- och omsorgsnämndens** ansvar har granskning skett av följsamhet gentemot budget. Åtgärder gällande personalrelaterade kostnader har varit svårt på grund av pågående pandemi, politiska beslut och eftersläpningar i ersättningar från Socialstyrelsen. Kontroll av regelbunden budgetuppföljning genomförs. Denna ska hålla en tillräckligt god kvalitet för att ge en rättvisande bild av resultat och underlag till prognos. Enligt de interna rutinerna erbjuder ekonomienheten upp till nio budgetuppföljningar per år och enhetschef. Vid ekonomiskt underskott har ekonomienheten obligatoriska budgetmöten med respektive chef. Rutin *Åtgärder för att hålla tilldelad budget* finns. Syftet med framtagen rutin

är att skapa ett tydligare förhållningssätt till följsamheten till budget. Ekonomisk månadsrapport presenteras till vård- och omsorgsnämnden. Budgetuppföljningen ligger även till grund för beräkning av prognos som görs två gånger om året. Vårprognos och delårsprognos stäms av mot ekonomiskt resultat i bokslut. Kontroll enligt riktlinjer för hantering av privata medel har ej kunnat utföras på grund av pandemin.

Servicenämnden har under året säkerställt att organisationsscheman för verksamheterna är upprättade, daglig postöppning och diarieföring, arkivering enligt dokumenthanteringsplan samt kompetensförsörjning utifrån Eslövs kommuns rekryteringshandbok. Genomgång har skett av fakturahantering, attesteringsregler, beställningsregler och rutiner för ekonomisk uppföljning inklusive rutiner för hantering av handkassor.

Nämnden har även säkerställt att systematiskt arbetsmiljöarbete genomförs genom APT, samverkan, skyddsronder och medarbetarenkät. Risk- och sårbarhetsanalys med handlingsplan för IT-miljön/drift är genomförd, liksom rutiner för skalskydd och kameraövervakning. Inga brister har framkommit.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har granskat dimensionering och nyttjande av kommunens gymnasieskola, uppföljning av statsbidrag inom kommunens vuxenutbildning, kvalitet hos enskilda utförare inom vuxenutbildningen samt följt upp det kommunala aktivitetsansvaret. Nämnden har godkänt granskningarna.

Barn- och familjenämndens granskningar har varit inriktade på efterlevnad av närvarotrappan och skolplikt, ekonomisk uppföljning av enheterna på förskolan och grundskolan, besökssäkerhet i förskola och grundskola, där nämnden gav i uppdrag åt förvaltningen att snarast tillse att alla enheters regelbundna riskbedömningar i samband med skyddsronden också omfattar besökssäkerhet, att alla enheter har rutiner för besök och hur personalen agerar när de ser okända personer som uppehåller sig på enhetens område eller i dess lokaler. Vidare ska säkerställas att rektor tillser att all personal har god kännedom om rutiner för besök och hur medarbetarna agerar när de ser okända personer som uppehåller sig på enhetens område eller i dess lokaler. Rektor ska också tillse att rutinerna säkerställer barn och elevers trygghet när obehöriga uppehåller sig på skolområdet.

Överförmyndarnämnden har kontrollerat nya ställföreträdare i polisen belastningsregister och i kronofogdens register, i kommunens sociala register samt genom personliga intervjuer och referenstagning. Årets uppföljning koncentreras i huvudsak på kontrollerna vid socialtjänsten. En rutin som passar både vård- och omsorgsnämnden och överförmyndarnämnden är under framtagande. Uppföljning av att ny djupgranskningsrutin fungerar och följs och av att ny granskningsprocess fungerar och följs. Granskningsprotokoll är framtagna. Dessa används i det dagliga arbetet. Kontroll av att arvodesbeslut motiveras i enlighet med föreskrifterna i förvaltningslagen (2017:900) 32§. I mallen för arvodesbeslut är inlagt ett stycke med *Motivering enligt förvaltningslagen*, vilket gör att motiveringen aldrig kan missas.

MILJÖREDOVISNING 2020

Även under det märkliga året 2020 hände en hel del inom miljöområdet i Eslövs kommunorganisation. En viktig lärdom från 2020 är att det går ypperligt att kommunicera utan att resa. De digitala verktygen har verkligen kommit på plats, såväl möten som seminarier och konferenser har genomförts digitalt och med det har stora miljövinster gjorts.

Här följer en kort sammanställning av något av det som gjorts inom miljömålssystemet under 2020.

Ekokommunen Eslöv

Projektet Cirkulära Skåne fortsatte under året. Där deltar kommunen i fyra olika arbetsgrupper: Övergripande principer, Delning, IT och transporter.

Arbetet med att ta fram en ny avfallsplan för MERAB-kommunerna startade.

Inom måltidsverksamheten fortsatte hållbarhetsarbetet, 55 procent av inköpta livsmedel var ekologiska och 69 procent var svenskproducerat. Totalt genererade de inköpta livsmedlen 1,6 kg CO_2-ekvivalenter per kilo livsmedel.

Miljöpriset gick till bostadsrättsföreningen Eslövslantmannen som installerat solceller vilka gjort föreningen självförsörjande på el.

Energi och klimat

Arbetet med målet om att bli fossilbränslefri fortsätter. Ytterligare fordon och arbetsmaskiner som drivs fossilbränslefritt har införskaffats. Numera klipps två av kommunens gräsplaner med soldrivna robotgräsklippare.

Kommunens stadsbussar byttes ut till elbussar och elva busshållplatser förbättrades och tillgänglighetsanpassades. Under året infördes gratis resor med kommunal kollektivtrafik för kommuninvånare över 70 år. Cykelväg har anlagts mellan Ystadsvägen och Ica Kvantum.

Giftfritt

Kommunstyrelsen beslutade i maj att inte anta det förslag på kemikalieplan som arbetats fram.

God vattenstatus

Vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer togs bort i Bråån vid Högseröd och två stora bevattningsdammar anlades under året. Dammarna skapar livsförutsättningar för många olika arter. Vattnet i dammarna är näringsrikt åvatten som nu kommer till nytta. Bevattningen gör att grödorna växer bra och därmed också bättre kan tillgodogöra sig näringen i marken, som annars riskerar att läcka ut i vattendragen.

Planera hållbart

Det nya naturmiljöprogrammet antogs under året. Ett projekt som ska gynna och utveckla bestånden av kommunens ansvarsarter humlesuga, kärrnäva och ängsskära startades. Inventeringar genomfördes och allmänheten bjöds in till information och möjlighet att hjälpa till med utplantering av plantor.

Kommunens dagvatten- och översvämningsplan antogs. Den ska bland annat styra mot bättre klimatanpassning i samband med planering och exploatering.

I Örtofta anlades bryggor och vandringsled, så nu kan allmänheten vandra vid, och fiska i, Kävlingeån. I Allmänningen kom en ny tillgänglighetsanpassad grillplats på plats och upprustningen av den del av Skåneleden som går genom kommunen uppmärksammades genom att Eslöv fick utmärkelsen *Årets Skåneledskommun*.

DRIFTSREDOVISNING FÖR NÄMNDERNA

Budgetföljsamhet är viktig, det vill säga att kommunens nämnder bedriver sin verksamhet inom tilldelade ramar och att verksamheten bedrivs effektivt, samtidigt som den tillgodoser medborgarnas behov och förväntningar och dessutom bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt.

Nettokostnaderna för nämnderna har ökat med 1,0 procent i förhållande till 2019. I förhållande till delårsrapport 2019 har nämndernas nettokostnader förbättrats med 2,8 procent. Nämnderna redovisar totalt ett överskott med 30,2 mnkr.

Tre nämnder redovisar underskott; servicenämnden, kultur- och fritidsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Övriga nämnder redovisar överskott.

Alla nämnderna redovisare ett bättre resultat än delårsrapporten utom servicenämnden. Det största överskottet har barn- och familjenämnden med 22,1 mnkr och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden med 16,1 mnkr.

Kommunstyrelsen har ett överskott med 2,5 mnkr. Överskottet är fördelat på olika verksamheter, bland annat politisk verksamhet, infrastruktur etc.

Barn- och familjenämnden redovisar ett överskott med 22,1 mnkr. Överskott finns både på kostnads- och intäktssidan. På intäktssidan är förklaringen till överskottet främst statsbidrag och sjuklöneersättningar från staten. På kostnadssidan är förklaringen pandemirelaterad. Inom socialtjänsten har kostnaderna minskat, då ett annat arbetssätt har implementerats med mer öppenvårdsinsatser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden redovisar ett överskott med 16,1 mnkr. Överskott finns både på kostnads- och intäktssidan. Intäktssidan beror främst på högre statsbidrag och interkommunala intäkter. Egen gymnasieskola har kunnat hålla nere personalresurser och välfyllda klasser. Vuxenutbildningen har även gått med överskott på grund av mer statsbidrag. Arbetsmarknadsenheten uppvisar ett underskott då man satsat mer på arbetsmarknadssekreterare.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett underskott med 0,6 mnkr. Intäktsbortfall finns för Karlsrobadet och Medborgarhuset med 0,3 mnkr. Kulturverksamheten har påverkats av pandemin och haft delvist stängt.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott med 5,4 mnkr. Största överskottet redovisar avdelningen gata, trafik, park med 3 mnkr. Vinterväghållningen redovisar ett överskott med 1,5 mnkr, bostadsanpassningsbidrag redovisar ett överskott med 1,0 mnkr, vilket förklaras av färre antal ärenden, dock kostsamma sådana.

Revisionen redovisar ett överskott med 0,1 mnkr.

Servicenämnden redovisar ett underskott med 12,2 mnkr. Största posten beror på att ett effektiviseringskrav lades på servicenämnden 2020 med 10 mnkr på fastighetsavdelningen. Pandemiunderskott har beräknas till -2,2 mnkr inom måltidsverksamheten.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett underskott med 3,7 mnkr. Nämnden har erhållit 16,3 mnkr som ersättning för pandemin från Socialstyrelsen.

Det största underskottet redovisas inom ekonomiskt bistånd med 12,1 mnkr. Inom denna verksamhet har kostnaderna ökat, samtidigt som intäkterna har minskat från Migrationsverket. Många verksamheter har varit stängda under pandemin, vilket kan ge andra kostnader framöver.

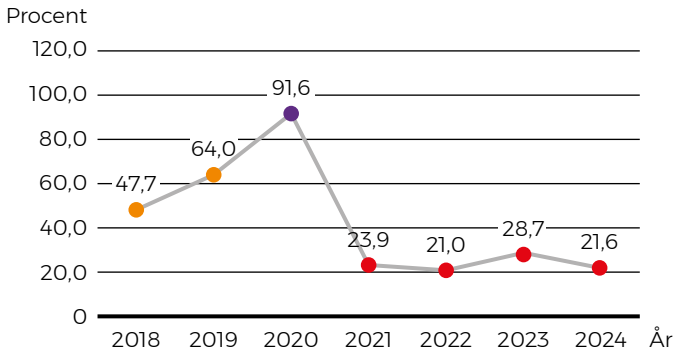
Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott med 0,5 mnkr. Överskottet kan till stor del förklaras med lägre kostnader för ensamkommande barn som är ett fåtal vid årets slut 2020. Utbildningar har även bedrivits inom egen regi.

Driftredovisning netto (mnkr)

Nämnd/styrelse	Bokslut 2019	Prognos Delårsrapport 2020	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Kommunstyrelsen – Finansförvaltningen	-70,6	-83,8	-110,2	-98,9	-11,3
Nämnder: Kommunstyrelsen – Kommunledningskontoret	-82,7	-82,2	-79,7	-82,2	2,5
Barn- och familjenämnden	-798,3	-823,4	-796,5	-818,6	22,1
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-211,1	-238,2	-224,5	-240,6	16,1
Kultur- och fritidsnämnden	-99,7	-102,0	-100,9	-100,3	-0,6
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	-70,9	-74,1	-67,7	-73,1	5,4
Revisionen	-1,3	-1,3	-1,2	-1,3	0,1
Servicenämnden	0,7	-6,0	-8,2	4,0	-12,2
Vård- och omsorgsnämnden	-628,4	-637,6	-631,9	-628,2	-3,7
Överförmyndarnämnden	-7,1	-7,8	-7,1	-7,6	0,5
Delsumma nämnder:	**-1 898,8**	**-1 972,6**	**-1 917,7**	**-1 947,9**	**30,2**
Verksamhetens nettokostnad	**-1 969,4**	**-2 056,4**	**-2 027,9**	**-2 046,8**	**18,9**
Intern ränta	17,1	18,8	18,7	18,8	-0,1
Verksamhetens nettokostnad	**-1 952,3**	**-2 037,6**	**-2 009,2**	**-2 028,0**	**18,8**

INVESTERINGSREDOVISNING

- Bokslut 2018 och 2019
- Bokslut 2020
- Budget 2021 samt flerårsplan 2022–2024

Investeringarna finansieras med egna medel (årets resultat och avskrivningar) och med lån. År 2020 har kommunen tagit upp ett lån med 100 mnkr för att kunna finansiera året. Målet är i snitt 40 procent under åren 2020–2024. 2020 var självfinansieringsgraden 91,6 procent. Kommunen kommer under kommande år ha svårt att finansiera investeringarna utan att ta upp nya lån, då självfinansieringsgraden går under 40 procent under åren 2021–2024.

Diagrammet nedan visar självfinansieringsgraden, vilket är årets resultat plus avskrivningar delat med investeringar i materiella anläggningstillgångar i procent samt antagen budget 2021–2024.

Investeringsredovisning, netto (mnkr)

Nämnd/styrelse	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020	Överföring 2020
Kommunstyrelsen – Kommunledningskontoret	-12,3	-1,3	11,0	0,0
Barn- och familjenämnden	-9,1	-0,8	8,3	0,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-3,4	-1,3	2,1	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	-0,1	0,0	0,1	0,0
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	-101,8	-75,3	26,5	10,9
Servicenämnden	-463,0	-88,9	374,1	10,8
Vård- och omsorgsnämnden	-3,5	0,0	3,5	0,0
Summa nämnder/styrelse	**-593,2**	**-167,6**	**425,6**	**21,7**

Kommunens investeringsbudget för året uppgick till 593,2 mnkr, varav utfallet blev 167,6 mnkr.

Investeringsbudgeten har nyttjats till cirka 28,3 procent, vilket innebär att planerade investeringar inte har genomförts enligt budget. Pågående projekt som planerats är framförallt inom servicenämnden.

Enligt ekonomiska styrprinciperna får påbörjade investeringar föras över till nästa år. Nämnderna kommer att föra över totalt 27,6 mnkr tills nästa år för ej slutförda investeringar. Servicenämnden begär att få en ombudgetering med 1,0 mnkr för utredning av idrottsplatser Marieholm, Stehag, Flyinge och Löberöd.

Kommunstyrelsen har en budget på 12,3 mnkr och har använt 1,3 mnkr. Nya medel finns avsatta i budget 2021 som till exempel landsbygdsutvecklingsmedel, varav inga medel förs över till nästa år. Projektmedel för e-handel och målstyrningssystemet Hypergene har kostnadsförts 2020.

Barn- och familjenämnden har en budget på 9,1 mnkr varav 0,8 mnkr har använts. En stor del av investeringsanslaget är IKT med 5,2 mnkr. IT-utrustningen leasas sedan ett antal år tillbaka och belastar då driftskostnaderna.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har en budget på 3,4 mnkr och det har nyttjats 1,3 mnkr. Investeringar har främst gjorts till den nya gymnasieskolan, men också till uppgrustning av IT inom vuxenutbildningen.

Kultur- och fritidsnämnden har ett årligt anslag på 0,1 mnkr avsett för konst. Detta har inte nyttjats.

Vård- och omsorgsnämnden har ett anslag med 3,5 mnkr för inventarier och ny teknik. Förvaltningen ser svårigheter i att bära framtida avskrivningskostnader och investerar därför inte enligt budget.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har genomfört investeringar för 75,3 mnkr av en budget på 101,8 mnkr. Nämnden för över 14,1 mnkr till 2021. Det största projektet som påbörjats är Stora torg, där medel förts över till 2021.

Årsanslagen har nyttjats nästan fullt ut, 18,9 mnkr av 21,6 mnkr.

Servicenämnden har genomfört investeringar för 88,9 mnkr av en budget på 463,0 mnkr. Nämnden begär överföring med 13,5 mnkr. Hasslebo förskola har slutförts och årsanslag har redovisats med 30,5 mnkr av budget 41,4 mnkr.

Den största avvikelsen beloppsmässigt beror på att Sallerupsskolan och en del förskolor som ej har påbörjats under 2020 har flyttats fram i tiden.

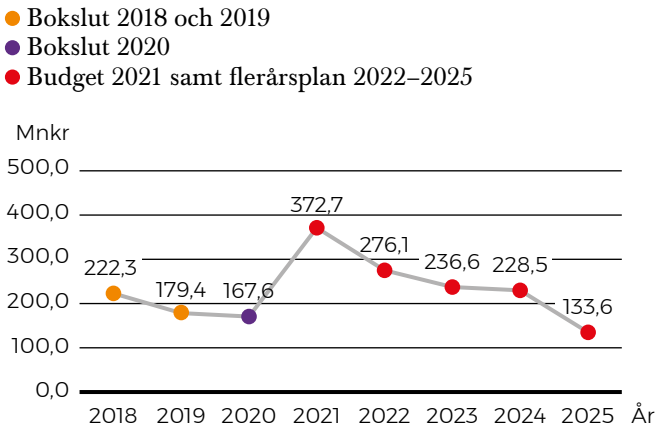
Genomförda investeringar har de senaste fem åren (2016–2020) uppgått till ca 869 mnkr, ett snitt på ca 174 mnkr per år. I budget 2021 samt plan till och med 2025 finns det budgeterat ca 1 248 mnkr, vilket innebär att investeringstakten kommer vara hög framöver om tidsplanerna håller.

Färdigställda investeringar/slutredovisningar

Inom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har följande projekt slutredovisats: gång- och cykelväg Kvantum–Ystadsvägen, gång- och cykelväg Solvägen, Trehäradsvägen etapp 3 och Trehäradsvägen etapp 4 och 5 samt Ringsjövägen–Östergatan etapp 4. Flertal årsanslag har slutredovisats för 2020.

Servicenämnden har färdigställt följande investeringar där ytterligare fakturor tillkommit: Sallius etapp 2 och Carl Engström-skolan. Ombyggnad av Bergaskolan samt etapp 2 A Nya Östra skolan och förskolan Hasslebo har slutredovisats under 2020. Flertal årsanslag har slutredovisats under 2020.

Diagrammet nedan visar nettoinvesteringar och antagen budget för åren 2021–2025.

Sammanställningen visar nettoinvesteringarna för 2020 uppdelat på slutförda investeringar samt pågående investeringar som inte avslutats under 2020.

Investeringsredovisning per verksamhet med större projekt särredovisade						
Investeringsredovisning, kommunen	**Utgifter sedan projektets start**			**Varav årets investeringar**		
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT	**Beslutat totalutgift, kf-ram**	**Ack. utfall**	**Avvikelse**	**Budget**	**Utfall**	**Avvikelse**
Kommunstyrelsen						
Diverse projekt				-12,3	-1,3	11,0
Barn- och familjenämnden						
Övriga projekt				-9,1	-0,8	8,3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden						
Övrigt				-3,4	-1,2	2,2
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden						
Årsanslag:				**-21,6**	**-18,9**	**2,7**
Övriga projekt:						
Leaderprojekt Örtofta	-0,8	-1,4	-0,6	-0,8	-1,3	-0,5
Belysning Gya	-3,0	-1,6	1,4	-3,0	-1,6	1,4
Större broåtgärder	**-13,5**	**-1,3**	**12,2**	**-1,5**	**-1,3**	**0,2**
Gång- och cykelvägar:						
Kvantum–Ystadsvägen	-4,3	-3,0	1,3	-1,3	0,0	1,3
Murstationen	-1,3	-0,6	0,7	-0,9	-0,2	0,7
Solvägen	-7,6	-8,2	-0,6	0,0	0,0	0,0
Eslövs infartsvägar:						
Trehäradsv. Etapp 3 (Gasverksg.–cpl Lundav. Kvarng.)	-2,2	-1,9	0,3	-2,2	-1,9	0,3
Trehäradsv. Etapp 4 (Sallerupsv.–Järnvägsg.)	-7,5	-6,1	1,4	-2,1	-0,6	1,5
Trehäradsv Etapp 5 (Sallerupsv.–Västerlångg.)	-3,9	-4,0	-0,1	0,0	-0,1	-0,1
Ringsjöv.–Österg. Etapp 4 (Kvarng.–Verkstadsv.)	-17,5	-14,3	3,2	-11,5	-8,3	3,2
Servicenämnden						
Årsanslag:				**-41,4**	**-30,5**	**10,9**
Förskolor:						
Hasslebo	-20,0	-20,1	-0,1	-11,9	-12,1	-0,2
Grundskolor:						
Nya Östra skolan etapp 2 A*)						
Gymnasieskola:						
Gymnasieskola**)		2,9	2,9	-2,8	2,9	5,7
Kultur- och fritidsnämnden						
Offentlig konst				-0,1	-0,1	0,0
Vård- och omsorgsnämnden						
Inventarier boendeenheter m.m.				-1,0	0,0	1,0
Ny teknik				-2,5	0,0	2,5
Summa färdigställda projekt:	**-81,6**	**-59,6**	**22,0**	**-129,4**	**-77,3**	**52,1**

*) Nya Östra etapp 2 A, har slutredovisats i bokslut 2020

**) Preliminär slutredovisning i bokslut 2019, fler fakturor har tillkommit under 2020

Investeringsredovisning per verksamhet med större projekt särredovisade						
Investeringsredovisning, kommunen	**Utgifter sedan projektets start**			**Varav årets investeringar**		
PÅGÅENDE PROJEKT	**Beslutat totalutgift, kf-ram**	**Ack. utfall**	**Avvikelse**	**Budget**	**Utfall**	**Avvikelse**
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden						
Övriga projekt:						
Verksamhetssystem	-1,0	-0,1	0,9	-0,9	0,0	0,9
GIS-system	-6,0	0,0	6,0	-6,0	0,0	6,0
Belysning landsbygden	**-18,0**	**-3,7**	**14,3**	**-3,0**	**-2,1**	**0,9**
Stora torg:						
Stora torg, byggnation	-40,0	-41,8	-1,8	-30,7	-37,5	-6,8
Stora torg, byggnation anslutande gator	-20,0	0,0	20,0	-5,0	0,0	5,0
Stora torg, toalettbyggnad	-2,0	0,0	2,0	-2,0	0,0	2,0
Kanalgatan (Bryggaregatan–Trollsjögatan)	**-22,0**	**-0,1**	**21,9**	**-2,0**	**-0,1**	**1,9**
Slånbacksvägen	**-5,0**	**-0,4**	**4,6**	**-5,0**	**-0,4**	**4,6**
Gång- och cykelvägar:						
Stabbarp–Öslöv	-15,5	-0,9	14,6	-1,0	-0,6	0,4
Billinge–Röstånga	-13,5	-0,2	13,3	-1,0	-0,2	0,8
Flyinge–S. Sandby	-3,7	0,0	3,7	-0,3	0,0	0,3
Servicenämnden						
Förskolor:						
Nya Skogsgläntan	-56,0	-0,7	55,3	-0,9	-0,5	0,4
Nya Norrebo	-38,7	-3,0	35,7	-36,5	-2,5	34,0
Flyinge förskola Häggebo	-25,0	-0,9	24,1	-18,0	-0,8	17,2
Marieholm	-35,0	-0,3	34,7	-0,9	-0,2	0,7
Stehag söder	-42,0	-0,6	41,4	-19,7	-0,2	19,5
Örtofta/Väggarp	-33,0	0,0	33,0	-1,0	0,0	1,0
Ängabo	-56,0	0,0	56,0	0,0	0,0	0,0
Grundskolor:						
Nya Östra skolan etapp 2 A o B*)	-40,9	-14,9	26,0	-31,1	-14,0	17,1
Ekenässkolan	-84,0	-31,3	52,7	-58,5	-25,8	32,7
Norrevångsskolan	-70,0	-1,3	68,7	-2,8	-1,3	1,5
Flyinge skola	-28,0	0,0	28,0	-17,9	0,0	17,9
Nya Sallerupskolan	-155,0	-5,5	149,5	-155,0	-0,6	154,4
Marieskolan	-42,0	-5,7	36,3	-38,3	-2,0	36,3
Stehagskolan	-6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0
Gymnasieskola:						
Gamla Östra skolan	-10,7	-0,3	10,4	-10,7	-0,3	10,4
Skoltorget vid Carl Engström-skolan	-5,5	-0,6	4,9	-5,5	-0,1	5,4
Idrottslokaler Berga	-5,2	-1,0	4,2	-4,6	-0,4	4,2
Övriga projekt:						
Rådhuset*)		-0,1	-0,1	-1,0	-0,1	0,9
Kulturskolan	-43,0	-0,2	42,8	-2,5	-0,2	2,3
Utredning i tidigare skede, förhyrning		-0,1	-0,1	-1,0	-0,1	0,9
Utredning av idrottsplatser			0,0	-1,0	0,0	1,0
Avrundning		0,1	0,1	0,0	-0,3	-0,3
Summa pågående projekt:	**-922,7**	**-113,6**	**809,1**	**-463,8**	**-90,3**	**373,5**
Summa totala investeringar	**-1 004,3**	**-173,2**	**831,1**	**-593,2**	**-167,6**	**425,6**

FRAMTIDEN

Kommunledningskontorets bedömning februari 2021

Innevarande år 2021 inleds med en andra våg av covid-19-pandemin och en försenad återhämtning av konjunkturen. Folkhälsomyndigheten varnar även för en tredje våg, som kan bli betydligt allvarligare än den andra vågen. Planeringsförutsättningarna är med andra ord osäkrare än på länge. Det är osäkert om staten kommer att ytterligare kompensera sektorn för effekter på skatteintäktsutvecklingen. Kommunen har försäkrat sig om att kunna upprätthålla verksamheten genom förstärkning av resultatutjämningsreserven.

Trots pandemi finns en tid efter denna som efterhand kan ges ökat fokus. Kommunens politiska handlingsprogram löper till valet 2022. Uppföljningen vid årsskiftet visar på en pågående utveckling och förbättring av verksamheten, även om det finns några områden som kommer att kräva ökat fokus för att nå målen. Pandemin har påverkat kommunens verksamhet och möjligheterna att utveckla verksamheten genom ett fokus på här och nu.

Framtiden för kommunen ser ljus ut. Kommunen fortsätter växa befolkningsmässigt, ett positivt inflyttningsnetto från övriga kommuner i Skåne uppnåddes under 2020, elevernas resultat förbättras, satsningen på den egna gymnasieskolan har blivit en succé med allt fler förstahandssökande och nästan helt fyllda klasser och fler butiker är på väg till Flygstadens köpcentrum.

För att möjliggöra fortsatt befolkningstillväxt har kommunen efter flera decenniers försök lyckats köpa loss Stenafastigheten för att omvandla området till bostäder, liksom planer för stora delar av östra delen av staden. Planer för fler bostäder finns även för flera av kommunens byar.

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning

		Kommunen		Koncern	
Mnkr	**Not**	**Bokslut 2019**	**Bokslut 2020**	**Bokslut 2019**	**Bokslut 2020**
Verksamhetens intäkter	Not 1, 8	409,8	412,4	613,4	649,6
Verksamhetens kostnader	Not 2, 8	-2 292,1	-2 342,7	-2 404,7	-2 459,9
Av- och nedskrivningar	Not 3	-70,0	-78,9	-122,0	-134,0
Verksamhetens nettokostnader		**-1 952,3**	**-2 009,2**	**-1 913,3**	**-1 944,3**
Skatteintäkter	Not 4	1 425,1	1 422,3	1 425,1	1 422,3
Generella statsbidrag och utjämning	Not 5	542,3	637,7	542,3	637,7
Verksamhetens resultat		**15,1**	**50,8**	**54,1**	**115,7**
Finansiella intäkter	Not 6	34,2	28,2	39,7	35,1
Finansiella kostnader	Not 7	-4,5	-4,3	-23,0	-23,4
Årets skattekostnad				-5,9	-8,9
ÅRETS RESULTAT	Not 9	**44,8**	**74,7**	**64,9**	**118,5**

Balansräkning

		Kommunen		Koncern	
Mnkr	**Not**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar	Not 10	1,6	2,7	1,6	2,7
Summa immateriella anläggningstillgångar		**1,6**	**2,7**	**1,6**	**2,7**
Materiella anläggningstillgångar					
Fastigheter	Not 11	1 273,5	1 368,5	2 642,1	2 918,5
Inventarier	Not 11	38,3	31,2	58,2	49,7
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 311,8**	**1 399,7**	**2 700,3**	**2 968,2**
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	Not 12	315,8	321,6	276,2	282,0
Långfristiga fordringar	Not 13	391,3	520,2	393,4	522,1
Bidrag statlig infrastruktur	Not 14	24,7	24,1	24,7	24,1
Summa finansiella tillgångar		731,8	865,9	694,3	828,2
Summa anläggningstillgångar		**2 045,2**	**2 268,3**	**3 396,2**	**3 799,1**
Omsättningstillgångar					
Exploatering och förråd	Not 15	8,6	19,2	8,6	19,2
Kortfristiga fordringar	Not 16	142,1	166,6	155,5	189,6
Pensionsmedelsförvaltning	Not 17	77,6	86,6	77,6	86,6
Kassa och bank	Not 18	23,4	95,7	67,2	180,8
Summa omsättningstillgångar		**251,7**	**368,1**	**308,9**	**476,2**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 296,9**	**2 636,4**	**3 705,1**	**4 275,3**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	Not 19				
Årets resultat		44,8	74,7	64,9	118,5
varav årets avsättning resultatutjämningsreserv		0,0	31,0	0,0	31,0
Resultatutjämningsreserv		74,0	74,0	74,0	74,0
Övrigt eget kapital		1 410,8	1 455,6	1 626,5	1 681,6
		1 529,6	1 604,3	1 765,4	1 874,1
Avsättningar för pensioner	Not 20	29,0	29,4	29,2	29,6
Uppskjuten skatt				33,1	36,3
Övriga avsättningar	Not 21	-	18,0	18,3	40,2
Summa avsättningar		**29,0**	**47,4**	**80,6**	**106,1**
Långfristiga skulder	**Not 22**				
Lån		362,0	523,5	1 197,8	1 593,5
Investeringsbidrag		5,4	8,4	5,4	8,4
Summa långfristiga skulder		367,4	531,9	1 203,2	1 601,9
Kortfristiga skulder	**Not 23**	**370,9**	**452,8**	**655,9**	**693,2**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNING OCH SKULDER		**2 296,9**	**2 636,4**	**3 705,1**	**4 275,3**
Pensionsförpliktelser som inte upptagits i BR	Not 24	582,7	569,7	582,7	569,7
Övriga ansvars- och borgensförbindelser	Not 25	1 114,7	1 318,2	79,7	83,2

Kassaflödesanalys

		Kommunen		Koncern	
Mnkr	**Not**	**Bokslut 2019**	**Bokslut 2020**	**Bokslut 2019**	**Bokslut 2020**
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		44,8	74,7	64,9	118,5
Justering för ej likviditetspåverkande poster		70,0	78,9	122,0	134,0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	Not 28	-0,6	8,9	-5,8	-28,9
Poster som redovisas i annan sektion					
Medel för verksamheten före förändring av rörelse-kapital		**114,2**	**162,5**	**181,1**	**223,6**
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		11,5	-24,5	3,0	-34,1
Ökning/minskning av förråd och varulager		3,4	-10,6	3,4	-10,6
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		-11,2	81,8	-86,3	37,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**3,7**	**46,7**	**-79,9**	**-7,4**
Investeringsverksamhet					
Förändring av immateriella anläggningstillgångar	Not 10	-1,2	-1,1	-1,2	-1,1
Investering i materiella anläggningstillgångar	Not 11	-178,2	-165,4	-306,1	-415,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 11	0,2	1,0	0,4	50,6
Förvärv av finansiella tillgångar		0,0	-7,0	4,9	-7,0
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-179,2**	**-172,5**	**-302,0**	**-372,6**
Finansieringsverksamhet					
Förändring av lån		124,6	164,5	264,5	398,7
Förändring långfristiga fordringar		-61,2	-128,9	-61,5	-128,7
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**63,4**	**35,6**	**203,0**	**270,0**
Årets kassaflöde		**2,1**	**72,3**	**2,2**	**113,6**
Likvida medel vid årets början		21,3	23,4	65,0	67,2
Likvida medel vid årets slut		23,4	95,7	67,2	180,8
Årets kassaflöde		2,1	72,3	2,2	113,6

NOTER

		Kommunen, mnkr		Koncern, mnkr	
Not 1	**Verksamhetens intäkter**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Försäljningsintäkter	23,0	18,7	23,8	20
	Taxor och avgifter	64,2	65,7	105,9	106,6
	Hyror och arrenden	46,9	45,5	204,0	190,2
	Bidrag från staten	220,5	222,00	220,5	222,0
	EU-bidrag	0,4	0,4	0,4	0,4
	Övriga bidrag	3,1	3,8	3,1	3,8
	Försäljning verksamhet och konsult	49,5	54,0	49,5	54,00
	Försäljning exploateringsfastigheter	2,0	1,3	2,0	1,3
	Försäljning anläggningstillgångar	0,2	1,0	3,2	50,3
	Övriga intäkter	0,0		1,0	1,0
	Summa verksamhetens intäkter	**409,8**	**412,4**	**613,4**	**649,6**
Not 2	**Verksamhetens kostnader**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Löner sociala avgifter	-1 420,9	-1 441,9	-1 454,2	-1 472,6
	Pensionskostnader	-108,4	-91,8	-110,1	-94,3
	– nyttjad överskottsfond	0,0	0,0	0	0
	Inköp anläggnings- och underhållsmaterial	-5,1	-8,4	-22,5	-30,4
	Bränsle, energi och vatten	-32,5	-33,2	-51,9	-55,2
	Köp av huvudverksamhet	-293,2	-300,5	-311,2	-319,0
	Lokal och markhyror	-100,1	-102,1	-101,0	-103,1
	Övriga tjänster	-50,7	-55,1	-68,9	-74,5
	Lämnade bidrag	-78,6	-80,8	-78,6	-80,8
	Realisationsförlust och utrangeringar		-0,5	0,0	-1,5
	Övriga kostnader	-202,5	-228,3	-206,2	-228,4
	Total kostnad räkenskapsrevision	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13
	– varav sakkunnigas granskning av räkenskaperna	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
	Årets skattekostnad			-5,9	-8,9
	Summa verksamhetens kostnader	**-2 292,1**	**-2 342,7**	**-2 410,6**	**-2 468,8**

Upplysning om leasing lämnas i not 26. Värdet på överskottsfonden är per 2019-12-31 0 kr.

Not 3	**Avskrivningar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Avskrivningar immateriella tillgångar		-0,6		-0,6
	Avskrivning byggnader och anläggningar	-55,8	-63,2	-101,0	-110,0
	Avskrivning maskiner och inventarier	-14,2	-12,1	-21,0	-16,0
	Nedskrivningar		-3,0		-7,4
	Summa avskrivningar	**-70,0**	**-78,9**	**-122,0**	**-134,0**
Not 4	**Skatteintäkter**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Preliminär kommunalskatt	1 438,7	1 454,7	1 438,7	1 454,7
	Preliminär slutavräkning innevarande år	-14,4	-24,2	-14,4	-24,2
	Slutavräkningsdifferens föregående år	0,8	-8,2	0,8	-8,2
	Summa skatteintäkter	**1 425,1**	**1 422,3**	**1 425,1**	**1 422,3**
Not 5	**Generella statsbidrag och utjämningar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Inkomstutjämningsbidrag	371,0	384,8	371	384,8
	Kommunal fastighetsavgift	63,1	65,6	63,1	65,6
	Bidrag för LSS-utjämning	57,1	58,8	57,1	58,8
	Kostnadsutjämningsbidrag	15,6	23,2	15,6	23,2
	Regleringsbidrag	23,5	34,5	23,5	34,5
	Generella bidrag från staten	12,0	70,8	12,0	70,8
	Summa generella statsbidrag och utjämningar	**542,3**	**637,7**	**542,3**	**637,7**

		Kommunen, mnkr		Koncern, mnkr	
Not 6	**Finansiella intäkter**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Utdelning på aktier och andelar	16,3	19,0	16,3	19,0
	Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0		4,9	9,9
	Borgensavgift	3,2	3,6		
	Avkastning pensionskapital	0,5	0,5	0,5	0,5
	Kapitalplacering årets förändring	10,7	1,5	10,7	1,5
	Ränteintäkter	3,4	3,6	3,9	3,6
	Övriga finansiella intäkter	0,1	0,0	3,4	0,6
	Summa finansiella intäkter	**34,2**	**28,2**	**39,7**	**35,1**
Not 7	**Finansiella kostnader**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Räntekostnader	-2,6	-3,0	-21,1	-22,1
	Övriga finansiella kostnader	-1,1	-1,3	-1,1	-1,3
	Skattetillägg	-0,8		-0,8	
	Summa finansiella kostnader	**-4,5**	**-4,3**	**-23,0**	**-23,4**
Not 8	**Jämförelsestörande poster**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Realisationsvinster	0,0	1,0	3,2	32,0
	Försäkringsersättning		2,5		2,5
	Summa jämförelsestörande poster	**0,0**	**3,5**	**3,2**	**34,5**
Not 9	**Avstämning mot kommunallagens balanskrav**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Årets resultat före extraordinära poster	44,8	74,7	-	-
	Avgår jämförelsestörande post	0	-3,5	-	-
	Kapitalplacering	-10,7	-1,5	-	-
	Nedskrivning		3,0		
	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	34,1	72,7	-	-
	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		-31,0		
	Årets balanskravsresultat		**41,7**		
Not 10	**Immateriella tillgångar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Ingående anskaffningsvärde	1,0	2,1	1,0	2,1
	Inköp	1,2	1,7	1,2	1,7
	Ingående avskrivningar	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5
	Årets avskrivningar		-0,6		-0,6
	Bokfört värde	**1,6**	**2,7**	**1,6**	**2,7**
Not 11	**Materiella anläggningstillgångar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Ingående anskaffningsvärde	1 885,8	2 047,1	3 755,4	4 047,2
	Inköp	165,0	160,4	290,1	404,1
	Försäljningar		-1,0		-31,6
	Utrangeringar	-6,4	-1,0	-6,4	-1,5
	Överföringar	2,7	2,2	8,1	-7,6
	Nerskrivningar		-3,0		-11,5
	Utgående anskaffningsvärde	**2 047,1**	**2 204,7**	**4 047,2**	**4 399,1**
	Ingående ack. avskrivningar	**718,1**	**773,6**	**1 299,2**	**1 405,1**
	Försäljningar				-22,0
	Utrangeringar		-0,6		-1,5
	Överföringar	0,3			-10,8
	Årets avskrivningar	55,2	63,2	105,9	109,8
	Utgående ack. avskrivningar	**773,6**	**836,2**	**1 405,1**	**1 480,6**
	Utgående redovisat värde	**1 273,5**	**1 368,5**	**2 642,1**	**2 918,5**
	Avskrivningstider (genomsnitt) år	**37,0**	**35,0**	**38,0**	**40,0**
	Maskiner och inventarier				
	Ingående anskaffningsvärde	161,9	163,0	252,3	249,4
	Inköp	13,2	5,0	16	11,0
	Försäljningar	0,0		0,0	-5,5
	Utrangeringar	-12,1		-18,9	
	Överföringar		1,4		8,2
	Utgående anskaffningsvärde	**163,0**	**169,4**	**249,4**	**263,1**

		Kommunen, mnkr		Koncern, mnkr	
Not 11 forts.	**Ingående ack. avskrivningar**	**120,6**	**124,7**	**188,3**	**191,2**
	Försäljningar				-1,8
	Utrangeringar	-10,1		-12,6	-3,0
	Överföringar		1,4	0,0	11,0
	Årets avskrivningar	14,2	12,1	15,5	16,0
	Utgående ack. avskrivningar	124,7	138,2	191,2	213,4
	Utgående redovisat värde	**38,3**	**31,2**	**58,2**	**49,7**
	Avskrivningstider (genomsnitt)	**2,7**	**2,6**	**3,8**	**3,1**

Not 12	**Finansiella anläggningstillgångar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Aktier i koncernföretag				
	Eslövs Bostads AB	28,5	28,5		
	Eslövs Industrifastigheter AB*	10,0	10,0		
	Mellanskånes Renhållnings AB	1,1	1,1		
	Summa	**39,6**	**39,6**		
	Övriga aktier och andelar				
	Sydvatten AB	16,6	16,6	16,6	16,6
	Kraftringen AB	241,0	241,0	241,0	241,0
	Kommunassurans Syd Försäkrings AB	1,4	1,4	1,4	1,4
	Kommuninvest	17,2	23,0	17,2	23,0
	Total	276,2	282,0	276,2	282,0
	Redovisat värde vid årets slut	**315,8**	**321,6**	**276,2**	**282,0**

Not 13	**Långfristiga fordringar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	VA SYD avtal på överlåtelse	96,5	85,1	96,5	85,1
	VA SYD avtal Procordia	9,3	4,7	9,3	4,7
	VA SYD avtal	279,7	430,4	279,7	430,4
	Kommuninvest förlagslån	5,8	0,0	5,8	0,0
	Övriga	0,0	0,0	2,1	1,9
	Totalt	391,3	520,2	393,4	522,1
	Redovisat värde vid årets slut	**391,3**	**520,2**	**393,4**	**522,1**

Not 14	**Bidrag statlig infrastruktur**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Marieholmsbanan				
	Ingående värde	25,4	24,7	25,4	24,7
	Årets anskaffning	0,5	0,5	0,5	0,5
	Avskrivning	-1,2	-1,1	-1,2	-1,1
	Redovisat värde vid årets slut	**24,7**	**24,1**	**24,7**	**24,1**

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2014 att medfinansiera en järnvägssträckning mellan Eslöv och Helsingborg med 38,7 mnkr. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 25 år.

Not 15	**Exploatering, förråd**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Ingående exploateringsvärde	11,5	8,1	11,5	8,1
	Årets exploateringsnetto	-1,4	11,8	-1,4	11,8
	– avslut/nedskrivning	-2,0	-5,2	-2,0	-5,2
	Totalt	**8,1**	**14,7**	**8,1**	**14,7**
	Lager förrådsvaror	0,5	4,5	0,5	4,5
	Redovisat värde vid årets slut	**8,6**	**19,2**	**8,6**	**19,2**

Not 16	**Kortfristiga fordringar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Kundfordringar	23,0	12,1	26,6	15,5
	Statsbidragsfordringar	50,4	56,6	50,4	56,6
	Momsfordran	4,5	17,8	4,5	17,8
	Skattekonto/skattefordran	1,8	3,4	0,0	3,4
	Kortfristdig del av långfristig fordran	17,4	22,7	17,4	22,7
	Övriga fordringar	3,6	8,2	9,3	10,1
	Upplupna intäkter	3,0	8,7	7,0	15,5
	Förutbetalda kostnader	38,4	37,1	40,3	48,0
	Redovisat värde vid årets slut	**142,1**	**166,6**	**155,5**	**189,6**

		Kommunen, mnkr		Koncern, mnkr	
Not 17	**Pensionsmedelsförvaltning**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Externa förvaltare				
	Svenska räntebärande fonder (DNB) anskaffningsvärde	27,4	37,2	27,4	37,2
	Svenska räntebärande fonder (DNB) värdeförändring	5,9	3,6	5,9	3,6
	Aktierfonder (Danske kapital) anskaffningsvärde	7,4	7,5	7,4	7,5
	Aktierfonder (Danske kapital) värdeförändring	13,0	13,6	13,0	13,6
	Aktiefonder (Swedbank) anskaffningsvärde	11,3	11,7	11,3	11,7
	Aktiefonder (Swedbank) värdeförändring	12,6	13,0	12,6	13,0
	Anskaffningsvärde vid årets slut	46,1	56,4	46,1	56,4
	Marknadsvärde	**77,6**	**86,6**	**77,6**	**86,6**

Not 18	**Kassa, bank**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Bankkoncernkonto	22,9	97,4	66,9	181,5
	– varav avsatt till pensionsmedel	22,1	15,1	22,1	15,1
	Kassa, övrigt	0,5	-1,7	0,3	-0,7
	Redovisat värde vid årets slut	**23,4**	**95,7**	**67,2**	**180,8**

Not 19	**Eget kapital**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	1 464,1	1 529,6	1 700,5	1 765,4
	varav resultatutjämningsreserv	74,0	74,0	74,0	105,0
	av årets resultat utgör årets avsättning resultatutjämningsreserv		31,0	0,0	13,0
	Byte av redovisningsprincip för värdering av finansiella instrument	22,3		0,0	
	Annat eget kapital	0,0		-9,6	-9,8
	Årets resultat	44,8	74,7	64,9	118,5
	Justering ändrade redovisningsprinciper förändr. 2018	-1,6		-1,6	
	Redovisat värde vid årets slut	**1 529,6**	**1 604,3**	**1 765,4**	**1 874,1**

Fullmäktige har under åren 2013–2017 beslutat avsätta 74 mnkr av tidigare års resultat till resultatutjämningsreserven. Av 2020 års resultat avsätts ytterligare 31 mnkr.

Not 20	**Avsättning för pensioner**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Specifikation – avsatt till pensioner				
	Särskild avtals-/ålderspension	2,9	3,0	3,1	3,0
	Förmånsbestämd/kompl. pension	18,4	18,6	18,4	18,6
	Ålderspension	0,0		0,0	0,0
	Pension till efterlevande	0,4	0,4	0,4	0,4
	Summa pensioner	21,7	22,0	21,9	22,2
	Löneskatt	7,3	7,4	7,3	7,4
	Summa avsatt pensioner	**29,0**	**29,4**	**29,2**	**29,6**
	Avsatt till pensioner				
	Ingående avsättning	24,8	29,0	24,9	29,2
	Nya förpliktelser under året varav:				
	– nyintjänad pension	1,1	0,9	1,1	0,9
	– ränte och basbeloppsuppräkning	0,3	0,2	0,3	0,2
	– ändring av försäkringstekniska grunder				
	– övrig post	1,3	-0,3	1,4	-0,3
	Årets utbetalningar	-1,0	-0,5	-1,0	-0,5
	Förändring löneskatt	2,5	0,1	2,5	0,1
	Summa avsatt till pensioner	**29,0**	**29,4**	**29,2**	**29,6**
	Acktualiseringsgrad, procent	97,0 %			

Not 21	**Övriga avsättningar**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Avsättning deponier MERAB	-		18,3	16,3
	Uppskjuten skatt			33,1	36,3
	Övriga avsättningar	-	18,0	0,0	23,9
	Redovisat värde vid årets slut	**-**	**18,0**	**51,4**	**76,5**

		Kommunen, mnkr		Koncern, mnkr	
Not 22	**Långfristiga skulder**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Lån i banker och kreditinstitut	362,0	523,5	1 197,1	1 593,5
	Övrig långfristig skuld			0,7	
	Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
	Investeringsbidrag	5,4	8,4	5,4	8,4
	– återstående antal år (vägt snitt)	23,0	27,5	23,0	27,5
	Summa förutbetalda intäkter	**5,4**	**8,4**	**5,4**	**8,4**
	Summa långfristiga skulder	**367,4**	**531,9**	**1 203,2**	**1 601,9**
	Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
	Genomsnittlig ränta, procent	0,72 %	0,43 %	1,18 %	0,85 %
	Genomsnittlig bindningstid, år	2,48	2,38	5,3	4,87
	Lån som förfaller inom:				
	1 år	130,0	110,7	400,0	345,7
	2–3 år	80,0	217,1	445,0	827,1
	3–5 år	167,7	212,6	568,4	502,6
	Beviljad checkräkningskredit	150,0	150,0	150,0	150,0
	Utnyttjad kredit	0,0	0,0	0,0	0,0
Not 23	**Kortfristiga skulder**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Leverantörsskulder	71,8	92,1	104,4	127,0
	Skatteskuld	4,2	0,8	6,2	5,4
	Personalens källskatt	22,7	26,2	22,7	26,2
	Semester- och övertidsskuld	100,9	118,3	110,9	121,8
	Arbetsgivaravgifter	26,6	29,9	26,6	29,9
	Övriga kortfristiga skulder	4,0	11,3	8,0	21,2
	Förutbetalda intäkter	18,5	48,0	39,0	68,1
	Kortfristig del av långfristig skuld	10,2	17,0	210,2	182,0
	Upplupen särskild löneskatt och fastighetsskatt	23,4	8,9	23,4	8,9
	Upplupna pensionskostnader	45,7	45,9	45,7	45,9
	Upplupna räntekostnader	0,6	0,5	1,3	3,5
	Övriga upplupna kostnader	42,3	53,9	50,8	53,3
	Checkräkningskredit	0,0	0,0	6,7	0,0
	Summa kortfristiga skulder	**370,9**	**452,8**	**655,9**	**693,2**
Not 24	**Pensionsförpliktelser som inte upptagits i balansräkningen**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Ansvarsförbindelse beräknad av KPA	468,4	458,5	468,4	458,5
	Beräknad löneskatt	114,3	111,2	114,3	111,2
	Summa	582,7	569,7	582,7	569,7
	Ansvarsförbindelse årets ingång	595,7	582,7	595,7	582,7
	Ränte- och basbeloppsuppräkningar	15,0	14,0	15,0	14,0
	Gamla utbetalningar	-29,8	-28,7	-29,8	-28,7
	Sänkning av diskonteringsränta	0,0		0,0	
	Övrigt	3,9	4,8	3,9	4,8
	Förändring av löneskatt	-2,1	-3,1	-2,1	-3,1
	Ansvarsförbindelse årets utgång	582,7	569,7	582,7	569,7
Not 25	**Ansvars- och borgensförbindelser**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Eslövs Bostads AB	905,0	1 105,0		
	Mellanskånes Renhållnings AB	0,0			
	Eslövs Industrifastigheter AB/Gäddan	130,0	130,0		0,0
	Delsumma koncernföretag	**1 035,0**	**1 235,0**	**0,0**	**0,0**
	Sydvatten AB	73,6	77,2	73,6	77,2
	Kommunala bolag totalt	**1 108,6**	**1 312,2**	**73,6**	**77,2**
	Kommunalt förlustansvar egnahem	0,1	0,1	0,1	0,1
	Hästhagens Ryttarförening	1,6	1,6	1,6	1,6
	Eslövs Ridhus AB	4,4	4,3	4,4	4,3
	Summa borgensåtagande	**6,1**	**6,0**	**6,1**	**6,0**
	Summa ansvarsförbindelser	**1 114,7**	**1 318,2**	**79,7**	**83,2**

Solidarisk borgen Kommuninvest

Eslövs kommun har en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförpliktelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgenförpliktelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas, dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Eslövs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförpliktelse kan noteras per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229,8 mnkr och totala tillgångar till 525 483,4 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 995,3 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 090,6 mnkr.

Not 26 Koncerninterna transaktioner

Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Borgen	
		Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Kommunen							
Eslövs Industrifastigh.	100 %						
Fastigh.bolag Gäddan	100 %					130,0	130,0
Eslövs Bostads AB	100 %					1 105,0	1 105,0
Mellanskånes Renhållnings AB	52,5 %						0,0
Summa		**0,0**	**0,0**	**0**	**0**	**1 235,0**	**1 235,0**

		Kommunen, mnkr		Koncern, mnkr	
Not 27	**Leasingåtagande**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Operationell leasing avseende lös egendom				
	Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
	inom 1 år	7,3	8,2	7,3	8,2
	senare än 1 år men inom 5 år	5,4	6,7	5,4	6,7
	senare än 5 år	0		0	
		12,7	**14,9**	**12,7**	**14,9**
	Operationell leasing avseende lokaler				
	Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
	inom 1 år	49,3	44,0	49,3	44,00
	senare än 1 år men inom 5 år	144,5	132,4	144,5	132,4
	senare än 5 år	184,8	153,9	184,8	153,9
		378,6	**330,3**	**378,6**	**330,3**

Not 28	**Övriga ej likviditetspåverkande poster**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
	Realisationsvinster		-3,0	-3,0	-43,4
	Realisationsförluster			0,0	-2,0
	Nedskrivningar/utrangering	6,4	-0,6	5,0	
	Avsättningar	4,2	18,0	4,2	21,6
	Övriga poster	-11,2	-5,5	-12,0	-5,1
	Summa	**-0,6**	**8,9**	**-5,8**	**-28,9**

ORD OCH BEGREPP

Anläggningstillgång är tillgång avsedd för stadigvarande innehav såsom fastighet och inventarier.

Ansvarsförbindelse är en upplysning till balansräkningen över ekonomiska åtaganden som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen.

Avskrivning är planmässig värdeminskning av anläggningstillgång för att fördela anskaffningskostnaden över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avsättning utgörs av de betalningsförpliktelser som är säkra eller sannolika till sin existens, men där det finns osäkerhet beträffande beloppets storlek eller tidpunkt för betalning till exempel avsättning till pensioner.

Balanskrav enligt lag innebär att årets kostnader inte får överstiga årets intäkter.

Balansräkning visar den ekonomiska ställningen vid årets slut uppdelad på tillgångar (anläggnings- och omsättningstillgångar), eget kapital, avsättningar samt skulder (lång- och kortfristiga skulder).

Bokfört värde är det värde som en tillgång är upptagen till i bokslutet.

Byggherrekostnad är lön, personalomkostnadspålägg och semesterersättning som förs över från personalkostnad till investering.

Driftredovisning redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten, fördelat per nämnd/styrelse.

Eget kapital är skillnaden mellan totala tillgångar, avsättningar och skulder enligt balansräkningen, det vill säga nettoförmögenheten.

Exploatering är kommunens innehav av mark för framtida bostads- och industrietablering.

Extraordinär intäkt/kostnad saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och är av sådan art att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet samt uppgår till väsentliga belopp.

Finansiell intäkt/kostnad avser kostnader och intäkter för räntor på in- och utlåning, utdelningar med mera.

Finansnetto anger skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader. Ett negativt finansnetto minskar utrymmet för kommunens verksamheter.

Intern ränta är kalkylmässigt beräknad räntekostnad grundad på anläggningstillgångens bokförda värde.

Investering är placering av kapital i olika värden såsom värdepapper, fastigheter och konst.

Jämförelsestörande post avser händelse eller transaktion av större betydelse, som inte klassas som extraordinär, men viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder och mellan kommuner.

Kapitalkostnad är summan av intern ränta och avskrivningar

Kassaflödesanalys visar kassaflöden från den löpande verksamheten, investerings- och finansieringsverksamheten. Summan av dessa komponenter utgör förändringen av likvida medel.

Kommunbidrag är den del av kommunens skattemedel som tillförs respektive nämnd för att finansiera nettokostnaderna. Nämndernas resultat blir därmed detsamma som avvikelse mot budget.

Koncern utgörs av kommunen och dess hel- och majoritetsägda bolag.

Kortfristig fordran och skuld, består av fordringar och skulder hänförliga till den löpande verksamheten, som förfaller till betalning inom ett år efter balansdagen.

Likvida medel består av kontanter eller tillgång som kan omsättas på kort sikt, till exempel kassa- och banktillgång, postväxel samt värdepapper såsom statsskuldväxel och bankcertifikat.

Likviditet är betalningsberedskap på kort sikt. Kan uttryckas i olika mått exempelvis som rörelsekapital och ställas i relation till extern utgift.

Långfristig fordran och skuld förfaller till betalning senare än ett år efter balansdagen.

Nettokostnad är driftskostnad efter avdrag för de intäkter som finns inom respektive verksamhet, t ex driftbidrag, avgifter och diverse ersättningar. Nettokostnaden finansieras med skattemedel.

Nettoinvestering är investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag. Nettoinvesteringarna framgår av investeringsredovisningen.

Omsättningstillgång är tillgång som beräknas innehas kortvarigt exempelvis kundfordring och förrådsartikel.

Mnkr är förkortning av miljoner kronor.

Mdkr är förkortning av miljarder kronor.

Pensionsavsättning utgörs av avsättning till framtida pensionsutbetalningar.

Pensionsskuld är intjänade pensionsförmåner för kommunens anställda.

Periodisering innebär en fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken de hör.

Realisationvinst/förlust skillnaden mellan bokfört värde och försäljningsvärde.

Resultaträkning sammanfattar årets intäkter och kostnader och därmed förändringen av kommunens eget kapital, det vill säga årets resultat.

Resultatutjämningsreserv ger kommuner möjlighet att utjämna intäkter över tid och möta variationer i konjunkturen, inom ramen för det egna kapitalet. Kommunfullmäktige beslutar om resultatutjämningsreserv i riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Rörelsekapital är den del av kapitalet som står till förfogande för finansiering av utgifter, det vill säga skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

Sammanställd redovisning är en sammanställning av resultaträkningar och balansräkningar för olika juridiska personer, i vilka kommunen har ett betydande inflytande.

Självfinansieringsgrad är förmågan att själv finansiera sina investeringar. Driftresultat plus avskrivningar ställs i relation mot nettoinvesteringar.

Skatteunderlag är totala beskattningsbara inkomster. Uttrycks vanligen i skattekronor, det vill säga skatteunderlag delat med 100.

Soliditet den långsiktiga betalningsförmågan, uttrycks vanligen som eget kapital i förhållande till totala tillgångar på balansdagen.

Soliditet 2 är eget kapital i balansräkningen reducerad med de pensionsåtagande som är intjänade före 1998, relateras till det totala kapitalet på balansdagen.

Särskild löneskatt är en avgift som betalas på pensionskostnader. För 2018 är löneskatten 24,26 procent.

Tkr är förkortning av tusen kronor.

Utjämningssystemet ska skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden.

Årsarbetare definieras som ackumulerade arbetade timmar dividerat med en schabloniserad årsarbetstid på 1700 timmar.

Övervärde är skillnaden mellan marknadsvärde och bokfört värde av värdepapper.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisningen är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed med gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Tillämpade redovisningsprinciper framgår nedan. Avvikelser och förtydliganden redovisas under respektive punkt.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Anläggningstillgångar, materiella, värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar samt eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. Lånekostnader redovisas enligt huvudregeln och belastar resultatet för den period de hänför sig till.

Avskrivningar av materiella tillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. Anläggningarnas bokförda värde är anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Avskrivning görs från den tidpunkt investeringen tas i bruk. Komponentavskrivning tillämpas sedan några år tillbaka. Detta innebär att en anläggningstillgång som har betydande delar med väsentligt skilda nyttjandeperioder delas upp på dessa komponenter och varje komponent skrivs av var för sig över nyttjandeperioden.

Avskrivningstider

Byggnad	**År**
Stomme	60–70
Tak	40
Fasad yttervägg	40
Ytskikt inomhus	20
Fönster, dörrar	30
Installationer (el)	30
Installationer (ventilation inkl. styr. hiss)	15
Installationer (övrigt)	10
Gata	
Slitlager	10
Blindlager	30
Övrigt	70

Exploateringsverksamhet. All exploatering i Eslövs kommun bedrivs i projektform med en budget för varje projekt som sträcker sig över projektets ekonomiska livslängd. Exploateringstillgångarna är bokförda som omsättningstillgångar.

Finansiella tillgångar avsedda att täcka framtida pensionsutbetalningar klassificeras från och med 2012 som finansiella omsättningstillgångar enligt RKR 20. Förvaltningen av dessa finansiella tillgångar regleras i ett av kommunfullmäktige antaget reglemente 2008-09-29 och reviderat 2011-03-28. Från 2019-01-01 värderas tillgångarna till marknadsvärde på balansdagen. Skillnaden mellan marknadsvärde och anskaffningsvärde per 2019-01-01 tillförs eget kapital och förändringen under året redovisas som resultatpost. Värderingen har skett portföljsvis.

Fordringar på kunder bedöms som osäkra när fordran är äldre än tolv månader.

Hyres-/leasingavtal. Samtliga avtal avseende hyra av fastigheter klassificeras alltid som operationella eftersom de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet i allt väsentligt inte överförs till kommunen.

Leasingavtal tecknade före 2003 samt leasingavtal med en löptid om tre år eller kortare betraktas i enlighet med RKR 13.2 som operationella avtal och redovisas som hyresavtal.

Internränta. På anläggningstillgångarnas bokförda värde respektive år beräknas en intern räntekostnad som belastar verksamheten. För investeringar gjorda 2020 är internräntan 1,5 procent.

Jämförelsestörande poster särredovisas i not till respektive post i resultaträkningen. Som jämförelsestörande post betraktas poster som är sällan förekommande samt är av betydande belopp.

Kostnader för timanställda samt mer- och övertid avseende december men som utbetalts i januari året därpå har periodiserats till rätt bokföringsår.

OPF-KL rekommendationen har uppdaterats med anledning av de nya bestämmelserna kring OPF-KL, bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda.

Pensionsåtagande redovisas enligt den lagstadgade blandmodellen, vilket innebär att pension som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Den avgiftsbestämda ålderspensionen redovisas under kortfristiga skulder och utbetalning till förvaltare sker i mars året därpå. Försäkringsavgift för pensioner över 7,5 basbelopp betalas ut löpande under året. Särskilda ålderspensioner och avsättningar utöver den avgiftsbestämda ålderspensionen redovisas som avsättningar. Pensionsåtagandena inkluderar även löneskatt med 24,26 procent. Beräkningen av kommunens pensionsåtagande bygger på de förutsättningar som anges i RIPS 17.

Personalomkostnad. Kostnaden för arbetsgivaravgifter fördelas på verksamheten via ett procentuellt pålägg på lönekostnaden. Personalomkostnadspålägget inkluderar arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar, kollektivavtalad pension inklusive löneskatt, semesterlöneskuld, facklig tid samt övertid. För år 2020 uppgick pålägget till 41,6 procent.

Sammanställd redovisning. I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 procent inflytande. Inga förändringar har skett under året i kommunkoncernens sammansättning.

Skatteintäkter. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners decemberprognos i enlighet med rekommendation från RKR.

Skuld för semester, ferielön och okompenserad övertid som inte var uttagen den 31 december redovisas som kortfristig skuld i gällande löneläge inklusive arbetsgivaravgifter för gällande år.

KOMMUNSTYRELSEN/ KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Ordförande: Johan Andersson
Förvaltningschef: Eva Hallberg
Ekonomiskt resultat: 2,5 mnkr

UPPDRAG

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har som sådant ansvar för utvecklingen av hela den kommunala verksamheten i enlighet med fullmäktiges beslut i uppdrag, måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi inklusive de kommunala bolagen och för kommunens ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsens styrfunktion är utökad enligt kommunallagens möjlighet att kunna fatta beslut om förhållanden som rör andra nämnders verksamhet, bland annat se till att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs.

Vidare ansvarar kommunstyrelsen för att den löpande förvaltningen handhas rationellt och ekonomiskt, uppföljning till fullmäktige över hur samtliga nämnder utvecklar verksamheten och den ekonomiska ställningen under budgetåret.

Styrelsens kompletta uppdrag återfinns i reglementet som gäller från den 28 mars 2018 och i kommunallagen.

ÅRETS HÄNDELSER

Rådande pandemi har påverkat arbetsuppgifter och prioriteringar inom kommunstyrelsen under året. Pandemin har lett till omfattande arbete kring krisstabsarbete, arbetsmiljöhantering, inköp och kommunikation.

Under året har en kommungemensam organisation för kommunikation, upphandling och nämndadministration genomförts.

Av företaget IDG, Nordens största IT-nätverk, har eslov.se utsetts till årets bästa kommunsajt.

Under våren togs riktlinjer för digitala nämndsammanträden fram och nämndernas och kommunstyrelsens sammanträden har skett semidigitalt sedan dess. Kommunfullmäktige antog riktlinjer för att sammanträda digitalt i november och genomförde sitt första digitala sammanträde i december.

Policy och riktlinjer med tillhörande strategi för hållbar anskaffning har arbetats fram och antagits att gälla under 2020.

Som tack för fina insatser har det getts både sommargåva och julgåva till kommunenens medarbetare. Gåvan har även gynnat det lokala näringslivet, då presentkorten kunnat nyttjas hos lokala näringsidkare.

Som ett led i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen har ett arbete med kontinuitetshantering påbörjats. Under året har även kunskapshöjande insatser kring återuppbyggnaden av det civila försvaret genomförts och framtagandet av säkerhetsskyddsanalys för Eslövs kommun är påbörjad.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Alla invånare upplever att Eslöv är en inkluderande kommun	
Andel som upplever ökad trygghet ökar	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser	
Nöjdare företagare	
Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas	
Inflyttning från övriga skånska kommuner ska vara större än utflyttningen	
Tillgång till rekreationsområden är god vid nybyggnation	
Den upplevda tryggheten ökar i såväl centralorten som i byarna och på landsbygden	
Öka attraktiviteten på mötesplatser och målpunkter så att de attraherar och uppehåller människor	
Tillgång till varierande bostäder i hela kommunen	
Kommunen ska ha ett bredare boendeutbud jämfört med idag	

Under året har en handlingsplan för barnrättsarbetet tagits fram med syfte att stärka barnens position i samhällsutvecklingen. En plan för hur samarbetet ska fungera mellan kommunen och den idéburna sektorn håller på att utarbetas. Förslag till mål och riktlinjer för nationella minoriteter har tagits fram.

Av dem som svarade på Polisens trygghetsmätning svarade 56 procent att de upplever att de är trygga när de vistas ute ensamma sen kväll. Detta är en klar förbättring sedan tidigare år. Åldersgrupperna 16–19 år och 65+ bör prioriteras i det fortsatta trygghetsarbetet, då trygghetsmätningen visar att dessa grupper känner sig mindre trygga än övriga grupper. Det samlade omdömet i Polisens trygghetsmätning visar att tryggheten i kommunen är god och att den har förbättrats i förhållande till föregående år.

Under året har fler e-tjänster blivit tillgängliga för medborgare genom att inloggning via e-legitimation nu kan göras till fler system. Under året utfördes 6 478 ärenden via e-tjänsteportalen (3 817 år 2019).

Bemötandet från kommunens medarbetare har förbättrats i kommunens kommunikationskanaler och utgår från medborgarnas, företagarnas och besökarnas behov.

I samband med planarbetet har medborgardialoger hållits och en dialogportal för landsbygdsutveckling har tagits fram med möjlighet för medborgarna att lämna och rösta på förslag. Portalen kan användas även i andra sammanhang.

Statistikbyrån SCB:s siffror angående flyttningsnetto för kvartal tre var +38, vilket tyder på att fler människor har flyttat till Eslöv från övriga kommuner i Skåne än vad som har flyttat från Eslöv till annan kommun i Skåne.

En in- och utflyttningsundersökning är genomförd och analys och åtgärdsplan är påbörjade.

En prioriteringsordning för detaljplaner liksom för exploateringsprojekt är framtagen och arbetas efter, enligt vilken projekt på kommunal mark prioriteras framför projekt på privat mark.

Revidering av kommunens bostadsförsörjningsprogram har inletts. Strategisk viktig mark för genomförande av översiktsplanen har identifierats. Ett förslag till fördjupad översiktsplan för Östra Eslöv är framtagen.

Det har färdigställts 167 nya bostäder under 2020 mot Region Skånes riktvärde på 94. Enligt Region Skånes marknadsdjupsanalys har det byggts för liten andel äganderätter och bostadsrätter samt för hög andel hyresrätter.

En evenemangsstrategi är under utarbetande och kulturmiljöinventeringen har fortsatt i Marieholm.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	
Välutbyggd infrastruktur med goda kommunikationer	
Enklare vardag för medborgare, Den tillgängliga och smarta kommunen, Öppenhet, Effektivare verksamhet	
Det kollektiva resandet ökar både i stad och på landsbygd	
En kommun som både attraherar nyföretagande och stärker befintligt näringsliv	
Företagen är nöjda med företagsklimatet	
Fler företag väljer att fortsätta driva verksamhet i Eslöv	
Nyföretagandet ökar	

En kommunövergripande struktur för kommunens Agenda 2030-arbete är under uppbyggnad och kommer att fungera som ett paraply för kommunens hållbarhetsarbete.

Fortsatt utveckling av e-tjänsteportalen för att möta behovet av att bygga säkra, användarvänliga, 24/7-tillgängliga och mer avancerade e-tjänster. Betalfunktionen har tillkommit under året. Flera interna digitala träffar har genomförts med kunskapsspridning om hur e-tjänster underlättar för medborgare och företagare, samtidigt som de effektiviserar verksamheten.

Eslövs kommun har fortsatt god samverkan i bredbandsuppdraget med övriga skånska kommuner. Kontinuerliga samtal har skett med de aktiva fiberleverantörerna, framför allt vad gäller utbyggnad på landsbygden.

Cyklandet i kommunen har ökat markant under året. En ökning med 20 procent jämfört med i fjol har kunnat mätas, vilket möjligen är en pandemi-effekt.

Arbetet med att ta fram ett nytt näringslivsprogram har inletts under året.

Företagsklimatet har försämrats under året, utifrån mätningar som både Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Regioner gör årligen. Omställning till digital näringslivsdag och digitala frukostmöten har skett. Genom initiativet Entreprenörshjälpen har företag som har påverkats av pandemin erbjudits stöd och rådgivning.

När det gäller ungt entreprenörskap har samverkan mellan skola och näringsliv stärkts under 2020. Exempel på aktiviteter som har genomförts är Sommarlovsentreprenörer, digital arbetsmarknadsdag med elever i åk 8 och 9 och arbetet med att ta fram en särskild studie- och yrkesvägledningsplan har inletts.

Inom ramen för samarbetet inom MalmöLundregionen har medel beviljats till två projekt som ska leda till förbättrat företagsklimat och för ökad tillväxt i MalmöLundregionen.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Den tid som läggs på interna administrativa processer ska minska	
Enklare vardag för medborgarna, Den tillgängliga och smarta kommunen, Öppenhet, Effektivare verksamhet	
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	
Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt	
Andelen ärenden som överklagas och avgörs till kommunens nackdel har minskat	
Antalet företagare som är nöjda med kommunens handläggning av deras ärende ökar	
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	
Våra chefer är förebilder för värderingarna	

Antalet digitala möten i kommunen har ökat med 3 600 procent från november 2019 till november 2020. Under året har det uppkommit behov av nya mötesverktyg, till exempel för säkra digitala möten. Ett system för detta kommer att införas under början av 2021.

För att förenkla vardagen för medborgarna har e-tjänster införts för ansökan om tomt, landsbygdsmiljonen, byggnadsvårdspris och planbesked. Digitala samrådsmöten har genomförts för fördjupad översiktsplan, planprogram och detaljplaner, vilket har möjliggjort för fler att på ett enkelt sätt uttrycka sin synpunkt.

Inom stadsutveckling har 3D-visualisering testats i vissa projekt.

Inom området *Attraktiv arbetsgivare* har Kommunledningskontoret nått mycket goda resultat under 2020. Vid samtliga tillsvidarerekryteringar som genomförts har medarbetare med efterfrågad utbildning och erfarenhet kunnat rekryteras. Andel medarbetare som uppger att de har en plan för utveckling av sin kompetens uppgår till 89,1 procent och en stor andel kan rekommendera sin arbetsplats till andra. Inom målet *Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god* uppfyller Kommunledningskontoret både det övergripande hälsotalsmålet och målsättningen för hållbart medarbetarengagemang. Kommunledningskontoret når också målen för värderingsarbetet.

Ett nytt arbetssätt har implementerats där kommunens chefer får utökat stöd i rekryteringsprocessen. I samarbete med tre andra kommuner har ett utvecklingsprogram för framtida chefer genomförts med mycket goda resultat.

Andelen ärenden som överklagas och avgörs till kommunens nackdel har minskat.

EKONOMISK ANALYS

Kommunledningskontoret visar ett överskott på 2,5 mnkr. Den politiska verksamheten visar överskott, då utbetalda arvoden blivit lägre än planerat. Inom infrastruktur, skydd med mera beror överskottet på att det uppstått vakanser samt att tilldelade medel för insatser kring kulturmiljöinventering inte nyttjats fullt ut. Överskottet för kommungemensam verksamhet beror på lägre lokal- och kapitalkostnader än planerat.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-9,4	-8,5	-7,5	1,0
Infrastruktur, skydd m.m.	-11,8	-11,2	-10,1	1,1
Kommungemensam verksamhet	-61,6	-62,5	-62,1	0,4
Summa	**-82,7**	**-82,2**	**-79,7**	**2,5**

INVESTERINGAR

Upphandling av dokument- och ärendehanteringssystem pågår.

E-handelsprojektet har slutförts och e-handelssystemet började användas i september 2020. Projektet har levererat alla leveransmål, utom antalet anslutna leverantörer, vilket är en följd av covid-19. Projektet har avslutats och fortsatt anslutning av nya leverantörer pågår löpande. Projektet har levererats inom beslutad budget och övergår till driftsbudget.

Digital infrastruktur, bredband på landsbygden avser kommunens del vad gäller medfinansiering.

Kommunens kvalitetsledningssystem har driftsatts. Fortsatt utveckling av systemet kommer att ske.

Investeringsmedel som beviljats för upphandling av upphandlingssystem har inte kunnat användas under 2020 med anledning av avdelningens begränsade personalstyrka. Upphandlingen planeras istället till 2021.

I arbetet med förutsättningsprojekt – Standardisering och struktur för samverkande IT-system – pågår en pilot för att ta fram en identitetslösning med tvåfaktorsautentisering och smarta kort. Syftet är både att höja säkerheten och att möta de krav som ställs för att Eslövs kommun ska kunna ta del av nationell infrastruktur. Detta arbete har inte kunnat genomföras som planerat. Anledningen är pandemin, som medfört andra prioriterade uppgifter.

Tillgång till kommunikationsförbindelser är en förutsättning för digitaliseringen. Arbete pågår därför också att göra tillgängliga trådlösa nät för kommunens medborgare och besökare. Att slutföra detta arbete har inte varit möjligt med det rådande läget.

I början av året inrättades digitaliseringsmiljonen för att stimulera digital verksamhetsutveckling. Satsningar kommer att göras genom införande av ny teknik och förändrade arbetssätt, bland annat inom områdena automatisering och sensorer för uppkopplade saker, Internet of Things. Satsningar har också gjorts genom verktyg som skapar större delaktighet för brukare inom vård och omsorg.

EXPLOATERING

Under året har ett avtal tecknats med Stena Recycling AB, som innebär att bolaget flyttar sin verksamhet med återvinning och avfallshantering från centrala Eslöv.

Flytten innebär att kommunen kan planera för ett attraktivt bostadsområde, strax intill järnvägsstationen, med upp till 600 nya bostäder.

En markanvisningstävling har genomförts för kvarteret Gåsen. Det vinnande bidraget innebär att området vid Carl Engström-skolan omvandlas till ett helt unikt bostadskvarter med hållbarhet i fokus.

Exploateringsprojekten Bäckdala i Eslöv, Fasanvägen i Flyinge och andra etappen av Ölycke i Löberöd har blivit helt utbyggda under året. De sista tomterna i områdena har bebyggts och gatorna har färdigställts.

Första etappen av exploateringsprojektet Långåkra i västra Eslöv har startats för att bland annat svara mot efterfrågan av fler villatomter och småhusbebyggelse.

Under året har även markanvisningsavtal för byggrätter på Föreningstorget och köpeavtal avseende Löberöd 1:214 tecknats.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Inv.ram kf	Redovisat till och med 2020	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Ärendehanteringssystem	-1,6	0	0,0	-1,6	1,6
E-handel	-4,6	0,0	0,0	-4,0	4,0
Digital infrastruktur, bredband på landsbyggden	-1,0	0,0	0,0	-1,0	1,0
Kvalitetsledningssystem	-1,6	-0,1	0,0	-0,3	0,3
Upphandlingssystem	-0,3	0,0	0,0	-0,3	0,3
Digital infrastruktur, strategisk digital planering	-3,0	0,0	0,0	-3,0	3,0
Utredningsarbete, stadshus	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Digitaliseringsmiljonen	-1,0	0,0	0,0	-1,0	1,0
Marieholmsbanan	0,0	0,0	-0,5	0,0	-0,5
Landsbyggdsutveckling	-7,0	0,0	0,0	-1,0	1,0
Förvärv byggnader och mark	0,0	-2,2	-0,7	0,0	-0,7
Summa	**-20,1**	**-2,3**	**-1,3**	**-12,3**	**11,0**

Exploatering bokslut 2020							
Projekt	**Namn**	**Budget kostnad**	**Budget intäkt**	**IB**	**Årets försäljning**	**Årets kostnad**	**UB**
Tomtmark							
80043	Expl.omr. Slaktaren	-1,0	1,5	0,9		0,0	0,9
80058	Expl. omr. Bäckdala 1	-53,0	46,8	5,7		-4,4	1,3
80060	Expl omr Stehag 5:21	-1,2	0,8	0,0		0,0	0,0
80062	Expl omr Kv Gåsen 17 m fl	-18,1	12,5	0,4	0,2	-1,8	-1,2
80068	Löberöd, Hörbyv 1	-0,1	0,8	0,0		0,0	0,0
80070	Arildsvägen	-1,5	1,2	-0,2			-0,2
80074	Föreningstorget	0,0		-0,3		-0,1	-0,4
80075	Kv Rådjuret/Kv Klövern	-1,7	1,7	0,3			0,3
80092	Långåkra					-0,2	-0,2
80093	Sibbarp 2:39	-0,5	0,5	-0,1			-0,1
80099	Tågarpsvägen	-0,4	0,6	0,0	0,7	-0,1	0,6
80109	Hurva 15:56			0,0			0,0
80112	Rådjuret/Kidet		4,6			0,0	0,0
80114	Drottningen s;1					0,0	0,0
		-77,5	**71,0**	**6,7**	**0,9**	**-6,6**	**1,0**
Industrimark							
80031	Industrimark Flyinge	0,0		-0,5			-0,5
80033	Industrimark Löberöd	-1,0	1,0	-0,3		0,0	-0,3
80059	Expl.omr Gustavslund	-18,1	23,8	-8,8	0,1	-0,1	-8,8
80097	Gäddan 41			-0,3		-5,1	-5,4
80111	Skatan 10					0,0	0,0
		-19,1	**24,8**	**-9,9**	**0,1**	**-5,2**	**-15,0**
Övrig exploatering							
80078	Eslövs Flygfältet	0,0		0,0			0,0
80091	Utv.område östra Eslöv	-0,7		0,0		-0,4	-0,4
80096	Övrigt gamla projekt			-0,1			-0,1
80110	Harlösa Karl Axels v					-0,1	-0,1
		-0,7	**0,0**	**-0,1**	**0,0**	**-0,5**	**-0,6**
Handel							
80061	Expl omr Flygstaden	-17,1	16,3	-0,1			-0,1
80113	Äsping 1o 2					0,0	0,0
		-17,1	**16,3**	**-0,1**	**0,0**	**0,0**	**-0,1**
Totalt exploatering							**-14,7**
Avslutade projekt							
80024	Expl.omr. Ölyckegården	-12,0	7,4	-4,3	0,1	-0,4	-4,6
80053	M-holm, väster	-7,7	7,0	-0,7	0,2	0,0	-0,5
80057	Expl.omr. Amerika	-4,1	4,0	0,4		-0,3	0,1
80088	Utv.område klok förtätning	-0,6	0,0	-0,2			-0,2
		-24,4	**18,4**	**-4,8**	**0,3**	**-0,7**	**-5,2**

BARN- OCH FAMILJENÄMNDEN

Ordförande: David Westlund
Förvaltningschef: Kerstin Melén-Gyllensten
Ekonomiskt resultat: 22,1 mnkr

UPPDRAG

Barn- och familjenämndens uppdrag enligt reglementet är att fullgöra de uppgifter som enligt skollag, socialtjänstlag, lagen om vård av unga, läroplaner samt andra författningar ankommer på kommunen.

Verksamheterna som finns inom barn- och familjenämnden är förskola, fritidshem, grundskola, grundsärskola och socialtjänst för barn och unga upp till 20 år. Nämndens uppdrag innefattar såväl egen verksamhet som barn och elever bosatta i kommunen, vilka har valt att gå i förskola eller grundskola hos annan huvudman.

Nämnden ska se till att Eslövs kommun har en likvärdig och modern förskola och grundskola som ger kommunens unga en bra start i livet. Alla elever ska nå kunskapsmålen och när eleverna lämnar Eslövs kommuns grundskolor i årskurs 9 ska de vara behöriga till gymnasieskolans nationella program. Resultaten i kommunens skolor ska tåla en jämförelse med andra kommuner.

Barn- och familjenämnden ska ta sitt sociala ansvar. Detta ansvar tas främst genom att fokus ligger på verksamheternas huvuduppdrag, så dessa främjar att barn och ungdomar kan utvecklas till aktiva, kreativa och ansvarskännande individer och samhällsmedlemmar.

ÅRETS HÄNDELSER

Utbrottet av covid-19 är den händelse som påverkat barn- och familjenämnden verksamheter mest under 2020. Den nationella inriktningen har varit att det är viktigt att alla barn och elever får sin utbildning i förskola och grundskola tillgodosedd även i den här extraordinära situationen. Därför har kommunens för- och grundskolor bedrivit sin verksamhet som vanligt fast med vidtagna åtgärder för att begränsa smittspridning. Exempel på vidtagna åtgärder är att Skolverket beslutade att inga nationella prov genomfördes under vårterminen, årskurs 6 språkval som annars genomförs på högskolestadieskolorna har genomförts genom fjärrundervisning samt att idrottsundervisningen anpassats.

Både inom förskolan och grundskolan har fler barn och elever varit frånvarande än annars, något som påverkat verksamheterna organisatoriskt och ekonomiskt. Hur den ökade frånvaron kommer påverka barn och elevers måluppfyllelse framledes är oklart, men det utvecklingsarbete som skolorna gör är långsiktigt och därför kommer förhoppningsvis inte effekten av pandemin påverka elevernas måluppfyllelse.

Socialtjänsten har inte upplevt att fler anmälningar inkommit under pandemin, men även här är det oklart hur pandemin framledes kan påverka barn och unga. Exempelvis har det under 2021 varit en högre acceptans för frånvaro i skolan, vilket gör att det tar längre tid innan det kan uppmärksammas vad som är bekymmersamt.

2019 erbjöds Eslövs kommun att vara med i Skolverkets projekt *Riktade insatser för nyanlända barn och elevers lärande*, vilket omfattar barn och elever från förskola till vuxenutbildning. Projektet påbörjades under 2020 med utarbetandet av en nulägesanalys som sedan låg till grund för en åtgärdsplan med insatser. Insatserna har påbörjats och kommer genomföras under projekttiden, som pågår till 2022. Planerade insatser har givetvis samma målsättning som projektet, att stärka kommunens förmåga att på både kort och lång sikt erbjuda nyanlända och flerspråkiga barn och elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet.

I januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. För bland annat förskolans verksamhet har detta inneburit att de fått tydligt stöd i arbetet med det demokratiska uppdraget. Det arbetssätt som bedrivs på kommunens förskolor bygger på att all undervisning har sin utgångspunkt i barnkonventionen. Till exempel har barnen stort inflytande över sin dag och demokratiska val är självklara delar av utbildningen.

I Lärarförbundets undersökning *Bästa skolkommun* klättrade Eslövs kommun från plats 139 år 2019 till plats 101 år 2020. Kommunen tillhör nu den övre delen av kommunerna i Sverige, och av de skånska kommunerna placerar sig Eslöv på tolfte plats (av totalt 33). Lärarförbundets ranking bygger på en jämförelse av tio kriterier. Andel barn i förskolan och nivån på sjukfrånvaron tillhör Eslövs styrkor relativt sett, medan andelen godkända elever och lärartätheten drar ner kommunens rankning.

Under våren 2020 beslutade Statistikmyndigheten SCB om en reviderad sekretesspolicy till följd av en dom i kammarrätten. Den ändrade sekretesspolicyn innebär att utbildningsstatistik numera enbart publiceras på riksnivå. Detta får till följd att kommuner och andra intressenter inte kan jämföra och analysera resultat, samt att så kallade modellberäknade värden för att göra elevernas resultat mer jämförbara inte längre finns att tillgå. Skolverket ska ge förslag på författningsändringar, så offentliggörande av utbildningsstatistik åter blir möjlig. Tidsplanen för detta är dock oklar.

Volymerna för verksamheterna förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola stämdes av i samband med delårsbokslutet. Då volymerna var lägre än budgeterat, korrigerades barn- och familjenämndens budgetram utifrån denna avstämning. På grund av detta är utfallet för volymerna för nämnda verksamheter ungefär som budgeterat för 2020.

Ett flertal stora lokalprojekt har påbörjats under året och är i olika skeden i processen. Om- och tillbyggnad av Ekenässkolan, ny förskola vid Lapplandsvägen och om- och tillbyggnad av Marieskolan är de större projekt som kommit längst. Renovering av en del av Bergaskolan (etapp 2A) och tillbyggnad av Hasslebo förskola i Stehag har avslutats.

Verksamhetsmått

	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Barnomsorg antal barn				
Eslövs kommuns förskolor 1–5 år	1 686	1 691	1 672	1 668
Pedagogisk omsorg	23	27	26	25
Fristående barnomsorg	259	259	258	254
Summa	**1 968**	**1 978**	**1 956**	**1 948**
Fritidshem, antal elever				
Eslövs kommuns fritidshem	1 475	1 477	1 482	1 504
Fritidshem andra huvudmän	138	143	144	141
Summa	**1 613**	**1 620**	**1 626**	**1 645**
Grundskola, antal elever				
Förskoleklass i Eslövs kommuns skolor	383	410	414	417
Förskoleklass hos andra huvudmän	19	26	32	29
Årskurs 1–9 i Eslövs kommuns skolor	3 489	3 524	3 561	3 555
Årskurs 1–9 hos andra huvudmän	301	335	355	352
Grundsärskola	29	33	36	35
Träningsskola	20	20	22	23
Summa	**4 241**	**4 348**	**4 420**	**4 412**

Verksamhetsmått

	Redovisat 2018	Redovisat 2019	Redovisat 2020
Andel behöriga till yrkesprogram			
Eslövs kommun*	80,3 % (88,2 %)	83,5 % (84,4 %)	85,7 % (88,6 %)
Riket samtliga anordnare	84,4 % (80,1 %)	84,3 % (87,8 %)	85,6 %
Samtliga kommuner	82,7 % (87,9 %)	82,5 % (86,7 %)	84 % (87,5 %)
Andel behöriga till estetiska program			
Eslövs kommun*	79,0 %	82,7 %	84,1 %
Riket samtliga anordnare	83,5 %	83,3 %	84,4 %
Samtliga kommuner	81,7 %	81,5 %	82,8 %
Andel behöriga till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapliga program			
Eslövs kommun*	77,5 %	80,4 %	83,5 %
Riket samtliga anordnare	81,9 %	81,8 %	82,9 %
Samtliga kommuner	80,1 %	80,0 %	81,2 %
Andel behöriga till naturvetenskapliga och tekniska program			
Eslövs kommun*	77,2 %	79,1 %	82,1 %
Riket samtliga anordnare	81,0 %	80,8 %	81,5 %
Samtliga kommuner	79,1 %	78,8 %	79,6 %
Genomsnittligt meritvärde årskurs 9			
Eslövs kommun*	220,9 (234,1)	221,4 (227,6)	233,3 (233,3)
Riket samtliga anordnare	228,7 (236,2)	229,8 (235,7)	223,5
Samtliga kommuner	223,3 (232)	224,5 (231,3)	225,9 (231,7)
Andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9			
Eslövs kommun*	71,2 % (78,7 %)	73,6 % (77,5 %)	75 % (77,4 %)
Riket samtliga anordnare	75,6 % (80,1 %)	75,5 % (78,9 %)	76,50 %
Samtliga kommuner	73,6 % (78,8 %)	73,4 % (77,4 %)	73,9 % (77,3 %)
Antal placerade barn per den 31 december			
exklusive ensamkommande barn	2018	2019	2020
Familjehem och vårdnadsöverflyttningar	87	82	70
Institution	7	6	3
Andel förskollärare i förskolan			
per den 31 december	2018	2019	2020
	64,9 %	65,4 %	63,5 %

* Andelen inkluderar samtliga elever som lämnade årskurs 9 vårterminen aktuellt år oavsett hemkommun.
Uppgifterna kring årskurs 9:s kunskapsresultat och behörighet till nationella program är korrigerade utifrån Skolverkets statistik.
Den stora mängd nyanlända elever som kom under hösten 2015 påverkar ännu resultaten. Siffran inom parantes avser resultatet exklusive dessa elever.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Barn och elever inom förskolan, grundskolan och fritidshemmen ska vara trygga i kommunens verksamhet	
Antalet barn och unga som riskerar att hamna i utanförskap ska minska	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser, Nöjda företagare	

Barn och elever trivs och känner sig trygga på kommunens förskolor, grundskolor och fritidshem. I enkäten som skickas ut till vårdnadshavare med barn på kommunens förskolor svarade cirka 91 procent att de upplevde att deras barn var trygga och trivdes i verksamheten, vilket var ungefär samma andel som när enkäten genomfördes senast (2018). Inom förskolan pågår kontinuerligt åtgärder för att öka barnens trygghet. Exempel på detta är att pedagogerna genomför trygghetsvandingar på förskolan och barnen får ge återkoppling på vilka miljöer som känns trygga och vilka som känns mindre trygga. Utifrån detta kan personalen på förskolan sedan förända de miljöer som barnen upplevt som otrygga.

Trygghet och studiero är betydelsefullt för hur eleverna i grundskolan kommer att nå målen för utbildningen. Det är skolans och ytterst rektors ansvar att skapa trygghet och studiero på skolenheterna. Eleverna i årskurs 3–9 på kommunens grundskolor besvarar årligen en enkät kring sin trygghet, trivsel och arbetsmiljö. När enkäten genomfördes 2020 svarade 88 procent av eleverna att de kände sig trygga på sin skola. Detta var ungefär samma som när enkäten genomfördes 2019. Skolorna analyserar enkätresultaten tillsammans med elever och personal för att hitta rätt åtgärder, och skolorna arbetar ständigt med att alla elever ska känna sig trygga och ha studiero, samt att förebyggande och främjande insatser genomförs. Ett exempel på åtgärder som genomförts under 2020 är att det installerats duschväggar i de omklädningsrum där sådana saknades. Detta för att det under året framkommit i elevenkäten att duschar utan väggar i omklädningsrum upplevts som otrygga miljöer för eleverna.

Under läsår 2019–2020 var det 67 procent av eleverna som var närvarande mer än 90 procent av undervisningstiden. Detta är en lägre andel jämfört med tidigare år, men det var också väntat. Anledningen till att färre elever varit närvarande i grundskolan är utbrottet av covid-19, som inneburit att fler elever varit mer frånvarande än vanligt. Folkhälsomyndigheten gick tidigt under våren ut med rekommendationer om att barn och elever inte ska gå till skolan vid även milda förkylningssymptom, och då blev det en tydlig ökning av frånvaro.

Samtliga elever med hög frånvaro är uppmärksammade och kända av elevernas mentorer, rektor och elevhälsoteam. På grund av att frånvaron varit högre, har också arbetet med närvarotrappan (rutin som syftar till att skapa ett gemensamt arbetssätt kring elevers närvaro i kommunens grundskolor) varit mindre, då många elever snabbt kommit över den frånvaroandel då arbetet med närvarotrappan ska inledas. Frånvaron för läsåret 2019–2020 får istället betraktas med reservation, då det har varit en högre tolerans för frånvaro än annars. Effekterna av det omfattande arbete som pågår kring att förbättra närvaron för eleverna kan förhoppningsvis märkas av när pandemin upphört.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	
Attraktiva skolor med stärkta studieresultat	
Barn och elever i Eslövs kommuns förskolor och grundskolor ska nå de nationella målen	
Kommunens förskolor och skolor ska utveckla arbetssätt och metoder för att ge alla barn och elever likvärdiga förutsättningar till lärande	
Elever och vårdnadshavare ska ha högt förtroende, trivas och vara nöjda med Eslövs kommuns förskolor, grundskolor och fritidshem	

Barn- och familjenämndens verksamheter arbetar aktivt för att bidra till en ekologiskt hållbar utveckling, dels genom aktiviteter med barn och elever och dels genom undervisningen där kunskap om hållbar utveckling återfinns i läroplanen. Under 2020 tilldelades pedagogerna på Sockertoppens förskola i Örtofta utmärkelsen Årets arbetsgrupp i Eslövs kommun med motiveringen att hållbar utveckling är ett ledord, att pedagogerna på ett exemplariskt sätt översätter miljömedvetenhet till rätt nivå, tar tillvara saker, odlar för eget bruk och värnar om barn i andra länder.

Eleverna i Eslövs kommuns förskolor och grundskolor ska nå de nationella målen. På kommunens förskolor finns en hög andel förskollärare, vilket skapar förutsättningar för en god pedagogisk miljö och undervisning för barnen. På enkäten som besvarats av vårdnadshavare med barn på kommunens förskolor har 93,2 procent svarat att de upplever att deras barn lär sig nya saker på förskolan, och 88,6 procent att deras barn erbjuds möjligheter till utveckling. Begreppet undervisning infördes i läroplanen för förskolan 2018 (Lpfö 18), men undervisning har bedrivits i många år på kommunens förskolor och numera känner sig all personal bekväm med begreppet.

Av de elever som lämnade årskurs 1 vårterminen 2020 var det 92 procent som uppnådde nämndens läsmål. Målet följs upp genom Skolverkets bedömningsstöd, som genomförs under vårterminen i årskurs 1. Siffran för 2020 är den högsta sedan det statliga bedömningsstödet i svenska infördes 2016. Syftet med bedömningsstödet är att tidigt identifiera elever som riskerar att få, eller som redan har, svårigheter inom läs- och skrivutvecklingen, men också om en elev kommit längre i sin kunskapsutveckling och behöver ytterligare stimulans.

Andelen elever som var behöriga till gymnasieskolans nationella program när de lämnade årskurs 9 var 85,7 procent våren 2020, vilket är en förbättring jämfört med 2019. Anledningen till att fler blivit behöriga till nationella program är att fler elever har fått godkända betyg i matematik och svenska som andra språk (SvA), något som krävs för att uppnå en behörighet.

Under de senaste åren har olika åtgärder vidtagits för att förbättra resultaten i matematik. Ett led i detta arbete har varit att en matematikutvecklare anställdes i kommunen 2019. Dennes uppdrag var att kartlägga matematikundervisningen i årskurs f–9 och utifrån detta ta fram förslag på insatser som behövs för att höja måluppfyllelsen i ämnet. Detta är nu genomfört, och föreslagna insatser kommer inledas under läsåret 2020–2021.

Den förbättrade måluppfyllelsen i SvA beror främst på att antalet nyanlända elever har minskat jämfört med de senaste åren. Att utveckla undervisningen i SvA ingår i pågående Skolverksprojekt som beskrevs ovan.

Det genomsnittliga meritvärdet för eleverna som lämnade årskurs 9 vårterminen 2020 var 227,5. Det var en förbättring jämfört med året innan och beror på att fler elever når högre betyg än tidigare.

Kommunens förskolor och skolor ska utveckla arbetssätt och metoder för att ge alla barn och elever likvärdiga förutsättningar till lärande. Att utbildningen ska vara likvärdig betyder inte likformighet eller lika mycket resurser, utan hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov, vilket också är skolans kompensatoriska uppdrag. Detta mål har tidigare följts upp genom Skolverket analysverktyg SALSA (Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser), vars syfte är att synliggöra faktorer som skolan inte kan påverka men som har betydelse för måluppfyllelsen. Denna statistik är inte längre tillgänglig på kommun nivå, och eftersökningar pågår för att hitta andra sätt att följa upp detta mål på.

Vårdnadshavare med barn på kommunens förskolor och fritidshem har högt förtroende för verksamheten och upplever att deras barn trivs. På enkäten som skickas ut till barn på kommunens fritidshem och deras vårdnadshavare, har 91,2 procent av vårdnadshavarna svarat att de har förtroende för fritidshemmets verksamhet och 80 procent av barnen har svarat att de trivs. På kommunens grundskolor har 91,2 procent av eleverna i årskurs 3–9 svarat att de trivs i skolan. Detta är en ökad andel jämfört med mätningen 2019, där 75,4 procent angav att de trivdes i skolan. Är eleverna trygga i skolan, trivs de också i högre grad, vilket elevenkäten visar.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Nämndens verksamhet ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	●
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	◐
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	●
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	●
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	◐
Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt	
Barn, elever och deras vårdnadshavare ska ges möjlighet till påverkan och delaktighet	◐
Insatser inom nämndens verksamhet ska utgå från objektiva och sakliga grunder, samt ske skyndsamt	●
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	●
Våra chefer är förebilder för värderingarna	●

Samtliga verksamheter inom barn- och familjenämnden samverkar med högskolor och universitet. Samverkan sker exempelvis genom deltagande i olika forskningsprojekt. Avtal finns också med lärar- och socionomutbildningarna i Malmö, Lund och Kristianstad, vilket innebär att nämndens verksamheter löpande tar emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning. Exempel på deltagande i forskningsprojekt är förskolan som sedan några år är med i forsknings- och utvecklingsprogrammet Flerstämmig undervisning i förskolan (Fundif). Programmets syfte är att alla nivåer utvecklar såväl kunskap och förhållningssätt som arbetsmetoder inom undervisning i förskolan. Man ser att pedagogernas medvetenhet om undervisningens innehåll och form är kopplat till forskning, att de relaterar till olika teorier samt olika forskare som ligger till grund för deras undervisning.

Barn, elever och deras vårdnadshavare ska ges möjlighet till påverkan och delaktighet i sin utbildningsmiljö. Det är viktigt att både barn, elever och deras vårdnadshavare vet vilka frågor de kan ha inflytande över. Att barn och elever upplever att de inte har tillräckligt med inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Detta visar även enkäterna som genomförts i förskolan och grundskolan, där 93,1 procent av vårdnadshavare är nöjda med den möjlighet de har till inflytande på förskolan. I årskurs 3–6 är det 87,3 procent som upplever att lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter. Motsvarande andel i årskurs 7–9 var 67,1 procent.

I medarbetarenkäten som genomfördes under hösten 2020 uppvisades generellt goda resultat i nämndens verksamheter. Samtliga frågor som ligger till grund för indexet hållbart medarbetarengagemang (HME) hade ett medelvärde över 4 (skala 1–5), vilket var en förbättring jämfört med tidigare år. HME-indexet 2020 var 85, vilket var en förbättring jämfört med 2019, då samma index var 82. 2020 års index är också högre än genomsnittet för både Skåne och riket avseende förskole- och grundskoleverksamheten. Även frågan om medarbe-

tarna kan rekommendera sin arbetsplats till andra har bättre resultat, från 4,11 år 2019 till 4,34 år 2020.

En ökad andel medarbetare upplever att man på arbetsplatsen arbetar efter kommunens värderingar och att närmsta chef är en förebild för värderingarna. En anledning till detta kan vara att värdeorden nu funnits ett tag och därmed blivit mer kända för medarbetarna.

Hälsotalet för 2020 var 91,8 procent, att jämföra med 2019 då motsvarande andel var 94,1 procent. Förklaringen till detta är givetvis covid-19 och rekommendationer om att inte vara på arbetet vid symptom, vilket man förmodligen annars hade varit.

EKONOMISK ANALYS

Barn- och familjenämndens uppvisar ett ekonomiskt överskott om 22,1 mnkr för 2020. Anledningarna till detta anges nedan. Både intäkter och kostnader blev högre än budgeterat 2020. De högre intäkterna beror främst på högre statsbidrag än budgeterat, interkommunala intäkter och den statliga sjuklönekompensationen. Kostnaderna blev högre till följd av insatser som genomfördes för de tilldelade statsbidragen.

Covid-19-relaterade merkostnader uppgick till 0,9 mnkr för barn- och familjenämnden 2020. Dessa kostnader består främst i inköp av hygienartiklar. För barn- och familjenämnden har pandemin främst inneburit lägre kostnader på grund av att verksamheten inte bedrivits i samma utsträckning som vanligt. Exempel på detta är att antal barn och elever varit färre i förskolan och grundskolan, vilket inneburit att vikarier används i mycket låg utsträckning vid ordinarie personals frånvaro, lägre måltidskostnader samt att i princip inga utbildningar och konferenser genomförts under året. Den statliga sjuklönekompensationen uppgick till 9,4 mnkr för nämndens verksamhet 2020.

Överskotten som finns inom utbildningsverksamheterna beror dels på pandemirelaterade orsaker, där exempel anges ovan, dels på att rektorsområdena inom för- och grundskola varit försiktiga i sina ekonomiska planeringar, då flera av dessa uppvisade stora underskott vid bokslutet 2019. Dessa underskott resulterade i att ekonomiska styrprinciper för barn- och familjenämnden utarbetades, där bland annat riktlinjer och åtgärder för budgetföljsamhet finns angivna.

Överskottet på verksamheten barn- och ungdomsvård är ett resultat av att socialtjänsten under en tid arbetat med ett ändrat arbetssätt för att minska antalet externa vårdplaceringar av barn och unga. Arbetssättet att arbeta med öppenvårdsalternativ istället för externa vårdplaceringar har visat resultat under hela 2020 genom att kostnaderna för externa socialtjänstplaceringar har minskat. Arbetssättet kräver dock mer personalresurser i form av socialsekreterare. Detta är förklaringen till underskottet på verksamheten förvaltningsgemensamt inklusive socialtjänst, men totalt har kostnaden för socialtjänsten minskat.

Verksamheten för ensamkommande flyktingbarn har fortsatt minska under 2020 och i december fanns åtta ensamkommande barn i kommunen. Verksamheten har anpassats utifrån aktuella volymer, och statsbidragen som utgår täcker mer än väl kostnaderna som finns för denna verksamhet.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-1,4	-1,8	-1,6	0,2
Förskola 1–5 år och pedagogisk omsorg	-223,6	-222,4	-217,1	5,3
Fritidshem	-61,1	-70,0	-62,7	7,3
Förskoleklass	-22,3	-29,1	-24,6	4,5
Grundskola	-351,6	-354,1	-358,5	-4,4
Grundsärskola	-17,9	-19,8	-18,1	1,7
Gymnasieskola	0,3	0,0	-0,1	-0,1
Barn- och ungdomsvård	-48,5	-49,0	-39,3	9,7
Familjerätt och familjerådgivning	-1,9	-1,5	-2,1	-0,6
Flyktingmottagning	0,3	0,0	2,9	2,9
Arbetsmarknadstjänster	-0,5	0,0	-0,5	-0,5
Förvaltningsgemensamt inkl. socialtjänst	-70,1	-70,9	-74,8	-3,9
Summa	**-798,3**	**-818,6**	**-796,5**	**22,1**

INVESTERINGAR

Barn- och familjenämndens investeringsbudget består enbart av anslag för inventarier. Det totala anslaget för 2020 uppgick till 9,1 mnkr. Av dessa har investeringar gjorts för 0,8 mnkr.

Det största investeringsanslaget är avsatt till IKT med 5,2 mnkr. Från och med 2016 har grundskolans IT-utrustning till eleverna leasats på grund av att bättre klara livscykeln för de digitala enheterna. Leasingkostnaderna innebär en driftskostnad. Detta är en av orsakerna till att investeringsbudgeten uppvisar ett överskott för 2020. En annan orsak är att många inköp istället kostnadsförts som driftskostnad, då bedömning gjorts att dessa hade karaktär av driftskostnad istället.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Inventarier	-0,2	-1,3	1,1
Anpassningar BoU	0,0	-0,4	0,4
Utemiljö lekplatser	0,0	-0,5	0,5
IT-struktur	-0,3	-5,2	4,9
Inventarier till elevökning	-0,2	-1,0	0,8
Inventarier temp. lokallösn. Flyinge	0,0	-0,1	0,1
Inventarier tillbyggnad Hasslebo	0,0	-0,6	0,6
Summa	**-0,8**	**-9,1**	**8,3**

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN

Ordförande: Claus-Göran Wodlin
Förvaltningschef: Kerstin Melén-Gyllensten
Ekonomiskt resultat: 16,1 mkr

UPPDRAG

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens uppgifter enligt reglementet är att fullgöra kommunens uppgifter avseende gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen, särskild utbildning för vuxna, svenska för invandare (SFI), utbildningar inom yrkeshögskolan samt uppdragsutbildningar. Vidare ska gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fullgöra kommunens uppgifter inom arbetsmarknadsåtgärder i samarbete med Arbetsförmedlingen och andra aktörer samt i egen regi, praktikplaceringar, det kommunala aktivitetsansvaret och feriearbeten.

Utbildningen inom gymnasie- och vuxenutbildningen innefattar såväl egen verksamhet som elever med skolgång i andra huvudmäns verksamhet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska ta sitt sociala ansvar. Detta sker främst genom att fokus ligger på verksamheternas huvuduppdrag, så att eleverna och deltagarna kan utvecklas till självständigt fungerande individer och bidra till samhället.

ÅRETS HÄNDELSER

Utbrottet av covid-19 är den händelse som påverkat gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet mest under 2020. Från och med mitten av mars övergick all utbildning på gymnasieskolan och vuxenutbildningen till fjärr- och distansundervisning. Övergången gick smidigt, då digitala förutsättningar för detta redan fanns på plats i kommunen.

Distansundervisningen pågick under resten av vårterminen, och det första studentfirandet på Carl Engström-skolan genomfördes utifrån rådande restriktioner. När höstterminen inleddes var eleverna åter på plats på gymnasieskolan och vuxenutbildningen, men de fick åter övergå till distansundervisning i november.

Delar av gymnasieskolans introduktionsprogram, SFI och grundläggande vuxenutbildning har främst bedrivits på plats, då denna undervisning inte är lämplig för distansstudier. Även arbetsmarknadsenhetens verksamheter har påverkats av covid-19 genom att aktiviteter och verksamheter har pausats, samt att arbetsplatser inte har samma möjlighet att ta emot deltagare som tidigare.

2019 erbjöds Eslövs kommun att vara med i Skolverkets projekt *Riktade insatser för nyanlända barn och elevers lärande*, vilket omfattar barn och elever från förskola till vuxenutbildning. Projektet påbörjades under 2020 med utarbetandet av en nulägesanalys som sedan låg till grund för en åtgärdsplan med insatser. Insatserna har påbörjats och kommer genomföras under projekttiden som pågår till 2022. Planerade insatser har givetvis samma målsättning som projektet – att stärka kommunens förmåga att på både kort och lång sikt erbjuda nyanlända och flerspråkiga barn och elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet.

Under hösten startade två nya så kallade yrkespaket inom vuxenutbildningen, ett inom livsmedel och restaurang och ett inom vård och omsorg. Yrkespaketen följer riktlinjer och innehåll som utformats av Skolverket i samråd med branschkunniga. Utbildningarna består av en specifik kombination av kurser på gymnasial nivå som motsvarar kompetenskraven på nationell nivå för olika yrkesområden.

I Lärarförbundets undersökning Bästa skolkommun klättrade Eslövs kommun från plats 139 år 2019 till plats 101 år 2020. Kommunen tillhör nu den övre delen av kommunerna i Sverige. Av de skånska kommunerna placerar sig Eslöv på tolfte plats (av totalt 33). Lärarförbundets ranking bygger på en jämförelse av tio kriterier, där andelen elever som fullföljer gymnasieutbildningen inom tre år och andelen utbildade och friska lärare är några av kriterier.

Under våren 2020 beslutade Statistikmyndigheten SCB om en reviderad sekretesspolicy till följd av en dom i kammarrätten. Den ändrade sekretesspolicyn innebär att utbildningsstatistik numera enbart publiceras på riksnivå. Detta får till följd att kommuner och andra intressenter inte kan jämföra och analysera resultat, och att statistik för elever från kommunen som har sin skolgång hos andra huvudmän inte blir tillgänglig. Skolverket ska ge förslag på författningsändringar, så att offentliggörande av utbildningsstatistik åter blir möjlig. Tidsplanen för detta är dock oklar.

I enlighet med kommunens budget för 2020 genomfördes en avstämning av antalet elever inom gymnasieskolan i samband med delårsrapporten. Då färre elever jämfört med budgeten då prognostiserades, justerades nämndens ram. På grund av detta är utfallet av antalet elever på gymnasieskolan ungefär som budgeterat.

Antal deltagare inom arbetsmarknadsenheten har ökat de senaste två åren, från cirka 100 inskrivna deltagare i januari 2019 till cirka 216 i december 2020. Ökningen började när reformeringen av Arbetsförmedlingen inleddes. Inom kommunens vuxenutbildning har antal elever varit ungefär som förväntat.

Verksamhetsmått	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Elevtal och antal studernade i genomsnitt under året				
Totalt antal elever från Eslövs kommun på gymnaiseskolan exkl. asylsökande	1 211	1 262	1 293	1 331
Carl Engströmgymnasiet	**642**	**658**	**683**	**690**
varav elever från Eslövs kommun inkl. asylsökande	462	461	460	498
varav från andra kommuner	179	197	223	192
Genomsnittskostnad per elev och år (tkr)	121	131	118	123
Eslövs elever i gymnasieskolor hos andra huvudmän	**749**	**801**	**833**	**833**
Genomsnittskostnad per elev och år (tkr)	128	127	130	137
Gymnasiesärskolan i Eslöv	**15**	**19**	**24**	**15**
varav elever från Eslövs kommun	13	15	17	14
varav från andra kommuner	2	4	7	1
Genomsnittskostnad per elev och år (tkr)	343	298	286	443
Eslövs elever i gymnasiesärskolor hos andra huvudmän	**6**	**6**	**7**	**6**
Genomsnittskostnad per elev och år (tkr)	352	341	258	397
Vuxenutbildningen				
Särvux	26	15	10	30
Sfi*	268	205	235	300
Yrkeshögskolan	235	189	231	200
Grundläggande vuxenutbildning	**	123	122	125
Gymnasial vuxenutbildning	**	319	294	300
Arbetsmarknadsenheten				
Aktiva		129	204	

* Fr.o.m. 2019 deltar cirka 100 elever i folkhögskolans sfi-undervisning (är ej inkluderade i 2019 och 2020 års statistik).

** För 2018 saknas uppgifter om antalet elever fördelat på grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning
Totalt fanns i genomsnitt 427 elever inom dessa skolformer under 2018.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Eleverna inom kommunens gymnasieskola och vuxenutbildning ska vara trygga och ha studiero i verksamheten	
Verksamhetens förebyggande arbete ska leda till minskat antal unga i utanförskap	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser, Nöjda företagare	

Skolans verksamhet ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. En förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan och har respekt för varandra. På den årliga elevenkäten som genomfördes på kommunens gymnasieskola i november svarade 94 procent att de kände sig trygga. 86 procent upplevde att de hade studiero. Detta är en mycket högre andel jämfört med tidigare år och ett resultat av att frågor rörande trygghet och studiero var en prioriterad fråga inför flytten till Carl Engström-skolan.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) består kortfattat i att kommunen ska hålla sig informerad om sysselsättningen för de ungdomar som fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller fullföljt någon utbildning på gymnasieskolans nationella program. KAA tar kontakt med alla dessa ungdomar genom brev, sms eller telefonsamtal och i vissa fall söks även ungdomarna upp. Den uppsökande verksamheten har dock inte genomförts under 2020 på grund av covid-19. Då inte personlig uppsökning av ungdomarna har kunnat göra sedan mars 2020, har antalet ungdomar med okänd aktivitet ökat. Totalt förekom 266 ungdomar inom KAA under 2020. Detta antal kan inte jämföras med tidigare år, då detta är första gången statistiken följs upp i ett helårsperspektiv.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	
Insatser som leder till arbete eller studier	
Ökad andel i arbete eller utbildning	
Etableringstiden för nyanlända förkortas	
Lokala arbetsgivare upplever att tillgången till rätt kompetens ökar (GoV)	
Attraktiva skolor med stärkta studieresultat	
Andelen elever med godkända betyg på kommunens gymnasieskola ska öka	
Antal sökande till kommunens gymnasieskola ska öka	
En kommun som både attraherar nyföretagande och stärker befintligt näringsliv	
Ökad matchning mellan kommunens utbildningar och näringslivets behov	
Aktiv samverkan med utformande av utbildningar inom nämndens regi ska ske med näringslivet	

Antal förstahandssökande till kommunens gymnasieskola ska öka under mandatperioden. 2019 var det 270 ungdomar som sökte till Carl Engström-skolan i första hand (per omvalsperiod maj 2019), vilket var en stor ökning jämfört med tidigare år. I samma omvalsperiod 2020 var det 308 förstahandssökande till kommunens gymnasieskola, vilket indikerar att ökningen av antal förstahandssökande elever verkar hålla i sig. Även antalet andrahands- och tredjehandssökande har ökat jämfört med 2019. Av de förstahandssökande var det cirka 60 procent som var från Eslöv. Resterande elever kom från andra kommuner.

Andelen gymnasieelever som slutfört sina studier med examen inom tre år på kommunens gymnasieskola var lägre än tidigare år och andelen med examen inom fyra år var något högre. Covid-19, fjärr- och distansundervisning och små elevgrupper gör att analyser av årets resultat ska göras med försiktighet. Liksom tidigare år har kommunens gymnasieskola en förhållandevis hög andel elever på de individuella programmen, vilket är en starkt bidragande orsak till den relativt låga andelen elever med examen.

Andelen elever som fullföljer sina utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, gymnasiala vuxenutbildningar och yrkesvuxutbildningar var lägre än tidigare år. Däremot har färre antal elever haft avbrott i sina studier jämfört med tidigare år. Att färre haft avbrott och övergången till fjärr- och distansundervisning tros var anledningen till dessa resultat.

Antalet ungdomar som övergått till yrke efter avslutat yrkesprogram inom gymnasieskolan har minskat jämfört med 2019 och tidigare år. Möjligheterna att få arbete, inom eller utom den bransch som utbildningen varit inom efter avslutade studier på yrkesprogrammen, har påverkats mycket av den pågående pandemin covid-19. Det är dock skillnad mellan de olika yrkesprogrammen. Till exempel är det lika hög andel som tidigare år som övergått till yrke av eleverna som avslutat bygg- och anläggningsprogrammet, men en mycket lägre andel av de elever som avslutat restaurang- och livsmedelsprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet som övergått till yrke.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Nämndens verksamhet ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	
Våra chefer är förebilder för värderingarna	

Samtliga verksamheter inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samverkar med högskolor och universitet. Avtal finns med lärarutbildningarna i Malmö, Lund och Kristianstad, vilket innebär att kommunens gymnasieskola och vuxenutbildning löpande tar emot lärarstudenter för verksamhetsförlagd utbildning. Samverkan sker också genom deltagande i projekt. Exempel på detta är deltagande i projektet webbsvenska som genomförs tillsammans med Lunds universitet.

Medarbetarenkäten som genomfördes under hösten 2020 i nämndens verksamheter hade en svarsfrekvens på under 50 procent, vilket bland annat innebär att resultaten ska analyseras med försiktighet. Resultaten på enkäten visade på ungefär samma resultat som när den genomfördes 2019. Indexet för hållbart medarbetarengagemang (HME) ökade från 72,1 år 2019 till 73,7 för 2020. Resultaten på frågorna kring motivation och styrning har förbättrats, medan frågorna inom området ledarskap har minskat något.

Ungefär samma andel medarbetare som tidigare år upplever att man på arbetsplatsen arbetar efter kommunens värderingar och att närmsta chef är en förebild för värderingarna. Värdena är dock under kommunens totala värde. Nya chefer inom verksamheterna tros vara en anledning till detta.

Hälsotalet för 2020 var 95 procent, att jämföra med 2019 då motsvarande andel var 94,8 procent. En bidragande orsak till det goda hälsotalet för året tros vara att undervisningen inom gymnasieskola och vuxenutbildning större delen av året bedrivits på distans. Detta har möjliggjort för personalen att arbeta trots hårdare restriktioner, då de inte har behövt vara fysiskt på arbetet.

EKONOMISK ANALYS

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppvisar ett ekonomiskt överskott om 16,1 mnkr för 2020. Anledningarna till detta anges nedan. Intäkterna blev högre än budgeterat och kostnaderna blev lägre. De högre intäkterna beror främst på högre statsbidrag och interkommunala intäkter inom gymnasieskolan än budgeterat. Personalkostnaden blev lägre än budgeterat på kommunens gymnasieskola. Anledningen till detta var det ökade antalet elever som gör att personalresurserna kan användas effektivare.

Covid-19-relaterade merkostnader uppgick till 0,4 mnkr för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2020. Dessa kostnader består främst av inköp av hygienartiklar.

För gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har pandemin främst inneburit lägre kostnader på grund av att distansundervisningen har pågått under större delen av året på gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Exempel på kostnader som blivit lägre är skolmåltider, undervisningsmaterial och konferenser. Den statliga sjuklönekompensationen uppgick till 0,6 mnkr för nämndens verksamhet 2020.

Överskottet i gymnasieskolans verksamhet återfinns främst på kommunens egen gymnasieskola. Anledningen till överskottet är dels att skolan har haft välfyllda klasser, vilket får till följd att personalresurser kan användas effektivt, och dels att antalet elever från andra kommuner som valt att gå på kommunens gymnasieskola har ökat. Detta innebär högre interkommunala intäkter än budgeterat.

Vuxenutbildningen uppvisar totalt ett överskott för 2020, detta trots att två nya yrkespaket startat under året. Anledningen till överskottet är att staten ökat sin tilldelning av statsbidrag för vuxenutbildningen, från en statlig finansiering på 50 procent till en finansieringsgrad om 80 procent för 2020.

Kommunens arbetsmarknadsenhet uppvisar ett underskott för 2020. Detta för att antalet arbetsmarknadssekreterare har förstärkts under hösten. Målsättningen med denna satsning är givetvis att få fler medborgare i arbete eller studier, men också att antalet inskrivna deltagare per arbetsmarknadssekreterare ska minska. Under året har också större inköp gjorts inom enheten, då mycket av den utrustning som användes i den yttre verksamheten var undermålig. Arbetsmarknadsenheten tog del av fördelningen av prognostiserat överskott som fördelades till kommunens nämnder i november. Inköp har gjorts utifrån tilldelat belopp, och nämnden har erhållit ekonomisk kompensation för detta.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-1,0	-1,1	-0,7	0,4
Gymnasieskola	-155,8	-174,5	-162,1	12,4
Gymnasiesärskola	-7,2	-8,2	-7,4	0,8
Grundläggande vuxenutbildning	-3,9	-4,1	-4,0	0,1
Gymnasial vuxenutbildning	-9,6	-12,5	-13,8	-1,3
Särskild utbildning för vuxna	-0,6	-0,9	-0,7	0,2
Yrkeshögskola	-0,1	0,0	0,2	0,2
Svenska för invandrare	-9,7	-11,8	-9,6	2,2
Uppdragsutbildning	0,1	0,0	-0,5	-0,5
Övergripande vuxenutbildning	-4,0	-3,9	-4,2	-0,3
Arbetsmarknadsenheten	-17,1	-17,9	-18,3	-0,4
Övrig kommungemensam verksamhet	-2,2	-5,7	-3,4	2,3
Summa	**-211,1**	**-240,6**	**-224,5**	**16,1**

INVESTERINGAR

Av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens investeringsanslag på 3,4 mnkr har 1,2 mnkr använts. Investeringar har främst gjorts till den nya gymnasieskolan, men också till upprustning av IT inom vuxenutbildningen.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Inventarier	-0,3	-1,5	1,2
Inventarier ny gymnasieskola	-0,9	-1,9	1,0
Summa	**-1,2**	**-3,4**	**2,2**

VÄLKOMN

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Ordförande: Christine Melinder
Förvaltningschef: Stefan Persson
Ekonomiskt resultat: -0,6 mnkr

UPPDRAG

Kultur- och fritidsnämndens övergripande uppdrag är att skapa förutsättningar för medborgarna till ett aktivt kultur- och fritidsliv. Den primära målgruppen är alla Eslövsbor, men barn och unga är en prioriterad grupp. Nämnden har också ett uppdrag att utjämna konsekvenserna av de sociala klyftor som finns i samhället. I ansvarsområdet ingår att nämnden fullgör kommunens uppgifter inom kultur- och fritidsverksamhet uppdelade på barn-, ungdoms- och vuxenkultur, kulturskola, allmänna fritidsaktiviteter, fritidsgårdsverksamhet, stöd till föreningar, idrotts- och fritidsanläggningar, samlingslokaler och folk- och skolbibliotek.

Nämnden beslutar om namn på gator, vägar, torg och andra allmänna platser och offentliga byggnader.

ÅRETS HÄNDELSER

Coronapandemin har ställt stora krav på anpassningar i verksamheten, en uppgift som krävt ett flexibelt och lösningsorienterat arbetssätt.

Fritidsledarna i ungdomsverksamheten har arbetat än mer utåtriktat under 2020. Både genom närvaro på skolorna under våren 2020 och på bostadsområdet Berga i Eslöv. Närvaron på Berga resulterade i en trygghetsvandring tillsammans med barnen på Berga och fastighetsbolaget Brinova. Under vandringen pekade barnen ut flera platser som utifrån deras perspektiv behöver åtgärder för att upplevas som trygga. Sommaren 2020 genomförde verksamheten Unga för unga gratis sommarlovsaktiviteter för barn. Detta trots ekonomiska och personella utmaningar. Även i Billinge och Harlösa anordnades aktiviteter för byarnas barn och unga genom den mobila fritidsgården.

På grund av pandemin har de flesta av planerade arrangemang varit tvungna att ställas in, eller i några fall kunnat genomföras digitalt. Sommar i Eslöv genomfördes efter de förutsättningar som fanns, men mycket har varit tvunget att ställas in på grund av smittspridningsrisken och de restriktioner regeringen utfärdat. Fritidsbanken hade en större satsning på utomhusaktiviteter under sommaren 2020, och mötte många barn på områdena Berga, Rönneberga, Sallerup, Gårdsåkra och i Trollsjöområdet.

För att stötta föreningarna under pandemin införde kultur- och fritidsnämnden hyresnedsättning eller fri hyra under våren, och stöd för minskade intäkter eller inställda arrangemang under resten av året. Stöden kunde genomföras genom att nämnden fått ekonomisk kompensation.

Kultur- och fritidsnämnden har också erhållit extra medel för att investera i ny teknisk utrustning på Medborgarhuset, Eslövs stadsmuseum, i ungdomsverksamheten och på Eslövs stadsbibliotek.

Karlsrobadet arrangerade i början av året tillsammans med barn- och ungdomshabiliteringen simgrupper för barn med särskilda behov. 25-metersbassängen har under året varit stängd på grund av en omfattande renovering, och hela badet tvingades stänga under hösten och vintern. Pandemin och renoveringen har gjort att badet går med stort underskott, vilket märks i bokslutet för 2020.

Biblioteken i Eslövs kommun har – till skillnad från flera andra skånska bibliotek – varit öppna under året. Nämnden ser biblioteken som samhällsviktiga funktioner som många behöver. Verksamheten ställde därför om och erbjöd under restriktionerna hemleverans och avhämtning av lån, bokningsbara datorer, och bokningsbara tider för att läsa dagstidningar. Biblioteken har också hittat nya vägar att möta människor, så som digitala bokcirklar, slöjdcafé och författarbesök.

Kulturskolans lärare och elever har varit tålmodiga och kreativa i att undersöka nya former för undervisningen. Föreställningar har kunnat genomföras genom kreativa lösningar som *2:ornas kör, Sound and Vision*, musikal och cirkusföreställningen *Urskog*.

Medborgarhuset har under stora delar av året varit stängt. Fokus detta år har varit på kompetensutveckling inom digitalisering, klimatsmart mat och husets historia. Personalen har även förstärkt andra verksamheter, som Karlsrobadet, Eslövs stadsbibliotek, ungdomsverksamheten och inom servicenämnden. Vidare har verksamheten investerat i ett digitalt bokningssystem.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
Inriktningsmål: En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Verksamheterna är inkluderande och jämställda utifrån diskrimineringsgrunderna och socioekonomisk ställning	◐
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser	○
Nöjdare företagare	◐
Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas	
Tillgängliggöra verksamheterna med ökad närvaro i kommunen	◐

Covid-19 har inneburit stora förändringar för kultur- och fritidsnämndens verksamhet. Den verksamhet som kunnat fortgå har inte bidragit till måluppfyllelse och har därför inte tagit så stora steg i målarbetet som planerat.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	◐

Första steget för nämndens mål att arbeta med hållbara evenemang har varit att ta fram en checklista. Checklistan är en förutsättning för måluppfyllelse, därför kan målet inte anses uppnått under 2020. Istället har en arbetsgrupp under året arbetat fram checklistan.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Effektivisera arbetssätten inom verksamheterna	●
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	○
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	◐
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	●
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	○
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	●
Våra chefer är förebilder för värderingarna	●

Behovet av alternativa sätt att mötas på har påtagligt ökat, och digitala verktyg har fått en ny och betydligt större roll i nämndens verksamheter. Årets planer på att genomföra workshoppar inom det fritidspolitiska programmet har inte behövt ställas in, utan kunnat genomföras i digitala verktyg. Dessa verktyg möjliggör stora och små möten, men även smågruppsdiskussioner, vilket möjliggjort workshoppar. Det digitala workshopformatet har fungerat väl och tillgängliggjorts för medborgare/föreningar. Det har också gjort det möjligt för verksamheterna att arbeta med utvecklingsarbete trots pandemin.

Stöd till föreningar som drabbats hårt av covid-19 har under året kunnat sökas digitalt. En e-tjänst för bokning av allmänkultur för barn har också tagits fram och börjat användas.

EKONOMISK ANALYS

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett underskott för verksamhetsåret 2020 med 0,6 mnkr.

Karlsrobadet och Medborgarhuset har under stor del av 2020 haft stängt eller begränsad tillgänglighet. Detta har inneburit minskade besök eller bokningar och därmed ett intäktsbortfall med drygt 3 mnkr jämfört med budget. Dock har besökarna på utomhusbaden varit ungefär lika många som tidigare år.

Eftersom det även funnits begränsade möjligheter att bedriva verksamhet på grund av coronapandemin, avviker även kostnaderna i driftsredovisningen med motsvarande stora överskott. Detta gäller speciellt verksamheterna barnkultur, arrangemang, ungdomsverksamheten och Eslövs kulturskola.

Även övriga kostnader, såsom personalkostnader och förbrukningsmaterial, är också lägre jämfört med budget. Detta till stor del på grund av att allmän återhållsamhet präglat verksamheterna under året.

Biblioteken i Eslövs kommun har under 2020 erhållit externa projektmedel. Syftet är att öka utbud av och tillgänglighet till folkbiblioteksverksamheten och att utveckla bättre arbetsmetoder för att minska digitalt utanförskap. Eslövs kulturskola har erhållit medel i syfte att öka skolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet. Dessa beviljade externa projektmedel har på grund av coronapandemin inte kunnat nyttjas fullt ut, utan större delen kommer att överföras till 2021.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-0,7	-0,8	-0,8	0,0
Kulturverksamhet	-35,5	-34,8	-34,1	0,7
Fritidsverksamhet	-55,5	-57,2	-58,9	-1,7
Skolbibliotek	-1,3	-1,5	-1,1	0,4
Kommungemensam verksamhet	-6,7	-6,0	-6,0	0,0
Summa	**-99,7**	**-100,3**	**-100,9**	**-0,6**

INVESTERINGAR

Kultur- och fritidsnämnden har ett årligt anslag på 0,1 mnkr för anskaffning av värdehöjande konst. Under 2020 har ingen värdehöjande konst anskaffats.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Offentlig konst*	0,0	-0,1	0,1
Summa	**0,0**	**-0,1**	**0,1**

*årligt anslag

Verksamhetsmått

	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Bibliotek				
Antal besök/år stadsbibliotek	84 800	85 200	59 300	86 000
Antal besök/år filialer	70 500	74 700	56 800	70 000
Antal lån per invånare	6,2	6,4	3,2	7,1
Antal nya låntagare (vuxna)	1 040	967	1 015	960
Allmänkultur				
Antal kulturarrangemang	85	93	51	90
Arr. med stöd från Kultur och Fritid	128	126	47	95
Barnkultur				
Antal besökare: kulturplan, skolbio, offentliga arrangemang, skapande skola	18 100	17 400	6 100	17 300
Kulturskolan				
Antal aktiviter som utförs av tjejer/killar	507/273	542/273	444/223	600/300
Badanläggningar				
Antal årsbesök Äventyrsbadet	33 400	32 100	18 200	32 000
Antal årsbesök Karlsrobadet, inomhus	56 900	55 200	27 200	56 000
Antal årsbesök Karlsrobadet, utomhus	22 700	11 800	14 200	12 000
Antal årsbesök, Marieholmsbadet	8 600	6 400	5 900	6 000
Medborgarhuset				
Antal externa respektive interna bokningar	**193/113**	**135/130**	**88/82**	**185/170**
Antal subventionerade bokningar	200	165	80	175
Gasverket (ungdomsverksamheten)				
Antal årsbesök av tjejer/killar*	4 185/7 005	4 800/3 300	1 300/1 700	3 100/5 100
Föreningsstöd				
Antal bidragsberättigande föreningar**	72	73	73	73
varav barn- och ungdomsföreningar	48	49	48	49
Antal aktiviteter (barn/ungdomar)	185 000	177 000	170 000	180 000

*här ingår även mobil verksamhet, uppsökande verksamhet etc
**här ingår barn/ungdoms-, pensionärs-, handikappföreningar och anläggningsstöd

MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Ordförande: Bengt Andersson
Förvaltningschef: Dave Borg
Ekonomiskt resultat: 5,4 mnkr

UPPDRAG

I ekokommunen Eslöv ansvarar miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för energi- och klimatarbete, för att tillgängliggöra och bevara natur- och kulturlandskap och arbeta för fler skyddade områden och rena vattendrag. Nämnden ansvarar för miljömålsarbetet som berör alla kommunens verksamheter.

Nämnden ska utveckla den offentliga miljön där gator, vägar, parkering, gång- och cykelvägar, belysning, naturområden, parker och lekplatser ingår.

Vidare ansvarar nämnden för kommunens mätnings-, beräknings- och karteringsverksamhet samt GIS-verksamhet och bedriver vidare myndighetsutövning enligt plan- och bygglagen.

Nämnden ska också tillse att det skapas en god miljö och sunda livsmedel genom tillsyn enligt miljöbalken och offentlig kontroll enligt livsmedelslagen.

Nämnden kommer från 2021 även ha samordningsansvaret för företagslotsen och friluftsfrågor.

ÅRETS HÄNDELSER

Eslövs kommun utsågs till årets Skåneledskommun 2020 av Region Skåne. I samarbete med gata, trafik, park sköter LSS daglig verksamhet och socialpsykiatrin vid vård- och omsorgsnämnden den delen av leden som går genom kommunen.

Inledande arbete har påbörjats med framtagande av styrdokument lekplatsplan, mobility management-plan och trafikstrategi/trafikplan.

Pandemin har medfört att förvaltningen arbetat fram flera digitala lösningar för att upprätthålla en effektiv och kvalitativ myndighetsutövning trots mycket distansarbete. Ett led i den ökade digitaliseringen är framtagande av fungerande e-tjänster till MBK-verksamheten, exempelvis beställning av nybyggnadskartor och förenklade nybyggnadskartor.

Miljötillsynsarbetet har inte kunnat bedrivas som vanligt med hänsyn till de restriktioner som införts på grund av covid-19. Det har bedrivits mer skrivbordstillsyn och färre platsbesök. Tillsyn har genomförts enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Sammantaget har de begränsningar som införts under 2020 medfört att såväl kontroll- som tillsynsskulden har ökat.

Saneringsprojektet inom fastigheten Getinge 11:5 avslutades under 2020. Fastigheten har sanerats från kvicksilver och DDT.

Förslag till sjö- och vattendragsplan har tagits fram under 2020 och kommer att skickas på remiss under våren 2021.

Arbetet med att ta fram en ny energi- och klimatplan har inletts och en ny plan beräknas kunna bli presenterad i augusti 2021.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Rättssäker och effektiv myndighetsutövning	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser	
Nöjdare företagare	
Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas	
Förbättrat skydd och utveckling av naturområden	
Stärka och förbättra infarterna till byarna och huvudorten. Den del av dessa infarter som kommunen har rådigheter	
Tillgång till varierande bostäder i hela kommunen	
Kommunen ska ha ett bredare boendeutbud jämfört med idag	

Handläggningstiderna på miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är överlag mycket låga. Vad gäller indikatorerna om andel överprövade ärenden är det svårt att sätta ett riktvärde. Vissa ärenden kan behöva överklagas för att prejudicerande fall ska visa vägen i framtida ärenden. Andelen skyddad natur är låg i Eslövs kommun.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	
Välutbyggd infrastruktur med goda kommunikationer	
Öka andelen hållbara och/eller fossilbränslefria transporter	
En kommun som både attraherar nyföretagande och stärker befintligt näringsliv	
Underlätta för såväl nyföretagande som befintligt näringsliv	

Antal kilometer cykelväg ökar i takt med att projekt inom budgeten för cykelvägar genomförs. I värdet ingår även Trafikverkets cykelvägar.

De mätningar som genomförs för miljöärenden och bygglovsärenden visar generellt ganska höga värden, även om mätningen för miljöärenden har minskat något under 2020 jämfört med 2019.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Effektiv ärendehantering och tidsanvändning	
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	
Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt	
Andelen ärenden som överklagas och avgörs till kommunens nackdel har minskat	
Antalet företagare som är nöjda med kommunens handläggning av deras ärende ökar	
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	
Våra chefer är förebilder för värderingarna	

Det saknas fortfarande värde för andel ansvarsområden som omfattas av digital ärendehantering. Det har visat sig svårt att bedöma när ett område kan anses omfattas av digital ärendehantering, det vill säga vilken omfattning som ska uppnås. Antal områden som kan omfattas behöver också identifieras.

2020 års medarbetarenkät visade ett förbättrat resultat jämfört med såväl 2018 som 2019.

Verksamhetsmått	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Miljö				
Antal genomförda tillsynsbesök/antal planerade tillsynsbesök	346/360	324/360	260/360	360/360
Kontrollskuld (timmar)	250	105,5	437	0
Tillsynsskuld (timmar)	10,75	94	277	50
Antal genomförda miljö- och energiåtgärder enligt plan	21/23	12/17	13/23	15/23
Kart och bygglov				
Handläggningstid för bygglov (veckor)	5,7	4,51	4,39	10
Handläggningstid för hantering av anmälan (veckor)	3,4	2,16	2,75	4
Handläggningstid för förhandsbesked (veckor)	-	12	11,53	10
Gata Trafik Park				
Antal ärenden bostadsanpassningsbidrag	154	143	128	170

EKONOMISK ANALYS

Resultatet för 2020 visar på ett överskott med 5,4 mnkr. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har under året fått budgetkompensation för kapitalkostnader (avskrivning och internränta).

Vinterväghållning visar ett överskott på 1,5 mnkr och beror på mild vinter och litet behov av snö- och halkbekämpning. Bostadsanpassningens överskott om 1,0 mnkr beror på färre antal kostsamma ärenden. Intäkterna avviker positivt med 5,4 mnkr, varav 4,7 mnkr avser intern kompensation från kommunstyrelsen. Resterande del avser statliga medel, bland annat ersättning för sjuklöner under pandemin, Getingeprojektet och avslutat naturvårdsprojekt.

Personalkostnaderna är 1,8 mnkr lägre än budgeterat och beror på tillfälliga vakanser. Vakanser inom gata, trafik, park har ersatts av externa resurser inom främst projektledning. Övriga kostnader är 0,6 mnkr lägre än budgeterat och ligger fördelade inom alla avdelningar.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-1,0	-0,8	-0,7	0,1
Förvaltningsledning	-7,6	-7,1	-6,6	0,4
Miljöavdelning	-9,2	-8,3	-7,4	0,9
Kart- och bygglovsavdelning	-3,6	-5,7	-5,6	0,1
Gata Trafik Park	-45,9	-47,6	-44,6	3,0
Bostadsanpassning	-3,6	-3,6	-2,6	1,0
Summa	**-70,9**	**-73,1**	**-67,7**	**5,4**

INVESTERINGAR

Investeringsutfallet för 2020 uppgår till 75,3 mnkr av budgeterade 101,8 mnkr, vilket ger en avvikelse på 26,5 mnkr, eller en uppfyllnadsgrad på 74 procent.

Belysning landsbygden – pågår

Belysning i Stehags kyrkby och i Bosarp färdigställdes under sommaren. Under senhösten erhölls tillstånd av Trafikverket för att starta belysningsarbetet i Kärrstorp, vilket kommer att fortgå under 2021.

Rekreationsområde Gya – avslutat

Avtal med markägare skrevs under våren och arbetet färdigställdes under sommaren.

Större broåtgärder – avslutat

Säkerställande av hållbarheten för Kristinebergsbron har färdigställs i under året.

Ringsjövägen–Östergatan – avslutat

Etapp 4, mellan Gasverksgatan och Kvarngatan, upphandlades under våren och anläggningsarbetet påbörjades under mars månad.

Stora torg – pågår

Ombyggnationen av Stora torg på började i januari. Anläggningsarbetet har under året legat före angiven tidsplan. Torget förbesiktigades den 23 november och öppnades därefter för allmänheten. 2 mnkr har beviljats för offentlig toalett.

Gång- och cykelväg Kvantum–Ystadsvägen samt Murstationen – avslutat

Projektet har under våren färdigställts och slutbesiktigats. Statlig medfinansiering har beviljats för projektet.

Leaderprojekt gångstråk Örtofta – avslutat

Projektet färdigställdes under augusti månad.

Kanalgatan – pågår

Förstudie av dagvattenhantering har påbörjats.

Slånbacksvägen – pågår

Upphandling och genomförande under år 2021.

Gång- och cykelväg Billinge–Röstånga – pågår

Projektet är ett samarbete mellan Trafikverket, Eslövs och Svalövs kommun om cykelväg med dragning väster om väg 13. Beslut om utökad budget till 13,5 mnkr togs i kommunfullmäktige under våren. Projektering av Trafikverket pågår och produktion förväntas tidigast 2024.

Gång- och cykelväg Stabbarp–Öslöv – pågår

Projekten har fördyrats med anledning av skyddsvärd natur (Bosarps jär). Ytterligare medel har beviljats och uppgår nu till 15,5 mnkr.

Gång- och cykelväg Flyinge–Södra Sandby – pågår

Projekt tillsammans med Lunds kommun, endast ca 400 m inom Eslövs kommun, dock större kostnad på grund av behov av bro. Projektets tidsplan är oklar.

Exploateringsprojekt

Bäckdala – Färdigställande av gator inom exploateringsområdet har slutförts under hösten.

Kv Gåsen – Projektering av bostadsområdet har slutlevererats under året. Anläggningen planerades för uppstart under november månad, men har drabbats av försening på grund av rivning av byggnader samt saneringar av förorenad mark. Anläggningen förväntas startas under tidig vår 2021.

Långåkra – Projektering av exploateringsområdet

Årsanslag

Asfaltering – Större investeringar har genomförts under våren på Jerusalemsvägen, Lärkvägen, Skolgatan, Stenslagaregatan, Strövägen, Åldermansvägen, Lapplandsvägen, Skomakaregatan och Ellingevägen.

Lekplats – Anläggningsarbetet för lekplats vid Sextorpsvägen har påbörjats under hösten för färdigställande under våren 2021.

Gatubelysning – Större belysningsåtgärder har genomförs i Trollsjön, på Fallskärmsgatan, Stehagsvägen och Lärkvägen/Trastvägen.

Trafiksäkerhetsåtgärder – Vägmarkeringar har anlagts, inventering och utbyte av skyltar i Löberöd och Marieholm utförts. Även en del bommar och pollare till cykelvägar har köpts in och monterats.

Grönområden i Eslövs tätort och byarna – Plantering av avenbok har skett på Norregatan. Större åtgärder i form av plattgång, plantering och utrustning har anlagts i Rådhusparken. Lök- och trädplanteringar har genomförts i Stehag, Bäckdala och vid Eslövs östra infart. I Löberöd har promenaden åtgärdats.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Inv.ram kf	Redovisat till och med 2020	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Verksamhetssystem miljö, kart & bygglov	-1,0	-0,1	0,0	-0,9	0,9
Marieholmsbanan	-27,4	-36,8	0,0	0,0	-0,0
Belysning					
Belysning landsbygden	-12,0	-3,7	-2,1	-3,0	0,9
Belysning Gya	-3,0	-1,6	-1,6	-3,0	1,4
Stora torg					
Stora torg, projektering	-7,2	-7,0	0,0	0,0	-0,0
Stora torg, byggnation	-40,0	-41,8	-37,5	-30,7	-6,8
Stora torg, byggnation anslutande gator	-20,0	0,0	0,0	-5,0	5,0
Stora torg, toalett	-2,0	0,0	0,0	-2,0	2,0
GIS-system					
GIS-system	-6,0	0,0	0,0	-6,0	6,0
Kanalgatan Bryggareg.–Trollsjög.					
Kanalgatan Bryggareg.–Trollsjög.	-22,0	-0,1	-0,1	-2,0	1,9
Slånbacksvägen (med VA SYD)					
Slånbacksvägen	-5,0	-0,4	-0,4	-5,0	4,6
Gång- och cykelvägar					
Mur stationen	-1,3	-0,6	-0,2	-0,9	0,7
Gång- och cykelväg Stabbarp–Öslöv	-9,0	-0,9	-0,6	-1,0	0,4
Gång- och cykelväg Billinge–Röstånga	-9,5	-0,2	-0,2	-1,0	0,8
Gång- och cykelväg Flyinge–S Sandby	-2,9	0,0	0,0	-0,3	0,3
Gång- och cykelväg Kvantum–Ystadvägen	-4,3	-3,0	0,0	-1,3	1,3
Gång- och cykelväg Solvägen	-7,6	-8,2	0,0	0,0	0,0
Större broåtgärder					
Större broåtgärder	-13,5	-1,3	-1,3	-1,5	0,2
Eslövs infartsvägar					
Trehäradsvägen					
Etapp 3 (Gasverksgatan–Cpl Lundavägen Kvarngatan)	-2,2	-1,9	-1,9	-2,2	0,3
Etapp 4 (Sallerupsvägen–Järnvägsgatans förlängning)	-7,5	-6,1	-0,6	-2,1	1,5
Etapp 5 (Cpl Sallerupsvägen–Västerlånggatan)	-3,9	-4,0	-0,1	0,0	-0,1
Ringsjöväge – Östergatan					
Etapp 4 (Kvarngatan–Verkstadsvägen)	-17,5	-14,9	-8,3	-11,5	3,2
Grönområden					
Leaderprojekt Örtofta	-0,8	-1,4	-1,3	-0,8	-0,6
Årsanslag					
Teknisk utrustning			0,0	-0,2	0,2
Fontäner			0,0	0,0	0,0
Om- och nybyggnad gatuanläggningar			-1,9	-2,1	0,2
Åtgärder övriga orter			-0,6	-0,9	0,3
Trafiksäkerhetsåtgärder inkl. tillgänglighet			-1,4	-1,7	0,3
Asfaltering			-7,0	-6,8	-0,2
Gatubelysning			-2,2	-1,8	-0,4
Lekplatser			-1,8	-2,1	0,3
Grönområden Eslövs tätort			-1,4	-1,4	0,0
Grönområden byarna			-0,6	-0,6	0,0
Cykelvägnät Eslövs tätort			-0,7	-1,0	0,3
Omläggning gator, trottoarer i samband med ledningsägares arbeten			-0,5	-2,0	1,5
Dagvattenåtgärder			-0,8	-1,0	0,2
Summa	**-225,6**	**-133,9**	**-75,3**	**-101,8**	**26,5**

REVISIONEN

Ordförande: Gunilla Gulam
Ekonomiskt resultat: 0,1 mnkr

UPPDRAG

Revisionen svarar för att revisionen av kommunens verksamheter sker enligt kommunallagen, revisionsreglementet och god revisionssed. I uppdraget ingår att pröva om verksamheterna bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Revisionen ska också kontrollera om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som bedrivs av styrelse och nämnder är tillräcklig. Syftet med revisionen är att ge fullmäktige underlag för sin ansvarsprövning.

All verksamhet som bedrivs av styrelser och nämnder, och genom lekmannarevisorerna i verksamhet som bedrivs i annan juridisk form, ska granskas årligen.

ÅRETS HÄNDELSER

Revisionen har haft tio sammanträden under året. Under året har revisionen tillsammans med det sakkunniga biträdet identifierat riskområden som resulterat i en revisionsplan för 2021.

Revisorerna har träffat samtliga nämnders presidier i sitt arbete med grundläggande granskning.

Revisorerna har med anledning av pandemin inte kunnat genomföra någon utbildning under 2020.

Revisionen har utifrån risk- och väsentlighetanalys genomfört följande aktiviteter under revisionsåret 2020:

- Granskning av delårsrapport 2020-08-31
- Granskning av årsredovisning 2020-12-31
- Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och samtliga nämnder
- Granskning av målstyrningen inom ramen för kommunens hållbarhetsarbete
- Granskning av underhållsplaner för byggnader
- Uppföljning av tidigare granskning av besökssäkerhet och skalskydd på förskolor och skolor
- Granskning av kommunstyrelsens och vård- och omsorgsnämndens krisledning avseende pandemin och spridningen av covid-19
- Granskning av intern kontroll i styrelser och nämnder

EKONOMISK ANALYS

Revisionen har genomfört sitt uppdrag inom ram.

FRAMTIDEN

Revisorerna kommer likt 2020 att träffa samtliga nämnders presidier under 2021 för en grundläggande granskning. Detta för att uppfylla de krav som ställs på att revisionen ska granska all kommunal verksamhet.

Revisorerna kommer utifrån sin revisionsplan att genomföra olika granskningsaktiviteter för att kunna uttala sig om ansvarsfrågan för 2021. Revisionen hade inför 2020 som målsättning att öka kontakten med verksamheten, vilket med anledning av pandemin ej kunnat genomföras. Målsättningen kvarstår för 2021.

Revisionens ambitioner är, utöver att vara en granskande instans, även att vara en stödjande funktion.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Revision	-1,3	-1,3	-1,2	0,1
Summa	**-1,3**	**-1,3**	**-1,2**	**0,1**

SERVICENÄMNDEN

Ordförande: Lars Månsson
Förvaltningschef: Åsa Ratcovich/tf Erika Fjelkner
Ekonomiskt resultat: -12,2 mnkr

UPPDRAG

Servicenämnden har till uppgift att tillhandahålla servicefunktioner till kommunens olika verksamheter. I huvudsak omfattar uppdraget inhyrning och förvaltning av lokaler, nyproduktion av fastigheter, lokalvård, måltider, Kontaktcenter, tolkverksamhet, fordonsflottan samt IT. Verksamheten ska drivas utifrån kommunens mål på ett effektivt och kundorienterat sätt.

ÅRETS HÄNDELSER

Förändrade förutsättningar på grund av pandemin har påverkat alla delar av verksamheten, på olika sätt och med olika stora konsekvenser. Året har präglats av stort lösningsfokus och samarbete både inom och mellan verksamheter.

Fastighetsservice har med anledning av det kraftigt ökade behovet av skyddsutrustning ställt om till att köra ut materiel till olika kommunala verksamheter. Lokalvård har inlett ett samarbete med arbetsmarknadsenheten och Kommunal för att lösa ett ökat behov av timanställda. Under året har praktikanter stöttat upp med att torka av skolbänkar för att förhindra smittspridning.

Året har också inneburit en organisationsförändring för förvaltningen. Kontaktcenter har slagits samman med IT och bildar tillsammans servicecenter. Den tidigare fastighetsavdelningen har delats upp i fyra mindre avdelningar.

Pandemin har förändrat stora delar av användandet av IT-miljön. Flera verksamheter redovisar en snabb digitaliseringsprocess när organisationen har ställt om till pandemins krav och infört distansarbete. Ökad belastning på Skype och medarbetares distansarbetsplatser har satt tekniken på prov.

Nämnden tog i juni beslut om en ny måltidspolicy. Hösten handlade därefter om anpassning och justering av matsedeln efter barns och elevers återkoppling.

På initiativ av Eslövs kommun och Helsingborgs stad tillsammans med Orkla anordnades en klimatvecka i ett tjugotal kommuner. Tillsammans sparade skolorna drygt 230 ton koldioxid när 100 000 skolbarn serverades klimatberäknade lunchrätter.

Kommunen har även i år uppmärksammats för sin måltidsverksamhet. Ekomatcentrum rankade Eslöv bland de tio bästa kommunerna vad gäller andelen ekologiska samt svenskproducerade livsmedel. I tävlingen White Guide Junior fick Eslöv tre nomineringar: Carl Engströmgymnasiet till Årets skolrestaurang och Årets klimatkök, och Ekebackens förskola till Årets förskolekök.

En förvaltare har anställts för att bistå kommunala verksamheter som hyr externa lokaler i fastighetsfrågor och omförhandlingar.

Mat- och elevtransports fordon har fått alkolås installerade.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Minska utanförskapet	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser	
Nöjdare företagare	
Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas	
Välskötta fastigheter (inne och ute)	

Att erbjuda platser för praktikanter och feriearbetare är en del av att vara en inkluderande kommun. Antalet personer i praktik har ökat i verksamheterna trots försvårande förutsättningar kopplat till pandemin.

Välskötta fastigheter bidrar till en långsiktigt god fastighetsekonomi och trygga miljöer. Underhållskostnaden ska vara 150 kr per kvm, vilket nämnden har nått under året.

Kontaktcenter har under året kraftigt ökat andelen samtal som besvaras inom 120 sekunder. Införandet av ett ärendehanteringssystem är ett stort steg i den fortsatta utvecklingen av kommunens medborgarservice.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	
Attraktiva skolor med stärkta studieresultat	
Avbrottsfri IT-miljö	
Attraktiva måltider	

Nämnden har under året varit engagerad i flera projekt som ska bidra till en hållbar kommun. Projekt med energieffektivisering pågår. 95 procent av fordonsflottan är idag fossilbränslefri och arbete har påbörjats med att gå över till utsläppsfria arbetsmaskiner.

Målet attraktiva måltider har inte fullt ut kunnat genomföras, då eleverna delvis har undervisats på distans.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Enklare vardag för medborgarna	
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	
Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt	
Trygg och enkel kontakt	
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	
Våra chefer är förebilder för värderingarna	

Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra har ökat under det gångna året. Däremot har medarbetarengagemanget minskat något. Hälsotalet har minskat under året, vilket kan kopplas till pandemin.

Arbetet följer nämndens värderingar och cheferna i verksamheten är goda förebilder. Det syns tydligt i medarbetarenkäten.

Två nya e-tjänster har skapats, för specialkost och för beställning av tilläggstjänster inom lokalvård. Fordonspoolen har infört ett bokningssystem som rekommenderar bil eller cykel baserat på bokad rutt.

Samverkan har påbörjats mellan Höörs och Eslövs måltidsverksamheter och ska bidra till att höja kvaliteten genom effektivisering, skapa en hållbar organisation och säkerställa långsiktig kompetensförsörjning.

EKONOMISK ANALYS

2020 års ekonomiska resultat för servicenämnden visar ett underskott i förhållande till budget på -12,2 mnkr.

Årets avvikelse förklaras till största delen utifrån fastighetsavdelningens tidigare effektiviseringskrav på 10 mnkr. Konsultbolaget PwC har anlitats för att göra en översyn av avdelningens organisation och ekonomi. Deras slutrapport bildar underlag för ett långsiktigt effektiviseringsarbete av fastighetsförvaltningen.

Pandemin har krävt extra tjänster samtidigt som material- och konsultkostnaderna har ökat. Behovet av transporter har minskat, vilket har inneburit låga kostnader för drivmedel och reparationer.

Måltidsverksamheten redovisar ett underskott på -2,2 mnkr, då pandemin har medfört att färre portioner har serverats inom samtliga verksamheter. Fasta kostnader debiteras inte utan belastar i sin helhet servicenämndens resultat. Ett motsvarande överskott redovisas inom barn- och familjenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Då restauranger

som normalt även serverar externa besökare har varit stängda har även dessa verksamheter uteblivit.

Ökade kostnader för årets lönerevision har belastat årets resultat utan motsvarande kompensation.

Servicecenter visar ett underskott på -1,7 mnkr. Beviljade överskottsmedel har också ökat kostnaderna och samtidigt ersatts i form av ökade intäkter.

Fastighetsförvaltningen redovisar ett negativt resultat på grund av ökade kostnader, huvudsakligen för personal, media och konsulttjänster.

Kontaktcenter är sedan den 1 januari anslagsfinansierat. Kostnaderna har under året överstigit den tilldelade ramen, bland annat på grund av driftskostnader för det nya ärendehanteringssystemet.

Tolkförmedlingen redovisar ett negativt utfall. Verksamheten ska utredas för att hitta alternativ till nuvarande regi.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019*	Budget 2020	Bokslut 2020*	Avvikelse 2020
Demokrati och verksamhetsstöd	-1,2	-1,2	-0,3	0,9
Servicecenter**	1,4	-5,7	-7,4	-1,7
Måltid	1,0	1,0	-2,2	-3,2
Transportservice	0,1	0,0	1,5	1,5
Lokalvård	0,7	0,7	1,2	0,5
Fastighetsservice	1,4	1,2	1,1	-0,1
Fastighet förvaltning	-0,9	-0,2	-3,2	-3,0
Byggprojektavdelning	-1,8	8,2	1,1	-7,1
Summa	**0,7**	**4,0**	**-8,2**	**-12,2**

Kommentarer:
* Ny organisation fr.o.m. 1 september 2020
** Ingår Kontaktcenter som är anslagsfinansierat fr.o.m. 2020-01-01

INVESTERINGAR

Investeringar för flera skolor och förskolor har flyttats fram till kommande år.

Carl Engströmgymnasiet har slutredovisats efter att arbetet med utemiljön färdigställts. I slutet av året installerades solceller på en del av skolans tak.

Under året har om- och tillbyggnadsarbete genomförts på Ekenässkolan. En tillbyggnad av Marieskolan har påbörjats. På Nya Östra skolan har den andra etappens renovering och modernisering avslutats. Det betyder att lokalerna kan utnyttjas av elever från Ekenässkolan medan renovering pågår där. Norrevångsskolan har byggs till. Moduler med plats för 90 elever har hyrts in för att klara nuvarande kapacitetsbrist under arbetets gång.

Hasslebo förskola har byggts till och taket har lagts om. Omläggning av tak har även gjorts på Billinge förskola och Nunnebo förskola.

Åtgärder för energieffektivisering har utförts på flera fastigheter. Häggebo förskola har fått nya värme- och ventilationsanläggningar med bättre verkningsgrad. Nya Östra skolan har fått ny belysning och nytt styrsystem för värmeanläggningen. Stadshuset har fått nytt styr- och reglersystem för värme- och ventilationsanläggningarna samt ny belysning i garaget. Där har också ett nytt brandlarm installerats.

En äldre traktor har ersatts av ny som drivs med fossilfritt bränsle. Traktorn nyttjas bland annat för den nya konstgräsplanen.

Medborgarhusets balustrad har renoverats.

Verksamhetsmått

	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Organisation			
Medarbetarundersökning HME-index	82	82	83
Nöjd kundindex (bokslut 2018 ej 2019)*	63	50	70
Antal praktik-/ferieplatser per år	34	65	50
Demokrati och verksamhetsstöd			
Andel tolkningar bokade via webbaserade			
tolksystemet 90 %, 2020	85 %	82 %	90 %
Antal tolkuppdrag	2 531	2031	2 531
Servicecenter			
Kontaktcenter svara på inkomna ärenden	67 %	62 %	70 %
Kontaktcenter svarstid inom 2 min.	69 %	80 %	70 %
Antal IT-enheter	9 250	9150	9 150
Antal hanterade Windowsdatorer	1 946	2135	2 000
Antal användarkonton (personal, leverantör)	2 453	2794	2 450
Antal elevkonton	6 308	6744	6 350

Verksamhetsmått *forts.*	**Bokslut 2019**	**Bokslut 2020**	**Budget 2020**
Måltid			
Matsvinn, gram per portion efter servering	29 g	25 g	30 g
Andel inköp av ekologiska livsmedel	53 %	55 %	60 %
Anta lunchportioner förskola	348 518	312 800	352 196
Portionspris förskola	25,46	25,77	25,77
Anta lunchportioner grundskola F–3a	288 717	283 000	288 513
Portionspris grundskola F–3	28,1	28,44	28,44
Antal lunchportioner grundskola 4–6	209 946	212 800	213 554
Portionspris grundskola 4–6	29,38	29,74	29,74
Antal lunchportioner 7–9	194 821	192 600	198 569
Portionspris 7–9	30,67	31,04	31,04
Totala antal portioner grundskola	**693 484**	**688 400**	**700 636**
Totala antal luncher fritids och pedagogiska luncher i grundskola	**40 968**	**49 500**	**46 100**
Antal lunchportioner gymnasieskola	73 737	51 800	85 000
Portionspris gymnasieskola	38,22	39	38,68
Antal dygnsportioner vård och omsorg	102 118	98 900	116 871
Antal luncher Majkens	18 828	10 100	18 500
Portionspris Majkens	80	82	82
Transportservice			
Antal fordon fordonsflotta	143	129	138
Andel som drivs med fossilfria bränslen (biogas, el E85)	83 %	95 %	100 %
Antal fordon fordonspoolen	5	7	9
Andel som drivs med fossilfria bränslen (biogas, el, E85)	100 %	100 %	100 %
Mat- och elevtransporter, antal fordon	10	10	10
Mat- och elevtransporter, antal elever	113	115	113
Mat- och elevtransporter, matleveransadresser	40	41	40
Lokalvård			
Antal kvm städyta	137 920	139 099	137 920
Antal årsarbetare lokalvård	58	60	59
Fastighet			
Faktanyckeltal			
Bestånd egna fastigheter area (BTA)	172 368	177455	177 380
Förhyrd area (kontraktsarea)	87 370	87434	87 370
Total area (BTA)**	**259 738**	**264 889**	**264 750**
Kostnader för lediga lokaler (hyresförlust tkr)	508	829	918
Vakansgrad andel av egna lokaler	1,7 %	3,4 %	3,7 %
Medianyckeltal (egna fastigheter)			
Förbrukning värme (kWh/kvm)	97,4	97	96
Förbrukning el (kWh/kvm)	64,8	60,2	64,5
Förbrukning kyla (kWh/kvm)			
Summa energianvändning	**165,2**	**157,2**	**160,5**
Vattenförbrukning (m^3/m^2)**	0,6	0,6	0,6
Fastighetskapital nyckeltal**			
Hyresintäkter (eget bestånd) hyra/kvm BTA exkl. städ	741	763	761
Kostnad tillsyn, skötsel, felavhjälpande underhåll (kr/kvm)**			228
Planerat underhåll (drift) (kr/kvm)	11	13,7	8,5
Planerat underhåll (investering) (kr/kvm)	142	137,5	138
Bokfört värde/kvm BTA	5 244		

Kommentarer;
* Nytt basår 2020 mht ny indelning av serviceområden
** Siffror från delårsbokslut 2020. Revideras 2021.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Inv.ram kf	Redovisat till och med 2020	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
Rådhuset (tidigare kulturskola), 20-A		-0,1	-0,1	-1,0	0,9
Utredning av idrottsplatser Marieholm, Stehag, Flyinge och Löberöd			0,0	-1,0	1,0
Pott för utredningar i tidigare skede invest.			0,0	0,0	0,0
Pott för utredningar i tidigare skede förhyrn.		-0,1	-0,1	-1,0	0,9
Hasslebo, 19-A	-20,0	-20,1	-12,1	-11,9	-0,2
Marieholm, 18-B	-35,0	-0,3	-0,2	-0,9	0,7
Flyinge förskola, 19-H1	-25,0	-0,9	-0,8	-18,0	17,2
Norrebo, 18-A	-38,7	-3,0	-2,5	-36,5	34,0
Vid Skogsgläntan, 18-E	-56,0	-0,7	-0,5	-0,9	0,4
Ängabo, 19-D	-56,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Örtofta/Väggarp, 19-E	-33,0	0,0	0,0	-1,0	1,0
Stehag söder	-42,0	-0,6	-0,2	-19,7	19,5
Norrevångsskolan, 18-E	-70,0	-1,3	-1,3	-2,8	1,5
Sallerupskolan, 18-F	-155,0	-5,5	-0,6	-155,0	154,4
Marieskolan, 18-G	-42,0	-5,7	-2,0	-38,3	36,3
Stehagskolan	-6,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Flyinge skola, 19-H2	-28,0	0,0	0,0	-17,9	17,9
Nya Östra skolan, etapp 2, åk 7–9, 18-J	-40,9	-14,9	-14,0	-31,1	17,1
Ekenässkolan, 18-L	-84,0	-31,3	-25,8	-58,5	32,7
Gymnasieskola		2,9	2,9	-2,8	5,7
Gamla Östra skolan	-10,7	-0,3	-0,3	-10,7	10,4
Skoltorget vid Carl Engström-skolan	-5,5	-0,6	-0,1	-5,5	5,4
Idrottslokaler Berga, 19-J	-5,2	-1,0	-0,4	-4,6	4,2
Kulturskolan	-43,0	-0,2	-0,2	-2,5	2,3
Årsanslag					
Energieffektivisering			-4,6	-3,6	-1,0
Planerat underhåll			-20,9	-24,4	3,5
Inventarier			0,0		0,0
Storköksmaskiner			-0,1	-0,8	0,7
Städmaskiner			-0,1	-0,3	0,2
Verksamhetsanpassning-fastighet			0,0	-2,0	2,0
IT-infrastruktur			-1,3	-6,1	4,8
Utbyte av utrustning sammanträdesrum			-0,2	-0,2	0,0
Alkolås, MoE			0,0	-0,2	0,2
Utbyte utrustn Sahlin & Möller			-0,3	-0,5	0,2
Inventarier i sammanträdesrum			-0,2	-0,2	0,0
Ärendehanteringssystem (Servicecenter)			-0,4	-0,3	-0,1
Nät, kommunik. switchar, access			-0,9	-0,5	-0,4
Solceller, Sallius, gymnasiet			-1,5	-2,3	0,8
Summa totalt inklusive årsanslag	**-796,0**	**-83,7**	**-88,9**	**-463,0**	**374,1**

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Ordförande: Tony Hansson
Förvaltningschef: Josef Johansson
Ekonomiskt resultat: -3,7 mnkr

UPPDRAG

Förvaltningen Vård och Omsorg styrs av vård- och omsorgsnämnden.

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för kommunens uppdrag som regleras av socialtjänstlagen, SoL, hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Nämnden fullgör även den del av individ- och familjeomsorgen som arbetar med behandling och socialt stöd, riktat till personer från 18 år. Dessutom utövas tillsyn och kontroll enligt tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Därutöver ansvarar nämnden för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen samt för att avge yttranden enligt lotterilagen. Sedan den 1 januari 2019 ansvarar vård- och omsorgsnämnden även för boendefrågor för socialt utsatta personer, budget- och skuldrådgivning, ekonomiskt bistånd samt mottagandet av vuxna flyktingar och andra skyddsbehövande.

ÅRETS HÄNDELSER

2020 har till stor del präglats av coronapandemin som drabbat Sverige och övriga världen. Alla verksamheter inom vård- och omsorgsnämnden har på ett eller annat sätt drabbats. Inom utförarverksamheterna som exempelvis hemvård, vård- och omsorgsboende, funktionsnedsättning och inom hälso- och sjukvårdsorganisationen har situationen varit särskilt utmanande. Höga sjuktal, nya skärpta rutiner gällande skyddsutrustning och generellt utmanande arbetsmiljöer har varit påfrestande för samtliga. Inom administrativa och stödjande funktioner på övergripande nivå har mycket av arbetet prioriterats om, då förutsättningar ständigt har förändrats under året, som exempelvis arbete hemifrån, inköp av skyddsutrustning samt att hantera nya ekonomiska förutsättningar.

På grund av smittspridningen öppnades under maj en så kallad kohortavdelning på plan två på Vårlökens vård- och omsorgsboende där personer som konstaterats sjuka i covid-19 vårdats. Denna avdelning har varit isolerad från övrig verksamhet, haft en högre personaltäthet och högre närvaro av sjuksköterskor för att möta brukarnas behov. Personal som arbetat på kohortavdelningen har endast arbetat där och de har haft karantäntid innan arbete har varit tillåtet på annan arbetsplats för att förhindra smittspridning. Avdelningen har stängts, då behovet har minskat, men under hösten öppnade kohortavdelningen igen och beslut är fattat att man fortsatt ska kunna ta emot brukare under första halvan av 2021.

Under 2020 har ett byte av verksamhetssystem skett inom samtliga verksamheter. Bytet har inneburit mycket extraarbete för att utbilda personal och anpassa systemet för att kunna driftsätta det.

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Samverkan med föreningar och frivilligverksamheter på alla nivåer ska ske för att öka tryggheten och minska ensamhet, utanförskap och isolering	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser	
Nöjdare företagare	
Tillgång till varierande bostäder i hela kommunen	
I samverkan med Kommunledningskontoret och fastighetsägarna skapa attraktiva och tillgängliga bostäder i olika boendeformer för främst äldre, samt för dem inom vårt verksamhetsområde som av egen kraft har svårt att finna ett tillgängligt boende	

Samverkan med föreningar och frivilligverksamheter på alla nivåer ska ske för att öka tryggheten och minska ensamhet, utanförskap och isolering

Bedömningen är att målet är delvis uppfyllt med tanke på att alla verksamheter har tagit fram leveransmål och aktiviteter som är kopplade till effektmålen.

I samverkan med Kommunledningskontoret och fastighetsägarna skapa attraktiva och tillgängliga bostäder i olika boendeformer för främst äldre, samt för dem inom nämndens verksamhetsområde som av egen kraft har svårt att finna ett tillgängligt boende

Inom verksamhetsområdena pågår olika insatser som är knutna till lokalförsörjningsplanen där nämnden har ett djupare samarbete med andra nämnder. I den förvaltningsövergripande lokalförsörjningsplaneringen likställs numera externa förhyrningar med de fastigheter som kommunen äger själv. Exempel på ovan är att strategi för äldres boende har tagits fram.

Eslövs kommun har fått sitt första trygghetsboende via det kommunala bostadsbolaget Eslövs Bostads AB under hösten 2020.

Under hösten 2020 gjordes basutredningen för arbetet med att utreda förutsättningarna att tillskapa ett nytt demensboende. Basutredningen kommer att vara klar under första kvartalet 2021. Syftet är att bland annat göra en kvalificerad bedömning av behov av antalet platser fram till 2035. En kartläggning av funktionaliteten och underhållsbehovet av de befintliga vård- och omsorgboendena för äldre är en viktig del.

Ett biståndsbedömt trygghetsboende öppnas i Löberöd under januari 2021. Ett liknande boende på Vårlöken är planerat men har inte kunnat genomföras än på grund av pandemin.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	

Inom ramen för miljömålsprogrammet kommer vård- och omsorgsnämnden att vara delaktig.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Årligen ska minst ett välfärdstekniskt hjälpmedel samt ett nyskapande arbetssätt inom varje verksamhetsgren vara infört som skapar mervärde för brukarna.	
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	
Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt	
Ständigt jämföra oss med framgångsrika kommuner och införa goda exempel och arbetssätt	
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	
Våra chefer är förebilder för värderingarna	

Årligen ska minst ett välfärdstekniskt hjälpmedel samt ett nyskapande arbetssätt inom varje verksamhetsgren vara infört som skapar mervärde för brukarna

Coronapandemin har påverkat den planerade måluppföljningen och till viss del ändrat dess spelplan. Genomförandet av planerade leveranser har i vissa fall försenats. Pandemin har också knuffat igång nya arbetssätt och användandet av teknik i brett perspektiv. Ett bra exempel är det ökade användandet av digitala mötesformer. Digitala mötesformer kommer att finnas kvar och utvecklas även efter pandemin. Här finns ett lärande att ta tillvara.

Det nya verksamhetssystemet Lifecare är implementerat och i drift i stora delar av verksamheten. Det skapar förutsättningar för att kunna genomföra annan välfärdsteknologisk utveckling. Det nya verksamhetssystemet kommer att integreras med annan välfärdsteknik som finns runt om i verksamheterna, till exempel arbetet med digital medarbetare inom enheten för ekonomiskt bistånd. Vård- omsorgsnämnden fick under 2020 ta del av en del av kommunens prognostiserade överskott, vilket gjort att verksamheterna fått möjlighet att investera i mer välfärdsteknologisk utrustning.

Ständigt jämföra verksamheten med framgångsrika kommuner och införa goda exempel och arbetssätt

Det pågår ett ständigt arbete med att delta i olika brukarundersökningar samt att fånga in anhörigas åsikter för att på så sätt kunna vara delaktiga i omsorgen.

Arbetet med genombrottsmetoden sker kontinuerligt. Implementering har enligt bedömning nått 60 procent av verksamheten, men genomförandet har påverkats av den pågående pandemin. I arbetet tas medarbetarnas erfarenheter tillvara och lyfts in i det löpande förbättringsarbetet genom olika insatser och projekt. Som en del av genomförandet mäts upplevelsen av delaktighet, trygghet och bemötande.

Resultatet från brukarundersökningar har publicerats under hösten. Pandemin har påverkat genomförandet av undersökningarna framför allt inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning och IFO. Därmed kan inga slutsatser dras. Inom äldreomsorgens hemvård har svarsfrekvensen varit lägre, men inom vård- och omsorgsboenden är svarsfrekvensen oförändrad. Nöjdheten har ökat inom hemvården, dock från låga värden. 95 procent upplever personalens bemötande som bra, vilket är oförändrat. När det gäller personalens information till brukarna gällande tillfälliga förändringar inom hemvården fortsätter förbättringsarbetet.

Inom vård- och omsorgsboende är 86 procent sammantaget nöjda med sitt boende, vilket är en ökning sedan 2019 (84 procent). Genomsnittet är 81 procent i riket.

Värt att notera är att 98 procent av brukarna upplever att de får ett bra bemötande från personalen (2019: 95 procent). Även om det fortsatt finns ett förbättringsbehov vad gäller personalens information till brukarna vid tillfälliga förändringar, kan det i årets mätning utläsas en avsevärd förbättring från föregående år (från 49 procent till 57 procent). Liksom föregående år finns förbättringsbehov gällande vart man vänder sig med synpunkter och klagomål. Här har resultatet försämrats sedan 2019 års mätning, från 49 procent till 44 procent. Resultatet visar även att brukarna i hög grad besväras av ensamhet, dock har resultatet förbättrats från 31 procent till 38 procent.

EKONOMISK ANALYS

Vård- och omsorgsnämnden redovisar 2020 en avvikelse i förhållande till budget på -3,7 mnkr, där 16,3 mnkr erhållits i bidrag från Socialstyrelsen. I delårsbokslutet prognostiserades ett underskott på 20,8 mnkr exklusive de bidrag som förväntades från Socialstyrelsen. Under december månad har nämnden sett ökade personalkostnader på grund av ökad smittspridning samt ökade inköp av skyddsmateriel. Det ekonomiska utfallet 2020 är generellt svåranalyserat, då många oförutsedda kostnader har uppkommit i de olika verksamheterna och i varierande omfattning. Stora delar av kostnaderna har täckts upp av olika stimulansmedel och bidrag, vilket gör utfallet än mer svåranalyserat. De bidrag och stimulanser som mottagits har fördelats ut enligt olika fördelningsnycklar till respektive kostnadsställe.

Den största avvikelsen i förhållande till budget finns inom enheten för ekonomiskt bistånd. Detta förklaras av ökade utbetalningar av försörjningsstöd samtidigt som intäkterna från Migrationsverket minskar. Detta är en av verksamheterna där det inte har varit möjligt att söka ersättning för ökade kostnader från Socialstyrelsen. Avvikelsen uppgår till -12,1 mnkr.

Inom verksamhet funktionsnedsättning redovisas ett överskott i förhållande till budget på 5,9 mnkr. Vissa verksamheter har stängt ner och många aktiviteter har under året varit inställda, vilket har minskat kostnaderna främst på personalsidan.

Regeringen gav under våren Socialstyrelsen i uppdrag att fördela bidrag till regioner och kommuner i syfte att stödja verksamheter för merkostnader till följd av covid-19. Ansökan om bidrag har delats upp på två ansökningstillfällen, 31 augusti och 30 november, där bidrag sökts för perioden 1 februari–30 november. Ansökningarna kommer att följas upp under 2021. Totalt har bidrag på 16,3 mnkr fördelats ut till respektive enhet utifrån försiktighetsprincipen. Det innebär att 90 procent av utbetalt belopp från ansökningstillfälle 1, och 75 procent av eftersökt belopp från ansökningstillfälle 2 tagits upp i bokslutet. Om samtliga intäkter bokats i driften hade vård- och omsorgsnämndens resultat förbättrats med cirka 3,5 mnkr. Regeringen har aviserat att man avser föreslå att statsbidraget för merkostnader förlängs till och med december månad 2020, men dessa eventuella intäkter är inte redovisade i årsbokslutet i enlighet med ett yttrande från Rådet för kommunal redovisning, RKR.

Riksdag och regering införde under våren tillfälliga regler som innebar att alla arbetsgivare fick full kompensation för hela sjuklönekostnaden under april–juli 2020. Från och med augusti har staten ersatt arbetsgivare för högre sjuklönekostnader än vad som kan anses normalt. Detta beslut har förlängts under året, vilket innebär att kompensation betalades ut under hela 2020, samt i början av 2021. Under 2020 har vård- och omsorgsnämnden kompenserats med 9,0 mnkr.

Under året gjordes en omfördelning av medel centralt i kommunen utifrån ett förväntat överskott i Eslövs kommun. Vård- och omsorgsnämnden blev tilldelad 3,2 mnkr för att uppdatera digital utrustning som exempelvis datorer ute i verksamheten. Vård- och omsorgsnämnden har även valt att investera i ny välfärdsteknik som exempelvis en elektronisk gungstol som ska ha en positiv effekt för välbefinnandet för personer med till exempel demens. För att förenkla och avlasta personalen har även sängvändare köpts in som hjälper till vid vändning av personer som inte klarar detta själv. Verksamheterna har nu en bra teknisk grunduppsättning samt en del ny innovativ utrustning, vilket gör att det finns goda möjligheter att fortsätta utveckla verksamheterna framöver.

Från och med maj/juni 2020 har verksamheterna inom vård- och omsorgsboende, hemvård och funktionsnedsättning, i enlighet med vård- och omsorgsnämndens beslut, bemannat upp enheterna med cirka fem procent. Detta har syftat till att kunna möta en eventuell ökning i antalet coronasmittade personer i Eslövs kommun och potentiellt en högre sjukfrånvaro bland personalen. Initialt togs beslut fram till den 1 september, men eftersom smittspridningen tagit fart under hösten togs ett nytt beslut om att bemanna upp från och med den 1 december.

Kostnaden för den tillfälliga kohortavdelningen på Vårlöken blev något lägre än de 10–15 mnkr som från början uppskattades för 2020. Kostnaden, på omkring 5 mnkr för 2020 för kohortavdelningen, har eftersökts från Socialstyrelsen.

Redan vid pandemins utbrott i Sverige i mars månad avsattes centrala personalresurser till vård- och omsorgsnämnden för att säkerställa tillgången på skydds- och förbrukningsmateriel. Ett pandemilager upprättades i syfte att se till att tillgodose verksamheterna med skyddsmateriel och förbrukningsartiklar. Detta har varit en stor framgångsfaktor då både avtal och leveranser har kunnat optimeras. Den ökade kostnaden för skydds- och förbrukningsmaterial till följd av covid-19 har fram till den 30 november eftersökts fullt ut från Socialstyrelsen.

Tilläggas bör också att en del verksamheter under stora delar av året har varit stängda, exempelvis dagverksamheten på Alegården och Aktivitetshuset inom socialpsykiatrin. Risken är att detta kommer få långvariga effekter då utsatta personer som har behov av social verksamhet och aktiviteter inte får den stimulans de behöver, vilket kan få negativa effekter. Övriga områden som nämnden förutspår långvariga sociala och ekonomiska effekter inom är försörjningsstöd, psykisk ohälsa, missbruk av olika slag och våld i nära relationer.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-1,3	-1,4	-1,1	0,3
Alkoholtillsyn	0,2	0,2	0,0	-0,2
Äldreomsorg	-319,0	-306,0	-308,1	-2,1
LSS	-186,5	-193,7	-188,5	5,2
Socialpsykiatri	-28,4	-26,1	-25,5	0,6
Socialtjänst över 18 år	-28,7	-23,2	-25,8	-2,6
Förvaltningsgemensamt	-40,1	-50,2	-43,0	7,2
Ekonomiskt bistånd	-24,6	-27,8	-39,9	-12,1
Summa	**-628,4**	**-628,2**	**-631,9**	**-3,7**

INVESTERINGAR

Det råder stor restriktivitet vad gäller investeringar, då förvaltningen ser svårigheter i att bära framtida avskrivningskostnader. Endast investeringar som innebär effektivisering av verksamheten genomförs.

Investeringsredovisning netto (mnkr)

Projekt	Redovisat 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020
93200 Inventarier boendeenheter m.m.	0,0	-1,0	1,0
93101 Ny teknik	0,0	-2,5	2,5
Summa	**0,0**	**-3,5**	**3,5**

Verksamhetsmått

	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Äldreomsorg				
Antal platser i vård- och omsorgsboende	271	266	267	267
Antal vårddygn i vård- och omsorgsboende	96 702	94 588	92 582	93 969
Beläggning vård- och omsorgsboende	97 %	97 %	95 %	95 %
Antal vårddygn i externt köpta platser	1 460	1 759	1 552	1 825
Antal korttidsplatser	22	24	12	24
Antal vårddygn i korttidsboende	7 687	7 061	4 868	7 884
Beläggning korttid, avlastning, växelomsorg	96 %	81 %	90 %	90 %
Antal externt köpta korttidsdygn	38	251	348	40
Antal betaldygn på sjukhus	2	0	0	0
Totalt antal ersatta hemvårdstimmar/månad, SoL och delegerad HSL	17 336	14 277	13 962	13 400
– varav delegerade HSL-timmar/månad till hemvården	3 783	5 902	-	2 800
Trygghetslarm, antal abonnemang	758	801	872	800
Trygghetslarm, antal larm/dygn som rings ut från larmcentral	56	63	61	58
LSS				
Antal verkställda boendebeslut, vuxna	171	167	170	171
Antal vårddygn i externa boenden, LSS-beslut	1 366	1 096	1 446	1 370
Totalt antal verkställda boendebeslut, barn	5	3	3	5
Antal personer inom daglig verksamhet	188	191	186	180
Antal timmar med betalningsansvar inom personlig assistans (SFB)	65 685	60 445	57 854	62 400
Antal timmar med betalningsansvar inom personlig assistans (LSS)	37 178	41 962	49 930	35 464
Antal tillfällen med korttidstillsyn, barn/unga	3 126	4 073	4 200	2 800
Antal dygn i korttidsvistelse, barn/unga	1 370	1 482	1 600	1 150
Socialpsykiatri				
Antal beslutade timmar boendestöd	5 261	4 240	3 980	3 750
Antal personer med beslut om sysselsättning	39	40	43	35
Antal vårddygn i externa placering	3 448	5 132	4 025	4 380
Antal platser i vård- och omsorgsboende	26	26	26	26
Socialtjänsten över 18 år				
Antal vårddygn enligt LVU	0	170	366	0
Antal vårddygn enligt LVM	282	328	536	350
Antal vårddygn enligt SoL (exkl. skyddat boende)	2 598	3 582	3 221	3 500
Antal dygn skyddat boende	2 534	1 537	2 344	1 300
Antal personer, öppenbehandlingen i Eslöv under året	25	25	23	25
Antal personer, fältservice/rådgivning under året	190	116	57	200
Antal personer, insats råd och stöd under året	110	90	81	100
Antal andrahandskontrakt	156	146	146	150
Ekonomiskt bistånd				
Antal hushåll med försörjningsstöd i genomsnitt per månad	361	356	373	365
Bidrag per hushåll, kr i genomsnitt per mån	8 562	8 765	9 056	7 840
Personer som ej återkommit till försörjningsstöd inom ett år, %	78	81	81	70
Antal ärenden inom skuldrådgivningen	263	197	215	220

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Ordförande: Kerstin Ekoxe
Förvaltningschef: Eva Hallberg
Ekonomiskt resultat: 0,5 mnkr

UPPDRAG

Överförmyndarnämnden har ansvar för tillsyn i enlighet med föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, lagen om god man för ensamkommande barn och lagen om framtidsfullmakter. Syftet med tillsynen är att förhindra rättsförluster för de personer som inte själva kan tillvarata sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. I uppdraget ingår även att rekrytera och utbilda ställföreträdare.

ÅRETS HÄNDELSER

Det höga antalet ärenden har fortsatt under året och som mest har verksamheten haft 814 ärenden. Antalet har varierat kraftigt under året. De senaste månaderna ökade främst ansökningarna om god man kraftigt, något som kommer analyseras noggrant.

Det har även varit en fortsatt stor omsättning på ärenden. 194 (242) nya ärenden lades upp och 210 (198) ärenden avslutades. (2019 års siffror inom parentes). Totalt har 636 (754) redovisningar och 140 (172) förteckningar granskats. 507 (611) arvodesbeslut har tagits. Trenden är avtagande och det beror i princip på att antalet ärenden gällande ensamkommande barn minskar för varje år.

Under året har det nya digitala systemet för rekrytering av ställföreträdare implementerats och verksamheten kan redan se stora effektiviseringsvinster gällande att hitta lämpliga ställföreträdare till respektive ärende.

Kommunen anställde under våren ytterligare en professionell ställföreträdare (totalt två stycken). Detta medför att huvudmän med komplicerad problematik snabbare får en ställföreträdare och att det går snabbt att tillsätta en ställföreträdare i akuta ärenden, till exempel då en ställföreträdare blir sjuk eller avlider. De professionella ställföreträdarna har vid årsskiftet inte kommit upp i det beräknade antalet huvudmän per person, vilket är nödvändigt för att verksamheten ska gå ihop ekonomiskt framöver. Ett arbete är påbörjat för att utöka antalet huvudmän framöver.

Under våren inspekterade Länsstyrelsen nämndens verksamhet. Länsstyrelsen bedömning är att det är god ordning i akterna och att de är överskådliga och välskötta. Nämnden fick anmärkningar i ett par ärenden, främst utifrån för lång handläggningstid. Detta kommer förhoppningsvis kunna undvikas i framtiden då verksamheten nu har full personalstyrka. Målet att beslut om arvode ska vara taget inom sex månader från att komplett årsräkningen inkommit har uppfyllts under året.

Verksamhetsmått

	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2020
Antal ärenden 31 december				
Godmanskap	370	379	361	410
Ensamkommande barn	48	26	9	40
Förvaltarskap	91	106	98	105
Övriga	272	283	255	280
Totalt	**781**	**794**	**723**	**835**

MÅLUPPFYLLELSE

Helt uppfyllt | I hög grad uppfyllt | Delvis uppfyllt | Ej uppfyllt | Ej utvärderad

Medborgare och andra intressenter

Titel	Bedömning
En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet	
Fler ska känna till nämndens verksamhet och vilka möjligheter till stöd som ges den som inte själv kan sörja för sin person, bevaka sin rätt eller förvalta sin egendom	
Fler ställföreträdare har tillräckliga kunskaper att ta ärenden med huvudmän som har multipla diagnoser	
Bilden av Eslöv ska stärkas och vi ska vara en kommun att känna stolthet över	
Nöjdare medborgare, Förbättrat bemötande, Fler som löser sina ärenden via kommunens webbplatser	
Nöjdare företagare	

Ett stort arbete har lagts ner på att förbereda för fler e-tjänster och fler digitala lösningar för att underlätta för medborgarna. Dessa kommer dock inte att tas i bruk förrän under våren 2021.

Målet att alla mejl ska besvaras inom ett dygn under arbetsdagar är i princip helt uppnått.

Intentionen var att samarbetet med Lunds kommun skulle öka nämndens möjlighet att nå målen att antalet informationstillfällen/platser ska öka under mandatperioden och att antalet ställföreträdare med tillräckliga kunskaper för att ta ärenden med huvudmän som har multipla diagnoser skulle öka från två till fem procent. Det har inte kunnat uppfyllas helt under 2020 med anledning av den pågående covid-19-pandemin. Men en ny digital utbildning har tagits fram och en ny professionell ställföreträdare har anställts under året, så målet bör gå att uppnå under mandatperioden.

Tillväxt och hållbar utveckling

Titel	Bedömning
Eslöv ska vara en hållbar kommun som tar ansvar för miljö och klimat	
Ekokommun i framkant	

Utifrån effektmålet att Eslövs kommun ska vara en ekokommun i framkant har nämnden påbörjat ett omfattande arbete för att minska pappersanvändningen genom att införa olika digitala verktyg och e-tjänster i möjligaste mån. Detta arbete kommer fortsätta under hela mandatperioden.

Nämnden har även börjat undersöka möjligheterna att övergå till digitala personakter. Detta är dock ett mål på lite längre sikt då det är ett omfattande arbete. Pandemin har inneburit att i princip alla utbildningar och konferenser har skett digitalt under året. Tåg kommer framöver vara det färdsätt som används vid fysiska träffar av olika slag.

Verksamhet och medarbetare

Titel	Bedömning
En kommun som genom nyskapande tar till sig nya arbetssätt och ny teknik	
Införa möjligheten till digitala årsredovisningar som i sin tur kan leda till att vissa kontroller kan göras automatiskt (robotisering)	
Attraktiv arbetsgivare	
Andelen rekryteringar där den som anställs har efterfrågad kompetens ska öka	
Alla medarbetare ska ha en plan för utveckling av sin kompetens	
Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska öka	
Hälsotalen ska öka och arbetsmiljön vara god	
Mötet med kommunen ska skapa tillit och vara rättssäkert och effektivt	
Utveckling av hemsidan med t.ex. mer information och e-tjänster	
Värdeorden engagemang, nyskapande och allas lika värde ska genomsyra verksamheten	
Våra arbetsplatser arbetar efter värderingarna	
Våra chefer är förebilder för värderingarna	

Möjligheten att lämna digitala årsräkningar är under införande och under 2020 har en rad förberedelser gjorts för att ställföreträdare ska kunna börja lämna in sina årsräkningar digitalt. Målet att mer än 50 procent av ställföreträdarna ska använda denna möjlighet vid mandatperiodens slut beräknas därför kunna hållas.

Antalet e-tjänster kommer att utökas, från i dag två till åtta vid mandatperiodens slut.

Arbetet med att digitalisera flera delar av handläggningen fick ligga på is under årets första del då en handläggartjänst var vakant. Arbetet har dock tagit ny fart under hösten och en grund har lagts för flera olika nya digitala lösningar under 2021.

Under första halvåret gjordes två nyanställningar, varav en tillsvidareanställning. Den nyanställda medarbetaren har den efterfrågade kompetensen, så målet är uppnått.

Målet att samtliga medarbetare ska ha en plan för sin kompetensutveckling är uppfyllt. De värden som redovisas från medarbetarenkäten avser hela juridiska avdelningen och de resultaten var väldigt goda för 2020. Överförmyndarnämndens medarbetare är dock för få för att redovisning ska kunna ske enbart avseende den gruppen.

Hälsotalet har ökat från 89,9 procent till 91,4 procent sedan mätningen vid årsskiftet. Detta trots pandemin och ett par längre sjukskrivningar varav den ena planerad. Målet bör därför kunna nås inom mandatperioden.

Det arbetsplatsnära OSA-målet (organisatorisk och social arbetsmiljö) redovisas på förvaltningsnivå. Kommunstyrelsen redovisar detta mål eftersom majoriteten av medarbetarna på Kommunledningskontoret är anställda av kommunstyrelsen.

Målet att värdeorden ska genomsyra verksamheten är nått. Resultatet omfattar dock, som beskrivs ovan, hela juridiska avdelningen.

EKONOMISK ANALYS

Utfallet per den 31 december är 0,5 mnkr.

Överförmyndarnämndens kostnader består till största del av arvodesutbetalningar till ställföreträdarna och personalkostnader. Samtliga 495 årsräkningar var granskade i november och samtliga ställföreträdare arvoderade. Huvudmannen betalar arvode till ställföreträdaren om medel finns, i annat fall står kommunen för arvodet. Enligt tidigare uppskattningar betalas cirka två tredjedelar av arvodena av kommunen. Ett växande antal ärenden är komplicerade och kräver ekonomisk och/eller juridisk kompetens hos ställföreträdaren. Likaså växer antalet ärenden där huvudmannen eller dennes familj har ett utmanande förhållningssätt eller inte har förståelse för ställföreträdarens uppdrag.

För att underlätta nämndens arbete avsatte kommunfullmäktige 0,150 mnkr i budgeten för 2020 för att anställa ytterligare en professionell ställföreträdare. Medarbetaren är anställd vid servicenämnden, men kostnaden faller på överförmyndarnämnden. De lämnade medlen täcker inte kostnaden för den professionella ställföreträdaren fullt ut, och i dagsläget har de båda professionella ställföreträdarna inte kommit upp i det antal ärenden som behövs för att full effekt.

Kommunen hade vid årets slut endast nio ensamkommande barn aktuella i verksamheten. Denna kostnad har inte varit lika betungande som tidigare år, vilket också förklarar nämndens överskott till stor del.

För utbildning av gode män har nämnden inte haft några större kostnader, då utbildningarna skett helt i egen regi. Under året har, på grund av den pågående pandemin, endast ett utbildningstillfälle genomförts fysiskt för nya ställföreträdare. Överförmyndarnämnden har i dag en bemanning på 4,5 tillsvidaretjänster. Med anledning av att en handläggartjänst var vakant under våren anställde nämnden tillfälligt en assistent. Vikariatet fortgick under hela 2020, trots att handläggartjänsten blev tillsatt i september. För granskning av årsräkningar har nämnden även anlitat timanställd personal.

Driftredovisning per verksamhet (mnkr)

	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Politisk verksamhet	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Överförmyndarverksamhet	-7,0	-7,5	-7,0	0,5
Summa	**-7,1**	**-7,6**	**-7,1**	**0,5**

INVESTERINGAR

Överförmyndarnämnden har ingen investeringsbudget.

KOMMUNALA BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND

ESLÖVS BOSTADS AB

Ordförande: Mikael Wehtje
Verkställande direktör: Kristina Forslund

Flerårsjämförelse (mnkr)			
	2018	2019	2020
Omsättning	191,0	194,0	201,0
Resultat*	8	25	45,0
Balansomslutning**	1 143,0	1 226	1 446
Soliditet	16,1 %	16,6 %	16,7 %
Antal anställda	40	42	37

* Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt
** Avser bolagets totala omslutning och resultat

Koncernförhållande

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Eslövs kommun, 212000-1173. Bolaget har per 2020-12-31 inga dotterbolag. De tidigare dotterbolagen, Eslövs Bostads Invest AB avvecklades och Pemasund Bostäder AB fusionerades in i moderbolaget under året.

Förvaltningsberättelse

Bolagets verksamhet är att äga och förvalta bostäder, äldreboenden och verksamhetsfastigheter i Eslövs kommun. Bolaget äger och förvaltar totalt ca 2 150 lägenheter och 150 lokaler uppgående till totalt ca 190 000 kvm.

Måluppfyllelse

Eslövs Bostads AB arbetar utifrån fyra strategiska mål: *Fler hus, Attraktiva hem, Hyregästens liv* och *Hållbar stad & by*.

Vi ska erbjuda fler hus – Målet är uppfyllt

I juni stod sex nya lägenheter klara i Billinge. I september var 38 lägenheter klara för inflyttning på Fastigheten Gåsen 8, som är Eslövs första trygghetsboende för 70+ med trygghetsvärdinna och samlingslokal. Byggnationen i kvarteret Slaktaren av 81 lägenheter har fortgått under 2020 med inflyttning sommaren 2021. Detta blir bolagets första miljöcertifierade fastighet.

Projektering av tolv lägenheter i Löberöd har fortgått. Tyvärr överklagades bygglovet, vilket fördröjer projektet. Mark har köpts in i Stehag för nyproduktion av 16 lägenheter och när det gäller projekteringen av lägenheter och lokaler på Spritfabriken har ett omtag gjorts. Bolaget har pågående detaljplanarbete på ca 500 lägenheter på Sallerupsområdet, Järnvägsstaden, Gårdsåkra och Färgaren 19. I tillägg finns positiva planbesked för ytterligare ca 200 lägenheter i centrala Eslöv.

En större bytesaffär med HSB har gjorts under december månad med sikte på utveckling av staden. Bolaget tog över en fastighet inom kvarteret Gjutaren innehållande 27 lägenheter och närmare 3 000 kvm kommersiell yta och lämnade över fyra bostadshus innehållande 56 lägenheter. Genom affären kan Eslövs Bostads AB behålla Systembolaget i centrum och skapa fler nya lägenheter i centrala Eslöv.

Vi ska erbjuda attraktiva hem – Målet delvis uppfyllt

Pandemin har försvårat underhållsarbetena inne i lägenheterna och lokalerna, vilket lett till att vissa arbeten har fått skjutas på framtiden. Med omställning har bolaget trots detta fortsatt med ett ambitiöst och omfattande underhållsarbete för att säkerställa attraktiva och väl underhållna fastigheter. Bland annat har det bytts tak på Sallerup, fasader i Billinge och fönster på Abborren. Sammanlagt har det underhållits för ca 370 kr/kvm under 2020.

I syfte att skapa trygghet i bostadsområdena har Eslövs Bostads AB bland annat samarbetat med Safe0413, Örat mot marken och fortsatt investeringarna i digitala låssystem. För att underlätta under pandemin finns nu möjligheten att teckna och säga upp hyresavtal med hjälp av BankID. Under jul- och nyårshelgerna, i samarbete med Företags-MIX, genomfördes en rad trygghetsvandringar.

Vi ska bidra till hyresgästens liv – Målet delvis uppfyllt

Under 2020 har bolaget inrättat en ny heltidstjänst som bosocial utvecklare – med fokus på att skapa trivsel och trygghet i bostadsområdena. Syftet med denna satsning är att länka samman bolagets förvaltning och hyresgästerna i frågor som rör trygghet, trivsel och fritidsaktiviteter. Behovet har uppstått bland annat på grund av att störningsanmälningarna ökar framförallt mellan grannar och de traditionella kommunikationsvägarna helt enkelt inte räckt till. Det behövs någon som kan fokusera på att hitta orsakerna bakom störningar och förebygga dem.

Hyresrabatter har lämnats till bolagets kommersiella hyresgäster på grund av pandemin. Under juni månad hölls konserter utomhus på specialboenden för äldre. En bok om våld i hemmet har delats ut till samtliga bostadshyresgäster. Allt i syfte att bidra till *hyresgästens liv*.

Vi ska bidra till hållbar stad och by – Målet delvis uppfyllt

Byggnationen på kvarteret Slaktaren är bolagets första miljöcertifierade hus i silverklassen. Investeringar i styr- och reglerutrustning samt digitalisering sänker bolagets energibehov. Trots nedskrivningsbehov bygger bolaget utanför tätorten. Genom ett aktivt arbete inom Stadskärneföreningen med delfinansiering av en centrumledare, nyttjande av Gröna Gruppen för yttre fastighetsskötsel, skapande av ängsmark med insektshotell och planering av två nya träd vid varje trädfällning bidrar Eslövs Bostads AB till *hållbar stad & by*.

Ekonomi och verksamhet

Årets starka resultatutfall i jämförelse med budget hänför sig främst till försäljningen av fastigheterna Spinnaren 10–11 och Svarvaren 10–11. Försäljningen av dessa har medfört en bokförd vinst om 29,2 mnkr. Trots detta starka resultat uppnår direktavkastningen ej till ägarens målsättning om 4 procent utan uppgår till ca 3,5 procent. Soliditeten sjunker något och uppgår till 16,7 procent (17,4 procent 2019).

Marknadsvärdet på fastighetsportföljen uppgår till 2 374 mnkr (2 130 mnkr 2019). Bokfört värde uppgår till 1 221 mnkr (1 103 mnkr 2019). Årets investeringar uppgår till 173,4 mnkr i aktiveringar och nyanskaffningar. I tillägg har portföljen med pågående projekt ökat med 67,7 mnkr och uppgår till totalt 175,3 mnkr vid årets utgång.

Ekonomiskt är bolaget väl rustat för att möta de kommande åren. Det fortsatt gynnsamma ränteläget och god efterfrågan på bostäder har stärkt bolaget, vilket är nödvändigt för att klara de mål för nyproduktion som anges i ägardirektiven. En betydande risk för framtiden utgör byggbranschens kostnadsläge och arbetslöshetens ökning i pandemins spår. I regionen har man under hösten sett vakanser i nyproducerade bostäder. Detta gäller speciellt i storstadsregionernas utkanter, men just nu byggs det mycket i Eslöv, så det finns en vakansrisk i bolagets pågående nyproduktion.

En annan risk utgör de senaste årens stora skillnader mellan de extremt låga hyreshöjningarna i förhållande till branschens och bolagets stigande kostnader. Fortsätter denna utveckling, kan det snabbt och dramatiskt påverka bolagets resultat vid ett stigande ränteläge. Den ändrade skattelagstiftningen 2019 med begränsning av ränteavdragen förstärker denna effekt.

Framtiden

Bolaget har en stabil ekonomisk grund att stå på och med minimal vakansrisk i befintligt bestånd kan bolaget fortsätta agera som kommunens verktyg för att få igång bostadsproduktion i nya stadsdelar och i byarna. Regionen och Eslöv har fortsatt stark tillväxt med efterfrågan på nya hyresrätter, men det finns tendenser till att marknaden i Eslöv börjar bli mättad på hyresrätter i centrala delar. Dock kvarstår en brist på bostäder för ekonomiskt svagare grupper, vilket kommer öka kraven på ett socialt ansvarstagande för bolaget.

ESLÖVS INDUSTRIFASTIGHETER

Ordförande: Tony Hansson
Verkställande direktör: Åsa Simonsson

Eslövs Industrifastigheter AB
Flerårsjämförelse (mnkr)

	2018	2019	2020
Omsättning	6,7	6,9	7,1
Resultat*	2,7	0,8	4,2
Balansomslutning**	38,2	39,4	43,5
Soliditet	89,2 %	88,3 %	77,7 %
Antal anställda	0	0	0

* Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt
** Avser bolagets totala omslutning och resultat

Fastighetsbolaget Gäddan AB
Flerårsjämförelse (mnkr)

	2018	2019	2020
Omsättning	11,4	11,7	11,4
Resultat*	1,4	1,6	1,6
Balansomslutning**	138,2	139	145,0
Antal anställda	0	0	0

* Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt
** Avser bolagets totala omslutning och resultat

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Eslövs kommun.

Eslövs Industrifastigheter AB (Eifab) äger och förvaltar drygt 16 000 kvm industri- och verksamhetslokaler i Eslövs kommun, vilka företrädesvis hyrs ut till externa aktörer som ett led i att vara en attraktiv kommun för företagandet.

Eifab består av två delar: moderbolaget, som omfattar verksamhetslokaler, Kajan 1, Kajan 2 och Städet 4, och Fastighets AB Gäddan, som inrymmer bad- och bowlinganläggning.

Eslövs Bostads AB och Eslövs kommun sköter all förvaltning i bolaget.

Väsentliga händelser under året

Ägaren till Eslövs Industrifastigheter AB, Eslövs kommun, har i kommunfullmäktige per 2019-09-30 beslutat avveckla bolaget genom försäljning. Under året som gått har en del av Städet 4 styckats av och sålts till Eslövs kommun.

Under 2021 kommer Fastighets AB Gäddan att säljas till Eslövs kommun och Eifab kommer att säljas till extern köpare.

MELLANSKÅNES RENHÅLLNINGS AB (MERAB)

Ordförande: Tony Hansson
Verkställande direktör: Åsa Winkler

Flerårsjämförelse (mnkr)			
	2018	2019	2020
Omsättning	96	96	103
Resultat efter finansiella poster	3,6	0,9	2,3
Balansomslutning	99,1	100,9	97,3
Soliditet	48 %	48 %	0,49 %
Antal anställda	29	29	29

Uppdrag

Mellanskånes Renhållnings AB, MERAB, ägs gemensamt av kommunerna Eslöv, Hörby och Höör. Bolagets uppgift är att ansvara för den regionala avfallshanteringen inom de tre ägarkommunerna. MERAB ansvarar därmed för insamling och behandling av hushållsavfallet, för planering, utveckling, rådgivning till privatpersoner, fastighetsägare och verksamheter samt för framtagande av avfallstaxa. Bolaget sköter också all kundservice och tar fram informationsmaterial, genomför kampanjer och tar emot studiebesök på sina anläggningar.

MERAB driver Rönneholms avfallsanläggning och sex stycken återvinningscentraler i egen regi.

Insamlingen av hushållsavfall är utlagd på entreprenad.

Väsentliga händelser under året

Den 1 februari 2020 startade två nya entreprenader för insamling av avfall i enlighet med de upphandlingar som genomförts under 2018. För entreprenaden som omfattar insamling av kärlavfall från hushåll blev det byte av entreprenör från Urbaser AB till Suez Recycling AB. Tömningen av enskilda avloppsanläggningar utförs även fortsättningsvis av Puls AB (tidigare Ohlssons i Landskrona AB).

Den 1 februari 2020 trädde en ny renhållningstaxa i kraft. Den tidigare taxan hade varit oförändrad sedan fyrfackssystemet infördes den 1 februari 2013.

Under hösten 2020 togs en ny hemsida i drift för bolaget.

Precis som många andra verksamheter har MERAB påverkats av den ännu pågående coronapandemin. Verksamheten har anpassats i enlighet med rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten. Antalet besökare på återvinningscentralerna ökade kraftigt jämfört med tidigare år. Även de mottagna avfallsmängderna ökade kraftigt på återvinningscentralerna, vilket lett till ökade transporter.

Måluppfyllelse

Det finns inga särskilda mål för verksamheten utöver de aktiviteter som ingår i avfallsplanen 2018–2021.

Ekonomi

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 3,7 mnkr, vilket är 3,5 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 0,2 mnkr. Avvikelsen beror bland annat på 1,0 mnkr lägre kostnader för drivmedel och reparationer av fordon, försäljning av inventarier på 0,9 mnkr, nedsättning av arbetsgivaravgifter på 0,6 mnkr samt förändring av överskottsfond Skandia 0,4 mnkr.

Investeringar

Under 2020 uppgick investeringarna till 7,3 mnkr och utgjordes främst av inventarier såsom fordon, sopkärl och containrar. Den budgeterade investeringsramen var 7,0 mnkr.

Framtid

Ombyggnad av MERAB:s kontor på Åkerivägen 3 i Eslöv ska göras under 2021–2022. Upphandling av ombyggnaden pågår.

Under 2021 avser MERAB att genomföra en upphandling av sluttäckningen av Stavröds deponi. MERAB har under 2020 begärt förlängd tid med tolv månader för genomförandet hos Länsstyrelsen och fått beviljat detta. Nytt datum för färdigställande av sluttäckningen är den 31 december 2022.

Den förlängda prövotiden gällande omhändertagande av vatten vid Rönneholms avfallsanläggning pågår. Resultatet ska redovisas till Länsstyrelsen senast den 31 december 2021.

Från och med den 1 januari 2022 får kommunerna ansvaret för insamling av returpapper från hushåll. MERAB samlar redan idag in returpapper via befintligt fyrfackssystem och avser fortsätta med detta.

Nya regler gällande bostadsnära insamling av förpackningar med producentansvar börjar gälla den 1 januari 2023. Det innebär att kommunerna inte längre kan samla in förpackningar i egen regi utan endast på uppdrag av ett tillståndspliktigt insamlingssystem. MERAB har som ambition att på ägarkommunernas uppdrag sluta avtal med något tillståndsgivet system. Då skulle MERAB kunna fortsätta att samla in förpackningar i det befintliga fyrfackssystemet via upphandlad entreprenör.

Uppföljning av ägardirektiv

MERAB:s verksamhet har bedrivits i enlighet med bolagets ägardirektiv.

Under 2020 uppgick resultatet efter finansiella poster till 3,7 procent av omsättningen. Det innebär att bolaget uppnådde det ekonomiska målet i ägardirektivet, som anger att bolaget ska ha ett resultat som motsvarar 3–5 procent av omsättningen.

VERKSAMHET I KOMMUNALFÖRBUNDSFORM

VA SYD

Resultatutfall 2020		
Belopp i mnkr	**2019**	**2020**
Totala intäkter	**95,7**	**96,3**
Totala kostnader		
Personalkostnader	-19,4	-20,9
Övriga kostnader	-56,5	-53,5
Avskrivningar	-17,1	-19,3
Totala kostnader	**-93**	**-93,7**
Nettokostnad	**2,7**	**2,6**
Finansiella intäkter	0,8	0,8
Finansiella kostnader	-3,5	-3,4
Finansiella poster	**-2,7**	**-2,6**
Årets resultat	**0**	**0**

Årets resultat

Eslöv redovisar ett överskott för perioden uppgående till 7,8 mnkr jämfört med ett budgeterat underskott på 1,5 mnkr.

Veksamhetens intäkter

Intäkterna består till största delen av va-avgifter, som utgörs av brukningsavgifter och anläggningsavgifter. Övriga intäkter består till största delen av ersättning från en storindustri i kommunen för rening av avloppsvatten samt försäljning av biogas. Eslöv genomförde en höjning av brukningsavgifterna med 5,5 procent inför 2020, vilket motsvarar ca 4,3 mnkr i ökning av brukningsavgifterna jämfört med 2019.

Dessutom har intäkterna ökat på grund av en högre debiterad vattenvolym på cirka 8 procent jämfört med fjolåret. Brukningsavgifterna överstiger budget med 3,6 mnkr.

Övriga intäkter har en positiv budgetavvikelse för året med 2,3 mnkr. Orsaken är ökade intäkter från en storindustri i kommunen och ökade intäkter för gas.

Verksamhetens kostnader

Personalkostnader avviker negativt mot budget för året med 0,1 mnkr.

Bland övriga kostnader är de största posterna kostnader för inköp av vatten, elektricitet samt reparation och underhåll av ledningar. Övriga kostnader har en positiv budgetavvikelse för året med 1,7 mnkr. Förklaringen är främst lägre kostnader för reparation och underhåll av ledningar, övriga entreprenadarbeten samt elektricitet. Kostnader som har överstigit budget är fastighetskostnader samt kostnader för slamhantering på grund av ökat pris per ton.

Avskrivningar ligger i nivå med budget för året. Investeringsgraden är 97 procent för året. Investeringsgraden mäts som investeringsutfall/investeringsbudget.

Finansiella poster

Finansnetto uppgår till -2,6 mnkr för året. Detta är en förbättring mot årets budget med 1,7 mnkr. Detta beror på en mycket gynnsam ränta.

Sammanfattning av 2020:

Ett år som fullständigt överskuggades av en pandemi som vände upp och ner på samhället och i det kaoset stod VA SYD stabilt med sitt samhällskritiska uppdrag. VA SYD ställde om och anpassade verksamheten och har fortsatt leverera tjänster utan större inverkan på verksamheten. Tidigt identifierades driftorganisationen, kundservice och laboratorieverksamheten som nyckelfunktioner. Extra åtgärder sattes in för att skydda dessa och för att säkerställa uppdraget samt värna medarbetarna.

Trots denna stora omställning har året kunnat fortgå nästan helt enligt plan. Dock har det påverkat i vissa avseenden, till exempel har ett antal investeringar fått flyttas fram, även byte av vattenmätare i fastigheter avstannade helt under 2020. Under senhösten lades stor vikt vid att lägga om arbetet med nya moment för att säkra arbetsmiljön för både montörer och kunder som tar emot VA SYD:s medarbetare i sitt hem.

Arbetet med Hållbar avloppsrening i ett växande Skåne:

VA SYD gick in i 2020 med målsättningen att informera, utbilda och opinionsbilda så många intressenter som möjligt. Det har lyckats och idag finns ett förslag på inriktningsbeslut till åtta kommuner om att gå med i en tillståndsprövning som så småningom ska leda till en gemensam lösning för en hållbar avloppavloppsrening i ett regionalt samarbete. Det här är ett komplicerat arbete som kräver tid för beslutsfattande. Men samtidigt måste VA SYD agera och dra igång förberedelser för att inte tappa i tidplanen, även om slutmålet ligger så långt fram.

Arbetet med digitalisering inom VA SYD:

Digitaliseringen är här för att stanna och det är bråttom. Under 2020 har VA SYD fortsatt arbeta på flera fronter, allt från att skapa en gemensam plattform för insamling, lagring och behandling av all process- och driftsdata som finns i automationssystemen till nya smarta mätpunkter som möjliggörs av IoT (Internet of Things).

De nya digitala vattenmätarna som upphandlades under 2020 kommer också bidra till ett nytt sätt att arbeta med både ledningsnät och kunder. Dessa vattenmätare skickar data hela tiden, information som sedan analyseras tillsammans med annan information, vilket ger stor kunskap om hur systemet fungerar. Till exempel kommer läckor på ledningssystemet tidigt kunna upptäckas och åtgärdas. Med den här nya digitala plattformen kan arbetssättet förändras, styras om och dricksvattenförsörjningen optimeras, vilket på sikt leder till lägre vattenförbrukning.

Tillsammans med sitt forskningsbolag Sweden Water Research har VA SYD startat ett projekt för att börja mäta dricksvattenkvalitet online. Målet är att skapa ett early-warning-system där nya tekniker kan uppmärksamma på förändringar i dricksvattenkvaliteten och göra det möjligt att agera innan kunden drabbas.

Framtiden:

Under 2020 har VA SYD arbetat mycket med att mejsla fram delmål och ta fram nyckeltal kopplat till affärsplanen – ett nödvändigt arbete för att få med hela organisationen på att nå målen. Med tydliga målformuleringar och nyckeltal kan utvecklingen följas på ett enklare sätt och framstegen synas lättare. Nu behöver effekterna av detta arbete synas. När det gäller nyckeltal ska VA SYD framöver automatisera och hitta nyckeltalen direkt, så ser det inte riktigt ut just nu, det är mycket arbete med att ta fram siffror och statistik. Tillsammans med medlemskommunerna och samarbetspartners ska tillväxten i regionen mötas med de smartaste miljölösningarna, vilket även är bäst för ekonomin och kunderna. VA SYD hoppas därför på ett inriktningsbeslut kring Hållbar avloppsrening i ett växande Skåne.

VA SYD:s leveranser till kund ska ha en så liten påverkan på miljö och klimat som möjligt. VA SYD ska ha en positiv påverkan på miljön, från att skapa bättre miljö i vattendrag till att vara en energiproducent i den cirkulära ekonomin. Detta är en utmaning och för att lyckas behöver en halv miljon kunder och flera samarbetspartners vara med på tåget. VA SYD ska därför fortsätta utmana branschen genom att testa nya tekniker, minimera förluster, reflektera över och effektivisera arbetssätt, vara affärsmässig, utveckla sin resursfabrik och genomföra satsningar på smart kompetensförsörjning för att fortsatt vara en uppskattad arbetsplats.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

2020 har varit ett prövande år på flera sätt, där rådande pandemi gjort det särskilt utmanande att verka för trygghet. Räddningstjänsten Syd, RSyd, kan konstatera att förbundet har bestått provet väl genom att ha upprätthållit en robust verksamhet, samtidigt som RSyd rustat för att bättre möta den risk- och samhällsutveckling som sker de kommande åren.

Förbundet har under året bytt förbundsdirektör då Linda Kazmierczak slutat och ersatts av Martin Gertsson.

Direktionen har i augusti beslutat om ett nytt handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor.

Under 2020 har förbundet och medlemskommunerna fortsatt att diskutera medlemsavgiften och dess storlek och fördelning inför de ökade ekonomiska utmaningar Rsyd står inför med ökade kostnader inom flera områden. Samtalen fortsätter under 2021.

Antalet utryckningar till olyckor och andra händelser har minskat i förbundsområdet med 173 till totalt 5 238. 414 av händelserna har inträffat i Eslövs kommun, vilket är något lägre jämfört med 2019.

Under året har inte någon händelsetyp stuckit ut, utan bränder och andra olyckor har varit i nivå med tidigare år. Dock fick en lägenhetsbrand medial uppmärksamhet då en person omkom i samband med branden. Kopplat till alla bostadsbränder i Eslövs kommun gör Rsyd återkoppling till de drabbade eller anhöriga till drabbade och även till bostadsområdet när det är möjligt. Under året har återkopplingen försvårats då RSyd inte har kunnat möta de drabbade personligen utan istället fått ha kontakt via telefon.

RSyd har även utvecklat samarbete med fastighetsägare i Eslöv och fått tillgång till deras digitala anslagstavlor där förbundet informerar om hur man skyddar sig mot brand.

Tillsammans med kommunen har RSyd även arbetat fram konceptet kvartersmark. Syftet är att minska skadegörelse, nedskräpning samt brand runt och på förskolor och skolor med målet att minska kostnader för detta samt skapa en trygg miljö för anställda, förskolebarn och elever.

Räddningstjänsten Syd deltar regelbundet i olika samverkansforum och rapporterar varje vecka in händelser till Örat mot marken. Detta forum har utvecklats under året och händelser från Rsyd och andra aktörer har plottats upp på en karta. Detta har ökat förståelsen och överblicken över händelser som inträffar i kommunen. Förebyggande aktiviteter har kunnat kopplas till områden där händelser inträffar.

Räddningstjänsten Syd har även bidragit med kartunderlag till trafikkorrigerande åtgärder i ett samverkansforum mellan kommunen, Trafikverket och andra berörda aktörer. Då har såväl områden inne i Eslövs centrum diskuterats som områden runt de stora vägarna och i mindre orter inom kommunen.

Ekonomiskt summerar Räddningstjänsten Syd 2020 ett negativt resultat på 4,8 mnkr med ett motsvarande negativt balanskravsresultat på knappt 5 mnkr. Effekterna av covid-19 beräknas totalt ha haft en negativ resultatpåverkan om 2,5 mnkr på 2020 års resultat.

Revisionsberättelse

ESLÖVS KOMMUN

Adress: Eslövs kommun, 241 80 Eslöv | Telefon: 0413-620 00
E-post: kommunen@eslov.se | Webb: eslov.se

Direktiv till ombud Eslövs Industribolag AB samt Fastighets AB Gäddan

5

KS.2021.0151

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0003

2021-03-10
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud Eslövs Industribolag AB samt dotterbolag

Ärendebeskrivning

Årsredovisning för Eslövs Industrifastigheter AB 2020 (EIFAB) samt dotterbolaget Fastighets AB Gäddan 2020 är upprättat av respektive styrelse. Kommunstyrelsen har nu att besluta om direktiv till ombudet.

Beslutsunderlag

Årsredovisning för Eslövs Industrifastigheter AB 2020
Årsredovisning för Fastighets AB Gäddan 2020
Revisionsrapport

Beredning

Eslövs Industrifastigheter AB redovisar vinst efter skatt och bokslutsdispositioner med 0,271 mnkr. Eftersom bolaget ska säljas föreslår styrelsen utdelning till ägarna med 15 mnkr. Likvida medel och (del av) fritt eget kapital överförs normalt inte till ny ägare. Fastighets AB Gäddan redovisar en vinst efter skatt och bokslutsdispositioner med ca 4,806 mnkr vilken styrelsen föreslår disponeras genom överföring i ny räkning det vill säga ingen utdelning. Bolaget har erhållit ett koncernbidrag från EIFAB med 5,515 mnkr. Utförd revision har inga anmärkningar.

Enligt 6 kap. 1a § kommunallagen ska kommunstyrelsen årligen i beslut för varje hel- och delägt aktiebolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Av bifogade årsredovisningar samt av övrigt som framkommit under året framgår inget annat än att bolaget bedrivit sin verksamhet inom ramen för de kommunala befogenheterna och i enlighet med det ändamål som kommunfullmäktige fastställt i bolagsordning och ägardirektiv.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att ge ombud ekonomichef Tomas Nilsson i uppdrag att tillstyrka att bolagsstämman i Eslövs industrifastigheter AB (EIFAB) respektive Fastighets AB Gäddan fastställer resultaträkningarna och balansräkningarna samt disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelserna och beviljar styrelsernas ledamöter och verkställande direktörerna ansvarsfrihet för räkenskapsåret

- Kommunstyrelsen konstaterar att den verksamhet som bedrivits i EIFAB med dotterbolag har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören för Eslövs Industrifastigheter får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31.

Innehållsförteckning **Sidan**

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Tilläggsupplysningar och noter	6

Förvaltningsberättelse

Alla belopp redovisas, om inte annat anges, i tusentals kronor (tkr).

Verksamhetens art och inriktning

Eslövs Industrifastigheter AB (EIFAB) äger och förvaltar drygt 11 500 kvm industri- och verksamhetslokaler i Eslövs kommun som företrädesvis hyrs ut till externa aktörer som ett led i att vara en attraktiv kommun för företagandet. EIFAB består av två delar. Moderbolaget som omfattar verksamhetslokaler, Kajan 1, Kajan 2 och Städet 4. Den andra delen är Fastighets AB Gäddan som inrymmer bad- och bowlinganläggning.
Företaget har sitt säte i Eslöv.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under verksamhetsåret har en del av fastigheten Städet 4 sålts till Eslövs Kommun.
Per 20190930 beslutade Kommunfullmäktige i Eslövs kommun att avveckla bolaget genom försäljning. Affären förväntas genomföras under början på 2021. Vid samma Kommunfullmäktigemöte beslutades att Eslövs Kommun ska, före en försäljning av bolaget, förvärva dotterbolaget Fastighets AB Gäddan.

Ägarförhållanden

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Eslövs kommun, med säte i Eslövs org nr 212000-1173, vari koncernredovisning upprättas, samt moderbolag till Fastighets AB Gäddan, 556115-3999

Flerårsöversikt

Tkr

	2020	**2019**	**2018**	**2017**	**2016**
Intäkter	7 134	6 898	6 798	9 092	9 257
Resultat efter finansiella poster	4 229	834	2 752	1 565	8 658
Balansomslutning	43 483	39384	38 013	38 962	208 875
Soliditet	77,7%	88,3%	89,7%	80,6%	14,5%

Förändring av eget kapital

Tkr	**Aktie-kapital**	**Reserv-fond**	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	1 500	300	30 388	1 320	33 508
Överföring av föregående års resultat			1 320	-1 320	0
Årets resultat				267	267
Belopp vid årets utgång	**1 500**	**300**	**31 708**	**267**	**33 775**

Förslag till vinstdisposition
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Balanserade vinstmedel från föregående år	31 708 008
Årets resultat	267 171
	31 975 179
Till aktieägare utdelas	**15 000 000**
Balanseras i ny räkning	**16 975 179**

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Styrelsens yttrande
Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet samt bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Resultaträkning

Tkr	Not	2020	2019
Intäkter			
Hyresintäkter		7 140	6 779
Övriga intäkter		-6	119
		7 134	*6 898*
Fastighetskostnader exkl avskrivningar			
Driftkostnader		-2 951	-3 169
Underhållskostnader		-597	-226
Fastighetsskatt		-295	-315
Summa fastighetskostnader		*-3 843*	*-3 710*
Driftnetto		**3 291**	**3 188**
Avskrivningar fastigheter		-1 400	-1 642
Centrala administrations- och marknadsförings-kostnader		-687	-707
Resultat från avyttring av anläggningstillgångar		3 024	0
		937	*-2 349*
Rörelseresultat	2,3	**4 228**	**839**
Resultat från finansiella investeringar			
Ränteintäkter		1	0
Räntekostnader		0	-5
		1	*-5*
Resultat efter finansiella poster		**4 229**	**834**
Bokslutsdispositioner	4	-3 878	826
Resultat före skatt		**351**	**1 660**
Skatt på årets resultat	5	-84	-340
Årets resultat		**267**	**1 320**

Balansräkning

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	6		
Förvaltningsfastigheter		22 671	25 785
Inventarier, verktyg och installationer		0	0
Pågående nyanläggningar		947	1 196
		23 618	*26 981*
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernbolag	7,8	100	100
		100	*100*
Summa anläggningstillgångar		**23 718**	**27 081**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Hyres- och kundfordringar		72	63
Fordran Eslövs Kommun		18 986	11 770
Skattefordringar		362	73
Övriga fordringar		42	24
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		293	363
		19 755	*12 293*
Kassa och bank		10	10
Summa omsättningstillgångar		**19 765**	**12 303**
Summa tillgångar		**43 483**	**39 384**

Balansräkning, forts

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		1 500	1 500
Reservfond		300	300
		1 800	*1 800*
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		31 708	30 388
Årets resultat		267	1 320
		31 975	*31 708*
Summa eget kapital		**33 775**	**33 508**
Obeskattade reserver		**0**	**1 637**
Avsättningar			
Avsättningar för skatter		1 711	1 627
Summa avsättningar		**1 711**	**1 627**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 196	751
Skulder till koncernföretag		5 283	0
Övriga skulder		117	270
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 401	1 591
Summa kortfristiga skulder		**7 997**	**2 612**
Summa eget kapital och skulder		**43 483**	**39 384**

Noter (tkr)

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisningar och koncernredovisning (K3).

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter från uthyrning redovisas i den månad hyran avser.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	
Stomme	50-60 år
Fasad	40 år
Tak	20-40 år
Dörrar & Fönster	40 år
Ytskikt	15-30 år
Installationer	25 år
Restpost	50-60 år
Markanläggningar	20 år
Maskiner & inventarier	5-10 år

Nedskrivningar
Skulle en indikation om en värdenedgång beträffande en tillgång föreligga fastställs dess återvinningsvärde. Överstiger tillgångens bokförda värde återvinningsvärdet skrivs tillgången ner till detta värde. Återvinningsvärdet definieras som det högsta av marknadsvärdet och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet definieras som nuvärdet av de uppskattade framtida betalningar som tillgången genererar. Nedskrivningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättningar
Avsättningar redovisas när bolaget har eller kan anses ha en förpliktelse som ett resultat av en inträffad händelse och det är sannolikt att utbetalningar kommer att krävas för att fullgöra förpliktelsen. En förutsättning är att det går att göra en tillförlitlig uppskattning av det belopp som ska utbetalas.

Leasing
Samtliga leasingavtal klassificeras som operationell leasing vilket innebär att leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden.

Andelar i koncernföretag
I moderbolaget redovisas andelar i koncernföretag initialt till anskaffningsvärdet, vilket inkluderar eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av andelarna. Emissionslikvider och aktieägartillskott läggs till anskaffningsvärdet. Skulle det verkliga värdet vara lägre än det redovisade värdet skrivs andelarna ned till det verkliga värdet om värdenedgången kan antas vara bestående.

Nyckeltalsdefinitioner

Intäkter
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära intäkter och kostnader.

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Anställda och personalkostnader

Bolaget har inte haft några anställda och några löner har ej utbetalats.

Not 3 Inköp och försäljning mellan koncernbolag

	2020-12-31	**2019-12-31**
Andel av årets totala inköp som skett från koncernföretag eller Eslövs kommun	11%	5%
Andel av årets totala försäljningar som skett från koncernföretag eller Eslövs kommun	37%	39%

Not 4 Bokslutsdispositioner

	2020-12-31	**2019-12-31**
Lämnade koncernbidrag	-5 515	-
Förändring av periodiseringsfond	1 637	826
	-3 878	**826**

Not 5 Aktuell och uppskjuten skatt

	2020-12-31	**2019-12-31**
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-	-198
Uppskjuten skatt	-84	-141
Totalt redovisad skatt	**-84**	**-340**

	2020-12-31	**2019-12-31**
Redovisat resultat före skatt	**351**	**1 660**
Skatt enligt gällande skattesats, 21,4%	75	355
Ej avdragsgilla kostnader	0	1
Schablonintäkt periodiseringsfond	12	10
Ej värderat underskott	0	-68
Värdering av tidigare ej värderad temporär skillnad	0	45
Effekt av ändrad skattesats	-3	-3
Redovisad effektiv skatt	**84**	**340**

Not 6 Materiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Förvaltningsfastigheter		
Ingående anskaffningsvärden	63 872	62 243
Nyanskaffningar	0	10 000
Under året genomförda aktiveringar	261	1 629
Försäljning/utrangering	-7 128	-10 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**57 005**	**63 872**
Ingående avskrivningar	-38 086	-36 444
Försäljning/utrangering	5 152	0
Årets avskrivningar	-1 400	-1 642
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-34 334**	**-38 086**
Bokfört värde	**22 671**	**25 785**
Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna	51 196	60 000

Uppskattning av marknadsvärde har 2020 gjorts i programmet Datscha med marknadsmässiga avkastningskrav och driftkostnader från Newsec och 2019 via extern värdering.

Inventarier, verktyg och installationer

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	14	14
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**14**	**14**
Ingående avskrivningar	-14	-14
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-14**	**-14**
Bokfört värde	**0**	**0**

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 196	1 777
Under året nedlagda kostnader	12	1 047
Under året genomförda aktiveringar	-261	-1 629
	947	**1 196**

Not 7 Andelar i koncernföretag

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	100	100
Utgående ackumulerat anskaffningsvärden	**100**	**100**
Utgående redovisat värde	**100**	**100**

Not 8 Specifikation andelar i koncernföretag

Aktier i dotterbolag	**Säte**	**Kapital andel**	**Rösträtts andel**	**Antal andelar**	**Bokfört värde**
Fastighets AB Gäddan, 556115-3999	Eslöv	100%	100%	1 000	100

Eslöv den 2021

Tony Hansson
Ordförande

Kari Pekka Kajén

Catharina Malmborg

Anders Molin

Ida Svensson

Åsa Simonsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den_____ 2021.
Mazars AB

Rose-Marie Östberg
Auktoriserad revisor

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören för Fastighets AB Gäddan får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31.

Innehållsförteckning **Sidan**

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Tilläggsupplysningar och noter	6

Förvaltningsberättelse

Verksamhetens art och inriktning

Bolaget äger ca 10.000kvm fastighet där bland annat bad- och bowling bedrivs. Eslövs bostads AB och Eslövs kommun sköter all förvaltning i bolaget.

Bolaget har sitt säte i Eslöv

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Ägaren till Eslövs Industrifastigheter AB, Eslövs Kommun, har i Kommunfullmäktige 20190930 beslutat förvärva Fastighets AB Gäddan. Affären väntas genomföras i början på 2021.
Under verksamhetsåret har ett större renoveringsarbete av simbassängen i den ägda simhallsfastigheten påbörjats. Huvuddelen av renoveringsprojektet kommer att utföras och planeras slutföras under första halvåret 2021.

Ägarförhållanden

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Eslövs Industrifastigheter AB (org nr 556065-1779) som i sin tur är ett helägt dotterbolag till Eslövs Kommun (org nr 212000-1173), båda med säte i Eslövs kommun. Koncernredovisning upprättas i Eslövs kommun.

Flerårsöversikt

Tkr

	2020	**2019**	**2018**	**2017**	**2016**
Intäkter	11 366	11 680	11 366	11 170	11 056
Resultat efter finansiella poster	1 565	1 625	1 400	902	519
Balansomslutning	144 753	138 979	138 244	136 676	142 927
Soliditet	6,4%	2,6%	1,7%	0,9%	0,4%

Förändring av eget kapital

Tkr	**Aktie-kapital**	**Reserv-fond**	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	100	30	1 244	719	2 093
Överföring av föregående års resultat			719	-719	0
Årets resultat				4 660	4 660
Belopp vid årets utgång	**100**	**30**	**1 963**	**4 660**	**6 753**

Alla belopp redovisas, om inte annat anges, i tusentals kronor (tkr).

Förslag till vinstdisposition
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Balanserade vinstmedel från föregående år	1 963 578
Årets resultat	4 659 444
	6 623 022
Balanseras i ny räkning	**6 623 022**

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

Resultaträkning

Tkr	Not	2020	2019
Intäkter			
Hyresintäkter		11 366	11 680
		11 366	*11 680*
Fastighetskostnader exkl avskrivningar			
Driftkostnader		-255	-224
Underhållskostnader		-758	-950
Summa fastighetskostnader		*-1 013*	*-1 174*
Driftnetto		**10 353**	**10 505**
Avskrivningar fastigheter		-4 876	-4 786
Centrala administrations- och marknadsförings-kostnader		-164	-125
		-5 040	*-4 911*
Rörelseresultat	2,3	**5 313**	**5 594**
Resultat från finansiella poster			
Räntekostnader	4	-3 748	-3 969
		-3 748	*-3 969*
Resultat efter finansiella poster		**1 565**	**1 625**
Bokslutsdispositioner	5	4 340	-700
Resultat före skatt		**5 905**	**925**
Skatt på årets resultat	6	-1 245	-206
Årets resultat		**4 660**	**719**

Balansräkning

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	7		
Förvaltningsfastigheter		117 734	121 752
Inventarier, verktyg och installationer		854	975
Pågående nyanläggningar		2 365	859
		120 953	*123 585*
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran		46	563
		46	*563*
Summa anläggningstillgångar		**120 999**	**124 148**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		502	-
Fordran Koncernbolag		5 283	-
Fordran Eslövs Kommun		17 099	14 797
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		116	34
		23 000	*14 831*
Kassa och bank		754	-
Summa omsättningstillgångar		**23 754**	**14 831**
Summa tillgångar		**144 753**	**138 979**

Balansräkning, forts

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		100	100
Reservfond		30	30
		130	*130*
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		1 963	1 244
Årets resultat		4 660	719
		6 623	*1 963*
Summa eget kapital		**6 753**	**2 093**
Obeskattade reserver		**3 123**	**1 948**
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	8	60 000	60 000
Summa långfristiga skulder		**60 000**	**60 000**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		70 000	70 000
Skulder till koncernföretag		-	390
Leverantörsskulder		2 590	61
Skatteskulder		449	223
Övriga skulder		22	711
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 816	3 553
Summa kortfristiga skulder		**74 877**	**74 938**
Summa eget kapital och skulder		**144 753**	**138 979**

Noter (tkr)

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisningar och koncernredovisning (K3).

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Värderingsprinciper m.m.
Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Intäktsredovisning

Intäkter från uthyrning redovisas i den månad hyran avser.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	
Stomme	50-60 år
Fasad	40 år
Tak	20-40 år
Dörrar & Fönster	40 år
Ytskikt	15-30 år
Installationer	25 år
Restpost	50-60 år
Markanläggningar	20 år
Maskiner & inventarier	5-10 år

Nedskrivningar
Skulle en indikation om en värdenedgång beträffande en tillgång föreligga fastställs dess återvinningsvärde. Överstige tillgångens bokförda värde återvinningsvärdet skrivs tillgången ner till detta värde. Återvinningsvärdet definieras som det högsta av marknadsvärdet och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet definieras som nuvärdet av de uppskattade framtida betalningar som tillgången genererar. Nedskrivningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättningar
Avsättningar redovisas när bolaget har eller kan anses ha en förpliktelse som ett resultat av en inträffad händelse och det är sannolikt att utbetalningar kommer att krävas för att fullgöra förpliktelsen. En förutsättning är att det går att göra en tillförlitlig uppskattning av det belopp som ska utbetalas.

Leasing
Samtliga leasingavtal klassificeras som operationell leasing vilket innebär att leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden.

Finansiella instrument

Ränteswappar
Bolaget bokför inte förändringar i ränteswaparnas marknadsvärden i resultaträkningen. Redovisningen har upprättats enligt kap 11 BFNAR 2012:1. I avsnittet marknadsräntor och finansiering redovisas ingångna ränteswappar till anskaffningsvärde och beräknat marknadsvärde per balansdagen. Marknadsvärdering av bolaget ingångna ränteswappar per balansdagen sker av det kreditinstitut som ställt ut ränteswappen.

Nyckeltalsdefinitioner

Intäkter
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära intäkter och kostnader.

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Anställda och personalkostnader

Bolaget har inte haft några anställda och några löner har ej utbetalats.

Not 3 Inköp och försäljning mellan koncernbolag

	2020-12-31	**2019-12-31**
Andel av årets totala inköp som skett från koncernföretag eller Eslövs kommun	14%	14%
Andel av årets totala försäljningar som skett från koncernföretag eller Eslövs kommun	89%	85%

Not 4 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2020-12-31	**2019-12-31**
Räntekostnader	-3 358	-3 579
Övriga finansiella kostnader, kommunal borgen	-390	-390
	-3 748	**-3 969**

Not 5 Bokslutsdispositioner

	2020-12-31	**2019-12-31**
Förändring av periodiseringsfond	-1 100	-500
Erhållna koncernbidrag	5 515	0
Avskrivning utöver plan	-75	-200
	4 340	**-700**

Not 6 Aktuell och uppskjuten skatt

	2020-12-31	**2019-12-31**
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-728	-347
Förändring av uppskjuten skatt	-517	142
Totalt redovisad skatt	**-1 245**	**-206**

	2020-12-31	**2019-12-31**
Redovisat resultat före skatt	**5 905**	**925**
Skatt enligt gällande skattesats, 21,4%	1 264	198
Ej avdragsgilla kostnader	0	1
Schablonintäkt periodiseringsfond	2	1
Effekt ändrad skattesats	-21	6
Redovisad effektiv skatt	**1 245**	**206**

Not 7 Materiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Förvaltningsfastigheter		
Ingående anskaffningsvärden	140 805	139 043
Under året genomförda aktiveringar	858	1 762
Försäljning/utrangering	-200	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**141 463**	**140 805**
Ingående avskrivningar	-19 053	-14 267
Försäljning/utrangering	200	0
Årets avskrivningar	-4 876	-4 786
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-23 729**	**-19 053**
Bokfört värde	**117 734**	**121 752**
Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna	158 932	122 000

Uppskattning av marknadsvärde har 2020 gjorts i programmet Datscha med marknadsmässiga avkastningskrav och driftkostnader från Newsec och 2019 via extern värdering.

Inventarier, verktyg och installationer

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 083	367
Nyanskaffningar	0	716
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 083**	**1 083**
Ingående avskrivningar	-108	-58
Årets avskrivningar	-121	-50
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-229**	**-108**
Bokfört värde	**854**	**975**

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärden	859	561
Under året nedlagda kostnader	2 364	2 060
Under året genomförda aktiveringar	-858	-1 762
	2 365	**859**

Not 8 Långfristiga skulder

	2020-12-31	2019-12-31
Nedan anges fördelning av långfristigs lån		
Långivare	**Lånebelopp**	**Lånebelopp**
Kommuninvest	130 000	130 000
Kortfristig del av långfristig skuld	-70 000	-70 000
	60 000	**60 000**

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Not 9 Koncernuppgifter
Närmaste moderbolag är Eslövs Industrifastigheter AB,556065-1779 och yttersta moderbolag är Eslövs Kommun, 212000-1173. Yttersta moderbolaget upprättar koncernredovisning i vilken detta bolag ingår.

Not 10 Finansiella instrument
Bolaget använder räntederivat för att minska osäkerheten i framtida räntekostnader och därmed få en jämnare kostnadsfördelning över åren. Bolagets finanspolicy anger att räntederivat inte får användas i spekulativa syfte samt att andelen räntederivat inte får överstiga utstående låneskuld. I huvudsak sker all upplåning till rörlig stiborränta med olika kapitalförfall för att minska finansieringsriskerna. En viss andel av skuldportföljens rörliga ränta säkras med hjälp av räntederivat där bolaget byter den rörliga räntan mot en fast ränta i en ränteswap samt ränteswap där räntekostnaderna begränsas till en på förhand bestämd nivå. Per årsskiftet finns det 1 säkringsrelation av denna typ, s k kassaflödessäkring. Säkringsrelationen är beskriven i en säkskild säkringsdokumentation och effektiviteten är testad i en säkringsmodell som analyserar de kritiska villkoren för respektive säkringsrelation. Befintlig säkring uppgår till nominellt 106 250 tkr och har slutförfallodatum 2032-04-01. Per 2020-12-31 uppgår marknadsvärdet till -16 747 tkr.

Eslöv den 2021

Tony Hansson
Ordförande

Kari Pekka Kajén

Catharina Malmborg

Anders Molin

Ida Svensson

Åsa Simonsson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den_____ 2021.
Mazars AB

Rose-Marie Östberg
Auktoriserad revisor

Direktiv till ombud vid årsstämma Eslövs Bostads AB

6

KS.2021.0013

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0013

2021-03-23
Tomas Nilsson
0413-620 12
Tomas.nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud vid årsstämma Eslövs Bostads AB

Ärendebeskrivning
Styrelsen och verkställande direktören för Eslövs Bostads AB har upprättat årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31.

Beslutsunderlag
Årsredovisning Eslövs Bostads AB 2020.
Revisionsberättelse Eslövs Bostads AB, Mazars.
Granskningsrapport från lekmannarevisorerna.

Beredning
Koncernens resultat efter finansiella poster blev ca 45 miljoner. Efter skatt och bokslutsdispositioner blev årets resultat ca 35 mnkr. Det ovanligt höga resultatet härrör från genomförda fastighetsaffärer och utdelning från tidigare dotterbolag. Styrelsen föreslår inga utdelningar utan de vinstmedel som står till bolagstämmans förfogande balanseras i ny räkning.

Revisorerna tillstyrker att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Eslövs Bostads AB har inför bokslutet inga dotterbolag.

Enligt 6 kap. 1a § kommunallagen ska kommunstyrelsen årligen i beslut för varje hel- och delägt aktiebolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Av bifogade

årsredovisningar samt av övrigt som framkommit under året framgår inget annat än att bolaget bedrivit sin verksamhet inom ramen för de kommunala befogenheterna och i enlighet med det ändamål som kommunfullmäktige fastställt i bolagsordning och ägardirektiv.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen beslutar att

ge direktiv till kommunens ombud ekonomichef Tomas Nilsson att vid bolagsstämman för Eslövs Bostads AB tillstyrka att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt disponerar vinsten enligt förslag i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Kommunstyrelsen konstaterar att den verksamhet som bedrivits i Eslövs Bostads AB har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beslutet skickas till
Eslövs Bostads AB
Revisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören för Eslövs Bostads AB får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31.

Innehållsförteckning **Sidan**

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	5
Balansräkning	6
Kassaflödesanalys	8
Redovisnings- och värderingsprinciper	9
Noter	11

Eslövs Bostads AB
Org. nr 556095-2391

Förvaltningsberättelse

Verksamhetens art och inriktning

Bolagets verksamhet är att äga och förvalta bostäder, äldreboende och verksamhetsfastigheter i Eslövs kommun. Bolaget äger och förvaltar totalt ca 2 150 lägenheter och 150 lokaler uppgående till totalt ca 190 000 kvm.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Året 2020 har till stor del präglats av pandemin. Pandemin har påverkat det mesta i vår verksamhet bland annat har hyresgästdialogen blivit lidande, underhåll har fått skjutas på framtiden och vakansrisken i nyproduktionen ökat. Trots detta har det hänt många positiva saker i bolaget, vår digitala mognad har satts på snabbspåret och flexibiliteten ökat, vi ställer inte in, vi ställer om.

I juni stod sex nya lägenheter klara i Billinge, tre tvåor och två treor med varsin uteplats. Hit sökte sig hyresgäster i olika åldrar och några kom inflyttande från andra kommuner. I september var 38 lägenheter klara för inflyttning på Fastigheten Gåsen 8 som är Eslövs första trygghetsboende för 70+ med trygghetsvärdinna och samlingslokal. Trots pandemin och karantän för 70+ så var hela 30 st uthyrda innan färdigställandet och nu vid årsskiftet återstår 2 lägenheter.

Byggnationen i kvarteret Slaktaren av 81 lägenheter har fortgått under 2020 med inflyttning sommaren 2021. Detta blir bolagets första miljöcertifierade fastighet. Lägenheterna annonserades ut på Boplats Syd den 13 nov.

Projektering av 12 stycken lägenheter i Löberöd har fortgått. Tyvärr har bygglovet överklagats vilket fördröjer projektet. Mark har förvärvats i Stehag för nyproduktion av 16 lägenheter och när det gäller projekteringen av lägenheter och lokaler på Spritfabriken har ett omtag gjorts. Bolaget har pågående detaljplanarbete för ca 500 lägenheter på Sallerupsområdet, Järnvägstaden, Gårdsåkra och Färgaren 19. I tillägg finns positiva planbesked för ytterligare ca 200 lägenheter i centrala Eslöv.

En större bytesaffär med HSB har gjorts under december månad med sikte på utveckling av staden. Bolaget tog över en fastighet inom kvarteret Gjutaren innehållande 27 lägenheter och närmare 3 000 kvm kommersiell yta och lämnade över fyra bostadshus innehållande 56 lägenheter. Genom affären kan vi behålla Systembolaget i centrum och skapa fler nya lägenheter i centrala Eslöv.

Under 2020 har bolaget inrättat en ny heltidstjänst som bo social utvecklare – med fokus på att skapa trivsel och trygghet i våra bostadsområden. Syftet med denna satsning är att länka samman bolagets förvaltning och hyresgästerna i frågor som rör trygghet, trivsel och fritidsaktiviteter. Behovet har uppstått bland annat av att störningsanmälningarna ökar framförallt mellan grannar och de traditionella kommunikationsvägarna helt enkelt inte räckt till. Det behövs någon som kan fokusera på att hitta orsakerna bakom och förebygga dessa.

Framtida utveckling

Bolaget har en stabil ekonomisk grund att stå på och med minimal vakansrisk i befintligt bestånd kan bolaget fortsätta agera som kommunens verktyg för att få igång bostadsproduktion i nya stadsdelar och i byarna. Regionen och Eslöv har fortsatt stark tillväxt med efterfrågan på nya hyresrätter men det finns tendenser till att marknaden i Eslöv börjar bli mättad på hyresrätt i centrala delar. Dock kvarstår en brist på bostäder för ekonomiskt svagare grupper vilket kommer öka kraven på ett socialt ansvarstagande för bolaget.

Finansiella risker

Ekonomiskt så är bolaget väl rustat för att möta de kommande åren. Det fortsatt gynnsamma ränteläget samt god efterfrågan på bostäder har stärkt bolaget vilket är nödvändigt för att klara de mål på nyproduktion som anges i ägardirektiven. En betydande risk för framtiden utgör byggbranschens kostnadsläge och arbetslöshetens ökning i pandemins spår. I regionen har man under hösten sett vakanser i nyproducerade bostäder. Detta gäller speciellt i storstadsregionernas utkanter men just nu byggs det mycket i Eslöv så det finns en vakansrisk i bolagets pågående nyproduktion.

En annan risk utgör de senaste årens stora skillnader mellan de extremt låga hyreshöjningarna i förhållande till branschens och bolagets stigande kostnader. Fortsätter denna utveckling kan det snabbt och dramatiskt påverka bolagets resultat vid ett stigande ränteläge. Den ändrade skattelagstiftningen 2019 med begränsning av ränteavdragen förstärker denna effekt.

Koncernförhållanden

Bolaget är helägt av Eslövs kommun, 212000-1173 och har per 2020-12-31 inga dotterbolag. Eslövs Bostads Invest AB avvecklades under 2020. Vidare har Pemasund Bostäder AB fusionerats in i moderbolaget under året.

Flerårsjämförelse
Tkr

	2020	2019	2018	2017	2016
Hyresintäkter	198 398	193 678	190 904	184 711	183 052
Resultat efter finansiella poster	44 969	25 371	7 744	2 156	6 402
Balansomslutning	1 446 300	1 226 395	1 142 999	1 119 127	1 085 036
Soliditet	16,7%	16,6%	16,1%	16,1%	16,5%
Antal anställda	37	42	40	42	40

Styrelsens säte; Eslöv
Alla belopp redovisas, om inte annat anges, i tusentals kronor (tkr).

Styrelse och revisorer, utsedda vid årsstämman 2020 i Eslövs Bostads AB

Styrelseledamöter

Mikael Wehtje	Eslöv	Ordförande
Henrik Månsson	Esöv	V. ordförande
Agneta Nilsson	Eslöv	
Laila Fast Petrovic	Eslöv	
Ingrid Lennerwald	Eslöv	
Anders Molin	Eslöv	
Fredrik Ottesen	Eslöv	

Verkställande direktör

Kristina Forslund	Kävlinge	

Revisor

Mazars AB		
Huvudansvarig Rose-Marie Östberg	Helsingborg	Auktoriserad Revisor

Lekmannarevisor

Kenneth Jönsson	Eslöv	

Suppleant

Håkan Elleström	Eslöv	

Förändring av eget kapital (Tkr)

	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	28 500	9 664	135 376	18 736	192 276
Överföring av föregående års resultat			18 736	-18 736	-
Fusion Pemasund Bostäder AB			-19		-19
Årets resultat				35 253	35 253
Belopp vid årets utgång	**28 500**	**9 664**	**154 093**	**35 253**	**227 510**

Förslag till vinstdisposition (kronor)

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

balanserade vinstmedel från föregående år	154 093 230
årets resultat	35 253 424
	189 346 654

Styrelsen föreslår årsstämman att till förfogande stående vinstmedel, kronor 189 346 654, disponeras enligt följande:

Balanseras i ny räkning	189 346 654
	189 346 654

Resultaträkning

Tkr	Not	2020	2019
Intäkter			
Hyresintäkter	1	198 398	193 678
Övriga intäkter		2 756	5 246
Summa intäkter		*201 154*	*198 924*
Fastighetskostnader exkl avskrivningar			
Driftkostnader		-84 138	-79 788
Underhållskostnader		-33 425	-31 202
Fastighetsskatt		-3 697	-3 657
Summa fastighetskostnader		*-121 260*	*-114 647*
Driftnetto		**79 894**	**84 277**
Avskrivningar fastigheter		-39 701	-37 948
Centrala administrations- och marknadsförings-kostnader		-11 068	-11 514
Rörelseresultat före jämförelsestörande poster	**2**	**29 125**	**34 815**
Nedskrivningar	3	-4 400	5 700
Resultat från avyttring av anläggningstillgångar	4	29 051	2 968
Rörelseresultat		**53 776**	**43 483**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernbolag	5	9 830	-500
Ränteintäkter		71	54
Räntekostnader	6	-18 708	-17 665
Resultat efter finansiella poster		**44 969**	**25 371**
Bokslutsdispositioner	7	-2 780	-1 588
Resultat före skatt		**42 189**	**23 783**
Skatt på årets resultat	8	-6 936	-5 047
Årets resultat		**35 253**	**18 736**

Balansräkning

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	9		
Materiella anläggningstillgångar	10		
Förvaltningsfastigheter		1 221 435	1 079 449
Inventarier, verktyg och installationer		4 756	5 595
Pågående nyanläggningar		175 314	107 554
		1 401 505	*1 192 598*
Finansiella anläggningstillgångar	11		
Andelar i koncernbolag		-	4 861
Fordringar hos koncernbolag		-	20 921
Andra långfristiga värdepapperinnehav		40	40
Andra långfristiga fordringar		613	732
		653	*26 554*
Summa anläggningstillgångar		**1 402 158**	**1 219 152**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Hyres- och kundfordringar		1 012	1 383
Fordringar hos koncernföretag		-	932
Fordringar Eslövs kommun/koncernkonto		30 215	-
Övriga fordringar		2 087	169
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	10 619	4 669
		43 933	*7 153*
Kassa och bank		209	90
Summa omsättningstillgångar		**44 142**	**7 243**
Summa tillgångar		**1 446 300**	**1 226 395**

Balansräkning, forts

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (28 500 aktier)		28 500	28 500
Reservfond		9 664	9 664
		38 164	*38 164*
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		154 093	135 377
Årets resultat		35 253	18 736
		189 346	*154 113*
Summa eget kapital		**227 510**	**192 276**
Obeskattade reserver	13	**17 403**	**14 623**
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld	14	30 460	26 567
Övriga avsättningar	15	3 600	2 000
Summa avsättningar		**34 060**	**28 567**
Långfristiga skulder	16		
Skulder till kreditinstitut		940 000	705 000
Skulder till koncernföretag		-	9 900
Skuld till Eslövs kommun/Koncernkonto	17	-	6 730
Summa långfristiga skulder		**940 000**	**721 630**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		165 000	200 000
Leverantörsskulder		26 149	31 925
Skatteskulder		4 630	2 085
Övriga skulder		863	2 003
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	30 685	33 286
Summa kortfristiga skulder		**227 327**	**269 299**
Summa eget kapital och skulder		**1 446 300**	**1 226 395**

Kassaflödesanalys

Tkr	2020	2019
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	53 776	43 483
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar, avsättningar	44 865	33 225
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-29 051	-2 968
	69 590	**73 740**
Erhållen ränta	71	54
Erlagd ränta	-18 708	-17 665
Betald inkomstskatt	-493	793
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet	**50 460**	**56 922**
Förändringar i rörelsekapitalet		
Förändring av fordringar	-34 212	386
Förändring av kortfristiga skulder	-9 543	22 493
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**6 705**	**79 801**
Investeringsverksamhet		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-241 435	-98 051
Försäljning av anläggningstillgångar	41 402	5 187
Förvärv av aktier i dotterbolag	-	-4 761
Avyttring av aktier i dotterbolag	100	-500
Fusionerade dotterbolag	28	-
Erhållen utdelning	9 830	-
Förändring av finansiella anläggningstillgångar	119	-21 068
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-189 956**	**-119 193**
Finansieringsverksamheten		
Förändring koncernkonto	-6 730	-12 652
Förändring skulder till kreditinstitut	200 000	50 000
Amortering skuld	-9 900	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**183 370**	**37 348**
Förändring av likvida medel	**119**	**-2 044**
Likvida medel vid årets början	**90**	**2 134**
Likvida medel vid årets slut	**209**	**90**

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisningar och koncernredovisning (K3).

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen har upprättats enligt den indirekta metoden varvid justering skett för transaktioner som inte medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras, förutom kassa- och banktillgodohavanden, tillgodohavande på koncernkonto och kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till ett känt belopp och som är utsatt för en obetydlig risk för värdefluktuation.

Intäktsredovisning

Intäkter från uthyrning redovisas i den månad hyran avser

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen när det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida ekonomiska nyttan som är förknippad med innehavet tillfaller företaget och att anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet till den del de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla bolaget i framtiden. Alla andra tillkommande uppgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Pågående nyanläggningar

Kostnader för nyproduktion och större om- och tillbyggnader aktiveras i balansräkningen som tillgång.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningsbart belopp utgörs av anskaffningsvärdet minskat med ett beräknat restvärde om detta är väsentligt. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	
Stomme	50-100 år
Fasad	30-80 år
Tak	25-50 år
Dörrar & Fönster	15-40 år
Sidobyggnader	50 år
Installationer	10-25 år
Restpost	100 år
Markanläggningar	20 år
Byggnadsinventarier	10 år
Maskiner & inventarier	5-10 år
Storkök	25-30 år
Ytskikt	15-30 år

Nedskrivningar

Skulle en indikation om en värdenedgång beträffande en tillgång föreligga fastställs dess återvinningsvärde. Överstiger tillgångens bokförda värde återvinningsvärdet skrivs tillgången ner till detta värde. Återvinningsvärdet definieras som det högsta av marknadsvärdet och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet definieras som nuvärdet av de uppskattade framtida betalningar som tillgången genererar. Nedskrivningar redovisas över resultaträkningen.

Inkomstskatter
Redovisning av inkomstskatt inkluderar aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatten redovisas i resultaträkningen, förutom i de fall den avser poster som redovisas direkt i eget kapital. I sådana fall redovisas även skatten i eget kapital. Uppskjuten skatt redovisas enligt balansräkningsmetoden på alla väsentliga temporära skillnader. En temporär skillnad finns när det bokförda värdet på en tillgång eller skuld skiljer sig från det skattemässiga värdet.
Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av den skattesats som har beslutats eller aviserats per balansdagen vilken för närvarande är 20,6%.
Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas mot vilka de temporära skillnaderna kan nyttjas.

Avsättningar
Avsättningar redovisas när bolaget har eller kan anses ha en förpliktelse som ett resultat av en inträffad händelse och det är sannolikt att utbetalningar kommer att krävas för att fullgöra förpliktelsen. En förutsättning är att det går att göra en tillförlitlig uppskattning av det belopp som ska utbetalas.

Uppskattningar och bedömningar
För att upprätta finansiella rapporter gör företagsledningen bedömningar och uppskattningar som påverkar de redovisade beloppen av tillgångar och skulder, intäkter och kostnader. Verkligt utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Varje år prövas om det finns någon indikation på att tillgångars värde är lägre än det redovisade värdet. Finns en indikation så beräknas tillgångens återvinningsvärde, vilket är det högsta av tillgångens verkliga värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet.

Leasing
Samtliga leasingavtal klassificeras som operationell leasing vilket innebär att leasingavgiften fördelas linjärt över leasingperioden

Finansiella instrument

Ränteswappar
Bolaget bokför inte förändringar i ränteswaparnas marknadsvärden i resultaträkningen. Redovisningen har upprättats enligt kap 11 BFNAR 2012:1. I avsnittet marknadsräntor och finansiering redovisas ingångna ränteswappar till anskaffningsvärde och beräknat marknadsvärde per balansdagen. Marknadsvärdering av bolaget ingångna ränteswappar per balansdagen sker av det kreditinstitut som ställt ut ränteswappen.

Nyckeltalsdefinitioner

Intäkter
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära intäkter och kostnader.

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Antal anställda
Medelantal anställda under räkenskapsåret.

Noter

Not 1 Intäkter	**2020**	**2019**
Uthyrningsbara objekt		
Bostäder	147 430	141 452
Specialbostäder	27 751	33 818
Lokaler	24 459	18 785
Övrigt	3 173	3 048
Outhyrda objekt/Hyresförluster		
Bostäder	-950	-889
Lokaler	-1 504	-754
Garage	-218	-210
Övrigt	-17	-12
Summa hyresintäkter före rabatter	**200 124**	**195 238**
Avgår rabatter	-1 726	-1 560
Summa hyresintäkter	**198 398**	**193 678**

Not 2 Rörelseresultat

Leasingavtal

Bolagets leasingavtal kostnadsförs löpande. De anläggningstillgångar som leasas är lokaler, fordon och kontorsmaskiner. Leasingavtalen löper på 12-48 månader. Årets kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 988 tkr.

Framtida hyresavtal uppgår till:		
Inom 1 år:	955	986
Inom 2-5 år:	23	951
Utöver 5 år:	-	-

Anställda och personalkostnader

	2020	**2019**
Medelantal anställda		
Män	26	28
Kvinnor	11	14
	37	**42**
Löner, andra ersättningar och sociala kostnader		
Löner och andra ersättningar	-16 751	-17 823
Sociala kostnader	-5 184	-6 059
Pensionskostnader VD	-315	-294
Pensionskostnader personal	-1 619	-1 459
	-23 869	**-25 635**

Med verkställande direktören har avtal träffats om avgångsvederlag till tolv månadslöner vid uppsägning från bolagets sida.

Löner m.m. fördelat mellan ledningspersonal och övriga anställda		
Styrelse och VD	-1 253	-1 241
Övriga anställda	-15 498	-16 582
	-16 751	**-17 823**

Könsfördelning inom företagsledningen

Styrelseledamöter ordinarie och ersättare		
Män	4	5
Kvinnor	3	2
	7	**7**
Ledningsgrupp		
Män	3	2
Kvinnor	1	2
	4	**4**

Not 3 Nedskrivningar av anläggningstillgångar

	2020	**2019**
Återförda reserveringar Åkarp 4:40	-	3 500
Återförda nedskrivningar från tidigare år	1 000	4 200
Reserveringar/återförda reserveringar Billinge 12:59	2 000	-2 000
Nedskrivning Billinge 12:59	-3 800	-
Reservering Löberöd 1:214	-3 600	-
	-4 400	**5 700**

Not 4 Resultat från avyttring av anläggningstillgångar

	2020	**2019**
Utrangering av anläggningstillgångar	-233	-1 043
Försäljning av fastigheter	28 957	3 939
Försäljning av inventarier	327	72
	29 051	**2 968**

Not 5 Resultat från andelar i koncernbolag

	2020	**2019**
Resultat vid försäljning koncernföretag	-	-500
Utdelning från Eslövs Bostads Invest AB	9 830	-
	9 830	**-500**

Not 6 Räntekostnader

	2020	**2019**
Räntekostnader fastighetslån	-3 877	-2 523
Räntekostnader SWAP	-11 826	-12 493
Övriga finansiella kostnader	-3 005	-2 649
	-18 708	**-17 665**

Not 7 Bokslutsdispositioner

	2020	**2019**
Skillnad mellan bokförd avskrivning och avskrivning utöver plan	300	310
Förändring av periodiseringsfond	-3 080	-1 898
	-2 780	**-1 588**

Not 8 Skatt på årets resultat

	2020	2019
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	3 038	2 401
Uppskjuten skatt	3 898	2 646
Totalt redovisad skatt	**6 936**	**5 047**
Redovisat resultat före skatt	**42 189**	**23 783**
Skatt enligt gällande skattesats, 21,4%	9 028	5 090
Ej avdragsgilla kostnader	11	121
Schablonintäkt periodiseringsfond	10	8
Övergångsbestämmelse av p-fond 2019	10	12
Utdelning	-2 103	-
Avyttring fast	107	-
Effekt av ändrad skattesats	-128	-184
Redovisad effektiv skatt	**6 936**	**5 047**

Not 9 Anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Balanslånepost		
Bokfört restvärde balanslånepost	-	-
Skattemässigt restvärde balanslånepost	1 433	1 660

Not 10 Materiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	2019-12-31
Förvaltningsfastigheter		
Ingående anskaffningsvärden	1 625 349	1 596 080
Nyanskaffningar	56 333	-
Under året genomförda aktiveringar	117 393	32 721
Fusion	23 130	-
Försäljning/utrangering	-22 165	-3 508
Omklassificering	-	57
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 800 040**	**1 625 349**
Ingående nedskrivningar	-5 000	-9 200
Årets återföring	1 000	4 200
Årets nedskrivning	-3 800	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-7 800**	**-5 000**
Ingående avskrivningar	-540 900	-504 184
Försäljning/utrangering	9 889	1 289
Fusion	-93	-
Årets avskrivningar	-39 701	-37 948
Omklassificering	-	-57
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-570 805**	**-540 900**
Bokfört värde	**1 221 435**	**1 079 449**
Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna	2 374 462	2 107 585

Bolaget har per 201231 värderat sina förvaltningsfastigheter baserat på kassaflödeskalkyler i Datscha.
Kassaflödeskalkylerna innehåller framtida hyresintäkter med schabloniserade kostnader.
Kalkylperiod 10 år. Antagen Hyresutveckling/inflation/kostnadsutveckling är 2%.

Inventarier, verktyg och installationer

Ingående anskaffningsvärden	33 912	38 712
Försäljning/Utrangering	-1 845	-4 800
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**32 067**	**33 912**
Ingående avskrivningar	-28 317	-32 140
Försäljning/Utrangering	1 770	4 800
Årets avskrivningar	-764	-977
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-27 311**	**-28 317**
Bokfört värde	**4 756**	**5 595**

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärden	107 554	42 224
Under året nedlagda kostnader	185 102	98 051
Fusion	51	-
Under året genomförda aktiveringar	-117 393	-32 721
	175 314	**107 554**

Not 11 Finansiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	**2019-12-31**
Andelar i koncernföretag		
Ingående anskaffningsvärden	4 861	100
Förvärv Pemasund Bostäder AB	-	4 761
Fusion Pemasund Bostäder AB	-4 761	-
Årets försäljning Eslövs Bostads Invest AB	-100	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärden	**0**	**4 861**
Bokfört värde		
Eslövs Bostads Invest AB, 559027-0178	-	100
Pemasund Bostäder AB, 559150-8717	-	4 761
	0	**4 861**

Långfristiga fordringar Koncernbolag

	2020-12-31	**2019-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	20 921	-
Fusion	-20 921	
Årets utlåning	-	20 921
	0	**20 921**

Andra långfristiga värdepapperinnehav

	2020-12-31	**2019-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	40	40
	40	**40**

Andra långfristiga fordringar

	2020-12-31	**2019-12-31**
Ingående anskaffningsvärde	732	585
Årets förändring	-119	147
	613	**732**

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda kostnader	3 899	4 669
Upplupna intäkter	6 720	-
	10 619	**4 669**

Not 13 Obeskattade reserver

	2020-12-31	2019-12-31
Periodiseringsfond, beskattningsår 2014	-	1 620
Periodiseringsfond, beskattningsår 2015	2 448	2 448
Periodiseringsfond, beskattningsår 2016	465	465
Periodiseringsfond, beskattningsår 2017	1 090	1 090
Periodiseringsfond, beskattningsår 2019	3 735	3 735
Periodiseringsfond, beskattningsår 2020	4 700	-
Avskrivning utöver plan	4 965	5 265
	17 403	**14 623**

Not 14 Uppskjuten skatteskuld

Avseende		
Skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheterna	31 209	26 979
Avsättningar	-742	-412
Outnyttjade underskottsavdrag	-7	-
	30 460	**26 567**

Not 15 Avsättningar

	2020-12-31	2019-12-31
Reservering Billinge 12:59	-	2 000
Reservering Löberöd 1:214	3 600	-
	3 600	**2 000**

Not 16 Långfristiga skulder

Nedan anges del av långfristiga skulder som förfaller senare än 1 år.

	2020-12-31	2019-12-31
Skulder till kreditinstitut 2-5 år	840 000	705 000
Skulder till kreditinstitut > 5 år	100 000	-
Skulder till koncernföretag	-	9 900
Skuld till Eslövs kommun	-	6 730
	940 000	**721 630**

Not 17 Skuld Eslövs Kommun

	2020-12-31	2019-12-31
Beviljad internlimit på koncernkonto	40 000	40 000
Utnyttjat belopp	-	-6 730
Kvar att utnyttja	**40 000**	**33 270**

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna räntekostnader	3 770	1 271
Förutbetald hyresintäkt	16 315	18 634
Semester- och löneskuld, inkl soc.avg	2 800	2 430
Övriga upplupna kostnader	7 800	10 951
	30 685	**33 286**

Valt att nettoredovisa intäkter/kostnader på swapar

Not 19 Eventualförpliktelser

	2020-12-31	2019-12-31
Eventualförpliktelse Fastigo	338	373
	338	**373**

Not 20 Upplysningar om finansiella instrument

Bolaget använder räntederivat för att minska osäkerheten i framtida räntekostnader och därmed få en jämnare kostnadsfördelning över åren. Bolagets finanspolicy anger att räntederivat inte får användas i spekulativt syfte samt att andelen räntederivat inte får överstiga utestående låneskuld. I huvudsak sker all upplåning till rörlig stiborränta med olika kapitalförfall för att minska finansieringsriskerna. En viss andel av skuldportföljens rörliga ränta säkras med hjälp av räntederivat där bolaget byter den rörliga räntan mot en fast ränta i en ränteswap samt räntecap där räntekostnaden begränsas till en på förhand bestämd nivå. Per årsskiftet finns det 11 (12, 2019-12-31) säkringsrelationer av denna typ, s k kassaflödessäkringar. Säkringsrelationerna är beskrivna i en särskild säkringsdokumentation och effektiviteten är testad i en säkringsmodell som analyserar de kritiska villkoren för respektive säkringsrelation. Per 2020-12-31 föreligger säkringar i form av ränteswappar till ett nominellt värde av 775 000 tkr och räntecappar om 250 000 tkr. Säkringarna har förfall under perioden 2022-03-29 till 2029-11-16 och marknadsvärdet uppgår till -11 719 tkr (-6 998 tkr, 2019-12-31).

Den totala räntekostnaden för skuldförvaltningen uppgick till 18 703 tkr (17 656 tkr, 2019), varav räntekostnaden för genomförda säkringar utgjorde 4 767 tkr (7 657 tkr, 2019), förtidslösen av säkringar 7 059 tkr (4 836 tkr, 2019) och borgensavgift Eslövs kommun på 3 000 tkr (2 640 tkr, 2019)

Den totala snitträntan per årsskiftet uppgick till 0,59% (0,99%), 0,19% (0,37%) om räntederivaten exkluderas. Räntederivaten har förlängt den genomsnittliga räntebindningen från 0,37 år till 5,13 år.

Not 21 Resultatdisposition

(Belopp i kr)
Förslag till disposition av bolagets vinst

Till bolagsstämmans förfogande står:	
balanserad vinst	154 093 230
årets resultat	35 253 424
	189 346 654

Styrelsen föreslår att:	
i ny räkning överföres	189 346 654
	189 346 654

Eslöv den 19 FEBRUARI 2021

Mikael Wehtje
Ordförande

Henrik Månsson
Vice ordförande

Agneta Nilsson

Laila Fast Petrovic

Ingrid Lennerwald

Anders Molin

Fredrik Ottesen

Kristina Forslund
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 26 mars 2021.
Mazars AB

Rose-Marie Östberg
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Eslövs Bostads AB
Org. nr 556095-2391

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Eslövs Bostads AB för år 2020.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Eslövs Bostads AB:s finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Eslövs Bostads AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

PRAXITY
Empowering Business Globally

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Eslövs Bostads AB för år 2020 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Eslövs Bostads AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Helsingborg, 2021-03-26

Mazars AB

Rose-Marie Östberg
Auktoriserad revisor

PRAXITY
Empowering Business Globally

Lekmannarevisor i

Eslövs Bostads AB

Till

Årsstämman i Eslövs Bostads AB

Granskningsrapport för år 2020

Jag, av fullmäktige i Eslövs kommun utsedd lekmannarevisor, har granskat Eslövs Bostads AB:s (org.nr 556095-2391) verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamheten och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, kommunens revisionsreglemente samt utifrån av bolagsstämmans fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimligt grund för min bedömning och prövning.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Jag bedömer därtill att bolagets interna kontroll varit tillräcklig.

Eslöv den 2 mars 2021

Kenneth Jönsson

Direktiv till ombud vid årsstämma Kraftringen AB

7

KS.2021.0083

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0083

2021-03-10
Agneta Fristedt
+4641362822
Agneta.Fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud vid årsstämma Kraftringen AB

Ärendebeskrivning

Styrelsen för Kraftringen AB har kallat till stämma den 27 april i Lund.

Beslutsunderlag

Godkännande av årsredovisning 2020 för Kraftringen AB samt direktiv till ombud.
Årsredovisning, revisionsberättelse samt granskningsrapport för Kraftringen AB för 2020.
Årsredovisning, revisionsberättelse samt granskningsrapport för Kraftringen Energi AB för 2020.
Bilaga till Kraftringen AB årsredovisning 2020; Hållbarhetsrapport 2020.
Revisionens yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten.
Granskningsredogörelse 2020 för Kraftringen AB och Kraftringen Energi AB (publ).

Beredning

Kraftringen AB är ett holdingbolag som Eslövs kommun äger till 12 procent och är moderbolag till Kraftringen Energi AB där verksamheten bedrivs.
Resultatet i Kraftringen Energi AB är efter finansiella poster är drygt 405 (426) miljoner och planerad utdelning är på 140 (147) miljoner till de fyra ägarkommunerna.
Utdelningen till Eslövs kommun blir ca 16,8 (17,7) miljoner.

Vid stämman kommer även de nya styrdokumenten för Kraftringen att fastställas.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger ombudet i uppdrag att vid årsstämman i Kraftringen AB tillstyrka att bolagstämman fastställer resultaträkningen, balansräkningen, att vinsten disponeras enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och fastställer

förslag till nya styrdokument samt beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för 2020.

Beslutet skickas till
Kommunrevisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Styrelsen och verkställande direktören för

Kraftringen AB

Org nr 556527-9758

får härmed avge

Finansiella rapporter

för räkenskapsåret 2020-01-01 -- 2020-12-31

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Eget kapital rapport	9
Kassaflödesanalys	10
Redovisningsprinciper	11
Väsentliga uppskattningar och bedömningar	19
Noter	20
Underskrifter	32

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Förvaltningsberättelse

Kraftringen och ägardirektiv
Kraftringen AB (556527-9758) med säte i Lund, ägs av kommunerna Lund (82,4 %), Eslöv (12,0 %), Hörby (3,5 %) och Lomma (2,1 %).
Ägarna har, i ägardirektiv till moderföretaget, förklarat att koncernen "på affärsmässiga grunder ska tillgodose behov av energileveranser och energitjänster med hög leveranssäkerhet, på en hög servicenivå gentemot kunderna och till rimligt pris. Rationell energianvändning, liten miljöpåverkan och skälig kapitalavkastning skall eftersträvas."
Styrelsen anser att verksamheten inom koncernen bedrivits inom ramen för ägardirektivet, bolagsordningen och den kommunala befogenhet som är tillämplig inom energiområdet.

Affärsmodell och marknad
Kraftringen bedriver sin huvudsakliga verksamhet inom den svenska energimarknaden. De flesta energiföretag drivs enligt en för branschen traditionsburen affärsmodell. Stora anläggningar (t ex vattenkraftverk, kärnkraftverk, kraftvärmeverk) producerar energi som via transmissions- och distributionsanläggningar (t ex stam/region/lokalnät för el, fjärrvärmenät) når energiförbrukaren/slutkunden. I gränssnittet mellan producent och slutkund finns aktörer som hanterar energihandel (t ex spot- och terminshandel för el och gas) samt energiförsäljning. Energimarknaden är också alltmer integrerad i andra marknader (t ex fordonsbränsle, datakommunikation). Stora delar av marknaden styrs av speciallagstiftning med Energimarknadsinspektionen som tillsynsmyndighet.

Kraftringens verksamhet
Verksamheten bedrivs inom de flesta delarna av energimarknaden, dock i huvudsak inom eldistribution, energihandel och slutkundsförsäljning av el och fjärrvärme/kyla. Energiproduktionen består av värme, ca 1 000 GWh, och el, ca 230 GWh, i två kraftvärmeverk och i svensk småskalig vattenkraft. Dessutom ägs finansiella tillgångar (så kallade uttagsrätter) i norsk vattenkraft motsvarande ca 100 GWh. Kraftringen äger inga transmissionsanläggningar utan endast lokalnät för el, gas, fjärrvärme och fjärrkyla. Eldistributionen når ca 125 000 kunder. Slutkundsförsäljning av el är årligen ca 1 700 GWh till ca 145 000 kunder och fjärrvärme ca 900 GWh till ca 9 000 kunder.
Kraftringen bedriver också energihandel, entreprenadverksamhet inom elkraft, belysning och energitjänster, distribution och handel med gas, datakommunikation (fiber och datacenter) samt försäljning av fordonsbränsle (fordonsgas, elbilsladdning) och mikroproduktion (solceller, batterilagring). En väsentlig andel av verksamheten bedrivs i egna fastigheter och produktionsanläggningar.
Kraftringens huvudkontor ligger i Lund och merparten av verksamheten finns i ägarkommunerna Lund, Lomma, Eslöv och Hörby. Verksamheten är också etablerad i norra Skåne, Blekinge, Småland, Halland och Västra götaland.
Verksamheten bedrivs i moderföretaget, fyra helägda och två delägda dotterföretag och ett intresseföretag.
Skånska Energ AB som ägs till ca 72% bedriver energiverksamhet inom elnät, elförsäljning, elproduktion och energilösningar. Billinge Energi AB som samägs med Skara Energi AB och Skövde Energi Elnät AB bedriver i huvudsak elförsäljning till slutkunder. Modity Energi Trading AB som samägs med Öresundskraft AB bedriver energihandelsverksamhet.

Marknads- och verksamhetsutveckling
Energimarknaden och dess traditionella affärsmodeller är under förändring, bland annat till följd av marknadsmässiga och politiska krafter. Under de senaste åren har efterfrågan på långsiktigt hållbara energilösningar gått från en önskan till ett krav. Den tekniska och ekonomiska utvecklingen har drivit på förändringstakten. Bland annat har övergången till fossilfria bränslen och utbyggnaden av småskalig energiproduktion ökat dramatiskt. Kraftringen har de senaste åren fokuserat investeringar och verksamhetsutveckling bland annat för en övergång till förnybara bränslen och ökad leveranssäkerhet. Kraftringens affärs- och verksamhetsutveckling är nu under omställning i riktning mot en mer tjänste- och informationsbaserad värdekedja där kundens behov av hållbara energilösningar är vägledande. Kraftringens vision "Energi för framtida generationer" och affärsinriktning pekar ut Kraftringen som en ledande aktör på framtidens energimarknad.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Hållbarhet och bolagsstyrning
Hållbarhet – att överleva långsiktigt som företag och bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle – är fortsatt en integrerad del av Kraftringens affär och verksamhet. Den antagna strategiska inriktningen innebär att Kraftringen fortsatt ska vara ledande inom hållbar energi. Det innebär att ekonomisk, miljömässig och social långsiktighet inkluderas i såväl affärsupplägg i dialog med kund och partners som internt i koncernens målstyrning, riskbedömning och processutveckling. Under året har också en större omorganisation genomförts för att stödja den strategiska inriktningen.

Intresset för hållbarhet och kraven från omvärld såsom kunder och beslutsfattare har under 2020 ökat ytterligare. Det stärker oss i att Kraftringens vägval att vara ledande inom hållbarhet är och kommer vara rätt väg att gå. Under året har det blivit mer tydligt att hållbarhetsfokus är en grundförutsättning för att ens få medverka i lokala och regionala affärssammanhang.
Som resten av världen har även året för Kraftringen präglats av pandemin men hållbarhetsarbetet har inte bromsats för det. Pandemins effekter har främst märkts i hur vi behövt ställa om vår verksamhet för att den ska kunnafortlöpa på ett säkert sätt trots anpassningar. Kraftringen vidtog mycket tidigt åtgärder i linje med och ibland mer restriktiva än Folkhälsomyndighetens restriktioner. Arbetsplatserna och förhållningsreglerna har på många sätt anpassats och sjukfrånvaron har under hela pandemiperioden varit lägre än normalt. Vi är mycket tacksamma för de ansträngningar och omställningar som gjorts av medarbetare, kunder och samarbetspartners så att verksamheten har kunnat fortgå på ett väl fungerande sätt.

Kraftringens uttalade hållbarhetsprofil och kontinuerliga omställning möjliggör
- Kontinuerligt stärkande av vår företagskultur och företagsprofil.
- Goda affärspositioner, konkurrensmöjligheter och ägarrelationer
- Stärkta möjligheter att rekrytera och behålla engagerade medarbetare
- Utvecklingsdriv och innovationsarbete för att nå hållbarhetsmål
- Minskade affärsrisker
- Inspiration och kunskapsöverföring till andra att göra mer

Som energiföretag har Kraftringen stora möjligheter att bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle och de förändringar vi gör påverkar även våra kunders hållbarhetsavtryck. Det är ett ansvar som förpliktigar och som vi gärna tar - därför genomsyrar hållbarhetsperspektivet allt vi gör. Genom fossilfria och resurseffektiva energilösningar tar vi ansvar och hjälper våra kunder och vår omvärld att göra detsamma.
Kraftringens hållbarhetsarbete redovisas på webbplatsen https://www.kraftringen.se/om-kraftringen/hallbarhet/hallbarhetsstyrning/hallbarhetsrapport. Där redovisas hur hållbarhetsstyrning sker, hur risker identifieras och hanteras samt de mest relevanta nyckeltalen med bäring på hållbarhet, både av kundrelevans och för intern styrning.
I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Kraftringen Energi AB (publ) valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport.

FN:s 17 hållbarhetsmål och Agenda 2030 används som struktur för att ge exempel på hur Kraftringens affärsstrategi och verksamhet kopplar till de globala hållbarhetsmålen. De viktigaste målen för Kraftringens affärsverksamhet är:
- Mål nr 7 Hållbar energi för alla – kopplar till Kraftringens vision, affärsidé, koncernens produktion, produkter, tjänster och koncept, och påverkar kundnöjdhet.
- Mål nr 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur – kopplar till energieffektivisering hos kunder och i egen verksamhet samt Kraftringens infrastruktur för energileveranser och leveranssäkerhet som utgör förutsättningar för koncernens samhällsuppdrag.
- Mål nr 11 Hållbara städer och samhällen – kopplar till Kraftringens bidrag i hållbar stadsutveckling och koncernens fokus på hållbar samhällsutveckling.
- Mål nr 13 Bekämpa klimatförändringarna – kopplar övergripande till den energi vi producerar och distribuerar. Våra kunder fokuserar i stor utsträckning på klimatpåverkan och de omställningskrav som ställs på oss som företag är i första hand knutna till klimatfrågan.

Kraftringen publicerar årligen en bolagsstyrningsrapport enligt svensk kod för bolagsstyrning. Den rapporten, denna finansiella rapport och hållbarhetsinformation på kraftringen.se är tänkta att ge en komplett beskrivning av Kraftringens verksamhet och riskhantering för aktuellt år.

Verksamhetsrapportering och affärsinriktning beskrivs utförligt på webbplatsen www.kraftringen.se.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Under verksamhetsåret har Kraftringens verksamhet fortsatt att utvecklas. Nedan finns en kortfattad beskrivning av de händelser som haft störst påverkan på verksamheten och den ekonomiska utvecklingen.

- Extremt mild väderlek under vintermånaderna och låga elpriser har minskat energiförsäljningen av el, gas och fjärrvärme.
- Kostnader för energiinköp inom eldistribution och den fossilbränslefria fjärrvärmeproduktionen har minskat till följd av effektiviseringar och lägre inköpspriser.
- Ökad resultatandel från Skånska Energi till följd av aktieförvärv 2018 och 2019.
- Vår och Lunds kommuns gemensamma satsning på ett biogasnät till Lunds stadskärna invigdes.
- Ett omfattande mätarbytesprojekt ha startats upp för att fram till 2023 byta ut 110 000 mätare.
- Flera stora nya kundavtal, inte minst pådrivet av stort intresse för laddlösningar till elbilar och solceller men även inom elhandel, fjärrvärme och elkraftsentreprenader.
- Världens största lågtemperaturfjärrvärmenät på Brunnshög har börjat leverera till de första kunderna.
- Spårvägsprojektet i Lund slutfördes efter omfattande flyttar av el-, värme-, kyla- och fiberledningar.
- Stora investeringar i elnäten genomförs och planeras för att framtidssäkra leveranskapacitet, personsäkerhet och kundupplevelse.

Samhällets anpassningar för att minska smittspridning av Covid-19 har påverkat många av våra kunder och leverantörer. Påverkan på Kraftringens egna energileveranser och den finansiella utvecklingen har hitintills varit begränsad. Kraftringen har klarat det genom att anpassa verksamheten och underlätta för våra kunder där det varit möjligt. Vi har bland annat isolerat våra produktionsanläggningar för kritisk personal, begränsat fysiska besök till våra kontor och kundservice, ställt om till digitala möten och distansarbete, arrangerat digitala kundevent och sponsrat det lokala näringslivet. Med hänsyn till Kraftringens samhällsviktiga funktion har många anpassningar gjorts i nära samråd med kommunal verksamhet och andra samhällskritiska organisationer.

Flerårsöversikt mnkr

Koncernen	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning exkl. punktskatter	3072	3367	2941	2761	2683
Rörelseresultat	416	428	325	359	327
Resultat efter finansiella poster	360	382	317	308	278
Soliditet, %	47,1	44,3	42,5	45,2	44,5

Kommentar
Från och med november 2018 ingår Skånska Energi i nyckeltalsberäkningarna.
Moderföretaget är inte medtaget i flerårsöversikten då ingen verksamhet bedrivs i företaget.

Försäljning och resultat
Nettoomsättningen i koncernen minskade med 8,8% jämfört med föregående år och uppgår nu till 3 072 mnkr (3 367). Detta beror i huvudsak på mildare väder och låga elpriser vilket minskat energileveranserna.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår till 360 mkr (382) vilket är 22 mkr sämre än föregående år. Energinettot är bättre trots mildare väder och lägre energivolymer än normalt under året.
Resultatutvecklingen i Modity Energy Trading AB har påverkats mycket negativt till följd av den volatila prisutvecklingen på elmarknaden.

Totala investeringar under 2020 uppgår till 366 mnkr (457). Det är främst reinvesteringar för att öka leveranssäkerheten och minska drift- och underhållskostnader inom eldistribution, bland annat ny mottagningsstation i Lomma, större ombyggnadsprojekt i centrala Lund, samt utbyggnad av fjärrvärme till nya områden i Lund.

Nettoskulden (räntebärande skulder minus räntebärande tillgångar) minskade med 9,0 % till 2 019 mnkr (2 219).

Miljö
Kraftringen är sedan 1998 miljöcertifierat enligt ISO 14001. Dotterbolaget Skånska Energi är miljöcertifierat enligt ISO 14001 sedan 2000. Miljöledningssystemet är verktyget för att hantera den miljöpåverkan verksamheten innebär och omfattar bl a miljömålen; att skapa en fossilbränslefri samt energieffektiv värdekedja. Särskilda insatser har gjorts inom verksamhetsområdet Entreprenad, för att kunna certifieras enligt ISO 9001 i april 2020. Samtidigt har säkerhet i arbetsmiljö och anläggningar haft fortsatt stort fokus. Inköpsprocessen utvecklas, för att säkra krav och efterlevnad på kvalitet och hållbarhet hos leverantörer.
Koncernen innehar tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga anläggningar för produktion av fjärrvärme, fjärrkyla och el. Samtliga anläggningar har tillstånd för verksamheten enligt Miljöskyddslagen eller Miljöbalken. Verksamhetens miljöpåverkan utgörs främst av utsläpp till luft från förbränning av förnybara, bränslen för el- och värmeproduktion.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Förväntad framtida utveckling
Verksamheten kommer framöver fortsatt att bedrivas inom ramen för befintligt ägardirektiv och bolagsordning samt enligt de kommunala befogenheter som är tillämpliga inom energiområdet.

Finansiella risker
Koncernen utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker. Företagets riskhantering fokuserar på att möta oförutsägbarheten på finans- och energimarknaderna och eftersträvar att minimera potentiellt negativ påverkan på företagets finansiella resultat. Företaget använder finansiella derivatinstrument för att säkra viss riskexponering. Styrelsen upprättar skriftliga policyer såväl för den övergripande riskhanteringen som för specifika områden. Kraftringens företagsledning följer och utvecklar verksamhetens riskhantering via en riskkommitté. Företagets riskexponering och kreditvärdighet bedöms av Standard & Poor's. Moderbolagets rating är A-2/BBB+/stable outlook. Fullständig kreditbedömning finns tillgänglig på koncernens webbsida. Nedan beskrivs ett urval av de väsentligaste finansiella riskerna.

Elprisrisk
Elförsäljning sker till rörligt och fast pris. Elinköp sker till rörliga priser på elbörsen Nord Pool. Den exponering som inköp till rörligt pris och försäljning till fast pris medför hanterar företaget med hjälp av finansiella kontrakt för säkring av inköpspris.

Valutarisk
Den finansiella elmarknaden i Norden prissätter el i euro. Den valutarisk som uppkommer vid användandet av finansiella kontrakt säkras med hjälp av valutakontrakt.

Ränterisk
Ränterisk uppstår vid långfristig upplåning till rörlig ränta. Upplåning som görs med fast ränta innebär också en ränterisk eftersom lånebehovet kan förändras över tid. Ränterisken hanteras genom finansiella räntederivat. Vid handel med finansiella instrument används endast etablerade svenska banker.

Kreditrisk
Exponering för kreditrisk avseende kundfordringar och de kreditlimiter som sätts bedöms vara ändamålsenliga för respektive kund. Det finns ingen koncentration av kreditrisk eftersom Kraftringen har ett stort antal kunder.

Resultatdisposition
Till årsstämmans förfogande står vinstmedel på sammanlagt 1 999 234 525 kr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras enligt nedan:

Utdelning (1 000 000 * 140,00 kr)	140 000 000
Balanseras i ny räkning	1 859 243 290
Summa	1 999 243 290

Utdelning till Kraftringen AB:s ägare (Lund, Eslöv, Hörby och Lomma kommun) baseras på koncernresultatet för Kraftringen Energi AB (publ).

Styrelsens yttrande över den föreslagna utdelningen
Styrelsens uppfattning är att den föreslagna vinstutdelningen är förenlig med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen och att den är försvarlig med hänsyn till de krav verksamhetens art, omfattning och risk ställer på storleken på det egna kapitalet, bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

RESULTATRÄKNING

tkr	Not	Koncernen 2020	Koncernen 2019	Moderföretaget 2020	Moderföretaget 2019
Rörelsens intäkter m.m.					
Nettoomsättning exkl. punktskatter	3	3 072 119	3 367 078	-	-
Aktiverat arbete för egen räkning		117 539	161 881	-	-
Övriga rörelseintäkter		24 416	41 280	-	-
		3 214 074	3 570 239	0	0
Andel intresseföretags resultat		-45 983	27 824		
Rörelsens kostnader					
Råvaror och andra direkta kostnader		-1 509 211	-1 863 415	-	-
Övriga externa kostnader	4, 5	-437 270	-460 272	-1	-2
Personalkostnader	6	-452 768	-461 382	-	-
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-354 553	-374 061	-	-
Nedskrivningar av omsättningstillgångar utöver normala nedskrivningar		5 039	-2 332	-	-
Övriga rörelsekostnader		-3 038	-8 491	-	-
		-2 751 801	-3 169 953	-1	-2
Rörelseresultat		**416 290**	**428 110**	**-1**	**-2**
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i koncernföretag	7	-	-	146 991	112 433
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	-9	2 092	-	-
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	9	2 293	5 043	-	-
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-58 087	-53 681	-	-
		-55 803	-46 546	146 991	112 433
Resultat efter finansiella poster		**360 487**	**381 564**	**146 990**	**112 431**
Bokslutsdispositioner	11	-	-	1	2
Resultat före skatt		**360 487**	**381 564**	**146 991**	**112 433**
Skatt på årets resultat	12	-82 403	-82 440	-	-
Årets resultat		**278 084**	**299 124**	**146 991**	**112 433**
Varav hänförligt till					
Moderföretagets aktieägare		269 940	291 014		
Minoritetsintresse		8 144	8 110		

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

BALANSRÄKNING

tkr	Not	Koncernen 2020-12-31	Koncernen 2019-12-31	Moderföretaget 2020-12-31	Moderföretaget 2019-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	13	3 625	4 737	-	-
Ledningsrätter	14	1 588	1 588	-	-
Uttagsrätter	15	178 364	203 768	-	-
Goodwill	16	86	10 475	-	-
		183 663	**220 568**	**0**	**0**
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	17	384 425	402 891	-	-
Maskiner och andra tekniska anläggningar	18	5 306 867	5 124 679	-	-
Inventarier, verktyg och installationer	19	48 050	58 460	-	-
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	20	427 393	555 619	-	-
		6 166 735	**6 141 649**	**0**	**0**
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	21			2 000 000	2 000 000
Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	22	70 147	87 559	-	-
Andra långfristiga värdepappersinnehav	23	685	178	-	-
Uppskjuten skattefordran	24	4 464	1 111	-	-
Andra långfristiga fordringar	25	51 411	54 083	-	-
		126 707	**142 931**	**2 000 000**	**2 000 000**
Summa anläggningstillgångar		**6 477 105**	**6 505 148**	**2 000 000**	**2 000 000**
Omsättningstillgångar					
Varulager mm					
Råvaror och förnödenheter		86 990	91 856	-	-
		86 990	**91 856**	**0**	**0**
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		331 385	424 390	-	-
Fordringar hos koncernföretag		-	-	434	444
Elcertifikat och utsläppsrätter		5 024	22 225	-	-
Aktuell skattefordran		16 678	16 637	-	-
Övriga fordringar		84 620	76 535	-	-
Upparbetad men ej faktuerad intäkt		57 450	76 761	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26	329 943	342 288	-	-
		825 100	**958 836**	**434**	**444**
Kassa och bank		109 299	194 990	-	-
Summa omsättningstillgångar		**1 021 389**	**1 245 682**	**434**	**444**
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 498 494**	**7 750 830**	**2 000 434**	**2 000 444**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

BALANSRÄKNING

tkr	Not	Koncernen 2020-12-31	Koncernen 2019-12-31	Moderbolaget 2020-12-31	Moderbolaget 2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital	27	1 000	1 000	1 000	1 000
Reservfond				200	200
				1 200	1 200
Fritt eget kapital					
Balanserat resultat				1 852 243	1 886 810
Årets resultat				146 991	112 433
				1 999 234	1 999 244
Övrigt tillskjutet kapital		2 055 000	2 055 000		
Annat eget kapital inkl. årets resultat	28	1 261 077	1 135 818		
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		3 317 077	3 191 818		
Minoritetsintresse		212 825	237 997		
		3 529 902	**3 429 815**	**2 000 434**	**2 000 444**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	30	19 669	19 230	-	-
Uppskjuten skatteskuld	29	1 014 412	960 999	-	-
Övriga avsättningar	30	2 920	2 873	-	-
		1 037 001	**983 102**	**0**	**0**
Långfristiga skulder	31				
Skulder till kreditintstitut		1 490 000	1 585 000	-	-
Övriga skulder		-	16 575	-	-
		1 490 000	**1 601 575**	**0**	**0**
Kortfristiga skulder					
Checkräkningskredit	32	-	-	-	-
Skulder till kreditintstitut		639 657	812 987	-	-
Leverantörsskulder		224 787	295 915	-	-
Aktuell skatteskuld		24 850	7 963	-	-
Övriga skulder	33	196 763	210 802	-	-
Fakturerad men ej upparbetad intäkt		37 950	34 291	-	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	34	317 584	374 379	-	-
		1 441 591	**1 736 337**	**0**	**0**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**7 498 494**	**7 750 830**	**2 000 434**	**2 000 444**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

Koncernen

	Hänförligt till moderföretagets aktieägare					
tkr	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Summa	Minoritets-intresse	Totalt eget kapital
Ingående balans 2020-01-01	1 000	2 055 000	1 135 818	3 191 818	237 997	3 429 815
Utdelning		-	-147 000	-147 000	-5 297	-152 297
Justerat förvärvat kapital inklusive koncernmässiga värden hänförliga till minoritet			28 451	28 451	-28 019	432
Årets resultat			269 940	269 940	8 144	278 084
Omräkningsdifferens			-26 132	-26 132	-	-26 132
Utgående balans 2020-12-31	**1 000**	**2 055 000**	**1 261 077**	**3 317 077**	**212 825**	**3 529 902**

Moderföretaget

tkr	Aktie-kapital	Uppskriv-ningsfond	Fond för utvecklings-utgifter	Reserv-fond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2020-01-01	1 000	-	-	200	-	1 999 243	2 000 443
Utdelning						-147 000	-147 000
Årets resultat						146 991	146 991
Utgående balans 2020-12-31	**1 000**	**0**	**0**	**200**	**0**	**1 999 234**	**2 000 434**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

KASSAFLÖDESANALYS

tkr	Not	Koncernen 2020	Koncernen 2019	Moderföretaget 2020	Moderföretaget 2019
Den löpande verksamheten					
Rörelseresultat		416 290	428 110	-1	-2
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet					
- Avskrivningar		354 553	352 476	-	-
- Övriga poster som inte ingår i kassaflödet	35	71 444	-1 920	-	-
		842 287	**778 666**	**-1**	**-2**
Erhållen ränta		2 293	5 043	-	-
Erhållna utdelningar		20	2 092	146 991	112 433
Erlagd ränta		-58 087	-53 681	-	-
Betald inkomstskatt		-14 910	-22 490	-	-
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		**771 603**	**709 630**	**146 990**	**112 431**
Förändringar i rörelsekapital					
Ökning(-)/minskning(+) av varulager		5 006	-24 700	-	-
Ökning(-)/minskning(+) av rörelsefordringar		133 414	-3 344	10	-31
Ökning(+)/minskning(-) av rörelseskulder		-154 508	978	-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**755 515**	**682 564**	**147 000**	**112 400**
Investeringsverksamheten					
Lämnade kapitaltillskott		-30 243	-	-	-
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-179	-	-	-
Avyttring av immateriella anläggningstillgångar		-	2 081	-	-
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-365 579	-457 368	-	-
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		1 539	31 049	-	-
Förvärv av övriga finansiella tillgångar		-29 636	-5 547	-	-
Avyttring av övriga finansiella tillgångar		3 660	1 025	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-420 438**	**-428 760**	**0**	**0**
Finansieringsverksamheten					
Utbetald utdelning		-152 297	-117 012	-147 000	-112 400
Amortering av skuld		-268 330	-118 243	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-420 627**	**-235 255**	**-147 000**	**-112 400**
Årets kassaflöde		**-85 550**	**18 549**	**0**	**0**
Likvida medel vid årets början		194 990	176 383	-	-
Valutakursdifferenser i likvida medel		-141	58	-	-
Likvida medel vid årets slut		**109 299**	**194 990**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Noter

Belopp i tkr om inte annat anges

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Finansiella rapporten och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 (K3) .
De viktigaste redovisnings- och värderingsprinciperna som använts vid upprättande av de finansiella rapporterna sammanfattas nedan.
I de fall moderföretaget tillämpar avvikande principer anges dessa under Moderföretaget nedan.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar verksamheten moderföretaget och samtliga dotterföretag fram till och med 31 december 2020. Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50% av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden innebärande att ett förvärv av dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder.

Genom en förvärvsanalys i anslutning till rörelseförvärvet fastställs anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen samt det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar, övertagna skulder och ansvarsförbindelser. Uppskjuten skatt beaktas vid skillnader mellan redovisat och skattemässigt värde på alla poster utom goodwill. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för dotterföretagsaktierna och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder och ansvarsförbindelser utgör goodwill eller, om beloppet är negativt, negativ goodwill. Värdet av minoritetens andel läggs till anskaffningsvärdet. Minoritetsintressen värderas med utgångspunkt från anskaffningsvärdet för aktierna.

Dotterföretagen inkluderas i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten och till och med avyttringstidpunkten.

Förvärv och avyttringar av minoritetsandelar redovisas inom eget kapital.

Belopp som redovisas för dotterföretag har justerats där så krävs för att säkerställa överensstämmelse med koncernens redovisningsprinciper.

Intresseföretag
Intresseföretag är de företag där koncernen innehar ett betydande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom att koncernen äger mellan 20% och 50% av röstetalen.

Vid förvärv av intresseföretag upprättas en förvärvsanalys på samma sätt som vid förvärv av dotterföretag.

Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden från och med den tidpunkt då det betydande inflytandet erhålls till dess att det upphör. Kapitalandelsmetoden innebär att koncernens andel av intresseföretagets resultat efter skatt redovisas på egen rad inom rörelseresultatet. Detta belopp justerar Koncernens redovisade värde på andelarna i intresseföretaget.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering
Koncerninterna fordringar, skulder, intäkter, kostnader, vinster och förluster som uppkommit genom transaktioner mellan koncernföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget vid upprättande av koncernredovisningen.

Vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och joint ventures elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Förluster elimineras på samma sätt som vinster men betraktas som en nedskrivningsindikation.

Omräkning av utlandsverksamheter
Koncernredovisningen presenteras i valutan SEK vilket också är moderföretagets redovisningsvaluta.
Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas till svenska kronor enligt balansdagens kurs. Intäkter och kostnader i utlandsverksamheten omräknas till svenska kronor med en genomsnittlig kurs. Omräkningsdifferenser som uppstår vid omräkning av utländska verksamheter redovisas i eget kapital.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Resultaträkning

Intäktsredovisning

Nettoomsättningen omfattar försäljningsintäkter från kärnverksamheten, det vill säga el, värme och kyla, gas, fiber, anslutningsavgifter samt andra intäkter såsom entreprenadavtal och uthyrning.

Samtliga intäkter värderas till det belopp som influtit eller beräknas inflyta, dvs. med hänsyn till rabatter och efter avdrag för moms och energiskatter, och redovisas i posten Nettoomsättning.

Försäljning och distribution av energi
Energiförsäljning intäktsredovisas vid leveranstidpunkten.

Anslutningsavgifter
Avgifter som fakturerats kunden för anslutning till näten med el, värme, kyla, gas och fiber intäktsredovisas i den omfattning som avgiften är för att täcka den del där tjänst/vara har levererats. I de fall anslutningsavgiften är kopplad till ett avtal med kunden, som har en tidsangivelse, redovisas intäkten över den tid som avtalats med kunden.

Tjänste- och entreprenaduppdrag
Tjänste- och entreprenaduppdrag redovisas enligt principen om successiv vinstavräkning, dvs. att intäkter och kostnader redovisas i förhållande till projektets färdigställandegrad. Färdigställandegraden fastställs genom en jämförelse mellan beräknade och faktiska utgifter på balansdagen.

Tjänste- och entreprenaduppdrag på löpande räkning intäktsredovisas i takt med att arbetet utförs. Upparbetad, ej fakturerad intäkt tas i balansräkningen upp till det belopp som beräknas bli fakturerat och redovisas i posten "Upparbetad men ej fakturerad intäkt"

Befarade förluster redovisas omedelbart.

Elcertifikat
Intäkter av elcertifikat som tilldelats från Svenska Kraftnät genom egen produktion redovisas i den månad som produktion sker. Elcertifikat värderas till elcertifikatets verkliga värde för produktionsmånaden och ingår i posten Nettoomsättning.

Utsläppsrätter
Intäkter från utsläppsrätter redovisas i takt med att tilldelning görs. Utsläppsrätter värderas till verkligt värde vid tilldelningstidpunkten.

Försäkringsersättningar
Vid driftsstopp, skador etc. som helt eller delvis täcks av försäkringsersättning redovisas en beräknad försäkringsersättning när denna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäkringsersättningar redovisas i posten Övriga rörelseintäkter.

Ränteintäkter
Ränteintäkter redovisas i takt med att de intjänas. Beräkning av ränteintäkter görs på basis av den underliggande tillgångens avkastning enligt effektivräntemetoden.

Erhålla utdelningar
Intäkter från utdelningar redovisas när rätten att erhålla betalning fastställts.

Offentliga bidrag
Offentliga bidrag intäktsredovisas när koncernen har uppfyllt de villkor som är förknippade med bidraget och det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas. Bidrag som koncernen erhållit men där alla villkor ännu inte är uppfyllda redovisas som skuld.

Bidrag som erhållits för förvärv av en anläggningstillgång reducerar anläggningstillgångens redovisade anskaffningsvärde. Övriga offentliga bidrag redovisas i posten Övriga rörelseintäkter.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Leasing

Leasingavtal klassificeras antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och fördelarna som är förknippande med ägande i allt väsentligt är överförda till leasetagaren. Övriga leasingavtal är operationella leasingavtal. Klassificering av leasingavtal görs vid leasingavtalets ingående.

Minimilieaseavgifter enligt operationella leasingavtal där koncernen är leasetagare kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Tillgångar som hyrs ut enligt operationella leasingavtal kvarstår i koncernen som materiella anläggningstillgångar eftersom rättigheter och skyldigheter enligt leasingavtalen kvarstår hos koncernen. Dessa tillgångar värderas på samma sätt som övriga materiella anläggningstillgångar.

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar såsom löner, sociala avgifter, semester, bonus, bilersättningar och liknande är ersättningar som förfaller inom 12 månader från balansdagen det år som den anställde tjänar in ersättningen och kostnadsförs löpande om inte utgiften inkluderats i anskaffningsvärdet för en anläggningstillgång.
Kortfristiga ersättningar värderas till det odiskonternade beloppet som koncernen förväntas betala till följd av den outnyttjade rättigheten.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka fastställda avgifter betalas till en separat juridisk enhet. Någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter finns inte i de fall den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till de anställda. Avgifter till avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs under det räkenskapsår de avser.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda pensionsplaner är andra planer än avgiftsbestämda pensionsplaner.
Koncernen betalar försäkringspremier för att finansiera ersättningar efter avslutad anställning. Eftersom koncernen inte har några förpliktelser att betala ersättningar direkt till anställda eller ytterligare belopp om försäkringsgivaren inte betalar alla framtida ersättningar till anställda redovisas planen som en avgiftsbestämd plan.

Koncernen har ett antal kapitalförsäkringar som tecknats för att täcka pensionsåtaganden gentemot anställda. Kapitalförsäkringen redovisas som tillgång under *Finansiella anläggningstillgångar* . Förpliktelsen värderas till kapitalförsäkringens redovisade värde med tillägg för löneskatt.

Ersättningar vid uppsägning

En avsättning för avgångsvederlag redovisas endast om koncernen är förpliktigat att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. Avsättning görs för den delen av uppsägningslönen som den anställde får utan arbetsplikt, med tillägg för sociala avgifter.

Låneutgifter

Låneutgifter som är direkt hänförliga till inköp, konstruktion eller produktion av en kvalificerad tillgång aktiveras under den tidsperiod som krävs för att färdigställa tillgången för dess avsedda användning eller försäljning. Övriga låneutgifter kostnadsförs i den period som de hänförs till och redovisas i posten *Räntekostnader och liknande resultatposter* .

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Avskrivningar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över tillgångarnas eller komponenternas bedömda nyttjandeperiod. Avskrivningen beräknas på det avskrivningsbara beloppet vilket i de allra flesta fall utgörs av tillgångens anskaffningsvärde. I ett fåtal fall tas hänsyn till ett beräknat restvärde. Rättigheter som är baserade på avtal skrivs av över avtalstiden.

Mark och ledningsrättigheter har inte någon begränsad nyttjandeperiod och skrivs därför inte av.

Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	
-Goodwill	5-10 år
-Uttagsrätter vattenkraft	55 år
-Dataprogram	3-10 år
Materiella anläggningstillgångar	
-Byggnader och mark	
-Kraftvärmebyggnader	20-33 år
-Övriga byggnader	20-50 år
-Markanläggningar	10-50 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	
-Distributionsanläggningar	30-40 år
-Elproduktionsanläggningar	20-40 år
-Värmeproduktionsanläggningar	20-25 år
-Vindkraftanläggningar	20 år
-Kylproduktionsanläggningar	20 år
-Mätare	10 år
Inventarier, verktyg och installationer	
-Övriga inventarier	3-15 år

Goodwill avseende strategiska förvärv skrivs av över 5 år.

Avskrivningstiden för uttagsrättigheterna i Lunds Energi Norge AS baseras på avtalets löptid med Nordlandskraft AS.

Nedskrivningar

Nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar

Allmänna principer

Per balansdagen bedöms om det föreligger en indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. Om återvinningsvärdet understiger redovisat värde görs en nedskrivning som kostnadsförs.

Immateriella anläggningstilgångar som inte är färdigställda ska nedskrivningsprövas årligen.

Nedskrivningsprövningen görs per varje enskild tillgång med ett oberoende flöde av inbetalningar. Vid behov behöver tillgångarna grupperas ihop till kassagenererande enheter för att identifiera inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Nedskrivningsprövning görs i dessa fall för hela den kassagenerande enheten. En nedskrivning redovisas när en tillgång eller en kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningen belastar resultaträkningen.

Beräkning av återvinningsvärdet

Återvinningsvärdet utgörs av det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor före skatt som återspeglar aktuella, marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och den risk som är förknippad med den specifika tillgången eller den kassagenerande enheten. Beräkningen gör per tillgång eller kassagenererande enhet.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivningar av andra immateriella och materiella anläggningstillgångar än goodwill återförs om skälen som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet vid den senaste nedskrivningen har förändrats.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar
Allmänna principer
Per varje balansdag görs en bedömning av om det finns någon indikation på att en eller flera finansiella anläggningstillgångar har minskat i värde. Om en sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde, se ovan.

Återföring av nedskrivning
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar återförs om de skäl som låg till grund för nedskrivningen har förändrats.

Balansräkning

Immateriella anläggningstillgångar

Aktiverade utvecklingsutgifter
Utgifter för utveckling där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer redovisas som en tillgång i balansräkningen om produkten eller processen är tekniskt eller kommersiellt användbar och koncernen har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Anskaffningsvärdet för denna utveckling inkluderar utgifter för material, direkta utgifter för lön och indirekta utgifter som kan hänföras till tillgången på ett rimligt och konsekvent sätt. Motsvarande belopp har överförts till Fond för utvecklingsutgifter. Övriga utvecklingsutgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Aktiverade utvecklingsutgifter redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar.

Goodwill
Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för ett rörelseförvärv eller ett inkråmsförvärv och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser.

Goodwill redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar.

Övriga immateriella anläggningstillgångar
Övriga immateriella anläggningstillgångar inkluderar koncessioner, patent och liknande rättigheter. Dessa redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Borttagande från balansräkningen
Immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte framtida ekonomiska fördelar väntas från användning, utrangering eller avyttring av tillgången.
När immateriella anläggningstillgångar avyttras bestäms realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna *Övriga rörelseintäkter* eller *Övriga rörelsekostnader*.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången sannolikt kommer att tillfalla koncernen och anskaffningsvärdet kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Anskaffningsvärde
I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset och utgifter som är direkt hänförbara till inköpet och syftar till att bringa tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med företagsledningens avsikt med förvärvet. Som direkt hänförbara utgifter hänförs utgifter för leverans, hantering, installation och montering, lagfarter samt konsulttjänster. Låneutgifter som är direkt hänförliga till investeringar i anläggningstillgångar som tar betydande tid i anspråk att färdigställa inräknas i anskaffningsvärdet under uppförandeperioden. Anskaffningsvärdet reduceras med offentliga bidrag som erhållits för förvärv av anläggningstillgångar.

Tillkommande utgifter
Tillkommande utgifter aktiveras endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Utbyte av komponenter räknas in i tillgångens redovisade värde. Om inte kostnadsförs utgifter under det räkenskapsår som de uppkommer.

Reparationer och underhåll kostnadsförs löpande.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Elcertifikat och utsläppsrätter

Elcertifikat och utsläppsrätter värderas till verkligt värde vid produktionstillfället eller tilldelningen. Dessa tillgångar utgör immateriella rättigheter och är att jämställa med betalningsmedel eftersom de som huvudregel ska användas för att reglera den skuld som uppkommer genom förbrukning eller försäljning och därav redovisas elcertifikat och utsläppsrätter under kortfristig fordran alternativt kortfristig skuld.

Elcerfikat och utsläppsrätter värderas enligt lägsta värdets princip.

Finansiella instrument

Allmänna principer

Koncernen har valt att tillämpa kapitel 11 i K3 för värdering av finansiella instrument.
Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde vilket motsvarar instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när koncernen blir part enligt instrumentets avtalsenliga villkor. Kundfordringar redovisas när faktura har skickats till kund. Skuld tas upp när motparten har utfört sin prestation och koncernen därmed har en avtalsenlig skyldighet att betala även om faktura inte har erhållits. Leverantörsskulder redovisas när faktura har mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, förfaller eller när koncernen förlorar kontrollen över rättigheterna. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

Kundfordringar och liknande fordringar

Kundfordringar och liknande fordringar är finansiella tillgångar med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa med belopp. Fordringar uppkommer då koncernen tillhandahåller pengar, varor eller tjänster direkt till kredittagararen utan avsikt att bedriva handel med fordringsrätterna. Kundfordringar och liknande fordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde menas det värde som framkommer när instrumentets förväntade kassaflöde diskonteras med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället. Kundfordringar värderas därmed till det värde som beräknas inflyta, dvs. med avdrag för osäkra fordringar. Nedskrivning av kundfordringar redovisas i posten *Övriga externa kostnader*.

Finansiella skulder

Samtliga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde, dvs. det förväntade kassaflödet diskonterat med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället. Det innebär att leverantörsskulder som har kort förväntad löptid värderas till nominellt belopp.

Derivatinstrument

Koncernen använder olika typer av derivatinstrument (terminer, optioner och swappar) för att säkra olika finansiella risker och då framförallt valutarisker, råvaruprisrisker och ränterisker. Här ingår inte energiderivat som förväntas regleras med leverans av el och annan energi.

Derivatinstrument värderas enligt lägsta värdets princip. Derivatinstrument med negativt värde värderas till det belopp som för koncernen är mest förmånligt om förpliktelsen regleras eller överlåts på balansdagen.

Samtliga derivatinstrument har identifierats som säkringsinstrument i effektiva säkringsförhållanden.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för derivatinstrumnet som ingår i ett dokumenterat säkringssamband. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning krävs att det finns en tydlig koppling till den säkrade posten och att säkringen effektivt skyddar den säkrade positionen.
Vinster och förluster avseende säkringar redovisas vid samma tidpunkt som vinster och förluster på de poster som säkrats.

Säkringsredovisningen upphör när säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in samt när säkringen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Varulager

Varulager värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet utgörs av inköpspris och utgifter direkt hänförliga till inköpet. Nettoförsäljningsvärdet utgörs av det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten med avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

Anskaffningsvärdet har fastställts genom tillämpning av först-in, först-ut-metoden (FIFU).

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.
Valutakursvinster och -förluster som uppkommer redovisas i posterna *Övriga rörelseintäkter* och *Övriga rörelsekostnader*. Övriga valutakursvinster och -förluster redovisas under rubriken *Resultat från finansiella poster*.

När en fordran eller skuld har terminssäkrats och denna säkring uppfyller kraven för säkringsredovisning värderas fordran eller skulden till terminskursen vid säkringstillfället, se Säkringsredovisning nedan.

Inkomstskatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppkjuten skatt. Inkomstskatt redovisas i resultaträkningen utom då den underliggande transaktionen redovisas i eget kapital varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital. Aktuella skattefordringar och skatteskulder samt uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas om det finns en legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt

Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Aktuell skatt värderas till det sannolika beloppet enligt de skattesatser och skatteregler som gäller per balansdagen och nuvärdesberäknas inte.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktiga resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatt beräknas på samtliga temporära skillnader, dvs. skillnaden mellan de redovisade värdena för tillgångar och skulder och deras skattemässiga värden samt skattemässiga underskott, Uppskjuten skatt redovisas inte på temporära skillnader som härrör från den första redovisningen av goodwill. Förändringar i uppskjuten skatteskuld eller uppskjuten skattefordran redovisas i resultaträkningen om inte förändringen är hänförlig till en post som redovisas i eget kapital.

Uppskjuten skatteskuld och uppskjuten skattefordran värderas enligt de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skattefordran värderas till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas per varje balansdag för att återspegla aktuell bedömning av framtida skattemässiga resultat.

Koncernen redovisar ingen uppskjuten skatt på temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag, filialer, intresseföretag eller gemensamt styrda företag eftersom koncernen kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det är uppenbart att de temporära skillnaderna inte kommer att återföras inom en överskådlig framtid.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resuser kommer att krävas för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Om effekten av när i tiden betalningen sker är väsentlig redovisas avsättningen till nuvärdet av de framtida betalningar som krävs för att reglera förpliktelsen. Diskonteringsräntan utgörs av den räntesats som före skatt avspeglar aktuell marknadsbedömning av det tidsberoende värdet av pengar och de risker som är förknippade med framtida betalningar till den del riskerna inte betaktas genom att justeringar gjorts vid bedömningen av de framtida betalningarna.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Avsättningen tas endast i anspråk för de utgifter som avsättningen ursprungligen var avsedd för.

Eventuell gottgörelse som koncernen är så gott som säker på att kunna erhålla av en extern part avseende förpliktelsen redovisas som en separat tillgång. Denna tillgång kan dock inte överstiga beloppet för den hänförliga avsättningen.

Avsättningen prövas per varje balansdag och justeringar av avsättningen redovisas i resultaträkningen.

Avsättning för avbrottsersättning görs i den period som avbrottet skett under förutsättning att avbrottet ger upphov till en förpliktelse och avsättningens storlek kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Gottgörelse från försäkringsföretag redovisas som tillgång.

Skulder

Skulder för elcertifikat, utsläppsrätter och ursprungsgarantier

Skulder för elcertifikat och utsläppsrätter ursprungsgarantier uppkommer i takt med försäljning (elcertifikat) och utsläpp (utsläppsrätter). Skulden värderas till samma värde som tilldelade och anskaffade rättigheter. Här tas även hänsyn till avtal om framtida leverans av rättigheter och möjligheten till reglering av elcertifikat genom betalning av kvotpliktsavgift.

Skulder för elcertifikat, utsläppsrätter och ursprungsgarantier redovisas i som en övrig kortfristig skuld.

Övrigt

Eventualförpliktelser

Som eventualförpliktelse redovisas
* en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll, inträffar eller uteblir, eller
* en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Likvida medel

Likvida medel utgörs av disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut och kortfristiga, likvida placeringar som lätt kan omvandlas till ett känt belopp och som är utsatta för en obetydlig risk för värdefluktuationen. Sådana placeringar har en löptid på maximalt tre månader.

Redovisningsprinciper - undantagsregler i juridisk person

Aktieägartillskott

Moderföretaget redovisar lämnade och återbetalda aktieägartillskott till och från dotterföretag som en ökning respektive minskning av värdet på andelarna i dotterföretaget.

Koncernbidrag

Samtliga lämnade och erhållna koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner.

Utdelningar från dotterföretag

Utdelningar från dotterföretag intäktsredovisas när moderföretagets rätt till utdelning bedöms som säker och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Andelar i intresseföretag, gemensamt styrda företag och övriga företag som det finns ägarintresse i

I moderföretaget redovisas innehaven till anskaffningsvärde eventuellt minskat med nedskrivningar. Utdelningar från intresseföretag och joint ventures redovisas som intäkt.

Varulager

Varulagret värderas till 97% av anskaffningsvärdet.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt ingår i obeskattade reserver.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Upprättande av års- och koncernredovisning enligt K3 kräver att företagsledning och styrelse gör antaganden om framtiden och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar på balansdagen som innebär en betydande risk för en väsentlig justering av de redovisade värdena för tillgångar och skulder i framtiden. Det görs också bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i denna års- och koncernredovisning.

Uppskattningar och bedömningar baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer som under rådande förhållanden anses vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar används sedan för att fastställa redovisade värden på tillgångar och skulder som inte framgår tydligt från andra källor.

Uppskattningar och bedömningar ses över årligen.

Det slutliga utfallet av uppskattningar och bedömningar kan komma att avvika från nuvarande uppskattningar och bedömningar. Effekterna av ändringar i dessa redovisas i resultaträkningen under det räkenskapsår som ändringen görs samt under framtida räkenskapsår om ändringen påverkar både aktuellt och kommande räkenskapsår.

Viktiga uppskattningar och bedömningar beskrivs nedan.

Effekter av elnätsregleringen
I koncernen finns elnätsverksamhet som regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen. De avgifter som elnätverksamheten tar ut av sina kunder ligger inom ramen för vad som är tillåtet.

Prövning av nedskrivningsbehov för immateriella och materiella anläggningstillgångar
Koncernen har betydande värden redovisade i balansräkningen avseende immateriella och materiella anläggningstillgångar. Dessa testas för nedskrivningsbehov i enlighet med de redovisningsprinciper som beskrivs i koncernens Not 1 *Redovisnings- och värderingsprinciper* . Återvinningsvärden för kassagenererande enheter har fastställts genom beräkning av nyttjandevärden eller verkligt värde minus försäljningskostnader. För dessa beräkningar måste vissa uppskattningar göras avseende framtida kassaflöden och andra adekvata antaganden avseende exempelvis avkastningskrav.

Inkomstskatter och uppskjutna skatter
Koncernen redovisar i sin balansräkning uppskjutna skattefordringar och skulder vilka förväntas bli realiserade i framtida perioder. Vid beräkning av dessa uppskjutna skatter måste vissa antaganden och uppskattningar göras avseende framtida skattekonsekvenser som hänför sig till skillnaden mellan i balansräkningen redovisade tillgångar och skulder och motsvarande skattemässiga värden.

Uppskattningarna inkluderar även att skattelagar och skattesatser kommer att vara oförändrade samt att gällande regler för utnyttjande av förlustavdrag inte kommer att ändras.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 3 Nettoomsättning exkl. punktskatter

Nettoomsättning per verksamhetsgren

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
El	1 610 679	1 824 703	-	-
Fjärrvärme/fjärrkyla	805 990	854 904	-	-
Gas	142 299	155 777	-	-
Fiber	55 022	54 401	-	-
Entreprenader	443 384	380 780	-	-
Övrigt	14 745	96 513	-	-
Nettoomsättning exkl. punktskatter	**3 072 119**	**3 367 078**	**0**	**0**
Punktskatter	584 222	582 526	-	-
Nettoomsättning	3 656 341	3 949 604	0	0

Omstrukturering i koncernen ger förskjutningar gentemot jämförelseåret
Punktskatter avser allmän energiskatt

Not 4 Leasing

Operationell leasing
Koncernen leasar tillgångar enligt avtal om operationell leasing. Kostnadsförda leasingavgifter under året uppgår till 21 833 (24 689), varav moderföretaget uppgår till 0 (0).
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Inom 1 år	20 685	20 162	-	-
1-5 år	16 737	18 367	-	-
Summa	**37 422**	**38 529**	**0**	**0**

Finansiell leasing
Koncernen innehar finansiella leasingavtal som vid årets utgång uppgår till 36 198 (38 690). Rörliga avgifter i resultatet avser ränteintäkter och uppgår till 618 tkr under året.
Framtida ej intjänade minimileaseavgifter förfaller enligt följande:

	Koncernen	
	2020	**2019**
Inom 1 år	3 123	3 142
1-5 år	15 154	15 253
Senare än 5 år	17 921	20 317
Summa	**36 198**	**38 712**

Not 5 Ersättning till revisorer

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdraget	1 728	1 676	-	41
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	290	180	-	-
Skatterådgivning	107	174	-	-
Andra uppdrag	549	893	-	-
Summa	**2 674**	**2 923**	**0**	**41**
PricewaterhouseCooper AS och PricewaterhouseCooper AB				
Revisionsuppdraget	80	73	-	-
Andra uppdrag	-	122	-	-
Summa	**80**	**195**	**0**	**0**
Lekmannarevision	64	58	-	-
Självständigt biträde till lekmannarevisorer	200	110	-	-
Totala ersättningar till revisorer	**3 018**	**3 286**	**0**	**41**

Revisionskostnader för moderföretaget Kraftringen AB betalas av annat koncernföretag.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 6 Löner och ersättningar

Löner och ersättningar till anställda

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Löner och andra ersättningar				
Styrelse och verkställande direktör	8 439	7 216	-	-
Övriga anställda	297 031	295 467	-	-
Summa löner och andra ersättningar	**305 470**	**302 683**	**0**	**0**
Sociala kostnader				
Pensionskostnader	35 025	38 399	-	-
Varav för styrelse och verkställande direktör	1 658	1 309	-	-
Övriga sociala kostnader	102 547	104 918	-	-
Summa sociala kostnader	**137 572**	**143 317**	**0**	**0**

Avgångsvederlag m m
Avtal träffats med de verkställande direktörerna om avgångsvederlag motsvarande tolv månadslöner vid uppsägning från företagets sida. Enligt anställningsavtalet gäller sex månaders ömsesidiag uppsägningstid.

Medelantalet anställda

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Kvinnor	158	161	-	-
Män	416	434	-	-
Totalt	**574**	**595**	**0**	**0**

Könsfördelning i styrelse och företagsledning (antal)

	Moderföretaget	
	2020	**2019**
Styrelse		
Kvinnor	3	3
Män	8	8
Totalt	11	11
Övriga ledande befattningshavare		
Kvinnor	-	-
Män	-	-
Totalt	0	0

Not 7 Resultat från andelar i koncernföretag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Utdelning	-	-	146 991	112 433
Summa	**0**	**0**	**146 991**	**112 433**

Not 8 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Utdelningar	20	1 423	-	-
Resultatandel från finansiell leasingfordran	618	669	-	-
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	-647	-	-	-
Summa	**-9**	**2 092**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 9 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ränteintäkter från koncernföretag			-	-
Ränteintäkter från övriga företag	1 617	2 186	-	-
Valutakursdifferenser på kortfristiga fordringar	676	2 857	-	-
Summa	**2 293**	**5 043**	**0**	**0**

Not 10 Räntekostnader och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Räntekostnader till koncernföretag			-	-1
Räntekostnader till övriga företag	-57 110	-52 521	-	-
Övriga finansiella kostnader	-107	-	-	-
Valutakursdifferenser på skulder	-870	-1 160	-	-
Summa	**-58 087**	**-53 681**	**0**	**-1**

Lånekostnader om totalt 0 tkr (0) har inräknats i tillgångarnas anskaffningsvärde.

Not 11 Bokslutsdispositioner

	Moderföretaget	
	2020	**2019**
Erhållna koncernbidrag	1	2
Summa	**1**	**2**

Not 12 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Aktuell skatt	-32 392	-15 721	-	-
Uppskjuten skatt	-50 011	-66 719	-	-
Summa	**-82 403**	**-82 440**	**0**	**0**
Redovisat resultat före skatt	360 487	381 564	146 991	112 433
Skatt enligt gällande skattesats (21,4%)	-77 144	-81 655	-31 456	-24 061
Utdelning aktier i dotterföretag			31 456	24 061
Effekt av andra skattesatser för utländskt dotterföretag	53	213	-	-
Skatt på resultatandel i intresseföretag	-9 840	5 954	-	-
Ej avdragsgill/ej skattepliktig återföring nedskrivning	-146	596	-	-
Effekter hänförliga till elcertifikat o utsläppsrätter	1 040	-905	-	-
Avskrivning goodwill	-2 150	-2 507	-	-
Avskrivning övervärde	-3 131	-3 058	-	-
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-4 446	-2 999	-	-
Aktiverat underskottsavdrag i utländskt dotterföretag	2 954	-1 393	-	-
Förändring uppskj skatt i utländskt dotterföretag	-1 171	1 413	-	-
Ej skattepliktiga intäkter	11 486	1 786	-	-
Skatt hänförlig till föregående år	92	-153	-	-
Förändring procentsats uppskjuten skatt		268	-	-
Skatt på förvärvat resultat	-	-	-	-
Redovisad skattekostnad	**-82 403**	**-82 440**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	15 438	48 955	-	-
Inköp	178	63	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	-33 580	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**15 616**	**15 438**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-10 701	-41 743	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	33 580	-	-
Årets avskrivningar	-1 290	-2 538	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-11 991**	**-10 701**	**0**	**0**
Redovisat värde	**3 625**	**4 737**	**0**	**0**

Not 14 Ledningsrätter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	1 588	1 588	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 588**	**1 588**	**0**	**0**
Redovisat värde	**1 588**	**1 588**	**0**	**0**

Not 15 Uttagsrätter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	321 030	310 977	-	-
Valutakursdifferenser	-31 113	10 053	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**289 917**	**321 030**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-117 262	-107 538	-	-
Valutakursdifferenser	11 463	-3 382	-	-
Årets avskrivningar	-5 754	-6 342	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-111 553**	**-117 262**	**0**	**0**
Redovisat värde	**178 364**	**203 768**	**0**	**0**

Posten består av uttagsrätter som koncernen har förvärvat genom dotterföretagen Lunds Energi Norge A/S och Skånska Energi AB.

Not 16 Goodwill

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	64 609	64 609	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**64 609**	**64 609**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-54 134	-42 073	-	-
Årets avskrivningar	-10 389	-12 061	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-64 523**	**-54 134**	**0**	**0**
Redovisat värde	**86**	**10 475**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 17 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	646 814	563 225	-	-
Inköp	-	1 440	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-7	-4 132	-	-
Omklassificeringar	-	86 281	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**646 807**	**646 814**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-233 338	-216 415	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	1 634	-	-
Årets avskrivningar	-18 459	-18 557	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-251 797**	**-233 338**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-10 585	-3 548	-	-
Årets nedskrivningar	-	-7 037	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-10 585**	**-10 585**	**0**	**0**
Redovisat värde	**384 425**	**402 891**	**0**	**0**

Not 18 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	10 190 746	9 870 355	-	-
Inköp	121 180	100 908	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-76 027	-115 118	-	-
Omklassificeringar	371 775	334 601	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**10 607 674**	**10 190 746**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 980 793	-4 764 531	-	-
Försäljningar/utrangeringar	66 126	83 730	-	-
Årets avskrivningar	-307 582	-299 992	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-5 222 249**	**-4 980 793**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-85 274	-77 196	-	-
Återförda nedskrivningar	6 716	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	6 093	-	-
Årets nedskrivningar	-	-14 171	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-78 558**	**-85 274**	**0**	**0**
Redovisat värde	**5 306 867**	**5 124 679**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 19 Inventarier, verktyg och installationer

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	125 085	86 940	-	-
Inköp	318	4 343	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-11 838	-6 591	-	-
Omklassificeringar	542	40 393	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**114 107**	**125 085**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-66 241	-51 418	-	-
Försäljningar/utrangeringar	11 655	4 909	-	-
Omklassificeringar	-	-6 745	-	-
Årets avskrivningar	-11 079	-12 987	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-65 665**	**-66 241**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-384	-8	-	-
Årets nedskrivningar	-	-376	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-384**	**-384**	**0**	**0**
Redovisat värde	**48 058**	**58 460**	**0**	**0**

Not 20 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	555 619	659 577	-	-
Kostnadsförda och intäktsförda projekt	3 217	-4 363	-	-
Inköp	240 875	354 939	-	-
Omklassificeringar	-372 318	-454 534	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**427 393**	**555 619**	**0**	**0**
Redovisat värde	**427 393**	**555 619**	**0**	**0**

Not 21 Andelar i koncernföretag

	Moderföretaget	
	2020	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	2 000 000	2 000 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 000 000**	**2 000 000**
Redovisat värde	**2 000 000**	**2 000 000**

Dotterföretag	Org nr	Säte	Andel, % kapital	Antal andelar	Redovisat värde 2020	2019
Kraftringen Energi AB (publ.)	556100-9852	Lund	100,0	4 867 242	2 000 000	2 000 000
					2 000 000	**2 000 000**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 22 Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	87 559	60 760	-	-
Aktieägartillskott	30 243	-	-	-
Återbetalning av aktieägartillskott	-	-1 000	-	-
Försäljning	-	-25	-	-
Likvidation Prometera	-1 671	-		
Resultatandel i intresseföretag	-45 984	27 824		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**70 147**	**87 559**	**0**	**0**
Redovisat värde	**70 147**	**87 559**	**0**	**0**

I koncernens redovisning

Intresseföretag	Org nr	Säte	Andel, % kapital (röster)	Justerat EK 1) / Årets resultat 2)	Redovisat värde 2020	2019
Direkt ägda						
Modity Energi Trading AB	556643-4410	Lund	50,0 (50,0)	61 336 / -45 983	70 147	85 888
Prometera AB	556872-5641	Helsingborg	-	-	-	1 671
					70 147	**87 559**

1) Med justerat eget kapital avses den ägda andelen av företagets egena kapital inklusive eget kapitalandelen av obeskattade reserver.

2) Med årets resultat avses ägarandelen av företagets resultat efter skatt inklusive eget kapitalandelen i årets förändring av obeskattade reserver.

Not 23 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	178	178	-	-
Förvärv	510	-	-	-
Försäljning	-3	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**685**	**178**	**0**	**0**
Redovisat värde	**685**	**178**	**0**	**0**

Företag	Org nr	Antal andelar	Koncernen 2020	2019	Moderföretaget 2020	2019
Tidaholms Vind Ek för	769603-6511	1 000	100	100	-	-
Insats i Värmek	716419-3323	65	65	65	-	-
Lundavind	769600-4188	-	-	3	-	-
Eolus Vind AB	556389-3956	1 250	10	10		
Sydlänk AB	559260-4378	10 000	510	-	-	-
			685	**178**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 24 Uppskjuten skattefordran

Koncernen	**2020**			**2019**		
	Temporär skillnad	Uppskjuten skuld	Uppskjuten fordran	Temporär skillnad	Uppskjuten skuld	Uppskjuten fordran
Övriga temporära skillnader						
Byggnader och mark	5 070	-	1 044	3 853	-	794
Finansiella anläggningstillgångar	760	-	156	647	-	133
Elcertifikat och utsläppsrätter	1 168	-	241	990	-	218
Lager	175	36	-	165	34	-
Underskottsavdrag dotterföretag			145			-
Underskottsavdrag utl dotterföretag			2 955			-
Valutaeffekt utl dotterföretag			-41			-
Delsumma		36	4 500		34	1 145
Kvittning		-36	-36		-34	-34
Redovisat värde			**4 464**			**1 111**

Not 25 Andra långfristiga fordringar

	Koncernen		**Moderföretaget**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	54 083	48 536	-	-
Uttag	-1 703	-	-	-
Värdeförändring	-3 120	-3 141	-	-
Tillkommande fordringar	2 319	8 688	-	-
Omklassificeringar	-168	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**51 411**	**54 083**	**0**	**0**
Redovisat värde	**51 411**	**54 083**	**0**	**0**

Posten avser leasingfordran, för jämförelseåret även kapitalförsäkring för pensionsåtagande.

Not 26 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		**Moderföretaget**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Upplupen energiförsäljning	295 756	304 825	-	-
Återsökt energiskatt	-	1 473	-	-
Upplupna elcertifikat	431	901	-	-
Upplupna entreprenadintäkter	21 465	20 985	-	-
Övriga upplupna intäkter	2 538	14 104	-	-
Förutbetalda kostnader	9 753	-	-	-
Redovisat värde	**329 943**	**342 288**	**0**	**0**

Not 27 Aktiekapital

Aktiekapitalet i Kraftringen AB består enbart av till fullo betalda stamaktier med ett kvotvärde om 1 kr. Alla aktier har samma rätt till utdelning och återbetalning av insatt kapital samt motsvarar en röst på Kraftringen ABs bolagsstämma.

	Moderföretaget	
Tecknade och betalda aktier:	**2020**	**2019**
Vid årets början	1 000 000	1 000 000
Summa aktier vid årets slut	1 000 000	1 000 000

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 28 Annat eget kapital inkl. årets resultat

Annat eget kapital inklusive årets resultat består bl.a. av följande poster:	Uppskriv-ningsfond	Fond för utvecklings-utgifter	Kapitalan-delsfond	Ack. valuta-kursdiffe-renser
Ingående balans 2019-01-01	0	0	0	-14 762
Årets förändring	0	0	0	8 184
Ingående balans 2020-01-01	0	0	0	-6 578
Årets förändring	0	0	0	-26 132
Utgående balans 2020-12-31	0	0	0	-32 710

Not 29 Uppskjuten skatteskuld

Koncernen	**2020**			**2019**		
	Temporär skillnad	Uppskjuten fordran	Uppskjuten skuld	Temporär skillnad	Uppskjuten fordran	Uppskjuten skuld
Obeskattade reserver						
Ackumulerade överavskrivningar	4 211 760		867 623	3 931 533		809 896
Periodiseringsfonder	34 270		7 334	-		-
Övriga obeskattade reserver	-		-	-		-
Övriga temporära skillnader						
Byggnader och mark	3 781	-	779	3 237	-	667
Maskiner och andra tekniska anl.	673 186	-	138 676	724 196	-	149 184
Förändring procentsatser	-	-	-	-	-	1 252
Delsumma		0	1 014 412		0	960 999
Kvittning		0	0		0	0
Redovisat värde			**1 014 412**			**960 999**

Not 30 Övriga avsättningar

Koncernen	Återställ-ning	Pensions-avsättning	Garanti-åtgärder	Förlust-kontrakt	Totalt
Ingående redovisat värde 2019	-	19 623	2 761	-	22 384
Tillkommande avsättningar	-	-	112	-	112
Ianspråkstagna belopp	-	-	-	-	-
Återförda belopp	-	-393	-	-	-393
Årets förändring	-	-	-	-	-
Redovisat värde 2019	**0**	**19 230**	**2 873**	**0**	**22 103**
Ingående redovisat värde 2020	0	19 230	2 873	0	22 103
Omklassificering från fg år	-	-375	-	375	-
Tillkommande avsättningar	-	439	485	39	963
Ianspråkstagna belopp	-	-	-83	-	-83
Återförda belopp	-	-	-19	-	-19
Årets förändring	-	-	-	-375	-375
Redovisat värde 2020	**0**	**19 294**	**3 256**	**39**	**22 589**

Skuld till Lunds Kommun avser förmånsbestämda pensioner, beräknade enligt Tryggandelagen, intjänade för tiden innan 1993-0-01. Merparten av övriga förmånsbestämda pensionsåtaganden har lösts in genom premiebetalning till försäkringsbolag.
Koncernen har generellt garantiåtaganden på 5 år för samtliga entreprenadarbeten, i enlighet med standardavtalen AB 04 och ABT 06.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 31 Långfristiga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
Förfallotidpunkt från balansdagen:	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
Senare än ett men inom fem år	1 490 000	1 585 000	-	-
Senare än fem år	-	16 575	-	-
Redovisat värde	**1 490 000**	**1 601 575**	**0**	**0**

Not 32 Checkräkningskredit

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Beviljad limit uppgår till	120 000	155 000	-	-

Not 33 Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Energiskatter och moms	186 915	200 216	-	-
Personalens källskatt	7 235	7 434	-	-
Övriga skulder	2 613	3 152	-	-
Redovisat värde	**196 763**	**210 802**	**0**	**0**

Not 34 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Upplupna energikostnader	116 960	135 084	-	-
Upplupna räntekostnader	5 192	5 012	-	-
Upplupna personalkostnader	55 077	47 400	-	-
Upplupna revisionskostnader	785	786	-	-
Upplupna fjärrvärmekostnader	7 799	6 101	-	-
Upplupna entreprenadkostnader	205	-	-	-
Elcertifikat och utsläppsrätter	12 749	52 368	-	-
Förutbetalda anslutningsavgifter	109 106	113 569	-	-
Förutbetalda intäkter	3 155	5 944	-	-
Övriga upplupna kostnader	6 556	8 115	-	-
Redovisat värde	**317 584**	**374 379**	**0**	**0**

Not 35 Övriga poster som inte påverkar kassaflödet

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Avsättning till pensioner	440	-393	-	-
Övriga avsättningar	47	112	-	-
Nedskrivningar av immateriella och materiella anl.tillgångar	-	21 584	-	-
Nedskrivning varulager	-	-2 898	-	-
Nedskrivninga övriga tillgångar	-	7 743	-	-
Realisationsresultat på im- och materiella anl.tillgångar	1 834	-1 468	-	-
Resultatandel i intresseföretag	45 984	-27 824	-	-
Värdeförändring i intresseföretag	30 243	1 224	-	-
Orealiserade kursdifferenser	-7 075	-	-	-
Övrigt	-29	-	-	-
Summa	**71 444**	**-1 920**	**0**	**0**

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 36 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
Ställda säkerheter	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
För egna avsättningar och skulder				
Fastighetsinteckningar	-	27 850	-	-
Företagsinteckningar	-	14 600	-	-
Redovisat värde	**0**	**42 450**	**0**	**0**

	Koncernen		Moderföretaget	
Eventualförpliktelser	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
Borgensförbindelse till förmån för intresseföretag	860 943	816 769	-	-
Garantiåtaganden för entreprenader	250	-	-	-
Redovisat värde	**861 193**	**816 769**	**0**	**0**

*Enligt ansvarsfördelningen i aktieägaravtalet mellan ägarbolagen (Kraftringen Energi AB och Öresundskraft AB) till Modity Energy Trading AB uppgår koncernens regressrätt per balansdagen till 18 831 tkr (13 295).
Motsvarande del för Öresundskraft AB uppgår vid samma tidpunkt till 18 831 tkr (13 295)
Moderföretaget har ställt ut moderbolagsgarantier för dotterföretagen.

Not 37 Derivatinstrument

Säkringsredovisning och riskexponering
Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses koncernens resultat och kassaflöde till följd av förändringar i energipriser (främst biobränsle och el), valutakurser, räntenivåer, fluktuationer i refinansierings- och kreditrisker. Koncernens riskpolicy beslutas i koncernstyrelsen och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för alla finansiella risker i energi-, ränte- och valutamarknaderna.

Ansvaret för koncernens marknadsrisker förknippade med energiförsäljning, främst el, fjärrvärme och naturgas, hanteras genom koncernens intresseföretag Modity Energy Trading AB. På motsvarande sätt hanteras de finansiella transaktionerna och riskerna av moderföretagets ekonomienhet. Den övergripande målsättningen är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering respektive säkring av alla energipriser och att minimera marknadsfluktuationernas effekter på koncernens resultat. För att följa upp utvecklingen och kontrollen av den riskexponerade verksamheten finns en riskkommitté och en särskild funktionför riskkontroll.

Ränterisker
Med ränterisk avses risken för ett försämrat räntenetto eller marknadsvärde för räntebärande skulder och tillgångar som en följd av ändrade marknadsräntor. Koncernens säkringstrategi är att reducera osäkerheten beträffande den framtida räntekostnaden för upplåning till rörlig ränta. Osäkerheten är hänförlig till förändringar i den rörliga räntan. Ränterisken definieras som en referensränta vilket avser STIBOR eller motsvarande.

Valutarisker
Koncernen är exponerad för olika typer av valutarisker. Den främsta exponeringen avser köp och försäljning i utländska valutor, där risken dels kan bestå av fluktuationer i valutan för det finansiella instrumentet, kund- eller leverantörsfakturan, dels valutarisken i förväntade eller kontrakterade betalningsflöden benämnd transaktionsexponering.
För att minska valutarisken i dessa flöden säkras belopp överstigande 500 tkr. Valutariskfluktationer återfinns också i omräkningen av utländska dotterföretags tillgångar och skulder till moderföretagets funktionella valuta, så kallad omräkningsexponering.

Säkringsinstrumenten för koncernen utgörs av valutaoptioner, valutaterminer eller valutaswappar. Säkringsstrategin innebär att säkringsinstrumenten kommer att vid behov ersättas av nya säkringsinstrument vid förfall. Företagets transaktions exponeringfördelar sig framförallt mellan valutorna EUR och SEK.

Elprisrisk i kundavtal
Koncernens försäljning av el till kunder sker till såväl rörliga priser som fasta priser. Inköp av el sker till rörliga priser på elmarknaden. Sverige är indelat i fyra prisområden vilket kan innebära att priserna skiljer sig åt beroende på var elen köps in och säljs.

Koncernens elprisrisk hanteras med hjälp av finansiella elterminskontrakt som säkrar systempris. Säkringsstrategin är att reducera osäkerheten beträffande framtida kostnaden för el till de kunder med fastprisavtal.
Elpriset ska säkras i samma prisområde som den underliggande exponeringen. Genom att alla exponeringar ska prissäkras i SEK uppstår varken prisområdes - eller valutarisker inom koncernens elhandelsverksamhet.

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Elprisrisk i nätförluster
Vid eldistribution avgår en viss del av volymen i så kallad nätförlust. Koncernen har som strategi att reducera osäkerheten beträffande den framtida kostnaden för nätföluster vid eldistribution. Osäkerheten är hänförlig till förändringar i priset på el avseende den del av distribuerad el som avgår i så kallas nätförlust.

Företaget hanterar elprisrisken avseende nätförluster genom elterminer. Dotterföretaget Kraftringen Nät AB som är koncernens eldistributionsbolag erhåller i förväg fastställt pris på elpriset för aktuell period.

Energihandelsrisker
Den löpande hanteringen av koncernens energihandelsrisker hanteras i intresseföretaget Modity Energy Trading AB, vilka hanterar riskerna i enlighet med avtalat riskmandat.

Verkligt värde
Vid fastställande av verkligt värde används officiella marknadsnoteringar på bokslutsdagen. I de fall sådana saknas görs värdering genom diskontering av framtida kassaflöden till noterad marknadsränta för respektive löptid.
För övriga finansiella tillgångar och skulder motsvarar bokfört värde verkligt värde.

Nedan ges en sammanställning av koncernens derivatinstrument samt upplysning om dess verkliga värden.

Koncernen	**2020**		**2019**	
	Nom belopp	Verkligt värde	Nom belopp	Verkligt värde
Valutaterminer EUR	-	140	-	-
Ränteswappar	-1 300 000	-237 637	-1 300 000	-229 972

Moderföretaget har inga derivatinstrument.

Not 38 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Av moderföretagets nettoomsättning utgjorde 0 % (0 %) omsättning mot andra koncernföretag.
Av inköpen avsåg 0 % (0 %) rörelsekostnader och investeringar från andra koncernföretag.

Not 39 Koncernuppgifter

Kraftringen AB, org nr 556527-9758 med säte i Lund, ägs av kommunerna Lund (82,4%), Eslöv (12,0%), Hörby (3,5%) och Lomma (2,1%).

Not 40 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Under inledningen av 2021 har smittspridningen av Covid-19 fortsatt och Kraftringen har anpassat verksamheten för att minska smittspridning och säkerställa leveranssäkerheten. Hitintills har detta kunnat hanteras utan någon väsentlig påverkan på kundleveranserna eller den finansiella utvecklingen.

Not 41 Definiton av nyckeltal

Soliditet — Eget kapital + obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) / Balansomslutningen

Avkastning på eget kapital — Resultat efter finansiella poster / Genomsnittligt eget kapital inklusive andelen eget kapital av obeskattade reserver

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 42 Resultatdisposition

Till årsstämmans förfogande står vinstmedel på sammanlagt 1 999 234 525 kr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras enligt nedan:

	2020	2019
Utdelning (1 000 000 * 140,00 kr)	140 000 000	147 000 000
Balanseras i ny räkning	1 859 243 290	1 852 243 290
Summa	1 999 243 290	1 999 243 290

Lund den 9 mars 2021

Karl Branzén
Ordförande

Kenneth M Persson
1:e vice Ordförande

Lena Emilsson
2:e vice Ordförande

Sezgin Kadir
Verkställande direktör

Bernt Bertilsson
Ledamot

Cecilia Bladh in Zito
Ledamot

Jörgen Forsberg
Ledamot

Bo-Göran Hansen
Ledamot

Claes Hedlund
Ledamot

Johan Helgeson
Ledamot

Jeanette Olsson
Ledamot

Emil Öberg
Ledamot

Vår revisionsberättelse har avgivits den **2021**

Ernst & Young AB

Peter Gunnarsson
Auktoriserad revisor

Henrik Rosengren
Auktoriserad revisor

ID:a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Verifikat

Titel: Årsredovisning Kraftringen AB 2020

ID: a01724b0-80fb-11eb-a125-c595c8225ab8

Status: Signerat av alla

Skapat: 2021-03-09

Underskrifter

Kraftringen AB
Sezgin Kadir
Sezgin.Kadir@kraftringen.se
Signerat: 2021-03-09 19:07 BankID Sezgin Kadir

Kraftringen AB
Claes Hedlund
claes.hedlund.46@gmail.com
Signerat: 2021-03-09 19:40 BankID CLAES HEDLUND

Kraftringen AB
Jeanette Olsson
jeanette.olsson@abf.se
Signerat: 2021-03-09 19:52 BankID JEANETTE OLSSON

Kraftringen AB
Bernt Bertilsson
berntb@telia.com
Signerat: 2021-03-09 20:18 BankID BERNT BERTILSSON

Kraftringen AB
Emil Öberg
eo@azgrowthcapital.com
Signerat: 2021-03-09 20:59 BankID Emil Öberg

Kraftringen AB
Lena Emilsson
lena.emilsson@interpacta.se
Signerat: 2021-03-09 22:54 BankID LENA EMILSSON

Kraftringen AB
Karl Branzén
karl.g.branzen@gmail.com
Signerat: 2021-03-09 23:23 BankID KARL BRANZÉN

Kraftringen AB
Cecilia Bladh in Zito
cecilia.bladhinzito@horby.se
Signerat: 2021-03-09 23:34 BankID CECILIA BLADH IN ZITO

Kraftringen AB
Jörgen Forsberg
forsbergsandby@hotmail.com
Signerat: 2021-03-10 08:16 BankID JÖRGEN FORSBERG

Kraftringen AB
Bo-Göran Hansen
bo-goran.hansen@ownit.nu
Signerat: 2021-03-10 08:53 BankID BO GÖRAN HANSEN

Kraftringen AB
Kenneth M Persson
kenneth.m.persson@sydvatten.se
Signerat: 2021-03-10 09:15 BankID KENNETH PERSSON

Kraftringen AB
Johan Helgeson
helgesonjohan@gmail.com
Signerat: 2021-03-10 13:56 BankID JOHAN HELGESON

EY
Peter Gunnarsson
peter.gunnarsson@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 10:01 BankID Lars Johan Peter Gunnarsson

EY
Henrik Rosengren
Henrik.Rosengren@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 13:33 BankID Pär Henrik Rosengren

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma
Finansiell rapport Kraftringen AB 2020.pdf	125.1 kB	de88 aa02 9db1 998b bfa4 cf8f 88d9 ef58 f271 5b9b b961 7221 9770 7595 b85b d31d

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2021-03-09	18:48	Skapat | Linnea Lindberg, Kraftringen Energi AB 5561009852. IP: 193.15.253.25
2021-03-09	19:07	Signerat | Sezgin Kadir, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av Sezgin Kadir. IP: 90.229.222.242
2021-03-09	19:40	Signerat | Claes Hedlund, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av CLAES HEDLUND. IP: 77.244.233.224
2021-03-09	19:52	Signerat | Jeanette Olsson, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av JEANETTE OLSSON. IP: 188.151.238.76
2021-03-09	20:18	Signerat | Bernt Bertilsson, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av BERNT BERTILSSON. IP: 78.67.233.126
2021-03-09	20:59	Signerat | Emil Öberg, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av Emil Öberg. IP: 78.70.9.93
2021-03-09	22:54	Signerat | Lena Emilsson, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av LENA EMILSSON. IP: 80.70.159.121
2021-03-09	23:23	Signerat | Karl Branzén, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av KARL BRANZÉN. IP: 90.232.84.150
2021-03-09	23:34	Signerat | Cecilia Bladh in Zito, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av CECILIA BLADH IN ZITO. IP: 185.247.238.144
2021-03-10	08:16	Signerat | Jörgen Forsberg, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av JÖRGEN FORSBERG. IP: 193.241.212.174
2021-03-10	08:53	Signerat | Bo-Göran Hansen, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av BO GÖRAN HANSEN. IP: 84.216.58.98
2021-03-10	09:15	Signerat | Kenneth M Persson, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av KENNETH PERSSON. IP: 130.235.105.85
2021-03-10	13:56	Signerat | Johan Helgeson, Kraftringen AB Genomfört med: BankID av JOHAN HELGESON. IP: 213.66.190.27
2021-03-15	10:01	Signerat | Peter Gunnarsson, EY Genomfört med: BankID av Lars Johan Peter Gunnarsson. IP: 84.216.56.2
2021-03-15	13:33	Signerat | Henrik Rosengren, EY Genomfört med: BankID av Pär Henrik Rosengren. IP: 145.62.64.102

Verifikat utfärdat av Egreement AB
Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.
Verifikation, version: 1.13

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Kraftringen AB, org.nr 556527-9758

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Kraftringen AB för år räkenskapsåret 2020.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

ID:d6a20410-80ff-11eb-aea9-8b2ea2b33a94 Status: Signerat av alla

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Kraftringen AB för räkenskapsåret 2020 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Malmö den

Ernst & Young AB

Peter Gunnarsson
Auktoriserad revisor

Henrik Rosengren
Auktoriserad revisor

ID:d6a20410-80ff-11eb-aea9-8b2ea2b33a94 Status: Signerat av alla

Verifikat

Status: Signerat av alla

Titel: Revisionsberättelse Kraftringen AB

Skapat: 2021-03-09

ID: d6a20410-80ff-11eb-aea9-8b2ea2b33a94

Underskrifter

EY
Peter Gunnarsson
peter.gunnarsson@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 10:03 BankID Lars Johan Peter Gunnarsson

EY
Henrik Rosengren
Henrik.Rosengren@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 13:34 BankID Pär Henrik Rosengren

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma
KAB Revisionsberättelse.pdf	100.7 kB	f7fa a0ac 96a7 36a6 fdc4 6660 f05d 4561 c5ee f5e9 444b fef1 7480 bee3 ecd2 b39d

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2021-03-09	18:52	Skapat | Linnea Lindberg, Kraftringen Energi AB 5561009852. IP: 193.15.253.25
2021-03-15	10:03	Signerat | Peter Gunnarsson, EY Genomfört med: BankID av Lars Johan Peter Gunnarsson. IP: 84.216.56.2
2021-03-15	13:34	Signerat | Henrik Rosengren, EY Genomfört med: BankID av Pär Henrik Rosengren. IP: 145.62.64.102

Verifikat utfärdat av Egreement AB
Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.
Verifikation, version: 1.13

Lekmannarevisorer i
Kraftringen AB

Lekmannarevisorer i
Kraftringen Energi AB (publ)

Styrelsen för
Kraftringen AB

Styrelsen för
Kraftringen Energi AB (publ)

Granskningsredogörelse 2020

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorns arbete regleras i Aktiebolagslagens (ABL) 10 kap. Lekmannarevisorn skall granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.
De förtroendevalda revisorernas uppgifter regleras i Kommunallagens 12 kap 1 §. Här anges att revisorerna årligen granskar, i den omfattning som följer av god revisionssed, all den verksamhet som bedrivs inom nämndens verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt 10 kap. 3-5 §§, även verksamheten i de företagen. Samordnad revision mellan kommunen och dess företag är således ett av redskapen för ägarens kontroll och uppföljning och därmed en del i en aktiv ägarstyrning.

Lekmannarevisorerna har i sin granskning biträtts av certifierad kommunal revisor från EY. Nedan redogörs för det arbete som vi bedrivit under 2020 när det gäller vårt ställningstagande som redovisas i granskningsrapporten.

Planering

Enligt ABL 10 kap. är det angeläget att revisorerna och lekmannarevisorerna tar till vara varandras erfarenheter och kunskaper. Under 2020 har därför lekmannarevisorer, certifierad kommunal revisor och auktoriserad revisor sammanträffat med företrädare för revisionsutskottet för att diskutera revisorernas planering av granskningar, bolagets utveckling samt aktuella frågor. Lekmannarevisorerna har i sin granskning haft möjlighet att få svar på de frågor som ställts kring bolagets verksamhet. Vi har också tagit del av den ingående granskning av den interna kontrollen som genomförts av de auktoriserade revisorerna.

Risk- och väsentlighetsanalys
Under 2019 initierade lekmannarevisorerna ett internt arbete med att ta fram en risk- och väsentlighetsanalys. Arbetet har fortsatt under 2020 och resulterat i en revisionsplan för 2021–2024. Revisionsplanen innehåller identifierade riskområden inom ramen för bolagets internkontrollprocess, övergripande riskområden, tidigare genomförda granskningar och relevanta granskningsinsatser.

Genomförd granskning

Granskning avseende arbetsmiljöarbetet

Vår sammanfattande bedömning är att det till stor del bedrivs ett systematiskt och tillräckligt arbetsmiljöarbete utifrån lagstiftning samt egna mål och riktlinjer på Kraftringen Energi AB. Det finns ett ledningssystem för det systematiska arbetsmiljöarbetet med tydliga rutiner och riktlinjer, dock saknas dokumenterad rollbeskrivning för styrelsen.

Vi noterar att det genomförs utbildningar inom arbetsmiljö för både chefer och medarbetare men att ledarskapet är avgörande för att implementera en säkerhetskultur, vilket vi noterat som ett förbättringsområde. Detta utifrån att uppföljning av säkerhetskulturindex visar att alla avdelningar inte arbetar löpande med att förbättra arbetsmiljön samt att det förekommit att medarbetare inte känt till risker på arbetsplatsen och inte följt rutiner och riktlinjer. Vi ser därför positivt på att Kraftringen har påbörjat ett ledarskapsprogram med inriktning på arbetsmiljö.

Vi bedömer uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och den fysiska arbetsmiljön som delvis tillräcklig, medan vi bedömer att uppföljning av den psykosociala arbetsmiljön inte är tillräcklig. Vi ser utöver det en risk i att avvikelser inte anmäls, vilket påverkar uppföljningen och att det inte vidtas tillräckliga åtgärder. Sammantaget förekommer ett stort arbete med den fysiska arbetsmiljön medan vi bedömer att arbetet med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön bör utvecklas. Det ska tilläggas att uppföljningen visar att arbetet med arbetsmiljön går åt rätt håll utifrån att resultat på medarbetarindex, säkerhetskulturindex och förbättringskultur har ökat sedan föregående mätningar, vilket vi ser positivt på.

Lekmannarevisorernas bedömning redovisas i granskningsrapport

Resultatet av den samordnade revisionen tar sig uttryck i den revisionsberättelse som lämnas till fullmäktige av revisorerna avseende kommunens samlade verksamhet. Som bilaga till revisionsberättelsen ingår lekmannarevisorernas *granskningsrapport* avseende de båda bolagen. I granskningsrapporten redovisas vår bedömning av hur bolagens verksamhet skötts, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om bolagens agerande är tillfredsställande.

Lekmannarevisorer i
Kraftringen AB

Till årsstämman i Kraftringen AB
Org nr 556527-9758

Granskningsrapport för år 2020

Vi utsedda lekmannarevisorer från Eslövs Kommun, Hörby kommun, Lomma kommun och Lunds kommun har granskat Kraftringen AB:s verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunernas revisionsreglemente samt utifrån av bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Genomförd granskning har upptagits i granskningsredogörelse vilken överlämnats till styrelsen.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Den 9 / 3 2021

_____	_____
Lars Trägen	Kenneth Jönsson
Lunds kommun	Eslövs kommun
_____	_____
Remco Andersson	Göran Andersson
Lomma kommun	Hörby kommun

Penneo dokumentnyckel: 6PV37-KMSOF-VTNE6-YAMJZ-8MMHP-I35V0

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Remco Andersson
Lekmannarevisor
Serienummer: 19530220xxxx
IP: 94.191.xxx.xxx
2021-03-09 14:44:34Z

GÖRAN ANDERSSON
Lekmannarevisor
Serienummer: 19480313xxxx
IP: 78.70.xxx.xxx
2021-03-09 19:35:00Z

Bo Kenneth Jönsson
Lekmannarevisor
Serienummer: 19510128xxxx
IP: 78.67.xxx.xxx
2021-03-10 10:25:01Z

LARS TRÄGEN
Lekmannarevisor
Serienummer: 19760323xxxx
IP: 80.217.xxx.xxx
2021-03-10 13:40:34Z

Penneo dokumentnyckel: 6PV37-KMSOF-VTNE6-YAMJZ-8MMHP-I35V0

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet
Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på **https://penneo.com/validate**

Styrelsen och verkställande direktören för

Kraftringen Energi AB (publ)

Org nr 556100-9852

får härmed avge

Finansiella rapporter

för räkenskapsåret 2020-01-01 -- 2020-12-31

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	6
Balansräkning	7
Eget kapital rapport	9
Kassaflödesanalys	10
Redovisningsprinciper	11
Väsentliga uppskattningar och bedömningar	19
Noter	20
Underskrifter	34

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Förvaltningsberättelse

Kraftringen och ägardirektiv
Företaget ägs av Kraftringen AB (556527-9758) med säte i Lund. Detta företag ägs i sin tur av kommunerna Lund (82,4 %), Eslöv (12,0 %), Hörby (3,5 %) och Lomma (2,1 %).
Ägarna har, i ägardirektiv till moderföretaget, förklarat att koncernen "på affärsmässiga grunder ska tillgodose behov av energileveranser och energitjänster med hög leveranssäkerhet, på en hög servicenivå gentemot kunderna och till rimligt pris. Rationell energianvändning, liten miljöpåverkan och skälig kapitalavkastning skall eftersträvas."
Styrelsen anser att verksamheten inom koncernen bedrivits inom ramen för ägardirektivet, bolagsordningen och den kommunala befogenhet som är tillämplig inom energiområdet.

Affärsmodell och marknad
Kraftringen bedriver sin huvudsakliga verksamhet inom den svenska energimarknaden. De flesta energiföretag drivs enligt en för branschen traditionsburen affärsmodell. Stora anläggningar (t ex vattenkraftverk, kärnkraftverk, kraftvärmeverk) producerar energi som via transmissions- och distributionsanläggningar (t ex stam/region/lokalnät för el, fjärrvärmenät) når energiförbrukaren/slutkunden. I gränssnittet mellan producent och slutkund finns aktörer som hanterar energihandel (t ex spot- och terminshandel för el och gas) samt energiförsäljning. Energimarknaden är också alltmer integrerad i andra marknader (t ex fordonsbränsle, datakommunikation). Stora delar av marknaden styrs av speciallagstiftning med Energimarknadsinspektionen som tillsynsmyndighet.

Kraftringens verksamhet
Verksamheten bedrivs inom de flesta delarna av energimarknaden, dock i huvudsak inom eldistribution, energihandel och slutkundsförsäljning av el och fjärrvärme/kyla. Energiproduktionen består av värme, ca 1 000 GWh, och el, ca 230 GWh, i två kraftvärmeverk och i svensk småskalig vattenkraft. Dessutom ägs finansiella tillgångar (så kallade uttagsrätter) i norsk vattenkraft motsvarande ca 100 GWh. Kraftringen äger inga transmissionsanläggningar utan endast lokalnät för el, gas, fjärrvärme och fjärrkyla. Eldistributionen når ca 125 000 kunder. Slutkundsförsäljning av el är årligen ca 1 700 GWh till ca 145 000 kunder och fjärrvärme ca 900 GWh till ca 9 000 kunder.
Kraftringen bedriver också energihandel, entreprenadverksamhet inom elkraft, belysning och energitjänster, distribution och handel med gas, datakommunikation (fiber och datacenter) samt försäljning av fordonsbränsle (fordonsgas, elbilsladdning) och mikroproduktion (solceller, batterilagring). En väsentlig andel av verksamheten bedrivs i egna fastigheter och produktionsanläggningar.
Kraftringens huvudkontor ligger i Lund och merparten av verksamheten finns i ägarkommunerna Lund, Lomma, Eslöv och Hörby. Verksamheten är också etablerad i norra Skåne, Blekinge, Småland, Halland och Västra götaland. Verksamheten bedrivs i moderföretaget, fyra helägda och två delägda dotterföretag och ett intresseföretag.
Skånska Energ AB som ägs till ca 72% bedriver energiverksamhet inom elnät, elförsäljning, elproduktion och energilösningar. Billinge Energi AB som samägs med Skara Energi AB och Skövde Energi Elnät AB bedriver i huvudsak elförsäljning till slutkunder. Modity Energi Trading AB som samägs med Öresundskraft AB bedriver energihandelsverksamhet.

Marknads- och verksamhetsutveckling
Energimarknaden och dess traditionella affärsmodeller är under förändring, bland annat till följd av marknadsmässiga och politiska krafter. Under de senaste åren har efterfrågan på långsiktigt hållbara energilösningar gått från en önskan till ett krav. Den tekniska och ekonomiska utvecklingen har drivit på förändringstakten. Bland annat har övergången till fossilfria bränslen och utbyggnaden av småskalig energiproduktion ökat dramatiskt. Kraftringen har de senaste åren fokuserat investeringar och verksamhetsutveckling bland annat för en övergång till förnybara bränslen och ökad leveranssäkerhet. Kraftringens affärs- och verksamhetsutveckling är nu under omställning i riktning mot en mer tjänste- och informationsbaserad värdekedja där kundens behov av hållbara energilösningar är vägledande. Kraftringens vision "Energi för framtida generationer" och affärsinriktning pekar ut Kraftringen som en ledande aktör på framtidens energimarknad.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Hållbarhet och bolagsstyrning
Hållbarhet – att överleva långsiktigt som företag och bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle – är fortsatt en integrerad del av Kraftringens affär och verksamhet. Den antagna strategiska inriktningen innebär att Kraftringen fortsatt ska vara ledande inom hållbar energi. Det innebär att ekonomisk, miljömässig och social långsiktighet inkluderas i såväl affärsupplägg i dialog med kund och partners som internt i koncernens målstyrning, riskbedömning och processutveckling. Under året har också en större omorganisation genomförts för att stödja den strategiska inriktningen.

Intresset för hållbarhet och kraven från omvärld såsom kunder och beslutsfattare har under 2020 ökat ytterligare. Det stärker oss i att Kraftringens vägval att vara ledande inom hållbarhet är och kommer vara rätt väg att gå. Under året har det blivit mer tydligt att hållbarhetsfokus är en grundförutsättning för att ens få medverka i lokala och regionala affärssammanhang.
Som resten av världen har även året för Kraftringen präglats av pandemin men hållbarhetsarbetet har inte bromsats för det. Pandemins effekter har främst märkts i hur vi behövt ställa om vår verksamhet för att den ska kunnafortlöpa på ett säkert sätt trots anpassningar. Kraftringen vidtog mycket tidigt åtgärder i linje med och ibland mer restriktiva än Folkhälsomyndighetens restriktioner. Arbetsplatserna och förhållningsreglerna har på många sätt anpassats och sjukfrånvaron har under hela pandemiperioden varit lägre än normalt. Vi är mycket tacksamma för de ansträngningar och omställningar som gjorts av medarbetare, kunder och samarbetspartners så att verksamheten har kunnat fortgå på ett väl fungerande sätt.

Kraftringens uttalade hållbarhetsprofil och kontinuerliga omställning möjliggör
- Kontinuerligt stärkande av vår företagskultur och företagsprofil.
- Goda affärspositioner, konkurrensmöjligheter och ägarrelationer
- Stärkta möjligheter att rekrytera och behålla engagerade medarbetare
- Utvecklingsdriv och innovationsarbete för att nå hållbarhetsmål
- Minskade affärsrisker
- Inspiration och kunskapsöverföring till andra att göra mer

Som energiföretag har Kraftringen stora möjligheter att bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle och de förändringar vi gör påverkar även våra kunders hållbarhetsavtryck. Det är ett ansvar som förpliktigar och som vi gärna tar - därför genomsyrar hållbarhetsperspektivet allt vi gör. Genom fossilfria och resurseffektiva energilösningar tar vi ansvar och hjälper våra kunder och vår omvärld att göra detsamma.
Kraftringens hållbarhetsarbete redovisas på webbplatsen https://www.kraftringen.se/om-kraftringen/hallbarhet/hallbarhetsstyrning/hallbarhetsrapport. Där redovisas hur hållbarhetsstyrning sker, hur risker identifieras och hanteras samt de mest relevanta nyckeltalen med bäring på hållbarhet, både av kundrelevans och för intern styrning.
I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Kraftringen Energi AB (publ) valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport.

FN:s 17 hållbarhetsmål och Agenda 2030 används som struktur för att ge exempel på hur Kraftringens affärsstrategi och verksamhet kopplar till de globala hållbarhetsmålen. De viktigaste målen för Kraftringens affärsverksamhet är:
- Mål nr 7 Hållbar energi för alla – kopplar till Kraftringens vision, affärsidé, koncernens produktion, produkter, tjänster och koncept, och påverkar kundnöjdhet.
- Mål nr 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur – kopplar till energieffektivisering hos kunder och i egen verksamhet samt Kraftringens infrastruktur för energileveranser och leveranssäkerhet som utgör förutsättningar för koncernens samhällsuppdrag.
- Mål nr 11 Hållbara städer och samhällen – kopplar till Kraftringens bidrag i hållbar stadsutveckling och koncernens fokus på hållbar samhällsutveckling.
- Mål nr 13 Bekämpa klimatförändringarna – kopplar övergripande till den energi vi producerar och distribuerar. Våra kunder fokuserar i stor utsträckning på klimatpåverkan och de omställningskrav som ställs på oss som företag är i första hand knutna till klimatfrågan

Kraftringen publicerar årligen en bolagsstyrningsrapport enligt svensk kod för bolagsstyrning. Den rapporten, denna finansiella rapport och hållbarhetsinformation på kraftringen.se är tänkta att ge en komplett beskrivning av Kraftringens verksamhet och riskhantering för aktuellt år.

Verksamhetsrapportering och affärsinriktning beskrivs utförligt på webbplatsen www.kraftringen.se.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Under verksamhetsåret har Kraftringens verksamhet fortsatt att utvecklas. Nedan finns en kortfattad beskrivning av de händelser som haft störst påverkan på verksamheten och den ekonomiska utvecklingen.

- Extremt mild väderlek under vintermånaderna och låga elpriser har minskat energiförsäljningen av el, gas och fjärrvärme.
- Kostnader för energiinköp inom eldistribution och den fossilbränslefria fjärrvärmeproduktionen har minskat till följd av effektiviseringar och lägre inköpspriser.
- Ökad resultatandel från Skånska Energi till följd av aktieförvärv 2018 och 2019.
- Vår och Lunds kommuns gemensamma satsning på ett biogasnät till Lunds stadskärna invigdes.
- Ett omfattande mätarbytesprojekt ha startats upp för att fram till 2023 byta ut 110 000 mätare.
- Flera stora nya kundavtal, inte minst pådrivet av stort intresse för laddlösningar till elbilar och solceller men även inom elhandel, fjärrvärme och elkraftsentreprenader.
- Världens största lågtemperaturfjärrvärmenät på Brunnshög har börjat leverera till de första kunderna.
- Spårvägsprojektet i Lund slutfördes efter omfattande flyttar av el-, värme-, kyla- och fiberledningar.
- Stora investeringar i elnäten genomförs och planeras för att framtidssäkra leveranskapacitet, personsäkerhet och kundupplevelse.

Samhällets anpassningar för att minska smittspridning av Covid-19 har påverkat många av våra kunder och leverantörer. Påverkan på Kraftringens egna energileveranser och den finansiella utvecklingen har hitintills varit begränsad. Kraftringen har klarat det genom att anpassa verksamheten och underlätta för våra kunder där det varit möjligt. Vi har bland annat isolerat våra produktionsanläggningar för kritisk personal, begränsat fysiska besök till våra kontor och kundservice, ställt om till digitala möten och distansarbete, arrangerat digitala kundevent och sponsrat det lokala näringslivet. Med hänsyn till Kraftringens samhällsviktiga funktion har många anpassningar gjorts i nära samråd med kommunal verksamhet och andra samhällskritiska organisationer.

Flerårsöversikt mnkr

Koncernen	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning exkl. punktskatter	3 072	3 367	2 941	2 761	2 683
Rörelseresultat	461	473	370	404	372
Resultat efter finansiella poster	405	426	361	353	323
Soliditet, %	46,9	43,9	41,8	44,3	43,2
Avkastning på eget kapital, %	11,8	13,1	12,4	13,5	13,5
Medelantal anställda, st	574	595	591	506	505
Investeringar i mnkr*	366	457	487	490	406

Moderföretaget	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsättning exkl. punktskatter	1 257	1 486	1 506	1 437	1 457
Rörelseresultat	47	22	62	145	68
Resultat efter finansiella poster	62	3	46	131	344
Investeringar i mnkr*	104	121	110	191	138
Operativt kassaflöde	113	41	92	92	423

Kommentar
Från och med november 2018 ingår Skånska Energi i nyckeltalsberäkningarna.
*Investeringar avser materiella anläggningstillgångar

Försäljning och resultat
Nettoomsättningen i koncernen minskade med 8,8% jämfört med föregående år och uppgår nu till 3 072 mnkr (3 367). Detta beror i huvudsak på mildare väder och låga elpriser vilket minskat energileveranserna.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår till 405 mkr (426) vilket är 21 mkr sämre än föregående år. Energinettot är bättre trots mildare väder och lägre energivolymer än normalt under året.
Resultatutvecklingen i Modity Energy Trading AB har påverkats mycket negativt till följd av den volatila prisutvecklingen på elmarknaden.

Investeringar
Totala investeringar under 2020 uppgår till 366 mnkr (457). Det är främst reinvesteringar för att öka leveranssäkerheten och minska drift- och underhållskostnader inom eldistribution, bland annat ny mottagningsstation i Lomma, större ombyggnadsprojekt i centrala Lund, samt utbyggnad av fjärrvärme till nya områden i Lund.

Nettoskuld
Nettoskulden (räntebärande skulder minus räntebärande tillgångar) minskade med 9,0 % till 2 019 mnkr (2 219).

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Miljö
Kraftringen är sedan 1998 miljöcertifierat enligt ISO 14001. Dotterbolaget Skånska Energi är miljöcertifierat enligt ISO 14001 sedan 2000. Miljöledningssystemet är verktyget för att hantera den miljöpåverkan verksamheten innebär och omfattar bl a miljömålen; att skapa en fossilbränslefri samt energieffektiv värdekedja. Särskilda insatser har gjorts inom verksamhetsområdet Entreprenad, för att kunna certifieras enligt ISO 9001 i april 2020. Samtidigt har säkerhet i arbetsmiljö och anläggningar haft fortsatt stort fokus. Inköpsprocessen utvecklas, för att säkra krav och efterlevnad på kvalitet och hållbarhet hos leverantörer.

Koncernen innehar tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga anläggningar för produktion av fjärrvärme, fjärrkyla och el. Samtliga anläggningar har tillstånd för verksamheten enligt Miljöskyddslagen eller Miljöbalken. Verksamhetens miljöpåverkan utgörs främst av utsläpp till luft från förbränning av förnybara, bränslen för el- och värmeproduktion.

Förväntad framtida utveckling
Verksamheten kommer framöver fortsatt att bedrivas inom ramen för befintligt ägardirektiv och bolagsordning samt enligt de kommunala befogenheter som är tillämpliga inom energiområdet.

Finansiella risker
Koncernen utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker. Företagets riskhantering fokuserar på att möta oförutsägbarheten på finans- och energimarknaderna och eftersträvar att minimera potentiellt negativ påverkan på företagets finansiella resultat. Företaget använder finansiella derivatinstrument för att säkra viss riskexponering. Styrelsen upprättar skriftliga policyer såväl för den övergripande riskhanteringen som för specifika områden. Kraftringens företagsledning följer och utvecklar verksamhetens riskhantering via en riskkommitté. Företagets riskexponering och kreditvärdighet bedöms av Standard & Poor's. Moderbolagets rating är A-2/BBB+/stable outlook. Fullständig kredit-bedömning finns tillgänglig på koncernens webbsida. Nedan beskrivs ett urval av de väsentligaste finansiella riskerna.

Elprisrisk
Elförsäljning sker till rörligt och fast pris. Elinköp sker till rörliga priser på elbörsen Nord Pool. Den exponering som inköp till rörligt pris och försäljning till fast pris medför hanterar företaget med hjälp av finansiella kontrakt för säkring av inköpspris.

Valutarisk
Den finansiella elmarknaden i Norden prissätter el i euro. Den valutarisk som uppkommer vid användandet av finansiella kontrakt säkras med hjälp av valutakontrakt.

Ränterisk
Ränterisk uppstår vid långfristig upplåning till rörlig ränta. Upplåning som görs med fast ränta innebär också en ränterisk eftersom lånebehovet kan förändras över tid. Ränterisken hanteras genom finansiella räntederivat. Vid handel med finansiella instrument används endast etablerade svenska banker.

Kreditrisk
Exponering för kreditrisk avseende kundfordringar och de kreditlimiter som sätts bedöms vara ändamålsenliga för respektive kund. Det finns ingen koncentration av kreditrisk eftersom Kraftringen har ett stort antal kunder.

Resultatdisposition
Till årsstämmans förfogande står vinstmedel på sammanlagt 85 100 594 kr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras enligt nedan:

Utdelning (4 867 242 * 28,75 kr)	139 933 207
Balanseras i ny räkning	-54 832 613
Summa	85 100 594

Utdelning till Kraftringen AB:s ägare (Lund, Eslöv, Hörby och Lomma kommun) baseras på koncernresultatet för Kraftringen Energi AB (publ).

Styrelsens yttrande över den föreslagna utdelningen
Styrelsens uppfattning är att den föreslagna vinstutdelningen är förenlig med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen och att den är försvarlig med hänsyn till de krav verksamhetens art, omfattning och risk ställer på storleken på det egna kapitalet, bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

RESULTATRÄKNING

tkr	Not	Koncernen 2020	Koncernen 2019	Moderföretaget 2020	Moderföretaget 2019
Rörelsens intäkter m.m.					
Nettoomsättning exkl. punktskatter	3	3 072 119	3 367 078	1 257 021	1 486 348
Aktiverat arbete för egen räkning		117 539	161 881	4 430	3 458
Övriga rörelseintäkter		24 416	41 280	116 914	82 726
		3 214 074	3 570 239	1 378 365	1 572 532
Andel intresseföretags resultat		-45 983	27 824		
Rörelsens kostnader					
Råvaror och andra direkta kostnader		-1 509 211	-1 863 415	-644 176	-821 480
Övriga externa kostnader	4, 5	-437 269	-460 269	-309 782	-332 094
Personalkostnader	6	-452 768	-461 382	-226 823	-228 046
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-309 887	-329 395	-154 777	-160 055
Nedskrivningar av omsättningstillgångar utöver normala nedskrivningar		5 039	-2 332	5 039	-2 332
Övriga rörelsekostnader		-3 038	-8 491	-1 201	-6 574
		-2 707 134	-3 125 284	-1 331 720	-1 550 581
Rörelseresultat		**460 957**	**472 779**	**46 645**	**21 951**
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i koncernföretag	7	-	-	23 394	6 917
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	-9	2 092	30 243	1 422
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	9	2 293	5 043	19 284	24 944
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-58 087	-53 681	-57 484	-52 567
		-55 803	-46 546	15 437	-19 284
Resultat efter finansiella poster		**405 154**	**426 233**	**62 082**	**2 667**
Bokslutsdispositioner	11	-1	-2	97 951	2 749
Resultat före skatt		**405 153**	**426 231**	**160 033**	**5 416**
Skatt på årets resultat	12	-92 855	-92 266	-22 052	1 122
Årets resultat		**312 298**	**333 965**	**137 981**	**6 538**
Varav hänförligt till					
Moderföretagets aktieägare		304 154	325 855		
Minoritetsintresse		8 144	8 110		

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

BALANSRÄKNING

tkr	Not	Koncernen 2020-12-31	Koncernen 2019-12-31	Moderföretaget 2020-12-31	Moderföretaget 2019-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	13	3 625	4 737	-	329
Ledningsrätter	14	1 588	1 588	1 588	1 588
Uttagsrätter	15	178 364	203 768	-	-
Goodwill	16	86	10 475	-	-
		183 663	**220 568**	**1 588**	**1 917**
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	17	384 425	402 891	215 959	227 386
Maskiner och andra tekniska anläggningar	18	5 262 203	5 035 348	2 207 922	2 201 583
Inventarier, verktyg och installationer	19	48 050	58 460	22 116	28 647
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	20	427 393	555 619	106 273	145 841
		6 122 071	**6 052 318**	**2 552 270**	**2 603 457**
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	21			1 536 519	1 507 743
Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	22	70 147	87 559	61 691	31 448
Andra långfristiga värdepappersinnehav	23	685	178	585	78
Uppskjuten skattefordran	24	4 464	1 111	-	-
Andra långfristiga fordringar	25	51 411	54 083	-	-
		126 707	**142 931**	**1 598 795**	**1 539 269**
Summa anläggningstillgångar		**6 432 441**	**6 415 817**	**4 152 653**	**4 144 643**
Omsättningstillgångar					
Varulager mm					
Råvaror och förnödenheter		86 990	91 856	70 356	72 965
		86 990	**91 856**	**70 356**	**72 965**
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		331 385	424 390	24 972	54 187
Fordringar hos koncernföretag		-	-	723 305	670 143
Elcertifikat och utsläppsrätter		5 024	22 225	2 362	12 828
Aktuell skattefordran		16 678	16 637	-	7 459
Övriga fordringar		84 620	76 535	857	17
Upparbetad men ej fakturerad intäkt		57 450	76 761	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	26	329 943	342 288	180 101	177 514
		825 100	**958 836**	**931 597**	**922 148**
Kassa och bank		109 299	194 990	108 012	660 414
Summa omsättningstillgångar		**1 021 389**	**1 245 682**	**1 109 965**	**1 655 527**
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 453 830**	**7 661 499**	**5 262 618**	**5 800 170**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

BALANSRÄKNING

tkr	Not	Koncernen 2020-12-31	Koncernen 2019-12-31	Moderbolaget 2020-12-31	Moderbolaget 2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital	27	48 672	48 672	48 672	48 672
Reservfond				483 456	483 456
				532 128	532 128
Fritt eget kapital					
Balanserat resultat				-52 880	87 573
Årets resultat				137 981	6 538
				85 101	94 111
Annat eget kapital inkl. årets resultat	28	3 232 507	3 073 025		
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		3 281 179	3 121 697		
Minoritetsintresse		212 825	237 997		
		3 494 004	**3 359 694**	**617 229**	**626 239**
Obeskattade reserver	29			**2 127 816**	**1 957 300**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	31	19 669	19 230	18 743	18 153
Uppskjuten skatteskuld	30	1 005 211	941 346	304	254
Övriga avsättningar	31	2 920	2 873	-	-
		1 027 800	**963 449**	**19 047**	**18 407**
Långfristiga skulder	32				
Checkräkningskredit	33	-	-	-	-
Skulder till kreditintstitut		1 490 000	1 585 000	1 490 000	1 585 000
Övriga skulder		-	16 575	-	-
		1 490 000	**1 601 575**	**1 490 000**	**1 585 000**
Kortfristiga skulder					
Skulder till kreditintstitut		639 658	812 987	639 658	789 537
Leverantörsskulder		224 787	295 915	95 074	120 681
Skulder till koncernföretag		434	444	97 453	499 751
Aktuell skatteskuld		24 850	7 963	14 542	-
Övriga skulder	34	196 763	210 802	11 903	20 869
Fakturerad men ej upparbetad intäkt		37 950	34 291	-	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	35	317 584	374 379	149 896	182 386
		1 442 026	**1 736 781**	**1 008 526**	**1 613 224**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**7 453 830**	**7 661 499**	**5 262 618**	**5 800 170**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL

Koncernen

	Hänförligt till moderföretagets aktieägare					
tkr	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Summa	Minoritets-intresse	Totalt eget kapital
Ingående balans 2020-01-01	48 672	-	3 073 025	3 121 697	237 997	3 359 694
Utdelning		-	-146 991	-146 991	-5 297	-152 288
Justerat förvärvat kapital inklusive koncernmässiga värden hänförliga till minoritet			28 451	28 451	-28 019	432
Årets resultat			304 154	304 154	8 144	312 298
Omräkningsdifferens			-26 132	-26 132	-	-26 132
Utgående balans 2020-12-31	**48 672**	**0**	**3 232 507**	**3 281 179**	**212 825**	**3 494 004**

Moderföretaget

tkr	Aktie-kapital	Uppskriv-ningsfond	Fond för utvecklings-utgifter	Reserv-fond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2020-01-01	48 672	-	-	483 456	-	94 111	626 239
Utdelning						-146 991	-146 991
Årets resultat						137 981	137 981
Utgående balans 2020-12-31	**48 672**	**0**	**0**	**483 456**	**0**	**85 101**	**617 229**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

KASSAFLÖDESANALYS

		Koncernen		Moderföretaget	
tkr	Not	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
Den löpande verksamheten					
Rörelseresultat		460 957	472 779	46 645	21 951
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet					
- Avskrivningar		309 887	307 810	154 777	160 055
- Övriga poster som inte ingår i kassaflödet	36	71 444	-1 920	-1 913	-208
		842 288	**778 669**	**199 509**	**181 798**
Erhållen ränta		2 293	5 043	19 284	24 944
Erhållna utdelningar		20	2 092	53 637	8 339
Erlagd ränta		-58 087	-53 681	-57 484	-52 567
Betald inkomstskatt		-14 910	-22 490	-	-110
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		**771 604**	**709 633**	**214 946**	**162 404**
Förändringar i rörelsekapital					
Ökning(-)/minskning(+) av varulager		5 006	-24 700	2 692	-15 585
Ökning(-)/minskning(+) av rörelsefordringar		133 414	-3 345	291 925	510 367
Ökning(+)/minskning(-) av rörelseskulder		-154 519	17 585	-506 754	169 583
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**755 505**	**699 173**	**2 809**	**826 769**
Investeringsverksamheten					
Lämnade kapitaltillskott		-30 243	-	-	-
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-179	-	-	-
Avyttring av immateriella anläggningstillgångar		-	2 081	-	2 144
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-365 579	-457 369	-104 468	-121 258
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		1 539	31 049	654	583
Förvärv av övriga finansiella tillgångar		-29 636	-5 547	-59 526	-
Avyttring av övriga finansiella tillgångar		3 660	1 025	-	1 024
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-420 438**	**-428 761**	**-163 340**	**-117 507**
Finansieringsverksamheten					
Utbetald utdelning		-152 288	-117 045	-146 991	-112 433
Amortering av skuld		-268 329	-134 818	-244 880	-110 657
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-420 617**	**-251 863**	**-391 871**	**-223 090**
Årets kassaflöde		**-85 550**	**18 549**	**-552 402**	**486 172**
Likvida medel vid årets början		194 990	176 383	660 414	174 242
Valutakursdifferenser i likvida medel		-141	58	-	-
Likvida medel vid årets slut		**109 299**	**194 990**	**108 012**	**660 414**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Noter

Belopp i tkr om inte annat anges

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Finansiella rapporten och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 (K3).
De viktigaste redovisnings- och värderingsprinciperna som använts vid upprättande av de finansiella rapporterna sammanfattas nedan.
I de fall moderföretaget tillämpar avvikande principer anges dessa under Moderföretaget nedan.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar verksamheten moderföretaget och samtliga dotterföretag fram till och med 31 december 2020. Dotterföretag är företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt innehar mer än 50% av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden innebärande att ett förvärv av dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder.

Genom en förvärvsanalys i anslutning till rörelseförvärvet fastställs anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen samt det verkliga värdet av förvärvade identifierbara tillgångar, övertagna skulder och ansvarsförbindelser. Uppskjuten skatt beaktas vid skillnader mellan redovisat och skattemässigt värde på alla poster utom goodwill. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet för dotterföretagsaktierna och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder och ansvarsförbindelser utgör goodwill eller, om beloppet är negativt, negativ goodwill. Värdet av minoritetens andel läggs till anskaffningsvärdet. Minoritetsintressen värderas med utgångspunkt från anskaffningsvärdet för aktierna.

Dotterföretagen inkluderas i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten och till och med avyttringstidpunkten.

Förvärv och avyttringar av minoritetsandelar redovisas inom eget kapital.

Belopp som redovisas för dotterföretag har justerats där så krävs för att säkerställa överensstämmelse med koncernens redovisningsprinciper.

Intresseföretag
Intresseföretag är de företag där koncernen innehar ett betydande inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom att koncernen äger mellan 20% och 50% av röstetalen.

Vid förvärv av intresseföretag upprättas en förvärvsanalys på samma sätt som vid förvärv av dotterföretag.

Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden från och med den tidpunkt då det betydande inflytandet erhålls till dess att det upphör. Kapitalandelsmetoden innebär att koncernens andel av intresseföretagets resultat efter skatt redovisas på egen rad inom rörelseresultatet. Detta belopp justerar Koncernens redovisade värde på andelarna i intresseföretaget.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering
Koncerninterna fordringar, skulder, intäkter, kostnader, vinster och förluster som uppkommit genom transaktioner mellan koncernföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget vid upprättande av koncernredovisningen.

Vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag och joint ventures elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Förluster elimineras på samma sätt som vinster men betraktas som en nedskrivningsindikation.

Omräkning av utlandsverksamheter
Koncernredovisningen presenteras i valutan SEK vilket också är moderföretagets redovisningsvaluta.
Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas till svenska kronor enligt balansdagens kurs. Intäkter och kostnader i utlandsverksamheten omräknas till svenska kronor med en genomsnittlig kurs. Omräkningsdifferenser som uppstår vid omräkning av utländska verksamheter redovisas i eget kapital.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Resultaträkning

Intäktsredovisning

Nettoomsättningen omfattar försäljningsintäkter från kärnverksamheten, det vill säga el, värme och kyla, gas, fiber, anslutningsavgifter samt andra intäkter såsom entreprenadavtal och uthyrning.

Samtliga intäkter värderas till det belopp som influtit eller beräknas inflyta, dvs. med hänsyn till rabatter och efter avdrag för moms och energiskatter, och redovisas i posten Nettoomsättning.

Försäljning och distribution av energi
Energiförsäljning intäktsredovisas vid leveranstidpunkten.

Anslutningsavgifter
Avgifter som fakturerats kunden för anslutning till näten med el, värme, kyla, gas och fiber intäktsredovisas i den omfattning som avgiften är för att täcka den del där tjänst/vara har levererats. I de fall anslutningsavgiften är kopplad till ett avtal med kunden, som har en tidsangivelse, redovisas intäkten över den tid som avtalats med kunden.

Tjänste- och entreprenaduppdrag
Tjänste- och entreprenaduppdrag redovisas enligt principen om successiv vinstavräkning, dvs. att intäkter och kostnader redovisas i förhållande till projektets färdigställandegrad. Färdigställandegraden fastställs genom en jämförelse mellan beräknade och faktiska utgifter på balansdagen.

Tjänste- och entreprenaduppdrag på löpande räkning intäktsredovisas i takt med att arbetet utförs. Upparbetad, ej fakturerad intäkt tas i balansräkningen upp till det belopp som beräknas bli fakturerat och redovisas i posten "Upparbetad men ej fakturerad intäkt"

Befarade förluster redovisas omedelbart.

Elcertifikat
Intäkter av elcertifikat som tilldelats från Svenska Kraftnät genom egen produktion redovisas i den månad som produktion sker. Elcertifikat värderas till elcertifikatets verkliga värde för produktionsmånaden och ingår i posten Nettoomsättning.

Utsläppsrätter
Intäkter från utsläppsrätter redovisas i takt med att tilldelning görs. Utsläppsrätter värderas till verkligt värde vid tilldelningstidpunkten och därefter till lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Försäkringsersättningar
Vid driftsstopp, skador etc. som helt eller delvis täcks av försäkringsersättning redovisas en beräknad försäkringsersättning när denna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Försäkringsersättningar redovisas i posten Övriga rörelseintäkter.

Ränteintäkter
Ränteintäkter redovisas i takt med att de intjänas. Beräkning av ränteintäkter görs på basis av den underliggande tillgångens avkastning enligt effektivräntemetoden.

Erhållna utdelningar
Intäkter från utdelningar redovisas när rätten att erhålla betalning fastställts.

Offentliga bidrag
Offentliga bidrag intäktsredovisas när koncernen har uppfyllt de villkor som är förknippade med bidraget och det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas. Bidrag som koncernen erhållit men där alla villkor ännu inte är uppfyllda redovisas som skuld.

Bidrag som erhållits för förvärv av en anläggningstillgång reducerar anläggningstillgångens redovisade anskaffningsvärde. Övriga offentliga bidrag redovisas i posten Övriga rörelseintäkter.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Leasing

Leasingavtal klassificeras antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och fördelarna som är förknippade med ägande i allt väsentligt är överförda till leasetagaren. Övriga leasingavtal är operationella leasingavtal. Klassificering av leasingavtal görs vid leasingavtalets ingående.

Minimileaseavgifter enligt operationella leasingavtal där koncernen är leasetagare kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Tillgångar som hyrs ut enligt operationella leasingavtal kvarstår i koncernen som materiella anläggningstillgångar eftersom rättigheter och skyldigheter enligt leasingavtalen kvarstår hos koncernen. Dessa tillgångar värderas på samma sätt som övriga materiella anläggningstillgångar.

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar såsom löner, sociala avgifter, semester, bonus, bilersättningar och liknande är ersättningar som förfaller inom 12 månader från balansdagen det år som den anställde tjänar in ersättningen och kostnadsförs löpande om inte utgiften inkluderats i anskaffningsvärdet för en anläggningstillgång.
Kortfristiga ersättningar värderas till det odiskonterade beloppet som koncernen förväntas betala till följd av den outnyttjade rättigheten.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgiftsbestämda pensionsplaner är planer för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka fastställda avgifter betalas till en separat juridisk enhet. Någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter finns inte i de fall den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till de anställda. Avgifter till avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs under det räkenskapsår de avser.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda pensionsplaner är andra planer än avgiftsbestämda pensionsplaner.
Koncernen betalar försäkringspremier för att finansiera ersättningar efter avslutad anställning. Eftersom koncernen inte har några förpliktelser att betala ersättningar direkt till anställda eller ytterligare belopp om försäkringsgivaren inte betalar alla framtida ersättningar till anställda redovisas planen som en avgiftsbestämd plan.

Koncernen har ett antal kapitalförsäkringar som tecknats för att täcka pensionsåtaganden gentemot anställda. Kapitalförsäkringen redovisas som tillgång under *Finansiella anläggningstillgångar* . Förpliktelsen värderas till kapitalförsäkringens redovisade värde med tillägg för löneskatt.

Ersättningar vid uppsägning

En avsättning för avgångsvederlag redovisas endast om koncernen är förpliktigat att avsluta en anställning före den normala tidpunkten eller när ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång. Avsättning görs för den delen av uppsägningslönen som den anställde får utan arbetsplikt, med tillägg för sociala avgifter.

Låneutgifter

Låneutgifter som är direkt hänförliga till inköp, konstruktion eller produktion av en kvalificerad tillgång aktiveras under den tidsperiod som krävs för att färdigställa tillgången för dess avsedda användning eller försäljning. Övriga låneutgifter kostnadsförs i den period som de hänförs till och redovisas i posten *Räntekostnader och liknande resultatposter* .

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Avskrivningar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt över tillgångarnas eller komponenternas bedömda nyttjandeperiod. Avskrivningen beräknas på det avskrivningsbara beloppet vilket i de allra flesta fall utgörs av tillgångens anskaffningsvärde. I ett fåtal fall tas hänsyn till ett beräknat restvärde. Rättigheter som är baserade på avtal skrivs av över avtalstiden.

Mark och ledningsrättigheter har inte någon begränsad nyttjandeperiod och skrivs därför inte av.

Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	
-Goodwill	5-10 år
-Uttagsrätter vattenkraft	55 år
-Dataprogram	3-10 år
Materiella anläggningstillgångar	
-Byggnader och mark	
-Kraftvärmebyggnader	20-33 år
-Övriga byggnader	20-50 år
-Markanläggningar	10-50 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	
-Distributionsanläggningar	30-40 år
-Elproduktionsanläggningar	20-40 år
-Värmeproduktionsanläggningar	20-25 år
-Vindkraftanläggningar	20 år
-Kylproduktionsanläggningar	20 år
-Mätare	10 år
Inventarier, verktyg och installationer	
-Övriga inventarier	3-15 år

Goodwill avseende strategiska förvärv skrivs av över 5 år.

Avskrivningstiden för uttagsrättigheterna i Lunds Energi Norge AS baseras på avtalets löptid med Nordlandskraft AS.

Nedskrivningar

Nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar

Allmänna principer

Per balansdagen bedöms om det föreligger en indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. Om återvinningsvärdet understiger redovisat värde görs en nedskrivning som kostnadsförs.

Immateriella anläggningstilgångar som inte är färdigställda ska nedskrivningsprövas årligen.

Nedskrivningsprövningen görs per varje enskild tillgång med ett oberoende flöde av inbetalningar. Vid behov behöver tillgångarna grupperas ihop till kassagenererande enheter för att identifiera inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Nedskrivningsprövning görs i dessa fall för hela den kassagenererande enheten. En nedskrivning redovisas när en tillgång eller en kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningen belastar resultaträkningen.

Beräkning av återvinningsvärdet

Återvinningsvärdet utgörs av det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor före skatt som återspeglar aktuella, marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och den risk som är förknippad med den specifika tillgången eller den kassagenererande enheten. Beräkningen gör per tillgång eller kassagenererande enhet.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivningar av andra immateriella och materiella anläggningstillgångar än goodwill återförs om skälen som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet vid den senaste nedskrivningen har förändrats.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar
Allmänna principer
Per varje balansdag görs en bedömning av om det finns någon indikation på att en eller flera finansiella anläggningstillgångar har minskat i värde. Om en sådan indikation finns beräknas tillgångens återvinningsvärde, se ovan.

Återföring av nedskrivning
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar återförs om de skäl som låg till grund för nedskrivningen har förändrats.

Balansräkning

Immateriella anläggningstillgångar

Aktiverade utvecklingsutgifter
Utgifter för utveckling där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer redovisas som en tillgång i balansräkningen om produkten eller processen är tekniskt eller kommersiellt användbar och koncernen har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Anskaffningsvärdet för denna utveckling inkluderar utgifter för material, direkta utgifter för lön och indirekta utgifter som kan hänföras till tillgången på ett rimligt och konsekvent sätt. Motsvarande belopp har överförts till Fond för utvecklingsutgifter. Övriga utvecklingsutgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Aktiverade utvecklingsutgifter redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar.

Goodwill
Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för ett rörelseförvärv eller ett inkråmsförvärv och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser.

Goodwill redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar.

Borttagande från balansräkningen
Immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte framtida ekonomiska fördelar väntas från användning, utrangering eller avyttring av tillgången.
När immateriella anläggningstillgångar avyttras bestäms realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna *Övriga rörelseintäkter* eller *Övriga rörelsekostnader* .

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången sannolikt kommer att tillfalla koncernen och anskaffningsvärdet kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Anskaffningsvärde
I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset och utgifter som är direkt hänförbara till inköpet och syftar till att bringa tillgången på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med företagsledningens avsikt med förvärvet. Som direkt hänförbara utgifter hänförs utgifter för leverans, hantering, installation och montering, lagfarter samt konsulttjänster. Låneutgifter som är direkt hänförliga till investeringar i anläggningstillgångar som tar betydande tid i anspråk att färdigställa inräknas i anskaffningsvärdet under uppförandeperioden. Anskaffningsvärdet reduceras med offentliga bidrag som erhållits för förvärv av anläggningstillgångar.

Tillkommande utgifter
Tillkommande utgifter aktiveras endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Utbyte av komponenter räknas in i tillgångens redovisade värde. Om inte kostnadsförs utgifter under det räkenskapsår som de uppkommer.

Reparationer och underhåll kostnadsförs löpande.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Elcertifikat och utsläppsrätter

Elcertifikat och utsläppsrätter värderas till verkligt värde vid produktionstillfället eller tilldelningen. Dessa tillgångar utgör immateriella rättigheter och är att jämställa med betalningsmedel eftersom de som huvudregel ska användas för att reglera den skuld som uppkommer genom förbrukning eller försäljning och därav redovisas elcertifikat och utsläppsrätter under kortfristig fordran alternativt kortfristig skuld.

Elcerfikat och utsläppsrätter värderas enligt lägsta värdets princip.

Finansiella instrument

Allmänna principer

Koncernen har valt att tillämpa kapitel 11 i K3 för värdering av finansiella instrument.
Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde vilket motsvarar instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när koncernen blir part enligt instrumentets avtalsenliga villkor. Kundfordringar redovisas när faktura har skickats till kund. Skuld tas upp när motparten har utfört sin prestation och koncernen därmed har en avtalsenlig skyldighet att betala även om faktura inte har erhållits. Leverantörsskulder redovisas när faktura har mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, förfaller eller när koncernen förlorar kontrollen över rättigheterna. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

Kundfordringar och liknande fordringar

Kundfordringar och liknande fordringar är finansiella tillgångar med fasta betalningar eller betalningar som går att fastställa med belopp. Fordringar uppkommer då koncernen tillhandahåller pengar, varor eller tjänster direkt till kredittagararen utan avsikt att bedriva handel med fordringsrätterna. Kundfordringar och liknande fordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde menas det värde som framkommer när instrumentets förväntade kassaflöde diskonteras med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället. Kundfordringar värderas därmed till det värde som beräknas inflyta, dvs. med avdrag för osäkra fordringar. Nedskrivning av kundfordringar redovisas i posten *Övriga externa kostnader*.

Finansiella skulder

Samtliga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde, dvs. det förväntade kassaflödet diskonterat med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället. Det innebär att leverantörsskulder som har kort förväntad löptid värderas till nominellt belopp.

Derivatinstrument

Koncernen använder olika typer av derivatinstrument (terminer, optioner och swappar) för att säkra olika finansiella risker och då framförallt valutarisker, råvaruprisrisker och ränterisker. Här ingår inte energiderivat som förväntas regleras med leverans av el och annan energi.

Derivatinstrument värderas enligt lägsta värdets princip. Derivatinstrument med negativt värde värderas till det belopp som för koncernen är mest förmånligt om förpliktelsen regleras eller överlåts på balansdagen.

Samtliga derivatinstrument har identifierats som säkringsinstrument i effektiva säkringsförhållanden.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas för derivatinstrument som ingår i ett dokumenterat säkringssamband. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning krävs att det finns en tydlig koppling till den säkrade posten och att säkringen effektivt skyddar den säkrade positionen.
Vinster och förluster avseende säkringar redovisas vid samma tidpunkt som vinster och förluster på de poster som säkrats.

Säkringsredovisningen upphör när säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in samt när säkringen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Varulager

Varulager värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet utgörs av inköpspris och utgifter direkt hänförliga till inköpet. Nettoförsäljningsvärdet utgörs av det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten med avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

Anskaffningsvärdet har fastställts genom tillämpning av först-in, först-ut-metoden (FIFU).

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.
Valutakursvinster och -förluster som uppkommer redovisas i posterna *Övriga rörelseintäkter* och *Övriga rörelsekostnader*. Övriga valutakursvinster och -förluster redovisas under rubriken *Resultat från finansiella poster*.

När en fordran eller skuld har terminssäkrats och denna säkring uppfyller kraven för säkringsredovisning värderas fordran eller skulden till terminskursen vid säkringstillfället, se Säkringsredovisning ovan.

Inkomstskatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppkjuten skatt. Inkomstskatt redovisas i resultaträkningen utom då den underliggande transaktionen redovisas i eget kapital varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital. Aktuella skattefordringar och skatteskulder samt uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas om det finns en legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt

Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Aktuell skatt värderas till det sannolika beloppet enligt de skattesatser och skatteregler som gäller per balansdagen och nuvärdesberäknas inte.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktiga resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatt beräknas på samtliga temporära skillnader, dvs. skillnaden mellan de redovisade värdena för tillgångar och skulder och deras skattemässiga värden samt skattemässiga underskott, Uppskjuten skatt redovisas inte på temporära skillnader som härrör från den första redovisningen av goodwill. Förändringar i uppskjuten skatteskuld eller uppskjuten skattefordran redovisas i resultaträkningen om inte förändringen är hänförlig till en post som redovisas i eget kapital.

Uppskjuten skatteskuld och uppskjuten skattefordran värderas enligt de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skattefordran värderas till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas per varje balansdag för att återspegla aktuell bedömning av framtida skattemässiga resultat.

Koncernen redovisar ingen uppskjuten skatt på temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag, filialer, intresseföretag eller gemensamt styrda företag eftersom koncernen kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det är uppenbart att de temporära skillnaderna inte kommer att återföras inom en överskådlig framtid.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resuser kommer att krävas för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Om effekten av när i tiden betalningen sker är väsentlig redovisas avsättningen till nuvärdet av de framtida betalningar som krävs för att reglera förpliktelsen. Diskonteringsräntan utgörs av den räntesats som före skatt avspeglar aktuell marknadsbedömning av det tidsberoende värdet av pengar och de risker som är förknippade med framtida betalningar till den del riskerna inte beaktas genom att justeringar gjorts vid bedömningen av de framtida betalningarna.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Avsättningen tas endast i anspråk för de utgifter som avsättningen ursprungligen var avsedd för.

Eventuell gottgörelse som koncernen är så gott som säker på att kunna erhålla av en extern part avseende förpliktelsen redovisas som en separat tillgång. Denna tillgång kan dock inte överstiga beloppet för den hänförliga avsättningen.

Avsättningen prövas per varje balansdag och justeringar av avsättningen redovisas i resultaträkningen.

Avsättning för avbrottsersättning görs i den period som avbrottet skett under förutsättning att avbrottet ger upphov till en förpliktelse och avsättningens storlek kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Gottgörelse från försäkringsföretag redovisas som tillgång.

Skulder

Skulder för elcertifikat, utsläppsrätter och ursprungsgarantier

Skulder för elcertifikat och utsläppsrätter ursprungsgarantier uppkommer i takt med försäljning (elcertifikat) och utsläpp (utsläppsrätter). Skulden värderas till samma värde som tilldelade och anskaffade rättigheter. Här tas även hänsyn till avtal om framtida leverans av rättigheter och möjligheten till reglering av elcertifikat genom betalning av kvotpliktsavgift.

Skulder för elcertifikat, utsläppsrätter och ursprungsgarantier redovisas som en övrig kortfristig skuld.

Övrigt

Eventualförpliktelser

Som eventualförpliktelse redovisas
* en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll, inträffar eller uteblir, eller
* en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Likvida medel

Likvida medel utgörs av disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut och kortfristiga, likvida placeringar som lätt kan omvandlas till ett känt belopp och som är utsatta för en obetydlig risk för värdefluktuationen. Sådana placeringar har en löptid på maximalt tre månader.

Redovisningsprinciper - undantagsregler i juridisk person

Aktieägartillskott

Moderföretaget redovisar lämnade och återbetalda aktieägartillskott till och från dotterföretag som en ökning respektive minskning av värdet på andelarna i dotterföretaget.

Koncernbidrag

Samtliga lämnade och erhållna koncernbidrag redovisas som bokslutsdispositioner.

Utdelningar från dotterföretag

Utdelningar från dotterföretag intäktsredovisas när moderföretagets rätt till utdelning bedöms som säker och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Andelar i intresseföretag, gemensamt styrda företag och övriga företag som det finns ägarintresse i

I moderföretaget redovisas innehaven till anskaffningsvärde eventuellt minskat med nedskrivningar. Utdelningar från intresseföretag och joint ventures redovisas som intäkt.

Varulager

Varulagret värderas till 97% av anskaffningsvärdet.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt ingår i obeskattade reserver.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Upprättande av års- och koncernredovisning enligt K3 kräver att företagsledning och styrelse gör antaganden om framtiden och andra viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar på balansdagen som innebär en betydande risk för en väsentlig justering av de redovisade värdena för tillgångar och skulder i framtiden. Det görs också bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i denna års- och koncernredovisning.

Uppskattningar och bedömningar baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer som under rådande förhållanden anses vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar används sedan för att fastställa redovisade värden på tillgångar och skulder som inte framgår tydligt från andra källor.

Uppskattningar och bedömningar ses över årligen.

Det slutliga utfallet av uppskattningar och bedömningar kan komma att avvika från nuvarande uppskattningar och bedömningar. Effekterna av ändringar i dessa redovisas i resultaträkningen under det räkenskapsår som ändringen görs samt under framtida räkenskapsår om ändringen påverkar både aktuellt och kommande räkenskapsår.

Viktiga uppskattningar och bedömningar beskrivs nedan.

Effekter av elnätsregleringen
I koncernen finns elnätsverksamhet som regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen. De avgifter som elnätverksamheten tar ut av sina kunder ligger inom ramen för vad som är tillåtet.

Prövning av nedskrivningsbehov för immateriella och materiella anläggningstillgångar

Koncernen har betydande värden redovisade i balansräkningen avseende immateriella och materiella anläggningstillgångar. Dessa testas för nedskrivningsbehov i enlighet med de redovisningsprinciper som beskrivs i koncernens Not 1 *Redovisnings- och värderingsprinciper* . Återvinningsvärden för kassagenererande enheter har fastställts genom beräkning av nyttjandevärden eller verkligt värde minus försäljningskostnader. För dessa beräkningar måste vissa uppskattningar göras avseende framtida kassaflöden och andra adekvata antaganden avseende exempelvis avkastningskrav.

Inkomstskatter och uppskjutna skatter
Koncernen redovisar i sin balansräkning uppskjutna skattefordringar och skulder vilka förväntas bli realiserade i framtida perioder. Vid beräkning av dessa uppskjutna skatter måste vissa antaganden och uppskattningar göras avseende framtida skattekonsekvenser som hänför sig till skillnaden mellan i balansräkningen redovisade tillgångar och skulder och motsvarande skattemässiga värden.

Uppskattningarna inkluderar även att skattelagar och skattesatser kommer att vara oförändrade samt att gällande regler för utnyttjande av förlustavdrag inte kommer att ändras.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 3 Nettoomsättning exkl. punktskatter

Nettoomsättning per verksamhetsgren

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
El	1 610 679	1 824 703	321 792	452 154
Fjärrvärme/fjärrkyla	805 990	854 904	810 804	861 888
Gas	142 299	155 777	115 090	130 853
Fiber	55 022	54 401	-	-
Entreprenader	443 384	380 780	-	-
Övrigt	14 745	96 513	9 335	41 453
Nettoomsättning exkl. punktskatter	**3 072 119**	**3 367 078**	**1 257 021**	**1 486 348**
Punktskatter	584 222	582 526	-118	31
Nettoomsättning	3 656 341	3 949 604	1 256 903	1 486 379

Omstrukturering i koncernen ger förskjutningar gentemot jämförelseåret. Punktskatter avser allmän energiskatt.

Not 4 Leasing

Operationell leasing
Koncernen leasar tillgångar enligt avtal om operationell leasing. Kostnadsförda leasingavgifter under året uppgår till 21 833 (24 689), varav moderföretaget uppgår till 9 023 (10 235).
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Inom 1 år	20 685	20 162	9 167	8 871
1-5 år	16 737	18 367	6 627	8 947
Summa	**37 422**	**38 529**	**15 794**	**17 818**

Finansiell leasing
Koncernen innehar finansiella leasingavtal som vid årets utgång uppgår till 36 198 (38 690). Rörliga avgifter i resultatet avser ränteintäkter och uppgår till 618 tkr under året.
Framtida ej intjänade minimileaseavgifter förfaller enligt följande:

	Koncernen	
	2020	**2019**
Inom 1 år	3 123	3 142
1-5 år	15 154	15 253
Senare än 5 år	17 921	20 317
Summa	**36 198**	**38 712**

Not 5 Ersättning till revisorer

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdraget	1 728	1 676	820	820
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	290	180	250	180
Skatterådgivning	107	174	107	174
Andra uppdrag	549	893	486	834
Summa	**2 674**	**2 923**	**1 663**	**2 008**
PricewaterhouseCooper AS och PricewaterhouseCooper AB				
Revisionsuppdraget	80	73	-	-
Andra uppdrag	-	122	-	-
Summa	**80**	**195**	**0**	**0**
Lekmannarevision	64	58	64	58
Självständigt biträde till lekmannarevisorer	200	110	200	110
Totala ersättningar till revisorer	**3 018**	**3 286**	**1 927**	**2 176**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 6 Löner och ersättningar

Löner och ersättningar till anställda

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Löner och andra ersättningar				
Styrelse och verkställande direktör	8 439	7 216	2 844	2 589
Övriga anställda	297 031	295 467	146 542	144 930
Summa löner och andra ersättningar	**305 470**	**302 683**	**149 386**	**147 519**
Sociala kostnader				
Pensionskostnader	35 025	38 399	19 595	21 192
Varav för styrelse och verkställande direktör	1 658	1 309	421	216
Övriga sociala kostnader	102 547	104 918	51 251	51 678
Summa sociala kostnader	**137 572**	**143 317**	**70 846**	**72 870**

Avgångsvederlag m m
Avtal har träffats med de verkställande direktörerna om avgångsvederlag motsvarande tolv månadslöner vid uppsägning från företagets sida. Enligt anställningsavtalet gäller sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

Medelantalet anställda

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Kvinnor	158	161	108	115
Män	416	434	164	172
Totalt	**574**	**595**	**272**	**287**

Könsfördelning i styrelse och företagsledning (antal)

	Moderföretaget	
	2020	**2019**
Styrelse		
Kvinnor	3	3
Män	8	8
Totalt	11	11
Övriga ledande befattningshavare		
Kvinnor	5	4
Män	4	6
Totalt	9	10

Not 7 Resultat från andelar i koncernföretag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Utdelning	-	-	23 394	6 917
Summa	**0**	**0**	**23 394**	**6 917**

Not 8 Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Utdelningar	20	1 423	30 243	1 422
Resultatandel från finansiell leasingfordran	618	669	-	-
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	-647	-	-	-
Summa	**-9**	**2 092**	**30 243**	**1 422**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 9 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ränteintäkter från koncernföretag			18 575	22 124
Ränteintäkter från övriga företag	1 617	2 186	33	56
Valutakursdifferenser på kortfristiga fordringar	676	2 857	676	2 764
Summa	**2 293**	**5 043**	**19 284**	**24 944**

Not 10 Räntekostnader och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Räntekostnader till koncernföretag			-	-
Räntekostnader till övriga företag	-57 110	-52 521	-56 507	-51 407
Övriga finansiella kostnader	-107	-	-107	-
Valutakursdifferenser på skulder	-870	-1 160	-870	-1 160
Summa	**-58 087**	**-53 681**	**-57 484**	**-52 567**

Lånekostnader om totalt 0 tkr (0) har inräknats i tillgångarnas anskaffningsvärde.

Not 11 Bokslutsdispositioner

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Överavskrivningar			-136 246	-208 524
Avsättning till periodiseringsfond			-34 270	-
Erhållna koncernbidrag	-	-	305 860	276 839
Lämnade koncernbidrag	-1	-2	-37 393	-65 566
Summa	**-1**	**-2**	**97 951**	**2 749**

Not 12 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Aktuell skatt	-32 392	-15 721	-22 001	-
Uppskjuten skatt	-60 463	-76 545	-51	1 122
Summa	**-92 855**	**-92 266**	**-22 052**	**1 122**
Redovisat resultat före skatt	405 153	426 231	160 033	5 416
Skatt enligt gällande skattesats (21,4%)	-86 703	-91 213	-34 247	-1 159
Effekt av andra skattesatser för utländskt dotterföretag	53	213	-	-
Skatt på resultatandel i intresseföretag	-9 840	5 954	-	-
Ej avdragsgill/ej skattepliktig återföring nedskrivning	-146	596	76	821
Effekter hänförliga till elcertifikat o utsläppsrätter	1 040	-905	1 069	-905
Avskrivning goodwill	-2 150	-2 507	-	-
Avskrivning övervärde	-3 131	-3 058	-	-
Övriga ej avdragsgilla kostnader	-5 339	-2 999	-355	500
Aktiverat underskottsavdrag i utländskt dotterföretag	2 954	-1 393	-	-
Förändring uppskj skatt i utländskt dotterföretag	-1 171	1 413	-	-
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter:				
Ej skattepliktiga intäkter	11 486	1 786	11 405	1 785
Skatt hänförlig till föregående år	92	-153	-	-
Förändring procentsats uppskjuten skatt	-	-	-	80
Redovisad skattekostnad	**-92 855**	**-92 266**	**-22 052**	**1 122**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	15 438	48 955	3 703	37 283
Inköp	178	63	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	-33 580	-	-33 580
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**15 616**	**15 438**	**3 703**	**3 703**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-10 701	-41 743	-3 374	-35 645
Försäljningar/utrangeringar	-	33 580	-	33 580
Årets avskrivningar	-1 290	-2 538	-329	-1 309
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-11 991**	**-10 701**	**-3 703**	**-3 374**
Redovisat värde	**3 625**	**4 737**	**0**	**329**

Not 14 Ledningsrätter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	1 588	1 588	1 588	1 588
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 588**	**1 588**	**1 588**	**1 588**
Redovisat värde	**1 588**	**1 588**	**1 588**	**1 588**

Not 15 Uttagsrätter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	321 030	310 977	-	-
Valutakursdifferenser	-31 113	10 053	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**289 917**	**321 030**	**0**	**0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-117 262	-107 538	-	-
Valutakursdifferenser	11 463	-3 382	-	-
Årets avskrivningar	-5 754	-6 342	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-111 553**	**-117 262**	**0**	**0**
Redovisat värde	**178 364**	**203 768**	**0**	**0**

Posten består av uttagsrätter som koncernen har förvärvat genom dotterföretagen Lunds Energi Norge A/S och Skånska Energi AB.

Not 16 Goodwill

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	64 609	64 609	978	978
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**64 609**	**64 609**	**978**	**978**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-54 134	-42 073	-978	-978
Årets avskrivningar	-10 389	-12 061	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-64 523**	**-54 134**	**-978**	**-978**
Redovisat värde	**86**	**10 475**	**0**	**0**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 17 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	646 814	563 225	353 469	353 469
Inköp	-	1 440	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-7	-4 132	-	-
Omklassificeringar	-	86 281	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**646 807**	**646 814**	**353 469**	**353 469**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-233 338	-216 415	-126 083	-114 605
Försäljningar/utrangeringar	-	1 634	-	-
Årets avskrivningar	-18 459	-18 557	-11 427	-11 478
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-251 797**	**-233 338**	**-137 510**	**-126 083**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-10 585	-3 548	-	-
Årets nedskrivningar	-	-7 037	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-10 585**	**-10 585**	**0**	**0**
Redovisat värde	**384 425**	**402 891**	**215 959**	**227 386**

Not 18 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	9 431 425	9 111 034	4 011 048	3 930 057
Inköp	121 180	100 908	41 932	17 812
Förvärvade ack tillgångar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-76 027	-115 118	-2 263	-37 915
Omklassificeringar	371 775	334 601	101 564	101 094
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**9 848 353**	**9 431 425**	**4 152 281**	**4 011 048**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 310 803	-4 139 207	-1 765 689	-1 663 842
Förvärvade ack avskrivningar	-	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	66 126	83 730	1 056	37 318
Årets avskrivningar	-262 915	-255 326	-135 950	-139 165
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-4 507 592**	**-4 310 803**	**-1 900 583**	**-1 765 689**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-85 274	-77 196	-43 776	-43 776
Fusion			-	-
Återförda nedskrivningar	6 716	-	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	6 093	-	-
Årets nedskrivningar	-	-14 171	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-78 558**	**-85 274**	**-43 776**	**-43 776**
Redovisat värde	**5 262 203**	**5 035 348**	**2 207 922**	**2 201 583**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 19 Inventarier, verktyg och installationer

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	125 085	86 940	69 431	56 773
Inköp	318	4 343	-	2 548
Försäljningar/utrangeringar	-11 838	-6 591	-79	-1 310
Omklassificeringar	542	40 393	540	11 420
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**114 107**	**125 085**	**69 892**	**69 431**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-66 241	-51 418	-40 776	-33 983
Försäljningar/utrangeringar	11 655	4 909	79	1 310
Omklassificeringar	-	-6 745	-	-
Årets avskrivningar	-11 079	-12 987	-7 071	-8 103
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-65 665**	**-66 241**	**-47 768**	**-40 776**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-384	-8	-8	-8
Årets nedskrivningar	-	-376	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-384**	**-384**	**-8**	**-8**
Redovisat värde	**48 058**	**58 460**	**22 116**	**28 647**

Not 20 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	555 619	659 577	145 841	157 457
Kostnadsförda och intäktsförda projekt	3 217	-4 363	-485	-3 720
Inköp	240 875	354 939	63 604	104 618
Koncernintern försäljning	-	-	-583	-
Omklassificeringar	-372 318	-454 534	-102 104	-112 514
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**427 393**	**555 619**	**106 273**	**145 841**
Redovisat värde	**427 393**	**555 619**	**106 273**	**145 841**

Not 21 Andelar i koncernföretag

	Moderföretaget	
	2020	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	2 009 946	2 009 946
Årets anskaffningar	29 126	-
Likvidation dotterföretag	-350	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**2 038 722**	**2 009 946**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-502 203	-502 203
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-502 203**	**-502 203**
Redovisat värde	**1 536 519**	**1 507 743**

			Andel, %	Antal	Redovisat värde	
Dotterföretag	Org nr	Säte	kapital	andelar	2020	2019
Kraftringen Nät AB	556228-1138	Lund	100,0	19 500	823 351	823 351
Lunds Energi Norge AS	980 165 140	Bodö, Norge	100,0	59 750	111 184	111 184
Billinge Energi AB	556528-1366	Skara	60,0	6 307	62 590	62 590
7H Kraft Energiförmedling AB	556525-8075	Lund	100,0	1 000	200	200
Kraftringen Service AB	556511-6398	Lund	100,0	30 000	94 065	94 065
Elkraftsbyggarna Kraft i Götaland AB	556574-8257	Lund	100,0	3 500	-	350
Kraftringen Fiber AB	559137-8889	Lund	100,0	50 000	50	50
Skånska Energi AB	556013-6391	SödraSandby	72,0	5 955 500	444 979	415 853
Herrljunga Kraft Energiförmedling AB	556540-1212	Lund	100,0	10 000	100	100
					1 536 519	**1 507 743**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 22 Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	87 559	60 760	31 448	32 473
Aktieägartillskott	30 243	-	30 243	-
Återbetalning av aktieägartillskott	-	-1 000	-	-1 000
Försäljning	-	-25	-	-25
Likvidation Prometera	-1 671	-		
Resultatandel i intresseföretag	-45 984	27 824		
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**70 147**	**87 559**	**61 691**	**31 448**
Redovisat värde	**70 147**	**87 559**	**61 691**	**31 448**

I koncernens redovisning

Intresseföretag	Org nr	Säte	Andel, % kapital (röster)	Justerat EK 1) / Årets resultat 2)	Redovisat värde 2020	2019
Direkt ägda						
Modity Energy Trading AB	556643-4410	Lund	50,0 (50,0)	61 336 / -45 983	70 147	85 888
Prometera AB	556872-5641	Helsingborg	-	-	-	1 671
					70 147	**87 559**

I moderföretagets redovisning

Intresseföretag	Org nr	Säte	Andel, % kapital (röster)	Antal andelar	Redovisat värde 2020	2019
Modity Energy Trading AB	556643-4410	Lund	50,0 (50,0)	10 000	61 691	31 448
Prometera AB*	556872-5641	Helsingborg	-	-	-	-
					61 691	**31 448**

1) Med justerat eget kapital avses den ägda andelen av företagets egna kapital inklusive eget kapitalandelen av obeskattade reserver.
2) Med årets resultat avses ägarandelen av företagets resultat efter skatt inklusive eget kapitalandelen i årets förändring av obeskattade reserver

Not 23 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	178	178	78	78
Förvärv	510	-	510	-
Försäljning	-3	-	-3	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**685**	**178**	**585**	**78**
Redovisat värde	**685**	**178**	**585**	**78**

Företag	Org nr	Antal andelar	Koncernen 2020	2019	Moderföretaget 2020	2019
Tidaholms Vind Ek för	769603-6511	1 000	100	100	-	-
Sinfra Ek för	716419-3323	65	65	65	65	65
Lundavind Koop ek för	769600-4188	-	-	3	-	3
Eolus Vind AB	556389-3956	1 250	10	10	10	10
Sydlänk AB	559260-4374	10 000	510		510	-
			685	**178**	**585**	**78**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 24 Uppskjuten skattefordran

Koncernen	**2020**			**2019**		
	Temporär skillnad	Uppskjuten skuld	Uppskjuten fordran	Temporär skillnad	Uppskjuten skuld	Uppskjuten fordran
Övriga temporära skillnader						
Byggnader och mark	5 070	-	1 044	3 853	-	794
Finansiella anläggningstillgångar	760	-	156	647	-	133
Elcertifikat och utsläppsrätter	1 168	-	241	990	-	218
Lager	175	36	-	165	34	-
Underskottsavdrag dotterföretag			145			-
Underskottsavdrag utl dotterföretag			2 955			-
Valutaeffekt utl dotterföretag			-41			-
Delsumma		36	4 500		34	1 145
Kvittning		-36	-36		-34	-34
Redovisat värde			**4 464**			**1 111**

Moderföretaget	**2020**			**2019**		
	Temporär skillnad	Uppskjuten skuld	Uppskjuten fordran	Temporär skillnad	Uppskjuten skuld	Uppskjuten fordran
Byggnader och mark	-	-	-	-	-	-
Elcertifikat och utsläppsrätter	-	-	-	-	-	-
Lager	-	-	-	-	-	-
Delsumma		0	0		0	0
Kvittning		0	0		0	0
Redovisat värde			**0**			**0**

Not 25 Andra långfristiga fordringar

	Koncernen		**Moderföretaget**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	54 083	48 536	-	-
Uttag	-1 703	-	-	-
Värdeförändring	-3 120	-3 141	-	-
Tillkommande fordringar	2 319	8 688	-	-
Omklassificeringar	-168	-	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**51 411**	**54 083**	**0**	**0**
Redovisat värde	**51 411**	**54 083**	**0**	**0**

Posten avser leasingfordran, för jämförelseåret även kapitalförsäkring för pensionsåtagande.

Not 26 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		**Moderföretaget**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Upplupen energiförsäljning	295 756	304 825	171 534	166 873
Återsökt energiskatt	-	1 473	-	1 473
Upplupna elcertifikat	431	901	-	-
Upplupna entreprenadintäkter	21 465	20 985	-	-
Övriga upplupna intäkter	2 538	14 104	8 567	9 168
Förutbetalda kostnader	9 753	-	-	-
Redovisat värde	**329 943**	**342 288**	**180 101**	**177 514**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 27 Aktiekapital

Aktiekapitalet i Kraftringen Energi AB består enbart av till fullo betalda stamaktier med ett kvotvärde om 10 kr. Alla aktier har samma rätt till utdelning och återbetalning av insatt kapital samt motsvarar en röst på Kraftringen Energi ABs bolagsstämma.

	Moderföretaget	
Tecknade och betalda aktier:	**2020**	**2019**
Vid årets början	4 867 242	4 867 242
Summa aktier vid årets slut	4 867 242	4 867 242

Not 28 Annat eget kapital inkl. årets resultat

Annat eget kapital inklusive årets resultat best.	Uppskriv-ningsfond	Fond för utvecklings-utgifter	Kapitalan-delsfond	Ack. valuta-kursdiffe-renser
Ingående balans 2019-01-01	0	0	0	-14 762
Årets förändring	0	0	0	8 184
Ingående balans 2020-01-01	0	0	0	-6 578
Årets förändring	0	0	0	-26 132
Utgående balans 2020-12-31	0	0	0	-32 710

Not 29 Obeskattade reserver

	Moderföretaget	
	2020	**2019**
Ackumulerade överavskrivningar	2 093 546	1 957 300
Periodiseringsfond	34 270	-
Redovisat värde	**2 127 816**	**1 957 300**

I obeskattade reserver ingår uppskjuten skatt.

Not 30 Uppskjuten skatteskuld

Koncernen	**2020**			**2019**		
	Temporär skillnad	Uppskjuten fordran	Uppskjuten skuld	Temporär skillnad	Uppskjuten fordran	Uppskjuten skuld
Obeskattade reserver						
Ackumulerade överavskrivningar	4 211 760		867 623	3 931 533		809 896
Periodiseringsfonder	34 270		7 334	-		-
Övriga temporära skillnader						
Byggnader och mark	3 781	-	779	3 237	-	667
Maskiner och andra tekniska anl.	628 521	-	129 475	634 865	-	130 783
Förändring procentsatser	-	-	-	-	-	-
Delsumma		0	1 005 211		0	941 346
Kvittning		0	0		0	0
Redovisat värde			**1 005 211**			**941 346**

Moderföretaget	**2020**			**2019**		
	Temporär skillnad	Uppskjuten fordran	Uppskjuten skuld	Temporär skillnad	Uppskjuten fordran	Uppskjuten skuld
Byggnader och mark	2 471	-	509	2 096	-	432
Elcertifikat och utsläppsrätter	-1 168	1 042	801	-990	4 348	4 136
Lager	175	-	36	165	-	34
Delsumma		1 042	1 346		4 348	4 602
Kvittning		-1 042	-1 042		-4 348	-4 348
Redovisat värde			**304**			**254**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 31 Övriga avsättningar

Koncernen	Återställ-ning	Pensions-avsättning	Garanti-åtgärder	Förlust-kontrakt	Totalt
Ingående redovisat värde 2019	-	19 623	2 761	-	22 384
Tillkommande avsättningar	-	-	112	-	112
Återförda belopp	-	-393	-	-	-393
Redovisat värde 2019	0	19 230	2 873	0	**22 103**
Ingående redovisat värde 2020	0	19 230	2 873	0	22 103
Omföring av avsättning från fg år	-	-375	-	375	-
Tillkommande avsättningar	-	439	485	39	963
Ianspråktagna belopp	-	-	-83	-	-83
Återförda belopp	-	-	-19	-	-19
Årets förändring	-	-	-	-375	-375
Redovisat värde 2020	0	19 294	3 256	39	**22 589**

Moderföretaget	Återställ-ning	Pensions-avsättning	Garanti-åtgärder	Förlust-kontrakt	Totalt
Ingående redovisat värde 2019	-	18 413	-	-	18 413
Tillkommande avsättningar	-	-	-	-	-
Återförda belopp	-	-260	-	-	-260
Årets förändring	-	-	-	-	-
Redovisat värde 2019	0	18 153	0	0	**18 153**
Ingående redovisat värde 2020	0	18 153	0	0	18 153
Tillkommande avsättningar	-	590	-	-	590
Återförda belopp	-	-	-	-	-
Årets förändring	-	-	-	-	-
Redovisat värde 2020	0	18 743	0	0	**18 743**

Skuld till Lunds Kommun avser förmånsbestämda pensioner, beräknade enligt Tryggandelagen, intjänade för tiden innan 1993-01-01. Merparten av övriga förmånsbestämda pensionsåtaganden har lösts in genom premiebetalning till försäkringsbolag.
Koncernen har generellt garantiåtaganden på 5 år för samtliga entreprenadarbeten, i enlighet med standardavtalen AB 04 och ABT 06.

Not 32 Långfristiga skulder

	Koncernen		**Moderföretaget**	
Förfallotidpunkt från balansdagen:	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
Mellan 1 och 5 år	1 490 000	1 601 575	1 490 000	1 585 000
Redovisat värde	**1 490 000**	**1 601 575**	**1 490 000**	**1 585 000**

Not 33 Checkräkningskredit

	Koncernen		**Moderföretaget**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Beviljad limit uppgår till	120 000	120 000	120 000	120 000

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 34 Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Energiskatter och moms	186 915	200 216	8 370	17 160
Personalens källskatt	7 235	7 434	3 481	3 664
Övriga skulder	2 613	3 152	52	45
Redovisat värde	**196 763**	**210 802**	**11 903**	**20 869**

Not 35 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Upplupna energikostnader	116 960	135 084	59 988	73 935
Upplupna räntekostnader	5 192	5 012	5 192	5 012
Upplupna personalkostnader	55 077	47 400	28 643	23 076
Upplupna revisionskostnader	785	786	480	280
Upplupna fjärrvärmekostnader	7 799	6 101	7 799	6 101
Upplupna entreprenadkostnader	205	-	-	-
Elcertifikat och utsläppsrätter	12 749	52 368	5 297	29 302
Förutbetalda anslutningsavgifter	109 106	113 569	38 330	39 838
Förutbetalda intäkter	3 155	5 944	1 226	1 484
Övriga upplupna kostnader	6 556	8 115	2 941	3 358
Redovisat värde	**317 584**	**374 379**	**149 896**	**182 386**

Not 36 Övriga poster som inte påverkar kassaflödet

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Avsättning till pensioner	440	-393	590	-260
Övriga avsättningar	47	112	-	-
Nedskrivningar av immateriella och materiella anl.tillgångar	-	21 584	-	-
Nedskrivning varulager	-	-2 898	-83	-3 054
Nedskrivning övriga tillgångar	-	7 743	-5 039	2 332
Realisationsresultat på im- och materiella anl.tillgångar	1 834	-1 468	554	13
Resultatandel i intresseföretag	45 984	-27 824	-	-
Värdeförändring i intresseföretag	30 243	-	-	-
Orealiserade kursdifferenser	-7 075	1 224	-	-
Övrigt	-29	-	2 065	761
Summa	**71 444**	**-1 920**	**-1 913**	**-208**

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 37 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
Ställda säkerheter	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
För egna avsättningar och skulder				
Skulder till kreditinstitut				
Fastighetsinteckningar	-	27 850	-	-
Företagsinteckningar	-	14 600	-	-
Andra ställda säkerheter	-	-	1 136	1 136
Redovisat värde	**0**	**42 450**	**1 136**	**1 136**

	Koncernen		Moderföretaget	
Eventualförpliktelser	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
Eventualförpliktelse till förmån för koncernföretag	-	-	217 067	302 610
Borgensförbindelse till förmån för intresseföretag	860 943	816 769	860 943	816 519
Garantiåtagande för entreprenader	250	-	-	-
Redovisat värde	**861 193**	**816 769**	**1 078 010**	**1 119 129**

*Enligt ansvarsfördelningen i aktieägaravtalet mellan ägarbolagen (Kraftringen Energi AB och Öresundskraft AB) till Modity Energy Trading AB uppgår koncernens regressrätt per balansdagen till 18 831 tkr (13 295). Motsvarande del för Öresundskraft AB uppgår vid samma tidpunkt till 18 831 tkr (13 295)
Moderföretaget har ställt ut moderbolagsgarantier för dotterföretagen.

Not 38 Derivatinstrument

Säkringsredovisning och riskexponering
Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses koncernens resultat och kassaflöde till följd av förändringar i energipriser (främst biobränsle och el), valutakurser, räntenivåer, fluktuationer i refinansierings- och kreditrisker. Koncernens riskpolicy beslutas i koncernstyrelsen och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för alla finansiella risker i energi-, ränte- och valutamarknaderna.

Ansvaret för koncernens marknadsrisker förknippade med energiförsäljning, främst el, fjärrvärme och naturgas, hanteras genom koncernens intresseföretag Modity Energy Trading AB. På motsvarande sätt hanteras de finansiella transaktionerna och riskerna av moderföretagets ekonomienhet. Den övergripande målsättningen är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering respektive säkring av alla energipriser och att minimera marknadsfluktuationernas effekter på koncernens resultat. För att följa upp utvecklingen och kontrollen av den riskexponerade verksamheten finns en riskkommitté och en särskild funktion för riskkontroll.

Ränterisker
Med ränterisk avses risken för ett försämrat räntenetto eller marknadsvärde för räntebärande skulder och tillgångar som en följd av ändrade marknadsräntor. Koncernens säkringstrategi är att reducera osäkerheten beträffande den framtida räntekostnaden för upplåning till rörlig ränta. Osäkerheten är hänförlig till förändringar i den rörliga räntan. Ränterisken definieras som en referensränta vilket avser STIBOR eller motsvarande.

Koncernens ränterisk hanteras genom att räntebärande skulder fördelas i fasta och rörliga räntor, bland annat genom användning av ränteswapskontrakt. Säkringsstrategin innebär att säkringsinstrumenten kommer att vid behov ersättas av nya säkringsinstrument vid förfall.

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Valutarisker
Koncernen är exponerad för olika typer av valutarisker. Den främsta exponeringen avser köp och försäljning i utländska valutor, där risken dels kan bestå av fluktuationer i valutan för det finansiella instrumentet, kund- eller leverantörsfakturan, dels valutarisken i förväntade eller kontrakterade betalningsflöden benämnd transaktionsexponering.
För att minska valutarisken i dessa flöden säkras belopp överstigande 500 tkr. Valutariskfluktuationer återfinns också i omräkningen av utländska dotterföretags tillgångar och skulder till moderföretagets funktionella valuta, så kallad omräkningsexponering.

Säkringsinstrumenten för koncernen utgörs av valutaoptioner, valutaterminer eller valutaswappar. Säkringsstrategin innebär att säkringsinstrumenten kommer att vid behov ersättas av nya säkringsinstrument vid förfall. Företagets transaktionsexponering fördelar sig framförallt mellan valutorna EUR och SEK.

Elprisrisk i kundavtal
Koncernens försäljning av el till kunder sker till såväl rörliga priser som fasta priser. Inköp av el sker till rörliga priser på e marknaden. Sverige är indelat i fyra prisområden vilket kan innebära att priserna skiljer sig åt beroende på var elen köps in och säljs.
Koncernens elprisrisk hanteras med hjälp av finansiella elterminskontrakt som säkrar systempris. Säkringsstrategin är att reducera osäkerheten beträffande framtida kostnaden för el till de kunder med fastprisavtal.
Elpriset ska säkras i samma prisområde som den underliggande exponeringen. Genom att alla exponeringar ska prissäkras i SEK uppstår varken prisområdes - eller valutarisker inom koncernens elhandelsverksamhet.

Elprisrisk i nätförluster
Vid eldistribution avgår en viss del av volymen i så kallad nätförlust. Koncernen har som strategi att reducera osäkerheten beträffande den framtida kostnaden för nätförluster vid eldistribution. Osäkerheten är hänförlig till förändringar i priset på el avseende den del av distribuerad el som avgår i så kallas nätförlust.

Företaget hanterar elprisrisken avseende nätförluster genom elterminer. Dotterföretaget Kraftringen Nät AB som är koncernens eldistributionsföretag erhåller i förväg fastställt pris på elpriset för aktuell period.

Energihandelsrisker
Den löpande hanteringen av koncernens energihandelsrisker hanteras i intresseföretaget Modity Energy Trading AB, vilka hanterar riskerna i enlighet med avtalat riskmandat.

Verkligt värde
Vid fastställande av verkligt värde används officiella marknadsnoteringar på bokslutsdagen. I de fall sådana saknas görs värdering genom diskontering av framtida kassaflöden till noterad marknadsränta för respektive löptid.
För övriga finansiella tillgångar och skulder motsvarar bokfört värde verkligt värde.

Nedan ges en sammanställning av koncernens derivatinstrument samt upplysning om dess verkliga värden.

Koncernen	**2020**		**2019**	
	Nom belopp	Verkligt värde	Nom belopp	Verkligt värde
Valutaterminer EUR	-	140	-	-
Ränteswappar	-1 300 000	-237 637	-1 300 000	-229 972

Moderföretaget	**2020**		**2019**	
	Nom belopp	Verkligt värde	Nom belopp	Verkligt värde
Valutaterminer EUR	-	140	-	-
Ränteswappar	-1 300 000	-237 637	-1 300 000	-229 972

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 39 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Av moderföretagets nettoomsättning utgjorde 8 % (6 %) omsättning mot andra koncernföretag.
Av inköpen avsåg 7 % (5%) rörelsekostnader och investeringar från andra koncernföretag.

Not 40 Koncernuppgifter

Moderföretaget är ett helägt dotterföretag till Kraftringen AB, org. nr. 556527-9758 med säte i Lund.

Not 41 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Under inledningen av 2021 har smittspridningen av Covid-19 fortsatt och Kraftringen har anpassat verksamheten för att minska smittspridning och säkerställa leveranssäkerheten. Hitintills har detta kunnat hanteras utan någon väsentlig påverkan på kundleveranserna eller den finansiella utvecklingen.

Not 42 Definiton av nyckeltal

Soliditet	Eget kapital + obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) / Balansomslutningen
Avkastning på eget kapital	Resultat efter finansiella poster / Genomsnittligt eget kapital inklusive andelen eget kapital av obeskattade reserver
Operativt kassaflöde	Resultat efter finansiella poster + årets avskrivningar - årets investeringar =Operativt kassaflöde

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Not 43 Resultatdisposition

Till årsstämmans förfogande står vinstmedel på sammanlagt 85 100 594 kr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras enligt nedan:

	2020	2019
Utdelning	139 933 207	146 990 708
Balanseras i ny räkning	-54 832 613	-52 880 191
Summa	85 100 594	94 110 517

Lund den 9 mars 2021

Karl Branzén
Ordförande

Kenneth M Persson
1:e vice Ordförande

Lena Emilsson
2:e vice Ordförande

Sezgin Kadir
Verkställande direktör

Bernt Bertilsson
Ledamot

Cecilia Bladh in Zito
Ledamot

Jörgen Forsberg
Ledamot

Bo-Göran Hansen
Ledamot

Claes Hedlund
Ledamot

Johan Helgeson
Ledamot

Jeanette Olsson
Ledamot

Emil Öberg
Ledamot

Vår revisionsberättelse har avgivits den 2021

Ernst & Young AB

Peter Gunnarsson
Auktoriserad revisor

Henrik Rosengren
Auktoriserad revisor

ID:4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Verifikat

Status: Signerat av alla

Titel: Årsredovisning Kraftringen Energi AB 2020

Skapat: 2021-03-09

ID: 4030a370-80fe-11eb-a125-c595c8225ab8

Underskrifter

Kraftringen Energi AB
Sezgin Kadir
Sezgin.Kadir@kraftringen.se
Signerat: 2021-03-09 19:08 BankID Sezgin Kadir

Kraftringen Energi AB
Claes Hedlund
claes.hedlund.46@gmail.com
Signerat: 2021-03-09 19:37 BankID CLAES HEDLUND

Kraftringen Energi AB
Jeanette Olsson
jeanette.olsson@abf.se
Signerat: 2021-03-09 19:53 BankID JEANETTE OLSSON

Kraftringen Energi AB
Bernt Bertilsson
berntb@telia.com
Signerat: 2021-03-09 20:25 BankID BERNT BERTILSSON

Kraftringen Energi AB
Emil Öberg
eo@azgrowthcapital.com
Signerat: 2021-03-09 21:02 BankID Emil Öberg

Kraftringen Energi AB
Lena Emilsson
lena.emilsson@interpacta.se
Signerat: 2021-03-09 22:58 BankID LENA EMILSSON

Kraftringen Energi AB
Cecilia Bladh in Zito
cecilia.bladhinzito@horby.se
Signerat: 2021-03-09 23:35 BankID CECILIA BLADH IN ZITO

Kraftringen Energi AB
Jörgen Forsberg
forsbergsandby@hotmail.com
Signerat: 2021-03-10 08:17 BankID JÖRGEN FORSBERG

Kraftringen Energi AB
Kenneth M Persson
kenneth.m.persson@sydvatten.se
Signerat: 2021-03-10 09:17 BankID KENNETH PERSSON

Kraftringen Energi AB
Karl Branzén
karl.g.branzen@gmail.com
Signerat: 2021-03-10 11:46 BankID KARL BRANZÉN

Kraftringen Energi AB
Johan Helgeson
helgesonjohan@gmail.com
Signerat: 2021-03-10 13:57 BankID JOHAN HELGESON

Kraftringen Energi AB
Bo-Göran Hansen
bo-goran.hansen@ownit.nu
Signerat: 2021-03-10 15:47 BankID BO GÖRAN HANSEN

EY
Peter Gunnarsson
peter.gunnarsson@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 10:08 BankID Lars Johan Peter Gunnarsson

EY
Henrik Rosengren
Henrik.Rosengren@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 13:15 BankID Pär Henrik Rosengren

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma

Filer

Finansiell rapport Kraftringen Energi AB (publ) 2020.pdf	123.8 kB	76fb 0fb3 6f32 d599 63fa 4ca0 f75c 093f e321 bd3d 07b2 bb10 ac44 7a12 ffea e3bb

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2021-03-09	18:49	Skapat | Linnea Lindberg, Kraftringen Energi AB 5561009852. IP: 193.15.253.25
2021-03-09	19:08	Signerat | Sezgin Kadir, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av Sezgin Kadir. IP: 90.229.222.242
2021-03-09	19:37	Signerat | Claes Hedlund, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av CLAES HEDLUND. IP: 77.244.233.224
2021-03-09	19:53	Signerat | Jeanette Olsson, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av JEANETTE OLSSON. IP: 188.151.238.76
2021-03-09	20:25	Signerat | Bernt Bertilsson, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av BERNT BERTILSSON. IP: 78.67.233.126
2021-03-09	21:02	Signerat | Emil Öberg, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av Emil Öberg. IP: 78.70.9.93
2021-03-09	22:58	Signerat | Lena Emilsson, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av LENA EMILSSON. IP: 80.70.159.121
2021-03-09	23:35	Signerat | Cecilia Bladh in Zito, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av CECILIA BLADH IN ZITO. IP: 185.247.238.144
2021-03-10	08:17	Signerat | Jörgen Forsberg, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av JÖRGEN FORSBERG. IP: 193.241.212.174
2021-03-10	09:17	Signerat | Kenneth M Persson, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av KENNETH PERSSON. IP: 130.235.105.85
2021-03-10	11:46	Signerat | Karl Branzén, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av KARL BRANZÉN. IP: 90.232.84.150
2021-03-10	13:57	Signerat | Johan Helgeson, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av JOHAN HELGESON. IP: 213.66.190.27
2021-03-10	15:47	Signerat | Bo-Göran Hansen, Kraftringen Energi AB Genomfört med: BankID av BO GÖRAN HANSEN. IP: 2.65.97.135
2021-03-15	10:08	Signerat | Peter Gunnarsson, EY Genomfört med: BankID av Lars Johan Peter Gunnarsson. IP: 84.216.56.2
2021-03-15	13:15	Signerat | Henrik Rosengren, EY Genomfört med: BankID av Pär Henrik Rosengren. IP: 145.62.64.102

Verifikat utfärdat av Egreement AB
Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.
Verifikation, version: 1.13

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Kraftringen Energi AB (publ), org.nr 556100-9852

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Kraftringen Energi AB (publ) för år räkenskapsåret 2020.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

ID:367766f0-8100-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Building a better working world

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Kraftringen Energi AB (publ) för räkenskapsåret 2020 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Malmö den

Ernst & Young AB

Peter Gunnarsson
Auktoriserad revisor

Henrik Rosengren
Auktoriserad revisor

ID:367766f0-8100-11eb-a125-c595c8225ab8 Status: Signerat av alla

Verifikat

Status: Signerat av alla

Titel: Revisionsberättelse Kraftringen Energi AB

Skapat: 2021-03-09

ID: 367766f0-8100-11eb-a125-c595c8225ab8

Underskrifter

EY
Peter Gunnarsson
peter.gunnarsson@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 10:10 BankID Lars Johan Peter Gunnarsson

EY
Henrik Rosengren
Henrik.Rosengren@se.ey.com
Signerat: 2021-03-15 13:15 BankID Pär Henrik Rosengren

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma
KEAB Revisionsberättelse.pdf	100.7 kB	a6e5 1305 436c b98e 9db7 b23c a154 1809 f51e f5cf d7b6 312c 7cc5 bcce a248 3669

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2021-03-09	18:53	Skapat | Linnea Lindberg, Kraftringen Energi AB 5561009852. IP: 193.15.253.25
2021-03-15	10:10	Signerat | Peter Gunnarsson, EY Genomfört med: BankID av Lars Johan Peter Gunnarsson. IP: 84.216.56.2
2021-03-15	13:15	Signerat | Henrik Rosengren, EY Genomfört med: BankID av Pär Henrik Rosengren. IP: 145.62.64.102

Verifikat utfärdat av Egreement AB
Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.
Verifikation, version: 1.13

Lekmannarevisorer i
Kraftringen AB

Lekmannarevisorer i
Kraftringen Energi AB (publ)

Styrelsen för
Kraftringen AB

Styrelsen för
Kraftringen Energi AB (publ)

Granskningsredogörelse 2020

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorns arbete regleras i Aktiebolagslagens (ABL) 10 kap. Lekmannarevisorn skall granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.
De förtroendevalda revisorernas uppgifter regleras i Kommunallagens 12 kap 1 §. Här anges att revisorerna årligen granskar, i den omfattning som följer av god revisionssed, all den verksamhet som bedrivs inom nämndens verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt 10 kap. 3-5 §§, även verksamheten i de företagen. Samordnad revision mellan kommunen och dess företag är således ett av redskapen för ägarens kontroll och uppföljning och därmed en del i en aktiv ägarstyrning.

Lekmannarevisorerna har i sin granskning biträtts av certifierad kommunal revisor från EY. Nedan redogörs för det arbete som vi bedrivit under 2020 när det gäller vårt ställningstagande som redovisas i granskningsrapporten.

Planering

Enligt ABL 10 kap. är det angeläget att revisorerna och lekmannarevisorerna tar till vara varandras erfarenheter och kunskaper. Under 2020 har därför lekmannarevisorer, certifierad kommunal revisor och auktoriserad revisor sammanträffat med företrädare för revisionsutskottet för att diskutera revisorernas planering av granskningar, bolagets utveckling samt aktuella frågor. Lekmannarevisorerna har i sin granskning haft möjlighet att få svar på de frågor som ställts kring bolagets verksamhet. Vi har också tagit del av den ingående granskning av den interna kontrollen som genomförts av de auktoriserade revisorerna.

Risk- och väsentlighetsanalys
Under 2019 initierade lekmannarevisorerna ett internt arbete med att ta fram en risk- och väsentlighetsanalys. Arbetet har fortsatt under 2020 och resulterat i en revisionsplan för 2021–2024. Revisionsplanen innehåller identifierade riskområden inom ramen för bolagets internkontrollprocess, övergripande riskområden, tidigare genomförda granskningar och relevanta granskningsinsatser.

Genomförd granskning

Granskning avseende arbetsmiljöarbetet

Vår sammanfattande bedömning är att det till stor del bedrivs ett systematiskt och tillräckligt arbetsmiljöarbete utifrån lagstiftning samt egna mål och riktlinjer på Kraftringen Energi AB. Det finns ett ledningssystem för det systematiska arbetsmiljöarbetet med tydliga rutiner och riktlinjer, dock saknas dokumenterad rollbeskrivning för styrelsen.

Vi noterar att det genomförs utbildningar inom arbetsmiljö för både chefer och medarbetare men att ledarskapet är avgörande för att implementera en säkerhetskultur, vilket vi noterat som ett förbättringsområde. Detta utifrån att uppföljning av säkerhetskulturindex visar att alla avdelningar inte arbetar löpande med att förbättra arbetsmiljön samt att det förekommit att medarbetare inte känt till risker på arbetsplatsen och inte följt rutiner och riktlinjer. Vi ser därför positivt på att Kraftringen har påbörjat ett ledarskapsprogram med inriktning på arbetsmiljö.

Vi bedömer uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet och den fysiska arbetsmiljön som delvis tillräcklig, medan vi bedömer att uppföljning av den psykosociala arbetsmiljön inte är tillräcklig. Vi ser utöver det en risk i att avvikelser inte anmäls, vilket påverkar uppföljningen och att det inte vidtas tillräckliga åtgärder. Sammantaget förekommer ett stort arbete med den fysiska arbetsmiljön medan vi bedömer att arbetet med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön bör utvecklas. Det ska tilläggas att uppföljningen visar att arbetet med arbetsmiljön går åt rätt håll utifrån att resultat på medarbetarindex, säkerhetskulturindex och förbättringskultur har ökat sedan föregående mätningar, vilket vi ser positivt på.

Lekmannarevisorernas bedömning redovisas i granskningsrapport

Resultatet av den samordnade revisionen tar sig uttryck i den revisionsberättelse som lämnas till fullmäktige av revisorerna avseende kommunens samlade verksamhet. Som bilaga till revisionsberättelsen ingår lekmannarevisorernas *granskningsrapport* avseende de båda bolagen. I granskningsrapporten redovisas vår bedömning av hur bolagens verksamhet skötts, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om bolagens agerande är tillfredsställande.

Lekmannarevisorer i
Kraftringen Energi AB (publ)

Till årsstämman i Kraftringen Energi AB (publ)
Org nr 556100-9852

Granskningsrapport för år 2020

Vi utsedda lekmannarevisorer från Eslövs Kommun, Hörby kommun, Lomma kommun och Lunds kommun har granskat Kraftringen Energi AB:s verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunernas revisionsreglemente samt utifrån av bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Genomförd granskning har upptagits i granskningsredogörelse vilken överlämnats till styrelsen.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer därtill att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Den 9/3 2021

_____	_____
Lars Trägen Lunds kommun	Kenneth Jönsson Eslövs kommun
_____	_____
Remco Andersson Lomma kommun	Göran Andersson Hörby kommun

Penneo dokumentnyckel: 5AIJ8-BXCE3-JD7U3-TK73L-H3VDH-EK45H

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Remco Andersson
Lekmannarevisor
Serienummer: 19530220xxxx
IP: 94.191.xxx.xxx
2021-03-09 14:44:34Z

GÖRAN ANDERSSON
Lekmannarevisor
Serienummer: 19480313xxxx
IP: 78.70.xxx.xxx
2021-03-09 19:35:00Z

Bo Kenneth Jönsson
Lekmannarevisor
Serienummer: 19510128xxxx
IP: 78.67.xxx.xxx
2021-03-10 10:25:01Z

LARS TRÄGEN
Lekmannarevisor
Serienummer: 19760323xxxx
IP: 80.217.xxx.xxx
2021-03-10 13:40:34Z

Penneo dokumentnyckel: 5AIJ8-BXCE3-JD7U3-TK73L-H3VDH-EK45H

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet
Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på **https://penneo.com/validate**

Hållbarhetsrapport 2020

Kraftringens hållbarhetsrapport 2020 utgör en del av förvaltningsberättelsen i årsredovisningen, räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31 och godkändes av styrelse och vd den 9 mars 2021. I förvaltningsberättelsen beskrivs Kraftringens affärsmodell. Nedan följer de texter som tillsammans utgör Kraftringens hållbarhetsrapport 2020 och finns tillgängliga på Kraftringens webbplats. Texterna beskriver hur vi arbetar med hållbarhetsfrågor, exempelvis styrning och riskhantering, specifikt inom områdena miljö, sociala förhållanden, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

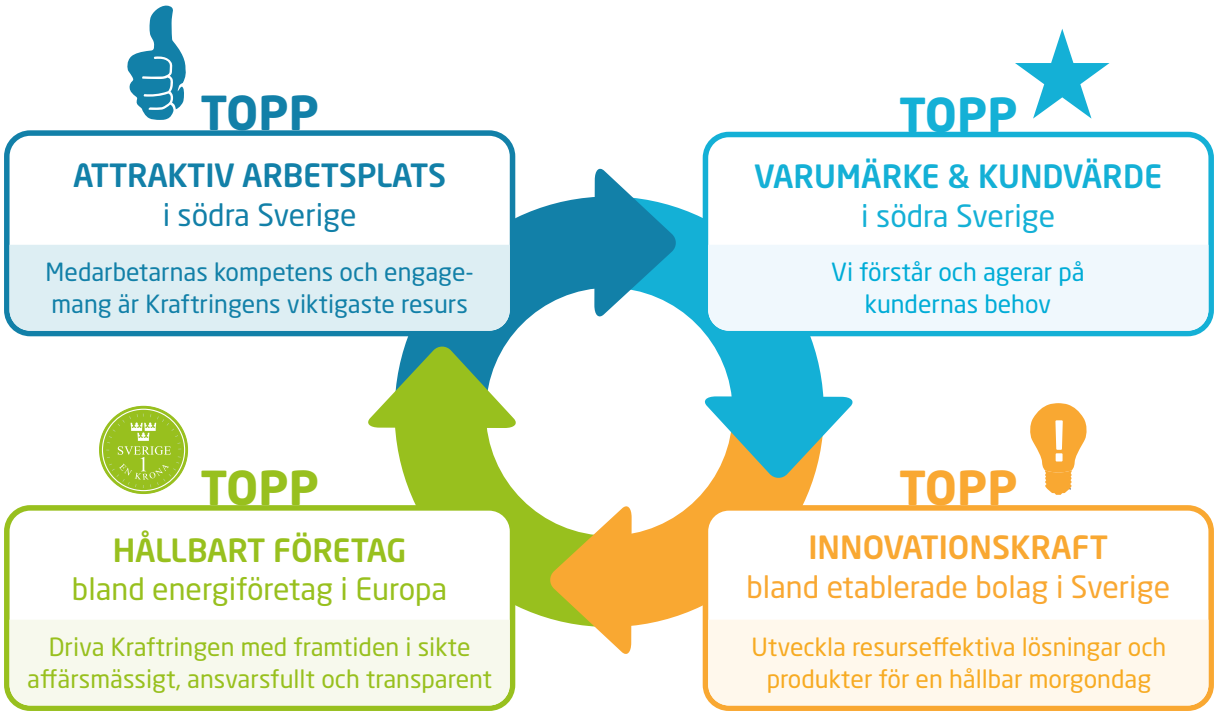
HÅLLBARHET - FRAMGÅNGSFAKTOR OCH FÖRUTSÄTTNING FÖR FORTSATT RELEVANS

Hållbarhet en framgångsfaktor för Kraftringen

Kraftringens antagna strategiska inriktning innebär att bolaget fortsatt ska vara ledande inom hållbar energi. Intresset för hållbarhet och kraven från omvärld såsom kunder och beslutsfattare har under 2020 ökat ytterligare. Det stärker oss i att vårt vägval att vara ledande inom hållbarhet har varit – och är – rätt väg att gå. Under året har det än mer förtydligats att hållbarhet är en förutsättning för att ens finnas med i en hel del affärssammanhang. Som resten av världen har även året för Kraftringen präglats av pandemin men hållbarhetsarbetet har inte bromsats av detta. Pandemins effekter har främst märkts i hur vi behövt anpassa verksamheten för att fortlöpa på ett säkert sätt.

Kraftringens uttalade hållbarhetsprofil och kontinuerliga omställning möjliggör

- Kontinuerligt stärkande av vår företagskultur och företagsprofil
- Goda affärspositioner, konkurrensmöjligheter och ägarrelationer
- Stärkta möjligheter att behålla och rekrytera engagerade medarbetare
- Utvecklingsdriv och innovationsarbete för att nå hållbarhetsmål
- Minskade affärsrisker
- Inspiration till andra att göra mer

Kraftringens målbild.

Som energiföretag har Kraftringen stora möjligheter att bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle. De förändringar vi gör påverkar även våra kunders hållbarhetsavtryck. Det är ett ansvar som förpliktigar och som vi gärna tar - därför genomsyrar hållbarhetsperspektivet allt vi gör. Genom fossilfria och resurseffektiva energilösningar tar vi ansvar, och hjälper våra kunder och vår omvärld att göra detsamma.

En hållbar styrning med god etik

Kraftringens ambition är att skapa förtroende genom en god affärsetik och transparens i bolaget. Det stärker relationerna med våra kunder, samarbetspartners och övriga intressenter. Det gör organisationen mer attraktiv för befintliga och nya medarbetare.

Intressentdialog

Omvärldens förväntningar på Kraftringen som en samhällsengagerad aktör blir allt tydligare. Som kommunägt energibolag har vi en både given och viktig roll i samhällsutvecklingen – inte minst vad gäller hållbarhetsfrågor. Dessutom ska vi vara drivande i omställningen till förnybara energikällor och arbeta brett med energieffektivisering. För att lyckas med detta för vi dialoger och har samarbeten med andra aktörer, såsom kunder, samarbetspartners, myndigheter, högskolor, kommuninvånare och medarbetare.

Genom till exempel samverkansmöten, kundevent och intressentdialoger om hållbarhet pratar vi med kunder och andra aktörer kring frågor som kan handla om allt från vår roll i samhället, leveranssäkerhet, energieffektivisering och långsiktiga affärsrelationer. Dessa aktiviteter ger oss information och kunskap och är en viktig del i vår verksamhetsutveckling. Gemensamt för de frågor vi valt att fokusera på i denna rapport är, att de har en väsentlig social, miljömässig eller ekonomisk påverkan på företaget och/eller samhället i stort. Merparten av frågorna har också värderats som viktiga av våra intressenter

Hållbarhetsrisker

Hållbarhet – att överleva långsiktigt som företag och bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle – ska vara en integrerad del av Kraftringens affär och verksamhet. Det innebär att ekonomisk, miljömässig och social långsiktighet inkluderas i såväl affärsupplägg i dialoger med kunder och partners som internt i koncernens målstyrning och processutveckling. Genom att arbeta systematiskt med risker skapas medvetenhet om olika hållbarhetsaspekter i verksamheten och möjlighet till förebyggande arbete.

Så här arbetar vi med risker

Kraftringen exponeras för risker inom verksamheten och i leverantörs-och entreprenadkedjan. Det finns också risker och möjligheter kopplade till våra produkter och erbjudanden gentemot kund. Vi arbetar systematiskt för att identifiera, värdera, hantera och följa upp finansiella, miljömässiga och sociala risker. De risker som identifieras listas och värderas. För varje risk som bedöms betydande etableras en åtgärdsplan i syfte att eliminera risken eller minimera eventuella konsekvenser.

Genom riskbedömning och efterföljande hantering kan vi arbeta förebyggande och undvika eller minska effekterna av händelser som annars kan leda till exempelvis personskador, kundklagomål och/eller ekonomiska förluster.

Listan av hållbarhetsrisker ses över vid behov, eller minst årligen, i en serie workshops där personer med expertis och kunskap om olika delar av verksamheten deltar. Vid dessa tillfällen revideras listan avseende risker bland annat kopplade till miljö, arbetsmiljö, anti-korruption och mänskliga rättigheter i hela Kraftringens värdekedja. Här beskrivs i korthet hur risker i olika delar av verksamheten styrs och hanteras.

- Finansiella risker hanteras via vår Finanspolicy och Riktlinjer för riskhantering.
- Risker kopplat till yttre hot och säkerhetsskydd hanteras via vår Säkerhetshandbok.
- Risker kopplat till informationssäkerhet hanteras via våra Riktlinjer för IT.
- Miljö- och arbetsmiljörisker hanteras i Kraftringens ledningssystem för respektive område.
- Risker kopplat till leverantörskedjan hanteras via vårt kravställande på leverantörer, exempelvis via Kraftringens uppföranderegler för leverantörer samt vid leverantörsuppföljningar.
- Kraftringens uppförandekod styr bland annat riskområden inom miljö, anti-korruption, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden och sprids genom utbildning och ständig dialog i verksamheten.

Händelser under året

Under 2020 har Kraftringen förtydligat arbetssätt för att stärka det förebyggande arbetet bland annat genom:

- Säkerhetskulturen har varit i fokus genom målsättningen "Säkerhet främst" som omfattar hela vår verksamhet. Till exempel är säkerhetsarbetet en stående punkt på våra mötesagendor, cheferna har ökat antalet säkerhetsbesök i fält och vi har utvecklat ett systematiskt lärande från händelserap portering. Det har resulterat i halverat antal olyckor jämfört med föregående år.
- En pandemigrupp kopplat till Covid-19 startades upp tidigt och har kontinuerligt utfört riskanalyser och gett information samt förhållningsdirektiv till verksamheten.
- Verksamhetens beroende av biobränslen har lyfts genom bland annat arbete med målet och handlingsplanen för "Fossilfri värdekedja".
- Hållbarhetsrisker kopplat till leverantörer och antikorruption har fått ökat fokus. Bland annat har utbildningar i offentlig upphandling samt direktupphandling genomförts.
- Säkerhetsskyddsanalys för koncernen är genomförd.

Väsentliga hållbarhetsrisker

RISKOMRÅDE	RISKBESKRIVNING	POTENTIELL PÅVERKAN	ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA RISKEN
MILJÖ	Beroende av biobränslen – risk att det blir svårt att få tillgång till framöver som drivmedel och till anläggningar.	Leveransosäkerhet. Dyrare bränsle.	Möjlighet att använda många olika restflöden från biobränslen i produktion samt kompetenshöjning genom ex doktorand inom området.
MILJÖ	Ökad förekomst av stormar, översvämningar och värmeböljor riskerar skada vår utrustning/ anläggningar.	Skador på utrustning. Driftproblem. Biobränsleleveransstörningar	Vädersäkring av elnät pågår.
MILJÖ	Utsläpp köldmedium och andra utsläpp till luft. Utsläpp av kemikalier eller olja till mark och vatten.	Ökad klimatpåverkan. Sanering krävs.	ISO 14001-certifierat miljöledningssystem. Förebyggande åtgärdsarbete bedrivs kontinuerligt.
MEDARBETARE	Riskfylld fysisk arbetsmiljö vid arbete med el, höga tryck, ånga och gas. Bristande kunskap och/eller brister i användning av skyddsutrustning hos medarbetare och underleverantörer.	Olyckor och sjukfrånvaro.	Kraftringen har högt fokus på säkerhet och arbetar systematiskt med fysisk och psykosocial arbetsmiljö.
KUNDER	Ovarsam hantering av kunduppgifter.	Risk för den personliga integriteten.	Systematiskt arbete med GDPR för att säkerställa korrekt hantering av kunduppgifter.
LEVERANTÖRER	Avvikelser från Kraftringens uppförandekod för leverantörer.	Sämre arbetsmiljöstandard för leverantörens anställda. Försämrat rykte och svagare finansiell ställning.	Kraftringen utvärderar och kontrollerar regelbundet leverantörer för att upptäcka oetiska affärsmetoder. Hållbarhetskrav ställs vid upphandling.
ANTIKORRUPTION	Vänskapskorruption vid upphandling och inköp samt vid tillsättning av tjänster.	Negativ påverkan på affärs- och arbetsmarknadsvillkor.	Kraftringen har beslutad Uppförandekod som alla anställda utbildas i. Utbildning av beställare. Rutin för visselblåsning implementerad.

MILJÖ

Kraftringen, inklusive våra dotterbolag, är miljöcertifierat enligt standarden ISO 14001:2015. Miljöledningssystemet är vårt verktyg för att arbeta systematiskt med de miljökrav som ställs på verksamheten och den miljöpåverkan som uppstår genom vår verksamhet, genom våra produkter och tjänster samt i leverantörsled.

Kraftringens mest betydande miljöaspekter är utsläpp till luft, energianvändning, inköp av varor och tjänster samt utveckling av våra produkter och tjänster. Dessa arbetar vi kontinuerligt med att förebygga och förbättra med avseende på såväl positiv som negativ miljöpåverkan. Vårt övergripande mål är att skapa en fossilbränslefri och energieffektiv värdekedja.

Kvalitets- och miljöpolicy

Kvalitets- och miljöpolicyn lägger grunden för våra verksamhetsmål utifrån våra fyra framgångsfaktorer i vår målbild Kraftringen 2025 (se sida 1):

- Attraktiv arbetsplats
- Varumärke & kundvärde
- Innovationskraft
- Hållbart företag

Vi skapar energi för framtida generationer genom att:

- Kvalitets- och miljöpolicyn lägger grunden för våra verksamhetsmål utifrån våra fyra framgångsfaktorer i vår målbild Kraftringen 2025 (se sida 1):
- utgå från intressenters krav och önskemål i vår utveckling av hållbara produkter, tjänster och verksamhet
- våra produkter och tjänster uppfyller, eller överträffar, kundernas krav och förväntningar
- bygga goda relationer och kommunicera effektivt, såväl internt som externt
- hjälpa kunder och samarbetspartners i deras hållbarhetsarbete
- samverka med olika aktörer för att kunna tillvarata restflöden i samhället, uppnå en högre energieffektivitet, påskynda omställningen till förnybara energikällor och värna den biologiska mångfalden
- beakta miljöaspekterna i våra processer, bland annat genom att förebygga föroreningar. Störst fokus läggs vid att uppnå en fossilbränslefri och energieffektiv värdekedja
- arbeta systematiskt med ständiga förbättringar samt följa bindande krav

Arbetet utförs hållbart och säkert av våra kompetenta medarbetare utifrån vår värdegrund; mod, ansvar och engagemang

Händelser under året

Efter några större händelser under 2019 har vi under 2020 arbetat med att följa upp och förbättra interna rutiner inom bland annat vår fjärrvärmeverksamhet.

Under våren uppmärksammade vi att växtlighet var skadad omkring en av våra injekteringsbrunnar i geotermisystemet i Värpinge. Efter undersökningar konstaterades att saltvatten hade läckt från brunnen. Den läckande brunnen har förseglats och kommer inte att användas framöver. Kontroll av samtliga brunnar i systemet har genomförts. Områdets återhämtning följs upp kontinuerligt.

Kraftringen valde i augusti att förekomma lagstiftningen och blev först med att märka våra laddstolpar och gastankstationer med respektive drivmedels miljöpåverkan.

Våra växthusgasutsläpp

På Kraftringen arbetar vi för att minimera verksamhetens klimatpåverkan och sedan 2007 har utsläppen av växthusgaser från Kraftringens verksamhet minskat med över 90 procent. Minskningen beror till största delen på utfasning av fossila bränslen ur vår produktion som ersatts med förnybara bränslen och återvunnen värme. Åtgärder har också genomförts avseende vår interna energianvändning och transporter.

I dag är de största utsläppskällorna läckage av köldmedium från våra värmepumpar, lustgasutsläpp från förbränningsanläggningar samt utsläpp från transporter.

Klimatberäkningar

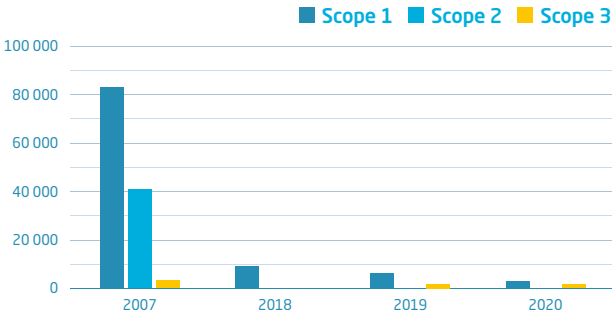
Vi gör klimatberäkningar som utgår från GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol) som är en internationell beräkningsstandard. Enligt denna delas utsläppskällor in i följande scopes, med direkta och indirekta utsläpp:

Scope 1 är direkta utsläpp av koldioxid, lustgas och köldmedium från våra produktions- och reservkraftsanläggningar, samt från våra fordon.

Scope 2 är indirekta utsläpp från el och värme som används i våra anläggningar och kontor, samt förluster i våra elnät.

Scope 3 utgörs av övriga indirekta utsläpp. Kraftringen redovisar här utsläpp från bränsletransporter och tjänsteresor.

Växthusgasutsläpp i ton koldioxidekvivalenter

Nyckeltal för våra intressenter

I tabellerna nedan finns nyckeltal för fjärrvärme, fjärrkyla och gas. Nyckeltalen efterfrågas av våra intressenter som underlag för deras hållbarhets- eller miljöredovisning samt för att de ska kunna göra medvetna val.

Nyckeltal per fjärrvärmenät 2020

	Direkta koldioxidutsläpp (kg CO_2 /producerad MWh värme)	Andel förnybar, återvunnen värme (%)	Klimatpåverkan (kg CO_2e/levererad MWh)	Primärenergifaktor
Eslöv, Lomma, Lund	0,38*	99,8*	11,4	0,04
Bjärred	0	100	17,8	0,22
Genarp	0	100	20,0	0,06
S Sandby	0	100	18,0	0,23
Klippan	0	100	13,4	0,04
Ljungbyhed	0	100	24,2	0,16
Östra Ljungby	0	100	23,0	0,14

*Delvis fossil olja för uppsptart av pannor samt liten andel fossilt i importerad värme.

Bränslemix för fjärrvärme 2020

Ingående bränsle/Energikälla	GWh
Eslöv, Lomma, Lund (inkl Dalby)	
Sekundära trädbränslen	159
Bioolja	28
Värmepumpar (geotermiskt vatten, värme från avlopps-vatten, värme från fjärrkylaproduktion, värme från akvifär)	132
El till värmepumpar	68
Spillvärme från industri samt rökgaskondensering	119
Returträ	176
Köpt värme (flis- och halmbaserad)	22
Pellets	3
Biogas	0
Export - ledning Landskrona-Helsingborg	28
Import - ledning Landskrona-Helsingborg	134

Ingående bränsle/Energikälla	GWh
Bjärred	
Biogas	13,3
S Sandby	
Biogas	1,3
Genarp	
Köpt värme (halmbaserad)	5,8
Klippan	
Bioolja	9,63
Biogas	0,002
Skogsflis	43,6
Rökgaskondensering	4
Ljungbyhed	
Biogas	1,6
Briketter	13,7
Elpanna	0,4
Östra Ljungby	
Bioolja	0,1
Pellets	3

Nyckeltal för fjärrkyla 2020

	Direkta koldioxidutsläpp (kg CO_2/producerad MWh kyla)	Andel förnybar kyla (%)	Klimatpåverkan (kg CO_2e/levererad MWh kyla)	Primärenergifaktor
Fjärrkyla	0	100	1,26	0,03

Nyckeltal för gas 2020

	Direkta koldioxidutsläpp (kg CO_2/MWh)	Andel förnybar gas (%)	Klimatpåverkan (kgCO_2e/MWh)	Primärenergifaktor
Naturgas	205	0	247	1,09
Biogas (uppvärmning)	0	100	63,6	0,48
Biogas (fordonsgas)	0	100	63,6	0,48

RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Kraftringen är sedan 2015 anslutna till FN:s Global Compact. Det innebär att vi har förbundit oss att efterleva tio principer kopplat till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption, samt att årligen rapportera vår utveckling inom områdena till FN i en så kallad Communication on Progress.

Vårt arbete enligt Global Compact manifesteras i våra uppförandekoder för medarbetare, leverantörer och samarbetspartners. Kraftringens kopplingar till området mänskliga rättigheter handlar till stor del om interna personalfrågor som ingår i företagets systematiska arbetsmiljöarbete, arbete med mångfald, jämställd- het och icke-diskriminering samt/eller omfattas av vårt kollektiv- avtal. Det handlar också om frågor kopplat till entreprenörer som anlitas av Kraftringen samt företagets leverantörsled – främst vid inköp av material och profilprodukter som tillverkas i andra länder. Läs mer om hur vi följer upp ovanstående arbete under sociala förhållanden och personal.

SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONAL

Våra medarbetare är vår absolut främsta tillgång och det är med deras insats som vi lägger grunden till en hållbar verksamhet.

På Kraftringen vill vi erbjuda attraktiva anställningsvillkor och en god arbetsmiljö. Vi ska vara en säker och trygg arbetsplats och ha en företagskultur som bygger på ett ständigt lärande och vi ska ta tillvara medarbetarnas olikheter och förutsättningar.

Vi har policyer inom arbetsmiljö och mångfald för att ange riktningen i vårt arbete. Det finns koncernövergripande mål och nyckeltal för säker och attraktiv arbetsplats och frågorna finns regelbundet på koncernledningens agenda.

Motiverade medarbetare

Vi har höga ambitioner att ha branschens mest motiverade medarbetare och vi arbetar enligt följande prioriteringar:

- Hälsa och säkerhet
- Mångfald
- Medarbetarutveckling
- Employer branding

Arbetsmiljöpolicy

En säker, hälsosam och motiverande arbetsmiljö är ett viktigt strategiskt område för Kraftringen. Målsättningen med Kraftringens arbetsmiljöarbete är att skapa en fysiskt, psykiskt och socialt sund och utvecklande arbetsplats för alla medarbetare. Denna möjliggörs med en tydlig struktur i det systematiska arbetsmiljöarbetet och en lärande säkerhetskultur. Med förebyggande arbetsmiljöarbete skapas goda affärer och trovärdighet för vårt arbete att leda utvecklingen av det hållbara samhället.

Vi gör detta genom att:

- affärsresultaten aldrig prioriteras på bekostnad av någons säkerhet; medarbetare, entreprenör eller tredje man.
- stor vikt läggs på det förebyggande arbetsmiljöarbetet, vilket sker i nära samarbete mellan ledning, medarbetare, skydds-organisation och företagshälsovård. Det förebyggande arbetsmiljöarbetet omfattar såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön.
- ansvaret återfinns i linjeorganisationen och varje chef driver det löpande systematiska arbetsmiljöarbetet, integrerar arbetet i vardagen och uppmuntrar till en lärande säkerhetskultur.
- varje medarbetare ges förutsättningar att känna till verksamhetens mål och vision, förstå sin roll och betydelsen av det egna arbetet, påverka sin egen arbetssituation och utveckla sin kompetens.
- samtliga organisatoriska enheter formulerar arbetsmiljömål för förbättringsarbetet utifrån den egna verksamhetens behov och utifrån Kraftringens övergripande arbetsmiljömål och policy.
- lagstiftning och partsöverenskommelser är minimikrav. Det är Kraftringens strävan att upprätthålla en högre nivå än detta.

Vi skapar en säker och hälsosam kultur när vi efterlever vår värdegrund Mod, Ansvar och Engagemang och agerar utifrån tre gyllene regler:

- Vi avbryter arbete som utgör fara.
- Vi tar personligt ansvar för vår egen och varandras arbetsmiljö, hälsa och säkerhet.
- Vi lär oss av våra tillbud och misstag.

Vårt systematiska arbetsmiljöarbete

Det är viktigt att alla känner ansvar för säkerheten i arbetet. Som ett hjälpmedel har vi en arbetsmiljöhandbok för vårt systematiska arbetsmiljöarbete med rutiner och checklistor för den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Vi har en aktiv rapportering av riskobservationer, tillbud och olyckor där vi via utredningar och analyser hittar lärande och förebyggande åtgärder.

Koncernstyrelsen är ytterst ansvarig för arbetsmiljöarbetet inom koncernen, medan det operativa ansvaret ligger på koncernchefen. Specifika arbetsmiljöuppgifter har fördelats på chefer med personalansvar, arbetsledare och vissa medarbetare med särskilt ansvar för arbetsmiljö.

Genom regelbundna medarbetarundersökningar mäts även medarbetarnas upplevelse av den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Resultatet ligger till grund för det fortsatta arbetsmiljöarbetet i form av handlingsplaner som tas fram av respektive affärsområde och enhet. En större undersökning gjordes under hösten 2020.

Medarbetarnas hälsa och säkerhet har starkt fokus på Kraftringen. Vi har tydliga säkerhetsrutiner och en uttalad nollvision när det gäller arbetsrelaterade skador. En viktig del i det arbetet är att jobba förebyggande och vi arbetar fokuserat med att ständigt utveckla vår säkerhetskultur för såväl anställda som våra leverantörer genom konceptet "Säkerheten främst".

Mångfaldspolicy

Människors olikheter kan utgöras av kön, etnisk härkomst, ålder, funktionsvariationer, religion, sexuell läggning och könsidentitet men också av erfarenhet, utbildning, livssituation och värderingar. Detta tillsammans skapar en dynamisk mångfald, som tillför nya perspektiv och idéer.

Denna samlade mångfald utgör Kraftringens kompetens, vilken är en strategisk tillgång i koncernens affärs- och verksamhetsutveckling. En arbetsplats med dynamisk mångfald utgör en attraktiv arbetsgivare för såväl nuvarande som potentiella medarbetare.

Olikheter skapar möjligheter och nytänkande och ska inte uppfattas som hot eller skapa underlag för ett trångsynt förhållningssätt avseende kön, etnisk härkomst, ålder, funktionsvariationer, religion, sexuell läggning eller könsidentitet.

Kraftringen ser jämställdhet och mångfald som både en självklarhet och styrka och ska därför:

- utifrån uppfyllda kompetenskrav sträva efter mångfald i personalsammansättning, vid rekrytering samt vid tillsättning av arbetsgrupper
- vara och aktivt verka för ett jämställt och jämlikt företag avseende såväl anställningsvillkor, arbetsvillkor som utvecklingsmöjligheter
- visa respekt och tolerans för varandra och med kraft agera vid förekomst av trakasserier och mobbning

Personalstyrka uppdelad på anställningsform	2020	2019	2018
Tillsvidare			
Antal totalt	499	512	516
Antal kvinnor	136	138	134
Antal män	363	374	382
Visstidsanställda (minst tre månader och 25 % tjänstgöring)			
Antal totalt	23	11	15
Antal kvinnor	8	7	7
Antal män	15	4	8
Prognos pensionsavgångar inom 5 år			
Antal kvinnor	6	8	7
Antal män	42	58	60
Prognos pensionsavgångar inom 10 år			
Antal kvinnor	51	27	18
Antal män	140	101	96

NYCKELTAL för medarbetare

Nyckeltal medarbetare

Här hittar du statistik över oss som arbetar på Kraftringen – anställningsform, sjukfrånvaro, antal anställda med mera:

Sjukfrånvaro som andel av arbetad tid

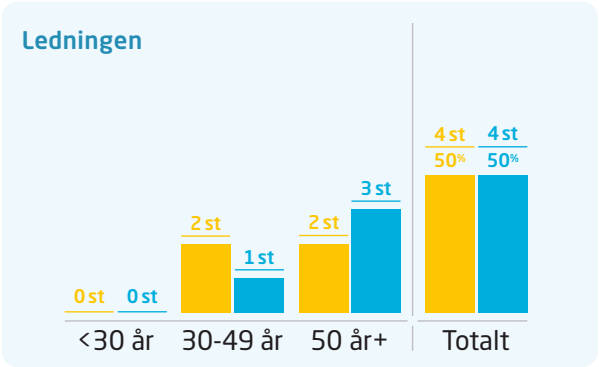
Total	2,82 %
Långtid	1,27 %
Korttid	1,55 %
Frisknärvaro	82,90 %

Tillsvidareanställda	2020				2019				2018			
ålder	-29	30-49	50-	Totalt	-29	30-49	50-	Totalt	-29	30-49	50-	Totalt
antal kvinnor	9	76	51	136	11	79	48	138	15	75	44	134
andel (%)	15	31	27	27	18	31	24	27	23	29	23	26
antal män	51	172	140	363	50	176	148	374	50	181	151	382
andel (%)	85	69	73	73	82	69	76	73	77	71	77	74

Nyanställda	2020				2019				2018			
ålder	-29	30-49	50-	Totalt	-29	30-49	50-	Totalt	-29	30-49	50-	Totalt
antal kvinnor	2	6	2	10	2	11	5	18	4	18	4	26
andel (%)	18	21	25	21	11	33	38	28	20	34	29	30
antal män	9	22	6	37	16	22	8	46	16	35	10	61
andel (%)	82	79	75	79	89	67	62	72	80	66	71	70

2020

Sammansättning i ledning

Uppförandekod för medarbetare

Vår uppförandekod beskriver kort de etiska ställningstaganden vi har gjort inom koncernen. Den skapar ett gemensamt synsätt kring miljömässiga och sociala hållbarhetsfrågor och fastställer våra affärsetiska riktlinjer och hur vi ska förhålla oss till omvärlden. Tillsammans med reglerna för bolagsstyrning, våra policyer och riktlinjer, utgör den ett ramverk för vår koncern. Uppförandekoden finns tillgänglig för alla medarbetare via intranätet. Under 2019 och 2020 har samtliga medarbetare haft obligatorisk webb-utbildning i uppförandekoden, samt spelat "Kraftringenspelet", ett spel med olika etiska dilemman tänkbara för vår verksamhet. Syftet med spelet är att diskutera och därmed levandegöra olika situationer man kan hamna i som medarbetare. En förkortad version av uppförandekoden finns på Kraftringens externa webbplats, www.kraftringen.se.

Våra leverantörer

Kraftringen har runt 2 000 leverantörer och vi ställer krav på att de lever upp till de hållbarhetsmål som vi själva satt upp.

Vi utvärderar och kontrollerar regelbundet våra leverantörer för att upptäcka oetiska affärsmetoder. Vi förväntar oss också att de delar våra affärsetiska värderingar. Vid upphandlingar ställer vi krav på miljö, arbetsmiljö och säkerhet och kräver att våra leverantörer godkänner våra uppföranderegler för leverantörer. En förkortad version av uppföranderegler för leverantörer finns att hitta på vår externa webbplats, www.kraftringen.se.

Vi arbetar bland annat med FN:s globala mål nr 7, Hållbar energi för alla, genom att ställa hållbarhetskrav i leverantörsavtalen för flytande biobränslen till våra anläggningar och att följa upp hur leverantörerna lever upp till kraven.

NOLLTOLERANS MOT KORRUPTION

För Kraftringen handlar arbetet mot korruption om att vi som affärspartner och arbetsgivare ska agera i linje med våra värderingar och med trovärdighet skapa förutsättningar för goda relationer. Vi upprätthåller en hög etisk standard och tolererar inte någon form av korruption.

Hur arbetar Kraftringen mot korruption?

Alla nyanställda genomgår en utbildning i uppförandekoden. För oss är det viktigt att alla fall av diskriminering inte bara ska hanteras, utan även inrapporteras och dokumenteras. I Kraftringens rutiner för visselblåsning framgår det hur och till vem man kan signalera misstankar om allvarliga missförhållanden eller oegentligheter. Rutinen omfattar samtliga anställda inom koncernen och syftar till att underlätta anmälan om misstänkta brott mot lagstiftning eller uppförandekoden. I rutinen framgår bland annat vilken typ av misstänkta oegentligheter eller brott som faller inom ramen för visselblåsning. Den beskriver även hanteringen av anmälningsskydd och personuppgifter samt tillvägagångs- sätt vid en anmälan. Anställda kan som första instans anmäla oegentligheter till sin närmsta chef. Skulle det vara den närmsta chefen som är problemet kan anmälan göras direkt till HR-avdelningen. Det går även att göra en anmälan anonymt till en oberoende, extern visselblåsarfunktion. Under 2020 har en händelse inrapporterats.

Uppförandekoden (i sin helhet), rutinen för visselblåsning och uppföranderegler för leverantörer finns tillgängligt för alla medarbetare via intranätet. En förkortad version av uppförandekoden samt uppföranderegler för leverantörer finns att hitta på vår webbplats, www.kraftringen.se.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Kraftringen Energi AB (publ), org.nr 556100-9852

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för att hållbarhetsrapport år 2020, som publicerats på www.kraftringen.se/hallbarhet, är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Malmö den 15 mars 2021
Ernst & Young AB

Peter Gunnarsson
Auktoriserad revisor

Henrik Rosengren
Auktoriserad revisor

Stiftelsen Gamlegård - verksamhetsberättelse samt årsredovisning

8

KS.2021.0164

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0164

2021-03-18
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Stiftelsen Gamlegård - verksamhetsberättelse samt årsredovisning

Ärendebeskrivning
Styrelsen för Stiftelsen Gamlegård i Billinge har överlämnat årsredovisning och verksamhetsberättelse för 2020 till Eslövs kommun för beslut om ansvarsfrihet enligt § 15 i stadgarna. Beslutsunderlaget inkommer via Kultur och Fritid.

Beslutsunderlag
Kultur och Fritid skrivelse; Verksamhetsberättelse för Stiftelsen Gamlegård 2020.
Verksamhetsberättelse inklusive årsredovisning Stiftelsen Gamlegård.

Beredning
Kommunledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för 2020 och beviljar ansvarsfrihet. Revisionsberättelsen för året tillstyrker detsamma.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna årsredovisningen för 2020 samt bevilja ansvarsfrihet för styrelsen inklusive räkenskapsföraren för räkenskapsåret 2020.

Beslutet skickas till
Kultur- och fritidsnämnden
Stiftelsen Gamlegård i Billinge

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
EkonomichefTioll

2021-03-16
Lars Månsson
+4641362072
Lars.Mansson@eslov.se

Till kommunfullmäktige i Eslöv

Verksamhetsberättelse för Stiftelsen Gamlegård 2020

Styrelsen för Stiftelsen Gamlegård i Billinge har lämnat verksamhetsberättelse, årsredovisning och revisionsberättelse för stiftelsens verksamhet för år 2020.
Underlaget översänds till kommunfullmäktige för beslut.

Stefan Persson
Förvaltningschef

Lars Månsson
Förvaltningsekonom

Årsredovisning för Räddningstjänst Syd

9

KS.2021.0152

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0152

2021-03-18
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisning för Räddningstjänst Syd

Ärendebeskrivning
Räddningstjänsten Syd har överlämnat förslag till årsredovisning 2020 för godkännande av kommunfullmäktige och beviljande av ansvarsfrihet. I kommunalförbundet ingår fem kommuner.

Beslutsunderlag
Årsredovisning för Räddningstjänsten Syd 2020.
Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2020 Räddningstjänst Syd, från EY.
Revisionsberättelse för 2020 Räddningstjänsten Syd, från de förtroendevalda revisorerna.
PM-konsekvenser vid utebliven uppräkning av medlemsavgift Räddningstjänst Syd.

Beredning
Räddningstjänsten Syd uppvisar årets resultat med underskott med -4,862 mnkr (6,3 mnkr) och ett negativt balanskravsresultat med -4,955 mnkr (1,6 mnkr). I budgeten för 2020 planerades ett nollresultat. Förbundets egna kapital reduceras som en effekt av årets underskott från ca 22,5 mnkr till ca 17,6 mnkr. Målkapitalet är satt till 7 mnkr.

Det övergripande verksamhetsmässiga målet bedöms i allt väsentligt uppfyllt. De övergripande finansiella målen bedöms uppfyllda förutom resultat och eget kapital som blir delvis uppfyllt enligt bokslutet. Kravet på balans i ekonomin är inte uppfyllt men bedöms inte behöva regleras av direktionen. Måluppfyllelsen av följande målområden (effektmål) bedöms av förbundet som att ökad trygghet är uppfyllt, färre olyckor bedöms som delvis uppfyllt och att följderna av olyckor ska minska bedöms uppnås till stor del.

Covid-19 beräknas försämrat resultatet med ca -2,5 mnkr.

Utförd revision har inga anmärkningar men de förtroendevalda revisorerna lyfter fram ägarstyrning och ett frågetecken kring förbundets långsiktiga ekonomi med ett planerat underskott för 2021 med 10 mnkr.

Med bokslutet bifogas ett PM om konsekvenser vid utebliven uppräkning av medlemsavgift Räddningstjänst Syd. Bakgrunden är att i samband med redovisningen av delårsrapporten framgick att förbundet prognostiserar ett underskott på drygt 10 mnkr. Samtidigt redogörs för behov för och planer på en rad investeringar. Det som också bidrar till ökade kostnader för att bibehålla nuvarande kvalitet är den kraftiga befolkningstillväxten inom förbundets geografi samt skärpta miljökrav. Syftet med granskningen är att förstå konsekvenserna i såväl ett kortare som längre perspektiv av att en uppräkning av medlemsavgiften enligt uppgift inte beaktar befolkningstillväxten**.** Rekommendationen blir att direktionen ska aktivt arbeta för att få en långsiktighet till stånd, att konsekvens- och riskanalyser blir tydligare för såväl direktionen som medlemskommunen och att analys görs av kostnadsdrivare för diskussion om förändringar i delar av modellen för beräkning av medlemsavgifter. Medlemskommunerna föreslås aktivt arbeta för tydlighet i ett långsiktigt perspektiv, vilket är en del i att bidra till en effektivare organisation.

Personer i direktionen, förbundsdirektör och ekonomichef inom förbundet har intervjuats.

Vid medlemsforum den 9 mars har bestämts att uppdra åt några ekonomichefer från medlemskommunerna att bereda förslag till medlemsavgift 2022 jämte förbundets ekonomichef. Ekonomicheferna i Lund, Malmö och Eslöv kommer att ingår i gruppen.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna årsredovisningen 2020 för Räddningstjänsten Syd och bevilja direktionen samt de enskilda ledamöterna ansvarsfrihet.

Beslutet skickas till

Räddningstjänst Syd, styrelsen
De förtroendevalda revisorerna

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Årsredovisning 2020

Räddningstjänsten Syd på två minuter 4
Direktionens ordförande och förbundsdirektören har ordet 6
Operativa händelser i siffror 8
Resultatöversikt målområden 2020 10
Stödjande verksamhet 16
Femårsöversikt 2016–2020 26
Ekonomisk måluppfyllelse 27
Ekonomisk översikt 28
Resultaträkning 34
Balansräkning 35
Kassaflödesanalys 36
Redovisningsprinciper 37
Noter 38
Revisionsberättelse 42
Förbundsdirektionen vid Räddningstjänsten Syd 43
Våra medlemskommuner 44
Organisation 45

Orientering på ESS i Lund.

Räddningstjänsten Syd på två minuter

Vi är räddningstjänsten i Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö. Vårt uppdrag är att förebygga olyckor och att snabbt och effektivt genomföra räddningsinsatser av olika slag.

Dygnet runt hanterar vi bränder, drunkningar och trafikolyckor. Vi hjälper till vid stormskador och olyckor med farliga utsläpp. Vi arbetar med organtransporter, tillsyn av brandskydd och tillstånd för brandfarliga och explosiva varor. Och vi bistår kommunerna som sakkunniga inom plan- och byggprocessen. Efter en olycka följer vi upp med trygghetsskapande aktiviteter och olycksundersökningar.

Vi erbjuder utbildning och rådgivning för att alla ska kunna skydda sig och agera vid olyckor. Tillsammans med andra verkar vi för invånarnas ökade trygghet.

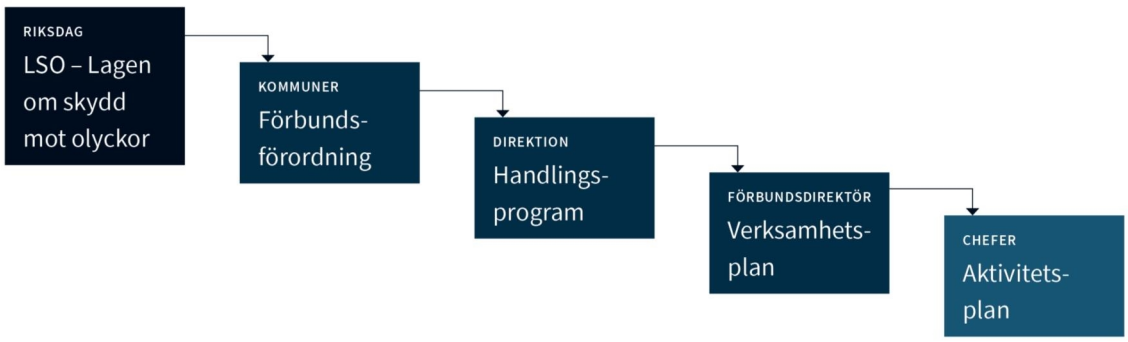
RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Så planerar vi

Direktionen beslutar om ett handlingsprogram som är vårt övergripande styrdokument. Detta utgår från både lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och medlemskommunernas uppdrag och ligger till grund för hela verksamheten.

I handlingsprogrammet beskriver vi vision, övergripande mål och inriktingar för verksamheten utifrån riskbilden och riskutvecklingen i vårt geografiska område. Vidare beskrivs vårt arbete för att förebygga olyckor, vår operativa förmåga för att genomföra räddningsinsatser, utvecklingsbehov och samverkan.

Med handlingsprogrammet som utgångspunkt gör vi varje år en verksamhetsplan. Planen presenterar målområden med tillhörande indikatorer samt de fokusområden som behövs för att utveckla verksamheten. Planering för måluppfyllelse sker i de aktivitetsplaner som respektive enhet och distrikt tar fram.

Vårt uppdrag

Med utgångspunkt i vårt uppdrag har vi formulerat tre kärnvärden, som en gemensam och sammanfattande syn på vad vi gör och varför vi finns.
- Vi stödjer, räddar och utvecklar.

STÖDJA

Den bästa olyckan är den som aldrig händer. Därför stödjer vi invånarna genom att aktivt dela med oss av erfarenhet och kunskap om hur man förhindrar olyckor och agerar om de ändå inträffar. Det är en förutsättning för att alla ska kunna ta sitt ansvar för liv och säkerhet. Vi samverkar med en lång rad andra aktörer. Tillsammans gör vi skillnad.

RÄDDA

Om olyckan ändå är framme är Räddningstjänsten Syd där för att rädda dem som är i nöd. Vi agerar snabbt, säkert och effektivt för att lösa den akuta situationen. Efter varje sådan insats finns också lärdomar att dra för att förbättra våra metoder. Här ska både vi, de som drabbas av olyckor och omgivningen få fullt utbyte av vår professionella kompetens.

UTVECKLA

Räddningstjänsten Syd jobbar aktivt för att ständigt förbättra vår verksamhet. Vi utvecklar såväl våra räddningsinsatser som det förebyggande arbetet och förnyar vår roll i ett samhälle i förändring. Detta kan vi bara åstadkomma i samarbete med andra.

Vår vision

Vi vet att den främsta vägen till framgång är att arbeta "Tillsammans för ett olycksfritt samhälle" och det är också vår vision. Det är en långsiktig inriktning där samverkan med andra aktörer i samhället är viktig för att minska antalet olyckor och effektivt hantera de olyckor som ändå sker. Visionen blir konkret i våra målområden som beskriver vad vi vill uppnå.

Våra målområden

Strävar mot visionen och är mätbara.

Antalet olyckor ska minska.

Följderna av olyckor ska minska.

Räddningstjänsten Syd ska genom sitt arbete verka för att invånarnas trygghet ska öka.

Direktionens ordförande och förbundsdirektören har ordet

Ett prövande år som vi har bestått

2020 var ett prövande år på flera sätt, där rådande pandemi har gjort det särskilt utmanande att verka för trygghet. När vi sammanfattar året kan vi konstatera att Räddningstjänsten Syd bestått provet väl. Vi har upprätthållit en robust verksamhet samtidigt som vi rustat för att bättre möta den risk- och samhällsutveckling vi ser de kommande åren.

Direktionen har beslutat om ett nytt handlingsprogram och därmed är utvecklingsriktningen för de kommande åren fastslagen. Utmaningen består i att möta samhällets riskutveckling samtidigt som den kommunala ekonomin blir allt knappare.

Flera tidigare påbörjade satsningar har under året förverkligats. Nya släckbilar har levererats och med dessa finns det betydligt fler sätt för våra brandstyrkor att angripa en brand. En släckinsats med till exempel tryckluftsskum eller skärsläckare kan påbörjas direkt, vilket innebär ökade möjligheter att snabbt begränsa brändernas utveckling.

Räddningstjänsten Syd har nu betydligt bättre förutsättningar än tidigare för att hålla igång verksamheten vid ett omfattande strömavbrott. Pandemin har påmint oss om att vår viktiga verksamhet alltid måste fungera. Även, eller kanske särskilt, när hotet är överhängande och andra delar av samhällsservicen riskerar att svikta.

Årets tillsynsverksamhet var planerad med ett fokus på vårdinrättningar. För att så långt som möjligt undvika smittspridning ställdes denna verksamhet om och inriktades istället på bostäder. På liknande sätt har informations- och utbildningsverksamheten med kort varsel ställt om till digitala kanaler och aktiviteter.

Martin Gertsson och Susanne Jönsson utanför brandstation Centrum i Malmö.

I byn Billinge i Eslövs kommun finns det numera förstärkta medmänniskor. En förstärkt medmänniska är en engagerad person som fått grundläggande utbildning i hur hon eller han ska agera vid en olycka. Tack vare en smart larmkedja kan nu dessa förstärkta medmänniskor snabbt hjälpa andra bybor om olyckan är framme.

Beredskapen har stärkts på flera håll i förbundet. I Kävlinge och Löddeköpinge har bemanningen utökats. Utöver att det är bra för invånarna i de båda orterna är det bra för hela Räddningstjänsten Syds verksamhet. Den ökade bemanningen möjliggör en betydligt flexiblare och effektivare användning av de två styrkorna i hela förbundets område. För invånarna innebär det bättre beredskap och bättre insatser, oavsett var i förbundet de befinner sig. På vardagarna utgår dessutom en dagstyrka från brandstationen i Burlöv, den möjliggör bland annat mer kvalitativ intern övningsverksamhet samtidigt som den är en förstärkning under de tidpunkter som räddningstjänsten är som mest belastad.

Vi har initierat ett omtag kring frågorna om mångfald och inkludering för att hitta ett hållbart arbetssätt där vi löpande förbättrar vårt arbetsklimat. Genom att identifiera och jobba med aktiva åtgärder vill vi hindra risker för diskriminering och främja likabehandling. Målet är att skapa en arbetsmiljö med lika möjligheter och rättigheter, där allas perspektiv behövs för att uppnå det bästa resultatet.

I samband med insatser vid ett upplopp i Malmö i slutet av augusti utsattes Räddningstjänsten Syds personal för hotfulla situationer, vilket är oacceptabelt. Mot slutet av året hade sju personer dömts för medverkan i det våldsamma uppploppet.

Under senare delen av 2020 togs de första stegen till ett närmare samarbete med Räddningstjänsten Skåne Nordväst. Vi har i mångt och mycket liknande förutsättningar, risker och utmaningar och tror att möjligheterna att möta dessa ökar genom samverkan. Olyckor och risker känner inga kommungränser, att samarbetet med omkringliggande räddningstjänster fungerar blixtsnabbt är en självklarhet för den som drabbas av en olycka.

Avslutningsvis vill vi tacka alla medarbetare för det goda arbete som gjorts. Trots att året har präglats av oförutsägbarhet och snabba vändningar har invånarna i Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö hela tiden haft en räddningstjänst som har hjälpt till med just det som behövts. Tillsammans har vi skapat trygghet!

MARTIN GERTSSON
förbundsdirektör

SUSANNE JÖNSSON
direktionens ordförande

Operativa händelser i siffror

Under 2020 hanterade vi totalt 5 409 operativa händelser. Av dessa inträffade 5 238 i vårt geografiska område. Övriga händelser handlar om att vi bistått andra räddningstjänster vid insatser i närliggande kommuner.

Varje dag, året runt håller vi beredskap för att kunna hantera olyckor och insatser runt om i förbundet. Vi vet inte i förväg om det blir en händelserik eller lugnare dag, men vår beredskap är densamma för att kunna klara dagar med högre belastning för invånarnas säkerhet. Under 2020 hanterade vi totalt 5409 operativa händelser. I snitt hanterar vi 15 händelser per dag, men antalet varierar kraftigt. Som minst hanterade vi 4 händelser under en dag (den 24 maj) och som mest 38 händelser (den 29 augusti), varav flertalet rörde sig om anlagda bränder.

Olyckstyper som minskat

Antalet olyckor minskade med 6 % under 2020, se tabell *Antal utryckningar inom vårt geografiska område*. Minskningen beror framförallt på den minskning som skett av antalet trafikolyckor. Detta syns även i den nationella statistiken, där både antalet trafikolyckor och antalet omkomna i trafikolyckor har minskat (baserat på data från Trafikverket). Vi noterar dock en ökning av antalet omkomna i trafikolyckor inom Räddningstjänsten Syds område. Av de som omkommer nationellt är 85 % män medan alla omkomna i vårt område är män.

Andra händelser som minskade 2020 var automatlarm.

Olyckstyper som ökat

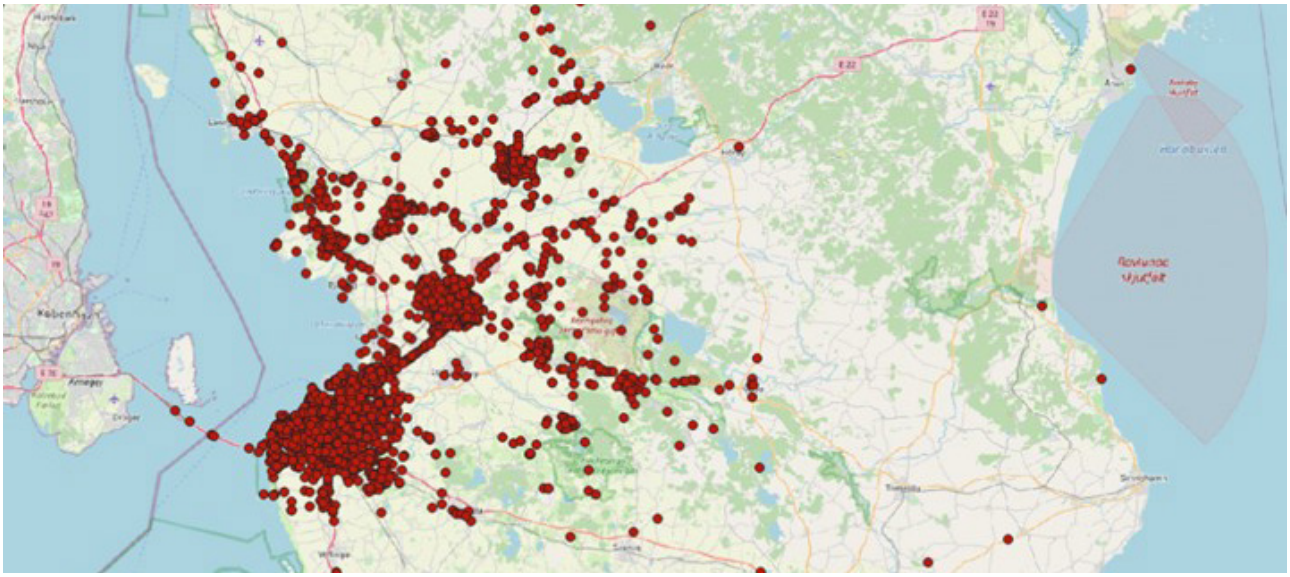
De händelsetyper vi ser en ökning inom är brand ej i byggnad, där flertalet var anlagda bränder. De som fick särskild påverkan för organisationen, kommunen och andra aktörer var de bränder som anlades i samband med uppploppen i augusti samt de skolbränder som anlades i Lund med omnejd under våren och sommaren.

Händelser kopplade till skolområden resulterade i 43 larm gällande brand i byggnad och 18 brand ej i byggnad, se tabell *Antal skolbränder per år*. Av dessa inträffade 28 i Lunds kommun.

Även sjukvårdshändelser ökade under året och dessa var höga under hela året, jämfört med föregående år.

Särskild uppföljning

En händelsetyp som vi följer särskilt noga är brand i bostad. Under årets 305 bostadsbränder omkom 4 personer (3 män och 1 kvinna). Antalet omkomna var högre än vanligt och liknande mönster beskrivs även nationellt.

Figur 1. Kartan visar var de händelser som vi hanterade under 2020 inträffade.

Möjliga effekter av covid-19

Sammanfattningsvis hanterades färre händelser under 2020 jämfört med tidigare år, vilket skulle kunna vara en effekt av covid-19. Pandemin beskrivs även kunna vara en orsak till varför det nationellt omkommit färre i trafiken. Analys av händelser visar att olyckor framförallt inträffar när människor är aktiva, och flertalet trafikolyckor sker i rusningstrafiken.

Analys av övriga händelsetyper visar dock inga tydliga mönster som kan kopplas till pandemin.

Räddningsinsats i Lund.

ANTAL UTRYCKNINGAR INOM VÅRT GEOGRAFISKA OMRÅDE		
TILL OLYCKOR	2020	2019
Brand i byggnad	534	531
varav bostad	305	317
Brand ej i byggnad	644	604
Trafikolyckor	642	783
Övriga olyckor	455	513
Delsumma olyckor	2 275	2 431

TILL ANDRA HÄNDELSER	2020	2019
Automatlarm ej brand gas	1 599	1 792
Övriga olyckor utan tillbud	548	461
Sjukvårdslarm	649	552
Övriga insatser	167	175
Utryckningar totalt	5 238	5 411

ANTAL SKOLBRÄNDER PER ÅR		
	2020	2019
Brand i byggnad	43	42
Brand ej i byggnad	18	21

Resultatöversikt målområden 2020

Antalet olyckor ska minska

Antalet olyckor ska minska. Räddningstjänsten Syd arbetar för att samhället utvecklas hållbart utifrån riskbilden. Förebyggande åtgärder ska initieras för de olyckstyper som hanteras operativt och som identifierats genom erfarenheter och riskanalyser.

Förhindra olyckor

De olyckor vi hanterar vill vi även förebygga för att försöka förhindra att fler liknande olyckor inträffar. För att göra detta behöver vi samverka med andra aktörer som kan påverka risker och olyckor. Att förebygga olyckor ligger inte på en enskild aktör eller individ. Det vi främst kan göra är att dela med oss av information mellan berörda aktörer och tillsammans ta fram åtgärder. Under året har vi arbetat med detta genom att delta i forum inom brand och trafik där vi har förmedlat olycksdata, som i sin tur bidragit till underlag för vidare åtgärder för såväl bostäder som vägar. Vi har även medverkat i trygghetsvandringar samt identifierat områden där säkerhet inom brand och trafik bör åtgärdas för att förhindra fler olyckor.

Öka skyddet

Räddningstjänsten är en viktig part i samhällsplaneringsprocessen. Under året har vi stärkt upp vår kompetens inom remisshantering genom rekrytering och kompetensutveckling av befintlig personal. Detta har medfört att vi kan bistå våra kommuner med en större kompetens och ett effektivare arbete.

Det finns flera verksamheter som hanterar brandfarliga och explosiva ämnen. Fler verksamheter än tidigare har ansökt om tillstånd enligt LBE (lagen om brandfarliga och explosiva varor) för innehav av brandfarliga och explosiva varor. Detta medförde att planerad tillsynsverksamhet enligt LBE ställdes om till tillståndshantering enligt LBE. Resultatet av omdisponeringen har inneburit att det ekonomiska utfallet för tillståndshantering ligger över budget, medan tillsyner ligger under i budget och antal.

Enligt tillsynsplanen för 2020 skulle fokus för tillsyner enligt LSO vara vård- och äldreboenden samt skolor och förskolor. I och med pandemin fick vi planera om, eftersom tillsyner på vård- och äldreboenden inte var lämpliga på grund av smittspridningsrisk. Tillsyner på skolor och förskolor fortsatte fram till slutet av året då även de omprioriterades. Tillsynerna under året har istället fokuserat på flerbostadshus, en objektstyp där flest personer omkommer till följd av bränder. Omställningen gjorde att antalet tillsyner minskade i antal, framförallt i omställningsfasen.

Öka kunskapen

Med ökad kunskap om varför en olycka sker samt kännedom om hur man bör agera kan invånarna bidra till att minska antalet olyckor och begränsa dess konsekvenser. För att stärka våra invånare i denna kunskap genomför vi generella informationsinsatser till alla, riktad kommunikation till riskutsatta målgrupper samt utbildningar som kommuner och andra företag och organisationer köper från oss.

Med ett bra kundunderlag för våra externa utbildningar under 2019 och en fortsatt hög efterfrågan för 2020 hade vi planerat för en hög kapacitet. Under januari och februari gick vår informations- och utbildningsverksamhet enligt plan, men på grund av covid-19 var vi, som många andra, tvungna att tänka om för att minska smittspridningen i samhället. Informationsverksamheten samt våra externa utbildningar påverkades kraftigt av detta och många organisationer valde att boka av inplanerade utbildningar.

För att möta behovet av information och utbildning gjorde vi en snabb omställning till digitala utbildnings- och informationsinsatser. Detta medförde att vi kunde erbjuda utbildningar och information under hela året, i anpassade former. Trots omställningarna nådde vi inte det budgeterade målet för externa utbildningar, eftersom efterfrågan var lägre än vad vi planerat för.

Informationsinsatserna har också anpassats under året som har gått. Eftersom vi inte hade möjlighet att träffa invånarna öppet på samma sätt som tidigare kommunicerade vi istället genom digitala kanaler. Vissa insatser initierade vi, medan andra kom från kommuner och företag. Ett exempel är att vi har kommunicerat brandförebyggande information i trappuppgångar via digitala skärmar. Våra träffar med förskoleklasser och årskurs fem har ersatts med filmer som vi tagit fram för

att kommunicera våra budskap. Vi har även tagit fram och medverkat i andra aktörers filmer med fokus att skydda våra äldre mot brand.

Under året har vi ställt om olycksutredningarna och genomfört fler fördjupade olycksutredningar. Dessa har delgetts många aktörer för ett lärande syfte men också kopplat till polis- och försäkringsutredningar.

Så visst har det blivit omställningar. Men vi har under året lyckats skapa nya sätt att kommunicera, som gör oss starka i längden. För i framtiden kan vi både träffas och kommunicera smart genom nya upprättade digitala vägar och kanaler.

Brandman Jenny tar emot förskolebarn i början av året.

UTBILDADE OCH INFORMERADE	2020	2019
Informerade	7 692	36 997
Externutbildade	5 913	12 115

MYNDIGHETSUTÖVNING	2020	2019
Tillsyner	478	318
Föreläggande	161	89
Förbud	17	50
Vitesföreläggande	6	37

I tabellen redovisas endast siffror avseende LSO.

Måluppfyllelse

Målet nås delvis.
Vi når fortsatt ut till många invånare och riskutsatta genom digitala utbildnings- och informationsinsatser. Men till följd av covid-19 har efterfrågan och möjligheten minskat. En omställning av planerade tillsyner från vård- och äldreboenden till flerbostadshus har inneburit färre genomförda tillsyner.

Följderna av olyckor ska minska

Följderna av olyckor ska minska. Räddningstjänsten Syd ska genomföra snabba, effektiva och säkra räddningsinsatser med teknik anpassad efter riskbilden. I samverkan med andra hanteras samhällsstörningar samtidigt som den egna samhällsviktiga verksamheten upprätthålls. Utbildning och information ska underlätta för invånarna att hjälpa sig själva och andra vid olyckor.

Säkerställa operativ förmåga

Vår operativa förmåga har stärkts inom flera områden. Exempelvis har vi ökat bemanningen från 1+2 till 1+4 på heltidsstationen i Löddeköpinge samt deltidsstationen i Kävlinge, vilket har lett till en mer robust hantering initialt vid en insats.

Nya fordon har levererats med utrustning som ger oss möjlighet till fler taktiska val vid en insats, framförallt vid brand. De nya släckbilarna är till exempel utrustade med både CAFS (tryckluftsgenererat skum) och skärsläckare, två släckmetoder som kompletterar den redan befintliga utrustningen. Under året har också nya stegbilar samt terränggående fordon (ATV:er) levererats.

För att skapa trygghet längs de kuststräckor som finns i våra medlemskommuner har förbundets räddningsbåt varit sjösatt under sommarmånaderna, för att minska tiden från larm till att den drabbade får hjälp.

Förmågegrupper för olika operativa taktiska områden har setts över och utvecklats. Förmågegruppernas uppgifter är att omvärldsspana, ge förslag på utvecklingsområden som sedan värderas. Prioriterade delar leder sedan vidare till inköp och utbildningsinsatser.

Med anledning av restriktionerna kopplat till covid-19 har vår övningsverksamhet fått planeras om från centrala övningar i förbundet till lokala övningar på respektive distrikt. Övningar med extern part har vid varje tillfälle övervägts utifrån hur skyndsam övningen är för att upprätthålla vår kompetens och förmåga samt utifrån risk för smittspridning. Exempel på externa övningar som har prioriterats är övningar kopplade till spårvägen i Lund, som driftsattes under hösten. Likaså har dykutbildning prioriterats eftersom antalet räddningsdykare behövde stärkas upp.

Snabbt komma fram till olycksplatsen

Vårt mål är att vi ska vara framme på olycksplatsen inom 10 minuter vid 90 % av händelserna. Under andra halvan av året har vi gått igenom alla värden som överstiger 10 minuter för att se om det finns ett mönster; ett arbete som fortsätter för att kunna vidta åtgärder. Under året kom vi fram till 84 % av händelserna inom 10 minuter och vid de larm som klassas prio 1 (behov av snabb hjälp) var vi framme vid 87 % av händelserna inom 10 minuter (2019 var denna siffra 86%).

Förbereda för våra insatser

För att kunna agera snabbt vid en händelse är det viktigt att känna till områden och dess karaktär. Under 2020 har vårt fokus varit att förbereda oss för insatser vid anläggningar som är klassade som farlig verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO). Framkörningskort har tagits fram för att snabbt hitta lämpliga tillfartsvägar och alternativa vägar som hjälper till vid framkörning. Insatsplaner som beskriver angreppsvägar, risker i anläggningen, brandskyddsåtgärder med mera har tagits fram.

Kopplat till de farliga anläggningarna har vi även genomfört tillsyner samt en övning för att stärka vår och företagets förmåga att tillsammans kunna förebygga olyckor och agera om något händer på anläggningen.

Dykare övar i Saxtorpssjöarna.

Styrkan från station Löddeköpinge utbildas på ny släckbil med fler släckmetoder.

Följa upp våra insatser

Som ett lärande för individ, grupp och organisation har vi som ambition att implementera After Action Review (AAR) för all operativ personal. Detta har delvis skett då vissa distrikt har utbildats inom metodiken och börjat använda verktyget. En utredning har inletts där vidare behov av AAR ska ses över för att optimera lärandet i organisationen.

Under året har vi också börjat undersöka om filmning vid insats kan leda till ytterligare ett steg i lärandet.

Förbereda för andras insats

Räddningstjänsten Syds förstärkta medmänniskor i Billinge har varit ute på sina första uppdrag. Våra förstärkta medmänniskor är tränade inom brand och hjärt- och lungräddning samt användning av defibrillator. Målet är att de ska kunna göra en insats för sina grannar och boende i närområdet med extra kunskap och verktyg för att snabbt kunna påbörja en insats och därmed begränsa skadan. Utöver detta har vi deltagit i ett forskningsprojekt om frivillighet där vi hämtar inspiration för vidare utveckling.

Måluppfyllelse

Målet nås till stor del.
Planerade övningar och övrig utveckling för att stärka den operativa förmågan har utförts. Till exempel genom ökad bemanning på två stationer samt nya fordon utrustade med fler släckmetoder. Vi har en bättre förberedelse för insatser vid anläggningar med farlig verksamhet. Däremot når vi inte målet för framkomsttider vilket påverkar den totala bedömningen.

Invånarnas ökade trygghet

Räddningstjänsten Syd ska genom sitt arbete verka för invånarnas ökade trygghet. Vi ska i varje möte med invånare, olycksdrabbad eller inte, uppträda med omsorg och professionalitet. Invånarna ska mötas med relevant, tillgänglig och aktiv kommunikation. Samverkan sker med andra aktörer för att gemensamt säkerställa en sammanhållen hjälp till drabbade.

Möta drabbade

Tillsammans med övriga i samhället verkar vi för en gemensam trygghet. Arbetet sker i samverkan för att skapa största möjliga mervärde för våra invånare.

Under året har vi på grund av covid-19 fått omvärdera våra aktiviteter. Det har lett till att vi avvaktat med en del aktiviteter medan andra har fått ny form, och vi har hittat nya vägar att utföra trygghetsskapande arbete. Ett exempel är de filmer som tagits fram och som visar hur Räddningstjänsten Syd kan samverka med medborgarna under konceptet ”Vi håller beredskapen – ni förebygger”.

För att även uppmuntra till fysisk aktivitet har en digital tipsrunda skapats som kan genomföras överallt.

Samverkan för trygghet

Vi har en stor grupp invånare som är särskilt riskutsatta i samband med en brand i hemmet. Risken för att skadas eller omkomma är stor för de som har svårigheter att släcka, larma eller ens ta sig ut ifrån branden. Vi genomför därför aktiviteter direkt riktade till målgruppen. Utöver det genomförs åtgärder tillsammans med hemtjänstpersonal, boendestödjare och vård- och omsorgspersonal för att verka för en trygg miljö genom ett individanpassat brandskydd. Under året har fler invånare i våra kommuner exempelvis fått brandvarnare inkopplat till sitt trygghetslarm; en enkel åtgärd som ger stor trygghet.

Orientering med brandingenjör Angelica vid Malmö Bangård.

Tillsammans med polis och medlemskommuner genomförs kontinuerligt myndighetsgemensamma tillsyner. Vid dessa tillsyner kan varje aktör göra en bedömning av objektet eller verksamheten utifrån respektive lagrum. Här uppmärksammas ofta brister som måste åtgärdas för att verksamheten ska kunna drivas på ett säkert sätt.

Vi försöker även skapa synergieffekter mellan kommunerna och ett exempel är kvartersmark runt förskolor. Syftet är att begränsa möjligheten för invånare att vara på förskoleområden nattetid för att motverka skadegörelse och anlagda bränder. Av kommunerna var Kävlinge först ut med att införa kvartersmark runt förskolor och efter information och dialog med övriga medlemskommuner infördes detta även i Eslöv och Lund under året.

Tillsammans med andra samhällsaktörer (kommuner, Region Skåne, Länsstyrelsen med flera) har vi utvecklat samverkan kring bland annat krisstöd, samhällsstörningar, brandriskprognoser och väderprognoser. Syftet har varit att bidra med kunskap och erfarenheter inom respektive expertområde för att gemensamt kunna utföra ett bättre uppdrag med eniga budskap i kommunikationen.

Under sommaren, då fler än vanligt valde att hemestra och bege sig till badplatser i närområdet, skapades emellanåt kaos när vägar och parkeringar blockerades. I samverkan med berörda aktörer kunde framkomligheten förbättras så att vi och andra blåljusaktörer snabbt kunde ta oss fram när någon var i behov av snabb hjälp.

Instruktör Julia.

Räddningsdykare Christopher.

Måluppfyllelse

Vi når målet med att skapa trygghet.
Aktiviteter har behövt omvärderas men mycket har kunnat genomföras i ny form. Exempel på trygghetsskapande aktiviteter är myndighetsgemensamma tillsyner, utvecklad samverkan inom krisstöd och samhällsstörningar samt insatser för att hjälpa riskutsatta till en tryggare tillvaro med individanpassat brandskydd.

Stödjande verksamhet

Organisationens utveckling

Mycket av den utveckling som vi gör verkar direkt för de målområden som beskrivs ovan, med fokus på att göra direkt nytta för våra invånare. Men viss utveckling har lite längre utväxlingspilar och kan vara kopplad mot flera målområden - det beskrivs här som utveckling av organisationen. Den börjar med en intern utveckling för att sedan få verkan utåt.

Kontinuitetshantering

Under året har vi säkerställt reservkraft på samtliga brandstationer. Det har även påbörjats ett arbete med att trygga drivmedelsförsörjning vid längre elbortfall, detta fortsätter även framåt.

I ett tidigare arbete har vi dokumenterat vilka nyckelfunktioner i verksamheten som oavsett störning måste vara igång. I samband med pandemin har detta testats skarpt. Vi kan konstatera att rätt funktioner identifierats. Under året har listan förfinats ytterligare avseende bemanning och kontinuitet.

Brandingenjör Lisa kontrollerar utrymningsvägar.

Säkerhetsskydd

En säkerhetskyddsanalys har gjorts för det fysiska skyddet, informationssäkerheten och personalsäkerheten i syfte att skydda Räddningstjänsten Syd mot exempelvis ett antagonistiskt hot. Under året genomfördes även en internkontroll inom området för att belysa behov av fortsatt arbete.

Interna arbetsflöden

För att kunna samarbeta mer effektivt inom organisationen har vi arbetat för att optimera informationsflöden och arbetsuppgifter mellan de olika enheterna och distrikten. Målet är att få bättre utväxling och nyttja rätt kompetenser och resurser.

Stärka förmågan för långvariga och komplexa händelser

Under året har vi stärkt förmågan att arbeta i stab. Personal på räddningscentralen har utbildats i stabsmetodik och stabschefskap. Ett stabsutrymme har också inrättats. Detta har varit sammankopplat med krisledningsarbetet och har även testats skarpt, bland annat i hanteringen av covid-19, som inneburit en stor påfrestning på organisationen.

Nytt buller- och andningsskydd samt radiokommunikation

Vi har genomfört tester och upphandlingar inom dessa områden. Arbetet är långsiktigt och kommer att löpa vidare. Målet är att skapa en bättre arbetsmiljö för våra medarbetare samt bättre insatser för invånarna.

VATTENDYKA
Multilevel
Max 2 djup under 9 m
↓20m max 5 min → ↓12m 5 min
← 7 m 5 min
Pardyk m Blålina DL LJL
Dp1 1043 2165 Ds 2026
Dp2 2431 1057
Säkerhet: Max dykdjup 36m
GAS Syrgas
Uppkallning Blå lina
Reservdykare i dräkt LF:4 på plats

Mångfald och inkludering

Räddningstjänsten Syd har inlett ett samarbete med den ideella föreningen Malmö mot diskriminering. Målsättningen är att hitta ett hållbart arbetssätt där vi löpande jobbar med de olika stegen inom aktiva åtgärder för att hindra risker för diskriminering och främja likabehandling. Arbetet har hittills till största del utgått från ledningsgruppen och skyddsorganisationen som arbetat med förståelse, kunskapsläge och erfarenheter. Nu väntar ytterligare aktiviteter där medarbetare från hela organisationen är delaktiga för att kartlägga nuläget, analysera och identifiera rätt åtgärder som förbättrar vårt arbetsklimat.

Parallellt med samarbetet har ett ramdokument arbetats fram med inriktning, vision och mål för förbundets inkluderings- och likabehandlingsarbete. Syftet är att konkretisera och beskriva det systematiska arbetsmiljöarbetet, verksamhetsnära aktiviteter samt förslag på kunskapspåfyllning inom ämnet på alla nivåer i förbundet.

Under året har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) initierat ett arbete med att ta fram en ny inriktning och handlingsplan för hur de ska stötta räddningstjänsternas arbete för ökad jämställdhet och mångfald. Räddningstjänsten Syd har deltagit på dialogmöten för att skapa en gemensam bild av hur arbetet ska drivas. Utöver dialogmötena har vi under hösten också deltagit i MSB:s HR-fortbildning där målsättningen är att skapa möjligheter för fler kvinnor att bli ledare och chefer inom kommunal räddningstjänst.

Miljö

Inom miljö engagerar vi oss i olika frågor som framförallt berör vår operativa verksamhet, både hur den bedrivs nu men också hur den kan utvecklas framåt.

Samtidigt lämnar vi information om vårt miljöarbete till kommunerna och Naturvårdsverket. Till exempel får kommunerna analysresultat av vattnet som lämnar våra tvätthallar och Naturvårdsverket får information om vilket farligt avfall vi hanterar.

Driftsättningen av de nya släckfordonen ska bidra till en mer hållbar miljö, med flera olika släckmöjligheter som mer effektivt kan klara av en större bredd av bränder. Vid en bostadsbrand är det bra att kunna minimera skadorna på byggnaden, vilket i vissa fall innebär att vi måste använda ett mindre miljövänligt släckmedelsalternativ. Vi följer utvecklingen och forskningen om hur vi kan nyttja dessa på bästa sätt samt vad vi bör samla upp och hur detta ska göras för att lämna så liten effekt på miljön som möjligt. Målet är att denna satsning ska få direkta positiva miljöeffekter.

Vi deltar i ett projekt med Sveriges forskningsinstitut (RISE) där vi tillsammans med forskare inom brand och miljö samt andra räddningstjänster tar fram en utbildning till operativ personal. Utbildningen ska leda till en större förståelse för miljön och varför vissa taktiska val gynnar mer än andra beroende på omständigheterna. Hela utbildningen lutar sig mot gällande lagar och förordningar samt den senaste forskningen som finns inom släckteknik och miljöeffekter. Målet är att skapa förutsättningar för att kunna hantera insatser på ett optimalt sätt framöver.

RISE driver även ett annat projekt där Räddningstjänsten Syd är med och lämnar in data och kravställning. Projektet syftar till att ta fram en brandbil som är mer miljömässigt hållbar. Drivmedel är en faktor här men det handlar också om hur bilen framställs och att den ska vara lättare att reparera och uppdatera så att den kan hålla längre och därmed lämna ett mindre miljöavtryck. I projektet finns även Sveriges stora lastbilstillverkare med då även de är intresserade av att utveckla denna typ av fordon. Genom vår medverkan kan vi vara med och efterfråga och ställa krav för kommande generationers brandbilar som ska vara mer miljövänliga och hållbara.

Brandman Mimi i Malmö.
Test av hoppkudde på station Lund.

Kompetensförsörjning och ledarskap

Ledarskap

2020 har på flera sätt varit ett prövande år. Hanteringen av covid-19 har tillsammans med rekryteringen av en ny förbundsdirektör påverkat den planerade ledarskapsutvecklingen i organisationen. Ledarskapet har istället fått prövas i det vardagsnära och alla chefer har navigerat i en tid av osäkerhet, en uppgift som har axlats väl.

Rekryteringen av ny förbundsdirektör avslutades under hösten.

Kompetens

Under året har flera aktiviteter kopplat till kompetensförsörjningsarbetet prioriterats om med anledning av den belastning som pandemin medfört. Under våren ställdes ej prioriterade utbildningar in samt befälsdagar där kunskap delas mellan förbundets befäl. Under hösten kunde utbildningar i större utsträckning genomföras enligt plan med anpassningar, och befälsdagarna ställdes om till digitala träffar. Intern övningsverksamhet avseende kompetensutveckling och lagstadgade övningar för brandmän har fortsatt men med nödvändiga anpassningar.

Utbildning och uppföljning av kompetensutveckling för operativ personal har fortsatt utvecklas i vårt kompetenssystem. Målet är att kunna utbilda på ett mer kvalitativt sätt samt följa upp så att medarbetare har den kompetens som krävs för att utföra sitt uppdrag.

Stödjande insatser för chefer har fortlöpt över året samt utbildning för nya chefer som tillträtt. Styrkeledare, platschefer och skyddsombud på deltidsstationerna har gått en intern grundläggande arbetsmiljöutbildning.

I vårt långsiktiga arbete med kompetensförsörjning har vi förbättrat våra rutiner när vi tar emot praktikanter som studerar för att bli heltidsbrandmän. Syftet är att tydliggöra hur vi stödjer praktikanterna så att de får utvecklas inom förebyggande och operativ verksamhet, med möjlighet att vara delaktiga och ha insyn i vår organisation. Målet är att skapa ett rekryteringsunderlag för framtida brandmannarekryteringar.

Arbetet med en övergripande och långsiktig kompetensförsörjningsplan har prioriterats ner efter rådande situation.

Rörlighet personal

Under året har 25 heltidsanställda medarbetare avslutat sin anställning. Det motsvarar 5,8 % vilket är en ökning med 0,9 procentenheter sedan 2019. 10 av dessa beror på pensionsavgångar och 15 på grund av egna uppsägningar.

För brandmän och styrkeledare på deltidsstationerna var rörligheten 6,5 % vilket är 0,8 procentenheter lägre än för 2019. Åtta anställda har påbörjat en tillsvidare- eller timanställning och fyra har avslutat sin anställning.

Avgångssamtal har genomförts för att få svar på varför medarbetare väljer att avsluta sin anställning. Förutom naturliga pensionsavgångar lyfts till exempel behov av nya utmaningar och att bredda sin kompetens, liksom tydlighet i ledarskap, förväntningar och krav. De intervjuade beskriver att arbetsklimatet kopplat till kollegor är positivt och att man har haft möjlighet att utvecklas och utmanas i sin yrkesroll.

Rekryteringar

Under året har totalt 15 nya medarbetare rekryterats till både tillsvidare- och visstidsanställningar. Däribland funktioner som controller, lokalvårdare, HR-konsult, fordonstekniker, tekniker, styrkeledare, brandmän, gruppchef och funktionschef. Utöver dessa har sex personer från deltidsorganisationen rekryterats för att kunna arbeta som brandmän på timmar i vår heltidsorganisation.

Trots att vi haft begränsade möjligheter att ordna fysiska träffar och prova på aktiviteter för att rekrytera räddningspersonal i beredskap så har åtta nya deltidsbrandmän påbörjat en tjänst hos oss under året.

För att attrahera fler sökande, framförallt till deltidsstationerna, har vi fortsatt vårt arbete med att informera om verksamheten i våra digitala kanaler, inte minst i samband med nationella Brandman på jobbet-dagen och genom våra uppskattade lokala Facebooksidor.

Sebastian, brandman på station Jägersro, gratuleras som nyutexaminerad chaufför av styrkeledare Jörgen.

Personalen i siffror

ANTAL ANSTÄLLDA I FÖRBUNDET 2020-12-31

	Kvinnor	Män	Totalt 2020	Totalt 2019
Dagtidspersonal	41	57	98	103
Operativ personal (bm, sl, yb, ib, lb, gc)*	25	230	255	254
Räddningspersonal i beredskap (RiB)	7	126	133	126
Timavlönade	1	18	19	13
Totalt	74	431	505	496
I procent	14,7%	85,3 %		
Antal årsarbetare exkl RiB, antalet heltidstjänster under året			351,12	347,65
Medelålder 2020	38	45	44	
Medelålder 2019	37	44		43

*bm=brandman, sl=styrkeledare, yb=yttre befäl, ib=inre befäl, lb=larmbefäl, gc=gruppchef

SJUKFRÅNVARO FÖRDELAD PÅ MÄN/KVINNOR SAMT LÅNGTIDSSJUKSKRIVNINGAR

	Män	Kvinnor	Totalt	Varav långtidssjukskrivna
Totalt 2020	3,4%	6,1%	3,9%	22,9%
Totalt 2019	3,8%	4,6%	3,9%	33,3%

SJUKFRÅNVARO PER ÅLDERSGRUPP

	Totalt 2020	Totalt 2019
Åldersgrupp –29 år	1,6%	1,4%
Åldersgrupp 30–49 år	3,7%	3,6%
Åldersgrupp 50– år	4,8%	5,2%

Kommentar till sjukfrånvaro:
Sjukfrånvaron ligger i nivå med föregående år. Långtidssjukskrivningarna har minskat totalt sett, samtidigt som en ökning kan noteras kring långtidssjukskrivna kvinnor. Det bedrivs ett aktivt rehabiliteringsarbete både med att förebygga och minska sjukskrivningarna.

Hälsa och arbetsmiljö

Pandemin har satt arbetsmiljön i fokus på flera sätt. Redan tidigt under året inrättades en förbundsövergripande stab för att koordinera det interna arbetet genom att omvärldsbevaka, kommunicera och samverka med olika aktörer. Arbetet har handlat om att planera åtgärder för att förhindra smitta samt att planera bemanning. Skyddsorganisationen har löpande följt arbetet. Efterhand har frågorna kunnat hanteras direkt i organisationen och staben kallats samman vid behov.

För fjärde året i rad har NMI (Nöjd Medarbetar Index) genomförts som bygger på HME-frågor (Hållbart Medarbetar Engagemang) framtagna för offentlig sektor. Även i år visar undersökningen på en positiv utveckling inom alla områden med en ökning från 74 till 78 enheter. Slutsatsen är att arbetet med ett nära ledarskap baserat på öppenhet, transparens och delaktighet ger utdelning.

Upphandlingen av företagshälsovård blev klar under 2020. Implementeringsarbetet har påbörjats och fokus är att sätta samarbetsformer och rutiner för de tjänster som erbjuds samt genomförande av medicinska kontroller för operativ personal.

Centrala Skyddskommittén

Under årets möten med Centrala Skyddskommittén (CSK) har covid-19 och dess konsekvenser påverkat mötesagendan. Utöver det har flera förbundsövergripande och viktiga arbetsmiljöfrågor behandlats. Några exempel är organisering av skyddsorganisationen och hur vi bäst fångar upp skyddsfrågorna, hållbar medarbetare, skadeavhjälpande förmåga vid akut omhändertagande samt vid insats, farliga ämnen, filmning vid insats och övning, utredning och åtgärder kopplat till uppploppen i Malmö samt uppföljning av internkontrollplanen för arbetsmiljö. CSK har löpande informerats om upphandling av företagshälsovård och uppdraget om andningsskydd.

Hållbar medarbetare

Ett aktivt arbete med hållbar medarbetare har pågått. Arbetet består av två delar där den ena vänder sig till operativ personal som har schemalagd fysisk träning och den andra till dagtidspersonal som inte har schemalagd fysisk träning. Syftet är att systematiskt arbeta för ett hållbart arbetsliv och hälsa genom att motverka risker i arbetsmiljön. Arbetet utgår från aktuell forskning och beprövade metoder.

SALT

Under 2020 har 49 SALT-samtal (samtals- och avlastningsstöd) genomförts. Samtalen ska vara avlastande för medarbetare som upplevt en svår händelse under sitt arbete, och stödet vänder sig till all personal. Fyra medarbetare har rekryterats till nya samtalsledare.

”Samverkansgrupp för kamrat- och krisstöd” med polis, ambulans och akutsjukvård har fortsatt i begränsad omfattning på grund av pandemin. Fokus är fortsatt att stödja och utveckla kamratstöd i syfte att stärka samverkansmöjligheter. Planerade aktiviteter för att dra erfarenheter från verksamheternas arbete har flyttats fram.

Avvikelsehantering

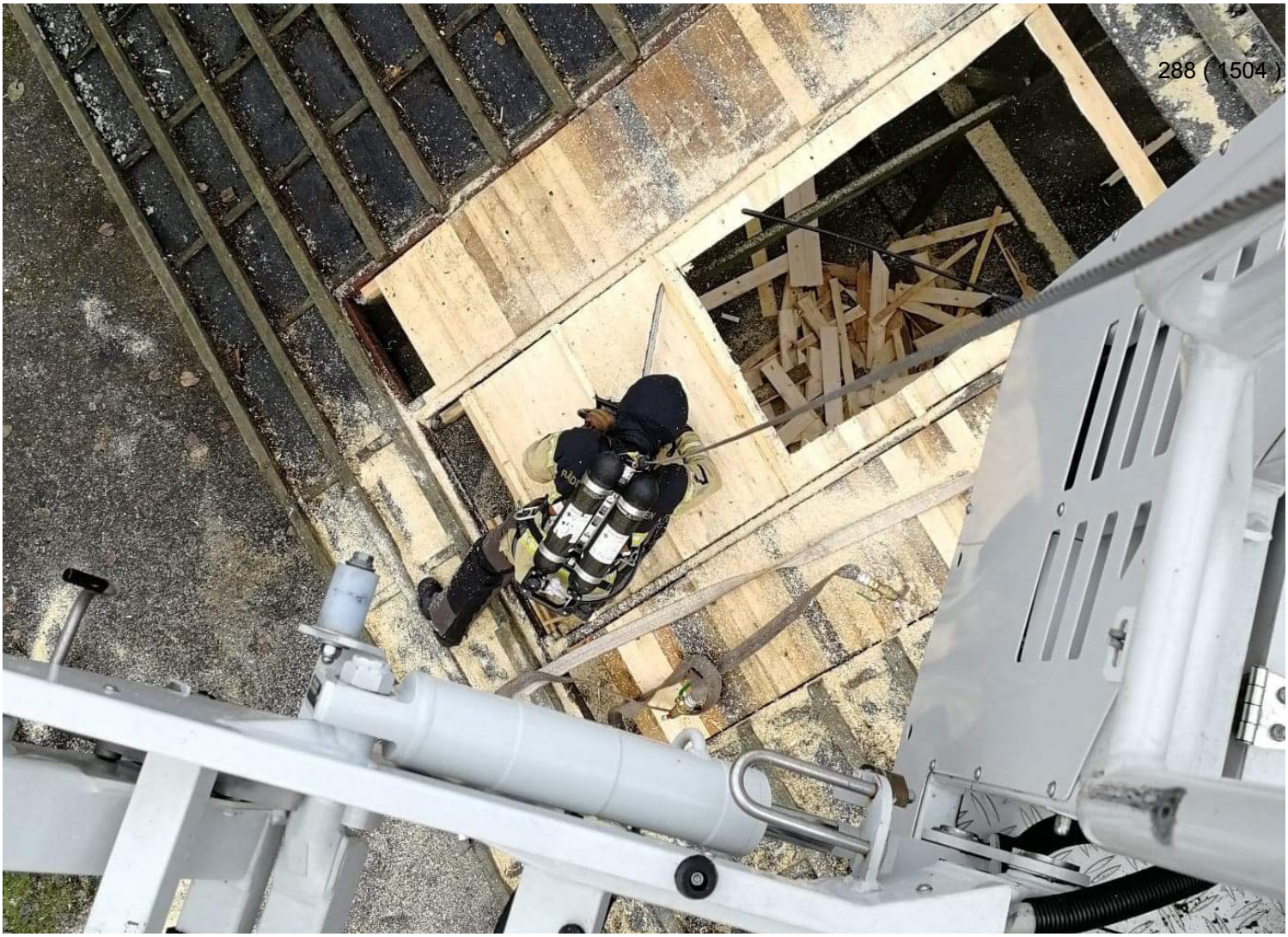
Avvikelser inom arbetsmiljöområdet rapporteras i ett webbaserat system. Händelserna riskbedöms, följs upp och åtgärdas.

113 anmälningar har gjorts under 2020 fördelat på de åtta rubrikerna i tabellen nedan.

Sex allvarliga olycksfall i arbetet har anmälts till Arbetsmiljöverket under året. Två av dem berör händelserna i Malmö i augusti där en intern arbetsmiljöutredning genomfördes. De andra rör en brännskada, en klämskada, skadligt högt ljud under insats samt en hot- och våldssituation vid tjänsteutövning.

ARBETSMILJÖAVVIKELSER

	2020	2019
Riskobservation	42	32
Tillbud	34	39
Olycksfall	20	24
Färdolycksfall	3	2
Arbetssjukdom	3	4
Miljö	3	4
Egendom/säkerhet	2	3
Säkerhetsobservation	6	6
Totalt	113	114

Arbete på hög höjd. Håltagning i tak görs för att tryckavlasta utrymmet under taket för att begränsa brandspridning.

Kommunikation och varumärke

Vår kommunikation ska förbättra kännedomen om och förtroendet för Räddningstjänsten Syd, liksom intresset för oss som samhällsaktör och arbetsgivare. Den ska även förbättra invånarnas förmåga att skydda sig och kunna agera vid en olycka.

Det har varit ett händelserikt år med fokus på att hitta nya former för att nå ut med trygghetsskapande information. En förflyttning har skett till alltmer digital kommunikation, som en följd av pandemin. Samtidigt har vi förnyat vårt visuella uttryck och skapat en uppdaterad grafisk profilmanual för vårt varumärke.

Informationsaktiviteter till allmänhet och prioriterade målgrupper

Våra kampanjer som planeras efter risker kopplat till olika säsonger och målgrupper har bland annat fokuserat på brandskydd i hemmet och i sommarbostäder, vattensäkerhet, båtvett, att synas i mörkret, trafiksäkerhet, julens risker och säkert nyår.

Annonser och filmer har synliggjorts i egna kanaler och i sociala medier, i lokala media, på skärmar i olika matbutiker samt genom exempelvis Aftonbladet, TV.nu, Klart.se, Omni.se, Blocket och Svenska Dagbladet.

I samband med Malmö Pride spelade vi in en videohälsning till en digital parad för allas lika värde och rättigheter, och flaggade med regnbågsflaggan på alla stationer. I september uppmärksammade vi ”Brandman på jobbet dagen” där vår räddningspersonal i beredskap delade bilder från sina ordinarie arbetsplatser.

Vi fortsätter att rikta våra budskap till riskutsatta. Under oktober gjordes en informationssatsning till seniorer kallad ”Säker hemma”, där vi lärde känna tre karaktärer och gav tips om hur de kan anpassa och stärka sitt brandskydd. Syftet var att lyfta fram vanliga risker och vilka hjälpmedel som finns.

Vi medverkar också i studentappen WeStudents för att förebygga köksbränder och torrkokning med budskapet ”Turn me off – Avoid late night cooking”.

Traditionellt sett går vi man ur huse den 1 december för att uppmärksamma nordisk brandvarnardag som också är startskottet för julkampanjen. Istället för att dela ut brandvarnare på gator och torg valde vi att skicka brandvarnare med posten till de som anmälde att de behövde en. Satsningen gick under namnet Brandvarnarhjälpen och det resulterade i 368 hushåll som blev lite tryggare lagom till jul. Samtidigt fick tusentals invånare en påminnelse om att brandvarnare räddar liv!

Aktiviteter för ökad trygghet

Under året har många fysiska möten och aktiviteter ställts in eller skjutits upp på grund av pandemin. Istället har vi fått hitta andra lösningar för att nå ut med information om hur du skyddar dig mot olyckor. Till exempel genom ett antal informationsfilmer på temat ”Vi håller beredskapen, ni förebygger”. Vi har också gjort en digital tipsrunda med frågor anpassade till barn. I samverkan med olika fastighetsägare har brandskyddsinformation spridits på digitala informationstavlor i flerbostadshus.

Broschyren ”Efter olyckan” har uppdaterats. Den fungerar som ett stöd till drabbade och går igenom vad det är bra att tänka på i samband med en olycka.

I en populärversion av handlingsprogrammet presenteras Räddningstjänsten Syd i korthet - vilka vi är, hur vårt uppdrag ser ut och hur vi planerar vår verksamhet utifrån risk- och samhällsutvecklingen.

För att kunna förebygga och begränsa skador vid kemikalieolyckor ska räddningstjänsten informera allmänheten om vilka anläggningar som hanterar farliga ämnen. En uppdaterad informationsfolder har tagits fram till personer som bor nära dessa anläggningar.

Under året har samverkan fortsatt med medlemskommuner, Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och andra samhällsaktörer för att samordna kommunikationen kring gemensamma frågor. Till exempel inom krisberedskap, brandriskprognoser, vädervarningar och för att hindra spridningen av covid-19.

Stöd till organisationen

Kommunikationsstödet till verksamheten sker löpande på olika sätt. Till exempel genom dialog kring informationsbehov och budskapsformulering, nyheter och samarbetswebbplatser, rådgivning vid mediakontakter

Ny visuell identitet.

Avstånd räddar liv, brandvarnare också! Från brandvarnarhjälpen den 1 december.

Öppet hus i Eslöv på sportlovet.

och interna utbildningsfilmer inom bland annat kem och säkerhetsskydd.

Den interna kommunikationen ska bidra till att vi når uppsatta mål, med intranätet som huvudkanal. Där har vi löpande lagt ut uppdateringar om covid-19 kopplat till verksamheten. Andra återkommande ämnen har varit ekonomin, inkluderings- och mångfaldsarbetet, förbundsdirektörens veckobrev och ledningsgruppens anteckningar som syftar till att skapa insyn och delaktighet.

I samband med uppploppen i Malmö i slutet av augusti utsattes operativ personal för situationer med hot och våld. Efterfrågan på information internt var hög. Lägesuppdateringar publicerades löpande under tiden som oroligheterna pågick och under dess efterspel.

Årets medarbetardagar ställdes tyvärr in, istället lanserades medarbetar-TV. Ett fullspäckat program där tittarna fick följa med på en digital rundvandring på olika brandstationer och träffa kollegor som intervjuades om aktuella frågor, varvat med samtal i studion och ett och annat rim.

Tillgänglighet

Ett nytt webbtillgänglighetsdirektiv trädde i kraft i september och innebär att Räddningstjänsten Syd som offentlig myndighet ska uppfylla vissa krav på hur innehåll presenteras, så att det är tillgängligt för alla. Webbplatsen har anpassats i enlighet med kraven och vi fortsätter att utveckla tillgängligheten i alla våra kanaler.

Utveckling av kommunikationskanaler och system

Besöksstatistik i våra olika kanaler visar att antal följare och besökare kontinuerligt ökar. För att använda våra kanaler till allmänheten på bästa sätt har vi tittat på hur vi kommunicerar i till exempel sociala medier. Det har lett till en ny vägledning, denna används som en praktisk tillämpning i organisationen och är en del av vår kommunikationsplattform som vi fortsätter att uppdatera.

Under hösten har vi samarbetat med en kommunikationsbyrå. I takt med att medielandskapet förändras har vi sett ett behov av att samla och uppdatera vår kommunikation och vårt visuella uttryck. Det har varit en kreativ och utmanande process för att skapa en röd tråd genom färger, tilltal, typsnitt, bildspråk, effekter och symboler – och landa i ett uttryck som är vårt. Nu är den grafiska profilmanualen uppdaterad och bättre anpassad för digitala format. Vi har försiktigt börjat använda den nya verktygslådan som också hjälper oss att effektivisera arbetet och producera mer informationsmaterial inom förbundet.

Femårsöversikt 2016–2020

RESULTATRÄKNING I SAMMANDRAG (tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter	336 342	333 027	323 954	307 927	301 008
Verksamhetens kostnader	-332 794	-324 530	-316 791	-300 777	-298 257
Avskrivningar	-9 330	-7 225	-6 995	-7 463	-6 598
Verksamhetens nettokostnad	-5 782	1 272	168	-313	-3 847
Finansiellt netto	920	5 015	639	778	3 988
Årets resultat	-4 862	6 287	807	465	141
Balanskravsresultat	-4 955	1 592	1 749	465	-2 563
Eget kapital	17 615	22 477	16 190	15 383	14 918
Utgående avsättning till pensioner	117 352	112 423	108 378	101 282	96 618
Finansiella placeringar bokfört värde*	117 517	114 880	91 795	99 733	94 505
Likvida medel	15 522	23 525	31 907	25 174	23 129
Investeringsutgifter	21 677	8 000	8 465	4 732	9 142
Antalet anställda	505	496	487	484	457
Sammanlagt invånarantal i medlemskommunerna	559 345	553 711	545 669	537 175	528 092

* Bokfört värde för åren 2016-2017 ej justerade för ny redovisningslagstiftning.

BERÄKNING OCH REDOVISNING AV BALANS-KRAVSRESULTAT (tkr)	
Årets resultat enligt balansräkningen (tkr)	-4 862
Reducering av realisationsvinster inventarier	-72
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0
Redovisade orealiserade värdeökningar i värdepapper	-21
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-4 955
Balanskravsresultat	-4 955

2020 års balanskravsresultat är negativt. Förbundets upparbetade egna kapital överstiger beslutad nivå. Ekonomiska mål i övrigt är i stort uppfyllda och ekonomisk buffert finns för delfinansiering av framtida investeringar. Direktionen anser med detta att synnerliga skäl föreligger i enlighet med kommunallagen 11 kap 13§ varvid det negativa balans-kravsresultatet inte ska regleras.

Ekonomisk måluppfyllelse

Mål för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska alla kommuner, landsting och kommunalförbund ha mål för en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Direktionen har i december 2019 fastställt mål för god ekonomisk hushållning i Räddningstjänsten Syd för perioden 2020–2023.

MÅL	MÅLUPPFYLLELSE/ KOMMENTAR
Övergripande verksamhetsmässigt mål Räddningstjänsten Syds verksamhet ska bedrivas med god ekonomisk hushållning. Förbundet ska ha en stor ekonomisk medvetenhet och en helhetssyn på alla resurser vi disponerar. Personal, material, fordon, lokaler med flera resurser ska nyttjas på ett sådant sätt att vi når våra mål och uppdrag till nytta för våra medlemskommuner, dess medborgare och övriga intressenter.	En helhetssyn präglar förbundets arbete och hushållning av resurser. Några exempel från 2020: Arbetet har fortsatt med att utveckla och utöka vår Räddningscentral dit även räddningstjänsten Skåne Mitt anslutit sig under året. Covid-19 har påverkat förbundet där verksamheten fått ställas om utifrån de förändrade förutsättningar som rått från tid till annan. Stora delar av förbundets verksamhet har kunnat bedrivas. Omställningen till mer digitaliserat arbete och mötesformer, undervisning och informationsverksamhet har under året tagit stora steg framåt. Förbundet har också erbjudit sig att stötta andra myndigheter och samverkanspartners. Det riktade tillsynsverksamhet genom exempelvis Trygg Malmö har fortsatt. Förbundet har stöttat Landskrona och Skåne Mitt i samband med större insatser i Landskrona respektive Hörby. *Det övergripande verksamhetsmässiga målet anses i allt väsentligt vara uppfyllt.*
Övergripande finansiella mål *Resultat och eget kapital* Räddningstjänsten Syd ska ha en ekonomi i balans och en beredskap att möta ekonomiska risker och oförutsedda händelser. Målet för det egna kapitalet är 7 mkr. Ingen ytterligare kapitaluppbyggnad eftersträvas men målsättningen är att det årliga resultatet normalt ska vara positivt. Om synnerliga skäl föreligger kan ett negativt resultat budgeteras. Överskotten ackumulerat eget kapital, kan efter särskilt beslut användas till att finansiera omställning av verksamhet samt andra extraordinära händelser.	Redovisat resultat uppgår till ett underskott på 4 862 tkr och ett negativt balanskravsresultat på 4 955 tkr. Det utgående egna kapitalet uppgår till 17,6 mkr. *Målen är delvis uppfyllda*.
Pensioner Varje år ska Räddningstjänsten Syd göra maximal avsättning till pensioner för att garantera förbundets pensionsförpliktelser.	Maximal avsättning har gjorts till pensioner utefter beräkningsunderlag från förbundets pensionsadministratör KPA. *Målet är uppfyllt*.
Likviditet Likvida medel ska om möjligt placeras räntebärande. Målet med likviditetsförvaltningen är att säkerställa förbundets betalningsförmåga på kort sikt. För närvarande bedöms ingen möjlighet till att erhålla avkastning på likvida medel.	Likvida medel har varit placerade på förbundets koncernkonton i Malmö stad. Ingen ränta erhålls för närvarande. Betalningsförmågan på kort sikt har kunnat upprätthållas. *Målet är uppfyllt*.
Investeringar Förbundets investeringar ska finansieras med egna medel. Investeringsram sätts i samband med rambudget. Eventuella investeringsbidrag kan adderas till detta belopp. Kvarvarande investeringsmedel från tidigare år kan ombudgeteras.	Investeringsutgifterna för 2020 uppgår till 21 677 tkr. Ram 39 000 tkr. Finansiering har skett med egna medel. Avvikelsen ligger främst i några senarelagda och omprioriterade investeringar. *Målen är uppfyllda.*
Uppföljning och analys Uppföljning, analys och prognostisering ska ske löpande under året och ha en direkt koppling till verksamhetsplanen. Avvikelser ska noteras och åtgärder ska vidtagas.	Uppföljningar och analyser av verksamhet och ekonomi har skett under 2020 enligt plan. Särskild uppföljning har skett av covid-19. Korrigerande åtgärder har initierats för avvikelser i kombination med en större genomgång av förbundets ekonomi. *Målet är uppfyllt*.

Ekonomisk översikt

RESULTATÖVERSIKT (tkr)	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Utfall 2019
Medlemsavgifter och tilläggsuppdrag	294 921	294 921	0	287 167
Övriga intäkter	41 421	47 977	-6 556	45 860
Förändringstryck	0	10 000	-10 000	0
Summa verksamhetens intäkter	336 342	352 898	-16 556	333 027
Personalkostnader	-241 764	-248 046	6 282	-231 096
Övriga driftskostnader	-91 030	-96 383	5 353	-93 434
Avskrivningar	-9 330	-9 000	-330	-7 225
Summa kostnader	-342 124	-353 429	11 305	-331 755
Verksamhetens nettokostnader	-5 782	-531	-5 251	1 272
Finansiella intäkter	12 292	3 191	9 101	8 170
Finansiella kostnader	-11 372	-2 660	-8 712	-3 155
Resultat	-4 862	0	-4 862	6 287

Allmänt om resultatet

Räddningstjänsten Syd uppvisar ett negativt resultat för år 2020 på 4 862 tkr, vilket ger motsvarande negativa budgetavvikelse jämfört med budgeterat nollresultat. Balanskravsresultatet uppgår till ett underskott på 4 955 tkr. Vid bedömning av resultatet måste den post som budgeteras under intäkter med benämningen ”Förändringstryck” och med beloppet 10 000 tkr beaktas. Syftet med denna post var att under 2020 skapa ökade intäkter och se över kostnader i syfte att nå ett balanserat resultat. Detta beaktat har förbundet nått en bit på vägen mot ett balanserat resultat. Samtidigt möter förbundet ökade kostnader de närmaste åren för nya fordon, ombyggda lokaler, pensioner och planenliga avskrivningar av ökande investeringsutgifter.

Det ekonomiska resultatet för 2020 påverkas på många poster av covid-19. Tabellen *Påverkan covid-19* gör en översiktlig bedömning av storleken på påverkan, För vissa poster är beloppen mer exakta medan för andra har skattningar fått göras. I tabellen anger (-) negativ resultatpåverkan genom minskade intäkter eller ökade kostnader och utan tecken anger positiv resultatpåverkan ökade intäkter eller lägre kostnader.

PÅVERKAN COVID-19 (tkr)	2020
Minskade intäkter (minskad efterfrågan, nedstängda verksamheter m.m.)	-4 900
Bidrag sjuklöneskostnader (staten)	917
Delsumma intäkter	-3 983
Ökade personalkostnader (övertid, timanställda m.m.)	-1 000
Nedsättning arbetsgivaravgifter (staten)	636
Delsumma personalkostnader	-364
Ökade kostnader (inköp m.m.)	-800
Minskade kostnader (inställda konferenser, utbildningar, resor, digitalt tillhandahållande m.m.)	2 600
Delsumma övriga driftskostnader	1 800
Värdeförändring finansiella placeringar	0
Delsumma finansiellt	0
Total resultatpåverkan	-2 547

Verksamhetens intäkter

Medlemsavgifter och tilläggsuppdrag

De årliga intäkterna från medlemskommunerna i form av medlemsavgifter för basuppdraget följer budget. Medlemsavgiften räknades upp med 2,7 % inför 2020 och uppgick till 294 921 tkr. Medlemsavgifterna för respektive medlemskommun fördelas utifrån respektive kommuns invånarantal.

Övriga intäkter

Räddningstjänsten Syds övriga intäkter omfattar tillsyns- och tillståndshantering, hantering av automatlarm, operativa intäkter som är kopplade till vissa typer av utryckningar, extern utbildning, lokaluthyrning, övrig försäljning och övriga bidrag. Övriga intäkter uppgår till 41 421 tkr under 2020 vilket ger en negativ budgetavvikelse på 16 556 tkr. I förhållande till 2019 års utfall är utfallet 2020 4 439 tkr lägre.

Intäkterna från tillståndsverksamheten uppvisar en positiv budgetavvikelse på 305 tkr 2020. Tillsynsintäkterna genererar en negativ budgetavvikelse på 2 268 tkr. Detta beror delvis på minskad bemanning, komplexa och tidskrävande tillsyner, men även att covid-19 försvårat tillsynsarbetet, vilket uppskattas till cirka 1 000 tkr. Bidragsintäkter kopplade till projektet Trygg Malmö redovisas under bidragsintäkter nedan.

Intäkter kopplade till automatlarm har en negativ budgetavvikelse på 5 764 tkr. Den negativa avvikelsen beror bland annat på en överskattning i budgetarbetet av den avgiftsmodell som togs fram under 2019. En covid-19 påverkan finns också på automatlarmen på 1 700 tkr då många verksamheter helt eller delvis legat nere och varit stängda under året. Antal automatlarm var 194 larm färre än 2019. Övrig budgetavvikelse på 4 064 tkr avser svårigheter att beräkna effekter av övergången till ny avgiftsmodell.

Intäkter för operativa insatser har en positiv budgetavvikelse på 1 676 tkr 2020. Ambulansuppdragen ökade i omfattning, andra kommuner har bistått vid flera större bränder och olyckor, dessutom har fler kommuner anslutit sig till Räddningscentralen under året där de anslutna kommunerna delvis betalat för tjänsten istället för att bistå med arbetstid.

Extern utbildning påverkades i stor utsträckning av covid-19 under året. Bortsett från någon månad under tidig höst var antalet bokningar få och under vissa perioder under året avbokades många utbildningar med kort varsel efter rapporteringen kring ökad smittspridning i samhället. Det gör att den externa utbildningen uppvisar en negativ avvikelse på 2 753 tkr för 2020, varav 2 200 tkr kan kopplas till covid-19.

Intäkter för uthyrning av lokaler har en negativ avvikelse på 37 tkr 2020. Övningsplatserna har inte hyrts ut i förväntad omfattning. Enstaka uthyrningar av övriga lokaler väger upp något och har varit något högre än budgeterat.

Intäkter från övrig försäljning av material och viss utlåning av personal redovisar ett överskott på 132 tkr 2020. I huvudsak beror det på att försäljning av räddningsutrustning och försäljning av konsulttjänster varit högre än budgeterat.

Ordinarie övriga bidrag överstiger budget med 2 081 tkr. Merparten består i det bidrag som förbundet erhållit för satsningen Trygg Malmö på 1 700 tkr, vilka inte har varit budgeterade då det rådde osäkerhet kring beloppets storlek vid budgetens upprättande. Bland de övriga bidragen har även en intäkt benämnd Förändringstryck på 10 000 tkr budgeterats i syfte att synliggöra storleken på de förändringar som förbundet behövde göra för att klara budgeten. Vid upprättandet av budgeten var det inte klarlagt vilka specifika förändringar och åtgärder som skulle ske.

Stationerna Genarp och Revinge har sedan i höstas utrustats med terrängfordon som kan ta sig fram i all sorts terräng.

Verksamhetens kostnader

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgår totalt till 241 764 tkr. Detta ger en positiv budgetavvikelse på 6 282 tkr. Covid-19 effekten på personalkostnaderna uppskattas till en nettopåverkan med ökade kostnader på 364 tkr. Personalkostnaderna påverkas. Bland 2020 års personalkostnader finns avgångsersättning till tidigare förbundsdirektör med totalt 1 230 tkr inklusive sociala avgifter. Jämfört med 2019 har personalkostnaderna totalt ökat med 10 668 tkr.

Personalkostnaderna kan delas upp i två delposter. Löner och ersättningar uppvisar ett överskott på 2 400 tkr jämfört med budget. En bidragande orsak är indragning och vakanssättning av vissa tjänster under året med hänsyn till det ekonomiska läget.

2020 års lönerevision är ännu inte avslutad på alla avtalsområden. Det på Kommunals avtalsområde avtalade engångsbelopp för 2020 har utbetalts i december. För övriga avtalsområden har ekonomiska medel motsvarande ”märket" på 1,8 % reserverats i bokslutet för utbetalning under 2021.

Sociala avgifter och pensionskostnader understiger budget med 3 882 tkr. Förutom lägre utfall på löner och ersättningar så påverkas denna delpost av lägre nettopensionsavsättningar och pensionsutbetalningar till utryckningspersonal jämfört med tidigare prognos från KPA Pension på vilken budgeten bygger.

Övriga driftskostnader

Övriga driftkostnader uppgår till 91 030 tkr. Bland de övriga driftkostnaderna finns de större kostnadsposterna IT och telekommunikation, köpta tjänster, maskiner och inventarier, fordon, material och information, fastigheter och lokaler, utbildning och konferenser, representation och personalvård samt övriga kostnader. Övriga driftkostnader genererar en positiv avvikelse på 5 353 tkr för 2020. Jämfört med 2019 har övriga driftkostnader minskat med 2 404 tkr. De huvudsakliga anledningarna till årets positiva avvikelse är att utbildning och konferenser bidrar med en positiv avvikelse på 2 126 tkr. De övriga kostnaderna är 1 191 tkr lägre än budgeterat. Beräknade merkostnader relaterade till covid-19 beräknas sammantaget till 800 tkr avseende inköp av sjukvårdsmateriel, visst IT-materiel och licensuppgraderingar för utökat distansarbete. I motsats till detta står kostnadsminskningar på totalt 2 600 tkr relaterat till inställda utbildningar, konferenser och reskostnader.

IT och telekommunikation överstiger budget med 808 tkr. Detta beror på ökade licenskostnader samt ett förenklat periodiseringsförfarande av några licenser.

Köpta tjänster uppvisar en positiv avvikelse på 427 tkr där lägre konsultkostnader samt något lägre SOS-kostnad jämfört med budget bidrar till överskottet.

Maskiner och inventarier uppvisar en positiv avvikelse på 133 tkr vilket kan tillskrivas en minskad mängd förbrukningsinventarier till följd av att beloppet sänkts för vad som kan redovisas som förbrukningsinventarier. Detta har bidragit till att en större andel inventarieinköp redovisats som investering istället för som tidigare driftskostnad. Fordon har kostat 601 tkr mindre än budgeterat under 2020.

Vid budgetens upprättande antogs att de nya släckbilarna skulle vara i drift tidigare än vad som blev fallet vilket gjort att leasingkostnaderna för dessa blev lägre. Av samma anledning har service och reparationer kostat mindre än budgeterat vilket också bidrar till de lägre kostnaderna för fordon.

Material och information genererar ett överskott i förhållande till budgeten med 683 tkr 2020. Datorinköp och IT-material har varit färre under året då mycket byttes ut under 2019 vilket till stor del påverkat utfallet 2020. Av samma anledning har slang inte köpts in i den utsträckningen som budgeten tillåtit eftersom mycket slang byttes ut under 2019.

Fastigheter och lokaler kostade 579 tkr mindre än budgeterat 2020. Det beror främst på lägre elkostnader samt att trädgårdsskötsel/snöröjning inte nyttjats i den omfattning som varit planerad.

Utbildning och konferenser genererar det högsta enskilda överskottet bland de övriga driftkostnaderna, motsvarande 2 126 tkr. Både interna och externa konferenser samt personalutbildning har ställts in eller hanterats på distans under året vilket sänkt kostnaderna.

Representation och personalvård uppvisar ett överskott jämfört med budget på 422 tkr. Anledningen till överskottet är relaterat till färre aktiviteter på grund av covid-19 där möten och interna konferenser till uteslutande del skett digitalt.

Övriga kostnader kostade 1 190 tkr mindre än budgeterat vilket helt kan tillskrivas reducerade kostnader för biljetter i samband med resor då flertalet resor ställts in under året. Kundförlusterna har blivit högre på grund av ett ökat antal konkurser bland förbundets kunder till följd av rådande nedstängningar och restriktioner till följd av covid-19.

Avskrivningar

Kostnader för avskrivningar på förbundets anläggningstillgångar uppgår till 9 330 tkr vilket är 330 tkr över budget. Bidragande orsak är nedskrivning och värdejustering av några enstaka anläggningstillgångar. Jämfört med år 2019 har avskrivningskostnaderna ökat med 2 105 tkr, vilket förklaras av en ökad investeringsvolym samt nedskrivningar och värdejusteringar.

Rullbandstest pågår på station Centrum.

Finansiella poster

Finansiella intäkter

Räddningstjänsten Syds finansiella intäkter består främst av räntor och utdelningar på kortfristiga finansiella placeringar. Nytt sedan 2019 är att icke realiserad värdeförändring för vissa finansiella placeringar ska redovisas vilket tidigare inte varit regel. Redovisningen ska också ske brutto. De stora kursrörelser vi sett på världens börser med stora nedgångar följd av uppgångar relaterat till covid-19 har också påverkat förbundets placeringar under året. Vid årets slut har nedgångar och uppgångar i stort tagit ut varandra varvid nettoeffekten är i stort sett är marginell i form av en mindre kursökning.

De finansiella intäkterna uppgår sammanlagt till 12 292 tkr där 8 790 tkr utgör icke realiserade värdeförändringar. Jämfört med budget uppkommer en positiv budgetavvikelse på totalt 4 758 tkr.

Jämfört med 2019 har de finansiella intäkterna ökat med 4 122 tkr, vilket till största del handlar om icke realiserad positiv värdeförändring.

Finansiella kostnader

De finansiella kostnaderna består av bankavgifter, övriga räntekostnader och den finansiella delen av förbundets pensionsavsättning. De finansiella kostnaderna uppgår totalt till 11 372 tkr jämfört med budgeterade 2 660 tkr vilket ger en negativ avvikelse på 8 712 tkr. I redovisade kostnader finns under året icke realiserad negativ värdeförändring på 8 768 tkr till följd av vårens kursfall kopplat till marknadsoron för covid-19. Den finansiella delen av förbundets pensionsskuld uppgår till 2 561 tkr vilket i stort följer budget.

Jämfört med 2019 så har de finansiella kostnaderna ökat med 8 217 tkr, vilket till största del handlar om icke realiserad negativ värdeförändring.

Pensionsåtagande

Räddningstjänsten Syd svarar för intjänade pensioner från och med förbundets start den 1 januari 2006. Direktionen har i december 2015 antagit pension för förtroendevalda (OPF-KL) att gälla från och med 1 januari 2015. Förbundet har en pensionspolicy som reglerar pensionshanteringen. Utryckningspersonalens särskilda avtalspension, förtroendevalda samt enstaka särskilda avtalspensioner tryggas genom pensionsavsättningar. Övriga pensionsåtaganden tryggas genom en så kallad försäkringslösning genom pensionsbolaget KPA.

Utryckningspersonalen har rätt att gå i pension vid 58 års ålder, under förutsättning att de arbetat inom räddningstjänst i 30 år, varav 25 år i utryckningstjänst. Pensionsrätten inarbetas löpande av personalen och kostnaden beräknas av förbundets pensionsadministratör KPA. Historiskt sett har pensionsåldern varit högre än 58 år. I beräkningen har antagits en genomsnittlig pensionsålder om 60 år.

Upplysningar om pensionsförpliktelser (tkr)		
	2020	201
Avsättning för pensioner (inklusive löneskatt)	117 352	112 423
Ansvarsförbindelser	0	0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	15 717	13 417
Pensionsförpliktelse som tryggats genom pensionsstiftelse	0	0
Summa pensionsförpliktelser	133 069	125 840

Förvaltade pensionsmedel – marknadsvärde		
	2020	2019
Totalt pensionsförsäkringskapital	22 053	16 760
-varav överskottsmedel	0	0
Totalt kapital pensionsstiftelser	0	0
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	118 426	117 095
Summa förvaltade pensionsmedel	140 479	133 855
Återlånade medel	-7 410	-8 015
Konsolideringsgrad	106 %	106 %

Med start från januari 2014 har Räddningstjänsten Syd vissa finansiella placeringar i aktier, fonder och obligationer med mera i enlighet med fastställd policy. Fördelningen av dessa placeringar framgår av not 9.

Avkastning på pensionsförpliktelser		
	2020	2019
Årets avkastning real (tkr)	3 448	3 351
Mål inflation + 0,5 %	1,0%	2,3%
Avkastning under året	3,1%	3,1%

Investeringsredovisning

Investeringsutgifterna under 2020 uppgår till 21 677 tkr vilket är cirka 17 000 tkr lägre än budgeten för 2020 som uppgick till 39 000 tkr. Huvudanledningen till att den outnyttjade delen av budgeten är stor beror på att den beslutade investeringen i nytt andningsskydd på motsvarande drygt 20 000 tkr försenats i upphandlingsprocessen och beräknas istället att genomföras under 2021.

Inom kategorin IT, radio och kommunikation har bland annat Rakel handenheter bytts ut under året. IT- och kommunikationsutrustning till nya fordon har också anskaffats under året.

Inom räddningsutrustning har det bland annat investerats i container och vagnar till kemförmåga, en ATV (All terrain vehicle) samt räddningsmaterial till nya stegbilar.

Bland övriga inventarier finns bland annat nyckelskåp, reservkraftintag till deltidsstationerna, HLR-övningsdockor och två operatörsbord till Räddningscentralen.

Inom lokalrelaterade investeringar återfinns ombyggnadskostnader i samband med flytt av räddningscentralen inom byggnaden, två stycken eldningscontainrar, tillkommande utgifter för ombyggnad av Jägersro samt utgifter för återställning av källaren i Hyllie efter översvämning.

I årets fordonsinvesteringar ingår bland annat en lastväxlare, nytt organtransportfordon, två servicefordon samt sex personbilar.

Övergripande objekt (tkr)	Utfall	Budget*	Avskr. tid
Program och licenser	0	1 600	3-5 år
IT, radio och kommunikation	1 543	2 500	5-10 år
Räddningsutrustning	8 482	22 200	3- 5 år
Övriga inventarier	1 325	3 200	5-10 år
Lokalrelaterade investeringar	1 835	4 000	5-10 år
Fordon	8 492	5 500	5-12 år
Totalt	21 677	39 000	

*Inklusive medel från tidigare år

Brandman Caroline i vagnhallen på station Lund.

Driftsredovisning

I Räddningstjänsten Syds budgetmodell fördelas alla intäkter och kostnader ut till verksamheterna med det tillägget att eventuellt överskott ska budgeteras. För 2020 är detta ett nollresultat. Driftsredovisning innehåller vissa förbundsinterna poster, exempelvis interna intäkter och interna kostnader, vilket kan leda till avvikelser i jämförelse med externredovisningen.

Förbundsledning

Förbundsledningen uppvisar ett underskott på 6 039 tkr för 2020 jämfört med budget. Huvudorsaken till underskottet beror på en budgeterad intäkt motsvarande 10 000 tkr som budgeterat i syfte att synliggöra storleken på de förändringar förbundet var i behov av att genomföra för att klara budgeten. Vid budgetering av denna post var det inte klarlagt vilka specifika förändringar som skulle ske. Övriga betydande skillnader var att de övriga bidragen var större än budgeterat samt lägre personalkostnader, utbildning och konferenser och övriga kostnader.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd genererar ett överskott på 646 tkr jämfört med budget. Huvudorsaken till detta beror på att förbundet haft lägre fordonskostnader till följd av att de nya släckbilarna levererades senare än planerat. Fastighetskostnaderna har också varit lägre under 2020 till följd av lägre el- och värmekostnader samt mindre behov av utomhusmiljön i form av trädgårdsskötsel och snöröjning.

Insats och ledning

Insats och ledning uppvisar ett överskott på 1 541 tkr jämfört med budget. Flera större operativa insatser i kommuner utanför förbundet bidrar till överskottet. Detsamma gäller för utbildnings- och resekostnader vars budget inte nyttjats i den omfattning som varit möjligt.

Samhällssäkerhet

Samhällssäkerhet genererar ett överskott motsvarande 665 tkr jämfört med budget. Ett icke budgeterat bidrag för projektet Tryggare Malmö på 1 700 tkr samt lägre personalkostnader bidrar till överskottet.

Distrikten

Distrikten uppvisar ett underskott på 1 675 tkr jämfört med budget. Automatlarmsintäkterna är lägre än budgeterat, delvis på grund av en överskattning av intäkter utifrån det nya avgiftssystem som togs fram under 2019, men även att många verksamheter i samhället stängt ner, helt eller delvis, på grund av covid-19. Ökade intäkter för operativa insatser väger inte upp för minskade automatlarmsintäkter.

Driftsredovisning (Belopp tkr)	Intäkter	Kostnader	Nettokostnad exkl. medlemsavgifter	Del av medlemsavgift och tilläggsuppdrag	Resultat	Budgetavvikelse
Förbundsledning	13 513	-25 460	-11 947	5 908	-6 039	-6 039
Verksamhetsstöd	2 984	-100 216	-97 232	97 878	646	646
Insats och ledning	2 768	-34 134	-31 366	32 907	1 541	1 541
Samhällssäkerhet	10 838	-25 402	-14 564	15 229	665	665
Distrikten	23 610	-168 284	-144 674	142 999	-1 675	-1 675
Totalt	53 713	-353 496	-299 783	294 921	-4 862	-4 862

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, REDOVISNING (tkr)					
	Not	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter					
- Medlemsavgifter	1	294 921	294 921	0	287 167
- Övriga intäkter	1	41 421	57 977	-16 556	45 860
Summa verksamhetens intäkter		336 342	352 898	-16 556	333 027
Verksamhetens kostnader					
- Verksamhetens kostnader	2,3	-332 794	-344 429	11 635	-324 530
- Avskrivningar	6,7	-9 330	-9 000	-330	-7 225
Verksamhetens nettokostnader		-5 782	-531	-5 251	1 272
- Finansiella intäkter	4	12 292	3 191	9 101	8 170
- Finansiella kostnader	5	-11 372	-2 660	-8 712	-3 155
Resultat före extraordinära poster		-4 862	0	-4 862	6 287
Årets resultat		-4 862	0	-4 862	6 287

Inre befäl Joel leder insatser från RC Syd, vår räddningscentral.

Balansräkning

BALANSRÄKNING, REDOVISNING (tkr)	Not	2020	2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	6	253	450
Materiella anläggningstillgångar	7	42 950	30 582
Summa anläggningstillgångar		43 203	31 032
Omsättningstillgångar			
Fordringar	8	17 900	21 664
Kortfristiga placeringar	9	117 517	114 880
Kassa och bank	10	15 522	23 525
Summa omsättningstillgångar		150 939	160 069
Summa tillgångar		194 142	191 101
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid årets början		22 477	16 190
Årets resultat		-4 862	6 287
Summa eget kapital		17 615	22 477
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	11	117 352	112 423
Summa avsättningar		117 352	112 423
Skulder			
Långfristiga skulder	12	0	136
Kortfristiga skulder	13	59 175	56 065
Summa skulder		59 175	56 201
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		194 142	191 101
Panter och andra jämförliga säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser, pensionsförpliktelser som inte upptagits bland avsättningar och skulder		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS, REDOVISNING (tkr)			
	Not	2020	2019
Tillförda medel			
Resultat efter finansiella poster		-4 862	6 287
Justering för av- och nedskrivningar	6,7	9 330	7 225
Justering för korrigering verkligt värde kortfristiga placeringar	4,5	-21	-4 556
Utrangerat under året		175	0
Ökning/minskning avsättningar		4 929	4 045
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		9 551	13 001
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		3 764	3 457
Ökning/minskning kortfristiga placeringar		-2 616	-18 529
Ökning/minskning kortfristiga skulder		3 110	1 737
Kassaflöde från den löpande verksamheten		13 809	-334
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	6	0	-333
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	7	-21 677	-7 867
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-21 677	-8 000
Finansieringsverksamhet			
Ökning/minskning av långfristiga skulder	12	-136	-48
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-136	-48
Årets kassaflöde		-8 004	-8 382
Likvida medel vid årets början		23 526	31 907
Likvida medel vid årets slut		15 522	23 525
Förändring av likvida medel		-8 004	-8 382

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt Kommunallagen, Lag om kommunal bokföring och redovisning och i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Principerna är oförändrade frånsett att gränsen för investeringar i materiella anläggningstillgångar är sänkt från ett till ett halvt prisbasbelopp från och med 2020.

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för uppgradering av IT-sytem motsvarnde redovisas som immateriell tillgång under förutsättning att anskffningsvärdet överstiger fem prisbasbelopp (241 500 kr 2020) och tillgången förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar under minst tre år.

Immaterialella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivningarna påbörjas månaden efter att anskaffningen tagits i bruk och kopplas till gällande licensavstal dock längst fem år.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier, utrustning med mera med minst tre års ekonomisk livslängd och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp (24 150 kr 2020) redovisas som materiella anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivningarna påbörjas månaden efter anskaffningen och att anläggningen tagits i bruk.

De huvudsakliga avskrivningstider som tillämpas är:

Ombyggnation i fastighet	10 år
Räddningstjänstmaterial	5-10 år
Kommunikationsutrustning	5-10 år
IT-utrustning	3-5 år
Fordon	5-12 år

Leasing

Förbundets fordonsvagnpark har sedan förbundsbildningen 2006 leasats enligt beslut i direktionen från Malmö Leasing AB (tidgare Vagnparken i Skåne AB). Sedan 2015 kan icke operativa fordon ägas av förbundet. Under 2018 beslutade direktionen att även operativa fordon kan ägas av förbundet. Förbundet har därefter successivt övertagit äldre fordon från Malmö Leasing AB. För närvarande leasas 39 (36) fordon. Dessa leasingavtal klassificeras som operationella avtal. Leasingkostnaden uppgick under 2020 till 7 276 tkr (6 458 tkr).

Framtida leasingavgifter för nuvarande vagnpark beräknas uppgå till:

9,1 mkr (5,8 mkr) som förfaller inom ett år.
32,5 mkr (19,9 mkr) som förfaller inom två till fem år.
31,3 mkr (19,3 mkr) som förfaller senare än fem år.

Kortfristiga placeringar

Förbundets placeringar i värdepapper i aktier, fonder, obligationer och räntebevis avseende pensionsskapitalet klassificeras som kortfristig placeringar i enlighet med rekommendation RKR 7. Aktier och fonder värderas till verkligt värde (VV). Obligationer och räntebevis vars syfte är att innehas till förfall värderas till lägsta av värdet av anskaffnings- respektive marknadsvärdet (LGVP). Respektive kategori värderas kollektivt. Anskaffningsvärdet för obligationer och räntebevis beräknas enligt effektivräntemetoden. För obligationer noterade i utländsk valuta har valutasäkring skett genom valutaswap och säkringsdokumention upprättats varvid värdering sker till rådande växelkurs för respektive anskaffningstillfälle.

Avsättningar

Under avsättningar redovisas pensionsskuldsökningen för den del av utryckningspersonalen som har SAP-avtal. Dessa har rätt att gå i pension vid 58 års ålder. Denna pensionsrätt inarbetas löpande av personalen och kostnadsförs enligt beräkningar gjorda av förbundet pensionsadministratör KPA. Pensionsåldern har historiskt varit högre än 58 år. För 2020 har dessa beräkningar gjorts med ett antagande om genomsnittlig pensionsålder på 60 år (60 år).

År 2015 med komplettering 2019 antog direktionen bestämmelser för pension för förtroendevald (OPF-KL18) och avsättningar har gjorts enligt besämmelserna för intjänad pensionsrätt från och med år 2015. Till detta kommer redovisning av enstaka avtalade särskilda avtalspensioner.

Skuldökningen redovisas under verksamhetens kostnader förutom den finansiella delen som redovisas under finansiella kostnader.

Pensionsrätt som inarbetats före den 1 januari 2006 för personal som vid förbundsbildningen övergick till anställning i Räddningstjänsten Syd bekostas av medlemskommunerna. Detta innebär att förbundets pensionsskuld redovisas helt och hållet i balansräkningen.

Långfristiga skulder

Under långfristiga skulder redovisas statligt investeringsbidrag till ombyggnad och utrustning av räddningscentral. Skulden har lösts och intäktsförts i den takt utrustningen skrivits av. Under slutet av år 2020 har denna anläggning skrivits ner till 0 kr, varvid resterande investeringsbidrag på 93 tkr löst upp.

Medlemmar

INVÅNARE	2020-12-31	2019-12-31
Burlöv	19 312	19 112
Eslöv	34 123	33 793
Kävlinge	32 020	31 705
Lund	125 941	124 935
Malmö	347 949	344 166
Summa	559 345	553 711

GENOMSNITTLIG MEDLEMSAVGIFT BASUPPDRAG PER INVÅNARE	2020	2019
Räddningstjänsten Syd totalt	527 kr	519 kr

Noter

Beloppen är i samtliga fall i tkr om inte annat anges.

Not 1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter avser bidrag från medlemskommunerna, tilläggsuppdrag, externa intäkter för exempelvis tillsyn och tillståndshantering, automatiska brandlarm, ersättningar för vissa operativa insatser, utbildning och övriga bidrag.

MEDLEMSAVGIFT OCH TILLÄGGSUPPDRAG	2020			2019		
Förbundsmedlem	**Medlemsavgift**	**Tilläggsuppdrag**	**Totalt bidrag**	**Medlemsavgift**	**Tilläggsuppdrag**	**Totalt bidrag**
Burlöv	9 939	0	9 939	9 649	0	9 649
Eslöv	18 138	0	18 138	17 776	0	17 776
Kävlinge	17 017	0	17 017	16 541	0	16 541
Lund	66 446	0	66 446	64 842	0	64 842
Malmö	183 381	0	183 381	178 359	0	178 359
Summa	294 921	0	294 921	287 167	0	287 167

ÖVRIGA INTÄKTER	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Utfall 2019
Tillståndshantering	1 655	1 350	305	1 538
Tillsyn	3 732	6 000	-2 268	2 922
Automatlarm	18 236	24 000	-5 764	17 573
Operativa insatser	7 840	6 164	1 676	9 535
Extern utbildning	3 547	6 300	-2 753	7 046
Hyresintäkter	2 163	2 200	-37	2 311
Övrig försäljning	630	426	204	1 142
Övriga bidrag	3 618	1 537	2 081	3 793
Förändringstryck	0	10 000	-10 000	0
Summa	41 421	57 977	-16 556	45 860

Not 2 Verksamhetens kostnader

	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Utfall 2019
Löner och ersättningar	165 430	167 830	-2 400	159 580
Sociala avgifter och pensionskostnader	76 334	80 216	-3 882	71 516
Delsumma personalkostnader	241 764	248 046	-6 282	231 096
IT, radio och telekommunikation	9 144	8 336	-808	8 058
Köpta tjänster	11 711	12 138	427	11 154
Maskiner och förbrukningsinventarier	4 423	4 556	133	5 474
Fordon	15 158	15 759	601	14 988
Materiel och information	7 912	8 595	683	10 099
Fastigheter och lokaler	37 554	38 133	579	36 736
Utbildning och konferenser	1 114	3 240	2 126	2 060
Representation och personalvård	2 503	2 925	422	2 712
Resor och övriga kostnader	1 511	2 701	1 190	2 153
Delsumma övriga driftskostnader	91 030	96 383	5 353	93 434
Summa	332 794	344 429	11 635	324 530

Styrkan från Löddeköpinge övar rökdykning med släckteknik.

Not 3 Sammanlagd kostnad för de kommunala revisorernas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning

	2020	2019
Förtroendevalda revisorers arvoden m.m.	31	31
Sakkunnigt biträde köp av tjänster	80	76
Summa	111	107

Not 4 Finansiella intäkter

	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Utfall 2019
Ränta på Räddningstjänsten Syds koncernkonto hos Malmö stad	0	0	0	0
Övriga bankkonton	0	0	0	0
Övriga ränteintäkter	1	1	0	1
Räntor och aktieutdelningar m.m. avseende kortfristiga placeringar	3 311	3 090	221	3 180
Realiserade vinster kortfristiga placeringar	190	100	90	396
Orealiserade vinster VV kortfristiga placeringar	3 728	0	3 728	3 336
Återföring värdereglering LGVP kortfristiga placeringar	5 062	0	5 062	1 257
Summa	12 292	3 191	9 101	8 170

Not 5 Finansiella kostnader

	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse 2020	Utfall 2019
Bankavgifter	28	60	32	32
Övriga räntekostnader	1	50	49	45
Finansiell del pensionsavsättning	2 521	2 500	-21	2 816
Övriga finansiella kostnader kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Realiserade förluster kortfristiga placeringar	53	50	-3	225
Orealiserade förluster VV kortfristiga placeringar	3 707	0	-3 707	37
Värdereglering LGVP kortfristiga placeringar	5 062	0	-5 062	0
Summa	11 372	2 660	-8 712	3 155

Not 6 Immateriella anläggningstillgångar

	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	1 955	1 822
Investeringar under året	0	133
Utrangerat under året	0	0
Utgående anskaffningsvärde	1 955	1 955
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 505	-1 097
Årets avskrivningar	-197	-408
Avskrivningar hänförliga till utrangeringar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 702	-1 505
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	253	450

Not 7 Materiella anläggningstillgångar

	2020	2019
Ingående anskaffningsvärde	91 007	83 149
Investeringar under året	21 677	7 867
Utrangerat under året	-1 312	-9
Utgående anskaffningsvärde	111 372	91 007
Ingående ackumulerade avskrivningar	-60 425	-53 617
Årets avskrivningar	-9 133	-6 817
Avskrivningar hänförliga till utrangeringar	1 136	9
Utgående ackumulerade avskrivningar	-68 422	-60 425
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	42 950	30 582
Bokfört värde per kategori		
Maskiner och inventarier	14 844	14 995
Byggnadsinventarier	11 964	12 940
Fordon	7 562	2 314
Pågående investeringar	8 580	333
Summa bokfört värde	42 950	30 582

Not 8 Fordringar

Typ av fordran	2020	2019
Kundfordringar	4 627	5 345
Ingående mervärdesskatt skattefri verksamhet	1 751	1 762
Diverse kortfristiga fordringar	206	482
Delsumma	6 584	7 589
Förutbetalda kostnader	10 348	12 394
Upplupna intäkter	130	779
Upplupna ränteintäkter	838	902
Delsumma upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	11 316	14 075
Totalt fordringar	17 900	21 664

Not 9 Kortfristiga placeringar

	2020	2019
Aktier	9 853	9 861
Aktier värdereglering verkligt värde (VV)	3 064	2 844
Bokfört värde	12 917	12 705
Marknadsvärde 31 december	12 917	12 705
Fonder	21 000	20 000
Fonder värdereglering verkligt värde (VV)	530	729
Bokfört värde	21 530	20 729
Marknadsvärde 31 december	21 530	20 729
Obligationer	65 068	58 357
Räntebevis	18 002	23 089
Värdereglering lägsta värdes princip (LGVP)	0	0
Bokfört värde	83 070	81 446
Marknadsvärde 31 december	83 979	83 661
Totalt bokfört värde	117 517	114 880
Totalt marknadsvärde 31 december	118 426	117 095

Not 10 Kassa och bank

Typ av placering	2020	2019
Malmö stads koncernkonto	11 606	21 191
Nordea depålikvidkonto	3 916	2 334
Totalt kassa och bank	15 522	23 525

Not 11 Avsättningar avseende pensioner

	2020	2019
Ingående avsättning	112 423	108 378
Pensionsutbetalningar	-3 676	-3 249
Nyintjänad pension	5 133	3 647
Avsättning förtroendevalda OPF-KL	15	13
Ränte- och basbeloppsuppräkningar	2 521	2 816
Förändring av särskild löneskatt	962	790
Övrig post	-26	28
Utgående avsättning	117 352	112 423
Aktualiseringsgrad	100 %	100 %
Överskottsfond avseende förmånsbestämd ålderspension tryggad genom försäkring	0	0

Kemövning pågår på station Lund.

Not 12 Långfristiga skulder

	2020	2019
Investeringsbidrag RC Hyllie utrustning	2 643	2 643
Avgår ackumulerad avskrivning utrustning	-2 643	-2 507
Totalt långfristig skuld	0	136

Not 13 Kortfristiga skulder

Typ av skuld	2020	2019
Leverantörsskulder	12 561	13 178
Utgående mervärdesskatt	452	550
Personalens källskatt	3 881	3 606
Övriga kortfristiga skulder	22	62
Delsumma	16 916	17 396
Upplupna semesterlöner	18 331	18 875
Upplupna löner och kompledighetsskuld	6 862	4 185
Upplupen pensionskostnad individuell del	7 190	7 397
Upplupen särskild löneskatt pensioner	2 684	2 598
Upplupna sociala avgifter enligt lag	4 483	4 176
Upplupna övriga kostnader	1 271	591
Förutbetalda intäkter	1 438	847
Delsumma upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	42 259	38 669
Totalt kortfristiga skulder	**59 175**	**56 065**

Revisionsberättelse

REVISIONEN

Till Kommunfullmäktige i Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2020

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd, har granskat den verksamhet som bedrivits av direktionen.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Förbundet redovisar ett negativt balanskrav på 5 mnkr för 2020. I årsredovisning anges att synnerliga skäl föreligger då det finns en ekonomisk buffert för delfinansiering av framtida investeringar. Direktionen menar att synnerliga skäl därmed föreligger, då förbundet anser att ekonomin är tillräckligt god i ett långsiktigt perspektiv. Vår bedömning är att det för budgetåret 2020 finns täckning för hela pensionsskulden och därutöver finns en mindre buffert för delfinansiering av kommande investeringar. Samtidigt prognostiserar förbundet underskott för 2021 och kommande år. Vi reser därför ett frågetecken kring förbundets definition av en långsiktigt god ekonomi. Inom något år riskerar det egna kapitalet att understiga förbundets mål om ett eget kapital på 7 mnkr, då den långsiktiga prognosen efter 2021 anger ett underskott i storleksklassen 10 mnkr för kommande år.

Under året har vi genomfört en granskning av konsekvenser för räddningstjänsten vid utebliven uppräkning av medlemsavgiften. Den absolut största risken är otydlig styrning från medlemskommunerna. Det är vår bedömning att medlemskommunerna skulle få ut mer verksamhet om beslut kan fattas om en tydlig nivå och inriktning på förbundets fortsatta verksamhet.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, liksom att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi **tillstyrker** att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.
Vi **tillstyrker** att direktionens årsredovisning för 2020 godkänns.

Lund den 12 mars 2021

Berit Sjövall	Birgitta Kuylenstierna Nadel	Marie Granlund
Gunnar Rune	Lars Karlsson	John-Axel Persson

Till revisionsberättelsen hör de sakkunnigas rapporter som avlämnats:
Granskning av bokslut och årsredovisning 2020
Granskning av delårsrapport per 2020-08-31
PM – konsekvenser vid utebliven uppräkning av medlemsavgift

Förbundsdirektionen vid Räddningstjänsten Syd

Direktionen är förbundets politiska, beslutande organ som väljs på en mandatperiod om fyra år räknat från och med 1 januari året efter ordinarie riksdagsvalår. Direktionen består av tio ledamöter och tio ersättare.

- Malmö stad utser fem ledamöter och fem ersättare
- Lunds kommun utser två ledamöter och två ersättare
- Eslövs kommun, Kävlinge kommun och Burlövs kommun utser vardera en ledamot och en ersättare

Direktionens ordinarie ledamöter

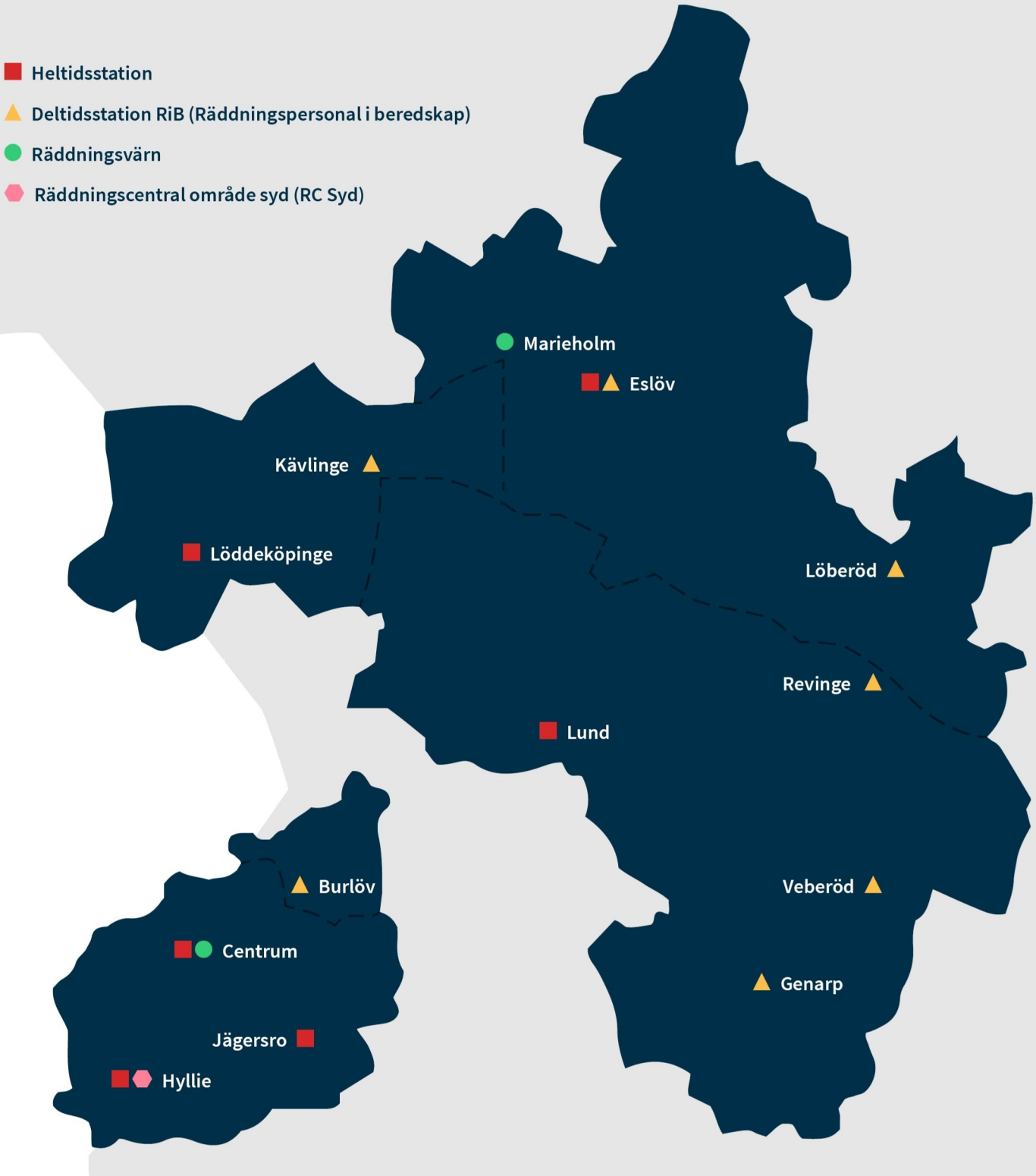
Susanne Jönsson, ordförande (S) Malmö
Louise Rehn Winsborg, vice ordförande (M) Lund
Tony Hansson, 2:e vice ordförande (S) Eslöv
Anna-Karin Bengtsdotter (S) Malmö
Björn Gudmundsson (S) Malmö
Fanny Johansson (S) Lund
Anders Lindvall (M) Kävlinge
Mats Lithner (L) Burlöv
Tony Rahm (M) Malmö
Rickard Åhman-Persson (SD) Malmö

Direktionens ersättare

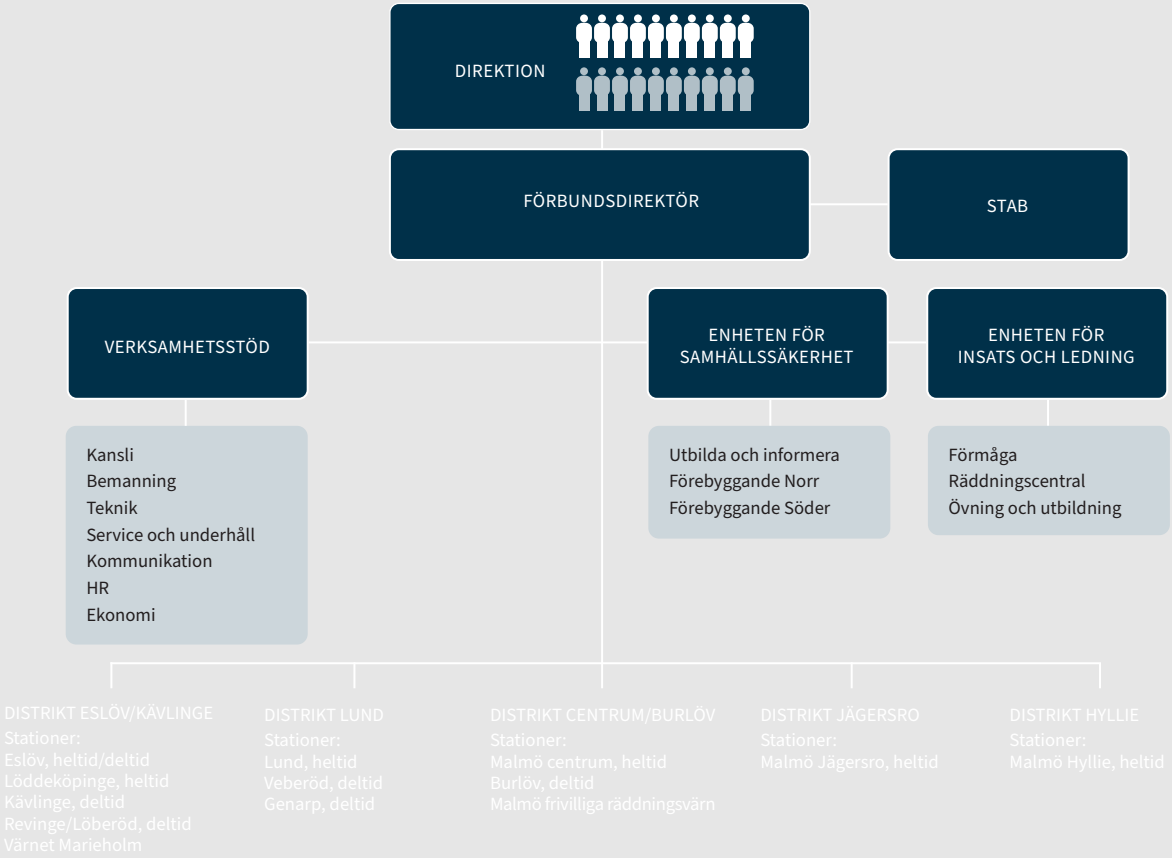
Jörgen Andersson (M) Eslöv
Harris Cheema (S) Malmö
Nima Gholam Ali Pour (SD) Malmö
Birgit Hansson (S) Malmö
Christoffer Karlsson (L) Lund
Gert Malmros (S) Kävlinge
Ulf Nymark (MP) Lund
Sven Erik Rasmusson (S) Malmö
Anton Sauer (C) Malmö
Leif Westin (M) Burlöv

Våra medlemskommuner

Burlöv • Eslöv • Kävlinge • Lund • Malmö

Organisation

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

POSTADRESS
Räddningstjänsten Syd
Box 4434
203 15 Malmö

TELEFON
046-540 46 00

E-POST
info@rsyd.se

FÖLJ OSS GÄRNA PÅ
www.rsyd.se
www.facebook.com/rtjsyd
twitter.com/rtjsyd
twitter.com/rc_syd
instagram.com/rtjsyd
linkedin.com/company/r-ddningstj-nsten-syd

TILLSAMMANS FÖR ETT OLYCKSFRITT SAMHÄLLE

Räddningstjänsten Syd

Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2020

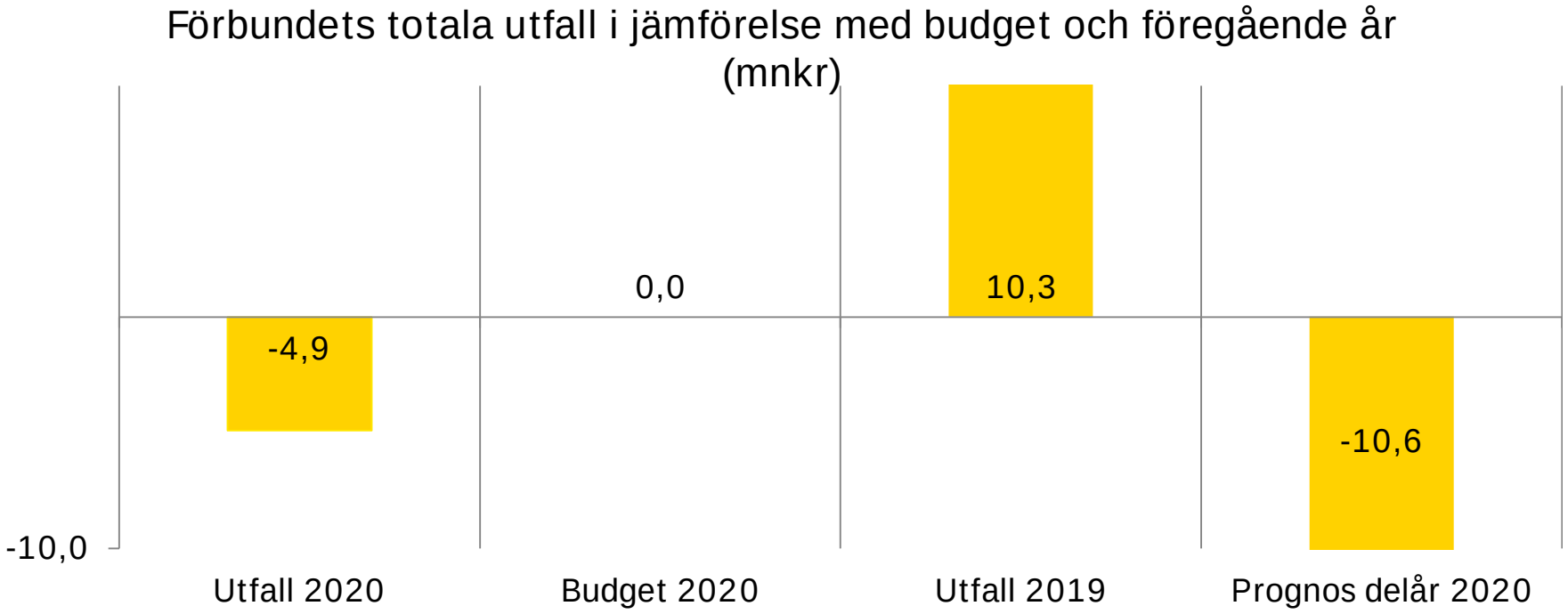
Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Building a better working world

Syfte med granskningen

- Vi har på uppdrag av revisorerna i Räddningstjänsten Syd gjort en granskning av årsbokslut och årsredovisningen för 2020.
- Revisorerna har bl a till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande och årsredovisningen upprättad enligt lag om kommunal redovisning samt god redovisningssed.
- Enligt kommunallagen ska revisorerna bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat.
- Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet, innebärande att granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv.

Övergripande analys

Årets resultat uppgår till -4,9 mnkr vilket är 11,2 mnkr lägre än föregående år och i förhållande till prognosen från delåret är årets resultat 5,7 mnkr högre.

Resultatanalys

Belopp i mnkr	Avvikelse mot budget
Medlemsavgifter och tilläggsuppdrag	0
Övriga intäkter	-16,6
Personalkostnader	6,3
Övriga driftskostnader	5,4
Avskrivningar	-0,3
Finansnetto	0,4
Total budgetavvikelse	-4,9

Förändringen av övriga intäkter är främst kopplat till automatlarm som har en negativ avvikelse på 5,8 mnkr på grund av en överskattning i budget-arbetet av den avgiftsmodell som togs fram 2019. Ca 4 mnkr lägre övriga intäkter bedöms bero på pandemin. Vidare finns det även en post gällande förändringstryck som fanns budgeterad med 10 mnkr men som blev noll i utfallet. Personalkostnaderna ger en positiv avvikelse på 6,3 mnkr. Dels beror minskade på indragna tjänster och vakanssättning ca 2,4 mnkr och dels lägre sociala avgifter och pensions-kostnader om ca 3,9 mnkr. Övriga driftskostnader ligger 5,4 mnkr lägre än budget och består av mindre avvikelser på en rad konton, 1,8 mnkr bedöms bero på pandemin.

God redovisningssed

Building a better working world

Redovisningsprinciper

Rättvisande räkenskaper

- Redovisningsprinciper för årsbokslutet jämfört med senast upprättad årsredovisning är oförändrade med undantag för att gränsen för investeringar i materiella anläggningstillgångar är sänkt från ett till ett halvt basbelopp fr o m 2020.
- *Kapitalplaceringar*
- Enligt de nya redovisningsreglerna, som började tillämpas fr o m 2019-01-01, ska kapitalplaceringar redovisas enligt verkligt värde. Förbundet har gjort detta och detta innebär att orealiserad vinst/förlust påverkar årets resultat. Däremot så justeras det orealiserade resultatet vid beräkning av balanskravsresultatet.

Balansräkning

Building a better working world

Balansräkning

- Samtliga väsentliga konton har granskats utifrån bokslutsspecifikationer och underlag samt har stämts av mot huvudboken. Poster som uppvisar stora förändringar jämfört med föregående års bokslut har granskats analytiskt.

- **Anläggningstillgångar**

Av årets investeringar på 21,7 mnkr avser främst räddningsutrustning och fordon.

- Avskrivningsprinciper

De avskrivningsprinciper som tillämpas för anläggningstillgångar är oförändrade jämfört med 2019. Årets avskrivningar uppgår till 9,3 mnkr.

- Kortfristiga placeringar

Placeringar har redovisats till verkligt värde förutom de placeringar som bedöms behållas till förfall.

- Tvister och myndighetskrav

Enligt uppgift från förbundet föreligger det inga tvister av väsentlig karaktär vid årsbokslutet.

- Avsättningar

Pensionsskulden i förbundet ligger i sin helhet redovisad som avsättning, därmed ligger inget som ansvarsförbindelse. Pensionsskulden är avstämd mot årsbesked från KPA.

Balansräkning forts

- Periodisering av intäkter och kostnader

Genomförd granskning av periodiseringsposter av större fakturor under perioden december 2020 och januari 2021 har genomförts. Vår periodiseringsgranskning har inte påvisat några väsentliga avvikelser.

Måluppföljning

Mål för god ekonomisk hushållning och balanskravet

- Enligt kommunallagen skall direktionen fastställa mål för god ekonomisk hushållning. Både finansiella mål samt verksamhetsmål avses och det är endast av direktionen fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Utvärdering gällande uppfyllelsen av de mål direktionen fastställt skall ske i förvaltningsberättelsen. Därefter skall revisorerna på basis av utvärderingen samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som direktionen fastställt.

- Även kravet på balans mellan intäkter och kostnader d.v.s. balanskravet, är lagstadgat. Avstämning av balanskravet görs i delårsrapport och årsredovisning.

God ekonomisk hushållning
Måluppföljning – Finansiella mål

Direktionen har antagit fem finansiella mål för perioden 2020-2023.

1. Resultat och eget kapital

Räddningstjänsten Syd ska ha en ekonomi i balans och en beredskap att möta ekonomiska risker och oförutsedda händelser. Det årliga överskottet ska vara positivt. Målet för det egna kapitalet är 7 mnkr. Redovisat resultat uppgår till ett underskott på 4 862 tkr och ett negativt balanskravsresultat på 4 955 tkr. Det utgående egna kapitalet uppgår till 17,6 mkr. *Målen är delvis uppfyllda.*

2. Pensioner

Varje år ska förbundet göra maximal avsättning till pensioner för att garantera förbundets pensionsförpliktelser. *Målet är uppfyllt.*

3. Likviditet

Likvida medel ska om möjligt placeras räntebärande. Målet med likviditetsförvaltningen är att säkerställa förbundets betalningsförmåga på kort sikt. För närvarande bedöms ingen möjlighet till att erhålla avkastning på likvida medel. Målet är uppfyllt.

God ekonomisk hushållning
Måluppföljning – Finansiella mål

4. Investeringar

Förbundets investeringar ska finansieras med egna medel. Investeringsram sätts i samband med rambudget. Eventuella investeringsbidrag kan adderas till detta belopp. Kvarvarande investeringsmedel från tidigare år kan ombudgeteras.

Målen är uppfyllda.

5. Uppföljning och analys

Uppföljning, analys och prognostisering ska ske löpande under året och ha en direkt koppling till verksamhetsplanen. Avvikelser ska noteras och åtgärder ska vidtagas.

Målet är uppfyllt.

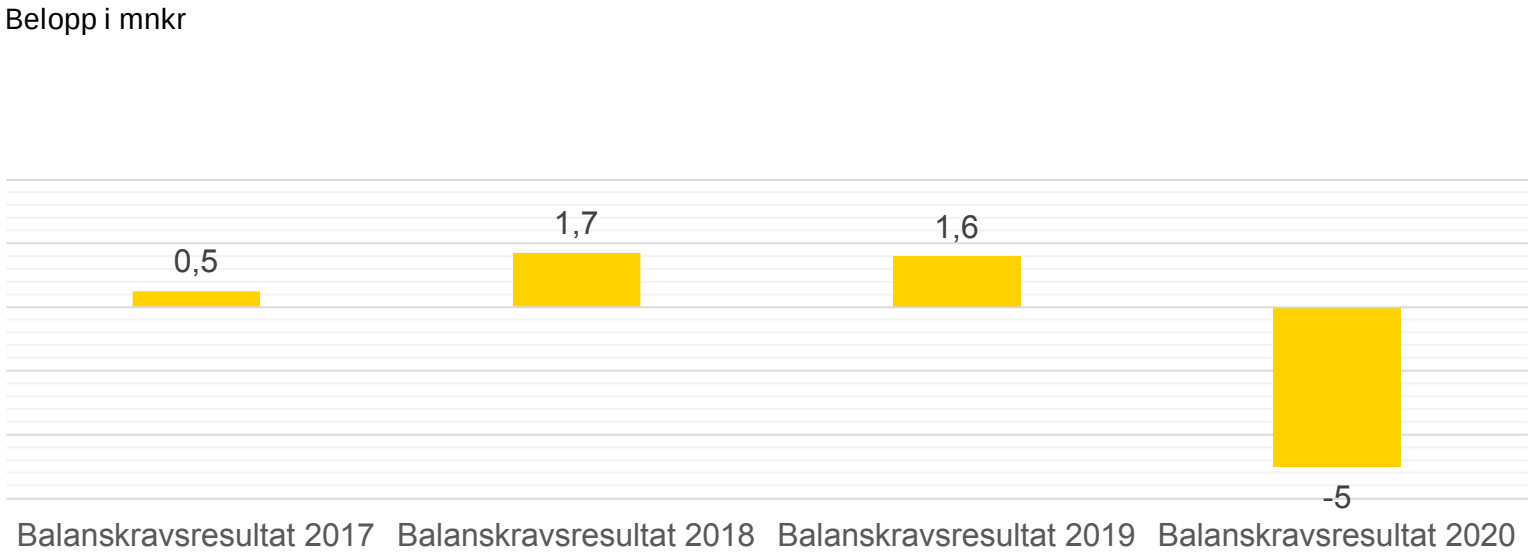
Bedömning

I förvaltningsberättelsen görs en utvärdering av måluppfyllelsen avseende de finansiella målen.

Bedömningen är att målen i allt väsentligt är uppfyllda men balanskravet uppnås ej.

Måluppföljning, balanskravet

- I årsredovisningens finns en redogörelse över det förväntade balanskravsresultatet för räkenskapsåret 2020. Beloppen nedan gällande tidigare år, är före beaktande av synnerliga skäl.
- Förbundet bedöms inte klara balanskravet under 2020 enligt nedan. Direktionen åberopar att synnerliga skäl föreligger enligt kommunallagen 11 kap 13§ och att det negativa balanskravsresultatet inte ska regleras.

God ekonomisk hushållning
Måluppföljning – verksamhetsmål

Direktionen har antagit tre effektmål mål för 2020.

1. Antalet olyckor ska minska

Bedömningen är att målet är delvis uppfyllt.

2. Följderna av olyckor ska minska

Målet bedöms nås till stor del.

3. Invånarnas ökade trygghet

Målet bedöms vara uppfyllt.

Bedömning

Av de tre effektmålen bedöms ett vara uppfyllt och två delvis uppfyllda.

Sammanfattande bedömning

Årets resultat

Årets resultat uppgår till -4,9 mnkr mot en nollbudget. I förhållande till prognos i delårsrapport är resultatet cirka 5,7 mnkr högre.

Den största avvikelsen mot budget avser lägre övriga intäkter.

God ekonomisk hushållning

Vår bedömning är att fyra av fem finansiella mål har uppfyllts. När det gäller förbundets tre effektmål bedöms ett vara uppfyllt och två delvis uppfyllda. Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på -5 mnkr. Direktionen anser att det föreligger synnerliga skäl i enlighet med kommunallagen 11 kap 13§.

I författningskommentarerna till propositionen för god ekonomisk hushållning finns det några exempel där synnerliga skäl specificeras. Ett exempel är kommun med stark finansiell ställning. Med stark finansiell ställning redovisas följande kriterier: För att en minskning av kapitalet inte ska anses bryta mot kravet på god ekonomisk hushållning ska det finnas kapital som täcker hela pensionsåtagandet och därutöver ska det finnas buffert med realiserbara tillgångar som kan användas för delfinansiering av framtida investeringar. Förbundet får anses uppfylla dessa kriterier per 2020-12-31 dock ser vi svårigheter för förbundet att uppfylla dessa kriterier framöver med planerade budgeterade underskott.

God redovisningssed

Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen har, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Thomas Hallberg

Auktoriserad revisor/certifierad revisor
thomas.hallberg@se.ey.com
070-538 46 17

Building a better working world

REVISIONEN

Till Kommunfullmäktige i Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2020

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd, har granskat den verksamhet som bedrivits av direktionen.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på 5 mnkr för 2020. I årsredovisning anges att synnerliga skäl föreligger då det finns en ekonomisk buffert för delfinansiering av framtida investeringar. Direktionen menar att synnerliga skäl därmed föreligger, då förbundet anser att ekonomin är tillräckligt god i ett långsiktigt perspektiv. Vår bedömning är att det för budgetåret 2020 finns täckning för hela pensionsskulden och därutöver finns en mindre buffert för delfinansiering av kommande investeringar. Samtidigt prognostiserar förbundet underskott för 2021 och kommande år. Vi reser därför ett frågetecken kring förbundets definition av en långsiktigt god ekonomi. Inom något år riskerar det egna kapitalet att understiga förbundets mål om ett eget kapital på 7 mnkr, då den långsiktiga prognosen efter 2021 anger ett underskott i storleksklassen 10 mnkr för kommande år.

Under året har vi genomfört en granskning av konsekvenser för räddningstjänsten vid utebliven uppräkning av medlemsavgiften. Den absolut största risken är otydlig styrning från medlemskommunerna. Det är vår bedömning att medlemskommunerna skulle få ut mer verksamhet om beslut kan fattas om en tydlig nivå och inriktning på förbundets fortsatta verksamhet.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, liksom att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi **tillstyrker** att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma. Vi **tillstyrker** att direktionens årsredovisning för 2020 godkänns.

Lund den 12 mars 2021

Berit Sjövall	Birgitta Kuylenstierna Nadel	Marie Granlund
Gunnar Rune	Lars Karlsson	John-Axel Persson

Till revisionsberättelsen hör de sakkunnigas rapporter som avlämnats:
Granskning av bokslut och årsredovisning 2020 (bifogas), Granskning av delårsrapport per 2020-08-31 (tidigare översänd), PM – konsekvenser vid utebliven uppräkning av medlemsavgift.

Penneo dokumentnyckel: VZJIK-N2X5X-YECIL-0UCUE-JCOMZ-GPBWH

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

MARIE GRANLUND
Undertecknare 1
Serienummer: 19620913xxxx
IP: 193.150.xxx.xxx
2021-03-12 17:09:59Z

GUNNAR RUNE
Undertecknare 1
Serienummer: 19400629xxxx
IP: 213.66.xxx.xxx
2021-03-12 19:14:41Z

Lars Folke Karlsson
Undertecknare 1
Serienummer: 19630320xxxx
IP: 84.217.xxx.xxx
2021-03-12 21:18:14Z

BIRGITTA KUYLENSTIERNA NADEL
Undertecknare 1
Serienummer: 19541007xxxx
IP: 84.217.xxx.xxx
2021-03-14 11:42:41Z

JOHN-AXEL PERSSON
Undertecknare 1
Serienummer: 19351228xxxx
IP: 94.191.xxx.xxx
2021-03-14 18:00:08Z

BERIT SJÖVALL
Undertecknare 1
Serienummer: 19421101xxxx
IP: 83.253.xxx.xxx
2021-03-15 10:59:54Z

Penneo dokumentnyckel: VZJIK-N2X5X-YECIL-0UCUE-JCOMZ-GPBWH

Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet
Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på **https://penneo.com/validate**

RSyd

PM – konsekvenser vid utebliven uppräkning av medlemsavgift

Building a better working world

PM – RSyd

Datum	1 mars
Till	revisorerna
Från	Nellie Hultman, Lars Eriksson, EY

1. Bakgrund

I samband med redovisningen av delårsrapporten framgick att förbundet prognostiserar ett underskott på drygt 10 mnkr. Samtidigt redogörs för behov för och planer på en rad investeringar. Det som också bidrar till ökade kostnader för att bibehålla nuvarande kvalitet är den kraftiga befolkningstillväxten inom förbundets geografi samt skärpta miljökrav.

Syftet med granskningen är att förstå konsekvenserna i såväl ett kortare som längre perspektiv av att en uppräkning av medlemsavgiften enligt uppgift inte beaktar befolkningstillväxten

2. Iakttagelser

Under denna punkt görs en sammanställning av intervjusvar.

2.1 Medlemsavgiften

Enligt intervjuer har uppräkning traditionellt skett efter ett index, där 65% av uppräkningen är löneberoende och 35% efter KPI. Grunden för detta har varit gamla arbetsdokument som blivit en form av praxis. Efter hand har modellen övergetts för att bli mer beroende av budgetprocessen i respektive i kommun, dvs att kommuner inte kan ge mer än vad som tilldelas andra verksamheter Därmed finns inte utrymme för att kompensera för befolkningstillväxt. I budgetdiskussioner blir den procentuella uppräkningen mer av minsta möjliga gemensamma nämnare.

2.2 Risker förknippade med medlemsavgiften

2.2.1 Strategiska risker

Det finns en stor samstämmighet i intervjuerna att de kortsiktiga ekonomiska förutsättningarna från ägarkommunerna utgör den största risken. På kort sikt handlar det om att besked om de ekonomiska förutsättningarna kommer senare och senare på året. I det långa perspektivet är det svårt att veta vad kommunerna vill, vilket gör det vanskligt att utveckla eller förändra verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Detta ska ses i ljuset av att förbundet redovisar underskott för 2020 och ser kontinuerliga underskott om några år. Vad ska ställas om? På vilka geografiska platser ska brandstationerna vara placerade? Det är en gemensam uppfattning i intervjuer att med en längre planeringshorisont kan direktionens och verksamhetens beslut bli bättre, vilket bedöms resultera i mer verksamhet för pengarna.

Den korta framförhållningen leder till att direktionen inte vet om budgetdiskussionerna egentligen innebär utökning eller reducering. Det betonas att med nuvarande planeringsförutsättningar kan kraft läggas på att förbereda åtgärder som sedan inte ska realiseras eller att

förbundet vidtar åtgärder som inte är de rätta. Att utreda nedläggning av stationer kan hittills sägas ha inneburit att lägga kraft på fel saker.

Enligt intervjuade har förbundet gjort en grundlig utredning om möjliga anpassningar och vilka åtgärder som ger lägst negativ påverkan på verksamheten. Det finns framtaget planer med konsekvenser för olika nivåer på medlemsavgifter, vilket inbegriper nedläggning av deltidsstationer i flera kommuner. I utredningen ingår bl a redovisning av insatstider efter nedläggning. När frågor av strategisk eller strukturell art förs på tal blir det mycket diskussioner. Efter utredningen har det gjorts klart från ägarna att förbundet inte kan förändra antalet brandstationer. På lägre sikt innebär det, att om det inte kommer fram mer pengar, så får förbundet ändå diskutera förändringar rörande deltidsstationer. Kopplat till detta behöver diskussionen om att använda det egna kapitalet komma till ett slutgiltigt ställningstagande. Därmed behöver frågan ställas om det är bättre att betala tillbaka det egna kapitalet till ägarna eller använda det som en budgetregulator.

Det förändringar som gjorts hittills för att utöka insatskapaciteten har skett genom schemaförändringar. Det innebär att resurser flyttas från förebyggande arbete till utryckande. Ur det primärkommunala perspektivet betyder en brandstation trygghet, oavsett om stationen är bemannad eller ej. Direktionen menar att man inte fått mandat att ta tag i besparingarna, vilket ger en inbyggd konflikt med ägarna. Samtidigt är deltidsstationer mycket billigare, det går att driva fem deltidsstationer för kostnaden av en heltidsstation. Det framhålls att svaret inte är mer pengar utan långsiktiga förutsättningar.

Från direktionens sida framförs att initiativ tagits för att informera om verksamheten och fördjupa diskussionen genom att besöka medlemskommunernas kommunstyrelser. Det finns också inplanerade möten med medlemskommunerna. Att förbundet upplever att det är svårt att få gehör för en utökad budgetram hänger samman med det faktum att förbundets verksamhet bedöms som mycket väl fungerande av medlemskommunerna och att det finns en hög tilltro till den verksamhet förbundet står för. Därmed hamnar frågan om utökad budget långt ned på agendan och incitamentet för att öka ramen blir lägre.

Det framförs också i intervjuerna att förbundet behöver arbeta efter de pengar man får sig tilldelade men att kommunerna behöver sätta sig ned och reda ut de frågetecken som finns om långsiktiga förutsättningar. Ett tydligt besked, oavsett nivå på medlemsavgiften, är bättre än osäkerhet.

2.2.2 Finansiella risker

Från intervjuade framförs att en extrapolering av dagens kvalitativa nivå leder till att förbundet kommer att redovisa underskott inom några år. Ibland har förbundet redovisat överskott, men det har mer berott på särskilda omständigheter, inget som förbundet långsiktigt kan planera efter. Förbundet menar att man står inför att hantera de strukturella frågorna.

De behov och förändringar som kommer att påverka ekonomin är ombyggnationer av stationer med ökade hyreskostnader och investeringar i nya fordon och skyddsutrustning. Pensionsinbetalningar varierar kraftigt mellan åren och är svåra att beräkna, svårt att få en långsiktig prognos. Storleken på inbetalningar avgörs också av enskildas beslut om pensionsålder och förbundets sk sistahandsansvar, vilket betyder att förbundet kan få betala ikapp pensionsinbetalningar vid en nyanställning.

Statliga bidrag som rör räddningstjänsten betalas i regel ut till primärkommunen. Det framkommer i intervjuer att de medlen inte skickas vidare till förbundet och att det i grunden inte finns särskilt destinerade statsmedel till räddningstjänsten. Som exempel på detta framförs att staten tillfört medel till kommunerna cirka 50 mnkr, för Rsyds medlemskommuner ca 2,4 mnkr, för stärkt ledningsstruktur, vilka ingår i det generella statsbidraget. Dessa medel går inte

vidare till förbundet, som har kostnaderna för ledningsstrukturen inom räddningstjänsten. Statliga bidrag i samband med pandemin har förbundet inte heller fått ta del av. Däremot har vissa statliga medel, såsom stöd från MSB för Rakel-systemet gått till förbundet.

Övningsfältet i Malmö på Spillepengen kan leda till saneringskostnader, men frågan är inte avgjord.

Förbundet har byggt upp ett eget kapital, men de är inte reglerat hur man ska hantera det. Det ingående värdet på det egna kapitalet för 2021 är 14 mnkr.

Förbundet ska verka för fler medlemmar men om de internt ekonomiska frågorna inte är utredda, föreligger inte de bästa förutsättningarna för andra kommuner att gå med i förbundet. Det bedöms som viktigt för att en utökning av medlemsantalet sker med de rätta ekonomiska förutsättningarna.

Förbundet har fått ett lånelöfte från Malmö Stad med ett lånetak på 170 mnkr. Att finansiera nuvarande leasingskostnader med pengar från Malmö Stad ger ingen större resultatpåverkande effekt. Däremot kommer nya fordonen och andra reinvesteringar att öka finansiella kostnaden, vilket bidrar till det prognostiserade underskott på cirka 10 mnkr.

Lunds kommun och Malmö Stad har initierat ett samarbete med LTH utifrån en riskmodell som skulle ha bäring på medlemsavgiften. En ny modell skulle kunna styra på var förbundets resurser hamnar och ersättningsmodell för om en kommun vill ha en högre kvalitet. Dock framförs i intervjuer osäkerhet om en mer detaljerad modell är konstruktivt på en övergripande nivå. Risken är att det blir mycket administration för att fördela förhållandevis lite pengar och att modellen ständigt kommer vara ifrågasatt och vara svår att förstå. Det kommer alltid vara vissa skevheter i kostnadsmassan. Exempelvis är brandstationen i Lund dyrare än andra stationer sett till kostnad per kvadrameter.

2.2.3 Legala risker

När det gäller totalförsvarsfrågor så måste det komma medel från stat eller kommun för att förbundet ska vidta åtgärder. Från förbundets sida sitter man tills vidare stilla i båten. Staten måste ange nivå och kvalitet. Dock har det påbörjats arbete med krigsplaceringar, liksom säkerhetsskyddsarbete med klassificering av befattningar och roller. Förbundet har också sett över skalskyddet och ökat IT-säkerheten.

Inom miljöområdet har lagstiftningen skärpts med ökat ansvar för negativa miljökonsekvenser, såsom krav på vattenavskiljning, tvättning av utrustning och egenkontroller. Det finns också en eventuell kostnad för sanering av övningsfältet på Spillepengen i Malmö samt en arbetsmiljörisk.

Ändringar har skett inom LSO avseende handlingsprogrammet, vilket bl a innebär att kravet på beslut om handlingsprogrammet inte behöver fattas vid varje ny mandatperiod.

I intervjuerna framförs att organiseringen av räddningstjänsten i ett kommunalförbund leder till att ansvarsfrågan hamnar på två stolar. Medlemskommunerna har rådighet över ekonomin men ansvaret för verksamheten har hamnar på förbundet. Vid ansvarsutkrävandet hamnar ansvaret på olika ställen. Är det dessutom fler kommuner i kommunalförbund kompliceras det med en nivå till.

Staten ställer ökade krav på ledningskrav dygnet om.

2.2.4 Operationella risker

Hur ekonomin resulterar i rent operationella risker framkommer inte direkt i intervjuerna. Det som omnämns i sammanhanget är räddningstjänstens utrustningsbehov - i förhållande till att samhällen förtätas med högre hus – behöver utvecklas och kompletteras. Det finns också många komplexa byggnader inom förbundets geografi såsom ESS-anläggningen i Lund. Öresundskonsortiet har bidragit med medel för de insatser som krävs på bron. På utredningssidan drar det kostnader att utreda komplexa byggprojektet. Malmö Stad bidrar med ett belopp för utredningskapacitet gällande fastigheter men de andra kommunerna bidrar inte med särskilt destinerade medel. Ett annat exempel är när kommuner vill agera med myndighetsgemensamma åtgärder. När det genomförts i Malmö har statliga medel använts.

3. Bedömning

Genomgående definieras riskerna som ekonomiska och är hänförbara till förbundets rambudget. Huvudfrågan gäller framför allt behovet av att få tydlighet och långsiktighet i kommande uppräkningar av medlemsavgiften. Även om det inte finns total enighet i frågan, så framförs på både tjänstemannanivå och politisk nivå att med större tydighet från ägarsidan kan förbundet arbeta mer långsiktigt och med bättre resultat anpassa verksamheten till förutsättningarna. Frågan överskuggar egentligen diskussionen om nivåer på medlemsavgifter, utan att förringa betydelsen av nivån på budgeten. Det är också förhållandevis tydligt i intervjuer att dagens nivå på medlemsavgifter bedöms som rimlig i medlemskommunerna och därför är inte frågan högst på agendan. Paradoxalt nog bidrar kommunernas starka tilltro till förbundet att räddningstjänstfrågor inte ligger högre upp på den kommunalpolitiska agendan i medlemskommunerna.

En fråga som är kopplad till rambudgeten och budgetprocessen är frågan om kompensation för befolkningsökningen. Enligt intervjuer har detta inte skett under den senaste tioårsperioden. Om en beräkning görs med basåret 2011, med en kostnad på 484 kr/inv och denna räknas upp med en årlig kostnadsökning på 2% och multipliceras med befolkningstalet för det specifika året, hade budgetramen slutat på 323 mnkr för 2020. Det ger en differens på 28 mnkr. I en sådan beräkning antas att det finns ett direkt förhållande mellan befolkningsökning och kostnad för räddningstjänst. Ett strikt orsakssamband är inte troligt, utan beror säkerligen på bl a på socioekonomiska förhållanden, typ av näringsliv, infrastruktur och andra faktorer. Ur det perspektivet kan det vara intressant att följa LTH:s utredning av en ny modell för beräkning av medlemsavgift utifrån riskbild.

Det har inte i denna översiktliga genomgång redovisats konsekvenser av en lägre uppräkning av budgeten, t ex konsekvenser för den utryckande respektive den förebyggande verksamheten. Det är fullt möjligt att den detaljeringsgraden finns men den har inte framkommit i intervjuer. Bedömningen är att nuvarande diskussion, med risker för verksamheten vid utebliven uppräkning, ger en svårtydd bild av konsekvenser ner på en operationell nivå. För att förstå riskbilden behöver detta tydliggöras på ett annat sätt.

I många intervjuer framförs obalanser mellan kommunerna ifråga om kostnadsfördelningen. Det gäller hyresnivåer, den egentliga kostnaden för olika förebyggande eller myndighetsgemensamma åtgärder och i vilken grad som kommunerna nyttjar t ex brandingenjörernas tjänster. Vi bedömer det som centralt att förbundet tydliggör, utöver de mest självklara, vilka kostnadsdrivare som finns i verksamheten. Det är rimligt att förutsättningar har förändrats sedan budgetprocessen togs fram. En ”vinglig” budgetprocess kan vara uttryck för detta.

4. Rekommendationer

- Att direktionen aktivt arbetar för att få en långsiktighet till stånd.

- Att konsekvens- och riskanalyser blir tydligare för såväl direktionen som medlemskommunen.
- Att analys görs av kostnadsdrivare för diskussion om förändringar i delar av modellen för beräkning av medlemsavgifter.

Medlemskommunerna

- Att aktivt arbeta för tydlighet i ett långsiktigt perspektiv, vilket är en del i att bidra till en effektivare organisation.

Malmö 2021-03-01

Lars Eriksson, EY

5. Intervjuade:

Susanne Jönsson, ordf direktionen

Louise Rehn Winsborg, ledamot direktionen

Tony Hansson, ledamot direktionen

Anders Lindvall, ledamot direktionen

Mats Lithner, ledamot direktionen

Martin Gertsson, förbundsdirektör

Anders Brodin, ekonomichef

Direktiv till ombud årsstämma Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB)

10

KS.2021.0146

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0146

2021-03-16
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud årsstämma MERAB

Ärendebeskrivning
Styrelsen och verkställande direktören har avgett årsredovisning för Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) avseende 2020.

Beslutsunderlag
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) årsredovisning samt revisionsberättelse och granskningsrapport från Lekmannarevisorerna.
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) Granskningsrapport för år 2020.
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) Revisionsberättelse signerad exklusive signeringssida
Mellanskånes Renhållnings AB Årsredovisning 2020 signerad exklusive signeringssidor.

Beredning
Bolaget uppvisar ett överskott med drygt 3,7 miljoner kronor före bokslutsdispositioner och skatt. Efter bokslutsdispositioner vilka specificeras i not 10 och skatt gör bolaget ett positivt årets resultat med drygt 1,7 miljoner kronor. Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedel, balanseras i ny räkning det vill säga ingen utdelning.

EY revisor tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Enligt 6 kapitlet 9 § kommunallagen ska kommunstyrelsen årligen i beslut för varje hel- och delägt aktiebolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Av MERABs årsredovisning samt av övrigt som framkommit under året framgår inget annat än att bolaget bedrivit sin verksamhet inom ramen för de kommunala befogenheterna och i enlighet med det ändamål som kommunfullmäktige fastställt i bolagsordning och ägardirektiv.

Kommunledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar att MERAB:s verksamhet varit förenlig med såväl det fastställda kommunala ändamålet som de kommunala befogenheterna.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen ger kommunens ombud i uppdrag att vid årsstämman godkänna årsredovisningen inklusive resultat- och balansräkning, vinsten disponeras enligt förslag i förvaltningsberättelsen, styrelsens ledamöter och verkställande direktör beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020.

- Kommunstyrelsen konstaterar att den verksamhet som bedrivits har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beslutet skickas till

Mellanskånes Renhållnings AB
Revisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Från: Kommunledningskontoret för extern post
<Kommunledningskontoret@eslov.se>
Till: mailimport_KS <Mailimport_KS@eslov.se>
Ärende: VB: årsredovisning Merab
Datum: 2021-03-12 09:05:28

Från: Kommunen <Kommunen@eslov.se>
Skickat: den 12 mars 2021 08:37
Till: Kommunledningskontoret för extern post <Kommunledningskontoret@eslov.se>
Ämne: VB: årsredovisning Merab

Från: Sara Andersson Krantz <sara.andersson.krantz@merab.se>
Skickat: den 11 mars 2021 16:30
Till: Kommunen <Kommunen@eslov.se>
Kopia: Persson, Lena <Lena.Persson2@eslov.se>
Ämne: årsredovisning Merab

Hej
Skickar här Merabs årsredovisning för 2020 samt revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorerna.

Dokumenten är signerade digitalt. Signeringen innehåller personuppgifter och skickas därför inte via e-post.
Signeringssidan kan skickas med post om så önskas.

Vänligen tillse att dokumenten kommer rätt personer tillhanda. De är även underlag för beslut på bolagsstämman. Kallelse till denna kommer senare.

Med vänliga hälsningar

Sara Andersson Krantz
Ekonomiansvarig

0413-684 42

sara.andersson.krantz@merab.se

Mellanskånes Renhållnings AB
Box 94, 241 22 Eslöv
Besöksadress: Åkerivägen 3

http://www.merab.se

Org. Nr 556214-7800

Till årsstämman i Mellanskånes Renhållnings AB
organisationsnummer 556214-7800

Granskningsrapport för år 2020

Vi, av fullmäktige i Höör, Hörby och Eslövs kommun utsedda lekmannarevisorer, har granskat Mellanskånes Renhållnings AB:s verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån av års/bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Under året har det genomförts en granskning av intern kontroll. Utifrån genomförd granskning är bedömningen att Mellanskånes Renhållnings AB:s arbete med intern kontroll inte kan bedömas som ändamålsenligt. Bedömningen grundas på att bolagsstyrelsen fortsatt behöver utveckla och stärka sitt arbete med intern kontroll.

I övrigt bedömer vi att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Eslöv den

Göran Andersson	Christer Ekelund	Gunilla Gulam
Hörby kommun	Höörs kommun	Eslövs kommun

Penneo dokumentnyckel: XEAOM-VYQSF-EMEYE-22SHH-JACEB-SSIK4

Building a better working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Mellanskånes Renhållnings AB, org.nr 556214-7800

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Mellanskånes Renhållnings AB för räkenskapsåret 2020.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Mellanskånes Renhållnings ABs finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Mellanskånes Renhållnings AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Penneo dokumentnyckel: NHKNN-NX828-K5UI2-JW46E-EUJ23-7ESYC

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Mellanskånes Renhållnings AB för räkenskapsåret 2020 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Mellanskånes Renhållnings AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Lund den

Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: NHKNN-NX828-K5UI2-JW46E-EUJ23-7ESYC

Årsredovisning för

Mellanskånes Renhållningsaktiebolag

556214-7800

Räkenskapsåret
2020-01-01 - 2020-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-5
Resultaträkning	6
Balansräkning	7-8
Kassaflödesanalys	9
Noter	10-17
Underskrifter	18

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Mellanskånes Renhållningsaktiebolag, 556214-7800, med säte i Eslöv, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2020-01-01 - 2020-12-31.

Allmänt om verksamheten

Information om Mellanskånes Renhållningsaktiebolag (MERAB)
Mellanskånes Renhållningsaktiebolag (MERAB) med säte i Eslövs kommun ägs gemensamt av kommunerna Eslöv, Hörby och Höör. Bolagets uppgift är att ansvara för den regionala avfallshanteringen inom de tre ägarkommunerna. MERAB ansvarar därmed för insamling och behandling av hushållsavfallet samt för planering, utveckling, rådgivning till privatpersoner, fastighetsägare och verksamheter samt framtagande av avfallstaxa. Bolaget sköter också all kundservice och tar fram informationsmaterial, genomför kampanjer och tar emot studiebesök på sina anläggningar.

MERAB driver Rönneholms avfallsanläggning samt sex återvinningscentraler i egen regi.

2013 infördes fastighetsnära insamling av hushållsavfall i åtta fraktioner samt småbatterier och glödlampor vid en- och tvåfamiljshus i kommunerna Eslöv, Hörby och Höör. Anslutningen har varit frivillig och hittills har ca cirka 91 % av hushållskunderna anslutit sig till fyrfackssystemet.

Insamlingen av hushållsavfall är utlagd på entreprenad och utförs av Suez Recycling AB. Även tömningen av slam från enskilda avlopp är utlagd på entreprenad och utförs av Puls AB (tidigare Ohlssons i Landskrona AB).

Konsortialavtal och bolagsordning antogs av kommunfullmäktige i Eslöv och Höör våren 1981. Konstituerande bolagsstämma hölls den 16 oktober 1981. Nytt konsortialavtal och ny bolagsordning antogs av respektive kommunfullmäktige i Eslöv, Höör och Hörby vintern 1989/1990 i samband med Hörbys inträde i MERAB.

Under 2017 fattade ägarkommunerna beslut om ett nytt konsortialavtal, som gäller från och med den ordinarie bolagsstämman 2019 och till och med den ordinarie bolagsstämman 2031. Skälet till att ikraftträdandet skedde först 2019 är att sammansättningen av bolagets styrelse ändrades genom att antalet ledamöter utökas och att suppleanterna utgick.

Ägarkommunerna fattade även beslut om en ny bolagsordning, som gäller från och med den ordinarie bolagsstämman 2019. I den nya bolagsordningen framgår att styrelsen ska bestå av 13 ledamöter, att Eslövs kommun ska inneha ordförandeposten, Hörby kommun 1: a vice ordförandeposten och Höörs kommun 2: a vice ordförandeposten.

Ägare, styrelse och revisorer

Ägare

Aktieägare	*Ägarandel*	*Aktiekapital*
Eslövs kommun	52,5 %	1 050 000 kr
Hörby kommun	25,0 %	500 000 kr
Höörs kommun	22,5 %	450 000 kr
Summa	**100,0 %**	**2 000 000 kr**

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Styrelse
Vid bolagsstämman 2020-05-15 anmäldes att ägarkommunerna Eslöv, Hörby och Höör genom beslut i fullmäktige hade utsett följande ledamöter till bolagets styrelse för tiden fram till och med bolagsstämman 2023:

Tony Hansson, Eslöv
Lena Wöhlecke, Eslöv
Rickard Sallermo, Eslöv
Fredrik Ottesen, Eslöv
Eva Bengtsson, Eslöv
Mattias Larsson, Eslöv
Ingemar Jeppson, Eslöv
Lars-Göran Ritmer, Hörby
Kenneth Ström, Hörby
Alve Andersson, Hörby
Ingemar Kristensson, Höör
Arno Verner, Höör
Christina Pehrson, Höör

Vid bolagsstämman 2019-04-11 utsågs Tony Hansson till styrelseordförande, Lars-Göran Ritmer till 1:e vice ordförande och Ingemar Kristensson till 2:e vice ordförande för perioden fram till och med bolagsstämman 2023.

Efter stämman avgick Kenneth Ström, Hörby från styrelsen och han ersattes av Thomas Persson, Hörby.

Följande arbetstagarledamöter ingick i styrelsen under 2020:

Ordinarie
Anette Hall (Vision)
Martin Svensson (Svenska Transportarbetareförbundet)

Ersättare
Bengt Vernersson (Svenska Transportarbetareförbundet)

Revisorer
Till revisorer utsågs följande personer av bolagsstämman 2019-04-11 för perioden fram till och med bolagsstämman 2023:

Ordinarie
Gunilla Gulam, Eslöv
Göran Andersson, Hörby
Christer Ekelund, Höör
Thomas Hallberg, Ernst & Young

Ersättare
Håkan Elleström, Eslöv
Björn Strömqvist, Hörby
Arne Gustavsson, Höör
Daniel Lantz, Ernst & Young

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Styrelsemöten
Under 2020 har styrelsen haft sammanträde den 28 februari, 18 september samt den 6 november. Två planerade styrelsemöten under våren (3 april samt 15 maj) ställdes in på grund av Corona-pandemin.

Följande ärenden har bland annat behandlats på styrelsesammanträdena under 2020:

- Årsredovisning för 2019
- Förslag till reviderad bolagsordning
- Myndighetsärenden gällande verksamheten
- Nya regler om producentansvar för förpackningar och returpapper
- Delårsbokslut för 2020
- Styrelsens arbetsordning och vd-instruktion
- Förslag till justerad renhållningstaxa 2021
- Budget för 2021 inklusive investeringsplan
- Sluttäckning av Stavrödsdeponin
- Behov av renovering av kontoret på Åkerivägen 3

Personal
Under 2020 har MERAB haft i medeltal 31 (28) årsarbetare, varav 12 (9) kvinnor.

Verkställande direktör under 2020 har varit Åsa Winkler.

Olycksfalls-/arbetsskadestatistik
Under året har inga arbetsskador anmälts.

Rehabiliteringsåtgärder
Under året har en rehabiliteringsutredning genomförts.

Verksamhetsmål
Kommunal avfallsplan har funnits sedan 1988 i Eslöv, Hörby och Höör. Den nu gällande avfallsplanen beslutades i början av 2018 av ägarkommunerna. Avfallsplanen gäller för perioden 2018-2021.

Utveckling av företagets verksamhet, resultat och ställning

					Belopp i kkr
	2020-12-31	*2019-12-31*	*2018-12-31*	*2017-12-31*	*2016-12-31*
Nettoomsättning	100 629	95 239	94 278	95 694	96 290
Resultat efter finansiella poster	3 711	-3 362	-1 912	1 165	4 098
Balansomslutning	97 311	89 759	99 076	106 032	108 407
Eget kapital	32 922	31 189	30 565	27 888	27 336
Balanslikviditet %	642	845	558	815	435
Soliditet %	49	50	48	46	44
Antal anställda	31	28	27	29	30

Definitioner: se not 26

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den 1 februari 2020 startade två nya entreprenader för insamling av avfall i enlighet med de upphandlingar som genomförts under 2018. För entreprenaden som omfattar insamling av kärlavfall från hushåll blev det byte av entreprenör från Urbaser AB till Suez Recycling AB.

Den 1 februari 2020 trädde en ny renhållningstaxa i kraft. Den tidigare taxan hade varit oförändrad sedan fyrfackssystemet infördes den 1 februari 2013.

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Under hösten 2020 togs en ny hemsida i drift för bolaget.

Under 2020 uppgick investeringarna till 7,3 miljoner kr och utgjordes främst av inventarier såsom fordon, sopkärl och containers. Den budgeterade investeringsramen var 7,0 miljoner kr.

Precis som många andra verksamheter har MERAB påverkats av den ännu pågående Corona-pandemin. Verksamheten har anpassats i enlighet med rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten. Antalet besökare på återvinningscentralerna har ökat kraftigt jämfört med tidigare år. Även de mottagna avfallsmängderna ökade, vilket lett till ökade transporter.

Förväntad framtida utveckling

Ombyggnad av MERAB:s kontor på Åkerivägen 3 i Eslöv ska göras under 2021-2022. Upphandling av ombyggnaden pågår.

Under 2021 avser MERAB att genomföra en upphandling av sluttäckningen av Stavröds deponi. MERAB har under 2020 begärt förlängd tid med 12 månader för genomförandet hos Länsstyrelsen och fått beviljat detta. Nytt datum för färdigställande av sluttäckningen är 31 december 2022.

Den förlängda prövotiden gällande omhändertagande av vatten vid Rönneholms avfallsanläggning pågår och resultatet ska redovisas till Länsstyrelsen senast 31 december 2021.

Från och med den 1 januari 2022 får kommunerna ansvaret för insamling av returpapper från hushåll. MERAB samlar redan idag in returpapper via befintligt fyrfackssystem och avser fortsätta med detta.

Nya regler gällande bostadsnära insamling av förpackningar med producentansvar börjar gälla den 1 januari 2023. Det innebär att kommunerna inte längre kan samla in förpackningar i egen regi utan endast på uppdrag av ett tillståndspliktigt insamlingssystem. MERAB har som ambition att på ägarkommunernas uppdrag sluta avtal med något tillståndsgivet system. Då skulle MERAB kunna fortsätta att samla in förpackningar i det befintliga fyrfackssystemet via upphandlad entreprenör.

Tillstånds-eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

MERAB:s anläggningar omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken.

Det mest omfattande tillståndet är det som ligger till grund för verksamheten som bedrivs på Rönneholms avfallsanläggning. Tillståndet på Rönneholms avfallsanläggning gäller för en sammanlagd årlig mängd av 340 000 ton för sortering, fragmentering, biologisk behandling och mellanlagring av avfall, mellanlagring av 2 000 ton farligt avfall och deponering av 20 000 ton icke farligt avfall.

Verksamhetens påverkan på den yttre miljön kan bestå av utsläpp till luft från transporter och från maskiner som används för hantering av avfall, diffusa utsläpp till luft av luktande ämnen i samband med kompostering samt diffus avgång av deponigas från avslutad deponi. Vidare kan verksamheten ge upphov till damning i samband med lastning, lossning och krossning av avfall. Verksamheten kan även ge upphov till buller från transporter och buller som uppkommer vid hantering av avfallet.

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Uppföljning av ägardirektiv

MERAB:s verksamhet har bedrivits i enlighet med bolagets ägardirektiv.

Under 2020 uppgick resultatet efter finansiella poster till 3,7 % av omsättningen, vilket innebär att bolaget uppnådde det ekonomiska målet i ägardirektivet, som anger att bolaget ska ha ett resultat som motsvarar 3-5 % av omsättningen.

Eget kapital

	Aktiekapital	*Reservfond*	*Uppskrivn.-fond*	*Fritt eget kapital*
Vid årets början	2 000 000	400 000	296 400	28 492 979
Årets resultat				1 732 924
Vid årets slut	**2 000 000**	**400 000**	**296 400**	**30 225 903**

Förslag till disposition av företagets resultat

	Belopp i kr
Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel:	
balanserat resultat	28 492 979
årets resultat	1 732 924
Totalt	30 225 903
disponeras enligt följande:	
balanseras i ny räkning	30 225 903
Summa	30 225 903

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter.

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2020-01-01-2020-12-31*	*2019-01-01-2019-12-31*
Nettoomsättning	*2,3*	100 629 215	95 238 888
Övriga rörelseintäkter	*4*	2 642 125	1 519 296
		103 271 340	96 758 184
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	*5,6*	-74 227 717	-70 401 278
Personalkostnader	*7*	-18 443 164	-17 902 090
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-7 471 466	-12 536 476
Övriga rörelsekostnader		-10 403	-152 733
Rörelseresultat		3 118 590	-4 234 393
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	*8*	592 202	912 671
Räntekostnader och liknande resultatposter	*9*	-	-40 179
Resultat efter finansiella poster		3 710 792	-3 361 901
Bokslutsdispositioner	*10*	-1 441 261	4 276 584
Resultat före skatt		2 269 531	914 683
Skatt på årets resultat	*11*	-536 607	-290 680
Årets resultat		1 732 924	624 003

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2020-12-31*	*2019-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	*12*	17 383 900	18 830 402
Maskiner och inventarier	*13*	24 493 400	23 262 285
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	*14*	761 253	200 892
		42 638 553	42 293 579
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran	*15*	1 363 720	1 363 720
		1 363 720	1 363 720
Summa anläggningstillgångar		44 002 273	43 657 299
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		3 265 943	4 007 184
Fordringar hos koncernföretag		372 526	226 983
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag		667 611	605 059
Övriga fordringar		6 134 602	7 366 516
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	*16*	1 269 544	1 236 884
		11 710 226	13 442 626
Kassa och bank	*17*	41 598 705	32 659 107
Summa omsättningstillgångar		53 308 931	46 101 733
SUMMA TILLGÅNGAR		97 311 204	89 759 032

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2020-12-31*	*2019-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital	*18*	2 000 000	2 000 000
Uppskrivningsfond		296 400	296 400
Reservfond		400 000	400 000
		2 696 400	2 696 400
Fritt eget kapital	*19*		
Balanserad vinst eller förlust		28 492 979	27 868 976
Årets resultat		1 732 924	624 003
		30 225 903	28 492 979
Summa eget kapital		32 922 303	31 189 379
Obeskattade reserver			
Ackumulerade överavskrivningar	*20*	12 981 904	11 925 643
Periodiseringsfonder	*21*	5 441 000	5 056 000
		18 422 904	16 981 643
Avsättningar			
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	*22*	370 000	338 816
Övriga avsättningar	*23*	31 072 593	31 053 807
		31 442 593	31 392 623
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		10 586 314	7 185 173
Skulder till koncernföretag		100 063	45 466
Övriga kortfristiga skulder		1 038 273	584 213
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	*24*	2 798 754	2 380 535
		14 523 404	10 195 387
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		97 311 204	89 759 032

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Kassaflödesanalys

Belopp i kr	*Not*	*2020-01-01-2020-12-31*	*2019-01-01-2019-12-31*
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		3 710 792	-3 361 901
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m m		6 606 052	12 449 960
		10 316 844	9 088 059
Betald inkomstskatt		-277 304	-809 852
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**10 039 540**	**8 278 207**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning (+) av rörelsefordringar		1 473 097	-2 951 282
Ökning(+)/Minskning (-) av rörelseskulder		4 328 018	-663 591
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**15 840 655**	**4 663 334**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-7 899 057	-4 919 042
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		998 000	350 000
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-6 901 057**	**-4 569 042**
Finansieringsverksamheten			
Amortering av lån		-	-4 800 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-**	**-4 800 000**
Årets kassaflöde		**8 939 598**	**-4 705 708**
Likvida medel vid årets början		**32 659 107**	**37 364 815**
Likvida medel vid årets slut		**41 598 705**	**32 659 107**

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Utgifter för nedmontering, bortforsling eller återställande av plats räknas inte in i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång. I stället redovisas en avsättning successivt över tillgångens nyttjandeperiod.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Materiella anläggningstillgångar	*År*
Byggnader	10-33
Markanläggningar	5-20
Maskiner och fordon	5-8
Inventarier och sopkärl	5-20

Företaget som leasetagare

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Utländsk valuta

Monetära poster i utländsk valuta räknas om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster räknas inte om utan redovisas till kursen vid anskaffningstillfället.

Koncernuppgifter

Närmast överordnade moderföretag som upprättar koncernredovisning i vilken företaget ingår, samt moderföretag för hela koncernen, är Eslövs Kommun (org.nr. 212000-1173) med säte i Eslöv.

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Ersättningar till anställda
Ersättningar till anställda avser alla typer av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Företagets ersättningar innefattar bland annat löner, betald semester, betald frånvaro och ersättningar efter avslutad anställning (pensioner). Redovisning sker i takt med intjänandet. Ersättningar till anställda efter avslutad anställning avser avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser, vare sig legala eller informella, att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Övriga planer klassificeras som förmånsbestämda pensionsplaner. Företaget har inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Företaget har förmånsbestämda pensionsplaner som finansieras i egen regi. Uppgift om pensionsskuldens storlek erhålls från ett oberoende företag och redovisas enligt den erhållna uppgiften.

Skatt
Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har inte nuvärdesberäknats.

Uppskjutna skattefordringar har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag.

Avsättningar
En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag och redovisas till nuvärdet av de framtida betalningar som krävs för att reglera förpliktelsen.

Intäkter
Det inflöde av ekonomiska fördelar som företaget erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Offentliga bidrag
Ett offentligt bidrag som inte är förknippat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när villkoren för att få bidraget uppfyllts. Ett offentligt bidrag som är förenat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när prestationen utförs. Om bidraget har tagits emot innan villkoren för att redovisa det som intäkt har uppfyllts, redovisas bidraget som en skuld.

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Not 2 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Av årets totala nettoomsättning och inköpskostnader avser 9 % (9 %) av intäkterna och 3 % (3 %) av kostnaderna företag inom koncernen.

Not 3 Nettoomsättning

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Renhållning	75 834 724	69 859 650
Ersättning för sålt material	4 686 992	5 665 193
Slamtömning	8 911 156	8 284 507
Latrinhämtning	22 138	33 624
Behandling avfall	9 960 917	10 092 503
Övriga intäkter	1 213 288	1 303 411
Summa	**100 629 215**	**95 238 888**

Not 4 Övriga rörelseintäkter

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Arrendeintäkter	500 000	500 000
Vinst vid försäljning av inventarier	915 384	25 000
Erhållna bidrag för personal	349 697	314 039
Övrigt	877 044	680 257
Summa	**2 642 125**	**1 519 296**

Not 5 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag	130 000	132 877
Lekmannarevision	40 000	-
Övriga uppdrag	2 250	5 890
Summa	**172 250**	**138 767**

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal.

Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 6 Operationell leasing - leasetagare

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal:		
Inom ett år	283 524	276 669
Mellan ett och fem år	447 560	440 472
	731 084	717 141
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	288 105	289 776

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Not 7 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Män	19	19
Kvinnor	12	9
Totalt	**31**	**28**

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Styrelse och VD	1 236 848	1 149 256
Övriga anställda	11 891 847	11 253 519
Summa	**13 128 695**	**12 402 775**
Sociala kostnader	4 619 207	4 909 172
varav pensionskostnader VD	173 873	206 368
varav pensionskostnader övriga	749 750	663 372

Avtal om avgångsvederlag till den verkställande direktören har träffats motsvarande en årslön vid uppsägning från företagets sida. Enligt anställningsavtalet gäller en uppsägningstid om tre månader från den verkställande direktörens sida och sex månader från företagets sida.

Bolagets styrelse består av tretton ordinarie ledamöter samt två arbetstagarrepresentanter och en ersättare för arbetstagarrepresentant. Av dessa är tolv män och fyra kvinnor.

Bolagets övriga befattningshavare består av verkställande direktör, driftchef, driftledare, kundtjänstansvarig och ekonomiansvarig, tre kvinnor och två män.

Not 8 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Diskontering av överskottsmedel Skandia	404 173	719 569
Ränteintäkter	188 029	193 102
Summa	**592 202**	**912 671**

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Räntekostnader, övriga	-	-40 179
Summa	**-**	**-40 179**

Not 10 Bokslutsdispositioner

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Skillnad mellan skattemässig och redovisad avskrivning:		
-Inventarier, verktyg och installationer	-1 056 261	4 726 584
Periodiseringsfond, årets avsättning	-835 000	-450 000
Periodiseringsfond, årets återföring	450 000	-
Summa	**-1 441 261**	**4 276 584**

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Not 11 Skatt på årets resultat

	2020-01-01-2020-12-31	*2019-01-01-2019-12-31*
Aktuell skattekostnad	536 607	290 680
Uppskjuten skatt	-	-
	536 607	**290 680**

Avstämning av effektiv skatt

		2020-01-01-2020-12-31		*2019-01-01-2019-12-31*
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Resultat före skatt		2 269 531		914 683
Skatt enligt gällande skattesats	21,4	485 680	21,4	195 742
Ej avdragsgilla kostnader		42 629		89 912
Ej skattepliktiga intäkter		-		-
Effekt av ändrade skattesatser/och skatteregler		2 889		
Schablonränta på periodiseringsfond		5 409		5 026
Bokföringsmässiga avskrivningar på byggnader		316 079		332 517
Skattemässiga avskrivningar på byggnader		-316 079		-332 517
Redovisad effektiv skatt	**23,6**	**536 607**	**31,8**	**290 680**

Not 12 Byggnader och mark

	2020-12-31	*2019-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	53 651 178	53 588 071
-Nyanskaffningar	30 502	80 777
-Avyttringar och utrangeringar	-	-17 670
Vid årets slut	53 681 680	53 651 178
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-28 200 776	-26 662 274
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	15 318
-Årets avskrivning	-1 477 004	-1 553 820
Vid årets slut	-29 677 780	-28 200 776
Ackumulerade uppskrivningar		
-Vid årets början	380 000	380 000
Vid årets slut	380 000	380 000
Ackumulerade nedskrivningar		
-Vid årets början	-7 000 000	-7 000 000
Vid årets slut	-7 000 000	-7 000 000
Redovisat värde vid årets slut	**17 383 900**	**18 830 402**
Varav mark		
Ackumulerade anskaffningsvärden	18 354 173	18 354 173
Ackumulerade nedskrivningar	-7 000 000	-7 000 000
Redovisat värde vid årets slut	11 354 173	11 354 173

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Not 13 Maskiner och inventarier

	2020-12-31	*2019-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden		
-Vid årets början	115 763 145	112 121 513
-Nyanskaffningar	7 308 193	4 637 374
-Avyttringar och utrangeringar	-7 248 957	-995 742
	115 822 381	115 763 145
Ackumulerade avskrivningar		
-Vid årets början	-92 500 860	-82 052 025
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	7 166 341	533 821
-Årets avskrivning	-5 994 462	-10 982 656
	-91 328 981	-92 500 860
Redovisat värde vid årets slut	**24 493 400**	**23 262 285**

Not 14 Pågående nyanläggningar och förskott materiella anläggningstillgångar

	2020-12-31	*2019-12-31*
Vid årets början	200 892	-
Investeringar	560 361	200 892
Redovisat värde vid årets slut	**761 253**	**200 892**

Not 15 Uppskjuten skatt

Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars och skulders redovisade respektive skattemässiga värden är olika. Bolagets temporära skillnader har resulterat i uppskjuten skattefordran avseende följande poster:

2020-12-31	*Uppskjuten skattefordran*	*Uppskjuten skatteskuld*	*Netto*
Väsentliga temporära skillnader			
Uppskjuten skatt avseende nedskrivning Hassle 12:9	1 442 000		1 442 000
Uppskjuten skatt avseende uppskrivning Städet 6		-78 280	-78 280
Uppskjuten skattefordran/skuld	1 442 000	-78 280	1 363 720
Uppskjuten skattefordran/skuld (netto)	**1 442 000**	**-78 280**	**1 363 720**
2019-12-31			
Väsentliga temporära skillnader			
Uppskjuten skatt avseende nedskrivning Hassle 12:9	1 442 000		1 442 000
Uppskjuten skatt avseende uppskrivning Städet 6		-78 280	-78 280
Uppskjuten skattefordran/skuld	1 442 000	-78 280	1 363 720
Uppskjuten skattefordran/skuld (netto)	**1 442 000**	**-78 280**	**1 363 720**

Not 16 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2020-12-31	*2019-12-31*
Förutbetalda kostnader	1 047 901	1 027 884
Upplupna intäkter	221 643	209 000
	1 269 544	**1 236 884**

Not 17 Kassa och bank

	2020-12-31	*2019-12-31*
Kassamedel	927	3 629
Medel på koncernkonto	41 597 778	32 655 478
Summa	**41 598 705**	**32 659 107**
Checkräkningskredit		
Beviljad koncernkreditlimit	40 000 000	40 000 000
Varav utnyttjat kreditbelopp	-	-

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Not 18 Antal aktier och kvotvärde

	2020-12-31	*2019-12-31*
Antal aktier	2 000	2 000
Kvotvärde	1 000	1 000

Not 19 Disposition av företagets resultat

Förslag till disposition av företagets resultat

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 30 225 903, disponeras enligt följande:

	2020-12-31
Balanseras i ny räkning	30 225 903
	30 225 903

Not 20 Ackumulerade överavskrivningar

	2020-12-31	*2019-12-31*
Inventarier, verktyg och installationer	12 981 904	11 925 643
	12 981 904	**11 925 643**

Not 21 Periodiseringsfonder

	2020-12-31	*2019-12-31*
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2014	-	450 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2015	2 004 000	2 004 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2016	679 000	679 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2017	273 000	273 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2018	1 200 000	1 200 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2019	450 000	450 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2020	835 000	-
	5 441 000	**5 056 000**

Av periodiseringsfonder utgör 1 120 846 kronor (1 081 984 kronor) uppskjuten skatt.

Not 22 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2020-12-31	*2019-12-31*
Avsättning pensioner		
Vid årets början	338 816	343 020
Årets avsättning	31 184	-4 204
Vid årets slut	**370 000**	**338 816**

Not 23 Övriga avsättningar

	2020-12-31	*2019-12-31*
Avsättning deponier	31 072 593	31 053 807
Totalt	**31 072 593**	**31 053 807**
Redovisat värde vid årets ingång	31 053 807	31 250 392
Avsättningar som gjorts under året*	130 000	832 096
Belopp som tagits i anspråk under året	-111 214	-1 028 681
Redovisat värde vid årets utgång	**31 072 593**	**31 053 807**

*(inkl ökningar av befintliga avsättningar)

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Not 24 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2020-12-31	*2019-12-31*
Upplupna personalkostnader	1 369 353	1 252 734
Upplupet revisionsarvode	80 000	90 000
Övriga upplupna kostnader	1 245 234	933 635
Förutbetald arrendeintäkt	104 167	104 166
	2 798 754	**2 380 535**

Not 25 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Bolaget är medvetet om den komplicerade situationen med utbrottet av Covid-19 och att det kan innebära negativa effekter för bolaget. Bolaget bedömer dock i dagsläget att dessa effekter inte kommer att få en väsentlig påverkan på bolagets finansiella ställning.

Not 26 Nyckeltalsdefinitioner

Balansomslutning:
Totala tillgångar.

Balanslikviditet:
(Omsättningstillgångar + outnyttjad del av krediter) / kortfristiga skulder.

Soliditet:
(Totalt eget kapital + (100 % - aktuell bolagsskattesats av obeskattade reserver)) / Totala tillgångar.

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Underskrifter

Eslöv

Tony Hansson
Styrelseordförande

Åsa Winkler
Verkställande direktör

Lars-Göran Ritmer
1:e vice ordförande

Ingemar Kristensson
2:e vice ordförande

Lena Wöhlecke

Rickard Sallermo

Fredrik Ottesen

Eva Bengtsson

Ingemar Jeppson

Mattias Larsson

Thomas Persson

Alve Andersson

Arno Werner

Christina Pehrson

Anette Hall

Martin Svensson

Min revisionsberättelse har lämnats den

Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor

Transaktion 09222115557443063822 Signerat AA, LW, ML, MS, CP, FJTO, IJ, RS, TH1, AH, TP, ÅW, IK, EB, AHJW, TH2, LR

Direktiv till ombud vid årsstämma för Kommuninvest

11

KS.2021.0105

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0105

2021-03-30
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud vid Kommuninvests stämma(357878) (0)

Ärendebeskrivning
Kommuninvest har kallat till stämma den 15 april.

Beslutsunderlag
Inbjudan Kommuninvest föreningsstämma 15 april 2021.
Föreningsstämmohandlingar Kallelse 15 april 2021.

Beredning
Kommunen har tidigare fattat beslut om kapitaluppbyggnaden. I övrig har kommunledningskontoret inga synpunkter på stämmohandlingarna.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen beslutar att uppdra till kommunens ombud ekonomichef Tomas Nilsson att rösta i enlighet med utsända stämmohandlingar och förslag till beslut.

Beslutet skickas till
Revisionsnämnden
Kommuninvest

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

Från: Kommunledningskontoret för extern post <Kommunledningskontoret@eslov.se>
Till: mailimport_KS <Mailimport_KS@eslov.se>
"Nilsson <"Nilsson>
Tomas" <Tomas.Nilsson@eslov.se>
Ärende: VB: Välkommen till Kommuninvest Föreningsstämma 2021
Datum: 2021-03-11 10:11:50

Från: Kommunen <Kommunen@eslov.se>
Skickat: den 10 mars 2021 15:27
Till: Kommunledningskontoret för extern post <Kommunledningskontoret@eslov.se>
Ämne: VB: Välkommen till Kommuninvest Föreningsstämma 2021

Från: Kommuninvest Event <event@kommuninvest.se>
Skickat: den 10 mars 2021 15:25
Ämne: Välkommen till Kommuninvest Föreningsstämma 2021

Attention: Ombud och ersättare i Kommuninvest ekonomisk förening, Kommunstyrelsens ordförande, Ekonomichef/finanschef eller motsvarande, Kommundirektör/kommunchef, oppositionsråd

Kommuninvests föreningsstämma 2021

Öppna i webbläsaren

Välkommen till Kommuninvest föreningsstämma!

Digitalt format den 15 april kl 13.00-17.00

Utvecklingen kring coronaviruset har skapat helt nya förutsättningar för resor, samvaro och sammankomster. Därför bjuder vi in till en digifysisk föreningsstämma den 15 april. Förutom en formell stämma kommer alla deltagare få ta del av aktuell analys om kommunsektorn och senaste nytt från Kommuninvest.

Mer information och detaljerat program kommer inom kort på hemsidan.

Vi tar gärna emot din anmälan senast den 19 mars.

Mer information och anmälan

Talare

Lena Micko
Civilminister
Finansdepartementet

Ivan Krastev
Statsvetare, Ledamot i Centre for Liberal Strategies, Permanent Fellow i Institute for Human Sciences

Program

13.00-13.30
Kommunsektorns utmaningar – på kort och lång sikt
Lena Micko, civilminister

13.30-14.20
Recovering from Covid-19: Will local and regional communities come out stronger or weaker than before?
Ivan Krastev, statsvetare, ordförande för Centre for Liberal Strategies i Sofia, forskare vid Institute for Human Sciences (IWM) i Wien

14.20-14.30
Paus

14.30-15.30
Kommunsektor i förändring: Hur bygger vi långsiktig bärkraft efter pandemin?

Paneldiskussion

- Göran Färm, ordförande Kommuninvest Ekonomisk förening
- Anders Knape, ordförande SKR
- Kristina Sundin Jonsson, kommundirektör Skellefteå kommun
- Charlotta Mellander, professor i nationalekonomi, Jönköping University
- Josefina Syssner, biträdande professor i kulturgeografi, Linköpings universitet

15.30-15.45
Paus

15.45-17.00
Föreningsstämma

KOMMUNINVEST

Copyright © 2021 Kommuninvest, All rights reserved.
Välkommen till årets stämma!

Our mailing address is:
Kommuninvest
Box 124
Örebro 701 42
Sweden

Want to change how you receive these emails?
You can update your preferences or unsubscribe from this list

Kommuninvest Ekonomisk förening
Medlemmarna

FÖRENINGSSTÄMMA 2021

Kallelse

Medlemmarna i Kommuninvest Ekonomisk förening kallas härmed till ordinarie föreningsstämma *torsdagen den 15 april 2021 klockan 15.45* på Radisson Waterfront Hotel, Stockholm. Medlemmarna ges möjlighet att delta på föreningsstämman digitalt.

Anmälan och närmare anvisningar om digitalt deltagande finns på Kommuninvests hemsida www.kommuninvest.se/stamma/ .

Ärenden

Nr	Beskrivning	Bilaga
1	Stämman öppnas	-
2	Val av ordförande vid stämman	1
3	Upprättande och godkännande av röstlängd	-
4	Val av två justerare	1
5	Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad	-
6	Fastställande av dagordning	-
7	Information om Kommuninvests verksamhet, ekonomi och framtidsplaner	-
8	Fastställande av Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad med riktlinjer och beslutsordning	2
9	Fastställande av ägardirektiv avseende föreningens företag	3
10	Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport för föreningen och koncernen	4
11	Beslut avseende föreningen och koncernen om fastställelse av resultat-räkning och balansräkning	4
12	Beslut avseende föreningen och koncernen om dispositioner beträffande föreningens och koncernens vinst eller förlust enligt förslaget i förvaltningsberättelsen	4
13	Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören	4
14	Fastställande av arvoden till styrelsen	5, 6
15	Fastställande av arvoden för Valberedningen i föreningen	7
16	Fastställande av arvoden till revisorerna	5
17	Fastställande av arvoden till lekmannarevisorerna	5

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-470 87 00 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

18	Fastställande av arbetsordning för Valberedningen i föreningen	8
19	Fastställande av arbetsordning för Valberedningen i föreningens företag	9
20	Fastställande av arbetsordning för lekmannarevisorerna	10
21	Val av styrelse och av styrelsens ordförande och vice ordförande	11
22	Val av Valberedning i föreningen och dess ordförande och vice ordförande	12
23	Information om val av styrelser i företagen m.m. 2021	13
24	Val av representanter till bolagsstämmorna i Kommuninvest i Sverige AB samt i övriga dotterbolag	14
25	Beslut om plats för nästa föreningsstämma	15
26	Medlemsinsatser – insatsbelopp för nya medlemmar 2021	16
27	Förslag om bemyndigande att genomföra nyemissioner	17
28	Stämman avslutas	-

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm
Styrelsens ordförande

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Distribution av kallelsen
Kallelsen och bilagorna sänds i ett tryckt exemplar till alla medlemmars officiella postadress samt som en PDF-fil till medlemmarnas officiella e-postadress. Om vi fått uppgift om ombudets e-postadress, sänds en PDF-fil också till denna adress.
Kallelsen och bilagorna finns även tillgängliga för nedladdning från www.kommuninvest.se

Bilaga 1

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Val av ordförande och justerare vid stämman

Bakgrund
Enligt föreningens stadgar ska föreningsstämman välja en ordförande vid stämman samt välja en eller två justerare.

Förslag till beslut
Valberedningen i föreningen föreslår att stämman beslutar

att Göran Färm, (S), Norrköpings kommun väljs till ordförande vid årets stämma, samt

att Henrik Juhlin, (C), Huddinge kommun och Marie Centerwall, (S), Bollnäs kommun väljs till justerare tillika rösträknare vid stämman.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING
Valberedningen

Anders Ceder (S) Region Örebro län Ordförande	Martina Mossberg (M) Haninge kommun Vice ordförande
Kenneth Carlsson (L) Färgelanda kommun	Lars Nyström (SD) Skurup kommun
Gertowe Törnros (V) Degerfors kommun	Kerstin Sjöström (C) Nordmalings kommun
Håkan Stålbert (KD) Örebro kommun	Roger Persson (MP) Gävle kommun

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 2

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad

Bakgrund
Vid föreningsstämman ska Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad fastställas.

Förslaget
Förslaget till Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad med riktlinjer och beslutsregler framgår av bilaga 2.

Tillsammans med vid var tid gällande lagstiftning och stadgarna, styr Planen och riktlinjerna hur föreningsstyrelsen och medlemmarna ska agera vid kapital-uppbyggnaden. Vid föregående års föreningsstämma beslutades om väsentliga förändringar i Kommuninvests Plan för kapitaluppbyggnad och beslut togs om en kapitaluppbyggnad som sträcker sig fram till 2024. Förändringarna i årets Plan är begränsade och följer det besluts som togs 2020. Förändringarna är markerade i röd text.

Medlemssamråd
I likhet med tidigare år så har styrelsen informerat medlemmarna om förslag till Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad med riktlinjer och beslutsregler samt Ägardirektiv vid 2021 års medlemssamråd.

Föreningsstyrelsens behandling
Föreningsstyrelsen behandlade frågan vi möte 2021-03-11 och föreslår att föreningsstämman beslutar enligt förslaget nedan.

Förslag till beslut
Styrelsen förslår att stämman beslutar

att fastställa styrelsens förslag till Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad med riktlinjer och rekommendationer samt att lägga densamma till handlingarna.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm
Ordförande

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 2

2021-03-25

Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad

med riktlinjer och beslutsordning

Planen har senast fastställts av styrelsen 2021-03-11. Den reviderade planen redovisades för och godkändes av föreningsstämman 2021-04-15.

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro
Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro
Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

1. Sammanfattning

Detta dokument innehåller styrelsens plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad.

2. Syfte och bakgrund

Efter finanskrisen har Kommuninvest medvetet valt att bygga upp organisationens kapitalbas. Förmågan att klara finansiella störningar har därmed förbättrats. Det har varit en naturlig utveckling för oss och övriga aktörer i sektorn efter finanskrisen.

Kommuninvest har under flera år bedrivit ett omfattande påverkansarbete såväl nationellt som i Europeiska Unionen som har syftat till att få till stånd en reglering som är anpassad till vår roll och vårt uppdrag från den svenska kommunsektorn.

Europeiska Parlamentet, Rådet och Kommissionen beslutade ~~har under~~ våren 2019 ~~beslutat~~ om vilka kapitalkrav som ska ställas på verksamheter som finansierar offentliga investeringar, så kallade offentliga utvecklingskreditinstitut (public development credit institutions). Kommuninvest ingår i denna grupp, vilket innebär att bruttosoliditetskravet på EU-nivå och nationell nivå är anpassat till den verksamhet som Kommuninvest bedriver. Anpassningen sker genom att all utlåning undantas i beräkningen av bruttoexponeringsbeloppet.

~~Föreningens styrelse har tidigare uttalat att Kommuninvest ska bygga upp ett kapital som motsvarar 1,50 procent bruttosoliditetsgrad, räknat på samtliga exponeringar inklusive utlåningen. Detta krav tas bort i och med fastställandet av detta dokument samt ändringar i Ägardirektiv.~~ Den nationellt ansvariga myndigheten – Finansinspektionen – har utifrån den fastställda EU-lagstiftningen lagt fast ett kapitalkrav på Kommuninvestkoncernen. Finansinspektionen bedömer att Kommuninvest fortsatt har ett behov av att hålla kapital mot risken för alltför låg bruttosoliditet. Finansinspektionen bedömer att Kommuninvest har ett kapitalbehov motsvarande 1,0 procent i bruttosoliditet.

Dessa riktlinjerna syftar till att visa hur föreningsstyrelsen vill verka för att nödvändig kapitaluppbyggnad ska klaras samt om och när styrelsen i vissa fall ska inhämta stämmans godkännande för viss åtgärd i denna process.

Riktlinjerna kompletterar därigenom den yttre ram för kapitaluppbyggnaden som stadgarna utgör och preciserar vilka nivåer på obligatoriskt insatsbelopp som medlemmarna ansvarar för.

3. Förutsättningar

Planen för kapitaluppbyggnaden redovisas i avsnitt 4. Den bygger på följande viktiga~~re~~ förutsättningar.

- Den bruttosoliditetsgrad[1] som ska uppnås är 1,0 procent. Hela Kommuninvestkoncernen och Kommuninvest i Sverige AB ska klara denna nivå från och med 2021-01-01.

[1] ”kapitalmått” dividerat med ”institutets totala exponeringsmått”.

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

- Planen ska av säkerhetsskäl ange hur Kommuninvest kommer att agera om kravet på bruttosoliditet blir högre än 1,0 procent eller om andra regulativa bestämmelser. ställer krav på högre insatskapital.
- De antaganden om framtida tillgångsvärde som beräkningen av bruttosoliditet bygger på, utgår från koncernens och kreditmarknadsbolagets nu gällande kapitalplan och interna kapitalutvärdering.
- Om den faktiska utvecklingen av Kommuninvests utlåning eller andra delar som ska inräknas i koncernens och kreditmarknadsbolaget totala exponeringsmått förändras så att kapitalet i absoluta tal behöver vara större än vad som anges i avsnitt 4, ska den planerade kapitaluppbyggnaden, efter stämmobeslut, revideras i motsvarande grad.

4. Planen

4.1 Kapitalstorlek och tidpunkter

Kommuninvestkoncernen ska ha ett kapitalmål som säkerställer att såväl interna samt lagstadgade kapitalkrav uppfylls samt att tillräckliga tidsmarginaler finns för medlemmarna att besluta om kapitaltillskott till Koncernen.

Kreditmarknadsbolaget ska ha ett kapitalmål som säkerställer att såväl interna samt lagstadgade kapitalkrav uppfylls. Med beaktande av värdena i nu gällande kapitalplan innebär det att det kapital som minst behövs vid utgången av 20210 är 6,7 ~~7,3~~ miljarder kronor.

4.2 Kapitaliseringsperiod

I stadgarna anges att en kapitaliseringsperiod omfattar fyra år, vilket innebär att föreningsstämman vart fjärde år beslutar om nivån på medlemmarnas insatskapital. I stadgarna anges vidare att föreningsstämman beslutar om en Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad. I Planen ska framgå vilka insatsnivåer som ska gälla under innevarande ~~kommande~~ kapitaliseringsperiod. Utgångspunkten är att stadgarna, i sin utformning fram till 2020-04-16, gäller för krav på kapitalinsats från nuvarande och nya medlemmar fram till och med utgången av år 20240.

För primärkommuner gäller nivån på insatskapital för åren 2021 - 2024 följande:

År 2021	1000 kr/invånare
År 2022	1100 kr/invånare
År 2023	1200 kr/invånare
År 2024	1300 kr/invånare

För regioner gäller nivån på insatskapital för åren 2021 – 2024 följande (stadgarna anger att regionerna ska betala motsvarande en femtedel av nivån för primärkommunerna):

År 2021	200 kr/invånare
År 2022	220 kr/invånare
År 2023	240 kr/invånare
År 2024	260 kr/invånare

4.3 Kapitalsammansättning i föreningen respektive bolaget

Kapitalet i föreningen kan bl.a. bestå av följande delar:

- Medlemsinsatser vid inträde som medlem och därefter inbetalda insatsformer samt insatser som uppkommit genom överföring av vinstmedel till insatserna genom insatsemissioner. Denna del ska utgöra huvuddelen av kapitalet.
- Tidigare överskott som balanserats.

Huvuddelen av kapitalet ska bestå av inbetalda medlemsinsatser och tidigare överskott.

Nuvarande stadgar rörande insatskapitalets storlek~~, möjlighet för medlemmarna att göra särskilda insatser och föreslagen återbetalning av förlagslånet med samtidig möjlighet för medlemmarna att sätta in motsvarande kapital i föreningen~~ tillsammans med beslutad plan för kapitaluppbyggnad är tillräckliga åtgärder rörande kapitalstorleken för att Kommuninvest ska kunna fortsatt bedriva verksamheten utifrån nuvarande uppdrag och med nuvarande affärsmodell.

Kapitalet i kreditmarknadsbolaget kan bl.a. bestå av följande delar:

- Aktiekapital som genom riktade nyemissioner till föreningen ökas med i första hand de medel som inflyter i föreningen som kapitalinsatser från medlemmarna. Aktiekapitaldelen ska utgöra huvuddelen av kapitalet.
- Tidigare överskott som balanserats.
- Andra kapitalinstrument som får räknas som övrigt primärkapital. Tillhandahålls av den ekonomiska föreningen.

4.4~~3~~ Om antagandena om utlåning m.m. ändras

Om den faktiska utvecklingen av Kommuninvests utlåning eller andra delar som ska inräknas i institutets totala exponeringsmått förändras så att kapitalet i absoluta tal behöver vara större än vad som anges i avsnitt 4.1, ska den planerade kapitaluppbyggnaden revideras upp i motsvarande grad.

Minskar det totala exponeringsmåttet under de kommande åren, ska den nu planerade nödvändiga kapitalstorleken normalt ändå inte minskas. Styrelsen kan, enligt § 5.2 i stadgarna, beslutat om lägre nivå på den obligatoriska medlemsinsatsen än den nivå som anges i Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad ett angivet år.

4.4 Om ytterligare former för kapitalisering

Om den ökning av kapitalet som anges i denna plan inte förslår kan följande vägar för anpassning av kapitalets storlek användas:

- Ändring av stadgarna för att ytterligare höja den högsta insatsnivån och ett beslut om att påkalla medlemmarnas inbetalning upp till den nya nivån (se nedan i avsnitt 5.3).
- Reducering av verksamheten för att anpassa tillgångsvolymen till tillgängligt kapital (se nedan i avsnitt 5.3).
- Avveckling av hela verksamheten under ordnade former (se nedan i avsnitt 5.3).

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

5 Riktlinjer och beslutsregler[2]

5.1 Föreningen och kreditmarknadsbolaget

Det är Kommuninvest Eekonomisk förening som ansvarar för att kapitalanskaffningen för uppbyggnaden av kapitalnivån i koncernen och kreditmarknadsbolaget kommer till stånd. De medel som ökar föreningens medlemskapital eller inflyter som kapitalinsatser, används för att förvärva nyemitterade aktier i kreditmarknadsbolaget.

I övrigt regleras kreditmarknadsbolaget genom ägardirektiv som årligen fastställs.

5.2 Uppdrag till föreningsstyrelsen och rapportering till kommande stämmor

Föreningsstyrelsen har ansvaret för att kapitaluppbyggnaden genomförs. Den ska se till att Kommuninvestkoncernen och Kommuninvest i Sverige AB uppfyller den finansiella lagstiftningens minimikrav.

Styrelsen rapporterar i årsredovisningen och i andra former om hur kapitaluppbyggnaden faktiskt framskrider.

Styrelsen upprättar och ajourhåller ~~en~~ Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad~~en~~. Om styrelsen finner skäl att förändra den plan som beskrivs i avsnitt 4 ovan ska information lämnas vid kommande stämmor och i andra former direkt till medlemmarna då styrelsen finner det lämpligt. Styrelsen ska även rapportera om man, enligt § 5.2 i stadgarna, beslutat om lägre nivå på den obligatoriska medlemsinsatsen än den nivå som anges i Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad ett angivet år.

5.3 Beslut som ska fattas av stämman

När det gäller kapitaluppbyggnaden ska föreningsstämman (ordinarie och eventuell extrastämma):

- Fatta alla de beslut som ankommer på stämman enligt lagen om ekonomisk förening samt gällande stadgar. Det betyder exempelvis:
  - Fastställa nya stadgar och eventuella ändringar av dessa.
  - Besluta om kapitalinbetalning enligt stadgarnas avsnitt 5.7 ”insats för föreningens regelefterlevnad”.
  - Godkänna Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad.

- På styrelsens förslag besluta om
  - Kapitalinsatser ska få utges till andra än medlemmarna och de företag som får låna av Kommuninvest, svenska kommuner eller regioner som ännu inte blivit medlemmar samt Sveriges Kommuner och Regioner.
  - Verksamheten långsiktigt ska reduceras eller avvecklas på grund av att föreningen eller koncernen inte kan (eller önskar) klara lagstadgade krav på kapital.

[2] Riktlinjer och beslutsregler i avsnitt 5 har fastställts av ordinarie föreningsstämmorna 2015 till 2020.

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Övriga beslut rörande kapitaluppbyggnaden fattas av föreningens styrelse eller av den/dem som styrelsen uppdragit till att fatta beslut i viss fråga.

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 3

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Ägardirektiv år 2021 för Kommuninvest i Sverige AB

Bakgrund
Enligt stadgarna för Kommuninvest Ekonomisk förening ska föreningsstyrelsen varje år utarbeta förslag till ägardirektiv för Kommuninvest i Sverige AB, att fastställas av stämman.

I bilaga 3 redovisas Ägardirektiv 2021. I bilagan framgår förändringar i förhållande till Ägardirektiv 2020 och är markerade med röd text.

Föreningsstyrelsen behandlade förslaget till nytt ägardirektiv 2021-03-11. Styrelsen i Kommuninvest i Sverige AB har haft möjligheter att lämna synpunkter på ägardirektivet till föreningsstyrelsen.

Förslag till beslut
Styrelsen förslår att stämman beslutar

att fastställa förslaget till ägardirektiv för Kommuninvest i Sverige AB samt

att uppdra till föreningens representant att vid den ordinarie årsstämman i Kommuninvest i Sverige AB besluta att det fastställda ägardirektivet ska tillämpas i bolaget.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm
Ordförande

Ulf Bengtsson
Styrelsens sekreterare

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 3

Ägardirektiv för Kommuninvest i Sverige AB

Detta direktiv har fastställts på Kommuninvests stämmor den 15 april 2021 ~~16 april 2020~~.

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Ägardirektiv för Kommuninvest i Sverige AB

1. Inledning

I detta ägardirektiv formuleras ramarna för den verksamhet som Kommuninvest ~~e~~Ekonomisk förening – nedan kallad ”Föreningen” uppdragit åt styrelsen i sitt helägda dotterbolag Kommuninvest i Sverige AB – nedan kallat ”Bolaget” att ansvara för.

Föreningens styrelse ansvarar för att ett förslag till ägardirektiv utarbetas varje år. Som ett led i beredningen av direktivförslaget ges bolagets styrelse tillfälle att yttra sig över förslaget.

Förslaget presenteras och diskuteras vid de årliga medlemssamråden och föreläggs - efter föreningsstyrelsens slutbearbetning - föreningsstämman som fastställer det och uppdrar till föreningens representant vid den ordinarie årsstämman i Bolaget att besluta att det fastställda direktivet ska tillämpas i bolaget.

Direktivet omfattar även den verksamhet som Bolaget bedriver inom ramen för företag som Bolaget kontrollerar.

Utöver den reglering som ägardirektivet utgör, finns en rad lagar, förordningar m.m. som riksdagen eller olika myndigheter fastställt för finansiell verksamhet och som Bolaget har att verka inom. Direktivets riktlinjer avser att reglera vissa områden där samhället inte tillhandahåller handlingsregler eller att - inom ramen för externa normer - precisera hur verksamheten i Kommuninvest ska ordnas. Referenser till de externa reglerna görs endast undantagsvis för att förenkla direktivtexten eller för att definiera begrepp.

2. Uppdrag

Kommuninvests roll som samhällsnyttig kommungäld beskrivs i den av Föreningen fastställda[1] visionen och verksamhetsidén. Bolaget ska inom koncernen verka för att visionen och verksamhetsidén förverkligas.

Bolaget ska regelbundet låta utvärdera hur nöjda kunderna är med verksamheten.

Bolaget ska beakta ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i hela sin verksamhet, både vad gäller direkt och indirekt påverkan. I detta ingår att beakta de Globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030) samt att erbjuda tjänster och produkter som möter medlemmars och kunders behov i detta avseende.

---

[1] Föreningsstämman 2013-04-18 fastställde en gemensam vision och verksamhetsidé för föreningen och föreningens företag.

3. Bolagets service till föreningen

Bolaget ska tillhandahålla Föreningen följande tjänster:

~~- sekreterarfunktion,~~
- stöd till föreningens sekreterare
- framtagande av beslutsunderlag,
- medlemsrekrytering, beredning av ansökningar och uppföljning i medlemsfrågor,
- ekonomisk redovisning och administration i övrigt,
- handha föreningens likvida medel[2], motta betalningar för föreningens räkning och ombesörja att de utbetalningar som beordras av föreningen verkställs,
- bereda föreningsstyrelsens ställningstaganden i arbetet med att förbättra de allmänna villkoren för den kommunala sektorns finansieringsverksamhet,
- produktion av medlemstidningen Dialog och koordinering och arrangerande av föreningens evenemang,
- utarbeta, upprätthålla och uppdatera en plan för återhämtning av koncernens/ företagsgruppens finansiella ställning efter det att en tänkt kraftig försämring inträffat,
- ha kontroll över och ansvara för att såväl Bolaget som Föreningen uppfyller kraven i direktiven avseende GDPR,
- personella resurser för framtagande av underlag, statistisk bearbetning, spridning av resultat och andra nödvändiga åtgärder för att föreningen ska klara de kunskapsområden som beskrivs i avsnitt 10.3.1.

4. Ekonomiskt resultat

Bolagets operativa resultat ska vara positivt.

Bolagets operativa resultat ska täcka föreningens verksamhetskostnad i den mån föreningens egna intäkter inte förslår samt ge möjlighet till förräntning av medlemmarnas insatskapital.

Det resultatkrav som anges ovan ska i allt väsentligt uppnås genom en tillräcklig marginal i den ordinarie utlåningsverksamheten samt genom god kostnadskontroll.

5. Kapitalkrav

Föreningen har huvudansvaret för kapitaluppbyggnaden i koncernen och att såväl interna som lagstadgade kapitalkrav kan uppnås.

Bolaget ska ha ett kapitalmål som säkerställer att såväl interna samt lagstadgade kapitalkrav uppfylls.

---

[2] I avräkning på bolagets konton eller placerat i sådana instrument och volymer som är tillåtna för bolaget.

6. Kreditgivning

6.1 Förmåga att försörja sektorn med krediter

Bolaget ska söka säkerställa att medlemmarnas behov av finansiering kan tillgodoses. Bolagets likviditetsreserver ska anpassas till detta. I avsnitt 7 anges en miniminivå för likviditeten.

6.2 Kreditprövning vid utlåning

Utgångspunkten är att Bolaget ska bevilja medlemmarna och deras företag deras normala behov av krediter.

Kreditgivningen ska ske inom ramen för den kommunala kompetensen. Låneändamål som beslutats av fullmäktigeförsamling ska anses vara kompetensenlig och sund.

Utlåning ska ske inom ramen för en av bolaget fastställd koncernlimit. Den ska omfatta medlemmen och de företag som kontrolleras och garanteras av medlemmen.

Bolaget ska ha en modell för analys av medlemmarnas och företagens finansiella situation och en policy för kreditgivning. De ska baseras på grundprincipen att en exponering mot en svensk kommun ges samma riskvikt som en exponering mot svenska staten.

Modellen och policyn ska baseras på de riktlinjer som beskrivs i bilaga till detta direktiv. När Bolagets styrelse beslutar om ändringar i modellen eller policyn ska detta rapporteras i enlighet med avsnitt 11.

6.3 Villkor i utlåningsverksamheten

Utgångspunkten är att bolaget vid varje tidpunkt ska erbjuda kunderna lån till likvärdiga villkor. Prissättningen får, ~~dock får prissättningen~~ differentieras när så är motiverat ur marknadssynpunkt samt om utlåningen avser ~~, medlemmens bidrag till föreningens kapitalisering, avser utlåning för~~ tydligt definierade hållbara ändamål eller beror på skillnader i bolagets kostnader för olika lån.

7. Risker

7.1 Grundläggande syn på risk

Bolaget får inte bedriva sådana verksamheter som innebär att risknivån överstiger vad som hade varit tillåtet risktagande för en medlem enligt kommunallagen.

Bolagets risker ska vara små och får inte i något fall vara större än nödvändigt för att uppnå syftet med verksamheten och tillämpningen av dessa ägardirektiv. Den totala risknivån får inte äventyra Bolagets finansiella situation.

7.2 Total risknivå i Bolaget

I den IKLU-rapport (Intern kapital-och likviditetsutvärdering) som fastställs av Föreningen för Kommuninvestkoncernen och därefter prövats av Finansinspektionen,

anges en beräknad total risknivå för vart och ett av åren under den aktuella planperioden.

Verksamhetsförändringar som innebär en väsentlig ökning av Bolagets kapital- eller likviditetsbehov och som inte omfattas av den senaste IKLU-rapporten får ej genomföras inom Bolaget utan föreningsstyrelsens godkännande.

Befaras kapital- eller likviditetsbehovet öka på grund av ändrad lagstiftning eller annan orsak som Bolaget inte råder över, ska detta rapporteras i enlighet med avsnitt 11.

7.3 Specifikt om enskilda riskområden

7.3.1 Kreditrisk

Bolaget ska ha en modell för analys av motparter. Bolagets styrelse ska fastställa vilka motparter som är tillåtna att ingå avtal med och vilka limiter som ska gälla för dessa.

Ändras kreditrisken för en befintlig motpart, så att den inte längre är godkänd för nya avtal, ska rapportering ske enligt avsnitt 11.

7.3.2 Likviditetsrisk

Bolagets styrelse ska årligen pröva och fastställa hur stor likviditet som erfordras i verksamheten. Bolaget ska ha en likviditetsberedskap som gör det möjligt att tillgodose medlemmarnas behov av finansiering, även under perioder av likviditetspåverkande stress.

8. Riktlinjer för löner och ersättningar

8.1 Löner

Bolaget ska ha en dokumenterad lönepolicy omfattande alla anställda i Bolaget, förutom VD, vice VD och övriga medlemmar i verkställande ledningen. Bolaget ska tillämpa marknadsmässiga löner, dock inte vara löneledande.

Löneersättningen ska bestå av fast lön och ha sin grund i utförda prestationer med beaktande av verksamhetens utveckling och finansiella mål.

8.2 Riktlinjer för ersättning till verkställande direktören m.fl.

Bolagets styrelse ska inom ramen för ”Riktlinjer för ersättning och andra anställnings-villkor för VD, vice VD och övriga medlemmar i verkställande ledningen” som framgår av bilaga till detta direktiv, besluta om ersättningar och övriga anställningsvillkor för dessa befattningshavare.

Vad gäller anställning och entledigande av VD och vice VD ska Bolagets styrelse samråda med Föreningens styrelse innan Bolaget beslutar i ärendet.

9. Etiska riktlinjer

9.1 Hållbarhet

Bolaget ska bidra till en hållbar utveckling av samhället genom att minska den egna miljöbelastningen. Ambitionen gäller både direkt miljöbelastning från den egna verksamheten och indirekt miljöbelastning vid finansiering, placering och kreditgivning. Utgångspunkten för miljöarbetet är dels de Globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030) dels FN:s miljöprogram för finansiella institutioner[3].

9.2 Representation mm

Bolaget ska följa Kommuninvests Policy för representation som fastställts av föreningsstyrelsen.

Vid extern representation ska Bolaget agera i enlighet med den praxis som gäller på den aktuella marknaden eller i det aktuella landet.

Vad gäller intern representation ska Bolaget följa de regler och värderingar som gäller för kommunal representation samt ovan angivna policy.

Kostnader för resor, hotellvistelser m.m. ska präglas av måttfullhet och Bolaget ska välja de alternativ som är ändamålsenliga och förenliga med Kommuninvests ställning och anseende.

10. Övriga direktiv

10.1 Kod för bolagsstyrning etc.

Svensk kod för bolagsstyrning omfattar inte Bolaget. Särarten bedöms vara sådan att Koden och Principer för styrning av kommun och regionägda bolag inte heller ska tillämpas.

10.2 Ansvarsförsäkring i Bolaget m.fl. företag

Bolaget ska teckna och vidmakthålla en styrelse- och VD-ansvarsförsäkring som omfattar styrelseledamöter och vd i Bolaget, Föreningen, Kommuninvest fastighets AB samt i förekommande fall andra företag som kontrolleras av någon av de uppräknade enheterna. Försäkringsskyddet för angivna företag ska lägst uppgå till lägst 300 miljoner kronor.

10.3 Kunskap om finansieringsfrågor och utveckling av produkter och tjänster

10.3.1 *Kunskap om kommunala finansieringsfrågor*

Föreningen ansvarar för att regelbundet följa upp kommunsektorns investeringar, låneskuld och skuldförvaltning och ombesörja att kunskapen sprids till sektorns företrädare samt andra intressenter. Föreningen ska även samverka med akademiska

[3] United Nations Environment Program Finance Initiative.

institutioner för att bidra till att bredda och fördjupa den akademiska forskningen rörande kommunala finansieringsfrågor.

10.3.2 *Utveckling av produkter och tjänster*
Bolaget äger självt besluta om inriktning och omfattning på produkt och tjänste-utveckling. För det fall Föreningen önskar initiera visst utvecklingsarbete anges detta i direktivet.

10.4 Särskilda uppdrag m.m. för visst år
Inget särskilt uppdrag för 2021~~0~~.

10.5 Arkivmyndighet
Alla kommunägda företag ska ha en arkivmyndighet. Arkivmyndighet för Bolaget är den medlem i föreningen som medlemskommunerna och medlemsregionerna överenskommit genom beslut på föreningsstämma.

10.6 Ägardirektiv för dotterföretag mm
Bedriver Bolaget verksamhet inom ramen för företag som Bolaget självt kontrollerar ska Bolaget tillse att ägardirektiv upprättas och fastställs för detta företag.

11. Rapportering
Bolagets styrelse rapporterar till Föreningens styrelse om väsentliga händelser i verksamheten samt om hur risker och ekonomi utvecklas.

Rapporteringen ska minst ha det innehåll och den periodicitet som Föreningens styrelse fastställer i en Rapportplan.

12. Internrevision
Det ska finnas en internrevisionsfunktion för Föreningen och Bolaget. Föreningen beslutar om vilken gemensam konsult som ska väljas. Respektive styrelse beslutar självständigt om revisionsplanering och andra uppdrag till internrevisor samt om utformning av rapportering och arbetsformer i övrig inom respektive företag. Kostnaderna för internrevisionsinsatserna i fördelas mellan företagen baserat på det nedlagda arbetet.

13. Särskild beslutsordning i vissa fall
Uppkommer fråga om att göra avsteg från dessa direktiv, förändra ägandet i eller bilda/ avveckla dotterbolag eller intressebolag eller om Bolaget överväger att föra ut någon väsentlig del av verksamheten, eller lämna uppdrag att utföra sådan verksamhet, till annan utom Bolaget, ska samråd först ske med Föreningens styrelse som kan besluta att frågan ska hänskjutas för beslut till stämma i Bolaget.

Bilaga till ägardirektiv

Riktlinjer för analysmodell och policy för kreditgivning

Grundläggande synsätt

Analysmodellen och policyn för kreditgivning ska baseras på grundprincipen att en exponering mot en svensk kommun ges samma riskvikt som en exponering mot svenska staten.

Svenska kommuner upprätthåller av tradition principen om att vara en ansvarstagande ägare. Kommunägda företag som drabbats av tillfälliga ekonomiska problem eller som drivits inom områden som inte kan finansieras med försäljningsintäkter, erhåller regelmässigt löpande driftbidrag eller kapitaltillskott av olika slag. Vid Bolagets limitsättning för kommunkoncernen företag ska detta tillmätas stor betydelse i kombination med att kommuners egna goda kreditvärdighet som via borgensåtagande för de egna företagens lån överförs till företagen. Kreditrisken vid utlåning till ett kommunägt företag ska därför anses vara mycket låg.

Analysmodellen ska vila både på kvantitativa och kvalitativa grunder

Det finns inte någon enkel modell som alltid kan användas för att bedöma en medlem och gränserna för kreditgivningen till en medlem. Analysmodellen måste vila både på kvantitativa och kvalitativa grunder, där sedvanliga ekonomiska mått, kompletteras med annan information om kommunen och dess ledning för bästa möjliga helhetsbedömning,

Likabehandling och transparens

Kreditgivningen och limitsättningen ska bygga på en metod som är tydlig och transparant så att den garanterar likabehandling av medlemmarna.

Prövning av låneändamål, kompetensenlighet och sundhet

Utlåning till kommun eller kommunägt bolag ska anses kompetensenlig och sund om en medlems fullmäktigeförsamling

- godkänt låneändamålet när kommunen är låntagare
- godkänt ändamålet med borgen till eget företag som är låntagare,
- i enlighet med kommunallagen beretts tillfälle att ta ställning till bolags beslut av betydelse/vikt och som innebär att upplåning ska ske.

När Bolaget prövar om medlems företag kan kreditgodkännas, ska kommunallagens föreskrift om att fullmäktige ska fastställa att det kommunala ändamålet anses uppfyllt om fullmäktige fastställt bolagsordningens ändamål. Övrig prövning av rubricerade aspekter som kan behövas, sker enligt relevant lagstiftning eller myndighets föreskrift.

Utlåningslimiter och prövning av kredit
Styrelsen ska fastställa en utlåningslimit för varje kommunkoncern bestående av kommunen och dess företag.

Varje koncernlimit ska baseras på en normallimit som kan ökas eller minskas genom särskilt beslut. Beslut som innebär avsteg från normallimiten ska föregås av en särskild utredning. Metoden för särskilda utredningar ska läggas fast i en analysmodell.

Innan Bolaget beslutar att bevilja en kredit ska det enligt lag pröva kreditrisken.

Vid utlåning till en kommun prövas frågan om kreditrisk vid fastställandet av limit för kommunkoncernen, inte för varje enskild kredit. Utrymmet för kreditgivning avräknas från limiten då kredit beviljas. Utlåning till kommun sker utan säkerhet.

Vid utlåning till ett kommunägt företag prövas frågan om kreditrisk vid fastställandet av limit för kommunkoncernen, inte för varje enskild kredit. Utrymmet för kreditgivning avräknas från limiten då kredit beviljas. Utlåning till företag får endast ske mot borgen från ägarkommunen.

Kostnaden för ökad övervakning av medlemmar med ekonomiska problem etc.
Föranleder en medlems eller medlemmens företags ekonomiska utveckling att Bolaget beslutat om särskilda åtgärder för att följa upp eller stödja medlemmen i en fördjupad dialog, ska kostnaden för Bolagets åtgärder bäras av den berörda medlemmen.

Bilaga till ägardirektiv

Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för VD, vice VD och övriga medlemmar i verkställande ledningen

Dessa riktlinjer avser ersättning och andra anställningsvillkor för verkställande direktören (VD) och vice verkställande direktören (VVD) och övriga medlemmar i verkställande ledningen för Kommuninvest i Sverige AB, nedan kallat bolaget.

Dessa riktlinjer gäller för anställningsavtal som ingås efter det att riktlinjerna godkänts av årsstämman och för ändringar i befintliga avtal som görs därefter.

Principer för ersättningar och andra anställningsvillkor

Grundprincipen är att ersättningar och andra anställningsvillkor ska vara marknadsmässiga, bestå av enbart fast lön och baseras på den anställdes prestationer. I årsredovisningen ska anges totala ersättningar och förmåner.

Villkoren för ickemonetära förmåner, pension, uppsägning och avgångsvederlag

Medlemmarna i verkställande ledningen har rätt till sedvanliga ickemonetära förmåner och företagshälsovård i enlighet med bolagets policy.

VD har även rätt till förmånsbil.

Bolaget åtar sig att betala en premiebestämd pensionsförsäkringslösning för VD motsvarande 30 % av lönesumman. Övriga följer ITP-plan.

För VD och VVD är uppsägningstiden från bolagets sida sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida är VD och VVD berättigade till ett avgångsvederlag motsvarande 18 månader. Avgångsvederlag utgår inte om uppsägningen grundar sig på brott eller försummelse i tjänsteutövningen. Bolaget äger rätt att avräkna inkomster av tjänst jämte andra beräkningsbara förmåner som VD eller VVD uppbär från annan anställning eller näringsverksamhet under den tjugofyramånadersperiod som följer efter uppsägningen. Vid uppsägning från individens sida är uppsägningstiden sex månader.

För övriga medlemmar i verkställande ledning gäller reglerna om uppsägning i vid varje tid gällande kollektivavtal.

Styrelsens beslutsfattande om lön och andra anställningsvillkor

Bolagets styrelse ska besluta om lön och övriga villkor för VD, VVD och övriga medlemmar i verkställande ledningen.

Bilaga 4

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport

Bakgrund
Styrelsens förslag till årsredovisning för Kommuninvest Ekonomisk förening och Kommuninvestkoncernen för år 2020 bifogas.

Av bilagan framgår även revisionsberättelsen på sidorna 105 - 107 och lekmannarevisorernas granskningsrapport på sidan 108.

Årsredovisningen distribueras i pappersform till medlemmarna tillsammans med övriga stämmohandlingar och finns tillgänglig för nedladdning från www.kommuninvest.se.

Separata tryckta exemplar av årsredovisningen utdelas sedan 2013 inte längre i anslutning till stämman.

Föreningens styrelse behandlade förslaget till årsredovisning 2021-03-11.

Förslag till beslut rörande årsredovisningen
Styrelsen föreslår att föreningsstämman beslutar

att fastställa resultaträkningen och balansräkningen för 2020 för föreningen och koncernen, samt

att fastställa styrelsens förslag till vinstdisposition i föreningen.

Revisionsberättelse och granskningsrapport
Vi hänvisar till revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport. Av revisionsberättelsen framgår revisorns uttalanden om föreslagen vinstdisposition samt frågan om ansvarsfrihet.

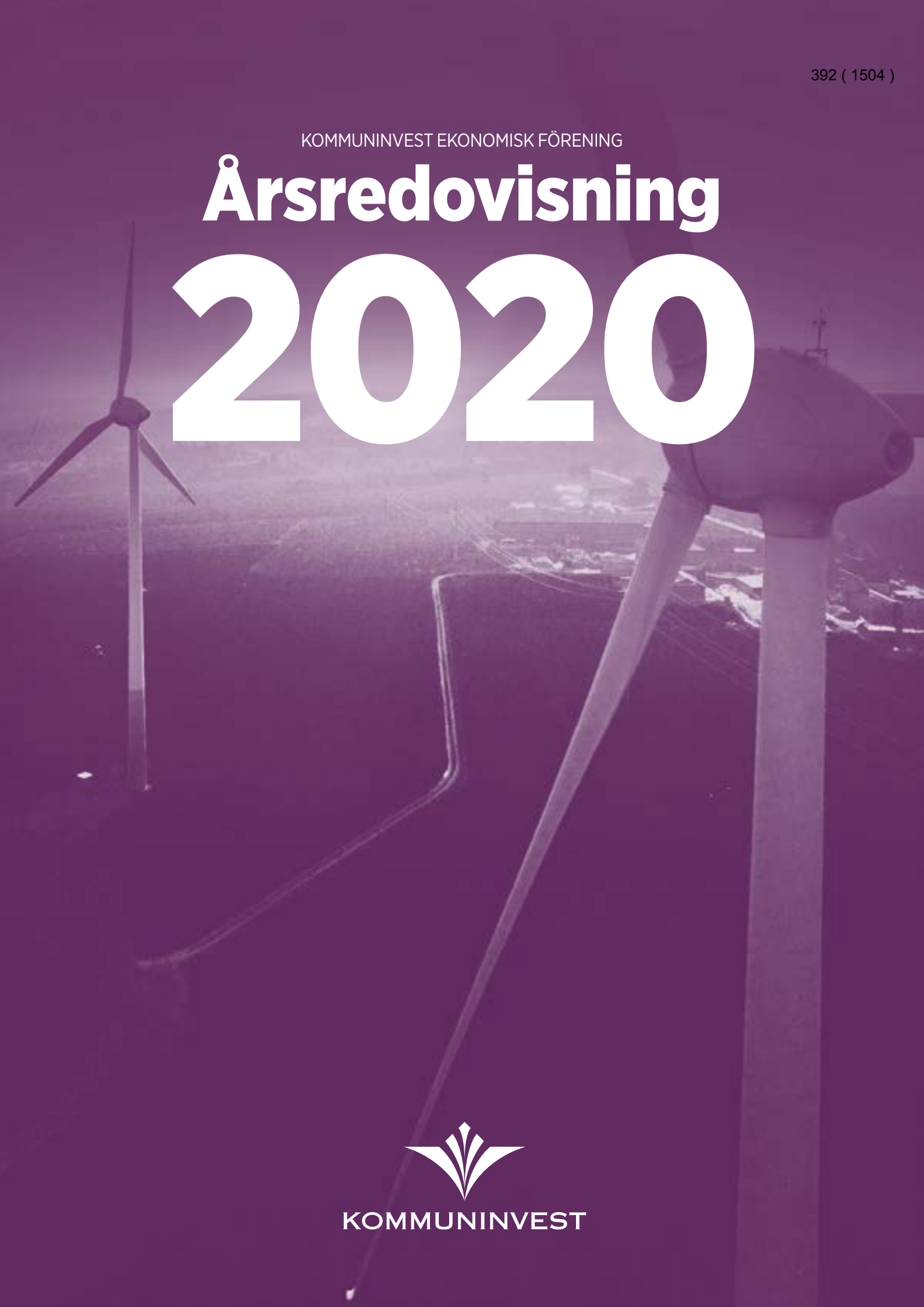
KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm	Tomas Werngren
Ordförande	Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Årsredovisning 2020

KOMMUNINVEST

INLEDNING

Kommuninvest i korthet ... 3
Ordförande har ordet ... 8
VD har ordet ... 10
Vårt uppdrag ... 12

HÅLLBARHETSRAPPORT

Hållbarhetsarbetets inriktning ... 14
Hållbar finansiering ... 16
Ansvarsfull verksamhet ... 20
Hållbar organisation ... 22
Hållbarhetsindikatorer ... 24
Revisorns yttrande ... 26

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelse – Moderföreningen ... 28
Förslag till vinstdisposition ... 29
Styrning och kontroll ... 30
Forskning och utbildning ... 35
Samverkan i utveckling ... 36
Verksamhetsinriktning ... 37
Kommunal lånefinansiering ... 38
Utlåning ... 39
Upplåning ... 40
Likviditetsförvaltning ... 41
Organisation och medarbetare ... 42
Finansiell ställning ... 43
Risk- och kapitalhantering ... 44

FINANSIELLA RAPPORTER

Innehållsförteckning Finansiella rapporter ... 50
Resultaträkning och Rapport över totalresultat – Koncernen ... 51
Balansräkning – Koncernen ... 53
Redogörelse för förändringar i eget kapital – Koncernen ... 55
Kassaflödesanalys – Koncernen ... 57
Resultaträkning och Rapport över totalresultat – Moderföreningen ... 58
Balansräkning – Moderföreningen ... 59
Redogörelse för förändringar i eget kapital – Moderföreningen ... 60
Kassaflödesanalys – Moderföreningen ... 61
Noter ... 62
Fem år i sammandrag ... 102
Alternativa nyckeltal – Koncernen ... 103
Underskrifter ... 104

Revisionsberättelse ... 105
Granskningsrapport ... 108
Medlemsförteckning ... 109

Årsredovisning för Kommuninvest Ekonomisk förening. Med ”Kommuninvest” eller ”Koncernen” avses Kommuninvestkoncernen bestående av medlemsorganisationen Kommuninvest Ekonomisk förening (Föreningen), kreditmarknadskoncernen Kommuninvest i Sverige AB (Bolaget) och Kommuninvest Fastighets AB. Årsredovisningen för Kommuninvest i Sverige AB (publ) finns på kommuninvest.se

Tillsammans för bättre villkor

Kommuninvests roll är att erbjuda trygg och kostnadseffektiv finansiering till sina medlemmar och kunder – svenska kommuner, regioner, kommunala bolag och andra kommunala aktörer.

278 +14

Kommuninvest ägs av 278 kommuner och 14 regioner.

Organisation med tydlig rollfördelning

Kommuninvest består av två delar. Kommuninvest Ekonomisk förening (Föreningen) och kreditmarknadsbolaget Kommuninvest i Sverige AB (Bolaget).

Kommuninvest Ekonomisk förening

Administrerar medlemskap och solidarisk borgen.

Styrelsen består av politiker från kommuner och regioner.

Kommuninvest i Sverige AB

Bedriver den finansiella verksamheten med upplåning, likviditetsförvaltning och utlåning.

Styrelsen består av personer med kompetens inom bland annat offentlig förvaltning, kapitalmarknad och affärsutveckling.

Gröna lån

Gröna lån introducerades 2015 för finansiering av miljö- och klimatrelaterade investeringar. Sedan lanseringen har volymen Gröna lån ökat till 75 miljarder kronor.

Kommuninvest har högsta möjliga kreditbetyg, AAA/Aaa, och stabila utsikter.

Vår vision

Kommuninvest ska vara världens bästa organisation för kommunal finansförvaltning. Vi finansierar de svenska lokala och regionala sektorernas utveckling och investeringar för ett gott och hållbart samhälle.

Grundidé

Tillsammans lånar kommuner och regioner tryggare och billigare än var och en för sig. Tillsammans kan kommunsektorn också öka sin kompetens inom finansförvaltning.

Start 1986

Sedan starten 1986 har Kommuninvest bidragit till att sänka kommunsektorns upplåningskostnader med mångmiljardbelopp. Det har i slutänden gynnat medborgarna som fått ta del av en förbättrad samhällsservice på både lokal och regional nivå.

443 Mdkr

Utlåningen till medlemmarna uppgick till 443 mdkr vid utgången av 2020.

Coronapandemin

Kommuninvest har under 2020 hanterat coronapandemin och dess konsekvenser utan några väsentliga problem. Tillgången till kapitalmarknaden har genomgående varit god. Likviditets- och kapitalsituationen har varit stark. Det digitala arbetssätt som helt eller delvis tillämpats har fungerat bra. Även om utvecklingen framöver skulle förvärras kan detta arbetssätt upprätthållas.

Coronapandemin har under året satt en hård och tydlig prägel på hela den globala utvecklingen. För att under våren mota den första vågen av smittspridning infördes strikta regler och restriktioner. Detta gav kraftiga BNP-fall och stigande arbetslöshet. Under sommar och tidig höst växte det fram en relativt stark ekonomisk återhämtning. Den bromsades dock upp när en andra våg av smittspridning, som möttes med nödvändiga motåtgärder, fick fäste från oktober och framåt. Massvaccinering inleds i många länder under slutet av 2020 och inledningen av 2021. Mycket talar för att detta successivt kommer att leda till att smittspridningen begränsas och att återhämtningen tar fart igen.

Från början av mars skapade osäkerheten kring pandemin stor turbulens på de finansiella marknaderna. Börskurserna föll och räntorna steg. Turbulensen varade under mars och april, varefter marknaderna fungerat mer normalt. Sedan mitten av april har de flesta av världens börsindex stigit markant. Flera viktiga styrräntor har återvänt till ungefär de nivåer som noterades innan pandemin. Under hösten har marknadsutvecklingen varit relativt normal.

Regeringar och centralbanker har vidtagit kraftfulla åtgärder för att begränsa de negativa effekterna. I Kommuninvests strategiska upplåningsmarknader – USD, EUR och SEK – har Federal Reserve, ECB och Riksbanken drivit en mycket aktiv penningpolitik som bl a inkluderat omfattande obligationsköp. Inom finanspolitiken har stora insatser gjorts i USA, EU och Sverige.

Kommuninvest har hanterat coronapandemin och dess konsekvenser utan några väsentliga problem. Verksamheten har i alla sina delar fungerat väl under året.

Organisationen försattes 18 mars i höjd beredskap. Denna nivå, som bl a inneburit ökad mötes- och internrapporteringsfrekvens, gällde alltjämt vid årets slut. Samtidigt övergick verksamheten till att i princip bli helt digital. Föreningsstämman i april genomfördes i digitalt format. Webbinarier blev en central del av kommunikationen. I september och oktober, när smittspridningen var lägre, påbörjades en återgång till arbete från kontoret. Den sattes på paus när den andra vågen av smittspridning slog in. Även med det digitala arbetssättet har verksamheten drivits framåt med full kapacitet.

Utlåningsvolymerna steg snabbt i början av mars. I den då stressade marknadssituationen blev trycket från kommuner och regioner stort, med ökande efterfrågan på nya lån och omsättning av lån. Vissa ökade sin upplåning från Kommuninvest för att de inte kunde låna själva till rimliga priser. Andra valde att inom ramen för sin likviditetsplanering se över och utöka upplåningen. Mot slutet av april började volymerna röra sig tillbaka mot normala nivåer. Sedan andra hälften av maj har normalitet präglat utlåningen till Kommuninvests kunder.

I upplåningen har Kommuninvest genomgående haft god tillgång till kapitalmarknaden. Under den värsta turbulensen föll valet på att enbart emittera i den svenska marknaden, eftersom prisskillnaden mellan

Sammantaget är Kommuninvest mycket väl rustat för att möta den fortsatta coronautvecklingen. Även om läget förvärras ska stabiliteten kunna upprätthållas.

marknaderna var ovanligt stor. I slutet av april återvände Kommuninvest till USD-marknaden. Under året har fem emissioner genomförts under USD-programmet. Den första upplåningsprognosen för 2020 var 140–160 miljarder kr. Den reviderades upp i april, givet de stora utlåningsvolymerna, och reviderades sedan ner både i juni och oktober för ett reflektera en sänkt utlåningstakt. Den totala upplåningen för året blev 131 miljarder kr.

Detta bidrog i sin tur till den stora post för negativa orealiserade marknadsvärdesförändringar som belastar årets rörelseresultat.

I valutamarknaden stärktes den svenska kronan från maj och framåt gentemot den amerikanska dollarn. Detta innebar att ingående orealiserade vinster från valutaswappar, som Kommuninvest använder för att säkra valutariskerna i USD-finansieringen, minskade när kontrakten närmade sig förfall.

I två steg, 16 mars och 27 april, etablerade Kommuninvest ett nytt emissionsförfarande där upplåningen i den svenska marknaden sker genom veckovisa auktioner. Ett delsyfte var att skapa förutsättningar för Riksbanken att i QE-program köpa Kommuninvest-obligationer. Men huvudsyftet var att genom ökad transparens förbättra marknadens funktionssätt. Förändringen har mottagits positivt av Kommuninvests investerare i den svenska marknaden.

I likviditetshanteringen har Kommuninvest under året inte behövt utnyttja några reserver. Grundkravet i lagstiftningen benämns ”LCR 30”. Kommuninvest har en egen kravnivå, ”LCR 90”, som går ut på att ha medel för att klara minst 90 dagar i en extremt stressad marknadssituation. Denna nivå har upprätthållits utan några svårigheter.

Även kapitalsituationen är stark. I april antog föreningsstämman en plan för stegvis kapitaluppbyggnad till 2024. Såväl interna som lagstadgade kapitalkrav ska hela tiden uppfyllas med god marginal. Detta ger en kapitalsituation som gott och väl, även i ljuset av coronapandemin, bör räcka för de scenarier som kan komma att realiseras. Vid årsskiftet pågick en nyemission, där Föreningen köper aktier i Bolaget, som omgående förbättrar kapitalsituationen.

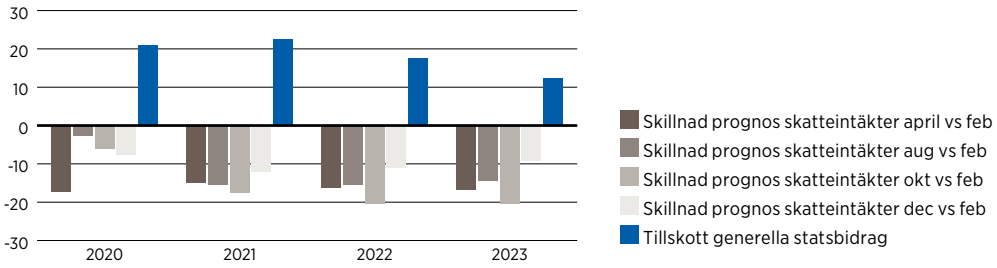
Ett problem som kom med pandemin var att många kommuner var för små för att kunna köpa in skyddsutrustning till acceptabla priser. Därför uppdrog SKR, länsstyrelsernas samordningskansli, Region Stockholm, Region Skåne, Västra Götalandsregionen, Stockholms stad, Göteborgs stad, Malmö stad och Uppsala kommun i början av april åt SKL Kommentus Inköpscentral (SKI) att för kommunernas räkning göra gemensamma inköp i stor skala. För att realisera detta skapade Kommuninvest en möjlighet att låna räntefritt upp till 500 mnkr. Stockholms stad, Göteborgs stad, Malmö stad och Uppsala kommun gick in som borgensmän för detta lån. Lånet ligger egentligen utanför ramen för Kommuninvests affärsmodell, men bedömdes vara en rimlig insats att bidra med i ett kritiskt skede. SKI utnyttjade inte denna lånemöjlighet under 2020.

För att stärka analysen av hur coronapandemin påverkar kommuner och regioner inrättade Kommuninvest i juni den oberoende expertgruppen ”Välfärdsekonomerna”. Gruppen har under hösten producerat två rapporter som har breddat Kommuninvests kunskapsbas och mottagits väl i kommuner och regioner.

Sammantaget är Kommuninvest mycket väl rustat för att möta den fortsatta coronautvecklingen. Även om läget förvärras ska stabiliteten kunna upprätthållas.

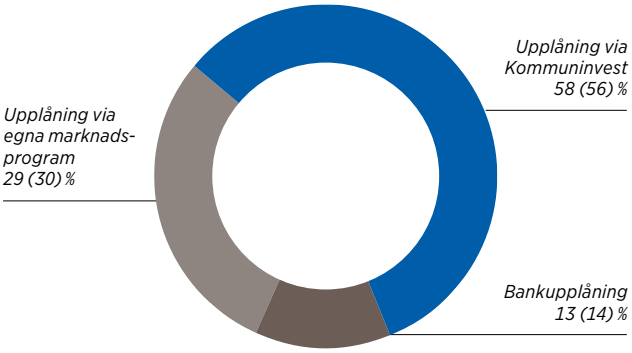
Effekter av coronapandemin på kommunsektorns ekonomi

Förändringar i statsbidrag och prognostiserad skatteintäkt (mot februari)

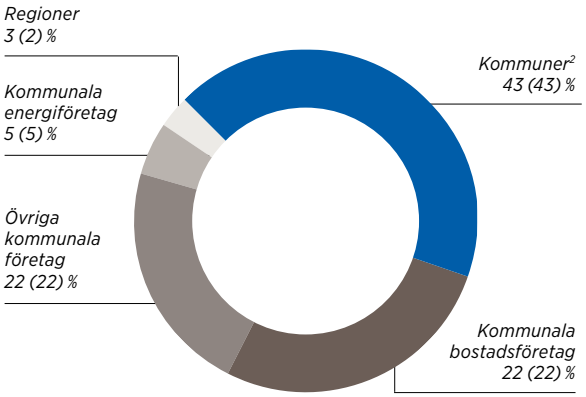
De blå staplarna visar summan av de generella statsbidrag som vid årsslutet hade tillkommit sedan februari 2020. De resterande staplarna visar hur det prognostiserade skatteunderlaget vid fyra prognostillfällen försämrats i jämförelse med den prognos som gjordes i februari 2020. Nettoeffekterna sedan februari 2020, som reflekterar förändringarna under pandemin, var vid slutet av året positiva för hela perioden fram t o m 2023 (plus i blå stapeln är större än minus i ljusgrå stapeln). Regeringens tillskott är alltså hela vägen större än de summor som kommuner och regioner tappar genom försämringen i den prognostiserade skatteunderlagsutvecklingen.

MARKNADSANDELAR, KOMMUNAL LÅNEFINANSIERING[1]

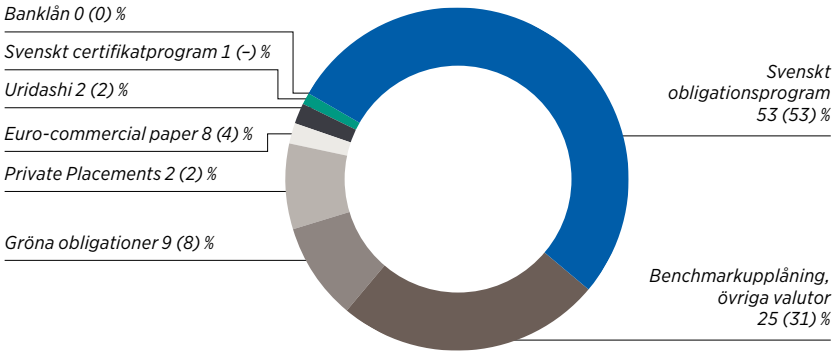
1) Prognos avseende utestående upplåning (siffror inom parentes avser faktisk utestående upplåning i enlighet med medlemmarnas egna årsredovisningar per 2019-12-31)

UTLÅNINGSPORTFÖLJ PER LÅNTAGARKATEGORI

2) Delar av utlåningen till kommuner vidareutlånas till kommunala bolag via kommunala internbanker.

UPPLÅNINGSPORTFÖLJ PER PROGRAM

Alla grafer avser 2020-12-31. Siffror inom parentes avser 2019-12-31.

Flerårsöversikt Kommuninvest-koncernen

	2020	2019	2018	2017	2016
Balansomslutning, mdkr	527,4	471,3	417,2	357,0	361,7
Utlåning (redovisat värde), mdkr	445,8	408,2	355,7	310,1	277,0
Årets resultat, mnkr	201,7	353,8	718,1	1 075,9	358,8
Medlemmar, totalt	292	290	288	288	286
varav kommuner	*278*	*278*	*277*	*277*	*275*
varav regioner	*14*	*12*	*11*	*11*	*11*
Kärnprimärkapitalrelation[1], %	357,4	128,2	187,7	218,0	106,6
Primärkapitalrelation[2], %	357,4	128,2	187,7	218,0	106,6
Total kapitalrelation[3], %	357,4	128,2	192,8	231,4	117,6
Bruttosoliditetsgrad enligt CRR[4], %	1,66	1,59	1,74	1,82	1,60

1) Kärnprimärkapital i relation till totalt riskexponeringsbelopp. Se vidare sidorna 46–47 och not 2.
2) Primärkapital i relation till totalt riskexponeringsbelopp. Se vidare sidorna 46–47 och not 2.
3) Total kapitalbas i relation till totalt riskexponeringsbelopp. Se vidare sidorna 46–47 och not 2.
4) Primärkapital i relation till totala tillgångar och åtaganden (exponeringar). Se vidare sidan 47 och not 2.

Fortsatt stark kommunsektor

Kommuner och regioner ansvarar för huvuddelen av svensk välfärd, bland annat vård, skola, förskola, omsorg och kollektivtrafik. Dessutom äger kommunerna och regionerna drygt 1 800 bolag som är engagerade i bostäder, fastigheter, energiförsörjning, VA, transporter, kultur, utbildning, turism med mera.

För stora delar av kommunsektorn har 2020 varit en unik utmaning genom pandemin som drabbade oss i början av året. Trots det har kommunsektorn en fortsatt stark finansiell ställning. Resultaten för 2020 blir rekordhöga i många kommuner och regioner, både tack vare ansvarsfull hantering av ekonomin och omfattande statliga stöd. Om man i dessa svåra tider ska peka på något positivt är det att kommunernas och regionernas ekonomiska läge och framtida utmaningar nu står i fokus i den nationella politiska debatten. Det är bra!

Stort behov av investeringar även framöver

Många av de utmaningar vi hade före pandemin kommer att finnas kvar framöver, och på vissa områden förstärkas. Därmed förutser vi en fortsatt ökning av Kommuninvests utlåning till medlemmarna beroende på vårdskuld, ökade hållbarhetskrav, befolkningstillväxt och andra demografiska förändringar. Kravet på investeringar i välfärden fortsätter växa och där möter Kommuninvests affärsmodell medlemmarnas behov på ett utmärkt sätt.

Gröna och Sociala hållbarhetsinvesteringar

Våra gröna obligationer och gröna lån fortsätter vara framgångsrika. Vi har idag beviljat lån till gröna projekt motsvarande drygt 70 mdkr. Vid årsskiftet hade 167 medlemmar gröna lån fördelade på 431 projekt motsvarande ca 12 procent av vår totala utlåning.

Kommuninvests verksamhet har fungerat väl även under de exceptionella förhållanden som har gällt under 2020! Låt oss hoppas på ett ljusnande 2021 och fortsatt lika gott samarbete kommande år!

Under 2020 har vi börjat utveckla en modell för Sociala hållbarhetslån, som ska lanseras under 2021. Satsningen är en utveckling av vårt allt bredare hållbarhetsarbete som nu utökas med denna produkt för sociala investeringar.

Samarbete till gagn för alla

Kommuninvest har visat sig vara ett mycket framgångsrikt samarbete inom svensk kommunsektor, som varje år sparar stora belopp för skattebetalarna genom finansiering av investeringar i samverkan. Vi kan också genom våra mätningar av hur nöjda ägarna och kunderna är konstatera att Ni medlemmar uppskattar vår verksamhet. Vi har ett NöjdMedlemsIndex och NöjdKundIndex där 86 respektive 89 procent förklarar sig nöjda med verksamheten, vilket är mycket höga värden.

Fler och fler söker också medlemskap i Kommuninvest, på senare tid inte minst regioner. Under 2020 har vi fått två nya medlemmar – båda regioner - och hälsar Västra Götalandsregionen och Region Kalmar hjärtligt välkomna till Kommuninvest.

Växande behov av kapital

På den digitala föreningsstämman 2020 beslutade Kommuninvest att genomföra en utökad kapitalisering fram till 2024. Beslutet föregicks av diskussioner under nästan två år för att finna bästa sättet att säkerställa vårt framtida kapitalbehov utifrån villkor och tidsplan som passar er medlemmar. De första stegen av den nya kapitaliseringsprocessen har genomförts under hösten 2020.

Det är viktigt att understryka att det ökade behovet av kapital inte beror på att det går dåligt för Kommuninvest, utan på motsatsen. I och med att verksamheten växer så snabbt måste vi få in mer kapital för att bibehålla den soliditet de lagstadgade reglerna kräver. Jag vill därför tacka alla medlemmar som solidariskt ställer upp med nytt kapital.

Slutligen, stort tack till medlemmarna och till alla de medarbetare som har sett till att Kommuninvests verksamhet har fungerat väl även under de exceptionella förhållanden som har gällt under 2020! Låt oss hoppas på ett ljusnande 2021 och fortsatt lika gott samarbete kommande år!

Kommuninvest Ekonomisk förening

Göran Färm
Ordförande

God stabilitet i utmanande tider

Tack vare stöd från regeringen hade kommunsektorn, trots corona-pandemin, en stark finansiell ställning vid utgången av 2020. Tillgången till lånefinansiering, genom samverkansverktyget Kommuninvest, var god även när marknadsstressen var som störst. En förbättrad digital kapacitet, en gedigen kapitaliseringsplan och ett utvecklat hållbarhetsarbete var viktiga steg framåt för Kommuninvests verksamhet.

Positiva resultat trots pandemieffekter
Kommunsektorns ekonomi klarade sig under 2020 relativt bra genom pandemin. På våren såg trender och prognoser mörka ut. Men tack vare stort statligt stöd och en stark återhämtning i början av hösten blev läget under andra halvåret ljusare. En andra våg av smittspridning gjorde att återhämtningen bromsades upp. Sannolikt kan tillväxten ta ny fart 2021. Resultaten för 2020 blev rekordhöga i många kommuner och regioner. Trots pandemin har kommunsektorn en stark finansiell ställning.

På investeringssidan har kommunsektorn alltjämt stora behov. Å andra sidan ledde de förbättrade ekonomiska utsikterna under året till att efterfrågan på lånefinansiering dämpades. Kommuninvests utlåning var mycket hög i marknadsturbulensen under mars och april, men gick sedan tillbaka till normala nivåer.

Välfungerande hantering av pandemin
För Kommuninvest uppstod inga betydande problem i pandemihanteringen. Vi var helt stabila även när marknadsstressen var som störst. Som en av mycket få aktörer som oavbrutet hade god tillgång till kreditmarknaden säkrade vi att kommunsektorn hela tiden kunde låna utan störningar. Liksom i finanskrisen 2008-09 var vi en trygg hamn.

I mars gick Kommuninvests verksamhet över till att i princip bli helt digital. Personalen arbetade hemifrån. Detta fungerade bra. Vi kunde driva verksamheten framåt på full kapacitet. När pandemin klingar av väntar en återgång till kontorsmiljön. Samtidigt gäller det att även framöver använda de digitala verktyg som nu slagit igenom. Med de breda kontaktytor som vi har bör vi kunna dra stor nytta av de nya digitala formaten.

Som en av mycket få aktörer som oavbrutet hade god tillgång till kredit-marknaden säkrade vi att kommun-sektorn hela tiden kunde låna utan störningar.

Viktig kapitaliseringsplan
Kommuninvest blev ännu starkare av den kapitaliseringsplan för åren 2021-2024 som antogs av föreningsstämman i april. Vi står nu inför en successiv kapitaluppbyggnad där såväl interna som lagstadgade kapitalkrav hela vägen ska uppfyllas med god marginal.

Problematiskt förslag om riskskatt
Regeringen, Centern och Liberalerna presenterade i september ett förslag om en riskskatt för banker och andra kreditinstitut, som skulle få mycket negativa konsekvenser för Kommuninvest och kommunsektorn som helhet. Vi argumenterar därför för ett undantag. I november lämnade vi tillsammans med SKR ett remissvar. Därtill bedriver vi ett intensivt dialog- och informationsarbete.

Lovande utveckling av hållbarhetsarbetet
Kommuninvests hållbarhetsarbete utvecklas i snabb takt. De Gröna lånen utgör nu nära 12 procent av utlåningen. Under våren påbörjade vi – utifrån en tydlig efterfrågan från kommunsektorn – en konkret process för att ta fram en ny produkt: Lån för Social Hållbarhet. Under hösten initierades en pilotfas där låneprodukten erbjöds till ett antal pilotkunder. Fram till årsskiftet beviljades fyra lån. Om pilotfasen ger goda resultat är ambitionen att den nya produkten ska göras tillgänglig för alla kunder/medlemmar.

Årets resultat
Årets rörelseresultat för Bolaget, 228 mnkr, är lägre än föregående år (392 mnkr). Det beror delvis på negativa orealiserade marknadsvärdesförändringar. Eftersom dessa förändringar, vilka är svåra att parera och förutse, är bokföringsmässiga kommer negativa värden nu att leda till ökade rörelseresultat längre fram. Det operativa resultatet för Bolaget, dvs exklusive bokföringsmässiga orealiserade marknadsvärdesförändringar, är fortfarande högt: 462 mnkr (573 mnkr). Detta är högre än vad vi långsiktigt strävar efter. I enlighet med tidigare stämmobeslut har vi fortsatt att minska marginalen mellan upp- och utlåning. Det kommer att innebära lägre operativt resultat under kommande år.

Ett riktat tack till personalen
Pandemin ställde höga krav på organisationens anpassningsförmåga. I detta visade samtliga medarbetare, inte minst under den initiala fasen av pandemin, en lojalitet till uppdraget och en vilja att stå på tå för Kommuninvests medlemmar och kunder. Detta är jag mycket tacksam för. Det lade grunden för ett framgångsrikt år.

Kommuninvest i Sverige AB

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Så bidrar Kommuninvest till välfärdsbygget

Kommuninvest finansierar drygt hälften av den svenska kommunsektorns investeringar i nya bostäder, skolor, äldreboenden, simhallar och andra infrastruktursatsningar.

Genom vår utlåning skapar vi förutsättningar för svenska kommuner och regioner att göra välfärdsinvesteringar på ett kostnadseffektivt sätt. Sedan finanskrisen för tio år sedan har Kommuninvests andel av kommunsektorns upplåning ökat kraftigt och idag står vi för drygt hälften av den totala låneskulden. Förklaringen är dels att allt fler kommuner och regioner anslutit sig som medlemmar i Kommuninvest, dels att de nya skärpta regelverken gjort det allt svårare för banker och andra finansinstitut att konkurrera med våra förmånliga kreditvillkor.

1. Upplåning
Kommuninvest lånar kontinuerligt upp pengar såväl i Sverige som på den internationella kapitalmarknaden. Kommunsektorns inneboende stabilitet i kombination med att våra medlemmar åtagit sig att solidariskt garantera Kommuninvests förpliktelser gör att Kommuninvests upplåning betraktas som mycket säker. Ur ett kreditriskperspektiv betraktas Kommuninvests upplåning som likvärdig med svenska statens egen upplåning. Den låga risken tillsammans med Kommuninvests historik och goda rykte på kapitalmarknaden innebär att vi har tillgång till finansiärer som i allmänhet lånar ut till oss på goda villkor. För att kunna tillmötesgå våra medlemmars kreditönskemål även vid osäkerhet på marknaderna håller vi alltid en överlikviditet i reserv.

2. Låneansökan och kreditprövning
När någon av Kommuninvests kunder beslutar att låna upp pengar till en eller flera investeringar kontaktar kommunen eller regionen Kommuninvest för att genomföra låneansökan. Normalt är vår utlåning inte kopplad till något specifikt ändamål och låntagare behöver, i enlighet med den svenska principen om lokalt självstyre, inte redovisa vad pengarna ska användas till.

Eftersom vi oftast känner våra medlemmar väl sedan många år tillbaka har vi i allmänhet god kunskap om deras ekonomiska situation. Kommuninvest genomför löpande avstämningar för att slå fast kundernas kreditutrymme och vid varje enskilt utlåningsbeslut sker en kontroll för att se att det beviljade lånet är i linje med kreditutrymmet. Tillsammans finner vi en lösning som både tillgodoser lånebehovet och tar hänsyn till medlemsorganisationens totala låneskuld.

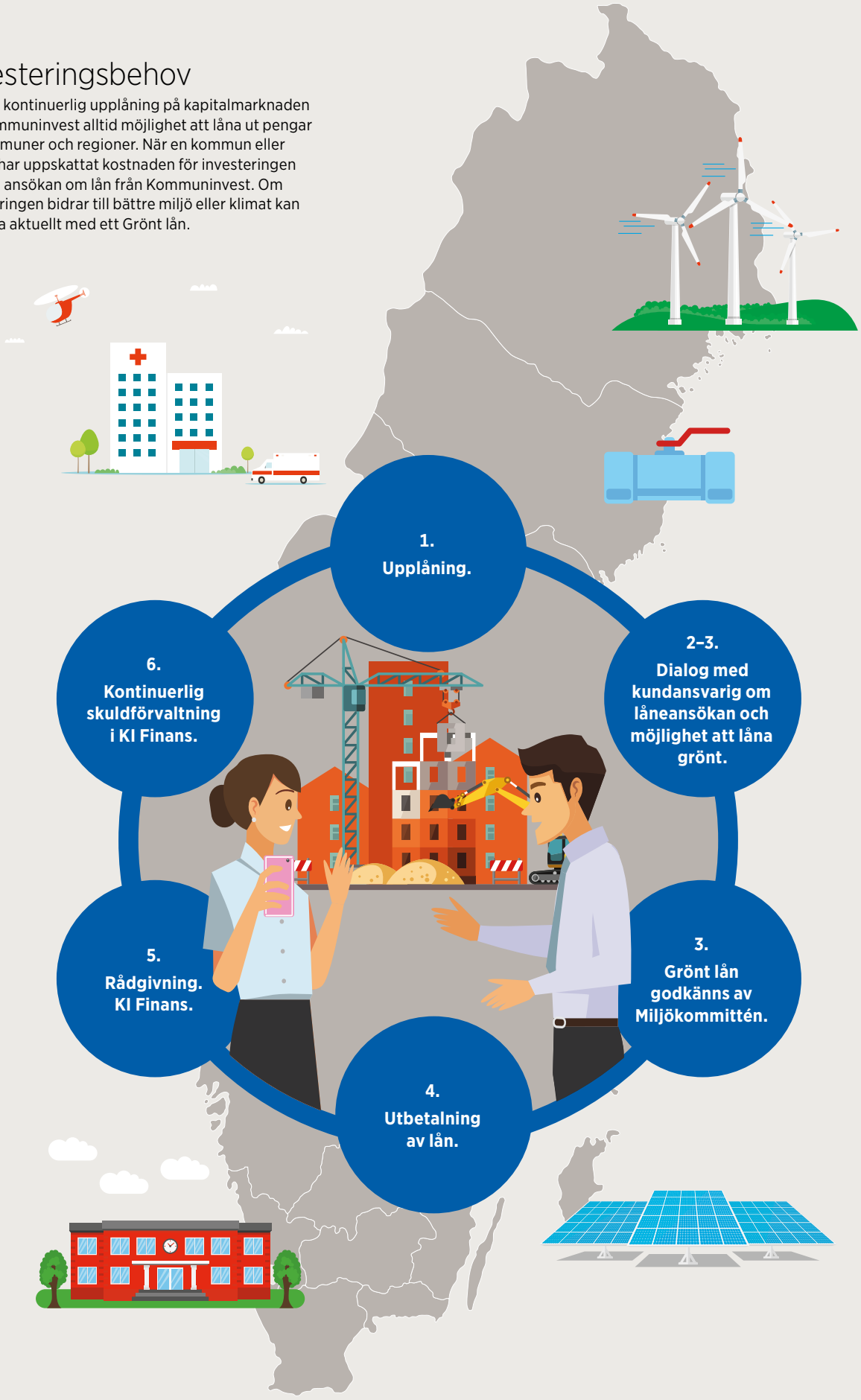
3. Gröna lån
Om den investering som kommunen eller regionen lånar pengar för att genomföra är förenlig med Sveriges eller regionens miljömål och bidrar till ett mer resurseffektivt och klimattåligt samhälle, har låntagaren möjlighet att ansöka om ett så kallat Grönt lån. För att Miljökommittén ska bevilja ett Grönt lån måste investeringen motsvara ett antal förutbestämda hållbarhetskriterier och ingå i en av åtta kategorier, bland andra i investeringar i förnybar energi, klimatsmarta byggnader, hållbara transporter och energieffektivisering. Den gröna utlåningen finansieras genom att Kommuninvest ger ut gröna obligationer som är efterfrågade av investerare och som uppfyller en rad krav för att få räknas som gröna. Läs mer om Kommuninvests Gröna lån på sidan 18.

4. Utbetalning av lån
Tack vare att vi känner våra medlemmar väl och har en snabb och effektiv kreditprocess, är tiden från första samtalet om lånebehovet till dess lånet kan betalas ut kort. Om det är ett Grönt lån hanterar vi den extra administration och dokumentation som krävs för grön finansiering, till exempel den löpande externa granskningen och rapportering till de investerare som köpt Kommuninvests gröna obligationer.

5-6. Rådgivning och skuldförvaltning i KI Finans
Under hela lånets löptid har låntagaren kontinuerlig kontakt med kundansvarig hos oss och tillgång till hela Kommuninvests samlade expertis. I den webbaserade finansförvaltningstjänsten KI Finans har kundernas ekonomitjänstepersoner tillgång till transaktionshantering, analys och rapportering av skulder och tillgångar.

Investeringsbehov

Genom kontinuerlig upplåning på kapitalmarknaden har Kommuninvest alltid möjlighet att låna ut pengar till kommuner och regioner. När en kommun eller region har uppskattat kostnaden för investeringen görs en ansökan om lån från Kommuninvest. Om investeringen bidrar till bättre miljö eller klimat kan det vara aktuellt med ett Grönt lån.

Hållbar finansiering är vårt uppdrag

Att verka för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling ingår i Kommuninvests grundidé och vision. Hållbara finansieringslösningar främjar effektiv användning av skattemedel, finansiell stabilitet och kommunsektorns arbete med Agenda 2030. Trots exceptionella pandemiförhållanden har verksamheten under året kunnat fullfölja sitt uppdrag relativt opåverkad.

Kommunerna och regionerna utgör fundamentet i det svenska välfärdssamhället. Det är i deras regi som de mest centrala samhällstjänsterna, som vård, skola och omsorg, möter medborgarna. Kommunerna har också en central roll för grundläggande samhällsinfrastruktur i form av bostäder, energiförsörjning, kollektivtrafik, vatten-och avloppshantering m.m. Kommunala aktörer är drivande i det svenska arbetet i riktning mot Agenda 2030 och de globala målen, både vad gäller miljömässig omställning och sociala frågor.

Så skapar vi hållbara värden

Kommuninvest uppfyller en liknande roll för kommunsektorn som Riksgälden för staten och dess myndigheter. Genom utlåning till kommuner och regioner skapar Kommuninvest förutsättningar för utbyggnaden av den svenska välfärden, ökar stabiliteten i den kommunala ekonomin och bidrar till ett mer hållbart Sverige. Genom att ”poola” kommunala lånebehov och kanalisera dem genom en organisation kan skalfördelar uppnås, och förvaltningskostnader hållas på en låg nivå.

Som den i särklass största kreditgivaren till sektorn genereras både direkta och indirekta värden. Viktigast är att de finansieringslösningar, den kunskap och de skuldförvaltningsverktyg som vi tillhandahåller gagnar ekonomisk stabilitet i kommuner och regioner och bidrar till att utveckla medlemmarnas förmågor inom skuldförvaltning. Därmed kan nödvändiga välfärds- och hållbarhetsinvesteringar genomföras på ett mer ändamålsenligt sätt och till lägre kostnad för skattebetalarna. Det stärker välfärdssamhället i form av nya eller upprustade äldreboenden, skolor, bostäder och vårdinrättningar, eller olika former av infrastruktur som vägar, kollektivtrafik, energi, vatten och avlopp.

Covid-19 sätter kommunala verksamheter under press

Coronapandemin satte kommunernas och regionernas verksamheter under hård press, när behovet att vårda sjuka och skydda riskgrupper hamnade i centrum av pandemihanteringen. Pandemin har i hög grad påverkat kommunsektorns ekonomi, främst genom stor belastning i vård och omsorg samt en lägre skatteunderlagstillväxt, men också genom att andra intäkter och kostnader påverkades.

Den samverkan som Kommuninvest representerar har under 2020 därför varit särskilt relevant, för att bidra till att stödja sektorn i de utmaningar man stått inför. Framförallt har Kommuninvest under året kontinuerligt haft tillgång till kapitalmarknaden och har kunnat finansiera kommuners och regioners upplåningsbehov till goda villkor. Detta var av särskild vikt under inledningen av krisen, då den stressade marknadssituationen ledde till starkt kundtryck.

Verksamheten i stort på normal nivå

Kommuninvests egen verksamhet har trots pandemin kunnat upprätthållas utan några väsentliga problem. I mitten av mars fattades beslut om att försätta organisationen i höjd beredskap och verksamheten blev i princip helt digital, med hemarbete och digitala möten som det nya normala, i syfte att minska de operativa riskerna och att bidra till att begränsa smittspridningen.

Övergången till digitala arbetssätt har inneburit att verksamheten kunnat utvecklas enligt plan. Tidigare fysiska evenemang har ställts om till digitalt format, inklusive den årliga föreningsstämman, kundseminarium m.m. Den höjda beredskapen har också medfört ökad mötes- och inrapporteringsfrekvens, exempelvis regelbundna ”town hall”-möten med VD och ledning. Undersökningar bland medarbetarna tyder på att internkommunikationen har förbättrats under året.

Fortsatt central roll

Välfärdsuppdraget för Sveriges kommuner och regioner, och därmed förutsättningarna för deras långsiktiga ekonomiska hållbarhet handlar till stor del om den demografiska utvecklingen, med en ökad andel yngre och äldre. Kommunsektorn har också alltjämt betydande investeringsbehov. Det är därför fortfarande av yttersta vikt att ha tillgång till förmånlig finansiering och stöd för effektiv skuldförvaltning.

Att Kommuninvest kunnat upprätthålla sektorns finansieringsförmåga även när det varit som mest oroligt skapar trygghet och bidrar till ett högt förtroende för verksamheten.

Skapar stabil ekonomi i kommuner och regioner.

Bidrar till det allmänna välfärds-bygget i Sverige.

Bidrar till att hela Sverige lever.

Utlåning

443

mdkr

Varav 12 procent Gröna lån

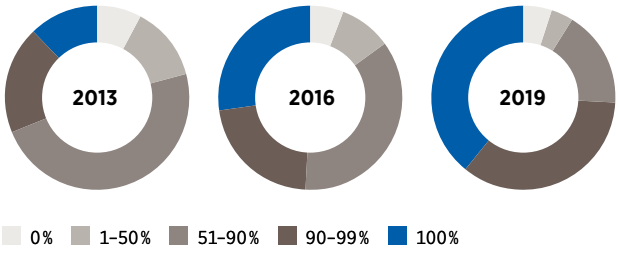
Bidrar till att uppfylla Sveriges hållbarhetsmål.

355,4
Mnkr i total överskottsutdelning[1]

2 246
användare i KI Finans

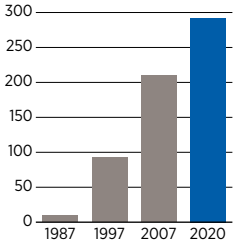
1) Utbetalt belopp 2020, avseende verksamhetsåret 2019.

Kommuninvests andel av kommunernas upplåning

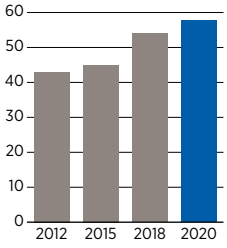

Sammanställningen avser Kommuninvests andel av upplåning hos samtliga Sveriges kommuner, dvs. både hos medlemmar och icke-medlemmar. Huvuddelen av de kommuner som saknar upplåning hos Kommuninvest är icke-medlemmar, dvs. saknar rätt att ta upp lån hos Kommuninvest. Av de 13 kommuner som 2019 inte hade någon upplåning hos Kommuninvest var 12 icke-medlemmar. Data för 2020 var ej tillgängligt vid publicering.

Antal medlemmar

Kommuninvests marknadsandel, %

Hållbarhetsarbetet

Hållbarhetsarbetet utgår från vårt uppdrag, att finansiera kommunsektorns utveckling och investeringar för ett gott och hållbart samhälle, och från de förväntningar som våra intressenter har på oss. Ambitionen är att integrera hållbarhet i hela vår verksamhet.

Vår syn på hållbarhet har sin utgångspunkt i den svenska kommunsektorns värdegrund och bedrivs i enlighet med kommunallag och annan relevant lagstiftning. Den överensstämmer därför med internationella ramverk som ILO:s kärnkonventioner, OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s ramverk för företag och mänskliga rättigheter, samt FN-initiativet Global Compact.

Finansiering, kunskap, ansvar

Vi bidrar genom effektiv finansiering av investeringar för Sveriges kommuner och regioner till en långsiktigt hållbar välfärd. En stark ägarstruktur och solidarisk borgen mellan medlemmarna gör att vi kostnadseffektivt och stabilt kan anskaffa kapital på finansmarknaden. Medlemmarnas stora investeringsbehov och Kommuninvests position med en hög andel av medlemmarnas upplåning ger skalfördelar.

Genom finansieringsprodukter som är tydligt inriktade mot miljömässig och social hållbarhet stöder vi våra medlemmars hållbarhetsarbete. Kommuninvests gröna finansieringsprogram har sedan starten 2015 växt till att bli ett av Nordens största. Under 2020 har en ny produkt, Lån för Social Hållbarhet, introducerats i pilotfas och de första lånen beviljats.

Vi verkar också för att kunskap ska byggas i sektorn avseende skuldförvaltning som en del av god ekonomisk hushållning. I förlängningen bör detta ge förtroendevalda bästa handlingsutrymme att leverera välfärdstjänster till medborgarna. Vidare är det centralt att Kommuninvest i sin samhällsbärande roll tydligt styrs för att säkra att verksamheten bedrivs ansvarsfullt.

Intressentdialog

Vi för en kontinuerlig dialog med de intressenter som på olika sätt påverkar och påverkas av vår verksamhet, för att identifiera vilka hållbarhetsfrågor som Koncernen bör arbeta med. Intressentdialogen sker bland annat genom möten med medlemmar, kunder, personalrepresentanter och företrädare för departement och myndigheter. Dessutom genomför vi löpande nöjdhetsundersökningar bland nyckelintressenter som medlemmar, kunder, medarbetare och investerare.

Kommuner och regioner är vår viktigaste intressentgrupp. Som medlemmar äger och styr de vår verksamhet men de är också våra kunder när de väljer att låna av oss. I rollen som ägare förs dialogen med medlemmarna i huvudsak med förtroendevalda politiker. I rollen som kunder förs dialogen främst med tjänstepersoner, vanligtvis med specialister inom ekonomi och finans. Särskilda hållbarhetsundersökningar genomförs vartannat år, med nästa planerad för 2021.

Styrning av hållbarhetsarbetet

Hållbarhetschefen ansvarar för att leda, utveckla och följa upp Kommuninvests hållbarhetsarbete, i nära samarbete med verkställande ledning och avdelningschefer, som ansvarar för att hållbarhetsaspekter beaktas inom sina respektive ansvarsområden. Riktlinjerna för arbetet tydliggörs i en hållbarhetspolicy antagen av Bolagets styrelse, och konkretiseras i kompletterande policyer och instruktioner rörande bland annat arbetsmiljö- och personsäkerhet, intressekonflikter, IT-säkerhet, jämställdhet och mångfald, mutbrott och representation, samt regelefterlevnad. Hållbarhetsarbetet avrapporteras årligen till styrelsen, och kompletteras av genomgångar på aktuella temaområden.

Hållbarhetsrisker

Hållbarhetsrisk är risken för att Kommuninvests verksamhet direkt eller indirekt påverkar sin omgivning negativt kopplat till affärsetik och korruption, inklusive penningtvätt och finansiering av terrorism, klimat och miljö samt mänskliga rättigheter inklusive arbetsvillkor. Kommuninvest anser sig framförallt vara exponerat mot hållbarhetsrisker rörande etik, IT-säkerhet och s.k. ”green-washing”, dvs. att finansierade miljö- och klimatrelaterade investeringsprojekt inte lever upp till hållbarhetskrav. Kommuninvests åtgärder för att hantera hållbarhetsrisker styrs i hög grad av nationella och internationella regelverk och riktlinjer tillsammans med Föreningens ägardirektiv och interna instruktioner och policys. För klimatrelaterad finansiell risk, se vidare avsnitt Hållbar finansiering.

Direkt och indirekt påverkan

Kommuninvest har såväl en direkt som indirekt hållbarhetspåverkan. Den direkta påverkan äger Kommuninvest, dvs. ligger inom verksamhetens direkta beslutsmandat och arbetet kan ge konkreta kvalitativa och kvantitativa effekter. Direkt påverkan omfattar exempelvis kund- och medarbetarrelationer, affärsresor, kontorslokaler, lokal samverkan m.m. Den indirekta påverkan definieras som den hållbarhetspåverkan som Kommuninvest har via sin balansräkning, dvs. primärt utlåningen samt affärsrelationer med låntagare, investerare och motparter. Påverkan är primärt relaterad till kommunernas val av investeringar och hur dessa bidrar till ett hållbart samhälle. Kommuninvest har en begränsad direkt påverkan men en omfattande indirekt påverkan.

Våra hållbarhetsperspektiv

Hållbarhetsarbetet utgår från tre perspektiv

Hållbar finansiering
Understödja kommuners och regioners arbete med ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet samt främja stabilitet.

Ansvarsfull verksamhet
Säkra att Kommuninvest lever upp till sin uppförandekod, intressentförväntningar samt lagar, bestämmelser och föreskrifter.

Hållbar organisation
Värna en god arbetsmiljö och medarbetarhälsa, gott ledarskap, medarbetarskap samt en agil organisation.

Vilka globala mål har tydligast koppling?

Hållbar finansiering

Ansvarsfull verksamhet

Hållbar organisation

Vår påverkan är både direkt (inom verksamhetens beslutsmandat) och indirekt (vid utlåning och upplåning samt övrig balansräkning). En mappning genomförd 2019 visar att Koncernen har en direkt eller indirekt påverkan på 15 av de 17 globala målen och cirka 50 av 169 delmål. De mål som har tydligast koppling presenteras här.

Hållbar finansiering

Kommuninvest erbjuder finansiella tjänster och produkter som stödjer kommuners och regioners arbete för god ekonomisk hushållning och en hållbar utveckling. Det ger förutsättningar för att skattepengar används så effektivt som möjligt, att öka stabiliteten i det finansiella systemet samt främja kommunsektorns hållbarhetsarbete.

Vårt bidrag inom hållbar finansiering handlar både om kostnadseffektiv och stabil finansiering av offentliga investeringar, om produkter som kan främja hållbar omställning samt om långsiktig analys för hållbara kommunala finanser. Arbetet inriktas även på att skickliggöra medlemmar och kunder i hållbar finansförvaltning, och att erbjuda verktyg som förbättrar interna beslutsprocesser.

Digitaliserad utlåningsprocess

Utlåningen är grunden i verksamheten. För att kunna erbjuda stabil finansiering till rätt pris krävs att den kontinuerligt effektiviseras i samklang med kund- och medlemsbehov. Under 2020 slutfördes ett flerårigt utvecklingsarbete som resulterat i en digitaliserad utlåningsprocess, KI Låna. Det ökar flexibiliteten och minskar administrationen för kunderna samtidigt som resurser i Bolaget frigörs för mer kvalificerat kundstöd och strategiska samtal.

Lån för Social Hållbarhet

Det utvecklingsarbete rörande en låneprodukt för social hållbarhet, som inleddes 2019 tillsammans med en mindre grupp medlemmar och kunder, har under året övergått till pilotfas. Vid utgången av 2020 hade fyra lån beviljats till ett totalt värde om 462,6 mnkr. Se vidare artikel på nästa sida.

Andelen Gröna lån fortsätter växa

För att synliggöra och stimulera kommunsektorns miljö- och klimatarbete erbjuder Kommuninvest s.k. Gröna lån, se vidare artikel på nästa sida. Vid slutet av 2020 uppgick volymen beviljade Gröna lån till 74,7 (63,1) mdkr avseende 431 (346) gröna investeringsprojekt i 167 (150) kommuner och regioner. Andelen utbetalda Gröna lån i förhållande till total utlåning var 12,0 (10,1) procent.

Kommuninvest finansierar de Gröna lånen genom att emittera gröna obligationer. Elva gröna obligationer har hittills getts ut och Kommuninvest är en av Nordens största emittenter. Den förväntade årliga minskningen av CO_2-utsläpp från finansierade projekt offentliggörs i en särskild rapport, Kommuninvest Green Bonds Impact Report.

Öka kunskap om kommunal finansiering

För att öka kunskapen om kommunsektorns långsiktiga finansiella förutsättningar bedriver vi egen forskning och publicerar rapporter som skildrar utvecklingen av kommunala investeringar och dess finansiering, inklusive analys av upplåning och skuldsättning. Data tillgängliggörs i publika databaser. Kunskapsspridning via seminarier och enskilda möten sker löpande. Under 2020 tog Kommuninvest initiativ till en tillfällig expertgrupp, ”Välfärdsekonomerna”, för analys av kommuners och regioners ekonomi i coronakrisens spår. Vid årets slut hade gruppen publicerat två rapporter.

Vi samarbetar även med akademin. Bland annat har Kommuninvest ett flerårigt samarbete med Örebro universitet för att främja forskning om kommunsektorns skuldförvaltning och finansiella förutsättningar, och vi finansierar såväl en professur som doktorandstudier. Kommuninvest ingår vidare i referensgruppen som knutits till universitetets Mastersutbildning i Hållbart Företagande.

Egenutvecklat verktyg för kommunal skuldförvaltning

KI Finans är en webbaserad finansförvaltningstjänst för transaktionshantering, analys och rapportering av finansiella skulder och tillgångar. Samtliga medlemmar i Föreningen har tillgång till tjänsten, som vid slutet av 2020 hade 2 246 (2 062) användare. Tjänsten utvecklades ursprungligen för svensk kommunsektor, men erbjuds idag även av Kommuninvests systerorganisationer i Finland och Norge.

Begränsad klimatrelaterad finansiell risk

Insikten om att hållbarhetsfaktorer även kan medföra finansiell risk har på senare år ökat. För Kommuninvest skulle sådan risk potentiellt kunna materialiseras främst kopplat till exponeringar i balansräkningen i form av t.ex. utlåning och upplåning. Givet Koncernens organisationsstruktur och grundkonstruktion, inklusive medlemmarnas solidariska borgensåtagande för Koncernens skulder, att samtlig utlåning är nollriskviktad samt att primär- och sekundärkommuner ej kan försättas i konkurs, är den finansiella exponeringen för klimatrelaterad risk i praktiken försumbar.

Samhällsnyttig idé, utan vinstsyfte

Kommuninvest är etablerat som en kooperativ idé där verksamheten ska kännetecknas av ett så lågt risktagande som möjligt och där vinstsyfte saknas. De resultat som upparbetas återförs till medlemmarna i form av ränta på insatskapital och återbäring på affärsvolym. 2020 överfördes på detta sätt 355,4 (717,8) mnkr till medlemmarna i Föreningen. Resultaten har de senaste åren minskat, efter medlemsbeslut 2018 om en förändrad modell för prissättning som innebär att Kommuninvests offererade priser har sänkts.

Granngårdens Centrum i Trollhättan har på några år förvandlats från en öde och otrygg plats där ingen ville vara till ett levande stadsdelscentrum med vårdcentral, apotek och närlivs m.m. Bakom förvandlingen ligger AB Eidar, Trollhättans bostadsbolag, vars beslut om att flytta sin egen verksamhet till området fått stor betydelse. Därigenom skapades en grundtrygghet som motiverat andra aktörer och Granngården Centrum är nu en arbetsplats för ett par hundra personer. För finansieringen av renoveringen och ombyggnationen har AB Eidar som en av de första i Sverige beviljats Lån för Social Hållbarhet.

Finansiering som katalysator

Att finansmarknaden har möjlighet att påverka omställningen till mer hållbara samhällen blir allt tydligare. Marknaden för s.k. hållbar finansiering växer snabbt, och regelverk börjar anpassas för att säkerställa att kapitalflöden används för hållbara verksamheter.

Kommuninvest tar aktiv del i denna utveckling. Sedan 2015 erbjuds kommuner och regioner s.k. Gröna lån för att finansiera investeringsprojekt med tydlig miljö- och klimatambition. Detta låneprogram har växt till att vid slutet av 2020 omfatta 431 projekt i 167 kommuner och regioner, med 74,7 mdkr i beviljad lånevolym varav 53 mdkr utbetalt.

Under 2020 har arbetet med en ny produkt, Lån för Social Hållbarhet, tagit viktiga kliv framåt. Dessa lån ska kunna användas av kommuner och regioner, inklusive deras bolag, för att främja investeringar för ett socialt hållbart samhälle. Vid årets slut hade fyra lån beviljats, till Botkyrkabyggen AB, AB Eidar i Trollhättan, Botkyrka kommun samt Uppsalahem/Uppsala kommun.

Gemensamt för både det gröna och det sociala finansieringsprogrammet är främjandet av ökad effektmätning i samhället, dvs. att följa upp och utvärdera investeringarnas bidrag ut ett hållbarhetsperspektiv. Finansieringen är villkorad av såväl krav på transparens som återrapportering. För Gröna lån handlar effekt i allmänhet om minskade eller undvikta CO2-utsläpp. För Lån för Social Hållbarhet kan det handla om ökad trygghet, ökad delaktighet, bättre skolresultat eller ökad sysselsättning.

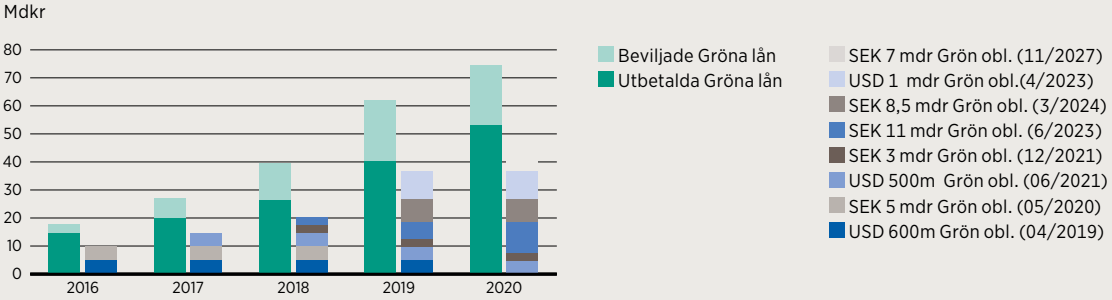
Att bidra i en utveckling som leder till bättre styrning, uppföljning och utvärdering samt ett ökat fokus på hållbara investeringar ligger nära Kommuninvests grundidé. Det har därför varit naturligt att initiera nordiskt samarbete på området effektrapportering av gröna obligationer. Den vägledning som samarbetet genererat, *Nordic Position Paper on Green Bonds Impact Reporting*, är i sin tredje upplaga och har utvecklats till en de facto-standard för den nordiska marknaden.

För Lån för Social Hållbarhet ingår tydliga mål och systematisk resultatutvärdering som ett grundkrav för finansieringen. Detta är önskvärt, då forskning tyder på att det saknas en effektmätningskultur för sociala insatser i kommunal regi.

I vår roll som störste finansiär av kommunala investeringsprojekt, som i allt högre utsträckning sker med hållbara förtecken, har vi möjlighet att bidra i utvecklingen.

I slutet av året engagerade vi oss, genom medlemskap i de två ideella föreningarna *the Swedish National Advisory Board for Impact Investing* samt *Effektfullt*, i ett arbete som tar sikte på att etablera en mer enhetlig syn i Sverige på effektmätning och effekt samt göra etablerade metoder för effektmätning mer lättillgänglig och användbar. Arbetet har potential att bidra till att bygga lärande och bedöms kunna vara till stor nytta för Föreningens medlemmar.

Gröna lån och gröna obligationer

Ansvarsfull verksamhet

Tydlig ansvarsfördelning och fokus på ägarstyrning, bolagsstyrning och etik ska bidra till att Koncernen följer de lagar, bestämmelser och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrning och uppföljning utformas för att leva upp till krav som kan ställas på en systemviktig aktör.

Vårt arbete för en ansvarsfull verksamhet utgår från följande förutsättningar:

- Den tydliga ansvarsfördelningen mellan ägarorganisation och affärsverksamhet. Föreningen hanterar medlems- och ägarfrågor och Bolaget affärsfrågor.
- Årliga ägardirektiv anger inriktningen för Bolaget. Riskaptiten är låg och ett professionellt agerande, höga etiska krav samt god affärssed ska prägla verksamheten.
- Tydligt reglerade skyldigheter i frågor som bolagsstyrning, riskhantering och regelefterlevnad, inklusive områden som penningtvätt och antikorruption.
- Ett integrerat hållbarhetsarbete, både vad avser direkt och indirekt påverkan. Vi klimatkompenserar som ett komplement till egna utsläppsminskningar.
- Engagemang i relevanta samhällsfrågor och samverkan med andra, för att svara upp mot intressentförväntningar och öka effekten av vårt arbete.

Etiken främst

Såväl Bolagets Policy för Hållbarhet som Uppförandekod betonar vikten av ett etiskt och ansvarsfullt agerande. Vi ska bedriva en finansiellt sund och hållbar verksamhet och inte medverka till överträdelser av mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter eller till negativ miljöpåverkan, och inte heller acceptera korruption. Vår framgång är beroende av förtroende hos medlemmar, kunder, motparter, investerare, medarbetare och myndigheter.

Eventuella intressekonflikter ska identifieras och hanteras på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, för att förhindra negativ påverkan för kunder, medlemmar eller Kommuninvest. I skattefrågor ska Bolagets agerande vara ansvarsfullt, korrekt och transparent. Kommuninvest ska inte medverka i transaktioner eller tillhandahålla produkter som kan ifrågasättas med beaktande av gällande skattelagstiftning. Vid tveksamhet ska Kommuninvest avstå från att medverka. Etiken ska alltid beaktas.

Antikorruption och åtgärder mot penningtvätt

Ett riskbaserat förhållningssätt används för att säkerställa att Kommuninvests produkter och tjänster inte utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Misstanke om allvarliga oegentligheter som kan innebära eller leda till lagbrott ska anmälas. Anmälan kan ske anonymt via Kommuninvests visselblåsarfunktion, som hanteras av extern part. Ingen misstänkt korruption eller penningtvätt har identifierats under året.

Miljöhänsyn

Koncernens miljöarbete beaktar såväl den direkta miljöpåverkan från kontorsverksamheten, inköp och tjänster som den indirekta miljöpåverkan från den finansiella verksamheten. Affärsresandet med flyg, som historiskt haft störst direkt klimatpåverkan, har successivt minskat och särskilt under Coronapandemin (se graf på sidan 25). Arbete pågår för att minska klimatpåverkan från kontorsverksamheten. Under 2020 har beslut fattats om att installera solcellspaneler på taket samt att ersätta takplacerade kylaggregat med ett system baserat på fjärrkyla. Detta förväntas sammantaget öka den egna energiproduktionen samt minska energiförbrukning och buller.

Klimatkompensation

Vi klimatkompenserar för de utsläpp som återstår efter det egna klimatarbetet. I enlighet med de förutsättningar som gäller för kommuner och regioner klimatkompenserar vi internt, dvs. för satsningar lokalt/i Sverige. Medel som avsätts används antingen för att finansiera initiativ som understödjer hållbarhetsarbetet hos Föreningens medlemmar eller bidrar till att minska Kommuninvests egen påverkan. Klimatkompensationsmedlen har hittills använts för Koncernens deltagande i projektet ”Klimatkrav till rimlig kostnad”, tillsammans med Sveriges Allmännytta och IVL Svenska Miljöinstitutet. Projektet lanserade 2020 en branschstandard för att allmännyttan ska kunna beräkna klimatpåverkan även inklusive byggprocessen och ställa klimatkrav vid nyproduktion.

Samhällsengagemang och samverkan

För att öka effekten av vårt hållbarhetsarbete och svara upp mot intressentförväntningar engagerar vi oss i relevanta samhällsfrågor, ofta i samarbete med andra. Vi deltar till exempel i SNS treåriga forskningsprojekt Samhällsbyggnad, som är inriktat på samhällsplanering, fungerande bostadsmarknad och investeringar i infrastruktur och samhällsservice. Föreningen är vidare medstiftare till Axelpriset, som uppmärksammar människor som i sin gärning bidrar till att trygga och utveckla tilliten till samhällskontraktet och dess demokratiska värden. Vi ingår också i flera initiativ som syftar till att främja en hållbar omställning, bland annat det strategiska innovationsprogrammet för smarta och hållbara städer, Viable Cities.

Denna finansieringsform kan främja kommuners och regioners arbete för ett mer social hållbart samhälle och öka kunskapen om vilka satsningar som gör nytta.

Botkyrkabyggens jämställdhetssatsning Qvinna i Botkyrka, som nu är permanentad i verksamheten, erbjuder jobb, språkstudier, utbildning och friskvård till kvinnor som bor i bolagets hus.

Riktad finansiering för ökad social hållbarhet

I takt med att de sociala utmaningarna i Sverige blivit allt tydligare har efterfrågan på en finansieringsprodukt som kan stimulera och möta kommunsektorns arbete med social hållbarhet ökat. Därför har Kommuninvest tillsammans med medlemmar och kunder under 2019 och 2020 utvecklat produkten Lån för Social hållbarhet. Ambitionen är att stötta kommunernas och regionernas arbete och investeringar i fråga om t. ex. integration, jämställdhet och trygghet. Lån för Social Hållbarhet ska finansiera investeringar som, enskilt eller i kombination med social insats, främjar ett socialt hållbart samhälle och kan bidra till att nå sociala mål.

– Två insikter har styrt utvecklingsarbetet, dels att sociala resultat i allmänhet uppnås via mellanmänskliga ansträngningar, kalla det ”mjuka” insatser, dels att kommuner vanligen enbart lånar pengar för fysiska investeringar, dvs. ”hårda” tillgångar. Vi har försökt översätta detta till en finansieringsprodukt där Kommuninvest finansierar den ”hårda”, fysiska investeringen men kravställer på de ”mjuka”, sociala insatserna och värdena, säger Björn Bergstrand, hållbarhetschef på Kommuninvest.

Eftersom vissa fysiska investeringar kan bidra till att främja social hållbarhet utan att vara kopplade till särskilda sociala insatser, erbjuds också möjlighet att finansiera en fysisk investering som i sig kan kvalificera som social insats. Det gäller i de fall forskning, förstudie och/eller beprövad erfarenhet visar att investeringen kan bidra till att nå uppställda sociala mål.

Under hösten 2020 har de första lånen beviljats, med de ledande allmännyttiga bostadsbolagen Botkyrkabyggen och Eidar (Trollhättan) som allra första låntagare. Målet är nu att bygga upp en tillräckligt stor utlåningsvolym och på sikt att emittera en första social obligation.

– De Gröna lån som vi började erbjuda 2015 har visat sig efterfrågade bland medlemmar och kunder, mer än 70 mdkr har hittills beviljats. Våra ambitioner om lån till sociala investeringar är också höga även om vi idag har svårt att bedöma hur snabb tillväxten kan bli. Men vi kan konstatera att hållbarhetsfrågan är etablerad på agendan vilket gör att det kan gå betydligt snabbare än vad någon av oss anar, säger Björn Bergstrand.

Hållbar organisation

Att ha en hållbar organisation är avgörande för att långsiktigt kunna möta våra intressenters förväntningar. Arbetet styrs av höga ambitioner och insikten att varje medarbetare kan göra skillnad. Ett kommunikativt ledarskap, engagerat medarbetarskap och fokus på kompetens är centralt för att lyckas.

Med hållbar organisation menar vi en organisation som präglas av en stark kultur och goda arbetsförhållanden, med friska och motiverade medarbetare och chefer. Organisationen stimulerar kontinuerligt lärande och har god förmåga att anpassa sig till nya förutsättningar. Arbetsmiljön främjar mångfald och jämställdhet, och diskriminering förekommer inte.

2020 har genom Coronapandemin utsatt organisation och medarbetare för betydande prövningar. Kommuninvests hantering ur detta perspektiv beskrivs på sid 23 och 42.

Respekt för mänskliga rättigheter en grundförutsättning

Koncernen ska undvika att orsaka eller bidra till en negativ påverkan på mänskliga rättigheter i den egna verksamheten samt åtgärda sådan påverkan om den uppstår. Medarbetare ska ha möjlighet att kombinera arbetsliv och privatliv. Vidare ska Koncernen ha god kunskap om, samt god kontroll på, att gällande lagar och avtal på arbetsmarknaden efterlevs. Särskilt diskrimineringslagstiftning, miljölagstiftning, lagstiftning för publika bolag och lagstiftning som rör affärsrelationer. Ingen form av diskriminering tolereras inom Kommuninvest.

En jämställd arbetsplats

Vi värnar jämställdhet, mångfald och utveckling och ska vara en inkluderande (icke-diskriminerande) arbetsplats. Detta betonas i Bolagetss Jämställdhets- och Mångfaldspolicy, för att säkerställa att Kommuninvest är en attraktiv arbetsgivare för såväl nuvarande som potentiella medarbetare. Vid slutet av 2020 var 39 (41) procent av det totala antalet anställda kvinnor. Av cheferna var 35 (29) procent kvinnor, och i den verkställande ledningen var andelen 43 (43) procent. Bolaget har ett definierat mål om att öka andelen kvinnliga chefer. Ambitionen är att kunna attrahera, behålla och utveckla kompetenta medarbetare – oavsett kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, ålder, funktionshinder, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet. Vid slutet av 2020 härstammade 13 (17) procent av Bolagets medarbetare från andra länder än Sverige. Medarbetare med ursprung i 12 (12) olika länder är representerade i organisationen.

Kontinuerligt lärande för högre medlemsnytta

Systematisk kompetensförsörjning ska säkerställa att rätt förmågor finns på rätt plats vid rätt tid. Kompetensförsörjning består till stor del av kompetenshöjning av befintlig personal. Under 2020 har ett omfattande arbete kring kompetensutveckling initierats, som syftar till Kommuninvest ska bli en ännu mer utpräglad lärande organisation som kontinuerligt utvecklar kompetens i rätt riktning. Därmed kan Kommuninvest nå sina mål och möjliggöra största möjliga nytta för sina medlemmar.

Fokus på självledarskap

Med utgångspunkt från de systemstöd, strukturer och processer för kunskapsinlärning som Kommuninvest tillhandahåller har den enskilda medarbetaren, tillsammans med närmaste chef, ett stort ansvar för sin egen utveckling och lärande. Kommuninvest arbetar proaktivt för att främja de kultur- och beteendeförändringar som behövs hos både chefer och medarbetare. Ett viktigt inslag i detta är de chefs- och medarbetarprogram som genomförts, fleråriga satsningar på ledarskap, medarbetarskap, kommunikation och kultur.

Årets medarbetarundersökning

Medarbetarundersökningar genomförs årligen, för att mäta arbetsklimatet och i formaliserad form ta reda på hur medarbetarna upplever sin arbetssituation. 2020 års undersökning visar att Kommuninvest är en jämställd och icke-diskriminerande arbetsplats där medarbetarna känner ett stort engagemang för Kommuninvests samhällsuppdrag. Undersökningen gav ett NMI (Nöjd medarbetarindex) på 76 (74), vilket är ett högt resultat och indikerar en god tillfredsställelse och en välfungerande arbetsplats. Resultatet tyder även på att det arbete som lagts ner på ledarskap, medarbetarskap och kulturfrågor har gett resultat.

Hållbar Vardag

Vi arbetar aktivt med hälsobegreppet Hållbar Vardag och vill främja en hälsosam livsstil, inklusive balans mellan arbete, fritid och föräldraskap. Hållbar Vardag inbegriper den fysiska och sociala arbetsmiljön, träning och vardagsmotion, hälsoinspirerande föreläsningar, stresshantering, individuell coachning och självhjälpsprogram. Bland annat erbjuds samtliga medarbetare individuella hälso- och livsstilsmätningar på en regelbunden basis. Baserade på dessa ges medarbetaren verktyg för att skapa en hållbar livsstil inom de områden där behoven upplevs vara störst. Det kan röra sömn, kost, motion och livsstil samt arbetssituationen.

Hantering av Covid-19

Hanteringen av Coronapandemin hade ur ett medarbetar- och organisationsperspektiv tre huvudsakliga fokus:
- Säkerställa leverans och nytta till kunder och medlemmar
- Bidra till en säker arbetsmiljö för medarbetare
- Ta ett samhällsansvar och bidra till minskad smittspridning

Bolagets krisgrupp aktiverades under februari månad där scenarioplanering och krisövningar genomfördes. 17 mars infördes hemifrånarbete som grundregel vilket var en nödvändig åtgärd för att säkerställa Bolagets dagliga operativa verksamhet och medarbetarnas säkerhet.

Under våren, i takt med ökad kunskap om viruset och vilka preventiva insatser som behövde vidtas, genomfördes åtgärder för att skapa förutsättningar för att utföra det uppdrag som åligger Bolaget, både på kort och lång sikt. Dessa handlade såväl om tydlig och frekvent kommunikation som återkommande medarbetarenkäter rörande hälsa, arbetsbelastning och välmående.

Särskilda insatser genomfördes för att stärka cheferna i ledarskapsfrågor som uppkommit under krisen, såsom att leda på distans, att förebygga ohälsa, digitalt kulturbyggande samt faciliterande av gruppöverskridande interaktivitet m.m. Åtgärder vidtogs även för att säkerställa att kontoret i Örebro skulle vara så säkert som möjligt att vistas på ur ett smittspridningsperspektiv, för det fåtal medarbetare som behövde vara på plats. Restriktioner mot externa besök på kontoret infördes.

Inom arbetsmiljöområdet genomfördes även i preventivt syfte insatser såsom ergonomiutbildning, yoga samt rörelse på arbetstid för att bidra till god arbetsmiljö vid hemifrånarbete.

Erfarenheten är att Bolagets digitala mognad under pandemin har påskyndats och den övergripande förändringsförmågan har stärkts. Bolagets förmåga att hantera krissituationer har än en gång visat sig vara stark. En annan positiv konsekvens är att beteendeförändringen att tillgodose sig digital kompetensutveckling har skett i snabbare takt än annars hade skett.

Hållbarhetsindikatorer

Miljöindikatorer – Kommuninvestkoncernen

	Enhet	2020	2019	2018
Energiförbrukning				
Total energiförbrukning (i byggnader)	kWh	518 793	616 853	620 069
– varav elektricitet	kWh	334 963	385 980	368 596
– varav uppvärmning	kWh	183 830	230 873	251 473
Total CO2-påverkan från energiförbrukning (i byggnader)	Ton	119	142	138
– varav från elförbrukning[1]	Ton	106	122	116
– varav från uppvärmning[2]	Ton	13	20	22
Andel förnybar energi i energiförbrukning för elektricitet	%	100	56	56
Förändring i elförbrukning jämfört med föregående år	%	–13	5	10
Andel förnybar energi i energiförbrukning för uppvärmning	%	100	95	95
Total kontorsyta	Kvm	2 217	2 217	2 217
Total energiförbrukning per Kvm	KWh/Kvm	234	278	280
Total energiförbrukning per medarbetare	Kwh	5 037	6 107	6 392
Resursanvändning				
Inköpt kontorspapper	Ton	0,39	0,45	0,50
– varav papper med hållbarhetsmärkning (PEFC)[3]	Ton	0,33	0,45	0,50
Andel hållbarhetsmärkt kontorspapper, av totala inköp	%	84	100	100
Total pappersförbrukning per medarbetare	Kg	3,8	4,5	5,2
Resursåtervinning, inkl. inköpt och levererat papper	Ton	1,6	2,0	2,0
Undvikta CO^2-utsläpp till följd av återvinning[4]	Ton	2,3	2,7	3,3
Affärsresande				
Totalt affärsresande	Km	228 922	911 699	948 470
Totalt affärsresande per medarbetare	Km	2 223	9 027	9 778
Totalt flygresande	Km	90 363	493 063	521 771
Tågresor i Sverige	Km	120 241	364 616	353 914
Totala CO_2-utsläpp från affärsresande	Ton	43	225	242
CO_2-utsläpp från affärsresande, per medarbetare[5]	Ton	0,42	2,2	2,5
Totalt klimatavtryck				
Verksamhetens totala klimatavtryck[6]	Ton	162	367	380
Totalt klimatavtryck per medarbetare, CO_2e	Ton	1,6	3,6	3,9

1) Klimatpåverkan från elförbrukning beräknad med emissionsfaktor för el om 315 g CO_2e/kWh, i enlighet med de principer för effektrapportering för gröna obligationer som Kommuninvest följer (Nordic Position Paper on Green Bonds Impact Reporting). Rapporterade värden är Scope 2 enligt Green house Gas Protocol.

2) Klimatpåverkan från uppvärmning beräknad med emissionsfaktor för fjärrvärme i Örebro kommun om 87 g CO2e/kWh, i enlighet med de principer för effektrapportering för gröna obligationer som Kommuninvest följer (Nordic Position Paper on Green Bonds Impact Reporting). Rapporterade värden är Scope 2 enligt Greenhouse Gas Protocol.

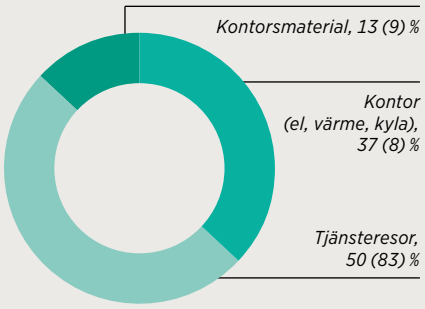
3) Resterande mängd inköpt kontorspapper 2020 är miljövänligt, men inte hållbarhetsmärkt (PEFC).

4) Årets undvikta utsläpp till följd av återvinning, fördelas på plast 855 kg, papper 634 kg, järn 607 kg och alternativa råvaror 160 kg, källa: Stena Recycling. Kommuninvest tillgodoräknar sig inte undvikta utsläpp från resursåtervinning, eftersom de berörda inköpens klimatpåverkan ej beräknats.

6) Från och med 2019 beaktar Kommuninvest en s .k. RFI faktor om 1 ,9 vid utsläppsberäkningar avseende flygets höghöjdseffekter, i enlighet med Tricoronas beräkningsmetod och baserat på forskning vid Chalmers Tekniska Högskola (Kamb et al, 2018). Tidigare publicerade utsläppsvärden har justerat.

6) Inkluderar CO_2utsläpp från energiförbrukning, resursförbrukning och affärsresande. Samtliga utsläpp i Scope 1 och Scope 2 och utsläpp från tjänsteresor i Scope 3.

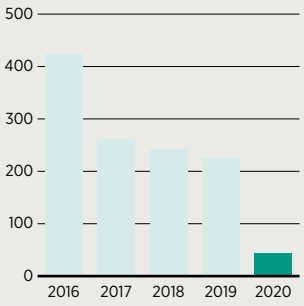
Fördelning av total klimatpåverkan

Coronapandemin och dess effekter på affärsresandet har dramatiskt förändrat relationen mellan olika faktorers inverkan på Kommuninvests totala klimatavtryck.

Källa: Tricorona Climate Partner

CO_2-utsläpp från affärsresande, ton

Källa: Big Travel, med bearbetning av Kommuninvest (utsläppsvärden har multiplicerats med en s.k. RFI-faktor om 1,9 avseende flygets höghöjdseffekter).

Under året har verksamhetens tjänsteresor minskat drastiskt som en följd av Coronapandemin. Affärsresandet med flyg, mätt i antal km, minskade med 81 (6) procent. Tågresandet minskade under året med 67 (+3) procent. Det totala koldioxidavtrycket fortsatte att minska, och uppgick för 2020 till 1,6 (3,6) ton CO_2e per medarbetare.

Ekonomiskt värdeskapande – Kommuninvestkoncernen

	Enhet	2020	2019	2018
Totala intäkter				
Ränteintäkter	Mnkr	1 743,1	1 223,5	505,3
Övriga rörelseintäkter	Mnkr	10,8	9,0	7,6
Distribuerat värde				
Räntekostnader	Mnkr	–1 045,6	–412,5	367,2
Provisionskostnader	Mnkr	–12,7	–11,3	–8,2
Löner och arvoden	Mnkr	–76,6	–77,9	–73,9
Pensionskostnader, utbildningskostnader och övriga personalkostnader	Mnkr	–27,6	–24,5	–23,2
Sociala avgifter och löneskatt på pensionskostnader	Mnkr	–26,8	–27,8	–26,9
Resolutionsavgift	Mnkr	–20,9	–27,4	–69,1
Övriga rörelsekostnader	Mnkr	–107,7	–106,0	–94,1
Skatt	Mnkr	–2,3	–2,9	–3,7
Överfört till Föreningens medlemmar under året, återbäring på affärsvolym och ränta på insatskapital för föregående räkenskapsår	Mnkr	355,4	717,8	969,8
Effektivitet				
Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift i % av balansomslutning	%	0,045	0,050	0,052

I tabellen redovisas intäkter som positivt och kostnader som negativt.

Medarbetarstatistik – Kommuninvestkoncernen

	Enhet	2020	2019	2018
Totalt antal anställda, inklusive deltids- och provanställningar[1]	Antal	116	111	104
Andel kvinnor/män – totalt	%	39/61	41/59	45/55
Andel kvinnor/män – samtliga chefer	%	35/65	29/71	36/64
Andel kvinnor/män – verkställande ledning	%	43/57	43/57	43/57
Medelantal helårsanställda (baserat på arbetade timmar)	Antal	103	101	97
Anställningstid < 2 år (baserat på fast anställda)	%	15	17	18
Anställningstid 2–4 år	%	26	19	13
Anställningstid 5–9 år	%	32	34	40
Anställningstid > 10 år	%	27	29	29
Personalomsättning	%	9	10	8
Deltagande i medarbetarundersökning	%	94	95	96
Andel medarbetare med universitetsutbildning	%	89	90	89
Andel medarbetare som haft utvecklingssamtal	%	100	100	100
Andel medarbetare som genomgått hållbarhetsutbildning	%	83	93	64

1) Antal anställda avser "total headcount", inklusive heltid, deltid, föräldralediga och visstidsanställda. Totalt antal tillsvidare- och provanställda var 97 vid utgången av 2020.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening, org. nr 716453-2074

Uppdrag och ansvarsfördelning
Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2020 på sidorna 14–25 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning
Vår granskning har skett enligt FAR:s uttalande RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande
En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 12 mars 2021
KPMG AB

Anders Tagde
Auktoriserad revisor

Förvaltnings-berättelse

- Jämförelsetal avseende resultaträkningen avser föregående år (1 januari–31 december 2019) om inte annat anges. Jämförelsetal avseende balansräkningen avser 31 december 2019 om inte annat anges.
- Kommentarer till resultat- och balansräkningen samt förändringar i eget kapital återfinns i anslutning till räkningarna, på sidorna 52, 54 och 56.
- I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Kommuninvest Ekonomisk förening valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten finns tillgänglig på sidorna 14–25 i detta dokument.

Förvaltningsberättelse – Moderföreningen

Allmänt om verksamheten
Kommuninvest bildades 1986 som ett regionalt projekt för interkommunalt samarbete i Örebro Län, via bolaget Kommuninvest i Örebro Län AB. Från och med 1993 blev det möjligt för alla kommuner och regioner i landet att söka medlemskap i Kommuninvest Ekonomisk förening (Föreningen). Föreningen äger kreditmarknadsbolaget Kommuninvest i Sverige AB (Bolaget), i vilket all affärsverksamhet bedrivs.

Samarbetet bygger på frivillighet och affärsmässighet. Det primära syftet med verksamheten är att uppnå långfristigt goda villkor för medlemmarnas finansiering. Verksamheten omfattar främst lån för investeringsfinansiering. Kommuninvest verkar också som medlemsorganisation för att påverka de allmänna förutsättningarna för sektorns finansiering.

Endast medlemmar i ägarföreningen, samt av medlemmarna kontrollerade bolag, stiftelser och förbund, har rätt att utnyttja Kommuninvests tjänster. Kredit till sådana bolag, stiftelser eller förbund förutsätter att deras ändamål ligger inom ramen för den kommunala kompetensen och att medlemmen tecknat borgen för kredittagarens förpliktelser. Det finansiella samarbetet ska bedrivas med minsta möjliga risktagande för Föreningen, Bolaget och dess medlemmar.

Finanssamarbetets organisation
Svenska kommuner och regioner kan efter prövning bli medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening. Koncernen utgörs huvudsakligen av Föreningen och Bolaget. Bolaget äger sedan 1 januari 2012 även Kommuninvest Fastighets AB. Kommuninvest Fastighets AB äger den fastighet där Bolaget bedriver sin verksamhet.

Solidarisk borgen
Medlemmarna i Föreningen tecknar en obegränsad solidarisk proprieborgen för Bolagets samtliga förpliktelser. I tillägg till denna förbindelse har borgensmännen tecknat ett avtal som fördelar eventuella krav, baserade på borgensförbindelsen, i relation till respektive kommuns skuld till Bolaget. Medlemmarna har också tecknat ett garantiavtal, som reglerar medlemmarnas ansvar för de motpartsexponeringar som uppstår som en följd av Bolagets användning av derivatkontrakt.

Verksamhet byggd på medlemmarnas behov
Omfattningen av Koncernens verksamhet avgörs främst av antalet medlemmar i Föreningen och de enskilda medlemmarnas finansiella behov. Per 31 december 2020 hade Föreningen 292 (290) medlemmar, varav 278 (278) kommuner och 14 (12) regioner. Därmed var 96 (96) procent av Sveriges kommuner och 67 (57) procent av regionerna medlemmar (delägare) i Föreningen. Under året tillkom Region Kalmar län och Västra Götalandsregionen som medlemmar.

Andelskapital
Föreningens styrelse fastställer årligen hur stor insats nya medlemmar ska erlägga. Insatsens storlek är relaterad till kommunens eller regionens invånarantal. Det totala andelskapitalet i Föreningen uppgick vid utgången av 2020 till 8 151,5 (7 000,0) mnkr. Ökningen är en effekt av inbetalt insatskapital från medlemmarna. Därutöver kan andelskapitalet ökas genom stämmobeslut om insatsemission eller genom beslut om nya årliga insatser.

Medlemsstatus
Antalet medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening uppgick vid årets slut till 292 (290). Ingen uppsägning av medlemskapet har skett under 2020 och ingen återbetalning av insatskapital till följd av uppsägning kommer att ske under kommande räkenskapsår.

Ränta på medlemsinsatser och återbäring
Genom beslut på Föreningens årsstämma använder sig Föreningen från och med räkenskapsåret 2011 av överskottsutdelning till medlemmarna. Överskottsutdelningen är möjlig genom att Bolaget överför hela det skattemässiga resultatet som koncernbidrag till Föreningen. Överskottsutdelningen består dels av ränta på medlemmarnas insatskapital och dels av återbäring.

Ekonomiskt utfall
Föreningen redovisar för 2020 ett resultat före skatt om 197,5 (358,3) mnkr. Resultatet är främst hänförligt ett koncernbidrag från Bolaget om 225,9 (393,5) mnkr. Resultat efter skatt uppgick till 199,7 (355,4) mnkr.

Personal
Föreningen har inte haft några anställda under 2020 varför inga löner har utgått.

Vinstdisposition
Styrelsen för Kommuninvest Ekonomisk förening föreslår att:

Till föreningsstämmans förfogande stående vinstmedel 205 061 687 kr disponeras på följande sätt:

Till medlemmarna utdelas 2,0 % insatsränta på insatskapitalet	143 679 734
Till medlemmarna utdelas återbäring i proportion till respektive medlems andel av den totala affärsvolymen under 2020	54 148 266
Balanseras i ny räkning	7 233 687
Summa disponerat	**205 061 687**

Se även not 11 på sidan 89.

Att berättigade till insatsränta och återbäring är de kommuner och regioner som blivit medlemmar i Föreningen senast 31 december 2020.

Att utbetalning av ränta på insatskapital och återbäring ska ske senast en månad efter beslut på Föreningens årsstämma 2021.

Att med affärsvolym avses för respektive medlem för 2020 belöpande genomsnittlig låneskuld till Kommuninvest i Sverige AB. I medlems affärsvolym inräknas också sådan låneskuld i medlems bolag med mera på sätt som anges i stadgarna §15.

Gällande regelverk för kapitaltäckning och stora exponeringar innebär att Kommuninvest vid varje tidpunkt ska ha en kapitalbas som motsvarar minst summan av kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker och dessutom beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten i enlighet med Kommuninvests interna kapitalutvärderingspolicy. Den totala kapitalrelationen uppgår till 357,4 (128,2) procent, att jämföra med pelare 1-kravet, inklusive buffertkrav, om 10,5 (12,5) procent. Kapitalbasen uppgår efter föreslagen vinstdisposition till 7 287,7 (7 456,1) mnkr och slutligt minimikapitalkrav till 375,0 (465,3) mnkr. Specifikation av posterna framgår av not 2, avsnitt Kapitaltäckning Koncernen.

Kommuninvests ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att Kommuninvest kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som lång sikt. Styrelsens bedömning är att den föreslagna utdelningen av insatsränta och återbäring inte äventyrar Föreningens ekonomiska situation. Av de föreslagna utdelade medlen förväntas en del återföras till Föreningen som insatskapital från de medlemmar som inte betalt upp till högsta beslutade nivå för medlemsinsats. Det för detta ändamål beräknade men ännu ej beslutade kapitaltillskottet uppgår till 5,5 (13,0) mnkr.

Vad beträffar Kommuninvests resultat och ställning i övrigt, hänvisas till resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Styrning och kontroll i centrum

Kommuninvest Ekonomisk förening är moderförening i Kommuninvestkoncernen. Föreningen ägs av 292 svenska kommuner och regioner med syfte att effektivisera deras finansverksamhet. Föreningen utgör tillsammans med Kommuninvest i Sverige AB (publ) samt Kommuninvest Fastighets AB en finansiell företagsgrupp.

God styrning och kontroll är av central betydelse för Koncernen, eftersom den är offentligt ägd och har ett ansvarsfullt uppdrag. Bolagsstyrningsrapporten för Kommuninvest i Sverige AB återfinns i dess årsredovisning.

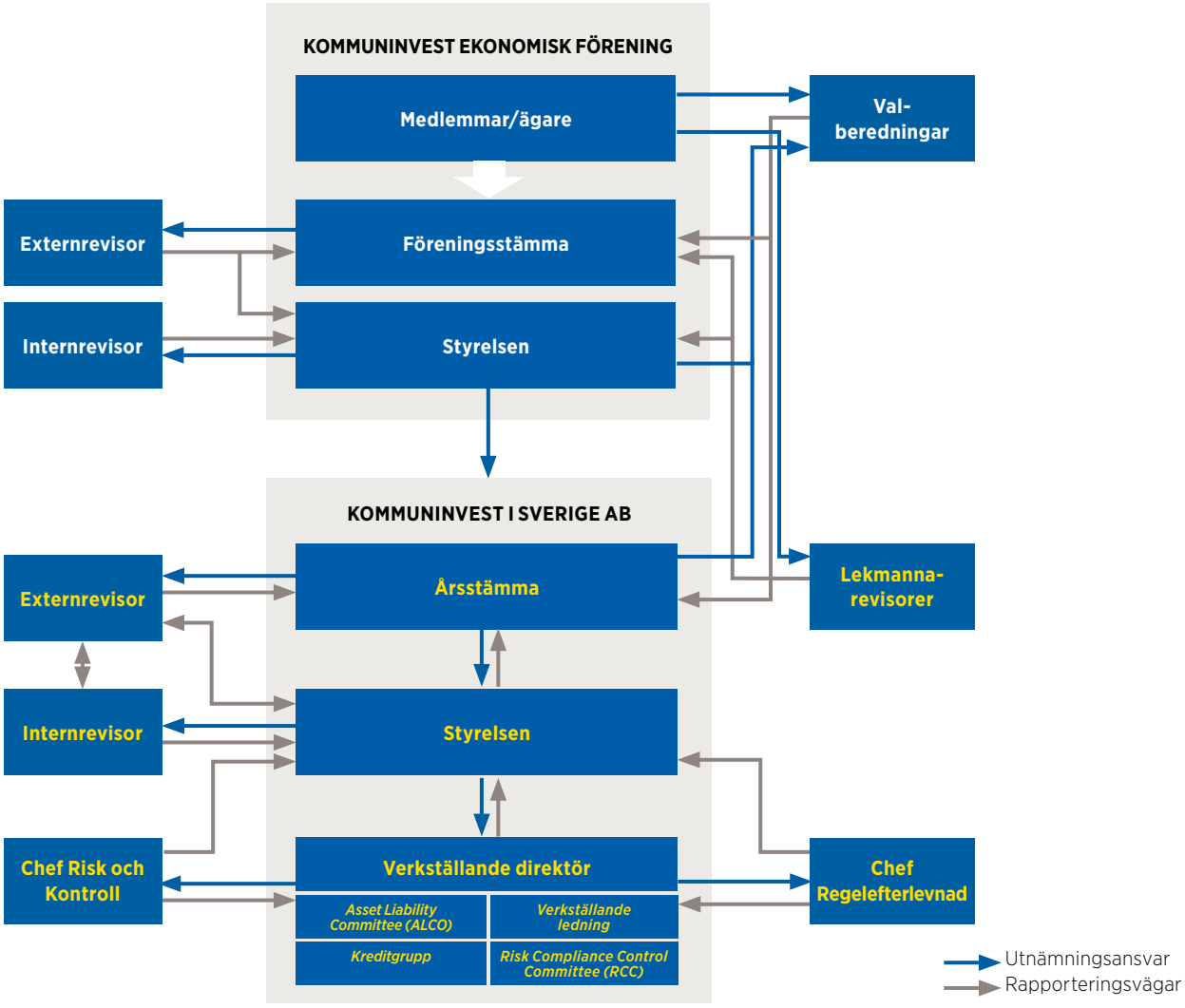
Kommuninvestkoncernen

Kommuninvest Ekonomisk förening ("Föreningen", org.nr. 716453-2074) äger 100 procent av aktierna i Kommuninvest i Sverige AB ("Bolaget", org.nr. 556281-4409). Bolaget äger 100 procent av aktierna i Kommuninvest Fastighets AB (org. nr. 556464-5629). Andelskapitalet i Föreningen uppgick per 2020-12-31 till 8 151,5 (7 000,0) mnkr. Varje ny medlem i Föreningen tillskjuter ett andelskapital till Föreningen baserat på invånarantal i medlemskommunen eller -regionen. Per 2020-12-31 hade Föreningen 292 (290) medlemmar.

Principer för styrning

Medlemmarna i Föreningen utgörs av svenska kommuner och regioner. Föreningen är en medlemssamverkan med främsta syfte att ge medlemmarna och deras majoritetsägda företag tillgång till kostnadseffektiv och stabil lånefinansiering.

Föreningen ska enligt stadgarna inte drivas med vinstsyfte. När dess behov av konsolidering är tillgodosett ska allt överskott tillfalla medlemmarna. Medlemmarna bestämmer

själva om verksamhetens inriktning, och ingen medlem har ensam ett bestämmande inflytande. På årsstämman har varje medlem en röst.

Nedan presenteras några av de principer som bolagsstyrningen baseras på. Till detta kommer styrelsens arbetsordning, instruktionen för den verkställande direktören och andra interna regler som styrelsen har fastställt.

Medlemssamråd
För att stimulera till ägarinflytande och dialog genomförs årliga medlemssamråd, där representanter för föreningsstyrelsen diskuterar aktuella frågor med medlemmarnas företrädare i mindre forum. Medlemssamråden är viktiga forum för att förbereda beslutsärenden inför årsstämman. Inför årsstämman 2020 hölls medlemssamråden på 17 (17) platser runtom i Sverige, med 390 (357) deltagande politiker och tjänstemän. Medlemssamrådet i Stockholm webbsändes också.

Ägardirektiv
Styrelsen i Föreningen utarbetar ägardirektiv för Bolaget, som fastställs årligen på ordinarie föreningsstämma.

I ägardirektiven formuleras ramarna för den verksamhet som Föreningen uppdrar åt styrelsen i Bolaget att utöva. Ägardirektiven inkluderar framförallt riktlinjer för konsolidering, risknivåer, ersättningsprinciper, principer för resor och representation, kunskap i finansieringsfrågor, utveckling av produkter och tjänster samt eventuella särskilda uppdrag som Föreningen ger Bolaget. Ägardirektiven blir gällande genom att de fastställs av föreningsstämman och årsstämman i Bolaget.

Mål för verksamheten
Koncernens övergripande mål är att skapa största möjliga nytta för medlemmarna i Föreningen. Det ska nås bland annat genom att ha en hög andel nöjda kunder, att stå för en stor andel av medlemmarnas lånefinansiering, att ha hög kostnadseffektivitet samt att ha en finansiell styrka som stödjer verksamhetens långsiktiga inriktning.

Ersättningsprinciper
Styrelsen för Bolaget fastställer, i enlighet med ägardirektiven, de ersättningsprinciper som gäller inom Bolaget. Principerna ses även över regelbundet. Bolaget bedöms inte vara i behov av en särskild ersättningskommitté. Dessa uppgifter fullgörs i stället av ordföranden i Bolagets styrelse.

Ersättningarna ska skapa förutsättningar för att attrahera, behålla och motivera medarbetarna så att verksamheten kan bedrivas på bästa möjliga sätt. Grundprincipen är att ersättningar och andra anställningsvillkor ska vara marknadsmässiga utan att vara löneledande och enbart bestå av fast lön. Inga rörliga ersättningar utgår. Lönesättningen bestäms med hänsyn till arbetsuppgiften och dess svårighetsgrad, ansvar och krav på utbildning samt medarbetarens sätt att uppfylla kraven som ställs och bidra till förbättringar i verksamheten.

Mer information om Kommuninvests bolagsstyrning
På Kommuninvests webbplats www.kommuninvest.se återfinns följande information:
- Stadgar för Kommuninvest Ekonomisk förening.
- Information om medlemmar och medlemsinträde.
- Bolagsordning för Kommuninvest i Sverige AB.
- Information om valberedningarnas arbete.

Årsstämma
Årsstämman i Föreningen är det högsta beslutande organet inom Koncernen. Årsstämman genomfördes som en så kallad hybridstämma i Göteborg den 16 april 2020. Vid en hybridstämma ställs krav att minst ordförande och sekreterare vid stämman är närvarande vid den ort stämman är kallad till. Övriga deltagare deltar digitalt. Vid stämman var 138 (169) kommuner och regioner representerade, motsvarande 47 (58) procent av medlemmarna. Vid årsstämman har varje medlem en röst. Några av de beslut som fattades var:
- Årsredovisning.
- Ränta på insatskapital och återbäring till medlemmarna.
- Ägardirektiv till Kommuninvest i Sverige AB.
- En reviderad plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad.
- Reviderade stadgar som avspeglar Kommuninvests kapitaluppbyggnad.

Årsstämman i Bolaget hölls i direkt anslutning till Föreningens årsstämma.

Valberedning
Det finns två valberedningar inom Koncernen, dels en valberedning i Föreningen, dels en valberedning i Föreningens företag. Valberedningarna har det yttersta ansvaret för att beslut om tillsättning bereds i en strukturerad och transparent process, som ger medlemmarna möjlighet att ge sin syn på och lämna förslag i tillsättandefrågor och andra därtill hörande frågor samt att därigenom skapa goda förutsättningar för väl underbyggda beslut.

Valberedningen i Föreningen utses vid årsstämman, på basis av förslag lämnat av Föreningens styrelse. Valberedningen i Föreningens företag utses inom Föreningens styrelse. Föreningens styrelse har beslutat att dess arbetsutskott ska utgöra valberedning i Föreningens företag.

Styrelsearbetet
Styrelsearbetet bedrivs dels i styrelsen för Föreningen, dels i styrelsen för Bolaget. Huvudprincipen är att Föreningens styrelse hanterar medlems- och ägarfrågor och Bolagets styrelse hanterar frågor som rör affärsverksamheten. Det innebär att frågor rörande nya medlemmar, utträde, eventuell uteslutning, kapitalisering av Koncernen, borgensfrågor med mera hanteras av Föreningens styrelse.

Bolagets styrelse hanterar finansieringsfrågor, kreditfrågor (exempelvis limiter, analyser) samt andra verksamhetsfrågor. Kopplingen mellan de båda styrelserna är dock stark, eftersom vissa frågor angår både förenings- och bolagsstyrelsen. Föreningens styrelse, som representerar ägarna, har dock

Valberedning för Föreningens företag 2020/2021

Göran Färm (S), Norrköpings kommun, ordförande

Linda Frohm (M), Kalix kommun, vice ordförande

Ewa-May Karlsson (C), Region Västerbotten

Pierre Sjöström (S), Staffanstorps kommun

Mer information om valberedningen, inklusive den fullständiga arbetsordningen, finns på www.kommuninvest.se

ingen direkt bestämmanderätt över Bolagets styrelse. Föreningens styrning av Bolagets styrelse sker endast genom stämmobeslut eller stämmobeslutat ägardirektiv.

Föreningsstyrelsens arbetsutskott

Inom Föreningens styrelse utses årligen ett arbetsutskott, bestående av styrelsens ordförande och vice ordförande samt ytterligare minst en styrelseledamot. Arbetsutskottet ska på styrelsens uppdrag bland annat svara för beredningen av styrelsens arbete och årligen utvärdera VD:s arbetsinsatser. Arbetsutskottet utgör även Valberedning i Föreningens företag och revisionsutskott enligt arbetsordning fastställd av föreningsstämman. Arbetsutskottet har i egenskap av revisionsutskott vidare i uppdrag att träffa Föreningens och dotterföretagens externa revisorer och lekmannarevisorer för att informera sig om revisionens inriktning och omfattning samt synen på Föreningens och Koncernens risker. Resultatet av arbetsutskottets och revisionsutskottets arbete ska löpande rapporteras vid styrelsens sammanträden.

Verkställande direktören

Den verkställande direktören ansvarar för Föreningens löpande förvaltning i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar. Då Föreningens medlemmar är demokratiskt styrda organisationer och Föreningens verksamhet är av samhällsnyttig art, ska verkställande direktörens ansvar för den löpande förvaltningen vara begränsad till sådana löpande administrativa ärenden som inte är av principiell betydelse eller på annat sätt av särskild betydelse för Föreningen. Om det i ett enskilt ärende är oklart om beslutanderätten ska tillkomma styrelsen eller den verkställande direktören, ska verkställande direktören låta styrelsen pröva frågan eller om styrelsens ställningstagande inte kan inväntas, samråda med styrelsens ordförande. Enligt Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar 7:e kap., 29 §, ges verkställande direktören rätt att i vissa fall vidta åtgärder utan styrelsens bemyndigande. Av skäl som angivits ovan ska verkställande direktören i sådana fall iaktta mycket stor restriktivitet och alltid söka samråd med styrelsens ordförande.

Styrelsearbetet 2020

Under 2020 har styrelsen haft 5 (5) ordinarie sammanträden, 1 (0) extrainsatt samt 1 (1) konstituerande sammanträde. Arbetet och besluten har, utöver de löpande ärendena, bland annat avsett:

- Medlemssamråd
- Planerad kapitaluppbyggnad
- Ägardirektiv
- Uppföljning av medlemmarnas och sektorns skuldsättning
- Internrevisionsrapporter
- Årsredovisning och delårsrapport
- Intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU)
- Erbjudande om medlemskap i Kommuninvest Ekonomisk förening
- Styrelseutvärdering

Ledningsprövning

I enlighet med regelverket för finansiella företag som står under Finansinspektionens kontroll, ska styrelsens ledamöter i Kommuninvest Ekonomisk förening samt verkställande direktören ledningsprövas.

Styrelsepresentation

Styrelsen för Kommuninvest Ekonomisk förening har, från och med årsstämman 16 april 2020, bestått av Göran Färm (ordförande), Linda Frohm (vice ordförande), Lilly Bäcklund, Britta Flinkfeldt, Kenneth Handberg, Mohamad Hassan, Ewa-May Karlsson, Fredrik Larsson, Maria Liljedahl, Örjan Mossberg, Niclas Nilsson, Jonas Ransgård, Bo Rudolfsson, Pierre Sjöström och Anna-Britta Åkerlind. Ledamöterna presenteras på sidan 33.

Analys- och finanskommittén

Föreningsstyrelsen utser en Analys- och finanskommitté. Kommittén ansvarar för uppföljning av medlemmarnas ekonomiska status samt utvecklingen i kommunsektorn i sin helhet. Den har dessutom till uppgift att på uppdrag av Föreningens styrelse bereda nya medlemsansökningar. Kommittén består enbart av tjänstemän, eftersom uppgifterna kräver djup ekonomisk specialkompetens. Enligt kommitténs instruktion ska sammansättningen spegla olika delar av landet. Medlemmarna ska ha erfarenhet från olika kommuntyper samt kunskaper om verksamheter i bolagsform.

Ersättningar

Vid årsstämman 2020 beslutades om en förändrad arvodering för föreningsstyrelsen, se vidare not 7 där de sammanlagda arvodena framgår. Totalt arvode till styrelsens ledamöter uppgick för år 2020 till 1 681,3 (1 644,3) tkr.

Styrelsen för Kommuninvest Ekonomisk förening

Ordförande

GÖRAN FÄRM (S)
Norrköpings kommun

Vice ordförande

LINDA FROHM (M)
Kalix kommun

Ordinarie ledamöter

LILLY BÄCKLUND (S)
Lycksele kommun

BRITTA FLINKFELDT (S)
Arjeplogs kommun

KENNETH HANDBERG (S)
Örebro kommun

MOHAMAD HASSAN (L)
Uppsala kommun

EWA-MAY KARLSSON (C)
Region Västerbotten

FREDRIK LARSSON (M)
Region Värmland

MARIA LILJEDAHL (SD)
Köpings kommun

ÖRJAN MOSSBERG (V)
Växjö kommun

NICLAS NILSSON (SD)
Kristianstads kommun

JONAS RANSGÅRD (M)
Göteborgs Stad

BO RUDOLFSSON (KD)
Laxå kommun

PIERRE SJÖSTRÖM (S)
Staffanstorps kommun

ANNA-BRITTA ÅKERLIND (C)
Örnsköldsviks kommun

SUPPLEANTER

Peter Hemlin (M)
Bollebygd kommun

Catharina Winberg (M)
Växjö kommun

Christina Johansson (M)
Arboga kommun

Peter Kärnström (S)
Sandvikens kommun

Lill Jansson (L)
Lerums kommun

Hans Lindberg (S)
Umeå kommun

Ulf Olsson (S)
Borås Stad

Ann-Marie Johansson (S)
Region Jämtland Härjedalen

Anders Johansson (C)
Mönsterås kommun

Elizabeth Peltola (C)
Älmhults kommun

Catharina Fredriksson (S)
Oxelösunds kommun

Teddy Nilsson (SD)
Svalövs kommun

Martin Kirchberg (SD)
Torsås kommun

Maria Fälth (KD)
Upplands-Väsby kommun

Jeanette Wäppling (V)
Gällivare kommun

REVISORER

Årsstämman för Kommuninvest Ekonomisk förening väljer externrevisor och lekmannarevisorer. Kommuninvest ska enligt bolagsordningen ha en revisor. Externrevisorn utses av årsstämman på förslag från styrelsens revisionsutskott för tiden intill slutet av den ordinarie stämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet. Årsstämman har också rätt att utse en revisorssuppleant.

Samma revisionsbolag som är utsett till externrevisor för Föreningen är även utsett till externrevisor för Bolaget och Kommuninvest Fastighets AB. Syftet är att erhålla en mer effektiv revision för Koncernen.

Extern revisor

Vid 2020 års årsstämma i Föreningen utsågs, för perioden intill slutet av årsstämman 2024, KPMG AB till revisionsbolag. KPMG AB har som huvudansvarig revisor valt auktoriserade revisorn Anders Tagde. Huvudansvarig revisor träffar styrelsen i Bolaget minst två gånger per år, och styrelsen i Föreningen minst en gång per år. Bland Anders Tagdes övriga revisionsuppdrag kan nämnas ICA Banken och OK-Q8 Bank.

Internrevisor

Styrelsen för Föreningen har från 2017 utsett PwC (Öhrlings Pricewaterhouse-Coopers AB) till internrevisionsbolag, med certifierade internrevisorn Peter Nilsson som internrevisor.

Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorerna träffar regelbundet de externa revisorerna, styrelseordföranden, verkställande direktören och andra representanter för Föreningen. Vid behov kan lekmannarevisorerna initiera extra granskningsinsatser utöver den normala lagstadgade revisionen. På Föreningens årsstämma 2020 utsågs följande lekmannarevisorer för Föreningen intill slutet av årsstämman 2024: Anki Svensson (M) Tyresö kommun (omval) och Ambjörn Hardenstedt (S), Svedala kommun (nyval). Barbro Hassel (S), Skara kommun, avgick.

Samma personer som är utsedda lekmannarevisorer för Föreningen var tidigare utsedda lekmannarevisorer för hela Koncernen. På föreningsstämman 2020 beslutades att lekmannarevisorernas uppdrag ska koncentreras till att enbart granska Föreningen och dess verksamhet.

Forskning och utbildning

Arbetet inom forskning och utbildning bedrivs på fyra områden: forskning, utbildning, rapporter och omvärld. Sammantaget ska det generera ökad kunskap om kommunsektorns utveckling samt en aktiv kunskapsspridning till medlemmar och omvärld. På grund av coronapandemin fick insatserna under året anpassas och delvis planeras om.

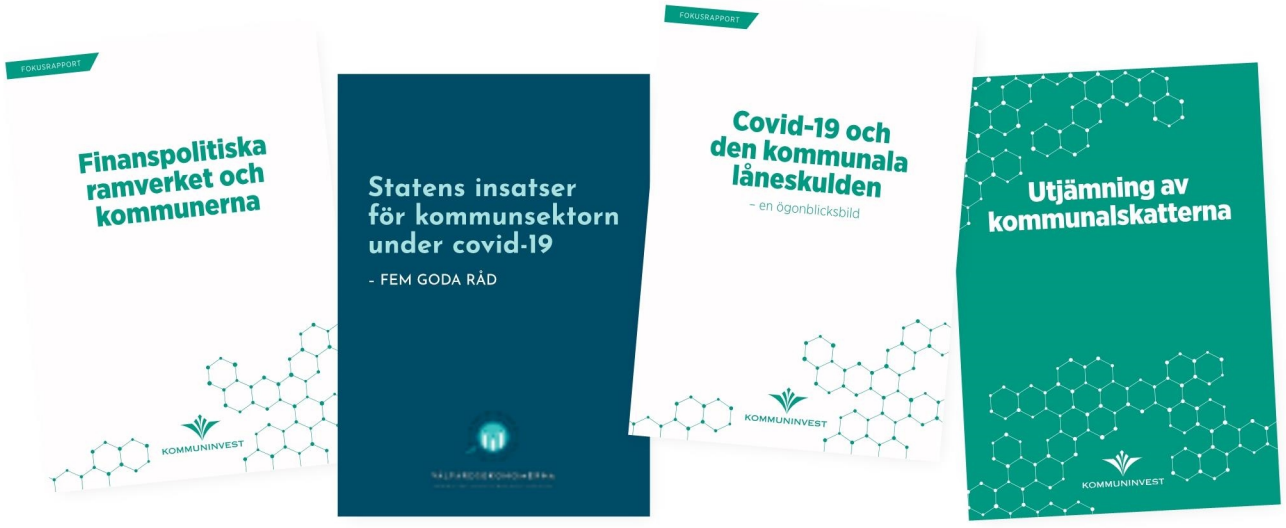
Inom området forskning finns bland annat Kommuninvest Forskningsberedning vars arbete syftar till att öka kunskapen om kommunsektorns ekonomiska situation och långsiktiga utmaningar. Beredningen ska också bidra till att öka medlemmarnas förståelse för de krav som kommer att ställas på såväl förtroendevalda som tjänstepersoner i kommunsektorn. Inriktningen under året har varit att ställa om arbetet från stipendieform till att mer aktivt formulera uppdrag. Syftet med omställningen är att öka medlemsnyttan. Beredningen har utökats vilket ökar möjligheten att få högkvalificerade uppdrag utförda av relevanta forskare.

Inom området utbildning har ett samarbete med Kommunalekonomernas förening (KEF) tagit form och första utbildningstillfället var den 18 december. Kommuninvests del i utbildningen är skuldförvaltning. Utbildningen ingår i KEF:s fördjupningsavsnitt för en certifierad kommunalekonom. Coronapandemin har medfört att utbildningen i samarbete med Handelshögskolan i Stockholm har flyttats fram till 2021. Eftersom nyttan med nätverksdelen i utbildningen är stor lämpar den sig inte särskilt väl för ett digitalt format.

Rapporterna bidrar både till forsknings- och utbildningsdelen. En uppdelning av olika rapporttyper har tagit form. Syftet är att kunna producera både längre rapporter med en större bredd och kortare rapporter med ett snävare fokus. De kortare fokusrapporterna som producerats under året är ”Det finanspolitiska ramverket och kommunerna” samt ”Covid-19 och den kommunala låneskulden”. Två längre rapporter har producerats. Den första ”Utjämning av kommunskatterna” är skriven av Dan Ericsson, Sören Häggroth och Emelie Värja. Den andra är Kommuninvests åttonde Låneskuldsrapport.

Det sista området, omvärld, har 2020 tagit stor plats. Detta på grund av att mycket av omvärlden har förändrats snabbt. I inledningen av krisen skedde en snabb övergång till webbinarier, vilket gjorde det möjligt att sprida kunskap och medverka till välgrundade analyser av sektorn i coronakrisens spår. För att samla experter inom området kommunal ekonomi och ge väl underbyggda råd har Kommuninvest inrättat Välfärdsekonomerna[1], vilket bland annat resulterat i två rapporter och en uppmärksammad debattartikel.

1) Välfärdsekonomerna är tillfälligt expertgrupp för analys av kommun- och regionsektorns ekonomi i coronakrisens spår. Häringick vid årsskiftet Henrik Berggren, Lars Hultkrantz, Katarina Holmgren, Sören Häggroth, Roger Molin, Susanne Spector, Emelie Värja och Annika Wallenskog.

Kapitaliseringsplan

Kommuninvest är inne i en period av snabb tillväxt. Prognoserna pekar på att utlåningen till kommuner och regioner kommer att fortsätta öka under de närmaste åren. För att säkra riskhantering och stabilitet i verksamheten kommer det därför att behöva tillföras kapital.

Mot den bakgrunden antog föreningsstämman i april 2020 en offensiv plan för stegvis kapitaluppbyggnad. Kapitaliseringsperioden sträcker sig till och med år 2024. Inriktningen är att såväl interna som lagstadgade kapitalkrav hela tiden ska uppfyllas med bred marginal. Det ska i detta också finnas en proaktivitet som gör att föreningsmedlemmarna alltid har tillräcklig framförhållning för att i god tid, om det mot förmodan skulle behövas, kunna fatta beslut om extra kapitaltillskott.

Den centrala delen i planen är en successiv ökning av insatskapitalet. Kommunernas insatskapital ska genom årliga ökningar höjas från 900 kr/invånare år 2020 till 1300 kr/invånare år 2024. Regionernas insatskapital, som är en femtedel av kommunernas, ska höjas från 180 kr/invånare år 2020 till 260 kr/invånare år 2024. Enligt prognoser och kalkyler är dessa summor väl tilltagna. Det är osannolikt, även om beredskapen alltså finns, att det utöver detta skulle behöva bli frågan om några extra kapitaltillskott.

En del i planen var också att avveckla ett förlagslån på 1 miljard kr som Föreningen upptagit av dåvarande medlemmar år 2010. Enligt nuvarande lagstiftning kan den typen av kapital inte längre ingå i kapitalbasen. Lånet återbetalades under hösten 2020 till samtliga medlemmar som tecknat det. Samtidigt erbjöds dessa medlemmar att betala in motsvarande belopp som insatskapital till Föreningen. Detta var en möjlighet som merparten av de aktuella medlemmarna använde sig av. Resultatet blev därmed, enligt kriterierna i gällande regelverk, en snabb och markant kapitalförstärkning.

Välfärdsekonomerna:

Skarpa expertråd i en tuff tid

För att stärka analysen av hur coronapandemin påverkar kommuner och regioner initierade Kommuninvest i juni den oberoende expertgruppen ”Välfärdsekonomerna”. Pandemin skapar ett tuffare ekonomiskt läge för kommunsektorn. Gruppens uppdrag är att identifiera, utreda och ta fram rekommendationer i de viktigaste frågeställningarna som därmed uppstår. I gruppen ingår några av de främsta experterna i Sverige på kommunsektorns ekonomi. Under hösten 2020 publicerade gruppen två rapporter med totalt åtta rekommendationer – till regeringen och till kommunsektorn. Arbetet fortsätter under våren 2021. Rapporterna har breddat Kommuninvests kunskapsbas och mottagits väl i kommuner och regioner.

Nya medlemmar

Kommuninvest Ekonomisk förening kunde under 2020 välkomna två nya medlemmar: Region Kalmar län och Västra Götalandsregionen. Denna betydande förstärkning på regionssidan var ett viktigt steg framåt i utvecklingen av Föreningen.

Ett av skälen till att Region Kalmar län valde att ta detta steg var Kommuninvests möjligheter att erbjuda betydligt bättre lånevillkor än bästa affärsbank i en upphandling av nya tåg för den regionala kollektivtrafiken. Västra Götalandsregionen fattade sitt beslut i kontexten av att det genom förändringar inom spårvägen i Göteborg uppstår ett externt upplåningsbehov. Medlemskapet i Kommuninvest ger en möjlighet till konkurrenskraftig och effektiv upplåning i det sammanhanget.

Hållbar finansiering och tillgänglig kunskap

Den globala pandemin som drabbade världen under året gav nya utmaningar för Sveriges kommuner och regioner. Det breda statliga stödet har gjort skillnad men de stora investeringsbehoven och de demografiska utmaningarna för sektorn kvarstår. Den kommunala samverkan som Kommuninvest representerar, som möjliggör konkurrenskraftig långivning och tillgång till finansiell expertis för en effektiv skuldförvaltning, är mer relevant än någonsin.

Verksamhetens inriktning

Kommuninvest ska genom effektiv finansiering av investeringar för Sveriges kommuner och regioner bidra till en långsiktigt hållbar välfärd. Kommuninvest ägs av sina medlemmar och den starka ägarstrukturen tillsammans med den solidariska borgen från medlemmarna ger en unik ställning som finansiell aktör vilket möjliggör en kostnadseffektiv och stabil anskaffning av kapital på finansmarknaden och därmed en säkrad tillgång till finansiering för medlemmarna.

Sektorns utmaningar medför ett ökande kompetensbehov inom skuldförvaltning som en del av god ekonomisk hushållning. Kommuninvest ska erbjuda produkter och tjänster inom detta område i syfte att bidra till hela sektorns kompetens inom skuldförvaltning. Detta ska, i förlängningen, ge förtroendevalda bästa handlingsutrymme att leverera välfärdstjänster till medborgarna.

Kommuninvests uppdrag innefattar också ett stöd till sektorns arbete inom hållbarhet och under året har steg tagits mot att lansera en ny finansiell produkt med inriktning mot social hållbarhet. Finansiering inom detta område ska främja sociala insatser för exempelvis ökad trygghet och säkerhet, förbättring av boendemiljöer eller investeringar inom hälsa, utbildning, idrott och kultur.

Kommuninvests insatser för att digitalisera och effektivisera administrationen av lånehandläggningen har under året nått en milstolpe där det sista steget, avslut av affären mellan parterna, nu också erbjuds som en digital tjänst. Därmed kan Kommuninvests kunder med digitalt stöd genomföra alla steg i låneprocessen.

Under året har Kommuninvest också lanserat ett nytt webbaserat analysverktyg som erbjuder stöd i planering av investeringar och likviditetsflöden. Verktyget erbjuder möjligheten att skapa likviditetsprognoser utifrån olika tidshorisonter och nivåer inom organisationen och utgör därmed ett starkt tillskott till de befintliga tjänster som Kommuninvest erbjuder.

Kommuninvests fokusområden är utgångspunkt för verksamhetsstyrningen.

Kommuninvests fokusområden

KUND/MEDLEM
Att vara kundens/medlemmens förstahandsval inom kommunal finansförvaltning genom att anpassa produkt- och tjänsteutbudet inom alla utvalda kundsegment

KOMPETENS
Bredda och fördjupa medarbetarnas kompetens för att säkerställa en konkurrenskraftig verksamhet i framtiden

EFFEKTIVITET
Kommuninvests utlåningspris, genomsnittlig upplåningskostnad plus olika marginalpåslag, är konkurrenskraftigt i relation till kommunernas egen upplåning

DIGITALISERING
Öka organisationens anpassningsförmåga genom att förbättra arbetssätt och plattformar för utveckling och innovation

Flerårsöversikt

Kommuninvests starka tillväxt fortsätter och den totala utlåningen passerade 440 mdkr under 2020, en genomsnittlig årlig ökning om 13 procent de senaste fem åren. Kommuninvests andel av kommunsektorns externa upplåning har ökat från 47 procent till en beräknad andel om 58 procent under samma period.

Det egna kapitalet i Koncernen har därigenom ökat från 8,0 mdkr 2016 till 9,0 mdkr 2020. Bruttosoliditeten uppgick 31 december 2020 till 1,66 procent. För mer information om bruttosoliditet se sidan 47.

För flerårsdata i tabellform, se sidan 7.

Starka resultat i sektorn

Generösa statliga bidrag minskar behovet av lånefinansiering. Den kommunala låneskulden förväntas växa med 40 mdkr under 2020 till 766 (726)[1] mdkr. Kommuninvest fortsätter att stärka sin ställning och Kommuninvest finansierade 58 (56) procent av kommunsektorns totala skuld.

Kombinationen av ett omfattande renoveringsbehov av de bostäder och fastigheter som byggdes under åren 1965–1975 och en kraftig befolkningstillväxt som kräver fler verksamhetslokaler och utbyggd infrastruktur driver upp kommunsektorns investeringar. Investeringarna omfattar flera kommunala ansvarsområden, såsom fastigheter, bostäder, vatten och avlopp, infrastruktur och energiproduktion.

Under 2017 och 2018 har självfinansieringsgraden av investeringarna sjunkit, den stabiliserade sig 2019 och väntas nu öka 2020 på grund av det starka resultatet, som framförallt är ett resultat av de stora statliga generella bidrag som aviserats under året. Därtill slår inte effekten av en något lägre skatteunderlagstillväxt likviditetsmässigt förrän två år efter, i detta fall år 2022, då återbetalning ska ske. Detta medför ett minskat lånebehov under 2020, trots att investeringsbehovet fortsätter vara högt.

Kommuninvest växte kraftigt åren efter finanskrisen och har ökat sin marknadsandel ytterligare på senare år, sedan 2013 till 2020 har andelen ökat från 43 till 58 procent. Finansiering via banksektorn och bilaterala parter har minskat till 13 (14) procent. Så sent som 2013 stod bankerna för en tredjedel av utlåningen till Sveriges kommuner och regioner.

Kommuninvest var vid den tiden den största enskilda kreditgivaren med en marknadsandel på drygt 43 procent. Ett tjugotal kommuner och ett tiotal kommunala bolag är idag aktiva på kapitalmarknaden. Utgivningen av kommunala obligationer och certifikat stod för 29 (30) procent av sektorns finansiering 2020.

Tillväxten under perioden 2013–2020 för sektorns låneskuld har i genomsnitt legat på 7 procent, Kommuninvest växte under samma period med en genomsnittlig tillväxt på 11 procent.

1) Prognos baserad på Kommuninvests löpande uppföljning av skuld- och investeringsutvecklingen inom kommunsektorn. Vid tidpunkten för årsredovisningens publicering var de fullständiga underlagen för 2020, kommunernas och regionernas egna årsredovisningar, inte tillgängliga. Värden och andelar för 2019 har justerats i enlighet med kommunernas och regionernas egna årsredovisningar.

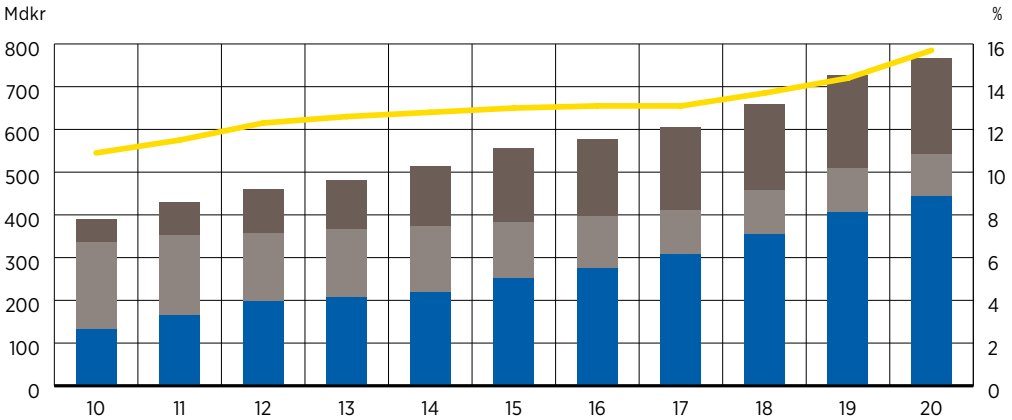
Kommunala upplåningsformer

Svenska kommuner och regioner har tillgång till tre huvudsakliga källor för lånefinansiering:

- upplåning via Kommuninvest
- upplåning via banksektorn eller annan bilateral part
- upplåning på penning- och obligationsmarknaderna.

Kommunsektorns låneskuld och finansieringsformer

2010–2020

Kommunsektorns upplåning under den senaste tioårsperioden karakteriseras av en ökad andel upplåning via Kommuninvest och egna marknadsprogram, samt en minskning av upplåning via banksektorn. Data för 2020 baseras på bedömd total låneskuld.

- Upplåning via Kommuninvest, mdkr
- Bankupplåning, mdkr
- Upplåning via egna marknadsprogram, mdkr
- Kommunsektorns låneskuld som andel av BNP, %

Lån som möter kundernas behov

Kommuninvests utlåning växte under 2020 till 442,8 (406,5) mdkr. Tillväxten speglar ökade investerings- och upplåningsbehov bland Sveriges kommuner och regioner. Ökningen visar även på en ökad konkurrenskraft hos Kommuninvest. Vid utgången av 2020 hade Kommuninvest totalt 912 (964) aktiva låntagare.

Enbart utlåning till svenska kommuner och regioner

All Kommuninvests utlåning sker till svenska kommuner och regioner. Lån kan erbjudas till:

- Kommuner och regioner som är medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening.
- Kommunala och regionsägda bolag, där en eller flera medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening innehar bestämmande inflytande.
- Kommunala stiftelser och förbund, mot borgen och förutsatt att de är närstående medlem eller medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Stärkt marknadsposition

Genom Kommuninvest och övriga kapitalmarknaden kunde Sveriges kommuner och regioner under 2020 tillgodose sina upplåningsbehov på ett effektivt sätt. Kommuninvest erbjuder låneprodukter med kort eller lång kapitalbindning, med fast eller rörlig ränta samt lån som löper tillsvidare med ömsesidig rätt till uppsägning helt eller delvis.

Som en konsekvens av coronapandemin var utlåningstakten under mars och april mer än dubbelt så hög som en genomsnittlig vecka under 2019. Oroliga förhållanden på obligations- och certifikatsmarknaden i inledningen av krisen medförde att kommuner med egna marknadsprogram i större utsträckning än annars vände sig till Kommuninvest för finansiering. Det fanns också initialt behov av en något förhöjd likviditet hos vissa kommuner. När oron på obligations- och certifikatsmarknaden avtog, och de statliga stödpaketen kom, återgick Kommuninvests utlåning till mer normala nivåer. Kommuner och regioner hade en fortsatt god likviditet pga. de statliga stödpaketen vilket innebar att utlåningstillväxten var relativt låg under hösten.

Vid årets slut uppgick utlåningen i nominella termer till 442,8 (406,5) mdkr, en ökning med 9 (15) procent. Kommuninvests konkurrenskraft uttryckt som andelen accepterade offerter, har varit fortsatt stark. Acceptansgraden för lämnade offerter uppgick till 98 (99) procent.

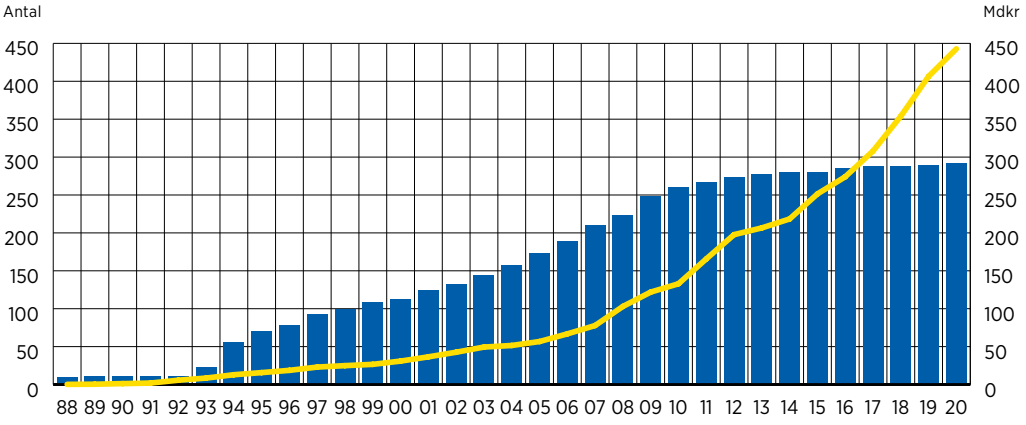
Årets avtalade utlåning, det vill säga nyutlåning och omsättning av befintliga lån, fördelades med 89 (88) procent på lån med en kapitalbindning längre än ett år och 11 (12) procent på lån med en kapitalbindning om ett år eller kortare. Lån med en kapitalbindning om ett till tre år stod för 26 (20) procent av volymen. Vid utgången av 2020 bestod Kommuninvests utlåningsportfölj av 49(47) procent lån med fast räntebas och 51 (53) procent lån med rörlig räntebas.

Ökade volymer Gröna lån

Volymen beviljade Gröna lån, finansiering för kommunala och regionala investeringsprojekt som främjar övergången till lägre koldioxidutsläpp och hållbar tillväxt, ökade under året. Vid utgången av 2020 hade 74,7 (63,1) mdkr i Gröna lån beviljats, avseende 431 (346) projekt och 167 (150) kommuner och regioner. Mer information om Gröna lån återfinns på sidorna 18–19.

Antal medlemmar och utlåningsvolym

1988–2020

Fler medlemmar i Föreningen samt att medlemmarna valt att lägga en allt större del av sin upplåning hos Kommuninvest, är de främsta förklaringarna till den historiska utlåningstillväxten.

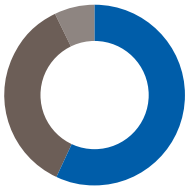
Antal medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening

Utlåning (nominellt värde), Kommuninvest i Sverige AB

Betydande låntagare med högsta kreditbetyg

Kommuninvest lånar upp pengar på kapitalmarknader i Sverige och internationellt vilket finansierar utlåningen till kommuner och regioner. Trots hög global oro gällande utveckligen av pandemin så har Bolagets strategiska upplåningsmarknader fungerat väl med en god efterfrågan på Kommuninvests obligationer. Kommuninvest kunde fullfölja sina upplånings-planer till konkurrenskraftiga priser. Den totala upplåningen vid årets slut uppgick till 492,9 (446,8) mdkr i nominella termer.

Nyupplåning per valuta*
2020 (2019)

SEK 57 (60) %
USD 36 (32) %
JPY 7 (8) %
ZAR – (0) %
MXN – (0) %
AUD – (0) %

*exkl. certifikatupplåning

Nyupplåning per program*
2020 (2019)

Svenskt obligations-program 49 (52) %
Benchmark-upplåning, övriga valutor 35 (25) %
Uridashi 7 (8) %
Gröna obligationer 8 (14) %
Private placement 1 (0) %

*exkl. certifikatupplåning

Nytt emissionsförfarande och god efterfrågan på Kommuninvests obligationer

Kommuninvests största upplåningsprogram är det svenska obligationsprogrammet. Emissionsförfarandet i programmet har under våren 2020 utvecklats så att emissioner sker via veckovisa auktioner, istället för på förfrågan. Förändringen har mottagits bra av kapitalmarknaden och året har präglats av god efterfrågan på Kommuninvests emissioner.

Svenska kronor, US-dollar och Euro utgör strategiska upplåningsmarknader, både vad gäller traditionell upplåning och det som definieras som hållbar upplåning. Bolaget har också en taktisk marknad i form av Uridashi-upplåning från den japanska marknaden.

Fokus på ökad benchmarkupplåning

Under året lånades 131,4 (135,4) mdkr upp i obligationer med löptid över ett år. Därutöver avtalades villkorad upplåning, med potentiell förtidsinlösen inom ett år, motsvarande 9,5 (11,3) mdkr. Upplåning i kortfristiga certifikat, med löptid under ett år, uppgick till 65,0 (35,5) mdkr. Tidigare emitterad upplåning till ett belopp om 8,7 (19,7) mdkr återköptes och 129,4 (124,1) mdkr förföll. Upplåningen görs för att ersätta lån som förfaller eller har återkallats, för att finansiera nyutlåningen i utlåningsverksamheten samt för att anpassa storleken på likviditetsreserven efter rådande marknadssyn och likviditetsberedskapskrav.

Under året genomfördes fem större upplåningar i US-dollar.

I det svenska obligationsprogrammet emitterades totalt 68,7 (76,8) mdkr och 259,3 (231,0) mdkr var utestående vid slutet av året. Under 2020 emitterades en obligation med ny löptid och totalt omfattar det svenska obligationsprogrammet åtta utestående obligationer.

Under 2020 emitterades två gröna obligationer, vilket innebär att Kommuninvest sedan 2016 har utfört elva gröna transaktioner. Gröna obligationer gör det möjligt att finansiera miljöinriktade investeringsprojekt i Föreningens medlemskommuner och regioner.

Riksbanken köper Kommuninvests obligationer

I slutet av april utvidgade Riksbanken sitt QE-program till att även omfatta kommunobligationer. Under året har Riksbanken köpt kommunobligationer vid 31 olika tillfällen för sammanlagt 45 mdkr, 40,7 mdkr av dessa innefattar köp av Bolagets utestående obligationer.

En betydande SSA-emittent

Kommuninvest emitterar på internationella upplåningsmarknader i kategorin ”Sovereigns, Supranationals and Agencies” (SSA). Med stora årliga upplåningsvolymer är Kommuninvest en betydande internationell aktör inom SSA-segmentet. Låntagare som Kommuninvest jämför sig med inkluderar:

- Bank Nederlandse Gemeenten (Nederländerna)
- Europeiska investeringsbanken, EIB (Europa)
- KfW (Tyskland)
- Kommunalbanken (Norge)
- Kommunekredit (Danmark)
- Municipality Finance (Finland)
- Nordiska Investeringsbanken, NIB (Norden och Baltikum)

Likviditetsreserv för att klara kundbehov i alla lägen

För att säkerställa att Kommuninvest kan leva upp till sina åtaganden även i perioder av stress på de finansiella marknaderna har Kommuninvest en likviditetsreserv. Under året har Kommuninvest uppvisat god likviditetsberedskap där samtliga interna och lagstadgade krav har efterlevts med god marginal trots marknadsoron kopplat till pandemin. Reserven utgörs av korta placeringar med hög kreditvärdighet. Reserven uppgick vid årets slut till 59,6 (44,7) mdkr, motsvarande 14 (11) procent av utlåningsvolymen.

Reserv med hög kreditkvalitet och låg risk

Utgångspunkten i Kommuninvests likviditetsstrategi är god matchning av tillgångar och skulder. Kommuninvest har också en likviditetsreserv, dess syfte är att säkerställa åtaganden under perioder av extrem finansiell stress. Likviditetsreservens storlek anpassas efter bland annat upplåningsförfall och omvärldsfaktorer, exempelvis valutakurs- och ränteförändringar. Enligt Kommuninvests strategi ska likviditetsreserven placeras kort, och den genomsnittliga löptiden får som mest uppgå till 12 månader. Enskilda placeringar får som mest ha en löptid upp till 39 månader. Bolagets likviditetsreserv är därmed ändamålsmässigt utformad för att säkerställa beredskap under turbulenta marknadsförhållanden, likt de som har utmärkt 2020.

Effektiv och konservativ förvaltning i fokus

Förvaltningen under 2020 präglades av en likviditetsreserv med både hög kreditkvalitet och omsättningsbarhet. Direkta placeringar görs främst i värdepapper utgivna av stater eller centralbanker, multilaterala utvecklingsbanker samt subventionerade långivare[1]. Vid utgången av 2020 var 95 (84) procent av reserven placerad i värdepapper med högsta möjliga kreditvärdighet. 75 (70) procent utgjordes av placeringar i värdepapper utgivna av emittenter i Sverige.

Se not 2 för ytterligare information om Bolagets kreditriskexponering.

1) Subventionerade långivare avser värdepappersemittenter där exponeringen behandlas mot den nationella regeringen enligt CRR regelverket. Detta inkluderar bland annat Bolagets nordiska grannorganisationer.

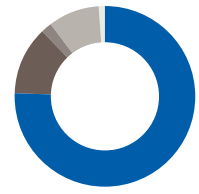
Placeringsregler för likviditetsreserven

- Likviditetsreserven får ha en maximal genomsnittlig löptid om 12 månader
- Maximal löptid på enskilda placeringar är 39 månader.

För mer information, se avsnitt Risk- och kapitalhantering sidorna 44–48 eller Kommuninvests webbplats www.kommuninvest.se.

Likviditetsreserven fördelad på land

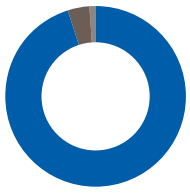
2020 (2019)

- Sverige 75 (70) %
- Supranationals 12 (4) %
- Finland 2 (7) %
- Tyskland 9 (11) %
- Storbritannien 1 (2) %
- Danmark 0 (2) %
- USA 0 (4) %
- Kanada 0 (0) %

Likviditetsreserven fördelad på ratingkategori

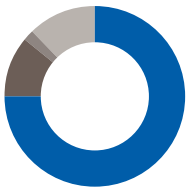
2020 (2019)

- AAA 95 (84) %
- AA 4 (16) %
- A 1 (0) %

Likviditetsreserven fördelad på emittentkategori

2020 (2019)

- Nationella regeringar eller centralbanker 75 (41) %
- Kreditinstitut subventionerade långivare 11 (13) %
- Kreditinstitut banktillgodohavanden 2 (4) %
- Multilaterala utvecklingsbanker 12 (4) %
- Kreditinstitut placeringsrepor – (37) %
- Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter 0 (0) %

Digital mognad och kontinuerligt lärande

Kommuninvests digitala mognad har under pandemin påskyndats och den övergripande förändringsförmågan har stärkts. Kommuninvests förmåga att hantera krissituationer har än en gång visat sig vara stark. En annan positiv konsekvens är att beteendeförändringen att tillgodose sig digital kompetensutveckling har skett i snabbare takt än annars hade skett.

Coronapandemin har påverkat Kommuninvest ur flera aspekter. Den 17 mars infördes hemifrånarbete som grundregel vilket var en nödvändig åtgärd för att säkerställa Kommuninvests dagliga operativa verksamhet och medarbetarnas säkerhet. Under våren, i takt med att kunskapen om viruset ökade genomfördes åtgärder för att skapa förutsättningar för att utföra det uppdrag som åligger Kommuninvest, både på kort och lång sikt.

För att skapa transparens har veckovisa företagsgemensamma möten ägt rum på digital plattform där dialog och återkommande frågor kring hälsa, arbetsbelastning och välmående ställts. Regelbundna chefsmöten har också genomförts för att stärka cheferna i ledarskapsfrågor som uppkommit under krisen.

För att säkerställa att kontoret i Örebro är så tryggt som möjligt att vistas på ur ett smittspridningsperspektiv har, förutom full möjlighet att arbeta hemifrån, en mängd åtgärder vidtagits för att möjliggöra social distansering och för att följa aktuella riktlinjer. Baserat på roller, arbetsuppgifter och operativa riskhänseenden har under hösten delar av medarbetarstyrkan arbetat hemifrån och andra på kontoret. I preventivt syfte har specifika insatser genomförts inom arbetsmiljöområdet såsom ergonomiutbildning, yoga samt rörelse på arbetstid för att bidra till god arbetsmiljö vid hemifrånarbete.

Kontinuerligt lärande för högre medlemsnytta

Kommuninvest ska genom systematisk kompetensförsörjning säkerställa att rätt förmågor finns på rätt plats vid rätt tid. Kompetensförsörjning består till viss del av rekryteringar och till stor del av kompetenshöjning av befintlig personal.

Under året som gått har ett omfattande arbete kring kompetensutveckling initierats, som syftar till Kommuninvest ska bli en ännu mer utpräglad lärandeorganisation som kontinuerligt utvecklar kompetens i rätt riktning. Kontinuerligt lärande och kompetensutveckling är egentligen inte mål i sig, utan ett verktyg för att Kommuninvest ska nå sina mål och möjliggöra största möjliga nytta för dess medlemmar idag och i framtiden. Kommuninvest ska stå för systemstöd, strukturer och processer för kunskapsinlärning och medarbetaren själv, tillsammans med närmaste chef, har ett stort ansvar för sin egen utveckling och lärande. För att uppnå detta krävs en kultur- och beteendeförändring hos både chefer och medarbetare och resurser kommer avsättas till detta under kommande år.

En hållbar organisation

Kommuninvest har en holistisk syn på en hållbar organisation. För att skapa en välfungerande och hälsosam arbetsplats måste många olika delar finnas på plats, vilket visualiseras i bilden nedan. För Kommuninvest är det viktigt att möjliggöra balans mellan arbets- och privatliv och har högt ställda krav på hållbarhet i alla aspekter. Kommuninvest tillhandahåller verktyg, strukturer och processer som möjliggör att medarbetare kan ta ett stort eget ansvar för den egna hållbarheten.

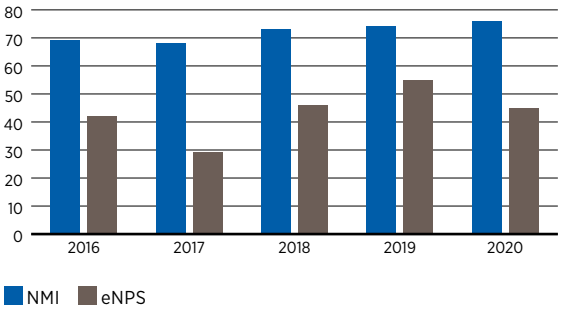
Kommuninvest har nolltolerans mot alla former av diskriminering eller trakasserier och arbetar förebyggande i dessa frågor. Bolaget arbetar för att integrera jämställdhet och mångfald i samtliga områden i Bolaget.

Medarbetarundersökning 2020

Medarbetarundersökningen 2020 gav ett NMI (Nöjd Medarbetarindex) på 76 (74). Resultatet är högt och indikerar en god tillfredsställelse med en välfungerande arbetsplats. Resultatet tyder även på att det arbete som lagts ner på ledarskap, medarbetarskap och kulturfrågor har gett resultat. Dessa kommer vara prioriterade områden även inför 2021. Index ENPS (Employee-Net-Promoter-Score) minskade med 10 enheter från 55 till 45, vilket klassas som ett bra värde med en hög andel ambassadörer och en låg andel kritiker.

Medarbetarundersökning

2020-03-13

Finansiell ställning

Det egna kapitalet i Koncernen uppgick vid utgången av 2020 till 8 992,5 (7 994,7) mnkr. Den totala kapitalbasen var 8 565,4 (7 456,1) mnkr vilket gav en total kapitalrelation om 357,4 (128,2) procent.

Balansomslutningen uppgick vid periodens slut till 527 378,2 (471 321,3) mnkr och utlåningen till kommunerna och regionerna står för huvuddelen av tillgångarna. Utlåningen uppgick till 445 788,8 (408 218,1) mnkr vid årsskiftet.

Per 2020-12-31 uppgick det egna kapitalet till 8 992,5 (7 994,7) mnkr.

Överskottsutdelning att utbetala 2021

Förutsatt beslut på Föreningens årsstämma kommer Föreningen att använda sig av överskottsutdelning i form av ränta på insatskapital samt återbäring för räkenskapsåret 2020. Föreslagen överskottsutdelning uppgår till 197,8 (355,4) mnkr. För detta har Bolaget i bokslutet lämnat koncernbidrag om 225,9 (393,5) mnkr.

Kapitaltäckning och bruttosoliditet

Koncernen är väl kapitaliserad för att möta riskerna i verksamheten, med kapitalrelationer som med god marginal överstiger de föreskrivna minimikraven i pelare 1 samt pelare 2 baskrav.

Kärnprimärkapitalet uppgick till 8 565,4 (7 456,1) mnkr, vilket innebär en kärnprimärkapitalrelation på 357,4 (128,2) procent. Koncernens kapitalbas består endast av kärnprimärkapital och därför uppgår även den totala kapitalrelationen till 357,4 (128,2) procent. Se vidare not 2. Vid utgången av 2020 uppgick Koncernens, enligt CRR, rapporterade bruttosoliditetsgrad till 1,66 (1,59) procent. För mer information angående Koncernens kapitalhantering, se sidorna 46-47 samt not 2.

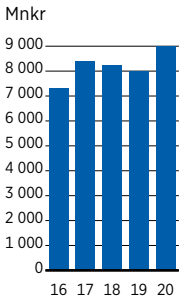
Bruttosoliditetsgraden beräknad enligt det nya lagkravet (som finns beskrivet på sidan 47), där all utlåning till medlemmar och deras bolag exkluderas från exponeringsbeloppet, uppgick till 12,30 (12,36) procent. För beräkning, se avsnitt Alternativa nyckeltal - Koncernen på sidan 103. Kommuninvest möter därmed med god marginal det kommande lagkravet i pelare 1 samt Finansinspektionens preliminära bedömning om 1 procents bruttosoliditetsgrad i pelare 2.

Rating

Kommuninvest har högsta kreditbetyg, AAA från S&P Global Ratings och Aaa från Moody's. Ratinginstituten bekräftade i december respektive juli 2020 Bolagets rating, med fortsatt stabila ut- sikter. Ratinginstituten lyfter fram det solidariska borgensåtagandet från Föreningens ägare, mandatet Bolaget har från dess ägare att agera Kommungäld för medlemmarna, den höga kvaliteten i låneportföljen samt strategin för kapitaluppbyggnad inför kommande regelverk.

Kommuninvest har även höga så kallade ESG-betyg. Av institutet ISS-Oekom är betyget B– (Prime), Sustainalytics har gett ett betyg om 9.1, dvs. "försumbar ESG-risk" och från MSCI är betyget AA. Resultaten visar att Kommuninvest anses tillhöra den grupp av finansiella institutioner vars verksamhet är minst exponerad för hållbarhetsrisker.

Eget kapital

Kommentarer till räkenskaper

På sidorna 52, 54 och 56 finns kommentarer till resultaträkning, balansräkning samt förändringar i eget kapital. Dessa kommentarer utgör en del av förvaltningsberättelsen.

Låg risktolerans och effektiv riskhantering

Kommuninvests huvuduppdrag är att säkerställa tillgång till stabil och effektiv upplåning för kommunsektorn. Detta innebär att efter kundernas behov låna upp pengar på den finansiella marknaden. Verksamheten ska ha ett lågt risktagande där risker endast accepteras för att uppfylla uppdraget som kommungäld. Nedan presenteras övergripande Bolagets mål, principer och metoder för att hantera risk.

Förändringar som skett under 2020 avseende riskhantering och riskexponering

All finansiell verksamhet i Koncernen bedrivs i Bolaget. Under 2020 har Bolaget implementerat ett nytt riskramverk och tillhörande riskpolicy. Syftet med policyn är att fastställa de yttre ramarna för Bolagets risktagande och riskhantering. Det nya ramverket ska tydliggöra kopplingen mellan mål och begränsningar i form av ägardirektiv, lagkrav och riskmått.

Bolagets riskarbete har under 2020 i stor utsträckning påverkats av coronapandemin. På ett övergripande plan kan konstateras att Bolaget klarat krisen på ett bra sätt. Bolaget införde under våren veckovisa lednings- och krisgruppsmöten, samt företagsgemensamma möten, i syfte att säkerställa en effektiv internkommunikation och ett snabbt beslutsfattande. Information om marknadsläget, samt om utvecklingen för Bolagets likviditetssituation, delades och diskuterades i veckovisa möten i företagets kommitté för marknads- och likviditetsrisk (ALCO). Under året har arbetet med att följa utvecklingen och påverkan för våra medlemmar, kunder och motparter förstärkts. Arbetet har regelbundet rapporterats i Kreditgruppen. För att minska de operativa riskerna, samt bidra till minskad smittspridning i samhället, ställde företaget tidigt under våren om så att medarbetarna med få undantag arbetade hemifrån.

Riskprofil

Kommuninvest har en central betydelse för finansieringen av svenska kommuners och regioners investeringar. Utifrån kundernas behov lånar Bolaget upp pengar på den finansiella marknaden. Verksamhetsmodellen innebär att Bolaget är utsatt för risker förknippade med den finansiella marknaden, den svenska staten och kommunernas ekonomiska förutsättningar, klimat- och hållbarhetsrelaterade frågor, samt interna och externa operativa risker.

Bolagets riskprofil och tillåtna risktagande fastställs årligen i ägardirektivet vilket antas på årsstämman i Föreningen. Ägardirektivet slår fast att Bolagets risker ska vara små och aldrig vara större än nödvändigt för att uppnå syftet med verksamheten. Risknivån får inte överstiga vad som hade varit tillåtet risktagande för en medlem enligt kommunallagen.

Bolagets riskhantering är utformad för att verksamheten ska kunna bedrivas i enlighet med ägardirektivet om ett lågt risktagande. För en översikt av de risktyper Kommuninvest regelbundet hanterar och mäter, se sidan 48. För att begränsa de risker som förknippas med Bolagets verksamhetsmodell samt tillse att verksamheten hålls inom de, av Bolagets styrelse, angivna riskaptiterna används riskaptitsindikatorer eller andra åtgärder.

Riskpolicy

Bolagets inställning till risk fastställs i styrelsens riskdeklaration, som är en del av styrelsens riskpolicy. Riskdeklarationen delas in i fyra begränsningsområden (pelare): kapital, resultat, likviditet och förtroende. Var och en av pelarna har en fastställd kvalitativ riskaptit som all risk mäts mot. Riskaptiten beskriver den risknivå som styrelsen är beredd att exponera Bolaget för i syfte att uppfylla uppdraget från ägarna. Nivån på riskaptiten avgörs av faktorer så som finansiell ställning, tillväxtmål, marknadsförutsättningar för den givna tidsperioden samt om effektivitetsvinster kan uppnås vid ett förändrat risktagande. Riskpolicyn är en del av Bolagets riskramverk som innefattar styrelsens grundläggande instrument för verksamhetsstyrning och god intern kontroll.

Kapital

Bolagets styrelse har beslutat att Bolagets kapitalbas ska täcka det högsta av Bolagets internt bedömda kapitalbehov och det regulativa kapitalkravet med en marginal. Denna marginal tar höjd för ett antal osäkerhetsfaktorer som kan påverka Bolagets kapitalrelationer negativt, exempelvis starkare utlåningstillväxt än prognostiserat. Storleken på kapitalmålet i kvantitativa termer fastställs årligen inom ramen för Bolagets interna kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU).

Resultat

Bolaget har inget vinstsyfte. Ändamålet är att bereda medlemmarna ekonomisk nytta och efter nödvändig konsolidering tillförs medlemmarna resultatet. Prissättning utgår istället från ägardirektivets krav på ekonomiskt resultat. Dessa krav innebär att marginalen mellan upplåning- och utlåningsräntor ska vara tillräcklig för att täcka Bolagets och Föreningens verksamhetskostnader. Marginalen ska även ge möjlighet till förräntning av medlemmarnas insatskapital.

Riskdeklaration

RISK-DEKLARATION	Bolaget ska ha ett lågt risktagande. Risker ska endast accepteras för att uppfylla uppdraget som kommungäld. Övriga risker ska elimineras. De risker som accepteras ska tydliggöras, begränsas och löpande utvärderas. En sund riskkultur säkerställer Bolagets låga riskprofil.			
PELARE	**KAPITAL**	**RESULTAT**	**LIKVIDITET**	**FÖRTROENDE**
RISKAPTIT	Bolaget ska ha en god kapitalsituation för att tillgodose medlemmarnas behov av finansiering och uppfylla regelverkskrav. Detta uppnås genom framförhållning, kapitalplanering och riskhantering.	Bolaget ska ha ett operativt resultat som täcker Föreningens kostnader samt ränta på ägarnas insatskapital. Detta uppnås genom god kostnadskontroll, tillräckliga utlåningsmarginaler och avgifter. Bolaget har inget eget vinstsyfte.	Bolaget ska tillgodose medlemmarnas behov av finansiering. Detta uppnås genom god planering, diversifierad upplåning, löptidsmatchning, effektiv säkerhetshantering och en höglikvid reserv.	Bolaget ska ha ett gott förtroende hos medarbetare, kunder, medlemmar och andra intressenter. Detta säkerställs genom sund riskkultur som bygger på den kommunala värdegrunden, regelefterlevnad och en god intern styrning och kontroll.

Likviditet
Syftet med Bolagets likviditetshantering är att kunna möta kända och prognostiserade likviditetsbehov. Likviditetsberedskapen ska vara god under såväl normala marknadsförhållanden som i perioder med likviditetspåverkande stress. Likviditetshanteringen är utformad för att säkerställa att Bolaget kan möta alla sina betalningsförpliktelser i tid, utan väsentliga merkostnader, samt att att det finns en tillräcklig likviditet för att möjliggöra omsättning av befintlig utlåning. Detta tillgodoses genom en tillräcklig grad av diversifiering bland finansieringskällor, med hänsyn till antal och typ av motparter, typ av finansiella instrument, löptider, valutor och geografiska marknader.

Förtroende
Bolagets verksamhetsidé utgår ifrån att samhället och finansmarknadens aktörer uppfattar Bolaget som en stabil, effektiv och kunnig aktör, vars roll som samhällsnyttig kommungäld ger kommunsektorn i Sverige effektivast möjliga finansförvaltning med fokus på finansiering. Grunden i Bolagets arbete med att skapa förtroende för verksamheten är en riskkultur som bygger på den kommunala värdegrunden, regelefterlevnad och god intern styrning och kontroll.

Riskorganisation

Det samlade ansvaret för Bolagets riskramverk ligger hos Bolagets riskchef. Inom varje verksamhetsområde ligger ansvaret för hantering och kontroll av risker hos ansvarig chef. Framåt- och bakåtblickande analyser används för att säkerställa att Bolaget identifierar, bedömer och mäter risker korrekt.

Kreditgruppen är ett beredande organ vid förslag till förändringar i limitutrymmen mot placerings- och derivatmotparter och medlemmar, samt övriga kreditfrågor som kräver beslut av styrelsen eller VD. Kreditriskkommittén fastställer modell samt faktorer som ligger till grund för Bolaget beräkning av förväntade kreditförluster. Bolagets ALCO-grupp (Asset Liability Committee) ansvarar för att bereda frågor gällande marknadsrisk- och likviditetsriskfrågor som kräver beslut av styrelsen eller VD.

Bolagets RCC-kommitté (Risk Compliance Control) syftar till att på ett samlat sätt dokumentera det arbete som sker inom Bolagets kontrollfunktioner samt till att bereda kontrollfunktionernas rapporter till den verkställande ledningen och till styrelsen.

Inom Bolaget finns tre oberoende kontrollfunktioner; avdelningen för Risk och Kontroll, Regelefterlevnad och Internrevision. Risk och Kontroll och Regelefterlevnad utgör tillsammans Bolagets andra försvarslinje medan Internrevision utgör Bolagets tredje försvarslinje. De tre olika försvarslinjerna visualiseras i organisationsschemat på sidan 46.

Risk och Kontroll
Avdelningen för Risk och Kontroll utövar den övergripande riskkontrollen och övervakar Bolagets finansiella och operativa risker. Bolagsstyrelsen informeras regelbundet i riskkontrollärenden. Funktionen är skild från affärsverksamheten och rapporterar till VD. Ansvarig för avdelningen är Bolagets riskchef som utses av VD som också rapporterar utnämningen till styrelsen.

Avdelningen ansvarar för att följa upp att riskrapporteringen är korrekt enligt gällande externa och interna regler, att regelbundet utföra stresstester samt att leda och samordna arbetet kring operativa risker. Den ansvarar även för att styrelse och ledning ska ha all relevant information för beslut när det gäller riskpolicy, riskaptiter och riskaptitsindikatorer.

Regelefterlevnad
Bolagets funktion för regelefterlevnad är en oberoende kontroll- och stödfunktion som rapporterar till VD. Chefen för regelefterlevnadsfunktionen utses av VD och rapporterar till både VD och styrelsen i regelefterlevnadsfrågor. Regelefterlevnadsfunktionen ansvarar bland annat för att övervaka och kontrollera regelefterlevnaden inom den tillståndspliktiga verksamheten samt ger råd och stöd till verksamheten och den verkställande ledningen i frågor rörande lagar och andra regler som gäller för den tillståndspliktiga verksamheten.

Internrevision
Bolagets internrevision, vilken är utlagd på extern part, är en oberoende granskningsfunktion som rapporterar till styrelsen. Internrevisionen ansvarar för utvärdering av hanteringen av risker, Bolagets kontroll- och styrprocesser samt att verksamheten bedrivs enligt Bolagets interna regler. Internrevisorn rapporterar löpande till styrelsen och VD. Styrelsen fastställer årligen en plan för internrevisionens arbete. VD redogör i styrelsen för åtgärder som vidtagits med anledning av rapporteringen från internrevision.

Riskhantering
För att hålla verksamheten inom riskaptiten används riskaptitsindikatorer eller andra åtgärder som begränsar Bolagets risker. Riskaptitsindikatorerna är kvantitativa och utformade för att de ska understödja den fastställda riskaptiten inom respektive pelare. Nivån på riskaptitsindikatorerna beror av såväl bolagsspecifika faktorer (finansiell ställning, strategiska mål, lagkrav, riskexponering osv.) som av förväntade marknadsförutsättningar. Riskaptitsindikator kan fastställas av styrelse, VD, CRO och /eller en annan ansvarig person (kallad riskägare) och utgör då olika begränsningsnivåer i Bolagets riskramverk.

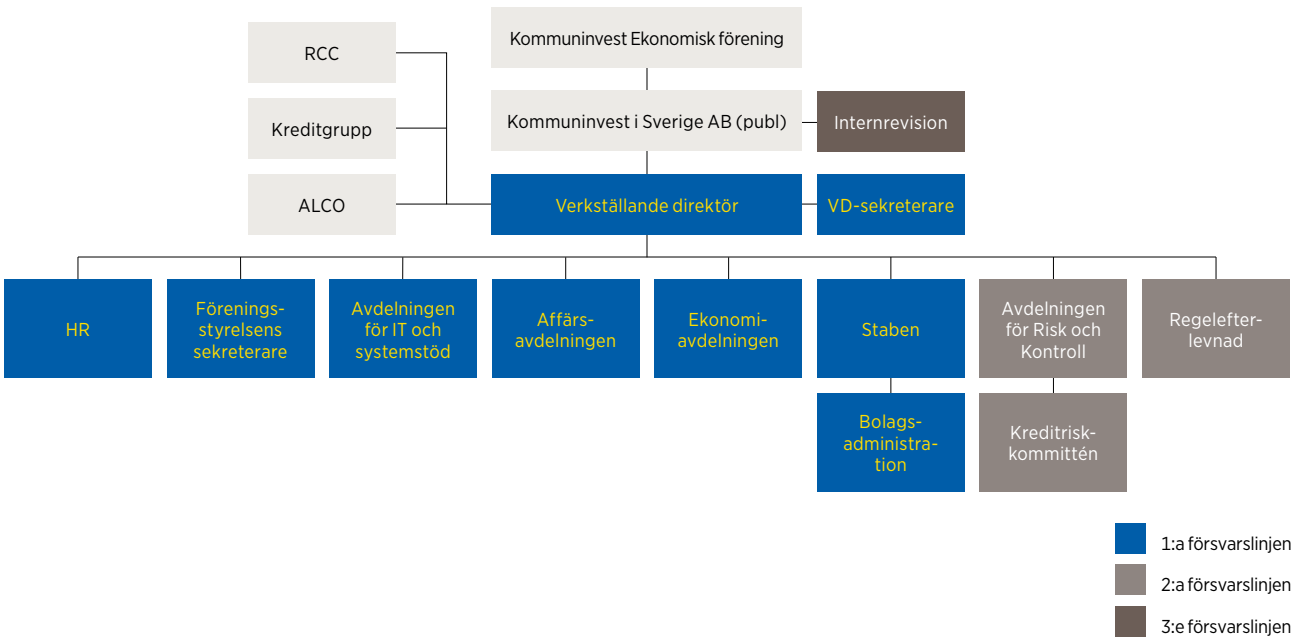
I riskhanteringen på Bolaget kopplas de kvalitativa riskaptiterna ihop med risktyper. Risktyperna är en kategorisering av risk i syfte att koppla samman riskdeklarationen och de kvantitativa riskaptiterna med den risktaxonomi som är allmänt vedertagen. De symboliserar även olika ansvarsområden inom Bolaget. Sammankopplingen utgår från vilken pelare en potentiellt realiserad risk främst skulle påverka. De övergripande risktyper Bolaget hanterar är kreditrisk, marknadsrisk, likviditetsrisk, operativ risk, strategisk risk, regelefterlevnadsrisk, intressentrisk och hållbarhetsrisk. I figuren Risktyper på sidan 48 definieras alla de risktyper Bolaget hanterar. En utförlig beskrivning av hur Bolaget hanterar respektive risk finns i not 2.

Kapitalhantering
Bolaget ska vara kapitaliserat för att kunna möta såväl internt bedömt kapitalbehov som regulativa krav. En fullgod kapitaltäckning är viktigt för att utlåningen till Sveriges kommuner och regioner ska kunna fortsätta att växa och för att bibehålla förtroendet hos Bolagets intressenter, framför allt investerarna.

Bolagets styrelse har fastställt ett principiellt kapitalmål för Bolaget som innebär att Bolaget ska ha en marginal ned till det högsta av Bolagets internt bedömda kapitalbehov och Finansinspektionens samlade kapitalbedömning. Storleken på kapitalmålet i kvantitativa termer fastställs årligen inom ramen för Bolagets interna kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU).

Kommuninvests kapitalisering – ett ägaransvar
Föreningen har ansvaret för Koncernens kapitalisering. Kommuninvest kapitaliserar inte via vinstmedel, utan genom obligatoriska och frivilliga medlemsinsatser från Föreningens medlemmar, tillika dess ägare. Vid föreningsstämman i april 2020 beslutades om förändrade stadgar och en ny plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad som baseras på en prognos över Kommuninvests utlåning till medlemmarna. Enligt förändrade stadgar och den beslutade kapitalplanen kommer medlemmarnas insatskapital till föreningen att öka med ca 5 mdkr de närmaste fyra åren genom att medlemmarna successivt fram till 2024 betalar in ett högre insatsbelopp per invånare – från 900 kr per invånare 2020 till 1300 kr per invånare 2024. Vidare beslutades att det tidsbestämda förlagslån som föreningen utgav 2010 ska avvecklas, vilket också skett under andra halvåret, då denna typ av förlagslån inte längre får räknas in i kapitalbasen.

Organisationsschema med verksamhetens tre försvarslinjer

Kapitalisering 2020
Föreningen har under året stärkt kapitalet i Bolaget med 1 100,0 mnkr, detta har skett under december månad och redovisas som pågående nyemission. Då godkännande ej har hunnit erhållas från Finansinspektionen ingår inte beloppet i kapitalbasen. Ett godkännande förväntas under första kvartalet 2021.

Kapitalplan och intern kapitalutvärdering
Koncernens kapitalplanering är integrerad med Bolagets strategiska verksamhetsplanering och IKLU. Planerna blickar fem år framåt och i processen analyseras Bolagets och Koncernens kapitalbehov baserat på prognostiserad tillväxt, kapitalpåverkande förändringar i verksamheten och kommande regelverkskrav. Målet med kapitalplaneringen är att säkerställa att kapitalbasen i Bolaget och Koncernen är tillräckligt stor för att bära de risker och regelverkskrav som följer av realiserandet av verksamhetsplanen. Prognoserna utgår från Bolagets basscenario och kapitalbuffertar säkerställer att Bolaget även klarar av ett stressat scenario samt viss avvikelse från planen. Den interna kapitalutvärderingen identifierar alla väsentliga risker som finns inom Koncernen och kapitalbehovet för dessa risker utvärderas och kvantifieras. Den interna kapitalutvärderingen sammanställs i en rapport som på begäran skickas till Finansinspektionen. Den interna kapitalutvärderingen per årsskiftet visar att Bolaget möter samtliga regulativa kapitalkrav, samt interna kapitalmål, se not 2.

På grund av coronapandemin gjorde Bolaget även en extra uppdatering av den Interna Kapital- och Likviditetsutvärderingen (IKLU) under våren. Bolaget är väl kapitaliserat för att möta riskerna i verksamheten, med kapitalrelationer som med god marginal överstiger de föreskrivna minimikraven i pelare 1 samt pelare 2 baskrav

Bruttosoliditet
Från och med den 28 juni 2021 tillämpas det nya kapitalkravsmåttet bruttosoliditetsgrad (leverage ratio) inom EU. Bruttosoliditetsgraden definieras som relationen mellan primärkapitalet och de totala exponeringarna i tillgångar och åtaganden och kravet är fastställt till tre procent.

Bruttosoliditetskravet blir direkt gällande för Kommuninvest via tillsynsförordningen (EU) 2019/876 av den 20 maj 2019, rapportering av bruttosoliditetsgrad till berörda myndigheter sker sedan 2014.

Vid beräkningen av bruttosoliditetsgraden gäller en särskild bruttosoliditetsreglering för så kallade Public Development Credit Institutions (PDCI). Kommuninvest bedömer att samtliga kriterier för att definieras som ett PDCI är uppfyllda. Finansinspektionen fann inga skäl att ifrågasätta den bedömningen i deras senaste översyn- och utvärderingsprocess.

För Kommuninvest innebär detta att all utlåning till medlemmar och deras bolag kan avräknas från det exponeringsmått som används vid beräkningen av Bolagets bruttosoliditetsgrad. Kommuninvest möter därigenom med god marginal bruttosoliditetskravet på tre procent enligt reglerna för ett PDCI. Per 2020-12-31 uppgick Bolagets bruttosoliditetsgrad exklusive utlåning till 10,60 (12,29) procent.

Finansinspektionen har kommunicerat att det är tillsynsmyndighetens bedömning att Kommuninvest har fortsatt behov av att hålla kapital mot risken för alltför låg bruttosoliditetsgrad, enligt artikel 98.6 i kapitaltäckningsdirektivet (2013/36/EU), oaktat beslutad reglering om bruttosoliditetskrav i pelare 1. Kapitalbehovet för risken med alltför låg bruttosoliditetsgrad tas upp i pelare 2 och utgår från att Kommuninvests samlade kapitalbehov ska motsvara en bruttosoliditetsgrad, beräknad på hela bruttoexponeringsbeloppet (där utlåning till medlemmar och deras bolag är medräknad), på minst en procent. Finansinspektionens bedömning avseende risken med alltför låg bruttosoliditetsgrad gäller för såväl Bolaget som för Koncernen.

Nya regler fr o m 2021
Den 20 november 2020 offentliggjorde Finansinspektionen att de beslutat om en ändrad tillämpning av kapitalkraven för svenska banker för att anpassa dessa krav till EU:s så kallade bankpaket. Detta innebär bland annat att det kommer att införas ett totalt bruttosoliditetskrav, som utöver minikravet på tre procent av exponeringsbeloppet även kan innehålla ett institutspecifikt särskilt bruttosoliditetskrav inom ramen för pelare 2. Detta krav ska täcka risken för låg bruttosoliditet. Det kommer också införas en bruttosoliditetsvägledning som ska täcka andra risker än risken för låg bruttosoliditet.

Eftersom Kommuninvest i dagsläget inte vet vilket totalt bruttosoliditetskrav som Finansinspektionen kommer att införa, utgår Kommuninvest tillsvidare från det institutspecifika pelare 2-krav Kommuninvest idag är ålagda för risken för låg bruttosoliditet.

Regeringen, Centern och Liberalerna presenterade i september 2020 ett förslag om en riskskatt, för banker och andra kreditinstitut, som om det genomfördes utan ändringar skulle ge en extrakostnad för Kommuninvest på ca 330 miljoner kr under 2022 och minst 385 miljoner kr från 2023 och framåt. Kommuninvest har, bl a i ett remissvar med SKR, argumenterat för ett undantag för offentliga utvecklingskreditinstitut vars skulder och åtaganden är garanterade av offentlig sektor. Utan ett undantag skulle Kommuninvest tvingas höja utlåningsräntorna. Hur regeringen väljer att gå vidare i frågan var vid årsskiftet inte klarlagt.

För mer detaljerad information samt kvantitativ information om Bolagets riskexponering hänvisas till not 2 samt till den separata Risk- och kapitalhanteringsrapport som finns på www.kommuninvest.se

Kommuninvests riskhantering i korthet

PELARE	RISKTYP	RISKDEFINITION
KAPITAL	**Strategisk kapitalrisk**	Risken att misslyckas med verksamhetsplaneringen samt Bolagets del i kapitalplaneringen.
	Kreditmarknadsrisk	Risken för förlust eller en negativ effekt på Bolagets intäkter till följd av förändringar i basis- eller kreditspreadar.
RESULTAT	**Emittentrisk**	Risken att en utgivare av ett finansiellt instrument inte återbetalar hela sitt åtagande vid förfall.
	Motpartsrisk	Risken att en motpart i derivatkontrakt fallerar innan slutavveckling av kassaflöden. Risken innefattar även att koncentrationer kan finnas mot enskilda motparter.
	Övrig prisrisk	Risken att en ändring i prisläget för underliggande tillgångar och index, till exempel aktier, aktieindex eller råvaruindex, påverkar värdet av tillgångarna och skulderna negativt.
	Ränterisk	Risken för förlust (negativ förändring av ekonomiskt värde) eller en negativ effekt på Bolagets intäkter till följd av en förändring i ränteläget.
	Valutarisk	Risken för en negativ effekt på Bolagets intäkter till följd av valutakursrörelser.
LIKVIDITET	**Likviditetsrisk**	Risken att inte uppfylla betalningsåtagande på förfallodagen.
	Strukturell likviditetsrisk	Risken att inte i förväg ha finansierat sina långsiktiga åtaganden.
	Kommungäldslikviditetsrisk	Risken att behöva neka en medlem finansiering.
FÖRTROENDE	**Operativ risk** *– Personalrisk* *– Processrisk* *– IT- och Systemrisk* *– Extern risk*	Risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker.
	Intressentrisk	Risken att ratingbolag, kund, medlem, medarbetare, investerare, massmedia, riksdag, regering eller annan intressent tappar förtroende för Bolaget och dess affärsidé.
	Hållbarhetsrisk	Risken att Bolaget direkt eller indirekt negativt påverkar eller påverkas inom områdena miljö- och klimat, korruption, mänskliga rättigheter eller arbetsvillkor eller affärsetik.
	Kreditgivningsrisk	Risken att en motpart i kreditgivningen inte fullföljer sina åtaganden.
	Regelefterlevnadsrisk	Risken att Bolaget inte följer gällande externa eller interna regler och därmed riskerar att påföras sanktioner, drabbas av förluster eller av dåligt rykte/förlorat anseende.
	Strategisk risk	Strategisk risk är den långsiktiga risken för förlust på grund av felaktiga och missriktade strategiska val och affärsbeslut, felaktigt genomförande av beslut, felaktig implementering av beslut eller brist på lyhördhet avseende förändringar i samhället, regelsystem eller branschen.

Finansiella rapporter

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning och Rapport över totalresultat – Koncernen 51
Balansräkning – Koncernen 53
Redogörelse för förändringar i eget kapital – Koncernen 55
Kassaflödesanalys – Koncernen 57
Resultaträkning och Rapport över totalresultat – Moderföreningen 58
Balansräkning – Moderföreningen 59
Redogörelse för förändringar i eget kapital – Moderföreningen 60
Kassaflödesanalys – Moderföreningen 61

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper 62
Not 2 Risk- och kapitalhantering 66
Not 3 Räntenetto 83
Not 4 Provisionskostnader 84
Not 5 Nettoresultat av finansiella transaktioner 84
Not 6 Övriga rörelseintäkter 84
Not 7 Allmänna administrationskostnader 85
Not 8 Övriga rörelsekostnader 87
Not 9 Kreditförluster, netto 87
Not 10 Skatter 88
Not 11 Vinstdisposition 89
Not 12 Belåningsbara statsskuldförbindelser 89
Not 13 Utlåning till kreditinstitut 90
Not 14 Utlåning 90
Not 15 Obligationer och andra räntebärande värdepapper 90
Not 16 Aktier och andelar i dotterföretag 91
Not 17 Derivat och säkringsredovisning 91
Not 18 Immateriella tillgångar 92
Not 19 Materiella tillgångar 93
Not 20 Fordran på dotterföretag 93
Not 21 Övriga tillgångar 93
Not 22 Övriga skulder 93
Not 23 Avsättningar 93
Not 24 Efterställda skulder 94
Not 25 Eget kapital – Kommuninvest Ekonomisk förening 94
Not 26 Eget kapital – Koncernen 94
Not 27 Ställda säkerheter, eventualförpliktelser och åtaganden 95
Not 28 Närståenderelationer 95
Not 29 Finansiella tillgångar och skulder 96
Not 30 Information om finansiella tillgångar och skulder som är föremål för kvittning 101
Not 31 Händelser efter balansdagen 101
Fem år i sammandrag – Koncernen 102
Alternativa nyckeltal – Koncernen 103
Underskrifter 104

Revisionsberättelse 105
Granskningsrapport 108
Medlemsförteckning 109

Resultaträkning – Koncernen

1 januari–31 december

Mnkr	Not	2020	2019
Ränteintäkter beräknade enligt effektivräntemetoden		1 741,9	1 198,9
Övriga ränteintäkter		1,2	24,6
Räntekostnader beräknade enligt effektivräntemetoden		–973,0	–241,0
Övriga räntekostnader		–72,7	–171,5
RÄNTENETTO	3	**697,4**	**811,0**
Provisionskostnader	4	–12,7	–11,3
Nettoresultat av finansiella transaktioner	5	–247,7	–201,5
varav bortbokade tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde		*0,2*	*3,3*
Övriga rörelseintäkter	6	10,9	9,0
SUMMA RÖRELSEINTÄKTER		**447,9**	**607,2**
Allmänna administrationskostnader	7	–248,4	–246,9
Av- och nedskrivningar på immateriella anläggningstillgångar	18	–1,1	–4,4
Av- och nedskrivningar på materiella anläggningstillgångar	19	–3,9	–3,9
Övriga rörelsekostnader	8	–6,2	–7,9
SUMMA KOSTNADER		**–259,6**	**–263,1**
RESULTAT FÖRE KREDITFÖRLUSTER		**188,3**	**344,1**
Kreditförluster, netto	9	11,1	12,6
RÖRELSERESULTAT		**199,4**	**356,7**
Skatt	10	2,3	–2,9
ÅRETS RESULTAT		**201,7**	**353,8**

Rapport över totalresultat – Koncernen

1 januari–31 december

Mnkr	2020	2019
ÅRETS RESULTAT	**201,7**	**353,8**
Övrigt totalresultat	–	–
TOTALRESULTAT	**201,7**	**353,8**

Kommentarer till resultaträkningen – Koncernen

Räntenetto
Räntenettot uppgick till 697,5 (811,0) mnkr och var därmed lägre än föregående år. Minskningen beror på att större delen av utlåningen som förfallit under året avtalats innan maj 2018, när ägardirektivet krävde högre marginal mellan upplånings- och utlåningsräntor än idag. När dessa lån förfaller och ersätts med lån med lägre marginal sjunker räntenettot.

Den ökade utlåningsvolymen kompenserar en del av minskningen i räntenetto som de sänkta marginalerna ger. Under delar av året påverkades även räntenettot negativt av att ränteintäkterna från likviditetsreserven var lägre än räntekostnaderna för den upplåning som finansierar den.

För mer information gällande periodens räntenetto, se not 3.

Nettoresultat av finansiella transaktioner
Nettoresultatet av finansiella transaktioner uppgick till –247,7 (–201,5) mnkr. Resultatet förklaras huvudsakligen av orealiserade marknadsvärdesförändringar om –245,3 (–193,9) mnkr. Eftersom Kommuninvest har för avsikt att hålla tillgångarna och skulderna till förfall realiseras normalt sett inte dessa värden. De orealiserade marknadsvärdesförändringarna under året förklaras framför allt av att orealiserade vinster vid ingången av året minskat när kontrakten närmat sig förfall. En annan faktor som påverkat är att finansiering i amerikanska dollar blivit relativt sett fördelaktigare än upplåning direkt i svenska kronor. Då det bland skulderna bara är upplåning i utländsk valuta som redovisas till verkligt värde har detta inneburit en ökning i marginalen mellan Bolagets upp- och utlåningskostnader på de instrument som värderas till verkligt värde. Se vidare not 5.

Kostnader
Kostnaderna uppgick till 259,6 (263,1) mnkr, inklusive kostnaden för resolutionsavgift om 20,9 (27,4) mnkr. Exklusive resolutionsavgiften uppgick kostnaderna till 238,7 (235,7) mnkr, varav personalkostnader utgjorde 129,7 (130,9) mnkr och övriga kostnader 109,0 (104,8) mnkr. Ökningen av övriga kostnader förklaras till största delen av ökade IT-kostnader.

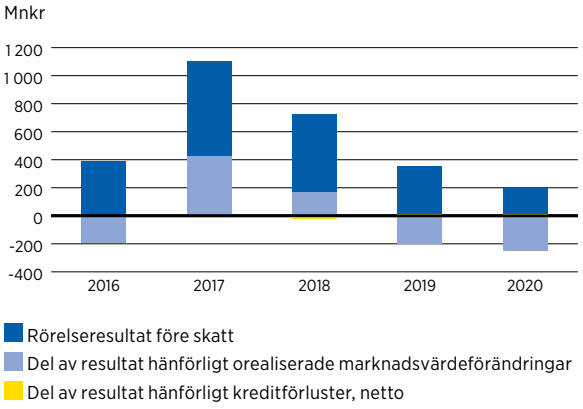
Resolutionsavgiften beräknas som en riskjusterad andel av balansomslutningen med avdrag för utlåning. Den riskjusterade andelen bestäms av Bolagets riskprofil i förhållande till övriga avgiftsskyldiga institut i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63. Resolutionsavgiften för år 2020 har för Kommuninvest av Riksgälden fastställts till 20,9 (27,4) mnkr.

Kreditförluster, netto
Kreditförluster, netto uppgick till 11,1 (12,6) mnkr. Kommuninvest har inte haft någon konstaterad kreditförlust. Samtliga kreditförluster är förväntade kreditförluster beräknade i enlighet med redovisningsstandarden IFRS 9. IFRS 9 föreskriver att förväntade kreditförluster ska beräknas utifrån en framåtblickande analys av ekonomisk utveckling. Årets kreditförluster uppgick till ett positivt belopp, främst till följd av förändringar i kreditrisk. För mer information om kreditförluster se not 2.

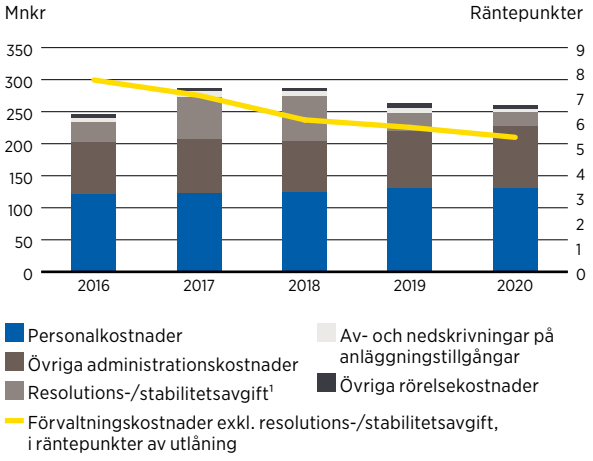
Årets resultat
Kommuninvests rörelseresultat, resultat före skatt, uppgick till 199,4 (356,7) mnkr. I rörelseresultatet ingår orealiserade marknadsvärdeförändringar om –245,3 (–193,9) mnkr och kreditförluster, netto om 11,1 (12,6) mnkr. Exklusive orealiserade marknadsvärdeförändringar och kreditförluster, netto uppgick resultatet till 433,6 (538,0) mnkr. Kommuninvest benämner detta som sitt operativa resultat, för mer information se alternativa nyckeltal på sidan 103.

Årets skattekostnad redovisad i resultaträkningen uppgick till 2,3 (–2,9) mnkr. För mer information angående redovisad skatt, se not 10. Resultatet efter skatt uppgick till 201,7 (353,8) mnkr.

Rörelseresultat före skatt

Kostnadsfördelning

1) Resolutionsavgiften ersatte stabilitetsavgiften under år 2016.

Balansräkning – Koncernen

Per den 31 december

Mnkr	Not	2020	2019
TILLGÅNGAR			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	2	18 931,2	811,1
Belåningsbara statsskuldförbindelser	2, 12	28 035,2	17 686,3
Utlåning till kreditinstitut	2	1 699,9	21 935,7
Utlåning	2, 14	445 788,8	408 218,1
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring		33,9	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2, 15	13 822,9	7 722,6
Derivat	2, 17, 30	2 429,4	11 967,0
Immateriella tillgångar	18	30,7	21,4
Materiella tillgångar, inventarier	19	7,0	7,4
Materiella tillgångar, byggnader och mark	19	27,7	29,4
Aktuell skattefordran		78,9	75,0
Övriga tillgångar	21	16 472,1	2 826,5
Uppskjuten skattefordran	10	0,7	0,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		19,8	20,2
SUMMA TILLGÅNGAR		**527 378,2**	**471 321,3**
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL			
Skulder och avsättningar			
Skulder till kreditinstitut	2	947,0	4 027,7
Emitterade värdepapper	2	498 305,9	446 763,0
Derivat	2, 17, 30	18 977,6	3 484,5
Värdeförändring på räntesäkrad post i portföljsäkring	17	–	0,7
Övriga skulder	22	106,8	8 006,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		48,4	44,3
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	–	0,1
Efterställda skulder	24	–	1 000,1
Summa skulder och avsättningar		**518 385,7**	**463 326,6**
Eget kapital			
Andelskapital		8 151,5	7 000,0
Reserver		30,4	21,1
Balanserade vinstmedel		608,9	619,8
Årets resultat		201,7	353,8
Summa eget kapital	26	**8 992,5**	**7 994,7**
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL		**527 378,2**	**471 321,3**

Kommentarer till balansräkningen – Koncernen

Tillgångar

Kommuninvests totala tillgångar uppgick vid periodens slut till 527 378,2 (471 321,3) mnkr och utlåningen till kommunerna och regionerna står för huvuddelen av tillgångarna. Utlåningen uppgick till ett redovisat värde om 445 788,8 (408 218,1) mnkr vid årsskiftet. Ökningen i utlåningen beror på ett fortsatt högt investeringsbehov i kommunsektorn i kombination med lägre utlåningspriser, se avsnitt Räntenetto på sidan 52. Under andra halvåret dämpades tillväxttakten i utlåningen av den tillfälligt förstärkta likviditeten hos medlemmarna som uppkom som effekt av tillskott från staten, se sidorna 38-39. I nominella termer uppgick utlåningen till 442 840,6 (406 511,1) mnkr.

Likviditetsportföljen, bestående av balansräkningsposterna Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker, Belåningsbara statsskuldförbindelser, Utlåning till kreditinstitut samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper, ökade till 62 523,1 (48 155,7) mnkr.

Derivattillgångarna (derivat med positivt marknadsvärde) uppgick till 2 429,4 (11 967,0) mnkr.

Balansräkningsposten Övriga tillgångar uppgick till 16 472,1 (2 826,5) mnkr. Övriga tillgångar består främst av ställda säkerheter om 16 460,3 (2 807,6) mnkr. Ställda säkerheter för derivat clearade hos central clearingmotpart nettas per motpart och valuta i balansräkningen, se vidare not 30. För ställda kontantsäkerheter för derivat som ej har clearats hos en central motpart för clearing föreligger ej kvittningsrätt och tas därmed upp till fullo i balansräkningen dvs. fordringspost och skuldpost var för sig.

För mer information om övriga tillgångar se not 21.

Skulder

Kommuninvests skulder uppgick till 518 385,7 (463 326,6) mnkr och upplåningen ökade under året till 499 252,9 (450 791,4) mnkr.

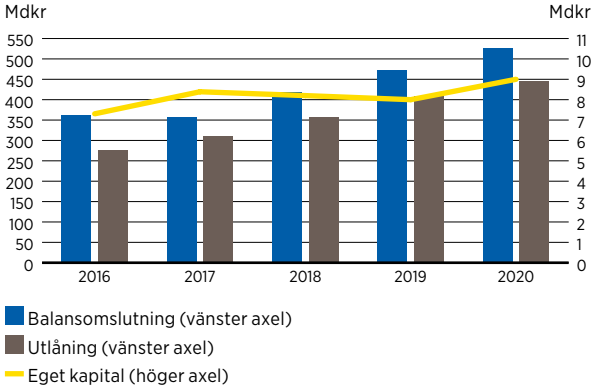
Derivatskulderna (derivat med negativt marknadsvärde) uppgick till 18 977,6 (3 484,5) mnkr. Ökningen av derivatskulder och minskningen av erhållna säkerheter beror precis som minskningen av derivattillgångar och ökningen av ställda säkerheter på att den svenska kronan stärkts.

Balansräkningsposten övriga skulder uppgick till 106,8 (8 006,2) mnkr. I övriga skulder ingår erhållna säkerheter om 94,3 (7 981,5) mnkr. Erhållna säkerheter för derivat clearade hos central motpart för clearing nettas per motpart och valuta i balansräkningen, se vidare not 30. För erhållna kontantsäkerheter för derivat som ej har clearats hos central clearingmotpart föreligger ej kvittningsrätt och tas därmed upp till fullo i balansräkningen. Ytterligare information angående övriga skulder återfinns i not 22.

Eget kapital

För information om Eget kapital se Redogörelse för förändringar i eget kapital på sidan 56.

Balansräkning

Redogörelse för förändringar i eget kapital – Koncernen

Mnkr	Andelskapital	Reserver[1]	Balanserad vinst eller förlust	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2020-01-01	**7 000,0**	**21,1**	**973,6**	**7 994,7**
Totalresultat				
Årets resultat			201,7	201,7
Årets förändring fond för utvecklingsutgifter		9,3	–9,3	–
Årets totalresultat		–		–
Summa totalresultat	**–**	***9,3***	***192,4***	***201,7***
Vinstdisposition enligt föreningsstämmans beslut				
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta			–355,4	–355,4
Nytt andelskapital under året				
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	317,6			317,6
Insatser från befintliga medlemmar	833,9			833,9
Utgående eget kapital 2020-12-31	**8 151,5**	**30,4**	**810,6**	**8 992,5**
Ingående eget kapital 2019-01-01	**6 889,9**	**12,0**	**1 346,7**	**8 248,6**
Totalresultat				
Årets resultat			353,8	353,8
Årets förändring fond för utvecklingsutgifter		9,1	–9,1	–
Årets totalresultat		–		–
Summa totalresultat	**–**	***9,1***	***344,7***	***353,8***
Vinstdisposition enligt föreningsstämmans beslut				
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta			–717,8	–717,8
Nytt andelskapital under året				
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	12,0			12,0
Insatser från befintliga medlemmar	98,1			98,1
Utgående eget kapital 2019-12-31	**7 000,0**	**21,1**	**973,6**	**7 994,7**

1) Reserver består av Fond för verkligt värde innefattande finansiella tillgångar som kan säljas samt Fond för utvecklingsutgifter. Fond för utvecklingsutgifter motsvarar aktiverade egenupparbetade utvecklingskostnader som förts om från balanserad vinst eller förlust, justerat med en proportionell andel av avskrivningen som förts tillbaka från fonden till fritt eget kapital.

Kommentarer till redogörelse för förändringar i eget kapital – Koncernen

Eget kapital

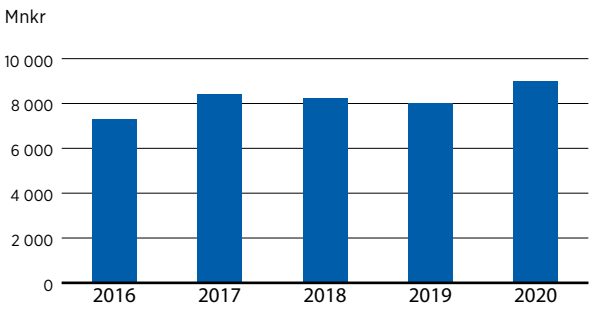
Vid utgången av år 2020 uppgick det egna kapitalet i Koncernen till 8 992,5 (7 994,7) mnkr. Eget kapital har under perioden främst påverkats av årets resultat om 201,7 (353,8) mnkr samt av utbetalning av överskottsutdelning om 355,4 (717,8) mnkr till Föreningens medlemmar baserat på återbäring samt ränta på insatskapital för räkenskapsåret 2019. Under året har dessutom kapitalinsatser om totalt 1 151,5 (110,1) mnkr från Föreningens medlemmar tillkommit. För mer information gällande överskottsutdelning samt kapitaluppbyggnad via kapitaltillskott, se sidan 43 samt sidorna 46-47.

Fond för utvecklingsutgifter om 30,4 (21,1) mnkr motsvarar aktiverade egenupparbetade utvecklingskostnader justerat med en proportionell andel av avskrivningen som förts tillbaka från fonden till fritt eget kapital.

Per bokslutsdagen pågår en nyemission om 1 100 mnkr vilken registrerades hos Bolagsverket den 5 januari 2021.

För mer information om Föreningens och Koncernens eget kapital se not 25 samt 26.

Eget kapital

Kassaflödesanalys – Koncernen

1 januari – 31 december

Mnkr	2020	2019
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	199,4	356,7
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	239,9	190,0
Betald inkomstskatt	–1,7	0,8
	437,4	**547,5**
Förändring av likviditetsreserv	–16 442,1	21 349,0
Förändring av utlåning	–36 313,8	–52 528,8
Förändring av övriga tillgångar	–13 645,2	–1 367,9
Förändring av övriga skulder	–7 894,8	3 427,9
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**–73 858,5**	**–28 572,3**
Investeringsverksamheten		
Förvärv av immateriella tillgångar	–10,4	–10,1
Förvärv av materiella tillgångar	–1,9	–4,5
Avyttring av materiella tillgångar	0,0	0,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**–12,3**	**–14,4**
Finansieringsverksamheten		
Emission av räntebärande värdepapper	201 396,9	182 226,2
Förfall och återköp av räntebärande värdepapper	-129 437,1	–132 155,6
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta	–355,4	–717,8
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	317,6	12,0
Insatser från befintliga medlemmar	833,9	98,1
Amortering av efterställa skulder	–1 000,0	–
Amortering av leasingskuld	–0,4	–0,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**71 755,5**	**49 462,5**
Årets kassaflöde	**–2 115,3**	**20 875,8**
Likvida medel vid årets början	**22 747,3**	**1 871,5**
Likvida medel vid årets slut	**20 632,0**	**22 747,3**
Likvida medel består i sin helhet av kassa och tillgodohavanden hos centralbanker samt utlåning till kreditinstitut vilka vid anskaffningstillfället har en löptid om högst 3 månader samt är utsatta för en obetydlig risk för värdefluktuationer.		
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet		
Avskrivningar	5,0	8,3
Vinst vid avyttring av materiella anläggningstillgångar	–	–0,1
Kursdifferenser från förändring av finansiella anläggningstillgångar	0,6	0,5
Orealiserade marknadsvärdesförändringar	245,3	193,9
Kreditförluster, netto	–11,0	–12,6
Summa	**239,9**	**190,0**
Betalda och erhållna räntor som ingår i kassaflödet		
Erhållen ränta[1]	1 898,2	1 086,2
Erlagd ränta[2]	–720,2	530,2

1) Som erhållen ränta redovisas de betalningar som har betalats och erhållits för Koncernens utlåning och placeringar samt de betalningar som betalats och erhållits avseende derivatkontrakt som används för att säkra Koncernens utlåning och placeringar.

2) Som erlagd ränta redovisas de betalningar som har betalats och erhållits för Koncernens upplåning samt de betalningar som betalats och erhållits avseende derivatkontrakt som används för att säkra Koncernens upplåning.

Avstämning av skulder som härrör från finansieringsverksamheten

2020	IB	Kassa-flöden	Valutakurs-förändringar	Verkligt värde-förändring	Koncern-bidrag	UB
Amortering av leasingskuld	0,7	–0,4				0,3
Efterställda skulder	1000,0	–1000,0				–
Upplåning inkl. derivat	442 308,2	71 959,8	0,6	1 532,5		515 801,1
Summa	**443 308,9**	**70 959,4**	**0,6**	**1 532,5**	**0,0**	**515 801,4**

Resultaträkning – Moderföreningen

1 januari–31 december

Mnkr	Not	2020	2019
Rörelsens kostnader	7	-14,5	–18,8
Rörelseresultat		**-14,5**	**–18,8**
Finansiella intäkter och kostnader			
Intäkter från andelar i koncernföretag, koncernbidrag		225,9	393,5
Räntekostnader	3	–	–0,1
Räntekostnader Förlagslån	3	–13,9	–16,3
Summa finansiella intäkter och kostnader		**212,0**	**377,1**
Resultat efter finansiella poster		**197,5**	**358,3**
Resultat före skatt		**197,5**	**358,3**
Skatt	10	2,2	–2,9
ÅRETS RESULTAT		**199,7**	**355,4**

Rapport över totalresultat – Moderföreningen

1 januari–31 december

Mnkr	2020	2019
Årets resultat	**199,7**	**355,4**
Övrigt totalresultat	–	–
Årets totalresultat	**199,7**	**355,4**

Balansräkning – Moderföreningen

Per den 31 december

Mnkr	Not	2020	2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier i dotterbolag	16	8 200,0	7 100,0
Summa anläggningstillgångar		**8 200,0**	**7 100,0**
Omsättningstillgångar			
Fordringar			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		0,2	0,1
Fordran på dotterbolag	20	276,9	1 397,0
Övriga kortfristiga fordringar		–	0,0
Summa omsättningstillgångar		**277,1**	**1 397,1**
Utlåning till kreditinstitut	13	22,6	11,9
SUMMA TILLGÅNGAR		**8 499,7**	**8 509,0**
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
Eget kapital			
Andelskapital	25	8 151,5	7 000,0
Reservfond		140,3	140,3
Balanserat resultat	11	5,3	5,3
Årets resultat	11	199,7	355,4
Summa eget kapital		**8 496,8**	**7 501,0**
Skulder			
Långfristiga skulder			
Efterställda skulder	24	–	1 000,1
Summa långfristiga skulder		**–**	**1 000,0**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	22	0,7	1,4
Skatteskulder	22	0,7	4,4
Övriga kortfristiga skulder	22	0,4	0,3
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1,1	1,8
Summa kortfristiga skulder		**2,9**	**7,9**
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		**8 499,7**	**8 509,0**

Redogörelse för förändringar i eget kapital – Moderföreningen

Mnkr	Andelskapital	Reservfond[1]	Fritt eget kapital	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2020-01-01	**7 000,0**	**140,3**	**360,7**	**7 501,0**
Årets resultat			199,7	199,7
Vinstdisposition enligt föreningsstämmans beslut				
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta			–355,4	–355,4
Avsättning reservfond				–
Nytt andelskapital under året				
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	317,6			317,6
Insatser från befintliga medlemmar	833,9			833,9
Utgående eget kapital 2020-12-31	**8 151,5**	**140,3**	**205,0**	**8 496,8**
Ingående eget kapital 2019-01-01	**6 889,9**	**140,3**	**723,1**	**7 753,3**
Årets resultat			355,4	355,4
Vinstdisposition enligt föreningsstämmans beslut				
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta			–717,8	–717,8
Avsättning reservfond				–
Nytt andelskapital under året				
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	12,0			12,0
Insatser från befintliga medlemmar	98,1			98,1
Utgående eget kapital 2019-12-31	**7 000,0**	**140,3**	**360,7**	**7 501,0**

1) Reservfond består av en lagstadgad avsättning till bundet eget kapital.

Kassaflödesanalys – Moderföreningen

1 januari – 31 december

Mnkr	2020	2019
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	197,5	358,3
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	–225,9	–393,5
Betald inkomstskatt	–1,5	–0,9
	–29,9	**–36,1**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Förändring av leverantörsskulder	–0,7	0,9
Förändring av övriga skulder	–0,6	–0,7
Förändring av övriga tillgångar	–0,1	0,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**–31,3**	**–35,4**
Finansieringsverksamheten[1]		
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta	–355,4	–717,8
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	317,6	12,0
Insatser från befintliga medlemmar	833,9	98,1
Nyemission av dotterföretag	–1 100,0	–
Återköp av efterställda skulder	–1 000,0	–
Förändring av skuldförhållanden inom Koncernen	1 345,9	636,3
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**42,0**	**28,6**
Årets kassaflöde	**10,7**	**–6,8**
Likvida medel vid årets början	**11,9**	**18,7**
Likvida medel vid årets slut	**22,6**	**11,9**

Likvida medel består i sin helhet av kassa och bank.

Justering för poster som ej ingår i kassaflödet		
Ej erhållna koncernbidrag	–225,9	–393,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**–225,9**	**–393,5**
Betalda och erhållna räntor som ingår i kassaflödet		
Erhållen ränta	–	–
Erlagd ränta	–13,9	–16,4

1) Föreningen har valt att under finansieringsverksamheten presentera koncernbidrag, överskottsutdelning samt ny insats från medlemmarna då dessa transaktioner är nära sammankopplade med varandra.

Noter

Alla belopp anges i miljoner kronor i den mån inte annat uttryckligen anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag
Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 11 mars 2021. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 15 april 2021.

Redovisningsprinciperna överensstämmer med de som tillämpades i årsredovisningen för 2019 med undantag för ändringar föranledda av nya eller ändrade IFRS-standarder som har trätt i kraft under 2020.

Under första halvåret av 2020 gjordes vissa justeringar i Kommuninvests modell för förväntade kreditförluster, ändringarna framgår i not 2.

Koncernen
Koncernredovisningen är upprättad enligt av EU antagna internationella redovisningsprinciper - International Financial Reporting Standards - IFRS. I koncernredovisningen tillämpas också kompletterande regler i Lag om årsredovisning i kreditinstitut samt värdepappersbolag (ÅRKL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) och RFR 1, kompletterande redovisningsregler för koncerner utgiven av rådet för finansiell rapportering.

Föreningen
Föreningens årsredovisning är upprättad enligt Årsredovisningslagen (ÅRL) och RFR 2, redovisning för juridiska personer utgiven av rådet för finansiell rapportering. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden följs så långt detta är möjligt, inom ramen för ÅRL och med de undantag som motiveras av skatteregler.

Föreningens redovisningsprinciper följer därmed de som tillämpas i Koncernen förutom att resultat- och balansräkningar följer årsredovisningslagens uppställningsformer. IFRS 9 tillämpas ej utan finansiella instrument redovisas baserat på anskaffningsvärde samt att aktier i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde. Erhållna koncernbidrag redovisas i resultaträkningen som intäkter från andelar i koncernföretag.

Nya och ändrade lagar, standarder och tolkningar
I januari 2020 antog EU de ändringar av IFRS 9, IAS 39 och IFRS 7 som uppstått till följd av reformen för nya referensräntor. Ändringarna syftar till att minimera oönskade effekter som kan uppstå under tiden reformen av nya referensräntor pågår och innebär vissa lättnader i säkringsredovisningen samt nya upplysningskrav. Ändringarna innebär att Bolaget kan fortsätta tillämpa säkringsredovisning trots eventuell ineffektivitet som kan uppkomma i säkringsredovisningen som en konsekvens av förändringen i hur Stibor och övriga IBOR bestäms och/eller en eventuell ersättning av Stibor/övriga IBOR med en riskfri ränta. Vidare innebär ändringar i IFRS 7 att ytterligare upplysningskrav införts, se not 2 och not 17.

Övriga nya eller ändrade lagar, standarder och tolkningar som har införts under året har inte haft någon väsentlig påverkan på Kommuninvests resultat, ställning, upplysningar, kapitalkrav, kapitalbas eller stora exponeringar.

Nya och ändrade lagar, standarder och tolkningar som ej trätt i kraft
Kommuninvest följer utvecklingen av den pågående reformen av nya referensräntor och dess påverkan på redovisningsstandarder.

För närvarande bedöms inga nya och ändrade lagar, standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft ha någon väsentlig påverkan på Kommuninvests resultat, ställning, upplysningar, kapitalkrav, kapitalbas eller stora exponeringar.

Väsentliga bedömningar och antaganden
Vid upprättande av årsredovisningen görs bedömningar och antaganden som påverkar redovisning och tilläggsupplysningar. De viktigaste bedömningarna vid tillämpning av redovisningsprinciper utgör hur finansiella instrument klassificeras och värderas enligt vad som redogörs för nedan i avsnittet Finansiella instrument.

För tillgångar och skulder värderade till verkligt värde påverkas värdet av bedömningen av om tillgängliga marknadspriser är baserade på en aktiv marknad. Vid fastställandet av verkligt värde för finansiella instrument som ej handlas på en aktiv marknad tillämpas värderingstekniker och därvid görs antaganden som kan vara förenade med osäkerhet. I not 29 beskrivs hur verkligt värde för finansiella instrument beräknas inklusive väsentliga antaganden, osäkerhetsfaktorer samt känslighetsanalys. Redovisningen har upprättats på basis av upplupet anskaffningsvärde med undantag för en betydande del av Kommuninvests finansiella tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde vid bristande överensstämmelse eller till upplupet anskaffningsvärde med justering för verkligt värde avseende den risk som är föremål för säkringsredovisning. Se vidare avsnittet om Finansiella instrument samt not 29.

Bedömning har gjorts gällande Kommuninvests affärsmodell för finansiella tillgångar som är att hålla tillgångarna till förfall. Under året har ingen förändring skett gällande affärsmodellens syfte och bedömningen är att affärsmodellen har både efterlevts under året och dess syfte att erhålla kontraktuella kassaflöden kvarstår. I bedömningen har inkluderats att tillgångarnas syfte i Bolagets Finanspolicy är oförändrad samt utvärdering av årets försäljningar. För mer information om nettoresultat av finansiella tillgångar se not 5.

Kommuninvest beräknar förväntade kreditförluster i enlighet med IFRS 9 på finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde. Vid beräkning av förväntade kreditförluster används bland annat framåtblickande scenarion och antaganden. Metod för att fastställa förväntade kreditförluster är därmed förenad med osäkerhet. I not 2 redogörs för metodvalen och dess antaganden.

Koncernredovisning
Koncernredovisningen omfattar moderbolaget och samtliga bolag i vilka moderbolaget kontrollerar mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har bestämmande inflytande. Dotterbolag konsolideras från och med den dag då kontrollen överförs till koncernen och upphör att konsolideras den dag då kontrollen skiljs från koncernen. När kontrollen över ett dotterbolag upphört inkluderas dotterbolagets resultat endast för den del av redovisningsåret under vilken koncernen hade kontroll över dotterbolaget.

Not 1 forts.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Transaktioner mellan koncernföretag, balansposter och orealiserade vinster på transaktioner mellan företag elimineras.

Dotterföretag
Andelar i dotterföretag redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta
Kommuninvests funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal.

Transaktioner i utländsk valuta
Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan enligt den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Ränteintäkter och räntekostnader
Ränteintäkter och räntekostnader som presenteras i resultaträkningen består av:
- Räntor på finansiella tillgångar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde.
- Räntor från finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.
- Räntor på derivat som är säkringsinstrument och för vilka säkringsredovisning tillämpas.

Ränteintäkter och räntekostnader på utlåning, räntebärande värdepapper, skulder till kreditinstitut samt derivat beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. I ränteintäkter och räntekostnader inkluderas i förekommande fall periodiserade belopp avseende transaktionskostnader.

Ränteintäkter enligt effektivräntemetoden består av ränteintäkter på utlåning och placeringar samt ränteintäkter och räntekostnader från derivat som säkrar utlåning och placeringar.

Räntekostnader enligt effektivräntemetoden består av räntekostnader på upplåning samt ränteintäkter och räntekostnader från derivat som säkrar upplåningen.

Kommuninvest beviljar utlåning med negativ ränta, denna negativa ränteintäkt redovisas som räntekostnad.

I övriga ränteintäkter och övriga räntekostnader ingår bland annat ränta på ställd och erhållen säkerhet samt kostnader för rating och upplåningsprogram.

För mer information om ränteintäkter och räntekostnader se not 3.

Provisionskostnader
Provisionskostnader består av kostnader för mottagna tjänster såsom depåavgifter, betalningsförmedlingsprovisioner och värdepappersprovisioner.

Nettoresultat av finansiella transaktioner
Nettoresultat av finansiella transaktioner innehåller de realiserade och orealiserade värdeförändringar som uppstått med anledning av finansiella transaktioner. Nettoresultat av finansiella transaktioner består av:
- Orealiserade förändringar i verkligt värde på de tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, fördelat på handel, obligatoriskt eller genom tillämpning av verkligt värde optionen.
- Orealiserade förändringar i verkligt värde på derivat där säkringsredovisning av verkligt värde tillämpas.
- Orealiserade förändringar i verkligt värde på säkrad post med avseende på säkrad risk i säkring av verkligt värde.
- Realisationsresultat från avyttring av finansiella tillgångar och skulder.
- Valutakursförändringar.

Finansiella instrument
Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan utlåning, utlåning till kreditinstitut, räntebärande värdepapper, derivat samt övriga finansiella tillgångar. Bland skulder och eget kapital återfinns skulder till kreditinstitut, emitterade värdepapper, derivat samt övriga finansiella skulder. För mer information, se not 29.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen
En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när Kommuninvest blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller vid en överföring av den finansiella tillgången och Kommuninvest i samband med detta överför i allt väsentligt samtliga av de risker och fördelar som är förknippade med ägande av den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt när det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden. Förvärv och avyttring av finansiella instrument redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då Kommuninvest förbinder sig att förvärva eller avyttra instrumentet.

Finansiella instrument redovisas initialt till instrumentets verkliga värde med beaktande av transaktionskostnader, förutom de tillgångar och skulder som återfinns i kategorin finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen, vilka värderas till verkligt värde utan beaktande av transaktionskostnader.

Klassificering och värdering av finansiella instrument
Finansiella tillgångar klassificeras utifrån Bolagets affärsmodell. Affärsmodellen identifieras på portföljnivå och återspeglar hur portföljens finansiella tillgångar hanteras tillsammans i syfte att uppnå ett specifikt affärsmål.

Möjliga affärsmodeller för finansiella tillgångar är:
- Hålla till förfall.
- Hålla till förfall och sälja.
- Innehav för handel eller utvärdering på verkligt värde basis.

Kommuninvests finansiella tillgångar delas in i tre portföljer; utlåningsportfölj, likviditetsportfölj och övrigt. Samtliga portföljer bedöms ha samma affärsmål, att erhålla kontraktuella kassaflöden, och affärsmodellen är att hålla till förfall. För att säkerställa att kassaflöden enbart består av kapitalbelopp och ränta på kapitalbelopp genomförs SPPI-test löpande på Bolagets nya tillgångar. Kommuninvest har per den 31 december 2020 ingen tillgång som har fallerat SPPI-testet. Klassificeringen av affärsmodell och utfall av SPPI-testet påverkar Bolagets värdering av finansiella tillgångar.

Not 1 forts.

Finansiella instrument kan värderas enligt kategorierna:
- Upplupet anskaffningsvärde.
- Verkligt värde via övrigt totalresultat.
- Verkligt värde via resultaträkningen uppdelat på handel, obligatorisk eller verkligt värde option.

Finansiella skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde när bristande överensstämmelse inte existerar. Vid bristande överrensstämmelse värderas finansiella skulder till verkligt värde via resultaträkningen.

Upplupet anskaffningsvärde
När affärsmodellen för finansiella tillgångar är att hålla till förfall och kassaflöden enbart består av kapitalbelopp och ränta på kapitalbelopp, det vill säga klarar SPPI-testet, ska de finansiella tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde. Det innebär att upplupet anskaffningsvärde är basen för Kommuninvests värdering av finansiella tillgångar eftersom affärsmodellen för Kommuninvests samtliga instrument är att hålla till förfall och samtliga tillgångar bedöms ha kassaflöden enbart bestående av kapitalbelopp och ränta på kapitalbelopp.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde när bristande överensstämmelse inte existerar.

Verkligt värde via övriga totalresultat
Kommuninvest har ingen affärsmodell med syfte att både hålla till förfall och sälja och därmed heller inga finansiella instrument i värderingskategorin verkligt värde via övrigt totalresultat.

Verkligt värde via resultaträkningen
Värderingskategorin verkligt värde via resultaträkningen delas upp på handel, obligatorisk och verkligt värde option.

Kommuninvests derivat som innehas för ekonomisk säkring, men som ej ingår i säkringsredovisning, redovisas under värderingskategorin handel för skuldderivat och obligatorisk för tillgångsderivat.

Om Kommuninvest har en finansiell tillgång som fallerar SPPI-testet värderas det instrumentet inom kategorin obligatorisk verkligt värde via resultaträkningen.

Kommuninvest tillämpar verkligt värde optionen när bristande överensstämmelse har identifierats. Bristande överensstämmelse uppstår när ett instrument säkrats med ett eller flera derivatkontrakt för att minimera marknadsrisker utan att säkringsredovisning tillämpas. Eftersom derivat värderas till verkligt värde via resultaträkningen men inte den säkrade posten uppstår en bristande överensstämmelse. När så är fallet värderas även den ekonomiskt säkrade posten till verkligt värde via resultaträkningen genom verkligt värde optionen. Det skulle leda till bristande överensstämmelse i redovisningen om derivatet värderades till verkligt värde via resultaträkningen men inte dess säkrade post.

Finansiella skulder i kategorin verkligt värde via resultaträkningen avser främst upplåning i fast ränta samt strukturerad upplåning, det vill säga upplåning som är uppsägningsbar och/eller har kupongbetalning som är rörlig men inte kopplad till interbankränta.

Anledningen till att upplåning i fast ränta identifierats till denna kategori är att dessa upplåningar säkras ekonomiskt med ett derivat utan att säkringsredovisning tillämpas. Det skulle leda till bristande överensstämmelse om derivatet värderades till verkligt värde via resultaträkningen, men inte dess upplåning.

Anledningen till att strukturerad upplåning identifierats till denna kategori är att upplåningen innehåller väsentliga inbäddade derivat och att det medför att det i en betydande utsträckning minskar inkonsekvenser i värdering av fristående derivat och upplåning.

Säkringsredovisning
Kommuninvest tillämpar IAS 39 när det gäller säkringsredovisning.

För att uppnå en rättvisande bild av verksamheten tillämpar Kommuninvest, där möjligheten finns, säkringsredovisning av verkligt värde för de tillgångar och skulder som har säkrats med ett eller flera finansiella instrument. Den säkrade risken är risken för förändring i verkligt värde till följd av förändringar i swapräntan.

All eventuell ineffektivitet redovisas i resultaträkningen. Om en säkringsrelation inte uppfyller kraven på effektivitet avbryts säkringsrelationen och tillgången/skulden redovisas till upplupet anskaffningsvärde och den ackumulerade värdeförändringen på tillgången/skulden periodiseras över återstående löptid. Kommuninvests säkringsrelationer har bedömts vara effektiva.

Transaktionsmatchad säkring
Den säkrade posten, som är en fastränteupplåning eller -utlåning, värderas utifrån förändringar i verkligt värde med avseende på den risk som säkrats. Som säkringsinstrument använder Kommuninvest ränte- och valutaränteswappar. I balansräkningen redovisas värdeförändringen på den säkrade risken på den säkrade posten på samma rad i balansräkningen som den säkrade posten. Både värdeförändring på den säkrade posten samt säkringsinstrumentet redovisas i resultaträkningen under nettoresultat av finansiella transaktioner.

Portföljsäkring
Den säkrade posten härstammar från en portfölj av fastränteutlåningar baserad på förfallodag. Den säkrade posten värderas om till verkligt värde med avseende på säkrad risk. Värdet på den säkrade risken redovisas på separat rad i balansräkningen som värdeförändring på räntesäkrad post i portföljsäkring. Som säkringsinstrument använder Kommuninvest ränteswappar vars villkor överensstämmer med den säkrade posten. Både värdeförändring på den säkrade posten samt säkringsinstrumentet redovisas i resultaträkningen under nettoresultat av finansiella transaktioner.

Kreditförluster och nedskrivningar på finansiella instrument
Kommuninvest beräknar förväntade kreditförluster enligt IFRS 9. Förlustreserveringar görs även på åtaganden utanför balansräkningen, vilka för Kommuninvest består av beviljade ej utbetalda lån, likviditetsgarantier samt byggkreditiv. Kommuninvest har inga realiserade kreditförluster.

Den särskilda ställningen i den svenska konstitutionen och den kommunala beskattningsrätten gör att kommuner och regioner inte kan försättas i konkurs. Inte heller kan de upphöra att existera på annat sätt. Det är också förbjudet att pantsätta kommunal egendom vilket innebär att kommunerna och regionerna med hela sin skattekraft och samtliga tillgångar svarar för ingångna förbindelser.

Förändringar i förväntade kreditförluster redovisas i resultaträkningen på raden Kreditförluster, netto. I balansräkningen redovisas förväntade kreditförluster som en nedskrivning av tillgångens redovisade värde på tillgångar som enligt IFRS 9 är föremål för nedskrivningar. Förlustreserveringar på åtaganden utanför balansräkningen redovisas som avsättning i balansräkningen. Under 2020 har förändringar skett i modellen för att beräkna förväntade kreditförluster. För information om kreditförluster och beräkningsmodell se not 2 och för resultateffekt av kreditförluster se not 9.

Not 1 forts.

Immateriella tillgångar
Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod från och med den månad tillgången anskaffas och därmed nyttjas. Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen. Den beräknade nyttjandeperioden är 5 år.

Materiella tillgångar
Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma Kommuninvest till förfogande och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar. Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst/förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod från och med den månad tillgången anskaffas och därmed nyttjas. Kommuninvests beräknade nyttjandeperioder för inventarier är 3 alternativt 5 år. För konstföremål som ingår i balansräkningen görs ingen avskrivning.

Pensionering genom försäkring
Kommuninvests pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal med Alecta.

Enligt IAS 19 är en avgiftsbestämd plan en plan för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare. En förmånsbestämd pensionsplan definieras som annan plan för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämd plan.

Pensionsplanen för Kommuninvests anställda har bedömts vara en avgiftsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Kommuninvests pensionsinbetalningar redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt Kommuninvest under en period. Premier betalas till Alecta baserat på aktuell lön.

Beträffande pensionsvillkor för ledande befattningshavare har Kommuninvest beslutat följa de principer som redovisas i regeringens riktlinjer för ledande befattningshavare för statligt ägda bolag (april 2009). Bolaget betalar en premiebestämd pensionsförsäkring motsvarande 30 procent av VD:s och ledande befattningshavares pensionsgrundande lön dock längst till och med 65 års ålder.

Årets kostnader för försäkringspremier framgår av not 7.

Allmänna administrationskostnader
Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter samt inhyrd personal, utbildningskostnader och övriga personalkostnader. Övriga kostnader som ingår i de administrativa kostnaderna är resolutionsavgift, konsult-, lokal-, IT-, rese-, rating-, marknadsdatakostnader samt övriga kostnader. För mer information se not 7.

Övriga rörelseintäkter
Övriga rörelseintäkter består främst av finansförvaltningstjänsten KI Finans som Kommuninvest tillhandahåller till medlemmarna i Kommuninvest Ekonomisk förening. De medlemmar som har valt att använda denna tjänst betalar en årsavgift till Kommuninvest, vilken redovisas under övriga rörelseintäkter.

Intäkterna från KI Finans redovisas sedan 1 januari 2018 under IFRS 15 och Kommuninvest redovisar en intäkt för KI Finans under avtalsperioden när kund har rätt till åtkomst av tjänsten, vilket innebär att intäkt för finansförvaltningstjänsten periodiseras över kalenderåret. Löpande utgifter relaterade till KI Finans kostnadsförs. För mer information, se not 6.

Övriga rörelsekostnader
Som övrig rörelsekostnad redovisas främst kostnader för marknadsföring och försäkring.

Eventualförpliktelser
Upplysningar om eventualförpliktelser lämnas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Leasing
Kommuninvest tillämpar IFRS 16 Leasingavtal vid redovisning av leasing. Leasingavtal aktiveras som en nyttjanderätt under materiella tillgångar och som en leasingskuld under övriga skulder i balansräkningen. Lättnadsregeln att kostnadsföra leasingavtal där underliggande tillgång är av lågt värde tillämpas.

Skatter
Under Skatt på årets resultat redovisas aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen förutom då underliggande transaktion redovisas direkt mot övrigt totalresultat eller eget kapital varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Not 1 forts.

Eget kapital
Kommuninvest har klassificerat andelskapitalet i Kommuninvest Ekonomisk förening som eget kapital i Koncernen då andelskapitalet har de egenskaper och uppfyller de villkor som anges i IAS 32:16 A och B, se även not 25.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen är framtagen med indirekt metod. Kassaflöden redovisas indelade i in- och utbetalningar från den löpande verksamheten, investeringsverksamheten samt finansieringsverksamheten. I den löpande verksamheten ingår främst förändring i utlånings- och likviditetsportföljen. Investeringsverksamheten innefattar investeringar i materiella och immateriella tillgångar. Finansieringsverksamheten visar emission samt förfall/återköp av emitterade värdepapper.

Kommuninvest tillämpar undantagsregeln i IAS7:23 och nettoredovisar emissioner kortare än 3 månader. I finansieringsverksamheten ingår även nyemission samt förändring av koncernskuld.

Segmentrapportering
Kommuninvest upprättar inte segmentrapportering då enbart ett segment, utlåning till medlemmarna, finns. All verksamhet bedrivs i Sverige och alla kunder har sin hemvist i Sverige. Kommuninvest har ingen kund som står för mer än, eller lika med, 10 procent av intäkterna.

Not 2 Risk- och kapitalhantering

Koncernen
Kommuninvests huvuduppdrag är att säkerställa tillgång till stabil och effektiv upplåning för kommunsektorn. Detta innebär att med utgångspunkt i kundernas behov låna upp pengar på den finansiella marknaden. All finansiell verksamhet i Koncernen bedrivs i Bolaget. Verksamhetsmodellen innebär att Bolaget och därmed Koncernen är utsatt för risker. Kommuninvests mål, principer och metoder för att hantera dessa risker samt metoder för att mäta risken presenteras nedan (se även sidorna 44-48 för en övergripande beskrivning av Kommuninvests riskprofil och riskorganisation samt den separata Risk- och kapitalhanteringsrapport som finns på www.kommuninvest.se). Inom varje riskområde framgår även aktuell exponering samt beräknat kapitalbehov.

Kreditrisk
Med kreditrisk avses risken för förlust till följd av en motparts oförmåga att infria sina förpliktelser i rätt tid. Kreditrisk uppstår på olika sätt i Kommuninvests verksamhet och delas upp i tre områden; kreditgivningsrisk som uppstår i utlåningsverksamheten, emittentrisk som uppstår i Bolagets likviditetsreserv och motpartsrisk som uppstår när Bolaget använder sig av derivat.

Styrelsen fastställer minst årligen begränsningar för samtliga placerings- och derivatmotparter där begränsningen avser Bolagets totala exponering mot motparten. Ytterligare begränsningar bestäms av VD utifrån motpartens kreditvärdighet. När Bolaget bedömer vilka placerings- och derivatmotparter som ska godkännas, samt de krav som ska ställas på dessa, tas hänsyn till motpartens kreditvärdighet inklusive ägarförhållanden, verksamhetens inriktning och omfattning samt finansiell stabilitet.

Not 2 forts.

Koncernens kreditriskexponeringar framgår av tabellen nedan.

Kreditriskexponering	2020					2019				
	Redovisat bruttovärde	Förväntade kreditförluster	Redovisat värde[1]	Riskvägt exponeringsvärde	Kapitalkrav	Redovisat bruttovärde	Förväntade kreditförluster	Redovisat värde[1]	Riskvägt exponeringsvärde	Kapitalkrav
Kreditgivning										
Utlåning till kommuner och kommunala bolag[2]	445 794,7	–5,9	445 788,8	–	–	408 235,9	–17,8	408 218,1	–	–
– Riskklass 1	*265 293,8*	*–3,5*	*265 290,3*	*–*	*–*	*251 135,3*	*–10,6*	*251 124,7*	*–*	*–*
– Riskklass 2	*156 148,5*	*–2,1*	*156 146,4*	*–*	*–*	*136 210,9*	*–6,3*	*136 204,6*	*–*	*–*
– Riskklass 3	*21 414,0*	*–0,3*	*21 413,7*	*–*	*–*	*13 253,9*	*–0,5*	*13 253,4*	*–*	*–*
– Riskklass 4	*2 938,4*	*0,0*	*2 938,4*	*–*	*–*	*7 635,8*	*–0,4*	*7 635,4*	*–*	*–*
Placeringar										
Belåningsbara statsskuldförbindelser	28 036,0	–0,8	28 035,2	–	–	17 686,8	–0,5	17 686,3	–	–
– AAA	*28 036,0*	*–0,8*	*28 035,2*	*–*	*–*	*14 900,9*	*–0,5*	*14 900,4*	*–*	*–*
– AA	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*	*2 785,9*	*–*	*2 785,9*	*–*	*–*
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	*18 931,9*	*–0,7*	*18 931,2*			*811,1*	*0,0*	*811,1*	*–*	*–*
– AAA	*18 931,9*	*–0,7*	*18 931,2*	*–*	*–*	*811,1*	*0,0*	*811,1*	*–*	*–*
Obligationer och räntebärande värdepapper	13 822,9	0,0	13 822,9			7 722,6	–	7 722,6	–	–
– AAA	*12 054,9*	*–*	*12 054,9*	*–*	*–*	*6 308,3*	*–*	*6 308,3*	*–*	*–*
– AA	*1 768,0*	*0,0*	*1 768,0*	*–*	*–*	*1 414,3*	*–*	*1 414,3*	*–*	*–*
Utlåning till kreditinstitut	1 700,2	-0,3	1 669,9	264,1	21,1	21 936,2	–0,5	21 935,7	2 049,0	163,9
– AAA	*379,7*	*–*	*379,7*	0,0	0,0	*20 042,6*	*–*	*20 042,6*	*1 670,4*	*133,6*
– AA	*510,5*	*-0,1*	*510,4*	102,1	8,2	*1 893,6*	*–0,5*	*1 893,1*	*378,6*	*30,3*
– A	*810,0*	*-0,2*	*809,8*	*162,0*	*12,9*	–	–	–	–	–
Derivat										
Derivat[1]	2 429,4	-	2 429,4	–	–	11 967,0	–	11 967,0	–	–
– AA	*477,7*	-	*477,7*	*–*	*–*	*4 451,7*	*–*	*4 451,7*	*–*	*–*
– A	*1 572,6*	-	*1 572,6*	*–*	*–*	*6 742,3*	*–*	*6 742,3*	*–*	*–*
– BBB	*379,1*	-	*379,1*	*–*	*–*	*773,0*	*–*	*773,0*	*–*	*–*
Övriga tillgångar										
Övriga tillgångar	16 670,8	–	16 670,8	86,0	6,9	2 980,5	–	2 980,5	643,9	51,5
Åtaganden utanför balansräkningen										
Utställda lånelöften[2]	355,3	–	355,3	–	–	976,6	–0,1	976,5	–	–
Beviljad, ej utbetald utlåning[2]	1 859,1	–	1 859,1	–	–	1 618,8	–0,0	1 618,8	–	–
Totalt (inkl. poster utanför balansräkningen)	**529 600,3**	**–7,7**	**529 592,6**	**350,1**	**28,0**	**473 935,5**	**–18,9**	**473 916,6**	**2 692,9**	**215,4**

1) Det redovisade värdet motsvarar maximal kreditriskexponering, utan hänsyn till erhållna säkerheter eller andra former av kreditförstärkning. För information om erhållna säkerheter, se avsnitt Motpartsrisk på sidan 72.
2) Mot säkerhet av kommunal borgen.

Förväntade kreditförluster (ECL)
Kommuninvest beräknar i enlighet med IFRS 9 förväntade kreditförluster. Beslut om de metoder som används i dessa beräkningar tas i Bolagets Kreditriskkommitté som sammanträder kvartalsvis. Den dagliga uppföljningen och implementeringen av Kreditgruppens beslut görs av Ekonomiavdelningen samt avdelningen för Risk och Kontroll. Förändringar av kreditrisken följs dagligen.

Kreditriskexponering
Kommuninvests är exponerad mot kreditrisker genom sin likviditetsreserv, sin utlåningsportfölj och genom poster utanför balansräkningen. Likviditetsreserven består av placeringar i stater och statligt relaterade motparter, såsom delstater, kommuner och kreditinstitut liknande Kommuninvest.

Kommuninvests utlåningsportfölj består av utlåning till kommuner och regioner (medlemmar i Föreningen) samt bolag, kommunalförbund och andra entiteter där medlemmarna har ett majoritetsinflytande (kommunal borgen).

Poster utanför balansräkningen består av nyutlåning som avtalats men ännu ej betalats ut, byggkreditiv och likviditetsgaranti.

Not 2 forts.

Beräkning av ECL

Vid beräkningen av förväntade kreditförluster (ECL) multipliceras exponering vid fallissemang (EAD) med den proportion som anger förlust vid fallissemang (LGD). Detta multipliceras sedan med sannolikheten för fallissemang (PD).

ECL = PD * LGD * EAD

ECL uppdateras på daglig basis och de tre faktorerna, samt fasallokering, följs löpande. Kvartalsvis görs en samlad bedömning av periodens utveckling samt eventuellt behov av justering av modellen.

Förväntad löptid i ECL-beräkningen

ECL beräkningen kan göras över olika perioder och dessa varieras beroende på utveckling av motparters kreditvärdighet. När ett kontrakt inleds är det i fas 1. ECL beräknas då med utgångspunkt i att fallissemang kan inträffa under de kommande 12 månaderna. Skulle en motpart, på grund av förhöjd kreditrisk, klassificeras i fas 2 utgår beräkningen istället från hela den återstående löptiden. Vid fallissemang flyttas exponeringen till fas 3. För Kommuninvests utlåning tillämpas indikatorer för att löpande följa utvecklingen av kreditrisken. Samtliga kreditexponeringar är i nuläget i fas 1.

För likviditetsreserven nyttjar Kommuninvest regelverkets undantag för låg kreditrisk. Detta med stöd i likviditetsreservens kreditriskprofil och goda kreditkvalitet. Kommuninvest definierar låg kreditrisk som ett kreditbetyg från Moody's om lägst Baa3 och S&P Global Ratings om lägst BBB–. Kommuninvest har för närvarande endast placeringar i motparter med god kreditkvalitet, vilka är stater eller har statlig relation.

Vid negativa förändringar i kreditbetyg görs kvalitativa bedömningar för att fastställa om det skett en signifikant ökning i kreditrisk. Under förutsättning att ingen signifikant ökning bedöms ha inträffat, och kreditbetyget klarar Bolagets krav för låg kreditrisk, består tillgången i fas 1.

Definition av fallissemang

All utlåning som inte sker direkt till medlemmar kräver en proprieborgen för hela kreditbeloppet från en eller flera medlemmar.

Kommuninvests definition av ett fallissemang är i linje med de riktlinjer som Europeiska Bankmyndigheten (EBA) tagit fram och innebär att en motpart fallerat när minst en av följande situationer inträffat:

- Kommuninvest anser det osannolikt att motparten till fullo kommer att kunna fullgöra sina förpliktelser.
- Någon av motpartens förpliktelser gentemot Kommuninvest är förfallen till betalning sedan mer än 90 dagar.

Innan exponeringen ska anses som fallerad ska Kommuninvest genomföra en expertbedömning. Denna ska bedöma om en så kallad teknisk förfallosituation har uppstått, vilket grundas på Europeiska Bankmyndighetens riktlinjer. Om exponeringen är direkt mot en medlem (kommun eller region) motiveras den fördjupade analysen framförallt av kommunernas grundlagsskyddade roll i samhället - som bland annat omfattar beskattningsrätt - vilket leder till att en kommun i praktiken inte kan försättas i konkurs.

Fastställande av försämrad kreditkvalitet

Kommuninvest använder en uppsättning indikatorer för att löpande följa utvecklingen av kreditrisken i utlåningsportföljen. Indikatorernas funktion är att påvisa om det sker en förändring i sannolikhet för fallissemang som ska leda till förflyttning mellan kreditriskfaserna utifrån gränsvärden.

Kommuninvest använder dels kvantitativa och dels kvalitativa indikatorer för den löpande uppföljningen av utlåningsportföljen. De kvantitativa indikatorerna består av rating från ratinginstitut och information från kreditupplysningsleverantör (riskscore, riskprognos och betalningsföreläggande) samt Kommuninvests interna riskvärdesmodell för bedömning av utlåningsmotparter. För de kvantitativa indikatorerna finns fastställda gränsvärden och överträdelser följs upp. Det finns också ett gränsvärde som innebär att en tillgång kommer att flyttas till fas 2 om en betalning är försenad med mer än 30 dagar. De kvalitativa indikatorerna består av omstrukturering av lånevillkor. Innan en enskild motpart flyttas till fas 2 ska en särskild bedömning göras för att belysa bakomliggande orsaker och motpartens övergripande återbetalningsförmåga. De finansiella tillgångarnas kreditkvalitet fastställs i Kreditriskkommittén.

Kommuninvest har inte lidit någon faktisk kreditförlust, inte modifierat betalningsflöden och inte omförhandlat ett befintligt avtal under Kommuninvests drygt 30-åriga historia.

I proprieborgen regleras medlemmarnas ansvar för Bolaget. Mot bakgrund av ovanstående har Bolaget inte några specifika principer för bortskrivningar.

Sannolikhet för fallissemang (PD)

Kommuninvest har hittills inte har lidit något fallissemang, varken materialiserat eller tekniskt. Bolaget har därför inget eget empiriskt data att utgå ifrån för beräkning av PD. Istället tillämpar Bolaget S&P Global Ratings databas eftersom den är lämplig för så kallade low-default finansiella institut.

Den PD som används för beräkning av förväntade kreditförluster är ett viktat genomsnitt av tre olika makroscenarier (normalt, medellågt samt medelhögt konjunkturläge). Grunddata för historiska fallissemang hämtas från S&P Global Ratings för att sedan kalibreras för varje enskilt scenario. Scenariot med normalt konjunkturläge baseras på observerade värden av makrofaktorerna som ingår i modellen, medan scenariot med medellågt konjunkturläge baseras på en historiskt låg percentil för makrofaktorernas värden och vice versa för scenariot med medelhögt konjunkturläge.

Vid beräkning av förväntade kreditförluster i likviditetsreserven tilldelas PD utifrån emittentens rating. Vid beräkning av ECL i utlåningsportföljen tilldelas PD utifrån en interpolering mellan den högsta och lägsta observerade ratingen. För interpoleringen av utlåningsmotpartens rating används Kommuninvests interna riskvärdesmodell.

För utlåningsportföljen fastställer Kommuninvest PD på motpartsnivå och inte på transaktionsnivå. Detta motiveras av att villkoren för all utlåning är identisk och det inte finns någon hierarkisk ordning av krediter som getts till en motpart. Med andra ord kommer en försämrad kreditkvalitet att påverka motpartens samtliga transaktioner.

Not 2 forts.

Kvantitativ indata

Kvantitativa indata till beräkning av förväntade kreditförluster återfinns i tabellen nedan.

Makroekonomisk faktor	Scenario	2021, %	2022, %	2023, %
Prognos indata				
BNP utveckling Sverige	Huvudscenario	3,2	3,5	2,2
	Positivt scenario	4,4	4,7	3,4
	Negativt scenario	2,0	2,3	1,0
Förändring i arbetslöshet Sverige	Huvudscenario	5,9	-11,1	-8,8
	Positivt scenario	-3,6	-20,6	-18,3
	Negativt scenario	15,4	-1,6	0,8
Förändring i globalt energiindex	Huvudscenario	9,4	12,0	4,2
	Positivt scenario	24,0	26,6	18,8
	Negativt scenario	-5,2	-2,7	-10,5
Förändring i globalt icke–energiindex	Huvudscenario	1,7	1,4	1,5
	Positivt scenario	9,2	8,9	9,0
	Negativt scenario	-5,8	-6,0	-5,9
Historisk indata				
Historisk förändring i kreditbetyg (Corp-Sov)	Huvudscenario	304,8	–	–
	Positivt scenario	272,0	–	–
	Negativt scenario	337,6	–	–
Historisk förändring i kreditbetyg (Financial)	Huvudscenario	99,4	–	–
	Positivt scenario	56,4	–	–
	Negativt scenario	142,4	–	–
Historisk förändring i OMX index (–1år)	Huvudscenario	4,2	–	–
	Positivt scenario	8,0	–	–
	Negativt scenario	0,5	–	–
Historisk förändring i S&P 500 index (–1år)	Huvudscenario	4,8	–	–
	Positivt scenario	7,9	–	–
	Negativt scenario	1,7	–	–

1-År PDs från S&P

	Stater-Bolag		Financial	
S&P Rating	2020 Q4	2019 Q4	2020 Q4	2019 Q4
AAA	0,00132%	0,00182%	0,00993%	0,01055%
AA+	0,00230%	0,00313%	0,01490%	0,01579%
AA	0,00400%	0,00538%	0,02237%	0,02364%
AA-	0,00697%	0,00926%	0,03358%	0,03539%
A+	0,01215%	0,01594%	0,05041%	0,05298%
A	0,02116%	0,02742%	0,07567%	0,07931%
A-	0,03686%	0,04718%	0,11357%	0,11869%
BBB+	0,06419%	0,08115%	0,17041%	0,17760%
BBB	0,11176%	0,13955%	0,25563%	0,26567%
BBB-	0,19453%	0,23989%	0,38331%	0,39723%
BB+	0,33839%	0,41207%	0,57440%	0,59357%
BB	0,58800%	0,70696%	0,85991%	0,88608%
BB-	1,01986%	1,21030%	1,28552%	1,32082%
B+	1,76328%	2,06456%	1,91771%	1,96463%
B	3,03199%	3,50042%	2,85180%	2,91300%
B-	5,16557%	5,87499%	4,22131%	4,29909%
CCC-C	22,35699%	24,12733%	12,98004%	13,10139%

Känslighetsanalys

Känslighetsanalysen för de makroekonomiska faktorerna återfinns i tabellen nedan och gäller endast Kommuninvests utlåningsportfölj. Tabellen visar hur ECL påverkas vid stress av de makroekonomiska faktorerna, givet Bolagets nutida scenarioviktning (Grundscenario 60 procent, Positivt 20 procent, Negativt 20 procent).

Makroscenarier	Förändring i ECL, %
BNP: –3%; Arbetslöshet: +3%; Energiindex: –10%; Icke–energi index: –10% OMX Index: –15%; Nedgraderingar: +3%	173,0
BNP: –2%; Arbetslöshet: +2%; Energiindex: –5%; Icke–energi index: –5% OMX Index: –10%; Nedgraderingar: +2%	–3,0
BNP: –1%; Arbetslöshet: +1%; Energiindex: –1%; Icke–energi index: –1% OMX Index: –5%; Nedgraderingar: +1%	–37,0
BNP: 0%; Arbetslöshet: 0%; Energiindex: 0%; Icke–energi index: 0% OMX Index: 0%; Nedgraderingar: 0%	–41,0

Eftersom samtliga exponeringar är i fas 1 är det endast ett års PD som påverkar Bolagets förväntade kreditförluster, och känslighetsanalys utförs på ett års horisont i huvudscenariot.

Förlust vid fallissemang (LGD)

För förlust vid fallissemang används schablonvärden som appliceras utifrån motpartstyp.

Not 2 forts.

Likviditetsreserven

Motparter till Kommuninvest har samtliga höga kreditbetyg och ett stabilt ekonomiskt läge. Historiskt har ingen motpart till Kommuninvest ställt in betalningarna. Det finns därmed ingen empirisk historik för LGD. För att bedöma LGD används istället schablonvärden.

För stater och statligt relaterade motparter genomförs en expertbedömning utifrån underlag från S&P Global Ratings ”Aggregated European Recovery Data 2020” samt från Moody’s Sovereign Default and Recovery Rates 1983–2016 samt 1983-2019. Resultatet av bedömningen är att använda en LGD om 35 %.

För övriga motparter tillämpas LGD enligt regelverket i CRR. Enligt artikel 161 ska seniora exponeringar (icke-efterställda exponeringar) mot finansiella institutioner utan säkerhet ge en LGD om 45 %.

Även för säkerställda obligationer tillämpas LGD enligt regelverket i CRR. Enligt artikel 161 ska säkerställda obligationer som uppfyller villkoren i artikel 129 ge en LGD om 11,25 %. Säkerställda obligationer innehåller översäkerheter.

LGD kan komma att justeras vid förändringar i regelverk eller uppdaterade rapporter från Moodys och S&P.

Utlåningsportfölj

För svenska kommuner används ett schablonvärde genom en expertbedömning utifrån underlag från S&P Global Ratings ”Aggregated European Recovery Data 2020” samt från Moody’s Sovereign Default and Recovery Rates 1983–2016 samt 1983-2019. Resultatet av bedömningen är att använda en LGD om 35 %.

Svenska kommuner kan inte gå i konkurs och bedömningen är även att svenska kommuner och svenska staten har en hög samvariation vid kristider.

Båda har även den svenska ekonomin som skatteunderlag. Därmed finns en stark koppling mellan svenska kommuners LGD och svenska staten.

Exponering vid fallissemang (EAD)

För EAD används tillgångarnas nominella belopp och utestående avtalsmässiga kassaflöden, diskonterade med effektiv ränta. Vilka kassaflöden som inkluderas i beräkningen beror på utfallet av fasallokering. Eftersom undantaget för låg kreditrisk tillämpas för likviditetsreserven inkluderas enbart kassaflöden på ett års horisont för dessa tillgångar. Bolaget har inga säkerheter för sin kreditriskexponering.

Den effektiva räntan består av swapränta, spread för Bolagets utestående emissioner, respektive utlåning och spread mellan Bolagets upplåningskostnad och de olika emittenttyperna som finns i likviditetsreserven. Swapränta och spread för Bolagets emissioner inhämtas från sekundärmarknaden, spread för Bolagets utlåning inhämtas från gällande prislista gentemot kund. Spread mellan Bolagets upplåningskostnad och de olika emittenttyperna bestäms genom expertbedömning.

Genom att kombinera dessa beståndsdelar skapas en diskonteringskurva för varje valuta och löptid.

Förändringar i ECL under perioden

Bolagets ECL minskade i sin helhet med 11,1 mnkr från 18,8 mnkr till 7,7 mnkr fördelat enligt nedan.

Förändringar i PD

Förändringen i PD beror på fyra faktorer: byte av ECL modellen, justering i scenarioviktning, förändring i makroekonomiska faktorer (se tabell nedan) och ny historisk sannolikhet från S&P Global Ratings.

Från kvartal 2 (Q2) 2020 har Kommuninvest implementerat en ny ECL modell.

Den nya modellen syftar till att bättre anpassa Kommuninvestportföljens kreditriskprofil samt att på ett mer konsekvent sätt fånga dynamiken i både makrovariabler och defaulthistorik.

De huvudkomponenter som skiljer den nya modellen från föregående är:

1. Vikterna för makrofaktorer baseras på den empiriska korrelationen mellan makro- och Z-faktorer.

2. För varje segment används en specifik Long Term Probability of Default (LTPD) där kategorierna ”Non-Financial corporate” och ”Sovereign” används för utlåningsportföljen samt ”Financial” för likviditetsreserven.

3. Z benchmark intervaller kalibreras dynamiskt och individuellt för varje segment.

Viktning av olika scenarier har justerats från Grundscenario 70 procent, positiv 10 procent och negativ 20 procent till Grundscenario 60 procent, positiv 20 procent och negativ 20 procent.

De makroekonomiska faktorerna uppdateras enligt nya prognoser från Konjunkturinstitutet och World Bank och historisk sannolikhet har inhämtats från S&P Global Ratings.

Makroekonomiska faktorer	2020, %	2019, %
BNP tillväxt	3,2	1,1
Förändring i arbeslöshet (% av totala arbetskraften)	5,88	0,52
OMX Index	4,24	8,53
S&P Index	4,78	5,92
Energi Index	9,39	–14,64
Icke-energi index	1,69	–4,71
Historisk förändring i kreditbetyg (Stat-Bolag)	304,79	28,75
Historisk förändring i kreditbetyg (Finansiell)	99,42	–10,03

I tabellen bredvid återges hur förväntade kreditförluster påverkas utifrån modellkomponenter.

Ändring	Effekt på ECL, %
Nya S&P PD	–38,0
Ändring av makro faktor viktning	–39,0
Ändring av scenarioviktning	–7,5
Uppdatering av makrofaktorer	79,0

Not 2 forts.

Förändringar i LGD

Under perioden har ingen förändring i LGD genomförts.

Förändringar i EAD

Bolagets tillgångar som inte värderas till verkligt värde ökade totalt under 2020 från 287,5 mdkr till 378,7 mdkr. Likviditetsreserven ökade med 26,6 mdkr medan utlåningsportföljen ökade med 64,5 mdkr.

Den ökade kreditriskexponeringen (givet alla andra variabler konstanta) innebär att förväntade kreditförluster ökat med 32 procent.

Periodens förändring av reserveringar för kreditförluster visas i tabellen nedan. Samtliga reserveringar avser stadie 1 och har varit konstant under året. Kommuninvest har aldrig lidit någon konstaterad kreditförlust. För mer information om bruttoredovisat värde i tabeller nedan se tabell om Kreditriskexponeringar på sidan 67.

Förändring av reserveringar för kreditförluster

2020	Ingående balans	Start under perioden	Förfall under perioden	Förändrade riskvariabler	Modellförändring	Utgående balans
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	–	–0,7	–	–	–	**–0,7**
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–0,5	–32,7	31,1	1,3	–	**–0,8**
Utlåning till kreditinstitut	–0,4	–	–	0,1	–	**–0,3**
Utlåning	–17,8[1]	–3,5	3,7	–30,2	41,9	**–5,9**
Obligationer och räntebärande värdepapper	–	–0,4	–	0,4	–	**0,0**
Avsättningar för poster utanför balansräkningen	–0,1[1]	–2,8	3,7	–0,8	–	**0,0**
Summa	**–18,8**	**–40,1**	**38,5**	**–29,2**	**41,9**	**–7,7**

1) Tabellens ingående värden skiljer sig från utgående värden 2019 på grund av avrundning

Förändring av reserveringar för kreditförluster

2019	Ingående balans	Start under perioden	Förfall under perioden	Förändrade riskvariabler	Modellförändring	Utgående balans
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	–	–	–	–	–	**0,0**
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–2,1	–89,4	89,5	1,5	–	**–0,5**
Utlåning till kreditinstitut	–0,7	–	–	0,3	–	**–0,4**
Utlåning	–28,5	–2,9	4,9	18,6	–10,0	**–17,9**
Avsättningar för poster utanför balansräkningen	–0,1	–2,6	3,0	–0,3	–	**0,0**
Summa	**–31,4**	**–94,9**	**97,4**	**20,1**	**–10,0**	**–18,8**

Förändringar av bruttoredovisat värde

2020	Ingående balans	Start under perioden	Förfall under perioden	Utgående balans
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	811,1	4 160 267,7	–4 142 146,9	**18 931,9**
Belåningsbara statsskuldförbindelser	13 511,7	1 193 244,5	–1 181 557,0	**25 199,2**
Utlåning till kreditinstitut	1 874,5	411 822,2	–412 406,5	**1 290,2**
Utlåning	271 045,5	130 196,8	-65 496,6	**335 745,7**
Obligationer och räntebärande värdepapper	–	8 036,9	–	**8 036,9**
Poster utanför balansräkningen	2 182,5	132 410,7	–132 901,7	**1 691,5**
Summa	**289 425,3**	**6 035 978,8**	**-5 934 508,7**	**390 895,4**

Förändringar av bruttoredovisat värde

2019	Ingående balans	Start under perioden	Förfall under perioden	Utgående balans
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	–	10 341,6	–9 530,5	**811,1**
Belåningsbara statsskuldförbindelser	33 203,7	2 140 892,0	-2 160 584,0	**13 511,7**
Utlåning till kreditinstitut	1 844,1	370 138,4	–370 108,0	**1 874,5**
Utlåning	249 340,4	78 627,5	-56 922,4	**271 045,5**
Poster utanför balansräkningen	2 379,0	80 979,9	-81 176,4	**2 182,5**
Summa	**286 767,2**	**2 680 979,4**	**-2 678 321,3**	**289 425,3**

Not 2 forts.

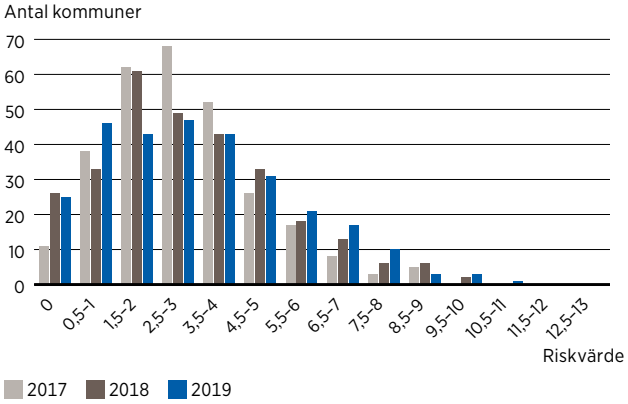
Kreditgivningsrisk
Med kreditgivningsrisk avses risken att en motpart i kreditgivningen inte fullgör sina åtaganden. Risken begränsas genom att kreditgivning endast sker till medlemmar samt godkända företag, stiftelser och förbund där en eller flera medlemmar har ett bestämmande inflytande. Godkända företag, stiftelser och förbund ska omfattas av en borgen från en eller flera medlemmar.

Medlemmar samt godkända företag, stiftelser och förbund följs upp löpande och bedöms utifrån ett helhetsperspektiv på koncernnivå. Risken i Bolagets utlåningsverksamhet är mycket låg, Bolaget har aldrig lidit någon kreditförlust i utlåningsverksamheten.

Kommunerna och regionerna samt deras respektive bolag analyseras inför ett medlemskap och därefter kontinuerligt under medlemskapet. För att få en helhetsbild av en medlems finansiella situation genomförs en kvantitativ riskvärdesanalys. I denna granskas resultaträkning, balansräkning, demografi och risker i den kommunala verksamheten.

Var och en av Föreningens medlemskommuner tilldelas utifrån denna analys ett riskvärde mellan 0 och 13, där ett lägre värde representerar en lägre risk.

Riskvärdesmodell

Kapitalkrav för kreditgivningsrisk
Kommunsektorn har ur kapitaltäckningssynpunkt en riskvikt på 0 procent vilket innebär att det, då Bolaget använder schablon-metoden i CRR-regelverket, inte finns något lagstadgat kapitalkrav för kreditgivningsrisk.

Motpartsrisk
Motpartsrisk avser risken att en motpart i ett finansiellt avtal inte fullgör sitt åtagande i enlighet med avtalet. Motpartsrisk uppkommer då Bolaget ingår derivatkontrakt i syfte att begränsa marknadsrisker. Motpartsrisk begränsas genom att kontrakt ingås med finansiella institutioner med hög kreditvärdighet och med krav på ställda säkerheter. Räntekontrakt som ingås från och med oktober år 2016 clearas hos en central clearingmotpart.

För att Bolaget ska ingå ett icke clearat derivat krävs att motparten vid affärstillfället har ett kreditvärde som emittent av seniora värdepapper om lägst BBB+ eller är garanterad av någon med denna kreditvärdighet. För att Bolaget ska ingå ett clearat derivat krävs att motparten vid affärstillfället har ett kreditvärde som emittent av seniora värdepapper om lägst BBB–. Motpartsrisker reduceras ytterligare genom att ISDA-avtal och säkerhetsavtal (så kallade CSA-avtal) sluts med samtliga motparter. ISDA-avtal medger nettning av positiva och negativa exponeringar. Exponeringen mot motpartsrisk styrs utifrån derivatkontraktens marknadsvärde. CSA-avtal reglerar rätten att inhämta säkerheter för att eliminera den exponering som uppstår vid värdeförändring av ingångna derivatkontrakt. I samband med det nya regelverket EMIR, som innebär krav på utbyte av tilläggsmarginalsäkerheter (variation margin) för OTC-derivat, har Bolaget, sedan mars år 2017, CSA-avtal med de flesta motparter som innebär att utbyte av säkerheter sker dagligen och utan trösklar.

Ställd Initial Margin för clearade derivat innebär också en motpartsrisk såväl som ställda översäkerheter. Total motpartsrisk uppgår därmed till 3 102,5 (3 025,2) mnkr.

Derivatexponering	2020	2019
Redovisat värde[1]	2 429,4	11 967,0
Belopp som kvittats i Balansräkningen	6 036,7	5 586,6
Bruttomarknadsvärde[2]	**8 466,1**	**17 553,6**
Nettningsvinster	–1 978,4	–3 679,0
Aktuell ersättningskostnad[3]	**6 487,7**	**13 874,6**
Erhållna säkerheter	–6 058,9	–12 974,0
Nettat per motpart inkl. avdrag för säkerheter	**428,8**	**900,6**
Ställd Initial Margin	2 665,7	2 099,4
Ställda översäkerheter	8,1	25,2
Total motpartsrisk	**3 102,5**	**3 025,2**

1) Summa positiva marknadsvärden *efter* kvittning.
2) Summa positiva bruttomarknadsvärden *före* kvittning.
3) Summa positiva bruttomarknadsvärden efter nettning inom varje nettningsavtal.

Kapitalkrav för motpartsrisk
Vid beräkning av kapitalkrav för motpartsrisk tillämpar Kommuninvest marknadsvärderingsmetoden där exponeringsvärdet är lika med summan av aktuell ersättningskostnad och potentiell framtida exponering. För att fastställa den aktuella ersättningskostnaden för alla kontrakt med ett positivt värde åsätts kontrakten de aktuella marknadsvärdena. För att fastställa den potentiella framtida exponeringen multipliceras nominellt belopp med de procentsatser som är angivna, utifrån löptid och kontraktstruktur, i CRR-regelverket.

Exponeringsvärdet multipliceras därefter med aktuell riskvikt och ger riskvägt exponeringsvärde. Eftersom samtliga medlemmar i Föreningen undertecknat ett garantiavtal, som innebär att de tar över ansvaret för Bolagets exponeringar, åsätts riskvikten noll för samtliga motpartsexponeringar. Riskvägt exponeringsbelopp blir således noll och kapitalkrav för motpartsrisk blir följaktligen också noll.
Se tabell Kapitalkrav för motpartsrisk.

Kapitalkrav för motpartsrisk	2020	2019
Aktuell ersättningskostnad[1]	6 487,7	13 874,6
Potentiell framtida exponering	5 787,5	7 447,3
Exponeringsvärde	**12 275,2**	**21 321,9**
Riskvägt exponeringsvärde[2]	0,0	0,0
Kapitalkrav	**0,0**	**0,0**

1) Summa positiva bruttomarknadsvärden efter nettning inom varje nettningsavtal.
2) Garanti från kommunerna ger en riskvikt på 0 procent.

Emittentrisk
Med emittentrisk avses risken att en emittent av ett värdepapper inte återbetalar hela sitt åtagande vid förfall. Risken begränsas genom att likviditetsreserven placeras i värdepapper och banktillgodohavanden med ett kreditbetyg på emittenten om minst A (Standard & Poor's) eller motsvarande av ett godkänt kreditvärderingsinstitut. Placeringar begränsas av en landlimit där exponering mot ett enskilt land maximalt får vara 15 mdkr, med undantag för Sverige där ingen landlimit

Not 2 forts.

föreligger. Utöver detta fastställer Bolagets styrelse årligen den maximala bruttoexponeringen mot enskilda emittenter.

Den genomsnittliga återstående löptiden på placeringarna i likviditetsreserven var vid årsskiftet 3,3 (3,2) månader.

Den längsta återstående löptiden på ett enskilt värdepapper var 24,8 (30,4) månader.

I tabellerna nedan framgår exponeringen per land, rating och emittentkategori. Kategorin ”kreditinstitut” består främst av värdepapper utgivna av så kallade subventionerade långivare, vilka behandlas som exponering mot den nationella regeringen, enligt CRR-regelverket.

Placeringar per land	2020	2019
Sverige	47 346,0	34 725,3
Supranationals (överstatliga)	7 390,2	1 978,7
Tyskland	5 618,0	4 936,0
Finland	1 157,3	3 009,7
Storbritannien	809,8	820,0
Danmark	167,8	807,9
USA	–	1 878,0
Totalt	**62 489,1**	**48 155,7**

Placeringar per rating	2020	2019
AAA	59 400,9	42 062,3
AA	2 278,4	6093,4
A	809,8	–
Totalt	**62 489,1**	**48 155,7**

Placeringar per emittentkategori	2020	2019
Nationella regeringar eller centralbanker	46 966,3	18 497,3
Kreditinstitut	8 132,6	27 679,7
varav subventionerade långivare	*6 432,8*	*5 744,0*
varav placeringsrepor	*379,7*	*20 042,6*
varav banktillgodohavanden	*1 320,1*	*1 893,1*
Multilaterala utvecklingsbanker	7 390,2	1 978,7
Totalt	**62 489,1**	**48155,7**

Kapitalkrav för emittentrisk

Vid beräkning av kapitalkrav för emittentrisk använder Kommuninvest schablonmetoden enligt CRR-regelverket, där exponeringsvärdet motsvaras av det redovisade värdet. Riskvägt exponeringsvärde beräknas genom att exponeringen åsätts riskvikt i enlighet med regelverket. Det riskvägda exponeringsvärdet multipliceras med åtta procent och kapitalkrav för emittentrisk uppgår följaktligen till 20,9 (163,6) mnkr.

Koncentration i emittentrisk

Utöver de förluster som är motiverade av en enskild emittents kreditvärdighet finns det även en risk för ytterligare förluster till följd av att emittenters risk för fallissemang samvarierar. Att risken för fallissemang samvarierar kan förklaras av faktorer som exempelvis branschtillhörighet och geografisk tillhörighet. Kommuninvests uppdrag, att tillhandahålla krediter till kommun- och regionsektorn, innebär att det finns koncentrationer i kreditgivningen. I andra sammanhang finns motsvarande risk även gällande motparter och kunder. Kreditgivningskoncentrationen kontrolleras genom begränsningar på utlåning till enskilda kunder. Men eftersom all Bolagets utlåning omfattas av borgen från en eller flera medlemmar görs bedömningen att inget kapitalbehov för koncentrationsrisker i kreditgivningen behöver tas upp. Koncentration mot motparter i Bolagets derivatportfölj kontrolleras dels genom begränsningar på enskilda motparter, dels genom en begränsning av hur stor andel av den totala derivatportföljen (nominell volym) som får utgöras av exponering mot enskild motpart. Mot bakgrund av att Föreningens medlemmar tecknar garantiavtal för Bolagets derivat-exponeringar tas inget kapitalbehov upp för koncentrationsrisk i derivatportföljen. Bolagets risk för koncentration härrör därför bara från emittenter i Bolagets likviditetsreserv. Denna kontrolleras genom begränsningar på enskilda motparter samt av landlimiter. För denna koncentrationsrisk tar Bolaget upp kapitalbehov enligt nedan.

Kapitalbehov för koncentration i emittentrisk

De beräkningar av kapitalbehov för kreditriskrelaterad koncentrationsrisk Bolaget genomfört bygger på den metod som finns beskriven i Finansinspektionens PM ”FI:s metoder för bedömning av enskilda risktyper inom pelare 2” från 2015-05-08. Kreditrelaterade koncentrationsrisker mäts på tre koncentrationer: Geografisk koncentration, Branschspecifik koncentration, Namnkoncentration.

Koncentrationsrisker uppskattas med Herfindahl Index som innebär att exponeringar grupperas och viktas i förhållande till sin andel av total exponering. Ett högre Herfindahl Index innebär en större koncentration. Kapitalbehov för koncentrationsrisker beräknas därefter med hjälp av formler som en andel av kapitalbehovet för kreditrisk enligt pelare 1. Vid beräkning per 2020-12-31 uppgick kapitalbehovet i pelare 2 för koncentrationsrisker i likviditetsreserven till 18,0 (16,6) procent av kapitalkravet för kreditrisk enligt pelare 1, det vill säga 5,0 (35,8) mnkr.

Marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för förlust (negativ förändring av ekonomiskt värde) eller en negativ effekt på Bolagets intäkter till följd av förändringar i riskfaktorer på den finansiella marknaden. Marknadsriskerna delas upp i ränterisk, valutarisk, kreditmarknadsrisk samt övrig prisrisk. Marknadsrisk uppstår främst vid bristande matchning mellan tillgångar och skulder. Bolagets exponering mot marknadsrisk begränsas med hjälp av derivatkontrakt. Bolaget accepterar viss exponering mot marknadsrisker i syfte att göra verksamheten mer effektiv, men aldrig i spekulationssyfte.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för en förlust (negativ förändring av ekonomiskt värde) eller en negativ effekt på Bolagets intäkter till följd av en förändring i ränteläget. Ränterisk uppstår till följd av att räntebindningstider i tillgångar och skulder inte överensstämmer. Bolaget tar inga ränteriskpositioner i spekulationssyfte utan enbart för att klara av verksamheten. Utgångspunkten för ränteriskhanteringen är matchning av räntebindningstid mellan tillgångar och skulder. För att uppnå god matchning används vid behov derivat. Inom ränterisk ryms intjäningsrisker, vilket betyder förluster till följd av att intäkter eller kostnader avviker i förhållande till affärsplan och prognos.

Not 2 forts.

I tabellen nedan visas räntebindningstider för tillgångar och skulder. För uppsägningsbar ut- och upplåning avser räntebindningstiden nästa möjliga uppsägningsdag.

Räntebindningstider	Nominella belopp						
2020	**0–3 mån**	**3 mån–1 år**	**1–5 år**	**5–10 år**	**Över 10 år**	**Utan ränta**	**Totalt**
Tillgångar							
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	18 931,9	–	–	–	–	–	18 931,9
Belåningsbara statsskuldförbindelser	26 029,8	2 000,0	–	–	–	–	28 029,8
Utlåning till kreditinstitut	1 699,9	–	–	–	–	–	1 699,9
Obligationer och räntebärande värdepapper	3 481,5	1 936,7	8 219,7	–	–	–	13 637,9
Utlåning	222 674,7	27 978,6	146 953,2	42 866,3	2 367,8	–	442 840,6
Derivat placeringar	9 908,3	-1 552,6	-8 355,7	–	–	–	–
Derivat utlåning	193 781,4	-8 338,2	-142 914,1	-40 403,0	-2 126,1	–	–
Övriga tillgångar	16 296,8	–	–	–	–	373,9	16 670,7
Summa tillgångar	**492 804,3**	**22 024,5**	**3 903,1**	**2 463,3**	**241,7**	**373,9**	**521 810,8**
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	930,0	–	–	–	–	–	930,0
Emitterade värdepapper	42 905,0	97 347,2	304 870,4	48 781,8	1 250,0	–	495 154,4
Derivat upplåning	432 119,9	–71 473,6	–303 229,4	–46 233,8	–1 000,0	–	10 183,1
Övriga skulder	94,3	–	–	–	–	60,9	155,2
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	–	–
Eget kapital	–	–	–	–	–	8 992,5	8 992,5
Summa skulder och eget kapital	**476 049,2**	**25 873,6**	**1 641,0**	**2 548,0**	**250,0**	**9 053,4**	**515 415,2**
Skillnad mellan tillgångar och skulder	16 755,1	-3 849,1	2 262,1	-84,7	-8,3	-8 679,5	6 395,6

Räntebindningstider	Nominella belopp						
2019	**0–3 mån**	**3 mån–1 år**	**1–5 år**	**5–10 år**	**Över 10 år**	**Utan ränta**	**Totalt**
Tillgångar							
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	811,1	–	–	–	–	–	811,1
Belåningsbara statsskuldförbindelser	14 983,2	2 616,1	–	–	–	–	17 599,3
Utlåning till kreditinstitut	21 935,7	–	–	–	–	–	21 935,7
Obligationer och räntebärande värdepapper	1 006,5	2 482,9	4 122,4	–	–	–	7 611,8
Utlåning	223 775,8	26 611,5	119 497,6	34 411,0	2 215,3	–	406 511,2
Derivat placeringar	14 041,3	-9 782,9	-4 258,4	–	–	–	–
Derivat utlåning	171 189,4	–15 376,5	–119 647,4	–34 191,9	–1 973,6	–	–
Övriga tillgångar	708,2	–	–	–	–	2 272,3	2 980,5
Summa tillgångar	**448 451,2**	**6 551,1**	**–285,8**	**219,1**	**241,7**	**2 272,3**	**457 449,6**
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	3 963,8	–	–	–	–	–	3 963,8
Emitterade värdepapper	39 173,2	88 147,2	268 982,6	49 192,5	1 250,0	–	446 745,5
Derivat upplåning	378 460,7	–73 768,1	–268 627,6	–48 842,5	–1 000,0	–	–13 777,5
Övriga skulder	7 981,4	–	–	–	–	69,1	8 050,5
Efterställda skulder	1 000,1	–	–	–	–	–	1 000,1
Eget kapital	–	–	–	–	–	7 994,7	7 994,7
Summa skulder och eget kapital	**430 579,2**	**14 379,1**	**355,0**	**350,0**	**250,0**	**8 063,8**	**453 977,1**
Skillnad mellan tillgångar och skulder	17 872,0	–7 828,0	–640,8	–130,9	–8,3	–5 791,5	3 472,5

Känslighetsanalys av ekonomiskt värde

Exponeringen mot ränterisk i portföljen ska enligt fastställd styrelselimit inte överstiga 30 mnkr vid en procentenhets parallellförskjutning av avkastningskurvan. Dock tillåts ränterisken att under högst fem på varandra följande affärsdagar motsvara en exponering på maximalt 50 mnkr.

Vid årsskiftet uppgick exponeringen (i hela portföljen) till –29,1 (–14,1) mnkr vid en procentenhets parallellförskjutning (uppåt) av avkastningskurvan. En exponering med positivt värde innebär en ökning av det ekonomiska värdet på tillgångar och skulder om räntan stiger och minskning av det ekonomiska värdet på tillgångar och skulder om räntan sjunker.

Not 2 forts.

Om endast affärer värderade till verkligt värde beaktas skulle resultatet förändras med 134,5 (231,2) mnkr vid en procentenhets parallellförskjutning (uppåt) av samtliga marknadsräntor.

Känslighetsanalys av Bolagets räntenetto

Effekten på Bolagets räntenetto analyseras utifrån två scenarier: en parallellförskjutning uppåt om 100 baspunkter och en parallellförskjutning nedåt om 50 baspunkter. Med tanke på de generellt sett mycket låga marknadsräntorna görs scenarierna asymmetriska; räntan ändrades mindre i scenariot där räntan sjunker ytterligare.

Bolaget har en god matchning av kassaflöden mellan tillgångar och skulder. Enda undantaget är tillgångar som finansieras av det egna kapitalet vilket saknar kassaflöden. Intjäningen från de tillgångar som finansieras av eget kapital kommer därför att öka om marknadsräntorna stiger samt på motsvarande sätt minska om marknadsräntorna sjunker.

Om samtliga marknadsräntor ökade med 100 baspunkter vid årsskiftet skulle räntenettot på ett års sikt öka med 123,8 (93,6) mnkr, under förutsättning att balansräkningens storlek och sammansättning inte ändras, och på motsvarande sätt om samtliga marknadsräntor vid årsskiftet sjönk med 50 baspunkter skulle räntenettot efter ett år ha minskat med 61,9 (46,8) mnkr.

Kapitalbehov för ränterisk

Kapitalbehovet för ränterisk i pelare 2 har beräknats utifrån Finansinspektionens modell för Ränterisk i bankboken. Modellen beräknar förändringen i värdet på Bolagets nettotillgångar givet ett antal förändringsscenarier för nollkupongskurvan.

Förändringsscenarierna består dels av parallellförskjutningar uppåt och nedåt där storleken på förskjutningen baseras på historiska marknadsdata, dels av fyra stycken kurvlutningsförändringar där räntekurvan ökar eller minskar på korta eller långa löptider. Som ett av de tio största instituten i Sverige beräknar Kommuninvest kapitalbehovet enligt den avancerade ansatsen, där kassaflöden grupperas per affärsdag. Kapitalbehov i pelare 2 för ränterisk är upptaget till 106,9 (67,4) mnkr.

Valutarisk

Med valutarisk avses risken för en negativ effekt på Kommuninvests intäkter till följd av valutakursrörelser. Valutarisk uppstår om tillgångar och skulder i en specifik valuta inte överensstämmer storleksmässigt i balansräkningen. Bolaget säkrar alla kända framtida flöden med derivat. Dock uppkommer en valutarisk löpande av de räntenetton som genereras från avkastning på placeringar i utländska valutor. Denna risk begränsas genom att sådan avkastning kontinuerligt växlas till svenska kronor. Maximal tillåten exponering är motsvarande 5 mnkr i respektive valuta.

Kapitalbehov för valutarisk

Kommuninvests exponering mot valutarisk är så låg att det inte längre föreligger ett lagstadgat kapitalkrav.

Kapitalbehov i pelare 2 beräknas genom att exponeringen multipliceras med rörelserna i valutakurserna under året. Under år 2020 rörde sig valutakurserna SEK/EUR och SEK/USD med upp till 8 (6) procent per månad. En valutakursförändring på 8 (6) procent, på en exponering på 5 mnkr, skulle innebära ett kapitalbehov på 0,4 (0,3) mnkr per månad. På årsbasis motsvarar detta följaktligen ett kapitalbehov på 4,8 (3,6) mnkr.

Tillgångar och skulder fördelat per valuta	Redovisade värden							
2020	**SEK**	**EUR**	**USD**	**JPY**	**AUD**	**Övriga valutor**	**Verkligt värde justering**	**Totalt**
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	18 931,2	–	–	–	–	–	–	18 931,2
Belåningsbara statsskuldförbindelser	27 699,7	–	334,6	–	–	–	0,9	28 035,2
Utlåning till kreditinstitut	890,1	35,5	774,2	0,0	0,0	0,1	–	1 699,9
Obligationer och räntebärande värdepapper	6 923,4	–	6 860,5	–	–	–	39,0	13 822,9
Utlåning	443 237,9	–	-	–	–	–	2 550,9	445 788,8
Derivat	–16 175,2	785,2	2 692,5	5 139,5	1 732,5	3 547,2	4 707,7	2 429,4
Övriga tillgångar	13 699,1	–	2 937,8	–	–	–	33,9	16 670,8
Summa tillgångar	**495 206,2**	**820,7**	**13 599,6**	**5 139,5**	**1 732,5**	**3 547,3**	**7 332,4**	**527 378,2**
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	379,7	565,0	–	–	–	–	2,3	947,0
Emitterade värdepapper	304 526,3	2 520,4	167 250,7	8 339,5	3 956,1	7 304,7	4 408,2	498 305,9
Derivat	181 119,2	–2 269,7	–153 737,5	–3 200,0	–2 223,6	–3 757,5	3 046,7	18 977,6
Övriga skulder	63,7	5,1	86,4	–	–	0,0	–	155,2
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	–	–	–
Eget kapital	9 117,3	–	–	–	–	–	–124,8	8 992,5
Summa skulder och eget kapital	**495 206,2**	**820,8**	**13 599,6**	**5 139,5**	**1 732,5**	**3 547,2**	**7 332,4**	**527 378,2**
Skillnad tillgångar och skulder	**0,0**	**–0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,1**	**0,0**	**–**
Effekt (före skatt) av en 10 procents ökning av valutakurs i SEK gentemot utländsk valuta	–	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–	–

Not 2 forts.

Tillgångar och skulder fördelat per valuta	Redovisade värden							
2019	**SEK**	**EUR**	**USD**	**JPY**	**AUD**	**Övriga valutor**	**Verkligt värde justering**	**Totalt**
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	811,1	–	–	–	–	–	–	811,1
Belåningsbara statsskuldförbindelser	15 209,1	–	2 474,6	–	–	–	2,6	17 686,3
Utlåning till kreditinstitut	21 115,7	31,3	788,7	0,0	0,0	0,0	–	21 935,7
Obligationer och räntebärande värdepapper	1 578,2	–	6 114,5	–	–	–	29,9	7 722,6
Utlåning	406 912,3	–	–	–	–	–	1 305,8	408 218,1
Derivat	–122 417,3	816,8	119 888,4	3 058,8	3 293,1	4 317,6	3 009,6	11 967,0
Övriga tillgångar	484,4	–	2 496,1	–	–	–	–	2 980,5
Summa tillgångar	**323 693,6**	**848,1**	**131 762,3**	**3 058,8**	**3 293,1**	**4 317,6**	**4 347,8**	**471 321,3**
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	3 435,2	587,7	–	–	–	–	4,8	4 027,7
Emitterade värdepapper	264 972,9	261,3	159 157,0	7 378,8	4 134,2	8 523,8	2 335,0	446 763,0
Derivat	43 266,3	–0,6	–32 300,7	–4 320,0	–841,1	–4 206,2	1 886,8	3 484,5
Övriga skulder	3 145,2	–	4 906,1	–	–	0,0	–	8 051,3
Efterställda skulder	1 000,1	–	–	–	–	–	–	1 000,1
Eget kapital	7 873,5	–	–	–	–	–	121,2	7 994,7
Summa skulder och eget kapital	**323 693,2**	**848,4**	**131 762,4**	**3 058,8**	**3 293,1**	**4 317,6**	**4 347,8**	**471 321,3**
Skillnad tillgångar och skulder	**0,4**	**–0,3**	**–0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Effekt (före skatt) av en 10 procents ökning av valutakurs i SEK gentemot utländsk valuta	–	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–	–

Kreditmarknadsrisk
Kreditmarknadsrisk definieras som risken för förlust eller en negativ effekt på Bolagets intäkter till följd av förändringar i basis- eller kreditspreadar. Kreditmarknadsrisk delas in i två underkategorier; dels kreditspreadrisk på derivat (CVA-risk) och dels kreditspreadrisk på utlåning, upplåning och placeringar samt basisspreadrisk.

Kreditspreadrisk på utlåning, upplåning och placeringar, samt basisspreadrisk
Kreditspreadrisk på utlåning, upplåning och placeringar, samt basisspreadrisk uppstår primärt till följd av obalanser i löptid mellan tillgångar och skulder värderade till verkligt värde. Bolaget begränsar kreditmarknadsrisken genom god löptidsmatchning mellan tillgångar (utlåning och placeringar) och skulder (upplåning och eget kapital). Nedan visas Bolagets känslighet för generella förändringar i marknadens kreditspreadar motsvarande en basispunkts parallellförskjutning (uppåt).

Känslighet kreditmarknadsrisk	2020	2019
Placeringar, verkligt värde option	–2,1	–1,8
Placeringar, available for sale	0,0	0,0
Utlåning	–19,1	–26,7
Upplåning	22,4	25,3
Totalt	**1,2**	**–3,2**

Kreditspreadrisk på derivat (CVA-risk)
Grunden för kreditspreadrisk på derivat (CVA-risk) är att Bolagets resultaträkning justeras utifrån så kallad kreditvärdighetsjusteringsrisk eller Credit Value Adjustment (CVA). CVA är en prisjustering som tillämpas på derivat beroende på utvecklingen för CDS priser, FX volatilitet och exponeringen mot motparten. CVA kan anses vara lika med avvikelsen från det riskfria priset på ett kontrakt och det tolkas ofta som marknadspriset på motpartsrisk. Redovisad CVA uppgick vid årsskiftet till 5,1 mnkr.

Med CVA-risk avses risken för att bolagets resultat påverkas negativt av en ökning i redovisad CVA.

Kapitalbehov för kreditmarknadsrisk
Ett totalt kapitalbehov i pelare 2 för kreditmarknadsrisk (exklusive kreditspreadrisk på derivat) beräknas för ett antal scenarier. Det största kapitalbehovet som beräknats för ett enskilt huvudscenario kommer sedan utgöra Bolagets kapitalbehov för kreditmarknadsrisk. De huvudscenarier som ligger till grund för kapitalbehovsberäkningen är antingen historiska, simulerade eller teoretiska. De historiska och de simulerade scenarierna ska fånga perioder då rörelserna på de kreditmarknader där Bolaget har affärstransaktioner var som störst.

De simulerade scenarierna inkluderar scenarier där kredit- och basisswaprörelser med hjälp av matematiska modeller simuleras, med en viss sannolikhetsnivå, utifrån marknadsdata från olika valda tidsperioder.

Not 2 forts.

De teoretiska scenarierna är framtagna med utgångspunkt från de kreditmarknadsrisker som förknippas med och kan uppstå utifrån Bolagets affärsmodell. Dessa scenarier inkluderas för att säkerställa att kapitalbehovet täcker alla risker som kan uppkomma med Bolagets affärsmodell då de historiska och simulerade scenarierna inte nödvändigtvis behöver täcka alla varianter av scenarier som kan uppkomma.

Vid beräkning per 2020-12-31 uppgick totalt kapitalbehov för kreditmarknadsrisk till 1 711,9 (1 798,7) mnkr.

Vid beräkning av kapitalkrav i pelare 1 för CVA-risk tillämpar Kommuninvest schablonmetoden i kapitaltäckningsregelverket (CRR). Som exponeringsvärde används det fullständigt justerade exponeringsvärdet, vilket innebär att hänsyn tas till säkerheternas riskreducerande effekter. I enlighet med regelverket exkluderas transaktioner med centrala motparter för clearing. Bolagets derivat som ingåtts efter den första mars 2017 omfattas av daglig avstämning med utbyte av säkerheter vilket reducerar kapitalkravet. Kapitalkravet för CVA-risk uppgick vid årsskiftet till 59,3 (98,4) mnkr.

Övrig prisrisk

Med övrig prisrisk avses risken för att en ändring i prisläget för underliggande tillgångar och index, till exempel aktier eller aktieindex, leder till en förlust eller en negativ effekt på Bolagets intäkter. Bolaget använder sig av derivat för att säkra prisrisken med avseende på underliggande tillgångar och index. Detta gör att ingen övrig prisrisk kvarstår.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att inte kunna infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten. Kommuninvests likviditetshantering präglas av en restriktiv syn på likviditetsrisk och risken begränsas genom att hålla en likviditetsreserv med höglikvida tillgångar. Likviditetsrisken begränsas ytterligare genom att Bolaget är fullvärdig medlem i Riksbankens betalningssystem, RIX, genom vilket Bolaget bland annat kan låna mot säkerhet.

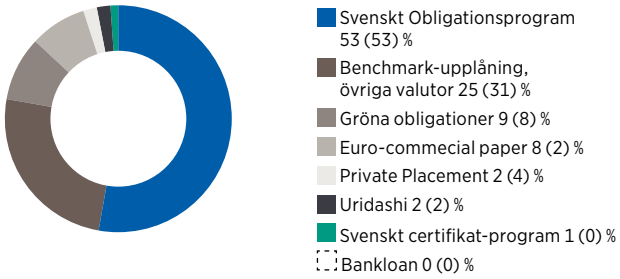
Bolaget hanterar även strukturell likviditetsrisk, vilket är risken att Bolaget inte i förväg har finansierat sina långsiktiga åtaganden. Denna risk begränsas dels genom tillgång till diversifierad upplåning, dels genom god löptidsmatchning mellan tillgångar och skulder.

Bolagets huvuduppdrag är att vara kommungäld och att säkerställa tillgång till stabil och effektiv upplåning för kommunsektorn. Den största risken för att Bolaget inte ska kunna fullgöra sitt uppdrag som kommungäld är att Bolaget inte har tillgång till tillräcklig likviditet för att täcka kommunsektorns behov. Bolaget har identifierat denna risk som en kommungäldslikviditetsrisk och hanterar den främst genom en diversifierad upplåning.

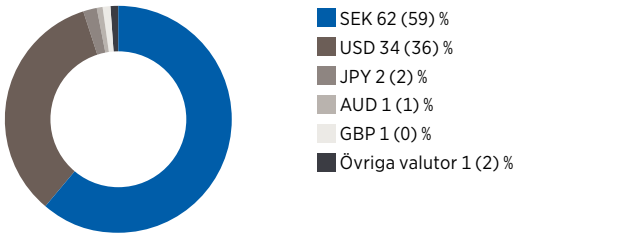
Diversifierad upplåning

För att säkerställa att upplåningen ger förutsättningar för att möta nyutlåning, omsättningar och upplåningsförfall även vid försvårade marknadsförhållanden har Bolaget en diversifierad upplåning med tillgång till flera olika kapitalmarknader. Strategisk upplåning sker i Bolagets svenska obligationsprogram, benchmarkupplåning i USD inom EMTN-programmet (Euro Medium Term Note), ECP-programmet (Euro-Commercial Paper) samt i den japanska marknaden. I sådana program upprätthåller Bolaget en kontinuerlig marknadsnärvaro. Dessutom emitterar Bolaget löpande gröna obligationer i valutorna SEK och USD.

Total upplåning per instrumenttyp
2020 (2019)

Total upplåning per valuta
2020 (2019)

God matchning mellan tillgångar och skulder

När tillgångar och skulder har olika löptider uppstår likviditetsrisker. För att minimera denna risk eftersträvar Bolaget en god matchning mellan tillgångar (utlåning och placeringar) och skulder (upplåning och eget kapital). Tillgångar och skulder med löptider över ett år ska matchas. I grafen nedan åskådliggörs balansräkningens förfalloprofil, vilken visar på god matchning mellan tillgångar och skulder.

Den genomsnittliga löptiden i Bolagets utestående upplåning uppgick vid årets slut till 2,3 (2,5) år, om tidigast möjliga uppsägningsdatum används vid beräkningen. Vid uppsägningsbar upplåning har placeraren rätt att under vissa förutsättningar i förtid begära återbetalning av utlånade medel.

Den genomsnittliga löptiden för Bolagets tillgångar uppgick vid årets slut till 2,4 (2,4) år, varav den genomsnittliga kapitalbindningen i Bolagets utlåningsportfölj var 2,7 (2,6) år och kapitalbindningen i likviditetsreserven var 0,3 (0,3) år.

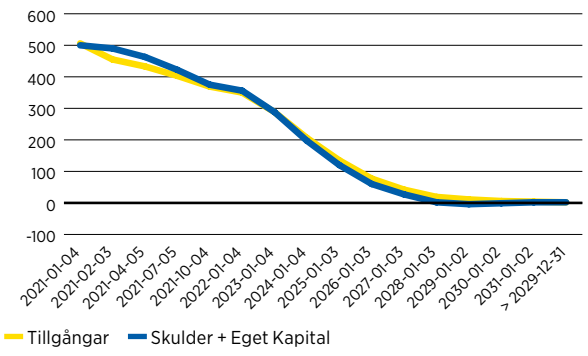
Löptidsanalys

I löptidsanalysen nedan visas odiskonterade kassaflöden, inklusive amorteringar och räntebetalningar, utifrån återstående avtalade förfallotidpunkter. Samtliga flöden är omräknade med avistakurs till svenska kronor.

Not 2 forts.

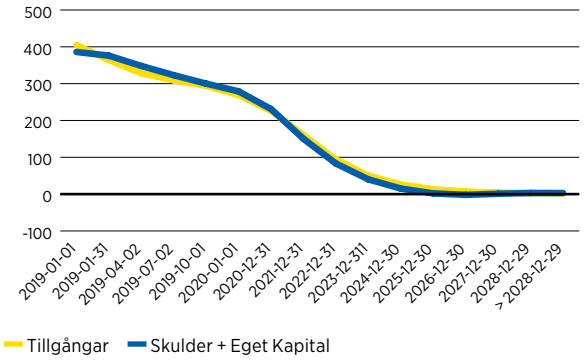
Förfalloprofil balansräkning
2020-12-31

Mdkr

Förfalloprofil balansräkning
2019-12-31

Mdkr

	Kontraktsenliga ej diskonterade kassaflöden							
2020	**På anfordran**	**0–3 mån**	**3 mån–1 år**	**1–5 år**	**> 5 år**	**Saknar löptid**	**Totalt**	**Redovisat värde**
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	18 931,2	–	–	–	–	–	18 931,2	18 931,2
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–	26 034,4	2 000,0	–	–	–	28 034,4	28 035,2
Utlåning till kreditinstitut	–	1 669,6	–	–	–	–	1 669,6	1 669,6
Obligationer och räntebärande värdepapper	–	2 924,2	2 020,6	8 901,2	–	–	13 846,0	13 822,9
Utlåning	–	25 132,5	76 789,0	287 500,8	60 884,5	–	450 306,8	445 788,8
Derivat	–	1 434,5	3 053,1	5 087,6	325,2	–	9 900,4	2 429,4
Övriga tillgångar	–	16 670,9	–	–	–	–	16 670,9	16 670,8
Summa tillgångar	**18 931,2**	**73 896,4**	**83 862,7**	**301 489,6**	**61 209,7**	**-**	**539 389,6**	**527 378,2**
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	–	379,7	563,7	–	–	–	943,4	947,0
Emitterade värdepapper	–	36 310,1	100 844,2	313 842,1	50 716,9	–	501 713,3	498 305,9
Derivat	–	2 886,7	4 717,0	11 842,7	353,4	–	19 799,8	18 977,6
Övriga skulder	–	155,2	–	–	–	–	155,2	155,2
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	–	–	–
Eget kapital	–	–	–	–	–	8 992,5	8 992,5	8 992,5
Summa skulder och eget kapital	**–**	**39 731,7**	**106 124,9**	**325 684,8**	**51 070,3**	**8 992,5**	**531 604,2**	**527 378,2**
Total skillnad	**18 931,2**	**34 164,7**	**–22 262,2**	**–24 195,2**	**10 139,4**	**–8 992,5**	**7 785,4**	**–**
Utställda lånelöften	355,3	–	–	–	–	–	**355,3**	–
Beviljad, ej utbetald utlåning[1]	–	–1 667,2	443,5	812,8	429,1	–	**18,2**	–

1) Negativt belopp avser utflöde och positivt belopp avser inflöde.

Not 2 forts.

	Kontraktsenliga ej diskonterade kassaflöden							
2019	**På anfordran**	**0–3 mån**	**3 mån–1 år**	**1–5 år**	**> 5 år**	**Saknar löptid**	**Totalt**	**Redovisat värde**
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	811,1	–	–	–	–	–	811,1	811,1
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–	15 022,3	2 680,6	–	–	–	17 702,9	17 686,3
Utlåning till kreditinstitut	–	21 935,7	–	–	–	–	21 935,7	21 935,7
Obligationer och räntebärande värdepapper	–	1 065,5	2 590,3	4 194,6	–	–	7 850,4	7 722,6
Utlåning	–	38 392,9	73 564,4	255 131,8	48 107,5	–	415 196,6	408 218,1
Derivat	–	2 115,6	7 861,1	9 866,0	476,2	–	20 319,0	11 967,0
Övriga tillgångar	–	2 980,5	–	–	–	–	2 980,5	2 980,5
Summa tillgångar	**811,1**	**81 512,5**	**86 696,4**	**269 192,5**	**48 583,7**	**–**	**486 796,2**	**471 321,3**
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	–	3 435,3	–0,1	586,7	–	–	4 021,9	4 027,7
Emitterade värdepapper	–	31 199,4	93 683,1	279 805,6	51 440,6	–	456 128,7	446 763,0
Derivat	–	799,7	449,3	2 078,7	236,7	–	3 564,5	3 484,5
Övriga skulder	–	8 050,5	–	–	–	–	8 050,5	8 050,6
Efterställda skulder	–	4,5	14,3	85,2	1 456,2	–	1 560,2	1 000,1
Eget kapital	–	–	–	–	–	7 994,6	7 994,6	7 994,6
Summa skulder och eget kapital	**–**	**43 489,4**	**94 146,7**	**282 556,2**	**53 133,5**	**7 994,6**	**481 320,4**	**471 320,5**
Total skillnad	**811,1**	**38 023,1**	**–7 450,3**	**–13 363,7**	**–4 549,8**	**–7 994,6**	**5 475,8**	**0,8**
Utställda lånelöften	976,5	–	–	–	–	–	**976,5**	**–**
Beviljad, ej utbetald utlåning[1]	–	–1 026,5	–521,2	347,3	1 259,3	–	**58,9**	**–**

1) Negativt belopp avser utflöde och positivt belopp avser inflöde.

Likviditetsreserv
För att säkerställa god likviditetsberedskap även under perioder av stress (t.ex. försvårade finansieringsmöjligheter på kapitalmarknaderna) har Bolaget en likviditetsreserv. Likviditetsreserven definieras som Bolagets innehav i värdepapper, placeringsrepor samt banktillgodohavanden. Banktillgodohavanden avser placeringar som saknar underliggande värdepapper. Bolagets direkta innehav i egna värdepapper samt värdepapper ställda som säkerhet exkluderas från reserven.

Storleken på likviditetsreserven styrs utifrån principen att tillräcklig volym ska hållas för att Bolagets likviditetsbehov ska kunna mötas även under perioder med stor oro på de finansiella marknaderna. Vidare ska Bolagets likviditetsreserv bestå av tillgångar med god kreditkvalitet samt hög omsättnings- och repobarhet. Placeringar får endast ske i likvida räntebärande värdepapper samt banktillgodohavanden som har senior status vid en obeståndssituation. Placeringar får innehålla implicita eller explicita nollräntegolv men inga andra strukturer.

Likviditetsmått
Likviditetstäckningsgraden, Liquidity Coverage Ratio (LCR), mäter förhållandet mellan höglikvida tillgångar och nettokassautflödet under en trettiodagarsperiod, i stressat läge. En LCR på 100 procent säkerställer alltså, på kort sikt, att Bolagets likviditetsreserv består av tillräckligt med höglikvida tillgångar för att i ett stressat läge möta nettokassautflödet under de kommande 30 dagarna.

Kommuninvest mäter och övervakar LCR på daglig basis. Dels på total nivå, dels för signifikanta valutor, dvs. inom varje separat valuta där Bolaget har upplåning som uppgår till 5 procent eller mer av total upplåning, vilka är SEK och USD.

Enligt styrelselimit får inte LCR-kvoten underskrida 110 procent. Detta krav omfattar alla valutor sammanräknade samt separat i valutorna EUR och USD, givet att respektive valuta är en så kallad signifikant valuta. För SEK har styrelsen fastställt en limit på 85 procent.

Den höga andelen statsobligationer och andra likvida tillgångar i Bolagets likviditetsreserv gör att likviditetstäckningsgraden med god marginal överstiger myndigheternas krav. Bolagets LCR enligt CRR-regelverket var per den 2020-12-31 totalt 271,8 (416,5) procent samt 491,8 (824,8) procent i USD och 502,4 (713,0) procent i SEK (se tabell på nästa sida).

När det gäller mått som avser den strukturella likviditetsrisken mäter och övervakar Bolaget den stabila nettofinansieringskvoten, Net Stable Funding Ratio (NSFR), dvs. förhållandet mellan tillgänglig stabil finansiering och bolagets behov av stabil finansiering. År 2018 infördes en lagstadgad kvot på 100 procent och Bolaget har sedan år 2016 en styrelselimit som innebär att NSFR-kvoten inte får underskrida 110 procent. Vid årsskiftet var NSFR-kvoten 141,5 (139,4) procent.

Not 2 forts.

	2020			2019		
Likviditetstäckningsgrad, Liquidity Coverage Ratio (LCR) enligt CRR-regelverket	**Totalt**	**USD**	**SEK**	**Totalt**	**USD**	**SEK**
Extremt högliktvida tillgångar (Nivå 1) exkl. säkerställda obligationer	60 629,8	868,6	53 532,0	25 245,7	917,9	16 680,9
Extremt högliktvida säkerställda obligationer (Nivå 1)	–	–	–	15 444,5	–	15 444,5
Högliktvida tillgångar (Nivå 2)	–	–	–	–	–	–
Likviditetsbuffert, mnkr	**60 629,8**	**868,6**	**53 532,0**	**40 690,2**	**917,9**	**32 125,4**
Kassautflöden, mnkr	–25 048,5	–706,4	–13 136,0	–17 918,3	–445,2	–11 505,7
Kassainflöden, mnkr	2 738,1	529,8	2 480,0	8 148,3	333,9	7 000,0
Nettokassautflöde, mnkr	**–22 310,4**	**–176,6**	**–10 656,0**	**–9 770,0**	**–111,3**	**–4 505,7**
Likviditetstäckningskvot (%)	**271,8**	**491,8**	**502,4**	**416,5**	**824,8**	**713,0**

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker. Operativ risk är del av Bolagets verksamhet och kan inte helt undvikas, elimineras eller transfereras till annan part. Däremot kan Kommuninvest genom en god styrning och kontroll minska sannolikheten för dess inträffande och reducera de konsekvenser som kan uppstå till följd av operativ risk.

Riskhantering

Operativ risk finns i hela verksamheten och kan aldrig helt undvikas. Riskhantering och analys sker löpande. Självutvärdering, incidenthantering, godkännandeprocess vid förändring samt beredskaps- och kontinuitetsplanering är metoder som används för att identifiera, hantera och analysera operativ risk.

Riskerna reduceras genom god styrning och kontroll och därmed hålls den operativa risken på en kontrollerad och acceptabel nivå. Riskhantering inom Kommuninvest utgörs av en enhetlig mätning och rapportering av operativa risker. En analys av risknivån i all verksamhet genomförs regelbundet och rapporteras till styrelse, VD och företagsledning. Enheten operativ risk inom Risk- och kontrollavdelningen har det övergripande ansvaret för de metoder och rutiner som används vid mätning, identifiering, kontroll, bedömning, analys, värdering samt rapportering av operativa risker. Arbetet med att hantera operativ risk bedrivs utifrån Kommuninvests riskaptit och de väsentliga processerna för verksamheten.

Metoder för att identifiera, hantera och analysera operativa risker

Riskindikatorer

Riskindikatorer är ett mått på effekter av styrning och kontroll inom Bolaget, som löpande ska följas upp och analyseras för att ge indikationer för verksamheten om dess risker ökat. Uppföljning av dessa indikatorer är tänkt att ge verksamheten kunskap om riskläget inom Kommuninvest förändrats.

Självutvärdering

Operativa risker kan uppstå inom alla olika delar av Bolagets verksamhet. De operativa riskerna har det gemensamt att deras storlek endast i liten utsträckning påverkas av externa faktorer, såsom förändringar av marknadskurser eller kreditvärdigheten hos olika kunder eller motparter. Operativa risker uppstår i stället genom brister i Kommuninvests egen verksamhet och/eller organisation. Mot bakgrund av detta ansvarar VD gemensamt med samtliga avdelningschefer för att genomföra minst en årlig självutvärdering av de operativa nettoriskerna i Bolagets produkter, tjänster, funktioner, processer och IT-system. Resultatet av självutvärderingen rapporteras årligen till styrelse, VD och företagsledning.

Stresstester

Stresstester är ett verktyg för att tillse att Kommuninvest håller ett framåtblickande perspektiv inom sin riskhantering och kapitalplanering. Stresstest är ett samlingsnamn för olika typer av utvärderingar som Bolaget genomför i verksamheten, erfarenhetsbaserade eller hypotetiska, i syfte att kvantifiera risker och att mäta Bolagets förmåga att hantera situationer av extraordinär karaktär. Stresstest ska genomföras med hjälp av scenarioanalyser eller känslighetsanalyser.

Incidenthantering

En inträffad händelse som ska rapporteras definieras som en händelse som avviker från det förväntade. Händelser som ska rapporteras är materialiserade risker, det vill säga händelser i omvärlden eller inom Kommuninvest som innebär, eller skulle kunna innebära, en negativ påverkan på Bolagets verksamhet, tillgångar eller anseende.

Kommuninvest ska på ett organiserat och strukturerat sätt spåra händelser som ska rapporteras (incidenter), vilket ska grunda sig på Bolagets fastställda instruktion för rapportering av sådana händelser. Händelser som avviker från det förväntade ska så långt det är möjligt rapporteras och hanteras inom det verksamhetsområde eller den process där risken uppstår.

Respektive verksamhetschef ansvarar för att anställda rapporterar sådana händelser och att åtgärder vidtas för att hantera händelserna.

Process för godkännande av nya produkter, tjänster, marknader, valutor, IT-system samt organisations- och verksamhetsförändringar (NPAP)

Kommuninvests Godkännandeprocess ska initieras då det i Bolagets verksamhet uppstår eller identifieras ett behov av en ny eller väsentlig förändring i befintlig produkt, tjänst, marknad, valuta, process eller IT-system. Processen ska även initieras i samband med större förändringar i företagets verksamhet eller organisation. Syftet med processen är att identifiera och hantera riskerna som kan uppstå i samband med förändring.

Skriftligt underlag till beslut om godkännande ska tas fram i enlighet med mallar för verksamhetsstyrning av initiativtagaren som driver frågan. Underlaget ska framarbetas i dialog med Bolagets samtliga berörda funktioner.

Kontinuitetshantering

Organisationen ska arbeta med krisförebyggande arbete. Detta sker i verksamheten under ledning av respektive avdelningschef. Som stöd ska riktlinjer i form av säkerhetsinstruktioner, planer för kontinuitetshantering och säkerhetsrutiner finnas.

För att säkerställa att kontinuitetshanteringen har en samordnande, uppföljande och rapporterande funktion i Bolaget har VD tillsatt en Krisgrupp. Minst årligen ska styrelsen informeras gällande resultat från tester av beredskaps-, kontinuitets- och återställningsplaner.

Not 2 forts.

Kapitalkrav för operativ risk
Kommuninvest använder basmetoden för att fastställa kapitalkravet för operativ risk. Metoden beräknar kapitalkravet utifrån 15 procent av de tre senaste årens rörelseintäkter.

Kommuninvests kapitalkrav i pelare 1 för operativa risker uppgår till 107,0 (153,4) mnkr.

Strategisk risk
Med strategisk risk avses den långsiktiga risken för förlust på grund av felaktiga och missriktade strategiska val och affärsbeslut, felaktigt genomförande av beslut, felaktig implementering av beslut eller brist på lyhördhet avseende förändringar i samhället, regelsystem eller finansbranschen och/eller den kommunala sektorn. Bolaget har en process för att utveckla strategiska mål som styrelsen fastställer. Strategiska risker minimeras genom att strategiska beslut fattas på väl underbyggd analys och att beslut av strategisk art ofta fattas av styrelsen. Under strategisk risk ingår affärsrisk, vilket är risken för minskade intäkter eller ökade kostnader till följd av att faktorer i den externa affärsmiljön (till exempel marknadsförhållanden, kundbeteende, teknologisk utveckling) har en negativ påverkan på volymer och marginaler. Alla avdelningar i Bolaget arbetar löpande med omvärldsbevakning inom sina respektive områden.

Kapitalkrav för strategisk risk
Bolagets bedömning är att kapitalbehovet för strategisk risk omhändertas inom operativa risker.

Intressentrisk
Med intressentrisk avses Risken att ratingbolag, kund, medlem, medarbetare, investerare, massmedia, riksdag, regering eller annan intressent tappar förtroende för Bolaget och dess affärsidé.

Bolagets intressentrisk hanteras genom att Bolaget säkerställer en sund riskkultur som bygger på den kommunala värdegrunden, regelefterlevnad och en god intern styrning och kontroll. En analys av risknivån genomförs regelbundet och rapporteras till styrelse, VD och företagsledning

Kapitalkrav för intressentrisk
Bolagets bedömning är att kapitalbehovet för intressentrisk omhändertas inom operativa risker.

Regelefterlevnadsrisk
Med regelefterlevnadsrisk avses risken att Bolaget inte följer gällande externa eller interna regler och därmed riskerar att påföras sanktioner, drabbas av förluster eller av dåligt rykte/förlorat anseende.

Bolaget arbetar kontinuerligt med omvärldsbevakning och analys av regelverksförändringar i syfte att reducera Bolagets regelefterlevnadsrisker. Samordning av omvärldsbevakning samt säkerställandet av analys hanteras av Bolagets regelverksgrupp. Det huvudsakliga ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande regelverk vilar på den operativa verksamheten. Funktionen för regelefterlevnad bidrar både proaktivt genom råd och stöd till den operativa verksamheten och reaktivt genom undersökningar och kontroller av hanteringen. Inför varje nytt år görs en analys över Bolagets regelefterlevnadsrisker, och utifrån den analysen tas en plan fram för funktionens kommande arbete. Planen fastställs av VD och rapporteras till bolagsstyrelsen.

Kapitalkrav för regelefterlevnadsrisk
Bolagets bedömning är att kapitalbehovet för regelefterlevnadsrisk omhändertas inom operativa risker.

Hållbarhetsrisk
Med hållbarhetsrisk avses risken att Bolaget direkt eller indirekt negativt påverkar eller påverkas inom områdena miljö- och klimat, korruption, mänskliga rättigheter eller arbetsvillkor eller affärsetik.

Hållbarhetsrisker hanteras genom att beakta ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i hela verksamheten. Krav utgår från nationella och internationella regelverk och riktlinjer inom områdena miljö- och klimat, korruption, mänskliga rättigheter eller arbetsvillkor eller affärsetik. En analys av risknivån genomförs regelbundet och rapporteras till styrelse, VD och företagsledning.

Kapitalkrav för hållbarhetsrisk
Bolagets bedömning är att kapitalbehovet för hållbarhetsrisk omhändertas inom operativa risker.

Kapitaltäckning Koncernen
Kraven på kapitaltäckning beräknas sedan 1 januari 2014 enligt CRR[1]. De kapitalbuffertar som ska införas enligt CRD IV[2] kräver först implementering i svensk lagstiftning, vilket har skett genom Lag (2014:966) om kapitalbuffertar. Bolaget har inte identifierats som ett systemviktigt institut.

Per 2020-12-31 uppgick det kontracykliska buffertkravet för Kommuninvest till 0,0 procent, en sänkning med 2,5 procent från och med den 16 mars 2020 när Finansinspektionen sänkte det kontracykliska buffertkravet för Sverige från 2,5 procent till 0 procent i syfte att värna om en väl fungerande kreditförsörjning. Denna sänkning har haft marginell effekt på Bolagets kapitalkrav. Kommuninvest uppfyller buffertkraven med god marginal.

1) Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.
2) Europaparlamentets och Rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag om ändring av direktiv 2002/87/EG och med upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

Kapitalbas	2020	2019
Kapitalinstrument[1]	8 151,5	7 000,0
Ej utdelade vinstmedel[2]	608,9	618,2
Ackumulerat annat totalresultat och andra reserver	30,4	21,1
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	**8 790,8**	**7 639,3**
Ytterligare värdejusteringar[3]	–225,4	–183,2
Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	**–225,4**	**–183,2**
Summa kärnprimärkapital	**8 565,4**	**7 456,1**
Primärkapitaltillskott	–	–
Summa primärkapital	**8 565,4**	**7 456,1**
Summa supplementärt kapital	**–**	**–**
Totalt kapital	**8 565,4**	**7 456,1**

1) Finansinspektionen har 2018-05-14 lämnat tillstånd att klassificera inbetalda medlemsinsatser till Kommuninvest Ekonomisk förening som kärnprimärkapitalinstrument för konsoliderad situation, utan att aktier har köpts i Kommuninvest i Sverige AB. För att få använda medlemsinsatser som kärnprimärkapital var Kommuninvest Ekonomisk förening tidigare tvungna att köpa aktier i Kommuninvest i Sverige AB och därefter ansöka hos Finansinspektionen om att få använda aktiekapitalet som kärnprimärkapital.
2) Avdrag har skett om årets resultat samt föreslagen utdelning som överstiger årets resultat om – (1,6).
3) Avdrag beräknad enligt EBA:s tekniska standard avseende försiktig värdering. Syftet är att justera för värderingsosäkerhet avseende positioner värderade och redovisade till verkligt värde.

Not 2 forts.

Riskexponeringsbelopp och minimikapitalbelopp	2020		2019	
Kapitalkrav, pelare 1	**Riskexpo-nering**	**Kapital-krav**	**Riskexpo-nering**	**Kapital-krav**
Kapitalkrav för kreditrisker (schablonmetoden)	350,0	28,0	2 692,9	215,4
varav exponeringar mot institut	*264,2*	*21,2*	*955,6*	*76,4*
varav exponeringar mot företag	*85,8*	*6,9*	*79,4*	*6,4*
varav exponeringar i form av säkerställda obligationer	–	–	*1 657,9*	*132,6*
Operativa risker, basmetoden	1 305,2	104,4	1 893,8	151,5
Marknadsrisker	–	–	-	
Kreditvärdighetsjustering	741,4	59,3	1 230,3	98,4
Totalt riskexponerings-belopp och minimi-kapitalbelopp	**2 396,6**	**191,7**	**5 817,0**	**465,3**

Kapitaltäckningsrelationer	2020	2019
Kärnprimärkapitalrelation	357,4%	128,2%
Primärkapitalrelation	357,4%	128,2 %
Total kapitalrelation	357,4%	128,2 %

Buffertkrav	2020	2019
Kapitalkonserveringsbuffert	2,5%	2,5 %
Kontracyklisk buffert	–	2,0 %
Kapitalplaneringsbuffert	44,7%	–
Summa buffertkrav	**47,2%**	**4,5 %**
Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert	**349,4%**	**120,2 %**

Internt bedömt kapitalbehov	2020	2019
Kapitalkrav, pelare 2		
Kreditrisk	20,6	165,0
Marknadsrisker	1 823,5	1 869,8
Övrig risk[1]	449,7	525,3
Totalt internt bedömt kapitalbehov	**2 293,8**	**2 560,1**

1) Utgörs av kapitalbehov för risk för alltför låg bruttosoliditetsgrad.

Kommuninvests kapitalplanering syftar till att verksamheten skall vara fullgott kapitaliserad för att möta såväl aktuella samt kommande regelkrav. För mer information om Koncernens interna kapitalutvärdering och kapitalplan, se sidorna 46-47, för informaton om kapitalmål se tabell.

Totalt kapitalbaskrav	2020		2019	
Kapitalkrav enligt Pelare 1	191,7	8,0%	465,3	8,0%
Buffertkrav enligt Pelare 1	59,9	2,5%	263,6	4,5%
Kapitalbehov enligt Pelare 2	2 293,8	95,7%	2 560,1	44,0%
Buffertkrav enligt Pelare 2	1 070,4	44,7%	–	–
Totalt bedömt kapitalbaskrav	**3 615,8**	**150,9**	**3 289,0**	**56,5%**

Information som skall lämnas enligt kommissionens genomförandeförordning nr 1423/2013 av den 20 december 2013 om tekniska standarder för genomförande med avseende på de upplysningskrav om kapitalbas som gäller för institut enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, FFFS 2008:25, se Kommuninvests hemsida.

Kapitalmål Koncernen

Koncernens kapitalmål 2020 uppgår till 7 700 (6 499) mnkr, vilket motsvarar Bolagets kapitalmål plus en styrelsebuffert på 1 200 (900) mnkr. I relation till Koncernens kapitalbas, som uppgår till 8 565,4 mnkr, uppfylls kapitalmålet med god marginal.

Kapitalmål Koncernen, mnkr	2020	2019
Kapitalmål Bolaget	6 500	5 599
Styrelsebuffert	1 200	900
Kapitalmål	**7 700**	**6 499**

Bruttosoliditet Koncernen

Bruttosoliditetsgraden definieras som relationen mellan primärkapitalet och de totala exponeringarna i tillgångar och åtaganden. Vad gäller utlåningsportföljen och likviditetsreserven är exponeringen det redovisade värdet. För derivattillgångar beräknas exponeringen genom att summera exponeringarna i enskilda nettningsavtal med derivatmotparter. Till denna exponering läggs den möjliga framtida exponeringen beräknad enligt en schablon (marknadsvärderingsmetoden) som är fastställd i CRR, EU:s kapitalkravsförordning. Även åtaganden utanför balansräkningen åsätts ett exponeringsbelopp. Exponeringsbeloppet beräknas utifrån sannolikheten för att åtagandet kommer att tas i anspråk. För Kommuninvest berör detta utställda lånelöften samt beviljade ej utbetalda lån.

	2020	2019
Balansomslutning	527 378,2	471 321,3
Avgår tillgångsbelopp som dragits av för att fastställa kärnprimärkapital	–225,4	-183,2
Justering för derivatinstrument	–11 717,2	-2 603,7
Tillkommer möjlig riskförändring repotransktioner	–	28,4
Tillkommer åtaganden utanför balansräkningen	1 107,2	1 297,7
Total exponering	**516 542,8**	**469 860,5**
Primärkapital, beräknad med övergångs-regler, se avsnitt kapitaltäckning	**8 565,4**	**7 456,1**
Bruttosoliditet	**1,66%**	**1,59 %**

Kommuninvest har en kapitalplan avseende bruttosoliditet för att uppnå det framtida lagstadgade kravet, se sidan 47.

Omvärldsbevakning

Utfasning referensräntor

De absolut viktigaste referensräntorna för Kommuninvest i dagsläget är Stibor 3m och USD Libor 3m. Till följd av att Euro har godkänts som en strategisk upplåningsmarknad så kommer även Euribor och dess potentiella ersättare att få en ökande betydelse.

Sedan den 17 oktober 2018 ingår den svenska referensräntan Stibor i EU:s förteckning över kritiska referensvärden, den s.k. Benchmarkförordningen. Anpassning av Stibor för att efterleva Benchmarkförordningen fortlöper och en ansökan om tillstånd ska skickas till Finansinspektionen senast den 31 december 2021.

Arbetet med att ta fram alternativ till Stibor har startat sent i förhållande till andra valutor. I december 2018 bildades, på initiativ av Svenska Bankföreningen, en arbetsgrupp med uppdraget att under fjärde kvartalet 2019 lämna en rekommendation om referensräntor som kan utgöra komplement och/eller alternativ till Stibor. Detta arbete har dock tagit längre tid än planerat och Bankföreningen publicerade sina slutgiltiga rekommendationer den 15:e maj 2020.

Not 2 forts.

I och med publiceringen togs utvecklingsarbetet över av Sveriges Riksbank för att ta fram ett slutgiltigt ramverk och referensränta som kan fungera som alternativ referensränta för finansiella kontrakt i SEK. I januari 2021 kommer Riksbanken att inleda en testperiod då en preliminär transaktionsbaserad referensränta på den kortaste löptiden (over-night, O/N) kommer publiceras. Den 27e januari publicerade Riksbanken att den nya räntan kommer heta SWESTR. Likt Bank of England och Federal Reserve kommer Riksbanken att publicera historiska genomsnitt baserat på de dagliga noteringarna. Utvecklingen av SWESTR har föranletts av en remissrunda. Det är dock fortsatt oklart om den nya referensräntan är tänkt att ersätta eller existera vid sidan av Stibor.

I USA tillsattes redan 2014 på initiativ av Federal Reserve en kommitté, Alternative Reference Rates Committee (ARRC) i syfte att bestämma en referensränta som kan ersätta Libor i USD. I juni 2017 valdes Secured Overnight Financing Rate (SOFR), en ränta som är helt baserad på faktiska transaktioner i repomarknaden. SOFR har publicerats sedan början av april 2018 och en marknad för swappar och futures har redan etablerats. Även obligationer kopplade till SOFR har emitterats sedan 2018.

Den 30 november 2020 annonserade ICE Benchmark Administration (IBA, administratör av USD Libor) att publicering av Libor i GBP, EUR, CHF och JPY sannolikt kommer upphöra enligt plan, den 31 december 2021. För USD förväntas dock endast Libor på löptiden 1 vecka och 2 månader upphöra vid utgången av 2021, och att de övriga löptiderna (overnight, 1m, 3m, 6m & 12m) kan komma att fortsatt publiceras så sent som juni 2023. IBA avråder dock från att ingå i nya Libor-avtal efter utgången av 2021. En spaningsgrupp har av Bolaget tillsatts med representanter från relevanta funktioner som följer utvecklingen inom området och utvärderar vilka åtgärder som måste genomföras i verksamheten. Under 2020 har ett separat projekt startats för implementationen av instrument kopplade till den nya referensräntan SOFR inför upphörandet av USD Libor. Arbetet i spaningsgruppen fortlöper parallellt med projektet för att identifiera andra förändringsbehov. Bolaget förväntas vara fullt anpassat för en migrering från Libor till SOFR under första halvan av 2021.

Brexit

Storbritannien lämnade EU den 1 februari 2020. Inför utträdet enades parterna dock om en övergångsperiod till och med den 31 december 2020 som innebar att befintliga regler skulle fortsätta gälla medan nya avtal förhandlas. Därmed flyttades risken för ett avtalslöst utträde framåt i tiden.

För Kommuninvest bestod denna risk i att brittiska finansiella institut inte skulle kunna agera som derivatmotparter vid ett avtalslöst utträde. Detta skulle kunna medföra högre koncentrationsrisker och sämre priser i derivattransaktioner. Trots att ett avtal kunde tecknas sent under 2020 så kvarstår oklarheter gällande finanssektorn.

Denna risk har hanterats genom att godkänna nya enheter inom EU och med dessa förhandlat nya avtal. Förberedelser för ett avtalslöst utträde gjordes under 2020 då nya avtal upprättades med nio av Bolagets prioriterade motparter. Förhandlingar med övriga motparter kommer fortlöpa under 2021. Sveriges regering har beslutat att förlängda övergångsreglerna till och med utgången av 2021 för företag från tredjeländer som bedriver värdepappersrörelse, vissa motparter har valt att tillämpa dessa regler. En annan risk för Kommuninvest har varit att inte längre kunna säkra derivat som omfattas av clearingskyldighet under EMIR, eftersom Bolaget använder brittiska London Clearing House Limited (LCH). I syfte att förhindra risken för avbrott har den Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) beslutat att LCH ska tillåtas tillhandahålla sina tjänster som clearinghus inom EU, även efter ett avtalslöst Brexit, under en övergångsperiod som sträcker sig till och med den 30 juni 2022. Denna risk har hanterats genom att godkänna ytterligare ett clearinghus, Eurex Clearing AG i Tyskland.

Kommuninvests bedömning är att Storbritanniens utträde ur EU inte kommer att ha någon väsentlig påverkan på Kommuninvests resultat, ställning, upplysningar, kapitalkrav, kapitalbas eller stora exponeringar.

Not 3 Räntenetto

Koncernen

Ränteintäkter	2020	2019
Ränteintäkter enligt effektivräntemetoden	1 741,9	1 198,9
varav utlåning	*1 671,2*	*1 102,6*
varav räntebärande värdepapper	*70,7*	*96,3*
Övriga ränteintäkter	1,2	24,6
Summa	**1 743,1**	**1 223,5**
Varav: ränteintäkt från finansiella poster ej värderade till verkligt värde via resultaträkningen	1 197,1	692,6
Räntekostnader		
Räntekostnader enligt effektivräntemetoden	–973,0	–241,0
varav skulder till kreditinstitut	*–26,3*	*–2,7*
varav emitterade värdepapper	*–942,0*	*–230,4*
varav utlåning, negativ utlåningsränta	*–4,7*	*–7,9*
Övriga rörelsekostnader	–72,7	–171,5
Summa	**–1 045,7**	**–412,5**
Varav: räntekostnad från finansiella poster ej värderade till verkligt värde via resultaträkningen	–1 110,4	–1 149,4
Summa räntenetto	**697,4**	**811,0**

Kommuninvest anser att samtliga intäkter och kostnader är hänförliga det land där Koncernens bolag har sitt säte, Sverige. I denna not redovisas intäkter som positivt och kost- nader som negativt. För mer information om periodens räntenetto se Kommentarer till resultaträkningen på sidan 52.

Kommuninvest Ekonomisk förening

Räntekostnader	2020	2019
Skulder till kreditinstitut	0,0	–0,1
Räntekostnader Förlagslån	–13,8	–16,3
Övriga	–	–
Summa	**–13,8**	**–16,4**
Summa räntenetto	**–13,8**	**–16,4**

Not 4 Provisionskostnader

Koncernen

	2020	2019
Betalningsförmedlingsprovisioner	8,4	7,4
Värdepappersprovisioner	3,2	3,6
Övriga provisioner	1,1	0,3
Summa	**12,7**	**11,3**

Not 5 Nettoresultat av finansiella transaktioner

Koncernen

	2020	2019
Realiserat resultat	–1,7	–7,1
varav räntebärande värdepapper	–	–
varav andra finansiella instrument	*–1,7*	*–7,1*
Orealiserade marknadsvärdesförändringar	–245,3	–193,9
Valutakursförändringar	–0,7	–0,5
Summa	**–247,7**	**–201,5**

Kommuninvest anser att samtliga intäkter och kostnader är hänförliga till det land där Koncernens bolag har sitt säte, Sverige.

Nettovinst/nettoförlust uppdelat per värderingskategori	2020	2019
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	210,6	–519,6
varav obligatorisk	*–7,3*	*–344,9*
varav verkligt värde option	*217,9*	*–174,7*
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	0,1	3,3
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	–461,2	358,4
varav handel	*–68,4*	*3 872,8*
varav verkligt värde option	*–392,8*	*–3 514,4*
Förändring i verkligt värde på derivat som är säkringsinstrument i en säkring av verkligt värde	648,8	–790,8
Förändring i verkligt värde på derivat som är säkringsinstrument i en säkring av verkligt värde, portfölj	–34,8	0,7
Förändring i verkligt värde på säkrad post med avseende på den säkrade risken i säkring av verkligt värde	–645,1	747,7
Förändring i verkligt värde på säkrad post med avseende på den säkrade risken i säkring av verkligt värde, portfölj	34,6	–0,7
Valutakursförändringar	–0,7	–0,5
Summa	**–247,7**	**–201,5**
Resultat (netto)		
Nettoresultat på finansiella tillgångar som redovisats i övrigt totalresultat	–	–

Kommuninvest har inga tillgångar eller skulder som redovisas i övrigt totalresultat.
Kommuninvest tar inte upp någon egen kreditrisk i de finansiella rapporterna, se not 29.

Nettoresultat för finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde uppgår till 0,2 (3,3) mnkr. I beloppet ingår en ränteskillnadsersättning om 0,2 (3,3) mnkr, vilket avser förtidsstängd utlåning. Stängning har i samtliga fall skett på kunds initiativ.

Not 6 Övriga rörelseintäkter

Koncernen

	2020	2019
Realisationsvinst vid avyttring av materiella tillgångar	–	0,1
Intäkter från avtal med kunder	8,2	6,6
Övriga rörelseintäkter	2,7	2,3
Summa	**10,9**	**9,0**

Samtliga intäkter från avtal med kunder avser intäkter från en finansförvaltningstjänst, KI Finans, som erbjuds medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening. Tjänsten innebär att kunderna själva kan skapa en översikt av sina finansiella positioner. Samtliga intäkter härrör från en kundkategori vilken består av kommuner eller regioner som är medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening och alla kunder verkar på samma geografiska marknad, Sverige. Samtliga avtal behandlas på portföljnivå, ger kund rätt till åtkomst till en tjänst och prestationsåtagandet uppfylls över tid under perioden som tjänsten tillhandahålls. Alla avtal sträcker sig över ett kalenderår och faktureras normalt inom det räkenskapsåret. Det sker ingen justering av betydande finansieringskomponent då betalningsvillkor, fakturering och tillgång till tjänst sker inom ett räkenskapsår. Intäkten redovisas inom räkenskapsåret i takt med att prestationsåtagandet uppfylls. Avtalens transaktionspris är fast och utan justeringar för rörliga ersättningar, skyldigheter eller förmåner kopplade till avtal eller andra bedömningsposter. Transaktionspriset fastställs utifrån Kommuninvests prislista och utgår från kundkoncernens externa låneskuld. Avtalsutgifter för systemet KI Finans är aktiverat som immateriell tillgång och redovisas under IAS 38 Immateriella tillgångar och löpande utgifter hänförliga till KI Finans kostnadsförs i enlighet med IFRS 15 punkt 96. Det finns inte specifika utgifter kopplade till avtalen som betalas av kund.

Kommuninvest anser att samtliga intäkter är hänförliga till det land där Koncernens bolag har sitt säte, Sverige.

Not 7 Allmänna administrationskostnader

Koncernen

Anges i tkr	2020	2019
Personalkostnader		
Löner och arvoden	76 591	77 339
Sociala avgifter	41 517	41 733
varav arbetsgivaravgifter och löneskuld arbetsgivaravgift	*23 235*	*24 131*
varav pensionskostnader	*14 713*	*13 907*
varav särskild löneskatt på pensionskostnader	*3 569*	*3 695*
Inhyrd personal	7 461	3 164
Utbildningskostnader	2 698	3 946
Övriga personalkostnader	2 721	3 473
Summa personalkostnader	**130 988**	**129 655**
Övriga allmänna administrationskostnader		
Resekostnader	1 616	5 567
IT-kostnader	24 489	20 437
Konsultarvoden	28 239	22 953
Ratingkostnader	3 009	1 781
Marknadsdata	9 344	9 484
Hyror och andra lokalkostnader	–418	695
Fastighetskostnader	1 777	1 342
Årsredovisnings- och delårsrapport	953	1 077
Resolutionsavgift	20 879	27 434
Övriga kostnader	27 561	26 444
Summa övriga allmänna administrationskostnader	**117 449**	**117 214**
Summa	**248 439**	**246 869**

Kommuninvest Ekonomisk förening

	2020	2019
Löner och arvoden inkl. sociala avgifter	2 651	2 555
Övriga kostnader	11 884	16 233
Summa	**14 535**	**18 788**

Lönepolicy Kommuninvest i Sverige AB

Bolaget har en lönepolicy av vilken framgår att Kommuninvest inte tillämpar rörlig ersättning. Ingen rörlig ersättning har heller utgått till anställda inom Kommuninvest för år 2020. Inga engångsersättningar i samband med nyanställningar har beviljats, inte heller avgångsvederlag till styrelseledamöter, verkställande direktör eller andra ledande befattningshavare. Inga enskilda medarbetare erhåller ersättning motsvarande 1 miljon EUR eller mer per räkenskapsår.

Anges i tkr	2020	2019
Ellen Bramness Arvidsson	585	550
Kurt Eliasson	321	300
Lars Heikensten	321	300
Johan Törngren, avgick april 2020	88	300
Catrina Ingelstam, nyvald 2020	234	–
Erik Langby	321	300
Anna von Knorring, avgick oktober 2020	239	300
Kristina Sundin Jonsson	321	300
Mattias Bokenblom, arbetstagarrepresentant	–	–
Kristin Ekblad, arbetstagarepresentant, nyvald mars 2020	–	–
Summa	**2 430**	**2 350**

Ersättning till ledande befattningshavare i Kommuninvest i Sverige AB

Ersättning till verkställande direktör har beslutats av styrelsen. För år 2020 erhöll verkställande direktör 3 443 (3 114) tkr i grundlön. Ingen rörlig ersättning utbetalades. Pensionskostnad för verkställande direktör uppgick till 1 087 (971) tkr och är täckt genom försäkring. Vid uppsägning från Bolagets sida utgår lön under uppsägningstiden som är 6 månader samt avgångsvederlag om 18 månader reducerat med belopp motsvarande ny inkomst om nytt arbete erhålls.

Ersättning till vice verkställande direktör har beslutats av styrelsen. För år 2020 erhöll vice verkställande direktör 2 181 (2 119) tkr i grundlön. Ingen rörlig ersättning utbetalades. Pensionskostnad för vice verkställande direktör uppgick till 699 (679) tkr och är täckt genom försäkring. Vid uppsägning från Bolagets sida utgår lön under uppsägningstiden som är 6 månader samt avgångsvederlag om 18 månader reducerat med belopp motsvarande ny inkomst om nytt arbete erhålls.

Ersättningsinformation avseende andra ledande befattningshavare inkluderar ersättning som har erhållits under perioden i verkställande ledningen. Vid årsskiftet uppgick andra ledande befattningshavare i bolagsledningen till totalt 5 (5) personer varav 2 (2) kvinnor och 3 (3) män.

Ersättning till andra ledande befattningshavare i bolagsledningen har beslutats av styrelsen. Den sammanlagda ersättningen till andra ledande befattningshavare som ingick i verkställande ledning under år 2020 uppgick till 6 508 (7 589) tkr. Pensionskostnaderna är täckta genom försäkring. Enligt den arbetsordning för styrelsen som fastställdes under år 2020 ansvarar styrelsens ordförande för att det utförs en oberoende granskning av Bolagets lönepolicy och ersättningssystem; att bereda styrelsens beslut om dels ersättning till den verkställande ledningen, dels ersättning till anställda som har det övergripande ansvaret för någon av Bolagets kontrollfunktioner; samt om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Bolagets lönepolicy.

Ersättning till styrelsen i Kommuninvest Ekonomisk förening

Styrelsen bestod i slutet av året av 15 (15) ledamöter varav 6 (7) kvinnor och 15 (15) suppleanter varav 8 (7) kvinnor. Vid årsstämman omvaldes Göran Färm som ordförande och Linda Frohm som vice ordförande i styrelsen för Kommuninvest Ekonomisk förening. Vid stämman lämnade 1 (5) ledamot och 1 (4) suppleant styrelsen. Den tidigare suppleanten valdes in som ordinarie ledamot och en ny suppleant valdes in. För mer information om styrelsens sammansättning, se sidan 33.

Stämman beslutade även om förändrade arvoden för föreningsstyrelsen. Bas för arvodet är det månadsarvode för riksdagsledamot som fastställts av Riksdagens arvodesnämnd. Arvodet för respektive funktion i styrelsen motsvarar en viss procent av basen. Stämmans beslut innebär att ordförande erhåller ett fast arvode om 308 (301) tkr samt vice ordförande ett fast arvode om 205 (201) tkr. Två av styrelsens ledamöter utgör, tillsammans med ordförande och vice ordförande, Föreningens arbetsutskott och erhåller därför ett årligt fast arvode om 114 (111) tkr. Beloppen gäller årligen och inga rörliga ersättningar utgår. Övriga ordinarie ledamöter, 15 stycken, erhåller ett fast arvode om 8,2 (8,0) tkr samt rörligt arvode om 4,8 (4,7) tkr per sammanträde. Styrelsens suppleanter erhåller ett rörligt arvode om 4,8 (4,7) tkr per sammanträde. För telefonmöte arvoderas samtliga ledamöter med 2,4 (2,4) tkr i rörlig ersättning.

Ersättning till styrelsen i Kommuninvest Ekonomisk förening, anges i tkr[1]	2020	2019
Anders Johansson	26,2	23,5
Anna-Britta Åkerlind	39,2	43,2
Ann-Marie Johansson	31,1	32,7
Bo Rudolfsson	43,9	43,2
Britta Flinkfeldt	53,5	45,4
Camilla Egberth, avgick april 2019	–	4,6
Carina Sándor, avgick april 2020	9,4	31,4
Catharina Fredriksson	31,0	28,2
Catharina Winberg	45,4	37,4
Christina Johansson	35,8	37,4
Daniel Edström, avgick april 2019	–	9,2
Elizabeth Peltola	38,3	14,1
Ewa-May Karlsson	112,8	110,5
Fredrik Larsson	41,5	31,5
Gertowe Thörnros, avgick april 2019	–	9,2
Göran Färm	305,8	299,4
Hans Lindberg	31,1	28,0
Jeanette Wäppling	43,0	32,9
Jonas Ransgård	43,9	26,7
Kenneth Handberg	24,8	10,5
Lill Jansson, nyvald april 2020	33,6	–
Lilly Bäcklund	43,9	36,0

Ersättning till styrelsen i Kommuninvest Ekonomisk förening, anges i tkr[1]	2020	2019
Linda Frohm	203,9	199,6
Margreth Johnsson, avgick april 2019	–	30,4
Maria Alfredsson, avgick april 2019	–	6,8
Maria Fälth	2,4	18,8
Maria Liljedahl	43,9	43,4
Martin Kirchberg	35,9	32,9
Mohamad Hassan	36,9	32,8
Niclas Nilsson	43,9	40,7
Niklas Karlsson, avgick april 2019	–	6,8
Peter Hemlin	31,1	28,1
Peter Kärnström	35,8	37,4
Pierre Sjöström	112,8	89,1
Roger Persson, avgick april 2019	–	9,2
Roland Åkesson, avgick april 2019	–	11,4
Teddy Nilsson	26,2	37,6
Therese Borg, avgick april 2019	–	2,2
Ulf Olsson	31,0	37,4
Örjan Mossberg	43,9	45,4
Summa	**1 681,3**	**1 644,3**

1) Beloppen avser ersättningar under respektive räkenskapsår varpå beloppen inte är jämförbara med faktiskt beslutat belopp på stämman vilket framgår under avsnitt Ersättning till styrelsen i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Löner och ersättningar – Kommuninvest i Sverige AB

2020, anges i tkr	Grundlön / styrelsearvode	Övriga förmåner	Pensions-kostnad	Summa
Styrelse	2 430	–	–	2 430
Verkställande direktör	3 443	116	1 087	4 646
Vice verkställande direktör	2 181	–	699	2 880
Övriga i bolagsledningen	6 508	4	2 204	8 716
Övriga tjänstemän	59 930	60	10 723	70 713
Summa	**74 492**	**180**	**14 713**	**89 385**

2019, anges i tkr	Grundlön / styrelsearvode	Övriga förmåner	Pensions-kostnad	Summa
Styrelse	2 350	–	–	2 350
Verkställande direktör	3 114	90	971	4 175
Vice verkställande direktör	2 119	–	679	2 798
Övriga i bolagsledningen	5 845	17	1 727	7 589
Övriga tjänstemän	61 881	–	10 530	72 411
Summa	**75 309**	**107**	**13 907**	**89 323**

Koncern

Medelantalet anställda	2020	2019
Medelantalet anställda under året	103	101
varav kvinnor	*39*	*42*

Det finns inga anställda i Föreningen.

Revisionsuppdrag

Vid 2020 års årsstämma i Bolaget utsågs, för perioden intill slutet av årsstämman 2024, KPMG AB till revisionsbolag. Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på Kommuninvest i Sverige AB:s revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Med begreppet revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget avses kvalitetsgranskningstjänster, till exempel granskning som utmynnar i rapport eller intyg som är avsett även för andra än uppdragsgivaren. Med övriga tjänster avses sådant som inte är hänförligt till någon av ovanstående punkter.

Koncernen

Arvode och kostnadsersättning till revisorer, tkr, KPMG AB	2020	2019
Revisionsuppdrag	1 530	780
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	659	970
Skatterådgivning	–	–
Övriga tjänster	140	481

Kommuninvest Ekonomisk förening

Arvode och kostnadsersättning till revisorer, tkr, KPMG AB	2020	2019
Revisionsuppdrag	193	47
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	–
Skatterådgivning	–	–
Övriga tjänster	63	433

Leasing

Den 1 januari 2020 trädde IFRS 16 Leasingavtal i kraft och ersatte IAS 17 Leasingavtal. I RFR 2 finns valet att, i juridisk person, inte tillämpa IFRS 16 utan istället tillämpa reglerna för redovisning av leasing som finns i RFR 2. Bolaget har valt möjligheten i RFR2 att inte tillämpa IFRS 16.

I tabellerna nedan framgår framtida leasingavgifter enligt RFR 2 samt periodens leasingkostnader för 2020. Omfattningen av leasingaktiviteter är oförändrad mot tidigare år. Ingen uppdelning har gjorts utifrån villkoren i leasingavtalen då leasingaktiviteten är en så pass immateriell del av Kommuninvests verksamhet. Huvuddelen av kostnaderna hänförs till Bolagets hyra av kontorslokaler från dotterbolaget Kommuninvest Fastighets AB.

Framtida leasingavgifter	
Inom 1 år	1,5
Mellan 1 och 5 år	1,4
Summa	**2,9**

Periodens leasingkostnader	2020	2019
Räntekostnader leasingskulder	0,0	0,0
Avskrivningar	0,4	0,4
varav inventarier	*0,1*	*0,1*
varav byggnader	*0,3*	*0,3*
Kostad för leasing av tillgångar av lågt värde	1,9	1,7
Övriga leasingkostnader	0,1	0,1
Summa	**2,4**	**2,2**

Nyttjanderätt	2020	2019
Inventarier	0,0	0,2
Byggnader och mark	0,5	0,5
Summa	**0,5**	**0,7**

Not 8 Övriga rörelsekostnader

Koncernen

	2020	2019
Försäkringskostnader	1,8	1,4
Kommunikation och information	4,4	6,5
Övriga rörelsekostnader	0,0	0,0
Summa	**6,2**	**7,9**

Not 9 Kreditförluster, netto

Koncernen

	2020	2019
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	–0,7	0,0
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–0,3	1,6
Utlåning till kreditinstitut	0,2	0,2
Utlåning	11,9	10,7
Obligationer och räntebärande värdepapper	–	–
Poster utanför balansräkningen	0,0	0,1
Summa	**11,1**	**12,6**

I enlighet med IFRS 9 tar Kommuninvest upp förväntade kreditförluster, Kommuninvest har inte haft några realiserade kreditförluster. År 2020 uppgår kreditförluster till ett positivt belopp, främst till följd av förändringar i den modell Bolaget använder för att beräkna förväntade kreditförluster. För information om beräkningsmodell, reserveringar och rörelser av kreditförluster se not 2.

Not 10 Skatter

Koncernen

Redovisat i resultaträkningen	2020	2019
Aktuell skattekostnad	0,0	3,0
Uppskjuten skattekostnad (+)/skatteintäkt (–), avseende temporära skillnader	–0,1	–0,1
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	–2,2	0,0
Totalt redovisad skattekostnad	**–2,3**	**2,9**

Avstämning av effektiv skatt	2020		2019	
Resultat före skatt	–	199,4	–	356,7
Skatt enligt gällande skattesats	21,4%	42,7	21,4%	76,3
Skatteeffekt avdragsgill utdelning	–21,2%	–42,3	–21,3%	–76,1
Skatteeffekt utdelning överstigande årets resultat	–	–	–	–
Ej avdragsgilla kostnader	–0,2%	–0,4	0,7%	2,7
Skatt hänförlig till tidigare år	–1,1%	–2,2	0,0%	0,0
Redovisad effektiv skatt	**–1,1%**	**–2,3**	**0,8%**	**2,9**

Kommuninvest Ekonomisk förening

Redovisat i resultaträkningen	2020	2019
Årets skattekostnad	0,0	3,0
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	2,2	0,0
Totalt redovisad skattekostnad	**2,2**	**3,0**

Avstämning av effektiv skatt	2020		2019	
Resultat före skatt	–	197,5	–	358,4
Skatt enligt gällande skattesats	21,4%	42,3	21,4%	76,7
Skatteeffekt avdragsgill utdelning	–21,4%	–42,3	–21,2%	–76,1
Ej avdragsgilla kostnader	0,0%	0,1	0,7%	2,3
Skatt hänförlig till tidigare år	1,1%	2,2	0,0%	0,0
Redovisad effektiv skatt	**1,1%**	**2,2**	**0,8%**	**3,0**

Not 11 Vinstdisposition

Styrelsen för Kommuninvest Ekonomisk förening föreslår att:	2020
Till föreningsstämmans förfogande stående vinstmedel 205,0 mnkr disponeras på följande sätt:	
Till medlemmarna utdelas 2,0 % insatsränta på insatskapitalet	143,7
Till medlemmarna utdelas återbäring i proportion till respektive medlems andel av den totala affärsvolymen under år 2020	54,1
Balanseras i ny räkning	7,2
Summa disponerat	**205,0**

För mer information se sidan 29.

Not 12 Belåningsbara statsskuldförbindelser

Koncernen

	2020				2019			
	Redovisat värde				Redovisat värde			
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Belåningsbara statsskuldförbindelser								
– svenska staten	25 198,4	2 836,8	28 035,2	28 036,4	13 511,2	1 389,2	14 900,4	14 900,9
– utländska stater	–	–	–	–	–	2 785,9	2 785,9	2 785,9
Summa	**25 198,4**	**2 836,8**	**28 035,2**	**28 036,4**	**13 511,2**	**4 175,1**	**17 686,3**	**17 686,8**
Positiv skillnad till följd av att bokförda värden överstiger nominella värden			6,0				87,0	
Negativ skillnad till följd av att bokförda värden understiger nominella värden			–0,6				–	
Summa			**5,4**				**87,0**	

Not 13 Utlåning till kreditinstitut

Kommuninvest Ekonomisk förening

	2020	2019
Utlåning i svensk valuta	22,6	11,9
Summa	**22,6**	**11,9**

Not 14 Utlåning

Koncernen

	2020				2019			
	Redovisat värde				Redovisat värde			
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Utlåning								
– kommuner och regioner	155 571,9	49 169,4	204 741,2	205 327,2	120 642,9	63 335,4	183 978,3	184 100,0
– bostadsföretag med kommunal borgen	115 177,3	38 232,3	153 409,7	153 689,1	98 309,6	46 628,6	144 938,2	144 938,9
– övriga företag med kommunal borgen	64 990,5	22 647,4	87 637,9	87 700,8	52 075,3	27 226,3	79 301,6	79 227,2
Summa	**335 739,7**	**110 049,0**	**445 788,8**	**446 717,1**	**271 027,8**	**137 190,3**	**408 218,1**	**408 266,1**

Med utlåning avses utlåning till kommuner, regioner samt kommun- och regionsägda företag.

Not 15 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Koncernen

	2020				2019			
	Redovisat värde				Redovisat värde			
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Obligationer och andra räntebärande värdepapper								
– svenska bostadsinstitut	–	–	–	–	–	–	–	–
– övriga svenska emittenter	3 013,7	1 215,4	4 229,1	4 224,4				
– övriga utländska emittenter	5 023,1	4 570,6	9 593,7	9 591,9	–	7 722,6	7 722,6	7 722,6
Summa	**8 036,8**	**5 786,0**	**13 822,8**	**13 816,3**	**–**	**7 722,6**	**7 722,6**	**7 722,6**
Positiv skillnad till följd av att bokförda värden överstiger nominella värden			185,1				111,6	
Negativ skillnad till följd av att bokförda värden understiger nominella värden			0,0				–0,8	
Summa			**185,1**				**110,8**	

Not 16 Aktier och andelar i dotterföretag

Kommuninvest Ekonomisk förening

	2020		2019	
Bolag	**Redovisat värde**	**Antal aktier**	**Redovisat värde**	**Antal aktier**
Kommuninvest i Sverige AB, 556281-4409	8 200,0	82 000 000	7 100,0	70 999 720
Summa	**8 200,0**	**82 000 000**	**7 100,0**	**70 999 720**

Not 17 Derivat och säkringsredovisning

Kommuninvests upplåning sker i flera olika valutor och med både fast och rörlig ränta. Kommuninvests utlåning är enbart i svenska kronor men till både fast och rörlig ränta. Kommuninvest använder derivatinstrument för att säkra ränte- och valutarisker som uppstår när Kommuninvests upplånings och utlånings avtalsmässiga villkor inte överensstämmer.

Med syfte att minska volatiliteten på resultatet och eget kapital tillämpas säkringsredovisning av verkligt värde för fastränteupplåningar och -utlåningar. Säkringen innebär att ett eller flera derivatkontrakt, benämnda säkringsinstrument, har ingåtts i syfte att säkra en eller flera marknadsrisker kopplade till en upplåning eller utlåning. Som säkringsinstrument används enbart plain-vanilla derivat i form av ränte- och valutaswappar.

Säkringsrelationer

Kommuninvest använder sig vid säkringsredovisning av två olika sorters säkringsrelationer, säkring av ränterisk och säkring av ränte- och valutarisk. Från och med 2019 tillämpar Kommuninvest både transaktionsmatchade säkringar och säkring på portföljnivå. Tidigare har enbart transaktionsbaserade säkringsrelationer tillämpats.

Vid transaktionsmatchad säkring stämmer alltid de kritiska villkoren, valuta, förfallodag, datum för fastränteberäkningarna samt totalt nominellt belopp, i säkringsinstrumentet och den säkrade posten. Därmed förväntar sig Kommuninvest att källor till ineffektivitet under säkringsrelationens löptid enbart består av värdeförändring på säkringsinstrumentets rörliga ben samt i förekommande fall förändring i valutabasisspread.

Portföljsäkring görs på viss fastränteutlåning för säkring av ränterisk baserat på lånens förfallodag. Som säkringsinstrument används ränteswappar med villkor som överensstämmer med den säkrade posten.

Säkring av ränterisk

Ränterisk uppkommer när Kommuninvest lånar upp respektive lånar ut pengar till fast ränta. Då upplåning respektive utlåning ej sker samtidigt säkras dessa affärer med ett eller flera derivatinstrument. Kommuninvests mål med dessa säkringar är att minska risken för förändringar gällande upp-lånings- eller utlåningstransaktionens verkliga värde orsakat av förändringar i benchmarkräntan. Kommuninvest identifierar denna benchmarkränterisk som den riskkomponent som säkras inom upp- respektive utlåningen.

Vid transaktionsmatchad säkring utgörs den säkrade posten av en fastränteupplåning eller -utlåning och vid portföljsäkring utgörs säkrad post av ett säkrat belopp. Säkringsinstrumentet utgörs av en eller flera ränteswappar. Ränteswapparna ska vara i samma valuta och med samma förfallodag samt ha totalt nominellt belopp som den säkrade posten.

Säkring av ränte- och valutarisk

Ränte- och valutarisk uppstår när Kommuninvest lånar upp pengar i utländsk valuta till fast ränta. Då Kommuninvests utlåning är i svenska kronor används derivatkontrakt för att växla dessa pengar till svenska kronor vilket innebär att dessa upplåningar säkras på transaktionsnivå med ett eller flera derivat. Kommuninvests mål med dessa säkringar är att minska risken för förändringar i upplåningens verkliga värde orsakat av förändringar i aktuell benchmarkränta samt valutakurs. Kommuninvest identifierar denna benchmarkränte- och valutarisk som de riskkomponenter som säkras inom upplåningen.

I dessa fall utgörs den säkrade posten av en fastränteupplåning i utländsk valuta. Säkringsinstrumenten utgörs av en eller flera valutaswappar där säkringen slutar i rörliga SEK-flöden. Valutaswapparna ska utgå från samma valuta, förfallodag, datum för fastränteberäkningarna samt totalt nominellt belopp som den säkrade posten.

Effektivitetstestning

Kommuninvest genomför en prospektiv granskning initialt när säkringsrelation skall inledas och därefter retrospektiva tester kvartalsvis. Vid den prospektiva granskningen kontrolleras att de kritiska villkoren för den säkrade posten och säkringsinstrumentet överensstämmer. Om de kritiska villkoren ej överensstämmer kommer säkringsredovisning ej att tillämpas.

Säkringsrelationens effektivitet mäts retrospektivt i en analys som bygger på historiska data för balanser av orealiserat marknadsvärde för den säkrade posten respektive säkringsinstrumentet. Analysen består av ett regressionstest. Regressionstestet förklarar säkringsrelationen effektiv om en linjär regression ger en regressionskoefficient mellan –0,8 och –1,25. Om säkringsrelationen inte förklaras som effektiv bryts relationen, den tidigare säkrade posten redovisas till upplupet anskaffningsvärde och värdeförändringarna periodiseras över postens återstående löptid.

Samtliga säkringsrelationer har bedömts som effektiva. Kommuninvest har inga säkringsrelationer som har avbrutits i förtid.

Säkringsredovisning och osäkerhet till följd av referensräntereformen

Reformen av nya referensräntor har en immateriell effekt på Kommuninvests resultat och ställning då Kommuninvest har mycket få säkringar kopplade till osäkerhet i utländsk IBOR.

Kommuninvest har tre säkringsrelationer kopplade till LIBOR 3 m som sträcker sig bortom utgången av 2021, nominellt belopp uppgår till 2 mdkr. Kommuninvest har beslutat att inte ingå några nya sådana säkringsrelationer.

Kommuninvest ingår säkringsredovisning kopplat till Stibor 3 m, där nominellt belopp uppgår till knappt 300 mdkr. Det är i dagsläget inte fastställt hur Stibor kommer att påverkas av referensräntereformen.

Not 17 forts.

Säkringsinstrument	Nominellt belopp					Tillgångar verkligt värde		Skulder verkligt värde		Förändringar i verkligt värde som används för redovisning av säkringsineffektivitet	
	Återstående kontraktsenlig löptid			Totalt							
	<1 år	1–5 år	> 5år	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Derivat i säkringsrelation											
Derivat i säkring av ränterisk	55 154,3	308 455,7	85 233,2	448 843,2	389 706,1[1]	566,7	1 220,8	–454,5	–453,3	702,5	–777,0
Derivat i säkring av ränterisk, portfölj	–	10 330,0	5 925,0	16 255,0	150,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–34,8	0,7
Derivat i säkring av ränte- och valutarisk	776,3	1 581,5	–	2 357,8	3 370,8	169,4	396,0	–59,1	–	–52,7	–13,8
Summa	**55 930,6**	**320 367,2**	**91 158,2**	**467 456,0**	**393 226,9[1]**	**736,1**	**1 616,8**	**–513,6**	**–453,3**	**615,0**	**–790,1**
Genomsnittlig ränta	0,15%	0,13%	0,25%								
Derivat ej i säkringsrelation											
Ränterelaterade	101 908,2	135 218,9	1 882,4	239 009,5	258 182,7	0,1	23,9	–194,5	–330,7		
Valutarelaterade	99 729,8	101 919,1	150,9	201 799,8	174 702,5	1 342,1	10 256,5	–18 020,6	–2 347,1		
Övriga	6 779,1	–	–	6 779,1	6 481,8	351,0	69,8	–249,0	–353,4		
Summa	**208 417,1**	**237 138,0**	**2 033,3**	**447 588,4**	**439 367,0**	**1 693,2**	**10 350,2**	**–18 464,1**	**–3 031,2**		
Totalt	**264 347,7**	**557 505,2**	**93 191,5**	**915 044,4**	**832 593,9[1]**	**2 429,3**	**11 967,0**	**–18 977,7**	**–3 484,5**		

Säkrade poster	Tillgångar redovisat värde		Upplupet belopp för justering av verkligt värde, tillgångar		Skulder redovisat värde		Upplupet belopp för justering av verkligt värde, skulder		Förändringar i verkligt värde som används för redovisning av säkringsineffektivitet	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Utlåning i en säkring av ränterisk	145 286,9	116 060,4	1 895,5	869,5					1 026,0	213,0
Placering i en säkring av ränterisk	7 389,9	–	8,8	–					8,8	–
Upplåning i en säkring av ränterisk					299 897,0	258 602,4	2 397,7	657,3	–1 740,4	512,6[1]
Upplåning i en säkring av ränte- och valutarisk					2 468,0	3 252,2	92,8	153,4	60,6	22,1[1]
Säkrad post, portfölj	16 255,0	150,0	33,9	–0,7					34,6	–0,7
Summa	**168 931,8**	**116 210,4**	**1 938,2**	**868,8**	**302 365,0**	**261 854,6**	**2 490,5**	**810,7**	**–610,4**	**747,0**

1) Uppgift är korrigerad och stämmer inte med årsredovisningen 2019.

Total säkringsineffektivitet	2020	2019
Säkring av ränterisk		
Derivat	702,5	–777,0
Upplåning	–1 740,4	512,6[1]
Utlåning	1 026,0	213,0
Placering	8,8	–
Portfölj	–0,2	0,0
Summa	**–3,3**	**–51,4**
Säkring av ränte- och valutarisk		
Derivat	–52,7	–13,8
Upplåning	60,6	22,1[1]
Summa	**7,9**	**8,3**

1) Uppgift är korrigerad och stämmer inte med årsredovisningen 2019.

All ineffektivitet redovisas i nettoresultat av finansiella transaktioner.

Not 18 Immateriella tillgångar

Koncernen

	2020	2019
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde	44,1	34,0
Årets investeringar	10,3	10,1
Avyttringar och utrangeringar	–2,3	–
Utgående anskaffningsvärde	**52,1**	**44,1**
Avskrivningar		
Ingående avskrivningar	–22,7	–18,3
Årets avskrivningar	–0,7	–4,4
Avyttringar och utrangeringar	2,0	–
Utgående avskrivningar	**–21,4**	**–22,7**
Planenligt restvärde vid periodens slut	**30,7**	**21,4**

Kommuninvests immateriella tillgångar består av affärssystem. Posten avyttringar och utrangeringar avser nedskrivning av en applikation i KI Finans.

Not 19 Materiella tillgångar

Koncernen

	2020	2019
Inventarier		
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde	28,4	24,2
Årets investeringar	2,0	4,5
Avyttringar och utrangeringar	–	–0,6
Nyttjanderätt leasing	0,0	0,3
Utgående anskaffningsvärde	**30,4**	**28,4**
Avskrivningar		
Ingående avskrivningar	–21,0	–19,0
Årets avskrivningar	–2,4	–2,4
Avyttringar och utrangeringar	–	0,5
Nyttjanderätt leasing	0,0	–0,1
Utgående avskrivningar	**–23,4**	**–21,0**
Planenligt restvärde vid periodens slut	**7,0**	**7,4**
Byggnad och mark		
Anskaffningsvärde		
Ingående anskaffningsvärde	52,8	51,9
Årets investeringar	–	–
Avyttringar och utrangeringar	–	–
Nyttjanderätt leasing	–	0,9
Utgående anskaffningsvärde	**52,8**	**52,8**
Avskrivningar		
Ingående avskrivningar	–23,4	–22,1
Årets avskrivningar	–1,3	–1,0
Avyttringar och utrangeringar	–	–
Nyttjanderätt leasing	–0,4	–0,3
Utgående avskrivningar	**–25,1**	**–23,4**
Planenligt restvärde vid periodens slut	**27,7**	**29,4**
Taxeringsvärden		
Taxeringsvärden på fastigheten Fenix 1	42,4	42,4
varav mark (i Sverige)	*15,4*	*15,4*

I inventarier ingår främst IT-utrustning och kontorsinventarier.

Not 20 Fordran på dotterföretag

Kommuninvest Ekonomisk förening

	2020	2019
Årets koncernbidrag	225,9	393,5
Kundfordringar	0,0	0,0
Övriga fordringar	51,0	1 003,5
Summa	**276,9**	**1 397,0**

Övriga fordringar avser medlemsinsatser under år 2019, som för Föreningens räkning hanteras av Bolaget och som ännu inte överförts till Bolaget i form av nytt aktiekapital.

Not 21 Övriga tillgångar

Koncernen

	2020	2019
Ställd marginalsäkerhet	16 460,3	2 807,6
Övriga tillgångar	11,8	18,9
Summa	**16 472,1**	**2 826,5**

Kommuninvest började ställa säkerheter för derivat clearade hos central clearingmotpart under 2016, vilka nettas per motpart och valuta i balansräkningen, se vidare not 30. Under 2017 började Bolaget även ställa kontantsäkerheter för derivat som ej har clearats hos central motpart för clearing för vilka kvittningsrätt ej föreligger. Dessa tas därmed upp till fullo i balansräkningen.

Not 22 Övriga skulder

Koncernen

	2020	2019
Erhållen marginalsäkerhet	94,3	7 981,4
Övriga skulder	12,2	24,0
Leasingskuld	0,3	0,8
Summa	**106,8**	**8 006,2**

Kommuninvest började erhålla säkerheter för derivat clearade hos central motpart för clearing under 2016, vilka nettas per motpart och valuta i balansräkningen, se vidare not 30. Under 2017 började Bolaget även erhålla kontantsäkerheter för derivat som ej har clearats hos central motpart för clearing för vilka kvittningsrätt ej föreligger och därmed tas upp till fullo i balansräkningen.

Kommuninvest Ekonomisk förening

	2020	2019
Övriga skulder	0,4	0,3
Skatteskulder	0,7	4,4
Leverantörsskulder	0,7	1,4
Summa	**1,8**	**6,1**

Not 23 Avsättningar

Koncernen

	2020	2019
Reserveringar gällande åtaganden utanför balansräkningen	0,0	0,1
Summa	**0,0**	**0,1**

I posten ingår reserveringar avseende förväntade kreditförluster på åtaganden utanför balansräkningen. För mer information om åtaganden utanför balansräkningen se not 27.

Not 24 Efterställda skulder

Kommuninvest Ekonomisk förening

					Redovisat värde	
	Valuta	Nominellt	Räntesats	Förfallodag	2020	2019
Förlagslån	SEK	1 000,0	Rörlig	2040-11-30	–	1 000,1
Summa		**1 000,0**			**–**	**1 000,1**

Under räkenskapsår 2020 återbetalades Förlagslånet till Föreningens medlemmar i enlighet med föreningsstämmans beslut.

Not 25 Eget kapital

Kommuninvest Ekonomisk förening

Kommuninvest Ekonomisk förening (Föreningen) har i koncernen klassificerat andelskapital om 8 151,5 (7 000,0) mnkr som eget kapital, varav 697,2 (23,6) mnkr avser överinsats, dvs. den del av kapitalet som för vissa medlemmar överstiger den stadgemässigt högsta nivån.

Medlem som utträder eller utesluts ur Föreningen ska få ut sitt inbetalda och genom insatsemission tillgodoförda insatskapital. Det är endast vid utträde eller uteslutning som medlem kan få ut totalt insatt kapital. Utbetalning ska ske sex månader efter avgången.

Vid eventuell överinsats har medlem dock rätt att begära återbetalning av hela eller delar av överinsatsen utan att behöva utträda ur Föreningen. Återbetalning av överinsats kan ske sex månader efter utgången av det år då uppsägningen sker.

Utbetalning av insatser får dock ske endast i den mån Föreningens behållna tillgångar enligt den vid tidpunkten för avgången uppgjorda balansräkningen därtill förslår utan ianspråktagande av reservfond eller uppskrivningsfond och att det kan ske utan åsidosättande av övriga medlemmars lika rätt. Därutöver förutsätter en sådan utbetalning att den enligt styrelsens bedömning är möjlig att genomföra utan i något väsentligt avseende negativt påverka kapitaltäckningssituationen i Föreningens företagsgrupp eller i Föreningens företag eller medföra liknande brist. Under år 2020 har - (-) mnkr i överinsats återbetalats.

Vid återbetalning äger Föreningen rätt att avräkna det belopp som erfordras med förfallna motfordringar från Föreningen respektive fordringar från Föreningens företag.

Not 26 Eget kapital

Koncernen

Mnkr	Andelskapital	Reserver[1]	Balanserad vinst eller förlust	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2020-01-01	**7 000,0**	**21,1**	**973,6**	**7 994,7**
Totalresultat				
Årets resultat			201,7	201,7
Årets förändring fond för utvecklingsutgifter		9,3	–9,3	–
Årets totalresultat		–		–
Summa totalresultat	**–**	***9,3***	***192,4***	***201,7***
Vinstdisposition enligt föreningsstämmans beslut				
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta			–355,4	–355,4
Nytt andelskapital under året				
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	317,6			317,6
Insatser från befintliga medlemmar	833,9			833,9
Utgående eget kapital 2020-12-31	**8151,5**	**30,4**	**810,6**	**8 992,5**
Ingående eget kapital 2019-01-01	**6 889,9**	**12,0**	**1 346,7**	**8 248,6**
Totalresultat				
Årets resultat			353,8	353,8
Årets förändring fond för utvecklingsutgifter		9,1	–9,1	–
Årets totalresultat		–		–
Summa totalresultat	**–**	***9,1***	***344,7***	***353,8***
Vinstdisposition enligt föreningsstämmans beslut				
Överskottsutdelning i form av återbäring och ränta			–717,8	–717,8
Nytt andelskapital under året				
Insatser inbetalda vid nytt medlemskap	12,0			12,0
Insatser från befintliga medlemmar	98,1			98,1
Utgående eget kapital 2019-12-31	**7 000,0**	**21,1**	**973,6**	**7 994,7**

1) Reserver består av aktiverade egenupparbetade utvecklingskostnader som förts om från balanserad vinst eller förlust, justerat med en proportionell andel av avskrivningen som förts tillbaka från fonden till fritt eget kapital.

Not 27 Ställda säkerheter, eventualförpliktelser och åtaganden

Koncernen

Ställda säkerheter	2020	2019
I form av ställda säkerheter för egna skulder och avsättningar		
Deponerat hos Riksbanken		
– statspapper	334,6	2 297,1
– statligt relaterade värdepapper	8 220,6	3 448,4
Ställda säkerheter för derivatskulder		
– statspapper	5,3	5,3
Ställd marginalsäkerhet hos central motpart för clearing		
– statspapper	2 502,2	–
Summa ställda säkerheter	**11 062,7**	**5 750,8**
Eventualförpliktelser	Inga	Inga
Beviljade, ej utbetalda lån	1 859,1	1 618,8
Utställda lånelöften	355,3	976,5

Redovisat värde för skulder och avsättningar där pant ställts uppgick till 2,0 (5,8) mnkr. Värdepapper deponerade hos Riksbanken är ett krav då Kommuninvest är medlem i Riksbankens system för överföring av kontoförda pengar, RIX, och är en förutsättning för kortfristig likviditetshantering via RIX.

Not 28 Närståenderelationer

Kommuninvest Ekonomisk förening har under år 2020 haft närståendetransaktioner med Kommuninvest i Sverige AB.

Närståenderelation, anges i tkr	År	Försäljning av varor/tjänster till närstående	Inköp av varor/ tjänster från närstående	Övrigt (ränta)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Kommuninvest i Sverige AB	2020	–	1 515	–	276 890	269
	2019	40	1 109	–	1 396 952	–

Föreningens närståenderelation till Kommuninvest i Sverige AB innefattar fordran på dotterbolaget avseende ett koncernbidrag samt medlemsinsatser, som för Föreningens räkning hanteras av Bolaget och som ännu inte överförts till Bolaget i form av nytt aktiekapital.

Not 29 Finansiella tillgångar och skulder

Koncernen

Finansiella instrument fördelade på värderingskategori

2020	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen				Redovisat värde	Verkligt värde
		Handel	Obligatorisk	Verkligt värde option	Derivat som används i säkringsredovisning		
Finansiella tillgångar							
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	18 931,2	–	–	–	–	18 931,2	18 931,2
Belåningsbara statsskuldförbindelser	25 198,4	–	–	2 836,8	–	28 035,2	28 036,4
Utlåning till kreditinstitut	1 699,9	–	–	-	–	1 699,9	1 669,6
Utlåning	335 739,7	–	–	110 049,0	–	445 788,7	446 717,1
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	33,9	–	–	–	–	33,9	33,9
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8 036,8	–	–	5 786,1	–	13 822,9	13 816,4
Derivat	–	–	1 693,2	–	736,2	2 429,4	2 429,4
Övriga tillgångar	16 461,7	–	–	–	–	16 461,7	16 464,2
Summa	**406 101,6**	**–**	**1 693,2**	**118 671,9**	**736,2**	**527 202,9**	**528 098,2**
Finansiella skulder							
Skulder till kreditinstitut[1]	379,7	–	–	567,3	–	947,0	947,0
Emitterade värdepapper[1]	349 899,6	–	–	148 406,3	–	498 305,9	499 820,2
Derivat	–	18 464,0	–	–	513,6	18 977,6	18 977,6
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	–	–	–	–	–	–	–
Övriga skulder	103,5	–	–	–	–	103,5	103,5
Summa	**350 382,8**	**18 464,0**	**–**	**148 973,6**	**513,6**	**518 334,0**	**519 848,3**

2019	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde via resultaträkningen				Redovisat värde	Verkligt värde
		Handel	Obligatorisk	Verkligt värde option	Derivat som används i säkringsredovisning		
Finansiella tillgångar							
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	811,1	–	–	–	–	811,1	811,1
Belåningsbara statsskuldförbindelser	13 511,2	–	–	4 175,1	–	17 686,3	17 686,8
Utlåning till kreditinstitut	21 935,7	–	–	–	–	21 935,7	21 935,7
Utlåning	271 027,8	–	–	137 190,3	–	408 218,1	408 266,1
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	–	–	7 722,6	–	7 722,6	7 722,6
Derivat	–	–	10 350,2	–	1 616,8	11 967,0	11 967,0
Övriga tillgångar	2 823,4	–	–	–	–	2 823,4	2 823,4
Summa	**310 109,2**	**–**	**10 350,2**	**149 088,0**	**1 616,8**	**471 164,2**	**471 212,7**
Finansiella skulder							
Skulder till kreditinstitut[1]	3 435,3	–	–	592,4	–	4 027,7	4 027,7
Emitterade värdepapper[1]	285 715,8	–	–	161 047,2	–	446 763,0	448 022,5
Derivat	–	3 031,2	–	–	453,3	3 484,5	3 484,5
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	0,7	–	–	–	–	0,7	0,7
Efterställda skulder	1 000,1	–	–	–	–	1 000,1	1 196,4
Övriga skulder	8 002,1	–	–	–	–	8 002,1	8 002,1
Summa	**298 154,0**	**3 031,2**	**–**	**161 639,6**	**453,3**	**463 278,1**	**464 733,9**

1) Upplåningens nominella belopp, det vill säga det belopp som ska infrias på förfallodagen, uppgår till 496 443,1 (451 880,3) mnkr.

Det redovisade värdet för utlåningen består dels av utlåning redovisad till upplupet anskaffningsvärde, utlåning som ingår i en verkligt värde-säkringsrelation samt utlåning redovisad till verkligt värde.

Det redovisade värdet för skulder till kreditinstitut och emitterade värdepapper består dels av skulder redovisade till upplupet anskaffningsvärde, skulder som ingår i en verkligt värde-säkringsrelation samt skulder redovisade till verkligt värde.

Not 29 forts.

Beräkning av verkligt värde

Allmänt

Verkligt värde-beräkningar ska för finansiella instrument uppdelas enligt följande tre nivåer:

Nivå 1: värdering sker enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.
Nivå 2: värdering sker utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.
Nivå 3: värdering sker utifrån icke-observerbar marknadsdata, med betydande inslag av egna och externa uppskattningar.

En del av de finansiella instrumenten i Kommuninvests skuldportfölj och likviditetsreserv handlas på en aktiv marknad med noterade priser enligt nivå 1. För nästintill resterande del av skuldportföljen, likviditetsreserven samt all utlåning och derivat som inte handlas på en aktiv marknad med noterade priser, används accepterade och väl inarbetade värderingstekniker för att bestämma verkligt värde baserat på observerbar marknadsinformation enligt nivå 2. För en liten del av finansiella instrument i Kommuninvests skuldportfölj har indata som inte är observerbara i marknaden eller egna bedömningar väsentlig effekt på värderingen och dessa instrument klassificeras därigenom i nivå 3.

Utlåning

Verkligt värde har beräknats genom att diskontera förväntade framtida kassaflöden med en diskonteringsränta satt till swapräntan justerad med aktuella nyutlåningsmarginaler. Detta innebär att om nyutlåningsmarginalen stiger, blir verkligt värde lägre på befintlig utlåning och omvänt vid lägre marginal.

Belåningsbara statsskuldförbindelser samt obligationer och andra räntebärande värdepapper

För värdering av värdepapper används tillgångens noterade köpkurs. Om handel bedöms ske på en aktiv marknad klassificeras värderingen i nivå 1, för övriga värdepapper i nivå 2.

Skulder till kreditinstitut, emitterade värdepapper samt efterställda skulder

Upplåning värderas på samma sätt som av marknadsdeltagare som innehar skulden som tillgång, antingen genom noterade marknadspriser eller genom en diskontering av förväntade framtida kassaflöden. Diskonteringsräntan har satts till swapräntan justerad för aktuella upplåningsmarginaler för upplåningens struktur och marknad genom att använda sekundärmarknadsspreadar på liknande emissioner utgivna av Kommuninvest eller liknande emittenter. För upplåningar i andra valutor än SEK, EUR och USD sätts aktuell upplåningsmarginal till upplåningsmarginalen i USD med tillägg för valutabasisspreaden mellan aktuell valuta och USD. Marknadspriser som används för värderingen är midpriser. Upplåning där handel bedöms ske på en aktiv marknad klassificeras i nivå 1. Upplåningar som värderas till noterade priser som inte bedöms handlas på en aktiv marknad, klassificeras i nivå 2. Även upplåningar som värderas baserat på diskonterade framtida kassaflöden klassificeras i nivå 2, förutom de upplåningar där förväntade framtida kassaflöden beror på betydande icke-observerbar marknadsdata, vilka klassificeras i nivå 3.

Medlemmarnas borgensförbindelse påverkar värderingen av upplåningen genom att borgensförbindelsen beaktas av marknadsaktörer och därigenom påverkar noterade marknadspriser och aktuella upplåningsmarginaler.

Derivat

Standardiserade derivat i form av FRA-kontrakt kopplade till IMM-dagar som handlas på en aktiv marknad värderas enligt nivå 1. Verkligt värde på övriga derivat beräknas genom en diskontering av förväntade framtida kassaflöden som sker med midpris i relevant referensränta för den aktuella valutan. I de fall framtida förväntade kassaflöden beror på betydande icke observerbara marknadsdata eller inslag av egna bedömningar klassificeras derivaten i nivå 3, i annat fall klassificeras de i nivå 2. Samtliga derivat som klassificeras i nivå 3 är transaktionsmatchande swappar till upplåningar som klassificeras i nivå 3. Diskonteringsräntan har satts till den aktuella noterade swapräntan i respektive valuta. För valutaswappar har diskonteringsräntan justerats med aktuella basisswapspreadar.

Kreditvärdighetsjustering för derivat, CVA, är marknadsvärdet på den förväntade förlusten av motpartsrisker för derivat. I värderingen tas hänsyn till de riskreducerande åtgärder som Kommuninvest vidtagit, såsom nettningsavtal (ISDA-avtal) samt avtal om säkerhetsutbyte (CSA-avtal). Nettningsavtal och säkerhetsutbyten reducerar den förväntade exponeringen vid en motparts fallissemang. För den del av Kommuninvests derivatkontrakt som clearas hos central clearingmotpart ställs dessutom initiala marginalsäkerheter, vilket innebär ännu ett steg i att reducera motpartsrisken. För dessa derivatkontrakt beräknas inte CVA. För derivatkontrakt som inte clearas hos central clearingmotpart beräknas och bokförs CVA.

Skuldvärdesjustering för derivat, DVA, motsvarar den kreditvärdighetsjustering Kommuninvests derivatmotparter har genom sin exponering mot Kommuninvest. Genom den solidariska borgen och medlemmarnas höga kreditvärdighet utgör skuldvärdesjusteringen ett immateriellt belopp.

Utlåning till kreditinstitut, övriga tillgångar och övriga skulder

För dessa poster är det redovisade värdet en godtagbar approximation av det verkliga värdet. Utlåning till kreditinstitut består av bankkonton samt repotransaktioner med en löptid om maximalt sju dagar. Övriga tillgångar och övriga skulder består huvudsakligen av ställda/erhållna kontantsäkerheter, kundfordringar och leverantörsskulder, öppna poster samt koncerninterna fordringar och skulder.

Väsentliga antaganden och osäkerhetsfaktorer

Kommuninvest har använt de värderingstekniker som bäst bedömts spegla värdet på företagets tillgångar och skulder. Förändringar i underliggande marknadsdata skulle kunna innebära förändringar i resultat- och balansräkningen vad gäller de orealiserade marknadsvärdena. Värderingskurvorna bestäms även utifrån aktuella upp- och utlåningsmarginaler där ökade marginaler på utlåning leder till orealiserade förluster då befintliga affärer blir mindre värda. Kommuninvest har enbart en marginell exponering mot swapräntor och eftersom Kommuninvest säkrar övriga marknadsrisker är det förändringar i upp- och utlåningsmarginaler, basisswapspreadar, samt kreditspreadar på innehav i likviditetsreserven som ger upphov till marknadsvärdesförändringarna.

En höjning av utlåningspriset, i förhållande till swapräntor, med 10 bp på de fordringar som redovisas till verkligt värde skulle innebära en förändring i resultatet om –191 (–267) mnkr. En höjning av upplåningskostnaden, i förhållande till swapräntor, med 10 bp på de skulder som värderas till verkligt värde skulle innebära en förändring av resultatet om +224 (+253) mnkr. En parallellförskjutning av utlånings- och upplåningspriset, i förhållande till swapräntor, uppåt respektive nedåt med 10 bp skulle innebära en resultatförändring med

Not 29 forts.

+/– 33 (+/– 14) mnkr. En förskjutning av värderingskurvan uppåt respektive nedåt med 10 bp för de finansiella instrument som värderas enligt nivå 3 skulle innebära en resultatförändring med +/– 18 (+/– 14) mnkr.

Samtliga förändringar ovan avser 2020-12-31 (jämförelsetalen avser 2019-12-31) och är exklusive skatteeffekt. Påverkan på eget kapital sker med hänsyn till skatteeffekten.

Alla marknadsvärdeseffekter är orealiserade och eftersom Kommuninvest har för avsikt att hålla tillgångarna och skulderna till förfall innebär detta att dessa värden normalt sett inte realiseras. Undantagsfall är återköp av upplåningar eller utlåningar, som alltid sker på initiativ av investerare respektive kunder, vilka leder till att marknadsvärden realiseras.

Osäkerhet i värderingen på grund av ej observerbar indata
Indata som inte är observerbar i marknaden utgörs av korrelationer mellan marknadsdata samt volatiliteter på löptider längre än de för vilka observerbar marknadsdata finns att tillgå. Instrument som påverkas av ej observerbar indata utgörs av emitterade strukturerade värdepapper med möjlighet till förtidsinlösen och de derivat som på transaktionsnivå säkrar dessa. Mottagarbenet i ett sådant derivat utgörs alltid av kupongerna i det emitterade värdepapperet och betalbenet av en interbankränta +/– en fast marginal.

Resultatpåverkan från dessa kontrakt uppkommer när Kommuninvests upplåningsmarginaler för denna typ av upplåning förändras. Hur stor förändringen blir beror på den förväntade återstående löptiden i kontrakten, vilken i sin tur beror på ej observerbar indata. Den resultatpåverkan från ej observerbar indata som uppkommer kan därför hänföras till hur indatan påverkar den uppskattade återstående löptiden på kontrakten.

Kommuninvest har beräknat durationen till 1,3 år men uppskattar att ej observerbara indata under rimliga förhållanden leder till en genomsnittlig duration på den i förtid uppsägningsbara upplåningen i intervallet 1,0 till 2,7 år. Detta skulle ha en resultatpåverkan i intervallet +0,7 till –3,9 mnkr.

Värdeförändring på grund av förväntad kreditrisk
Genom den solidariska borgen för Kommuninvests upplåning som medlemmarna i Kommuninvest Ekonomisk förening lämnar anses Kommuninvests egen kreditrisk vara försumbar.

En förändring av Kommuninvests egen kreditrisk anses endast uppkomma vid händelser såsom exempelvis en större nedgradering av Bolagets rating, eller en betydande förändring av medlemmarnas borgensförbindelse som skulle minska medlemmarnas kollektiva ansvar för Bolagets åtaganden. Inga sådana händelser eller förändringar har inträffat varför samtliga variationer i upplåningsmarginaler och därav uppkomna värdeförändringar på skulder anses bero på generella förändringar i marknadspriset på kredit- och likviditetsrisk och inte från förändring i Kommuninvests egen kreditrisk.

Kreditrisken i utlåningen anses vara densamma som Kommuninvests egen kreditrisk. Ingen del av värdeförändringen i utlåningen anses därigenom härröra från förändrad kreditrisk.

Tillgångarna i likviditetsreserven är av mycket hög kreditvärdighet. En förändring i kreditrisk som påverkar värderingen bedöms för dessa inträffa först vid betydande nedgraderingar. Sådana nedgraderingar har inte inträffat för någon av emittenterna varför inga värdeförändringar i likviditetsreserven anses härröra från förändrad kreditrisk.

Förändrade värderingsmodeller
Under perioden har Kommuninvest infört SOFR-diskontering av clearade ränteswappar i USD. Efter att clearingshuset LCH har bytt till dessa räntor anses SOFR-diskontering bättre avspegla verkligt värde. Förändringen påverkar det totala värdet av derivatportföljen med +0,1 mnkr per 31 december 2020. Inga förändringar av värderingsmodeller har föranletts av krisen kopplad till coronaviruset.

Godkännande av värderingsmodeller
Värderingsmodeller som används fastställs av CFO och redovisas för Bolagets ALCO, Asset and Liability Committee, samt styrelsen. Ekonomiavdelningen är ansvarig för värderingsprocessen inklusive värderingsmodellerna. Avdelningen Risk och Kontroll är ansvarig för att säkerställa en oberoende kontroll av kvaliteten i värderingsmodeller och marknadsdata som används vid värderingen.

Finansiella instrument redovisade till verkligt värde i balansräkningen

2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–	2 836,8	–	2 836,8
Utlåning	–	110 049,0	–	110 049,0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 632,3	3 153,7	–	5 786,0
Derivat	–	1 944,3	485,0	2 429,3
Summa	**2 632,3**	**117 983,8**	**485,0**	**121 101,1**
Finansiella skulder				
Skulder till kreditinstitut	–	567,3	–	567,3
Emitterade värdepapper	122 672,4	18 069,4	7 664,5	148 406,3
Derivat	–	18 587,7	389,9	18 977,6
Summa	**122 672,4**	**37 224,4**	**8 054,4**	**167 951,2**

Not 29 forts.

2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar				
Belåningsbara statsskuldförbindelser	2 667,6	1 507,5	–	4 175,1
Utlåning	–	137 190,3	–	137 190,3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 065,2	2 657,4	–	7 722,6
Derivat	–	11 782,2	184,8	11 967,0
Summa	**7 732,8**	**153 137,4**	**184,8**	**161 055,0**
Finansiella skulder				
Skulder till kreditinstitut	–	592,4	–	592,4
Emitterade värdepapper	101 897,5	52 418,2	6 731,5	161 047,2
Derivat	–	2 995,5	489,0	3 484,5
Summa	**101 897,5**	**56 006,1**	**7 220,5**	**165 124,1**

Överföring mellan nivåer på instrument redovisade till verkligt värde i balansräkningen

	Redovisat värde 2020-12-31	Redovisat värde 2019-12-31
Tillgångar		
Till nivå 1 från nivå 2	–	–
Till nivå 2 från nivå 1	585,2	–
Skulder		
Till nivå 1 från nivå 2	–	–
Till nivå 2 från nivå 1	8 284,9	35 348,8

Kommuninvest ser löpande över kriterierna för nivåindelning av finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Rörelserna är hänförliga variation i de indikatorer Kommuninvest använder för gränsdragning mellan nivå 1 och nivå 2 för obligationer.

Indikatorerna visar antalet observationer och deras standardavvikelse för obligationspriser samt specifikt antal exekverbara prisnoteringar. Överföringarna anses ha skett 2020-12-31 respektive 2019-12-31 för föregående period.

Verkligt värde på finansiella instrument ej redovisade till verkligt värde i balansräkningen

2020	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa verkligt värde	Redovisat värde
Finansiella tillgångar					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	–	18 931,2	–	18 931,2	18 931,2
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–	25 199,7	–	25 199,7	25 198,4
Utlåning till kreditinstitut	–	1 699,9	–	1 699,9	1 699,9
Utlåning	–	336 668,0	–	336 668,0	335 739,7
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	–	33,9	–	33,9	33,9
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 673,0	4 357,3	–	8 030,3	8 036,8
Övriga tillgångar	–	16 461,7	–	16 461,7	16 461,7
Summa	**3 673,0**	**403 351,7**	**–**	**407 024,7**	**406 101,6**
Finansiella skulder					
Skulder till kreditinstitut	–	379,7	–	379,7	379,9
Emitterade värdepapper	–	351 413,9	–	351 413,9	349 899,6
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	–	–	–	–	–
Övriga skulder	–	103,5	–	103,5	103,5
Summa	**–**	**351 897,1**	**–**	**351 897,1**	**350 383,0**

Not 29 forts.

Verkligt värde på finansiella instrument ej redovisade till verkligt värde i balansräkningen

2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa verkligt värde	Redovisat värde
Finansiella tillgångar					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	–	811,1	–	811,1	811,1
Belåningsbara statsskuldförbindelser	–	13 511,7	–	13 511,7	13 511,2
Utlåning till kreditinstitut	–	21 935,7	–	21 935,7	21 935,7
Utlåning	–	271 075,8	–	271 075,8	271 027,8
Övriga tillgångar	–	2 823,4	–	2 823,4	2 823,4
Summa	**–**	**310 157,7**	**–**	**310 157,7**	**310 109,2**
Finansiella skulder					
Skulder till kreditinstitut	–	3 435,3	–	3 435,3	3 435,3
Emitterade värdepapper	–	286 975,3	–	286 975,3	285 715,8
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	–	0,7	–	0,7	0,7
Efterställda skulder	–	1 196,4	–	1 196,4	1 000,1
Övriga skulder	–	8 002,1	–	8 002,1	8 002,1
Summa	**–**	**299 609,9**	**–**	**299 609,9**	**298 154,0**

Rörelser i nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbar indata (nivå 3). Värdeförändring i nivå 3 följs upp löpande under året.

	Derivat tillgångar	Derivat skulder	Emitterade värdepapper	Totalt
Öppningsbalans 2020-01-01	**184,8**	**–489,0**	**–6 731,5**	**–7 035,7**
Redovisade vinster och förluster:				
– redovisat i resultaträkningen (nettoresultat av finansiella transaktioner)	300,3	99,1	–386,4	13,0
Upptagna lån/Emissioner			6 173,7	6 173,7
Årets förfall			–6 720,2	–6 720,2
Utgående balans 2020-12-31	**485,1**	**–389,9**	**–7 664,4**	**–7 569,2**
Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen (nettoresultat av finansiella transaktioner) för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2020-12-31	135,9	–166,9	31,9	0,9
Öppningsbalans 2019-01-01	**129,1**	**–1 791,4**	**–7 866,3**	**–9 528,6**
Redovisade vinster och förluster:				
– redovisat i resultaträkningen (nettoresultat av finansiella transaktioner)	55,7	1 302,4	–1 350,8	7,3
Upptagna lån/Emissioner	–	–	–3 190,6	–3 190,6
Årets förfall	–	–	5 676,2	5 676,2
Utgående balans 2019-12-31	**184,8**	**–489,0**	**–6 731,5**	**–7 035,7**
Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen (nettoresultat av finansiella transaktioner) för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2019-12-31	185,2	216,9	–408,4	–6,3

Eftersom instrumenten i nivå 3 är säkrade på transaktionsbasis och varje upplåningspaket beter sig som ett upplåningspaket i nivå 2 analyseras värdeförändringarna i nivå 3 på samma sätt som i nivå 2.

Not 29 forts.

Not 30 Information om finansiella tillgångar och skulder som är föremål för kvittning

Koncernen

Kommuninvest kvittar tillgångar och skulder i balansräkningen om en legal rätt till kvittning föreligger och om avsikten är att nettoreglera posterna, vilket uppstår för Kommuninvests derivattillgångar och derivatskulder gentemot centrala motparter för clearing.

Kommuninvests icke clearade derivat är så kallade OTC-derivat, det vill säga de är ej handlade på en börs utan görs under ISDA (International Swaps and Derivatives Association) Master-avtal. Till ISDA-avtalet har ett tilläggsavtal, CSA (Credit Support Annex), tecknats med en betydande del av motparterna. CSA-avtal reglerar rätten att inhämta säkerheter för att eliminera exponeringen.

För icke clearade derivat gjorda under ISDA Master-avtal nettas i största möjliga utsträckning alla betalningsflöden med en motpart som förfaller under en och samma dag, inom varje valuta till ett nettobelopp som ska betalas från en motpart till en annan. För specifika händelser, såsom utebliven betalning, konkurs etc. avslutas alla affärer med motparten, en värdering görs och reglering sker netto.

ISDA Master-avtal uppfyller inte kriterierna för kvittning i balansräkningen då den legala kvittningsrätten enbart gäller i en angiven typ av betalningsinställelse, insolvens eller konkurs.

				Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen			
2020	Bruttobelopp för finansiella tillgångar och skulder	Belopp som kvittas i balans-räkningen[1]	Nettobelopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument	Lämnad (+)/ Erhållen (–) säkerhet–värdepapper	Lämnad (+)/ Erhållen (–) kontantsäkerhet	Netto-belopp
Tillgångar							
Derivat	10 000,3	–7 570,9	**2 429,4**	–1 134,8	–668,2	–77,2	**549,2**
Repor	379,7		**379,7**		–379,5		**0,2**
Skulder							
Derivat	–21 357,8	2 380,2	**–18 977,6**	1 134,8	2,0	16 292,8	**–1 548,0**
Repor	379,7		**379,7**		-379,7		**–**
Totalt	**–10 598,1**	**–5 190,7**	**–15 788,8**	**–**	**–1 425,4**	**16 215,6**	**–998,6**

				Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen			
2019	Bruttobelopp för finansiella tillgångar och skulder	Belopp som kvittas i balans-räkningen[1]	Nettobelopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument	Lämnad (+)/ Erhållen (–) säkerhet–värdepapper	Lämnad (+)/ Erhållen (–) kontantsäkerhet	Netto-belopp
Tillgångar							
Derivat	17 553,6	–5 586,6	**11 967,0**	–2 104,1	–1 584,2	–7 267,8	**1 010,9**
Repor	20 042,6		**20 042,6**		–20 008,4		**34,2**
Skulder							
Derivat	–5 063,6	1 579,1	**–3 484,5**	2 104,1	5,3	683,3	**–691,8**
Repor	–3 435,1		**–3 435,1**		3 435,1		**–**
Totalt	**29 097,5**	**–4 007,5**	**25 090,0**	**–**	**–18 152,2**	**–6 584,5**	**353,3**

1)I det kvittade beloppet för derivatskulder ingår kontantsäkerheter om 5190,7 (4007,5) mnkr.

Not 31 Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter rapportperiodens utgång.

Fem år i sammandrag – Koncernen

Nyckeltal 2016–2020, mnkr	2020	2019	2018	2017	2016
Kapital					
Kärnprimärkapitalrelation (%)	357,4	128,2	187,7	218,0	106,6
Primärkapitalrelation (%)	357,4	128,2	187,7	218,0	106,6
Totalkapitalrelation (%)	357,4	128,2	192,8	231,4	117,6
Bruttosoliditetsgrad enligt CRR (%)	1,66	1,59	1,74	1,82	1,60
Resultat					
Operativt resultat	433,6	538,0	581,7	677,9	581,7
Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/ stabilitetsavgift i % av utlåning [1]	0,054	0,058	0,061	0,071	0,077
Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/ stabilitetsavgift i % av balansomslutning [1]	0,045	0,050	0,052	0,061	0,059
Avkastning på tillgångar (%)	0,038	0,075	0,172	0,301	0,107
K/I tal	0,367	0,321	0,326	0,323	0,320

1) Resolutionsavgiften ersatte stabilitetsavgiften under år 2016.

Övriga uppgifter					
Antal anställda vid årets utgång	97	93	92	96	91

Resultaträkning 1 januari–31 december, mnkr	2020	2019	2018	2017	2016
Räntenetto	697,5	811,0	872,5	878,7	761,9
Provisionskostnader	–12,7	–11,3	–8,2	–7,3	–5,2
Nettoresultat av finansiella transaktioner	–247,7	–201,5	161,4	512,0	–131,9
Övriga rörelseintäkter	10,8	9,0	7,6	6,2	7,2
Summa rörelseintäkter	**447,9**	**607,2**	**1 033,3**	**1 389,6**	**632,0**
Summa kostnader	–259,6	**–263,1**	**–287,2**	**–285,7**	**–245,8**
Resultat före kreditförluster	**188,3**	**344,1**	**746,1**	**1 103,9**	**386,2**
Kreditförluster, netto	11,1	12,6	–24,3	–	–
Rörelseresultat	**199,4**	**356,7**	**721,8**	**1 103,9**	**386,2**
Skatt	2,3	–2,9	–3,7	–28,0	–0,4
Årets resultat	**201,7**	**353,8**	**718,1**	**1 075,9**	**385,8**

Balansräkningssammandrag per den 31 december, mnkr		2019	2018	2017	2016
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank	18 931,2	811,1	–	–	–
Belåningsbara statsskuldförbindelser	28 035,2	17 686,3	39 230,3	24 635,8	16 964,4
Utlåning till kreditinstitut	1 699,9	21 935,7	1 870,7	698,5	1 150,8
Utlåning	445 788,8	408 218,1	355 710,0	310 147,3	276 982,1
Värdeförändring på räntesäkrade poster i portföljsäkring	33,9	–	–	–	–
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13 822,9	7 722,6	7 457,8	12 500,0	42 003,9
Derivat	2 429,4	11 967,0	11 333,2	8 044,6	24 449,8
Övriga tillgångar	16 636,9	2 980,5	1 609,0	945,2	178,2
Summa tillgångar	**527 378,2**	**471 321,3**	**417 211,0**	**356 971,4**	**361 729,2**
Skulder till kreditinstitut	947,0	4 027,7	584,0	1 318,4	2 396,1
Emitterade värdepapper	498 305,9	446 763,0	396 796,9	337 755,8	341 579,4
Derivat	18 977,6	3 484,5	5 959,6	7 793,9	9 390,5
Värdeförändring på räntesäkrad post i portföljsäkring	–	0,7	–	–	–
Övriga skulder	155,2	8 050,6	4 621,8	714,2	56,4
Efterställda skulder	–	1 000,1	1 000,1	1 000,1	1 000,0
Summa skulder och avsättningar	**518 385,7**	**463 326,6**	**408 962,4**	**348 582,4**	**354 422,4**
Eget kapital	8 992,5	7 994,7	8 248,6	8 389,0	7 306,8
Summa skulder, avsättningar och eget kapital	**527 378,2**	**471 321,3**	**417 211,0**	**356 971,4**	**361 729,2**

Alternativa nyckeltal – Koncernen

Koncernen har i denna årsredovisning valt att presentera ett antal alternativa nyckeltal som inte är definierade eller anges i tillämpliga regler för finansiell rapportering.

Dessa alternativa nyckeltal har definierats i enlighet med riktlinjer från European Securities and Markets Authority (ESMA).

Alternativt nyckeltal	Definition	Avstämning	2020	2019
Operativt resultat	Rörelsens resultat reducerat med resultat av orealiserade marknadsvärdesförändringar som ingår i resultaträkningsposten Nettoresultat av finansiella transaktioner samt förväntade kreditförluster. Nyckeltalet är av intresse för att visa Kommuninvests underliggande intjäningsförmåga.	Rörelseresultat	199,4	356,7
		Resultat av orealiserade marknadsvärdesförändringar	–245,3	–193,9
		Kreditförluster, netto	11,1	12,6
		Operativt resultat	**433,6**	**538,0**
Bruttosoliditet exklusive utlåning till medlemmar och deras bolag	Kommuninvests primärkapital dividerat med bruttoexponeringsbeloppet med avdrag för exponering i form av Kommuninvests utlåning till medlemmar och deras bolag. Nyckeltalet är relevant för att visa påverkan av det nya regelverket som träder i kraft i juni 2021.	Total exponering enligt nuvarande regelverk	516 542,8	469 860,5
		Exponering i form av utlåning till medlemmar och deras bolag	446 929,9	409 515,7
		Total exponering	**69 612,9**	**60 344,8**
		Primärkapital, beräknat med övergångsregler	8 565,4	7 456,1
		Bruttosoliditet exklusive utlåning till medlemmar och deras bolag	**12,30%**	**12,36%**
Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift i % av utlåning	Förvaltningskostnader under verksamhetsåret exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift i förhållande till redovisat värdet av utlåningen per bokslutsdagen. Ett nyckeltal som är relevant för att bedöma organisationens övergripande kostnadseffektivitet i förhållande till utlåning rensat för resolutionsavgift/stabilitetsavgift.	Allmänna administrationskostnader	–248,4	–246,9
		Av- och nedskrivningar	–5,0	–8,3
		Övriga rörelsekostnader	–6,2	–7,9
		Summa förvaltningskostnader	–259,6	–263,1
		Resolutionsavgift/stabilitetsavgift	–20,9	–27,4
		Summa förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift	**–238,7**	**–235,7**
		Utlåning per bokslutsdagen	**445 788,8**	**408 218,1**
		Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift i % av utlåning	**0,054**	**0,058**
Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift i % av balansomslutning	Totala förvaltningskostnader under verksamhetsåret exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift i förhållande till balansomslutning per bokslutsdagen. Ett nyckeltal som är relevant för att bedöma organisationens övergripande kostnadseffektivitet i förhållande till balansomslutning rensat för resolutionsavgift/stabilitetsavgift.	Allmänna administrationskostnader	–248,4	–246,9
		Av- och nedskrivningar	–5,0	–8,3
		Övriga rörelsekostnader	–6,2	–7,9
		Summa förvaltningskostnader	–259,6	–263,1
		Resolutionsavgift/stabilitetsavgift	–20,9	–27,4
		Summa förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift	**–238,7**	**–235,7**
		Balansomslutning per bokslutsdagen	**527 378,2**	**471 321,3**
		Förvaltningskostnader exklusive resolutionsavgift/stabilitetsavgift i % av balansomslutning	**0,045**	**0,050**
Avkastning på tillgångar (%)	Årets resultat i förhållande till totala tillgångar uttryckt i procent. Nyckeltal som anges i enlighet med FFFS 2008:25 6 kap 2a.	Årets resultat	201,7	353,8
		Totala tillgångar	527 378,2	471 321,3
		Avkastning på tillgångar (%)	**0,038**	**0,075**
K/I-tal	Summa kostnader i relation till räntenetto och övriga rörelseintäkter. Ett vedertaget nyckeltal inom banksektorn för att bedöma relationen mellan kostnader och intäkter.	**Summa rörelsekostnader**	**–259,6**	**–263,1**
		Räntenetto	697,5	811,0
		Övriga rörelseintäkter	10,8	9,0
		Summa räntenetto och övriga rörelseintäkter	**708,3**	**820,0**
		K/I-tal	**0,367**	**0,321**

Underskrifter

Styrelsen och verkställande direktören intygar att koncernens bokslut har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna IFRS såsom de har fastställts av IASB och antagits av EU, och ger en rättvisande bild av koncernens ekonomiska ställning och resultat. Moderföreningens redovisning har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och ger en rättvisande bild av moderföreningens ekonomiska ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för koncernen och moderföreningen ger en rättvisande beskrivning av utvecklingen för koncernens och moderföreningens verksamhet, ekonomiska ställning och resultat, och tar upp väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som rör moderföreningen och bolagen inom koncernen.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har, som framgår nedan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 11 mars 2021. Koncernens resultaträkning, rapport över totalresultat och balansräkning samt moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 15 april 2021.

Stockholm den 11 mars 2021

Göran Färm
Ordförande

Linda Frohm
Vice ordförande

Lilly Bäcklund
Styrelseledamot

Britta Flinkfeldt
Styrelseledamot

Kenneth Handberg
Styrelseledamot

Mohamad Hassan
Styrelseledamot

Ewa-May Karlsson
Styrelseledamot

Fredrik Larsson
Styrelseledamot

Maria Liljedahl
Styrelseledamot

Örjan Mossberg
Styrelseledamot

Niclas Nilsson
Styrelseledamot

Jonas Ransgård
Styrelseledamot

Bo Rudolfsson
Styrelseledamot

Pierre Sjöström
Styrelseledamot

Anna-Britta Åkerlind
Styrelseledamot

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 12 mars 2021

KPMG AB

Anders Tagde
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening, org.nr 716453-2074

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Kommuninvest Ekonomisk förening för år 2020. Föreningens årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 27-104 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföreningens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderföreningen och för koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderföreningen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3-25 och 109-111. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kommuninvest Ekonomisk förening för år 2020 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderföreningen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller föreningens stadgar.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Stockholm den 12 mars 2021

KPMG AB

Anders Tagde
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport för år 2020

Vi, av föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening utsedda lekmannarevisorer, har granskat Kommuninvest Ekonomisk förenings verksamhet för år 2020.

Styrelsen svarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med stadgarna för Föreningen samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas ansvar är att granska verksamhet och kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med föreningsstämmans uppdrag.

Granskningen har utförts enligt lagen om ekonomiska föreningar, stadgarna för Föreningen samt av föreningsstämman beslutad arbetsordning för lekmannarevisorerna.

Genom att ta del av handlingar/underlag för beslut, protokoll, diskussion/information med företagsledning och föreningsstyrelse samt auktoriserade revisorer har granskningen genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Vi bedömer att föreningens verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredställande sätt, att verksamheten bedrivits i enlighet med kommunalrättsliga regler och principer för kommunal verksamhet i företagsform och att föreningens interna kontroll har varit tillräcklig.

Örebro den 11 mars 2021

Ambjörn Hardenstedt

Anki Svensson

Medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening

Medlemsnamn	Medlem nr.	Antal inv. 2020-12-31	Medlem år
Gävle kommun	1	102 904	1993
Umeå kommun	2	130 224	1993
Trollhättans stad	3	59 249	1993
Lindesbergs kommun	4	23 658	1993
Uddevalla kommun	5	56 787	1993
Vänersborgs kommun	6	39 624	1993
Sandvikens kommun	7	39 290	1993
Varbergs kommun	8	65 397	1993
Mjölby kommun	9	27 960	1996
Region Örebro län	10	305 643	1993
Örebro kommun	11	156 381	1993
Kumla kommun	12	21 862	1993
Laxå kommun	13	5 659	1993
Ljusnarsbergs kommun	14	4 674	1993
Karlskoga kommun	15	30 263	1993
Hallsbergs kommun	16	15 990	1993
Degerfors kommun	17	9 631	1993
Askersunds kommun	18	11 471	1993
Nora kommun	19	10 686	1993
Hällefors kommun	20	6 896	1993
Härnösands kommun	21	25 114	1993
Ale kommun	22	31 868	1993
Norbergs kommun	23	5 729	1993
Karlskrona kommun	24	66 515	1993
Skellefteå kommun	25	72 840	1994
Västerviks kommun	26	36 655	1994
Fagersta kommun	27	13 267	1994
Region Gotland	28	60 124	1994
Alingsås kommun	29	41 602	1994
Smedjebackens kommun	30	10 854	1994
Boxholms kommun	31	5 441	1994
Ockelbo kommun	32	5 884	1994
Tanums kommun	33	12 912	1994
Borlänge kommun	34	52 394	1994
Strömsunds kommun	35	11 488	1994
Kungsbacka kommun	36	84 930	1994
Valdemarsviks kommun	37	7 737	1994
Eda kommun	38	8 550	1994
Gnosjö kommun	39	9 614	1994
Övertorneå kommun	40	4 217	1994
Hedemora kommun	41	15 462	1994
Luleå kommun	42	78 549	1994
Falu kommun	43	59 528	1994
Landskrona stad	44	46 305	1994
Arboga kommun	45	14 039	1994
Munkedals kommun	46	10 582	1994
Orust kommun	47	15 315	1994
Falkenbergs kommun	48	46 051	1994
Region Sörmland	49	299 401	1994
Katrineholms kommun	50	34 765	1994
Vadstena kommun	51	7 423	1994
Pajala kommun	52	5 966	1994
Piteå kommun	53	42 226	1994
Kristianstads kommun	54	86 217	1994
Bergs kommun	55	7 120	1995
Vårgårda kommun	56	11 946	1995
Ödeshögs kommun	57	5 338	1995
Orsa kommun	58	6 877	1995
Svedala kommun	59	22 665	1995
Lomma kommun	60	24 876	1995
Lekebergs kommun	61	8 472	1995
Kungsörs kommun	62	8 745	1995
Tjörns kommun	63	16 147	1995
Staffanstorps kommun	64	25 883	1995
Härryda kommun	65	38 246	1995
Grums kommun	66	9 043	1995
Höganäs kommun	67	27 168	1995
Ängelholms kommun	68	42 910	1995
Flens kommun	69	16 431	1995
Essunga kommun	70	5 687	1995
Nordmalings kommun	71	7 108	1995
Oskarshamns kommun	72	27 147	1996
Båstads kommun	73	15 413	1996
Storumans kommun	74	5 826	1996
Älvdalens kommun	75	7 033	1996
Sunne kommun	76	13 335	1995
Hjo kommun	77	9 229	1996
Mönsterås kommun	78	13 264	1996
Malå kommun	79	3 024	1997
Högsby kommun	80	5 731	1997
Torsby kommun	81	11 549	1997
Lycksele kommun	82	12 324	1997
Bengtsfors kommun	83	9 591	1997
Åstorps kommun	84	16 063	1997
Simrishamns kommun	85	19 227	1997
Vimmerby kommun	86	15 672	1997
Hultsfreds kommun	87	14 107	1997
Mörbylånga kommun	88	15 487	1997
Arvika kommun	89	25 932	1997
Hammarö kommun	90	16 668	1997
Karlshamns kommun	91	32 402	1997
Skara kommun	92	18 695	1997
Sävsjö kommun	93	11 721	1997
Skurups kommun	94	16 042	1998
Vindelns kommun	95	5 485	1998
Rättviks kommun	96	11 047	1998
Melleruds kommun	97	9 312	1998
Färgelanda kommun	98	6 658	1998

Medlemsnamn	Medlem nr.	Antal inv. 2020-12-31	Medlem år
Söderköpings kommun	99	14 616	1998
Vetlanda kommun	100	27 502	1998
Herrljunga kommun	101	9 444	1999
Laholms kommun	102	25 967	1999
Region Gävleborg	103	287 502	1999
Marks kommun	104	34 896	1999
Leksands kommun	105	15 801	1999
Strömstads kommun	106	13 244	1999
Upplands-Bro kommun	107	30 195	1999
Alvesta kommun	108	20 224	1999
Kalix kommun	109	15 812	1999
Bräcke kommun	110	6 181	2000
Örkelljunga kommun	111	10 451	2000
Götene kommun	112	13 194	2000
Ovanåkers kommun	113	11 672	2000
Ydre kommun	114	3 726	2001
Bollebygds kommun	115	9 544	2001
Torsås kommun	116	7 149	2001
Habo kommun	117	12 589	2001
Gagnefs kommun	118	10 378	2001
Sotenäs kommun	119	9 100	2001
Köpings kommun	120	26 085	2001
Bodens kommun	121	28 060	2001
Tranemo kommun	122	11 885	2001
Nässjö kommun	123	31 563	2001
Kinda kommun	124	9 991	2001
Sigtuna kommun	125	49 537	2002
Karlsborgs kommun	126	6 962	2002
Robertsfors kommun	127	6 748	2002
Älvsbyns kommun	128	8 054	2002
Mora kommun	129	20 492	2002
Tranås kommun	130	18 903	2002
Eksjö kommun	131	17 788	2002
Heby kommun	132	14 101	2002
Oxelösunds kommun	133	11 995	2003
Haninge kommun	134	93 690	2003
Kungälvs kommun	135	47 050	2003
Tomelilla kommun	136	13 663	2003
Växjö kommun	137	94 859	2003
Trelleborgs kommun	138	45 877	2003
Lessebo kommun	139	8 655	2003
Säters kommun	140	11 161	2003
Ånge kommun	141	9 226	2003
Region Västmanland	142	277 141	2003
Ljusdals kommun	143	18 867	2003
Norsjö kommun	144	3 945	2003
Hofors kommun	145	9 570	2003
Överkalix kommun	146	3 289	2004
Kils kommun	147	12 115	2004
Härjedalens kommun	148	10 070	2004
Region Värmland	149	282 885	2004
Eslövs kommun	150	34 123	2004
Mullsjö kommun	151	7 385	2004
Vingåkers kommun	152	9 144	2004
Munkfors kommun	153	3 725	2004
Ystads kommun	154	30 970	2004
Säffle kommun	155	15 420	2004
Bollnäs kommun	156	26 809	2004
Storfors kommun	157	3 990	2004
Huddinge kommun	158	113 234	2004
Håbo kommun	159	22 019	2005
Gällivare kommun	160	17 462	2005
Region Uppsala	161	388 394	2005
Kramfors kommun	162	18 133	2005
Haparanda kommun	163	9 601	2005
Krokoms kommun	164	15 054	2005
Arvidsjaurs kommun	165	6 145	2005
Mariestads kommun	166	24 513	2005
Åsele kommun	167	2 805	2005
Sollefteå kommun	168	18 872	2005
Örnsköldsviks kommun	169	55 807	2005
Karlstads kommun	170	94 828	2005
Surahammars kommun	171	10 092	2005
Filipstads kommun	172	10 503	2005
Motala kommun	173	43 640	2005
Jokkmokks kommun	174	4 851	2005
Hallstahammars kommun	175	16 400	2006
Avesta kommun	176	23 067	2006
Trosa kommun	177	14 309	2006
Lilla Edets kommun	178	14 282	2006
Skinnskattebergs kommun	179	4 366	2006
Kiruna kommun	180	22 664	2006
Finspångs kommun	181	21 765	2006
Lysekils kommun	182	14 366	2006
Söderhamns kommun	183	25 492	2006
Hudiksvalls kommun	184	37 531	2006
Region Norrbotten	185	249 614	2006
Dorotea kommun	186	2 498	2006
Nordanstigs kommun	187	9 483	2006
Arjeplogs kommun	188	2 718	2006
Botkyrka kommun	189	94 847	2006
Nybro kommun	190	20 273	2007
Hagfors kommun	191	11 517	2007
Vännäs kommun	192	8 997	2007
Bjurholms kommun	193	2 387	2007
Eskilstuna kommun	194	106 975	2007
Gnesta kommun	195	11 421	2007
Forshaga kommun	196	11 524	2007
Kalmar kommun	197	70 329	2007
Sjöbo kommun	198	19 412	2007
Stenungsunds kommun	199	27 044	2007
Strängnäs kommun	200	37 290	2007
Åre kommun	201	12 049	2007
Ludvika kommun	202	26 604	2007
Lerums kommun	203	43 020	2007
Nykvarns kommun	204	11 222	2007
Vilhelmina kommun	205	6 539	2007
Emmaboda kommun	206	9 360	2007
Vansbro kommun	207	6 801	2007
Töreboda kommun	208	9 281	2007
Sölvesborgs kommun	209	17 456	2007
Ragunda kommun	210	5 208	2007
Osby kommun	211	13 198	2008
Vaggeryds kommun	212	14 532	2008

Medlemsnamn	Medlem nr.	Antal inv. 2020-12-31	Medlem år
Timrå kommun	213	17 963	2008
Knivsta kommun	214	19 106	2008
Åtvidabergs kommun	215	11 427	2008
Uppvidinge kommun	216	9 498	2008
Svenljunga kommun	217	10 751	2008
Tingsryds kommun	218	12 369	2008
Jönköpings kommun	219	142 427	2008
Lunds kommun	220	125 941	2008
Ulricehamns kommun	221	24 704	2008
Tierps kommun	222	21 327	2008
Grästorps kommun	223	5 685	2008
Malung-Sälens kommun	224	10 177	2009
Östra Göinge kommun	225	15 017	2009
Årjängs kommun	226	9 996	2009
Dals-Eds kommun	227	4 761	2009
Vaxholms stad	228	11 886	2009
Älvkarleby kommun	229	9 511	2009
Ljungby kommun	230	28 401	2009
Hörby kommun	231	15 653	2009
Älmhults kommun	232	17 884	2009
Burlövs kommun	233	19 312	2009
Hässleholms kommun	234	52 010	2009
Olofströms kommun	235	13 311	2009
Sala kommun	236	22 867	2009
Öckerö kommun	237	12 934	2009
Kristinehamns kommun	238	24 190	2009
Östhammars kommun	239	22 251	2009
Bromölla kommun	240	12 759	2009
Gullspångs kommun	241	5 169	2009
Aneby kommun	242	6 821	2009
Lidköpings kommun	243	40 328	2009
Bjuvs kommun	244	15 697	2009
Nynäshamns kommun	245	28 811	2009
Norrköpings kommun	246	143 478	2009
Halmstads kommun	247	103 754	2009
Ronneby kommun	248	29 372	2009
Sorsele kommun	249	2 442	2010
Falköpings kommun	250	33 238	2010
Upplands-Väsby kommun	251	47 184	2010
Hylte kommun	252	10 649	2010
Borgholms kommun	253	10 836	2010
Höörs kommun	254	16 830	2010
Vara kommun	255	16 096	2010
Vallentuna kommun	256	34 119	2010
Salems kommun	257	16 959	2010
Tyresö kommun	258	48 678	2010
Tidaholms kommun	259	12 790	2010
Värmdö kommun	260	45 566	2010
Norrtälje kommun	261	63 673	2011
Region Dalarna	262	287 676	2011
Solna stad	263	83 162	2011
Perstorps kommun	264	7 476	2011
Nyköpings kommun	265	57 071	2011
Gislaveds kommun	266	29 635	2011
Borås stad	267	113 714	2011
Enköpings kommun	268	46 240	2012
Åmåls kommun	269	12 441	2012
Värnamo kommun	270	34 530	2012
Södertälje kommun	271	100 111	2012
Göteborgs stad	272	583 056	2012
Skövde kommun	273	56 791	2012
Sundbybergs stad	274	52 801	2012
Uppsala kommun	275	233 839	2013
Tibro kommun	276	11 297	2013
Järfälla kommun	277	81 274	2013
Svalövs kommun	278	14 276	2013
Klippans kommun	279	17 738	2014
Markaryds kommun	280	10 373	2014
Region Jämtland Härjedalen	281	131 155	2016
Partille kommun	282	39 512	2016
Region Kronoberg	283	202 263	2016
Sollentuna kommun	284	73 990	2016
Kävlinge kommun	285	32 020	2016
Region Västerbotten	286	273 192	2016
Mölndals stad	287	69 901	2017
Linköpings kommun	288	164 616	2017
Region Blekinge	289	159 056	2019
Ekerö kommun	290	28 879	2019
Region Kalmar län	291	246 010	2020
Västra Götalandsregionen	292	1 734 443	2020

Produktion: Kommuninvest och Springtime-Intellecta. Foto och illustrationer: Eidar, Botkyrka byggen, Sandra Hertze och Shutterstock.

du läsa mer om Kommuninvest, våra tjänster och nyheter som påverkar ekonomi och finanser för kommuner och regioner. På webbplatsen finner du bland annat:

- **Nyhetsbrev, som varje vecka ger våra medlemmar de senaste uppdateringarna om utvecklingen inom makroekonomi och andra områden som påverkar kommunernas ekonomi.**
- **Rapporter om kommunal ekonomi**
- **Medlemstidningen Dialog**
- **Inloggning till finansförvaltningsverktyget KI Finans**
- **Information till investerare**

KOMMUNINVEST

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro. Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2, Örebro.
Telefon: 010-470 87 00. Telefax: 019-12 11 98. E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se
www.kommuninvest.se

Bilaga 5

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Fastställande av arvoden till styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna

Bakgrund

Enligt föreningens stadgar ska stämman, årligen fastställa arvoden till styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna.

Valberedningen i föreningen ska årligen lämna ett förslag till föreningsstämman om arvoden uppdelat mellan ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter samt suppleanter och eventuell ersättning för utskottsarbete samt arvode till revisorerna och lekmannarevisorerna.

Årets förslag

Stämman 2015 fastställde att arvodena från och med 2016 ska följa utvecklingen av månadsarvodet för en riksdagsledamot. Riksdagens arvodesnämnd har höjt riksdagsledamöternas månadsarvode med 1 500 kronor till 69 900 kronor från och med 2021-01-01. Någon mer förändring förväntas inte ske före Kommuninvests föreningsstämma.

Valberedningen föreslår att arvodena i föreningen, utan avsteg från de principer som lades fast i 2015 års stämmobeslut, uppräknas på det sätt som beskrivs i bilagan nedan.

I övrigt föreslår Valberedningen inte några förändringar av värderingen av de olika uppdragen som ordförande, vice ordförande och ledamot eller av övriga regler för arvoden.

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Förslag till beslut
Valberedningen i föreningen föreslår att stämman beslutar

att arvoden till föreningsstyrelsen, lekmannarevisorer och revisor ska utgå enligt bilaga.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING
Valberedningen i föreningen

Anders Ceder (S) Region Örebro län Ordförande	Martina Mossberg (M) Haninge kommun Vice ordförande
Kenneth Carlsson (L) Färgelanda kommun	Lars Nyström (SD) Skurup kommun
Gertowe Törnros (V) Degerfors kommun	Kerstin Sjöström (C) Nordmalings kommun
Håkan Stålbert (KD) Örebro kommun	Roger Persson (MP) Gävle kommun

Bilaga

Föreslagna arvoden till styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna

Styrelsen

Ordförande (styrelsen och dess arbetsutskott mm)

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	314 600 kronor	450 %	

Vice ordförande (styrelsen och dess arbetsutskott mm)

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	209 700 kronor	300 %	

Ledamöter (styrelsen och dess arbetsutskott mm)

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	116 000 kronor	166 %	

Ledamöter (styrelsen)

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	8 400 kronor	12 %	
Rörligt arvode	4 900 kronor	7 %	

Suppleanter (styrelsen)

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Rörligt arvode	4 900 kronor	7 %	

Bas för arvode

Bas för angivet arvode i kronor är det månadsarvode för riksdagsledamot som fastställts av Riksdagens arvodesnämnd. Det riksdagsarvodesbelopp som gäller när Valberedningens förslag till stämman fastläggs multipliceras med angivet procenttal och avrundning sker till närmast högre eller lägre hundratal kronor. Det så beräknade arvodesbeloppet i kronor som fastställs av stämman, gäller för tiden till och med utgången av följande ordinarie föreningsstämma.

Kommentarer om rörliga respektive fasta arvoden
Rörligt arvode utgår per gång vid närvaro på sammanträde (och annan förrättning på föreningens uppdrag). Vid sammanträde per capsulam utgår inget rörligt arvode.

Det fasta arvodet till ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter som väljs att ingå i arbetsutskottet omfattar såväl uppdraget i styrelsen som i arbetsutskottet och andra utskott och kommittéer eller motsvarande som inrättas av styrelsen (och annan förrättning på föreningens uppdrag). Inget rörligt arvode utgår därutöver.

Om någon annan ledamot eller suppleant utses att ingå i kommitté, utskott eller motsvarande, utgår rörligt arvode som vid styrelsemöte.

Om styrelsen utser någon som inte tillhör styrelsen att ingå i kommitté, annat utskott eller motsvarande, beslutar styrelsen om vilket arvode som skall utgå.

Lekmannarevisorer

Ledamöter

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	16 800 kronor	24 %	
Rörligt arvode	4 900 kronor	7 %	

Vid sammanträde per capsulam utgår inget rörligt arvode.

Revisor

Arvode till revisor utgår enligt räkning.

Gemensamt om arvoden till styrelse och lekmannarevisor

Arvodena inkluderar gottgörelse också för övriga omkostnader som uppkommer i anledning av uppdraget. Traktamente eller annan motsvarande ersättning utgår inte.

Utöver arvode lämnar föreningen ersättning för faktiska logi- och resekostnader som uppkommit i anledning av uppdraget. Om ledamot eller suppleant är anställd i Kommuninvest, utgår inte något arvode.

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Information om arvoden till styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna i föreningens företag

Bakgrund

Valberedningen i föreningens företag har föreslagit att årsstämmorna i Kommuninvest i Sverige AB och Kommuninvest fastighets AB ska fastställa arvoden till styrelsen, lekmannarevisorer och revisor enligt bilaga.

Arvodena för styrelsen i Kommuninvest i Sverige AB förändrades 2020. Med hänvisning till detta föreslås oförändrade arvoden för ordföranden och ledamöterna enligt bilagda förslag.

Förslag till beslut

Valberedningen i föreningens företag föreslår att stämman beslutar

att i protokollet notera att information om de föreslagna arvodena i föreningens företag, lämnats enligt bilaga.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm, (S) Norrköpings kommun ordförande	Linda Frohm, (M) Kalix kommun vice ordförande
Pierre Sjöström, (S) Staffanstorps kommun	Ewa-May Karlsson, (C) Region Västerbotten

Bilaga

Förslag till arvoden i föreningens företag

Kommuninvest i Sverige AB

Styrelsen

Ordförande

Typ av arvode	Belopp	Anmärkning
Fast årsarvode	600 000 kronor	Arvodet omfattar styrelseuppdraget och andra förrättningar på bolagets uppdrag.

Ledamöter

Typ av arvode	Belopp	Anmärkning
Fast årsarvode	330 000 kronor	Arvodet omfattar styrelseuppdraget och andra förrättningar på bolagets uppdrag.

Beslut per capsulam

Inget arvode utgår vid beslut per capsulam.

Kommittéer och utskott inrättade av styrelsen

Om ordförande eller ledamot utses att ingå i kommitté, utskott eller motsvarande, utgår inget arvode utöver ovan angivna fasta årsarvoden. Om styrelsen utser någon som inte tillhör styrelsen att ingå i kommitté, utskott eller motsvarande, beslutar styrelsen om vilket arvode som skall utgå.

Lekmannarevisorer

Arvodet till lekmannarevisorernas uppdrag i föreningen beslutas av föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Revisor

Arvode till revisor utgår enligt räkning.

Gemensamt om arvoden till styrelsen

Arvodena inkluderar gottgörelse för omkostnader som uppkommer i anledning av uppdraget. Traktamente eller annan motsvarande ersättning utgår inte.

Utöver arvode lämnar bolaget ersättning för faktiska logi- och resekostnader som uppkommit i anledning av uppdraget. Om ledamot är anställd i Kommuninvest eller är utsedd av arbetstagarorganisation, utgår inte något arvode.

Valberedning

Arvodet till Valberedningen i föreningens företag beslutas av föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Styrelsearvodering

Arvode ska utbetalas som lön.

Kommuninvest fastighets AB

Styrelsen

Ordförande

Typ av arvode	Belopp	Anmärkning
Fast årsarvode	0 kronor	
Rörligt arvode	0 kronor	Per gång vid närvaro på sammanträde.

Vice ordförande

Typ av arvode	Belopp	Anmärkning
Fast årsarvode	0 kronor	
Rörligt arvode	0 kronor	Per gång vid närvaro på sammanträde

Ledamöter

Typ av arvode	Belopp	Anmärkning
Fast årsarvode	0 kronor	
Rörligt arvode	0 kronor	Per gång vid närvaro på sammanträde

Suppleanter

Typ av arvode	Belopp	Anmärkning
Fast årsarvode	0 kronor	
Rörligt arvode	0 kronor	Per gång vid närvaro på sammanträde

Kommittéer och utskott inrättade av styrelsen

Inget arvode utgår.

Lekmannarevisorer

Arvodet till lekmannarevisorernas uppdrag i föreningen beslutas av föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Revisor

Arvode till revisor utgår enligt räkning.

Ytterligare om arvoden till styrelsen

Bolaget lämnar ersättning för faktiska logi- och resekostnader som uppkommit i anledning av uppdraget.

Om ordförande, vice ordförande, ledamot eller suppleant är anställd i Kommuninvest, utgår inte något arvode.

Valberedning

Arvodet till Valberedningen i föreningens företag beslutas av föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening.

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Fastställande av arvoden till valberedningen

Bakgrund

Enligt föreningens stadgar ska styrelsen årligen bereda ett förslag till val av Valberedning i den ekonomiska föreningen. Förslaget ska också innefatta ett förslag till arvodering.

Årets förslag

Vid stämman 2015 beslutades att arvodena från och med stämman 2016 ska följa utvecklingen av månadsarvodet för en riksdagsledamot. Riksdagens arvodesnämnd har höjt riksdagsledamöternas månadsarvode med 1 500 kronor till 69 900 kronor från och med 2021-01-01. Någon mer förändring förväntas inte ske före Kommuninvests föreningsstämma.

Baserat på stämmans tidigare beslut föreslås arvoden och principer för ersättning för Valberedningen i Kommuninvest Ekonomisk förening som framgår av bilaga.

Styrelsen föreslår att arvodena till Valberedningen i föreningen, utan avsteg från de principer som lades fast i föregående stämmobeslut, uppräknas på det sätt som beskrivs i bilagan.

I övrigt föreslår styrelsen inte några förändringar av värderingen av de olika uppdragen som ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter eller av övriga regler för arvoden.

Styrelsen behandlade ärendet 2021-03-11.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår att stämman beslutar

att arvoden till Valberedningen i föreningen ska utgå enligt bilaga.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm
Ordförande

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Bilaga

Förslag till nya arvoden för Valberedningen i föreningen

Valberedningens ordförande

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	8 400 kronor	12 %	
Rörligt arvode	4 900 kronor	7 %	

Valberedningens vice ordförande

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Fast årsarvode	4 900 kronor	7 %	
Rörligt arvode	4 900 kronor	7 %	

Valberedningens ledamöter

Typ av arvode	Belopp	Motsvarar % av bas för arvode	Anmärkning
Rörligt arvode	4 900 kronor	7 %	

Bas för arvode

Bas för angivet arvode i kronor är det månadsarvode för riksdagsledamot som fastställts av Riksdagens arvodesnämnd. Det riksdagsarvodesbelopp som gäller när styrelsens förslag till stämman fastläggs multipliceras med angivet procenttal och avrundning sker till närmast högre eller lägre hundratal kronor. Det så beräknade arvodesbeloppet i kronor som fastställs av stämman, gäller för tiden till och med utgången av följande ordinarie föreningsstämma.

Kommentarer om arvodena

Rörligt arvode utgår per gång vid närvaro på sammanträde (och annan förrättning på föreningens uppdrag). Vid sammanträde och beslut per capsulam utgår inget rörligt arvode.

Arvodena inkluderar gottgörelse också för övriga omkostnader som uppkommer i anledning av uppdraget. Traktamente eller annan motsvarande ersättning utgår inte.

Utöver arvode lämnar föreningen ersättning för faktiska logi- och resekostnader som uppkommit i anledning av uppdraget.

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Arbetsordning för Valberedningen i föreningen

Bakgrund
Enligt stadgarna för Kommuninvest Ekonomisk förening ska föreningens styrelse varje år se över arbetsordningen för Valberedningen i föreningen samt överlämna ett förslag till föreningsstämman för beslut.

Styrelsen behandlade ärendet vid sitt sammanträde 2021-03-11.Vid översynen ska styrelsen inhämta Valberedningens eventuella synpunkter.

Valberedningens synpunkter
Valberedningen beslöt 2021-01-25 att till föreningsstyrelsen framföra att arbetsordningen enligt beredningens uppfattning inte behöver ändras i sak. Endast några redaktionella förändringar behöver göras.

Styrelsens förslag
Styrelsen delar Valberedningens uppfattning att endast redaktionella förändringar behöver göras. Förändringarna är markerade med röd text.

Förslag till beslut
Styrelsen föreslår att föreningsstämman beslutar

att fastställa arbetsordningen för Valberedningen i föreningen i den lydelse som framgår av bilagan.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm	Tomas Werngren
Ordförande	Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

ARBETSORDNING FÖR VALBEREDNINGEN I FÖRENINGEN

Fastställd vid ordinarie stämma i Kommuninvest Eekonomisk förening
den 15 april 2021 ~~den 16 april 2020~~

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
2. Valberedningen och dess uppgifter 3
   2.1 Allmänt 3
   2.2 Om valberedningen och dess uppgifter i föreningen 3
   2.3 Särskilt om valberedningens arbete 4
3. Valberedningens sammanträden 5
   3.1 Ordförande vid sammanträdena 5
   3.2 Protokoll 5
4. Övrigt 6
   4.1 Information och tystnadsplikt 6

1. Inledning

Valberedningen i föreningen har som övergripande uppgift att vara föreningsstämmans organ för beredning av stämmans beslut om val av styrelse och lekmannarevisorer med syfte att skapa ett bra underlag för stämmans behandling av dessa ärenden.

Valberedningen har det yttersta ansvaret för att beslut om tillsättningar bereds i en strukturerad och transparent process, som ger alla medlemmar möjlighet att ge sin syn på och lämna förslag i tillsättandefrågor och andra därtill hörande frågor samt att därigenom skapa goda förutsättningar för väl underbyggda beslut.

Föreningens styrelse utser inom sig en valberedning för föreningens företag, som ansvarar för beredning inför årsstämmornas val av styrelse mm.

Valberedningen för föreningen ska representera föreningens medlemmar. Föreningsstämman ska på förslag av föreningens styrelse utse ledamöterna i beredningen.

Denna arbetsordning har fastställts vid den ordinarie föreningsstämman den 15 april 2021 ~~16 april 2020~~. Föreningens styrelse ansvarar för att arbetsordningen ses över varje år. Styrelsens förslag föreläggs stämman för beslut varje år. Vid översynen ska styrelsen inhämta valberedningens synpunkter.

2. Valberedningen och dess uppgifter

2.1 Allmänt

Valberedningens uppgifter regleras i stadgarna för Kommuninvest ekonomisk förening och i denna arbetsordning.

För valberedningen för föreningens företag gäller en särskild arbetsordning.

2.2 Om valberedningen och dess uppgifter i föreningen

Valberedningens sammansättning och oberoende

Valberedningen ska ha minst fem och högst åtta (8) ledamöter. De personer som föreslås ingå i valberedningen ska, om inte annat angivits av föreningsstämman eller i lag, vara förtroendevald hos medlem. Valberedningen ska bestå av en (1) ledamot från samtliga partier som är representerade i föreningsstyrelsen. Om ett riksdagsparti inte har en ordinarie plats i föreningsstyrelsen ska detta parti erbjudas en ledamotsplats i valberedningen.

Ledamot i valberedningen får inte samtidigt vara ledamot, suppleant eller revisor i annat föreningsorgan inom Kommuninvestkoncernen.

Information om vilka personer som utsetts till valberedning ska återfinnas på föreningens hemsida.

Föreningen ska snarast efter det ledamöterna valts och senast sex månader före ordinarie stämma offentliggöra namnen på ledamöterna i valberedningen. Informationen ska återfinnas på föreningens hemsida, där det även skall anges hur medlem kan lämna förslag till valberedningen.

Stämmoordförande och justerare
Valberedning ska lämna förslag till ordförande och justerare vid ordinarie föreningsstämma. Förslaget ska presenteras i kallelsen till stämman samt av valberedningen vid stämman.

Styrelsetillsättning och arvodering av styrelseledamöter
Valberedningen ska lämna förslag till ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt suppleanter i föreningens styrelse samt lekmannarevisorer i föreningen samt föreslå styrelsearvode uppdelat mellan ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter samt suppleanter och eventuell ersättning för utskottsarbete samt arvode till revisorerna och lekmannarevisorerna.

Samråd
Valberedningen ska, i arbetet med att ta fram underlag för sina förslag, skapa sig en god bild av hur arbetet i styrelsen fungerar.

Det kan bland annat ske genom att valberedningen tar del av styrelsens egen utvärdering av styrelsearbetet, genom samråd med ordföranden i Föreningen eller på annat sätt som valberedningen finner lämpligt.

Valberedningens behov av extern kompetens och resurser i övrigt
Valberedningen äger i skälig omfattning anlita extern kompetens om det behövs för att utforma de förslag som skall föreläggas stämman. Kostnaden för detta bärs av Föreningen. Valberedningen äger rätt till sekreterare och annan administrativ service från bolaget.

Lekmannarevisorer
Valberedningen ska lämna förslag till två lekmannarevisorer samt förslag till arvodering av dessa. Förslaget ska presenteras i kallelsen till stämman samt presenteras av valberedningen på stämman.

2.3 Särskilt om valberedningens arbete

Valberedningens arbete och förslag syftar till att skapa grundläggande förutsättningar för att styrelsen ska kunna uppfylla de krav som kommer att ställas på den, som en följd av föreningens ändamål och verksamhet.

Som underlag för sina förslag skall valberedningen:

- Eftersträva att resultatet i de allmänna valen i medlemskommuner och regioner återspeglas i styrelsens sammansättning. Beredningen ska också eftersträva en jämn könsfördelning, att ledamöterna representerar olika geografiska delar av landet samt att det finns ledamöter från medlemmar av olika storlek, samt

- Genomföra en systematisk procedur för att söka kandidater till de styrelseposter som ska fyllas, varvid förslag som inkommit från medlemmarna beaktas. På föreningens hemsida ska anges hur medlem kan lämna förslag till valberedningen.

De personer som föreslås som ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt suppleanter ska, om inte annat angivits av föreningsstämman eller i lag, vara förtroendevald hos medlem.

Fördelningen av styrelseplatser mellan de olika partierna ska bygga på utfallet i kommunalvalen i de kommuner och regioner som var medlemmar vid utgången av det år då allmänna val genomförts - med utgångspunkt från mandatfördelning, skillnaderna i medlemmarnas invånarantal och förekommande samarbeten mellan partierna.

Denna fördelningsgrund ska vara oförändrad intill dess nya allmänna val hållits. Med utgångspunkt från resultatet i kommunalvalet, ska beredningen eftersträva att i första hand de partier som finns företrädda i riksdagen får representation i styrelsen.

Till ordförande ska en förtroendevald som har sin hemvist i det eller de partier som bildar regering föreslås och till vice ordförande en förtroendevald som har sin hemvist i det största av de partier som bildar opposition i riksdagen föreslås.

Valberedningen ska också föreslå i vilken ordning suppleanterna ska tjänstgöra vid förfall för ordinarie ledamot.

Valberedningens förslag ska presenteras i kallelsen till föreningsstämman och på föreningens hemsida.

Valberedningen ska på föreningsstämman presentera och motivera sina förslag.

Valberedningen ska lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Person som föreslagits för inval till styrelsen ska såvitt möjligt närvara på stämman för att kunna presentera sig och svara på frågor från medlemmarna.

3. Valberedningens sammanträden

3.1 Ordförande vid sammanträdena

Föreningsstämman utser varje år en ordförande och en vice ordförande i valberedningen.

3.2 Protokoll

Valberedningens ordförande ansvarar för att protokoll förs vid varje sammanträde. Protokoll ska föras av valberedningens sekreterare eller, vid dennes förhinder, av annan av valberedningen särskilt utsedd person. Protokollet ska vara kortfattat, dock med iakttagande av de krav som föreligger beträffande fullständighet. Protokollet ska ange fattade beslut och det underlag, muntligt och/eller skriftligt redovisat, som besluten grundats på. Vidare ska av protokollet framgå avvikande mening (reservation) eller särskilt uttalande som ledamot begärt att få antecknat.

Protokollen ska undertecknas av sekreteraren och justeras av ordföranden jämte en särskild vid sammanträdet därtill utsedd person.

Valberedningens sekreterare ska tillse att kopior av protokollen, efter justering, tillställs samtliga ledamöter.

Protokollen ska - för kalenderår - ges löpande paragrafnumrering. Valberedningens sekreterare svarar för att protokollen och därtill hörande beslutsunderlag och övriga handlingar förvaras på ett betryggande sätt.

4. Övrigt

4.1 Information och tystnadsplikt

All information som lämnas till valberedningens ledamöter och som inte är offentliggjord ska, med beaktande av vad som gäller enligt tryckfrihetsförordningen, sekretesslagen och den finansiella lagstiftningen samt enligt separat avgivna sekretessförbindelser, behandlas så att föreningen och koncernen inte skadas. Handling eller information som är sekretesskyddad får inte lämnas vidare eller röjas för annan.

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 9

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Arbetsordning för Valberedningen i föreningens företag

Bakgrund
Enligt stadgarna för Kommuninvest Ekonomisk förening ska föreningens styrelse varje år se över arbetsordningen för Valberedningen i föreningens företag samt överlämna ett förslag till föreningsstämman för beslut.

Nuvarande arbetsordning fastställdes på stämman 2020-04-16. Styrelsen behandlade ärendet vid sitt sammanträde 2021-03-11.

Förslag till beslut
Styrelsen förslår att stämman beslutar

att fastställa arbetsordningen för Valberedningen i föreningens företag i den lydelse som framgår av bilagan, samt

att uppdra åt föreningens representant vid de ordinarie årsstämmorna i Kommuninvest i Sverige AB och Kommuninvest Fastighets AB besluta att den av föreningsstämman fastställda arbetsordningen för Valberedningen i Kommuninvest Ekonomisk förenings företag ska fastställas.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm	Tomas Werngren
Ordförande	Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

ARBETSORDNING FÖR VALBEREDNINGEN I FÖRENINGENS FÖRETAG

Fastställd vid ordinarie stämma i Kommuninvest Eekonomisk förening
den ~~16 april 2020~~ 15 april 2021

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
2. Valberedningen och dess uppgifter 3
   2.1 Allmänt 3
   2.2 Om valberedningen och dess uppgifter i föreningens företag 3
   2.3 Särskilt om valberedningens arbete 4
3. Valberedningens sammanträden 5
   3.1 Ordförande vid sammanträdena 5
   3.2 Protokoll 5
4. Övrigt 5
   4.1 Information och tystnadsplikt 5
   4.2 Delägda företag 6

1. Inledning

Valberedningen för föreningens företag har som övergripande uppgift att vara föreningens och bolagsstämmornas organ för beredning av stämmornas beslut om val av styrelser och lekmannarevisorer med syfte att skapa ett bra underlag för stämmornas behandling av dessa ärenden.

Valberedningen har det yttersta ansvaret för att beslut om tillsättning bereds i en strukturerad och transparent process, som ger aktieägaren möjlighet att ge sin syn på och lämna förslag i tillsättandefrågor och andra därtill hörande frågor samt att därigenom skapa goda förutsättningar för väl underbyggda beslut.

Valberedningen för föreningens företag ska representera föreningens styrelse. Föreningsstyrelsen ska inom sig utse ledamöterna i beredningen.

Denna arbetsordning har fastställts vid den ordinarie föreningsstämman ~~den 16 april 2020~~ den 15 april 2021 samt vid de ordinarie årsstämmorna i Kommuninvest i Sverige AB och Kommuninvest fastighets AB (”bolagen”) samma dag. Föreningens styrelse ansvarar för att arbetsordningen ses över varje år. Styrelsens förslag föreläggs stämmorna för beslut varje år. Vid översynen skall styrelsen inhämta bolagsstyrelsernas synpunkter.

2. Valberedningen och dess uppgifter

2.1 Allmänt

Valberedningen i föreningens företag har de uppgifter som regleras i stadgarna för Kommuninvest ekonomisk förening och i denna arbetsordning.

2.2 Om valberedningen och dess uppgifter i föreningens företag

Valberedningens sammansättning och oberoende
Valberedningen ska ha minst tre och högst fem ledamöter. De personer som föreslås ingå i valberedningen ska, om inte annat angivits av föreningsstämman eller i lag, vara ledamot i styrelsen för föreningen.

Ledamot i valberedningen för föreningens företag får inte samtidigt vara ledamot, suppleant eller revisor i föreningens företag.

Information om vilka personer som utsetts till valberedning skall återfinnas på bolagens hemsida.

Bolagen ska snarast efter det ledamöterna utsetts och senast sex månader före ordinarie stämma offentliggöra namnen på ledamöterna i valberedningen. Informationen ska återfinnas på bolagens hemsida där det även skall anges hur man kan lämna förslag till valberedningen.

Stämmoordförande och justerare
Valberedning ska lämna förslag till ordförande och justerare vid årsstämma i bolagen. Förslaget ska presenteras i kallelsen till stämman samt av valberedningen vid stämman.

Styrelsetillsättning och arvodering av styrelseledamöter
Valberedningen ska lämna förslag till ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter i bolagens styrelser samt lekmannarevisorer i bolagen samt föreslå styrelsearvode uppdelat mellan ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter och eventuell ersättning för utskottsarbete samt arvode till revisorerna och lekmannarevisorerna.

Samråd
Valberedningen ska, i arbetet med att ta fram underlag för sina förslag, skapa sig en god bild av hur arbetet i styrelserna fungerar.

Det kan bland annat ske genom att valberedningen tar del av styrelsens egen utvärdering av styrelsearbetet, genom samråd med ordföranden i bolaget eller på annat sätt som valberedningen finner lämpligt.

Valberedningens behov av extern kompetens och resurser i övrigt
Valberedningen äger i skälig omfattning anlita extern kompetens om det behövs för att utforma de förslag som ska föreläggas stämmorna. Kostnaden för detta bärs av den juridiska enhet som arbetet avser. Valberedningen äger rätt till sekreterare och annan administrativ service från bolaget.

Lekmannarevisorer
Valberedningen skall lämna förslag på två lekmannarevisorer samt förslag till arvodering av dessa. Valberedningen ska samråda med valberedningen i föreningen och om inte särskilda skäl talar däremot, ska samma personer föreslås som lekmannarevisorer såväl i föreningen som i föreningens företag. Förslaget ska presenteras i kallelsen till stämma samt presenteras av valberedningen på stämman.

2.3 Särskilt om valberedningens arbete

Som underlag för sina förslag ska valberedningen

- Beakta de särskilda krav som den finansiella lagstiftningen och Finansinspektionens föreskrifter uppställer på styrelsen och styrelsens ledamöter i kreditmarknadsbolaget,
- Bedöma i vilken grad den nuvarande styrelsen uppfyller de krav som kommer att ställas på styrelsen till följd av bolagets läge och framtida inriktning, bl.a. genom att ta del av den utvärdering av styrelsen som har skett,
- Fastställa kravprofiler för den eller de nya ledamöter som enligt denna bedömning behöver rekryteras samt
- Genomföra en systematisk procedur för att söka kandidater till de styrelseposter som ska fyllas, varvid förslag som inkommit från föreningen skall beaktas.

Minst en ledamot i bolagets styrelse ska vara eller ha varit förtroendevald i en kommun eller en region och besitta kunskap om kommunsektorn och den politiska processen.

Den som är ledamot i föreningens styrelse ska inte samtidigt vara ledamot i bolagets styrelse.

Valberedningens förslag ska presenteras i kallelsen till bolagsstämman och på bolagens hemsida. I anslutning till att kallelsen utfärdas, ska på hemsidan, för styrelseledamot som föreslås för nyval eller omval anges:

- ålder samt huvudsaklig utbildning och arbetslivserfarenhet,

- uppdrag i bolaget, föreningen eller hos medlem och andra väsentliga uppdrag,
- eget eller närstående fysisk eller juridisk persons innehav av finansiella instrument i bolaget,
- om ledamoten enligt valberedningen är att anse som oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen,
- vid omval, vilket år ledamoten invaldes i styrelsen, samt
- övriga uppgifter som kan vara av betydelse för aktieägaren vid bedömningen av den föreslagna ledamotens kompetens och oberoende.

Valberedningen ska på stämmorna presentera och motivera sina förslag, varvid särskild motivering ska ges om ingen förnyelse av styrelsen föreslås. Valberedningen ska också lämna en redogörelse för hur dess arbete har bedrivits.

3. Valberedningens sammanträden

3.1 Ordförande vid sammanträdena

Den ledamot som av föreningens styrelse utsetts att vara ordförande för valberedningen, leder beredningens sammanträden.

Om den som utsetts till ordförande inte kan närvara, utser valberedningen annan ledamot att för tillfället leda beredningens arbete.

3.2 Protokoll

Valberedningens ordförande ansvarar för att protokoll förs vid varje sammanträde. Protokoll ska föras av valberedningens sekreterare eller, vid dennes förhinder, av annan av valberedningen särskilt utsedd person. Protokollet ska vara kortfattat, dock med iakttagande av de krav som föreligger beträffande fullständighet. Protokollet ska ange fattade beslut och det underlag, muntligt och/eller skriftligt redovisat, som besluten grundats på. Vidare ska av protokollet framgå avvikande mening (reservation) eller särskilt uttalande som ledamot begärt att få antecknat.

Protokollen ska undertecknas av sekreteraren och justeras av ordföranden jämte en särskild vid sammanträdet därtill utsedd person.

Valberedningens sekreterare ska tillse att kopior av protokollen, efter justering, tillställs samtliga ledamöter.

Protokollen ska - för kalenderår - ges löpande paragrafnumrering. Valberedningens sekreterare svarar för att protokollen och därtill hörande beslutsunderlag och övriga handlingar förvaras på ett betryggande sätt.

4. Övrigt

4.1 Information och tystnadsplikt

All information som lämnas till valberedningens ledamöter och som inte är offentliggjord ska, med beaktande av vad som gäller enligt tryckfrihetsförordningen, sekretesslagen och den finansiella lagstiftningen samt enligt separat avgivna sekretessförbindelser, behandlas så att

föreningen och koncernen inte skadas. Handling eller information som är sekretesskyddad får inte lämnas vidare eller röjas för annan.

4.2 Delägda företag

Valberedningen ska bereda förslag att utse ledamöter, i av koncernföretag delägda företag, deras arvodering, samt - i förekommande fall - vem av de föreslagna personerna som ska väljas till ordförande.

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 10

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Arbetsordning för lekmannarevisorerna

Bakgrund
Arbetsordningen för lekmannarevisorerna fastställdes av föreningsstämman i Kommuninvest Ekonomisk förening 2020-04-16.

Lekmannarevisorerna ska varje år se över arbetsordningen och förelägga densamma för beslut vid föreningsstämman. Endast redaktionella förändringar föreslås.

Föreslagna ändringar är markerade med röd text i bilagan.

Förslag till beslut
Lekmannarevisorerna föreslår att stämman beslutar

att fastställa bilagda arbetsordning för lekmannarevisorerna i Kommuninvest Ekonomisk förening.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Anki Svensson
Lekmannarevisor

Ambjörn Hardenstedt
Lekmannarevisor

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Bilaga 10

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

ARBETSORDNING FÖR LEKMANNAREVISORERNA

Fastställd vid ordinarie stämma i Kommuninvest Eekonomisk förening
~~den 16 april 2020~~ den 15 april 2021

Innehållsförteckning

1. Inledning 3
2. Lekmannarevisorernas uppgifter 3
   2.1 Allmänt 3
   2.2 Lekmannarevisorernas uppgifter 3
3. Lekmannarevisorernas sammanträden 4
   3.1 Sammanträden 4
   3.2 Protokoll 4
4. Övrigt 4
   4.1 Information och tystnadsplikt 4

1. Inledning

Lekmannarevisorernas uppgift är att vara föreningsstämmans organ för granskning av Kommuninvest Eekonomisk förening (föreningen). Lekmannarevisorerna är revisorer i den mening som anges i 8 kap 1§ lagen om ekonomisk förening.

Lekmannarevisorerna ska representera föreningens medlemmar. Föreningsstämman ska på förslag av valberedningen för föreningen utse dem.

Denna arbetsordning har fastställts vid den ordinarie föreningsstämman den 15 april 2021 ~~16 april 2020~~. Lekmannarevisorerna ansvarar för att hela arbetsordningen ses över varje år. Lekmannarevisorernas förslag föreläggs föreningsstämman för beslut varje år.

2. Lekmannarevisorernas uppgifter

2.1 Allmänt

Lekmannarevisorernas uppgifter i föreningen regleras i lagen om ekonomiska föreningar, i stadgarna för föreningen samt i denna arbetsordning.

Lekmannarevisorernas sammansättning och oberoende
Det ska finnas två lekmannarevisorer i föreningen.

Den som utses till lekmannarevisor ska vara eller ha varit förtroendevald hos medlem och ha särskild insikt i och erfarenhet av revision, ekonomi- och/eller finansiell verksamhet i offentlig sektor.

I övrigt regleras valbarhet som lekmannarevisor och revisors oberoende i lagen om ekonomiska föreningar och i stadgarna för föreningen.

Lekmannarevisorernas behov av extern kompetens och resurser i övrigt
Lekmannarevisorerna äger i skälig omfattning anlita extern kompetens om det behövs för att fullgöra revisionsuppdraget. Kostnaden för detta bärs av den juridiska enhet som arbetet avser. Lekmannarevisorerna äger rätt att begära sekreterarresurs och annan administrativ service från föreningen.

2.2 Lekmannarevisorernas uppgifter

Granskningsuppdraget
Utöver den granskning som ska ske enligt lag ska lekmannarevisorerna särskilt granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredställande sätt samt om verksamheten bedrivs i enlighet med kommunalrättsliga regler och lagen om ekonomiska föreningar.

Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver. Lekmannarevisorerna ska i tillämpliga delar och så långt det är möjligt genomföra sitt uppdrag med beaktande av God revisionssed i kommunal verksamhet[1].

[1] Sammanställs av Sveriges Kommuner och Regioner .

Samverkan med den auktoriserade revisorn mm
Lekmannarevisorerna ska samverka med den auktoriserade revisorn vid planering och genomförande av revisionsuppdraget. Lekmannarevisorerna ska delta vid de revisionssammanträden som genomförs med förvaltningen.

Informationsutbyte med föreningens styrelse och bolagsstyrelsen
Lekmannarevisorerna ska minst en gång per år träffa föreningens styrelse eller särskilt styrelseutskott för att informera om revisionens inriktning och omfattning samt synen på föreningens och koncernens risker. Om möjligt bör dessa möten ske gemensamt med den auktoriserade revisorn.

3. Lekmannarevisorernas sammanträden

3.1 Sammanträden

Lekmannarevisorerna sammanträder minst fyra gånger per år i anslutning till upprättandet av årsredovisning, delårsrapport eller annan rapportering som avser koncernen samt i övrigt vid behov för beredningsuppgifter.

3.2 Protokoll

Lekmannarevisorerna ansvarar för att protokoll förs vid varje sammanträde. Protokoll ska föras av revisorernas sekreterare. Protokollet ska vara kortfattat, dock med iakttagande av de krav som föreligger beträffande fullständighet. Protokollet ska ange fattade beslut och det underlag, muntligt och/eller skriftligt redovisat, som besluten grundats på.

Protokollen ska när sekreterare utsetts, undertecknas av sekreteraren och justeras av lekmannarevisorerna. I annat fall undertecknas protokollet av lekmannarevisorerna själva.

Protokollen ska - för kalenderår - ges löpande paragrafnumrering. Lekmannarevisorerna svarar för att protokollen och därtill hörande beslutsunderlag och övriga handlingar förvaras på ett betryggande sätt.

4. Övrigt

4.1 Information och tystnadsplikt

All information som lämnas till lekmannarevisorerna och som inte är offentliggjord ska, med beaktande av vad som gäller enligt tryckfrihetsförordningen, sekretesslagen och den finansiella lagstiftningen samt enligt avgivna sekretessförbindelser, behandlas så att föreningen och koncernen inte skadas. Handling eller information som är sekretesskyddad får inte lämnas vidare eller röjas för annan.

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 11

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Val av styrelse och av dess ordförande och vice ordförande

Bakgrund
Enligt föreningens stadgar ska stämman årligen välja styrelse, ordförande och vice ordförande.

Förslag till beslut 2021
Valberedningen i föreningen föreslår att stämman beslutar

att för tiden intill slutet av nästa ordinarie föreningsstämma, välja följande styrelse, ordförande och vice ordförande:

Ordinarie ledamöter
Lilly Bäcklund, (S), Lycksele kommun, omval
Britta Flinkfeldt, (S), Arjeplogs kommun, omval
Linda Frohm, (M), Kalix kommun, omval
Göran Färm, (S), Norrköpings kommun, omval
Mohamad Hassan, (L), Uppsala kommun, omval
Ewa-May Karlsson, (C), Region Västerbotten, omval
Fredrik Larsson, (M), Region Värmland, omval
Maria Liljedahl, (SD), Köpings kommun, omval
Örjan Mossberg, (V), Växjö kommun, omval
Niclas Nilsson, (SD), Kristianstads kommun, omval
Ulf Olsson, (S), Borås Stad, nyval
Jonas Ransgård, (M), Göteborgs Stad, omval
Bo Rudolfsson, (KD), Laxå kommun, omval
Pierre Sjöström, (S), Staffanstorps kommun, omval
Anna-Britta Åkerlind, (C), Örnsköldsviks kommun, omval

Suppleanter
Peter Hemlin, (M), Bollebygd kommun, omval
Christina Johansson, (M), Arboga kommun, omval
Hanne Lindqvist, (M), Kalmar kommun, nyval
Anders Johansson, (C), Mönsterås kommun, omval
Elizabeth Peltola, (C), Älmhults kommun, omval
Peter Kärnström (S), Sandvikens kommun, omval
Hans Lindberg, (S), Umeå kommun, omval
Ann-Marie Johansson, (S), Region Jämtland Härjedalen, omval

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Catharina Fredriksson (S), Oxelösund kommun, omval
Andreas Svahn, (S), Region Örebro län, nyval
Lill Jansson, (L), Lerums kommun, omval
Teddy Nilsson, (SD), Svalöfs kommun, omval
Martin Kirchberg, (SD), Torsås kommun, omval
Anna Lipinska, (KD), Värmdö kommun, nyval
Jeanette Wäppling, (V), Gällivare kommun, omval

Ordförande: Göran Färm, omval
Vice ordförande: Linda Frohm, omval

att när ordinarie ledamot är förhindrad, ska suppleant tjänstgöra enligt följande turordning:

Vid frånvaro av ordinarie ledamot för	**Tjänstgör suppleant i följande ordning**
Moderaterna (M)	M, KD, L, C, S, V, SD
Centerpartiet (C)	C, M, L, KD, S, V, SD
Liberalerna (L)	L, M, C, KD, S, V, SD
Kristdemokraterna (KD)	KD, M, C, L, S, V, SD
Socialdemokraterna (S)	S, V, C, L, M, KD, SD
Vänsterpartiet (V)	V, S, M, C, L, KD, SD
Miljöpartiet (MP)	Har för närvarande inte någon ordinarie ledamot i styrelsen
Sverigedemokraterna (SD)	SD, S, M, KD, C, L, V

Om mer än en suppleant från angivet parti är närvarande, tjänstgör de i den ordningsföljd som de upptagits i protokollet från stämman där de valdes.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING
Valberedningen i föreningen

Anders Ceder (S)
Region Örebro län
Ordförande

Martina Mossberg (M)
Haninge kommun
Vice ordförande

Kenneth Carlsson (L)
Färgelanda kommun

Lars Nyström (SD)
Skurup kommun

Gertowe Törnros (V)
Degerfors kommun

Kerstin Sjöström (C)
Nordmalings kommun

Håkan Stålbert (KD)
Örebro kommun

Roger Persson (MP)
Gävle kommun

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Val av valberedning i föreningen och av dess ordförande och vice ordförande

Bakgrund
Enligt föreningens stadgar ska styrelsen årligen bereda ett förslag till val av Valberedning i den ekonomiska föreningen.

Styrelsen behandlade ärendet 2021-03-11.

Förslag till beslut
Styrelsen föreslår att stämman beslutar

att intill slutet av nästa ordinarie föreningsstämma, välja följande valberedning i föreningen samt ordförande och vice ordförande:

Kenneth Carlsson, (L), Färgelanda kommun, omval
Anders Ceder, (S), Region Örebro län, omval
Martina Mossberg, (M), Haninge kommun, omval
Lars Nyström, (SD), Skurup kommun, omval
Roger Persson, (MP), Gävle kommun, omval
Kerstin Sjöström, (C), Nordmalings kommun, omval
Håkan Stålbert, (KD), Örebro kommun, omval
Gertowe Thörnros, (V), Degerfors kommun, omval

Ordförande: Anders Ceder, omval
Vice ordförande: Martina Mossberg, omval

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm
Ordförande

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Information om val av styrelse i föreningens företag

Bakgrund

Valberedningen i föreningens företag har föreslagit att årsstämmorna i Kommuninvest i Sverige AB och Kommuninvest fastighets AB ska välja styrelse enligt bilaga.

Det noteras att val av revisorer i förekommande fall bereds av revisionsutskottet i styrelsen.

Förslag till beslut

Valberedningen i föreningens företag föreslår att stämman beslutar

att i protokollet notera att information om föreslagna val av styrelse lämnats enligt bilaga.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm, (S) Norrköpings kommun ordförande	Linda Frohm, (M) Kalix kommun vice ordförande
Pierre Sjöström, (S) Staffanstorps kommun	Ewa-May Karlsson, (C) Region Västerbotten

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Bilaga

Förslag till val av styrelser i föreningens företag

Kommuninvest i Sverige AB

Styrelse

För tiden intill slutet av nästa ordinarie stämma väljs:

Ordinarie ledamöter
Ellen Bramness Arvidsson, omval
Mats Filipsson, nyval
Catrina Ingelstam, omval
Lars Heikensten, omval
Anette Henriksson, nyval
Erik Langby, omval
Kristina Sundin Jonsson, omval

Ordförande: Ellen Bramness Arvidsson, omval

Kommuninvest fastighets AB

Styrelse

För tiden intill slutet av nästa ordinarie stämma väljs:

Ordinarie ledamöter
Ulf Bengtsson, omval
Malin Waldenström, omval
Maria Viimne, omval

Suppleant
-

Ordförande: Ulf Bengtsson, omval
Vice ordförande: Malin Waldenström, omval

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Val av representanter till bolagsstämmorna i Kommuninvest i Sverige AB och övriga bolag

Bakgrund
Enligt stadgarna för Kommuninvest Ekonomisk förening ska ordinarie föreningsstämman utse representanter till bolagsstämmorna i föreningens företag.

Föreningen äger 100 procent av aktierna i Kommuninvest i Sverige AB som i sin tur äger 100 procent av aktierna i Kommuninvest fastighets AB.

Styrelsen behandlade detta ärende 2021-03-11.

Förslag till beslut
Styrelsen föreslår att föreningsstämman beslutar

att utse föreningsstyrelsens ordförande, med föreningsstyrelsens vice ordförande som ersättare, till ombud vid den ordinarie årsstämman i Kommuninvest i Sverige AB, som genomförs 2021 samt i förekommande fall vid extra bolagsstämma som genomförs under tiden därefter och fram till slutet av nästa ordinarie föreningsstämma,

att utse kreditmarknadsbolagets styrelseordförande, med föreningsstyrelsens vice ordförande som ersättare, till ombud vid den ordinarie årsstämman i Kommuninvest fastighets AB som genomförs 2021 samt i förekommande fall vid extra bolagsstämma som genomförs under tiden därefter och fram till slutet av nästa ordinarie föreningsstämma samt

att representanterna ska besluta i enlighet med föreningsstämmans instruktioner, i förekommande fall föreningsstyrelsens instruktioner, samt i vad gäller val av styrelser, övriga funktionärer och dess arvodering i enlighet med valberedningens förslag.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Tomas Werngren
Verkställande direktör

Ulf Bengtsson
Styrelsens sekreterare

KOMMUNINVEST
Svenska kommuner och regioner i samverkan

Bilaga 15

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Beslut om plats för nästa föreningsstämma

Bakgrund
Enligt stadgarna för Kommuninvest Ekonomisk förening ska den ordinarie föreningsstämman besluta om plats för nästa stämma.

Vid de senaste stämmorna har det i stället uppdragits till styrelsen att besluta om plats för nästkommande stämma.

Styrelsen behandlade ärendet 2021-03-11.

Förslag till beslut
Styrelsen föreslår att stämman beslutar

att uppdra till föreningens styrelse att besluta om plats för 2022 års stämma.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm	Tomas Werngren
Ordförande	Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Bilaga 16

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Medlemsinsatser – insatsbelopp för nya medlemmar 2021

Bakgrund
Vid inträde i Kommuninvest Ekonomisk förening ska den nya medlemmen kontant betala ett insatsbelopp till föreningen. Stadgarna anger förutsättningarna för insatsbeloppets storlek och beräkning.

Insatsbelopp per invånare
I stadgarna och Plan för Kommuninvests kapitaluppbyggnad som beslutades 2020 avseende insatsbelopp anges att samtliga nya medlemmar år 2021 ska erlägga ett insatsbelopp på 1000 kronor per invånare. Detta belopp är det stadgereglerade insatsbelopp som tas ut av nya medlemmar år 2021.

Befintliga medlemmar som inbetalt ett lägre insatsbelopp ska ha uppnått insatsnivån 1000 kronor per invånare under 2021.

Insatsbelopp för kommuner med upp till 90 000 invånare
För år 2021 tillämpar föreningen för kommuner med upp till 90 000 invånare stadgarnas metod för beräkning av insatsen. Aktuellt innevånarantal – utan intervallgruppering - upp till 90 000 multipliceras med 1000 kronor för år 2021.

Insatsbelopp för kommuner med över 90 000 invånare
Föreningens nuvarande stadgar ger möjlighet att reducera insatsbeloppet för kommuner vars befolkning överstiger 90 000 invånare. Tidigare har grundbeloppet per invånare reducerats enligt modellen:

- 100 procent av grundbeloppet på invånarantal upp till 90 000,
- 80 procent av grundbeloppet på invånarantal mellan 90 001 - 200 000,
- 60 procent av grundbeloppet på invånarantal från 200 001.

Invånarantalet från senaste årsskiftet före medlemsansökan används i beräkningarna.

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Har SCB inte hunnit publicerat officiell statistik om invånarantalet vid inträdesårets början och denna uppgift inte kan inväntas, används antal invånare från föregående årsskifte vid beräkning av grundbeloppet vid inträdet.

För år 2021 föreslås att för kommuner med fler än 90 000 invånare tillämpa oförändrad modell för reducering av grundbelopp för beräkning av insatsbelopp. Samma procenttal används även vid reduceringar i de övriga delar som anges i stadgarnas avsnitt 5.9.

Insatsbelopp för Regioner
Enligt stadgarna ska insatsbeloppet per invånare för region vara en femtedel av grundbeloppet för kommuner. I stadgarna anges att regionerna 2021 får ett enhetligt insatsbelopp om 200 kronor per invånare 2021.

Stadgarnas avsnitt 5.9 medger att styrelsen kan besluta om reduceringar av grundbeloppet för invånarantal som överstiger 200 000 i en region.

I likhet med tidigare år föreslås att styrelsen avstår från att införa någon sådan reducering av insatsbelopp för regioner.

Styrelsen behandlade ärendet 2020-03-11.

Förslag till beslut
Styrelsen föreslår att stämman beslutar

att insatsbeloppet ska vara 1000 kronor per invånare vid inträde för en primärkommun 2021,

att för primärkommuner med upp till 90 000 invånare beräkna insatsen utan reducering av insatsbelopp,

att för primärkommuner med en befolkning på 90 001 eller högre, tillämpa oförändrad modell för reducering av grundbelopp för beräkning av insatsbelopp:

Invånarantal upp till	Insatsbelopp och reducering, kr
< 90 000	Invånare * 1000 kr (100 %)
90 001 - 200 000	Invånare * 800 kr (80 %)
200 001<	Invånare * 600 kr (60 %)

att insatsbeloppet ska vara 200 kronor per invånare vid inträde för en region 2021,

att tillsvidare inte reducera insatsbelopp för regioner med fler än 200 000 invånare,

att insatsbeloppen enligt detta beslut ska tillämpas på intresseanmälningar som inkommer under 2021, samt

att invånarantalet vid beräkning av grundbelopp då inträdesårets befolkningstal ännu ej publicerats och inte kan inväntas, får beräknas med hjälp av föregående års befolknings-uppgift.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm	Tomas Werngren
Ordförande	Verkställande direktör

2021-03-25

Kommuninvest Ekonomisk förening
Föreningsstämman

Bemyndigande att genomföra nyemissioner

Bakgrund

Beslut om att bolagsstyrelsen ska bemyndigas att genomföra nyemissioner ska fattas av årsstämman i Kommuninvest i Sverige AB.

Vid årsstämman 2020-04-16 bemyndigades styrelsen för Kommuninvest i Sverige AB att för tiden fram till nästkommande årsstämma, genomföra nyemissioner som ligger inom den i bolagsordningen för Kommuninvest i Sverige AB angivna övre gränsen för aktiekapital, 20 000 miljoner kronor, utan att behöva kalla till extra bolagsstämma.

När detta skrivs uppgår det registrerade aktiekapitalet till 8 100 000 000 kronor.

Föreningsstyrelsen har behandlat ärendet 2021-03-11.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår att föreningsstämman beslutar

att uppdra till föreningens ombud på årsstämman i Kommuninvest i Sverige AB att där besluta enligt följande:

- bemyndiga bolagsstyrelsen att under tiden intill nästa årsstämma genomföra en eller flera nyemissioner som ligger inom det i bolagsordningen för Kommuninvest i Sverige AB angivna maximala aktiekapitalet,

- vid emissionen ska den nuvarande aktieägaren Kommuninvest Ekonomisk förening ha företrädesrätt till de nya aktierna samt

- de närmare villkoren för emissionerna ska bestämmas av bolagsstyrelsen.

KOMMUNINVEST EKONOMISK FÖRENING

Göran Färm	Tomas Werngren
Ordförande	Verkställande direktör

Postadress: Box 124, 701 42 Örebro • Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2
Tel: 010-47 08 700 • Fax: 019-12 11 98 • E-post: förnamn.efternamn@kommuninvest.se • Internet: www.kommuninvest.se

Yttrande över granskningsrapport av intern kontroll

12

KS.2021.0099

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0099

2021-03-17
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Granskningsrapport intern kontroll

Ärendebeskrivning
Kommunens revisorer har genomfört en granskning av kommunens interna kontroll inom kommunstyrelsens respektive samtliga nämnders område. Revisorerna önskar svar från kommunstyrelsen och nämnderna på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen och de rekommendationer som lämnas. För var och en av rekommendationerna ska svar lämnas om vilka åtgärder som kommer att vidtas och när åtgärderna kommer att vidtas. Svar önskas senast den 3 maj 2021.

Beslutsunderlag
Missiv Granskning av intern kontroll.
Granskningsrapport Granskning av intern kontroll Eslövs kommun.

Beredning
Eslövs kommuns förtroendevalda revisorer har i sin revisionsgranskning avseende intern kontroll bedömt att kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollarbete inte är tillräcklig. Vidare bedömer revisionen att kommunstyrelsen borde i enlighet med sitt ansvar ta sig an uppgiften att ta fram anvisningar för hur den kommunala organisationen ska arbeta med sina riskanalyser samt mallar för att dokumentera genomförda kontroller. Även kommunstyrelsens uppsikt behöver förbättras.

Revisionen rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta riktlinjer för riskbedömning, dokumentation av genomförda kontrollmoment och säkerställa att dessa efterlevs, öka sin uppsikt avseende nämndernas interna kontroll, fastställa sin internkontrollplan, samt godkänna sin uppföljning av internkontrollen.

Dessutom föreslås kommunstyrelsen och nämnderna att tillse att det genomförs en heltäckande risk- och väsentlighetsanalys, stärka sin bevakning av internkontrollarbetet under året så att kontroller sker kontinuerligt och att återrapportering av genomförda kontroller sker, samt aktivt delta i risk- och väsentlighetsbedömningen.

Revisorerna önskar svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen och de rekommendationer som lämnas. För var och en av rekommendationerna ovan ska svar lämnas om vilka åtgärder som kommer att vidtas och när åtgärderna kommer att vidtas. Svar önskas senast den 3 maj 2021.

Kommunledningskontoret konstaterar att kommunens regelverk för intern kontroll finns i kommunens författningssamling samt i kommunstyrelsens och nämndernas reglementen. Behov av översyn har funnits en tid både för att intern kontroll behöver utvecklas i takt med utvecklingen av och kraven på verksamheten, digitalisering samt anpassas till kommunens struktur för styrdokument.

Kommunstyrelsen föreslås besluta att upprätta nya riktlinjer för kommunens interna kontroll inkluderande former för risk – och väsentlighetsanalys, kompletterande anvisningar, mallar och former för dokumentation. Uppföljning av det löpande interna kontrollarbetet kan ske även i samband med delårsrapporten för att stärka uppsikten. Kommunstyrelsen får därmed uppföljning vid två tillfällen per år. Den nya interna kontrollen kommer att införas från 1 januari 2023.

Revisonen framför att kommunstyrelsen ska besluta om den egna verksamhetens interna kontroll. Detta hanteras idag av arbetsutskottet. Kommunledningskontoret föreslår att arbetsutskottet fortsättningsvis bereder intern kontroll och kommunstyrelsen fastställer plan och uppföljning.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen beslutar att lämna yttrande över i enlighet med ovan.

Beslutet skickas till
Revisionsnämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

2021-02-08
Revisionen

För yttrande till:
Kommunstyrelsen
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Barn- och familjenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Överförmyndarnämnden

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Granskning av intern kontroll

Eslövs kommuns förtroendevalda revisorer har i sin revisionsgranskning avseende intern kontroll bedömt att kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollarbete inte är tillräcklig. Bedömningen grundas bland annat på att kommunstyrelsen och nämnderna:

- inte följer antagna tillämpningsanvisningar,
- inte genomför ändamålsenliga risk- och väsentlighetsanalyser, samt
- inte följer upp internkontrollarbetet tillräckligt, med undantag för servicenämnden.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen borde i enlighet med sitt ansvar ta sig an uppgiften att ta fram anvisningar för hur den kommunala organisationen ska arbeta med sina riskanalyser samt mallar för att dokumentera genomförda kontroller. Även kommunstyrelsens uppsikt behöver förbättras.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- upprätta riktlinjer för riskbedömning, dokumentation av genomförda kontrollmoment och säkerställa att dessa efterlevs,
- utöka sin uppsikt avseende nämndernas interna kontroll,
- fastställa sin internkontrollplan, samt
- godkänna sin uppföljning av internkontrollen.

Vidare rekommenderar vi kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- tillse att det genomförs en heltäckande risk- och väsentlighetsanalys,
- stärka sin bevakning av internkontrollarbetet under året så att kontroller sker kontinuerligt och att återrapportering av genomförda kontroller sker, samt
- aktivt delta i risk- och väsentlighetsbedömningen.

Revisorerna önskar svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen och de rekommendationer som lämnas. För var och en av rekommendationerna ovan ska svar lämnas om vilka åtgärder som kommer att vidtas och när åtgärderna kommer att vidtas. Svar önskas senast den 3 maj 2021.

På uppdrag av Eslövs kommuns revisorer

Gunilla Gulam
Ordförande revisionen

Eslövs kommun

Granskning av intern kontroll

Building a better working world

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3
2.1. Bakgrund 3
2.2. Syfte och revisionsfrågor 3
2.3. Genomförande 3
2.4. Revisionskriterier 3

3. Granskningsresultat 5
3.1. Ansvarsfördelning och riskanalyser 5
3.2. Genomförda kontroller, uppföljning och återrapportering 8
3.3. Kommunstyrelsens vägledning och uppsikt 16

4. Sammanfattande bedömning 17
Bilaga 1: Källförteckning 19
Bilaga 2: COSO-modellen 19

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat kommunstyrelsen, barn- och familjenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, servicenämnden, vård- och omsorgsnämnden och överförmyndarnämnden i syfte att bedöma om arbetet med intern kontroll kan bedömas vara ändamålsenlig.

Kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollarbete är inte tillräcklig. De följer exempelvis inte antagna tillämpningsanvisningar och de genomför inte ändamålsenliga risk- och väsentlighetsanalyser. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver förändra sitt arbetssätt från grunden. Detta kan de göra genom att ta fram heltäckande risk- och väsentlighetanalyser för verksamheten som därefter utgör basen för urvalet av de kontroller som ska genomföras. Kommunstyrelsen borde i enlighet med sitt ansvar ta sig an uppgiften att ta fram anvisningar för hur den kommunala organisationen ska arbeta med sina riskanalyser samt mallar för att dokumentera genomförda kontroller. Servicenämnden sticker ut i detta avseende då de har utvecklat kontrollrapporter som bidrar till en tydlig uppföljning och spårbarhet av genomförda kontroller.

En genomarbetad intern kontroll är ett av verktygen för att bedriva en bra styrning och uppföljning. Den bidrar till en effektiv och säker verksamhet och god ekonomisk hushållning och stärker på så sätt förtroendet för nämnderna. Det är av vikt att de kontrollmoment som ingår i internkontrollplanen är kontroller efter identifierade risker, och inte uppföljningar av nyckeltal för nämndens verksamhet eller uppdrag som nämnden vill ge förvaltningen att genomföra. Internkontrollplanen är inte en ”att-göra-lista” som ska påminna nämnden eller förvaltningen om uppgifter. Uppföljningen och återrapporteringen till kommunstyrelsen och nämnderna kan inte bedömas vara tillräcklig. Servicenämnden utmärker sig genom att ta del av genomförda kontroller två gånger per år innan sammanställningen lämnas efter årets slut. Även om kommunstyrelsen och nämnderna i stort sett tar del av den uppföljning som är beslutad om i internkontrollplanen kan det inte anses att de följer intentionen som är fastställd i reglementet. Enligt kommunallagen åligger det nämnderna och kommunstyrelsen att se till att den interna kontrollen är tillräcklig, vilket kommunens reglemente har förtydligat genom att fastställa att varje nämnd har en skyldighet att löpande följa upp samt styra det interna kontrollsystemet inom sitt verksamhetsområde. I detta avseende brister det för samtliga nämnder och kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens uppsikt behöver förbättras. Kommunstyrelsens arbetssätt säkerställer inte att de har en tillräcklig styrning av och insyn i sin egen interna kontroll ännu mindre uppsikt över nämndernas interna kontroll.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- tillse att det genomförs en heltäckande risk- och väsentlighetsanalys,
- stärka sin bevakning av internkontrollarbetet under året så att kontroller sker kontinuerligt och att återrapportering av genomförda kontroller sker, samt
- aktivt delta i risk- och väsentlighetsbedömningen.

Vidare rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- fastställa sin internkontrollplan,
- godkänna sin uppföljning av internkontrollen,
- upprätta riktlinjer för riskbedömning, dokumentation av genomförda kontrollmoment och säkerställa att dessa efterlevs, samt
- utöka sin uppsikt avseende nämndernas interna kontroll.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt kommunallagens 6 kap. 6 § andra stycket åligger det nämnderna och kommunstyrelsen att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Intern kontroll ska fungera som nämndernas verktyg för att säkerställa god ordning och reda i organisationen, samt minska risker för avvikelser. I syfte att möta detta ansvarsområde har flertalet kommuner och regioner antagit ett reglemente för intern kontroll som anger ansvar, organisation och övergripande metoder för genomförande. Eslövs kommunfullmäktige antog 30:e september 2002 ett sådant reglemente.

Av reglementet framgår även att kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att tillse att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom kommunen samt att tillse att denna utvecklas utifrån kommunens kontrollbehov. Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde.

Under årets (2020) grundläggande granskning, som genomförs av revisionen, framkom att det saknas ett gemensamt arbetssätt inom kommunen vad gäller arbetet med intern kontroll. De förtroendevalda revisorerna har mot bakgrund av detta samt utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det finns anledning att genomföra en granskning av arbetet med intern kontroll.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens övergripande syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas arbete med intern kontroll kan bedömas vara ändamålsenlig.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Finns en tydlig ansvarsfördelning avseende arbetet med intern kontroll?
- Genomför kommunstyrelsen och nämnderna årligen en riskanalys kopplade till intern kontroll?
- Sker det en ändamålsenlig uppföljning och återrapportering av den interna kontrollen?
- Säkerställer kommunstyrelsen att det finns tydlig vägledning för nämnderna i deras arbete med intern kontroll?
- Genomför kommunstyrelsen sin uppsiktplikt vad gäller nämndernas internkontrollarbete?

2.3. Genomförande

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och genomförda kontrollmoment under 2020, enligt 2020 års internkontrollplan (se bilaga 1). Granskningen är genomförd december 2020 - februari 2021.

2.4. Revisionskriterier

2.4.1. Kommunallagen (2017:725)

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § kommunallagen (KL) leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Av 6 kap.

11 § KL framgår att styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Av 6 kap. 6 § KL framgår att nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som beslutats av kommunfullmäktige samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna ska även tillse att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

2.4.2. Reglemente för intern kontroll i Eslövs kommun

Kommunstyrelsen[1] ansvarar för att det finns en intern kontrollorganisation inom kommunen, de ska även se till att organisationen utvecklas efter kommunens kontrollbehov. Vidare ansvarar kommunstyrelsen för att övergripande regler och anvisningar upprättas. Det är nämndernas ansvar att tillse att respektive verksamhetsområde har en upprättad organisation för den interna kontrollen samt att regler och anvisningar för den interna kontrollen antas. Det är därefter respektive förvaltningschef som ansvarar för att det utformas konkreta regler och anvisningar samt för att leda arbetet med att åstadkomma en god intern kontroll. Av reglementet framgår att förvaltningscheferna löpande ska rapportera till nämnderna om hur den interna kontrollen fungerar.

Avseende uppföljning av den interna kontrollen har varje nämnd skyldighet att löpande följa upp samt styra det interna kontrollsystemet inom sitt verksamhetsområde. Styrningen ska grundas på riskbedömningar för sin verksamhet. Resultatet av uppföljningen ska löpande rapporteras till nämnden i den omfattning som anges i internkontrollplanen. Nämnden ska senast i samband med årsanalysen, rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och ta initiativ till eventuella förbättringar.

2.4.3. Tillämpningsanvisningar till reglemente för intern kontroll

Tillämpningsanvisningarna är antagna av kommunstyrelsen den 3 september 2002. Anvisningarna fastställer att en risk- och väsentlighetsanalys ska göras och ligga till grund för planering, prioritering och uppföljning av internkontrollarbetet. Det saknas instruktioner för hur risk- och väsentlighetsanalysen ska genomföras i anvisningarna.

Vidare anges att internkontrollplanen minst ska innehålla:

- Vilka rutiner samt vilka kontrollmoment som ska följas upp
- Omfattningen på uppföljningen (frekvensen)
- Vem som ansvarar för att utföra uppföljningen
- Till vem uppföljningen ska rapporteras
- När rapportering ska ske
- Genomförd riskbedömning

2.4.4. COSO-modellen

Den internationellt mest vedertagna metoden för att utveckla den interna styrningen och kontrollen är den s.k. COSO-modellen[2]. Denna beskrivs i bilaga 2.

[1] Reglementet är antaget av kommunfullmäktige den 30 september 2002.
[2] The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

3. Granskningsresultat

3.1. Ansvarsfördelning och riskanalyser

3.1.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen

Inför att en ny internkontrollplan ska upprättas för kommunledningskontorets ledningsgrupp en dialog kring den befintliga planen. Enligt uppgift bidrar samtliga i ledningsgruppen med risker utifrån deras perspektiv och kompetens och att riskerna sammanställs. Utifrån riskerna identifieras möjliga kontrollområden. De intervjuade uppger att det är först när ledningsgruppen är överens om vilka kontrollområden som ska ingå i internkontrollplanen som detta dokumenteras. Vidare uppges att sammanställningen av risker inte dokumenteras på ett systematiskt sätt och att det därmed saknas en bruttolista med identifierade risker.

När det finns ett förslag på internkontrollplan lämnas förslaget till kommunstyrelsens arbetsutskott för godkännande. Därefter lämnas planen som information under punkten anmälningar för kännedom till kommunstyrelsen. Den politiska nivåns delaktighet sker främst genom arbetsutskottet. Inför 2020 års internkontrollplan informerade kommundirektören och förvaltningsekonomen arbetsutskottet om de kontrollmoment som var aktuella vid ett tidigare sammanträde. Av intervjuerna framkom att ledamöter i kommunstyrelsen tidigare år har haft förslag på risker som de anser bör ingå i internkontrollplanen.

Vad gäller samordning och nämndövergripande kontrollmoment framkom av intervjuerna att kommunstyrelsen har vid enskilda tillfällen beslutat om nämndövergripande kontroller. Ett exempel på detta har varit när samtliga nämnder skulle genomföra kontroller avseende mutor och jäv. Kontrollen grundades på en av kommunstyrelsens tidigare riskanalyser. Under 2020 har det inte funnits några nämndövergripande kontroller.

Barn- och familjenämnden

Av intervjuerna framkom att när det är dags att sätta igång med årets internkontrollarbete tittar tjänstepersonerna tillbaka på innevarande år för att se vad nämnden har genomfört och vad nämnden har beslutat om. Detta görs för att identifiera möjliga risker som bör beaktas i den nya internkontrollplanen. Vidare framkom att förvaltningschefen och förvaltningsekonomen genomför en riskinventering tillsammans med nämndens arbetsutskott. Inför planen 2020 omfattades riskinventeringen av sju risker som lyftes till nämnden i november för behandling. Nämnden beslutade om att gå vidare med tre till fyra risker som förvaltningen skulle arbeta vidare med. Därefter lyftes interkontrollplanen för beslut i nämnden vid mötet i december.

Tidigare internkontrollplaner (2018 och 2019) innehöll fler kontrollmoment. Av intervjuerna framkom att detta har varit en medveten förändring för att renodla interkontrollplanen till att inte innehålla kontrollmoment som nämnden informerades om genom andra ärenden, såsom mål och kvalitetsfrågor. Inför 2021 har nämnden tagit del av bruttorisklista som omfattar sju risker.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

De intervjuade framhåller att internkontrollmomenten under tidigare år har varit överensstämmande med nämndens mål. Inför 2020 har det skett en förändring där nämnden

valt att vaska fram kontrollmoment som inte har med målen att göra och som nämnden ville djupgranska. Arbetet med att ta fram kontrollmoment sker genom att förvaltningens ledningsgrupp lämnar ett förslag på risker till arbetsutskottet för behandling. Därefter arbetar förvaltningen fram ett förslag på internkontrollplan med kontrollmoment som lämnas till nämnden för beslut. Hela nämndens involvering sker därmed först när de fattar beslut om internkontrollplanen.

Kultur- och fritidsnämnden

Ansvarig medarbetare på förvaltningen har till uppgift att ta fram förslag på risker som ska ingå i internkontrollplanen och därefter stämma av dem med förvaltningschefen. Tidigare år har det varit förvaltningsekonomens uppgift men numera är det den administrativa samordnarens arbetsuppgift. Efter avstämning med förvaltningschefen lämnas dessa till nämnden för behandling. Det finns ingen bruttolista för nämndens identifierade risker.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Det finns en bruttorisklista som är en sammanställning av nämndens tidigare interkontrollplaner. Inför varje ny internkontrollplan sker en översyn av bruttorisklistan och ett urval av kontroller läggs fram som förslag till nämnden att ta ställning till samt att godkänna. Översynen leder till att kontroller markeras som genomförda och att nya tillkommer. Av intervjun framkom att det finns ett behov av att utveckla internkontrollen genom att sortera bort vissa kontrollmoment och fokusera på de mest vitala delarna. Exempelvis ska nämndens interkontrollplan rensas från kontroller som är av karaktären nyckeltal då dessa följs upp på annat sätt av nämnden. Vid intervjun framkom att arbetet har skjutits upp på grund av pandemin men även då förvaltningen har haft en del vakanser på chefsposterna.

Servicenämnden

Valet av kontrollmoment sker genom att se över befintlig kontrollplan och använda de som kan vara aktuella igen. De intervjuade uppger att de även tar med risker som de bedömer kan finnas i verksamheten men även utifrån erfarenhet. Ett exempel som uppgavs är IT-säkerhet. De intervjuade uppger att verksamheterna tillfrågats om risker men att de inte har fått några förslag. Vidare framkom att det inte finns någon utsedd arbetsgrupp som arbetar med riskanalys utan risker inventeras bland verksamheternas resultat i deras resultatrapporter. Förvaltningens ledningsgrupp arbetar fram ett förslag på internkontrollplan som presenteras för nämnden. Vid det tillfället har nämnden möjlighet att tillföra egna risker/kontrollmoment som läggs in i planen och därefter fastställer nämnden planen. Det finns ingen bruttorisklista för nämndens identifierade risker.

Vård- och omsorgsnämnden

Framtagandet av risker sker av tjänstepersoner i förvaltningen. Arbetsgruppen som tog fram förslaget till internkontrollplanen för 2020 var funktionerna medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), socialt ansvarig samordnare (SAS) och medicinskt ansvarig rehab (MAR) redovisningsekonom och verksamhetsutvecklare. Verksamhetsutvecklaren är sammankallande för arbetsgruppen samt den tjänsteperson som utifrån arbetsgruppens arbete föreslog kontrollmoment för förvaltningens ledningsgrupp. Därefter lämnades ett förslag till nämnden på plan för internkontroll 2020. Enligt uppgift ska nämndens kontrollmoment i 2021 års internkontrollplan i större utsträckning vara mer verksamhetsspecifika samt att en bruttorisklista ska tas fram vilket nämnden inte tidigare har haft. Under 2021 planeras att MAS, SAS och MAR i ett gemensamt arbete ska fastslå en struktur för nämndens arbete med

riskanalyser. I strukturen ingår att arbetsgruppen har dialog med verksamheterna för att ta reda på vilka risker som de upplever är de största utifrån bland annat avvikelser, lex Sarah och lex Maria rapporter. Med det underlaget som grund tar arbetsgruppen fram riskerna som lämnas till förvaltningens ledningsgrupp för vidare hantering. När det finns ett färdigt förslag på internkontrollplan tar nämnden del av den och fastställer den.

Vidare framkom att riskanalysarbetet anses vara ett utvecklingsområde för nämnden. Ett exempel på detta är att försöka använda verksamhetssystemet Hypergene[3] vid upprättandet av nämndens risk- och väsentlighetsanalys. Vid sakgranskningen framkom att det finns planer i det fortsatta utvecklingsarbetet av Hypergene att använda systemet för uppföljning av intern kontroll. Av intervjun framkom att nämndens organisation för kontrollarbetet, intern kontroll och egenkontroll, har tidigare varit spretigt och utspritt på olika funktioner, men att arbetet har samlats genom den ovan nämnda arbetsgruppen.

Överförmyndarnämnden

Verksamheten tar fram ett förslag på internkontrollplan som nämnden fattar beslut om. Det finns ingen bruttorisklista för nämndens identifierade risker. Vidare framkom att riskhantering sker i det operativa arbetet.

3.1.2. Bedömning

Ansvarsfördelningen är tydligt formulerat i reglementet genom att det är nämnderna som ska anta en plan samt att de ska styra och löpande följande upp det interna kontrollsystemet. I det faktiska arbetet brister detta. Nämnderna tar beslut om internkontrollplanerna men kommunstyrelsen tar enbart del av det som en information. Det är en brist att internkontrollplanen inte behandlas av kommunstyrelsen mer än som information. De förtroendevaldas delaktighet i internkontrollarbetet framställs som marginellt vilket är en brist. Även om de har möjlighet att påverka innehållet är intern kontroll nämndens verktyg att följa upp risker i verksamheten som de ansvarar för och deras deltagande i analysen bör ske i större utsträckning än vad de är idag.

Kommunstyrelsen och nämnderna genomför inte heltäckande riskanalyser för sina verksamheter. I detta avseende kan kvalitén i kommunens arbete med intern kontroll förbättras. Förbättringen kan ske genom att nämnderna och kommunstyrelsen genomför och dokumenterar risk- och väsentlighetsanalyser utifrån en vedertagen modell. Risk- och väsentlighetsanalysen bör utgöra ett grundläggande moment i internkontrollarbetet, vilket även tillämpningsanvisningarna fastställer. Det är en brist i internkontrollarbetet att riskanalyserna inte är täcker större delar av verksamheterna. Avsaknaden av genomarbetade riskanalyser fråntar internkontrollen dess syfte, nämligen att säkerställa att de mest riskfyllda eller mest väsentliga momenten inom ramen för kommunstyrelsens/nämndernas ansvarsområden ingår i internkontrollplanen. Undantaget är miljö- och samhällsbyggnadsnämnden men även i detta fall finns det behov av en uppdatering.

Kommunstyrelsen skulle med fördel i sin samordnande roll kunna bistå nämnderna med att ta fram tydligare instruktioner för hur arbetet med risk- och väsentlighetsarbetet ska genomföras. Med tanke på att reglementet och anvisningarna antogs 2002 vore det lämpligt för kommunstyrelsen att genomföra en översyn av de styrande dokumenten.

[3] Hypergene är kommunens IT-stöd som används för målstyrningsarbetet.

3.2. Genomförda kontroller, uppföljning och återrapportering

I detta avsnitt redogör vi för kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollmoment, genomförandet och dokumenteringen av kontrollerna. Vidare kommer vi att beskriva vilken uppföljning och återrapportering som sker till kommunstyrelsen och nämnderna.

Reglementet för intern kontroll fastställer att en tillfredställande intern kontroll kan uppnås genom att kommunstyrelsen och nämnderna med rimlig grad av säkerhet säkerställer att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm.

Ovan mål återfinns i kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollplaner och betecknas som målkategorier. Nedan redogör vi för deras kontrollmoment sorterat i dessa målkategorier.

3.2.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens internkontrollplan för 2020 antogs den 25 februari 2020 av kommunstyrelsens arbetsutskott. Nedan följer kommunstyrelsens kontrollmoment under respektive målkategori. Kontrollmomentens riskbedömning anges inom parentes.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

- Avtalstrohet genomgång av kommunövergripande avtal. För internkontroll 2020 är förslaget att följa upp avtalstrohet kring inköp av blommor och kontorsmaterial (hög)

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten

- Kvalitetssäkra uttaget av arvoden för förtroendevalda (måttlig)
- Uttag av föräldraledighet, säkerställa att rätt ledighetsform registreras vilket har påverkan på pensionen (måttlig)

Efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer mm

- Implementering av nytt samverkansavtal för Eslövs kommun i syfte att främja arbetsmiljöarbetet. Målet med avtalet är att åstadkomma en verksamhetsnära samverkan som ger medarbetare och lokala parter delaktighet och inflytande och därmed förutsättningar att åstadkomma en väl fungerande verksamhet och en god arbetsmiljö (måttlig)
- En kvalitetsgranskning/översyn av LAS- processen i samband med övergång till digitalt system (måttlig)

I internkontrollplanen kan vi utläsa vilken enhet eller avdelning som ansvarar för att genomföra kontrollen samt när kontrollen ska vara klar. Det framgår inte i vilken omfattning kontrollerna ska genomföras, vilket tillämpningsanvisningen anger ska framgå. Kommunstyrelsen får en uppföljning/återrapportering av kontrollerna efter årets slut. Enligt de intervjuade planeras kontrollmomenten att följas upp i slutet av 2020 samt början av 2021. De framhåller dock att arbetat med kontrollerna sker under året, men analys och redovisning inte görs förrän senare. Inom ramen för granskningen har vi efterfrågat all dokumentation som har upprättats i samband med genomförda kontroller. För kommunstyrelsens del av vi tagit del av

internkontrollplanen och i planen finns det en kolumn för kommenterar som används under arbetets gång. Exempel på kommentarerna är vad de bör tänka på när kontroller genomförs, resultatet när de har undersökt möjligheterna i ett visst system, arbetets framdrift i ett annat system eller uppdatering kring ett kontrollmoment.

Av intervjuerna framkom att resultatet av genomförda kontroller inte dokumenteras på ett förutbestämt sätt utan dokumentation upprättas i samband med att uppföljning och återrapportering till kommunstyrelsen sker.

Uppföljning och återrapportering av genomförda kontroller sker en gång per år till kommunstyrelsens arbetsutskott och lämnas därefter som information till kommunstyrelsen. Redovisning av internkontrollplan 2019 godkändes den 25 februari 2020 av kommunstyrelsens arbetsutskott. Därefter lämnades uppföljningen som information till kommunstyrelsen. En av kontrollerna som avsåg 2019 års internkontrollplan gällande avtalstrohet återrapporterades till kommunstyrelsen i juni 2020, vilket enligt uppgift beror på att mätningen kan genomföras först efter bokslutet. Uppföljningen ska enligt kommunens riktlinjer för inköp och upphandling ske årligen till kommunstyrelsen. Varken kommunstyrelsens arbetsutskott eller kommunstyrelsen har vid tid för granskningen tagit del av en uppföljning av intern kontroll 2020.

Barn- och familjenämnden

Barn- och familjenämndens internkontrollplan för 2020 antogs 11 december 2019 och planen omfattar tre kontrollmoment. En riskanalys har gjorts på kontrollmomenten. I riskanalysen har en riskbeskrivning gjorts för respektive kontrollmoment, samt en bedömning av konsekvens och sannolikheten att fel inträffar. Nedan återges kontrollmomenten under respektive målkategorier. Kontrollmomentens riskbedömning anges inom parentes.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

- Efterlevnad av närvarotrappan och skolplikt (hög)

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten

- Ekonomisk uppföljning av enheterna på förskolan och grundskolan (hög)

Efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer mm

- Besökssäkerhet i förskola och grundskola (hög)

I internkontrollplanen kan vi utläsa vem som är ansvarig och när nämnden ska ta del av genomförd kontroll. Det framgår inte i vilken omfattning kontrollerna ska genomföras, vilket tillämpningsanvisningen anger ska framgå. Däremot kan vi genom rapporteringen förstå att respektive kontrollmoment genomförs och rapporteras vid ett tillfälle[4]. Nämnden har i stort sett erhållit den rapportering som är fastställd i internkontrollplanen. Återrapportering av kontrollen ”Besökssäkerhet i förskola och grundskola” sköts upp då nämnden avvaktade revisionen uppföljande granskning på området. Vid rapporteringen av besökssäkerheten fattar nämnden beslut om åtgärder i enlighet med revisionens förslag samt att en uppföljning ska genomföras och redovisas till nämnden i november 2021. De andra två kontrollerna resulterar inte i en avvikelserapportering till nämnden utan beskriver nuläget inom de olika områdena. I det ena fallet (närvarotrappan) tillstyrker nämnden förvaltningens pågående insatser och i det andra fallet (ekonomisk uppföljning) beslutar nämnden att godkänna uppföljningen.

[4] Den ekonomiska uppföljningen sker vid fler tillfällen genom ordinarie uppföljningstillfällen men inom ramen för internkontrollarbetet sker det vid ett tillfälle.

Redovisning av internkontrollplanen 2019 godkändes av nämnden den 19 februari 2020. I protokollet då nämnden behandlade uppföljningen kan vi läsa att nämnden vid tre tillfällen har bordlagt internkontrollärende till nästföljande månad. Det framgår inte varför nämnden har bordlagt ärendet tidigare. Vad gäller uppföljning av 2020 års internkontrollplan har nämnden i stort sett erhållit rapporteringen i enlighet med planen. Nämnden har vid tid för granskningen inte tagit del av en sammanställning av intern kontroll 2020.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens internkontrollplan för 2020 antogs 12 december 2019 och planen omfattar fyra kontrollmoment. En riskanalys har gjorts på kontrollmomenten. I riskanalysen har en riskbeskrivning gjorts för respektive kontrollmoment, samt en bedömning av konsekvens och sannolikheten att fel inträffar.

Nedan återges kontrollmomenten under respektive målkategori. Kontrollmomentens riskbedömning anges inom parentes.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Dimensionering och nyttjande av kommunens gymnasieskola (hög)

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Uppföljning av statsbidrag inom kommunens vuxenutbildning (hög)
- Granskning av kvalitet hos enskilda utförare inom vuxenutbildningen (hög)

Efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer mm
- Uppföljning av det kommunala aktivitetsanasvaret, KAA (måttlig) [5].

I internkontrollplanen kan vi utläsa vem som är ansvarig och när nämnden ska ta del av genomförd kontroll. Det framgår inte i vilken omfattning kontrollerna ska genomföras, vilket ska enligt tillämpningsanvisningen framgå. Genom att stämma av kontrollplanen med rapporteringen till nämnden kan vi förstå att respektive kontrollmoment genomförs och rapporteras vid ett tillfälle. Nämnden har erhållit den rapportering som är fastställd i internkontrollplanen. Kontrollerna resulterar inte i en avvikelserapportering till nämnden utan beskriver nuläget inom de olika områdena. Nämnden beslutar för varje rapportering att de har tagit del av uppföljningen och/eller att den läggs till handlingarna. Nämnden fattar inga beslut om åtgärder med anledning av rapporteringarna.

Redovisning av internkontrollplanen 2019 godkändes av nämnden den 17 februari 2020. I protokollet när det behandlades av nämnden kan vi läsa att nämnden vid sju tillfällen under 2019 har flyttat redovisning av intern kontroll till kommande nämndsammanträde på grund av statistikuppgifter som inte har varit klara. Vad gäller uppföljning av 2020 års internkontrollplan har nämnden erhållit den rapportering som nämnden har fastställt i planen. Nämnden har vid tid för granskningen inte tagit del av en sammanställning av samtliga kontrollmoment som ingår i intern kontroll 2020.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan för 2020 antogs 11 december 2019 och planen omfattar sex kontrollmoment. En riskanalys har gjorts på kontrollmomenten. I riskanalysen har

[5] Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

en riskbeskrivning gjorts för respektive kontrollmoment, samt en bedömning av konsekvens och sannolikheten att fel inträffar.

Nedan återges kontrollmomenten under respektive målkategori. Kontrollmomentens riskbedömning anges inom parentes.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Föreningsbidrag, årlig kontroll (måttlig)
- Kompetensförsörjning (hög)

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Rutiner i samband med inköp, årlig kontroll (hög)
- Personalkostnader (hög)

Efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer mm
- Dokumenthanteringsplan (måttlig)
- Direktupphandling (hög)

Av internkontrollplanen framgår vilken funktion som är ansvarig för uppföljning för respektive kontroll samt när kontrollerna ska vara klara. Omfattning och när återrapportering ska ske till nämnden framgår inte av planen. Däremot har arbetstiden som kontrollerna tar i anspråk bedömts och dokumenterats i internkontrollplanen. Det framgår dock inte i uppföljningen om kontrollerna tog den tiden som hade bedömts. Vad gäller dokumentation av genomförda kontroller har vi tagit del av dokument som redogör för utfallet av fem av de sex kontroller. Av dokumentationen framgår inte i samtliga fall vilken funktion som har utfört kontrollen eller när kontrollerna är genomförda. Kontrollen avseende dokumenthantering genomfördes inte under året, mer information kommer nedan.

Redovisning av granskning av internkontrollplanen 2019 godkändes den 11 december 2019, vid samma möte antogs även planen för 2020. Redovisning av granskning av internkontrollplanen 2020 godkändes den 14 november 2020. Nämnden tar inte del av andra uppföljningar under året, utan godkänner uppföljningen av årets internkontrollplan och antar nästa års internkontrollplan vid samma sammanträde.

Vid uppföljningen av internkontrollplanen tar nämnden del av en redovisning som beskriver utfallet av kontroller och hur de har gjorts. I de fall avvikelser har upptäckts anges att åtgärder har vidtagits. Ett exempel på detta är kontrollen rutiner i samband med inköp. Resultat visade på avvikelser och då har åtgärden att vidtala och informera berörd person om gällande regler och rutiner vidtagits. En av kontrollerna (dokumenthanteringsplan) har skjutits upp med anledning av att ett system ska införas och en av kontrollerna (kompetensförsörjning) kan inte säkerställas fullt ut utan ses som ett utvecklingsområde.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens internkontrollplan för 2020 antogs 12 februari 2020 och planen omfattar 17 kontrollmoment. I kontrollplanen finns ingen riskbedömning av nämndens valda kontrollmoment. Nedan återges kontrollmomenten under respektive målkategori.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Genomsnittlig handläggningstid avseende Förhandsbesked och BAB
- Kart- och bygglovsavdelningen ska regelbundet följa upp och utvärdera tillsynsarbetet
- Utökad avtalsuppföljning, leverantörskontroll och avtalsutvärdering

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten

- Granska antal överklagade upphandlingar, utfall i rätten, lärdomar och förändringar
- Uppföljning av planerade upphandlingar
- Granska att Riktlinjer för resor och möten följs
- Uppföljning av belysning
- Fördjupad kontroll av fakturor och fakturarutiner
- Andel upphandlingar där förvaltningen ställt miljökrav. Enligt nämndens mål ska det vara minst 80%

Efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer mm

- Granskning av bostadsanpassning
- Återkoppling till medborgare
- Uppföljning av politiska beslut
- Registrering av handling ska ske samma dag handlingen kommer in
- Utökad information till alla anställda vad gäller mutor, jäv och riktlinjer
- Framtagande av kompetensutvecklingsplan för MoS
- Översyn av lönekriterier (MoS)
- Granskning av ärenden där handläggningstiden avseende anmälan-, lov- och förhandsbesked överskridit lagstadgad tid och därmed inneburit intäktsbortfall

Av internkontrollplanen framgår vilken funktion som ansvarar för kontrollen. Omfattning och återrapportering framgår inte i planen. Av intervjun framkom dock att återrapportering till nämnden sker två gånger per år, en gång i samband med delåret och en gång efter årets slut. För vissa av kontrollerna anges att uppföljning bör/ska ske vartannat eller vart tredje år men samtliga ingår i 2020 års internkontrollplan.

Det finns ingen dokumentation av genomförda kontroller som redogör för resultatet av specifika kontroller. Den dokumentation som finns är uppföljningen som lämnades till nämnden. I det dokumentet finns internkontrollplanen med en extra kolumn som heter Avstämning SEP 2020. För flertalet kontroller anges huruvida kontrollen är genomförd/pågående och i sådana fall dess resultat, eller när den ska genomföras. För en del av de övriga kontrollerna finns kommentaren ”Uppföljning enbart årligen” men det saknas en förklarande text vad som avses.

Redovisning av granskning av internkontrollplan 2019 godkändes den 12 februari 2020. Arbetet kring intern kontroll ska enligt uppgift följas upp genom en delavstämning och en slutlig rapport för året till nämnden. Delavstämningen till nämnden för 2020 blev försenad men är genomförd. Enligt uppgift ska nämnden ta del av delavstämningen vid delåret men detta försenades och den hanterades vid nämndens sammanträde i november 2020. Vissa kontroller har enligt protokollet inte kunnat genomföras digitalt (på grund av pandemin) och därmed saknas resultat för dessa.

Servicenämnden

Servicenämndens internkontrollplan för 2020 antogs 12 februari 2020 och planen omfattar nio kontrollmoment. En riskanalys har gjorts på kontrollmomenten. I riskanalysen har en riskbeskrivning och riskbedömning gjorts för respektive kontrollmoment.

Till skillnad från övriga nämnder har servicenämnden inte sorterat sina kontrollmoment under målkategorierna. Istället anges i internkontrollplanen att kontrollmomenten ska tillsammans säkerställa att de tre målen uppnås: Nedan återges kontrollmomenten. Deras respektive riskbedömning anges inom parentes.

- Säkerställa att organisationsschema för verksamheterna är upprättade (svag)
- Daglig postöppning och diarieföring (måttlig)
- Arkivering enligt dokumenthanteringsplan (måttlig)
- Genomgång av fakturahantering, attesteringsregler, beställningsregler och rutiner för ekonomisk uppföljning (allvarlig)
- Säkerställa kompetensförsörjning utifrån Eslövs kommuns rekryteringshandbok m.fl. (allvarlig)
- Säkerställa att systematiskt arbetsmiljöarbete genomförs genom APT, samverkan, skyddsronder, medarbetarenkät, riskbedömning med handlingsplan (allvarlig)
- Risk- och sårbarhetsanalys med handlingsplan för IT-miljön/drift (allvarlig)
- Rutiner för hantering av handkassor (allvarlig)
- Rutiner för skalskydd, kameraövervakning (allvarlig)

Av internkontrollplanen framgår vilken funktion som är ansvarig för uppföljning, när och hur ofta kontroller ska genomföras samt när rapportering till nämnden ska ske. Samtliga kontroller ska genomföras vid två tillfällen (april och september) och de ska rapporteras till nämnden vid två tillfällen (maj och oktober). För att dokumentera genomförda kontroller har en kontrollrapport upprättats. Mallen är ny för 2020. I mallen ska det fyllas i när kontrollen är genomförd och vad kontrollen avser, vidare kryssas det i om resultatet visar att processen etc. fungerar som tänkt eller inte. Det ska även av kontrallrapporten framgå om åtgärder kommer att vidtas eller föreslås.

Redovisning av granskning av internkontrollplan 2019 godkändes den 11 december 2019. Kontrollerna för 2020 är genomförda och återrapporterade enligt plan. I de fall kontrollerna visar på avvikelser anges förslag på åtgärder. Nämnden tar del av samtliga kontrollrapporter vid återrapporteringen. Nämnden tar även del av en översiktlig sammanställning av kontrollerna samt bedömning för kontrollerna genomförda i april och i september. Nämnden har vid tid för granskningen inte tagit del av en sammanställning av samtliga kontrollmoment som ingår i intern kontroll 2020.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan för 2020 antogs 22 januari 2020 och planen omfattar tre kontrollmoment. En riskbedömning har gjorts på kontrollmomenten som ingår i kontrollplanen. Nedan återges kontrollmomenten under respektive målkategori. Kontrollmomentens riskbedömning anges inom parentes.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

- Kontroll av efterföljsamhet gentemot budget utifrån åtgärdsrutin (måttlig - hög)

Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten

- Kontroll att regelbunden budgetuppföljning genomförs och håller en tillräckligt god kvalitet för att ge en rättvisande bild av resultat och underlag till prognos (måttlig - hög)

Efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer mm

- Kontroll av hantering privata medel (måttlig)

Av intervjun framkom att kontrollmomenten har en övergripande karaktär och att det är något som ska ses över inför 2021. I riskanalysen inför 2021 finns det såväl övergripande risker som verksamhetsspecifika risker beskrivna. I riskanalysen inför 2021 som vi har tagit del av är riskerna inte riskbedömda. Däremot är riskerna bedömda i internkontrollplanen som gäller för 2021.

I internkontrollplanen kan vi utläsa vilken funktion som är ansvarig för uppföljning för respektive kontroll samt när kontrollerna ska vara klara. Samtliga kontroller ska vara klara i december. Kontrollernas omfattning och när uppföljning/återrapportering ska ske till nämnden framgår inte av planen. Av intervjun framkom att kontrollerna inte dokumenteras på något specifikt sätt under året. Istället sammanställs allt inför återrapporteringen till nämnden.

Redovisning av granskning av intern kontrollplan 2019 har upprättats den 30 december 2019 och är godkänd av nämnden 22 januari 2020. Nämnden tog del av uppföljningen för 2020 vid sammanträdet den 20 januari 2021. Av uppföljningen av intern kontroll 2020 kan vi utläsa att kontrollen avseende hantering av privata medel inte har genomförts på grund av pandemin. Kontroller av följsamhet gentemot budget har genomförts men i kommentaren anges det att det har varit svårt med anledning av pandemin, politiska beslut och eftersläpning i ersättningar från Socialstyrelsen. I uppföljningen finns dock inget resultat av kontrollerna utan det anges enbart som en kommentar att de har genomförts. För den tredje kontrollen som också avser kontroll av budget anges att ekonomienheten erbjuder upp till nio budgetuppföljningar per år och per enhetschef. Det finns inget resultat för dessa kontroller heller, däremot framgår av kommenteraren att nämnden tar del av ekonomiska månadsrapporter samt att budgetuppföljningarna ligger till grund för nämndens ekonomiska prognoser under året.

Nämnden tar inte del av någon uppföljning av internkontrollarbetet under året utan får en återrapportering per år. Däremot uppges att nämnden under året tar del av resultatet av genomförda egenkontroller i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter. De tar även del av patientsäkerhetsberättelsen och kvalitetsberättelsen som beskriver arbetet och resultatet av föregående års arbete.

Överförmyndarnämnden

Vid mötet den 12 februari 2020 fastställdes internkontrollplanen för 2020. Planen innehåller enbart kontrollmoment inom målområdet efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer:

- Nya ställföreträdare ska kontrolleras i polisens belastningsregister och i kronofogdens register, i kommunens sociala register samt genom personliga intervjuer och referenstagning. Årets uppföljning koncentreras i huvudsak på kontrollerna vid socialtjänsten.
- Uppföljning av att ny djupgranskningsrutin fungerar och följs.
- Uppföljning av att ny granskningsprocess fungerar och följs.
- Kontroll av att arvodesbeslut motiveras i enlighet med föreskrifterna i förvaltningslagen (2017:900) 32§.

Det finns ingen riskbedömning av kontrollmomenten. Beträffande kontrollen av nya ställföreträdare har förvaltningen och socialtjänsten, vid tiden för redovisningen, tagit fram en rutin för hur kontrollen ska ske. Därför kvarstår denna punkt i plan för intern kontroll 2020. Därtill konstateras att de nya rutinerna för handläggning av förmynderskapsärenden som togs fram 2018 nu är inarbetade och följs. Rutiner för bevakning och genomgång av tillfälliga godmanskap är framtagna och följs i det dagliga arbetet.

Vad gäller dokumentation av genomförda kontroller finns enbart den rapportering som lämnas till nämnden vid uppföljningen.

Redovisning av granskning av internkontrollplan 2019 godkändes den 12 februari 2020. Vad gäller 2020 års intern kontroll har nämnden tagit del av två uppföljningar, i maj och i november.

I uppföljningen från maj månad kan vi läsa att för båda granskningsprocesserna är granskningsprotokoll framtagna samt att dessa används i det dagliga arbetet med granskningar. Det framgår inte om och i sådana fall hur kontroller har gjorts inom kontrollområdena. Vidare anges att i mallen för arvodesbeslut har verksamheten lagt in ett stycke med motivering enligt förvaltningslagen, vilket ska göra att motiveringen aldrig kan missas. Vad gäller kontroller av nya ställföreträdare är uppföljningen till nämnden att de väntar på svar från vård- och omsorgsnämnden. Uppföljningen i november avser enbart kontrollen av nya ställföreträdare. Då informeras nämnden och att det finns en överenskommelse med vård- och omsorgsnämnden som ska bistå överförmyndarnämnden med dessa kontroller.

3.2.2. Bedömning

Vi har tidigare bedömt att kommunstyrelsens och nämndernas arbete med riskanalyser kan förbättras samt att de förtroendevalda bör involveras i arbetet. Kontrollmomenten i en internkontrollplan blir aldrig bättre än den risk- och väsentlighetsanalys som lägger grunden. I det här avseende kan samtliga instansers arbete förbättras genom att identifiera risker som kommunstyrelsen och nämnderna behöver följa upp löpande under året för att minimera riskerna i verksamheten. Kontrollmomenten bör inte vara av sådan karaktär att det är nyckeltal som återrapporteras, nämndmål eller ekonomisk uppföljning som följs upp vid andra tillfällen eller kontroller som snarare är uppdrag. Exempelvis är att ta fram rutiner/riktlinjer, organisationsskisser eller avtal inte ett kontrollmoment. Kontrollmomenten ska istället testa befintliga rutiner eller processer för att säkerställa att de följs eller om de behöver utvecklas.

Det är en brist att varken nämndernas eller kommunstyrelsens planer följer tillämpningsanvisningarna. Flera av de rubriker eller den information som enligt anvisningarna ska finnas med i internkontrollplanerna saknas. Vidare anser vi att kommunstyrelsen och nämnderna behöver upprätta dokumentation av genomförda kontroller. I denna aspekt bedömer vi att servicenämnden har gjort en betydande förbättring i sitt internkontrollarbete genom upprättandet av kontrollrapporter som lämnas till nämnden i samband med uppföljningarna. Dessa redogör på ett tydligt sätt vem som har genomfört kontrollen, när den är genomförd, resultatet av kontrollen och om en åtgärd behöver vidtas.

Det är inte tillräckligt att kommunstyrelsen och flera av nämnderna enbart tar del av en sammanställning eller uppföljning av genomförda kontroller en gång per år, även om det är i enlighet med vad som beslutats i internkontrollplanen. Om internkontrollen ska kunna fungera som ett verktyg för nämnderna behöver återrapportering ske oftare än så. Tillämpningsanvisningarna fastställer att nämnden löpande ska informeras om arbetet med den interna kontrollen, och det kan inte anses uppnås genom den återrapportering de får, med undantag för servicenämnden. Även gällande uppföljningen anser vi det vara en brist att kommunstyrelsen enbart tar del av den som en information och faktiskt inte behandlar ärendet själva.

Intern kontroll är kommunstyrelsens och nämndernas verktyg för att löpande under året tillse och följa upp att riskerna i verksamheten hanteras och/eller minimeras och ska inte reduceras till en information som nämnden ska ta del av när året har gått. En kvalitativt genomförd intern kontroll som samspelar med övriga styr- och uppföljningssystem i verksamheten bidrar till en ökad kvalité, säkrare verksamhet och tydligare styrning. Det är därför av vikt att de är involverade i planeringen och är välinformerade under året.

3.3. Kommunstyrelsens vägledning och uppsikt

3.3.1. Iakttagelser

Som tidigare nämnt har kommunstyrelsen tidigare år fastställt kontrollmoment som samtliga nämnder ska följa upp under ett givet år men att detta inte har varit aktuellt under 2020. Utöver detta sker inte samordning eller vägledning från kommunstyrelsen till nämnderna vad gäller intern kontroll. I kommunens olika nätverk diskuteras inte heller internkontroll som en del i kunskapsutbytet. Av intervjuerna framkom att det är få av medarbetarna som arbetar med intern kontroll som känner till tillämpningsanvisningarna. Av de som känner till dem är det flera som uttrycker att det finns behov av att aktualisering och förtydligande.

Vid intervjuerna inom ramen för grundläggande granskning under hösten 2020 uppgav flera nämndpresidier att det vore önskvärt med mer stöd och vägledning från kommunstyrelsen. Vid såväl intervjuerna under den grundläggande granskningen som inom ramen för denna granskning har det framgått att nämnderna beslutar om att skicka sina internkontrollplaner och i vissa fall även uppföljningarna till kommunstyrelsen men att de inte får någon återkoppling. Enligt uppgift lämnas inte nämndernas internkontrollplaner och uppföljning till kommunstyrelsen. Istället tar kommunstyrelsen del av en sammanfattande text om nämndernas internkontrollarbete i årsredovisningen.

3.3.2. Bedömning

Kommunstyrelsen säkerställer inte att det finns tydlig vägledning för nämnderna i deras arbete med intern kontroll. I detta avseende uppnår inte kommunstyrelsen sitt ansvar i enlighet med reglementet för intern kontroll. Kommunstyrelsen ansvarar för att det finns en intern kontrollorganisation inom kommunen och att organisationen utvecklas efter kommunens kontrollbehov. Även om tillämpningsanvisningarna hade kunnat ha utgjort en viss vägledning för nämnderna i deras arbete har det tydligt framgått att de inte är kända i verksamheterna. Det finns även ett behov av att utföra en översyn och revidering av anvisningarna då de inte ger nämnderna en tillräcklig vägledning vad gäller genomförandet av risk- och väsentlighetsanalyserna. Ett likartat arbetssätt i kommunen för att identifiera, värdera/bedöma och dokumentera risker kan bidra till att det är de mest väsentliga riskerna som ingår i nämndernas internkontrollplaner.

Reglementet fastställer att nämnden senast i samband med årsanalysen ska rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen, vilket sker i årsredovisningen. Nämnden fullföljer därmed sitt åtagande. Däremot är den uppföljningen inte tillräcklig för att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt. Uppföljningen kan inte heller bedömas vara tillräcklig för kommunstyrelsen ska kunna utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och ta initiativ till eventuella förbättringar.

4. Sammanfattande bedömning

Kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollarbete är inte tillräckligt. De följer inte antagna tillämpningsanvisningar och de genomför inte ändamålsenliga risk- och väsentlighetsanslyser. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver förändra sitt arbetssätt från grunden. Detta kan de göra genom att ta fram heltäckande risk- och väsentlighetanalyser som därefter utgör basen för de kontroller som ska genomföras. Kommunstyrelsen borde i enlighet med sitt ansvar ta sig an uppgiften att ta fram anvisningar för hur den kommunala organisationen ska arbeta med sina riskanalyser samt mallar för att dokumentera genomförda kontroller. Servicenämnden sticker ut i detta avseende då de har utvecklat kontrollrapporter som bidrar till en tydlig uppföljning och spårbarhet av genomförda kontroller.

En genomarbetad intern kontroll är ett av verktygen för att bedriva en bra styrning och uppföljning. Den kan bidra till en effektiv och säker verksamhet och god ekonomisk hushållning och på så sätt stärka förtroendet för nämnderna. Det är av vikt att de kontrollmoment som ingår i internkontrollplanen är kontroller efter identifierade risker, och inte uppföljningar av nyckeltal för nämndens verksamhet eller uppdrag som nämnden vill ge förvaltningen att genomföra. Internkontrollplanen är inte en ”att-göra-lista” som ska påminna nämnden eller förvaltningen om uppgifter.

Uppföljningen och återrapporteringen till kommunstyrelsen och nämnderna kan inte bedömas vara tillräcklig. Servicenämnden utmärker sig genom att ta del av genomförda kontroller två gånger per år innan sammanställningen lämnas efter årets slut. Även om kommunstyrelsen och nämnderna i stort sett tar del av den uppföljning som är beslutad om i internkontrollplanen kan det inte anses att de följer intentionen som är fastställd i reglementet. Enligt reglementet har varje nämnd skyldighet att löpande följa upp samt styra det interna kontrollsystemet inom sitt verksamhetsområde och i detta avseende brister det för samtliga nämnder och kommunstyrelsen. Det är vår bedömning att den information gällande genomförande och resultat av kontroller som kommer nämnderna tillhanda inte är tillräcklig för att nämnden ska kunna ta sitt ansvar för den interna kontrollen. Här har nämnderna ett ansvar att vara aktiva och säkerställa att information och underlag är tillräckliga.

Kommunstyrelsens uppsikt behöver förbättras. Kommunstyrelsens arbetssätt säkerställer inte att de har en tillräcklig styrning av och insyn i sin egen interna kontroll ännu mindre uppsikt över nämndernas interna kontroll.

Revisionsfrågor	Svar
Finns en tydlig ansvarsfördelning avseende arbetet med intern kontroll?	Delvis, nämnderna fattar beslut om sina internkontrollplaner men kommunstyrelsen gör det inte utan tar enbart del av planen som en information. I genomförandet är det tydligt vilken funktion som ansvarar för kontrollerna då det framgår av internkontrollplanen. Däremot går det inte att följa upp vem det är som genomför kontrollerna förutom hos servicenämnden genom deras kontrollrapporter.
Genomför kommunstyrelsen och nämnderna årligen en riskanalys kopplade till intern kontroll?	Delvis, nämnderna och kommunstyrelsen genomför riskanalyser i samband med upprättandet av internkontrollplanen. Riskanalyserna täcker i liten grad nämndernas och kommunstyrelsens verksamhet.

Sker det en ändamålsenlig uppföljning och återrapportering av den interna kontrollen?	Delvis, uppföljning och återrapportering sker till nämnderna och kommunstyrelsen i stort enligt deras planer. Däremot anser vi att det finns brister i planeringen av kontrollerna då flera av nämnderna enbart väljer att följa upp internkontrollplanen efter årets slut eller vid enskilda tillfällen under året. Detta arbetssätt minskar nämndernas möjlighet att följa upp riskerna i verksamheten löpande under året för att vidta åtgärder vid behov.
Säkerställer kommunstyrelsen att det finns tydlig vägledning för nämnderna i deras arbete med intern kontroll?	Nej. Det finns tillämpningsanvisningar men dessa är inte kända i organisationen. Det finns ingen samordning mellan kommunstyrelsen och nämnderna för att utveckla och säkerställa kvalitén i internkontrollen.
Genomför kommunstyrelsen sin uppsiktplikt vad gäller nämndernas internkontrollarbete?	Nej, kommunstyrelsen tar i liten utsträckning del av information om nämndernas internkontrollarbete.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- tillse att det genomförs en heltäckande risk- och väsentlighetsanalys,
- stärka sin bevakning av internkontrollarbetet under året så att kontroller sker kontinuerligt och att återrapportering av genomförda kontroller sker, samt
- aktivt delta i risk- och väsentlighetsbedömningen.

Vidare rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- fastställa sin internkontrollplan,
- godkänna sin uppföljning av internkontrollen,
- genomföra en översyn av reglementet för intern kontroll,
- genomföra en översyn av tillämpningsanvisningarna,
- upprätta riktlinjer för riskbedömning, dokumentation av genomförda kontrollmoment och säkerställa att dessa efterlevs, samt
- utöka sin uppsikt avseende nämndernas interna kontroll.

Eslöv den 8 februari 2021

Negin Nazari
EY

David Maxe

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- Eva Hallberg, kommundirektör
- Emmy Bruhn, upphandlare kommunledningskontoret
- Kerstin Melén Gyllensten, förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen
- Helena Tauson, förvaltningsekonom barn- och utbildningsförvaltningen
- Lars Månsson, förvaltningsekonom kultur- och fritidsförvaltningen
- Emil Ahlqvist, administrativ samordnare kultur- och fritidsförvaltningen
- Dave Borg, förvaltningschef miljö- och samhällsbyggnad
- Maria Boberg, verksamhetsutvecklare vård- och omsorgsförvaltningen
- Kenneth Backström, förvaltningsekonom serviceförvaltningen
- Sara Andersson, avdelningschef serviceförvaltningen

Dokument:

- Reglemente för intern kontroll
- Tillämpningsanvisningar
- Kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollplaner 2019 samt 2020
- Kommunstyrelsens och nämndernas protokoll vid antagande och uppföljning av IK
- Dokumentation kring genomförda kontroller

Bilaga 2: COSO[6]-modellen

COSO-modellen är den internationellt mest vedertagna metoden för att utveckla den interna styrningen och kontrollen. Enligt COSO är intern kontroll definierat som en process, utförd av en organisations styrelse, ledning och annan personal, utformad för att ge rimlig försäkran om att målen uppfylls inom följande kategorier:

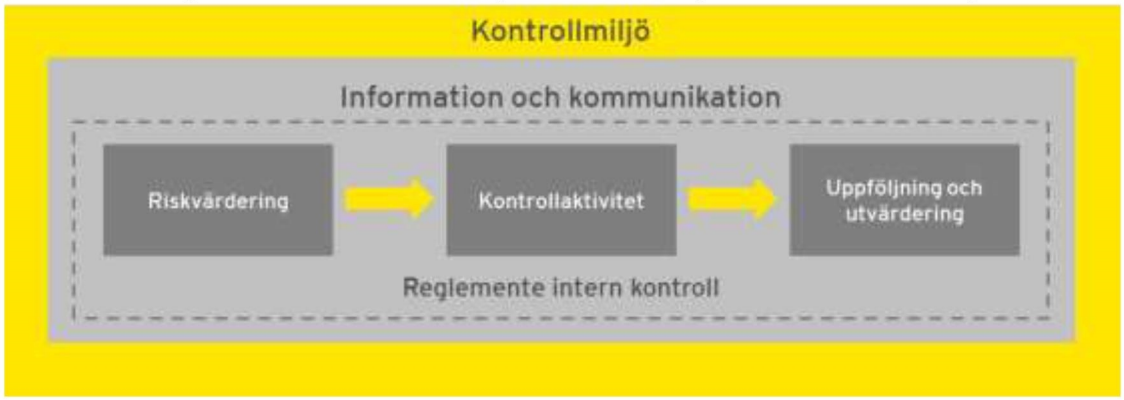
- effektivitet och produktivitet i verksamheten
- tillförlitlig finansiell rapportering
- efterlevnad av tillämpliga lagar och regler

För att förbättra den interna styrningen och kontrollen har fem centrala komponenter identifierats. För dessa redogörs kortfattat nedan. Hur dessa komponenter förhåller sig till varandra och hur vad som regleras i internkontrollreglementet framgår av figuren.

Kontrollmiljön
Kontrollmiljön anger tonen i en organisation och påverkar kontrollmedvetenheten hos dess medarbetare. Det är grunden för alla andra komponenter inom intern kontroll och erbjuder ordning och struktur. Faktorer som innefattas av kontrollmiljön är integritet, etiska värden, kompetensen hos medarbetarna i organisationen, ledningens filosofi och ledarstil, det sätt på vilket ledningen fördelar ansvar och befogenheter och organiserar och utvecklar dess

[6] The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

medarbetare samt den uppmärksamhet och vägledning som ledningen ger. Verksamhetens målformulering är en del av kontrollmiljön och har betydelse för identifieringen av risker.

Riskvärdering
Varje organisation möter många olika risker av externt och internt ursprung som måste värderas. En förutsättning för riskvärderingen är att etablerade mål finns knutna till olika nivåer som är internt konsistenta. Riskvärderingen är identifieringen och analysen av relevanta risker för att uppnå målen och utgör basen för att bestämma hur riskerna ska hanteras. Eftersom ekonomiska, branschmässiga, regleringsspecifika och verksamhetsmässiga villkor kommer att förändras, behövs mekanismer för att identifiera och hantera de särskilda risker som är förknippade med förändringar. Riskvärderingen bör alltid dokumenteras i syfte att förtydliga systematiken i internkontrollarbetet.

Kontrollaktiviteter
Kontrollaktiviteter är de riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att ledningens direktiv genomförs. De bidrar till att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att hantera risker för att organisationens mål inte uppnås. Kontrollaktiviteter äger rum inom hela organisationen, på alla nivåer och i alla funktioner. De innefattar en rad aktiviteter av olika slag såsom godkännanden, attester, verifikationer, avstämningar, genomgångar av verksamhetens resultat, säkrandet av tillgångarna, samt åtskillnad av tjänsteroller och uppgifter.

Information och kommunikation
Relevant information måste identifieras, fångas, och förmedlas i en sådan form och inom en sådan tidsram att de anställda kan utföra sina uppgifter. Informationssystem genererar rapporter som innehåller verksamhetsmässig och finansiell information och uppgifter om regelefterlevnaden som gör det möjligt att driva och styra verksamheten.

Uppföljning och utvärdering
Interna styr- och kontrollsystem behöver övervakas, följas upp och utvärderas – en process som bestämmer kvaliteten på systemets resultat över tiden. Det åstadkoms genom löpande övervakningsåtgärder och uppföljningar, separata utvärderingar eller en kombination av dessa. Löpande övervakningsåtgärder och uppföljningar äger rum under verksamhetens gång.

Det finns synergieffekter och kopplingar mellan de nämnda komponenterna, som formar ett sammanhållet system som reagerar dynamiskt på ändrade förutsättningar. Det interna styr- och kontrollsystemet är sammanhållet med organisationens verksamhet och finns till av grundläggande verksamhetsmässiga skäl. Intern styrning och kontroll blir effektivast om kontrollerna är inbyggda i organisationens infrastruktur och ingår som en väsentlig del av organisationen.

Begäran om ytterligare utökning av stöd till föreningar med anledning av covid-19

13

KS.2020.0362

Ko
ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0362

2021-03-01
Tomas Nilsson
+4641362012
Tomas.Nilsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Begäran om ytterligare utökning av stöd till föreningar med anledning av covid-19

Ärendebeskrivning
Den ihållande pandemin fortsätter att tära på föreningarnas ekonomi och med regerings kraftiga begränsningar gör att det är mycket svårt eller omöjligt att få intäkter från kioskverksamhet, evenemang/slutspel, sponsorer osv.
Många föreningar har dessutom ökade utgifter för att anpassa verksamheten till rådande restriktioner. De fasta kostnaderna, som till exempel lokalkostnader, finns kvar. För att ge föreningarna bättre förutsättningar att klara sig genom krisen, behövs ytterligare ekonomiskt stöd om 1 mnkr för månaderna januari-mars 2021. Stödet kan sökas av föreningar för all form av inkomstbortfall eller kostnadsökning som kan bevisas ha orsakats av Coronakrisen. Dock innebär stödet inte möjlighet till full kompensation för föreningarna, utan ska ses som ett bidrag.

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå Kommunfullmäktige att bevilja kultur- och fritidsnämnden extra medel om 1 mnkr i stöd till föreningar i Eslövs kommun under perioden januari-mars 2021, för Coronarelaterade inkomstbortfall och kostnadsökningar.

Beslutsunderlag
Kultur- och fritidsnämndens beslut 2021-02-17 § 21

Beredning
Kommunstyrelsen har extra medel för oförutsedda händelser för 2021 med 4 mnkr. I dagsläget är det oklart vilka merkostnader som uppstår i kommunens verksamhet under året som kan relateras till den pågående pandemin liksom om det kommer att finnas möjlighet till statsbidrag.

Kommunen beviljade för perioden sept-dec förra året via fullmäktige kultur- och fritidsnämnden 0,5 mnkr för motsvarande bidrag till lokala föreningar.

Kommunledningskontoret föreslår samma nivå på det extra bidraget till de lokala föreningarna för det första kvartalet 2021 som för perioden sept-dec 2020 d v s 0,5 mnkr. Kommunstyrelsen har möjlighet att bevilja medel inom sina disponibla medel.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beviljar kultur- och fritidsnämnden medel med 0,5 mnkr för extra stöd till lokala föreningar under det första kvartalet 2021.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsnämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Tomas Nilsson
Ekonomichef

§ 21 **KOF.2021.0010**

Kompensationsstöd för föreningar 2021

Ärendebeskrivning

Den ihållande pandemin fortsätter att tära på föreningarnas ekonomi och med regerings kraftiga begränsningar gör att det är mycket svårt eller omöjligt att få intäkter från kioskverksamhet, evenemang/slutspel, sponsorer osv.
Många föreningar har dessutom ökade utgifter för att anpassa verksamheten till rådande restriktioner. De fasta kostnaderna, som till exempel lokalkostnader, finns kvar. För att ge föreningarna bättre förutsättningar att klara sig genom krisen, behövs ytterligare ekonomiskt stöd om 1 mnkr för månaderna januari-mars 2021. Stödet kan sökas av föreningar för all form av inkomstbortfall eller kostnadsökning som kan bevisas ha orsakats av Coronakrisen. Dock innebär stödet inte möjlighet till full kompensation för föreningarna, utan ska ses som ett bidrag.

Beslutsunderlag

- Kompensationsstöd för föreningar 2021
- Kommunfullmäktiges beslut § 79, 2020 Stöd till föreningar med anledning av covid-19 (coronavirus) under år 2020 från kultur- och fritidsnämnden
- Kommunfullmäktiges beslut § 55, 2020 Undantag på grund av Coronapandemin från tillämpning av Taxor vid uthyrning av idrottsanläggningar och samlingslokaler i Eslövs kommun för lokala föreningar under
- Barnchecklista

Beredning

Kommunfullmäktige har under 2020 beviljat kultur- och fritidsnämnden 1 035 000 kronor i extra medel till stöd för föreningars taxor och hyror, samt minskade inkomster och ökade kostnader relaterat till covid-19. Även Riksidrottsförbundet har betalat ut ett kompensationsstöd till vissa föreningar i Eslöv, och kommer även att göra det 2021. Med tanke på pandemins långvarighet ser vi dock ett behov av fortsatt stöd under första kvartalet av 2021.

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå Kommunfullmäktige att bevilja kultur- och fritidsnämnden extra medel om 1 mnkr i stöd till föreningar i Eslövs kommun under perioden januari-mars 2021, för Coronarelaterade inkomstbortfall och kostnadsökningar.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsnämnden

Remittering av Evenemangsstrategi för Eslövs kommun

14

KS.2020.0221

ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0221

2021-03-303
Cecilia Wennersten
+4641362429
Cecilia.Wennersten@eslov.se

Kommunstyrelsen

2021-03-28 Tjänsteskrivelse Evenemangsstrategi_ås

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen beslutade i slutet av april 2020 (KS.2020.0221, paragraf 64) att ge kommunledningskontorets (KLK) i uppdrag att utarbeta ett förslag till en kommun-övergripande evenemangsstrategi.

Beslutsunderlag

Evenemangsstrategi remissversion mars 2021

Beredning
Kommunstyrelsen beslutade i slutet av april 2020 att ge kommunledningskontoret i uppdrag utarbeta ett förslag till en kommunövergripande evenemangsstrategi.

Evenemangsstrategin anger den långsiktiga strategiska inriktningen för arbetet med externa evenemang. Utifrån strategin ska en handlingsplan tas fram som gäller för en begränsad tid med konkreta insatser.

Syftet med evenemangsstrategin är en viljeinriktning och ett ställningstagande om att Eslövs kommun vill växla upp verksamheten kring evenemang och strategin beskriver hur hela kommunen ska arbeta strategiskt, hållbart och långsiktigt för att utveckla, stimulera, värva och lotsa externa evenemang på regional/nationell/internationell nivå.

Beslut om vilka evenemang som Eslöv kommun ska arbeta och med sker i anslutning till varje enskild förfrågan, genom nedan urvalskriterier. Evenemangen ska:

- Bygga stolthet och stärka kommunens långsiktiga varumärke.
- Bidra till positiva turistekonomiska effekter.
- Vara socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara.
- Skapa nya upplevelser för både medborgare och besökare.
- Skapa bred samverkan med olika aktörer.

Arbetet med framtagandet av strategin har letts av en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Kommunledningskontoret och Kultur- och fritid. Processen har involverat flera förvaltningar, fristående aktörer inom evenemangssektorn samt samarbetspartners utanför vår kommun. Istället för planerade fysiska dialoger och workshops har samtliga möten genomförts i digital form.

Förslaget till evenemangsstrategi skickas på remiss till berörda nämnder med sista svarsdatum 15 juni 2021. Ett nytt förslag läggs därefter fram till kommunstyrelsen för godkännande.

Förslag till beslut

- Att godkänna att förslag till evenemangsstrategi för Eslövs kommun skickas ut på remiss till berörda nämnder:
    - Kultur- och fritidsnämnden
    - Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
    - Servicenämnden
    - Vård- och omsorgsnämnden
- Att remissvar ska vara inkomna till kommunledningskontoret senast 15 juni 2021

Beslutet skickas till

- Kommunledningskontoret

Eva Hallberg
Kommundirektör

Åsa Simonsson
Avdelningschef

ESLÖVS KOMMUN

EVENEMANGSSTRATEGI

Remissversion
Kommunledningskontoret

Mars 2021

Evenemangsstrategi är framtaget av tillväxtavdelningen under 2020.
Remiss under våren 2021.
Projektledare: Cecilia Wennersten, näringslivsstrateg
Projektägare: Åsa Simonsson, tillväxtchef

INNEHÅLL

Inledning 4
Om evenemangsstrategin

Kriterier för evenemang

Hur strategin tagits fram

Vision och mål 6

Vision

Mål

Delmål

Strategier för fortsatt arbete 7

Handlingsplan

Bilaga 1

Urvalsverktyg och definitioner 8

Bilaga 2 10

Dialogmöten

INLEDNING

Eslövs kommun har en unik kombination av närhet till både stora städer och en levande landsbygd. Här finns goda kommunikationer, en tydlig stadskärna samt pittoreska byar med gott om natur för rekreation och friluftsliv.

Idag genomförs många lokala evenemang som bidrar till att Eslöv har en stark position som idrotts- och kulturkommun. I kommunen finns cirka 200 föreningar och när det gäller sport kan staden stoltsera med lag som spelar på allsvensk nivå.

Kulturutbudet i Eslöv är stort och livligt. Här spelas teater och revy, här arrangeras dansuppvisningar, konserter och mycket mer.

Eslöv vill mer!

Evenemangsutbudet är stort och varierat redan idag. Å andra sidan finns det potential för mer. Skåne som eventdestination växer och förfrågningar om större evenemang ökar i hela regionen. Många arrangörer vittnar om tillväxt.

I Eslövs kommun finns en levande evenemangskultur och dessutom en stor vilja att växa. Ett antal större evenemang (såväl nationella som internationella) har de senaste åren förlagts till Eslöv. Såväl VM i Tambourelli som Swedish Dog Show (som lockade 3 000 besökare till Eslövs flygfält) är evenemang som gett stort genomslag i media.

Evenemangsstrategin syftar till att bygga vidare på den erfarenhet av evenemang som kommunen har. Det finns potential för att attrahera och verka för att genomföra både regionala, nationella och internationella evenemang i Eslöv.

Om evenemangsstrategin

Evenemangsstrategin anger den långsiktiga strategiska inriktningen för arbetet med externa evenemang. Evenemangsstrategin skall bidra till att skapa förutsättningar för upplevelser för både besökare och medborgare. Därigenom stärks kommunens attraktionskraft samtidigt som den bidrar till en ökad turistekonomi.

Strategin ska ses som ett stöd för prioritering av evenemang. Urvalsverktyget "Evenemangspyramiden" (bilaga 1) ska utgöra grunden för urval och fokus för nya evenemang ska ligga på nivå 2, nivå 3 och nivå 4 dvs på regional/nationell/internationell nivå.

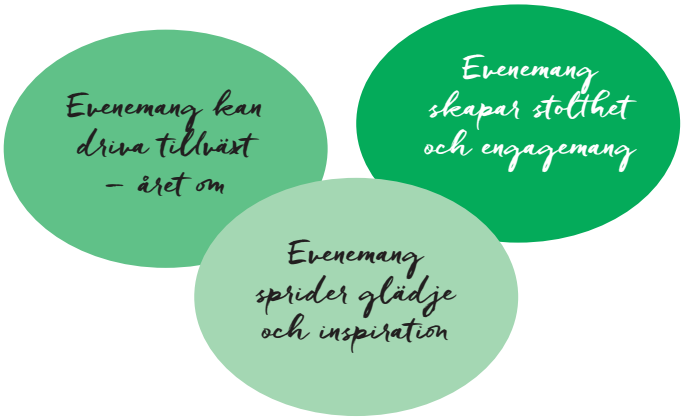
Det ska vara enkelt att verka för fler evenemang i kommunen. Hela arbetsprocessen i att utveckla, stimulera, värva och lotsa evenemang ska var enkel och tydlig – oavsett om man arbetar inom kommunen eller är extern eventarrangör.

Kriterier för evenemang

Nedanstående kriterier ska beaktas och uppfyllas för att ett arbete med att utveckla, stimulera, värva eller lotsa ett evenemang ska kunna inledas.

Evenemanget ska:

- Bygga stolthet och stärka kommunens långsiktiga varumärke.
- Bidra till positiva turistekonomiska effekter.
- Vara socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara.
- Skapa nya upplevelser för både medborgare och besökare.
- Skapa bred samverkan med olika aktörer.

Hur strategin har tagits fram

Strategin är framtagen genom en bred samverkansprocess med kommunens ideella och privata aktörer och representanter för kommunens samtliga förvaltningar.

I framtagandet av strategin har önskemål och utvecklingsmöjligheter från det lokala föreningslivet och näringslivet samt olika ideella, privata och regionala evenemangsaktörer beaktats.

Vidare har kommunens olika evenemangsplatser och eventaktörer kartlagts och analyserats.

Kommunens olika styrdokument har beaktas och evenemangsstrategin har utvecklats parallellt med framtagandet av ett näringslivsprogram. Strategin är ett levande dokument som ska ha möjlighet att revideras och uppdateras vid behov.

Strategin har i huvudsak tagits fram inom den egna organisationen av en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Kommunledningskontoret tillsammans med Kultur- och fritid. Event in Skåne har löpande bistått med råd i arbetet.

VISION OCH MÅL

"Skånes bästa kommun att bo och verka i"

ESLÖVS KOMMUNS VISION

Eslövs kommuns övergripande vision ska styra evenemangsarbetet. Upplevelser för både medborgaren och besökaren är en viktig beståndsdel för att nå visionen.

ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR EVENEMANGSSTRATEGIARBETET

Målet med evenemangsstrategin är att den ska utveckla kommunens styrkor och stärka kommunens position som evenemangsplats i samarbete med kultur, föreningsliv, näringsliv och regionala, nationella samt internationella eventaktörer.

DELMÅL

Evenemangsstrategin ska bygga ökad stolthet och stärka Eslövs långsiktiga varumärket:

- Strategin ska stärka Eslövs platsvarumärke – hur Eslöv uppfattas och upplevs.
- Genom att öka kännedomen om Eslöv som destinations- och evenemangsplats bidrar vi till Eslövs tillväxt, vilket på sikt innebär en ökad turistekonomisk omsättning.

Evenemangsstrategin ska utveckla och aktivt värva evenemang.

- Eslövs kommun vill medverka till att värva minst ett regionalt/nationellt/internationellt evenemang per år.
- Genomföra nätverksträffar med olika evenemangsaktörer och eventskapare för en bred samverkan.

Eslövs kommun ska bidra till en hållbar långsiktig utveckling.

- Evenemang som arrangeras i kommunen ska aktivt arbeta med och synliggöra olika dimensioner av hållbarhet; miljömässig, social och ekonomisk.

Eslövs kommun ska vara en professionell och tillgänglig samarbetspartner för evenemangsarrangörer.

- Upparbeta "en väg in" struktur som ska vara en portal vid evenemangsförfrågningar.
- En intern evenemangsgrupp skapas genom samarbete mellan olika förvaltningar inom kommunen, för att lotsa och stötta aktörer som vill arrangera evenemang i kommunen.

STRATEGIER FÖR FORTSATT ARBETE

FÖRSLAG PÅ FORTSATT ARBETE

Utveckla

- Utveckla befintliga evenemang som vill växla upp för att nå besökare regionalt/nationellt/internationellt. Lokala arrangörer behöver ha möjlighet att nätverka och utveckla samarbeten.

Stimulera

- Stimulera befintliga evenemang så att dessa kan växla upp och ge mervärde.
- Kringarrangemang som stimulerar näringslivet.
- Skapa bred samverkan med olika aktörer.

Värva

- Värva nya och större nationella/regionala/internationella evenemang. Att värva större profilbärande evenemang kräver tydligt avsatta ekonomiska och personella resurser.
- Arbeta nära med olika regionala/nationella aktörer t.ex. Event in Skåne för att locka hit evenemang som stärker vår profil.
- Fånga in evenemang som synliggör och stärker kommunens kvaliteter och styrkor.

Lotsa

- Upparbeta "en väg in" struktur.
- Skapa en evenemangsgrupp med olika kompetenser från berörda förvaltningar och med samordningsansvar från kommunledningskontoret.
- Förslag på kompetenser som behövs i en kommungripande grupp: Samordningsansvar, kommunikation/marknadsföring, kultur- och fritid, näringsliv- och tillståndskompetens.

HANDLINGSPLAN

- Evenemangsstrategin anger den långsiktiga strategiska riktningen för arbete. Utifrån denna strategi ska en handlingsplan tas fram under våren 2021 och gälla till år 2024. Handlingsplanen ska vara konkret och innehålla beskrivningar av de insatser som behövs göras för att uppnå evenemangsstrategins mål.
- Handlingsplanen ska innehålla: *Vad ska göras? Vem ansvarar för genomförande? När det ska det genomföras (tidplan)? Uppföljning och revidering?*

BILAGA 1
URVALSVERKTYG

Strategin ska ses som ett stöd för prioritering av evenemang. Evenemangspyramiden nedan utgör grunden för ett första urval. Därefter ska kriterierna för evenemang (se under "Inledning" sid 5) beaktas och uppfyllas.

Evenemangsstrategins fokus för nya evenemang ska ligga på nivå 2, nivå 3 och nivå 4.

Strategin avser de evenemang som i första hand är på regional/nationell/internationell nivå och som kompletterar de evenemang som den idéburna sektorn och Kultur- och fritid genomför framgångsrikt.

EVENEMANGSPYRAMIDEN

Evenemangspyramiden (Shank 1999) används som ett urvalsverktyg för att dela in evenemang efter geografiskt intresse och spridning. Evenemangspyramiden är ett sätt att identifiera och kategorisera kommunens olika typer av evenemang. Ingen nivå ska ses som viktigare än någon annan. Modellen är ett sätt beskriva evenemangens olika förutsättningar, vilka aktörer som arbetar med vad och vilka insatser som behövs.

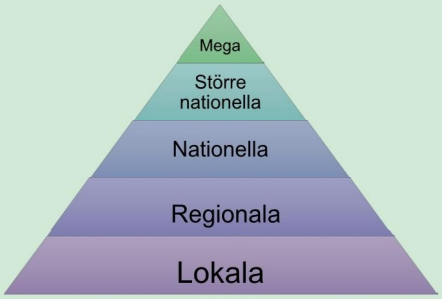

Illustration av Evenemangspyramiden (Shank 1999).

Nivå 1 – Mega

I toppen återfinns de allra största internationella idrottsevenemangen. Dessa evenemang är viktiga för att visa upp hela landets och regionens unika möjligheter.

Nivå 2 – Större nationella och internationella

På denna nivå återfinns större evenemang som arrangeras av professionella organisationer med lång erfarenhet, t.ex. EM och VM samt stora kulturevenemang.

Dessa evenemang kräver ett aktivt värvningsarbete och samarbete med olika regionala aktörer som t.ex. Event in Skåne och nationella aktörer t.ex. olika idrottsförbund.

Större nationella och internationella evenemang är av stor vikt såväl turistekonomiskt som ur platsmarknadssynpunkt för Eslövs kommun, men också för hela regionen.

Nivå 3 – Nationella

På denna nivå finns landskamper, svenska mästerskapstävlingar (SM) och stora kulturarrangemang. Mästerskap är i regel engångshändelser med högt mervärde och positiv påverkan på platsvarumärke. Dessa evenemang kräver ofta ett aktivt värvningsarbete och samarbete med olika aktörer som till exempel Event in Skåne.

Nivå 4 – Regionala och större lokala

Här finns många större kultur- och idrottsevenemang liksom lokala festivaler och viktiga näringslivsevenemang men också hemmamatcher i de högre divisionerna. Arrangemangen kräver samverkan och där kommunen ofta är en av dessa.

Nivå 5 – Lokala

Det här är basen i Eslövs evenemangsutbud. Här finns alla de evenemang som arrangeras av det lokala idrotts- och kulturlivet. Det kan vara konserter, barnevenemang, hemmamatcher i lägre divisioner, teaterföreställningar, författarbesök, lokala marknader, musikkvällar med mera. Sammantaget har evenemangen stor betydelse för trivseln och pulsen i kommunen.

DEFINITIONER

Evenemang: Ett evenemang lockar till sig publik/deltagare och syftar till att skapa upplevelser. Är avgränsad i tid. Ger positiva effekter på besöksnäringen och stärker platsvarumärket.

Platsvarumärke: Alla platser har ett varumärke om man med begreppet ”varumärke” menar att det är något som skapas i kontakt med omvärlden. Egentligen handlar det om allas attityder, känslor och uppfattning om en viss plats.

Turistekonomiskt effekt: Mäter effekten av turisters konsumtion i samband med evenemang när tillresta besökare spenderar på till exempel logi, mat, shopping, nöjen etcetera och som tillfaller platsen i form av intäkter och sysselsättning.

BILAGA 2
DIALOGMÖTEN

GENOMFÖRDA DIGITALA WORKSHOP OCH INTERVJUER UNDER VINTERN 2020

Under vintern har följande workshop och intervjuer hållits med:

- Uppstartsmöte med Event in Skåne (oktober 2020).
- Workshop med föreningar. Arrangerades av Kultur- och fritidsförvaltningen (21 oktober 2020).
- Digitala djupintervjuer med olika eventaktörer/företag, besöksnäringsföretag (november-december 2020 och januari 2021).
- Intern workshop med arbetsgruppengrupp med tjänstepersoner från Kommunledningskontoret och Kultur- och fritid (4 december 2020).
- Fem olika workshops med elever i årskurs åtta Norrevångskolan (14 och 16 december 2020).
- Redovisning evenemangsstrategi och workshop med kommunledningsgruppen (16 december 2020).
- Workshop med näringslivet om näringslivsprogram och evenemangsstrategin (8, 12 och 14 januari 2021).
- Workshop med Visit MittSkåne om evenemangsstrategi (12 januari 2021).
- Dialogmöte med föreningar som utgör referensgrupp till Kultur- och fritid (20 januari 2021).
- Löpande interna dialogmöten med kommunens berörda förvaltningar.

Illustration av Eslövs kommun styrkor som evenemangskommun, vilka har tagits fram under dialogmöten med evenemangsaktörer, föreningar, näringsliv, besöksnäringsaktörer, ungdomar och tjänstemän.

ESLÖVS KOMMUN

Adress: Eslövs kommun, 241 80 Eslöv | Telefon: 0413-620 00
E-post: kommunen@eslov.se | Webb: eslov.se

Yttrande över förslag till lekplatsplan

15

KS.2021.0087

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0087

2021-03-18
Annie Niubó
+4641362036
Annie.Niubo@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till yttrande lekplatsplan

Ärendebeskrivning
Ett förslag till lekplatsplan har under år 2020 tagits fram av tjänstepersoner på Miljö och Samhällsbyggnad, initierat av avdelningen för gata, trafik och park. Bakgrunden till framtagandet motiveras med att det i översiktsplanen ”konstateras att kommunens lekplatser, skolgårdar och parker idag inte tillgodoser barns behov av lek och rörelse” vidare finns önskan om att förbättra kommuninvånarnas uppväxtmiljö. Syftet är att med hjälp av lekplatsplanen, få tillgång till ett bättre budgetplaneringsunderlag för framtida åtgärder på lekplatser placerade på den allmänna platsmarken. För att ta fram förslaget till lekplatsplanen det genomförts dialoger med barn, sammanställts en inventering av befintliga lekplatser samt gjorts en allmän kunskapsinhämtning.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse Yttrande lekplatsplan
Yttrande lekplatsplan
Miljö och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 8, 2021 Remittering av förslag till lekplatsplan
Remissversion Lekplatsplan, Målsättning och
utvecklingsplan för lekplatser på allmän platsmark i Eslövs kommun
Lekplatsplan Bilaga 1 Kartmaterial. Förslag till lekplatsplan
Lekplatsplan Bilaga 2 Samtal med barn och enkät. Förslag till lekplatsplan
Lekplatsplan Bilaga 3 Analys av Eslöv kommuns lekplatser
Slutrapport Jämlika barn leka bäst- temalekplats i Trollsjön

Beredning
Kommunledningskontorets förslag till yttrande baserar sig på synpunkter från flera olika funktioner och finns sammanställt i separat dokument. De som läst igenom förslag till lekplatsplan med bilagor och lämnat synpunkter är mark- och exploateringsingenjörer, planenheten, trygghetssamordnare, lokalstrateg och utvecklingsstrateg social hållbarhet. Beredningen har skett genom e-postkorrespondens, chattar, telefonsamtal och digitala möten mellan handläggare och

ovan nämnda funktioner. Yttrandet konstaterar att beredningen av lekplatsplanen brustit på flera ställen och listar de områden som behöver utvecklas eller justeras. Kostnader och eventuellt ökade kostnader för åtgärder kopplat till upprustning eller omvandling av lekplatser, bör inte redovisas i dokumentet. Om förslag till lekplatsplan antas i sin nuvarande form riskerar den att inte kunna uppnå de högt ställda målen eller att bli föremål för revidering tidigare än planerat.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar yttrandet som sitt och översänder till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Åsa Simonsson
chef, Tillväxtavdelningen

ESLÖVS KOMMUN

2021-03-3018
Annie Niubó
+4641362036
Annie.Niubo@eslov.se

Yttrande lekplatsplan

Ett mer strategiskt och målinriktat arbete med lekplatser är inte bara motiverat utifrån översiktsplanens beskrivning av barns behov av lek och rörelse, utan lyfts också fram i det kommunala handlingsprogrammet. Det konstaterar att välskötta lekplatser kan öka trivseln och förstärka Eslövs kommun som varumärke. Arbetet med att ta fram förslaget till lekplatsplan har involverat barn vilket är positivt och är i linje med det pågående arbetet med barnrätt. Dock saknas en beskrivning av hur Miljö och Samhällsbyggnad ser på barns delaktighet och inflytande över framtida satsningar och förändringar av lekplatser.

Förslag till lekplatsplan hade gynnats av en djupare utgångspunkt i den största lekplatssatsningen Eslöv gjort hittills: temalekplatsen i Trollsjön. I projektet involverades barn utifrån en socioekonomisk analys, funktionsvariation och ålder. Vidare jämställdhetssäkrades dialogen med barnen och år 2015 tilldelades de lokala föreningarna för funktionsrätt Eslövs kommuns byggnadsvårdspris för arbetet. Projektet var möjligt genom externa medel från Boverket och möjligheten till projektmedel för framtida satsningar borde tas upp som en möjlighet i lekplatsplanen.

Dokumentet inleds med en hänvisning till kommunens översiktsplan ”där det konstateras att kommunens lekplatser, skolgårdar och parker idag inte tillgodoser barns behov av lek och rörelse. Hänvisningen kan vara missvisande då det kan tolkas som att fler lekplatser ensamt kan uppfylla barns behov. Översiktsplanen menar att det ”behövs en helhetssyn för hur vi uppmuntrar till rörelse och spontan aktivitet i den fysiska planeringen”. Det handlar således inte om att det finns för lite specifika platser att leka på eller att de är bristfälliga, utan om barns rörelsemönster i stort i den fysiska miljön.

Detta yttrande konstaterar att viktiga delar i lekplatsplanen brister och att dessa brister hade kunnat föregås med en mer inkluderande beredning och

förvaltningsövergripande process. Detta innebär att lekplatsplanen som styrdokument om det fastställs i sin nuvarande form, riskerar att inte kunna nå de högt ställda målen eller kan komma att bli föremål för revidering tidigare än de planerade fem åren.

Ovanstående konstaterande baserar sig vidare på:

- Ett mer genomgående perspektiv för att göra framtida lekplatser mer tillgängliga utifrån funktionsvariationer hade kunnat förebyggas genom att involvera lokala föreningar inom funktionsrätt redan i beredningen. Exempel på sådana föreningar är Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU), För barn unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB) och Synskadades riksförbund.

- I förslag till lekplatsplan tas folkhälsa upp som en aspekt och barns behov av fysisk aktivitet. En god folkhälsa innefattar mer än en befolkning som ägnar sig åt fysisk aktivitet, det handlar mer om att befolkningen ska uppnå en jämlik hälsa. Ur ett lekplatsperspektiv kan det vara nödvändigt med en socioekonomisk analys, likt det som genomfördes inför byggandet av lekplatsen i Trollsjön år 2015. Vilka områden befolkas av invånare med goda möjlighet att transportera sig till aktiviteter utanför närområdet? Vilka områden befolkas av invånare med små ekonomiska möjligheter att ta sig till aktiviteter långt borta och därmed har behov av goda lekmiljöer i närområdet?

- Ett tydliggörande ifall riktvärdet 300 meter avses utifrån gångnätverket eller rak linje. I bilaga 1, s.4 redovisas närhet till lekplatser utifrån båda dessa mått. Om riktvärdet avser specifikt utifrån bostäder kan även detta tydliggöras.

- Ytterligare problematisering av begreppet tillgänglighet bortom den fysiska utformningen av lekplatsen. Tillgänglighet kan även handla om tillgängligheten till platsen från omgivningen, exempelvis om hur platsen ligger i förhållande till gång- och cykelvägar samt terrängförhållanden.

- Det saknas en övergripande diskussion kring förhållningssättet till lekplatser som finns på privat mark och som finns inom skolområden. Dessa lekplatser har boende, medborgare med flera

också tillgång till och de borde ses som ett komplement till de allmänna lekplatserna. Det borde vara rimligt att kunna göra avsteg från målet att lekplatserna på allmän plats ska finnas nära vardagen med ett riktvärde på 300 meter till närmsta lekplats på allmän platsmark. Exempelvis saknar östra delen av Marieholm närhet till lekplats (300 meter), men det kan motiveras med att det finns möjlighet till lek på skolområdena som ligger där, även om det är inom begränsade tider.

- Saknas en tydligare analys och motivering till de nya föreslagna lekplatsernas placering. Exempelvis har den nya lekplatsen Karlso lekplats en vägbarriär söder och väster om placeringen och åt de andra hållen täcker den inte in särskilt mycket av bostadsbebyggelse inom 300 meter.

- Det saknas koppling mellan behov av lekplatser och översiktsplanens utbyggnadsområden. Planenheten skulle gärna se hur behovet av lekplatser kan förändras i takt med att översiktsplanen genomförs, både för Eslöv tätort och för övriga orter med utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Det är relevant utifrån att prioriteringen av nya och befintliga lekplatser har ett så pass långt tidsperspektiv. Framförallt för de nya lekplatserna Berga lekplats och Långåkra lekplats kan kopplingen till de planerade utbyggnadsområdena tydliggöras.

- I bilagan kartmaterial s 4 skulle analysen bli tydligare om ytor för bostadsbebyggelse läggs till. Det går då lättare att se vilken bostadsbebyggelse som saknar lekplats på allmän platsmark inom 300 meter. I samma bilaga på s 6 finns det nya lekplatser som saknar namn, men i prioriteringen av befintliga och nya lekplatser i lekplatsplanen s14-16 har de namngetts. För tydlighetens skull kan dessa även anges i kartan.

- Det finns en otydlighet om vad inslag av lek innebär och vad miljöerna innehåller för att uppfylla det.

- Det finns i dagsläget tre lekplatser som kan beröras/berörs av planenhetens planprojekt.
    - Badhusparken lekplats, Eslöv. Planenheten har ett planuppdrag för Badhusparken. Det är i dagsläget oklart om

och i så fall i vilken utsträckning den befintliga lekplatsen kan påverkas av planuppdraget.
    - Berga lekplats, Eslöv. Den nya lekplatsen berörs av den fördjupade översiktsplanen för Östra Eslöv. I lekplatsplanen skulle det kunna framgå hur genomförandet av lekplatsen förhåller sig till genomförandet av den fördjupade översiktsplanen.
    - Alskogen lekplats, Flyinge. Planenheten har två planuppdrag för bostadsbebyggelse i västra Flyinge, ett väster om Roslövsvägen samt ett väster om Stuterivägen. Planuppdraget väster om Roslövsvägen är så pass omfattande att det bör övervägas om den nya närlekplatsen i Flyinge istället ska ligga på den västra sidan om Roslövsvägen inom detaljplaneområdet. Detta kan med fördel utredas i det kommande detaljplanearbetet i samråd med Miljö- och Samhällsbyggnad.

- Långåkra planeras i exploateringsprojektet som närlekplats. Denna kan dock komma att byggas ut i kommande etapper som områdeslekplats.

- Flera lekplatser i lekplatsplanen ligger inom områden med enskilt huvudmannaskap där kommunen inte är huvudman. I dessa fall behövs en närmare utredning och problematisering för att hitta lösningar, såsom avtal med och riktade bidrag till ansvarig huvudman.

Det saknas också tydligt ställningstagande till samutnyttjande av mark vad gäller till exempel lekplatser i förskole- och skolmiljö. Det finns stora vinster ur flera perspektiv gällande användning av lekplatser belägna på förskole- och skolgårdar (med stöd i Lokalförsörjningsplanen 2021-2025). Planeringsförutsättningen ska vara att så långt det är möjligt samutnyttja mark för flera olika ändamål. Och arbetet måste ske såväl i detaljplanearbetet som i byggprojektprocessen.

Avslutningsvis arbetar kommunledningskontoret just nu med att ta fram ett dokument som beskriver hur styrdokument ska formuleras, såsom handlingsplan, policy, riktlinjer och rutiner. Dokumentet kommer att beslutas av kommunfullmäktige med syfte att politiska beslut ska få större genomslag och att genomförandet ska lättare kunna följas upp. Förslag till lekplatsplan gör anspråk på att vara både strategi, plan och riktlinjer. Detta

medför en risk att de högt ställda målen kan bli svåra att genomföra eller att planen kan komma att revideras tidigare än planerat. Kostnader som ställs upp och eventuellt en ökning av dessa, bör istället hanteras inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

§ 8 **MOS.2020.0661**

Remittering av förslag till lekplatsplan

Ärendebeskrivning

Uppväxtmiljön och möjligheten till lek är en viktig del i barns utveckling och lekplatser är därmed ett samhällsintresse. I översiktsplanen för Eslöv 2035, antagen i kommunfullmäktige 2018 konstateras att kommunens lekplatser, skolgårdar och parker idag inte tillgodoser barns behov av lek och rörelse. Utifrån denna bakgrund samt för att få ett bättre budgetplaneringsunderlag har avdelningen för gata, trafik och park initierat arbetet med att ta fram ett förslag till en lekplatsplan som omfattar åtgärder för lekplatser placerade på den allmänna platsmarken, som en del i arbetet med att förbättra kommuninvånarnas uppväxtmiljö.

Med lekplatsplanen ges en överblick över information relaterat till barn och lekplatser, läget i kommunen idag och hur arbetet med lekplatser ska fortgå i en strategisk riktning. För att inhämta synpunkter på förslaget till lekplatsplan bör den skickas ut på remiss.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Förslag till lekplatsplan
- Remissversion med tillhörande bilagor Lekplatsplan – Målsättning och utvecklingsplan för lekplatser på allmän platsmark i Eslövs kommun
- Bilaga 1, kartmaterial. Förslag till lekplatsplan
- Bilaga 2. Samtal med barn och enkät. Förslag till lekplatsplan
- Bilaga 3. Analys av Eslöv kommuns lekplatser
- Översiktsplan för Eslöv 2035

Beredning

En lekplatsplan är ett verktyg för att kunna arbeta strategiskt och göra grundade prioriteringar i arbetet med de kommunala lekplatserna utifrån vision, mål och utvecklingsplan. Visionen för lekplatserna sammanfattas på följande sätt;
”Eslöv kommuns lekplatser ska aktivera och locka barn i alla åldrar till utevistelse. I alla tätorter ska barnen ha en bra och omhändertagen lekplats nära sig och inslag på lekplatserna ska vara anpassade till personer med olika förmågor. Visionen är att lekplatserna både ska vara platser för lek, avkoppling och möten. I kommunen som helhet ska lekplatserna ha ett varierande innehåll och utformas utifrån medborgardialog och aktuell forskning. Visionen är att arbeta med lekplatserna utifrån ett strategiskt tänk där både barns behov och driftaspekter beaktas.”

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

Närmare en fjärdedel av invånarna i Eslövs kommun är under 18 år och för dessa behövs utemiljöer som ger lekglädje. Lekplatser bör finnas nära barnen i kommunen för att stimulera dem till lek, rörelse och utevistelse i vardagen. Lekplatsplanen ger en överblick över information relaterat till barn och lekplatser, läget i kommunen idag och hur arbetet med lekplatser ska fortgå i en strategisk riktning.

Det finns förnärvarande 33 st kommunala lekplatser av olika kvalité på allmän platsmark. I arbetet med framtagandet av lekplatsplanen har samtliga av kommunens lekplatser besökts och analyserats, hänsyn har tagits till aktuell forskning inom området, samtal med barn har genomförts med platsbesök på fem av kommunens förskolor, en öppen enkät för att inhämta information från allmänheten samt kartanalyser. Planen ger förslag på att de kommunala lekplatserna ska utökas till 39 st och de befintliga lekplatserna ska rustas upp i enlighet med planen. Förhoppningen är att lekplatsplanen långsiktigt ska vägleda i det fortsatta arbetet med lekplatser på avdelningen för gata, trafik och park och kontinuerligt kunna användas som ett underlag till budget.

Arbetet med framtagande av en lekplatsplan för lekplatser på den allmänna platsmarken har pågått under år 2020. Arbetet har genomförts med hjälp av projektanställning, som finansierats genom vakant tjänst. Fortsatt arbete med upprustning av befintliga lekplatser och anläggandet av nya lekplatser kommer att genomföras inom ramarna för investeringsbudgeten.

Innan planen kan antas bör den gå ut på remiss till kommunstyrelsen, kommunens nämnder och funktionshinderrådet. Syftet är att säkerställa att kommunens lekplatser håller en hög standard och kvalitet samt har ett stort lekvärde i framtiden. Förvaltningen önskar synpunkter på förslaget till lekplatsplan för att kunna arbeta in detta i den plan som senare ska antas av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Beslut

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar att skicka ut ”Remissversion med tillhörande bilagor: Lekplatsplan – Målsättning och utvecklingsplan för lekplatser på allmän platsmark i Eslövs kommun” till kommunstyrelsen, kommunens nämnder och funktionshinderrådet för yttrande. Yttrandena ska vara inkomna till förvaltningen senast den 30 april 2021.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Barn- och familjenämnden

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Servicenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden
Funktionshinderrådet

Paragrafen är justerad

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

REMISSVERSION MED
TILLHÖRANDE BILAGOR

Lekplatsplan

Målsättning och utvecklingsplan för lekplatser på allmän platsmark i Eslövs kommun

MILJÖ OCH
SAMHÄLLSBYGGNAD

ESLÖVS
KOMMUN

Producerad av:	Miljö och samhällsbyggnad, Eslöv kommun, 2020
Antagen:	-
Remissinstanser:	Eslöv kommuns nämnder och funktionshinderrådet
Projektansvarig:	Matilda Aspersand, projektledare, Miljö och samhällsbyggnad
	Anna Jerleke, landskapsarkitekt, Miljö och samhällsbyggnad
Referensgrupp:	Christel Wohlin, avdelningschef, Miljö och samhällsbyggnad
	Magnus Hall, enhetschef, Miljö och samhällsbyggnad
	Mattias Andersson, entreprenadledare, Miljö och samhällsbyggnad
	Karin Jonsson, landskapsarkitekt, Miljö och samhällsbyggnad
Medverkande vid framtagande:	Maria Archila Bustos, Gis-ingenjör, Miljö och samhällsbyggnad
	Susanne Hultman, Gis-samordnare, Miljö och samhällsbyggnad
Omslagsbild:	Trollsjön lekplats i Eslöv
Foto:	Eslövs kommun om inget annat anges

Innehållsförteckning

Begreppsförklaring....4
Inledning....5
Vision....5
Planeringsförutsättningar....6
Lagar och föreskrifter....6
Nationellt....6
Kommunalt....6
Lekens värde....6
Mötesplats för alla....7
Folkhälsa....7
Placering....8
Tillgänglighet....9
Drift....9
Delaktighet....9
Framtida lek....10
Kunskapsinsamling....11
Besök på förskolor....11
Promenadintervjuer med femteklassare....11
Enkät....11
Mål för Eslövs kommuns lekplatser....12
Utvecklingsplan....12
Resultat av inventering....12
Kategorisering av lekplatser....13
Närlekplats....13
Områdeslekplats....13
Utflyktslekplats....13
Prioritering av befintliga och nya lekplatser....14
Snarast, görs om mellan 2021-2030....14
Senare, görs om mellan 2031-3040....15
Mindre behov, görs om efter 2040....16
Uppföljning....17
Sammanfattande och avslutande ord....17
Referenser....18

Bilageförteckning

Bilaga 1: Kartmaterial
Bilaga 2: Samtal med barn och enkät
Bilaga 3: Analys av Eslövs kommuns lekplatser

Begreppsförklaring

Följande definieras några av begreppen som används i lekplatsplanen.

Barn – I enlighet med barnkonventionen innebär barn alla upp till 18 år. Barn är olika individer och inte en enhetlig grupp.

Lekplats – En plats med lekutrustning anlagd för barns lek i utemiljön.

Lekmiljö – En miljö där barn leker. Det kan vara lekplatser, park- eller naturområden, skolgårdar, torg eller andra hårdgjorda miljöer.

Lekbar vegetation – Växtlighet som lockar till lek som klätterträd, lekbuskage eller gångar i högt gräs.

Löst material – Lekelement som inte är fasta i miljön och därmed ger möjlighet för barn att skapa. Det kan vara klossar, pinnar, stenar, sand, bär och kottar.

Oprogrammerade ytor och redskap – Ytor och redskap som inte har en förutbestämd användning och därmed ger möjlighet till en mer fantasifull lek. Ett exempel är en stor sten som i leken får vara en båt för att sedan bli en häst och därefter en borg.

Landskapsvärde – Aspekter av landskapet som är avgörande för hur värdefull en lekplats är. Det handlar om rumsligheter, topografi, vegetation, ekosystemtjänster och stimulans av sinnen.

Inledning

Uppväxtmiljön och möjligheten till lek är en viktig del i barns utveckling och lekplatser är därmed ett samhällsintresse. Närmare en fjärdedel av invånarna i Eslövs kommun är under 18 år och för dessa behövs utemiljöer som ger lekglädje. Lekplatser bör finnas nära barnen i kommunen för att stimulera dem till lek, rörelse och utevistelse i vardagen. Idag finns det 33 kommunala lekplatser av olika kvalité, men enligt planen behöver de bli 39 lekplatser av god kvalité. Med lekplatsplanen ges en överblick över information relaterat till barn och lekplatser, läget i kommunen idag och hur arbetet med lekplatser ska fortgå i en strategisk riktning. Förhoppningen är att lekplatsplanen långsiktigt ska vägleda i det fortsatta arbetet med lekplatser på avdelningen för gata, trafik och park och kontinuerligt kunna användas som ett underlag till budget. Planen berör de lekplatser som finns på allmän platsmark och lekplatser på kvartersmark som vid bostadshus och skolgårdar ingår inte. Lekplatsplanen inleds med planeringsförutsättningar om regler, forskning och erfarenheter. Därefter presenteras den kunskapsinsamling som har gjorts med anledning av planens framtagande vilket sedan följs av sex mål för lekplatserna och en utvecklingsplan över befintliga och nya lekplatser. Avslutningsvis dras riktlinjer för hur lekplatsplanen bör följas upp.

Figur 1. Rälsvägen lekplats i Löberöd är en av de kommunala lekplatserna med god kvalité.

Vision

”Eslöv kommuns lekplatser ska aktivera och locka barn i alla åldrar till utevistelse. I alla tätorter ska barnen ha en bra och omhändertagen lekplats nära sig och inslag på lekplatserna ska vara anpassade till personer med olika förmågor. Visionen är att lekplatserna både ska vara platser för lek, avkoppling och möten. I kommunen som helhet ska lekplatserna ha ett varierande innehåll och utformas utifrån medborgardialog och aktuell forskning. Visionen är att arbeta med lekplatserna utifrån ett strategiskt tänk där både barns behov och driftaspekter beaktas.”

Planeringsförutsättningar

I följande del ges en bakgrund till vad som bedöms vara en bra lekplats utifrån den forskning och erfarenhet som finns idag. Rubriker som behandlas är lagar och föreskrifter, lekens värde, mötesplats för alla, folkhälsa, placering, tillgänglighet, drift, delaktighet och framtida lekplatser.

Lagar och föreskrifter

Nationellt

I arbetet med lekplatser är det viktigt att ha med ett perspektiv om jämlikhet och barns rättigheter. Från 2020 finns barnrättslagen som har införlivat barnkonventionen i svensk lag. Flera artiklar i barnkonventionen aktualiseras i arbetet med lekplatser, däribland artikel 31 som berör barns rätt till lek utifrån barnets ålder. Andra artiklar behandlar barns lika värde, att i beslut som rör barnet så ska barnets bästa vara styrande, att staten måste göra sitt yttersta för att uppfylla barns rättigheter, att barn ska få uttrycka sig fritt i frågor som de berörs av och att alla barn har rätt till ett fullvärdigt liv oavsett funktionsnedsättning.

Europeiska standarder SS-EN 1176 och SS-EN 1177, plan- och bygglagen SFS 2010:900 som förtydligas i föreskrifter från Boverket samt produktsäkerhetslagen SFS 2004:451, reglerar sammantaget tillgång på ytor för lek, tillgänglighet och skydd mot olyckor. Det är alltid markägaren som är ansvarig för att plan- och bygglagen efterföljs, vilket innebär att kommunen är ansvarig för säkerheten på lekplatser och utrustning lokaliserade på allmän plats. För att en god säkerhetsstandard ska kunna hållas besiktigas lekplatser årligen. Utöver det görs tillsyn på lekplatserna veckovis.

Kommunalt

I Eslövs kommuns översiktsplan, antagen i kommunfullmäktige 28 maj 2018, framhålls följande som anknyter till barn och lekplatsplanen:

- I utvecklingsstrategin för grönstruktur påvisas vikten av ”tillgång och möjlighet till fri lek, lekplatser, sittplatser, cykel- och gångstråk, spontanidrott, vattenupplevelser, plats för evenemang och vardagspromenader” (ÖP s. 78).
- Det konstateras att idag tillgodoser inte kommunens lekplatser, skolgårdar och parker barns behov av lek och rörelse.
- Särskilt betonas vikten av regelbunden aktivitet för barns hälsa idag och senare i livet. En övergripande strategi berör barns rörelsefrihet, trygghet och tillgänglighet.
- Avståndet 300 meter till grönområden framhålls flera gånger.
- Det poängteras att barn har rätt till inflytande och utveckling.

Lekens värde

Lekplatser är miljöer som ska främja den viktiga leken. Lek handlar om att utforska och vara kreativ utan att det är resultatinriktat. Att leka är roligt och bidrar till sociala färdigheter, bättre självkänsla och självkännedom (Åkerblom et al. 2016). Lek ska vara spontan och ge belöning. För barn finns det mycket kunskap att hämta i leken, det går att lära sig om kroppen, samarbeten och omgivningen. Det finns inte alltid det utrymme som behövs för att få fram barns kreativitet och nyfikenhet, men utomhus är förutsättningarna bättre än inomhus. Lek som sker utomhus är mer öppen och mångsidig, där kan barn mötas trots skillnad i förmåga, ålder och intresse (Mårtensson 2012).

När en lekplats ska planeras är det lekvärdet som bör prioriteras. Lekvärdet är lika viktigt som vuxnas tankar om säkerhet, kontroll och bortstädande av stök. Många av de lekredskap som vi idag hittar på lekplatser har en förhållandevis förutbestämd användning och därmed minskar lekvärdet. Det har framkommit att barn sällan stannar en längre tid vid dessa lekredskap då de känner sig uttråkade och vill föra leken vidare (Ottosson et al. 2019). Med detta i åtanke bör lekplatserna utformas för att stimulera sinnen, skapa möjlighet till olika slags lek och ge utrymme för kreativitet. Sådana lekvärden

kan exempelvis uppnås genom att säkra tillgången till lekbar vegetation och löst material.

Säkerhetstänk på lekplatser ska balanseras mot att ge barn utmaning. Barn ska inte vara överbeskyddade, men verklig fara ska inte heller få finnas. Genom att barn får ta måttliga risker kan de utmanas utan faktisk fara. De yngre barnen utmanas tillräckligt av att balansera i en hinderbana, medan de äldre barnen klättrar högre upp i trädet. Lika viktigt som att barn inte ska komma till skada är det att tänka på att barn får möjlighet till att utforska sina begränsningar och förstå sina förmågor. Ett högt lekvärde uppfylls på en trygg och säker lekplats där barn också kan få utmanas.

Mötesplats för alla

Lekplatser är inte bara platser för barns lek utan också en plats för umgänge där flera generationer kan mötas. För att en lekplats ska bli en väl fungerande mötesplats ska det känns tryggt att vistas där. För att fler ska känna sig välkomna behöver utformningen vara inkluderande med tillgång till vegetation och oprogrammerade ytor och redskap (Jansson & Andersson 2018). Belysning och översikt över lekplatsen bidrar också till inkluderande lekplatser. Samtidigt ska det gå att vara i fred utan att känna sig trängd och därmed behövs olika rumsligheter med smitvägar. Tillgång på sittmöbler och andra inslag som grillar och odlingslådor är också positivt då det lockar till umgänge.

Utformningen av lekplatser bör ta hänsyn till genusaspekter då undersökningar har visat att från åtta års ålder blir lekplatserna till 80 procent pojkarnas (Ottosson et al. 2019). I utformningen är det bra med inslag av vegetation och grönska som är könsneutralt kodat och i sådana miljöer leker flickor och pojkar i olika åldrar med varandra i större utsträckning än på traditionella lekredskap (Boverket 2015). Bollplaner är också ett område som pojkar generellt använder mer än flickor. För att tillgången till yta ska bli mer jämställd bör bollplaner inte ta upp mer plats än andra

Figur 2. Det som vuxna kan uppfatta som en stökig miljö kan för barn vara en stimulerande plats med högt lekvärde. Här är ett exempel från Norr lekplats i Eslöv.

inslag på en lekplats (Jansson & Andersson 2018). Oprogrammerade ytor eller multifunktionella planer är också mer inkluderande. Samtidigt är det inte önskvärt att helt undvika könskodade inslag då det brukar leda till att kvinnliga och andra erfarenheter försvinner och det manliga får vara kvar då det anses neutralt och normativt (Larsson & Jalakas 2008).

Folkhälsa

På lekplatser kan barn få möjlighet att röra sig, vilket verkar stärkande för folkhälsan. Fysisk aktivitet är en friskfaktor för barn och många av barndomens hälsovanor följer oss genom livet. Det finns många positiva hälsoeffekter av att röra sig, några exempel är ökad koncentrationsförmåga, stärkt immunförsvar och bättre nattsömn. Lågt psykiskt välbefinnande och merparten av folksjukdomar kan kopplas till fysisk inaktivitet. I Folkhälsomyndighetens (2018) rapport *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18* går det att läsa att det är en liten andel barn som når Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendation. Den rekommendation som finns från WHO (2010) är att barn mellan 5 och 17 år ska vara måttligt fysiskt aktiva minst 60 minuter dagligen. Folkhälsomyndighetens (2018) rapport bygger på en internationell enkätundersökning som besvarats av barn i åldrarna 11, 13 och 15 år. Högst fysisk aktivitet har killar på 11 år, hos dem är det 23

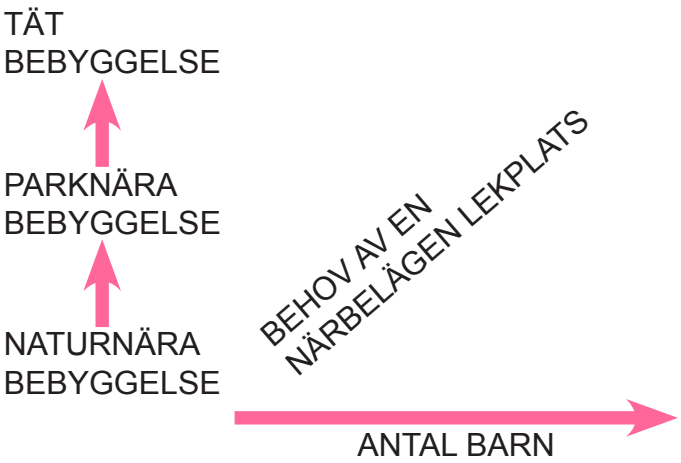
procent som dagligen är fysiskt aktiva under minst en timme. Lägst fysisk aktivitet har tjejer på 15 år där det bara är 9 procent som uppfyller WHOs rekommendation.

Det finns flera principer att utgå från när lekplatser ska planeras för att gynna hälsa och fysisk aktivitet. Exempelvis är det bra om lekplatsen kan locka till rörelse under hela året trots årstidsväxlingar, att det finns kuperad terräng som gör att barn rör sig mer och att det finns en tillräckligt stor yta för att barn ska kunna komma upp i en hög hastighet. En annan designprincip som är viktig för en god hälsa är att lekytor där barn vistas mest bör delvis vara skuggade av grönska för att skydda mot solens ultravioletta strålar. Andra faktor att ha i åtanke är placering, ljudnivåer, luftkvalité och att undvika skadliga kemikalier som barn är extra utsatta för.

Studier som har visat att tiden som ung är den tid då nivåerna av fysisk aktivitet minskar som mest (Van Hecke et al. 2018) bör ses som en anledning till att göra lekmiljöer som också lockar de äldre barnen. Äldre barn uppskattar ofta sådana kvalitéer som också andra grupper vill ha, men för att unga ska känna sig inkluderande kan signalement för att visa att de är välkomna och dialog med dem vara viktiga verktyg (Aspersand 2019). På flera andra platser i Sverige har dialog med unga tjejer lett till inslag av dans och musik i utomhusmiljön. Kopplat till föreningsidrott går det att se att andra grupper som tenderar att röra sig mindre är personer med funktionsnedsättning, barn till ensamstående och flickor med invandrarbakgrund (Regeringen 2017) och även mot dessa bör särskilda insatser riktas.

Placering

Lekplatser bör placeras så att barn kan ta sig dit i vardagen på ett självständigt sätt. Flera faktorer har gjort att barn idag inte är lika fria att röra sig utomhus på egen hand som för några generationer sedan. Sådant som har haft en negativ inverkan på barns rörelsefrihet är en ökad rädsla för att barn ska komma till skada, fullspäckade scheman för både barn och vuxna och ökande trafik i städer som förtätas. För att motverka denna trend som verkar begränsande för barn och gör dem mer stillasittande är det viktigt att lekplatser är strategiskt placerade i den bebyggda miljön. I undersökningar har det framkommit att avståndet till en lekplats är det mest avgörande för vilken lekplats barn och vuxna väljer att gå till och med en bostadsnära placering är det vanligare att barn får möjlighet att aktivt ta sig till lekplatsen (Bodelius & Kylin 2014). I Boverkets (2007) riktlinje för bostadsnära natur framhålls att ett gränsvärde på 300 meters gångavstånd krävs för att platsen ska kunna ge möjlighet till avkoppling och lek i vardagen. Utifrån detta är målbilden att barn i Eslövs kommuns tätorter inte ska behöva gå mer än 300 meter till sin närmsta kommunala lekplats. Avståndet på 300 meter kan överstigas i vissa fall då andra grönområden som kan locka till lek finns i närheten och trafik inte begränsar barns framkomlighet. Detta är i enlighet med vad Bodelius och Kylin (2014) framhåller i *Movium Fakta nr 5,* där de rekommenderar en lokalisering av lekplatser utifrån hur bostadsområdet ser ut när det kommer till hur trafikerat och naturnära området är.

Figur 3. Grafen visar hur behovet av en nära lekplats varierar utifrån antal barn och typ av bebyggelse. Illustration bearbetad efter Bodelius och Kylin (2014).

Figur 4. Vid Trollsjön lekplats finns en stor sandlåda placerad i skugga. Sandbordet gör att fler kan leka här.

Tillgänglighet

Till lekplatser kommer personer med olika förmågor och genom att lekplatserna är tillgängliga kan de användas av fler. I enlighet med Plan- och Bygglagen (SFS 2010:900) ska lekplatser byggas så att de går att använda av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, vilket gäller både barn och vuxna. Det är inte bara barnen som lekplatsen behöver vara tillgänglig för utan också för en medföljande vuxen som vill kunna assistera eller delta i sitt barns lekplatsbesök. Olika individer har olika behov och därmed finns det en mängd val som kan göras för att lekplatser ska bli mer tillgängliga. Det kan vara tydliga rumsligheter, reträttplatser för återhämtning, sandbord, markbeläggning i olika material, logiska gångvägar, jämnt markunderlag, olika slags gungor, tydligt markerad utrustning och inkluderande parkmöbler. Ett gott exempel på en lekplats där flera behov har tagits i beaktande finns i Eslöv vid Trollsjön lekplats, vilket kan inspirera till fler liknande inslag på andra lekplatser.

Drift

Eslövs kommuns lekplatser bör skötas för att skapa attraktiva och användbara miljöer för barn där inte enbart vuxnas syn på vad som är en välskött plats får dominera. Lek ska inte städas bort i onödan, samtidigt som lekplatserna ska vara säkra och tilltalande miljöer. Det är också viktigt att utgå från vad som intresserar barn och att genom skötselinsatser få fram mer utav nyfikenhet, fantasi och utmaning i leken. För att få möjlighet till att skapa egna platser är tillgången på lekbar vegetation och löst material angelägen. Det är även bra att utgå från barns storlek och ögonhöjd. För att kunna göra anpassningar till barnen är det också viktigt att inte lägga resurser på fel saker. Genom att undvika onödiga ytor och göra materialval som kräver mindre skötsel underlättas driften. Val av material är också viktigt för att göra lekplatserna till hållbara miljöer. Med fördel ska material som ingår i ett hållbart kretslopp och inte innehåller gifter användas framför mindre hållbara material.

Delaktighet

Barn är experter på sina miljöer och bör få vara med i en dialog när beslut ska tas i frågor som berör dem. Det är barnets rättighet att bli involverad. Även om vuxna minns sin egen barndom så har mycket förändrats sedan dess och även om vuxna kan sätta sig in i hur barn har det idag är det inte samma sak som att få med sig barnets perspektiv genom en dialog. En medborgardialog kan ske på olika nivåer, från att medborgarna informeras till att de får vara med hela vägen till att fatta beslut. När en mindre förändring på en lekplats ska ske räcker det att informera berörda barn och vuxna. Vid större förändringar är det istället bra om barn får vara med och påverka mer. Det går också att föra en medborgardialog kring förvaltning på lekplatser, även här kan barnen ha kunskaper som vuxna annars missar.

Dialogarbetet är inte lätt alla gånger och det är viktigt att ha en tydlig idé med vad dialogen ska ge för resultat innan den påbörjas. Då en dialog ska föras ska det ske i enlighet med kommunens policy och rutin för medborgardialoger. Att använda sig av likabehandlingsprinciper är viktigt i dialogen med barn – oavsett kön, ålder, bakgrund eller funktionsnedsättning ska möjligheten till att få höras vara lika stor. De förutbestämda ramarna ska vara tydliga från dialogens start, både för de som håller i dialogen och för de medborgare som deltar. För att undvika en önskelista som är svår att förhålla

sig till kan lämpliga frågor att ställa vara sådana som ger svar på vad barnen vill göra, vad de gör och vad de inte kan göra. En annan bra metod i dialog är gåturer där barnen får uttrycka sig, genom diskussion eller lek, kring hur de uppfattar miljön. Efter att en dialog genomförts ska återkoppling göras till de inblandade för att tydliggöra resultatet av den tid och det intresse som deltagarna har bidragit med. Det ska vara klart vilka åsikter som kan användas och vilka som är svåra att realisera, detta för att dialogen ska bli ärlig och tydlig.

Framtida lekplatser

Det är troligt att naturinslag på lekplatser kommer få en ännu viktigare roll än vad de redan har idag. I en naturlik lekmiljö går det att observera och undersöka kretslopp och årstidsväxlingar, vilket kan skapa känslomässiga band som sedan leder till ett miljöengagemang (Boverket 2015). För en hållbar samhällsutveckling behövs också mångfunktionella grönområden i den bebyggda miljön och bland samhällsplanerare är begreppet ekosystemtjänster ett sätt att synliggöra de många funktioner som borde ingå i det som byggs idag. Ekosystemtjänster är sådana tjänster människan får från ekosystemen och vid en lekplats kan de tillhandahållas genom äng, död ved, öppen dagvattenhantering, växter som lockar insekter och fågelholkar. Begreppet lekotop har börjat användas för att beskriva en sådan miljö där höga lekvärden kombineras med natur (Boverket 2019).

En framtida utveckling av lekplatser kan också vara mer integrerad digital teknik med ljus och ljud. Genom att använda det intresse som många barn har för digitala medier i lekplatser kan de ge ännu mer lekglädje. Digifys är ett forskningsprojekt där man testat och undersökt denna möjlighet (Pysander 2018). Projektet har utgått från den forskning som finns kring lekvärde i miljöer med naturinslag och därefter har tillägg gjorts i form av digital teknik som bjuder in och skapar engagemang, ger möjlighet till att påverka innehåll och att få återkoppling i leken. I deras studier har kombinationen av natur och digitalteknik stimulerat barnen till fysisk rörelse, samspel och egna lekar som några exempel.

Figur 5. Det är bra när barn får möjlighet att skapa i lekmiljön. Vid Hemmansvägen lekplats finns en handritad bollplan som får vara kvar tills att regnet suddar ut den.

Kunskapsinsamling

Som en del i att ta fram lekplatsplanen har en kunskapsinsamling gjorts i form av besök på förskolor, promenadintervju med femteklassare och en enkät på kommunens hemsida. I följande avsnitt beskrivs de viktigaste lärdomarna som kunskapsinsamlingen har gett. En mer detaljerad beskrivning finns i bilaga 2.

Besök på förskolor

Sammanlagt har 85 barn på fem förskolor i kommunen deltagit och fått berätta om var och vad de vill leka. De flesta barn var fem år och några var tre och fyra år. Sammanfattande slutsatser är att:

- Den bredd som fanns i barnens teckningar och den spridda röstningen kan ses som ett argument för att lekplatserna bör vara varierade till innehåll och utformning med plats för olika slags lek.
- Lekplatserna bör vara utformade för att ge möjlighet till fantasilekar som inte styrs av föreställande lekutrustning. Alla barnens specifika önskningar går inte att uppfylla, men genom utformning som ger möjlighet till fantasifull lek går det att leka både Star wars och drake.
- Lekplatserna får gärna vara färggranna inspirerade av barnens teckningar.
- Möjlighet till lek med vatten var återkommande och är ett inslag om saknas på de kommunala lekplatserna idag.
- I omröstningen var lekplatsen med mycket utrustning, bygglekplatsen och vattenlekplatsen populärast.
- Omgivande parkmiljö med inslag av träd och andra växter är minst lika viktig som lekutrustning visar observationer från lekplatsbesöket.

Promenadintervjuer med femteklassare

Ett parallellt pågående arbete som undersöker lekmiljöer utifrån barns perspektiv och biologisk mångfald har kunna bidra till kunskapsinsamlingen för lekplatsplanen. Sammanlagt har tio elever i årskurs fem på Stehagskolan deltagit i promenadintervjuerna. Sammanfattande slutsatser är att:

- Den mångfald av platser som barnen visade kan ses som ett argument för att skapa variation bland de kommunala lekplatserna.
- Utformning med inslag av grönska och rumsligheter hade förbättrat möjligheterna till vara i fred och att kunna ägna sig åt konstruktions- och fantasilek.
- Det är viktigt att det finns utrymme för det sociala på lekplatser om också äldre barn ska använda dem.

Enkät

Sammanlagt svarade 459 personer på enkäten och bidrog med ett kunskapsunderlag om hur lekplatserna används idag och vad som anses viktigt. Sammanfattande slutsatser är att:

- Lekplatserna är viktiga för lek i vardagen.
- Det finns ett måttligt behov av nya lekplatser så att fler får en lekplats nära sig.
- Barriärer mellan bostad och lekplats skulle behöva bli färre, åtgärder kan var fler lekplatser och andra trafiklösningar.
- Lekplatserna får generellt ett dåligt betyg och större satsningar efterfrågas.
- Generellt önskas bättre lekutrustning, parkmöbler och skötsel.
- Många konkreta förslag på förbättringar angavs och de kommer tas med tills då lekplatserna i turordning ska göras om.

Mål för Eslöv kommuns lekplatser

För kommunens lekplatser har sex målsättningar tagits fram som bygger på planeringsförutsättningarna och kunskapsinsamlingen. På lång sikt ska alla mål vara uppfyllda på samtliga kommunala lekplatser. Lekplatserna på allmän platsmark ska:

1. vara attraktiva platser för lek, möten och avkoppling
2. finnas nära i vardagen med ett riktvärde på 300 meter till närmsta lekplats
3. främja barns hälsa och utveckling
4. vara tillgängliga
5. ha ett flertal landskapsvärden
6. utformas genom att beakta barns rättigheter

Utvecklingsplan

I följande avsnitt beskrivs det hur upprustningen av kommunens lekplatser bör prioriteras. Först presenteras en helhetsbedömning av inventeringen, därefter förklaras de kategorier som lekplatserna delats in i och sedan listas lekplatserna utifrån prioritering. Slutligen anges det hur planen bör följas upp.

Resultat av inventeringen

Efter att ha gjort en inventering av lekplatserna i kommunen framkommer både delar som är bra och andra delar som är bristfälliga. Positivt är att många av kommunens lekplatser ligger strategiskt placerade i parkmiljöer där det finns lekbar vegetation och möjlighet till rörelse på oprogrammerade ytor. Inventeringen visar att följande punkter kan förbättras:

- Skyltar med information om nummer för felanmälan, nödnummer och adress bör vara tillgänglighetsanpassade både i sin placering och utformning.
- Gummiasfalt och konstgräs används i en liten utsträckning, vilket är bra ur miljöperspektiv, men kan inte motiveras då det sker på bekostnad av tillgängligheten.
- Parkmöblerna behöver ses över då många är eftersatta i underhåll, vilket är något som kan ge ett dåligt intryck av lekplatsen som helhet.
- Tillgång till platser där det går att söka skydd från ett plötsligt regn eller en kylig vind saknas.
- Det finns inget tillfört löst material utöver sand, pinnar och annat material från träd och buskar.
- Lekplatserna är sällan platsbyggda eller byggda i återvunnet material.
- Fler ekosystemtjänster borde tillföras på alla lekplatser som en del i att bygga ett hållbart samhälle.

Figur 6. Badhusparken lekplats ligger strategiskt i en parkmiljö med oprogrammerade ytor och mycket annat som bidrar till en bra lekmiljö.

Kategorisering av lekplatser

I analysen av Eslövs kommuns lekplatser har de utifrån målgrupp, läge och storlek kategoriserats som närlekplats, områdeslekplats och utflyktslekplats. Kategorierna ska vara vägledande i budget för vad en upprustning ska få kosta och hur stor dialog som ska göras. I bilaga 1 går det att se hur lekplatserna kategoriseras idag och hur de bör kategoriseras efter upprustning.

Närlekplats

Närlekplatser ska vara lokaliserade så att de finns nära i vardagen där flera barn bor. En närlekplats karaktäriseras av att upp till tio barn kan vistas samtidigt i miljön utan att onödiga konkurrenssituationer uppkommer. Det är framförallt de närboende barnen upp till 12 år som är målgrupp för miljön. Denna typ av lekplats är den mest förekommande lekpatsen på allmän platsmark i Eslövs kommun. En upprustning av en närlekplats ska motsvara 25 prisbasbelopp. Det kan täcka kostnader för en sandlåda, en gungställning, en klätterställning, någon parkmöbel och växtmaterial.

Områdeslekplats

Storlek på tätorten och antal barn har avgjort om det finns behov av en områdeslekplats. I tätorter med över tusen invånare ska det finnas en områdeslekplats. I Eslöv ska det finnas en områdeslekplats där minst 75 barn upp till 12 år bor inom 300 meters promenad från lekplatsen. På en områdeslekplats är målgruppen barn i alla åldrar och här kan fler än tio barn vistas utan risk för konflikter. För att detta ska vara möjligt behöver miljön erbjuda en variation av aktiviteter och detta uppnås ofta utav att de är lokaliserade i anslutning till andra aktivitetsytor och grönområden. En upprustning av en områdeslekplats ska motsvara 45 prisbasbelopp. Det kan täcka kostander för åtta lekredskap, några parkmöbler och växtmaterial.

Utflyktslekplats

En utflyktslekplats är en lekplats för barn i alla åldrar där fler än tjugo barn kan vistas samtidigt utan risk för konflikter. Lekplatsen ska kunna

Figur 7. Trollsjön lekplats är idag den enda utflyktslekplatsen på allmän platsmark.

fungera som ett återkommande utflyktsmål för barnfamiljer, förskole- och skolgrupper. Det ska vara lätt att ta sig till lekplatsen oavsett hur man färdas. En utflyktslekplats har med fördel ett tydligt tema och information om lekplatsen ska lyftas i kommunens digitala kommunikation. Upprustningen av en utflyktslekplats ska motsvara 105 prisbasbelopp, vilket är i klass med Trollsjön lekplats.

Prioriteringar av befintliga och nya lekplatser

Lekplatserna som ingår i prioriteringen är lokaliserade i kommunens tätorter. Avgränsningen har gjorts utifrån kunskapen om att behovet av lekplatser ökar med antal barn. För tillfället finns det en kommunal lekplats som kan avvecklas medan det behövs byggas sju nya. På sikt går det att minska utbudet av lekutrustning på vissa lekplatser, sådana exempel skulle kunna vara Hällan, Örtofta och Stockamöllan. Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att barnantal kan komma att skifta och att lekplatserna även är mötesplatser för vuxna. Det är också troligt att lekplatserna kan vara en tillgång för andra barn än de som syns i statistiken, exempelvis i närheten av målpunkter som förskola och skola, barnbarn till boende och barn bosatta på flera adresser.

De lekplatser som finns idag har delats in i tre kategorier beroende på hur snart upprustning bör göras. Indelningen utgår från kartunderlag utifrån befolkningstäthet och närhet till lekplatser och grönytor, enkätundersökningen, analys av platsinventering och besiktningsprotokoll. I bilaga 1 finns det kartunderlag som förklarar prioriteringen och i bilaga 2 redovisas resultatet av enkätundersökningen. Analysen av de olika lekplatserna och de 30 frågorna finns i bilaga 3.

Snarast, görs om mellan 2021-2030

Lekplats	**Ort**	**Önskvärd kategorisering (investeringskostnad)** ** förändrad kategori jämfört med idag*
Stadsparken lekplats, 2021	Eslöv	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)
Badhusparken lekplats	Eslöv	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)
Solkullen lekplats, 2024	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Sallerup lekplats (ny), 2025	Eslöv	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)
Långåkra lekplats (ny)	Eslöv	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)
Flyinge lekplats, 2022	Flyinge	Områdeslekplats* (45 prisbasbelopp)
Gårdstånga lekplats	Gårdstånga	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Harlösa Backe lekplats, 2024	Harlösa	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Kungshult lekplats	Kungshult	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Ölycke lekplats	Löberöd	Områdeslekplats* (45 prisbasbelopp)
Sundelius Park lekplats, 2023	Marieholm	Områdeslekplats* (45 prisbasbelopp)
Havregatan lekplats, 2021	Stehag	Närlekplats (25 prisbasbelopp)

Senare, görs om mellan 2031-2040

Lekplats	**Ort**	**Önskvärd kategorisering (investeringskostnad)**
Äselunden lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Norr lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Fridasro lekplats	Eslöv	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)
Öster lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Berga lekplats (ny)	Eslöv	Utflyktslekplats (105 prisbasbelopp)
Karlsro lekplats (ny)	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Alskogen lekplats (ny)	Flyinge	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Harlösa Park lekplats	Harlösa	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Idrottsplatsen lekplats	Löberöd	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Ringparken lekplats	Marieholm	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Puggeängen lekplats	Marieholm	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Värlinge Backe lekplats	Stehag	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Tors lekplats (ny)	Stehag	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)

Mindre behov, görs om efter 2040

Lekplats	**Ort**	**Önskvärd kategorisering (investeringskostnad)**
Trollsjön lekplats	Eslöv	Utflyktslekplats (105 prisbasbelopp)
Hemmansvägen lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Hällan lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Stallhagen lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Hästhoven lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Rönneberga lekplats	Eslöv	Områdeslekplats (45 prisbasbelopp)
Bäckdala lekplats	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Gåsen lekplats (ny)	Eslöv	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Billinge lekplats	Billinge	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Hurva lekplats	Hurva	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Rälsvägen lekplats	Löberöd	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Stockamöllan lekplats	Stockamöllan	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Väggarp lekplats	Väggarp	Närlekplats (25 prisbasbelopp)
Örtofta lekplats	Örtofta	Närlekplats (25 prisbasbelopp)

Uppföljning

Lekplatsplanen bör revideras var femte år. Då bör kartor och information om lekplatserna uppdateras utifrån befolkningsunderlag och de förändringar av lekplatser som har skett. De 30 frågor som har varit till hjälp vid framtagandet av lekplatsplanen ska användas som stöd vid projektering av nya och befintliga lekplatser. En utvärdering ska göras av frågorna vid revidering av planen. Erfarenheter från de dialoger som har förts ska också ingå i kompletteringarna av planen, liksom andra erfarenheter som har tillkommit. Kontinuerligt bör lekplatsplanens innehåll kommuniceras till allmänheten.

Sammanfattande och avslutande ord

I arbetet med lekplatser ska barns bästa beaktas och det värdefulla i leken lyftas. Lekplatser ska vara lätta att ta sig till i vardagen och uppmuntra till olika slags lek, mycket genom att skapa goda landskapsvärden. Satsningar på lekplatser kan vara ett sätt att vända den negativa trenden av att barn är fysiskt inaktiva och att deras rörelsefrihet har minskat. Idag finns det flera bra exempel på lekplatser i Eslövs kommun och nästan alla lekplatser ligger strategiskt placerade i en parkmiljö. Sådant som generellt behöver bli bättre är tillgängligheten och att ta igen eftersatt underhåll av parkmöbler. Vissa lekplatser är i stort behov av större förändringar och på andra håll saknas lekplatser helt, vilket föreslås åtgärdas inom en snar framtid. Genom att arbeta mot de sex mål som framhålls i lekplatsplanen kommer lekplatsstatusen i kommunen att höjas. Efter att ha arbetat strategiskt i enlighet med lekplatsplanen kan Eslövs kommun tillhandahålla en bättre uppväxtmiljö för medborgarna.

Referenser

Aspersand, M. (2019). *Välkomnande stadsrum för unga. En undersökning av ungas preferenser och hur landskapsarkitekter har arbetat vid Lina Sandells park och Tjärna Ängar aktivitetstorg*. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. Landskapsarkitektprogrammet.

Bodelius, S. & Kylin M. (2014). *Movium fakta nr 5. Plats för lek i översiktlig planering*.

Boverket (2007). *Bostadsnära natur. Inspiration & vägledning*. Karlskrona: Boverket.

Boverket (2015). *Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö*. Karlskrona: Boverket.

Boverket (2018). *Regler för lekplatser och lekredskap*. Tillgänglig: https://www.boverket.se/sv/byggande/sakerhet/barnsakerhet-och-personsakerhet/lekplatser-och-lekredskap/ [2020-06-23]

Boverket (2019). Lekotoper – Lekvärde i naturlika gröna leklandskap. https://www.boverket.se/contentassets/2afc1cf8d2414134917073115f8cb1 71/lekotop_hls_pres_191205.pdf [2020–06–23]

Folkhälsomyndigheten (2018). *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18*. Folkhälsomyndigheten. (Grundrapport)

Jansson, M. & Andersson, C. (2018). *Movium fakta nr 3. Lekplatsers kvalitet – verktyg för värdering och utveckling*.

Larsson, A. & Jalakas, A. (2008). *Jämställdhet nästa! Samhällsplanering ur ett genusperspektiv*. 1. Uppl. Stockholm: SNS förlag.

Mårtensson, F. (2012). Hälsofrämjande äventyr med naturen som distraktion. *Socialmedicinsk tidskrift*, nr 3.

Ottosson, D., Jungmark, L., Åkerman, A., Sjögren Duthy, J. & Vieweg, M (2019). *Lek! Design för lek i staden*.

Pysander, E.-L.S. (2018). Digitala och fysiska lekmiljöer utomhus [Video]. https://www.kth.se/aktuellt/kth-samtal/arkiv [2020-10-08]

Regeringens proposition 2017/18:249. *God och jämlik hälsa – en utvecklad hälsopolitik*.

Uppsala kommun (2019). *Riktlinjer för lekmiljöer på allmän plats i Uppsala kommun*.

Van Hecke, L., Ghekiere, A., Veitch, J., Van Dyck, D., Van Cauwenberg, J., Clarys, P. & Deforche, B. (2018). Public open space characteristics influencing adolescents' use and physical activity: A systematic literature review of qualitative and quantitative studies. *Health & Place*, vol. 51, ss. 158–173. doi: 10.1016/j.healthplace.2018.03.008

WHO (2010). *Global recommendations on physical activity for health*. Geneva: World health organization.

Åkerblom, P., Åkerlund, U. & Normann Bjarsell, E. (2016). *Movium fakta nr 1, Bygga stad för barn och unga – vägledning, inspiration och allmänna råd*.

ESLÖVS KOMMUN

2020

MILJÖ OCH
SAMHÄLLSBYGGNAD

Lekplatsplan

Bilaga 1: Kartmaterial

Innehållsförteckning

Inledning.....2

Behov av nya lekplatser utifrån barnens täthet.....3

Närhet till lekplatser.....4

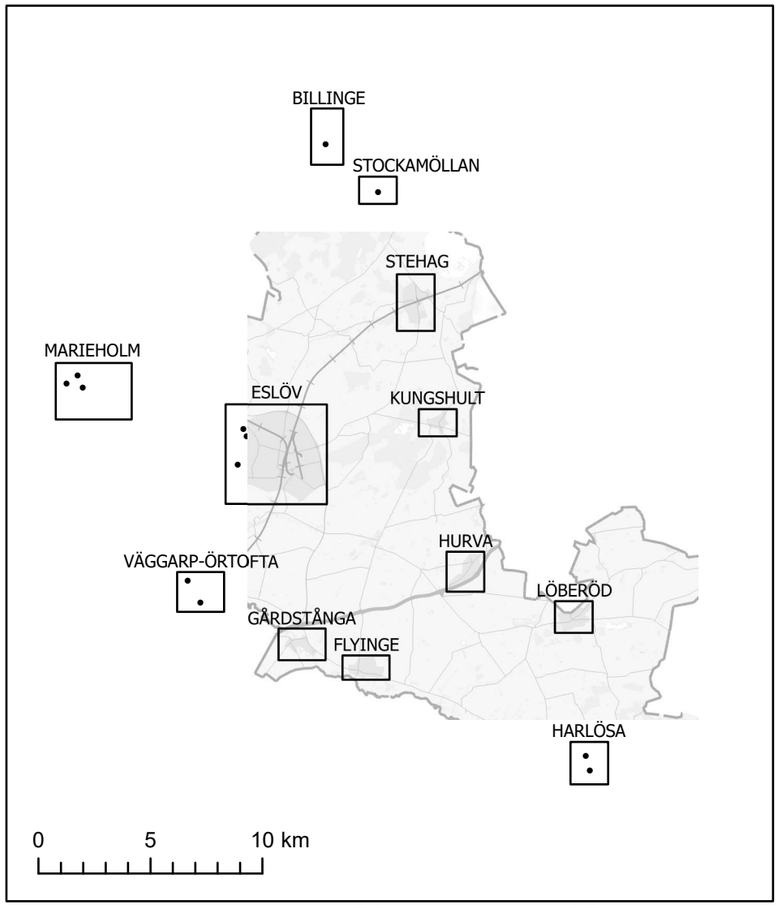
Kategorisering av lekplatser idag.....5

Önskvärd kategorisering av lekplatser.....6

Prioritering av lekplatser.....7

Inledning

I denna bilaga redovisas kartmaterial rörande lekplatser på allmän platsmark och för att ge en översikt av kategorisering och prioritering. Utifrån att behovet av lekplatser ökar med antal barn har analysen avgränsats till alla tätorter i kommunen. Storlek på tätorten och antal barn har också avgjort om det finns behov av en områdeslekplats. I tätorter med över tusen invånare ska det finnas en områdeslekplats. I Eslöv ska det finnas en områdeslekplats där minst 75 barn upp till 12 år bor inom 300 meters promenad från lekplatsen. Behov av nya lekplatser har avgjorts utifrån var det finns befintliga lekplatser, barnens täthet och i vissa fall naturområden som kan locka till lek samt planerade exploateringsområden från kommunens översiktsplan.

Karta med de utsnitt som visas i bilagan.
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Behov av lekplatser utifrån barnens täthet

Teckenförklaring

- Lekplats
- Tätortsgräns

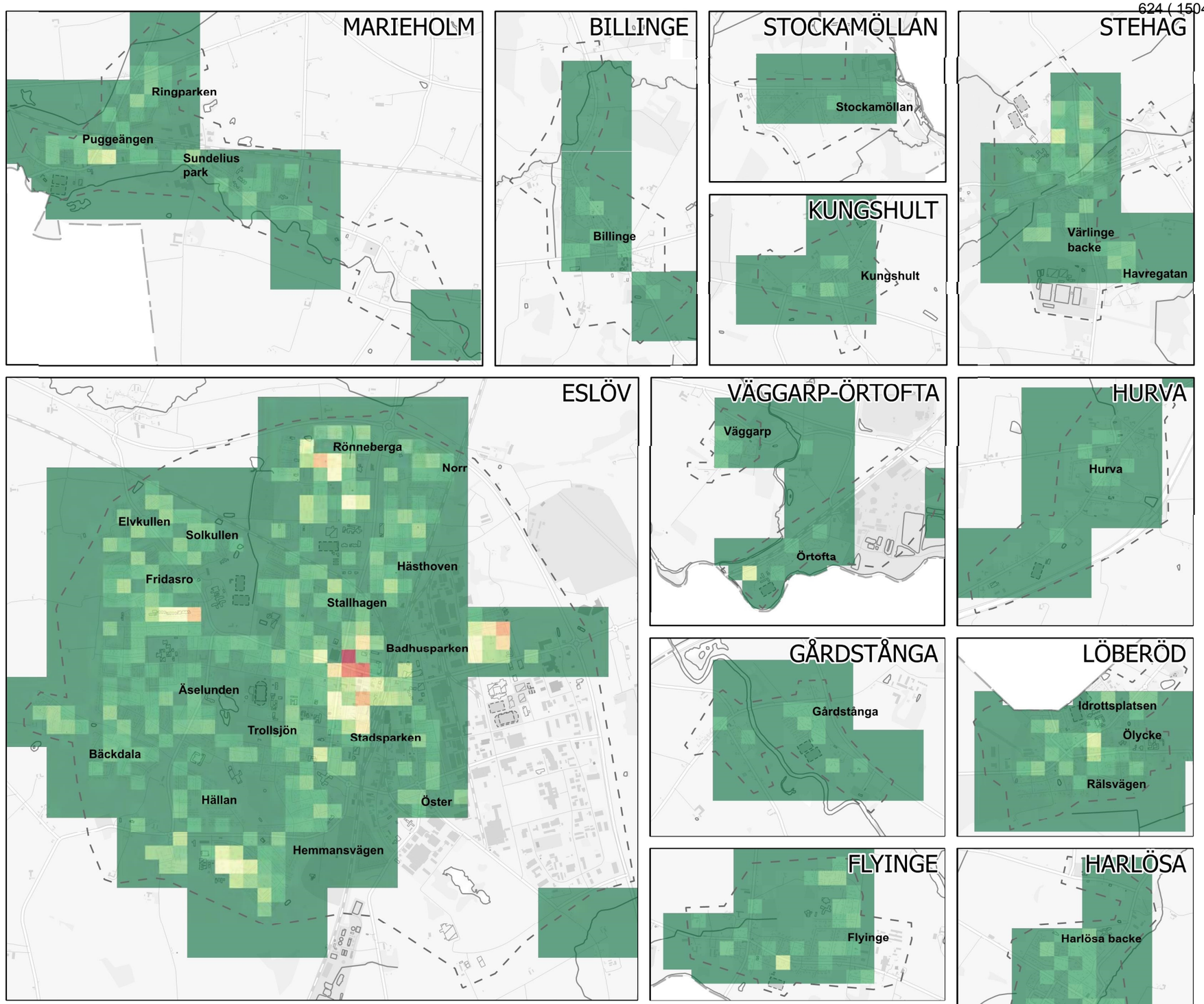
Behov

Högt

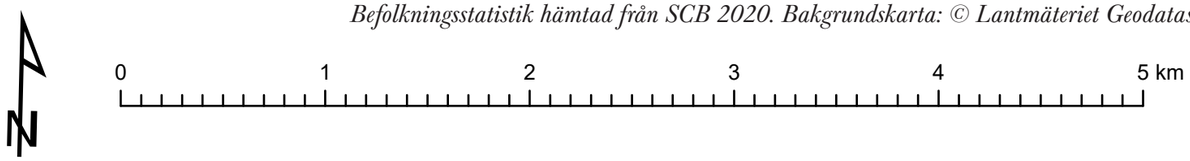
Lågt

Utifrån barnens täthet bedöms lägst behov av lekplatser i områden utan barn och högst i områden med den tätaste befolkningen av barn. Behovet mellan lägst och högst ökar linjärt med barnens täthet.

Områden som redovisas i analysen är där det bor 5 barn eller fler inom en kvadrat med kanten 500 meter.

Befolkningsstatistik hämtad från SCB 2020. Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Närhet till lekplatser

Teckenförklaring

- Lekplats
- Gångnätverk
- Tätortsgräns

Vägar som utgör barriärer för barnens rörelse

- 40 km/h
- 50 - 60 km/h
- 70 - 100 km/h
- 110 - 120 km/h

Närhet till lekplatser

- 300 m till en lekplats, längs gångnätverket
- 300 m till en lekplats, rak linje

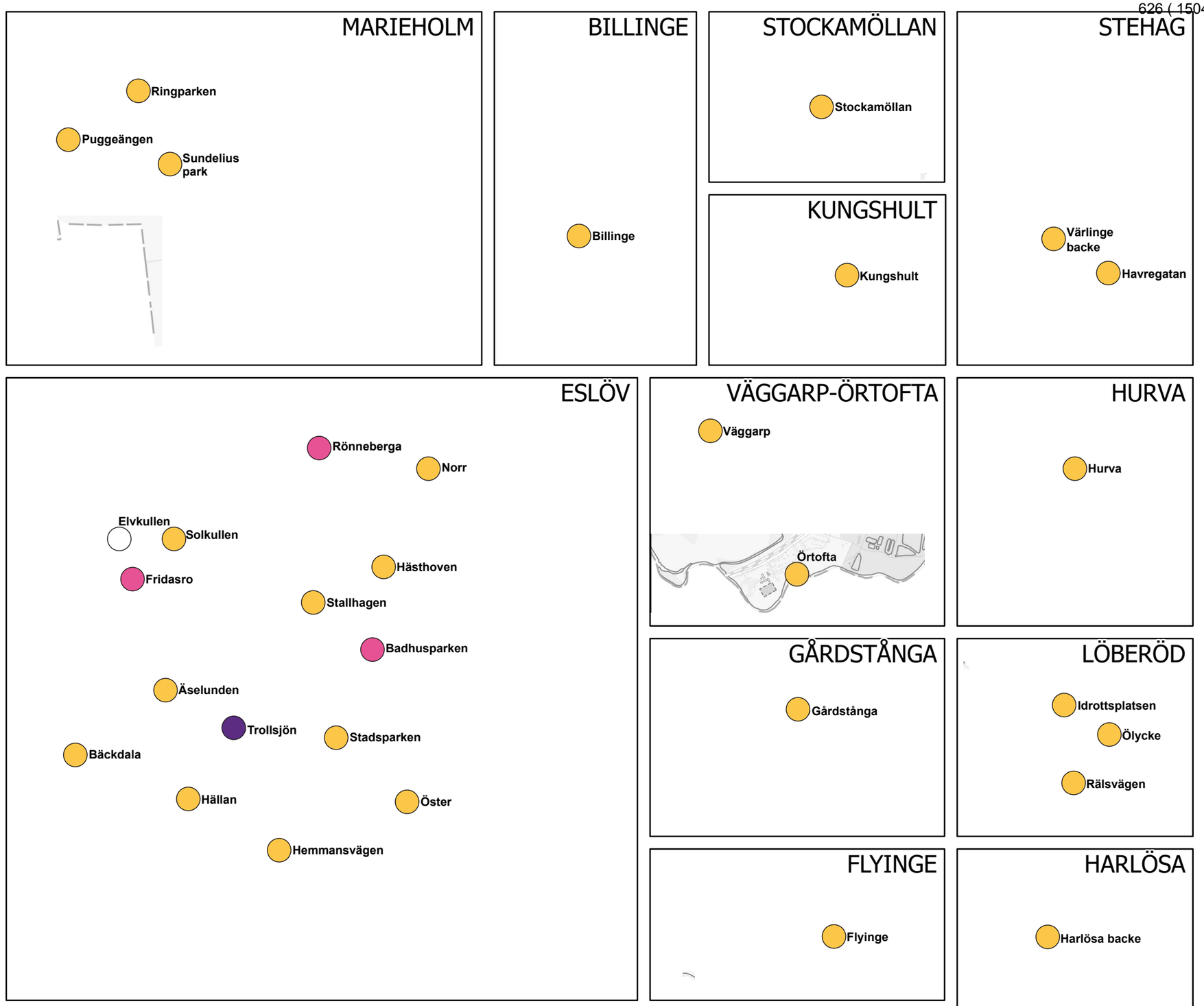
Analysen av närheten till befintliga lekplatser visar att det finns luckor där det idag saknas lekplatser som barn kan ta sig till på ett självständigt sätt. Nya lekplatser bör placeras strategiskt där luckorna är som störst.

Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Kategorisering av lekplatser idag

- Närlekplats
- Områdeslekplats
- Utflyktslekplats
- Uppfyller inte kriterium för någon kategori

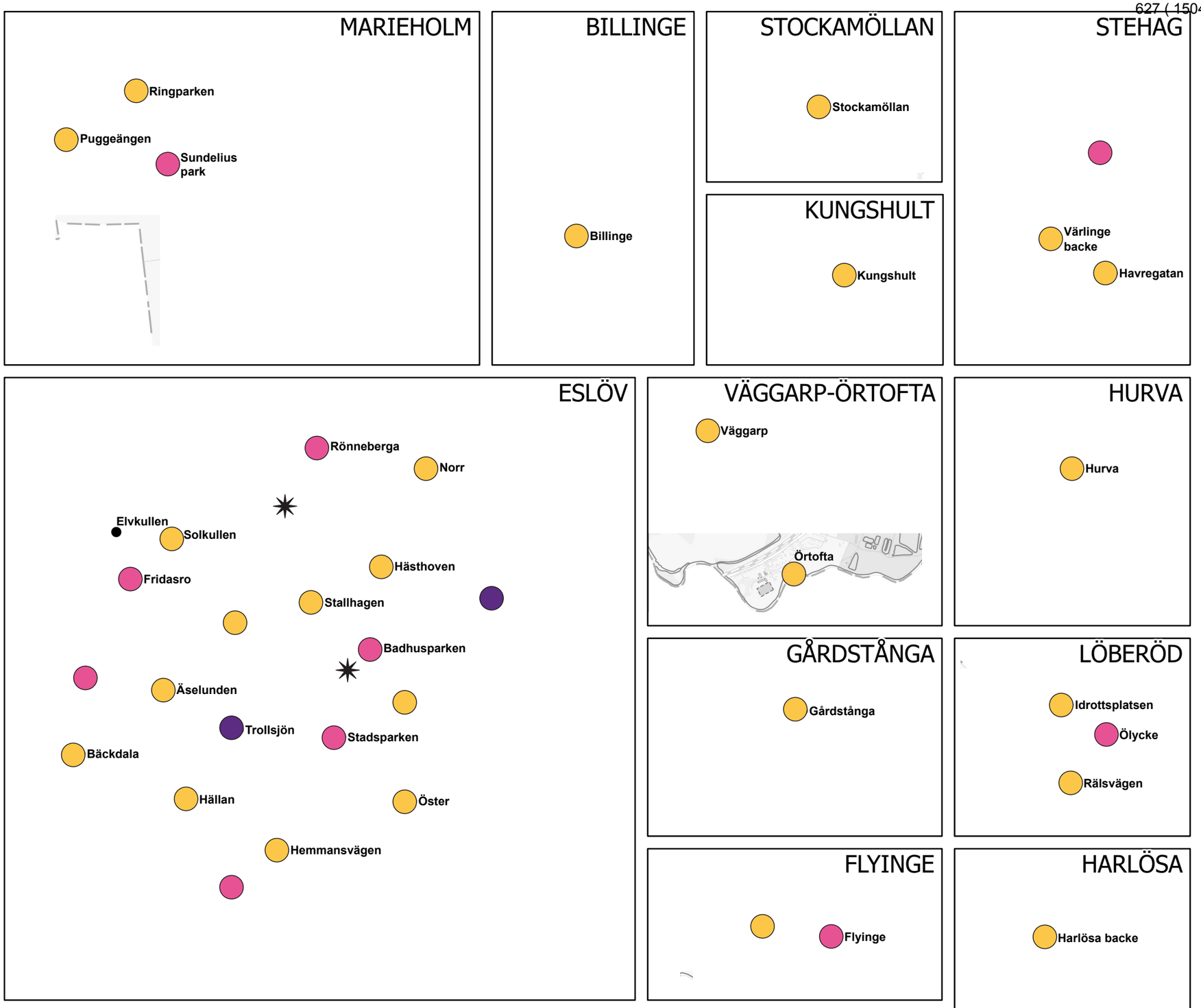

Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Önskvärd kategorisering av lekplatser

- Närlekplats
- Områdeslekplats
- Utflyktslekplats
- Inslag av lek
- Avveckling av lekplats

Lekplatser som saknar namn är förslag på nya lekplatser. Vissa av de nya lekplatserna utgår från planerade områden för exploatering.

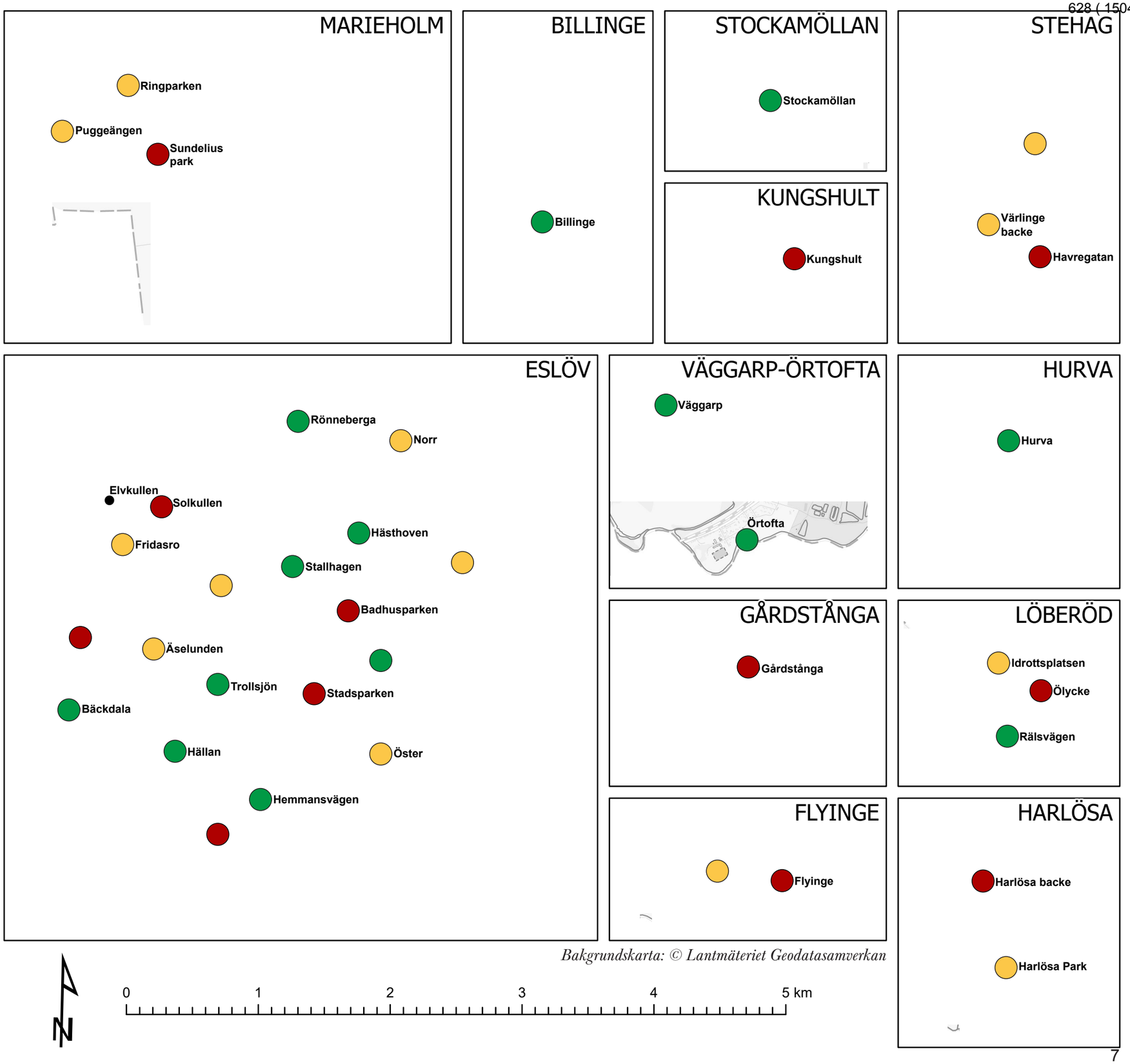

Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Utvecklingsplan

- Snarast
- Senare
- Mindre behov
- Avveckling av lekplats

Lekplatser som saknar namn är förslag på nya lekplatser. Prioriteringen tar hänsyn till planerade områden för exploatering som finns i kommunens översiktsplan.

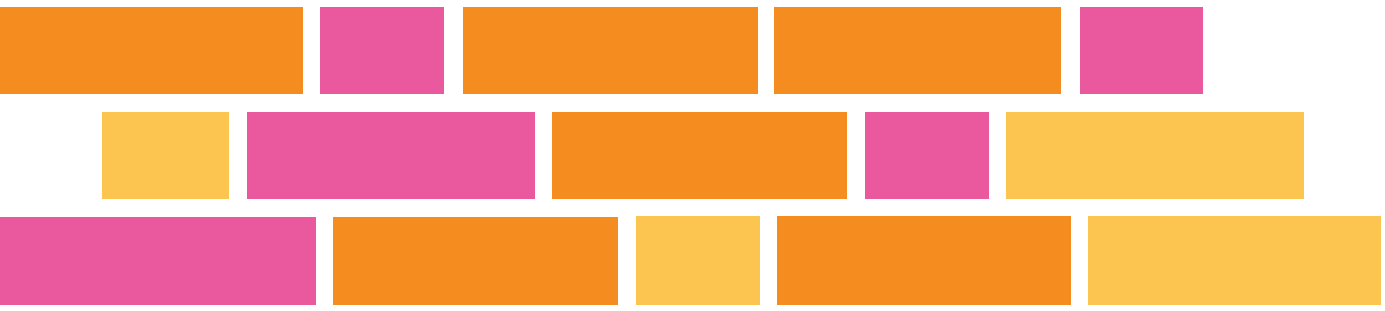
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet Geodatasamverkan

2020

MILJÖ OCH
SAMHÄLLSBYGGNAD

Lekplatsplan

Bilaga 2: Samtal med barn och enkät

ESLÖVS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning....3

Besök på förskolor....3

Moment 1: Barnens teckningar....3

Metod....3

Resultat....3

Moment 2: Omröstningen....4

Metod....4

Resultat....4

Moment 3: Lekplatsbesöket....6

Metod....6

Resultat....6

Slutsatser....6

Kontaktpersoner....6

Promenadintervjuer med femteklassare....7

Metod....7

Resultat....7

Slutsatser....7

Kontaktpersoner....7

Enkät....8

Metod....8

Resultat....8

Deltagarna....8

Vanor och tillgång....8

Förslag till förbättring....8

Slutsatser....11

Inledning

Som en del i att ta fram lekplatsplanen har en kunskapsinsamling gjorts i form av besök på förskolor, promenadintervjuer med femteklassare och en enkät på kommunens hemsida. I den här bilagan beskrivs metoden, resultatet och slutsatser från kunskapsinsamlingen.

Besök på förskolor

Fem olika förskolor i kommunen besökes under oktober och november av tjänstepersoner från Gata, trafik och park på Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Syftet med besöket var att låta barnen komma till tals och få berätta om var och vad de gillar att leka. Förskolorna som besöktes var Lindebo förkola och förskolan Picasso i Eslöv, Häggebo förskola i Flyinge, Lönnebo förskola i Löberöd och Mariebo förskola i Marieholm. Kontakt togs med förskolorna efter att de hade lottats fram med kriteriet om att få en spridning i kommunen. Sammantaget deltog 85 barn där de flesta var fem år och några fyra och tre år. Upplägget för besöket bestod av tre moment: moment 1 ”Barnens teckningar”, moment 2 ”Omröstningen” och moment 3 ”Lekplatsbesöket”. Utifrån förskolans förberedelser och avsatt tid för besöket deltog inte alla barngrupper i alla moment.

Moment 1: Barnens teckningar

Metod

Innan besöket hade barnen fått rita en bild av sin drömlekplats som de under besöket fick presentera. Förberedelserna på förskolorna såg lite olika ut. Föredömligt var arbetet på Lindebo förskola då barnen fått besöka och reflektera kring fyra lekplatser i Eslöv och därefter fått se bilder på olika lekplatser innan det blev dags att rita. På förskolan Picasso hade barnen ritat två bilder var, en höstbild och en sommarbild. På Häggebo förskola hade barnen gjort en gemensam bild där alla fått rita något.

Resultat

De teckningar som barnen hade ritat och berättade om föreställde en variation av olika saker och innehöll mycket färg. En del teckningar var mer kreativa än andra så som ett Star wars spel, dinosaurier, djungel, en rymdraket och drakar. Majoriteten av teckningarna föreställde sådant som ger möjlighet till rörelselek, så som klätterställningar, rutschkanor och olika typer av gungor. Några barn hade också ritat specifik rollek, exempelvis hus där det går att leka affär. Det fanns också inslag som ger möjlighet till konstruktionslek, så som sand och vatten. På flera av barnens bilder fanns också gräs, blommor, träd och trädkojor.

Figur 1. En teckning föreställande ett hus för både vila och matpaus, rutschkana, karusell och bänk.

Figur 2. På en gemensam bild hade barnen ritat en bro över vatten mellan två stugor, en gunghäst och en linbana.

Moment 2: Omröstningen

Metod

Barnen presenterades för åtta olika bilder på lekplatser och fick sedan möjlighet att rösta på den bild där de för tillfället helst skulle vilja leka. Se figur 4 till 11 som föreställer sådana lekmiljöer barnen fick rösta på.

Resultat

I barnens omröstning fick alla bilder någon röst. De tre populäraste lekplatserna var den stora lekplatsen, bygglekplatsen och vattenlekplatsen. Skogslekplatsen med koja fick allra minst med röster, men det kommenterade en del förskolepedagoger genom att säga att det är där barnen faktiskt brukar leka eller att de oftare brukar gå till en sådan miljö än till en lekplats.

Figur 3. Omröstning där vattenlekplatsen vann.

Figur 4. Den stora lekplatsen med mycket utrustning.

Figur 5. Den vilda lekplatsen med djur.

Figur 6. Den lilla lekplatsen.

Figur 7. Lekplatsen för musik och dans.

Figur 8. Bygglekplatsen.

Figur 9. Skogslekplatsen med kojor.

Figur 10. Vattenlekplatsen (bild utbytt på grund av upphovsrätt).

Figur 11. Hinderbanan (bild utbytt på grund av upphovsrätt).

Moment 3: Lekplatsbesöket

Metod

I det sista momentet gick vi gemensamt till en närbelägen lekplats för att där kunna observera och prata med barnen om vad de kunde göra där.

Resultat

Vid våra lekplatsbesök lekte barnen både i den omgivande miljön och på lekutrustningen. Klätterställningar och rutschkanor var mer populära än annan lekutrustning. Det fanns en tendens av att barnen efter att ha testat lekutrustningen lämnade den eller påbörjade fantasilekar som att leka affär, drakar eller att spana efter djur. Särskilt i en barngrupp var det extra tydligt att det fanns andra roliga saker att göra än att använda lekutrustningen. I slutet av besöket hade alla barn lämnat lekutrustningen. Istället klättrade de i träd, hoppade mellan stenar och plockade med olika saker som pinnar, blad, ekollon och äpplen. I en annan barngrupp var en kulle ett uppskattat inslag. Det varierade mellan barngrupperna hur ofta de besökte lekplatser enligt pedagogerna, från någon gång i veckan till mer sällan.

Slutsatser

Sammanfattningsvis är viktiga lärdomar för lekplatsplanen att:

- Den bredd som fanns i barnens teckningar och den spridda röstningen kan ses som ett argument för att lekplatserna bör vara varierade till innehåll och utformning med plats för olika slags lek.
- Lekplatserna bör vara utformade för att ge möjlighet till fantasilekar som inte styrs av föreställande lekutrustning. Alla barnens specifika önskningar går inte att uppfylla, men genom utformning som ger möjlighet till fantasifull lek går det att leka både Star wars och drake.
- Lekplatserna får gärna vara färggranna inspirerade av barnens teckningar.
- Möjlighet till lek med vatten var återkommande och är ett inslag om saknas på de kommunala lekplatserna idag.
- I omröstningen var lekplatsen med mycket utrustning, bygglekplatsen och vattenlekplatsen populärast.
- Observationerna vid lekplatsbesöken visar att omgivande parkmiljö med inslag av träd och andra växter är minst lika viktig som lekutrustning.

Kontaktpersoner

Jessica Eklund, Förskolan Picasso i Eslöv

Eva Bauer, Häggebo förskola i Flyinge

Tina Bernevik, Lindebo förskola i Eslöv

Heidrun Sprenger, Lönnebo förskola i Löberöd

Patrik Forsberg, Mariebo förskola i Marieholm

Stort tack till alla barn och förskolepedagoger som engagerat sig och välkomnat oss!

Promenadintervjuer med femteklassare

Hösten 2020 påbörjades ett parallellt pågående arbete som undersöker lekmiljöer utifrån barns perspektiv och biologisk mångfald. Platsen för fallstudien i arbetet är Stehag och därför har det kunnat bidra till kunskapsunderlaget för lekplatsplanen.

Metod

I fallstudien ingick promenadintervjuer där 10- och 11-åringar fick visa och berätta om de platser utomhus som de använder. Totalt genomfördes fyra promenadintervjuer med tio elever i årskurs fem på Stehagskolan under en vecka i oktober. På plats besvarades frågor om vad de brukar göra, hur ofta de brukar vara på platsen, vad de tycker är bra respektive mindre bra och om de lagt märke till något växt- eller djurliv. Intervjuerna tog mellan 1,5 och 2 timmar och spelades in för transkribering och analys. Barn och vårdnadshavare informerades om att materialet från studien skulle kunna komma att användas i kommunens lekplatsplan.

Resultat

Sammanlagt visade barnen mellan 20 och 30 olika platser i Stehag som kategoriseras som anlagda platser och platser som kan beskrivas som barnens egna. Bland de anlagda platserna fanns tre lekplatser, men också en skatepark, tågstationen och utemiljön vid affären. Bland de egna platserna fanns flera kojor och andra gröna miljöer. På alla typer av platser var det sociala samspelet ett återkommande ämne i intervjuerna. Det handlade om att det är kul att umgås och göra saker med andra, men också hur de förhåller sig till andra som stör eller förstör. På anlagda platser kunde man mötas, träffa på fler eller helt nya vänner, men det fanns också en risk att andra kom och störde. På egna platser gick det istället att vara mer ifred och barnen berättade där om olika typer av lek: konstruktions- och fantasilek. På de egna platserna var risken istället att andra kom och förstörde sådant som de där hade byggt.

Slutsatser

I sammanhanget för lekplatsplanen indikerar studien att:

- Den mångfald av platser som barnen visade kan ses som ett argument för att skapa variation bland de kommunala lekplatserna.
- Utformning med inslag av grönska och rumsligheter hade förbättrat möjligheterna till vara i fred och att kunna ägna sig åt konstruktions- och fantasilek.
- Det är viktigt att det finns utrymme för det sociala på lekplatser om också äldre barn ska använda dem.

Kontaktperson

Åsa Mathiasson, Stehagskolan i Stehag

Stort tack till elever och personal på Stehagsskolan som engagerat sig och välkomnat oss!

Enkät

För att samla in kunskap till lekplatsplanen gjordes en enkät som skulle ge ett representativt kunskapsunderlag för hur samtliga lekplatser på allmän platsmark används. Utvalda frågor illustreras med diagram på kommande sidor.

Metod

Under oktober 2020 fanns en enkät ute på Eslöv kommuns hemsida i 25 dagar där allmänheten fick möjlighet att svara på frågor om hur de använder lekplatser idag och vad de tycker är viktigt. Information om enkäten annonserades ut genom Facebook, tidningsannons och skärmar på bland annat Eslövs järnvägsstation. Rektorerna på alla kommunala skolor och förskolor fick information om enkäten för att kunna dela den vidare till vårdnadshavare.

Resultat

Deltagarna

Sammanlagt svarade 459 personer på enkäten varav nästan 80 procent var kvinnor. De flesta besökte lekplatser som medföljande vårdnadshavare. 80 procent av de som svarade bodde i villa eller liknande, medan 20 procent svarade att de bodde i lägenhet. Utifrån svaret om närmsta lekplats går det att se att boende i Marieholm och Flyinge är överrepresenterade.

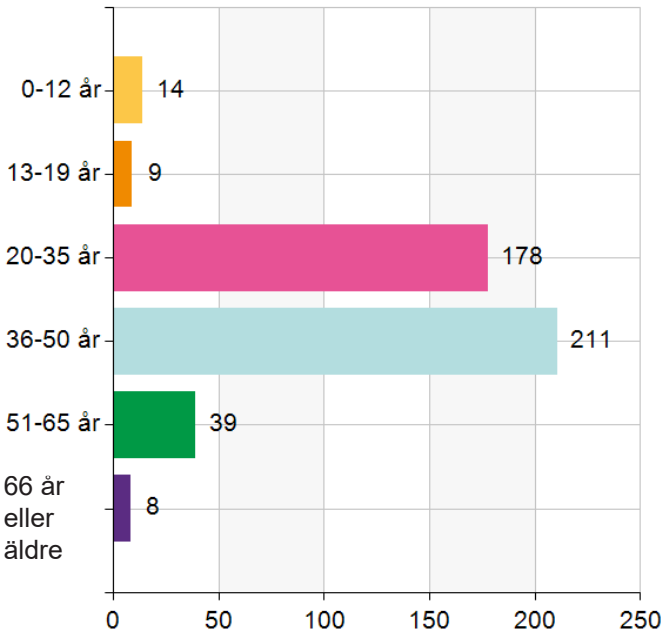
Vanor och tillgång

En majoritet angav att den främsta orsaken till att besöka en lekplats var för att leka. Medianvärdet för antal besökta lekplatser utöver den närmsta var tre och Trollsjön var den lekplats som besöktes oftast. Över 60 procent av de svarade besöker en lekplats minst en gång i veckan. Nästan 70 procent har inte mer än cirka 10 minuters promenad till sin närmsta lekplats. Drygt hälften av de svarade uppfattade att det fanns en barriär (exempelvis en bilväg) mellan hemmet och lekplatsen som hindrar barn att ta sig till lekplatsen på egen hand, medan andra hälften inte ansåg att det fanns en sådan barriär.

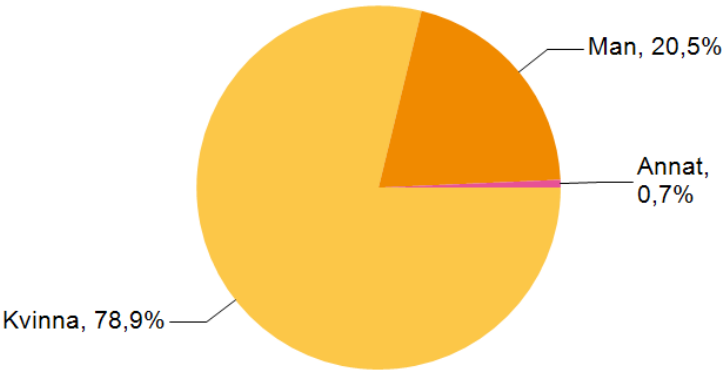
Förslag till förbättring

Enkätsvaren visar att drygt 65 procent tycker att deras närmsta lekplats inte är bra och ger den betyg 1 eller 2. Detta återspeglas i de svar som ges på frågan var de skulle vilja förbättra på sin närmsta lekplats då många efterfrågar bättre lekutrustning för barn upp till 12 år, bättre skötsel och parkmöbler. Omkring 20 procent har valt att ge ett eget svar där många också tyder på en önskan om större satsningar på lekplatserna. Många kommentarer går att kategorisera som mer specifik utrustning så som gungor, rutschkana och skatebana. Det angavs också önskemål om ändrad placering och förslag som kan kopplas till trygghet så som bättre belysning, bättre översikt och att lekplatsen borde vara inhägnad. Några önskade träd och buskar för att få bättre vindskydd och skugga. Bristande tillgänglighet kommenterades på en nyligen upprustad lekplats. En del valde att ge beröm och hade svårt att komma på ett tredje alternativ eller gav idéer på olika teman så som naturlek och en trafiklekplats. En del önskade fler lekplatser medan andra skulle vilja se större satsningar på ett mindre antal. De ställningstagande som tas gällande antal lekplatser och placering går att läsa om i lekplatsplanen, samt i bilaga 1.

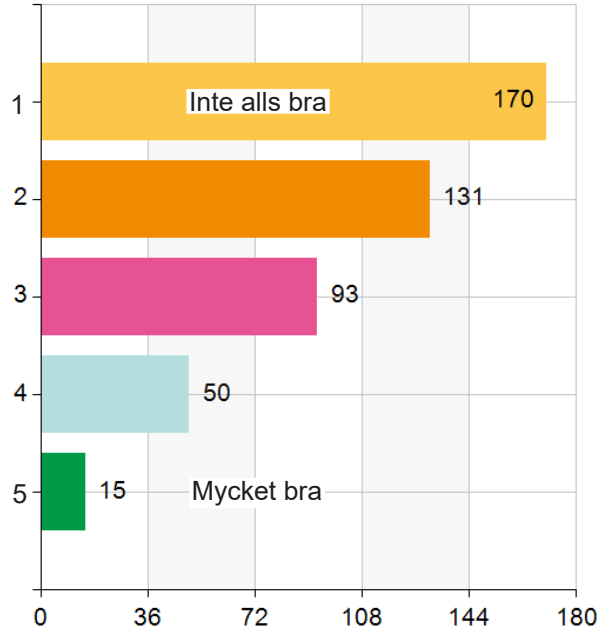
Hur gammal är du?

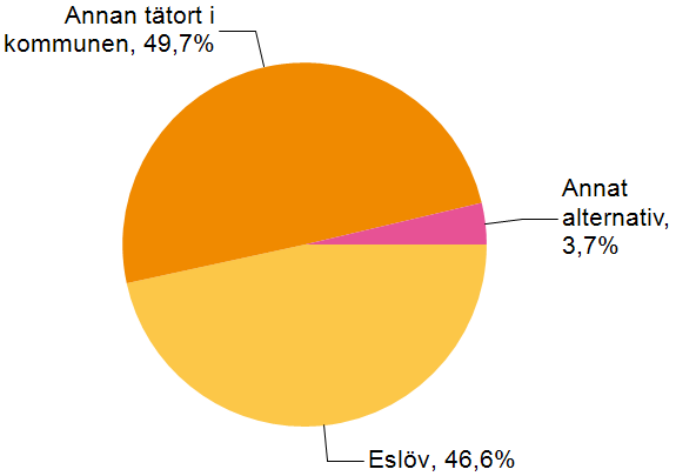
Vilket kön har du? Med kön menar vi könsidentitet, alltså det kön du själv känner dig som.

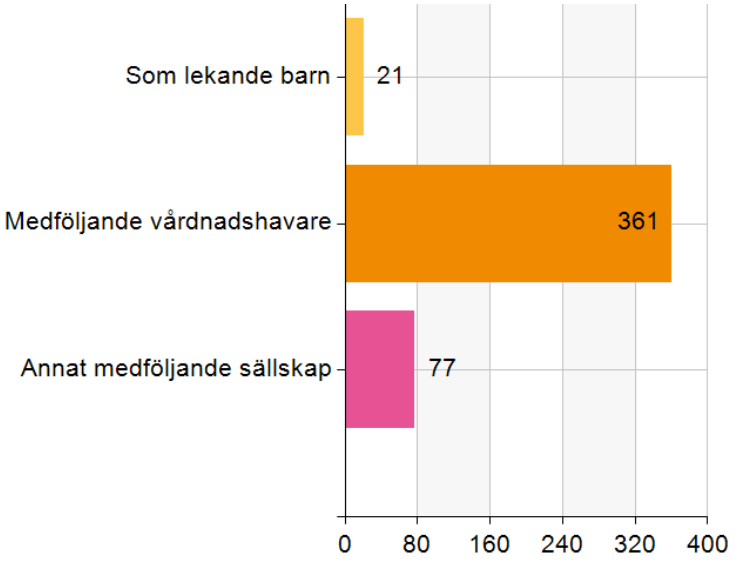
Hur bra skulle du säga att din närmsta lekplats är?

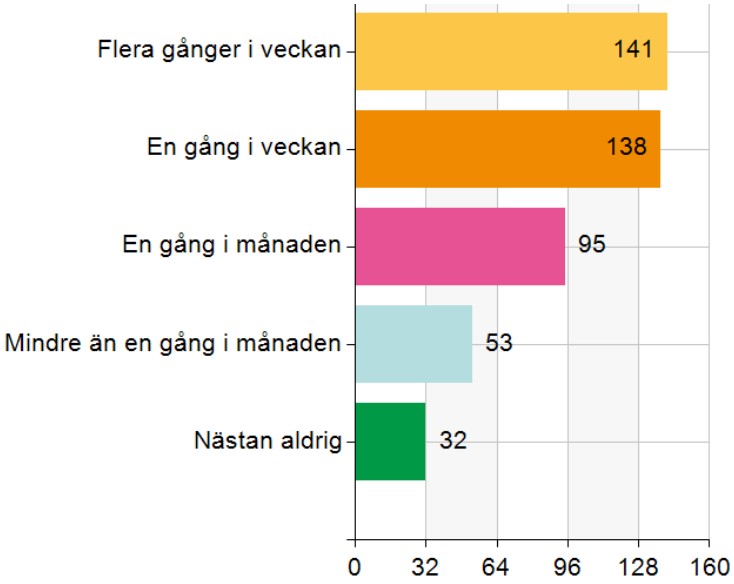
Var bor du?

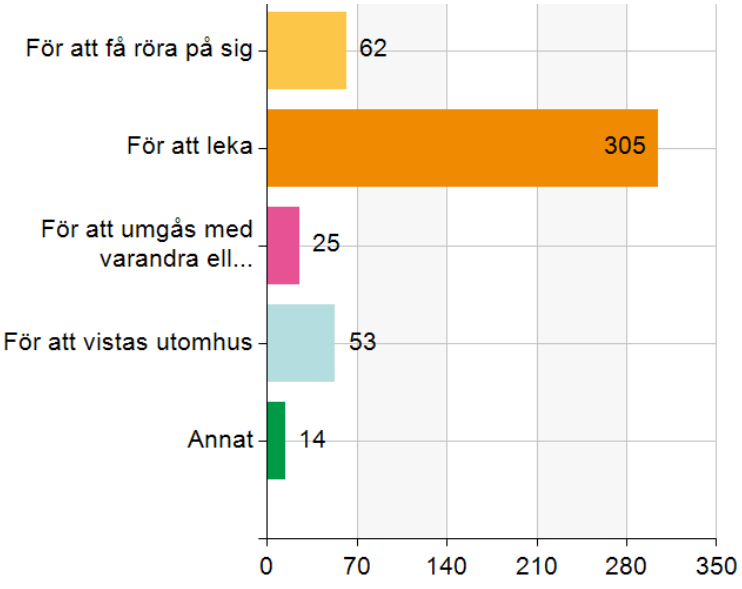
På vilket sätt brukar du besöka lekplatser?

Hur ofta brukar du besöka kommunala lekplatser?

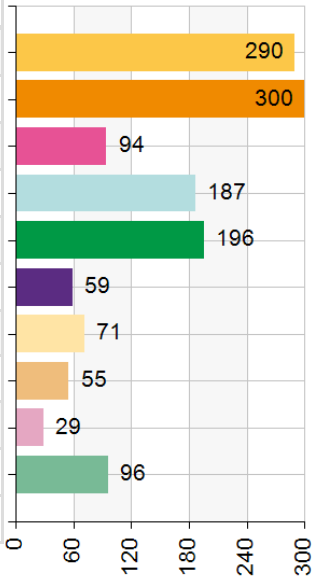

Vad är främsta anledningen till att du eller ditt barn vill besöka lekplatser?

Vad skulle du vilja förbättra på din närmsta lekplats? Välj tre alternativ.

Alternativ	Antal	%
Bättre lekutrustning för barn 0-5 år	290	63,2
Bättre lekutrustning för barn 6-12 år	300	65,4
Bättre lekutrustning för barn 13-18 år	94	20,5
Bättre parkmöbler som bänkar och bord	187	40,7
Bättre skötsel	196	42,7
Bättre tillgänglighet för personer med olika förmågor	59	12,9
Mer av löst material som pinnar för kojbygge eller sandleksaker	71	15,5
Mer av blommor och ätbara växter	55	12
Mer av träd och buskar	29	6,3
Annat alternativ	96	20,9
Total	**1377**	**300**

Slutsatser

Sammanfattningsvis är viktiga lärdomar för lekplatsplanen att:

- Lekplatserna är viktiga för lek i vardagen.
- Det finns ett måttligt behov av nya lekplatser så att fler får en lekplats nära sig.
- Barriärer mellan bostad och lekplats skulle behöva bli färre, åtgärder kan var fler lekplatser och andra trafiklösningar.
- Lekplatserna får generellt ett dåligt betyg och större satsningar efterfrågas.
- Generellt önskas bättre lekutrustning, parkmöbler och skötsel.
- Många konkreta förslag på förbättringar angavs och de kommer tas med tills då lekplatserna i turordning ska göras om.

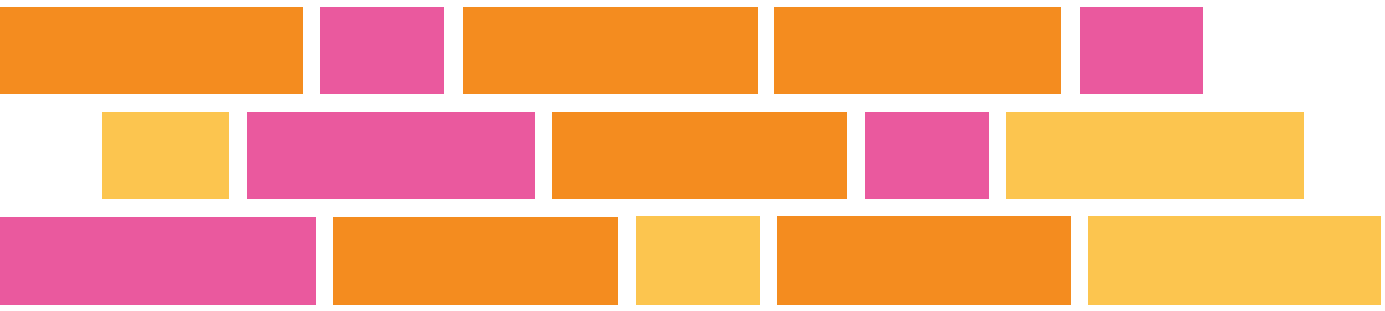
ESLÖVS KOMMUN

2020

MILJÖ OCH
SAMHÄLLSBYGGNAD

Lekplatsplan

Bilaga 3: Analys av Eslöv kommuns lekplatser

ESLÖVS
KOMMUN

Platsinventering

Frågorna som har använts för att utvärdera de olika lekplatsernas kvalitet har i första hand besvarats ute på plats. Frågorna är framtagna för att täcka sådant som inte framkommer i de besiktningar och tillsyner som görs vid jämna mellanrum. Till stora delar bygger frågeformuläret på ett evidensbaserat verktyg framtaget av Movium (Jansson & Andersson, 2018). Med fördel återkommer tjänstepersoner på kommunen till deras verktyg för att få med sig de delar som inte ingår i frågeformuläret.

1. Lekplatsbeteckning	
2. Adress	
3. Storlek (antal barn)	1-5, 5-10, >10
4. Klassificering	Närlekplats, Områdeslekplats, Utflyktslekplats. Kommentar.
5. Finns info-skylt?	Ja, Nej. Kommentar.
6. Är lekmiljön strategiskt placerad? (går att nå via gc-väg, nära grönområden, bostäder, skola eller service)	Ja, Nej. Kommentar.
7. Har lekmiljön ett tema?	Ja, Nej. Kommentar.
8. Upplevs lekmiljön som välskött?	Ja, Nej. Kommentar.
9. Vilken är målgruppen?	0-6 år, 0-12 år, 0-18 år. Kommentar.
10. Kan den tilltänkta målgruppen finna utmaning i lekmiljön?	Ja, Nej. Kommentar.
11. Finns anpassning till många olika individer och behov?	Ja, Nej. Kommentar.
12. Finns det ett urval av sittplatser?	Ja, Nej. Kommentar.
13. Finns det någon plats där det går att söka skydd från vädret?	Ja, Nej. Kommentar.
14. Finns papperskorg?	Ja, Nej. Kommentar.
15. Är lekmiljön tillräckligt belyst?	Ja, Nej. Kommentar.
16. Finns det möjlighet till både lek, möten och avkoppling?	Ja, Nej. Kommentar.
17. Finns det oprogrammerade redskap eller ytor?	Ja, Nej. Kommentar.
18. Tar bollplaner upp mindre yta i förhållande till andra lekelement?	Ja, Nej. Kommentar.
19. Finns det olika rumsligheter?	Ja, Nej. Kommentar.
20. Ger lekmiljön möjlighet till rörelsefylld lek och rörelse i många riktningar?	Ja, Nej. Kommentar.
21. Är topografin varierad?	Ja, Nej. Kommentar.
22. Är lekredskapen integrerade i landskapet?	Ja, Nej. Kommentar.
23. Gör vegetation att minst hälften av himlen skyms där barn vistas mest?	Ja, Nej. Kommentar.
24. Finns det lekbar vegetation?	Ja, Nej. Kommentar.
25. Förändras lekmiljön med olika saker att göra under året?	Ja, Nej. Kommentar.
26. Kan flera sinnen stimuleras i lekmiljön?	Ja, Nej. Kommentar.

27. Finns det löst material?	Ja, Nej. Kommentar.
28. Finns ett flertal ekosystemtjänster representerade?	Ja, Nej. Kommentar.
29. Är delar av lekplatsen byggd av återvunnet material och/eller är platsbyggd?	Ja, Nej. Kommentar.
30. Är användningen av gummiasfalt och konstgräs begränsad?	Ja, Nej. Kommentar.
31. Finns det fler värden som inte framkommit?	Ja, Nej. Kommentar.

Förklarande exempel från Eslövs kommuns lekplatser

Tillgänglighet

Figur A. Tillgängliga gångar och konstgräs gör att Hällan lekplats kan användas utav fler (11, 30).

Rumslighet

Figur B. Stockamöllan lekplats har rumsligheter som är en förutsättning för att både lek, möten och avkoppling ska kunna förekomma samtidigt på en plats (16,19).

Oprogrammerade ytor

Figur C. Hemmansvägen lekplats är en av många som ligger i en parkmiljö där det både finns oprogrammerade ytor och varierad topografi (17, 21).

Bollplaner

Figur D. Vid Badhusparken lekplats finns en basketplan som inte tar upp mer än halva ytan, vilket är bra ur ett genusperspektiv (18).

Rörelsefylld lek

Figur E. Hinderbana vid Fridasro lekplats inbjuder till rörelse för både barn och vuxna (20).

Integration i landskapet

Figur F. Hinderbana vid Billinge lekplats, ett exempel på hur lekutrustning integreras i landskapet genom att utnyttja topografin (22).

Skydd från solen

Figur G. Norr lekplats. Där barn vistas mest täcks minst hälften av himlen av vegetation (23).

Lekbar vegetation

Figur H. Vid Äselunden lekplats finns flera ekar som det går bra att klättra i (24).

Stimulera sinnen

Figur I. Vid Trollsjön lekplats går det att spela på instrument och utforska sina sinnen (26).

Löst material

Figur J. Vid Trollsjön lekplats finns löst material i form av stenar och pinnar (27).

Ekosystemtjänster

Figur K. Exempel på flertal ekosytemtjänster finns vid Bäckdala lekplats med blommande växter som lockar pollinatörer och öppen dagvattenhantering (28).

Platsbyggd lekutrustning

Figur L. Lekutrustning vid Trollsjön lekplats är platsbyggd (29).

Bedömningskriterier

Alla lekplatserna har analyserats utifrån fyra olika kriterier för att lyfta både svagheter och styrkor med de olika lekmiljöerna. De frågor som har besvarats i inventeringen ligger till grund för bedömningen av kriterierna: målgrupp och storlek, strategisk placering, grundläggande kvalité, landskapsvärden. En utvecklingsplan som illustrerar priorteringen av lekplatserna finns i bilaga 1 på sidan 7.

Målgrupp och storlek

Under detta kriterium kommenteras om målgrupp, läge och storlek stämmer överens med vad som bör eftersträvas på platsen bland annat utifrån barnantal. Lekplatserna kategoriseras utifrån målgrupp, läge och storlek som antingen närlekplats, områdeslekplats eller utflyktslekplats.

Strategisk placering

Varje lekplats placering kommenteras då det är viktigt att lekplatserna är placerade utifrån närhet till många bostäder, skola och andra målpunkter. Det ska vara lätt att genom gång- och cykelvägar ta sig till lekplatsen, helst ska barn kunna ta sig dit på egen hand. Om en ny lekplats ska anläggas eller större förändringar ska ske på en befintlig lekplats bör den strategiska placeringen noggrant beaktas då omlokaliseringar i många fall är svåra att genomföra.

Grundläggande kvalité

Den grundläggande kvalitén berör sådant som anses vara ett måste på alla kommunala lekplatser och behandlar sådant där det krävs generella åtgärder för kommunens lekplatser som helhet. Frågor som ingår i denna kategori är huruvida lekplatsen är anpassad till olika individer och behov och om lekplatsen upplevs som välskött.

Landskapsvärden

Under kategorin för landskapsvärden berörs många av de frågor som är avgörande för hur värdefull en lekplats är. Det handlar om sådant som rumsligheter, topografi, vegetation, ekosystemtjänster och stimulans av sinnen.

Sammanställd analys

Följande presenteras hur de olika lekplatserna har bedömts under de fyra bedömningskriterierna och motivering till hur snart lekplatsen bör upprustas.

E1 Stadsparken lekplats (Kyrkogatan, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras idag som en närlekplats, men bör utifrån antal barn i närheten utvecklas till en områdeslekplats.

Strategisk placering: Läget är strategiskt och då lekplatsen ligger i ett parkområde nära Eslövs centrum.

Grundläggande kvalité: Tillgängligheten är dålig. Lekutrustning och parkmöbler är till stora delar eftersatta i sitt underhåll.

Landskapsvärden: En styrka är de goda förutsättningarna för olika aktiviteter: lek, möten och avkoppling. I övrigt saknas många landskapsvärden som integration i landskapet, skuggförhållanden, flertal ekosystemtjänster och rumsligheter.

Utvecklingsplan: SNARAST

- Lekplatsen har stora brister vilket tillsammans med att den ligger centralt och har många barn boende i närheten, gör att den snarast bör upprustas

E2 Trollsjön lekplats (Trollsjögatan/Skogsvägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen är kommunens enda utflyktslekplats. Själva lekplatsen lockar inte barn upp till 18 år, men den omgivande parken kompenserar för det.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger bra i ett uppskattat parkområde med både förskola, skola och andra målpunkter i närheten.

Grundläggande kvalité: Tillgängligheten är föredömlig. Det finns flera sittplatser och lekplatsen är välskött.

Landskapsvärden: Lekplatsen har mycket höga landskapsvärden. Utrustning är integrerade i landskapet, tillgången på löst material är god och det finns möjlighet att utforska på olika vis. Ekosystemtjänster finns representerade i stora gamla träd och död ved.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har ett högt värde och är välbesökt, vilket medför ett högt slitage. I dagsläget är behovet av upprustning utöver de rutinmässiga inte nödvändigt

E3 Hemmansvägen lekplats (Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger i ett parkområde med anslutande gångväg.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen uppfattas som välskött och det finns viss tillgänglighetsanpassning.

Landskapsvärden: Landskapsvärden som finns är rumsligheter, en kulle, oprogrammerade ytor och lekbar vegetation. Sämre är att lekredskapen inte är mer integrerade i landskapet samt att träd inte skuggar tillräckligt där barn vistas som mest.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har goda värden på alla bedömningskriterier
- Fler sittplatser är önskvärt
- Landskapsvärdena kan bli bättre

E4 Hällan lekplats (Kyrkstigsvägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats. Bollplanen gör att äldre barn kan lockas till lekmiljön.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger i ett parkområde med anslutande gångväg.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen har en god tillgänglighet och är välskött. Några olika sittplatser finns.

Landskapsvärden: Lekplatsen har många bra landskapsvärden. De nyplanterade träden bör i framtiden ge tillräckligt med skugga. Fler ekosystemtjänster skulle kunna finnas i anslutning till lekplatsen.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Behovet av upprustning är i dagsläget litet utöver det rutinmässiga
- Upprustning av befintlig eller ny sittplats hade varit önskvärt

E5 Äselunden lekplats (Äsevägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men med den omgivande miljön inräknad kan även äldre barn uppskatta lekmiljön.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger bra placerade i ett större parkområde.

Grundläggande kvalité: Det finns ett urval av sittplatser på lekplatsen. Tillgängligheten är bristande och lekutrustning är delvis sliten. I övrigt uppfattas lekplatsen som välskött.

Landskapsvärden: Bristfälligt är integration av lekutrustning i landskapet och skuggförhållanden där barn vistas mest. Det finns ett flertal ekosystemtjänster i anslutning till lekplatsen, exempelvis äng. De många bra klätterträden i parken är en stor tillgång.

Utvecklingsplan: SENARE

- Lekplatsen behöver bli mer tillgänglig och sliten lekutrustning behöver bytas ut
- Det finns goda förutsättningar för bättre landskapsvärden

E6 Badhusparken lekplats (Glasgränd, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en områdeslekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen.

Strategisk placering: Läget är strategiskt och många barn bor inom 300 meter från lekplatsen. Lekplatsen finns nära Eslövs centrum med biblioteket precis intill.

Grundläggande kvalité: Tillgängligheten är god förutom vid småbarnslek. Lekplatsen upplevs som välskött samtidigt som lekutrustning och möbler är slitna.

Landskapsvärden: En styrka är de goda förutsättningarna för olika aktiviteter: lek, möten och avkoppling. Flera andra landskapsvärden finns. Sämre är variation i topografi, solutsatt där barn vistas mest och byggnadsmaterial.

Utvecklingsplan: SNARAST

- Lekplatsen får mestadels en god bedömning, men lekplatsen börjar bli sliten vilket bör åtgärdas snarast för att lekplatsen ska få fortsätta vara en bra lekmiljö för barn i alla åldrar

E7 Stallhagen lekplats (Vallarevägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen.

Strategisk placering: Många barn bor inom 300 meter från lekplatsen som är lokaliserad i ett parkområde.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen är ny och välskött. Det finns ett urval av sittplatser och en viss tillgänglighet, men båda delar skulle kunna vara bättre.

Landskapsvärden: Mestadels får lekplatsen en god bedömning när det kommer till landskapsvärden. Ett flertal ekosystemtjänster, rumsligheter i parken, en ordentlig kulle, oprogrammerade ytor och lekredskap är sådant som bidrar till den bedömningen. Brister är att det är solutsatt där barn leker mest och att det växer många brännässlor i buskagen.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har goda värden inom alla kategorier och upprustning är inte prioriterat

E9 Solkullen lekplats (Pål Jens väg, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men saknar lekutrustning som kan tänkas locka barn upp till 12 års ålder.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger bra i ett parkområde med anslutande gångvägar. Omplacering inom Solkullen för att fler barn ska kunna nå lekplatsen inom 300 meter är inte möjlig.

Grundläggande kvalité: Både lekutrustning och parkmöbler upplevs som slitna. Tillgängligheten är begränsad.

Landskapsvärden: Lekplatsen har flera goda landskapsvärden, bland annat en slänt för dagvattenhantering, bra lekbuskage och löst material. Platser för paus, skugga och inslag som stimulerar sinnena skulle kunna göras bättre.

Utvecklingsplan: SNARAST

- Lekplatsen får som helhet en dålig bedömning och mycket behöver förbättras
- Urval av sittplatser och tillgänglighet bör förbättras
- Fler landskapsvärden bör tillföras

E10 Hästhoven lekplats (Norregatan, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats då den kan locka barn upp till 12 år tack vare friytor runt lekplatsen inklusive bollplan.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger lämpligt i en park och centralt placerad i ett villaområde. Omplacering är inte aktuellt.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött, har ett urval av sittplatser och en viss tillgänglighet finns.

Landskapsvärden: Flera värden finns som klätterträd, skugga där barn vistas mest och möjlighet till rörelsefylld lek. Rumsligheter, topografi och ekosystemtjänster är exempel på sådant som skulle kunna göras bättre.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har goda värden inom alla kategorier och upprustning är inte prioriterat

E11 Rönneberga lekplats (Sextorpsvägen, Eslöv)

UNDER UTVECKLING

Målgrupp och storlek: Efter att lekplatsen har gjorts om kommer den uppfylla kriterierna för en områdeslekplats.

Strategisk placering: Lekplatsen är lämpligt placerad i ett större parkområde med anslutande gångvägar och många barn boende inom 300 meter.

Någon sammanställd bedömning har inte gjorts då arbetet med att göra om lekplatsen redan är påbörjat. I dagsläget har lekplatsen ett lågt värde.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen står först på tur att göras om och därefter bör den få en god kvalité

E12 Elvkullen lekplats (Vetegatan, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen saknar de kvalitéer som krävs för att räknas som en närlekplats.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger i ett parkområde med anslutande gångvägar.

Grundläggande kvalité: Skötseln upplevs som godtagbar trots behov av målning av parkmöbler och gamla fallskyddsplattor. Det finns endast en sittplats och tillgängligheten är acceptabel.

Landskapsvärden: Lekplatsen har många bristande landskapsvärden. Det finns oprogrammerade ytor som ger möjlighet till rörelse. Sådant som saknas är rumsligheter, höjdskillnader, skugga, flertal ekosystemtjänster och lekbar vegetation.

Utvecklingsplan: AVVECKLING

- Lekplatstätheten är högre här än i resten av kommunen vilket gör det att lekplatsen bör avvecklas efter att lekutrustningen blivit uttjänt

E13 Norr lekplats (Klippanvägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats. Bollplaner finns i närheten och kan locka personer i alla åldrar.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger bra i en större parkmiljö med anslutande gångvägar.

Grundläggande kvalité: Skötseln bedöms som godtagbar även om en del utrustning är i behov av att bytas ut. Urval av sittplatser saknas och tillgängligheten är bristfällig.

Landskapsvärden: Lekplatsen har ett högt landskapsvärde. Integrationen i landskapet är god, det finns bra med lekbar vegetation, löst material och skugga.

Utvecklingsplan: SENARE

- Lekplatsen har ett högt landskapsvärde
- Tillgängligheten behöver förbättras

E14 Fridasro lekplats (Marieholmsvägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en områdeslekplats, den kan locka och utmana barn upp till 18 år.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger bra och en omplacering är inte aktuell.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen är otillgänglig för rörelsehindrade. Annars finns ett urval av sittplatser och lekplatsen upplevs som välskött.

Landskapsvärden: Lekplatsen har många landskapsvärden som rumsligheter, oprogrammerade lekredskap som är integrerade i landskapet. Fler ekosystemtjänster skulle kunna tillföras liksom att vegetation kan skötas för att öka lekbarheten. Bollplaner tar upp mer än halva ytan vilket är problematiskt utifrån ett genusperspektiv.

Utvecklingsplan: SENARE
- Lekplatsen bedöms som en god lekmiljö
- Tillgängligheten behöver förbättras
- Pergolan är i behov av renovering

E15 Öster lekplats (Axgatan, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men bedöms sakna utmaning för barn upp till 12 år.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger förhållandevis bra och det är svårt att flytta den till ett bättre läge. Det saknas lekplatser öster om järnvägen.

Grundläggande kvalité: Möbler och lekutrustning är i behov av att målas. Tillgängligheten är bra, men rumsligheter kunde gjort den ännu bättre.

Landskapsvärden: Vissa landskapsvärden finns så som löst material, oprogrammerade ytor och lekredskap. Många värden saknas som topografi, integration i landskapet, skugga och rumsligheter.

Utvecklingsplan: SENARE
- Lekplatsen har en godtagbar status

E17 Bäckdala lekplats
(Skålpundsvägen, Eslöv)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats.

Strategisk placering: Lekplatsen är placerad i ett större grönområde med anslutande gångvägar. Lekplatsen ligger bra för barn både i Bäckdala och Västerdala.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött och har en god grundläggande kvalité när det kommer till tillgänglighet och urval av sittplatser.

Landskapsvärden: Många värden finns eller kommer att komma då träd och buskar blir större. I miljön finns flera ekosystemtjänster, som blommande växter och öppen dagvattenhantering. Väderskydd saknas vilket är mindre bra i det utsatta läget.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen får en god bedömning under alla kriterier
- Förbättring skulle kunna göras genom väderskydd och att sköta delar av gräset som äng

B1 Billinge lekplats (Getabjer)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen.

Strategisk placering: Lekplatsen har en central placering och ansluter till andra grönområden.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött. Det finns endast en sittmöbel om än med grill. Tillgängligheten vid lekutrustning är dålig.

Landskapsvärden: Bra med höjdskillnader som används i slinga av träkubbar. Ekosystemtjänster finns i bärbuskar och ängsbevuxen kulle. I dagsläget är det dåligt med skugga och rumsligheter, men det kan förbättras då träd och buskar blir större om några år.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har nyligen gjorts om och har god bedömning på alla kriterier
- Bättre tillgänglighet och fler sittplatser hade varit önskvärt

F1 Flyinge lekplats (Gullregnsvägen/Äppelvägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men lekutrustningen är inte anpassad för barn upp till 12 år även om omgivningen delvis kompenserar för det. Lekplatsen bör göras om till en områdeslekplats.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger i ett centralt och skyddat läge och därmed är ingen omplacering aktuell.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen behöver ses över när det kommer till tillgänglighet och parkmöblerna behöver målas för att lekplatsen ska upplevas som välskött.

Landskapsvärden: Lekbar vegetation och en kulle är värdefullt för lekmiljön. Över tid bör dessa värden säkras och fler landskapsvärden tillföras.

Utvecklingsplan: SNARAST
- Värdefulla landskapsvärden finns
- Tillgängligheten behöver förbättras
- Lekutrustning bör locka barn upp till 18 år

G1 Gårdstånga lekplats (Byasvängen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men lekutrustningen är inte anpassad för barn upp till 12 år. Detta bör ses över i samband med att lekplatsen görs om.

Strategisk placering: Lekplatsen är dåligt placerad omgiven av vägar. Vid upprustning bör omplacering övervägas.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött även om mycket annat saknas så som tillgänglighet, urval av sittplatser och rumsligheter.

Landskapsvärden: När det kommer till landskapsvärden har Gårdstånga lekplats mycket lite att erbjuda.

Utvecklingsplan: SNARAST
- Lekplatsen har fått en dålig bedömning under alla kriterier

HA1 Harlösa Backe lekplats (Gulmårevägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men med omgärdande staket och typ av lekutrustning är det inte en miljö som passar för barn upp till 12 år.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt i en parkmiljö med flera anslutande gångvägar.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen går lätt att tolka som tillhörande Birkebo förskola och dialog med dem bör föras i en större upprustning. Tillgängligheten är dålig och lekutrustningen är sliten.

Landskapsvärden: Tillgången på vegetation och rumsligheter är god. Lekplatsen skulle få större värden om staketet inte fanns där som en barriär mellan lekutrustning och öppna ytor med kuperad terräng.

Utvecklingsplan: SNARAST
- Dålig tillgänglighet
- Sliten utrustning endast för yngre barn
- Begränsande staket

HA2 Harlösa Park lekplats (Industrivägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men lekutrustningen är inte anpassad för barn upp till 12 år. Då lekutrustning kommer behöva bytas ut bör den också kunna locka lite äldre barn.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger lämpligt nära bibliotek och idrottsplats med anslutande gångvägar.

Grundläggande kvalité: Lekplatsens behöver ses över när det kommer till tillgänglighet och urval av sittplatser.

Landskapsvärden: Det är möjligt att klättra i fruktträden som finns i parken och stora träd ger skugga. Lekplatsen upplevs som grön, men rumsligheterna kunde ha varit bättre.

Utvecklingsplan: SENARE
- Tillgängligheten behöver förbättras
- Lekutrustning bör locka barn upp till 12 år
- Lekplatsen har godtagbara landskapsvärden

HU1 Hurva lekplats (Mantalsvägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt i ett större parkområdet omgärdat av villor. Många barn i Hurva har längre än 300 meter till lekplatsen, men någon bra lösning på det finns inte.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött och har ett urval av sittplatser. Belysning saknas och tillgängligheten är bristfällig.

Landskapsvärden: Då lekplatsen ligger i en etablerad park har den många höga landskapsvärden. Sådant som kan förbättras är topografin, fler ekosystemtjänster och bättre byggnadsmaterial.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen får en förhållandevis hög bedömning på samtliga kriterier
- Då lekutrustning behöver bytas ut bör tillgängligheten samtidigt förbättras
- Skötselåtgärder kan göras för att gynna lek i vegetation

K1 Kungshult lekplats (Hasslerödsvägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men lekutrustningen är inte anpassad för barn upp till 12 år. I dagsläget går utmaning att finna i exempelvis klätterträd. Ny lekutrustning bör locka lite äldre barn.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger så bra som det går i Kungshult och omplacering är inte aktuell.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen behöver ses över för underhåll av möbler och bättre tillgänglighet. En av få lekplatser i kommunen där det finns en grillplats.

Landskapsvärden: Positivt är att det mellan träden finns spår efter kojbygge och i anslutning till lekplatsen finns en kulle. Större integration i landskapet med rumsligheter, träd som ger skugga och lekutrustning som utnyttjar höjdskillnaden hade varit önskvärt.

Utvecklingsplan: SNARAST

- Slitna möbler och lekutrustning
- Tillgängligheten behöver förbättras
- Dålig rumslighet och skugga

L1 Rälsvägen lekplats (Löberöd)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och miljön kan tänkas locka barn upp till 12 år som också kan finna utmaning i de klätterträd som finns i buskagen.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt placerad med flera anslutande gångvägar och andra gröna områden i närheten.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött och har en okej tillgänglighet. Ett urval av sittplatser saknas.

Landskapsvärden: I anslutning till lekplatsen finns välanvända lekbuskage och möjlighet till oprogrammerad lek. Mindre bra är att det är dåligt med skugga, rumsligheter och topografi. Värden som årstidsvariation, sinnesstimulans och ekosystemtjänster kunde ha varit bättre.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV
- Sittplatser kan förbättras
- Fler landskapsvärden kan tillföras

L2 Idrottplatsen lekplats (Idrottsgatan, Löberöd)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och kan tänkas locka barn upp till 12 år och en del äldre barn.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger nära målpunkter som skola och idrottsplats vilket gör det svårt att veta att det är en kommunal lekplats. Detta bör tydliggöras då lekplatsen görs om.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen är otillgänglig och upplevs ha ett bristande underhåll.

Landskapsvärden: Vissa värden som lekbar vegetation, rumsligheter och löst material finns på lekplatsen. Många landskapsvärden skulle kunna förbättras för att integrera lekutrustning i landskapet och få mer skugga.

Utvecklingsplan: SENARE
- Tillgängligheten behöver förbättras
- Utrustning och möbler är slitna
- Ölycke lekplats är prioriterad före då den ligger mer centralt

L3 Ölycke lekplats (Ölyckevägen, Löberöd)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och bör vid upprustning bli en områdeslekplats.

Strategisk placering: Flera gångbanor ansluter till platsen och en förskola ligger intill lekplatsen.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen är otillgänglig och upplevs ha ett bristande underhåll.

Landskapsvärden: I anslutning till lekplatsen finns öppna ytor och en del vegetation som skapar rumsligheter. Lekredskap skulle med fördel integreras i landskapet. Värden som årstidsvariation, sinnesstimulans och ekosystemtjänster kunde ha varit bättre.

Utvecklingsplan: SNARAST

- Bör göras om till en områdeslekplats
- Tillgängligheten behöver förbättras
- Lekutrustning är sliten och flera redskap har plockats bort

M1 Ringparken lekplats (Köpmansgatan/Ringvägen, Marieholm)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen.

Strategisk placering: Lekplatsen är placerad bra i en parkmiljö med många barn boende inom 300 meter.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött men det finns behov av att måla utrustning. Tillgängligheten och urval av sittplatser är dålig.

Landskapsvärden: Vissa landskapsvärden finns, däribland lekbar vegetation, löst material och ytor för oprogrammerad lek. Värden som saknas är integration i landskapet, rumsligheter och topografi.

Utvecklingsplan: SENARE

- Utvecklingen av Sundelius Park lekplats prioriteras för att bli en lekplats där även äldre barn kan lockas till lek
- Tillgängligheten bör göras bättre

M2 Sundelius Park lekplats
(Storgatan/ Sundelius Park, Marieholm)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men bör göras om till en områdeslekplats som kan locka barn i alla åldrar.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger centralt och i en parkmiljö.

Grundläggande kvalité: Delvis används tillgängligt fallunderlag, men de är dåligt underhållna och tillgängliga gångar saknas. I övrigt finns ett urval av sittplatser och lekutrustningen har en okej status.

Landskapsvärden: Lekplatsen har flera bra landskapsvärden som rumsligheter, integration i landskapet och lekbar vegetation. Förbättringspotential finns i ekosystemtjänster, byggnadsmaterial och inslag av höjdskillnader.

Utvecklingsplan: SNARAST
- Sundelius Park föreslås byggas om till en områdeslekplats då platsens förutsättningar är goda

M3 Puggeängen lekplats
(Klaragatan, Mariteholm)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och uppfyller alla kriterier för den kategoriseringen även om lekplatsen är något liten.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger förhållandevis strategiskt placerad.

Grundläggande kvalité: Lekutrustning och parkmöbler är i behov av underhåll. Tillgängligheten är mycket dålig och urval av sittplatser saknas.

Landskapsvärden: Många landskapsvärden saknas. Det är dålig med rumsligheter, topografi och skugga. De omgivande buskagen är en tillgång som kan utvecklas mer.

Utvecklingsplan: SENARE
- Utvecklingen av Sundelius Park lekplats prioriteras före
- Lekplatsen är otillgänglig
- Möbler och utrustning är sliten
- Många landskapsvärden saknas

S1 Värlinge Backe lekplats (Gränsbovägen, Stehag)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men tack vare omgivande parkmiljö kan både fler och äldre barn tänkas vistas här.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt placerad i en parkmiljö med gångvägar.

Grundläggande kvalité: Det finns ett behov av att måla parkmöbler och lekutrustning. I övrigt har lekplatsen ett urval av sittmöjligheter och en viss tillgänglighet.

Landskapsvärden: På lekplatsen finns goda rumsligheter, kuperad terräng och buskage ger lekmöjligheter och löst material. Skuggförhållandena skulle kunna vara bättre och en skötselåtgärd i buskagen skulle kunna öka lekbarheten.

Utvecklingsplan: SENARE

- Lekplatsen kan locka blandade åldrar genom sitt läge
- En viss tillgänglighet finns, men kan förbättras
- Parkmöbler och lekutrustning bör ses över

S2 Havregatan lekplats (Stehag)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men utrustning och utformning begränsar attraktionsvärdet för äldre barn.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt placerad i område som håller på att byggas ut.

Grundläggande kvalité: Underhållet upplevs vara bristfälligt och lekplatsen är otillgänglig.

Landskapsvärden: Lekplatsen har fördel av att ligga i en parkmiljö med öppna ytor och kuperad terräng. Det finns även ett buskage där spår efter kojbygge är synligt. Själva lekplatsen har få landskapsvärden med allt i ett rum, dålig integration i landskapet och ett solutsatt läge.

Utvecklingsplan: SNARAST

- Tillgängligheten behöver förbättras
- Lekplatsen bör locka barn upp till 12 år
- Närområdet utvecklas och lekplatsen bör ha en god standard innan en ny lekplats kan byggas i Stehag
- Lekplatsen är i behov av fler landskapsvärden

ST1 Stockamöllan lekplats (Fräsarevägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men saknar lekutrustning som lockar barn upp till 12 år.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt i en liten parkmiljö omgärdad av bostäder.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött och har ett urval av sittplatser i olika rumsligheter. Belysning och papperskorg saknas och lekplatsen är otillgänglig.

Landskapsvärden: Lekplatsen har bra landskapsvärden, som rumsligheter, äng, lekbar vegetation och skuggande träd. Mindre bra är miljön på att stimulera sinnen, variation i topografi och förändring under året.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har nyligen byggts om och barnunderlaget är för litet i tätorten för att motivera fler åtgärder

V1 Väggarp lekplats (Barnekows väg)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats och miljön kan tänkas locka barn upp till 12 år.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt placerad med tanke på att nästan alla barn i Väggarp har mindre än 300 meter till lekplatsen.

Grundläggande kvalité: Lekplatsen upplevs som välskött och har en god tillgänglighet. Parkmöbler är i behov av underhåll.

Landskapsvärden: Rumsligheter och skuggförhållanden är dåliga, medan andra värden finns så som oprogrammerade redskap och ytor samt lekbar vegetation. Värden som årstidsvariation, sinnesstimulans och ekosystemtjänster kunde ha varit bättre.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Parkmöbler är i behov av underhåll
- I övrigt har lekplatsen en godtagbar standard

Ö1 Örtofta lekplats (Löddeåvägen)

Målgrupp och storlek: Lekplatsen klassificeras som en närlekplats, men med den hinderbana som finns i anslutning till lekplatsen så kan lekplatsen fungera som en mötesplats för personer i alla åldrar.

Strategisk placering: Lekplatsen ligger strategiskt placerad med närhet till naturmark och en bit från större bil- och järnväg.

Grundläggande kvalité: Det finns ett urval av sittplatser. Lekplatsen upplevs som välskött, men otillgänglig.

Landskapsvärden: Vissa värden finns, så som oprogrammerade redskap och ytor, rumsligheter och lekbar vegetation. Andra värden saknas som skugga och integration av kuperad terräng.

Utvecklingsplan: MINDRE BEHOV

- Lekplatsen har nyligen gjorts om
- Skugga och tillgänglighet hade med fördel kunnat förbättrats

ESLÖVS KOMMUN

SWECO

RAPPORT JÄMLIKA BARN LEKA BÄST

H. NÄSSTRÖM 160916

Inledning

Här föreliggande rapport avser vara en dokumentation av dialog- och designdelen av uppdraget med att ta fram en ny lekplats i Trollsjöområdet i Eslöv benämnt som ”Jämlika barn leka bäst”. Projekteringen av själva lekplatsen, då idéer omvandlas till praktiska, byggbara ritningar avhandlas inte närmare. Resultatet av hela processen, den färdiga lekplatsen, redovisas dock översiktligt med fotografier för helhetens skull.

Projektet ”Jämlika barn leka bäst” har som mål att i Trollsjöparken i centrala Eslöv, på platsen för en befintlig lekplats, tillskapa en ny lekplats. Målgruppen är barn i åldrarna 3-7 år. Kommunfullmäktige i Eslöv antog år 2007 CEMR-deklarationen som syftar till jämställdhet mellan kvinnor och män. För att jämställdhet skall garanteras måste också fler diskrimineringsgrunder beaktas, såsom funktionsnedsättning, och socioekonomisk tillhörighet.

Den 8:e juni år 2015 skickade Eslövs kommun ut en uppdragsförfrågan rörande ”Jämlika barn leka bäst” där man efterfrågade konsultstöd under en dialog- och designfas där 100 barn och 50 vuxna skulle involveras. Utvald konsult blev Grontmij AB som också genomförde projektet. För tydlighetens skull bör nämnas att företaget efter uppköp, under projektets genomförande, bytte namn till Sweco AB. I nedanstående redovisning benämns konsulten som Sweco AB i förekommande fall.

Sweco Architects AB,
Henrik Nässtrom

SWECO

Upplägg och metodik

I uppdragsförfrågan var ett av utvärderingskriterierna att författa en genomförandebeskrivning. I genomförandebeskrivningen skulle konsulten föreslå hur arbetet kunde genomföras under dialog- och designskedet med avseende på organisation, upplägg, metodik och förväntat resultat. Man ville att föräldrar, barn samverkansföreningar m.fl. gjordes delaktiga och att aktiviteterna skulle vara utformade så att flickor, pojkar, kvinnor och män fick rätt förutsättningar att uttrycka sina åsikter och vara delaktiga utifrån olika behov. Genomförandebeskrivningen (bilaga 1) har under hela dialog- och designfasen legat till grund för det fortsatta arbetet i enlighet med uppdragsförfrågan.

Arbetet under dialog- och designfasen genomfördes av kommunens organisation bestående av trädgårdsingenjör, gatuchef, kommunikatör från Miljö- och Samhällsbyggnad samt mångfaldsstrateg vid Kommunledningskontoret tillsammans med Sweco AB. När nedanstående text hänvisar till projektgruppen avses det gemensamma arbetet.

Externa samverkansparter har varit Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU Skåne), För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning (FUB Skåne län) samt Synskadades riksförbund (SRF).

Målgrupper för dialogarbetet är barn som nyttjar den befintliga lekplatsen vid Trollsjön samt andra lekplatser i kommunen, föräldrar och andra närstående till ovan nämnda barn och andra intressenter. Det finns även en rad verksamheter som utgör målgrupp för dialogarbetet så som familjecentralen Tåbelund, barn samt förskolepedagoger vid förskolor i närområdet samt barn och dagbarnvårdare vid pedagogisk verksamhet. Uppdragsförfrågan anger att jämställdhetsperspektivet skall säkerställas genom samverkan med kommunens mångfaldsstrateg. Genom mångfaldsstrategens sedan tidigare upprättade kanaler till ovanstående målgrupper och genomtänkta urval av förskolegrupper med avseende på socioekonomisk tillhörighet mm. kunde en bra bas för arbetet etableras.

Samordning samt inbjudan till workshop mm. för ovanstående grupper har genom projektet hanterats av kommunens mångfaldsstrateg. (Bilaga 2 samt Bilaga 3)

I genomförandebeskrivningen föreslås, som alternativ, att man kan arbeta med att bygga modeller tillsammans med barnen. Tidigt i processen valde projektgruppen att inte gå denna väg. Anledningarna till detta är att barnens relativt låga ålder i kombination med att de är relativt många riskerar att resultatet blir sämre än med i övrigt föreslagen metod.

Workshopar med målgruppen

Medborgardialogen utfördes i enlighet med genomförandebeskrivningen (Bilaga 1). Upplägget är baserat på erfarenheter med att arbeta med barn och unga vuxna inom bl. a. scoutrörelsen. Medborgardialogen genomfördes som aktiva workshops med barn, föräldrar, förskolepedagoger, samverkansföreningar, experter och andra relevanta målgrupper inbjudna.

För att få ett hanterligt antal deltagare på respektive workshop beslutade projektgruppen att dela upp deltagarna i fem grupper så att workshoparna kunde hållas vid fem olika tillfällen. Datum för dessa var; 2015-09-22, 2015-09-30, 2015-10-01, 2015-10-04 tillsammans med förskolor och daglig verksamhet samt 2015-10-03 med allmänheten. Deltagarna kontaktades och bjöds in av kommunens mångfaldsstrateg (Bilaga 2 samt Bilaga 3). Med hänsyn till barnens ålder och verksamheternas önskemål begränsades tiden för varje workshop till två timmar.

I projektgruppen diskuterade vi hur flickor, pojkar, kvinnor och män mfl. ska kunna vara delaktiga. Erfarenheten av att arbeta med unga vuxna med eller utan utvecklingsstörning gjorde att vi hade dialogerna på plats, utomhus i aktivitetsform. Detta då det blir lättare att konkretisera för alla grupper. Utgångspunkten var att inte bara de självmant engagerade skulle höras.

Arbetet delades in i tre faser för varje workshop. En illustrerad handledarinstruktion baserad på genomförandebeskrivningen delades ut till assisterande kommunanställda i god tid innan dagen för workshopen. (Bilaga 4)

Nedan följer en genomgång av de tre workshopfaserna:

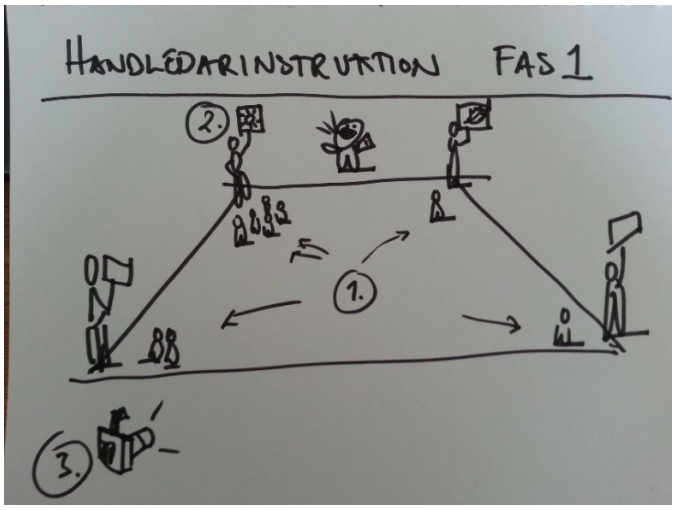
SWECO

Fas 1 – Uppvärmning: Fyra hörn med frågor till hela gruppen.

I denna första fas ställdes frågor till den stora gruppen. I projektgruppen kom vi överens om att eftersom barnen är ganska små var det tydligast att visa de olika svarsalternativen på skyltar. Den första frågan, som också förevisade principen var ”Vilken är din favoritårstid?”. Assistenterna höll sedan upp fyra möjliga val för barnen att välja mellan. I detta fall vann sommar strax före vinter och vår. Endast ett fåtal valde höst.
Alla kunde se varandras val och alla var delaktiga. Man märker väldigt konkret att alla inte tycker likadant och att det finns plats till fler sätt att se på saken än sitt eget.

Plats: På gräsytan bredvid den befintliga lekplatsen.
Syfte: Att bli varma i kläderna. Deltagarna vänjer sig vid att svara på frågor. Deltagarna kan se att man kan tycka olika. Även de som inte vanligtvis uttalar sig gör också ett val. Blygheten lägger sig när alla aktiveras.
Metod: Gemensamma frågeställningar med fyra möjliga val finns förberedda i övningsledarens hand. I varje hörn står en handledare med skyltar. På skyltarna finns svarsalternativ, ett per handledare och fråga. Man samlar gruppen på en mindre yta (gräsytan). För varje val finns det en fysisk plats (ett hörn på ett gräsfält) att förflytta sig till. Handledarna fördelar sig på de fyra platserna.
Efter att övningsledaren ställer en fråga lyfter handledarna korresponderande skyltar. Barnen tar då ställning genom att förflytta sig till den skylt med det svarsalternativ som barnet tycker är rätt. Alla kan se varandras val och att alla är delaktiga.

Frågorna och svaren är i någon mån ledande och resultatet av valen är därför mindre intressant men övningen är likväl viktig för att deltagarna ska komma igång och börja öppna sig.

På bilden har frågan ställts och barnen (1.) rör sig mot skyltarna (2.) varvid ett fotografi tas. (3.)

Övning innan deltagarna är på plats. De fyra hörnen med skyltar, övningsledaren i keps. I bakgrunden den befintliga lekplatsen.

Övningen i full gång. Barnen och pedagogerna har tagit ställning. Övningsledaren i mitten.

Exempel på skylt i serien av frågor. Här nr 6c ”Vad är roligast på en lekplats?” Svarsalternativen var: a. Bygga koja b. att fika c. att träffa kompisar och d. att gunga.

Exempel på skylt i serien av frågor. Här nr 5a ”Hur är roligast att leka?” Svarsalternativen var: a. springlek b. fantasilek c. sparka boll d. balansera.

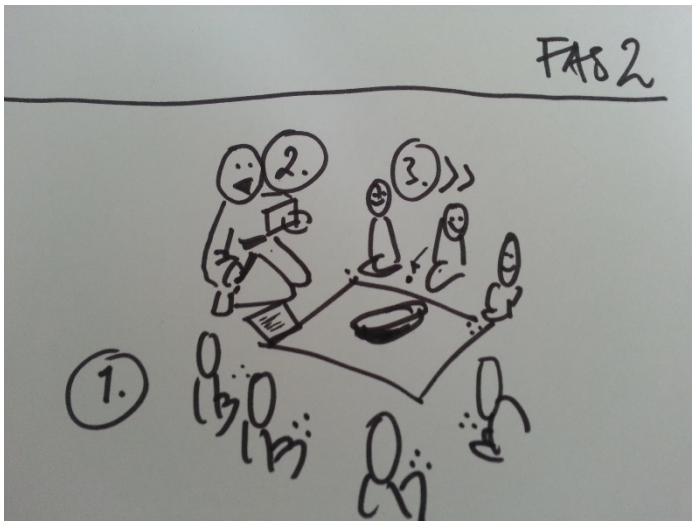
Fas 2 – Gruppsamtal med spelkulor

Den andra fasen bestod i att dela upp deltagarna i blandade samtalsgrupper. I dessa grupper fick alla komma till tals med hjälp av spelkulor.

I projektgruppen kom vi fram till att frågorna som ställdes till barnen skulle vara samma mellan de olika grupperna och inte olika som föreslagits i genomförandebeskrivningen (Bilaga 1). Frågorna som ställdes togs fram i samarbete med kommunens mångfaldsstrateg. Detta så vi säkerställde att inte ställa ledande frågor, försöka få in känslomässiga frågor och mer öppna frågor.

Plats: På gräsytan bredvid den befintliga lekplatsen.
Syfte: Alla ska få säga något, de som ofta talar mest får lyssna till de andra, de som ofta är blyga kommer till tals.
Metod: Deltagarna delas upp i blandade samtalsgrupper om 5-8 barn. Varje barn får ett antal spelkulor. Grupperna får frågor att diskutera tillsammans. Efter att ha räckt upp handen får man tala och offrar då en av sina spelkulor. När man använt en kula går frågan vidare till nästa handuppräckare. När kulorna är slut får man övergå till att lyssna till vad de övriga i gruppen har att säga. När man märker att alla sagt det de vill, får barnen tillbaka kulorna och man tar en ny fråga.
Dokumentation: Gruppledaren för anteckningar över barnens svar.

Det fina med denna övning är att de som ofta talar mest får öva på att lyssna, men även att de som sällan säger något känner att de vill använda sina spelkulor.

Barnen har spelkulor (1.), gruppledaren ställer en fråga och är beredd med penna och papper (2.) Ett barn använder sin kula och säger en sak. (3.) Sedan får någon annan som räckt upp handen ordet.

Gruppsamtal med spelkulor. Fyra delgrupper på liggunderlag i Trollsjöparken.

En av delgrupperna i full gång med att svara på frågor.

Fas 3 – Frågor ställs till individerna i den stora gruppen.

Sista steget var att samla alla i den stora gruppen igen framför en stor väggyta. En fråga ställdes om vad man ville ha på sin nya lekplats. Med hjälp av assisterande vuxna kunde barnen sätta upp sina egna idéer på väggen. Efter en gemensam diskussion fick vi många idéer att gå vidare med.

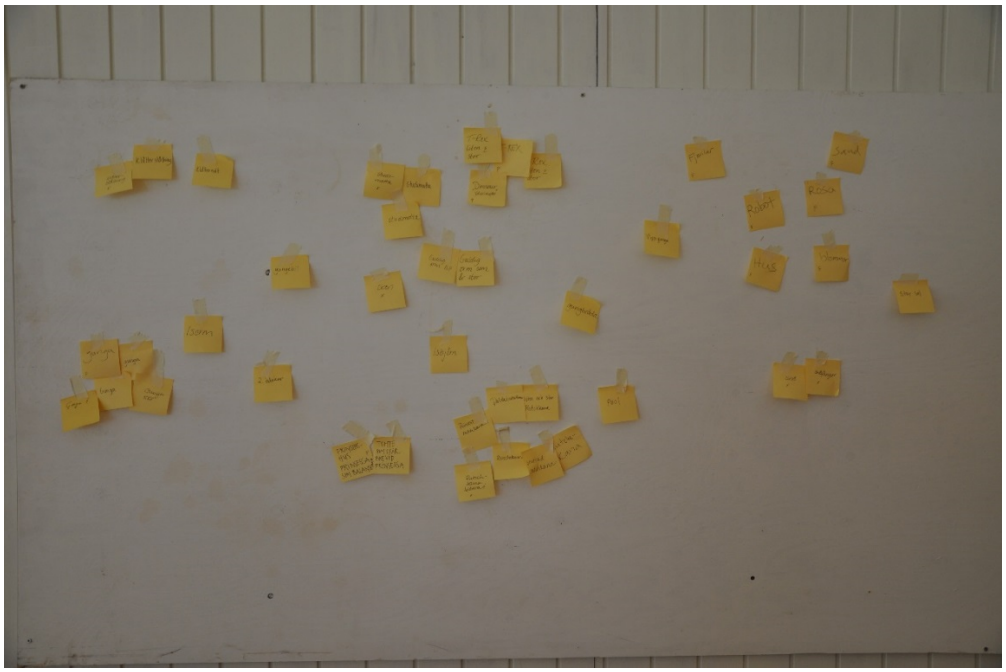
Plats: Inomhus, under tak på en dansrotunda i Trollsjöparken.
Syfte: Att få en samsyn i gruppen om vad lekplatsen kan bli, alla ska känna att de har bidragit, vi ska få kunskap om vad som är viktigt för alla deltagarna på workshopen, alla känner delaktighet, vi får idéer till designen.
Metod: Hela gruppen samlas. Nu repeteras en del av frågeställningarna från gruppövningen igen, men denna gång gemensamt, tillsammans, i hela gruppen. Framme vid tavlan står övningsledaren och ställer frågorna. När en fråga ställs så hjälper anteckningsassistenterna till med att skriva upp så många svar som möjligt på post-it lappar på väggen. På varje lapp skriver man ett svar. Lapparna fästs på en stor yta/vägg. När alla frågor ställts, diskuterar vi gemensamt i den stora gruppen, med barnen, om vilka lappar som hör ihop, vilka idéer som vi ska gå vidare med. De kluster av lappar som vi gemensamt skapar sätter vi namn på och ringar in.
Dokumentation: Fotografi av den färdiga väggen/ytan med idéer och tankar.

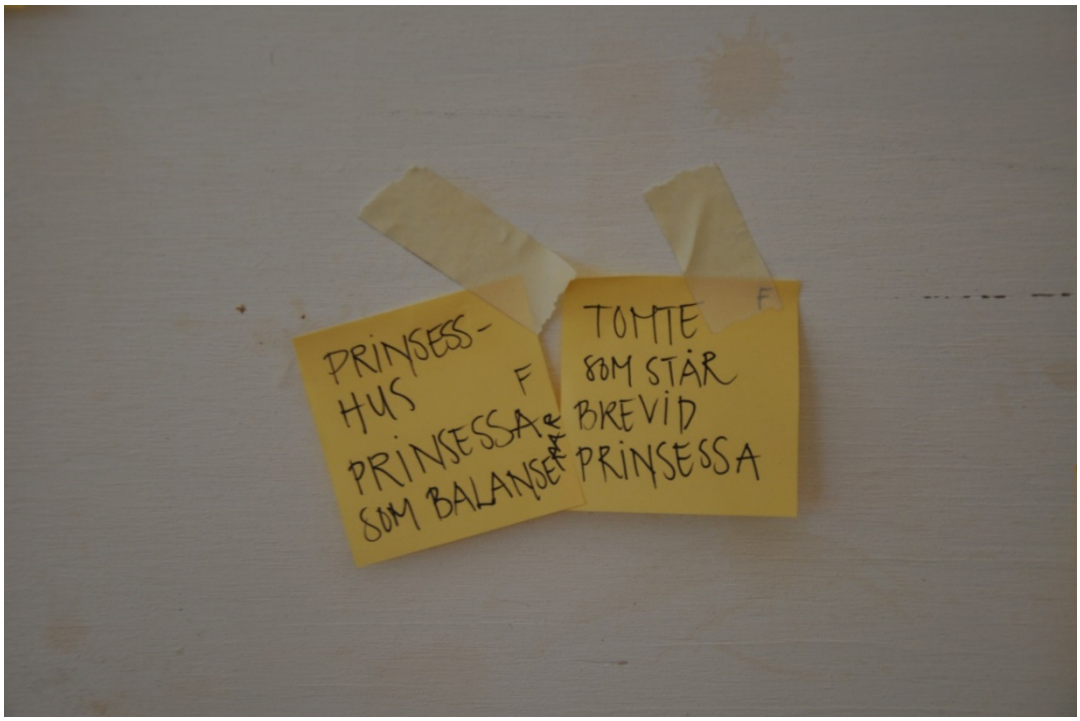
På bilden har just övningsledaren (1.) ställt en fråga och anteckningsassistenterna (2.) tar anteckningar. Dessa klistras upp (3.) för att senare ordnas i olika grupper gemensamt (4.)

Post-it lappar klistras upp på vägg med barnens idéer. Man får själv sätta upp sin idé!

Väggen fylls av blandade idéer och tillsammans med barnen samlar vi dem i kluster!

Tillsammans med barnen ordnar övningsledaren lapparna i kluster som alla barnen är med och diskuterar fram. På bilden har ett prinsesskluster börjat bildas.

Resultat från workshoparna

Resultatet, idéerna som kom ur workshoparna sammanställdes av var och en av de assisterande kommuntjänstemännen för fas 2. För fas 3 sammanställdes idéerna i tabellform av Sweco AB. (Bilaga 5)

SWECO

Förslag till idé och design

Med utgångspunkt i resultatet från workshoparna (Bilaga 5), gick dialog- och designarbetet över till att handla om utformningen av lekplatsen.

Allmänt om gestaltningen

Utformningsarbetet utfördes av Sweco AB och tog sin utgångspunkt i barnens idéer och parade dessa med det professionella kunnandet och erfarenheten hos landskapsarkitekten. Dessa professionella erfarenheter kan röra saker som vad som tidigare har fungerat, vad som faktiskt går att bygga. Exempelvis ”Låtsaskläder” kan vara svårt att genomföra, men en ”rolig spegel” kan ligga inom det genomförbara. Samtidigt skall man ha en känsla redan i detta skede för kostnader, genomförandetid och annat praktiskt. Målet är ju ändå en helhet.

Efter designarbetet redovisades gestaltningsförslaget för den kommunala organisationen innan ett slutgiltigt gestaltningsförslag färdigställdes:

Det färdiga gestaltningsförslaget heter ”Jämlika barn leka bäst, Vision för Trollsjöparken i Eslöv 2015-11-11” (Bilaga 7). I gestaltningsförslaget finns redovisat ett flertal planredovisningar av lekplatsen. Den första kartbilden förevisar de ingående delarna (ex. gungor, hinderbana etc.), nästa visar tillgänglig lek och utmanande lek, en tredje visar var kontemplativ lek kan förekomma och var de viktigaste rörelsestråken finns, den fjärde och sista visar hur input från workshoparna under dialog- och designfasen har tagits till vara under processen (ex. ”Jag vill ha ett piratskepp” – flicka, ”jag leker i sandlådan när jag är glad” – flicka)

Landskapsarkitektens gestaltningsarbete

En reflektion inför gestaltningsarbetet var att om en lekplats skall vara jämställd måste barnen själva vilja leka där. Om lekplatsen är fullt tillgänglig utan att barnen vill leka där så fungerar den inte oavsett de förnämligaste intentioner.
Om man kan hitta en utformning som lockar alla och inte bara vissa till lek, då har man kommit långt. För att en plats skall vara spännande och intressant för så många som möjligt måste den kunna vara flera saker samtidigt.
För att alla skall kunna vara med måste platsen vara tillgänglig. Platsen måste både locka till och möjliggöra för leken och fantasin hos alla. På en jämställd plats vill barnen leka. I den meningen är det lustfyllda lika viktigt som det jämställda då de är ett och samma.

Kontinuerligt under gestaltningsprocessen återkom vi landskapsarkitekter till resultatet från workshoparna och ställde oss ett flertal frågor som: för vem ritar vi?, fungerar detta för alla?, hur fungerar detta rent praktiskt?, vad blir kostnaden?, kan vi använda lekutrustning hämtad ur katalog eller är det ett alternativ att rita nytt?, är detta det barnen själva ville ha?, känner sig alla välkomna i det nya förslaget (kön, ålder, funktionalitet)?, kan alla leka ”sin” fantasilek?, Hänsyn till befintlig vegetation, stråk genom parken, övriga parkbesökare mm.

Man kan i de tidiga skisserna se ett mer renodlat slott/borg utan raketinslag. Även den kontemplativa delen med den lugna byn hade en mer påkostad utformning. Överväganden under processen gjorde att den lugna byn fick minskas i omfattning och att slottet/borgen fick en mer varierad fantasileksinriktning (bilaga 6). Hänsyn och integrering av befintlig vegetation är viktig i Trollsjöparken (Bilaga 9).

Att sammanlänka alla barnens olika idéer till en någorlunda samlad design blev en utmaning. I det färdiga gestaltningsförslaget ”Jämlika barn leka bäst, Vision för Trollsjöparken i Eslöv 2015-11-11” (Bilaga 7) Ser man en båt på väg över det gungande havet på väg att gå på grund vid ett slott som också är en raket. Bredvid båten finns en ö bestående av en stor sandlåda. Från slottet leder en rutschkana ner mot krokodilerna. Man kan ta sig genom en mur vidare till en hemlig plats där skattkistan finns. Går man vidare kommer man till den lugna byn där man kan se sig själv i skojiga speglar och spela på instrument. Från byn kan man ta steget ut i skogen och testa hinderbanan som leder fram till gungorna på det gungande havet igen. Fast vid det här laget kanske man hellre tar en fika vid borden, eller äter en korv under taket borta vid den breda rutschkanan på kullen… Det är en del av alla möjligheter till lek som kommer rakt ur barnens önskemål på workshoparna!

Mer i detalj avseende främst tillgängligheten gjorde vi vissa avväganden kring bland annat följande kriterier:

Är lekplatsen tillgänglig för alla?

Kan alla känna att detta är deras plats från början (Har vi kunnat undvika känslan av eftermonterade ramper)?

Finns det olika nivåer på utmaningar?

Kommer alla åt lekredskap och händelser på lekplatsen?

Är lekplatsen överblickbar?

Finns det orienteringsmöjligheter, kontraster, kanter?

Finns det skyddade rum?

Finns det variation i material?

Är materialen slitstarka?

Finns det något som gör platsen unik?

Finns det trygga, klassiska lekredskap?

Stimuleras sinnena (rörelse, balans, hörsel, syn, doft, känsel)?

Finns det löst material att leka med på platsen?

Finns det olika mönster integrerat i leken?

Kan alla vara med i sandlådan?

Kan gungorna användas av alla?

Finns det stötvänligt, rullvänligt material?

Finns det ett tak att skula under?

Är platsen väl upplyst?

Finns det sittplatser för alla?

Naturligtvis är skissarbetet mer omfattande än vad som går att redovisa i text, men ovanstående ger en uppfattning om en del av arbetet.

En ledstjärna vid skissarbetet var även att ingen skall tvingas in i en viss del av leken eller hindras i sin fantasi. Det skall finnas ett flöde i hur barnen kan röra sig vidare, upptäcka nya möjligheter till lek, komma tillbaka till samma plats och där inspireras till ytterligare lek. Som exempel kan nämnas piratskeppet. Alla detaljer på skeppet är nåbara från exempelvis rullstol. Många gånger kan man inte, på andra lekplatser, nå rorkulten på lekskepp vilket leder till att den som använder rullstol aldrig får styra skeppet. Rullar man vidare in i borgen/slottet/raketen når man på samma vis kontrollpanelen för raketen och kan övervaka avfyrandet. Den stora sandlådan är anpassad för att kunna ligga på mage och vara med i markhöjd och kunna bygga i samma yta som övriga i sandlådan.

Redovisning till kommunens projektgrupp, externa samverkanspartnerna samt deltagare i workshoparna.

Sweco AB:s färdiga gestaltningsförslag ”Jämlika barn leka bäst, Vision för Trollsjöparken i Eslöv 2015-11-11” (Bilaga 7) presenterades för målgrupperna tillika remissinstanserna genom kommunens mångfaldsstrategs försorg. Den 26:e november år 2015 hölls ett möte inom projektgruppen på vilket inkomna svar från remissinstanserna gicks igenom. Remissinstansernas synpunkter har sammanställts av kommunens mångfaldsstrateg som en lista (Bilaga 8).

Av naturliga skäl, inför en justering av gestaltningsförslaget i samband med det kommande projekteringsskedet, koncentrerade sig projektgruppen på de negativa kommentarerna.

En del av kommentarerna rör sådant som är svårt att tillfredsställa såsom möjlighet att bygga med löst material och måla med målarfärg etc. Även kommentarerna om hundrastplats och minigolf ligger utanför projektets omfattning. Att något barn saknar ett prinsesslott samtidigt som andra barn är glada över att det finns, kan komma av att barnets inre bild av hur ett slott ser ut inte motsvarar bilden i illustrationen. Referensen till Winx (teknad serie) är ny, men hade troligen inte kunnat inkorporeras bla. av upphovsrättsliga skäl.

De saker projektgruppen diskuterade var framför allt kommentarerna kring gungor, snurrkarusell samt leken i skogen.

Avseende gungorna så är det så att många, speciellt vuxna, ser gungor som det roligaste som finns på en lekplats. Detta kan vara en kombination av att gungor faktiskt är kul, samtidigt som mamma och pappa är delaktiga i gungandet och knuffar på. Detta skiljer sig från när barnet leker rollekar eller andra lekar som kräver interaktion av den vuxne, då tröttnar den ena parten snart. Förutom detta så saknar ofta äldre lekplatser annan attraktion vilket gör att man hellre

gungar mm. I det sammanhanget är det lätt att förstå att man vill ha fler gungor. Projektgruppen kom fram till att mängden gungor troligen är tillräcklig och att det är extra viktigt att få med gungan anpassad för rullstol.

Snurrkarusellen anpassad för rullstol ville projektgruppen försöka få med. I slutändan hade den tyvärr betytt att en större del av lekplatsen hade upptagits av skyddsområde kring karusellen samt att andra delar hade fått minska i omfattning av ekonomiska skäl. Detta i kombination med att inte många barn hade nämnt en snurrkarusell under workshoparna gjorde att snurrkarusellen inte kom med.

Leken i skogen är något som diskuterats tidigare i projektgruppen. Tidigt i designarbetet föreslogs en avgränsning längre in i skogen, så att även personer med orienteringssvårigheter skulle kunna få bättre tillgång till skogen. Ett staket eller motsvarande skulle dock kunna leda till sämre tillgänglighet för andra grupper som exempelvis frisbeegolfare, samtidigt som en betydande del av de ekonomiska medlen skulle åtgå. Den hinderbana som fanns inritad i illustrationen befanns i detta sammanhang vara en bra och tillräcklig uppmuntran till att gå längre in och undersöka skogen.

Mindre ändringar utifrån remissinstansernas synpunkter sågs kunna inkorporeras under projekteringsskedet, inget nytt gestaltningsförslag togs därför fram.

Avslutande reflektion

Under projekteringsfasen ändrades vissa utformningsdetaljer, bland annat försvann den ramp/slottsmur som fanns med i förslaget på grund av framför allt svårigheten med lutningar som skulle uppstå. Den hade helt enkelt blivit för stor. Den ersattes av en drake med ett huvud man kan gå igenom, ett önskemål från ett av barnen som tidigare inte kom med. Gungorna har flyttats något av säkerhetsskäl och i skrivande stund är inte dubbelrutchkanan med rullstolsvänlig ramp på kulle färdigställd. Likaså återstår en del planteringar bl.a. kring den lugna byn, men på det hela taget ser anläggningen redan ut som i förslaget och illustrationen. Sist i denna rapport återfinns några fotografier från platsen tagna i augusti år 2016.

Arbetet med ”Jämlika barn leka bäst” har varit väldigt tillfredställande. Många är engagerade i den nya lekplatsen när man pratar med boende i Eslöv och även pressen har engagerat sig i lekplatsprojektet (Bilaga 10).

Även om mycket finns kvar att lära sig så värmer särskilt två av remissvaren:

”Detta är verkligen ett tillfälle där barns inflytande och delaktighet lyfts”

”Jag vill hitta skatten”

Nedan följer bilder tagna under ett platsbesök i slutet på augusti år 2016.
(fotografier H. Näsström)

.

.

Skatten…

SWECO

Bilagor

Bilaga 1 – Genomförandebeskrivning

Bilaga 2 – Inbjudan till förskolor

Bilaga 3 – Inbjudan till allmänheten

Bilaga 4 – Handledarinstruktion workshop dat. 2015-09-22

Bilaga 5 – Idéer insamlade vid workshops

Bilaga 6 – Skisser från designarbetet

Bilaga 7 – Gestaltningsförslag 151111 (A3 – färg)

Bilaga 8 – Remissinstanssynpunkter

Bilaga 9 – Trädinventering

Bilaga 10 – Tidningsartikel Skånska Dagbladet 151119

Yttrande över förslag till sjö- och vattendragsplan

16

KS.2021.0091

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0091

2021-03-18
Petra König
+4641362019
Petra.Konig@eslov.se

Kommunstyrelsen

Synpunkter på remissversion av Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun och VA Syd samarbetar inom projektet ”Eslövs vatten” och har för avsikt att ta fram fem gemensamma planer på vattenområdet varav föreliggande plan, Sjö- och vattendragsplanen, är en av dem. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har beslutat om att skicka förslaget på Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun på remiss för att få in synpunkter på förslaget. Nämnden vill t ex ha in synpunkter på om planen innehåller en tydlig och rättvisande bild av nuläget i sjöar och vattendrag i kommunen och vilka åtgärder kommunen behöver fokusera på för att förbättra statusen i sjöar och vattendrag i kommunen eller om det saknas någon information i planen.

Efter remisstiden kommer inkomna synpunkter behandlas och eventuellt arbetas in i planen. När det är klart kommer den reviderade planen åter till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för godkännande och för vidarebefordran till kommunfullmäktige med förslag att anta Sjö- och vattendragsplanen för Eslövs kommun.

Beslutsunderlag

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut §7, 2021 Remittering av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun
- Följebrev – Remiss av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun
- Remissversion av Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun

Beredning

Kommunledningskontoret finner det mycket positivt att ett samarbete pågår med VA Syd och att det även samarbetas över förvaltningsgränserna inom den egna organisationen. Vattenfrågorna som lyfts inom ramen för Eslövs vatten är viktiga utifrån flera perspektiv och behöver belysas av och förankras inom flera av kommunens förvaltningar.

Kommunledningskontoret finner att planen innehåller en omfattande inventering av kommunens sjöar och vattendrag avseende bland annat förekomst, ekologisk status och naturvärden. Den beskriver också tydligt vad som påverkar förekomsterna negativt och den redovisar betydande åtgärder som genomförts samt pågående vattenvårdsarbete. I planens sista kapitel presenteras en sammanställning av förslag på generella åtgärder samt förslag på specifika åtgärder för respektive avrinningsområde.

Det finns ett stort värde i att ha sammanställt all denna information som tidigare återfanns utspritt i flera olika inventeringar och rapporter. Detta har också möjliggjort en analys av helheten och inte bara enstaka delar vilket är värdefullt för det fortsatta arbetet.

Parallellt med framtagningen av förslaget till Sjö- och vattendragsplan har kommunledningskontoret tillsatt en utredning avseende kommunens styrande dokument. Denna har innefattat en översyn av bland annat dokumentens benämningar, dokumentens innehåll och beslutsinstans för respektive typ av dokument. Översynen har resulterat i *Riktlinjer för styrande dokument* som ska bidra till att kvalitetssäkra styrande dokument och möjliggöra effektiva beslutsprocesser.

Kommunledningskontoret anser därför att förslaget till Sjö- och vattendragsplan behöver omarbetas för att överensstämma med *Riktlinjer för styrande dokument*.

Kommunledningskontoret vill också påminna om att kostnader för åtgärder ska beaktas i den ordinarie budgetprocessen.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen antar yttrandet som sitt och översänder till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Beslutet skickas till
Miljöavdelningen, via e-post (miljo@eslov.se) senast 30 april 2021.

Eva Hallberg
Kommundirektör

Åsa Simonsson
Avdelningschef

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

§ 7 **MOS.2020.1047**

Remittering av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun

Ärendebeskrivning
Inom projektet ”Eslövs vatten” arbetar Eslövs kommun och VA SYD med att ta fram gemensamma planer på vattenområdet. Arbetet görs för att säkra en hållbar VA-planering, arbeta med dagvatten och översvämningar samt arbeta för god status i sjöar och vattendrag i kommunen. De fem planer som ingår i Eslövs vatten är:

- Vattenförsörjningsplan - Plan för att skydda vattenresurser för framtiden och säkerställa vattenförsörjningen på lång sikt för Eslövsborna.
- VA-utbyggnadsplan - Plan för kommunens skyldighet att bygga ut vatten och avlopp.
- Sjö- och vattendragsplan - Plan för att uppnå god ekologisk status i kommunens sjöar och vattendrag.
- Dagvattenplan och översvämningsplan - Plan för att hantera dagvatten vid förtätning och exploatering i befintlig bebyggelse samt för att hantera översvämningsrisker vid höga vattenflöden och extremregn.
- Nödvattenplan – Plan för att säkerställa rutiner för vattenförsörjning i olika typer av nödlägen när ordinarie vattenförsörjning är utslagen.

Eslövs vatten har sin utgångspunkt i kommunens översiktsplan där vattenfrågorna lyfts fram som ett viktigt område. Översiktsplanen betonar vikten av att Eslövs kommun i samarbete med VA SYD tar ett samlat grepp om vattenfrågorna.
Vikten av ett samlat grepp finns också med i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram där en av åtgärderna är att ”Kommunerna ska upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.
Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) fick information om genomförandet av Eslövs vatten den 12 februari 2019 och KSAU beslutade att lägga informationen till handlingarna. Kommunstyrelsen är beställare av Eslövs vatten. Miljö och Samhällsbyggnad har tagit fram Sjö- och vattendragsplanen för att den faller under det naturvårds- och miljöstrategiska arbete som miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för enligt nämndens reglemente (§2 punkt 1 och 2).

Planerna inom Eslövs vatten ska fungera som stöd till kommunens nämnder och förvaltningar, fungera som underlag för kommunens översiktsplan samt utgöra stöd

för att nå internationella, nationella och lokala miljömål. Alla planer innehåller en nulägesstatus för respektive delområde samt förslag på åtgärder och/eller förslag på rutiner för hantering av olika situationer. Alla planer inom Eslövs vatten ska uppdateras varje ny mandatperiod.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Remittering av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 16, 2020 Information - Eslövs vatten, gemensamt projekt med VA-Syd
- Projektplan gällande Eslövs vatten - Sjö- och vattendragsplan
- Förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun

Beredning

Inom ramen för arbetet med Eslövs vatten har Miljöavdelningen, tillsammans med representanter för andra förvaltningar och VA SYD tagit fram förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun. Sjö- och vattendragsplanen är en nulägesanalys av ytvattensituationen i Eslövs kommun beträffande bland annat miljöpåverkan, naturvärden, miljömål, miljöövervakning och dikningsföretag. Det har tidigare gjorts olika inventeringar och sammanställningar på området och i denna plan sammanställs, analyseras och aktualiseras situationen med den information som finns tillgänglig idag. Ingen ny information har tagits fram inom ramen för arbetet med Sjö- och vattendragsplanen. Planen avslutas med förslag på åtgärder som kan göras för att förbättra statusen i sjöar och vattendrag i kommunen.
Sjö- och vattendragsplanen är helt i linje med Eslövs kommuns vision om att Eslövs kommun ska vara en hållbar kommun som ska vara Skånes bästa kommun att bo och verka i 2025”. Planens genomförande kommer även bidra till att uppnå målen i kommunens politiskt antagna handlingsprogram 2019-2022 där det bland annat fastställs att långsiktig miljömässig hållbarhet ska prioriteras och ett aktivt miljömålsarbete ska fortsätta. Vidare bidrar planens genomförande till att uppnå de nationella miljömålen, miljökvalitetsnormerna inom arbetet med Vattendirektivet, kommunens skyldigheter enligt Barnkonventionen samt vissa av målen i Agenda 2030.

Förslaget till Sjö- och vattendragsplan föreslås nu skickas på remiss till bland annat nämnder, vattenråd, grannkommuner, föreningar och organisationer samt göras tillgänglig på kommunens hemsida för synpunkter från allmänheten. Under remisstiden önskas svar på bland annat:
- Ger planen en tydlig och rättvisande bild av nuläget i sjöar och vattendrag i

kommunen?
- Vilka åtgärder behöver kommunen fokusera på för att förbättra statusen i sjöar och vattendrag i kommunen
- Saknas det någon information i planen?

Sändlista remissinstanser:
Nämnder
• Kommunstyrelsen
• Kultur- och fritidsnämnden,
• Servicenämnden,

Myndigheter
• Länsstyrelsen i Skåne län, skane@lansstyrelsen.se
• Hörby kommun, kommunen@horby.se
• Höörs kommun, kommun@hoor.se
• Klippans kommun, kommun@klippan.se
• Kävlinge kommun, kontakt@kavlinge.se
• Lunds kommun, kommunen@lund.se
• Sjöbo kommun, stadsbyggnad@sjobo.se
• Svalövs kommun, info@svalov.se
• Landskrona kommun, kommun@landskrona.se

Föreningar och organisationer
• Eslövsbyggdens naturskyddsförening, arne.olsson@naturokultur.se
• LRF:s kommungrupp Eslöv, nils.frank@remmarlov.se
• Skåne-Blekinge Jordägarförening, sbj@jordagarna.se

Vattenråd
• Kävlingeåns vattenråd, christian.magyaralsterberg@lund.se
• Saxån-Braåns vattenråd, therese.ehrnsten@landskrona.se
• Ringsjöns vattenråd, richard.nilsson@hoor.de
• Rönneå vattenråd. carl-gunnar.thosteman@klippan.se

Synpunkter på förslaget ska lämnas till Miljöavdelningen, helst via e-post (miljo@eslov.se) senast 30 april 2021. Efter remisstiden ska inkomna synpunkter behandlas och eventuellt arbetas in i planen. När det är klart kommer den reviderade planen åter till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för godkännande och för

vidarebefordran till kommunfullmäktige med förslag att anta Sjö- och vattendragsplanen för Eslövs kommun.

Yrkanden
Janet Andersson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med en ändring i förslaget till Sjö- och vattendragsplan, att man under rubriken "Reduktionsfiske i Ringsjön" tar bort punkt 2-5 av förslag på åtgärder, för fortsatt diskussion i Ringsjöns vattenråd.

Beslutsgång
Ordföranden ställer proposition på Janet Anderssons (S) yrkande och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag och Janet Anderssons (S) ändring av förslag till åtgärder.

Beslut
- Att sända Förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun på remiss till nämnder, föreningar, organisationer enligt sändlista för att lämna synpunkter senast 30 april 2021, samt
- Att göra förslaget tillgängligt på kommunens hemsida med möjlighet för allmänheten att lämna synpunkter.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden
Servicenämnden
Övriga instanser sändlistan för remissinstanser

ESLÖVS KOMMUN

MOS.2020.1047

2021-xx-xx
Jonas Johansson
Jonas.Johansson@eslov.se

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Följebrev - Remiss av förslag till Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har den 27 januari 2021 tagit beslut om att skicka förslaget på Sjö- och vattendragsplan för Eslövs kommun på remiss för att få in synpunkter på förslaget. Nämnden vill t ex ha in synpunkter på:

- Ger planen en tydlig och rättvisande bild av nuläget i sjöar och vattendrag i kommunen?
- Vilka åtgärder behöver kommunen fokusera på för att förbättra statusen i sjöar och vattendrag i kommunen
- Saknas det någon information i planen?

Synpunkter på förslaget lämnas till Miljöavdelningen, helst via e-post (miljo@eslov.se) senast 30 april 2021. Efter remisstiden kommer inkomna synpunkter behandlas och eventuellt arbetas in i planen. När det är klart kommer den reviderade planen åter till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för godkännande och för vidarebefordran till kommunfullmäktige med förslag att anta Sjö- och vattendragsplanen för Eslövs kommun.

ESLÖVS KOMMUN

SJÖ- OCH VATTENDRAGSPLAN FÖR ESLÖVS KOMMUN

Del av paraplyprojektet Eslövs vatten
– ett samarbete mellan Eslövs kommun och VA Syd

Ref... 2021-01-27

ESLÖVS VATTEN

VA SYD och Eslövs kommun tar ett gemensamt helhetsgrepp kring Eslövs vatten. I totalt fem planer samarbetar vi för att ta hand om vattnet i kommunen. Det handlar om att sjöar och vattendrag ska må bra, att kommunens invånare ska ha tillgång till dricksvatten och att kunna ta hand om regnvatten på ett sätt som minskar risken för skador vid stora regn/skyfall.

De fem planerna är:

- **Vattenförsörjningsplan**
- **Dagvatten- och översvämningsplan**
- **Sjö- och vattendragsplan**
- **VA-utbyggnadsplan**
- **Nödvattenplan**

Eslövs kommun och VA SYD

Sedan 1 januari 2012 har VA SYD ansvar för VA-verksamheten i Eslövs kommun.

Eslövs kommun är ansvarig för planeringen av mark- och vattenanvändning och som en del av det översvämningshanteringen.

INNEHÅLL

Eslövs vatten 2

1. Sammanfattning 8

2. Inledning 10

Eslövs vatten 10

- Ingående planer i Eslövs vatten 10
- Planernas status och syfte 10
- Sjö- och vattendragsplan 10
- Koppling till kommunens vision och handlingsprogram, Agenda 2030 samt FN:s barnkonvention 11
- Ansvarsfördelning 12
- Uppföljning 12
- Förslag på indikatorer för övergödning: 12
- Förslag på övriga indikatorer: 13

Avrinningsområden i Eslövs kommun 14

3. Rönne å avrinningsområde 16

Allmän beskrivning av Rönne å avrinningsområde 16

Påverkan och miljöproblem 18

Översvämningskartering 18

Naturvärden 20

- Förorenade områden 20

Ringsjön 21

- Allmän beskrivning 21
- Dricksvattentäkt 22
- Regleringen av Ringsjön 22
- Sänkningen av Ringsjön 1880–1883 23
- Riksintressen för vattenförsörjning och fiske 24
- Påverkan och miljöproblem 25
- Ekologisk status 25
- Kunskapsläge 25
- Restaurering av Ringsjön 25

Rönne å huvudfåra 28

- Allmän beskrivning 28
- Mölleriket 28
- Friluftsliv 29
- Påverkan och miljöproblem 29
- Ekologisk status 30
- Kunskapsläge 30
- Behov av åtgärder 30

Övriga vatten 31

- Billabäcken 31
- Kolebäcken 32
- Stehagsbäcken/Blegelsbäcken 32

4. Kävlingeåns avrinningsområde 34

Allmän beskrivning av Kävlingeåns avrinningsområde 34

Naturvärden 35

Påverkan och miljöproblem 36

Vombsjön 36

- Allmän beskrivning 36
- Dricksvattentäkt 37
- Påverkan och miljöproblem 38
- Ekologisk status 38
- Kunskapsläge 39
- Behov av åtgärder 39

Kävlingeåns huvudfåra 40

- Allmän beskrivning 40
- Friluftsliv 40
- Påverkan och miljöproblem 41
- Förorenade områden 41
- Ekologisk status 43
- Kunskapsläge 43
- Åtgärder 44

Bråån 45

Övriga vatten 47
Harlösabäcken 47
Bortsbäcken 48
Slogstorpsbäcken 48
Bäckar på sluttningen ner mot Kävlingeån 49
Rödabäck 49
Eslövsbäcken 50
Långakärr i Abullahagen 52
Trollsjön 53
Grybybäcken 54
Östra Ströbäcken 55

5. Saxån–Braåns avrinningsområde 57

Allmän beskrivning av Saxån–Braåns avrinningsområde 57
Påverkan och miljöproblem 59
Förorenade områden 60
Allmänt om förorenade områden 60
BT-kemi 60
Ekologisk- och kemisk status 60
Saxåns huvudfåra 61
Övriga vatten 63
Långgropen 63
Blekebäcken 64
Farstorpsbäcken och Vallabäcken 64
Dammar och våtmarker 64
Kunskapsläge 65
Behov av åtgärder 65

6. Historik 66

Skånska rekognosceringskartan 1812–1820 66
Utdikad civilisation 67
Svenska Lax- och Laxöringsföreningen 68
Vattenkraft i Kävlingeån 69
Kävlingeåns vattenvårdsförbund 70
Kävlingeåns generalplan 70
Vattenvårdande åtgärder för delar av Kävlingeåns avrinningsområde 71
Kävlingeån – Landskaps- och vattenvårdsplan för nedre delen av avrinningsområdet 72

7. Påverkan, miljöproblem och ekologisk status 73

Påverkan och miljöproblem 73
Avloppsreningsverk 74
Ellinge avloppsreningsverk 75
Bräddning av orenat avloppsvatten 76
”Nya” påverkanskällor 78
Bekämpningsmedel 78
Läkemedelsrester 79
Mikroplast 80
Ekologisk status 81

8. Naturvärden 84

Särskilt värdefulla sjöar och vattendrag 84
Naturvärden i Rönne å avrinningsområde 85
Naturvärden i Kävlingeåns avrinningsområde 85
Naturvärden i Saxån–Braåns avrinningsområde 86

9. Markavvattning och dikningsföretag 89

Allmänt om markavvattning och dikningsföretag 89
Dikningsföretag i Eslövs kommun 91
Eslövs kommuns och VA SYD:s roll i dikningsföretagen 92
Dikningsföretag och dagvatten från exploateringsområden 92
Dikningsföretag i Rönne å avrinningsområde 93
Dikningsföretag i Kävlingeåns avrinningsområde 93
Kävlingeåns vattenavledningsföretag 94
Dikningsföretag i Saxån–Braåns avrinningsområde 95

10. Vattenvård och vattenvårdsorganisationer 97
Allmänt om vattenvårdsorganisationer 97
Vattenorganisationer i Rönne å avrinningsområde 98
Rönneåkommittén 98
Rönneåns vattenråd 98
Ringsjökommittén 99
Ringsjöns vattenråd 99
Vattenorganisationer i Kävlingeåns avrinningsområde 100
Kävlingeåns vattenvårdsförbund, Kävlingeå-projektet och Kävlingeåns vattenråd 100
Vattenorganisationer i Saxån–Braåns avrinningsområde 101
Saxån–Braåns vattenvårdskommitté och Saxån – Braåns vattenråd 101
Pågående vattenvårdsarbete 102
Lokala åtgärdssamordnare 102

11. Klimatförändringar, vattenföring och vattenuttag 103
Klimatförändringar 103
Vattenföring 104
Generellt om vattenföring 104
Rönne å 105
Kävlingeån 106
Saxån–Braån 107
Vattenbalans och vattenuttag 108

12. Miljöövervakning 110
Samordnad recipientkontroll i Rönne å 111
Samordnad recipientkontroll i Kävlingeån 112
Samordnad recipientkontroll i Saxån–Braån 113
Analys av miljöövervakningen 113

13. Miljömål 115
Aktuella miljömål 115
Möjligheterna att nå uppsatta miljömål 117
Sänkt nivå för uppsatta mål 119

14. Vattenförvaltning 120
Vattendirektivet 120
Den svenska vattenförvaltningen 120
Förvaltningsplan 121
Miljökvalitetsnormer 122
Åtgärdsprogram 122
Kommunens användning av miljökvalitetsnormer 123

15. Åtgärder 125
Kommunernas åtgärder enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 125
Kommunerna åtgärd 1: Tillsyn enligt miljöbalken 125
Kommunerna åtgärd 2: Tillsyn på jordbruk och hästhållning 126
Kommunerna åtgärd 3: Tillsyn på avloppsreningsverk och avloppsledningar 127
Kommunerna åtgärd 4: Tillsyn enskilda avlopp 129
Kommunerna åtgärd 5: Skydd för dricksvattenförsörjning 130
Kommunerna åtgärd 6: Översikts- och detaljplanering 130
Kommunerna åtgärd 7: Vatten- och avloppsplaner 131
Kommunerna åtgärd 8: Dagvattenplan 132
Förslag på åtgärder 133
Förslag på generella åtgärder 133
Förslag på specifika åtgärder för respektive avrinningsområde 134
Kävlingeåns avrinningsområde 134
Saxån–Braåns avrinningsområde 136
Rönne å avrinningsområde 137

16. Referenser 143

SJÖ OCH VATTENDRAGSPLAN

1. SAMMANFATTNING

Eslövs kommun har del i tre avrinningsområden, Kävlingeån i söder, Saxån–Braån i väster och Rönne å i norr. Kävlingeåns avrinningsområde utgör cirka 54 % (cirka 229 km²) av kommunens totala yta på 425 km², Saxån–Braån cirka 28 % (cirka 118 km²) och Rönne å cirka 18% (78 km²).

Vattenlandskapet i Eslövs kommun har förändrats kraftigt under de senaste 200 åren. För 200 år sedan bestod cirka 25 % av ytan i jordbruksområdena i kommunen av våtmarker, sjöar och mindre vattendrag, idag återstår endast en liten del av de öppna vattnen till följd av utdikning och uträtning av vattendrag för att vinna odlingsbar mark. Vattnet i jordbrukslandskapet rinner idag ofta i raka diken eller i kulvertar under marken och ligger mycket djupare ner i marken jämfört med vad det gjorde innan utdikningen påbörjades. Kommunen är fattig på framför allt sjöar, det finns bara två större sjöar som kommunen har del i, Vombsjön och Västra Ringsjön.

Både Saxån–Braåns – och Kävlingeåns avrinningsområden präglas av att de ligger i det sydvästskånska jordbrukslandskapet. De största miljöproblemen i dessa områden är fysisk påverkan (sänkning, dikning, kulvertering och uträtning) av sjöar, våtmarker och vattendrag samt övergödning från jordbruk, reningsverk och enskilda avlopp. Till följd av problemen med framför allt övergödning och fysisk påverkan bedöms ingen av vattenförekomsterna i Saxån–Braån eller Kävlingeån inom kommunen uppnå ”God ekologisk status” enligt Vattendirektivet. I Rönne å avrinningsområde präglas de södra och västra delarna av området som berör Eslövs kommun av jordbruksmark medan de norra och östra delarna till större del präglas av skogsmark.

Trots miljöproblemen finns det fortfarande höga naturvärden i sjöar och vattendrag. Både Rönne å och Kävlingeån har ett artrikt fisksamhälle och ovanliga arter av små bottenlevande djur påträffas då och då både i Saxån–Braån, Kävlingeån och i Rönne å. Bland fiskarna kopplas de högsta naturvärdena till förekomsten av de två små bottenlevande arterna sandkrypare och grönling, samt lax i både Kävlingeån/Bråån och Rönne å.

Framför allt Kävlingeån har en lång historia av vattenvårdsarbete. Kävlingeåns vattenvårdsförbund var en av de första vattenorganisationerna i landet och den moderna fiskevården i Sverige hade sin vagga i Håstad mölla vid Kävlingeån, på gränsen mellan Eslövs och Lunds kommuner. I alla tre avrinningsområdena finns även en lång tradition av mellankommunala samarbeten kring olika typer av vattenvårdande åtgärder. I Saxån/Braån och i Kävlingeån har man jobbat mycket med anläggning av våtmarker och i Ringsjön (Rönne å avrinningsområde) har man länge arbetat med reduktionsfiske för

att förbättra vattenkvaliteten. Kävlingeåns vattenråd, som påbörjade sin verksamhet 2010 ses som föregångare i landet med en för vattenråd komplett verksamhet.

De miljömål som gäller för sjöar och vattendrag i Eslövs kommun är vattendirektivets miljökvalitetsnormer, de nationella miljömålen och lokala miljömål i kommunens miljömålsprogram. Alla målen kan dock koncentreras till att uppnå miljökvalitetsnormerna, uppnås normerna är även de andra miljömålen uppnådda. Ambitionsnivån för målen är dock högt satt i förhållande till miljöproblemens storlek och i förhållande till de praktiska, administrativa och ekonomiska möjligheterna att idag genomföra de fysiska åtgärder i landskapet som behövs för att nå målen. Därför bedöms det i dagsläget inte vara möjligt att uppnå miljömålen om inte de praktiska, administrativa och ekonomiska förutsättningarna för att genomföra åtgärder förbättras.

Figur 1.1: Bråån, här mellan Hurva och Östra Strö, en kall januaridag är bitvis kanske ett av Eslövs kommuns vackraste vattendrag.

I både Saxån/Braån, i Kävlingeåprojektet och i Ringsjön har man dock visat att det går att genomföra åtgärder i stor skala och att det går att åstadkomma förbättringar, men projekten visar också att miljöproblemen är så stora att det krävs ännu större insatser om målen ska nås. För att kunna uppnå målen är det viktigt med en grundsyn om att varje verksamhet ska hantera sin egen belastning på miljön och att varje åtgärd ses som ett litet men nödvändigt steg i rätt riktning. De åtgärder som kommunen kan genomföra är att använda sig av miljökvalitetsnormerna som verktyg i arbetet med prövning, tillsyn och planläggning, vilket går hand i hand med genomförandet av kommunernas åtgärder i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram. Vidare kan kommunen även agera aktivt genom att fortsätta arbetet inom ramen för vattenråden samt verka för att genomföra fysiska åtgärder där kommunen är fastighetsägare.

Miljöproblemen i sjöar- och vattendrag i Eslövs kommun kan inte lösas enbart inom kommunen utan förutsätter ett brett samarbete mellan många olika aktörer inom de avrinningsområden som berör kommunen. Sannolikt kommer betydelsen av samarbete över kommungränserna öka i ett klimat som blir mer extremt med längre torrperioder och mer intensiva regn när det väl regnar.

2. INLEDNING

ESLÖVS VATTEN

Ingående planer i Eslövs vatten

Eslövs kommun och VA SYD har beslutat att utarbeta gemensamma planer. Syftet är att säkra en hållbar VA-planering, arbeta med dagvatten och översvämningar samt arbeta för god vattenstatus i sjöar och vattendrag i kommunen. Fem planer som kompletterar befintlig planering ingår i arbetet som har samlingsnamnet ”Eslövs Vatten” (Figur 2.1). De ingående planerna i ”Eslövs vatten” är:

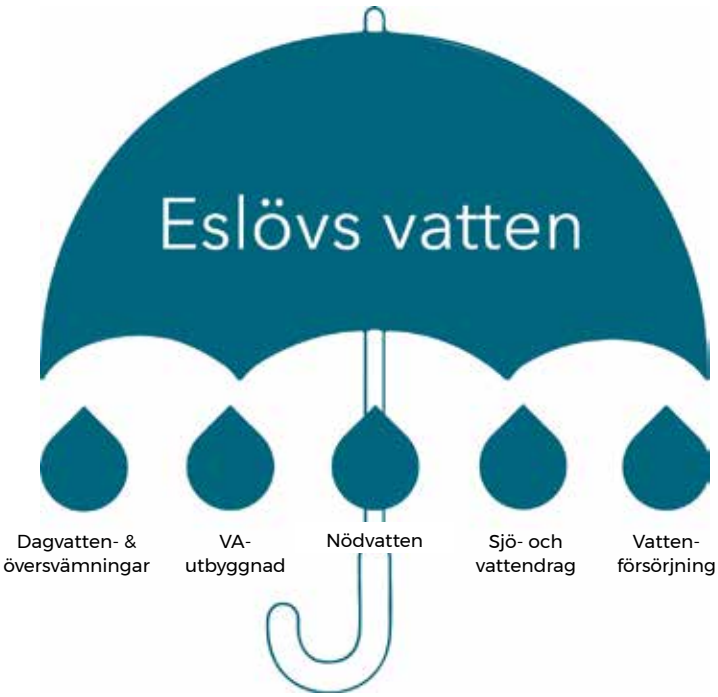
- **Vattenförsörjningsplan** – Plan för att skydda vattenresurser för framtiden och säkerställa vattenförsörjningen på lång sikt för Eslövsborna.
- **VA-utbyggnadsplan** – Plan för kommunens skyldighet att enligt Vattentjänstlagen 6 § bygga ut vatten och avlopp.
- **Sjö- och vattendragsplan** – Plan för att uppnå god ekologisk status i kommunens sjöar och vattendrag.
- **Dagvattenplan och översvämningsplan** – Plan för att hantera dagvatten vid förtätning och exploatering i befintlig bebyggelse samt för att hantera översvämningsrisker vid höga vattenflöden och extremregn.
- **Nödvattenplan** – Plan för att säkerställa rutiner för vattenförsörjning i olika typer av nödlägen när ordinarie vattenförsörjning är utslagen.

Planernas status och syfte

De ingående planerna i Eslövs vatten ska fungera som stöd till kommunens nämnder och förvaltningar. Planerna ska även fungera som underlag för kommunens översiktsplan och utgöra stöd för att nå intenationella, nationella och lokala miljömål. Alla planer innehåller en nulägesstatus för respektive delområde samt förslag på åtgärder och/eller förslag på rutiner för hantering av olika situationer .

Sjö- och vattendragsplan

Sjö- och vattendragsplanen är en nulägesanalys av ytvattensituationen i Eslövs kommun beträffande bland annat miljöpåverkan, naturvärden, miljömål, möjliga åtgärder, miljöövervakning och dikningsföretag. Det har tidigare gjorts olika inventeringar och sammanställningar på området och i denna plan sammanställs, analyseras och aktualiseras situationen med den information som finns tillgänglig idag. Ingen ny information tas fram inom ramen för arbetet med Sjö- och vattendragsplanen.

Figur 2.1: De fem planer som ryms under paraplyet ”Eslövs vatten”

Koppling till kommunens vision och handlingsprogram, Agenda 2030 samt FN:s barnkonvention

Sjö- och vattendragsplanen är helt i linje med Eslövs kommuns vision som bland annat slår fast att:

”Eslövs kommun är en hållbar kommun som ska vara Skånes bästa kommun att bo och verka i 2025”

Planen kommer även bidra till att uppnå målen i kommunens politiskt antagna handlingsprogram 2019–2022 där det bland annat fastställs att långsiktig miljömässig hållbarhet ska prioriteras och ett aktivt miljömålsarbete ska fortsätta. När det gäller arbetet med de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 bidrar planens genomförande till att uppnå vissa av målen. Vidare när det gäller FN:s barnkonvention, som ger alla barn rätt till ett bra liv och som införlivas i svensk lagstiftning under 2020, blir planens genomförande en del i kommunens arbete för att garantera kommande generationer av kommunmedborgare ett gott liv. God vattenkvalitet och levande sjöar och vattendrag är en grundläggande förutsättning för att uppnå både kommunens vision och målen i handlingsprogrammet samt kommunens skyldigheter enligt Barnkonventionen och ambitioner beträffande Agenda 2030.

Ansvarsfördelning

Kommunala bolag och kommunalförbund

En kommun kan överlämna en kommunal angelägenhet till ett kommunalt bolag eller kommunalförbund. Den direkta styrningen av genomförandet av åtgärden är dock begränsad. Ett utpekande av ett kommunalt bolag som ansvarig för åtgärder i denna plan innebär inte en skyldighet för bolaget att genomföra åtgärden. Det förutsätter att nödvändiga beslut fattas av respektive bolagsstyrelse eller bolagsstämma.

Nämnder och vattenråd

Kommunens nämnder och styrelser har ansvar för att genomföra nödvändiga åtgärder för att uppnå beslutade kommunala mål. Vattenråden är självständiga organisationer vars respektive styrelse fattar beslut om vilka åtgärder som är lämpliga inom sitt ansvarsområde. Eslövs kommun kan som en medlem i vattenråden verka för att vattenråden genomför de åtgärder som anges i denna plan som vattenråden har rådighet över och som ligger i linje med vattenrådens egna målsättningar.

Uppföljning

Planerna inom Eslövs vatten ska följas upp och aktualiseras varje mandatperiod.

Indikatorer

Utöver uppföljning och aktualisering av själva planen förslås arbetet med vattenvårdande åtgärder följas upp årligen genom ett antal indikatorer som visar på utvecklingen för sjöar och vattendrag i kommunen. Indikatorerna ska dels visa på utveckling för problemen med övergödning men även på den allmänna utvecklingen i sjöar och vattendrag.

Förslag på indikatorer för övergödning:

Siktdjup i Ringsjön i augusti månad.

Bakgrund: Siktdjup i en sjö är ett enkelt men bra mått på hur vattenkvaliteten i en sjö utvecklar sig. För Ringsjöns del ger det en indikation på hur reduktionsfisket i sjön påverkar vattenkvaliteten.

Källa till uppgifter: Recipientkontrollen i Rönne å/Ringsjön

Siktdjup i Vombsjön i augusti månad.

Bakgrund: Siktdjup i en sjö är ett enkelt men bra mått på hur vattenkvaliteten i en sjö utvecklar sig. För Vombsjöns del ger det en indikation på hur arbetet med att minska transporterna av näringsämnen till sjön påverkar vattenkvaliteten.

Källa till uppgifter: Sydvatten/Fokus Vombsjön

Flödesviktade årsmedelhalter av totalfosfor i Saxån/Braån, Kävlingeån och Bråån samt i Rönne å

Bakgrund: Halten av totalfosfor i vattnet är kopplat till flödet och en parameter som visar på grad av övergödning. Därför brukar flödesviktade årsmedelhalter av fosfor användas för att visa på utvecklingen av arbetet med att försöka övergödning genom att minska läckage och transporter av fosfor.¨

Källa till uppgifter: Recipientkontrollen inom respektive avrinningsområden.

Förslag på övriga indikatorer:

Antal öring- och laxyngel, sandkrypare och grönlingar i Bråån

Bakgrund: Antalet individer av öring och laxyngel ger en indikation om hur lekvandringen från havet och själva leken fungerat hösten innan samt hur uppväxtförhållanden för yngel varit under vår, sommar och höst. Antalet sandkrypare och grönlingar ger en indikation på de allmänna förhållandena i vattendraget.

Källa till uppgifter: Elfiskeundersökningar som genomförs av Kävlingeåns fiskevårdsområde

Biodiversitet hos bottendjur i Bråån

På bottnarna av våra vattendrag lever en mängd olika typer av djurgrupper och arter. Med hjälp av artsammansättningen kan man bedöma vilken näringsstatus som vattendraget har samt om vattendraget är utsatt för någon annan miljöpåverkan.

Källa till uppgifter: Recipientkontrollen inom Kävlingeån

Antal dagar med minimitappning från Ringsjön

I enlighet med en vattendom reglerar Sydvatten utflödet från Ringsjön vid sjöns utlopp i Sjöholmen. Antalet dagar per år då minimitappning sker ger ett mått på torka som en möjlig effekt av klimatförändringarna.

Källa till uppgifter: Sydvattens reglering av Ringsjön

Vattenföring i Bråån uppströms Eslövsbäcken i mitten av augusti

Vattenföring i vattendragen är ett mått på hur sommartorka påverkar vattendragen i kommunen. Vattenföringen mäts vid Eslövs golfbana.

Källa till uppgifter: Egen observation vid dämmet i ån vid Eslövs golfbana.

AVRINNINGSOMRÅDEN I ESLÖVS KOMMUN

Eslövs kommun har del i tre avrinningsområden, Kävlingeån i söder, Saxån–Braån i väster och Rönne å i norr (Figur 2.2; Tabell 2.1). Kävlingeåns avrinningsområde utgör cirka 54 % av kommunens totala yta på 425 km², Saxån–Braån cirka 28 % och Rönne å cirka 18% (78 km²). Eslövs del i Kävlingeåns avrinningsområde utgör cirka 19 % av avrinningsområdets totala yta på 1 200 km², cirka 33% för Saxån–Braån och endast 4 % av Rönne å avrinningsområde. Den del av Rönne å avrinningsområde som berör Eslövs kommun (Ringsjöarnas tillrinnings-område och övre delen av Rönne å) är cirka 540 km² stort varav Eslövs del i det fallet utgör cirka 14 % av området.

Tabell 2.1: Eslövs kommuns delar av och ytor i de tre avrinningsområden som berör kommunen.

	Andel av kommunens yta (% – km²)	Kommunens andel av hela avrinningsområdet (% – km²)
Kävlingeåns avrinningsområde (1 200 km²)	54 – 229	19 – 229
Rönne å avrinningsområde (1 900 km²)	18 – 78	4 – 78
Saxån – Braåns avrinningsområde (360 km²)	18 – 118	33 – 118

Källa: www.Vattenatlas.se

Trots att både Kävlingeån och Rönne å är två av Skånes största vattendrag är de relativt små vattendrag i ett nationellt perspektiv. I Kävlingeån vid Högs Mölla i Furulund rinner i genomsnitt cirka 11 m³ vatten per sekund, i Rönne å (vid en punkt strax nedströms det att ån lämnat Eslövs kommun) rinner cirka 8 m³ vatten per sekund (cirka 24 m³/sek vid mynningen i Skälderviken) och i Saxån/Braån cirka 1,5 m³ vatten per sekund (SMHI 2019). Variationen mellan högsta och lägsta vattenföring är dock stor och ökade dessutom ytterligare efter den torra sommaren 2018 (se vidare i avsnitt om vattenföring i kapitel 11).

Vattenlandskapet och markanvändningen i framför allt kommunens jordbruksdominerade områden har förändrats kraftigt under de senaste 200 åren och markanvändningen idag speglas i tillståndet för sjöar och vattendrag. Torrläggningen av landskapet som skett för att vinna odlingsbar mark har lett till att klassiska miljöproblem som övergödning och fysisk påverkan av sjöar och vattendrag är omfattande i kommunen.

Hantering av vattenfrågor på kommunnivå är av naturliga orsaker, det vill säga att vattnets avrinningsområden korsar kommun- och eller andra administrativa gränser, inte alltid är ett optimalt sätt att hantera vattenfrågor på. De samarbeten kring vattenfrågorna i vattenråd, som idag finns i de tre avrinningsområden som berör Eslövs kommun, är utmärkta exempel på nödvändigt och bitvis effektivt samarbete kring vattenfrågor inom avrinningsområden, över kommungränser. Att vatten korsar kommungränser gör att viss information i denna plan berör sjöar och vattendrag som inte helt är belägna

inom Eslövs kommun (Figur 2.3). Miljöproblemen i sjöar- och vattendrag i Eslövs kommun kan dock inte lösas enbart inom kommunen utan förutsätter ett brett samarbete mellan många olika aktörer inom avrinningsområdena. Fokus i sjö- och vattendragsplanen ligger dock på att beskriva sjöar och vattendrag i Eslövs kommun, hur dessa är påverkade av sin omgivning och vilka åtgärder som behöver genomföras för att förbättra situationen och nå uppsatta mål.

Figur 2.2: Eslövs kommun och avgränsningen av de tre olika avrinningsområdena inom kommunens gränser. Rönne å i norr, Saxån–Braån i väster och Kävlingeån i söder och öster.

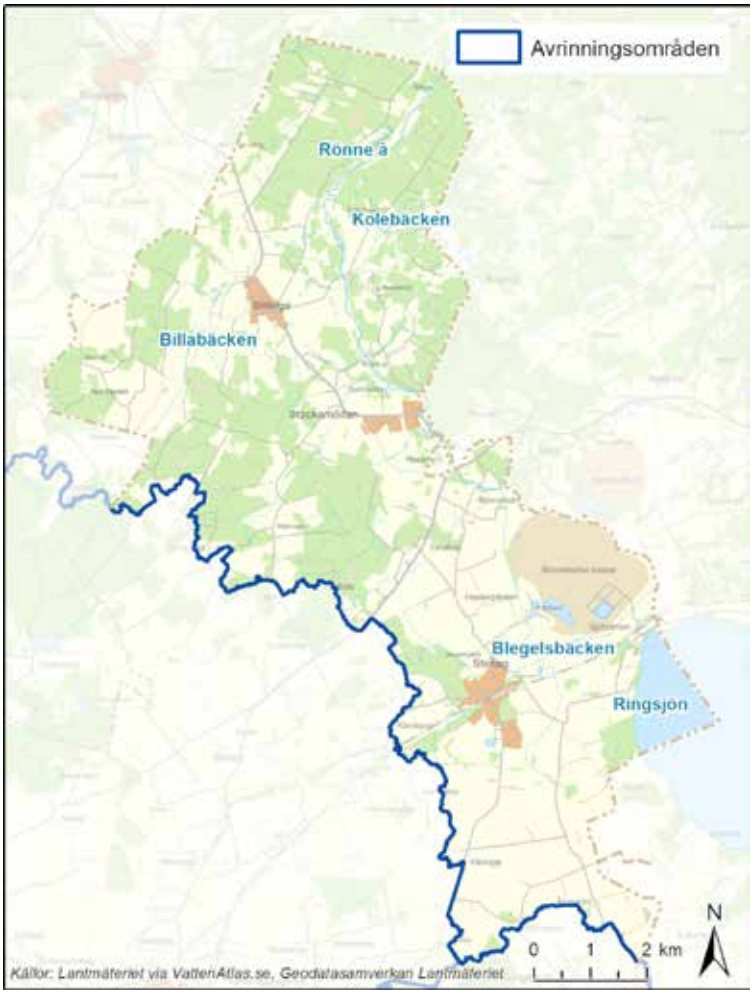

Figur 2.3: Den gamla stenvalvsbron över Bråån vid Högseröds kyrka en tidig sommarmorgon. Bråån är ett exempel på ett vattendrag som korsar kommungränserna.

3. RÖNNE Å AVRINNINGSOMRÅDE

ALLMÄN BESKRIVNING AV RÖNNE Å AVRINNINGSOMRÅDE

Rönne å avrinningsområde är ett av de största i Skåne. Området är cirka 1 900 km² stort. Eslövs del av hela avrinningsområdet är relativt liten, endast cirka 4% (cirka 76 km²). Eslövs del i avrinningsområdet är beläget i den övre sydöstra delen av avrinningsområdet. En stor del av tillrinningen till Rönne å sker från skogsområden på Hallandsåsens sydsida och från områden som domineras av skog mellan Perstorp och Örkelljunga. Medan de delar som berör huvudfåran från Ljungbyhed och ner till mynningen vid Ängelholm i betydligt större utsträckning utgörs av jordbruksmark. Det är stor skillnad på markanvändningen i den del av avrinningsområdet som berör Eslövs kommun jämfört med avrinningsområdet i sin helhet (Tabell 3.1).

Figur 3.1: Eslövs kommuns del av Rönne å avrinningsområde med läget för betydande sjöar och vattendrag markerade.

Själva Rönne å huvudfåra är cirka 83 km lång och har sin början vid utloppet från Västra Ringsjön vid Sjöholmen på gränsen mellan Eslövs och Höörs kommuner. Sedan rinner ån i huvudsak mot nordväst och mynnar i Skälderviken vid Ängelholm (Figur 3.1). På sin väg till havet rinner ån genom ett varierat landskap med både jordbruksmark, betesmark (Figur 3.2) och skog ner till Klippan där omgivningarna mer övergår till att domineras av jordbruksmark. Västra och Östra Ringsjön är de två största sjöarna inom området. De största biflödena till huvudfåran nedströms Ringsjöarna är Bäljane å, Pinnån och Rössjöholmsån som samtliga har skogsmarker i sina källområden och jordbruksmarksområden i sina nedre delar. Uppströms Ringsjöarna är de största tillflödena Kvesarumsbäcken, Hörbyån och Höörsån.

Figur 3.2: Rönne å med omgivande betesmarker cirka 1,5 kilometer nedströms Stockamöllan en sensommardag med låg vattenföring i ån. Denna sträcka av Rönne å är inte del i något dikningsföretag utan får utvecklas fritt.

Tabell 3.1: Markanvändningen i Rönne å avrinningsområde. Jordbruksmark utgör en stor del av markanvändningen men även andelen skog är betydande, framför allt i de norra delarna av avrinningsområdet. ”Ovan Munkabron” är det område som bäst motsvarar den del av Rönne å avrinningsområde som berör Eslövs kommun. ”Rönne å – Mynningen vid Ängelholm” representerar hela avrinningsområdet.

	Rönne å – Mynningen vid Ängelholm	Rönne å – Ovan Munkabron
Jordbruksmark	30 %	58 %
Myrar och våtmarker	2 %	1 %
Sjö och vattendrag	3 %	1 %
Skogsmark	53 %	24 %
Urbant	4 %	16 %
Övrigt	8 %	0%
	100 %	100 %

Källa: SMHI vattenwebb

PÅVERKAN OCH MILJÖPROBLEM

Belastning av näringsämnen från jordbruk, reningsverk, enskilda avlopp och dagvatten är betydande föroreningskällor i de delar av avrinningsområdet som berör Eslövs kommun. Den enskilt största källan för näringsämnena kväve och fosfor i avrinningsområdet är jordbruket (Ekologigruppen 2019b). Kväveförlusterna från jordbruksmarken är höga i stort sett i hela området (Ekologigruppen 2019b). Förlusterna av fosfor är måttligt höga till låga förutom från Snogerödsbäcken (ett tillflöde till Östra Ringsjön i Höörs kommun) där de är mycket höga (Ekologigruppen 2019b).

Vid mynningen i Skälderviken beräknas cirka 13% av fosforn i vattnet och cirka 16% av kvävet ha sitt ursprung från reningsverken i avrinningsområdet (Ekologigruppen 2019b). För Eslövs del av avrinningsområdet är det de egna reningsverken i Stehag, Stockamöllan och Billinge som påverkar Rönne å. Ringsjöarna påverkas av reningsverken i Höör och Hörby.

Dagvattenpåverkan sker från tätorter och vägnät påverkar vattendragen i området men i begränsad omfattning eftersom de hårdgjorda ytorna inte utgör någon större andel av avrinningsområdets totala yta.

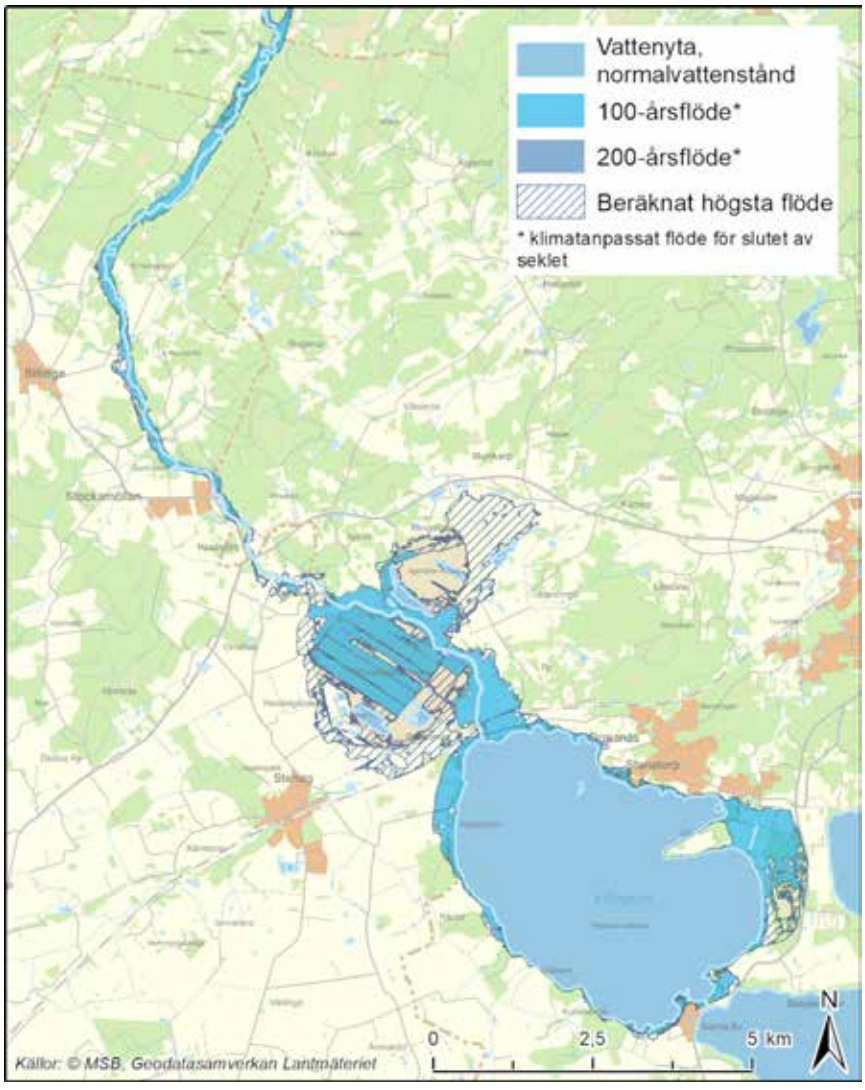
Knappt 60 % av den del av avrinningsområdet som berör Eslövs kommun utgörs av intensivt brukad jordbruksmark (SMHI 2019). Till följd av detta utgör övergödning och fysisk påverkan (påverkan på vattendragens naturliga flöde och form) de största vattenrelaterade miljöproblemen inom området. Dessutom påverkar flera partiella och definitiva vandringshinder i åns biflöden och flera definitiva vandringshinder i huvudfåran möjligheterna för fisk och andra vattenlevande djur att röra sig helt fritt i vattensystemet (Eklöv 2010). Under 2019 påbörjades ett projekt med att riva ut de tre nedersta definitiva vandringshindren i Rönne å huvudfåra (Klippans kommun 2020) vilket kommer att göra att t ex lax och havsöring kan ta sig från havet och ända upp till de delar av Rönne å som ligger i Eslövs kommun.

ÖVERSVÄMNINGSKARTERING

På uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gjorde SWECO 2014 en översvämningskartering för Rönne å från utloppet från Västra Ringsjön till mynningen i Kattegatt vid Ängelholm (SWECO 2014). Karteringens kartor, som visar vilka områden som översvämmas vid olika flöden, kan användas som underlag för insatsplanering för räddningstjänst samt som underlag för kommunernas riskhantering och samhällsplanering. De olika översvämningsscenarier som redovisas i rapporten är 100-årsflöde, 200-årsflöde med anpassning till förväntade flöden 2098 samt det som benämns beräknat högsta flöde (BHF). Beräknat högsta flöde är ett begrepp som används i MSB:s nationella översvämningskarte-

ringar av sjöar och vattendrag. Det motsvarar en situation där alla naturliga faktorer som bidrar till ett högt flöde samverkar, till exempel snösmältning, nederbörd, vattenmättad mark med mera. Detta motsvarar ett teoretiskt värsta scenario som grovt bedöms motsvara ett flöde med minst 10 000 års återkomsttid (Boverket 2020).

Vid ett så kallat 200-årsflöde beräknas cirka 36 kubikmeter vatten strömma ut från Västra Ringsjön varje sekund och cirka 51 kubikmeter vatten passera Billinge mölla varje sekund. För Eslövs del påverkar översvämningar framförallt området nedströms Västra Ringsjöns utlopp i Rönne å där det enligt karteringen blir omfattande översvämningar (Figur 3.3). Längre nedströms i Rönne å blir det också översvämningar men eftersom ådalen på många sträckor är tydligt nedskuren och markerad begränsas översvämningarna till ådalen och påverkan på infrastruktur och hus blir begränsad (Figur 3.3).

Figur 3.3: Översvämmade områden runt Västra Ringsjön, Rönne å och Rönneholms mosse vid olika modellerade flöden. Källa: Lantmäteriet samt Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap och SWECO (2014).

NATURVÄRDEN

I Rönne å med tillflöden förekommer mer än 30 olika fiskarter (Eklöv 2010), till exempel öring *(Salmo trutta)*, elritsa *(Phoxinus phoxinus)*, ål *(Anguilla anguilla)* och lax *(Salmo salar)*. Rödlistade arter som har påträffats i avrinningsområdets vattendrag är lake *(Lota lota)*, havsnejonöga, *(Petromyzon marinus)* flodkräfta *(Astacus astacus)* och ål. Tidigare förekom flodkräfta mer allmänt men under 1990-talet började signalkräfta påträffas i vattendragen. (Eklöv 2010). Stammen av Atlantlax i Rönne å är genetiskt unik och skiljer sig därmed från stammarna i andra västkustmynnande vattendrag (Helsingsborgs dagblad 2013). I och med att stammen är unik har den ett särskilt bevarandevärde. Små populationer av den hotade flodpärlmusslan *(Margaritifera margaritifera)* och tjockskaliga målarmusslan *(Unio crassus)* finns i biflöden till Rönne men arterna antas tidigare även ha funnits i Rönne å huvudfåra (Life Connects 2020). Vidare förekommer både utter *(Lutra lutra)* och kungsfiskare *(Alcedo atthis)* längs med ån (Artdatabanken 2020).

Förorenade områden

Inom Rönne å avrinningsområde i Eslövs kommun finns mellan 15–20 potentiellt förorenade områden (Figur 3.4). Av de områden som är riskklassade är det inget område som klassats med stor eller mycket stor risk. Ungefär hälften av områdena är dock inte riskklassade

Figur 3.4: Potentiellt förorenade områden i Rönne å avrinningsområde i Eslövs kommun. Källa: www.VattenAtlas.se, Lantmäteriet och Länsstyrelsen.

RINGSJÖN

Allmän beskrivning

Ringsjön, bestående av västra Ringsjön, Östra Ringsjön och Sätoftasjön är Skånes näst största sjö. Den sydvästra delen av västra Ringsjön ligger i Eslövs kommun (Figur 3.5). Resterande delar ligger i Höörs och Hörby kommuner. Totalt sett upptar de tre Ringsjöarna en yta på cirka 40 km^2. Östra Ringsjön och Sätoftasjön är sjöar med ett relativt stort maximalt djup (cirka 16–17 m) medan västra Ringsjön är betydligt grundare med ett maximalt djup på drygt fem meter. Vattnet i sjön omsätts på lite drygt ett år (Ringsjöns vattenråd 2020).

1883 sänktes Ringsjöns vattennivå med ungefär 1,5 meter. Redan några år efter sänkningen observerades de första tecknen på övergödning i sjön. Vid en sänkning av en sjö minskar vattenvolymen medan tillrinningsområdets yta och vattenflödena till sjön är desamma. Det medför att till exempel övergödningseffekter förstärks på grund av den minskade vattenvolymen. I samband med att jordbruket började använda konstgödsel ökade belastningen av framför allt fosfor på sjön. I och med införandet av vattenklosetter förvärrades sedan situationen ytterligare eftersom reningsverk inte byggdes ut i samma takt och att avloppsvattnet därför rann orenat ut i recipienterna, däribland Ringsjön. I Höör och Hörby kommuner hade man inte en tillfredsställande rening på avloppsvattnet förrän i slutet av 1970-talet (Ringsjöns vattenråd 2020). Ringsjöns status försämrades kontinuerligt under hela 1900-talet och i mitten på 1900-talet blev läget akut. Från att ha haft ett siktdjup på över två meter sjönk siktdjupet till under en meter (Ringsjöns vattenråd 2020). Under 1980-talet var det regelbundet algblomningar i Ringsjön och fisksamhället i sjön bestod till stor del av småväxta mörtar och braxen.

Figur 3.5: Stilla sensommarmorgon vid Sjöholmen vid Västra Ringsjöns strand.

Dricksvattentäkt

Ringsjösjöarna användes fram till 1987 som ordinarie råvattentäkt för produktionen av dricksvatten vid Ringsjöverket. Idag är sjön reservvattentäkt för Sydvattens produktion av dricksvatten till delar av västra och sydvästra Skåne (Sydvatten 2020). De ordinarie ytvattentäkterna utgörs av Vombsjön i Kävlingeåns avrinningsområde och av sjön Bolmen i Lagans avrinningsområde i Småland (Sydvatten 2019a). Sydvatten har en vattendom för sitt uttag av för vatten från Ringsjön (Mark- och miljödomstolen 2013). Domen reglerar hur mycket vatten Sydvatten vid behov får ta ut och hur mycket vatten som måste släppas till Rönne å. Om något händer som gör att Sydvatten inte kan ta vatten från någon av de ordinarie vattentäkterna tar Sydvatten råvatten från Ringsjön. Vid tre tillfällen har det inträffat ras i Bolmentunneln, som leder vatten från Bolmen till Äktaboden och sedan i rörledningar vidare till Ringsjöverket, vilket gjort att Ringsjön behövt användas som råvattentäkt (Wikipedia 2020). Det första raset inträffade redan innan tunneln invigdes vilket fördröjde starten med ett år. Nästa ras inträffade 1994 vilket tog cirka ett år att åtgärda. Hösten 2008 upptäcktes ett ytterligare ras och tunneln tömdes på vatten under våren 2009. Därefter gjordes ett omfattande renoverings- och förstärkningsarbete. I mars 2011 kunde Bolmentunneln åter tas i bruk. Under tiden som reparationerna pågick tryggades vattenförsörjningen genom uttag från reservvattentäkten Ringsjön.

Ringsjöverket, som ligger strax utanför Stehag i Eslövs kommun cirka 2,5 km från Ringsjön, byggdes i ett samarbetsprojekt mellan Eslöv, Landskrona och Helsingborgs kommuner. Invigningen av verket skedde 1963 efter en 16 år lång planerings- och beslutsprocess (Persson 2016). Syftet med Ringsjöverket vara att trygga vattenförsörjningen för de berörda kommunernas stora tätorter.

Regleringen av Ringsjön

Ringsjöarna har varit reglerade i någon form ända sedan sjösänkningen på 1880-talet. Det är dock oklart exakt hur regleringen såg ut innan den nuvarande regleringen vid Sjöholmen byggdes 1963 i samband med att Ringsjöverket byggdes (Höörs kommun 2018). Regleringsdammen vid Sjöholmen (Figur 3.6) byggdes för att säkerställa både bortledning av vatten för produktion av dricksvatten samt tillräckligt flöde i Rönne å nere vid Forsmöllan där Klippans pappersbruk använde vattnet för kraftproduktion (Persson 2016). Idag sköts regleringen av sjön av Sydvatten och styrs av en tappningsplan med tappningsbestämmelser som avgör hur mycket vatten som ska tappas. Tappningen regleras varje dag och är beroende på årstid, vattenstånd i sjön och vattenföringen vid utloppet till Rönne å. Regleringen av sjön får endast bedrivas så att vattenståndet helst inte underskrider +52,98 meter över havet vid utloppet i Rönneå och inte heller överskrida +54,20 meter över havet. Enligt tillståndet i vattendomen ska Sydvatten dessutom rensa Rönne å på sträckan från reglerdammen till ungefär 700 m uppströms vägbron vid Rönneholms slott

Figur 3.6: Början på Rönne å och utloppet från Västra Ringsjön på gränsen mellan Höörs och Eslövs kommuner vid Sjöholmen. Sydvatten reglerar här vattenflödet ut från Ringsjön enligt en vattendom från 2013.

Sänkningen av Ringsjön 1880–1883

Mellan åren 1880 och 1883 sänktes Ringsjöns vattenyta i ett för sin tid gigantiskt projekt som bestod av rivning av en kvarndamm vid ”Bromölla” (Första möllan efter Hasslebro) samt kanalisering, upprensning och sänkning av Rönne å från Bålamöllan upp till Ringsjön. Ån rätades på flera ställen, framförallt på första delen från Ringsjön och breddades till en bottenbredd på hela 24 m. Arbetet utfördes för handkraft och cirka 300 personer var sysselsatta med projektet. Resultatet blev att Ringsjöns medelvattenyta sänktes med 1,6 meter,

från 55,6 meter över havet till 54,0 meter över havet och att ytan minskade med cirka 310 hektar (7,5 %) till cirka 3 900 hektar. Dessutom sänktes vattennivån i omgivande marker och cirka 2 000 ha av de omgivande markerna torrlades och kunde brukas som åker eller äng. Behovet av mer odlingsbar mark samt möjligheten att effektivisera torvbrytningen på Rönneholms mosse var det övervägande skälet till att sjösänkningen gjordes. För naturmiljön var rätningen av Rönne å i samband med sänkningen av Ringsjön negativ på olika sätt. Från att ha varit en slingrande å med vattenytan i nivå med omgivande marker, blev ån en uträtad nergrävd bred kanal med rensmassor som vallar längs med åkanterna. Spår av den gamla fåran finns fortfarande kvar och uppströms Rönneholms slott finns en torrlagd slinga som troligen är den gamla åfåran men slingan framför slottet går inte att se spår av (Figur 3.7).

Figur 3.7: Två bilder av Rönne å vid Rönneholms slott. Den moderna flygbilden visar åns sträckning förbi slottet idag medan kartbilden, som kommer från den Skånska rekognosceringskartan från 1812–1820, visar åns sträckning innan uträtningen och sänkningen av Ringsjön.

Nedströms ser man en djup kanal med höga vallar, men inte den gamla åfåran. Enligt förrättningsprotokollet från sjösänkningen uppgick de totala kostnaderna för sänkningen till 225 449 kr. Den totala ökningen i markvärde beräknades till 624 797 kr.

Källa till detta stycke: Ekomuseum Rönneå dalgång.

Riksintressen för vattenförsörjning och fiske

Ringsjön är klassad som riksintresse för yrkesfisket i inlandsvatten i egenskap av fångst-område enligt Miljöbalken 3 kap 5§. År 2020 finns det två yrkesverksamma fiskare i Ringsjön. Som jämförelse kan nämnas att Bolmentunneln, som är en betydande del i dricksvattenförsörjningen för västra Skåne och som leder vatten från sjön Bolmen i Småland till Äktaboden och vidare i rör till Ringsjöverket utanför Stehag, inte blev klassat som riksintresse förrän 2011 (Sydvatten 2020a). Vidare beslutade Havs- och vattenmyndigheten 2016 att Ringsjöverket utgör ett mark- och vattenområde av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning enligt Miljöbalken (3 kap 8 §). Riksintresset består av intagsledning för ytvatten, pumpstation för råvatten, vattenverk, pumpstationer och ledningar mellan pumpstationer, vattenverk och Västra Ringsjön (Sydvatten 2020a; Havs och vattenmyndigheten 2016).

Påverkan och miljöproblem

Det dominerande miljöproblemet i Ringsjön är fortfarande övergödning till följd av utsläpp från jordbruk, enskilda avlopp och reningsverk. Ringsjön påverkas av markanvändningen i tillrinningsområdet på cirka 395 km². Den dominerande markanvändningen utgörs av jord- och skogsbruk med 37–38 % av markanvändningen vardera. Eftersom en betydande del av markanvändningen utgörs av jordbruksmark tillförs sjön en näring som läcker från jordbruket. Stora mängder fosfor finns också lagrade i sjöns bottensediment. Denna fosfor kan frigöras vid syrefattiga förhållanden och bidra till intern gödning av sjön.

Yrkesfiske efter framför allt ål, gädda, gös och abborre bedrivs i Ringsjön. Detta kan anses bidra till negativ påverkan på sjön eftersom de rovfiskar som fångas hade gjort nytta i att begränsa mängden vitfisk i sjön och därmed även bidragit till att förbättra vattenkvaliteten (se mer under rubriken ”Reduktionsfiske” nedan).

Ekologisk status

Den ekologiska statusen i Västra Ringsjön, som berör Eslövs kommun, bedöms som otillfredsställande medan den kemiska statusen inte uppnår god status. Vattenväxter, fisk och näringsämnen bedöms ha måttlig ekologisk status medan växtplankton bedöms ha otillfredsställande status. Enligt beslutade miljökvalitetsnormer ska Ringsjön uppnå både god ekologisk och kemisk status till 2027 (VISS 2020a).

Kunskapsläge

Till följd av alla de underökningar som har gjorts i Ringsjön med anledning av sjöns dåliga status och det omfattande reduktionsfiske som bedrivits måste man bedöma kunskapsläget som bra. Det saknas dock rapporter, sammanställningar och utvärderingar av de provfisken som gjorts inom ramen för reduktionsfisket (se mer under rubriken ”Reduktionsfiske” nedan).

Restaurering av Ringsjön

Fosforhalterna ökade kraftigt i sjön i slutet av 1960- och början av 1970-talet och sjön blev hypertrop, det vill säga mycket kraftigt övergödd (Länsstyrelsen 2012). Arbetet med att förbättra vattenkvaliteten i Ringsjöns har pågått sedan 1970-talet då reningsverken i Höör och Hörby byggdes ut med ett steg för kemisk fällning av fosfor. Dessutom fångades mycket foderfisk i sjön på 1970-talet (Länsstyrelsen 2012). 1980 bildades Ringsjökommittén för att undersöka möjligheterna att förbättra vattenkvaliteten i Ringsjön. Kommittén bestod av representanter för Länsstyrelsen, Höör, Hörby och Eslövs kommuner, LRF, fiskenämnden och vattentäktsintressena. Kommittén genomförde ett flertal undersökningar samt olika projekt, både i sjöarna och inom avrinningsområdet. Bland annat tittade man på hanteringen av handels- och stallgödsel, val av grödor och tidpunkt för sådd i jordbruket. Kommunernas rening av avloppsvattnet samt

enskilda avlopp granskades också. Undersökningar av djur- och växtliv gjordes och ett kontrollprogram togs fram. 1982 lades en motion fram i Riksdagen som syftade till att sätta till statliga resurser för att försöka förbättra situationen i Ringsjön (Silfverstrand och Jacobsson 1982).

Ringsjökommitténs arbete blev grunden för ”Lex Ringsjön”, en paragraf i dåvarande miljöskyddslagen, som gjorde att Ringsjön klassades som ”särskilt föroreningskänsligt område”. Detta skedde i november 1985 och Länsstyrelsen i dåvarande Malmöhus län föreskrev om åtgärder för att skydda Ringsjöns avrinningsområde och minska belastningen å sjön. Föreskrifterna innehöll regler och råd för gödselanvändning och lagring samt restriktioner för enskilda avlopp. Åtgärderna som utfördes enligt Lex Ringsjön minskade tillförseln av fosfor till Ringsjön, från över 30 ton/år till cirka 10 ton/år, men ledde inte till några synbara effekter på vattenkvaliteten i sjön. Mellan åren 1984–1992 genomförde Ringsjökommittén olika projekt för att försöka minska näringstillförseln till sjön. Det gjordes försök med odling av vattenväxter i dammar, fältförsök med fånggrödor samt reduktionsfiske.

Reduktionsfiske

Alltför näringsrika sjöar har ofta en obalans i fisksamhället med en hög andel av den totala biomassan som i vitfisk (framför allt braxen *(Abramis brama)*och mört *(Rutilus rutilus))* jämfört med andelen i rovfisk, framförallt abborre *(Perca fluviatilis)*, gädda *(Esox lucius)* och gös *(Sander lucioperca)*. Denna obalans påverkar olika processer i sjön och leder till att sjön karaktäriseras av oönskade faktorer såsom återkommande algblomningar, lite rovfisk, dominans av vitfisk, liten mängd djurplankton, dåligt utbredd undervattensvegetation och framför allt dålig vattenkvalitet. Dessa oönskade faktorer har en självförstärkande funktion vilket gör att när processerna väl kommit igång så förstärker de varandra negativt och gör det svårt att vända utvecklingen i positiv riktning.

Reduktionsfiske av vitfisk, framför allt mört och braxen, är en metod som används för att förbättra vattenkvalitet i näringsrika sjöar såsom Ringsjöarna (Hansson 2008; Söndergaard m fl 2008, AGB 2014, Hedrén 2018). Vid reduktionsfiske försöker man fånga så mycket vitfisk man kan på så kort tid som möjligt samtidigt som man släpper tillbaka all rovfisk som fångas (Figur 3.8). Reduktionsfiske bedöms idag vara den enda metod som inom överskådlig tid och på ett rimligt kostnadseffektivt sätt kan vända utvecklingen i en övergödd sjö som befinner sig i ett stadium där den domineras av vitfisk. Genom att minska mängden vitfisk blir vattnet i sjön klarare och riktningen på de självförstärkande mekanismerna vänds i positiv riktning. När vattnet blir klarare så gynnas framför allt abborre och gädda, undervattensvegetation kan breda ut sig, zooplankton ökar i antal och algblomningar minskar.

Reduktionsfisket i Ringsjön inleddes 1987 med provtrålningar med mindre båtar. Många av braxnarna och mörtarna som fångades hade infektioner, i form av stora fjällösa sår (Ringsjöns vattenråd 2020). Våren 1988 drabbades Östra Ringsjön av en omfattande fiskdöd där uppskattningsvis 500 ton mört och braxen dog. Anledningen till fiskdöden tros vara en kombination av födobrist, infektioner och höga vattentemperaturer. 1989 donerade dåvarande Fiskeriverket trålaren R/V Rödingen till projektet. Totalt lyckades man tråla upp cirka 100 ton mört och braxen i Sätoftasjön vilket enligt beräkningarna motsvarade cirka 60 procent av fiskbeståndet i sjön. Under 1991 genomfördes enbart provtrålningar och under 1992 trålades cirka 100 ton fisk upp ur Västra Ringsjön. På grund av fiskdöden i Östra Ringsjön genomfördes inget reduktionsfiske i den delen av sjön (Ringsjöns vattenråd 2020).

Figur 3.8: Fångsten från ett tråldrag sorteras ombord på en av trålbåtarna i Ringsjön i juni 2019. Rovfiskar som abborre, gädda och gös släpps tillbaka medan till exempel mört och braxen tas upp.

Reduktionsfisket ledde till en viss förbättring av vattenkvaliteten som höll i sig fram till mitten av 1990-talet då siktdjupet åter började minska. Situationen i sjön blev successivt sämre och under åren 2001 och 2002 genomfördes ett provfiske som visade att fisksammansättningen i sjön åter hade hamnat i obalans. Under 2003 togs ett åtgärdsprogram fram med förslaget att genomföra ett nytt reduktionsfiske (Svensson och Lindahl 2003). År 2004 sökte kommunerna Höör, Hörby och Eslöv tillsammans med Sydvatten AB om statliga bidrag till lokal och kommunal naturvård för att genomföra ett nytt reduktionsfiske i Ringsjön. Projektet, som fick namnet ”Projekt Ringsjön”, drevs som ett så kallat NIP-projekt från 2004 till 2008. Målen hade då inte nåtts 2008 och reduktionsfisket fortsatte då i regi av Ringsjöns vattenråd, helt finansierat av Höör, Hörby och Eslövs kommuner samt av Sydvatten AB. Mellan 2012 och 2013 ingick Projekt Ringsjön i ett EU Interreg IVA projekt, ”Algae Be Gone!”. Sedan 2014 ligger reduktionsfisket i Ringsjön inom ramen för verksamheten i Ringsjöns vattenråd. Reduktionsfisket sker i samarbete med fiskerättsägarna i sjön genom att man medger att reduktionsfisket får bedrivas med vissa begränsningar. Länsstyrelsen i Skåne samt Limnologiska avdelningen, Lunds universitet ingår i en rådgivande referensgrupp för reduktionsfisket.

RÖNNE Å HUVUDFÅRA

Allmän beskrivning

Rönne å huvudfåra är cirka 83 km lång och har sin början vid Västra Ringsjöns utlopp till Rönne å vid Sjöholmen på gränsen mellan Eslövs och Höörs kommuner. Knappt 15 km av åns lopp berör Eslövs kommun. Ån har bitvis ett slingrande lopp men rinner hela tiden i nordvästlig riktning. Nedströms Ringsjön fram till Stockamöllan är ån lugnflytande (Figur 3.9). Dalgången delar landskapet mellan Söderåsen och jordbrukslandskapet på ena sidan och mer skogsmarker på den norra sidan. I Eslövs kommun är dalgången till exempel nordväst om Billinge ganska dramatisk med branta sluttningar och skog som ger en känsla av vildmark. Längre nedströms omges ån av ett utpräglat jordbrukslandskap. Vid Billinge mölla finns ett naturreservat som även är ett Natura 2000 område. Utter är en av de utpekade Natura 2000-arterna (Länsstyrelsen Skåne 2018). Ån har reproduktions- och uppväxtområden för havsvandrande öring och lax.

Vidare är huvudfåran från havet och upp till Forsmöllan vid Klippan, inklusive biflödena Rössjöholmsån och Bäljane å samt Ringsjöarna, skyddade av EU:s fisk- och mussel-vattendirektiv. Omfattande fritidsfiske bedrivs i ån som också är ett uppskattat rekreationsområde för paddling.

Figur 3.9: Vid Hasslebro är Rönne å bred och lugnflytande och döda träd ligger i vattnet.

Mölleriket

Rönne å rinner mestadels lugnt och stilla mellan Västra Ringsjön och havet. Undantag är framför allt sträckan förbi Klippan och sträckan mellan Hasslebro och Stockamöllan där ån faller ett antal meter på kortare sträckor. Fallhöjden har medfört att åns vatten utnyttjats för vattenkraft i flera hundra år. På sträckan mellan Hasslebro och Stockamöllan har det funnits fem olika möllor och sträckan har av den anledningen kommit att kallas ”Mölleriket” (Welin; Eslövs kommun 2020; Länsstyrelsen i Skåne 2020; Figur 3.10).

Figur 3.10: Stendämmet över Rönne å vid Stockamöllan. På sträckan förbi Stockamöllan är mer fall på Rönne å vilket gör att sträckan varit lämplig för kvarnverksamhet. Sträckan har kallats ”Mölleriket” eftersom det här funnits flera olika kvarnar på en kort sträcka av ån.

Friluftsliv

Rönne å är viktig för friluftslivet i området. De aktiviteter som är populära är fiske och kanotpaddling. Paddlingen utgår ofta från kanotcentralen i Stockamöllan och uppemot 15 000 kanotister paddlar varje år på ån (Helsingborgs Dagblad 2004; Figur 3.11). Att paddla på ån en stilla sommardag är en fridfull och rogivande naturupplevelse. Längs ån finns iordningställda rast- och övernattningsplatser (Kanotcentralen 2020)

Figur 3.11: Kanotpaddling är en populär friluftsaktivitet i Rönne å. Startpunkten för paddlingen utgörs ofta av kanotcentralen i Stockamöllan.

Intresset för fisketurismen bedöms kunna öka när de tre nedersta kraftverken i ån rivits och livsmiljöerna har återställts så att förutsättningarna för framför allt lax och havsöring förbättrats (Klippans kommun 2020).

Påverkan och miljöproblem

Övergödning är ett av miljöproblemen i Rönne å och ån påverkas av att vattnet från Ringsjön innehåller periodvis innehåller höga halter näringsämnen. Ån tillförs även näringsrikt vatten från vattendragen i jordbrukslandskapet nedströms Ringsjön.

Vattenförekomsterna i ån har även problem med fysisk påverkan av vattendraget i from av förändringar i flödet och påverkan på kontinuitet och utseende (Vatteninformationssystem Sverige 2020d; Vatteninformationssystem Sverige 2020c). Vattenflödet i ån regleras av Sydvatten vid Västra Ringsjöns utlopp enligt en vattendom (se mer i eget stycke ovan). De vanligaste typerna av fysisk påverkan är bristande kontinuitet (vanligen vandringshinder) och morfologi (att vattendragets form är ändrad). Delar av Rönne å har byggts ut för vattenkraftsändamål både vid Klippan och vid Stockamöllan. Detta har skapar vandringshinder och förändrat hur vattnet rör sig samt morfologin längs ån. Idag utgör dämmena vid Klippan definitiva vandringshinder. Inom Rönneåprojektet (Klippans kommun 2020) kommer dessa vandringshinder att rivas ut och passerbarhet för fisk och andra vattenlevande organismer och livsmiljöer återställas.

Ekologisk status

Den del av Rönne å som berör Eslövs kommun är uppdelad i två vattenförekomster. Den ena utgörs av den drygt två kilometer långa sträckan från Ringsjön ner till Hålsaxbäcken och den andra vattenförekomsten utgörs av sträckan från Hålsaxbäcken ner till den punkt där Snällerödsån ansluter till huvudfåran, strax nedströms kommungränsen. Den första vattenförekomsten, sett från Ringsjön har bedömts ha otillfredsställande status medan den andra vattenförekomsten har måttlig ekologisk status. Båda vattenförekomsterna uppnår inte god kemisk status. Miljökvalitetsnormerna för båda vattenförekomsterna är god ekologisk status 2027 och god kemisk status 2027 (Vatteninformationssystem Sverige 2020d; Vatteninformationssystem Sverige 2020c).

Kunskapsläge

Kunskapsnivån beträffande Rönne å huvudfåra bedöms vara god när det gäller de parametrar, främst näringsämnen, metaller, påväxtalger och bottenfauna som provtas inom ramen för den samordnade recipientkontrollen. Det skulle dock behöva göras fler regelbundna undersökningar av framför allt fisk och musslor. Vidare finns det behov av att undersöka graden av eventuella föroreningar i sediment i kvarndammar i samband med åtgärder för att förbättra passerbarheten för fisk och andra vattenlevande organismer.

Behov av åtgärder

De åtgärder som föreslås för Rönne å huvudfåra av Länsstyrelsen och Vattenmyndigheten handlar om olika typer av generella åtgärder, såsom förbättrad dagvattenhantering, skyddszoner och åtgärdande av enskilda avlopp och reningsverk i avrinningsområdet för att minska framför allt näringsbelastningen (Vatteninformationssystem Sverige 2020d). På den sträcka av huvudfåran som berör Eslövs kommun finns idag två vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer vid Stockamöllan. Länsstyrelsen arbetar med att lösa passerbarheten vid Rönne mölla. De definitiva vandringshindren vid Klippan kommer att åtgärdas inom ramen för Rönneåprojektet (Klippans kommun 2020). Länsstyrelsen arbetar under 2020

även med att förbättra livsmiljöer i ån vid Billinge mölla. Det skulle även behöva etableras ett långsiktigt samarbete kring vattenvårdande åtgärder i avrinningsområdet inom ramen för Rönne å vattenråd.

ÖVRIGA VATTEN

Billabäcken

Billabäcken är ett mindre vattendrag som rinner ut i Rönne å cirka en kilometer nedströms Billinge mölla. Bäcken passerar förbi Billinge strax norr om samhället. Någon kilometer uppströms Billinge har bäcken skurit ner sig genom lager av skiffer vilket kan ses i bäckens kanter och i bäckfåran (Figur 3.12). Långa partier av bäcken är fallhöjden stor och vattenhastigheten hög. När bäcken nått ner till Rönne å dalgång slingrar den sig fram över åns svämplan innan den når Rönne å huvudfåra (Figur 3.13). Två elfisken (provfiske med elektrisk ström i rinnande vatten) har gjorts i bäcken, 1995 och 2019. Endast öring har fångats vid dessa elfisken (Elfiskeregistret). Bäckens huvudfåra berörs av ett dikningsföretag och tar emot en del dagvatten från Billinge tätort. I övrigt är bäcken relativt naturlig i sin sträckning och har ett bra fall. Normalt strandskydd om 100 m gäller längs stora delar av bäckens sträckning.

Figur 3:12: Några hundra meter uppström Billinge har under årens lopp Billabäcken skurit sig ner genom lagren av lerskiffer.

Figur 3.13: När Billabäcken nått Rönne å dalgång slingrar den sig fram genom sumpskogen på vägen mot Rönne å huvudfåra.

Kolebäcken

Kolebäcken är ett litet vattendrag på östra sidan av Rönne å som ansluter tillhuvudfåran cirka 1,5 km nedströms Stockamöllan. Bäckens omgivningar utgörs av ett småskaligt kuperat jordbrukslandskap som innehåller höga naturvärden och har en intressant landskapsbild (Eslövs kommun 2020a). Det finns inga elfisken eller andra undersökningar registrerade i Kolebäcken. Men öring finns i kringliggande små vattendrag så det finns ingen uppenbar anledning till att öring inte skulle finnas även i Kolebäcken. Utvidgat strandskydd på 300 m gäller längs stora delar av bäckens sträckning. Bäckens nedre och övre delar ingår i två dikningsföretag medan den mellersta delen inte gör det. Nedre delen av bäcken rinner genom en ravin med mycket varierande livsmiljöer och bitvis hög vattenhastighet (Figur 3.14). Vattenkvaliteten bedöms som relativt bra vilket tillsammans med de varierande livsmiljöerna ger upphov till ett rikt bottenlevande djurliv (Johansson 2020d).

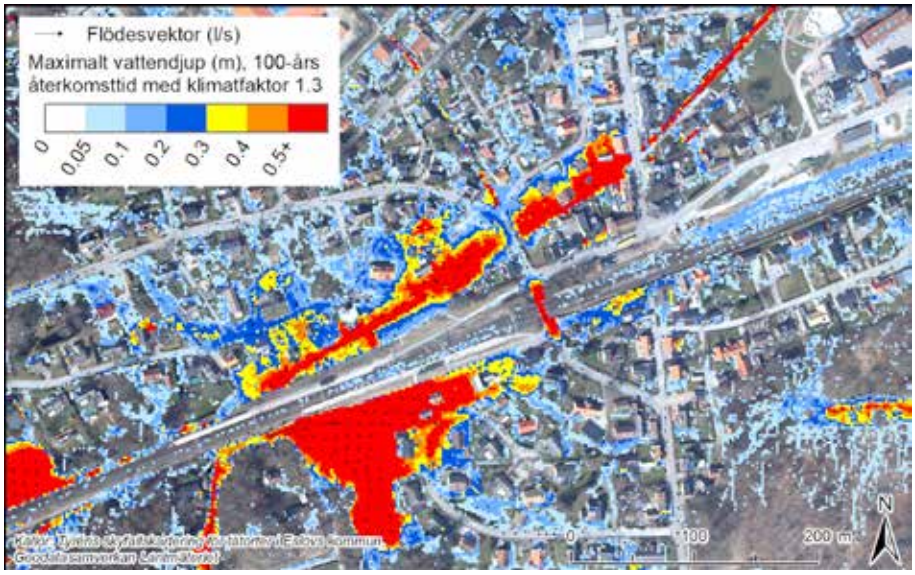
Figur 3.14: Nedre delen av Kolebäcken närmast Rönne å rinner bitvis genom en ravin med höga naturvärden. Det bottenlevande djurlivet i bäcken är rikt med till exempel bäcksländor, märlkräftor och hattsnäckor, arter vars förekomst tyder på relativt god vattenkvalitet.

Stehagsbäcken/Blegelsbäcken

Stehags/Blegelsbäcken ansluter till Rönne å cirka 700 m nedströms västra Ringsjöns utlopp i Rönne å. Bäcken rinner upp i områdena väster och söder om Stehag, bland annat i Gyaskogen. Sedan passerar bäcken genom Stehags samhälle i nordostlig riktning. Bitvis är det fina livsmiljöer i bäcken med relativt hög vattenhastighet. En sträcka mitt inne i Stehag är bäcken rörlagd. I övrigt går bäcken nära flera villatomter inne i samhället. Skyfallskarteringen

för Stehag visar på en risk för översvämningar vid skyfall i anslutning till bäcken inne i samhället (Figur 3.15). Några hundra meter nedströms, öster, om Stehag passerar bäcken Stehags reningsverk.

Periodvis tar bäcken emot det renade avloppsvattnet medan det under andra perioder infiltreras eller används för att bevattna en salixplantering. Nedströms reningsverket har bäcken karaktären av uträtat jordbruksdike där den passerar Rönneholms mosse på vägen ner mot Rönne å. Nedre delen av bäcken, från reningsverket och neråt, ingår i två dikningsföretag, Ringsjöns sänkning och utdikningen av Rönneholms mosse. Inga elfisken finns inrapporterade från bäcken men elritsa observerades vid ett besök sommaren 2019. Troligen finns även öring i bäcken. Bäcken är till stora delar undantagen från strandskydd som inte berör bäcken förrän de sista 100 m innan bäcken ansluter till Rönne å.

Figur 3.15: Skyfallskartering för Stehags samhälle. Röd färg representerar det största vattendjupet medan ljusblå färg visar lägsta vattendjup. Det långsträckta röda fältet norr om järnvägen utgör bäckens dragning genom samhället.

4. KÄVLINGEÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

ALLMÄN BESKRIVNING AV KÄVLINGEÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Kävlingeåns avrinningsområde är cirka 1 200 km^2 stort. Nio olika kommuner har en lite större del i avrinningsområdet, från Ystad och Tomelilla kommuner i öster och sydöst till Lomma och Kävlinge kommuner vid mynningen i väster. I avrinningsområdet finns flera större sjöar: Vombsjön, Krankesjön, Ellestadssjön, Snogeholmssjön och Sövdesjön. Utöver huvudfåran finns även tre andra lite större vattendrag, det handlar om biflödena; Bråån i norr, Klingavälsån i söder och Björkaån i öster (Figur 4.1).

Figur 4.1: Kävlingeåns avrinningsområde med merparten av de sjöar, vattendrag och övriga vatten i Eslövs kommun inom Kävlingeåns avrinningsområde som tas upp i rapporten utsatta med namn.

Huvudfåran är cirka 50 km lång från åns början vid Vombsjöns utlopp till mynningen i Öresund strax norr om Bjärred, där ån för övrigt benämns Lödde å.
Markanvändningen i området präglas till stor del av jordbruksmark och intensivt odlad jordbruksmark finns längs huvudfåran mellan Vombsjön och havet, utmed Bråån samt runt delar av Björkaån. I områdets södra del, vid Romeleåsens nordsluttning samt i sjölandskapet mellan Ellestadssjön och Krankesjön är marken mer extensivt brukad och i dessa delar finns även en del skog. I avrinningsområdets nordöstra delar, som ansluter till Linderödsåsen, präglas landskapet av skog och betesmark. Tätorter utgör totalt sett en liten del av avrinnings-områdets hela yta (Tabell 4.1).

Tabell 4.1: Markanvändning i Kävlingeåns avrinningsområde. Jordbruksmark utgör den största delen av avrinningsområdet med drygt 70 %.

	Högs mölla (Furulund)	Vombsjöns utlopp
Jordbruksmark	70,2 %	71,9 %
Kärr	0,1 %	0,0 %
Sjö	2,0 %	2,7 %
Skogsmark	21,2 %	22,7 %
Urbant	6,1 %	2,7 %
Övrig mark	0,4 %	0,0 %
	100 %	**100 %**

Källa: SMHI vattenwebb

NATURVÄRDEN

Det finns flera platser med höga naturvärden i området, exempelvis 19 riksintressen för naturvården, inom Kävlingeåns avrinningsområde, särskilt värdefulla områden finns i Klingavälsåns dalgång. Vombsjön och Bortsbäckens nedre del, på gränsen mellan Eslövs och Sjöbo kommuner, har höga naturvärden vilket även kan hittas uppströms Sjöbo där längre sträckor av biflödet Björkaån fortfarande meandrar, slingrar sig fram, i landskapet. Den rödlistade (hotade) tjockskaliga målarmusslan *(Unio crassus)* har hittats i avrinningsområdet, bland annat i Bråån i Eslövs kommun. Vid undersökningen av bottenlevande smådjur, till exempel insekter och kräftdjur, i Kävlingeån 2018 bedömdes resultaten generellt sett som mycket bra och ingen påverkan kunde till exempel noteras efter de extremt låga vattenflödena sommaren 2018 (Ekologigruppen 2019). På provtagningslokalen i Eslövs kommun i Bråån vid Örtofta bedömdes den ekologiska statusen som hög och föroreningspåverkan vara svag och flera ovanliga arter av snäckor påträffades vid provtagningen. Bland de många fiskarter som finns i vattensystemet kan nämnas bland annat öring, sandkrypare (*Gobio gobio*; Figur 4.2) och bäcknejonöga *(Lampetra planeri)*.

Figur 4.2: Sandkrypare *(Gobio gobio)* är en liten oansenlig bottenlevande fisk som är relativt vanlig på vissa sträckor i Bråån men som är relativt ovanlig i ett nationellt perspektiv.

I Vombsjön upptäcktes dvärgag *(Cyperus fuscus)* hösten 2013 när vattennivån var låg (Eslövsbygdens Naturskyddsförening 2016). Senast arten sågs i Sverige innan dess var 1950, och därför hade Artdatabanken länge klassat dvärgag som utdöd i landet. Växten sågs i låga antal i den sydvästra delen av sjön även under 2014 och 2015. Hjulmöja *(Ranunculus circinatus)* uppträder vissa år i stor mängd i Krankesjön och i vissa delar av Kävlingeån. I Kävlingeån kan även de sällsynta vattenväxtarterna trådnate *(Potamogeton filiformis)*, uddnate *(Potamogeton friesii)*, grovnate *(Potamogeton lucens)* och långnate *(Potamogeton praelongus)* hittas. Vidare finns det viktiga rast- och häckningsplatser för hotade fåglar i området, framför allt kring Vombs ängar.

PÅVERKAN OCH MILJÖPROBLEM

Det finns sex olika miljöproblem som är listade för Kävlingeån i VISS (Vatteninformations-system Sverige). Det handlar om övergödning, miljögifter, vattenuttag samt hydromorfologiska förändringar med avseende på kontinuitet (grad av ”naturlighet” exempelvis vandringshinder för vattenlevande organismer i åfåran), flöde (grad av ”naturlighet” exempelvis vattenuttag och utsläpp till vatten) och morfologi (grad av ”naturlighet” som påverkan på livsmiljöer som bottnar och stränder), (Vatteninformationssystem Sverige 2019q).

Näringsämnen från jordbruk, reningsverk, enskilda avlopp och dagvatten är källor till föroreningar i Kävlingeån. Den enskilt största källan för näringsämnena kväve och fosfor i avrinningsområdet är jordbruket (Ekologigruppen 2019). Kväveförlusterna från jordbruksmarken är höga i hela området medan förlusterna av fosfor är måttligt höga till höga (Ekologigruppen 2019). Sedan början av 1800-talet har arealen våtmark i avrinningsområdet minskat från cirka 25 % av ytan till endast cirka 1,5 % av ytan och sträckan öppet vattendrag minskat med cirka 50 % (Wolf 1956). Drygt 70 % av ytan i avrinningsområdet utgörs av jordbruksmark (SMHI 2019). Till följd av detta utgör övergödning, fysisk påverkan, det vill säga påverkan på vattendragens naturliga flöde och form de största vattenrelaterade miljöproblemen inom Kävlingeåns avrinningsområde. Dessutom påverkar flera vandringshinder i åns huvudfåra och i biflöden möjligheterna för fisk och andra vattenlevande organismer att röra sig fritt i vattendragen.

VOMBSJÖN

Allmän beskrivning

Vombsjön är en mycket näringsrik slättsjö som ligger längst ner i kommunens sydöstra hörn cirka 22 kilometer från Eslövs tätort (Figur 4.3). Sjön delas mellan Eslövs, Lunds och Sjöbo kommuner varav cirka 133 ha (drygt 10 % av ytan) ligger i Eslövs kommun. Utloppet till Kävlingeån, som består av en damm med justerbara luckor där Sydvatten reglerar utloppet från sjön enligt gällande vattendom,

ligger också i Eslövs kommun (Figur 4.4). Omsättningstiden i sjön är lång cirka 200 dagar vid normal vattenföring (Ekologgruppen 2017).

Sjön är knappt 16 meter djup, har en yta på 12 km^2 och ligger cirka 19 meter över havet (Ekologgruppen 2012a). Vombsjöns huvudsakliga tillflöden är Björkaån och Torpsbäcken från öster och Borstbäcken från norr. Sjön avvattnas via Kävlingeåns huvudfåra till Öresund. Tillrinningen till Vombsjön från områden i Eslövs kommun är begränsad och utgörs framför allt av de delar av Borstbäckens avrinningsområde som ligger i Eslövs kommun. Vombsjön är reglerad sedan 1936 och 1937 sänktes vattenytan i sjön med cirka en meter med avsikt att sjön skulle fungera som ett magasin för vårfloden som sedan skulle tappas ut succesivt under sommaren (Weijman-Hane 1969). Sydvatten reglerar idag sjön med syftet att kunna försörja stora delar av sydvästra Skåne, bland annat delar av Eslöv, med dricksvatten från sjön (Sydvatten 2019; Figur 4.5). Regleringen gör att vattenståndet i sjön kan variera kraftigt, under vissa år upp till cirka 2,5 meter (Ekologgruppen 2012a). Variationerna i vattennivå leder till att vattenvegetationen i sjön är begränsad (Ekologgruppen 2012a). Sjön har ett stort rekreativt värde och används både som bad- och fiskesjö. Det bedrivs även yrkesmässigt fiske i sjön och vid provfiske har ett antal fiskarter fångats, bland annat abborre, björkna, braxen och gers (Ekologgruppen 2017). Vidare är sjön en viktig rastlokal för fåglar (Lunds kommun 2012).

Figur 4.3: Vombsjöns utlopp ligger i Eslövs kommun och utgörs av den kanal som syns till vänster i bilden. Stränderna är kala och ofta exponerade till följd av regleringen av sjön.

Dricksvattentäkt

Sedan 1948, då Vombverket färdigställdes, har sjön varit dricksvattentäkt för Malmö stad (Sydvatten 2019). Cirka 400 000 invånare i Burlöv, Malmö, Staffanstorp, Svedala, Vellinge och delar av Lund och Eslövs kommuner får idag sitt dricksvatten från Vombsjön via Vombverket som tar in cirka 900 liter råvatten per sekund från sjön (Sydvatten 2019).

Figur 4.4: Regleringsdammen vid Vombsjöns utlopp i Kävlingeån från nedströmssidan. Dammen utgör ett definitivt hinder både för kajakpaddlare och fisk.

Påverkan och miljöproblem

Sjön påverkas av en hög näringsbelastning från omkringliggande jordbruksmark och enskilda avlopp. Den hydrologiska regimen i sjön bedöms ha måttlig status eftersom flöde och morfologi påverkas av att sjöns utlopp är reglerat (Vatteninformationssystem Sverige 2019f). Upptaget av rovfisk som sker genom det yrkesfiske som bedrivs i sjön behöver också betraktas som en påverkan. De rovfiskar, främst abborre, gädda och gös som plockas upp hade gjort nytta i sjön genom att bidra till att hålla nere populationen av vitfisk, mört och braxen.

Ekologisk status

Sjön bedöms ha otillfredsställande ekologisk status dels på grund av betydande problem med övergödning men även på grund av att sjön är påverkad av regleringseffekter kopplade till vattendomen för sjön (Vatteninformationssystem Sverige 2019f). Vattenkemiska analyser visar att totalkväve och totalfosfor uppvisar höga halter (Ekologigruppen 2019). Även växtplanktonsamhället i sjön tyder på ett högt näringsinnehåll då växtplankton främst domineras av cyanobakterier och kiselalger (Vatteninformationsystem Sverige 2019f). Vidare bedöms statusen på fisksamhället som måttligt, nätprovfiske för att bedöma statusen genomfördes i juli 2011 och resulterade i ett EQR8-värde (så kallad ”ekologisk kvot”) på 0,35 vilket motsvarar måttlig ekologisk status (Vatteninformationsystem Sverige 2019f). Ett ytterligare provfiske, som genomfördes i augusti 2020, visade på ett EQR8-värde på x,xx (Ej framtaget ännu). Miljökvalitetsnormerna för sjön säger att god ekologisk och kemisk status ska uppnås till 2027.

Figur 4.5: Regleringsdammen vid Vombsjöns utlopp i Kävlingeån från uppströmssidan i Vombsjön.

Kunskapsläge

Kunskapsnivån beträffande Vombsjön får betraktas som relativt god tack vare kontinuerlig provtagning inom både regional och nationell miljöövervakning samt genom att ett antal separata studier har gjorts. Det finns dock luckor i kunskapen om sjön framför allt beträffande interngödning, sammansättningen på fisksamhället, hur förekomst och omfattning av algblomningar kommer påverkas av klimatförändringar. Inom ramen för arbetet med Fokus Vombsjön, ett specialprojekt som drivs av Kävlingeåns vattenråd och Sydvatten, tas det fram mer kunskap om Vombsjön på de områden där det finns kunskapsluckor (Kävlingeåns vattenråd 2020).

Behov av åtgärder

För att Vombsjön ska kunna uppnå god ekologisk status behöver tillförseln av näringsämnen från närliggande mark minska men även de negativa effekter som uppstår på grund av regleringen skulle behöva åtgärdas (Vatteninformationsystem Sverige 2019f). För att minska problemen med övergödning behöver åtgärder genomföras både uppströms i tillrinnings-området och i själva sjön då det är troligt att stora mängder näringsämnen, som under vissa omständigheter kan göda sjön internt, finns lagrade i sjöns bottensediment (Ekologgruppen 2017). De åtgärder som kan vara aktuella i tillrinningsområdet handlar t ex om anpassade skyddszoner, åtgärdande av enskilda avlopp, våtmarker och tvåstegsdiken. Hittills genomförda och föreslagna åtgärder anses dock inte vara tillräckliga för att uppnå god ekologisk status till 2027 utan möjligheterna till att genomföra fler åtgärder behöver utredas tillsammans med ytterligare utredningar kring påverkanskällor i tillrinningsområdet. Åtgärder i Vombsjöns tillrinningsområde står inte i konflikt med användningen av sjön för dricksvattenförsörjning utan det är positivt för produktionen av dricksvatten om vattenkvaliteten i sjön blir bättre. När det gäller de miljöproblem som uppkommer till följd av regleringen av sjön, som är nödvändig för dricksvattenproduktionen, kan dock åtgärder som syftar till att lösa dessa problem stå i konflikt med dricksvattenförsörjningen. Så länge Vombsjön används som dricksvattentäkt är det därför inte rimligt att tänka sig att sjön ska kunna återgå till ett mer

naturligt stadium beträffade variationerna i vattennivå. Regleringen av sjön styrs av en vattendom där man utrett motstående intressen och konsekvenser av regleringen. Domen är dock drygt 50 år gammal (från 1968) och det kan efter det ha uppkommit nya perspektiv på regleringen som man inte vägde in på 1960-talet. Regleringen och omprövning av vattendomen var en av de viktigaste frågorna som lyftes fram av de medverkande vid temadagen om Vombsjön hösten 2017 (Kävlingeåns vattenråd 2017).

KÄVLINGEÅNS HUVUDFÅRA

Allmän beskrivning

Kävlingeån, som är sydvästra Skånes största vattendrag, är cirka 50 km lång från utloppet från Vombsjön till mynningen i Öresund. Dalgången kring ån kantas bitvis av betesmarker, hagmarker och mindre skogspartier. Fågellivet är rikt, särskilt vid mynningens öppna strandområden samt på strandängar och i våtmarker. Även fiskfaunan är artrik och i åns nedre delar förekommer storvuxna bestånd av abborre och gädda. Ån har rätats ut på många ställen, men rester av den gamla meandrande (slingrande) åfåran och så kallade korvsjöar (bågformade små sjöar som bildas då ett meandrande vattendrag bryter igenom och tar en ny väg) finns kvar och syns tydligt på flygbilder (Figur 4.6). Några gamla meanderbågar har gjorts om till våtmarker inom ramen för Kävlingeåprojektet. I Eslöv rinner Kävlingeån genom ett flackt, öppet, storskaligt jordbrukslandskap som bryts av med de värdefulla torr- och fuktängarna vid Flyinge.

Figur 4.6: Flygbild över ett utsnitt av en uträtad del av Kävlingeåns huvudfåra. Gamla meanderbågar syns fortfarande tydligt vid sidan av det uträtade vattendraget

Friluftsliv

Kävlingeån passerar flera tätorter vilket gör den viktig för rekreation och friluftsliv. Detta bekräftas av att Naturvårdsverket bedömer att huvudfåran i sin helhet fån Vombsjön till mynningen i Öresund är av riksintresse för friluftslivet (Naturvårdsverket 2017). De kriterier som lyfts fram av Naturvårdsverket är att området med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur och kulturmiljöer samt områden med goda förutsättningar för vattenknutna friluftsak-

tiviteter. Andra värden som lyfts fram är intresseväckande natur- och kulturvärden, tilltalande landskapsbild, artrikedom och förekomsten av sammanhängande gröna stråk (Naturvårdsverket 2017a). De friluftsaktiviteter som bedöms vara viktigast är vandring, fiske och kanotpaddling (Figur 4.7). Man kan paddla i huvudfåran från Vombsjön till Öresund om man är beredd på att göra lyft förbi sex olika hinder i ån. Inom själva strandområdet finns överlag få hindrande byggnader eller anläggningar men endast kortare delar av åstranden är iordningställd för gångare. Potential finns dock att utveckla längre sammanhängande leder längs ån. Flyinge ängar i Eslövs kommun genomkorsas av stigar och är välbesökt både av lokalbefolkningen och av människor från andra tätorter i närområdet. Fisket i Kävlingeån/Lödde å är internationellt känt och har tidvis lockat många sportfiskare.

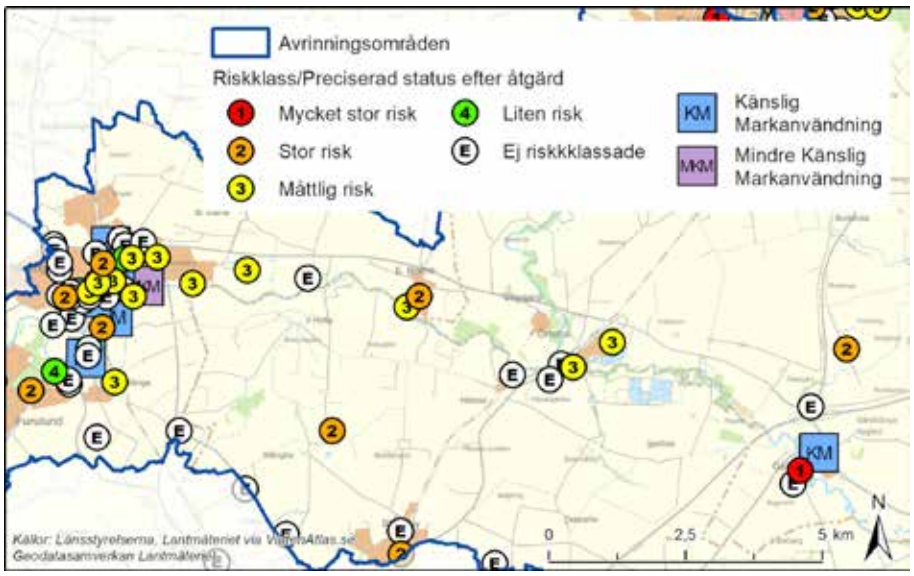
Figur 4.7: En paddlingstur på Kävlingeån en stilla sommarmorgon är en fin naturupplevelse med goda möjligheter att få se den ovanliga och vackra blå och orangefärgade kungsfiskaren.

Påverkan och miljöproblem

I samtliga vattenförekomster i Kävlingeåns huvudfåra har ekologiska statusen bedöms som sämre än god status. Anledningen till att statusen är sämre än god är problem med framför allt hög näringsbelastning, övergödning, fysisk påverkan av åfåran, miljögifter och konnektivitet, det vill säga att det finns hinder i vattendraget som gör att fisk och andra organismer inte kan röra sig fritt mellan vattendragets olika delar (Vatteninformationssystem Sverige 2019k; Vatteninformationssystem Sverige 2019a).

Förorenade områden

Kävlingeån och dess stränder har en lång industriell historia (se mer i kapitel 5 om historik) som har lett till att det finns flera platser längs ån som idag är förorenade (Figur 4.8). De flesta av dessa förorenade platser ligger i Kävlinge och Eslövs kommuner. Till exempel låg ett av de mest förorenade områdena vid Kävlingeån i Getinge i Eslövs kommun vid den enda sträckan längs ån där kommungränsen inte följer åns sträckning utan där Eslövs kommuns sträcker sig en bit in på åns södra sida (Figur 4.8).

Figur 4.8: Karta över del av Kävlingeåns huvudfåra där förorenade områden i Eslövs, Lunds och Kävlinge kommuner är utmärkta med gula orange och röda ringar, där röd motsvarar högsta riskklass. Den gamla bekämpningsmedelsfabriken i Getinge (röd prick längst till höger i kartan) som bedöms ha högsta riskklass ligger i Eslövs kommun. Sanering av den förorenade fastigheten i Getinge genomfördes under 2019.

På en fastighet vid Kävlingeån i Getinge fanns tidigare en fabrik som tillverkade bekämpningsmedel. I tillverkningen användes bland annat kvicksilver och DDT som är hälso- och miljöfarliga ämnen. Till följd av verksamheten förorenades marken på fastigheten och eftersom de förorenande ämnena betraktas vara så farliga behövde marken saneras. Eslövs kommun ansökte om och beviljades medel till en sanering från Naturvårdsverket (Eslövs kommun 2019). Efter flera år av förberedelser och ansökan om tillstånd till de sanerande åtgärderna från Mark- och miljödomstolen påbörjades saneringen av marken tidig sommar 2019. Saneringen gick under namnet Getingeprojektet. Syftet med projektet är att området saneras från markföroreningarna och att marken ska kunna användas som grönområde utan risk och att risken för spridning av föroreningar ska minimeras. Saneringen avslutades under sen höst 2019. Sanering har skett genom att de förorenade jordmassorna, cirka 8 000 kubikmeter, schaktas bort efter en fastställd plan. Sanering har även skett innanför en avskärmning ute i själva åfåran (Figur 4.9). Eslövs kommun anger i sin översiktsplan att marken efter sanering ska planläggas som grönområde (Eslövs kommun 2019).

Figur 4.9: Pågående sanering, tidig höst 2019, av den kraftigt förorenade fastigheten vid Kävlingeån i Getinge, Eslövs kommun

Ekologisk status

Kävlingeåns huvudfåra består av fyra olika vattenförekomster (se tabell 6.1). Den översta vattenförekomsten (Kävlingeån: Klingavälsån–Vombsjön) en så kallad kraftigt modifierad vattenförekomst (Vatteninformationssystem Sverige 2019a). Vattenmyndigheten kan förklara en ytvattenförekomst som kraftigt modifierad om den permanent och väsentligt ändrat fysisk karaktär till följd av mänsklig verksamhet av stor samhällsnytta. Förändringarna ska också ha medfört att den ekologiska statusen är sämre än god (Vattenmyndigheterna 2019a). För kraftigt modifierade vattenförekomster klassas inte ”ekologisk status” utan istället klassas ”ekologisk potential”. I den innevarande förvaltningscykeln inom Vattendirektivet har vattenförekomsten klassas till måttlig ekologisk potential. Den ekologiska statusen har ändå bedömts och då bedömts som måttlig baserat på vattenkemiska resultat som visar på hög näringspåverkan. Den kraftigt påverkade hydromorfologin och att det naturliga flödesmönstret är kraftigt påverkat genom regleringen av Vombsjön gör att dessa parametrar klassats som dåliga. De fysiska åtgärder som skulle krävas för att nå god ekologisk status är att regleringen av Vombsjön mer skulle följa vattnets naturliga flöde vilket dock skulle kunna försvåra användningen av Vombsjön som råvattentäkt (Vatteninformationssystem Sverige 2019a). Övriga tre vattenförekomster i Kävlingeåns huvudfåra är ”normala” vattenförekomster där den ekologiska statusen bedöms som otillfredsställande. Anledningen till att statusen är sämre än god är problem med framför allt hög näringsbelastning, fysisk påverkan av åfåran, miljögifter och konnektivitet, det vill säga att det finns hinder i vattendraget som gör att fisk och andra organismer inte kan röra sig fritt mellan vattendragets olika delar (Vatteninformationssystem Sverige 2019k; Vatteninformationssystem Sverige 2019q).

Kunskapsläge

Kunskapsnivån beträffande Kävlingeåns huvudfåra (Figur 4.10) bedöms vara god när det gäller de parametrar, främst näringsämnen och syretärande ämnen, som provtas inom ramen för den samordnade recipientkontrollen. Däremot råder det brist på kunskap om biologin i vattendraget. Det skulle behöva göras fler regelbundna undersökningar av framför allt fisk, förutom de nätprovfisken som görs av Kävlingeåns–Löddeåns fiskevårdsområdesförening (Eklöv 2015, Eklöv 2018) i åns nedre delar, och av bottendjur som endast provtas vart tredje år på en lokal (Högs mölla) i Kävlingeåns huvudfåra. Recipientkontrollen skulle även behöva utökas med provtagningar av till exempel mikroplaster, läkemedelsrester och bekämpningsmedel. Vidare finns det behov av att undersöka graden av eventuella föroreningar i sediment i kvarndammar samt i sediment vid utsläppspunkter för förre detta industrier.

Figur 4.10: Kunskapsnivån om Kävlingeåns huvudfåra, här vid Örtofta, är bra när det gäller näringsämnen men behöver förbättras för till exempel biologiska parametrar, mikroplaster, läkemedelsrester och bekämpningsmedel.

Åtgärder

De åtgärder som föreslås av Länsstyrelsen och Vattenmyndigheten för Kävlingeåns huvudfåra handlar om olika typer av generella åtgärder, såsom skyddszoner och åtgärdande av enskilda avlopp i avrinningsområdet för att minska näringsbelastningen (Vatteninformationssystem Sverige 2019k; Vatteninformationssystem Sverige 2019q). Att restaurera Kävlingeåns huvudfåra (det vill säga att återställa delar av den ursprungliga sträckningen) på sträckan som berörs av Kävlingeåns vattenavledningsföretag (Vombsjön till Örtofta) måste i dagsläget betraktas som orealistiskt på grund av kostnader med projektering, framtagande av handlingar för ansökan om tillstånd hos Mark- och miljödomstolen samt väldigt omfattande entreprenadinsatser. Även komplicerade markavvattnings- och markägarförhållanden bidrar till att göra ett sådant projekt orealistiskt i dagsläget.

På sträckan nedströms dikningsföretaget finns samtliga dämmen i Kävlingeån samlade på en relativt kort sträcka. De tre elproducerande kraftverken i ån fick hösten 2019 tillstånd från Mark- och miljööverdomstolen att bedriva sin verksamhet (Mark- och miljööverdomstolen 2019a, b och c). Enligt villkoren i domen behöver fastighetsägarna bygga nya faunapassager förbi kraftverken inom fem år. Domarna från Mark- och miljööverdomstolen gör att det inte längre kan anses realistiskt att återställa Kävlingeån på samma sätt som man gör i Rönne å utan de aktuella strömsträckorna i Kävlingeån kommer att vara överdämda under överskådlig tid. En rivning av kraftverksdammarna skulle ha kunnat återskapa en längre sträcka med strömmande vatten i ett stort vattendrag vilket är en livsmiljö som är ovanlig i sydvästra Skåne.

I övrigt föreslås inga åtgärder för huvudfåran i dagsläget förutom att vattenrådet fortsätter att arbeta med åtgärder för att minska övergödningen i avrinningsområdet samt för att öka möjligheterna till rekreation och friluftsliv i och längs ån på lämpliga platser och sträckor.

BRÅÅN

Bråån är ett biflöde till Kävlingeån som har sin början i Hörby kommun på Linderödsåsens västra sluttning. Därifrån rinner ån in i Eslövs kommun vid Sebbarp, i östra delen av Eslövs kommun. Ån rinner sedan vidare förbi Högseröd och strax norr om Löberöd lämnar ån Eslövs kommun för att rinna in i Höörs kommun och passera det välbesökta naturreservatet Rövarkulan. Mellan Hurva och Rolsberga rinner ån åter in i Eslövs kommun och ån passerar sedan på sitt lopp mot Kävlingeån i tur och ordning Skarhult, Borlunda , Eslövs golfbana, Ellinge och Slättäng för att nå Kävlingeån nere vid Örtofta och Väggarp. Totalt sett är ån cirka 50 km lång och avrinningsområdet är cirka 150 km^2 stort varav cirka 111 km^2 ligger inom Eslöv kommun. Bitvis har ån kvar delar av sitt naturliga slingande lopp medan det på andra sträckor är ett uträtat och fördjupat jordbruksvattendrag (Figur 4.11). En vandring längs ån i Eslövs kommun är en krävande, bitvis vild och naturskön vandring som på vissa sträckor skapar en känsla av att vara någon helt annan stans än mitt i det skånska jordbrukslandskapet.

Figur 4.11: Trots att Bråån på vissa sträckor är ett uträtat vattendrag i jordbrukslandskapet har ån bitvis höga naturvärden.

Det finns inga sjöar i Brååns avrinningsområde och inte heller några större biflöden. Markanvändningen utgörs till största delen av jordbruksmark (cirka 75%) men även en del skog, cirka 10% av ytan, finns i området (SMHI 2019). Fallet på Bråån är bitvis relativt stort vilket gör att det finns många sträckor med strömmande vatten och fina livsmiljöer för fisk och musslor. På de strömmande sträckorna av ån lever till exempel tjockskalig målarmussla, grönling, sandkrypare och elritsa. Arterna observerades vid elfiske på lokalen vid Slättäng hösten 2017 (Eklöv 2017). Hösten 2015 fångades laxungar vid Slättäng i Bråån i Eslövs kommun (Eklöv 2015a). Fångsten visade att laxar lekte i Bråån under hösten 2014. Detta kan vara den sydligaste föryngringen av lax i Sverige på många år. För att lax och havsöring ska kunna simma upp i Bråån behöver vattenflödet under hösten vara så högt att fiskarna kan simma över dämmena i Kävlingeåns huvudfåra. Hösten 2018 var

vattenflödet aldrig så högt och troligen inte heller under hösten 2019. När fiskvägar har byggts vid dämmena i Kävlingeån (vilket ägarna behöver göra i enlighet med de tillstånd de fått för kraftverken) kommer lax och havsöring kunna simma upp och leka i Bråån varje höst.

Bråån bedöms ha måttlig ekologisk status och uppnår inte heller god kemisk status. Den beslutade miljökvalitetsnormen anger att god ekologisk och kemisk status ska uppnås till 2027. Det är framför allt för höga halter av näringsämnen och fysisk påverkan på vattendraget som gör att god ekologisk status inte uppnås.

Trots att Brååns status inte är god finns det höga naturvärden på långa sträckor av ån och ådalen utgör en långsträckt oas för djur och växtlivet mitt i det intensiva jordbrukslandskapet (Figur 4.12). Eftersom det finns så höga värden associerade till ån och ådalen skulle man kunna överväga att bilda naturreservat på någon eller några sträckor längs ån för att stärka skyddet av naturvärdena.

Figur 4.12: Bråån och dess dalgång utgör en oas, med på vissa ställen frodiga djungelliknande miljöer med strömmande vatten, för växt och djurlivet i jordbrukslandskapet.

Vid Örtofta och Skarhults slott finns passager för fisk och andra vattenlevande organisemer förbi de dämmen som finns där. Passagen vid Örtofta (Figur 4.13) gör att lax och havsöring kan simma upp och leka på lokalen vid Slättäng. I slutet av 2019 observerades en utter i Bråån vid Örtofta. Observationen bekräftades med fynd av spår och spillning både vid Örtofta och på andra platser längs ån (Artportalen). Strandskydd gäller längs i stort sett hela Bråån.

Figur 4.13: Passagen förbi dämmet i Bråån vid Örtofta slott gör att till exempel lax och öring kan simma upp i Bråån och leka om de tagit sig förbi hindren i Kävlingeåns huvudfåra.

ÖVRIGA VATTEN

Harlösabäcken

Harlösabäcken är ett av de större vattendragen som rinner ner längs Kävlingeåns norra sluttning i Eslövs kommun. Från Harlösa samhälle och upp till Hjularöds gods är det rejält fall på bäcken med strömmande och forsande sträckor längs sluttningen ner mot Kävlingeåns dalgång. Mitt inne i Harlösa ligger Skönadals kvarn (Figur 4.14). Kvarndämmet, som i många år hindrat fisk och andra vattenlevande organismer att röra sig upp i Harlösabäcken, togs bort under 2019 tillsammans med ytterligare ett hinder uppe vid Holstermöllan strax sydväst om Hjularöds slott. Utrivningarna gjordes av Kävlingeåns vattenråd i samarbete med berörda markägare. Rätt så många elfisken har gjorts i Harlösabäcken. Vid dessa fisken har abborre, mört, öring, grönling, ål och spigg fångats (Elfiskeregistret). Noterbart är att det inte fångats öring ovanför vandringshindret vid Skönadals kvarn.

Skåneleden går längs bäcken uppströms Harlösa upp mot Hjularöds slott. Sträcken går bitvis i en djup ravin och är en naturskön vandring. Strandskydd råder längs stora delar av bäcken upp till Hjularöds slott.

Figur 4.14: Vid Skönadals kvarn i Harlösa har ett vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer rivits ut inom ramen för arbetet med Kävlingeåns vattenvårdsprogram.

Bortsbäcken

Borstbäcken, på gränsen mellan Sjöbo och Eslövs kommuner, är tillsammans med Torpsbäcken och Björkaån de stora tillflödena till Vombsjön. Den nedre delen av bäcken strömmar fram genom en djup, lövskogsklädd ravin. Den relativt branta sluttningen ner mot Vombsjön gör denna del av Borstbäckens vatten ofta starkt strömmande. Öring spigg och elritsa har hittats i bäcken vid elfiskeundersökningar (Elfiskeregistret). Bland övrigt djurliv hittar man snäckor och många olika av bäck- och dagsländelarver på den steniga bottnen. Den omgivande skogen i ravinen är en artrik miljö med inslag av ek, ask och alm, ramslök breder ut sig om våren. I ravinen växer också den sällsynta lundvivan, troligtvis införd i landet av Övedsklosters munkar (Länsstyrelsen 2020a).

Den nedre delen av Borstbäcken utgör ett naturreservat. Reservatet är ett av få i Skåne som är bildade med anledning av naturvärden som är kopplade till vatten. Naturreservatet sträcker sig knappt fyra kilometer längs bäcken och den omgivande ravinen uppför sluttningen norr om Vombsjön. Ovanför ravinen och sluttningen ner mot Vombsjön ändrar bäckens omgivningar karaktär och övergår till ett plattare landskap som åter domineras av jordbruksmark. Utökat strandskydd (300 m) gäller för den del av Borstbäcken som ingår i naturreservatet.

Slogstorpsbäcken

Slogstorsbäcken är ytterligare ett av de vattendrag som rinner ner för Kävlingeåns norra sluttning. Bäcken börjar vid Arups mosse strax väster om Löberöds samhälle. På mossen finns en gammal deponi för hushållsavfall. Påverkan från deponin på bäcken är oklar men Eslövs kommun kommer under 2020 att fortsätta arbete med inventeringar och provtagningar i anslutning till gamla deponier för att försöka bedöma deras påverkan på omgivningen. Vid Slogstorp finns en gammal mölle/kvarndamm. Öring och spigg är de fiskar som har hittats i bäcken vid elfiskeundersökningar (Elfiskeregistret).

Bäckar på sluttningen ner mot Kävlingeån

Utöver Harlösabäcken och Slogstorpsbäcken finns det flera mindre vattendrag som rinner ner för Kävlingeåns norra sluttning. Flera av dessa är så små att de torkar ut sommartid. Det har anlagts ett antal dammar på sluttningen ner mot Kävlingeån (Figur 4.15). Dammarna skulle eventuellt kunna användas för att jämna ut flödet i vattendragen under året. Eftersom bäckarna ofta torkar ut sommartid är förekomsten av fisk sparsam.

Figur 4.15: De lila prickarna visar platserna för de dammar som anlagts av Kävlingeåns vattenråd och av Kävlingeåprojektet på Kävlingeåns norra sluttning i Eslövs kommun.

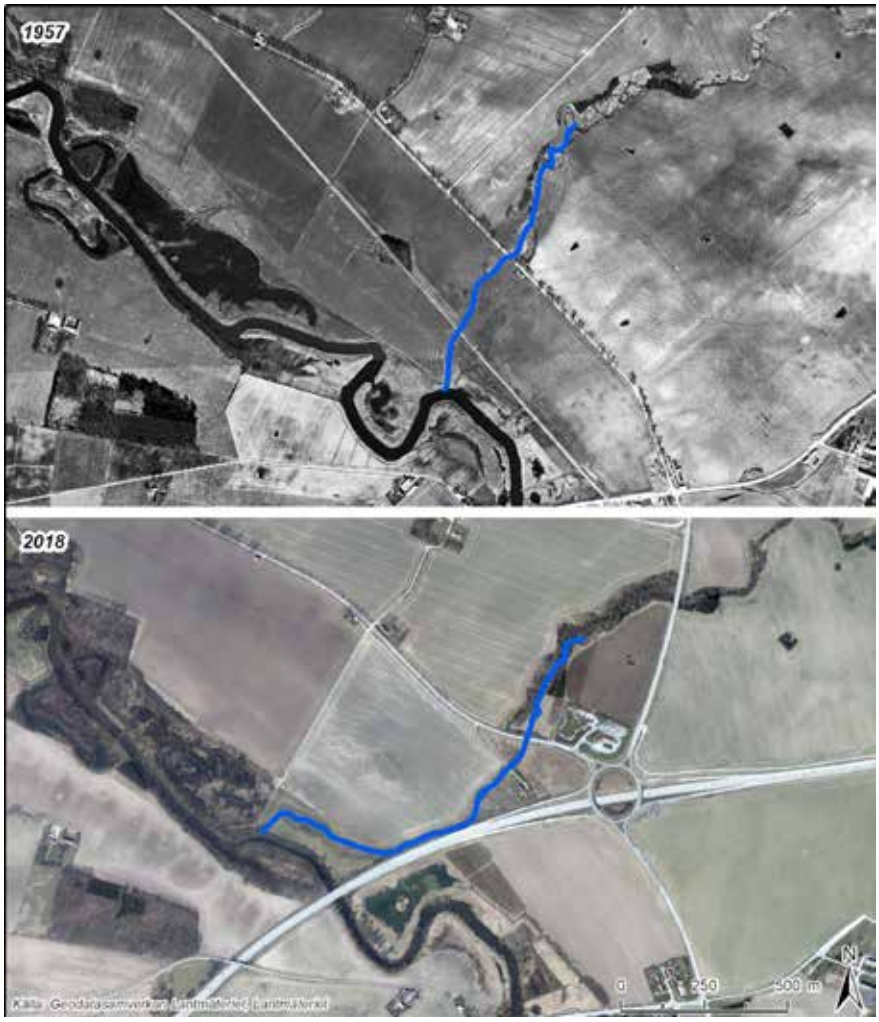
Rödabäck

Rödabäck är ett mindre vattendrag som har sin upprinning i området mellan Skarhult och Roslöv längs med E22:ans norra sida på sträckan mellan Gårdstånga och Hurva. Tillrinningsområdet utgörs till väldigt stor andel av jordbruksmark (sannolikt mer än 95%). Sträckan mellan väg 104 och väg 113 går i en bitvis djup ravin och ger intryck av att vara ett relativt opåverkat område med höga naturvärden (Figur 4.16). Längre uppströms är bäcken ett uträtat och fördjupat jordbruksdike. Abborr, grönling, spigg och öring finns i nedre delarna, i de övre delarna har bara spigg fångats (Elfiskeregistret). Bottenfaunan i bäcken är förvånansvärt sparsam. Vid ett besök våren 2020 (Johansson 2020e) hittades i princip bara hattsnäckor *(Ancylus fluviatilis)* och tusensnäckor *(Potamopyrgus sp.)*.

Figur 4.16: Rödabäcks klara vatten rinner fram i en ravin mellan väg 104 och väg 113. I bildens överkant skymtas bron som väg 113 går på.

Rödabäck är även intressant såtillvida att det under 2020 planeras för en ny stor, och utvidgning av en befintlig, bevattningsdamm i avrinningsområdet. Intresset för bevattningsdammar har ökat kraftigt bland lantbrukare efter den torra sommaren 2018. Två stora bevattningsdammar i ett relativt litet område fungerar, vattnet räcker enligt beräkningarna, till båda dammarna om man samlar vatten under perioder med höga flöden i bäcken. En annan intressant aspekt på Rödabäck är att bäckens nedre lopp helt grävdes om i samband med byggandet av E22:an (Figur 4.17).

Figur 4.17: Rödabäcks nedre lopp. Den övre bilden är från 1960-talet innan E22:an byggdes medan den nedre delen är en nutida flygbild. Man kan se att både Kävlingeåns och Rödabäcks lopp ändrades i samband med byggandet av motorvägen. Bäckens sträckning markerad med blå färg.

Eslövsbäcken

Eslövsbäcken rinner från Långakärr i Abullahagens Natura 2000-område ner till Bråån vid Eslövs golfbana. Bäcken är delvis rörlagd men framträder till att börja med i dagen i cirka 150 meter nedströms Långa kärr innan bäcken försvinner ner i rör under marken. Bäcken framträder i dagen igen cirka 500 meter öster om Ellinge reningsverk. Vid reningsverket rinner bäcken in i reningsverkets poleringsdammar. Efter dammarna rinner bäcken cirka 450 meter söderut till sammanflödet med Bråån.

Eslövsbäcken är intressant ur flera perspektiv. Till att börja med utgörs stora delar av bäckens tillrinningsområde av södra Eslövs tätort bland annat av Gryby industriområde i östra Eslöv. Det innebär att bäcken får ta emot dagvatten från tätorten. Vidare är delar av bäcken rörlagd under mark, delvis som en följd av utbyggnaden av Eslövs tätort men också på grund av klassisk rörläggning i samband med dränering av åkermark. Detta medför att endast en knapp kilometer återstår av bäcken idag. Avslutningsvis har det relativt stora Ellinge reningsverk den relativt lilla Eslövsbäcken som recipient för sitt renade avloppsvatten. De uppräknade faktorerna gör att Eslövsbäcken är utsatt för en stor påverkan från tätorten och reningsverket. Påverkan på bäcken märks tydligast på sträckorna uppströms Ellinge reningsverk bland annat genom i att det hittas få renvattenkrävande arter av bottenlevande djur som till exempel olika sländlarver och märlkräftor på och under stenar i bäcken. Den fysiska miljön i bäcken är bra med strömmande vatten, grus och sten vilket är i normala fall är en bra miljö för sländor och märlkräftor (Figur 4.18). Det bottenlevande djurlivet domineras av föroreningståliga iglar och vattengråsuggor (Johansson 2020b) under stenarna vilket indikerar att vattendraget är påverkat av föroreningar. Påväxten på stenarna i bäcken uppströms reningsverket består till stor del av ”smutsvattenludd” (tofsar av gråaktigt ludd bestående av bakterier, svampar och encelliga djur (Olsen och Svedberg 1999) vilket tyder på föroreningspåverkan (Johansson 2020b). I ett mindre påverkat vattendrag som till exempel Brååns huvudfåra hade vegetationen till stor del bestått av näckmossa. Nedströms reningsverkets utsläpp till bäcken sker en förbättring av den synbara vattenkvaliteten vilket även märks på vegetationen i bäcken. De fysiska livsmiljöerna i de kvarvarande sträckorna av bäcken utgörs av fina strömvattenmiljöer med hög vattenhastighet och varierad miljö. Eventuellt går havsöring upp och leker i bäcken under hösten. Vid ett besök våren 2020 noterades något som skulle kunna vara en lekplats för öring på sträckan mellan Ellingevägen och reningsverkets dammar (Johansson 2020b).

Figur 4.18: Eslövsbäcken nedströms Långakärr har fina och varierande livsmiljöer men vattenkvaliteten är bristfällig vilket speglar av sig på djur- och växtlivet i bäcken.

Långakärr i Abullahagen

I sydöstra utkanten av Eslövs tätort ligger det cirka 40 ha stora kommunala naturreservatet och Natura 2000-området Abullahagen. Området är en liten rest av de gemensamma betesmarker som förr fanns utanför byarna och där byarnas boskap betade tillsammans. Dessa marker kallades för utmarker eller allmänningar. Under flera hundra år har marken i Abullahagen betats och cirka 250 olika växtarter kan hittas på de omväxlande magra, steniga markerna eller kalkrikare och fuktigare markerna (Eslövs kommun 2020b). Centralt i området ligger en cirka 2,3 hektar stor damm som kallas Långakärr (Figur 4.19). Dammen har skapats genom dämning där den södra delen övergår i sankmark med starr och kaveldun. I dammen häckar bland annat gråhakedopping, som bygger sitt bo på en liten ö av växtdelar inne i vegetationen (Länsstyrelsen Skåne 2020b).

Figur 4.19: Långakärr i Abullahagens naturreservat i sydöstra utkanten av Eslövs tätort är recipient för dagvatten från Gryby industriområde men har trots det ett rikt fågelliv.

Långakärr är recipient för dagvatten från Gryby industriområde (Figur 4.20). Det märks tydligt på vegetation och djurliv i dammen att belastningen av föroreningar från dagvattnet är hög (Johansson 2020).

Figur 4.20: Utloppet i Långa kärr för dagvatten från Gryby industriområde.

Trollsjön

Trollsjöområdet är ett av Eslövs mest uppskattade parkområden. Trollsjön var inte ursprungligen en sjö, utan en mosse som fungerade som torvtäkt fram till 1915 för de omkringboendet. Eslövs bryggeri rensade upp och förstorade vattensamlingen i slutet av 1800-talet och lade grunden till dagens sjö. Parkerna anlades till sitt nuvarande utseende under 1930-talet (Eslövs kommun 2020c). Trollsjön är en oas i staden för djur och växtliv även om vattenkvaliteten i sjön måste betraktas som relativt låg (Figur 4.21). Sommartid kan vattenkvaliteten vara dålig med omfattande algblomning (Figur 4.22). Det är oklart exakt vilka fiskarter som finns i sjön men troligen finns det åtminstone karp. Ett reduktionsfiske skulle sannolikt förbättra vattenkvaliteten i sjön och öka den biologiska mångfalden.

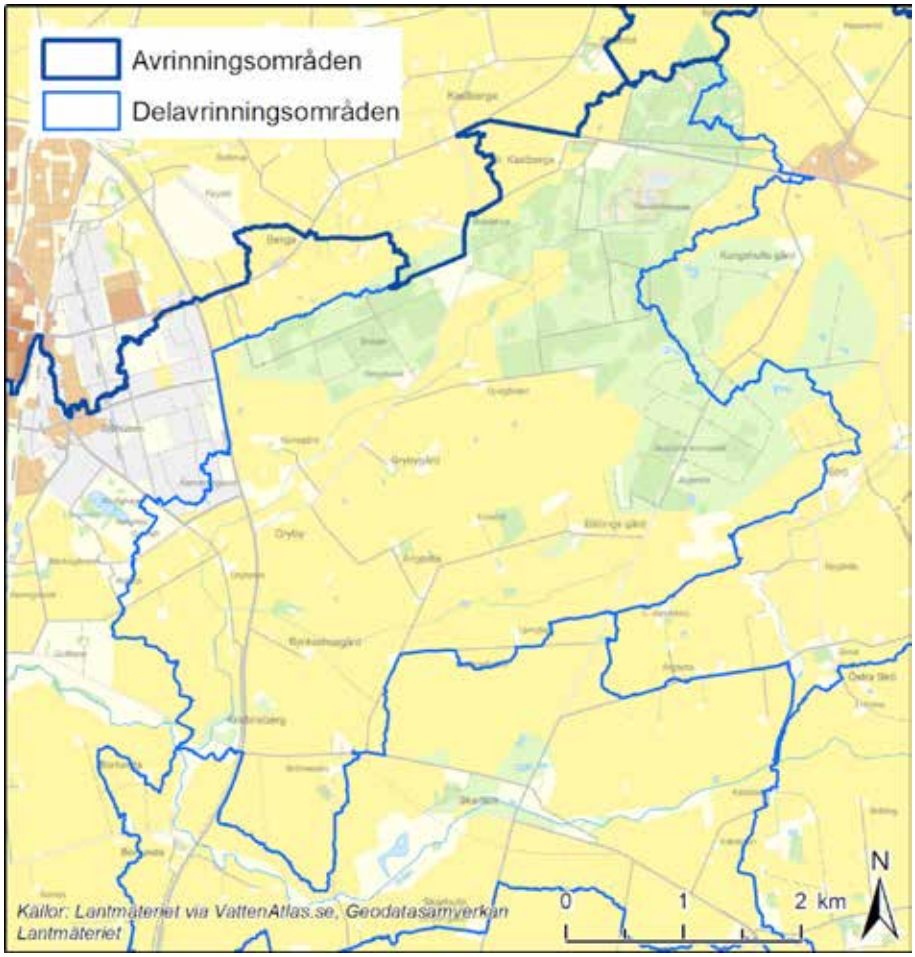
Figur 4.21: Trollsjön och de lummiga omgivningarna är en oas för djur och växtliv inne i västra Eslöv.

Figur 4.22: Sommartid kan vattenkvaliteten i Trollsjön vara riktigt dålig med massiv algblomning som gör att vattnet blir en grön sörja.

Grybybäcken

Grybybäcken, eller Kristinebergsbäcken som den också kallas. rinner upp öster om Eslöv i området mellan Kungshult och Östra Strö. En ovanligt stor del av tillrinningsområdet utgörs av skogsområden i Snärjet och Skarhults kronopark (Figur 4.23). Vid elfisken i bäcken har elritsa, spigg och öring fångats (Elfiskeregistret). I nedre delen av bäcken vid Kristinebergs gård finns ett vandringshinder i form av ett gammalt betongdämme (Figur 4.24). Bäcken mynnar i Bråån strax sydväst om Kristinebergs gård.

Figur 4.23: Grybybäckens avrinningsområde öster om Eslöv utgörs till relativt stor del av skogsområden (grönmarkerat på kartan).

Figur 4.24: Dämmet i nedre delen av Grybybäcken som hindrar fisk och andra vattenlevande organismer att simma upp i Grybybäcken från Bråån under stora delar av året.

Eftersom delar av Grybybäcken och dess närområde ligger nära Eslövs tätort (endast cirka två kilometer från Eslövs station) och ägs av kommunen är området extra intressant för rekreation. I kommunens översiktsplan med sikte på 2035 lyfts området fram som en stor tillgång för tätortsnära rekreation (Eslövs kommun 2018). Området erbjuder vandringsmöjligheter genom ett varierande betesmarks och åkerlandskap. Själva Grybybäcken har, inom ramen för Kävlingeåprojektet restaurerats och återfått ett slingrande, meandrande, lopp (Figur 4.25) på sträckan genom den kommunalägda betesmarken och i den omgivande betesmarken har små våtmarker och artrikare gräsmarksvegetation anlagts (Ekologgruppen 2013). Strandskydd gäller inte längs själva Grybybäcken däremot gäller strandskydd runt Stavröds mosse i övre delen av avrinningsområdet strax väster om Kungshult.

Figur 4.25: Genom den kommunalägda betesmarken öster om Eslöv har Grybybäcken återfått delar av sitt slingrande lopp inom arbetet med Kävlingeåprojektet.

Östra Ströbäcken

Östra Ströbäcken rinner upp i ett cirka 17 – 18 km^2 stort område mellan Östra Strö och Kungshult där markanvändningen till stor del utgörs av jordbruksmark. Det är bitvis relativt stort fall på bäcken vilket gör att det finns fina livsmiljöer för strömvattenlevande fiskar och andra djur. Vid ett elfiske i bäcken 1998 hittades öringyngel i stora mängder samt elritsa och signalkräfta (Elfiskeregistret). Sommaren 2006 dog mycket fisk i bäcken till följd av ett utsläpp av gödsel vid Pugerup (ATL 2006). Den torra sommaren 2018 utsattes fisken i bäcken för en ny prövning när det i slutet av sommaren endast fanns vatten kvar i några vägtrummor där fisk och kräftor trängdes (Johansson 2018; Figur 4.26 och 4.27). Bäcken är extra känslig för denna typ av händelser eftersom det är problematiskt för fisken att återkolonisera bäcken då det finns ett partiellt vandringshinder nere vid bäckens sammanflöde med Bråån och ett mindre dämme strax söder om vägen genom Östra Strö by. Strandskydd gäller inte längs bäcken.

Figur 4.26: Den torra sommaren 2018 var Östra Ströbäcken i stort sett helt uttorkad.

Figur 4.27: I slutet av sommaren 2018 fanns det endast vatten kvar i bäcken i anslutning till vägtrummor där fisk, kräftor och andra djur samlades.

5. SAXÅN–BRAÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

ALLMÄN BESKRIVNING AV SAXÅN–BRAÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Saxån–Braåns avrinningsområde berör västra och centrala delen av Eslövs kommun och är cirka 362 km² stort. I söder gränsar avrinningsområdet till Kävlingeåns avrinningsområde, i öster och nordost till Rönne å avrinningsområde och i norr till Rååns och Vegeåns avrinningsområde. Vattendragens längd i området är cirka 20 mil och området kan delas upp i 54 mindre avrinningsområden (Williams 2004). Saxån–Braåns avrinningsområde berör fyra kommuner; Svalöv, Eslöv, Kävlinge och Landskrona varav Svalövs kommun och Eslövs kommun omfattar hela 75% av avrinningsområdets totala yta (Ekologgruppen 1986). Större orter i avrinningsområdet är till exempel Asmundtorp, Häljarp, Billeberga, Svalöv och Teckomatorp samt Marieholm och norra delen av Eslövs tätort i Eslövs kommun.

Som hörs på namnet år ån uppdelad i två, till storleken ganska likvärdiga, vattendrag. I norr finns Braån som är cirka 30 km lång och vars förgreningar sträcker sig åt nordost i avrinningsområdet fram till Söderåsens sydsluttning (Figur 5.1).

Figur 5.1: Saxån–Braåns avrinningsområde med de större vattendragen i området utsatta med namn.

Endast en mindre del av detta område berör Eslövs kommun. Saxån i söder är cirka 43 km lång och dess källområden finns i området norr om Trolleholm i Svalövs kommun. Från Trolleholm rinner ån söderut förbi Västra Strö och Trollenäs i Eslövs kommun. Vid Trollenäs ansluter från öster vattendraget Långgropen som avvattnar områden

i och norr om Eslövs tätort. Därefter rinner ån vidare västerut förbi bland annat Marieholm och Teckomatorp för att slutligen förena sig med Braån cirka tre kilometer innan utloppet i Öresund vid Häljarp strax söder om Landskrona. Både Saxån och Braån rinner genom ett huvudsakligen intensivt brukat jordbrukslandskap (Ekologgruppen, 1986; Länsstyrelsen i Skåne län 2007). Det är bara de norra och östligaste delarna av avrinningsområdet som har lite inslag av skog. Avrinningsområdet saknar helt sjöar av betydande storlek. Större biflöden i avrinningsområdet är, som nämnts ovan, Långgropen som avvattnar området norr om Eslöv och Välabäcken som ansluter till ån vid Dösjebro i Kävlinge kommun (Vattenatlas 2020; Ekologgruppen 1986; Figur 5.1).

Tabell 5.1: Markanvändning i Saxån–Braåns avrinningsområde. ”Saxån uppströms Långgropen” och ”Långgropen” representerar delar av avrinningsområdet som i första hand berör Eslöv kommun. ”Saxån–Braån mynningen” representerar hela avrinningsområdet.

	Saxån uppströms Långgropen	Långgropen	Saxån-Braån mynningen
Jordbruksmark	54,1 %	73,9 %	77,8%
Myrar och våtmarker	0,8 %	0,5 %	0,5%
Sjö och vattendrag	0,04 %	0,03 %	0,1%
Skogsmark	33,9 %	8,2 %	7,8%
Urbant	0,9 %	5,7 %	3,5%
Övrigt – bland annat ängs- och betesmarker	10,3 %	11,7%	10,3%
	100 %	**100 %**	**100%**

Källa: SMHI vattenwebb

Markanvändningen i Saxån–Braåns avrinningsområde präglas till största delen av jordbruksmark och nästan 80 % av markanvändningen i hela avrinningsområdet är jordbruk (Tabell 5.1). Avrinningsområdet uppskattas vara ett av de jordbruksintensivaste avrinningsområdena i Sverige (Ekologgruppen 2001). Ettåriga grödor så som sockerärtor, oljeväxter, spannmål dominerar i jordbrukslandskapet (Gullberg 2007). I de delar som berör Eslövs kommun är dock dominansen av jordbruk något lägre. Användningen av bekämpningsmedel är omfattande och 2001 besprutades drygt 90 % av jordbruksarealen med bekämpningsmedel (Ekologgruppen 2001). Detta avspeglar sig i förekomsten av olika bekämpningsmedel och den höga halten av näringsämnen i vattendragen (Ekologigruppen 2020). Runt 10% av marken utgörs av ängs- och betesmarker. Endast kring Farstorp och vid Trollenäs omges ån av trädbevuxen mark (Eslövs kommun 2020g). Cirka 3,5 % av markanvändningen totalt sett i avrinningsområdet utgörs av urban mark. Här utmärker sig dock Långgropens delavrinningsområde med nästan 6% urban mark. Det beror på att norra delen av Eslövs tätort ligger i detta område och utgör en relativt stor del av ytan.

PÅVERKAN OCH MILJÖPROBLEM

I VISS (Vatteninformationssystem i Sverige) listas sex olika miljöproblem i Saxån–Braån. Det bedöms vara problem med övergödning, höga halter av är näringsämnen, fiskbeståndets status bedöms som otillfredsställande och det finns hinder i vattendragen som förhindrar vattenlevande organismer att röra sig fritt (Länsstyrelsen Skåne 2007). Vidare finns problem med olika kemiska ämnen så som bromerade difenyletrar, kvicksilver och kvicksilverföreningar. Vattenflöde, vattenståndsförändringar och vattendragens morfologi bedöms också vara miljöproblem (VISS 2020a; VISS 2020b)

Saxån–Braåns avrinningsområde har precis som till exempel Kävlingeån genomgått stora förändringar de senaste 200 åren. Den totala våtmarksarean minskade till följd av utdikning och dränering med cirka 90 % mellan 1812 och 1950 (Ekologgruppen 1986; Williams 2004; Gullberg 2007). Avrinningsområdet är starkt påverkat av dikningsföretag och ungefär hälften av de mindre bäckarna har lagts i kulvertar och de öppna vattendragens längd har därmed halverats från cirka 40 mil till cirka 20 mil (Williams 2004; Vattenmyndigheten Södra Östersjön 2014). På grund av utdikningen och den stora andelen jordbruksmark i området finns problem med fysisk påverkan såsom fördjupning, kulvertering och uträtning av vattendragen. Ett ytterligare problem har varit att naturliga strukturer i vattnet försvunnit vilket har lett till ett sämre habitat för fiskars uppväxt- och lekmiljöer (Eklöv 2012).

Minskningen av våtmarksarean har lett till att vattnets uppehållstid i och landskapets vattenhållande förmåga minskat vilket medfört att vattnets naturliga reningsprocess försämrats (Gullberg 2007) vilket i sin tur gett en förstärkt effekt av övergödning. Vattendragen har höga halter av fosfor och kväve och den största källan utsläpp av näringsämnen är jordbruket. Jordbruket står för cirka 90 % av kvävet i Saxån–Braån och för cirka 60 % av fosforn (Ekologgruppen 1994; Williams 2004). Andra källor till kväve och fosfor i vattendragen är reningsverket i Svalöv, dagvatten och enskilda avlopp. Det saknas idag stora industrier i området men Saxån–Braån har tidigare varit starkt påverkat av industrier som t ex BT-Kemi i Teckomatorp (se nedan) och reningsverk. Tidigare fanns flera reningsverk med utsläpp till vattendragen i området däribland några i Eslövs kommun. Idag är det endast reningsverket i Svalöv som har utsläpp till ån. År 2005 stod reningsverken för en tredjedel av kvävetransporten och en fjärdedel av fosfortransporten (Vattenmyndigheten Södra Östersjön 2014).

FÖRORENADE OMRÅDEN

Allmänt om förorenade områden

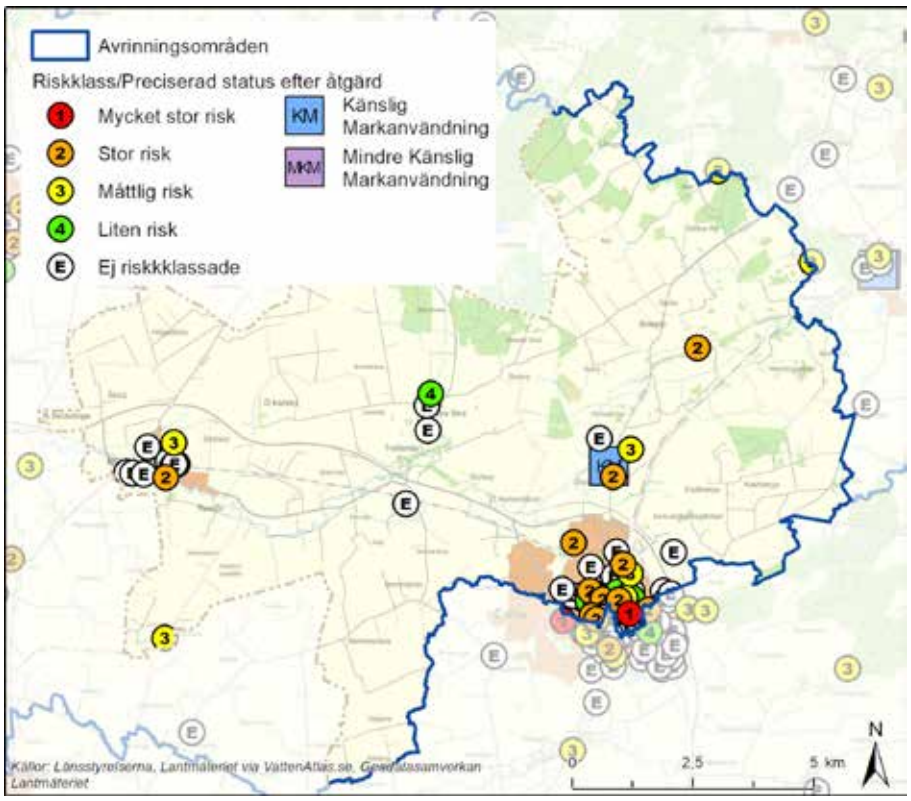
I avrinningsområdet finns ett antal områden utpekade som potentiellt förorenade områden (Figur 5.2). Det mest förorenade området ligger på det gamla BT-Kemi området i Teckomatorp strax utanför Eslövs kommun (se nedan). I den del av avrinningsområdet som ligger i Eslövs kommun finns det flera områden i riskklass 2 eller högre. Mer än hälften av områdena är dock inte riskklassade. De flesta potentiellt förorenade områden ligger i Eslövs tätort och i Marieholm där Yllefabrikens gamla industriområde precis bredvid Saxån ligger i riskklass 2 (Vattenatlas 2020).

BT-kemi

BT-kemi var ett företag som 1965 började tillverkade växtgift i sockersaftstationens gamla lokaler precis intill Braån i Teckomatorp, ett par kilometer från kommungränsen till Eslöv. 1971 grävdes flera hundra tunnor med restprodukter från framställningen av växtgifterna ner i marken på företagets område. Förorenat vatten släpptes tidvis ut i Braån och skadade odlingar nedströms som använde åvatten för bevattning av odlingarna. Både nedgrävning av tunnor med gift och utsläpp i ån skedde nattetid. 1975 avslöjades skandalen med de nedgrävda tunnorna med gift och utsläppen till ån. Sedan slutet på 1970-talet har det pågått sanering av området i olika omgångar. Sommaren 2020 påbörjades den sista etappen av saneringen (Svalövs kommun 2020).

EKOLOGISK- OCH KEMISK STATUS

När det gäller vattenförekomsterna i Saxån–Braåns avrinningsområde är det framför allt vattenförekomsten ”Saxån: Välabäcken–källa” som berör Eslövs kommun. Den ekologiska statusen i vattenförekomsten bedöms som måttlig (Vatteninformationssystem Sverige 2020b). Att vattenförekomsten inte uppnår god status beror på undersökningar av fisk och kiselalger visar på måttlig status, halter av näringsämnen visar på otillfredsställande status. De så kallade hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna bedöms alla vara dåliga eller otillfredsställande på grund av att vattendragets fysiska form är så kraftigt påverkat. Den kemiska statusen uppnår inte god på grund av problem med bromerade difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar.

Figur 5.2: Förorenade och potentiellt förorenade områden i Saxån–Braåns avrinningsområde i Eslövs kommun. Källa: Länsstyrelserna, Lantmäteriet och www.VattenAtlas.se .

SAXÅNS HUVUDFÅRA

Saxån är en typisk slättå med låg fallhöjd som bitvis sakta ringlar sig fram i landskapet (Ekologgruppen 1986). Närmiljön utgör en stor del av de kvarvarande naturområdena i det annars starkt jordbrukspräglade landskapet som ån rinner fram igenom. Saxåns huvudfåra har sin upprinning i områdena norr om Trolleholm i Svalövs kommun. Strax väster om Trolleholm utgör själva vattendraget gränsen mellan Eslövs och Svalövs kommuner. Första delen av ån i Eslövs kommun präglas av att vattendraget är uträtat och djupt nedskuret som ett klassiskt påverkat vattendrag i jordbrukslandskapet. Strax innan byn Västra Strö börjar dock vattendraget slingra sig fram genom betesmarkerna (Figur 5.3). Sträckan från Västra Strö och ner till ett par kilometer nedströms Trollenäs slott är kanske den finaste sträckan av hela Saxån. Ån fortsätter att slingra sig fram genom landskapet fram till Marieholm där ån rinner vidare in i Svalövs kommun.

Figur 5.3: Saxån strax uppströms landsvägsbron i Västra Strö där ån rinner genom betesmarken och utgör ett trivsamt inslag i bymiljön och inte är del i något dikningsföretag.

Större delen av huvudfåran är del i något dikningsföretag och i Eslövs kommun är det endast en sträcka mellan Reslöv och Trollenäs samt sträckan upp- och nedströms Västra Strö som inte är del i något dikningsföretag (Figur 5.4). I de delar av vattendraget som inte är så påverkade av rätningar och rensningar är naturvärdena höga bl.a. finns här den hotade tjockskaliga målarmusslan *(Unio crassus)*, kungsfiskare *(Alcedo atthis)* och utter *(Lutra lutra)*.

Reslövs by vid Saxån strax öster om Marieholm har haft problem med översvämningar. På sträckan av Saxån förbi Marieholm gjordes därför en omförrättning av dikningsföretaget år 2003 (Omprövning av Saxåns vattenavledningsföretag 2004). Anledningen till detta var att Eslövs kommun ansökte om omförrättning för att minska riskerna att villabebyggelsen skulle drabbas av översvämningar. För att minska risken ansökte man om att få rensa Saxån från Ottabäckens sammanflöde med Saxån nedströms Marieholm upp till väg 108. En sträcka som inte ingår i dikningsföretagets förrättning. I den nya förrättningen tillmättes påverkan på dagvatten större betydelse jämfört med i den ursprungliga förrättningen från 1890 (Omprövning av Saxåns vattenavledningsföretag 2004).

Figur 5.4: Saxån slingrar sig fram genom betesmarkerna strax uppströms Trollenäs slott.

ÖVRIGA VATTEN

Långgropen

Långgropen är ett biflöde till Saxån som rinner från områdena norr om Bosarp och väster om Stehag ner mot sammanflödet med Saxån vid Trollenäs norr om Eslöv. Markanvändningen runt vattendraget består till största del av jordbruksmark men fragment av blandskog och betesmark förekommer (SMHI 2020). Ett exempel på ett område som har betydelse för biologisk mångfald är ett område cirka två km nordost om Eslöv där dalgången utgörs av betesmarker (Figur 5.5). Här meandrar, slingrar sig, vattendraget fram och topografin är varierande. Området har potential för rekreation och friluftsliv, delvis på grund av närheten till Eslöv. Ytterligare ett område med höga naturvärden är åsryggen tre kilometer norr om Eslöv där det tidigare har legat en mosse och där området idag domineras av björksumpskog. Detta område går åt öster ihop med naturreservatet Bosarps jär (Ekologgruppen 1997).

Strax öster om Östra Asmundtorp någon kilometer norr om Eslövs tätort når dagvatten från norra delarna av Eslöv recipienten Långgropen (Figur 5.6 och 5.7).

Figur 5.5: Norr om Eslövs tätort slingrar sig Långgropen fram genom betesmarkerna.

Figur 5.6: Några meter uppströms dagvattenutsläppet från Eslövs tätort syns en så kallad lekbotten för öring på botten av Långgropen. Lekbottnen framträder som en hög med grus där de översta stenarna är ljusare då de vid fototillfället ligger ovanför vattennivån.

Figur 5.7: Strax öster om Östra Asmundtorp mynnar en kulvert i Långgropen. Kulverten leder dagvatten från stora delar av norra Eslövs tätort till Långgropen.

Blekebäcken

Blekebäcken rinner igenom Kastberga ängar några kilometer nordost om Eslöv innan den rinner samman med Långgropen. På Kastberga ängar är naturvärdena höga med en rik flora (Ekologgruppen 1997).

Farstorpsbäcken och Vallabäcken

Farstad skogar är ett område i nordvästra delen av Eslövs kommun, på gränsen till Svalövs kommun. Genom området rinner två bäckar, väster om Farstorps gård rinner Farstorpsbäcken och öster om Farstorps gård rinner Vallabäcken. Marken runt Farstorpsbäcken kantas av gamla igenvuxna betesmarker och Vallabäcken rinner i en ravin kantad av branta sluttningar med ädellövträd (Eslövs kommun 2020)

Dammar och våtmarker

Inom Saxån–Braåns avrinningsområde har ett drygt 60-tal dammar och våtmarker anlagts sedan början av 1990-talet varav knappt 20 är anlagda i Eslövs kommun. Totalt sett omfattar dammarna och våtmarkerna en area på cirka 40–50 hektar. De flesta dammar är dock små (mindre än 0,5 hektar). Dammarna har i första hand anlagts för att minska halterna av näringsämnen i vattendragen och är inte naturmiljöer i det avseendet att de helt kan ha en fri utveckling. För att en anlagd damm eller våtmark ska kunna fungera för näringsrening behöver den underhållas. Det vanligaste åtgärdsbehovet är att rensa dammarna från sediment som gör att de riskerar att växa igen och minska den vattenhållande förmågan. Andra åtgärdsbehov är att röja småbuskar för att släppa in ljus, förhindra igenväxning och öka rekreationsvärdet. (Andersson 2008)

KUNSKAPSLÄGE

Kunskapsläget beträffande Saxån–Braåns avrinningsområde bedöms vara bra när det gäller de parametrar som provtas inom ramen för den samordnade recipientkontrollen. Det finns långa tidsserier då recipientkontrollen pågått sedan början av 1970-talet. Recipientkontrollen i området måste betraktas som relativt omfattande i förhållande till områdets storlek. Det som kanske är allra mest utmärkande för recipientkontrollen är att det görs provtagning av bekämpningsmedel. Det är sannolikt i relativt få kontrollprogram som det ingår provtagning och analys av bekämpningsmedel i det ordinarie programmet.

Det bedöms inte vara högt prioriterat men recipientkontrollen skulle kunna utökas med provtagningar av till exempel mikroplaster och läkemedelsrester. Anledningen till att det inte har högsta prioritet är att det endast finns ett reningsverk i avrinningsområdet.

BEHOV AV ÅTGÄRDER

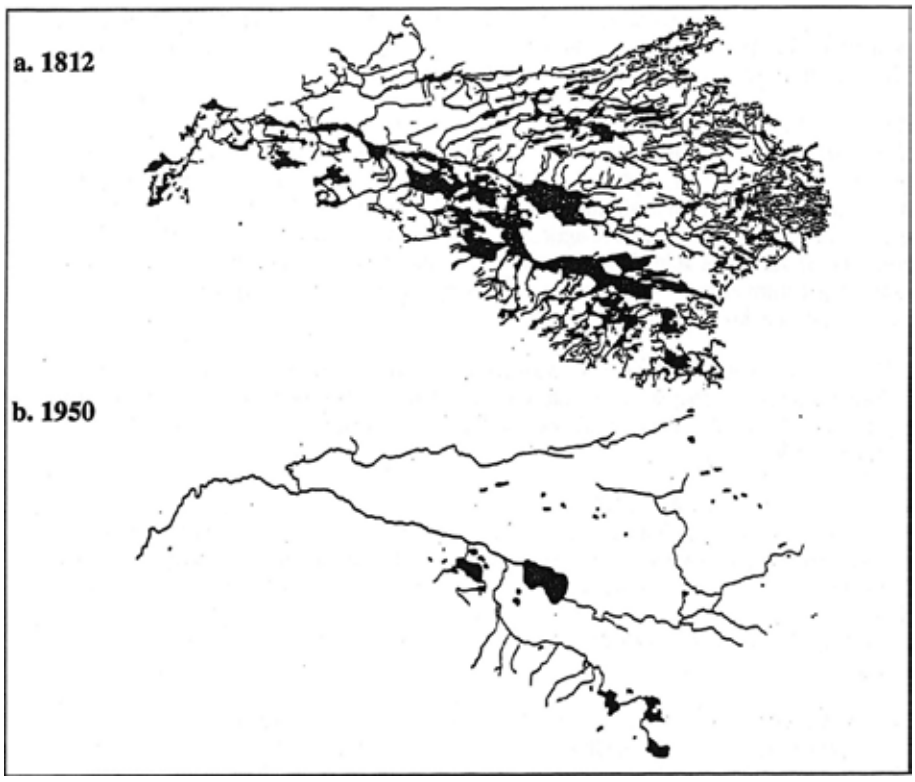
Den största anledningen till att Saxån inte uppnår god status är övergödning och problem med påverkan på vattendragens naturliga flöden och morfologi. Åtgärder som har utförts för att förbättra situationen är anläggning av dammar och våtmarker samt anläggning av skyddszoner. Dessutom har en sträcka av Saxåns huvudfåra nedströms Trollenäs återmenadrats, det vill säga den har tidigare varit uträtat men återfått sitt ursprungliga slingrande lopp.

I Saxån–Braåns avrinningsområde har många vattenvårdsåtgärder redan gjorts för att minska näringsämnesbelastningen på vattendragen och öka den biologiska mångfalden.. Under 1990-talet började skyddszoner, dammar och våtmarker anläggas med syftet att skapa nya naturmiljöer i det annars så på naturmiljöer utarmade jordbrukslandskapet. Dammarna och våtmarkerna har minska belastningen på haven gällande kväve och fosfor ökat den biologiska mångfalden (Williams, 2004) förbättrat vattenkvaliteten och förlängt vattnets uppehållstid i landskapet. De genomförda åtgärderna har dock inte räckt för att uppnå god ekologisk status utan fler åtgärder behövs för att fördröja rena från näringsämnen, lerpartiklar och bekämpningsmedel. För att uppnå en god status med avseende på näringsämnen behöver fosforläckaget minskas. (Vattenmyndigheten Södra Östersjön 2014).

Vidare, vid fortsatt arbete med vattenvårdsåtgärder finns rester av meanderslingor och naturliga sänkor som skulle kunna vara lämpliga att göra om till våtmarker (Eklöv 2001). Andra åtgärder för att uppnå god ekologisk status för fisk är bygga bort vandringshinder samt att förbättra de fysiska miljöerna i vattendragen (Ekologgruppen 2012).

6. HISTORIK

För att förstå de utmaningar man står inför om aktuella miljömål på vattenområdet ska uppnås behöver man känna till den historiska bakgrunden till varför vattenlandskapet i stora delar av Eslövs kommun och sydvästra och mellersta Skåne ser ut som det gör idag. Det skånska vattenlandskapet har förändrats kraftigt under de senaste 200 åren. Utdikning, uträtning och kulvertering av vattendrag samt sänkningar av sjöar och mossar för att vinna odlingsbar mark har minskat andelen våtmark i Skåne med cirka 90 % (Wolf 1956, Figur 6.1). Detta har medfört att landskapets vattenhållande förmåga i hög grad minskat, att vattenavrinningen sker mycket snabbare, att den biologiska mångfalden minskat och att grundvattnet har sänkts. Nedan redogörs för några viktiga historiska händelser och företeelser med koppling till vattensituationen i Rönne å, Saxån/Braån och Kävlingeåns avrinningsområden inom Eslövs kommun med fokus på Kävlingeån.

Figur 6.1: Illustration över hur vattenlandskapet förändrats i Kävlingeåns avrinningsområde mellan 1812 och 1950. Det svarta på bilden representerar ytvatten i olika former, sjöar, vattendrag och våtmarker. 1812 bestod hela 29 % av avrinningsområdet av våtmarker, 1950 återstod bara drygt 3 %. Illustrationen är hämtad från ”Utdikad civilisation” av Philip Wolf (1956).

SKÅNSKA REKOGNOSCERINGSKARTAN 1812–1820

Den Skånska rekognosceringskartan, som togs fram mellan åren 1812–1820 är idag, genom sin detaljrikedom, en värdefull källa till

kunskap om det skånska natur- och vattenlandskapet för cirka 200 år sedan (Figur 6.2). Kartan visar landskapet vid en tid då enskiftet endast påbörjats och innan jordbrukets stordrift raderat ut småskaligheten. Enskiftet innebar att brukningsenheternas marker skulle samlas i ett skifte, enskifte och att gårdarna spreds ut som öar i landskapet (Länsstyrelsen Skåne 2020b). På rekognosceringskartan, som togs fram för militärt bruk, var alla våtmarker, det vill säga områden som vara svåra att ta sig fram i med militära styrkor, utmarkerade. Det är på Skånska rekognosceringskartans uppgifter som beräkningar om hur stor del av det skånska landskapet som bestod av våtmarker baseras. Under 1830- och 40-talen kritiserades rekognosceringskartan på grund av brister i det geodetiska (handlar bland annat om att bestämma punkters läge på jordytan och deras höjd över havet) underlaget och i den metodiska enhetligheten och man såg inte riktigt kartans fördelar. I dag ses dock kartan som en del i början av den topografiska kartläggningen av Sverige (Länsstyrelsen i Skåne 2020c).

Figur 6.2: Utsnitt ur Skånska rekognosceringskartan 1812–1820 som visar en del av landskapet mellan Skarhult, Östra Strö, Trulstorp och Hurva öster om Eslöv. Horisontella streckade områden visar våtmarker längs med Bråån som slingrar sig fram från öster mitt i kartan. Våtmarkerna längs ån är idag mestadels åkermark. Källa: www.VattenAtlas.se

UTDIKAD CIVILISATION

Philip Wolf beskriver i sin bok ”Utdikad civilisation” (1956) den omvandling, på gott och ont, som det skånska landskapet genomgick mellan början av 1800-talet och mitten av 1900-talet. Utdikad civilisation var en, för sin tid, framsynt analys av utdikningens och markavvattningens påverkan på vattenlandskapet. I början av 1800-talet bestod till exempel hela 29 % av Kävlingeåns avrinningsområde av ytvatten och landskapet var praktiskt taget opåverkat av människan i vattenhänseende (Wolf 1956). På 1950-talet hade området genomgått en så genomgripande förändring att endast drygt 3 % av ytan utgjordes av ytvatten. Effekterna av detta är att vattnets väg genom

landskapet blivit snabbare och kortare vilket lett till att vattenflödena kan variera mer. Till följd av att vattendragen gjorts djupare har även grundvattennivån sänkts och torrperiodernas lågvattenflöden blivit lägre samtidigt som högvattenflöden blivit högre eftersom landskapets vattenhållande förmåga satts ur spel. Wolf resonerar kring och ger exempel på hur förändringen av landskapet påverkat olika processer och lyfter fram att det rationella storskaliga sättet att bruka jorden sannolikt inte är det långsiktigt hållbara sättet eftersom det till stor del sker mot och inte med naturen.

SVENSKA LAX- OCH LAXÖRINGSFÖRENINGEN

På 1940-talet påbörjade Svenska Lax- och Laxöringsföreningen sin verksamhet i Kävlingeån. Syftet med verksamheten var att förbättra förhållandena för laxartad fisk i Kävlingeån och i biflödena. Troligen hade den dåliga vattenkvaliteten i kombination med vandringshinder för fisken i ån tidigare slagit ut Kävlingeåns bestånd av lax och öring. Föreningen, som var aktiv ända fram på 1980-talet, var en pionjär inom den svenska fiskevården genom ett arbete som präglades av en helhetssyn på vattenfrågorna. En helhetssyn som blev norm för vattenvårdsarbetet först under 1990-talet genom till exempel Kävlingeåprojektet. Föreningen, under ledning av Philip Wolf, gjorde stora ansträngningar för att försöka förbättra förhållandena för och för att återskapa vandrande bestånd av lax *(Salmo salar)* och havsöring *(Salmo trutta)*. Till följd av dålig vattenkvalitet i Kävlingeåns nedre delar uteblev dock framgången och fiskdöd inträffade årligen på långa sträckor av ån under denna tid (Eklöv 2000a). Föreningen hade sitt säte i Håstad mölla (Figur 6.3) vid Kävlingeån strax väster om Örtofta i norra delen av Lunds kommun, några meter från gränsen till Eslövs kommun. I Håstad mölla finns idag ett museum över föreningens verksamhet.

Figur 6.3: Håstad mölla vid Kävlingeån där Svenska Lax- och Laxöringsföreningen hade sitt säte. Idag finns ett museum över föreningens verksamhet i möllan samt en fiskfälla som används för att följa upp förändringar i Kävlingeåns fisksamhälle mellan åren samt för att fånga ål som sedan transporteras med bil förbi de nedströms liggande kraftverkens turbiner.

VATTENKRAFT I KÄVLINGEÅN

Kävlingeåns huvudfåra utgör i stort sett hela Eslövs kommuns södra gräns mot Lunds kommun från Vombsjöns utlopp och ända ner till Lilla Harrie. På sträckan från Vombsjön ner till Örtofta är ån lugnflytande medan det mellan Örtofta och Kävlinge är ett visst fall på vattnet i ån. Denna fallhöjd har under flera århundranden utnyttjats för utvinning av vattenkraft i vattenmöllor. Som mest har åtta möllor varit aktiva på denna sträcka av Kävlingeån; Håstad mölla, Kvarnvik, Vadmöllan, Bösmöllan, Lilla Harrie mölla, Krutmöllan samt Rinnebäcks mölla och Rinnebäcks stamp.

Länsstyrelsen utövade 2015 tillsyn på de tre kvarvarande verksamma vattenkraftverken i Kävlingeån; Kvarnvik, Bösmöllan och Lilla Harrie valskvarn varav Bösmöllan (Figur 6.4) och Kvarnvik berör i Eslövs kommun då delar av dämmena ligger i Eslövs kommun. Själva kraftverken ligger dock i Lunds kommun. Länsstyrelsen förelade verksamhetsutövarna att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken för sina verksamheter. Mark- och Miljödomstolen beviljade inte tillstånd för verksamheterna (Mark- och miljödomstolen 2015a, b, c). medan Mark- och miljööverdomstolen ändrade domen och beviljade tillstånd med krav på att väl fungerande fiskvägar ska byggas vid kraftverken (Mark- och miljööverdomstolen 2019a, b, c). De nya fiskvägarna kommer att säkerställa att lax och havsöring kommer att kunna simma förbi dämmena och upp i Kävlingeåns biflöden, till exempel Bråån för att leka även om vattenflödet i Kävlingeåns huvudfåra är lågt. Idag måste vattenflödet vara relativt högt för att fisken ska kunna simma förbi framför allt dämmet i Kvarnvik där det inte finns någon fiskväg.

Figur 6.4: Bösmöllan, ett av de tre aktiva vattenkraftverken i Kävlingeån. Kraftverket genererar cirka 200–300 MWh per år (Vattenkraft.info - Information om Svensk vattenkraft 2014). Själva möllan ligger i Lunds kommun medan delar av själva dämmet i ån, som leder vatten in till kvarnen, ligger i Eslövs kommun.

KÄVLINGEÅNS VATTENVÅRDSFÖRBUND

Det finns en lång historia av industrier som haft sin verksamhet och som genom åren släppt ut stora mängder förorenat avloppsvatten direkt till Kävlingeån. Sommaren 1947 inträffade en omfattande fiskdöd i nedre delen av Kävlingeån (Weijman-Hane 1969). Utsläpp från en av industrierna längs ån, Malmö Yllefabrik i Furulund, ansågs vara orsaken till fiskdöden. Yllefabriken menade dock att det var år av ackumulerade utsläpp av förorenande ämnen från både industrier och samhällen som var orsaken till fiskdöden. En syneförrättningsman utsågs och medverkade till att en samarbetskommitté för ån bildades med representanter för berörda industrier och tätorter. Undersökningar av utsläpp och vattenkvalitet i ån påbörjades 1948 och 1951 lade förrättningsmannen fram ett förslag på åtgärder till samarbetskommittén. I förslaget angavs bland annat att alla förorenare skulle vara skyldiga att rena sina utsläpp och att en gemensam förvaltning skulle bildas. Förvaltningen skulle ha till uppgift att kontrollera att nödvändiga reningsanläggningar installerades, kontrollera driften av anläggningarna och göra undersökningar av vattenkvaliteten i Kävlingeån. Efter fortsatta diskussioner beslutade samarbetskommittén att förvaltningen enbart skulle omfatta kontroll och undersökningar av vattenkvaliteten i ån. Vid ett möte med Länsstyrelsen 1955 beslutade man att ett vattenvårds- förbund skulle bildas och 1958 bildades Kävlingeåns vattenvårdsförbund (Weijman-Hane 1969). Sedan dess och fram till 2014 har vattenvårdsförbundet administrerat undersökningar och provtagningar i Kävlingeån. Från och med 2014 är det Kävlingeåns vattenråd som driver recipientkontrollen i Kävlingeån vidare.

KÄVLINGEÅNS GENERALPLAN

I juli 1966 ansökte Kävlingeåns vattenvårdsförbund om medel till vattenvårdsplanering för Kävlingeåns avrinningsområde. Naturvårdsverket beviljade 75 000 kr till utredningen och professor Gunnar Weijman-Hane utsågs till utredningsman biträdd av Hans Hane-Weijman. Ett antal experter på olika områden medverkade också. Generalplanen beskrev förhållandena i avrinningsområdet beträffande jordarter, befolknings- och näringslivsutveckling, markanvändning samt användning av konstgödsel. Även djurhållning, växtodling och vattenuttag redovisas noggrant tillsammans med prognoser för framtida vattenförbrukning, föroreningspåverkan och hur vattenresurserna utnyttjades för olika ändamål som dricksvatten och industriella behov samt hur dessa kunde tänkas förändras över tid. Det konstateras i utredningen att ån användes både som recipient för avloppsvatten och som råvattentäkt för dricksvattenförsörjning, två tämligen motstående intressen. Generalplanen resonerar vidare om och beskriver vattenföringen i området på många olika sätt, bland annat beskrivs tappningen av vatten från Vombsjön ingående. Noterbart är att det fortfarande 1969 fanns mindre orter på landsbygden som inte hade någon rening av avloppsvatten över huvud taget. Undersökningar som gjordes tidigare, sommaren 1947 hade visat på att

höga halter av syreförbrukande substanser som i kombination med höga vattentemperaturer och låg vattenföring skapat total brist på syre i ån med fiskdöd som följd. Undersökningar visade att syrehalterna minskade kraftigt i ån direkt nedströms utsläpp från industrier och reningsverk.

I generalplanen föreslogs därför några olika åtgärder för att sanera Kävlingeån och uppnå tillfredställande vattenkvalitet. Förslagen på åtgärder var bland annat:

- *Stångby mosse, Kungsmarken och Hobybäcken avsätts som naturreservat*
- *En fast mätstation för vattenföring i ån vid Högs mölla inrättas*
- *Utsläpp från industrier och reningsverk renas för att framför allt komma till rätta med utsläppen av syretärande organiska ämnen*
- *Bygga en överföringsledning för avloppsvatten från Eslöv till Öresund via Kävlinge och Löddeköpinge för att avlasta Kävlingeån från utsläppen.*

Av förslagen på åtgärder har naturreservaten (i Lunds kommun) och stationen för vattenföring (i Kävlinge kommun) inrättats och reningen vid reningsverk och industrier har blivit mycket bättre sedan 1960-talet. Många av de förorenande industrierna har även lagts ner och idag är det endast Örtofta sockerbruk kvar av industrier med utsläpp till Kävlingeån som inte renats i kommunalt reningsverk utan i egen reningsanläggning. Överföringsledningen för renat avloppsvatten direkt till Öresund blev dock aldrig verklighet. Diskussionen om överföringsledningar känns igen då man även idag diskuterar att överföra avloppsvatten mellan olika orter. Syftet idag är dock att koncentrera reningen av avloppsvatten till större och effektivare reningsverk. Problematiken med utsläpp av näringsämnen från jordbruket, det som idag betraktas som det kanske största miljöproblemet i området, nämns knappt i generalplanen för Kävlingeån och några åtgärder för problemet föreslås inte heller.

VATTENVÅRDANDE ÅTGÄRDER FÖR DELAR AV KÄVLINGEÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

På uppdrag av Kävlingeåns vattenvårdsförbund tog Ekologgruppen (1991) fram förslag på vattenvårdande åtgärder i delar av Kävlingeåns avrinningsområde. De delar av avrinningsområdet som omfattades av förslagen var:

- *Brååns avrinningsområde,*
- *Vombsjöns tillflöden, och*
- *Sjölandskapet runt sjöarna Ellestadssjön, Snogeholmssjön och Sövdesjön*

I rapporten gör Ekologgruppen en omfattande genomgång av miljöproblem, påverkan och beskriver de aktuella områden. De förslag till åtgärder som presenteras är:

- *Skyddszoner (det vill säga odlingsfria zoner mellan åkermark och vattendrag)*
- *Dammar*
- *Våtmarker*

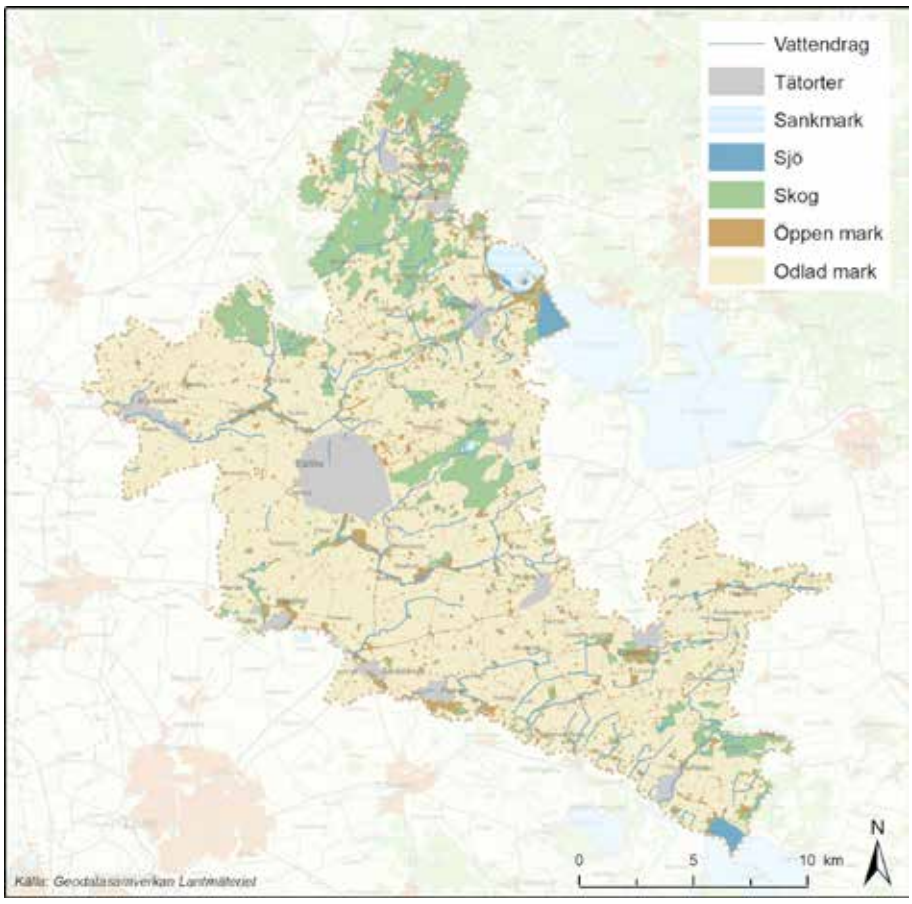
KÄVLINGEÅN – LANDSKAPS- OCH VATTENVÅRDS-PLAN FÖR NEDRE DELEN AV AVRINNINGSOMRÅDET

1992 gjorde K-Konsult (1992) en komplettering av Ekologgruppens (1991) rapport för de delar av avrinningsområdet som inte behandlades 1991. Utredningen gjordes den här gången inte på uppdrag av vattenvårdsförbundet utan på uppdrag av berörda kommuner. K-Konsult tar inte enbart upp vattenvårdande åtgärder utan diskuterar även landskapsvårdande åtgärder för att stärka landskapet ekologiskt, vilket är något som idag är högt upp på agendan i form av ekosystemtjänster. Man tar även upp behovet av att göra landskapet mer tillgängligt för rekreation och friluftsliv. De vattenvårdande åtgärder som föreslås är åter dammar, våtmarker och skyddszoner till en kostnad av cirka 60–70 miljoner kr.

7. PÅVERKAN, MILJÖPROBLEM OCH EKOLOGISK STATUS

PÅVERKAN OCH MILJÖPROBLEM

Inom de delar av Kävlingeåns, Saxån–Braåns och Rönne å avrinningsområden som ligger inom Eslövs kommun påverkas sjöar och vattendrag främst av utsläpp av avloppsvatten från reningsverk, enskilda avlopp, dagvatten från tätorterna samt dränerings- och ytavrinnande vatten från åkermarken. Påverkan på sjöar och vattendrag återspeglas väl av markanvändningen i området (Figur 7.1).

Figur 7.1: Markanvändning i Eslövs kommun. Stor del av markanvändningen utgörs av åkermark vilket återspeglas i sjöar och vattendrag. Källa: Lantmäteriet

Alla tre vattendragen och vissa av deras tillflöden har under de senaste 100 åren påverkats av utsläpp av kväve och fosfor från såväl samhällen som från jordbruket. Samtidigt har den radikala förändringen av odlingslandskapet genom kulvertering, uträtning och utdikning gjort att vattendragen och våtmarkerna förlorat mycket av de naturliga förutsättningarna för att reducera näringsämnen. Sedan

början av 1800-talet har arealen våtmark i Kävlingeåns och Saxån–Braåns avrinningsområden minskat med cirka 90 % och sträckan öppet vattendrag minskat med cirka 40–50 % (Wolf 1956, Saxån–Braåns vattenvårdskommitté).

Under 1940, 50- och 60-talen var vattenkvaliteten mycket dålig till exempel i Kävlingeån. Reningsverkens reningsgrad var bristfällig och många industrier som exempelvis bränneriер, mejerier, potatislager och sockerbruk släppte sitt avloppsvatten direkt ut i vattendragen. Även stora gödselstackar läckte ut näringsämnen och pressaft släpptes ut orenat (Lundquist och Rendahl 1967;Weijman-Hane 1969). Referensen berör inte Eslövs kommun direkt men Lundquist och Rendahl (1967) konstaterar krasst att även relativt stora vattendrag som Höje å (som passerar Lunds stad) ”i praktiken är odugliga som recipienter för pressaft”. Detta visar på den tidens syn på vattendragen som något som i första hand skulle utnyttjas. Utsläppen av organiskt material från verksamheterna längs vattendragen gjorde att syrebrist kunde uppstå under sommaren vid höga temperaturer och låg vattenföring. I Kävlingeån blev ibland omfattande fiskdöd följden av detta (Weijman-Hane 1969).

AVLOPPSRENINGSVERK

Idag finns det åtta aktiva kommunala avloppsreningsverk i Eslövs kommun (Tabell 7.1) som mer eller mindre påverkar vattendragen i kommunen. Alla utom Ellinge avloppsreningsverk är relativt små reningsverk, ofta utan avancerad reningsteknik. En process pågår med modernisering av Billinge reningsverk i norra delen av kommunen. Även reningen vid övriga mindre reningsverken kommer att ses över under kommande år. Till Ellinge reningsverk pumpas avloppsvatten från bland annat Marieholm, Kungshult och Väggarp/Örtofta. Till Hurva leds även avloppsvatten från delar av Östra Strö och till Flyinge reningsverk leds avloppsvatten från Gårdstånga och Hammarlunda.

Kävlingeån och Rönne å i Eslövs kommun påverkas även av utsläpp av renat avloppsvatten från reningsverk i andra kommuner. I Lunds kommun finns Södra Sandby och Revingeheds reningsverk med utsläpp till Sularpsbäcken/Kävlingeån respektive Kävlingeån. Fortifikationsverkets reningsverk på Revingehed renar för övrigt även avloppsvattnet från Harlösa i Eslövs kommun. Diskussion pågår mellan VA SYD och Fortifikationsverket om hur reningen av Harlösas avloppsvatten ska hanteras på sikt. Uppströms Vombsjön i Kävlingeåns avrinningsområde finns några mindre reningsverk med utsläpp till Kävlingeåns avrinningsområde. Sjöbo reningsverk infiltrerar sitt renade avloppsvatten (Svärd 2015). Rönne å avrinningsområde påverkas bland annat av utsläppen från reningsverken i Höör och Hörby även om det vattnet passerar Ringsjön innan det når Rönne å. Beträffande de små reningsverken i kommunen är det inget verk som har utsläpp direkt ut i en liten känslig recipient.

Ellinge avloppsreningsverk

Ellinge avloppsreningsverk som ligger i södra utkanten av Eslöv (Figur 7.2) tar emot cirka 140 liter avloppsvatten per sekund. Verket byggdes på 1930-talet och har idag kapacitet för att rena avloppsvatten från cirka 33 000 personer. Idag är 20 100 personer anslutna till reningsverket tillsammans med ett antal mindre industrier samt Orkla Foods. Kapaciteten på Ellinge är således väl tilltagen och det finns utrymme för att leda avloppsvatten till Ellinge reningsverk från fler orter. Det är Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för Ellinge.

Ellinge reningsverk tar emot avloppsvatten från Eslöv och Marieholm samt Västra Strö, Gullarp, Östra Asmundtorp, Stabbarp och Kungshult. På grund av höjdskillnader i landskapet måste avloppsvatten från vissa områden pumpas till Ellinge. Totalt finns det 19 avloppspumpstationer inom Ellinge reningsverks upptagningsområde.

Figur 7.2: Ellinge reningsverk ligger inbäddat i grönskan i utkanten av södra Eslöv.

Strategin för de mindre avloppsreningsverken i Eslövs kommun har förändrats de senaste åren. VA SYD bedömer att det inte är fördelaktigt ur resurssynpunkt att driva små reningsverk och att vattenreningen är bättre i ett större reningsverk. Därför planeras det för att överföra avloppsvattnet från de mindre orterna till Ellinge. Detta leder till en ökad belastning på Ellinge reningsverk med högre krav på reningsprocessen som följd. VA SYDs ambition är att användning av bästa möjliga teknik och tillgång till specialkompetens ska se till att reningsprocessen är hållbar och kretsloppsanpassad och har minsta möjliga påverkan på miljön (VA SYD 2019b).

Tabell 7.1: Aktiva avloppsreningsverk i Eslövs kommun. PE står för personekvivalenter, vilket ungefär motsvarar hur mån personer som är anslutna till reningsverket samt hur många personer som verket är dimensionerat för.

Reningsverk	PE anslutna	PE dimensionering	Recipient	Kommentar
Ellinge	22 000	33 000	Eslövsbäcken och Bråån	Viss ombyggnad pågår
Flyinge	1 490		Kävlingeån	Planer på modernisering
Löberöd	1 130		Dikningsföretag och senare Bråån	Planer på modernisering
Hurva	400		Bråån	Relativt väl fungerande
Öslöv	32		Infiltratio. Ligger i Saxåns avrinningsområde	Planer på modernisering
Stehag	1 223		Blegelsbäcken alternativt infiltration	
Stockamöllan	292		Rönne å	
Billinge	410		Liten bäck och senare Rönne å	Pågående process med ombyggnad och modernisering

Källa: VA SYDs årsrapporter för anmälningspliktiga reningsverk i Eslövs kommun 2018 samt miljörapport för Ellinge reningsverk 2019.

Ett problem med Ellinge reningsverk är att den primära recipienten för det renade avloppsvattnet, Eslövsbäcken, är ett litet vattendrag i förhållande till reningsverkets storlek. Under delar av året sker i princip ingen utspädning av vattnet i bäcken alls eftersom större delen av vattnet utgörs av det renade avloppsvattnet. Efter cirka 500 m mynnar Eslövsbäcken ut i den betydligt större Bråån där utspädning sker. Under torrperioder på sommaren utgör dock det renade vattnet från Ellinge en betydande del av vattenflödet även i Bråån. I en rapport om behov av avancerad rening vid avloppsreningsverk (Wallberg med flera 2016) bedöms Ellinge ha stort behov av avancerad rening. Bedömningen görs eftersom reningsverket är stort och recipienten liten och känslig samt för att halterna av olika förorenande ämnen därför ofta riskerar att ligga över nivåer som kan ge effekter i recipienten (Wallberg m fl 2016). Dessa förutsättningar behöver beaktas om belastningen på Ellinge ska öka i framtiden.

Bräddning av orenat avloppsvatten

Bräddning är tillfälliga utsläpp av orenat avloppsvatten direkt till recipienterna när reningsverk eller ledningar är överbelastade och vattenmängden är större än vad ledningssystemet klarar av. Normalt sett sker bräddning i samband med kraftigt regn (VA SYD 2020). När avloppsledningarna riskera att blir överfulla vid kraftiga regn används bräddning som en säkerhetsfunktion i ledningsnätet för att inte vattnet ska gå baklänges i ledningarna. Om man inte bräddar finns risken att källare och gator översvämmas och reningsverken och pumpstationerna kan bli överbelastade. Vid bräddning är det inte koncentrerat avloppsvatten som släpps ut i recipienten utan avloppsvattnet är uppblandat med regnvatten.

Tabell 7.2: Total volym pumpat avloppsvatten samt volym bräddat avloppsvatten per år från pumpstationen vid Harlösa.

År	Pumpat avloppsvatten (m³ / år)	Bräddat avloppsvatten (m³ / år)
2015	104 629	55 691
2016	106 729	33 589
2017	114 190	31 745
2018	95 416	47 601
2019	106 720	16 153

Källa: Miljörapporter från VA SYD

I Eslövs kommun sker bräddning framför allt vid pumpstationen i Harlösa (se tabell 7.2) där avloppsvatten från Harlösa samhälle pumpas vidare till försvarets reningsverk vid P7 på södra sidan av Kävlingeån. Bräddningen är tidvis tämligen omfattande i förhållande till den totala mängden pumpat avloppsvatten. Anledningen till att detta är att det förekommer stora mängder tillskottsvatten eftersom ledningar är otäta och grundvatten läcker in i dem. Detta orsakar överbelastning av pumpstationen vilket i sin tur medför att bräddning måste ske. VA SYD arbetar med att utreda och åtgärda problematiken vid Harlösa, bland annat finns det planer på att ett nytt reningsverk ska byggas vid Harlösa pumpstation för att inte längre belasta Fortifikationsverkets reningsverk.

Även vid reningsverket i Löberöd (Tabell 7.3) sker bräddning relativt ofta dock inte i samma volymer som vid Harlösa. Anledningen att det sker bräddningar i Löberöd beror delvis på att belastningen är högre än vad reningsverket är dimensionerat för. Ytterligare en faktor som bidrar är att det vid verket inte finns möjlighet till flödesutjämning. Därför måste bräddning ske vid varje tillfälle som det sker en driftstörning som innebär att delar av verket måste stängas. Vid övriga reningsverk sker endast begränsad eller i stort sett ingen bräddning (Tabell 7.3).

Tabell 7.3: Antal kubikmeter bräddat avloppsvatten per år, åren 2015-2019, från de mindre avloppsreningsverken i kommunen samt från Ellinge reningsverk inklusive pumpstationer kopplade till Ellinge.

	År				
Reningsverk	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Ellinge	0	0	257	111	1 620
Billinge	0	0	0	0	0
Stockamöllan	0	0	0	0	0
Stehag	0	0	3 000	0	2 000
Flyinge	0	0	0	0	134
Löberöd	1 410	451	766	413	424
Hurva	0	0	0	0	0
Öslöv	-	-	0	0	0

Källa: Miljörapporter från VA SYD för de aktuella reningsverken.

Det är svårt att kvantifiera påverkan från bräddningen på miljön i ån. Bräddningen vid Harlösa pumpstation går rakt ut i Kävlingeån medan bräddning vid Löberöds reningsverk går till ett diknings-företag innan det når recipienten Bråån vilket gör att den direkta påverkan på recipienten minskar. I Kävlingeån vid Harlösa är medel-vattenflödet drygt 6 m^3 vatten per sekund vilket gör att en bräddning på 33 000 m^3 avloppsvatten utgör ungefär 0,2 promille av det totala vattenflödet i ån. Om man vidare antar av det bräddade avloppsvatt-net innehåller 1 miligram fosfor per liter vatten innehåller det bräd-dade vattnet totalt sett cirka 33 kg fosfor vilket kan jämföras med den totala fosfortransporten per år i Kävlingeån som i medelvärde för perioden 1988-2011 är cirka 30 ton fosfor per år (Kävlingeåns vat-tenråd 2020b).

”NYA” PÅVERKANSKÄLLOR

Vid sidan av de mer traditionella påverkanskällorna som fysisk påverkan och näringsämnen har under senare år även bekämp-ningsmedel, läkemedelsrester och mikroplaster lyfts fram som påver-kanskällor på våra sjöar och vattendrag. Kunskapen om dessa på-verkanskällor i sjöar och vattendrag i kommunen är fortfarande låg och behöver höjas. Provtagning av bekämpningsmedel görs årligen i Saxån–Braån (men utanför Eslövs kommun) samt i specialinsatser i Rönne å. I övrigt provtas vare sig läkemedelsrester eller mikroplaster i sjöar och vattendrag i kommunen.

Bekämpningsmedel

Den nationella miljöövervakningen av bekämpningsmedel starta-de år 2002 i syfte att följa den långsiktiga förändringen över tiden när det gäller jordbrukets påverkan från bekämpningsmedel på yt- och grundvattenkvalitet (Sveriges Lantbruksuniversitet 2020). Vid provtagning och analys av bekämpningsmedel i vattendrag i jordbrukslandskapet hittar man numera ofta olika bekämpnings-medel i vattnet (Ekologgruppen 2001; Länsstyrelsen i Skåne 2017; Ekologigruppen 2019c). Det är i svårt att bedöma påverkan på or-ganismer i sjöar och vattendrag från bekämpningsmedel. Toxicon AB (2008) gjorde ett test på om tillväxten hos alger hämmades av bekämpningsmedel men fann ingen effekt av i vattendraget för-kommande halter. En annan metod som har börjat användas för att dokumentera påverkan är att analysera andelen missbildade skal av fastsittande kiselalger (Havs- och Vattenmyndigheten 2016). Ju högre andel missbildade skal som hittas vid analys ju större antas påverkan från miljögifter, till exempel bekämpningsmedel, vara. Eftersom en så hög andel av markanvändningen i Eslövs kommun utgörs av jord-bruksmark kan man anta att bekämpningsmedel hittas i de flesta vattendrag. Hur detta påverkar vattenmiljöerna är dock oklart. Efter-som man inte vet hur bekämpningsmedel påverkar vattendragen kan man ur det perspektivet betrakta användningen av bekämpningsme-del som ett storskaligt experiment utan kontrollbehandling.

Läkemedelsrester

Efter användning utsöndras rester av många läkemedel ur kroppen via urin och avföring. Avloppssystemen är därför den största spridningsvägen för läkemedelsrester till miljön.

Läkemedlen är konstruerade för att vara kemiskt stabila. Dagens reningsverk har i de flesta fall inte teknik för att rena avloppsvatten från läkemedelsrester som därför passerar

reningsverken och följer med det utgående vattnet, utan att halterna minskar eller att deras kemiska egenskaper förändras (Naturvårdsverket 2020). Det finns inte heller någon lagstiftning på området som tvingar reningsverken att installera den utrustning som behövs för att kunna rena bort läkemedelsrester. Naturvårdsverket (2020) bedömer dock att de halter som finns i sjöar och vattendrag i Sverige inte är akut giftiga för vattenlevande organismer, men att risk för långtidseffekter inte kan uteslutas. Läkemedlens förmåga att stå emot nedbrytning ökar risken för att de ska ansamlas i så höga halter att miljön påverkas. Hur mycket miljön påverkas varierar mellan olika läkemedel. Antibiotika i miljön kan till exempel leda till att resistenta bakteriestammar utvecklas. Dessutom kan den naturliga sammansättningen av bakterier ute i miljön att förändras vilket kan ha effekter ekosystemen (Naturvårdsverket 2020). Hormoner kan hämma fortplantning hos vattenlevande organismer som fisk och musslor och det har även observerats att hanfiskar feminiserats redan vid låga halter av hormoner i vatten (Naturvårdsverket 2020).

Beträffande Eslövs kommun skulle man kunna tänka sig jämförelsevis höga halter av läkemedelsrester i Eslövsbäcken som är recipient för Ellinge reningsverk eftersom verket är stort i förhållande till recipienten (Figur 7.3). Övriga mindre reningsverk i kommunen har betydligt större recipienter i förhållande till reningsverkens storlek.

Figur 7.3: Där Eslövsbäcken (till höger i bild) och Ellinge reningsverks utlopp (till vänster i bild) rinner samman utgör det renade avloppsvattnet en stor andel av det totala vattenflödet delar av året.

Mikroplast

Mikroplast är ett samlingsnamn för plastfragment upp till fem millimeter i storlek som kan vara tillverkade som små partiklar eller vara partiklar som bildas vid slitage eller nedbrytning av större plastföremål. Mikroplaster finns numera i stort sett överallt men det är fortfarande osäkert hur de påverkar miljön (Naturvårdsverket 2020b). Mikroplaster kan dock skada vattenlevande organismer både fysiskt och toxikologiskt. Genom att miljögifter binder hårdare till plast än till naturliga partiklar kan till exempel organismer som filtrerar vatten få i sig mikroplaster i stället för naturliga födopartiklar vilket kan påverka halterna av miljögifter i organismerna. Naturvårdsverket (2017b) redovisade de källor som står för de största utsläppen av mikroplast i Sverige. De största källorna utgörs av slitage av bildäck, industriell produktion och hantering av primärplast, tvätt av syntetfibermaterial, båtbottenfärger, läckage av granulat från konstgräsplaner (Figur 7.4) samt nedskräpning.

Under 2019 redovisade Naturvårdsverket sitt andra regeringsuppdrag om mikroplast. I denna redovisning redovisas ett antal nya källor, däribland nedskräpning kring byggarbetsplatser, ridanläggningar och andra utomhusanläggningar för idrott och lek med underlag som innehåller plast eller gummi, samt användning av konstgräs i trafikmiljöer och parker. I redovisningen anges även att mikroplaster troligtvis inte utgör någon stor risk för miljö och hälsa i nuvarande koncentrationer även om det kan finnas platser där det skulle kunna finnas risk för effekter (Naturvårdsverket 2020c).

Dagvatten är en spridningsväg för mikroplaster och andra föroreningar. I dagvattnet finns till exempel mikroplastpartiklar från bildäck, metallföroreningar från bilar, plastskräp av olika härkomst, till exempel från konstgräsplaner (Figur 7.4 och 7.5) och andra föroreningar som vid regn sköljs av från hårdgjorda ytor.

Figur 7.4: Ett exempel på mikroplaster är de små plast eller gummibitar som i tidiga generationer av konstgräsplaner för framförallt fotboll lades ut på planerna för att hålla upp grässtråna.

Nuvarande kunskapsläge tyder på att den vattenreningsteknik som redan idag finns installerad på kommunala avloppsreningsverk ger en mycket hög avskiljning av mikroplaster från det renade vattnet

som släpps tillbaka till våra vattendrag. De långtidsförsök med slamgödsling som hittills gjorts visar inte på några betydande skillnader i mikroplasthalter jämfört med jordar som gödslats utan slam (Naturvårdsverket 2020b).

Figur 7.5: Granulater från konstgräsplaner kan sköljas bort från planerna och ner i dagvattenbrunnar. Problemet kan delvis avhjälpas med uppsamlare i brunnarna.

Beträffande Eslövs kommun bedöms inte mikroplaster utgöra ett stort problem i dagsläget. Bedömningen baseras på Naturvårdsverkets bedömning att mikroplaster troligtvis inte utgör en risk för miljön i dagsläget. Det finns ännu ingen standardiserad metod för provtagning och analys av mikroplaster i vatten. När det tagits fram en standardiserad metod behöver provtagning och analys ingå i recipientkontrollen för att man ska kunna skapa sig en bild av problemets omfattning.

EKOLOGISK STATUS

I Rönne å avrinningsområde finns det tre ytvattenförekomster som berör Eslövs kommun. Det är dels västra Ringsjön samt två vattenförekomster i Rönne å. Västra Ringsjön samt första delen av Rönne å har bedömts ha otillfredsställande ekologisk status medan den andra vattenförekomsten i Rönne å har måttlig status. Orsakerna till att god ekologisk status inte nås beror till största delen på övergödning från jordbruk, reningsverk och enskilda avlopp samt fysisk påverkan (Vatteninformationssystem Sverige 2020c, d e). Fosforhalterna behöver ungefär halveras för att god status ska kunna uppnås. De flödesviktade fosforhalterna i Rönne å ligger på mellan 50–60 mikrogram/liter. Medeltransporten (2008–2017) av kväve och fosfor i Rönne å är cirka 1 500 respektive 35 ton per år (Ekologigruppen 2019b).

Den ekologiska statusen i Saxån–Braån klassas idag som måttlig och i Braån som otillfredsställande (Tabell 7.4). Orsakerna till att god ekologisk status inte nås beror till största delen på samma orsaker som i Rönne å, övergödning från jordbruk, reningsverk och enskilda avlopp samt fysisk påverkan. Förlusten av kväve och fosfor per ytenhet är generellt sett höga och halterna av fosfor behöver minska med cirka 70 % för att god status ska kunna uppnås i Saxån–Braån. De flödesviktade fosforhalterna ligger runt cirka 100 mikrogram/liter

i årsmedelvärde, vilket är nästan dubbelt så högt som för Rönne å. Medeltransporten (1991–2017) av kväve och fosfor i Saxån–Braån å är cirka 870 respektive 15 ton per år. Långtidstrenden för transporter av både kväve och fosfor är dock tydligt nedåtgående (Ekologigruppen 2019c). Beträffande främmande arter som bedöms utgöra ett problem finns signalkräfta (*Pacifastacus leniusculus*; Figur 7.6) i området (Elfiskeregistret). Signalkräftan, som ursprungligen är en nordamerikansk art, kan som bärare av kräftpest slå ut eventuellt kvarvarande flodkräftor samt utgöra ett hot mot tjockskaliga målarmusslor *(Unio crassus)* i unga utvecklingsstadier (Vatteninformationssystem Sverige 2020b).

Figur 7.6: Signalkräftan finns i de flesta vattendrag men utgör en så kallad invasiv art som inte hör hemma i sjöar och vattendrag i Sverige då den ursprungligen kommer från Nordamerika.

I Kävlingeån är statusen i huvudfårans vattenförekomster som sträcker sig från havet och upp till Klingavälsåns utlopp i Kävlingeån klassade som otillfredsställande (se tabell 6.1). I Bråån är den ekologiska statusen i vattenförekomsterna klassad som måttlig. Att statusen inte är god beror bland annat på att vattenförekomsternas svämplan och närområde är påverkade av jordbruk (Vatteninformationssystem Sverige 2019k). Vattenförekomsterna är även i stora delar påverkade av diknings- och rensningsverksamhet och vissa sträckor saknar funktionella skyddszoner. De flödesviktade årsmedelhalterna fosfor ligger på mellan cirka 60–70 mikrogram/liter och behöver drygt halveras för att god status ska kunna uppnås. Medeltransporten (1988–2017) av kväve och fosfor i Kävlingeån per år är cirka 1800 respektive cirka 27 ton. År 2018 var fördelningen av utsläpp av kväve och fosfor 1 470 respektive 21 ton (Ekologigruppen 2019). Förlusterna av kväve och fosfor från marken är generellt sett höga. Reningsverken stod 2018 för knappt 20 % av den totala

transporten av fosfor och cirka 5 % av transporten kvävet i ån 2014 (Ekologigruppen 2019). Flera partiella vandringshinder är också en bidragande orsak till att Kävlingeåns huvudfåra inte uppnår god status. Kävlingeån har även vissa problem med främmande arter, exempelvis växten vattenpest *(Elodea cirkanadensis)* som förekommer på olika platser i vattendragen och signalkräftan som är vanligt förekommande. Kävlingeåns huvudfåra påverkas av ett par betydande punktkällor med utsläpp till ån. Det handlar framför allt om Örtofta sockerbruk och Södra Sandby avloppsreningsverk samt, via Bråån, Ellinge reningsverk söder om Eslöv (Vatteninformationssystem Sverige 2019k).

Tabell 7.4: Sammanställning av ytvattenförekomster i Eslövs kommun och deras ekologiska status. Ekologisk status bedöms i en femgradig skala från ”Dålig” via ”Otillfredsställande”, ”Måttlig” och ”God” till ”Hög ekologisk status” i ett i det närmaste opåverkat vatten. Målet är i de flesta fall att nå ”God ekologisk status”.

Namn	ID	Vatten-kategori	Huvudavrinnings-område	Ekologisk status
Vombsjön	SE617666-135851	Sjö	Kävlingeån	Otillfredsställande
Borstbäcken (Borstabäcken)	SE618108-135936	Vattendrag	Kävlingeån	Måttlig
Bråån:Damm i Rolfsberga-Källa	SE618490-416649	Vattendrag	Kävlingeån	Måttlig
Bråån:Kävlingeån-Damm i Rolfsberga	SE618470-396729	Vattendrag	Kävlingeån	Måttlig
KÄVLINGEÅN: Bråån-Ålabäcken	SE618289-134590	Vattendrag	Kävlingeån	Otillfredsställande
KÄVLINGEÅN: Havet-Bråån	SE618685-133000	Vattendrag	Kävlingeån	Otillfredsställande
KÄVLINGEÅN: -Klingavälsån-Vombsjön	SE617685-135768	Vattendrag	Kävlingeån	Måttlig*
KÄVLINGEÅN: Ålabäck-Klingavälsån	SE617883-135553	Vattendrag	Kävlingeån	Otillfredsställande
Västra Ringsjön	SE620062-135224	Sjö	Rönne å	Otillfredsställande
Rönne å: Hålsaxbäcken-Västra Ringsjön	SE620163-135221	Vattendrag	Rönne å	Otillfredsställande
Rönne å: Snällerödsån-Hålsaxbäcken	SE620706-134689	Vattendrag	Rönne å	Måttlig
Braån	SE619696-132890	Vattendrag	Saxån	Otillfredsställande
SAXÅN: Välabäcken-källa	SE619484-133609	Vattendrag	Saxån	Måttlig

Källa: Vatteninformationssystem Sverige (2020-03-30)
*Vattenförekomsten KÄVLINGEÅN: -Klingavälsån-Vombsjön är en så kallat kraftigt modifierad vattenförekomst där inte ekologisk status, utan istället ekologisk potential bedöms, se mer i kapitel 4 om Kävlingeåns huvudfåra.

Vombsjöns status klassas som otillfredsställande på grund av påverkan från jordbruk, enskilda avlopp och följande problem med övergödning, konstgjord reglering av vattenstånd och fysiska förändringar såsom sänkt vattenstånd (Vatteninformationssystem Sverige 2019f).

8. NATURVÄRDEN

SÄRSKILT VÄRDEFULLA SJÖAR OCH VATTENDRAG

I Skåne finns omkring 100 vattenmiljöer som av Länsstyrelsen bedömts vara nationellt värdefulla eller nationellt särskilt värdefulla (Länsstyrelsen Skåne län 2021). De utpekade sjöarna och vattendragen har höga naturvärden och/eller höga värden för fisk och fiske och kulturmiljöer i anslutning till vattenmiljöerna. Sju av dessa vattenmiljöer finns i Eslövs kommun (Tabell 8.1). Ambitionen är att dessa värdefulla vattenmiljöer på sikt ska få ett långsiktigt skydd och restaureras där behov för det finns. De sjöar och vattendrag som valts ut präglas oftast av en låg grad av påverkan, någorlunda naturliga flödesförhållanden samt generellt sett omväxlande och naturliga livsmiljöer. Sådana vattendrag och sjöar har stor betydelse som livsmiljöer för rödlistade arter. Det är nödvändigt att hänsyn tas till de utvalda sjöarna och vattendragen till exempel i samband med tillsyn, prövning och planering så att värdena inte går förlorade i väntan på ett långsiktigt skydd.

Tabell 8.1: Nationellt värdefulla och nationellt särskilt värdefulla sjöar och vattendrag i Eslövs kommun.

Sjö/vattendrag	Avrinnings-område	Naturvärde*	Fisk/fiskevärde*	Intressanta arter
Bråån	Kävlingeån	NSF	NSF	Lax, utter, kungsfiskare, grönling, sandkrypare, ål, tjockskalig målarmussla och toppig hattsnäcka
Kävlingeån	Kävlingeån	-	NSF	Storvuxen gädda, abborre, havsöring, sandkrypare, lax, ål, utter och kungsfiskare
Borstbäcken	Kävlingeån	NV	0	Öring
Vombsjön	Kävlingeån	NV	NSV	Gädda, abborre, gös och ål
Rönne å	Rönne å	NSV	NSV	Lax, havsöring, ål, sandkrypare, kungsfiskare och utter
Ringsjöarna	Rönne å	NSV	NSV	0 Planktonsik, ål, gös, gädda, abborre och storvuxen braxen
Saxån	Saxån-Braån	NSV	766	413 Grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare och utter

*NSF – Nationellt särskilt värdefull; NV – Nationellt värdefull
Källor: Länsstyrelsen i Skåne län – Värdefulla vatten i Skåne, SLU - Artportalen

NATURVÄRDEN I RÖNNE Å AVRINNINGSOMRÅDE

Rönne å avrinningsområde hyser, trots bitvis kraftig påverkan, fortfarande höga naturvärden på vissa håll i avrinningsområdet, men som helhet är mångfalden av arter måttlig (Life Connects 2020). I avrinningsområdet finns cirka 22 olika fiskarter till exempel lax, öring och ål samt flodnejonöga *(Lampetra fluviatilis),* sandkrypare *(Gobio gobio)* och elritsa *(Phoxinus phoxinus)*. Små populationer av den hotade flodpärlmusslan *(Margaritifera margaritifera)* och tjockskaliga målarmusslan *(Unio crassus)* finns i biflöden idag men antas ha funnits även i Rönne å huvudfåra tidigare. Vid Länsstyrelsens inventering av musslor i skånska vattendrag 2006 hittades inga tjockskaliga målarmusslor på lokalen i Rönne å (Ljungberg och Svensson 2010). Områdena runt Rönne å har höga värden för terrestra växter och djur, särskilt för fåglar som strömstare *(Cinclus cinclus)*, kungsfiskare *(Alcedo atthis)* och forsärla *(Motacilla cinerea)*. En art som enligt Art- och habitatdirektivet listas som prioriterad och som numera återfinns i Rönne ås avrinningsområde efter att nästan helt försvunnit är uttern *(Lutra lutra)* (Artportalen). Letar man på stenar intill och under broar hittar man relativt ofta spillning från utter. Några av de mindre tillrinnande vattendragen till exempel Kolebäcken och Billabäck har bitvis varierande och värdefulla livsmiljöer med ett rikt bottenlevande djurliv (Figur 8.1).

Figur 8.1: Nedre delen av Kolebäcken, ett biflöde till Rönne å, har bitvis fina och varierande livsmiljöer med ett rikt bottenlevande djurliv.

NATURVÄRDEN I KÄVLINGEÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Kävlingeåns naturvärden i Eslövs kommun är starkt kopplade till att ån har en mycket artrik fiskfauna, hela 28 olika arter har observerats i ån (Kävlingeåns–Löddeåns Fiskevårdsområde 2020). Vanliga fiskarter i åns lugnflytande delar är abborre *(Perca fluviatilis)*, löja *(Alburnus alburnus)*, björkna *(Abramis bjoerkna)*, braxen *(Abramis brama)*, id *(Leuciscus idus)*, mört *(Rutilus rutilus)*, sarv *(Scirkardinius erythrophthalmus)*, ruda *(Cirkarassius cirkarassius)*, gers *(Gymnocephalus cernuus)* och

gädda *(Esox lucius)*. Inom vattendragens strömmande delar finns arter som är mer anpassade till rinnande vatten, såsom bäcknejonöga (*Lampetra planeri*; Figur 8.2), elritsa *(Phoxinus phoxinus)*, grönling, sandkrypare, stensimpa *(Cottus gobio)*, och öring. Bland dessa arter är det framför allt grönling och sandkrypare som får betraktas ha det högsta naturvärdet eftersom arterna inte förekommer allmänt och har en mycket begränsad utbredning i landet i stort. Det finns fyra laxartade fiskar i avrinningsområdet. Öring förekommer allmänt och leker på strömmande sträckor i vattendragen. Lax *(Salmo salar)* och regnbåge *(Oncorhynchus mykiss)* förekommer sporadiskt och enstaka exemplar av lax har registrerats och även lekt i Bråån under senare år (Kävlingeåns–Löddeåns Fiskevårdsområde 2020a).

Figur 8.2: Ett bäcknejonöga på botten av Bråån i Kävlingeåns avrinningsområde.

I övrigt är naturvärden i Kävlingeån och Klingavälsån till stor del kopplade till det fågelliv som framför allt våtmarksområdena i Vombsänkan, exempelvis vid Krankesjön och Vombs ängar har och till den landskapsbild som vattendragen bidrar till att skapa. Utter och spår av utter har flera gånger observerats under vintern 2019–2020 framförallt längs Bråån (Artportalen).

NATURVÄRDEN I SAXÅN-BRAÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Saxån och dess närmiljö utgör en stor del av de sista kvarvarande naturområdena i ett landskap i övrigt starkt präglat av jordbruk. Eftersom det finns så få naturmiljöer i området är vattendragen och dess närmiljöer extra betydelsefulla som livsmiljö för växt och djurlivet i området. Saxån har låg fallhöjd och är ett typiskt vattendrag för slättlandskapet som sakta ringlar sig fram. I de delar av vattendraget som inte är så kraftigt påverkade av rätningar och rensningar kan dock naturvärdena vara höga till exempel finns hotade tjockskaliga målarmusslan *(Unio crassus)* i ån och kungsfiskaren *(Alcedo atthis)* påträffas också i området (Saxån–Braåns vattenråd 2020, Artportalen, Figur 8.3). Vid en inventering av bottenlevande djur (Ekologgruppen 2006) påträffades den tjockskaliga målarmusslan vid Nygård i Braån.

Figur 8.3: Den tjockskaliga målarmusslan är en av de hotade arter som finns i Saxån–Braåns avrinningsområde.

Det hittades yngre individer av musslan vilket är positivt då tjockskaliga målarmussla kan ha problem att föryngra sig i skånska vattendrag. En annan ovanlig art som noterades var den flata kamgälsnäckan *(Valvata cristata)*. Upp- och nedströms Trollenäs där Saxån ringlar sig fram i betesmarkerna finns höga naturvärden både i ån och på land i form av värdefull flora (Figur 8.4; Eslövs kommun 2020g). På sträckor med strömmande vatten kan den lilla bottenlevande fisken grönling *(Barbatula barbatula)* påträffas i höga tätheter (Elfiskeregistret). De vanligaste fiskarterna på strömmande sträckor i Saxån–Braån förutom grönling är elritsa *(Phoxinus phoxinus)* och öring *(Salmo trutta)* (Eklöv 2012).

Sträckan mellan väg 17 och Marieholm är bitvis väldigt fin där ån slingrar sig fram genom betesmarker (Figur 8.4). På dessa sträckor finns lek- och uppväxtområden för öring och strandbrinkar där till exempel kungsfiskare kan gräva ut sina bohålor och häcka.

Figur 8.4: Strax nedströms väg 17 slingrar sig Saxån vackert fram genom betesmarken.

Förekomst av utter, spår i form av spillning, har observerats i avrinningsområdet (Artportalen 2020). Vidare finns några områden som är utpekade som riksintressen för naturvård. Dessa ligger till största del i den västra delen av avrinningsområdet och utgörs av Västra Karaby, Dagstorps backar och Dagstorps mosse i Kävlinge kommun. I östra delen av avrinningsområdet, i Eslövs kommun, ligger Hemmingsberga som är riksintresse för naturvård och som inkluderar naturreservatet Bosarps jär (Länsstyrelsen Skåne 2020g). Ett område mellan Saxåns mynning och Gissleberga kvarn är också utpekat som riksintresse för naturvård (Länsstyrelsen Skåne 2007). Motiveringen till att Saxån–Braåns avrinningsområde räknas som intressant för naturvården är att ån är ett meandrande vattendrag med erosionsdal samt är en viktig vandringsled för havsöring (Vattenmyndigheten Södra Östersjön 2014).

Många fladdermöss söker sig till vattendrag där insektstillgången är stor men kräver ihåliga träd eller andra håligheter i byggnader till exempel för att tillbringa dagen och använda som yngelplatser. De bästa områdena för att hitta fladdermöss finns därför kring bland annat Trolleholm och Trollenäs slott (Strandberg 1999b).

9. MARKAVVATTNING OCH DIKNINGSFÖRETAG

ALLMÄNT OM MARKAVVATTNING OCH DIKNINGSFÖRETAG

Markavvattningsåtgärder var tidigare vanliga framför allt för att öka avkastningen på jordbruksmarken. En typ av markavvattning är dikningsföretag vilket är en samfällighet där fastighetsägare har gått samman för att avvattna mark. Dikningsföretag har bildats sedan 1800-talets slut för att dränera landskapet och göra det mera användbart för framför allt odling. Anledningen till att man började dika ut markerna var att jordbrukets produktion övergick från en inriktning med betesmark och köttproduktion till behov av mer åkermark för odling av spannmål (Burhagen 1977). Det område som ökat i värde genom markavvattning kallas för båtnadsområde. Vattendrag som utgör dikningsföretag karakteriseras ofta av att de är djupt nedskurna, har branta kanter och är raka (Figur 9.1) eller att de är lagda i rör.

Figur 9.1: Vattendrag som utgör dikningsföretag karakteriseras ofta av att de är djupt nedskurna, har branta kanter och är raka. Bilden visar en nyligen rensad sträcka av Bråån.

Idag nybildas i princip inga dikningsföretag, men bestämmelser i äldre dikningsföretag gäller för alltid eller tills de formellt har upphävts eller ändrats. Ett dike eller en kulvert i ett dikningsföretag är en vattenanläggning enligt 11 kapitlet 3 § Miljöbalken. Regler för dikningsföretagen finns i Restvattenlagen (Lag 1998:812) som innehåller de delar av den gamla vattenlagen som inte infördes i Miljöbalken. Dikningsföretag som har tillstånd, oftast enligt äldre lagstiftning för avvattning av mark, ansvarar för sin vattenanläggning. I tillstånden anges det vilka fastigheter som är berörda, kostnadsfördelning och ofta är även dikets sektion, profil, läge och djup angivet i

förrättningen. Dikningsföretagets tillstånd ger både rätt och skyldighet att underhålla företaget enligt tillståndet, så att skador inte uppstår genom ändring i vattenförhållandena. Det är styrelsen eller en syssloman som ska se till att underhållet sköts och därefter fördela kostnaderna enligt kostnadsfördelningslängden. Underhåll och rensning, som ska utgå från dikningsföretagets fixpunkter, ska syfta till att upprätthålla dikets djup och läge. Detta innebär att man inte får rensa till en djupare och/eller bredare sektion än vad som fastställts i tillståndet (Länsstyrelsen Skåne 2020d). Allt underhåll och rensning ska ske med försiktighet och hänsynsreglerna i 2 kapitlet Miljöbalken ska följas. En rensning som kan skada fisket, musslor eller kräftor i diket eller nedströms ska, enligt 11 kapitlet 15 § Miljöbalken, anmälas till Länsstyrelsen innan arbetena påbörjas (Figur 9.2).

Figur 9.2: Vid rensning av dikningsföretag riskerar man att t ex gräva upp musslor som sitter i bottensedimentet och filtrerar föda ur vattnet. Vid sval och fuktig väderlek kan musslorna klara sig flera dagar uppe på land. Bilden visar individer av den rödlistade tjockskaliga målarmusslan *(Unio crassus)* som hittats i rensmassor på land vid en rensning av Bråån sensommaren 2018.

Dikningsföretag väcks ofta till liv inför rensningar eller andra åtgärder då delägarna kallas samman för att diskutera behov, åtgärder, kostnader med mera. Mellan åtgärderna kan det sedan gå många år där inget görs och företaget ”vilar”. Själva dikningsföretaget är dock fortfarande lika ansvarigt för att hålla vattenanläggningen i det skick som en gång beslutats.

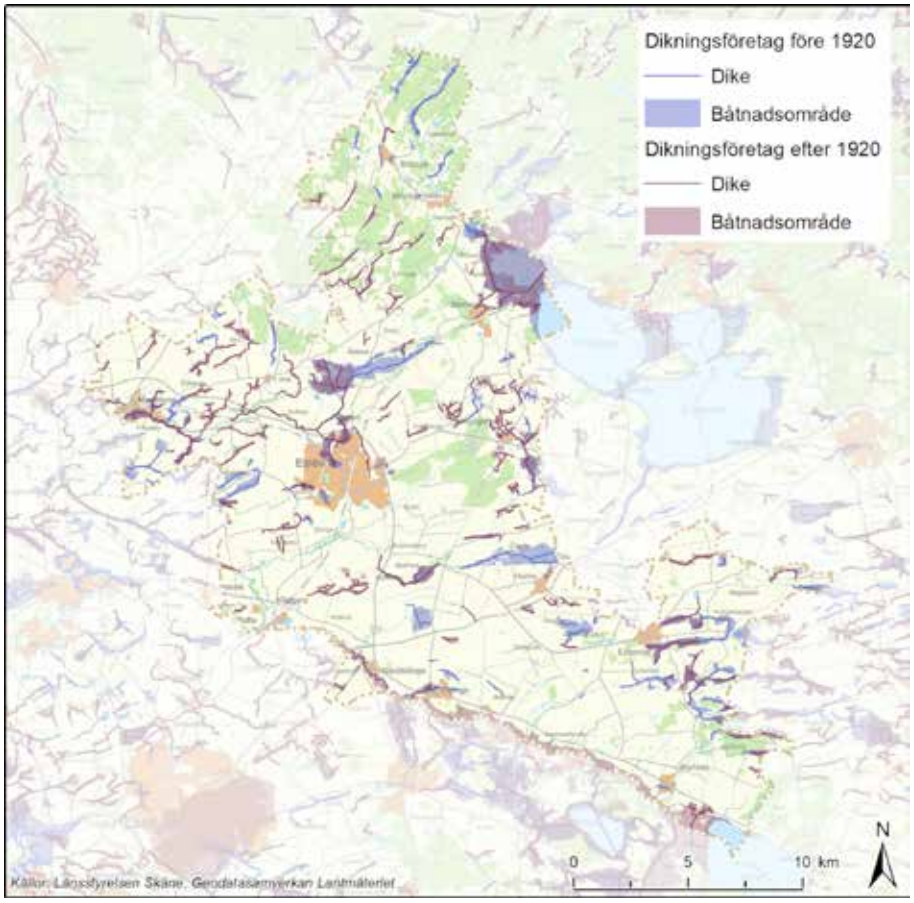
Förändringar i dikningsföretagens sammansättning hanteras och beslutas av Mark- och miljödomstolen som efter ansökan av någon sakägare tar upp ärenden till prövning. Det kan gälla förändringar i sträckning och/eller utformning men också om delägarkrets och kostnadsfördelning. En situation som ofta kräver omprövning är vid förändringar i fastighetsindelningen eftersom delägandet i dikningsföretaget inte automatiskt ändras av att mark förs från en fastighet till en annan. Det kan därför uppkomma situationer där delägarsituationen i dikningsföretaget inte stämmer överens med markägandet inom båtnadsområdet.

DIKNINGSFÖRETAG I ESLÖVS KOMMUN

Det uppskattas finnas knappt 200 dikningsföretag inom Rönne å-, Kävlingeåns och Saxån–Braåns avrinningsområden i Eslövs kommun (Tabell 9.1). Det är svårt att ge en exakt siffra vilket beror på att en del dikningsföretag har omprövats och det därför kan finnas fler akter för samma dikningsföretag i arkiven på Länsstyrelsen och Lantmäteriet. Den största koncentrationen av dikningsföretag ligger i ett band genom mellersta delen av kommunen i framför allt Saxån–Braåns avrinningsområde (Figur 9.3). I den norra mer skogbevuxna delarna av kommunen i Rönne å avrinningsområde är dikningsföretagen färre. Det finns inte heller särskilt många dikningsföretag på sluttningen ner mot Kävlingeån i sydöstra delen av kommunen, sannolikt på grund av att behovet av markavvattning är litet i sluttningen ner mot ån till följd av bra naturlig avvattning.

Tabell 9.1: Dikningsföretag som berör Eslövs kommun uppdelat per avrinningsområdet samt på förrättningar gjorde före och efter 1920. Förrättningar gjorda före 1920 finns arkiverade hos Lantmäteriet och de efter 1920 finns hos Länsstyrelsen.

Avrinningsområde	Före 1920	Efter 1920	Totalt
Kävlingeån	43	42	85
Rönne å	21	19	40
Saxån	30	43	73
Totalt	**94**	**104**	**198**

Figur 9.3: Karta som visar dikningsföretag och båtnadsområden i Eslövs kommun.

ESLÖVS KOMMUNS OCH VA SYD:s ROLL I DIKNINGSFÖRETAGEN

Eslövs kommun påverkas av dikningsföretag dels som medlem i ett antal dikningsföretag i rollen som fastighetsägare och dels i frågor som rör utsläpp av tätorternas dagvatten till dikningsföretag. För åtaganden som hör till VA-verksamheten (dag- och renat avloppsvatten) är det VA SYD, såsom huvudman för VA, som representerar de kommunala intressena och deltar som egen organisation. De dikningsföretag som är eller varit mest intressanta ur ett kommunalt perspektiv (för kommunen och VA SYD) och som har störst påverkan på tätorterna i kommunen är:

- *Saxån genom Marieholm (Saxåns vattenavledningsföretag av år 1890 och dikningsföretaget Saxåns nygrävning av år 1922)*
- *Flyingebäcken (Flyinge DVAF 1986)*
- *Blegelsbäcken genom Stehag (Stehags DVAF 1980)*
- *Krondiket, som är Eslövs tätorts avvattning mot Saxån, var tidigare ett dikningsföretag men ingår numera helt i den allmänna VA-anläggningen.*
- *Torrläggning av mark till Asmundstorp m fl hemman uti Trollenäs socken och Eslövs stad av år 1919 samt Eslövs dagvattenavledningsföretag år 1970*

Som medlem i ett dikningsföretag intar kommunen samma roll som vilken annan delägare/medlem som helst. Det innebär att kommunen deltar efter den andel som kommunen fått vid bildandet av dikningsföretaget där kostnader och engagemang följer uppdelningen i förrättningsakten. Som VA-huvudman finns VA SYD:s intresse främst i att dagvatten- och avloppshantering fungerar på ett tillfredställande sätt. Många gånger finns speciella andelstal som redovisar avloppsintressets deltagande skilt från jordbruks och allmänt fastighetsägarintresse. Så är fallet till exempel för dikningsföretaget i Saxån vid Marieholm.

DIKNINGSFÖRETAG OCH DAGVATTEN FRÅN EXPLOATERINGSOMRÅDEN

I och med den ökande exploateringen av jordbruksmark, som kan vara del av ett dikningsföretag, kan ny bebyggelse hamna i områden där avvattningen är reglerad i dikningsföretag. I dessa fall behöver dikningsföretagen omprövas och dagvatten från exploateringsområdena fördröjas så att flödet inte överskrider dikningsföretagets kapacitet. Förfarandet vid exploatering beskrivs närmare i ”Dagvatten och översvämningsplan för Eslövs kommun”. Även när genomförande av vattenvårdsåtgärder, till exempel anläggning av dammar och våtmarker och vattendragsrestaurering, berör dikningsföretag behöver dikningsföretagen omprövas. Med anledning av det växande medvetandet om dikningsföretag i Skåne de senaste cirka 10 åren har man vid exploatering blivit mycket mer noggrann med hanteringen av dikningsföretag som berör exploateringsområden. Vid

nyexploatering är både Eslövs kommun och VA SYD idag noggranna med att fördröja och rena dagvatten som uppkommer från dessa områden.

DIKNINGSFÖRETAG I RÖNNE Å AVRINNINGSOMRÅDE

Det finns ett 40-tal dikningsföretag i Eslövs kommun inom Rönne å avrinningsområde. Det mest betydande diknings- eller avvattningsföretaget i Rönne å är sänkningen av Ringsjön från slutet av 1800-talet. Sänkningen av Ringsjön och utloppet från sjön till Rönne å beskrivs mer i detalj i kapitel 3 om Rönne å. Sänkningen av Ringsjön berör inte bara sjön utan även avvattningen av Rönneholms mosse (Figur 9.4) och Rönne å huvudfåra nästan hela vägen ner till Stockamöllan Även de sista cirka fyra kilometrarna av Rönne å huvudfåra i Eslövs kommun är ett dikningsföretag.

Figur 9.4: Rönneholms mosse och torvtäkten på mossen är en del av markavvattningsföretaget ”Sänkningen av Ringsjön”.

Eslövs kommun äger mark inom båtnadsområdena till flera dikningsföretag, bland annat sänkningen av Ringsjön, avvattningen av Stehags samhälle samt i ett par dikningsföretag i anslutning till Billinge.

DIKNINGSFÖRETAG I KÄVLINGEÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

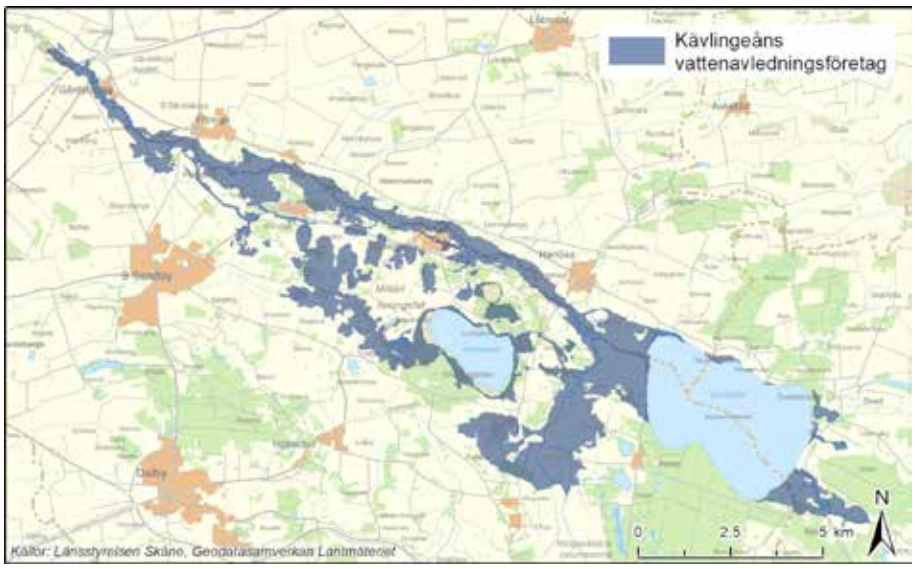
Det finns cirka 85 dikningsföretag i Eslövs kommun inom Kävlingeåns avrinningsområde. Av dessa dikningsföretag är nog Kävlingeåns vattenavledningsföretag det mest betydande och det beskrivs mer i detalj nedan under egen rubrik. Kommunen äger mark inom vattenavledningsföretagets båtnadsområde. Det som är markant när det gäller dikningsföretagen i Kävlingeåns avrinningsområde är att det finns få dikningsföretag på sluttningen ner mot Kävlingeån, sannolikt beroende just på att markens lutning gör det överflödigt med dikningsföretag eftersom marken avvattnas tillräckligt bra ändå. När det gäller dikningsföretagen och kopplingen till tätorternas dag-

vatten så finns det två dikningsföretag inom tätorten i sydvästra delen av Eslöv som avleder dagvatten ner mot Bråån. Även i Kungshult är det dikningsföretag som berör tätorten som leder bort dagvatten. I Löberöd finns två dikningsföretag som berör tätorten och som leder bort dagvatten. Ett av dessa är även recipient för reningsverkets utlopp av renat avloppsvatten.

I tätorterna längs med Kävlingeån ligger de sydvästligaste delarna av Gårdstånga inom båtnadsområdet för Kävlingeåns vattenavledningsföretag. Flyinge avvattnas till stor del genom ett dikningsföretag som går rakt genom byn i öst-västlig riktning. Harlösas dagvatten leds till betydande del via ett dikningsföretag ner mot Kävlingeån sydväst om tätorten. Kommunen äger mark inom samtliga berörda båtnadsområden i tätorterna längs Kävlingeån.

Kävlingeåns vattenavledningsföretag

I början av 1900-talet bildades Kävlingeåns vattenavledningsföretag (Figur 9.5). Ambitionen med bildandet var att öka åkerarealen längs ån mellan Viderup och Vombsjön så mycket som möjligt genom att skapa effektivare vattenvägar. Fram till 1940-talet hade vattenavledningsföretaget grävt upp cirka 800 000 m^3 bottenmassor ur ån, gjort den ett par meter djupare och grävt förbi ett antal meanderslingor (Kävlingeåns vattenvårdsförbund 2012). Syftet med vattenavledningen var, förutom den ökade arealen jordbruksmark, att man ville befria ådalen från de återkommande översvämningarna (Kävlingeåns vattenvårdsförbund 2012). En del av orsaken till översvämningarna var tidigare utförda utdikningar, dräneringar och uppodling av mossar och våtmarker längre upp i avrinningsområdet. Resultatet av dessa åtgärder blev snabbare avrinning från bäckar och biflöden samt fler och större översvämningar nere vid Kävlingeåns huvudfåra. Utdikningarna ledde också till snabbare uttorkning som sommartid var allvarlig och medförde svåra förhållanden för allt levande i vattendragen (Wolf 1956). Även Vombs ängar och fuktängarna runt Kävlingeån torrlades i och med vattenavledningen. Kävlingeåns rensningsprojekt var ett av de stora debattämnena vid denna tid. I en enkät som Wolf skickade ut till markägare längs ån med frågor om torrläggningsföretaget svarade 99 av 112 personer att avkastningen minskat efter torrläggningen och att situationen var sämre än tidigare (Wolf 1956). Bottenmassorna från ån lade man i stora vallar längs med åkanten, varav vissa finns kvar än idag. En del högar rasade tillbaka och några planades ut på åkrarna. Resultatet av uppgrävningen av Kävlingeåns huvudfåra blev bland annat att grundvattennivån sänktes, fåglar försvann, bland annat storken *(Ciconia ciconia)*, landskapsbilden förändrades och den vunna åkerarealen var inte heller särskilt bördig. Dessutom blev vårfloden ett stort bekymmer nedströms, bland annat 1970 då dammen vid Högsmölla fördärvades av vattenmassorna.

Figur 9.5: Karta över Kävlingeåns huvudfåra där båtnadsområdet för dikningsföretaget ”Kävlingeåns vattenavledningsföretag” är markerat med blålila färg.

DIKNINGSFÖRETAG I SAXÅN–BRAÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Det finns ett drygt 70-tal dikningsföretag i Eslövs kommun inom Saxån–Braåns avrinningsområde. Området är det avrinningsområde i kommunen med högst andel jordbruksmark vilket återspeglar sig i den höga tätheten av dikningsföretag. De mest betydande dikningsföretagen i Saxån–Braån sett ur Eslövs kommuns perspektiv är de som berör huvudfåran vid Marieholm samt det som avvattnar Eslövs tätort till den del av Saxån norr om Eslöv som kallas Långgropen. I båda fallen äger kommunen mark inom båtnadsområdena och dikningsföretagen tar emot och avleder dagvatten från tätorterna. Även övre delen av Saxåns huvudfåra mellan Västra Strö och Farstorp utgör ett dikningsföretag där vattendraget präglas av att det är uträtat och fördjupat (Figur 9.6).

Större delen av huvudfåran är del i något dikningsföretag. Reslövs by vid Saxån strax öster om Marieholm har haft problem med översvämningar. På sträckan av Saxån förbi Marieholm gjordes därför en omförrättning av dikningsföretaget år 2003 (Omprövning av Saxåns vattenavledningsföretag 2004). Anledningen till detta var att Eslövs kommun ansökte om omförrättning för att minska riskerna att villabebyggelsen skulle drabbas av översvämningar. För att minska risken ansökt man om att få rensa Saxån från Ottabäckens sammanflöde med Saxån nedströms Marieholm upp till väg 108. En sträcka som inte ingår i dikningsföretagets förrättning. I den nya förrättningen tillmättes påverkan på dagvatten större betydelse jämfört med i den ursprungliga förrättningen från 1890.

Figur 9.6: Saxån strax söder om Farstorp är ett typiskt dikningsföretag som karaktäriseras av att vattendraget är uträtat och fördjupat.

10. VATTENVÅRD OCH VATTENVÅRDS-ORGANISATIONER

ALLMÄNT OM VATTENVÅRDSORGANISATIONER

Eslövs kommun är engagerad i fyra olika vattenråd; Kävlingeåns vattenråd; Ringsjöns vattenråd; Rönne å vattenråd och Saxån–Braåns vattenråd. När det gäller vattenråden kan man idag se både Saxån–Braåns, Ringsjöns och Kävlingeåns som bra modellvattenråd med en för ett vattenråd i princip komplett verksamhet, det vill säga kontroll av vattenkvaliteten, genomförande av vattenvårdsåtgärder och vattenförvaltning (spridande av information i vattenfrågor, svarande på remisser och drivande av externfinansierade projekt vid sidan av ordinarie verksamhet). Att vattenråden lever upp till det som man kan förvänta sig av vattenråd beror till största delen på kommunernas långsiktiga engagemang i organisationerna. I ett Sverigeperspektiv är det dock fortfarande relativt få vattenråd som lever upp till detta idag. Kävlingeåprojektet och Kävlingeåns vattenråd betraktas tillsammans med bland annat reduktionsfisket i Ringsjön som två av de mest långsiktiga och kontinuerliga våtmarks- och vattenvårdsprojekten i landet. Båda projekteten ses ofta som föredömen när det gäller kommungränsöverskridande samarbeten inom avrinningsområden. Ett bevis på detta är att Kävlingeåns vattenråd och Kävlingeåprojektet 2015 tilldelades Havs- och Vattenmyndighetens, Lantbrukarnas Riksförbunds och Sveriges kommuner och Landstings då nyinstiftade nationella vattenvårdspris ”Sjöstjärnan” för att, som motiveringen löd:

”Långsiktigt och i bred samverkan med lantbrukare och kommuner och utifrån en helhetssyn framgångsrikt genomfört åtgärder för en bättre vattenkvalitet i Kävlingeåns avrinningsområde”

Eslövs kommun är en av de största finansiärerna och en av de mest drivande medlemmarna i Kävlingeåns vattenråd men samtliga berörda kommuner i avrinningsområdet (Lomma, Kävlinge, Eslöv, Eslöv, Höör, Hörby, Sjöbo, Tomelilla och Ystad) har spelat och spelar centrala roller i arbetet med att till exempel anlägga våtmarker i jordbrukslandskapet. I och med arbetet i vattenråden har Eslövs kommun bidragit till att förstärka vattenvårdsarbetet och kommunen har tydligt visat att man vill ligga i framkant när det gäller fortsatt vattenvårdsarbete.

VATTENORGANISATIONER I RÖNNE Å AVRINNINGSOMRÅDE

Rönneåkommittén

Rönneåkommittén bildades 1977 som en följd av rapporter om föroreningar, inte minst höga halter av fosfor och kväve, i sjöar och vattendrag i området. Kommittén bestod till en början av åtta kommuner, fyra företag, och de vid den tiden två Länsstyrelserna i Skåne. Uppgiften bestod i att föreslå och driva åtgärder för att förbättra, samt för att kontrollera, vattenkvaliteten. Innan kommittén bildades skedde kontrollen av utsläpp till Rönne å enskilt av varje verksamhetsutövare. Detta gjorde det svårt att få en överblick av miljöförhållandena i vattensystemet i sin helhet. I mitten av 1990-talet tog Ekologgruppen (1995), på uppdrag av Rönneåkommittén, fram en kunskapssammanställning och åtgärdsplan för Rönneå. Planen blev dock inte genomförd.

Idag är Rönneåkommitténs huvudsakliga arbetsuppgift är att administrera det samordnade kontrollprogrammet för området nedströms Ringsjöarna. Kommittén är numera en del av Rönne å vattenråd men har egna stadgar samt en fristående ekonomi. Enligt kommitténs stadgar är målsättningen för verksamheten att:

- *Åskådliggöra större ämnestransporter jämföra tillstånd och utvecklingstendenser med förväntade bakgrundsvärden och uppsatta gränser för miljökvalitet*
- *Belysa effekter i vattenmiljön av föroreningsutsläpp och andra ingrepp i naturen.*
- *Ge underlag för planering och utförande av miljöförbättrande åtgärder.*

Rönneåns vattenråd

Rönneåns vattenråd, som bildades vid Rönneåkommitténs årsmöte våren 2008, är en sammanslutning av kommuner, företag och organisationer som har intresse i de vattendrag, sjöar och grundvattenförekomster som ligger inom verksamhetsområdet som utgörs av Rönne å avrinningsområde nedströms Ringsjöarna. Syftet med vattenrådet är att utifrån ett helikopterperspektiv verka för ändamålsenligt nyttjande av yt-, grund- och kustvatten, så att hållbar ekologisk och social utveckling och tillväxt uppnås. Vattenrådet ska även fungera som remissorgan inom arbetet med vattenförvaltningen och andra vattenfrågor som berör området. Styrelse består av representanter från kommuner, företag och organisationer och fungerar som en paraplyorganisation med underliggande verksamheter som Rönneåkommittén och en våtmarksgrupp. Visst arbete med framtagande av planeringsunderlag för anläggning av våtmarker genomfördes när vattenrådet var nybildat runt 2008–2010 (Ekologgruppen 2008; Ekologgruppen 2010). Det framtagna underlaget har dock inte lett fram till någon omfattande anläggning av våtmarker i området. Verksamheten i Rönne å vattenråd är idag mycket sparsam i jämförelse med de andra vattenråd kommunen är engagerad i.

Ringsjökommittén

Det sägs att startskottet för Ringsjökommittén utgjordes av att en yrkesfiskare tog med en representant från Länsstyrelsen i Malmöhus län ut på en roddtur på Ringsjön. Roddturen varade inte så länge eftersom det knappt gick att ro i den tjocka algblomningen (Figur 10.1). Därefter tog Länsstyrelsen initiativ till att starta Ringsjökommittén. Kommittén bildades formellt i september 1980 och kom att bestå av representanter från Länsstyrelsen, Höör, Hörby och Eslövs kommuner, Mellanskånes planeringskommitté, Lantbrukarnas Riksförbund, fiskeorganisationerna, naturvårdsorganisationer, villaägarföreningar, fiskenämnden och dricksvattenintresset (Ringsjöns vattenråd 2020).

Figur 10.1: Algblomning uppstår när det är goda förutsättningar algtillväxt det vill säga god tillgång på näring, värme och solljus vilket kan förekomma i näringsrika sjöar under framför allt sommaren.

Under 1980-talet och början av 1990-talet utfördes undersökningar och åtgärder i kommitténs regi, bland annat gjordes utfiskning av vitfisk. Därefter övergick verksamheten till att ha en mer övervakande funktion i form av genomförande av ett årligt recipientkontrollprogram.

Under början av 2000-talet de positiva effekterna av de tidigare genomförda åtgärderna borta och kommittén började titta på möjligheterna att göra nya åtgärder och ett förslag till åtgärdsprogram för bland annat reduktionsfiske togs fram (Svensson och Lindahl 2003). Åtgärdsprogrammet realiserades och en utfiskning som fick namnet ”Projekt Ringsjön” påbörjades.

Ringsjöns vattenråd

Sommaren 2007 ombildades Ringsjökommittén till Ringsjöns vattenråd. Anledningen till detta var implementeringen av vattendirektivet på den lokala nivån i vattenförvaltningsarbetet. I och med bildande av Ringsjöns vattenråd blev det ett uttalat mål att arbeta för att uppnå god ekologisk status i sjön men även att försöka nå ut till allmänheten på ett tydligare sätt. All verksamhet som tidigare legat under Ringsjökommittén följde med in i vattenrådet vid ombildningen. Idag är vattenrådets primära verksamhet reduktionsfisket i Ringsjön

men vattenrådet arbetar även med informationsspridning och andra vattenvårdsåtgärder och utredningar i mån av tillgänglig finansiering. Finansieringen av vattenrådets verksamhet och reduktionsfisket sker med årligt stöd från Höör och Hörby kommuner (40% vardera) samt från Eslövs kommun och Sydvatten (10% vardera).

VATTENORGANISATIONER I KÄVLINGEÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Kävlingeåns vattenvårdsförbund, Kävlingeåprojektet och Kävlingeåns vattenråd

I Kävlingeån ansvarade Kävlingeåns vattenvårdsförbund för kontroll och provtagning av vattenkvaliteten i ån (recipientkontroll), från slutet av 1950-talet fram till 2014 då Kävlingeåns vattenråd övertog ansvaret för recipientkontrollen. När det började bli tal om att genomföra åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i avrinningsområdet ville dock inte Kävlingeåns vattenvårdsförbund ta ansvar för det arbetet. Istället enades kommunerna vid sidan av vattenvårdsförbundets organisation om ett upplägg för verksamheten och startade efter ett antal utredningar (Till exempel K-Konsult, 1992) Kävlingeåprojektet. Styrningen av projektet utgjordes av en så kallad programberedning bestående av politiker från de ingående kommunerna och olika adjungerade experter från bland annat universitetet, intresseorganisationer och från Länsstyrelsen. När det 2008 började bli tal om att bilda vattenråd var det Kävlingeåprojektets organisation som hanterade frågan. Efter utredningar och remissrundor påbörjade Kävlingeåns vattenråd sin verksamhet i början av 2010. I och med bildandet av vattenrådet utvidgades kretsen av medlemmar och styrelsens sammansättning till att förutom politiker, även innefatta representanter för markägare, dikningsföretag, verksamheter och intresseorganisationer. Till en början arbetade vattenrådet enbart med verksamheten vattenförvaltning men den uttalade ambitionen från kommunernas sida var att även åtgärdsarbetet och recipientkontrollen skulle ingå som verksamheter i vattenrådet. 2012 påbörjade vattenrådet arbetet med fortsättningen på Kävlingeåprojektet, Kävlingeåns vattenvårdsprogram, och i med detta övertog vattenrådet även ansvaret för de åtaganden som Kävlingeåprojektet hade gentemot Länsstyrelsen, markägare och andra berörda aktörer. Efter förhandlingar med Kävlingeåns vattenvårdsförbund övertog vattenrådet i början av 2014 också ansvaret för recipientkontrollen i Kävlingeån. Detta gjorde att målsättningen med Kävlingeåns vattenråd som samlande vattenvårdsorganisation i Kävlingeån, med en komplett verksamhet, det vill säga vattenkontroll, åtgärdsarbete (Figur 10.2) och vattenförvaltning, var uppnådd. Vattenrådets roll och mandat har stärkts allteftersom i och med att vattenrådet tagit över ansvaret för drivandet av recipientkontrollen samt att betydande aktörer som stora markägare, VA SYD och Sydvatten engagerat sig i vattenrådets verksamhet.

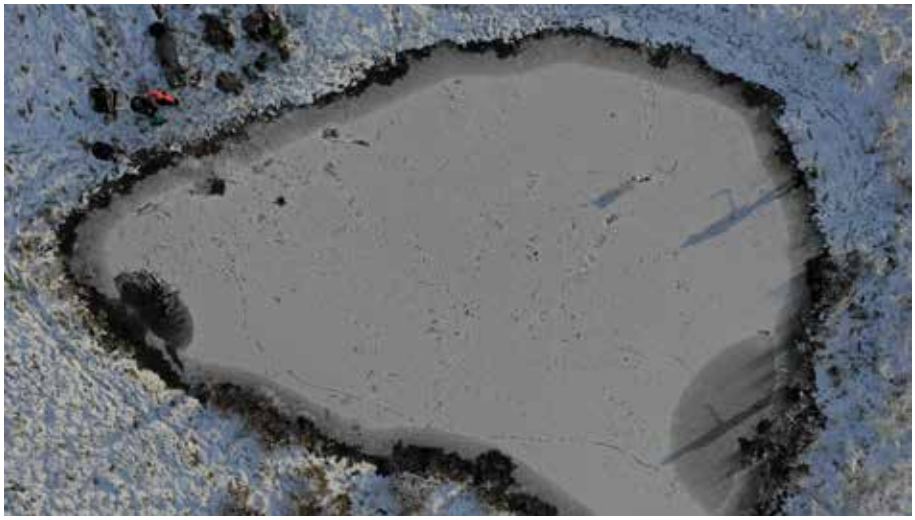
VATTENORGANISATIONER I SAXÅN–BRAÅNS AVRINNINGSOMRÅDE

Saxån–Braåns vattenvårdskommitté och Saxån – Braåns vattenråd

Saxån–Braåns vattenvårdskommitté bildades 1987 och var ett samarbetsorgan för de kommunala nämnder som har ansvar för miljö- och naturvårdsfrågorna i kommunerna, Eslöv, Kävlinge, Landskrona och Svalöv, inom Saxån–Braåns avrinningsområde. Kommittén hade framför allt ansvarat för att bedriva recipientkontrollen som dock pågått längre än kommittén funnits, sedan 1970-talet. Kommittén upplöstes vid årsstämman hösten 2020 och all verksamhet flyttades därmed över till vattenrådet.

Saxån–Braåns vattenråd bildades hösten 2013 och sedan dess fram till hösten 2020 verkade vattenrådet och kommittén parallellt med varandra. Vattenrådets styrelse består av representanter från LRF, Jordägarna, fiskevården, den ideella naturvården, industrin samt Eslöv, Kävlinge, Svalövs och Landskrona kommuner. I samband med att vattenrådet tog över kommitténs verksamhet tecknade kommunerna ett samarbetsavtal. Året innan utökades även finansieringen av verksamheten med syftet att få åter få igång ett aktivt åtgärdsarbete under ledning av den lokala åtgärdssamordnare som anställts.

I Saxån–Braån påbörjades samarbetet kring vattenvårdsåtgärder, att anlägga dammar och våtmarker, i början av 1990-talet med finansiering från Landstingets miljöfond. I slutet av 1990-talet fortsatte arbetet med stöd av så kallade LIP-medel (Lokala InvesteringsProgram) från staten. Arbetet med att anlägga dammar och våtmarker pågick några år in på 2000-talet och mellan 30 och 40 dammar och våtmarker anlades under denna tid i avrinningsområdet. Efter LIP-projektet avslutats lades samarbetet kring genomförande av vattenvårdsåtgärder i Saxån på is tills det återuppväcktes i samband med att medel till lokala åtgärdssamordnare beviljades 2018 (se mer nedan).

Figur 10.2: En av de många våtmarker som anlagts inom åtgärdsarbetet i Kävlingeåns avrinningsområde. Våtmarkerna har många funktioner, kalla vinterdagar är de till exempel fina och säkra platser för friluftsaktiviteter som skridskoåkning.

PÅGÅENDE VATTENVÅRDSARBETE

Genom sitt stora engagemang i framför allt Kävlingeåprojektet och Kävlingeåns vattenråd, men även i Saxån–Braåns och Ringsjöns vattenråd, har Eslövs kommun långsiktigt satsat, med vattenvårdsmått mätt, relativt mycket resurser på vattenvårdsarbete i mellankommunala samarbeten över kommungränser men inom avrinningsområden. I Kävlingeån var Eslövs kommun en av de största finansiärerna av Kävlingeåprojektet som pågick mellan 1995 och 2014. Eslövs kommun bidrog aktivt till att projektet blev en verklig föregångare när det gäller effektivt och långsiktigt samarbete mellan kommuner inom avrinningsområden, redan innan vattendirektivet infördes i Sverige. Idag driver Kävlingeåns vattenråd fortsättningen på Kävlingeåprojektet, ”Kävlingeåns vattenvårdsprogram” där Eslövs kommun är den näst största finansiären efter Lunds kommun. Samarbetet kring Kävlingeåns vattenvårdsprogram sträcker sig fram till och med 2021 och en process med ett eventuellt förnyande av samarbetet pågår. I Saxån–Braån har under 2020 avtal tecknats om samarbete och utökad kommunal finansiering av vattenvårdsarbetet. I Ringsjön pågår sedan länge kontinuerlig verksamhet med reduktionsfisket i Ringsjön som den största verksamheten i Ringsjöns vattenråd där Eslövs kommun finansierar 10 % av verksamheten.

Lokala åtgärdssamordnare

2018 utlyste Hav- och vattenmyndigheten möjligheten att ansöka om medel till lokala åtgärdssamordnare. Målet med satsningen var att skapa ett långsiktigt arbetssätt och att genomföra fler åtgärder mot övergödning i sjöar och hav. 20 stycken pilotområden, däribland Saxån–Braåns avrinningsområde och Vombsjöns tillrinningsområde i Kävlingeåns avrinningsområde, beviljades stöd till att anställa så kallade åtgärdssamordnare. I pilotområdena ska man följa hur åtgärdsplanering genomförs och ta reda på vilka incitament som krävs för att de åtgärder som behövs mot övergödning ska kunna genomföras. I Saxån–Braån har stödet gjort att man kunnat anställa en åtgärdssamordnare som kunnat börja ta tag i åtgärdsarbetet igen. Stödet till Vombsjön och Kävlingeån gjort att man kunnat förstärka redan pågående arbete i Vombsjöns tillrinningsområde. Satsningen sträcker sig till och med 2021.

11. KLIMATFÖRÄNDRINGAR, VATTENFÖRING OCH VATTENUTTAG

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Något som är påtagligt när det gäller vattenfrågor är att ”ingen” pratar om vatten när det är lagom med vatten, när det finns tillräckligt med vatten i brunnen på gården, när det regnar lagom mycket eller när det varken är översvämning eller torka. Det är dock just lagom med vatten som det troligen inte kommer att bli så mycket av framöver. I Sverige, precis som i många andra delar av världen, kommer risken för extremväder att öka till följd av klimatförändringarna (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2016). Med extremväder menas bland annat längre torrperioder, mer intensiva regntillfällen samt att nederbörden som kommer är fördelad på ett ojämnare sätt över året. Vid sidan av ökad risk för extremt väder kommer även temperaturen att stiga (Klimatanpassning.se 2020). Längre torrperioder och högre temperatur kommer att ge ökad efterfrågan på vatten och ökad avdunstning samtidigt som vattenflöden och grundbildning kommer att minska. Detta kommer att ställa stora krav på anpassning samt förvaltning och fördelning av vattenresurserna för att samhället inte ska utsättas för risker.

Vid översvämning kommer anpassning i första hand att handla om att, där man har möjlighet att påverka det, inte placera infrastruktur, byggnader eller annat av ekonomiskt värde i vattnets rinnvägar för att det annars inte kommer att gå att undvika skador av översvämningar. Torka innebär bland annat sinande brunnar för de som har enskild vattenförsörjning, uttorkade vattendrag, minskade eller förstörda skördar samt låga vattennivåer i sjöar vilket kan leda till behov av att spara på vatten.

Oavsett om det handlar om mer eller mindre vatten framöver kommer behovet av att samarbeta mellan kommuner och andra aktörer inom avrinningsområden att öka för att situationen ska kunna hanteras. Den allvarligaste risken med de förändringar i nederbördsmönster som är följden av klimatförändringarna är sannolikt brist på livsmedel till följd av minskade eller förstörda skördar på grund av olika typer av extremväder. I verksamheten hos Kävlingeåns vattenråd (Se kapitel 10 om vattenorganisationer och vattenvård i Eslövs kommun) märker man redan nu av att fler markägare förbereder sig för längre torrperioder genom att vara intresserade av att anlägga bevattningsdammar. I Eslövs kommun pågår hösten 2020 tre olika projekt där markägare samarbetar med vattenrådet om att anlägga bevattningsdammar (Figur 11.1). Behovet av bevattningsdammar där man lagrar vatten under perioder med höga vattenflöden och använder det framför allt i början av växtsäsongen kommer sannolikt att öka i takt med att effekterna av klimatförändringarna blir än mer påtagliga.

Figur 11.1: Hösten 2020. Vid Skeglinge mellan Skarhult och Gårdstånga anläggs en relativt stor bevattningsdamm i samarbete mellan markägaren, Eslövs kommun och Kävlingeåns vattenråd.

VATTENFÖRING

Generellt om vattenföring

Vattenföringen i många vattendrag i jordbrukslandskapet präglas av att landskapet är utdikat och vattendragen till stora delar är uträtade, fördjupade och ibland även kulverterade. Effekten av detta blir att vattnet rör sig snabbare genom landskapet då den naturligt vattenhållande förmågan har försvunnit och både höga och låga flöden förstärks. Klimatförändringarna med ändrade nederbördsmönster, eventuellt längre både torr- och regnperioder kan ytterligare förstärka effekterna av utdikningen. Det finns en betydande risk att vattenbrist kommer påverka skördeutfallet på de skånska åkrarna oftare i framtiden. Efter sommaren 2018, då vattenflödena var extremt låga, i vissa fall lägre än de lägsta flöden som SMHI:s modeller betraktar som lägsta möjliga flöden, var många vattendrag uttorkade. Till och med så pass stora vattendrag som Brååns huvudfåra saknade bitvis vattenföring (Figur 11.2). Sommaren 2018 satte en ny nivå för vad som är möjligt beträffande låg vattenföring i vattendragen. Medan de högsta vattenföringarna i vattendragen i kommunen noterades i juli månad den regniga sommaren 2007.

Figur 11.2: I slutet av sommaren 2018 var Brååns huvudfåra i Kävlingeåns avrinningsområde bitvis i stort sett utan vattenföring.

I Eslövs kommun är de stora variationerna i vattenflöden extra tydliga i Bråån och i Saxåns huvudfåra som förutom att de påverkas av effekten av utdikning även helt saknar större vattenmagasin i avrinningsområdena. I både Kävlingeån och Rönne å styrs flödena delvis av att Sydvatten reglerar flödet ut från både Vombsjön och Ringsjön enligt fasställda vattendomar. Detta gör att flödena inte varierar lika mycket som i Saxån och Bråån. I de övriga mindre vattendragen i både Kävlingeån och Rönne å kan dock variationerna i vattenflöden vara stora.

Hårdgjorda ytor kan genom uppkomsten av dagvatten påverka vattenflöden i vattendragen. Lokalt kan påverkan vara stor om det är hög andel hårdgjorda ytor i ett tillrinningsområde till ett litet vattendrag. Så är till exempel fallet med Eslövsbäcken som är ett litet vattendrag men med hög andel hårdgjorda ytor i tillrinningsområdet. Påverkan på Eslövsbäcken minskas dock av att Långa kärr i Abullahagen till viss del fördröjer vattenflödena från Grybyområdet. I övrigt är det ingen stor påverkan från dagvatten på flödena i recipienterna i Eslövs kommun (Eslövs kommun och VA SYD 2020) då de hårdgjorda ytorna som mest utgör enstaka procent av tillrinningsområdenas storlek. Det kan till och med vara så paradoxalt att hårdgjorda ytor i ett avrinningsområde kan göra att den högsta utbredningen av en översvämning blir mindre än om det inte funnits hårdgjorda ytor. Så var fallet i juli 2007 i Höje å där Lunds stad utgör en betydande del av avrinningsområdet. Att vattnet rann så snabbt av från de hårdgjorda ytorna gjorde att det högsta flödet delades upp i två pulser där dagvattnet kom först och vattnet från övrig mark lite senare. Hade pulserna kommit samtidigt hade det högsta flödet blivit högre än det nu blev (SWECO 2011).

Rönne å

Medelvattenföringen i Rönne å vid mynningen i Skälderviken är cirka 25 kbm/s (SMHI 2019). Vid Munkabron som ligger närmare Eslövs kommun är medelvattenföringen cirka 8 kbm/s (Tabell 11.2). Den stora skillnaden beror på att stora delar av tillflödet till Rönne å når ån nedströms Eslövs kommun från de stora skogsområdena norr om huvudfåran. Skillnaden mellan högsta och lägsta flöde i ån är mellan cirka 80–100 gånger. Skillnaden är sannolikt mindre än om ån vore helt oreglerad eftersom Sydvatten reglerar utflödet ur Ringsjön till Rönne å enligt en fasställd vattendom vilket kan dämpa variationerna i flöden.

Inget av de övriga vattendragen i Rönne å avrinningsområde i Eslövs kommun är så stora att det finns mätningar eller modelleringar för vattenflöden. Troligen är dock variationen i vattenflöde högre i dessa vattendrag än i själva huvudfåran.

Tabell 11.2: Vattenföringen i Rönne å. Skillnaden mellan högsta och lägsta flöde är cirka 80–100 gånger.

Delområde	Medel vattenföring (m³/s)	Lägsta vattenföring dygnsvärden (m³/s)		Högsta vattenföring dygnsvärden (m³/s)		Skillnad (ggr)
Mynningen (Ängelholm)	25	2,5	*	208	**	83
Uppströms Munkabron	7,5	0,7	*	54	**	103

*2018-08-08; ** 2007-07-07
Källa: SMHI vattenwebb

Kävlingeån

Medelvattenföringen i Kävlingeån ån är cirka 10,8 m³/s och det skiljer normalt sett drygt 100 gånger mellan högsta och lägsta flöde (SMHI 2020; Tabell 11.3). Skillnaden är sannolikt mindre än om ån vore helt oreglerad eftersom Sydvatten reglerar utflödet ur Vombsjön enligt en fasställd vattendom vilket kan dämpa variationerna i flöden. Bråån som är det största biflödet till Kävlingeån i Eslövs kommun har den största skillnaden mellan hösta och lägsta vattenföring av de större vattendragen i kommunen (tabell 4.1). Det är svårt att säga vad den stora skillnaden beror på men området är bitvis kraftigt påverkat av utdikning och annan fysisk påverkan samt saknar helt större vattenmagasin. Sommaren 2018 var huvudfåran uppströms Ellinge söder om Eslövs tätort bitvis helt uttorkad. Nedströms Ellinge finns alltid ett grundflöde i vattendraget då Ellinge reningsverk har sitt utsläpp till Eslövsbäcken och Bråån i höjd med Eslövs golfbana. Noterbart är att det högsta noterade flödet i Bråån är från 2007-07-06 vilket är en dag tidigare än i de flesta andra vattendragen i området.

Tabell 11.3: Vattenföring i Kävlingeån. I huvudfåran är skillnaden mellan högsta och lägsta flöde ungefär 100 gånger medan det i vid Brååns mynning skiljer mer än 1 300 gånger.

Delområde	Medel vattenföring (m³/s)	Lägsta vattenföring dygnsvärden (m³/s)		Högsta vattenföring dygnsvärden (m³/s)		Skillnad (ggr)
Högs mölla (Vid Furulund i Kävlinge kommun)	10,8	1,1	*	118,0	**	104
Vombsjöns utlopp	3,8	0,4	*	37,5	**	103
Brååns utlopp i Kävlingeån	1,8	0,027	***	35,5	#	1 315

*2013-08-28; ** 2007-07-07; ***2018-08-07; #2007-07-06
Källa: SMHI vattenwebb

Saxån–Braån

Vattenföringen i Saxån–Braån karaktäriseras av stora fluktuationer i vattenföringen. Det kan förklaras med avsaknaden av sjöar som utjämnar vattnet och med den utdikning och dränering av våtmarker som skett de senaste 200 åren som gjort att landskapets vattenhållande och flödesutjämnande förmåga minskat (Williams 2004). Så som för många andra vattendrag i Skåne är det åren 2007 och 2018 som utmärker sig beträffande vattenföringen. Juli 2007 är den månad då flest höga flöden uppmätts samtidigt som augusti 2018 är den månad när flest låga vattenföringar uppmätts. Det är framför allt de låga flödena under 2018 som gjort att skillnaden mellan högsta och lägsta vattenföring i vattendragen ökat. Medelvattenföringen i Saxån–Braån är cirka 3,4 kubikmeter per sekund vid mynningen och cirka 0,5 kubikmeter per sekund i både Saxån och Långropen där dessa vattendrag rinner samman vid Trollenäs slott (Tabell 11.4).

Tabell 11.4: Vattenföringen i två delavrinningsområden samt för hela Saxån–Braåns avrinningsområde. Skillnaden mellan högsta och lägsta vattenföring är cirka 900 gånger, vilket får betraktas som högt, i både Långgropen och Saxån uppströms sammanflödet med Långgropen.

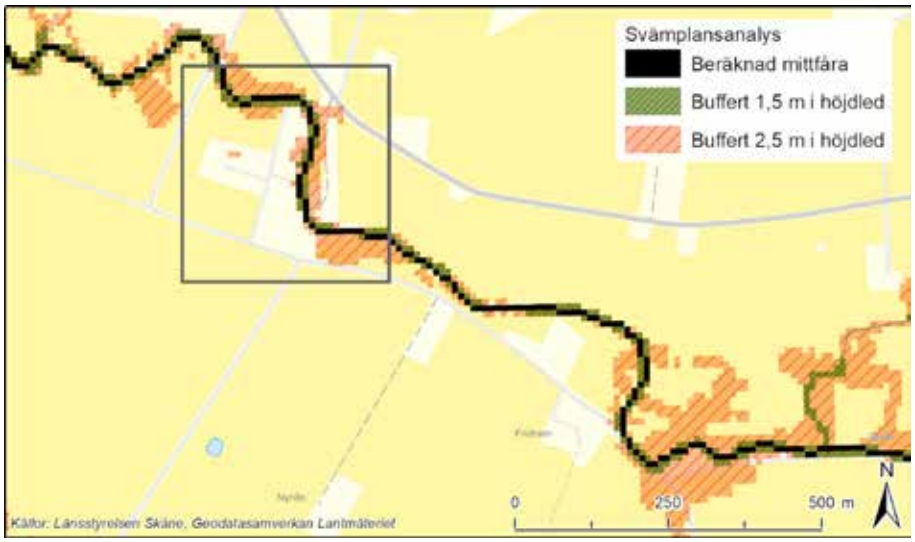
Delområde	Medel vattenföring (m^3/s)	Lägsta vattenföring dygnsvärden (m^3/s)		Högsta vattenföring dygnsvärden (m^3/s)		Skillnad (ggr)
Saxån uppströms Långgropen	0,5	0,01	*	8,7	**	870
Långgropen	0,5	0,01	*	9,2	**	920
Saxån–Braån mynningen	3,4	0,08	***	57,3	#	716

*2018-08-07; ** 2007-07-06; ***2018-08-08; #2007-07-07
Källa: SMHI vattenwebb

I Eslövs kommun är samhället Reslöv vid Saxån strax öster om Marieholm känsligt för översvämningar. Anledningen till känsligheten kan vara att man har byggt i anslutning till vattendragets så kallade svämplan, det vill säga det område som vattendraget naturligt sett utbreder sig inom vid höga vattenflöden (se figur 11.3).

I detta sammanhang kan man notera att översvämningar är en naturlig företeelse i ett vattendrag som inte är ett problem för själva vattendraget utan som blir ett problem först när det finns något av värde i vägen för vattnet. Ett värde som till exempel kan bestå av infrastruktur, hus eller odlad mark. Problem med dagvatten framförs ibland som orsaken till översvämningar i Reslöv. Dagvatten är det vatten som rinner av hårdgjorda ytor i tätorter. Avrinningen från hårdgjorda ytor är ofta snabb vilket kan leda till hastiga ökningar i flöden. När det handlar om dagvattnets bidrag till översvämningsproblematiken i Reslöv är den sannolikt liten. Den del av Eslövs tätort som ligger i tillrinningsområdet till Reslöv utgör cirka 4,5 km^2 av det cirka 103 km^2 stora tillrinningsområdet. Av dessa 4,5 km^2 är knappt 50% hårdgjorda ytor vilket gör att drygt 2 % av tillrin-

ningsområdet till Reslöv utgörs av hårdgjorda ytor medan cirka 75% av tillrinningsområdet till Reslöv utgörs av, till stor del dränerad, jordbruksmark (Johansson 2020x). Resterande del av tillrinningsområdet utgörs bland annat av naturmark, betesmarker, tomter och skogsdungar.

Figur 11.3: Ett utsnitt av Saxån mellan Reslöv och Fridhem strax öster om Marieholm som visar Saxåns svämplan i sträckad markering. Reslövs by är markerad med grå ram.

VATTENBALANS OCH VATTENUTTAG

Den kommunala dricksvattenförsörjningen i Eslövs kommun sker till största delen med råvatten från sjön Bolmen i Småland via Bolmentunneln och Ringsjöverket utanför Stehag i Eslövs kommun (Sydvatten 2019a). Detta medför att framför allt Kävlingeån, men till viss del även Rönne å, via reningsverkens utsläpp av renat avloppsvatten tillförs vatten från Bolmen i Lagans avrinningsområde. Vatten som ursprungligen inte hör hemma i Rönne å eller Kävlingeåns avrinningsområden. Det finns olika aspekter på denna överföring av vatten mellan avrinningsområden. Vid lågvattenföring i Eslövsbäcken och Bråån utgör utsläppet från Ellinge reningsverk en betydande del av det totala vattenflödet medan det vid högt vattenflöde endast utgör en mindre del av flödet. Detta tillskott av vatten till Kävlingeån kompenserar till viss del den bortförsel av vatten från Kävlingeåns avrinningsområde som sker via uttaget av råvatten för dricksvattenproduktion från Vombsjön. Som en del i en övergripande regional lösning på vattenförsörjningsfrågan för ett antal skånska kommuner förvaltar Sydvatten flera vattendomar från 1960-talet som medger ett uttag på högst 1 500 liter råvatten per sekund ur Vombsjön i Kävlingeåns avrinningsområde (Söderbygdens vattendomstol 1969; Sydvatten 2019b). Bakgrunden till denna lösning var att vattenförsörjningen till Malmö stad inte bedömdes kunna lösas på något annat sätt på grund av problem med kvalitet och kvantitet hos befintligt råvatten. Stora delar av det vatten som tas ur Vombsjön lämnar

därmed Kävlingeåns avrinningsområde och släpps efter användning och rening ut i Öresund från Sjölunda reningsverk i Malmö.

Vattendomen för Vombsjön är uppdelad i flera olika deldomar. Den deldom som det ofta refereras till är domen från 1969. I de förarbeten som gjorts till domarna har det utretts hur uttaget av vatten från Vombsjön påverkar olika faktorer, såsom naturvärden, fiske, produktion av vattenkraft och av dricksvatten, i vattensystemet, från Vombsjön och nedströms i Kävlingeån (Sydvatten 2015). Dessutom har effekterna av vattenuttaget reglerats i de olika domarna. I domen från 1969 konstateras det till exempel att:

”I 1967 års deldom har vattendomstolen funnit att planen innebära en godtagbar avvägning mellan de olika intressen som är knutna till Vombsjön och Kävlingeån”

Det går dock inte att i domen från 1969 utläsa att någon bedömning av de långsiktiga konsekvenserna av ett vattenuttag kan bli för till exempel grundvattenbildningen i området. Weijman-Hane (1969) menar, i generalplanen för Kävlingeån, att överföringen av vatten från ett avrinningsområde till ett annat på sikt skulle kunna störa vattenbalansen, framför allt i det avrinningsområde som vatten förs bort ifrån, med sjunkande grundvatten som följd och att hänsyn därför behöver tas till att den totala vattenbalansen för ett avrinningsområde påverkas av bortledning eller tillförsel av yt- eller grundvatten eftersom yt- och grundvatten tillhör en och samma vattentillgång. Weijman-Hane (1969) menar vidare att eftersom grundvattnet är en betydande faktor i Kävlingeåns vattenföring är det troligen inte möjligt att avleda vatten från avrinningsområdet utan att på sikt påverka vattenföringen i ån.

Vattendomarna för Vombsjön är nu mer än 50 år gamla och en del av de förutsättningar som rådde på 1960-talet har förändrats sedan dess. Det som kanske är mest påtagligt är de förändringar som skett i klimatet med framförallt låga vattenföringar under sommarhalvåret vissa år vilket kan leda till låga vattennivåer i sjön. Den gällande domen tillåter dock låga vattennivåer i Vombsjön. Behovet av en omprövning av vattendomen för Vombsjön lyfts numera upp i olika sammanhang, till exempel vid temadagen om Vombsjön hösten 2017, då deltagarna lyfte fram just regleringen av sjön som det största problemet (Kävlingeåns vattenråd 2017).

12. MILJÖÖVERVAKNING

I Vatteninformationssystem Sverige (VISS) är den vattenrelaterade miljöövervakning som bedrivs sammanställd. Den miljöövervakning som är enklast att få en klar bild av är den samordnade recipientkontrollen som drivs av Kävlingeåns, Saxåns och Ringsjöns vattenråd samt av Rönneåkommittén. Inom recipientkontrollen görs i stort sett samma undersökningar från år till år och resultaten sammanställs i en årsrapport. Recipientkontrollen görs för att undersöka den påverkan de olika verksamheterna i avrinningsområdena har på vattenmiljöerna. Resultaten används också av till exempel Länsstyrelsen för att bedöma ekologisk status på sjöar och vattendrag inom arbetet med vattendirektivet. För att kunna bedöma påverkan och status tar man prover på vattenkemiska, fysikaliska och biologiska parametrar. Bland vattenkemin tas prover på till exempel pH-värde, kväve och fosfor samt metaller. Det finns även exempel (Rönne å och Saxån–Braån) på att man börjat provta och analysera de bekämpningsmedel som används inom jordbruket. När det handlar om fysikaliska parametrar handlar det bland annat om siktdjup i sjöar, grumlighet och temperatur. Beträffande biologi undersöker man bland annat sammansättningen av olika arter och antal individer bland små bottenlevande djur (till exempel insekter, kräftdjur och maskar), gör provfisken i både sjöar och vattendrag samt undersöker sammansättningen på alger som växer på till exempel stenar eller andra ytor. Man tittar även på utbredning och artsammansättning på vattenväxter i sjöar. Generellt kan man säga att de kemisk-fysikaliska undersökningarna ger en ögonblicksbild av situationen medan de biologiska undersökningarna mer motsvarar situationen över en längre tid.

Beträffande annan miljöövervakning, kommunal, regional, nationell eller någon annan typ av övervakning är det svårare att få en samlad bild av denna jämfört med recipientkontrollen. De undersökningar som görs inom annan miljöövervakning än recipientkontrollen är inte alltid lika regelbundna och när det gäller nationell och regional miljöövervakning inte heller begränsade till ett avrinningsområde. Resultaten från dessa undersökningar sammanställs därför inte i rapporter för enskilda avrinningsområden. För att underlätta för Länsstyrelsen i deras statusbedömningar och för att få en bättre överblick och en samlad bild över situationen i ett avrinningsområde hade det varit värdefullt om den aktör som bedriver recipientkontrollen hade fått resurser att i årsrapporten sammanställa all miljöövervakning som bedrivits i avrinningsområdet under året. Den miljöövervaknings som redovisas i VISS och som berör Eslövs kommun omfattar 13 olika program (Tabell 12.1).

Tabell 12.1: Miljöövervakningsprogram som berör Eslövs kommun.

Program	Ansvarig organisation	Startår	Slutår	Syfte
RVK, Råvattenkontroll, urval för vattendirektivsövervakning	Sveriges geologiska undersökning (SGU)	–	–	Kommunal övervakning
NMÖ, Hydrologiska grundnätet	Sveriges Meterologiska och Hydrologiska Institut (SMHI)	1774	–	Nationell miljöövervakning
RMÖ, Skåne övrigt	Länsstyrelsen i Skåne län	1850	–	Recipientkontroll
SRK, Kävlingeån	Kävlingeåns vattenråd	1953	–	Samordnad recipientkontroll
SRK, Ringsjöarna	Ringsjöns vattenråd	1966	–	Samordnad recipientkontroll
SRK, Saxån–Braån	Saxån–Braåns vattenvårdskommitté	1973	–	Samordnad recipientkontroll
SRK, Rönne å	Rönneåkommittén	1978	–	Samordnad recipientkontroll
RK Skåne verksamheter MKB/tillsyn		2000	–	Recipientkontroll
RMÖ, Skåne län, Grundvatten	Länsstyrelsen i Skåne län	2007	–	Regional miljöövervakning
NMÖ, Sjöar omdrevsstationer	Havs- och vattenmyndigheten (HaV)	2007	–	Nationell miljöövervakning
Screening miljögifter – grundvatten		2011	2012	Nationell miljöövervakning
RMÖ, Skåne län, Grundvatten påverkat av tätort och jordbruk	Länsstyrelsen i Skåne län	2014	2020	Regional miljöövervakning
RMÖ, Dagvattenpåverkan från tätort i Skåne		2017	–	Regional miljöövervakning

Källa: Vatteninformationssystem Sverige 2020-03-31

Recipientkontrollprogrammen i de tre vattendragen redovisas nedan medan övrig övervakning inte redovisas närmare. Uppdaterad information om övrig miljöövervakning hittar man i Vatteninformationssystem Sverige (VISS; https://viss.lansstyrelsen.se/).

Utöver den övervakning som redovisas i VISS bedriver olika verksamheter egenkontroll vid sidan av den samordnade recipientkontrollen. För Eslövs kommun berör detta framföra allt VA SYD:s avloppsreningsverk med utsläpp till Kävlingeån och Rönne å. Vidare gör Sydvatten analyser av råvattenkvalitet i Vombsjön (Sydvatten 2019).

SAMORDNAD RECIPIENTKONTROLL I RÖNNE Å

Den samordnade vattenkontrollen i Rönne å omfattar hela avrinningsområdet och sker i samarbete mellan Rönneåkommittén och Ringsjöns vattenråd (Rönne å vattenråd 2020). Rönneåkommittén har administrerat programmet sedan 1978. Programmet omfattar 56 olika provpunkter och är uppdelat i en fast och en rörlig del. I den fasta delen ingår klassisk vattenkemiska fysikaliska parametrar såsom till exempel pH, kväve och fosfor samt siktdjup i sjöarna. Även metaller i både vattenfas, mossa och sediment ingår i den fasta

delen av programmet tillsammans med biologiska parametrar såsom plankton, bottendjur och vattenväxter i sjöarna samt bottendjur, fisk och påväxtalger i rinnande vatten. I den rörliga delen av programmet har det under åren 2015–2018 bland annat ingått kemiska-fysikaliska parametrar på fyra provpunkter utöver de ordinarie samt provtagning och analyser av bekämpningsmedel på tre provpunkter. Utöver kommunerna ingår även ett par företag i den samordnade recipientkontrollen i Rönne å. Det handlar om bland annat Perstorp Speciality Chemicals AB, Klippans Bruk AB och Gelita Sweden AB. Alla resultat från recipientkontrollen presenteras på vattenrådets och vattenvårdskommitténs hemsida (www.ronnea.se).

SAMORDNAD RECIPIENTKONTROLL I KÄVLINGEÅN

På grund av den upprepade fiskdöden i Kävlingeån på 1940-talet uppmärksammades den dåliga vattenkvaliteten i ån. Efter ett omfattande undersökningsarbete av ån konstaterades att vattnet var rejält förorenat av utsläpp från industrier och samhällen. Därför bildades 1953 ”Samarbetsnämnden för Kävlingeåns sanering” och provtagningar av vattnet i ån startade samma år (Weijman-Hane 1969). Sedan bildades Kävlingeåns vattenvårdsförbund 1958 och blev då ett av Sveriges första vattenvårdsförbund. Verksamheten med vattenkontrollen utökades i förbundets regi. Recipientkontrollen i Kävlingeån drivs sedan 2014 av Kävlingeåns vattenråd. Målet med recipientkontrollen i Kävlingeån idag är bland annat att den, utöver att bedöma påverkan från olika verksamheter, skall ge underlag för bedömning av status och underlag för genomförande av vattenvårdande åtgärder i området.

Kontrollprogrammet omfattar idag vattenkemisk och fysikaliska parametrar, hydrologiska mätningar och bottendjur. Det vattenkemiska basprogrammet omfattar 13 övervakningsstationer i Kävlingeån och dess tillflöden. Provtagning sker 6 eller 12 gånger per år och ger underlag för tillståndsbedömningar avseende närings-, försurnings-, syre- och grumlighetsstatus samt ger underlag för beräkningar av transporter till havet av kväve, fosfor och suspenderat material. Vart tredje år görs undersökningar av bottenfaunan (små ryggradslösa djur, till exempel kräftdjur, insekter, maskar och iglar som lever på botten av vattendragen) på fem lokaler i huvudfåran och dess biflöden. Alla resultat från recipientkontrollen finns på Kävlingeåns vattenvårdsförbunds hemsida (www.kavlingean.se eller http://www.kavlingeans-vvf.com/).

SAMORDNAD RECIPIENTKONTROLL I SAXÅN–BRAÅN

Kontrollprogrammet, som pågått sedan 1973, omfattar idag vattenkemiska och fysikaliska parametrar, mätning av vattenföring, metaller i både vatten och i mossa samt bekämpningsmedel på en provpunkt. När det gäller biologiska parametrar så undersöks bottendjur och påväxtalger.. Programmet omfattar 12 provpunkter i Saxån–Braån och dess tillflöden. Alla resultat från recipientkontrollen finns på Saxån–Braåns hemsida (http://saxan-braan.se/).

ANALYS AV MILJÖÖVERVAKNINGEN

Generellt sett kan man säga att behovet av miljöövervakning är stort och att man i princip inte kan få för mycket information om sjöar och vattendrag i ett avrinningsområde. Mer information bidrar till att öka förståelsen för olika processer inom avrinningsområdet vilket i sin tur till exempel kan öka säkerheten när man ska föreslå åtgärder för att komma tillrätta med olika miljöproblem. I diskussioner kring de bedömningar av ekologisk status som görs av Länsstyrelsen inom arbetet med Vattendirektivet förs det ofta fram att information och kunskap om vattenförekomsterna är otillräcklig för att kunna bedöma statusen. Beträffande vattendragen i Eslövs kommun har man dock tillräckligt med information, åtminstone om de vanligaste parametrarna såsom kväve, fosfor, BOD och pH, för att med stor säkerhet kunna yttra sig om vattenkvaliteten och statusen i vattendragen med avseende på dessa parametrar. Det råder ingen tvekan om att sjöar och vattendrag i alla tre avrinningsområdena i Eslövs kommun är kraftigt påverkade av övergödning och att åtgärder behöver genomföras för att statusen ska bli bättre. Sedan kanske den tillgängliga informationen inte är tillräcklig för att helt säkert avgöra om den ekologiska statusen är till exempel måttlig eller otillfredsställande men den skillnaden är inte heller avgörande för hur vattenvårdsarbetet bedrivs idag.

Vidare finns det ett stort behov av att närmare analysera hur sjöar och vattendrag i både Rönneå å, Kävlingeåns och Saxån–Braåns avrinningsområden är påverkade av utsläpp av bekämpningsmedel, mikroplaster (små plastpartiklar), läkemedelsrester och andra kemiska ämnen som inte är naturligt förekommande i vattnet (exempelvis Vattendirektivets så kallade prioriterade ämnen). Dessa analyser är dock dyra och ingår traditionellt sett inte i de ordinarie recipientkontrollprogrammen. I både Saxån och Rönne å har man dock börjat med analyser av bekämpningsmedel. Analyserna från Saxån visar att bekämpningsmedel förekom i alla prover under 2018 (Ekologigruppen 2019c). Ökade krav från tillsynsmyndigheterna och ett aktivt deltagande i och finansiering av recipientkontrollen från lantbrukets sida skulle kunna medföra att analyserna skulle kunna göras i högre utsträckning än i dagens screeningundersökningar och/eller punktinsatser. Som nämnts ovan kan man notera att den kanske fortfarande

största påverkanskällan på sjöar och vattendrag i Eslövs kommun jordbruket, fortfarande inte deltar i recipientkontrollen på ett sätt som motsvarar påverkan. Detta behöver betraktas som en brist i recipientkontrollen.

Beträffande mikroplaster finns det fortfarande ingen standardiserad provtagnings och analysmetod. Innan det finns standardiserade metoder bedöms det inte som riktigt meningsfullt att inkludera provtagning och analys av mikroplaster i recipientkontrollen.

Recipientkontrollen i Saxån får betraktas som relativt omfattande för ett så förhållandevis litet vattendrag. I Rönneå bedöms omfattningen av recipientkontrollen som förhållandevis rimlig i relation till avrinningsområdets storlek medan det i Kävlingeån finns behov av fler provtagningspunkter för att få en bättre upplösning på informationen i ett så pass stort avrinningsområde. Det finns även behov av att utöka kontrollprogrammet med fler biologiska undersökningar i Kävlingeån.

Samtidigt som det finns ett behov av att utöka provtagningen är det av stor vikt att bibehålla de långa tidserier av provtagningar som finns då dessa är värdefulla för att kunna se långsiktiga förändringar i vattenkvaliteten. Avslutningsvis kan man även notera att miljöövervakningen av mindre vattendrag, bäckar, sjöar, dammar och våtmarker ofta är bristfällig förutom när enstaka punktinsatser eller övervakning som genomförs till följd av att till exempel ett utsläpp har skett.

13. MILJÖMÅL

I detta avsnitt redovisas de olika miljömål för vatten som berör Eslövs kommun. Kopplingar mellan de olika miljömålen görs och det lämnas även förslag på hantering av miljömålen. Möjligheterna att nå de uppsatta miljömålen diskuteras utifrån dagens situation beträffande möjligheterna att genomföra de åtgärder som är nödvändiga för att nå målen.

AKTUELLA MILJÖMÅL

De olika miljömål som är aktuella för sjöar och vattendrag i Eslövs kommun är:

- **Vattendirektivet** – Vattendirektivet är EU:s ram för sitt vattenpolitiska samarbete. Inom ramen för Vattendirektivet beslutar vattendelegationerna vid de Länsstyrelser som även är vattenmyndigheter, med stöd av Miljöbalken och Vattenförvaltningsförordningen, om de miljömål för vattenförekomster, i form av juridiskt bindande miljökvalitetsnormer, som ska uppnås vid en viss tidpunkt. Miljökvalitetsnormerna gäller för de vatten som klassas som vattenförekomster. Eslövs kommun berörs för tillfället, helt eller delvis, av 13 stycken ytvattenförekomster (Tabell 7.1).
- **Nationella miljömål** – De nationella miljömål som är kopplade till vatten i Eslövs kommun är framför allt målen ”Ingen övergödning” och ”Levande sjöar och vattendrag” – själva målsättningarna inom miljömålen går att jämställa med miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsterna i arbetet med Vattendirektivet men de nationella miljömålen är inte juridiskt bindande på samma sätt som miljökvalitetsnormerna för vatten (Sveriges miljömål 2020).
- **Eslövs kommuns miljömålsprogram** – Eslövs kommuns miljömålsprogram är Eslövs kommuns arbete med miljömålen på det lokala planet. Syftet med miljömålsprogrammet är att bidra till en ekologiskt hållbar utveckling och till att de 16 nationella miljömålen uppnås. Målsättningarna inom område 4 i miljömålsprogrammet ”God vattenstatus” säger att:

  – *Åarna och sjöarna i Eslövs kommun ska minst ha god status.*

  – *Övergödningen ska minska och den biologiska mångfalden och de rekreativa värdena i och omkring vattenmiljöer ska öka.*

  – *Dricksvattnet i kommunen ska ha ett bra skydd mot negativ påverkan.*

Utöver dessa mål har VA SYD sex egna strategiska mål i sin affärsplan för 2019–2030 (VA SYD 2019c):

- *Vara klimatneutralt och energipositivt år 2030*
- *Produktifiera och ha nyttiggjort restprodukter år 2025*
- *Vara en av Europas 10 mest effektiva VA- och avfallsorganisationer år 2025*
- *Uppnå nollvision för oplanerade driftstörningar för kund år 2030*
- *Inspirera och ha aktiverat alla kunder för en bättre miljö 2025*
- *Leda utvecklingen för hög vattenkvalitet till rekreation och dricksvatten år 2025*

Av dessa mål är det främst målet om att leda utvecklingen för hög vattenkvalitet till rekreation och dricksvatten som berör arbetet med bättre vattenkvalitet i sjöar och vattendrag i Eslövs kommun. VA SYD skriver bland annat i sin affärsplan:

"... Rent vatten till våra vattendrag får vi genom renare dagvatten, renare utsläppt avloppsvatten samt när vi minskar bräddningarna. Vi gör plats för vattnet genom att arbeta tillsammans med privata och offentliga aktörer i utvecklingen av våra samhällen och driver på utvecklingen för hållbar dagvattenhantering även vid extremregn."

Då de övergripande målsättningarna i Eslövs miljömålsprogram är samma som inom Vattendirektivet medför det att de miljömål som berör Eslövs kommuns ytvattenförekomster i princip kan sammanfattas i att uppnå de målsättningar som sätts upp i arbetet med Vattendirektivet. Även VA SYD:s mål om hög vattenkvalitet ligger i linje med övriga mål.

En brist i de lokala mål, som Eslövs kommun själv beslutar om, är att de endast berör större sjöar och vattendrag, så kallade vattenförekomster. Andra vatten såsom mindre sjöar, dammar/våtmarker och vattendrag/bäckar, som inte är vattenförekomster, lämnas med detta resonemang utanför målbilden vilket är en brist då mindre vatten kan vara känsligare för påverkan än större sjöar och vattendrag. De nationella miljömålen exkluderar inte mindre sjöar och vattendrag på samma sätt som Vattendirektivet och Eslövs kommuns miljömålsprogram. Därför skulle miljömålsprogrammet kunna kompletteras med målsättningar för kommunens mindre sjöar, dammar/våtmarker (dock ej för dagvattendammar) och vattendrag/bäckar som det i dagsläget inte finns några lokala målsättningar för.

MÖJLIGHETERNA ATT NÅ UPPSATTA MILJÖMÅL

Möjligheterna att nå uppsatta miljömål behöver beaktas ur flera olika perspektiv. Generellt sett är målen höga i förhållande till omfattningen på de vattenrelaterade miljöproblem som skulle behöva åtgärdas för att målen skulle kunna uppnås. Det skulle sannolikt bli svårt att fortsätta bedriva ett så omfattande jordbruk som bedrivs i sydvästra Skåne idag om man ska uppnå målen inom arbetet med Vattendirektivet. Så som miljömålen, exempelvis miljökvalitetsnormerna för vatten, är formulerade är det därför en rimlig bedömning att det är i stort sett omöjligt att uppnå dessa mål inom utsatt tid sett till de förutsättningar som råder beträffande:

- *Tillgänglig finansieringen för genomförande av fysiska åtgärder*
- *Praktiska och formella möjligheter att genomföra fysiska åtgärder*
- *Jordbrukarnas möjligheter att driva sina företag på ett marknadsmässigt sätt*
- *Dagens rationella sätt att bruka jordbruksmarken*
- *Samhällets förväntningar på vilka grödor som jordbruket ska leverera och till vilken kostnad*

Bedömningen är att det i dagsläget inte är realistiskt att genomföra de fysiska åtgärder som krävs för att följa miljökvalitetsnormerna eftersom tillgänglig finansiering, exempelvis LOVA (Statligt stöd till Lokala vattenvårdsåtgärder som framför allt görs för att minska problem med övergödning), våtmarks-LONA (Statligt stöd till våtmarker som framför allt anläggs för att fördröja landskapets vattenhållande förmåga) och miljöinvesteringsstöd inom Landsbygdsprogrammet, endast räcker till en mindre del av det verkliga behovet. Förutom att finansieringen är otillräcklig kan det även vara svårt rent praktiskt att genomföra olik typer av vattenvårdsåtgärder på grund av att mycket vatten i landskapet, som följd av utdikningen, ligger mycket djupare ner idag än vad det gjorde för 200 år sedan (Se figur 13.1).

Figur 13:1 Saxån väster om Marieholm är ett exempel på ett uträtat och fördjupat vattendrag där vattennivån idag ligger längre ner än innan utdikningen.

Förekomsten av dikningsföretag och deras starka juridiska status och de stora insatser som krävs för att få vattendomar beviljade gör att det också finns formella aspekter som försvårar genomförande av åtgärder. Åtgärderna skulle även, enligt Lantbrukarnas Riksförbund (LRF 2015), försvåra jordbruksdriften avsevärt och riskera minska Sveriges redan låga grad av självförsörjning. Vidare är övergödning generellt sett ett svårt miljöproblem att åtgärda och omfattande åtgärder kan genomföras utan att det ger tillräckliga resultat. I Kävlingeåns avrinningsområde har relativt omfattande åtgärder gjorts de senaste 25 åren men den ekologiska statusen är fortfarande en bra bit från målet om ”God ekologisk status”. Att det är svårt att se resultat kan bero på att problemet med övergödningen i Skånes jordbruksbygder är så omfattande. Skånes landareal utgör endast cirka 2,7 % av landarealen i hela Sverige medan hela 17 % av all jordbruksmark i Sverige ligger i Skåne (SCB 2019). Dessutom utgörs idag drygt 40 % av Skånes hela landareal av jordbruksmark. Detta i kombination med att dikning och kulvertering av vattendragen gör att avrinningen sker mycket snabbare idag leder till att problemen med övergödning och fysisk påverkan är väldigt omfattande i relation till miljömålen.

Eftersom det är svårt att genomföra tillräckligt med åtgärder för att komma till rätta med problemen med övergödning och fysisk påverkan kan det vara rimligt att ställa frågan om de åtgärder som genomförs, till exempel inom ramen för de vattenråd Eslövs kommun är medlem i, är meningsfulla att genomföra. Åtgärderna är utan tvekan meningsfulla eftersom de åtgärder som vattenråden arbetar med är den i dagsläget enda framkomliga vägen att på ett systematiskt och effektivt sätt genomföra konkreta fysiska åtgärder mot övergödning. En oberoende utvärdering av Kävlingeåprojektet drar slutsatsen att åtgärderna som genomförs inom ramen för vattenråden leder till förbättringar när det gäller övergödningssituationen (Strand och Weisner 2010) även om det kan vara svårt att se storskaliga förbättringar på avrinningsområdesnivå. Åtgärderna som genomförs måste också betraktas som positiva för den biologiska mångfalden i det ofta artfattiga jordbrukslandskapet. De erfarenheter man får om både hantering av dikningsföretag och tillstånd enligt miljöbalken (vattendom) samt om de rent praktiska erfarenheterna av att bedriva vattenvårdsarbete i ett intensivt jordbrukslandskap är också värdefulla resultat av vattenrådens arbete (Strand 2016). Detta har också uppmärksammats i den statliga offentliga utredningen ”Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning” (SOU 2020:10) där arbetssättet i Kävlingeåns vattenråd lyfts fram som ett bra exempel på väl fungerande lokalt åtgärdsarbete mot övergödning.

SÄNKT NIVÅ FÖR UPPSATTA MÅL

Det faktum att det varit och är en stor differens mellan målen om god status enligt Vattendirektivet och de faktiska möjligheterna att nå målen har varit allmänt känt bland vattenvårdare i Skåne sedan länge. Vattenmyndigheterna har dock inte sett på situationen på samma sätt vilket lett till att vattenförvaltningen tappat i trovärdighet (Johansson 2020c). Ett alternativ till att uppnå idag gällande miljömål för vatten är att göra en politisk avvägning på nationell nivå mellan värdet av god vattenkvalitet och värdet av bibehållen jordbruks-produktion enligt dagens modell och då eventuellt sänka målsättningarna. Teoretiskt sett skulle gränsen för vad som är en godtagbar status kunna flyttas från god till måttlig status. Detta skulle innebära att en vattenförekomst som idag har måttlig ekologisk status (ej godkänd idag) istället skulle betraktas ha en godtagbar ekologisk status och därmed vara godkänd enligt Vattendirektivet. Ett sådant politiskt ställningstagande på nationell nivå skulle inte ta bort behovet av åtgärder men det skulle bli rimligare att uppnå målen.

Lantbrukarnas Riksförbund (2015) menade i sitt remissvar till vattenmyndigheterna att åtgärderna i vattenmyndigheterans åtgärdsprogram behövde lyftas upp på nationell politisk nivå för att strategiska avvägningar mellan olika intressen skulle kunna göras. De efterfrågade strategiska avvägningarna på nationell nivå gjordes av regeringen under 2016 och ledde till att vattenmyndigheterna fick ändra ett antal åtgärder i åtgärdsprogrammet. De ändringar som gjordes rörde bland annat åtgärder riktade till Jordbruksverket samt åtgärder som var riktade till kommunerna i egenskap av verksamhetsutövare för reningsverk. Vidare, under 2018 och 2019 gjorde Havs- och vattenmyndigheten en översyn av föreskrifterna om klassificering av vattenförekomster och miljökvalitetsnormer (HVMFS 2013:19). Anledningen till översynen var just nya politiska beslut med inriktningen att möjligheterna att använda sig av de olika undantag från att uppnå målen som det ges möjlighet till i Vattendirektivet ska användas i större utsträckning. I praktiken skulle detta kunna få till följd att målsättningen för vattendragen i det skånska jordbrukslandskapet sänks från god till måttlig status vilket kan vara en rimligare nivå på målsättningarna. Det skulle dock behöva göras en konsekvensanalys för vad de sänkta kraven skulle betyda för vattenmiljöerna vilket Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, Eslövs kommun lyfte fram i sitt yttrande till Havs- och vattenmyndigheten (Eslövs kommun 2019b).

14. VATTENFÖRVALTNING

I detta kapitel beskrivs kort arbetet med vattendirektivet och den svenska vattenförvaltningens åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer och vilka krav som där ställs på kommunen. Möjlig användning av miljökvalitetsnormer i kommunens tillsyn, prövning och planering redovisas också.

VATTENDIREKTIVET

I Europa har man länge sett ett behov av att skydda sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten, vilket slutligen ledde fram till att EU:s ramdirektiv för vatten infördes år 2000 (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Vattendirektivet som det kallas är ett omfattande direktiv med syftet att säkra tillgången till vatten av god kvalitet och att vattenförekomsterna (sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten) ska ha god ekologisk och kemisk status i ett långsiktigt perspektiv. För att kunna nå målet är det tydligt i direktivet att det är nödvändigt med engagemang och nära samarbete mellan alla parter som påverkar vattnet inom ett avrinningsområde.

DEN SVENSKA VATTENFÖRVALTNINGEN

I Sverige kallas arbetet med vattendirektivet för vattenförvaltningen. Vattendirektivet är infört i svensk lag genom vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660). Arbetet baseras även på 5 kapitlet Miljöbalken som reglerar åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer. Arbetet med vattenförvaltning drivs framför allt av fem vattenmyndigheter med stöd av länsstyrelserna. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) stödjer i sin tur vattenmyndigheterna genom vägledning och föreskrifter för ytvatten. När det gäller grundvatten så är Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) vägledande myndighet. Svensk vattenförvaltning syftar till att förbättra våra vatten och skapa en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Vattenförvaltningen omfattar sjöar, vattendrag samt kust och grundvatten som delats in i mindre delar, så kallade vattenförekomster. En viktig utgångspunkt i vattendirektivet är arbeta utifrån vattnens egna gränser, de så kallade avrinningsområdena, som inte följer administrativa gränser såsom nations, läns- eller kommungränser. Syftet med att arbeta i avrinningsområdesperspektivet är att det ger en helhetssyn på vattenfrågorna och ger större incitament för samarbete över framför allt läns- och kommungränser, men även över nationsgränser. Sverige är indelat i fem vattendistrikt och i varje vattendistrikt är en länsstyrelse utsedd av regeringen att vara vattenmyndighet i sitt vattendistrikt. För södra Östersjöns vattendistrikt, som berör Saxån–Braåns och Kävlingeåns avrinningsområden i Eslövs kommun, är det Länsstyrelsen i Kalmar som är vattenmyndighet. För Västerhavets vattendistrikt som i Eslövs kommun berör Rönne å avrinnings-

område ligger vattenmyndigheten i Göteborg, hos Länsstyrelsen för Västra Götalands län. På den länsstyrelse som är vattenmyndighet finns ett kansli som driver och administrerar vattenförvaltningsarbetet i distriktet vilket bland annat innefattar att:

- *Ta fram förslag på förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer*
- *Samordna och administrera vattenförvaltningsarbetet i distriktet.*
- *Lämna de uppgifter som Havs- och Vattenmyndigheten behöver för vidare rapportering till EU.*
- *Att samverka nationellt, regionalt och lokalt med berörda parter inom vattenförvaltningen.*

Vattenmyndigheternas beslutande organ är en vattendelegation vars medlemmar är utsedda av regeringen. Delegationen består av representanter från näringsliv, forskning, intresseorganisationer, politiker och sakkunniga företrädare för länsstyrelserna. Även de länsstyrelser som inte är vattenmyndigheter bidrar till vattenförvaltningen genom att ta fram och bereda underlag åt Vattenmyndigheten. Det är de så kallade beredningssekretariaten på länsstyrelserna som genomför kartläggning, analys och miljöövervakning samt tar fram underlag till nästa förvaltningsplan.

Arbetet med vattendirektivet drivs i förvaltningscykler om sex år, där arbetsmomenten återkommer. En förvaltningscykel inleds med att sjöar och vattendrag kartläggs utifrån befintlig kunskap och miljöövervakning. Underlaget används sedan för att bedöma och status och påverkan, fastställa miljökvalitetsnormer samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå god status i vattenförekomsterna. Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för att rapportera Sveriges arbete med Vattendirektivet till EU. Den pågående vattenförvaltningscykeln påbörjades 2016 och pågår till 2021.

Förvaltningsplan

Det ingår i vattenmyndigheternas uppdrag att ta fram en förvaltningsplan för respektive vattendistrikt. Förvaltningsplanen är en redovisning av läget i vattenförvaltningsarbetet men ger även en bakgrund till läget samt beskrivning av miljöproblem och status. Vattenmyndigheten beskriver även de metoder som har använts vid revidering av miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Planen anger också riktningen för det kommande arbetet i respektive vattendistrikt. Beskrivningarna i förvaltningsplanen ska spegla helheten i distriktet och ska ge en överblick över vilka aktörer som deltar i arbetet. Planen kan till exempel användas som referens eller planeringsunderlag i vattenförvaltningsarbetet av såväl myndigheter och kommuner som ideella organisationer. Förvaltningsplanen ingår även som en del i det som rapporteras till EU-kommissionen för att beskriva vad Sverige gör i arbetet med vattendirektivet. Inför beslut om förvaltningsplan inklusive åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer skickas förslag ut på bred remiss till berörda.

Miljökvalitetsnormer

En miljökvalitetsnorm är ett krav på den kvalitet på miljön som ska uppnås. Utgångspunkten för en miljökvalitetsnorm är tillståndet i miljön och vad människan bedöms kunna utsättas för utan att ta skada. Miljökvalitetsnormer finns för flera områden, bland annat för vatten, och används i vattenförvaltningen för att bestämma vilken kvalitet, vanligen god status, som ska uppnås till en viss tidpunkt. Behovet av att ta fram och besluta om ett åtgärdsprogram för att följa miljökvalitetsnormerna är inskrivet i Miljöbalkens 5 kapitel. Av miljöbalken följer även att det är myndigheters och kommuners ansvar att genomföra åtgärderna och följa miljökvalitetsnormerna i samband med myndighetsutövning. Enligt vattenförvaltningsförordningen ska Vattenmyndigheten i respektive vattendistrikt fastställa ett åtgärdsprogram där det anges vilka åtgärder som behöver genomföras för att miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsterna ska kunna följas. Varje vattenförekomst inom vattenförvaltningen har en miljökvalitetsnorm som anger vilken status den ska ha vid en viss tidpunkt.

Åtgärdsprogram

Vattenmyndighetens åtgärdsprogram syftar dels till att åtgärda betydande påverkanskällor samt till att förebygga försämring av statusen i vattenförekomsterna. Åtgärdsprogrammet är en del av förvaltningsplanen och redovisar vilka kostnadseffektiva åtgärder som behöver vidtas för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas samt innehåller även en redovisning av:

- *Vilka åtgärder som behöver vidtas, av vem (kommuner eller en eller flera myndigheter)*
- *När åtgärderna behöver vara genomförda,*
- *Vilka påverkanskällor som orsakar miljöproblem (att god status inte uppnås), samt åtgärdernas bedömda effekt*

Åtgärderna i programmet riktar sig till myndigheter och kommuner som behöver vidta de åtgärder som enligt vattenmyndigheterna är nödvändiga att genomföra. Kommunernas skyldighet att genomföra åtgärderna följer av 5 kapitlet i Miljöbalken. I de flesta fall innebär det att myndigheter och kommuner ska genomföra olika typer av administrativa åtgärder. Det kan till exempel handla om att ta fram nya eller ändra föreskrifter, ta fram vägledning och strategidokument, förstärka tillsyn eller utveckla tillståndsprövning, fysisk planering och/eller rådgivning. De administrativa åtgärderna i åtgärdsprogrammet är bindande för respektive åtgärdsmyndighet och kommun att genomföra. Åtgärdsprogrammet innehåller dock inga krav på åtgärder som riktar sig till enskilda verksamhetsutövare.

KOMMUNENS ANVÄNDNING AV MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormerna för vatten, beslutade av Vattenmyndighetens vattendelegation, är ett av de viktigaste verktygen i arbetet för bättre vattenkvalitet som kommunen kan och behöver använda sig av enligt Miljöbalken. Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar och bestämmelser på miljöområdet, till exempel vid tillståndsprövning och tillsyn. Normerna är även styrande för den fysiska planeringen i kommunerna. När miljökvalitetsnormerna omvandlats till krav eller regler från myndigheter och kommuner styr de indirekt också verksamhetsutövare och enskilda. Kommuner och myndigheter är enligt 5 kapitlet i Miljöbalken ansvariga för att miljökvalitetsnormer följs. Eslövs kommun behöver därför fortsätta att arbeta med de områden som man kan påverka genom att använda sig av miljökvalitetsnormerna. Dessa områden är:

- *Reningsverk: Förbättrad rening av avloppsvatten, till exempel med avseende på näringsämnen, läkemedelsrester och eventuellt även mikroplaster.*
- *Dagvatten: Fördröjning och rening dagvatten från befintliga bebyggda områden*
- *Enskilda avlopp: Krav på hög skyddsnivå eller alternativa hållbara lösningar med likvärdig eller högre reningsgrad*
- *Planarbete: Säkerställa fördröjning och rening av dagvatten vid exploatering och förtätning*
- *Övriga verksamheter där kommunen kan ställa krav med hänvisning till miljökvalitetsnormer för vatten*

Det är nödvändigt att utgångspunkten i arbetet med miljökvalitetsnormer är att varje verksamhet, varje enskilt avlopp, varje ny bebyggelse ska hantera sin egen påverkan på miljön och på vattenförekomsterna för att miljökvalitetsnormerna ska kunna uppnås. För att legitimera varje åtgärd som genomförs, oavsett storlek, behöver varje enskild åtgärd betraktas som ett nödvändigt steg på vägen mot att uppnå gällande miljökvalitetsnormer.

Genom det kommunala planmonopolet samt i sin roll som prövnings- och tillsynsmyndighet har kommunen möjlighet att påverka vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag. Framgång på detta område beror till stor del på politisk prioritering mellan vattenfrågor i förhållande till andra frågor som exploatering, förtätning av befintliga områden samt hur kommunen väljer att bedriva tillsyn och ställa krav på och enskilda avlopp, mindre reningsverk och andra verksamheter med utsläpp till vatten som kommunen har tillsyn över eller prövar. I detta sammanhang är det viktigt att påpeka att även om kommunen genomför sitt planarbete och sin prövning och tillsyn i den omfattning som Vattenmyndighetens åtgärdsprogram kräver, kommer sannolikt inte miljökvalitetsnormerna för vattenföre-

komsterna i kommunen att uppnås vid utsatt tidpunkt. Detta beror på att vattenförekomsterna påverkas av andra verksamheter som kommunen har svårare att påverka. Dessutom är miljökvalitetsnormernas målnivå, för sjöar och vattendrag i kommunen, högt satta i förhållande till hur situationen ser ut idag beträffande miljöproblem och påverkan.

15. ÅTGÄRDER

I detta kapitel listas, beskrivs och analyseras de åtgärder som kommunen behöver genomföra enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Vidare ges förslag på andra teoretiskt möjliga åtgärder i de sjöar och vattendrag som finns i Eslövs kommun. Ingen av de föreslagna åtgärderna kommer ensamt att leda till att målet om god ekologisk status i vattenförekomsterna uppnås. Varje åtgärd behöver istället ses som ett steg på vägen mot målet och att många sådana steg behöver tas. Eftersom det inte finns någon generallösning på de vattenrelaterade miljöproblemen behöver tankesättet att varje verksamhet bär sin egen miljöpåverkan genomsyra vattenvårdsarbetet. De föreslagna åtgärderna har positiv miljönytta men kostnadseffektiviteten analyseras dock inte närmare här. Detta behöver göras i samband med eventuellt utredning och projektering av de specifika åtgärderna, för att avgöra om en åtgärd ska genomföras. Avslutningsvis så analyseras kommunens rådighet över förslagna åtgärderna

KOMMUNERNAS ÅTGÄRDER ENLIGT VATTENMYNDIGHETENS ÅTGÄRDSPROGRAM

Sveriges fem vattenmyndigheter beslutade i december 2016 om åtgärdsprogram för arbetet med genomförandet av Vattendirektivet. Besluten om åtgärdsprogram togs cirka ett år senare än planerat till följd av att det förslag till åtgärdsprogram som skickades ut på remiss våren 2015 lyftes upp till regeringen för beslut. Under hösten 2016 kom regeringens beslut vilket ledde till ett antal förändringar i åtgärdsprogrammen, bland annat beträffande de åtgärder som var riktade till Jordbruksverket. Allmänt sett är det reviderade åtgärdsprogrammet mer genomarbetat än det första förslaget och åtgärderna är tydligt motiverade. Att det gällande åtgärdsprogrammet har prövats av regeringen gör att åtgärdsprogrammet sannolikt har en bred förankring och att åtgärderna är väl avvägda mellan olika samhällsintressen vilket är betydelsefullt för genomförandet. Nedan redogörs för kommunernas åtgärder i det beslutade åtgärdsprogrammet för 2016–2021.

Kommunerna åtgärd 1: Tillsyn enligt miljöbalken

Kommunerna ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.
Åtgärden är en revidering av åtgärd 32 i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009–2015.

Vattenmyndighetens bedömning

Kommunernas arbete med prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter som påverkar vattenmiljöerna är av betydelse för möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna för vatten. Återrapporteringen från kommunerna till Vattenmyndigheten pekar dock på att tillsyn inte utövas i tillräcklig omfattning av kommunerna (Vattenmyndigheterna 2019). Rapporteringen ger dock ingen information om varför tillsyn inte utövas i tillräcklig omfattning, men att resurserna för tillsynen inte räcker till har framförts av kommuner och länsstyrelser vid flera tillfällen (Vattenmyndigheterna 2019).

Kommunens arbete

Miljöavdelningen på Eslövs kommun bedriver tillsyn på olika typer av miljöfarliga verksamheter varav en del även har Eslövs kommun som huvudman. Beträffande verksamheter som innehar tillstånd enligt miljöbalken granskar Miljöavdelningen i tillsynen att villkor för utsläpp till vatten inte överskrids. I övrigt ställer förvaltningen så långtgående krav som gällande regelverk och praxis tillåter. Exempelvis har förvaltningen i tillsynen på biltvättar ställt krav på kontrollprogram med provtagning av utgående vatten innan det avleds till spill och/eller dagvattennätet. Tillsyn av dagvattenanläggningar har inte tidigare varit ett prioriterat område. Krav på dagvattenanläggningar har dock börjat ställas.

Eslövs kommun är inne i en expansiv fas med hög exploateringstakt. I framförallt östra Eslöv pågår planer för att omvandla industrifastigheter till bostäder. I samband med genomförande kommer markundersökningar att genomföras och vid behov ställas krav på sanering av förorenade områden för att bland annat säkerställa att det inte sker läckage av förorenande ämnen till vattendrag och grundvatten.

Kommunerna åtgärd 2: Tillsyn på jordbruk och hästhållning

Kommunerna ska bedriva tillsyn så att:
a) utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskar, samt att
b) tillförseln av växtskyddsmedel minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska medföra att det för berörda verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.
Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.
Åtgärden är ny i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016–2021.

Vattenmyndighetens bedömning

Kommunernas återrapportering till Vattenmyndigheten pekar generellt på att det i dagsläget inte utövas tillsyn i tillräcklig omfattning inom området. Övergödning, som till stor del beror av läckage av näring från jordbruk och hästhållning, är ett betydande problem i både Södra Östersjöns samt Västerhavets vattendistrikt. Så också

i Eslövs kommun eftersom verksamheterna är omfattande i kommunen. Problemen med hästhållning är framförallt relaterade till läckage av näringsämnen och erosion från hästhagar samt lagring och hantering av gödsel. Vattenmyndigheten (2016) bedömde också att användning av bekämpningsmedel inom jordbruket bidrar till eller riskerar att bidra till en negativ påverkan på både yt- och grundvattenförekomster. Vissa åtgärder för att minska påverkan från verksamheterna genomförs idag frivilligt, bland annat med finansiering från Landsbygdsprogrammet och vattenråden. Vattenmyndighetens uppskattning är dock att det i dagsläget inte utförs åtgärder i tillräcklig omfattning för att minska påverkan på vattenförekomsterna så att miljökvalitetsnormerna kan följas. Kommunerna behöver därför enligt Vattenmyndigheten utöka sin tillsyn gällande jordbruk och hästhållning och ställa krav på åtgärder så att påverkan från verksamheterna kan minska och att miljökvalitetsnormerna kan följas. Åtgärden ska leda till minskad övergödning, till minskade nitrathalter i grundvatten samt till optimerad och minimerad användning av bekämpningsmedel.

Kommunens arbete

Både hästhållning och jordbruk är omfattande verksamheter i Eslövs kommun varför åtgärden behöver vara prioriterad. Miljöavdelningen genomför viss tillsyn på lantbruk men mer sällan på hästgårdar. Den tillsyn som bedrivs är inte tillräckligt omfattande i relation till antalet verksamheter i kommunen. Tillsyn av hästgårdar har inte genomförts de senaste åren. Vid tillsyn uppmärksammas eventuella brister i lagring och spridning av gödsel. Vid brister får verksamhetsutövare förelägganden om att åtgärda bristerna. Kontroll görs även av tidpunkt för spridning, mängd, skyddsavstånd och nedbrukning av gödsel. I tillsynen av bekämpningsmedel kontrolleras att lagring, hantering och spridning görs på ett säkert sätt för både människa och miljö. Kontroll sker även av att maskiner och utrustning för spridning av bekämpningsmedel har funktionstestats.

Kommunerna åtgärd 3: Tillsyn på avloppsreningsverk och avloppsledningar

Kommunerna ska prioritera och genomföra sin tillsyn så att de ställer de krav som behövs för att utsläppen av näringsämnen och prioriterade och särskilda förorenande ämnen från:
a) avloppsledningsnät
b) avloppsreningsverk
minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt."
Åtgärden är ny i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016–2021.

Vattenmyndighetens bedömning

Vattenmyndigheterna (2016) menar att bräddningar från avloppsledningsnätet kan orsaka betydande utsläpp av näringsämnen samt prioriterade och särskilt förorenande ämnen. Bräddning, som främst sker vid kraftig nederbörd då ledningsnätet inte kan ta emot allt vatten, innebär att en blandning av dagvatten och avloppsvatten släpps ut utan rening från det kombinerade ledningsnätet (där dagvatten och avloppsvatten går i samma ledningar). Bräddpunkter är en inbyggd funktion i systemet för att skydda samhällen uppströms vid till exempel överbelastning. Kombinerade ledningssystem är känsliga för kraftig nederbörd vilket är ett problem som kan öka i framtiden till följd av klimatförändringarna och kommunerna behöver därför minska sårbarheten i systemen. Vattenmyndigheten (2016) menar att den kommunala tillsynen därför behöver omfatta både kombinerade och separerade ledningssystem för att initiera åtgärdsarbeten där bräddningar och utsläpp bidrar till en betydande påverkan i vattenförekomsterna. Exempel på åtgärder tillsynen skulle kunna leda till är lokalt omhändertagande av dagvatten, utökad fördröjningskapacitet i magasin, underhåll av pumpar, varningssystem vid pumpstationer och ändrad lokalisering av utsläppspunkter.

I återrapporteringen för 2018 konstaterar vattenmyndigheterna att många kommuner ger exempel på åtgärder som vidtagits till följd av tillsynen. Exempel på det är åtgärder för att minska bräddningar från reningsverk och pumpstationer, krav på nya

reningssteg, återföring av näring från avlopp samt krav på utökad egenkontroll (Vattenmyndigheterna 2018).

När det gäller reningsverk sker idag prövning och tillsyn i stor utsträckning av större reningsverk medan kraven på de mindre reningsverken inte har utvecklats i samma omfattning (Vattenmyndigheten Södra Östersjön 2016). Gränsen mellan mindre och större reningsverk går vid 2 000 anslutna personekvivalenter. Påverkan på vattenmiljöerna kopplat till näringsämnen, prioriterade ämnen och särskilda förorenande ämnen från mindre reningsverk är inte omfattande totalt sett, men på vattenförekomstnivå kan ett mindre reningsverk vara en viktig orsak till att god ekologisk och kemisk status inte uppnås i en vattenförekomst.

Kommunens arbete

Tillsyn av mindre reningsverk är en betydelsefull fråga i Eslövs kommun eftersom det finns åtta mindre reningsverk i kommunen (Tabell 11.1) och kommunen är därför aktiv i dessa frågor. Utöver tillsynen på de små reningsverken bedriver kommunen tillsyn av avloppsledningar kopplade till Ellinge reningsverk (Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för Ellinge reningsverk). En åtgärdsplan för ledningsnätet är framtagen av VA SYD och ska uppdateras 2021. Tillsynen av ledningsnätet omfattar separationer av kombinerade ledningar, bräddningspunkter och utformningen av dessa, lokalisering av känsliga

punkter samt pump- och larmfunktioner. Kommunen bedriver även tillsyn av dagvattendammar när dessa ska rensas för att säkerställa att dess funktion återställs samt att hantering av uppkomna rensmassor sker på ett säkert sätt.

Kommunen har även som ambition att arbeta mer proaktivt med tillsyn på utsläpp av dagvatten genom att ta fram riktlinjer för tillsyn på utsläpp av dagvatten.

Kommunerna åtgärd 4: Tillsyn enskilda avlopp

Kommunerna ska säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp, genom:
a) att ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve där det behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas,
b) att prioritera tillsynen av enskilda avlopp för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt."
Åtgärden är en revidering av åtgärd 33 i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009–2015.

Vattenmyndighetens bedömning

Det finns ingen exakt juridisk definition av enskilda avlopp, men vanligen avses små avloppsanläggningar som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet och som behandlar avlopp från ett till fem hushåll. Utsläpp från enskilda avlopp bidrar, precis som utsläpp från jordbruk, hästhållning och reningsverk, till övergödning. Vattenmyndigheterna (2016) menade att det inte utövas tillsyn i den utsträckning som krävs för att enskilda avlopp ska åtgärdas i en takt som gör att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Kommunernas återrapportering till vattenmyndigheterna visar dock att förbättringar sker på området. Cirka 89 % av kommunerna rapporterade 2018 att kommunen ställer krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp i områden där vattenförekomster inte har god status. 2018 rapporterade även 89 % av kommunerna att hänsyn tas till miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn på enskilda avlopp (Vattenmyndigheterna 2019). I åtgärdsprogrammet trycker Vattenmyndigheten på att kommunerna behöver utöka och prioritera tillsynen av enskilda avlopp, i enlighet med Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd och vägledning (HVMFS 2016:17), för att nå en åtgärdstakt som bidrar till att miljökvalitetsnormerna kan följas.

Kommunens arbete

Eslövs kommun och VA SYD har tagit fram en VA-utbyggnadsplan för kommunen (Eslövs kommun och VA SYD 2015). I planen tydliggörs att kommunen sedan 2006 tillämpar krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp i de fall det är skäligt att ställa dessa krav. Någon prioritering av tillsynen på enskilda avlopp görs dock inte utifrån vattenförekomsternas ekologiska status eftersom alla vattenförekomster i kommunen har sämre status än god. Tillsyn på enskilda avlopp prioriteras inte heller framför till exempel tillsyn på jordbruk eftersom jordbrukens påverkan på recipienterna bedöms vara större.

Kommunerna åtgärd 5: Skydd för dricksvattenförsörjning

Kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver särskilt:
a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m^3/dygn
b) göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,
c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden,
d) uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,
e) säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt-och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
Åtgärden är ny i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016–2021, med undantag för åtgärden om inrättande av vattenskyddsområden.

Åtgärden kommenteras inte vidare här eftersom ansvaret för den kommunala dricksvatten-försörjningen i Eslövs kommun ligger på de kommunägda företagen Sydvatten (tillverkning av dricksvatten) samt VA SYD (leverans av dricksvatten) och hanteras därför i ”Vattenförsörjningsplan för Eslövs kommun”.

Kommunerna åtgärd 6: Översikts- och detaljplanering

Kommunerna ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna.
Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
Åtgärden är en revidering av åtgärd 36 i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009–2015.

Bakgrund

Planläggning av mark och vatten hör enligt Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) till kommunernas ansvarsområde. Det kommunala planmonopolet innebär att kommunen har rätt att, inom ramen för gällande lagstiftning, planlägga marken och vattnet inom kommunens gränser. Med denna rätt följer också ett ansvar att i översiktsplaneringen ange övergripande strategier och riktlinjer för planering, lovgivning och tillståndsprövning. Enligt Plan- och bygglagen ska det i översiktsplanen framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer. En del i det arbetet är att i ett tidigt skede samordna och göra avvägningar mellan de olika anspråk som finns på mark- och vattenområden. I detaljplaneskedet behöver kommunerna sedan visa att en betydande påverkan på berörda vattenförekomster inte

riskeras vid genomförande av detaljplaner, så att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Vidare kan den fysiska planeringen vara en utgångspunkt för samtliga åtgärder kommunerna behöver genomföra enligt åtgärdsprogrammet. Frågor om dricksvattenförsörjning, naturvärden, avloppsvatten, dagvatten, diffusa utsläpp, förorenade områden, rekreation och friluftsliv kan alla hanteras i den fysiska planeringen. Länsstyrelserna ska vägleda kommunerna gällande tillämpningen av miljökvalitetsnormerna för vatten när översiktsplaner tas fram och Boverket ska i sin tur ge länsstyrelserna vägledning. Genom vägledning om tillämpningen av miljökvalitetsnormerna för vatten i översikts- och detaljplanering har kommunerna fått verktyg som kan bidra till att miljökvalitetsnormerna följs och förutsättningar skaptas för att miljökvalitetsnormerna kan hanteras i den fysiska planeringen.

Kommunens arbete

Eslövs kommun använder sig av miljökvalitetsnormerna vid prövning av till exempel bygglov (Eslövs kommun 2020d). Ett exempel på detta är att det vid prövning av enskilda avlopp i samband med bygglovsprövning ställs krav på hög skyddsnivå i områden med vattenförekomster som inte uppnår god ekologisk status. Vidare beaktar kommunen miljökvalitetsnormerna i den fysiska planeringen genom att planhandläggare i detaljplanskedet arbetar aktivt med att hantera dagvattenfrågan så tidigt som möjligt i den kommunala planeringsprocessen (Eslövs kommun 2020d).

Kommunerna åtgärd 7: Vatten- och avloppsplaner

Kommunerna ska upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
Åtgärden är en revidering av åtgärd 37 i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009–2015.

Inom ramen för arbetet med Eslövs vatten, där denna plan ingår, tas fem vatten- och avloppsplaner fram. Av dessa planer är VA-utbyggnadsplanen antagen medan arbete pågår med övriga planer. När samtliga planer är antagna får åtgärden om att upprätta och utveckla vatten- och avloppsplaner anses vara genomförd.

Kommunerna åtgärd 8: Dagvattenplan

Kommunerna ska utveckla planer för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen med avseende på kvantitet och kvalitet. Dagvattenplanerna ska bidra till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.
Åtgärden är ny i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016–2021.

Bakgrund

Dagvatten, det vill säga tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan, handlar inte bara om snabba kraftiga flödestoppar av vatten utan även mycket om vattenkvalitet. Vanliga föroreningar i dagvatten är kväve, fosfor, tungmetaller, lösta partiklar, gummirester från till exempel bildäck och oljerester (Riktvärdesgruppen 2009; Ekologgruppen 2016). Rening av dagvatten är en betydelsefull åtgärd eftersom dagvatten vid vissa situationer kan innehålla halter av framför allt olika metaller som är högre än gällande miljökvalitetsnormer för recipienterna (SWECO 2016; Naturvårdsverket 2008; Riktvärdesgruppen 2009).

Kommunens arbete

En del i arbetet med Eslövs vatten är att ta fram en ”Dagvatten och översvämningsplan” som kommer att ha antagits av kommunfullmäktige under 2020. Planen ska fungera som en kunskapsbas och ge stöd och riktning i arbetet med dagvatten- och översvämningsfrågor. Planen behandlar frågor gällande regnvatten som uppkommer vid nyexploatering eller förtätning samt i befintliga områden. Den hanterar även frågor om både vattenkvalitet- och kvantitet, det vill säga både frågor om såväl vattnets innehåll som flöden och volymer. Vidare innehåller planen strategiska ställningstaganden och punkter för genomförande, men inga projekteringar, kartläggningar eller detaljlösningar. När det handlar om fysiska åtgärder som planen kan leda till har kommunen tillsammans med VA SYD möjlighet att påverka situationen i recipienterna för dagvattnet.

Fördröjning och rening av dagvatten från befintliga områden i Eslövs stad är delvis bristfällig och delar av dagvattnet släpps fortfarande orenat och ofördröjt ut i Eslövsbäcken, Långakärr och Långgropen/Saxån. Att fördröja dagvatten är idag ett normalt förfarande vid exploatering av nya områden medan dagvatten från äldre områden i Eslövs kommun ofta varken fördröjs eller renas. Fördröjning av dagvatten går ofta hand i hand med rening av dagvatten. När det i förslagen till åtgärder föreslås att dagvatten ska renas syftar det på den rening som sker i fördröjningsmagasin till följd av bland annat sedimentation av partiklar. Det är viktigt att anläggning av fördröjningsmagasin åtföljs av skötselplaner eftersom många föroreningar är partikelbundna och samlas i fördröjningsmagasinens sediment. Sedimenten behöver då och då grävas bort för att ansamlade föroreningar inte ska sköljas ut i nedströms liggande recipient.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER

Nedan ges generella och mer specifika förslag på åtgärder som Eslövs kommun kan arbeta med för att förbättra vattenkvalitet i sjöar och vattendrag i kommunen. De generella förslagen är framför allt baserade på de åtgärder som är riktade till kommunerna i Vattenmyndighetens beslutade åtgärdsprogram (Vattenmyndigheten Södra Östersjöns vattendistrikt 2016). Eslövs kommun har helt eller delvis rådighet över vissa av de mer specifika förslagen antingen som markägare eller som delägare eller medlemskommun i VA SYD, Sydvatten, Saxån–Braåns, Ringsjöns och Kävlingeåns vattenråd. Förslagen är inte analyserade med avseende på rimlighet i förhållande till andra intressen än god ekologisk status och är inte förankrade hos de aktörer och markägare som berörs av förslagen. Det görs inte heller någon prioritering mellan åtgärdsförslagen. Förslagens genomförande är alltid beroende av vilja och frivillig medverkan från berörda aktörer såsom mark- eller vattenägare, arrendatorer eller intresseorganisationer. De specifika åtgärder som föreslås där vattenråden kan vara utförare bedöms alla ligga i linje med vattenrådens egna målsättningar. Vattenrådens styrelser gör dock egna avvägningar, utifrån ett helhetsperspektiv för vattenrådens verksamhetsområden, mellan vilka åtgärder i respektive område man prioriterar att genomföra. Åtgärdernas genomförande är beroende av att någon av de utpekade aktörerna med rådighet bedömer att åtgärden är viktig att genomföra.

FÖRSLAG PÅ GENERELLA ÅTGÄRDER

Eslövs kommun kan genomföra följande generella åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag i kommunen:

- *Fortsätta genomföra de åtgärder som riktas mot kommunerna i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram*
- *Fortsätta engagera sig i och finansiera samarbeten kring vattenvård inom ramen för Saxån–Braåns-, Ringsjöns- och Kävlingeåns vattenråd tills det finns ett fungerade system för principen om att förorenaren betalar finns eller till dess gällande mål är uppnådda.*
- *Inkludera mindre utvalda dammar/våtmarker (ej dagvattendammar) och vattendrag i arbetet med de kommunala miljömålen samt sätta upp egna mål för dessa vatten. Görs förslagsvis inom ramen för uppdateringen av denna plan under kommande mandatperiod.*
- *Fortsätta förbättra hanteringen av dagvatten i planarbete och vid tillsyn genom implementering av Dagvatten- och översvämningsplanen samt framtagande av riktlinjer för tillsyn på dagvattenutsläpp.*
- *Fortsätta ställa krav på hög skyddsnivå och/eller uppmuntra till användning av effektiva alternativa metoder och/eller teknik beträffande rening och lokal cirkulering av näringsämnen från enskilda avlopp.*
- *Arbeta mer aktivt med tillsyn på utsläpp av dagvatten med avseende på både kvantitet och kvalitet.*

- *Prioritera tillsyn av jordbruk och hästhållning eftersom dessa är omfattande verksamheter i Eslövs kommun som påverkar vattenförekomsterna i kommunen.*

FÖRSLAG PÅ SPECIFIKA ÅTGÄRDER FÖR RESPEKTIVE AVRINNINGSOMRÅDE

Förslagen på specifika åtgärder är sammanställda i tabell 14.1 där även bland annat status, markägarförhållanden, rådighet och påverkan på de olika sjöarna och vattendragen redovisas.

Kävlingeåns avrinningsområde

Vombsjön

Bakgrund: Vombsjön, som är råvattentäkt för bland annat delar av östra Eslövs kommun samt Malmö stad via Vombverket, har problem med bland annat övergödning. Vattenkvaliteten i sjön är bristfällig och den ekologiska statusen bedöms vara otillfredsställande. Vissa berörda menar även att vattendomen som reglerar Vombsjön är föråldrad (1960-talet) och därför behöver förnyas (Kävlingeåns vattenråd 2017). Det bedrivs även yrkesfiske efter bland annat braxen, gös, abborre och gädda i sjön vilket kan påverka vattenkvaliteten.

Förslag på åtgärder:

- *Genomförande av fysiska åtgärder (dammar, våtmarker, tvåstegsdiken m m) i Vombsjöns tillrinningsområde för att minska tillförseln av näringsämnen och bekämpningsmedel.*
- *Förvaltning av fisket i Vombsjön utifrån bästa tillgängliga kunskap, Miljöbalkens försiktighetsprincip samt med målsättningen att uppnå bästa möjliga vattenkvalitet.*
- *Höjd kunskapsnivå om Vombsjön*
- *Ny vattendom för Vombsjön*

Utförare: Eslövs kommun, Kävlingeåns vattenråd och Sydvatten

Eslövs kommuns roll:

- *Genom sitt medlemskap i Kävlingeåns vattenråd verka för att fler fysiska åtgärder görs i Vombsjöns tillrinningsområde för att minska tillförseln av näringsämnen och bekämpningsmedel till sjön.*
- *Genom sin roll som delägare i Sydvatten, från om och med när Sydvatten får rådighet över Vombsjön, verka för att fisket i Vombsjön förvaltas med målsättningen att uppnå bästa möjliga vattenkvalitet, att fisket förvaltas efter bästa tillgängliga kunskap på området för att uppnå målsättningen samt att verka föra att försiktighetsprincipen i Miljöbalken tillämpas på förvaltningen av fisket i Vombsjön.*
- *Genom sitt engagemang i projektet ”Fokus Vombsjön” verka för att del allmänna kunskapsnivån om sjön höjs.*
- *Genom sin roll som delägare i Sydvatten verka för att processen med en ny vattendom för Vombsjön påbörjas.*

Kostnad och finansiering: Fortsatt kommunal finansiering av vattenrådets arbete med Vattenvårdsprogram Kävlingeån (cirka 1 100 000 kr per år i 2021 års kostnadsnivå). Kostnad för en eventuell process med omprövning av vattendom för Vombsjön finansieras av Sydvatten.

Bråån

Bakgrund: Bråån är ett av vattendragen i Eslövs kommun med högst naturvärden. Ån är bitvis väldigt biologiskt värdefull med flera hotade arter men ån har även högt värde för friluftsliv genom att ådalen bryter av det monotona jordbrukslandskapet som en långsträckt oas. Lax, som vissa år leker i ån nedanför Slättäng, gör att ån troligen är landets sydligaste lokal där lax fortplantar sig. Under senare tid har även fynd som visar på förekomst av utter gjorts längs ån.

Förslag på åtgärd: Bilda naturreservat av ådalen på utvalda sträckor till exempel sträckan från mynningen upp till Slättäng och sträckan vid Hurva.

Utförare: Eslövs kommun och berörda markägare.

Eslövs kommuns roll: Samverka med markägare och driva frågan.

Kostnad och finansiering: Kostnad ej uppskattad men består framför allt av arbetstid med bildandet av naturreservat. Bidrag kan eventuellt sökas från Naturvårdsverket för eventuell inlösen av mark.

Långakärr

Bakgrund: Långakärr är en damm i Abullahagens Natura 2000-område strax söder om Eslövs tätort. Dammen är recipient för stora delar av dagvattnet från östra Eslöv. VA SYD har provtagit både vatten och sediment i Långa kärr för att få en bild av föroreningssituationen. Resultaten visar att sedimenten är förorenade av i dagvatten vanligen förekommande föroreningar såsom till exempel tungmetaller.

Förslag på åtgärder:

- *Bedriva tillsyn bland verksamhetsutövare i Gryby industriområde uppströms Långakärr för att minska uppkomst av och tillförsel av föroreningar.*
- *Göra en bedömning/utredning om en sanering av sedimenten i dammen skulle innebära förbättringar för vattenmiljön och om en sanering skulle kunna göras utan att riskera de bevarandevärden som finns i området.*

Utförare: Eslövs kommun och VA SYD

Eslövs kommuns roll: Markägare samt samverka med VA SYD.

Kostnad och finansiering: Kostnad ej uppskattad. Finansiering via VA SYD och Eslövs kommun.

Trollsjön

Bakgrund: Trollsjön är en damm som ligger central i västra delarna av Eslövs tätort. Vattenkvaliteten i dammen är dålig sannolikt delvis beroende på hög näringshalt och förekomst av karpfisk som bidrar till den dåliga vattenkvaliteten.

Förslag på åtgärder:

- *Göra provfiske i Trollsjön för att få en bild av fisksamhället i sjön.*
- *Göra reduktionsfiske i sjön (vid behov).*
- *Upplåta fisket i dammen*
- *Plantera in rovfisk (gädda och abborre) i sjön (vid behov).*

Utförare: Eslövs kommun

Eslövs kommuns roll: Markägare och utförare

Kostnad och finansiering: Kostnad cirka 40 000 kr för provfiske. Eslövs kommun står för finansiering. Kostnad för eventuellt reduktionsfiske samt utplantering av rovfisk ej uppskattad.

Saxån-Braåns avrinningsområde

Saxån vid Trollenäs IP

Bakgrund: På en sträcka av Saxån med strömmande vatten vid Trollenäs idrottsplats, som Eslövs kommun äger, kan de fysiska förutsättningarna i vattendraget för öring och andra vattenlevande organismer förbättras. Sträckor med strömmande vatten är relativt ovanliga och det är därför extra värdefullt att biotoperna på dessa sträckor är så bra som de kan vara.

Förslag på åtgärd: Förbättra biotopen på den aktuella sträckan av Saxån vid Trollenäs IP.

Utförare: Eslövs kommun och Saxån–Braåns vattenråd.

Eslövs kommuns roll: Markägare och utförare.

Kostnad och finansiering: Kostnad cirka 50 000 kr. Finansiering via Saxån–Braåns vattenråd. Eventuellt kan vattenrådet söka stöd för fiskevårdsåtgärder från Länsstyrelsen.

Saxån vid Trollenäs kvarn

Bakgrund: På den meandrande (slingrande) sträckan av Saxån, med strömmande vatten, vid Trollenäs kvarn kan biotopen, det vill säga de fysiska förutsättningarna i vattendraget för öring och andra vattenlevande organismer, förbättras. Meandrande sträckor med strömmande vatten är relativt ovanliga i jordbrukslandskapet och det är därför extra värdefullt att biotoperna på dessa sträckor är så bra som de kan vara.

Förslag på åtgärd: Förbättra biotopen på den aktuella sträckan av Saxån vid Trollenäs kvarn.

Utförare: Berörd markägare, Eslövs kommun och Saxån–Braåns vattenråd.

Eslövs kommuns roll: Samverka med markägare och utförare genom sitt medlemskap i Saxån–Braåns vattenråd

Kostnad och finansiering: Kostnad cirka 100 000 tkr. Finansiering via Saxån–Braåns vattenråd. Eventuellt kan vattenrådet söka stöd för fiskevårdsåtgärder från Länsstyrelsen.

Saxån genom Marieholm

Bakgrund: Saxån rinner rakt igenom Marieholms samhälle. På delsträckor av ån, med strömmande vatten och som Eslövs kommun delvis äger kan de fysiska livsmiljöerna i vattendraget för öring och andra vattenlevande organismer, förbättras. Sträckor med strömmande vatten är relativt ovanliga i Saxån och det är därför extra värdefullt att biotoperna på dessa sträckor är så bra som de kan vara. Åtgärderna skulle kunna leda till att havsöring kan leka i ån inne i Marieholms samhälle.

Förslag på åtgärd: Förbättra biotopen på delsträckor av Saxån genom Marieholm.

Utförare: Eslövs kommun, Saxån–Braåns vattenråd samt övriga berörda markägare.

Eslövs kommuns roll: Samverka med dikningsföretag och berörda markägare samt utförare genom Saxån–Braåns vattenråd.

Kostnad och finansiering: Kostnad cirka 100 000 kr. Finansiering via Saxån–Braåns vattenråd. Eventuellt kan vattenrådet söka stöd för fiskevårdsåtgärder från Länsstyrelsen.

Rönne å avrinningsområde

Utloppet från Ringsjön vid Sjöholmen

Bakgrund: Vid utloppet från Västra Ringsjön till Rönne å ligger Sydvattens reglering av sjön. Regleringen hindrar fri vandring för fisk och andra levande organismer mellan Rönne å och Ringsjön. Regleringen av sjön styrs av en vattendom med Sydvatten som verksamhetsutövare.

Förslag på åtgärd: Anläggning av faunapassage förbi regleringsdammen vid Ringsjöns utlopp.

Utförare: Sydvatten

Eslövs kommuns roll: Verka för att åtgärden genomförs genom sin roll som delägare i Sydvatten samt som medlem i Ringsjöns vattenråd.

Kostnad och finansiering: Kostnad oklar. Sydvatten finansierar eventuell åtgärd såsom verksamhetsutövare. Eventuellt går det att söka statligt stöd för åtgärden.

Rönne å vid Stockamöllan

Bakgrund: På sträckan förbi Stockamöllan faller Rönne å ett antal meter på en kortare sträcka vilket gör att det anlagts flera kvarnar på sträckan. Kvarnarnas dämmen utgör i flera fall hinder för fisk och andra vattenlevande organismer att röra sig fritt i Rönne å. Frågan har även koppling till utrivningen av tre dammar i Rönne å vid Klippan som kommer att frigöra vandringsvägarna i ån upp till dämmena vid Stockamöllan.

Förslag på åtgärd: Säkra fri passage för fisk och andra vattenlevande organismer i Rönne å förbi Stockamöllan.

Utförare: Markägare och Länsstyrelsen i Skåne

Eslövs kommuns roll: Underlätta genomförandet till exempel vid samråd och ansökningar om dispens från strandskydd.

Kostnad och finansiering: Kostnad oklar. Finansiering sker via Länsstyrelsen

Rönneåprojektet

Bakgrund: I Rönne å vid Klippan finns det idag tre definitiva vandringshinder i form av dammar som hindrar till exempel lax och havsöring från att nå de övre delarna av Rönne å och åns biflöden. Klippans kommun och Länsstyrelsen har blivit beviljade medel till ett EU-Lifeprojekt som syftar till att riva ut de tre dammarna. Den aktuella platsen ligger inte i Eslövs kommun men genomförandet gör att till exempel havsvandrande fisk som lax och havsöring kan nå de övre delarna av Rönne å i Eslövs kommun.

Förslag på åtgärd: Riva ut de tre dammarna och göra biotopvårdande åtgärder i Rönne å.

Utförare: Klippans kommun och Länsstyrelsen

Eslövs kommuns roll: Bidra till finansieringen av EU-projektet i Klippan samt vid behov underlätta eventuellt genomförande av åtgärder i Eslövs kommun kopplade till utrivningen. Till exempel förbättringar av biotoper och byggande av passager vid dämmen.

Kostnad och finansiering: Kostnaden för hela Rönneåprojektet ligger på tiotals miljoner kronor och projektet finansieras bland annat av EU via Life-medel, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Länstyrelsen i Skåne, och Klippans kommun. Eslövs kommun, precis som övriga kommuner längs med ån, bidrar, enligt beslut i kommunstyrelsen, med 86 000 kr per år under en sexårsperiod från och med 2019.

Reduktionsfisket i Ringsjön

Bakgrund: Reduktionsfisket i Ringsjön syftar till att förbättra vattenkvaliteten i den övergödda Ringsjön genom upptagande av vitfisk. Fisket sker mestadels med trålbåtar. Verksamheten bedrivs som en löpande verksamhet av Ringsjöns vattenråd sedan början på 2000-talet. Synpunkter har under senare år framförts om fisket bedrivs med den mest kostnadseffektiva metoden. För att projektet ska lyckas med sin målsättning behöver en gemensam målbild för Ringsjön tas fram av vattenrådet och yrkesfisket.

Förslag på åtgärder: Fortsatt reduktionsfiske i Ringsjön

Utförare: Eslövs kommun och Ringsjöns vattenråd

Eslövs kommuns roll: Att som medlem i Ringsjöns vattenråd bidra till finansieringen.

Kostnad och finansiering: Fortsatt finansiering av vattenrådets verksamhet (cirka 350 000 kr per år i 2020 års prisnivå).

Blegelsbäcken genom Stehag

Bakgrund: Blegelsbäcken rinner igenom Stehags samhälle. På delsträckor av bäcken, med strömmande vatten och som Eslövs kommun delvis äger, kan biotopen, det vill säga de fysiska livsmiljöerna i vattendraget för till exempel öring och andra vattenlevande organismer förbättras. Sträckor med strömmande vatten är relativt ovanliga och det är därför extra värdefullt att biotoperna på dessa sträckor är så bra som de kan vara. Åtgärderna skulle kunna leda till att havsöring teoretiskt sett kan leka i ån inne i Stehags samhälle.

Förslag på åtgärd: Förbättra biotopen på delsträckor av Blegelsbäcken genom Stehag.

Utförare: Eslövs kommun

Eslövs kommuns roll: Markägare och utförare.

Kostnad och finansiering: Kostnad cirka 100 000 kr. Eslövs kommun finansierar åtgärd. Eventuellt kan kommunen söka stöd till fiskevårdsåtgärder från Länsstyrelsen.

Tabell 14.1: Sammanställning över sjöar och vattendrag i Eslövs kommun med kommentarer och förslag på teoretiskt möjliga åtgärder.

Sjöar och vattendrag i Kävlingeåns avrinningsområde								
Vatten-drag/sjö	**Status**	**Påverkan**	**Vatten-före-komst**	**Kommunal rådighet****	**Markägare**	**Möjliga åtgärder**	**Möjliga kommunala åtgärder**	**Övrigt**
Vombsjön	Otillfreds-ställande	Hydrolo-gisk regim, övergödning, bekämpnings-medel	Ja	Viss	Malmö stad (Sydvatten), privat	Reduktions-fiske, kunskaps-höjning m m	Medverka i och finansiera vattenrådets åtgärdsarbete, ställa krav fak-ta- och försik-tighetsbaserad förvaltning av fisket i sjön	Alla förslag på åtgärder behöver ana-lyseras innan eventuellt genomförande p g a sjöns funktion som råvattentäkt.
Långakärr	Ej god*	Övergödning och miljögifter	Nej	Total	Kommunen	Provtagning och sanering	Provtagning och sanering	
Trollsjön	Ej god*	Övergödning	Nej	Total	Kommunen	Reduktions-fiske samt inplantering av rovfisk	Reduktions-fiske samt inplantering av rovfisk	
Bråån	Måttlig	Hydrologisk regim, fysisk påverkan, över-gödning,	Ja	Liten	Privat	Bildande av naturreservat	Driva process med bildande av naturre-servat	

*”Ej god” betyder att för lite information finns tillgänglig om vattendraget för att göra en mer detaljerad bedömning av status annan än att statusen mycket sannolikt inte uppnår god status enligt Vattendirektivet om en expertbedömning görs med hjälp av den information som finns tillgänglig.

** Kommunal rådighet, beskriver kommunens möjlighet att påverka att åtgärder genomförs, bedöms i en skala från ”Liten” om det bara är privata markägare på berörda fastigheter och där eventuella åtgärder endast kan ske på frivillig basis genom t ex vattenrådens arbete via ”Viss” och ”Stor” till ”Total” rådighet för fastigheter där kommunen är ensam markägare. För Vombsjön går Eslövs kommuns kommunala rådighet via delägarskapet i Sydvatten. Sydvattens rådighet över Vombsjön bedöms som stor medan Eslövs kommuns rådighet bedöms som betydligt mindre eftersom kommunen endast är en mindre delägare i Sydvatten.

Sjöar och vattendrag i Rönne å avrinningsområde								
Vatten-drag/sjö	**Ekologisk status**	**Påverkan**	**Vatten-före-komst**	**Kommunal rådighet****	**Markägare**	**Möjliga åtgärder**	**Möjliga kommunala åtgärder**	**Övrigt**
Ringsjön	Otillfreds-ställande	Övergödning och morfologi	Ja	Liten	Privat och kommunal	Minskad tillför-sel av näring, reduktionsfis-ke, fiskeförvalt-ning	Medverka i och finansiera vattenrådets åtgärdsarbete	Verka för översyn av kostnadseffek-tivitet av nuva-rande metod för reduktions-fisket
Rönne å huvudfåra	Otillfreds-ställande	Övergödning och fysisk påverkan	Ja (flera)	Liten	Privat	Skapa fria vandrings-vägar för vattenlevande organismer i Rönne å inom kommunen.	Medverka i och finansiera Rönneå-projektet, samverka med Länsstyrelsen gällande vand-ringshinder vid Stockamöllan	
Blegels-bäcken (Stehag)	Ej god	Övergödning, dagvatten, fy-sisk påverkan	Nej	Stor	Eslövs kom-mun privat	Vattendrags-restaurering, biotopvård, fördröjning och rening av dagvatten	Göra biotop-vård samt göra åtgärder för att fördröja och rena dag-vatten	
Billabäck	Ej god	Övergödning, dagvatten, fy-sisk påverkan	Nej	Liten	Privat	Vattendrags-restaurering, biotopvård, fördröjning och rening av dagvatten		
Kolebäcken	Ej god	Övergödning, fysisk påverkan	Nej	Liten	Privat	Vattendrags-restaurering, biotopvård, minskad tillförsel av nä-ringsämnen		

*”Ej god” betyder att för lite information finns tillgänglig om sjön eller vattendraget för att göra en mer detaljerad bedömning av status annan än att statusen mycket sannolikt inte uppnår god status enligt Vattendirektivet om en expertbedömning görs med hjälp av den information som finns tillgänglig.

** Kommunal rådighet, redovisar kommunens möjlighet att påverka att åtgärder genomförs, bedöms i en skala från ”Liten” om det bara är privata markägare på berörda fastigheter och där eventuella åtgärder endast kan ske på frivillig basis genom vattenrådens arbete via ”Viss” och ”Stor” till ”Total” rådighet för fastigheter där kommunen är ensam markägare.

Vattendrag i Saxåns avrinningsområde								
Vatten-drag/sjö	**Ekologisk status**	**Påverkan**	**Vatten-före-komst**	**Kommunal rådighet****	**Markägare**	**Möjliga åtgärder**	**Möjliga kommunala åtgärder**	**Övrigt**
Saxån – Trollenäs IP	Måttlig	Övergödning och morfologi	Ja	Stor	Privat och kommunal	Vattendrags-restaurering och biotop-vård	Medverka i och finansiera vattenrådets åtgärdsarbete	
Saxån – Trollenäs kvarn	Måttlig	Övergödning	Ja	Viss	Privat	Vattendrags-restaurering och biotop-vård	Medverka i och finansiera vattenrådets åtgärdsarbete	
Saxån – Marieholm	Måttlig	Övergödning, fysisk påverkan och dagvatten	Ja	Stor	Privat och kommunal	Vattendrags-restaurering, biotopvård, fördröjning och rening av dagvatten	Medverka i och finansiera vattenrådets åtgärdsarbete. Samverka med VA SYD angående rening av dagvatten	

*”Ej god” betyder att för lite information finns tillgänglig om sjön eller vattendraget för att göra en mer detaljerad bedömning av status annan än att statusen mycket sannolikt inte uppnår god status enligt Vattendirektivet om en expertbedömning görs med hjälp av den information som finns tillgänglig.

** Kommunal rådighet, redovisar kommunens möjlighet att påverka att åtgärder genomförs, bedöms i en skala från ”Liten” om det bara är privata markägare på berörda fastigheter och där eventuella åtgärder endast kan ske på frivillig basis genom vattenrådens arbete via ”Viss” och ”Stor rådighet” till ”Total” för fastigheter där kommunen är ensam markägare.

16. REFERENSER

Algae Be Gone. 2014. Restaurering av övergödda sjöar – Erfarenheter från EU-projektet Algae Be Gone.

Andersson, N. 2008. Funktionskontroll av anlagda dammar i jordbrukslandskapet inom Saxån-Braåns avrinningsområde - Biologisk mångfald eller näringsretention.

Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

Artportalen, Artdatabanken. 2020. https://www.artportalen.se/

ATL. 2006. Gödning dödade fisk i Eslövsbäck. https://www.atl.nu/lantbruk/godning-dodade-fisk-i-eslovsback/ (Hämtad 2020-03-20).

Boverket. 2020. Begrepp och termer. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/tillsynsvagledning_naturolyckor/tillsynsvagledning-oversvamning/begrepp-och-termer/ (Hämtad 2020-03-02)

Eklöv, A. 1994. Inventering av fiskarter i Saxån - 1994.

Eklöv, A. 2001. Biotopinventering av Saxån och Braån 2001. På uppdrag av Landskrona kommun.

Eklöv, A. 2012. Fiskundersökningar i Saxån 2012. På uppdrag av Saxån Braåns vattenvårdskommitté.

Ekologgruppen.1986. Saxån-Braåns avrinningsområde – En kunskapssammanställning. På uppdrag av miljö- och hälsoskyddsförvaltningarna i Landskrona, Svalöv, Eslöv och Kävlinge kommuner.

Ekologgruppen. 1991. Vattenvårdande åtgärder för delar av Kävlingeåns avrinningsområde. Kävlingeåns vattenvårdsförbund.

Ekologgruppen. 1994. En renare å, ett rikare landskap, ett renare hav. En presentation av vatten- och landskapsvård i Saxån-Braåns avrinningsområde. På uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté.

Ekologgruppen. 1995. Rönne å – Kunskapssammanställning och åtgärdsplan. På uppdrag av Rönneåkommittén.

Ekologgruppen. 1997. Dagvatten - Utsläpp till Saxån- Braån. På uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté.

Ekologgruppen. 1997. Natur- och rekreationsvärden längs vattendragen i Saxån-Braåns avrinningsområde.

Ekologgruppen. 2001. Bekämpningsmedel i Saxån-Braån maj 2000 – januari 2001. På uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté.

Ekologgruppen. 2005. Vegetationsinventeringar längs Saxån-Braån 2005. På uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté.

Ekologgruppen. 2006. Bottenfaunan i Braån upp- och nedströms BT-Kemiområdet i Teckomatorp. På uppdrag av Svalövs kommun.

Ekologgruppen. 2008. Våtmarksplanering för delar av Rönneåns avrinningsområde. På uppdrag av Rönneåns vattenråd.

Ekologgruppen. 2010. Förutsättningar för mer våtmarker utmed Rönneå. På uppdrag av Rönneåns vattenråd.

Ekologgruppen. 2012. Förslag till ombyggnad av vandringshinder för fisk i Saxån. På uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län.

Ekologgruppen. 2012a. Vombsjön – Redovisning från sjödatabasen. På uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län.

Ekologgruppen. 2013. Kävlingeåprojektet – Slutrapport etapp I-IV. På uppdrag av Kävlingeåns vattenråd.

Ekologgruppen. 2016. Fördröjning av dagvatten inom befintlig bebyggelse i östra Lund. På uppdrag av Dagvattengruppen, Höje å vattenråd.

Ekologgruppen. 2017. Vombsjön – Faktasammanställning 2017. På uppdrag av Kävlingeåns vattenråd.

Ekologigruppen. 2019. Kävlingeån – vattenkontroll 2018. På uppdrag av Kävlingeåns vattenråd.

Ekologigruppen. 2019b. Rönne å – Sammanfattning av vattenkontrollen 2018. På uppdrag av Rönneåkommittén och Ringsjöns vattenråd.

Ekologigruppen. 2019c. Saxån-Braån – Sammanfattning av vattenkontrollen 2018. På uppdrag av Saxån-Braåns vattenvårdskommitté.

Ekologigruppen. 2020. Saxån – Braån – Sammanfattning av vattenkontrollen 2019. På uppdrag av Saxån-Braåns vattenråd.

Ekomuseum Rönne å dalgång. http://naturokultur.se/Informationsskrift.pdf (Hämtad 2020-03-03)

Eklöv, A. 2000a. Fiskevårdsplan Kävlingeån.

Eklöv, A. 2010. Fiskevårdsplan för Rönne å. På uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län.

Eklöv, A. 2015. Nätprovfiske 2015 - Löddeån-Kävlingeån. Kävlingeåns - Löddeåns fiskevårdsområde.

Eklöv, A. 2015a. Provfiske – Kävlingeån –Bråån 2015. På uppdrag av Kävlingeåns – Löddeåns fvo.

Eklöv, A. 2017. Provfiske Kävlingeån – Bråån 2017.

Eklöv, A. 2018. Nätprovfiske 2018 - Löddeån- Kävlingeån. Kävlingeåns- Löddeåns fiskevårdsområde.

Elfiskeregistret. https://www.slu.se/institutioner/akvatiska-resurser/databaser/elfiskeregistret/

Eslövs kommun. 2016. Miljömålsprogram för Eslövs kommun.

Eslövs kommun. 2018. Översiktsplan Eslöv 2035.

Eslövs kommun. 2019. Getinge saneringsprojekt. https://eslov.se/bygga-bo-miljo/kommunens-miljoarbete/getinge-saneringsprojekt/ (Hämtad: 2019-12-13)

Eslövs kommun. 2019b. Yttrande till Havs- och vattenmyndigheten beträffande översyn av föreskrifter om klassificering och miljökvalitetsnormer m m.

Eslövs kommun. 2020. Mölleriket. https://eslov.se/uppleva-gora/kultur/museer-konstutstallningar-skulpturer/museer/molleriket/ (Hämtad 2020-03-04)

Eslövs kommun. 2020a. Naturmiljöprogram för Eslövs kommun.

Eslövs kommun. 2020b. Naturreservat – Abullahagen. https://eslov.se/uppleva-gora/idrott-motion-och-friluftsliv/friluftsliv-och-motion/naturomraden/#i-tem-30782-0-content (hämtad 2020-03-19).

Eslövs kommun. 2020c. Parker och grönområden – Trollsjöområdet. https://eslov.se/uppleva-gora/idrott-motion-och-friluftsliv/friluftsliv-och-motion/parker-och-gronomraden/#item-47052-8-content (Hämtad 2020-03-19)

Eslövs kommun. 2020d. Eslövs kommuns återrapportering till Vattenmyndigheten för 2019.

Eslövs kommun och VA SYD. 2015. VA-utbyggnadsplan för Eslövs kommun.

Eslövs kommun och VA SYD. 2020. Dagvaten och översvämningsplan för Eslövs kommun.

Gullberg, F. 2007. Kartering och förslag på kvävereducerande åtgärder för dräneringsrör som mynnar i delar av Saxån-Braån. Examensarbete i Miljövetenskap, Lunds universitet.

Hansson, L-A. 2008. Biomanipulering som restaureringsverktyg – kunskapssammanställning för limniska och marina system. Naturvårdsverket rapport 5860.

Havs- och vattenmyndigheten. 2016. Undersökningstyp: Påväxt i sjöar och vattendrag – kiselalgsanalys.

Havs och vattenmyndigheten. 2016. Havs- och vattenmyndighetens beslut om utpekande av områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning – Ringsjöverket. Dnr 2843-2016

Havs- och vattenmyndigheten. 2020. Vattenpriset Sjöstjärnan. https://www.havochvatten.se/hav/vagledning–lagar/anslag-och-bidrag/vattenpriset-sjostjarnan.html (Hämtad: 2010-03-31)

Hedrén, A. 2018. Reduktionsfiske i Växjösjöarna – Slutredovisning av ett LO-VA-projekt 2016-2018. Växjö kommun.

Helsingborgs dagblad. 2004-03-01. För få rastplatser och för många kanotister på Rönneå.

Helsingsborgs dagblad. 2013. Rönne å-laxar bevisat äkta. https://www.hd.se/2013-01-07/ronne-a-laxar-bevisat-akta (Hämtad 2020-03-02)

Helsingborgs Dagblad. 2020. Beslut: Sista BT kemi-området ska saneras. (https://www.hd.se/2020-05-12/beslut-sista-bt-kemi-omradet-ska-saneras) (Hämtad 2020-06-01)

Höörs kommun. 2018. Översiktsplan för Höörs kommun.

Johansson, J. 2018. Egen observation av effekter av lågt vattenflöde i Östra Ströbäcken sommaren 2018.

Johansson, J. 2020. Egen observation av växt- och djurliv i Långakärr,

Abullahagen.

Johansson, J. 2020b. Egen observation av föroreningspåverkan på Eslövsbäcken.

Johansson, J. 2020c. Egen analys av vattenförvaltningen i Sverige.

Johansson, J. 2020d. Egen observation av nedre delen av Kolebäcken.

Johansson, J. 2020e. Egen observation av Rödabäck.

Johansson, J. 2020x. Analys av tillrinningsområdet till Reslövs by med hjälp av VattenAtlas och uppgifter från markanvändning i Eslövs kommuns intrakarta. Miljöavdelningen, Eslövs kommun.

Jordbruksverket. 2004. Omprövning vid förrättning enligt vattenlagen 2003 – Saxåns vattenavledningsföretag av år 1890 och dikningsföretaget Saxåns nygrävning av år 1922.

Kanotcentralen i Stockamöllan. 2020. https://www.kanotcentralen.se/sv (Hämtad 2020-03-04)

K-Konsult. 1992. Kävlingeån – Landskapsvårdsplan och vattenvårdsplan för nedre delen av avrinningsområdet.

Klimatanpassning.se. 2020. Webbsida med information om klimatanpassning och klimatförändringar som drivs av Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI, i samverkan med Myndighetsnätverket för klimatanpassning.

Klippans kommun. 2020. Om Rönneåprojektet. https://www.klippan.se/kommunpolitik/valkommeniklippanskommun/pagangiklippanskommun/ronneaprojektet.4.a2c62a0163f342e6c1461ad.html (Hämtad 2020-03-02)

Kävlingeåns-Löddeåns Fiskevårdsområde. 2020. Fiskarter. http://www.loddeanfiske.se/fiskarter (Hämtad: 2020-03-30)

Kävlingeåns-Löddeåns Fiskevårdsområde. 2020a. Lax i Kävlingeån. http://www.loddean-fiske.se/napp-a-nytt/lax-i-kavlingean-2015 (Hämtad: 2020-03-30)

Kävlingeåns vattenråd. 2014. Om Kävlingeån. http://kavlingean.se/OM-KAVLINGEAN.html (Hämtad 2015-08-23)

Kävlingeåns vattenråd. 2017. Sammanställning av och dokumentation från ”Temadag Vombsjön”. http://kavlingean.se/rapporter/KVR_Temadag_Vombsjoen_Sammanstaellning_stor_fil.pdf (Hämtad: 2019-12-13)

Kävlingeåns vattenråd. 2020. Fokus Vombsjön (http://fokusvombsjon.se/)

Kävlingeåns vattenråd. 2020. Näringsämnen. http://www.kävlingeån.se/naringsamnen/ (Hämtad 2020-11-30)

Life Connects. 2020. Rönne å. https://lifeconnects.se/ronne-a/ (Hämtad 2020-03-02)

Ljungberg, P. och Svensson, M. 2010. Musselinventering i några skånska vattendrag 2006 med särskild fokus på tjockskalig målarmussla (Unio crassus). Länsstyrelsen i Skåne län 2010:08

Lunds kommun. 2012. Vombs fure och Vombsjön – underlag för Grönstruktur och naturvårdsprogram. https://www.lund.se/globalassets/lund.se/bygg_bo/natur-naturvard/gronstruktur-och-naturvardsprogram/b_underlag/7_beskrivning-och-analys/7_3-vombsankan/7-3-2-vombs-fure—vombsjon.pdf (Hämtad: 2019-12-13)

Lantbrukarnas riksförbund. 2015. Remissyttrande: Synpunkter på Vattenmyndigheterna samrådsunderlag. Dnr 2015/7204

Länsstyrelsen i Skåne län. 2007. Biotopkartering av Saxån 2005 - Naturvärden och behov av restaureringsåtgärder i Saxåns huvudfåra.

Länsstyrelsen Skåne län. 2012. Västra Ringsjön – Redovisning från sjödatabasen.

Länsstyrelsen Skåne län. Sammanställning för åtgärdsområde 27. Rönne å

Länsstyrelsen i Skåne. 2017. Bekämpningsmedel i skånska vattendrag – Resultat från den regionala miljöövervakningen 2016.

Länsstyrelsen Skåne län. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Billingemölla.

Länsstyrelsen Skåne län. 2020. Bålamöllan. https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/byggnadsminnen/balamollan.html (Hämtad 2020-03-04)

Länsstyrelsen Skåne län. 2020a. Borstbäcken. https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/naturreservat/eslov-horby-sjobo/borstbacken.html (Hämtad 2020-03-13)

Länsstyrelsen Skåne län. 2020b. Skiftesreformer och jordbrukets rationalisering. https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram/skanes-historia-och-utveckling/jordbrukets-landskap/skiftesreformer-och-jordbrukets-rationalisering.html (Hämtad 2020-03-25)

Länsstyrelsen Skåne Län. 2020c. Skånska Rekognosceringskartan. https://www.lansstyrelsen.se/download/18.4df86bcd164893b7cd935a18/1535017377347/Den-skanskarekognosceringskartan.pdf (Hämtad: 2020-03-25)

Länsstyrelsen Skåne län. 2020d. Rensning av diken. https://www.lansstyrelsen.se/skane/miljo-och-vatten/vattenverksamhet/vagledning-for-olika-vattenverksamheter/rensning-av-diken.html (Hämtad: 2020-05-25)

Länsstyrelsen Skåne län. 2020e. Abullahagen. https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/naturreservat/eslov/abullahagen.html (Hämtad 2020-03-19).

Länsstyrelsen Skåne. 2020g. Bosarps jär. (https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/naturreservat/eslov/bosarps-jar.html) [Hämtad 2020-04-25]

Länsstyrelsen Skåne län. 2021. Värdefulla vatten i Skåne. Värdefulla vatten | Länsstyrelsen Skåne (lansstyrelsen.se) (Hämtad 2021-01-21)

Länsstyrelsen Västra Götalands län. 2008. Lagar och regler för dig med enskilt avlopp.

Mark- och miljödomstolen. 2013. Dom i mål nr 3271-09 angående Sydvattens ansökan om tillstånd för bortledning av ytvatten från Ringsjön.

Mark- och miljödomstolen. 2015a. Mål nr: M 2155-15 Bösmöllan

Mark- och miljödomstolen. 2015b. Mål nr: M 2152-15 AB Kvarnvik

Mark- och miljödomstolen. 2015c. Mål nr: M 2150-15 Farina AB

Mark- och miljööverdomstolen. 2019a. Mål nr: M 3373-18 Bösmöllan

Mark- och miljööverdomstolen. 2019b. Mål nr: M 3372-18 AB Kvarnvik

Mark- och miljööverdomstolen. 2019c. Mål nr: M 3371-18 Farina AB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2016. Nederbörd och översvämningar i framtidens Sverige. MSB 973-februari 2016

Naturskyddsföreningen Skåne. 2020. Bosarps jär. (https://skane.naturskyddsforeningen.se/hittaut/mellersta-skane/bosarps-jar/?gclid=EAIaIQobChMIjuzd-pOnL6AIVFouyCh2TyQUjEAAYASAAEgKgIvD_BwE) [Hämtad 2020-04-25]

Naturvårdsverket. 2017. Beslutsprotokoll – Beslut om områden för riksintresse friluftsliv. Ärendenr: NV-04528-15

Naturvårdsverket. 2017a. Värdebeskrivning FM 09 Kävlingeån från Vombsjön till Bjärred. http://nvpub.vic-metria.nu/handlingar/rest/dokument/256775 (Hämtad: 2019-12-13)

Naturvårdsverket. 2017b. Mikroplaster – Redovisning av regeringsuppdrag om källor till mikroplaster och förslag på åtgärder för minskade utsläpp.

Naturvårdsverket. 2020. Läkemedel i miljön. https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Manniska/Miljogifter/Organiska-miljogifter/Lakemedel/ (Hämtad: 2020-05-05)

Naturvårdsverket. 2020b. Mikroplast. https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Plast/Mikroplast/ (Hämtad: 2020-05-05)

Naturvårdsverket. 2020c. Åtgärder om utsläpp av mikroplaster till vattenmiljö. https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2019/Atgarder-om-utslapp-av-mikroplaster-till-vattenmiljo/ (Hämtad: 2020-05-25)

Olsen, L-H och U Svedberg. 1999.Smådjur i sjö och å. Prisma förlag.

Persson, K.M. 2016. Tidig regional vattensamverkan i Skåne – Ringsjöverkets förhistoria. Tidskriften Vatten 72:49-59.

Pirzadeh, P. 2011. Bekämpningsmedel i skånska vattendrag. Resultat från den regionala miljöövervakningen 2010. Länsstyrelsen i Skåne län 2011-05

Rasmusson, C. 1991. Åtgärdsförslag för reducering av kväve och fosforhalter i Saxån inom Eslövs kommun.

Riktvärdesgruppen. 2009. Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp. Regionala dagvattennätverket i Stockholms län, Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms läns landsting.

Ringsjöns vattenråd. 2020. Fakta om Ringsjön och reduktionsfisket. http://www.ringsjon.se/ (Hämtad 2020-03-02)

Rönne å vattenråd och Rönneåkommittén. 2020. Kontrollprogrammet http://ronnea.se/kunskap/kontrollprogrammet/ (Hämtad 2020-04-02)

Saxån-Braåns vattenråd. 2020. Om ån. http://saxan-braan.se/ (Hämtad 2020-03-30)

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté. Åmansboken – Vård, skötsel och restaurering av åar i jordbruksbygd.

SCB. 2019. Markanvändningen i Sverige. Sjunde utgåvan.

Silfverstrand, B och E. Jacobsson. 1982. Åtgärder mot vattenföroreningarna i Ringsjön. Motion till Riksdagen 1981/82:175

SMHI. 2019. SMHI Vattenwebb. Modelldata per område. http://vattenwebb.smhi.se/modelarea/ (Hämtad: 2019-05-02)

Strand, J., Weisner, S. 2010. Kävlingeåprojektet – utvärdering av etapp I-III.

Strandberg, R. 1999a. Häckfågelsinventering vid Saxån och Braån i Landskrona kommun 1999.

Strandberg, R. 1999b. Inventering av biotoper för kungsfiskare, strömstare och fladdermöss vid Saxån och Braån 1999.

Svalövs kommun. 2020. BT-kemi efterbehandling (https://www.svalov.se/ovrigt/ga-direkt/bt-kemi-efterbehandling/historik.html) [Hämtad 2020-08-20]

Svensson, M. och J. Lindahl. 2003. Förslag till åtgärdsprogram för Ringsjön.

Sveriges Lantbruksuniversitet. 2020. Nationell miljöövervakning av bekämpningsmedel (växtskyddsmedel) i miljön. https://www.slu.se/institutioner/vatten-miljo/miljoanalys/bekampningsmedel/ Hämtad: 2020-05-05

Sveriges miljömål. 2020. https://www.sverigesmiljomal.se/ (Hämtad 2020-04-06)

SWECO. 2011. Modellering av översvämning i Höje å. På uppdrag av Dagvattengruppen för Höje å

SWECO. 2014. Översvämningskartering utmed Rönne å. På uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Rapport nr: 27

Sydvatten. 2015. Förtydligande på Sydvattens Facebooksida angående vattennivåerna i Vombsjön. https://www.facebook.com/sydvatten/posts/994702380594669/ (Hämtad: 2020-09-09)

Sydvatten. 2019. Vombverket. http://www.sydvatten.se/vombverket (Hämtad: 2019-12-13)

Sydvatten. 2019a. Sydvatten om Bolmen: https://sydvatten.se/bolmen-3/ (2019-12-02)

Sydvatten. 2019b. Sydvatten om Vombsjön: https://sydvatten.se/vombsjon/ (2019-12-02)

Sydvatten. 2019c. Ringsjön. https://sydvatten.se/ringsjon/ (Hämtad 2019-10-23)

Sydvatten. 2020. Ringsjöverket. https://sydvatten.se/var-verksamhet-2/vattenverk/ringsjoverket/ (Hämtad 2020-03-02)

Sydvatten. 2020a. Ringsjöverket och Vombverket riksintresseförklarade. https://sydvatten.se/ringsjoverket-och-vombverket-riksintresseforklarade/ (Hämtad 2020-03-03)

Söderbygdens vattendomstols deldom A46/1969. AD 69/1957 Vombsjön XIII.

Söndergaard, M., Liboriussen, L., Pedersen, A.R. och Jeppesen, E. 2008. Lake restoration by fish removal: Short- and long-term effects in 36 danish lakes. Ecosystems (2008) 11:1291-1305.

Toxicon AB. 2008. Ekotoxikologisk test på vatten tillsatt pesticider. På uppdrag av Miljöförvaltningen, Landskrona kommun.

VA SYD. 2019a. Eslövs kommun - Anmälningspliktiga avloppsreningsverk – Årsrapport 2018.

VA SYD. 2019b. Ellinge avloppsreningsverk Eslöv – Miljörapport 2018.

VA SYD. 2019c. VA SYD Affärsplan 2019-2030.

VA SYD. 2020. Bräddning i Malmö.

https://www.vasyd.se/Artiklar/Avlopp/Braddning-i-Malmo (Hämtad 2020-11-30)

Vatteninformationssystem Sverige. 2019a. Kävlingeån: Klingavälsån-Vombsjön. https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA83930505 (Hämtad: 2019-12-13)

Vatteninformationssystem Sverige. 2019f. Vombsjön. http://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE617666-135851 (Hämtad: 2019-12-13)

Vatteninformationssystem Sverige. 2019k. KÄVLINGEÅN: Bråån-Ålabäcken http://www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE618289-134590 (Hämtad: 2019-12-13)

Vatteninformationssystem Sverige. 2019q. Kävlingeån: Havet-Bråån. http://www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE618685-133000 (Hämtad 2019-12-13)

Vatteninformationssystem Sverige. 2020a. Västra Ringsjön. https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA55412723 (Hämtad 2020-03-04)

Vatteninformationssystem Sverige. 2020b. SAXÅN: Välabäcken-källa https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA65855704#pagemodule42 (Hämtad 2020-03-30)

Vatteninformationssystem Sverige. 2020c. Rönne å: Hålsaxbäcken-Västra Ringsjön. https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA48573762#pagemodule42 (Hämtad 2020-03-30)

Vatteninformationssystem Sverige. 2020d. Rönne å: Snällerödsån-Hålsaxbäcken https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA69596085 (Hämtad 2020-03-30)

Vatteninformationssystem Sverige. 2020e. Västra Ringsjön https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA55412723 (Hämtad 2020-03-30)

Vattenmyndigheten Södra Östersjöns vattendistrikt. 2014. Kunskapsöversikt för kulturmiljö och vattenförvaltning- Delrapport inom Kulturmiljö och vattenförvaltning – planeringsunderlag för Södra Östersjöns vattendistrikt

Vattenmyndigheten Södra Östersjöns vattendistrikt. 2016. Åtgärdsprogram 2016-2021 – Åtgärder riktade till myndigheter och kommuner samt konsekvensanalys.

Vattenmyndigheterna. 2019. Sammanställning av kommuners och myndigheters rapportering av genomförda åtgärder 2018.

Vattenmyndigheterna. 2019. Bilaga 2 Ordlista. https://www.vattenmyndigheterna.se/download/18.4e1a93b016d8b57a9136099a/1571734122444/Bilaga%202%20Ordlista%20-%20Kraftigt%20modifierade%20vatten.pdf (Hämtad: 2019-12-13)

Weijman-Hane, G. 1969. Kävlingeåns Generalplan. Kävlingeåns vattenvårdsförbund

Welin, G. Mölleriket vid Rönne å. http://www.rbkultur.se/RB%2017-1_p12_mölleriket.pdf (Hämtad 2020-03-04)

Wikipedia. 2020. Bolmentunneln. https://sv.wikipedia.org/wiki/Bolmentunneln (Hämtad 2020-03-02)

Williams, L-E. 2004. Dammar och Våtmarker för ett ekologiskt hållbart samhälle – utvärdering av ett LIP-projekt i Saxån och Braån. Landskrona kommun.

Wolf, P. 1956. Utdikad Civilisation. Malmö: AB Framtiden.

ESLÖVS KOMMUN

Adress: Eslövs kommun, 241 80 Eslöv | Telefon: 0413-620 00
E-post: kommunen@eslov.se | Webb: eslov.se

Antagande av förslag till parkeringsnorm

17

KS.2020.0347

ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0347

2021-01-27
My Eriksson
+46413-62656
My.Eriksson2@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning
Det är enligt plan- och bygglagen fastighetsägaren som är skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering ”i skälig utsträckning”, och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning. Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas fram och när bygglovsansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad ”skälig utsträckning” innebär tar många kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm.

Nuvarande parkeringsnorm från 2014 hade låga krav på fastighetsägare att anordna parkeringsplatser för bilar på sin mark vid nybygge, i syfte att ge incitament för ett ökat byggande i Eslövs kommun. Den situation som finns i dag, framför allt i Eslövs centrala delar, har medfört att det är främst kommunal mark som används för parkering och det finns därför anledning att se över parkeringsnormen i syfte att lägga mer ansvar på fastighetsägarna genom att höja parkeringsnormen.

Den 1 september 2020 skickade kommunstyrelsen förslag till Eslövs kommuns parkeringsnorm på remiss.

Beslutsunderlag
Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 - remissversion
Parkeringsnorm april 2014 Eslöv
Kommunstyrelsen beslut §106, 2020 Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
Kultur-och fritidsnämndens beslut § 85, 2020 Remissvar på förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
Barn- och familjenämndens beslut § 139, 2020 Yttrande över förslag till reviderad parkeringsnorm
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut § 108 2020, Yttrande över revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 199, 2020 Yttrande över Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020
Servicenämndens beslut §182, 2020 Yttrande över förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
Eslövs Bostads AB, Remissvar till förslaget av parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020
Kommunala pensionärsrådets arbetsutskott § 6, 2020, Yttrande över förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
Vård- och omsorgsnämndens beslut § 110, 2020 Yttrande över förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
Sammanställning av remissvar (bilaga 1)
Förslag till Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020, reviderad (bilaga 2)

Beredning
I remissen föreslås en höjning av parkeringsnormen i den centrala zonen i Eslöv från dagens 3 till 5 parkeringsplatser per 1000m^2 bruttoarea (BTA). Den centrala zonen utökas också både österut och västerut eftersom Eslövs centrum växer. Parkeringsnormen för cykel utökas med platser för lastcykel men hålls i övrigt oförändrad. Möjligheterna för fastighetsägare att göra avsteg från parkeringsnormen ska beslutas av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Ett kapitel om framtida arbete har också tillkommit i strategin.

Inkomna remissvar är positiva till förslaget till Eslövs kommuns parkeringsnorm. Anmärkningarna på förslaget rör storlek på avsteg. Samtliga remissvar har behandlats och besvarats i bilaga 1. Samtliga korrigeringar i förslaget är markerade i bilaga 2. Vidare har ett tillägg om utredning av ett kommunalt parkeringsbolag gjorts samt förtydligande avseende målgrupp, revidering och kontaktperson.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen föreslås anta förslag till Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020 att gälla från den 20 april 2021 och i samband upphäva nu gällande parkeringsnorm.

Beslutet skickas till
Barn- och familjenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Servicenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Eslövs Bostads AB (EBO)
Kommunala pensionärsrådets arbetsutskott

Eva Hallberg
Förvaltningschef

Åsa Simonsson
Tillväxtchef

ESLÖVS KOMMUN

2021-02-05
My Eriksson
+4641362656
My.Eriksson2@eslov.se

Sammanställning av inkomna remissvar avseende Eslövs kommuns parkeringsnorm

Inledning

Det är enligt plan- och bygglagen fastighetsägaren som är skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering ”i skälig utsträckning”, och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning. Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas fram och när bygglovsansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad ”skälig utsträckning” innebär tar många kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm.

Nuvarande parkeringsnorm från 2014 hade låga krav på fastighetsägare att anordna parkeringsplatser för bilar på sin mark vid nybygge, i syfte att ge incitament för ett ökat byggande i Eslövs kommun. Den situation som finns i dag, framför allt i Eslövs centrala delar, har medfört att det är främst kommunal mark som används för parkering och det finns därför anledning att se över parkeringsnormen i syfte att lägga mer ansvar på fastighetsägarna genom att höja parkeringsnormen.

Inkomna remissvar

Den 1 september skickade kommunstyrelsen vidare förslag till Eslövs kommuns parkeringsnorm med önskan om yttrande senast 18 december 2020. Förslag till Eslövs kommuns parkeringsnorm skickades till:

- Barn- och familjenämnden
- Eslövs Bostads AB (EBO)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
- Servicenämnden
- Vård- och omsorgsnämnden

Remissyttranden har inkommit från samtliga samt Kommunala pensionärsrådets arbetsutskott.

Övergripande remissvar

Överlag är remissvaren positiva till förslaget till Eslövs kommuns parkeringsnorm. I ett av remissvaren lämnas anmärkning gällande storlek på avsteg (Eslövs Bostads AB). Detta redovisas i avsnitt *Anmärkningar*. I sju av remissvaren godtas förvaltningens yttrande som sitt, se avsnitt *Utan erinran*. Fyra av dessa remissvar innehåller kommentarer men påkallar ingen ändring i förslaget. Dessa redovisas i avsnitt *Kommentarer*.

Anmärkningar

Eslövs Bostads AB (EBO)

Anmärkning: ”Efter genomgång av förslag till parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 tycker vi den är bra, genomarbetad och relevant. Dock anser vi att man borde kunna göra ännu större avsteg än de föreslagna 20-30 % vid byggande av vissa kategoriboende. Exempelvis borde ett studentboende nära kollektivtrafiken med månadsbiljett till Skånetrafiken inkluderad i hyran kunna ge ett ännu större avsteg från parkeringsnormen.”

Åtgärd: Frågan om avsteg är viktig och behandlas delvis i avsnittet *Vidare arbete* i remissversionen av Eslövs kommuns parkeringsnorm. Att göra större avsteg än de föreslagna 20-30% är i nuläget kopplat till två problem. Dels handlar det om att avsteg beslutas under bygglovsfasen, men kommunen kan inte säkerställa att till exempel ett tänkt studentboende blir ett studentboende i slutskedet. Grunden för avsteg kan därmed ändras och det färdigställda huset kan då komma att sakna tillräcklig parkering. Vidare kan, om behov uppstår, avsteg kompletteras med tillköp av parkeringsplatser. I detta scenario är det svårt för kommunen att kontrollera att de köpta parkeringsplatserna motsvarar ett faktiskt behov, och ibland ens om parkeringsplatserna finns. Storleken på avstegen ändras därmed inte i dokumentet, men frågan lever vidare i framtida arbete.

Utan erinran

Barn- och familjenämnden

Anmärkning: ”Barn- och familjenämnden ser gärna att utbildningarnas parkeringsbehov till stor del löses genom samnyttjande av parkeringar utanför den egna tomten. Barn- och familjenämnden har inget att erinra mot den reviderade parkeringsnormen.”

Åtgärd: Kommentaren gällande utbildningarnas parkeringsbehov behandlas i avsnittet *Kommentarer*. I övrigt påkallar anmärkningen ingen åtgärd. Ledamöterna i Sverigedemokraterna (SD) avstod från att delta i beslutet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Anmärkning: ”Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser gärna att utbildningarnas parkeringsbehov till stor del löses genom samnyttjande av parkeringar utanför den egna tomten.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har inget att erinra mot den reviderade parkeringsnormen.”

Åtgärd: Kommentaren gällande verksamhetens parkeringsbehov behandlas i avsnittet *Kommentarer*. I övrigt påkallar anmärkningen ingen åtgärd. Sverigedemokraterna (SD) yrkade bifall för Sverigedemokraternas förslag till parkeringsnorm (se nämndens yttrande), men nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag till beslut.

Kommunala pensionärsrådet
Anmärkning: ”Kommunala pensionärsrådets arbetsutskott bedömer, efter genomgång av förslaget till ny parkeringsnorm, att förslaget bör lämnas utan erinran.”

Åtgärd: Anmärkningen påkallar ingen åtgärd.

Kultur- och fritidsnämnden
Anmärkning: ”Kultur- och fritidsnämnden tar förvaltningens yttrande som sitt eget och översänder detta till kommunstyrelsen.”

Åtgärd: Anmärkningen påkallar ingen åtgärd. Sverigedemokraterna (SD) yrkade bifall för tillägg gällande kulturverksamheter i förvaltningens förslag (se nämndens yttrande), men nämnden beslutade enligt förvaltningens förslag. Sverigedemokraterna (SD) reserverar sig mot nämndens beslut.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Anmärkning: ”Beslut: Anta förvaltningens yttrande som sitt och översända det till kommunstyrelsen.”

Åtgärd: Anmärkningen påkallar ingen åtgärd. Miljö- och samhällsbyggnad lämnar särskilt positiva kommentarer avseende utökningen av den centrala

zonen, höjningen av antal bilplatser, inkluderingen av lastcyklar samt möjligheten till avsteg.

Servicenämnden
Anmärkning: ” Servicenämnden antar förvaltningens yttrande som sitt med ett tillägg om att servicenämndens verksamheter påverkas inte nämnvärt av parkeringsnormen men ser positivt på att en översyn görs.”

Åtgärd: Anmärkningen påkallar ingen åtgärd.

Vård- och omsorgsnämnden
Anmärkning: ”Vård- och omsorgsnämnden beslutar att lämna Förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm utan erinran.”

Åtgärd: Anmärkningen påkallar ingen åtgärd.

Kommentarer

Barn- och familjenämnden
Anmärkning: ” För grundskolans och förskolans del genererar verksamheten vanligen betydligt större parkeringsbehov än vad som anges i normen; särskilt på grund av behovet av korttidsparkering för lämning och hämtning av de yngre barnen. Hela parkeringsbehovet är svårt att tillgodose på skolbyggnadernas tomtmark utan kan med fördel lösas genom samnyttjande av andra parkeringar på gatumark och/eller boendeparkering. Detta innebär i så fall att mindre ytor behövs totalt sett för parkering i staden.”

Åtgärd: Barn- och familjenämnden lämnar ovan kommentar, men påkallar ingen åtgärd, utan godtar i sitt beslut förvaltningens förslag som sitt eget. Frågan gällande större parkeringsbehov är en viktig fråga och behandlas delvis i avsnittet *Vidare arbete* i remissversionen av Eslövs kommuns parkeringsnorm.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Anmärkning: ”För Gymnasie- och vuxenutbildningens del generar verksamheten betydligt större parkeringsbehov än vad som anges i normen. Hela parkeringsbehovet är svårt att tillgodose på skolbyggnadernas tomtmark utan kan med fördel lösas gnom samnyttjande av andra parkering på gatumark och/eller boendeparkering. Detta innebär i så fall att mindre ytor behövs totalt sett för parkering i staden.”

Åtgärd: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lämnar ovan kommentar, men påkallar ingen åtgärd, utan godtar i sitt beslut förvaltningens förslag som sitt eget. Frågan gällande större parkeringsbehov är en viktig fråga och behandlas delvis i avsnittet *Vidare arbete* i remissversionen av Eslövs kommuns parkeringsnorm.

Kultur- och fritidsnämnden
Kommentar: ”Förvaltningen ser positivt på att cykling och cykelparkering är en del av parkeringsnormen och önskar samtidigt att den ska fortsätta vara en viktig del genom alla dokument som produceras kring stadsplanering. I dokumentet står det att syftet med en cykelnorm är att underlätta valet att transportera sig miljövänligt vid kortare resor, då anser förvaltningen att detta syfte också ska visa sig i utbyggnad och anpassning av cykelvägar i kommunen. Dokument som dessa som rör stadsplanering bör förhålla sig till varandra för att skapa en tydlig linje för hur Eslövs kommun vill utvecklas, både i stad, by, och på landsbygd.”

Åtgärd: Kultur- och fritidsnämnden lämnar ovan kommentarer men påkallar ingen åtgärd, utan godtar i sitt beslut förvaltningens förslag som sitt eget.

Servicenämnden
Kommentar: ”I det politiska handlingsprogrammet lyfts det att som en del i att nå visionen ska Eslövs kommun växa hållbart och vi ska utgå från människors trygghet och säkerhet. Det lyfts också fram i det politiska handlingsprogrammet att ”trafikmiljön ska bli tryggare för cyklister och gående”. Stadens närhet och byarnas unika kvaliteter ska tas tillvara och utvecklas vilket kan antas peka på de olika förutsättningarna i kommunen. I de centrala delarna som beskriv som ”centrala zonen” torde inte behovet av ökad användning av bil och därmed parkeringsplatser vara aktuellt med tanke på närhet till kollektivtrafik och andra mobilitetslösningar.
Utifrån detta anser serviceförvaltningen att dagens parkeringsnorm inte bör höjas. Servicenämnden anser att de utökade möjligheterna för fastighetsägare att göra avsteg från gällande parkeringsnorm är positiv. De åtgärder fastighetsägaren kan erbjuda som alternativ till parkeringsplats bidrar både till en hållbar tillväxt och till ett ökat fokus på alternativ till att använda bil i de centrala, kollektivtrafiknära delarna av staden där trafikmiljön enligt det politiska handlingsprogrammet också ska bli tryggare för cyklister och gående.”

Åtgärd: Servicenämnden anser inte att dagens parkeringsnorm bör höjas, men påkallar ingen åtgärd, utan godtar i sitt beslut förvaltningens förslag som sitt eget.

ESLÖVS KOMMUN

PARKERINGSNORM FÖR ESLÖVS KOMMUN 2020

~~Remissversion~~

Parkeringsnormen är antagen av Kommun~~fullmäktige~~styrelsen den 2021-04-06. Den riktar sig till fastighetsägare och den interna organisationen. Ses över för revidering en gång per mandatperiod.
Kontaktperson: Tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret.

Inledning

Parkeringsfrågan i de centrala delarna av Eslöv har varit aktuell i många år. Åsikterna har pendlat från att helt se till bilistens möjlighet till fri central parkering till att frigöra ytor till bostäder och prioritera gående och cyklister framför bilister. Kostnader för parkering har också successivt förts över till bilisterna från kollektivet. Detta är en samhällsutveckling som pågått under flera decennier och som är den samma i hela Sverige.

Genom parkeringsnormen styr kommunen hur parkering ska lösas vid nybyggnad av till exempel bostäder, kontor och handel. Parkeringsnormen behöver uppdateras regelbundet för att säkerställa att den är ständigt aktuell och stödjer en attraktiv och hållbar stadsutveckling.

Möjlighet och ansvar för parkering är en komplicerad fråga och en fråga som berör och engagerar många. Parkeringsnormen är ett verktyg för kommunen att styra samhällsutvecklingen, men inte det enda. Frågan måste sättas in i ett större perspektiv där man ser på mobilitet som helhet. Historiskt sett har bilen inte varit ett problem i samhällsplaneringen, utan snarare en möjliggörare. Det är först under de senaste decennierna som bilen setts som negativ utifrån ett miljöperspektiv men också ur ett rent rumsperspektiv – det finns inte utrymme i städer längre för att både rymma bostäder, bilar, cyklister, gående, grönområden och parkeringsplatser. Hur framtiden kommer att se ut när det gäller bilism är också mycket osäker. Den utveckling och forskning som idag sker inom kollektivt resande, elektrifiering och självkörande bilar skapar både frågetecken som möjligheter. Det är därför av yttersta vikt att kommunen utvecklar arbetet med mobilitet i en ständig dialog med fastighetsägare, affärsidkare, medborgare och andra intressenter.

ANSVAR

Fastighetsägaren är enligt plan- och bygglagen skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering ”i skälig utsträckning”, och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning.

Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas fram och när bygglovsansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad ”skälig utsträckning” innebär tar många kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm. Kommunen har också ett övergripande ansvar för

parkeringens planering, då man genom plan- och bygglagen är ansvarig för att mark används på lämpligt sätt.

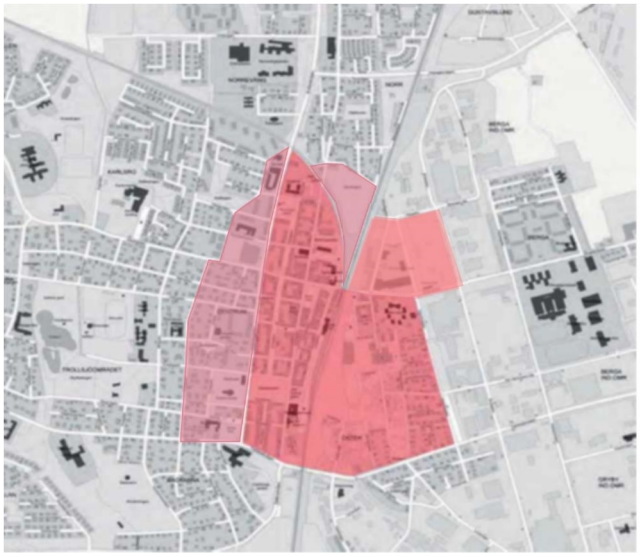
Plan- och bygglagen innehåller däremot inte någon skrivning om att kommunen måste ha en miniminivå för parkering i form av till exempel en parkeringsnorm.

Kommunen är inte heller ansvarig att ordna parkering på gatumark när efterfrågan överskrider utbudet på tomtmark i ett område.

Parkeringsnormen är inte juridiskt bindande för kommunen och undantag kan ges där man anser att det är skäligt.

ZONINDELNING

Parkeringsnormen har bedömts ha behov av två zoner. En för centrala Eslöv (se illustration) och en för övriga staden och kommunen. Anledningen till detta är att den centrumzonen är föremål för en förtätnings- och utvecklingsprocess där befintlig mark bedöms som bäst lämpad för bostäder i högre grad än för parkering och den närhet till kollektivtrafik som avsevärt förbättrar möjligheterna att klara sig utan bil och därmed också utan parkeringsplats.

Centrumzonen avgränsas av Trehäradsvägen och Solvägen i söder, Sturegatan, Rundelsgatan och Tröskevägen i Väster, Marieholmsbanan, Ringgatan och Pärlgatan i norr och Gasverksgatan/ Bruksgatan i Öster. Detta är en utökning i den östra och västra delen av zonen från parkeringsnormen 2014, eftersom Eslövs centrum växer genom nybyggnation. Den höga förtätningstakt som finns inom Eslövs stad gör att flera ytor som använts till parkering har försvunnit. Det är därför nödvändigt att fastighetsägarna tar ett större ansvar vid nybyggnation.

PARKERINGSNORM FÖR CYKEL

Syftet med en cykelnorm är att underlätta valet att transportera sig miljövänligt vid kortare resor.

Bedömningen görs att cykelnormen kan vara den samma för hela kommunen. Cykelparkeringen kommer inte heller att vara föremål för tillköp eller andra undantag och sänkningar. 12 cykelplatser motsvarar ytmässigt ungefär en parkeringsplats för bil. Utvecklingen inom cykling har varit stor de senaste åren, med en utveckling framför allt på elcyklar och större lastcyklar. Därför är parkeringsnormen anpassad till denna utveckling och det måste ges plats åt 2 lastcyklar medan det är rimligt att ägaren till en elcykel själv ansvarar för laddningen eftersom batteriet går att ta med till bostaden. Detta innebär en ökning av normen för platser för cykel, och för verksamheter är ökningen större då det krävs plats för fyra lastcyklar, vilket är en förändring som görs för att i större grad möjliggöra för kunder att cykla och handla.

PARKERINGSNORM FÖR BIL

Parkeringsnormen innebär en höjning i jämförelse med talen från 2014. Höjningen motiveras av att den nuvarande låga parkeringsnormen med 3 parkeringsplatser per 1000 m2 bostäder i den centrala zonen, belastar de allmänna parkeringsytorna och gatuparkeringar hårt. Den höga förtätningstakt som finns inom Eslövs stad gör också att flera ytor som använts till parkering har försvunnit. Det är därför nödvändigt att fastighetsägarna tar ett större ansvar vid nybyggnation.

Parkeringsnormen i Eslöv är en miniminorm. Detta betyder att det är tillåtet att anlägga fler parkeringsplatser om man som fastighetsägare eller exploatör anser att det finns behov för det.

Detta faktum är väl värt att uppmärksamma i samband med handelsetableringar eller större bostadsområden. Eslövs kommun anser att exploatören i dessa sammanhang är den som är bäst lämpad att avgöra hur många parkeringsplatser det finns behov av för att tillgodose de tilltänkta kunderna eller hyresgästerna.

En analys av detta kan vara viktigt då det kan vara svårt att tillskapa parkeringsplatser i efterhand.

Avsteg

Avsteg nedåt innebär att byggherrar kan påverka bilplatsbehovet genom att genomföra mobilitetsåtgärder för att reducera

parkeringsbehovet. Parkeringsbehovet bedöms mer projektspecifikt utifrån läge i staden, närhet till kollektivtrafik och service samt vilka åtgärder som görs för att främja gång, cykel- och kollektivtrafik. Byggherrar kan därmed själva till stor del påverka antalet parkeringsplatser som behöver byggas.

Avsteg nedåt kan tillåtas genom till exempel tillköp av parkeringsplatser, att erbjuda bil pool för hyresgäster, lastcykelpool, anordna cykelparkeringar som är lättillgängliga, låsbara och väderskyddade, erbjuda särskilda förmåner för kollektivtrafikresenärer eller andra mobilitetsåtgärder som påverkar parkeringsbehovet. Hur mycket parkeringstalet kan minskas beror på platsens förutsättningar och vilka åtgärder som genomförs. En kombination av ovanstående åtgärder kan ge en möjlig minskning av parkeringstalen på ca 20-30%. Det krävs dock att byggherren kan visa på att åtgärderna är långsiktiga och kan styrka detta genom avtal eller liknande.

Avsteg från parkeringsnormen nedåt avtalas med kommunen och prövas vid bygglovshandläggningen och beslutas av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Trots att det inte finns någon direkt koppling mellan behovet av antal parkeringar och 1000 m2 bruttoarea (BTA) används detta sätt att mäta även här då formen är väletablerad bland exploatörer och handläggare.

Tabell Parkering cykel/ 1000 m^2 BTA				
	Centrala zonen		Övriga staden och kommunen	
	Cykel	Lastcykel	Cykel	Lastcykel
Flerbostadshus	20	2	20	2
Småhus	På egen fastighet			
Verksamheter	20	4	20	4

Tabell Parkering bil/ 1000 m^2 BTA		
	Centrala zonen	Övriga staden och kommunen
Flerbostadshus	5	7
Småhus	På egen fastighet	
Verksamheter	5	7

Laddning för elbilar

Sedan den 15 maj 2020 är laddning av elfordon ett nytt egenskapskrav i plan- och bygglagen (PBL), och konsekvenserna av införandet utreds just nu. Eslövs kommun anmodar byggherrar att följa utredningen, men att vara uppmärksamma på att nya krav har tillkommit.

FÖRVÄNTADE KONSEKVENSER

En justering av parkeringsnormen ger förändring först över tid i och med att den får reell effekt först i bygglovsprövningen vid en nybyggnation, tillbyggnad eller ändrad användning.

- Förtätning och byggande i stationsnära läge kan bli mindre attraktivt än med Parkeringsnorm 2014, och en realisering av byggprojekt som har svårigheter med antalet parkeringsplatser kan försvåras.
- Parkeringsnormen är fortfarande lägre än andra kommuner i vårt närområde, och den öppnar upp för bredare mobilitetslösningar än bara bilparkering. Denna möjlighet bör uppmuntras men samtidigt måste lösningarna vara hållbara över tid vilket visat sig vara svårt.
- Byggherren och bilisten får ta kostnaden för parkeringen.
- Gångavståndet från parkering till målpunkt kan bli längre än vad det är idag på grund av att antalet parkeringsplatser inne i centrala Eslöv inte ökar men att det kommer att hålla sig inom acceptabelt avstånd. För boende och besökare är det acceptabla gångavståndet 300 meter och för arbetspendlare 400 meter.

Vidare arbete

Under arbetet med denna p-norm har det blivit tydligt att det finns brister i systemet och det är därför nödvändigt att arbeta vidare med frågan.

Idag kan en fastighetsägare göra tillköp av parkeringsplatser men det är svårt för kommunen att kontrollera att de köpta parkeringsplatserna motsvarar ett faktiskt behov, och ibland ens om parkeringsplatserna finns. Kommunen har inga parkeringsplatser att sälja utan en handel av parkeringsplatser sker mellan privata aktörer vilket gör det svårt för kommunen att kontrollera, och också svårt att ha överblick av behovet.

Det finns fastighetsägare som fått beviljat avsteg från parkeringsnormen eftersom de inrättat en bil-pool. De problem som uppstått m~~n~~ed bil~~l~~pooler är att de inte garanterar de boende i fastigheten tillgång till bil eftersom

bilpoolen oftast är öppen även för andra – för att skapa lönsamhet. Vad händer när en bil-pool läggs ner? Kommunen har ingen möjlighet att kontrollera bilpoolerna och kan inte heller erbjuda eller kräva andra alternativ.

Det finns ett gap mellan medborgarens/bilistens syn på behovet av parkeringsmöjligheter och kommunens syn på det-samma. Kommunen har också förtätat i centrala Eslöv och då har vissa parkeringsmöjligheter försvunnit medan behovet rimligen har ökat. Till en viss del är detta ett kommunikationsproblem men till en viss del handlar det också om att kommunen inte har fullständig kontroll över behovet och tillgången till parkeringsplatser.

Större kommuner/städer som Malmö, Helsingborg och Lund har kommunala parkeringsbolag för att genom dem skapa en kontroll över de kommunala parkeringsplatserna. Det är då möjligt för privata aktörer att köpa parkeringsplatser av det kommunala bolaget, som då också har en överblick över tillgång och behov. I nämnda städer finns det också kommunalt ägda parkeringshus just i syfte att säkra tillgången till parkeringsplatser men samtidigt göra det möjligt för byggherrar att bygga fler fastigheter på sin mark. Men kostnaden för parkeringsplatser hamnar hos bilägaren.

Eslövs kommun kommer att utreda förutsättningarna för bildandet att ett kommunalt parkeringsbolag eller annan lösning för att skapa en långsiktigt hållbar parkeringssituation. Arbetet~~bör arbeta i denna riktning för att få kontroll över parkeringssituationen i Eslövs stad, men arbetet~~ måste ske tillsammans med arbetet kring parkeringsavgifter, utbyggnad av cykelvägar, gångstråk och möjlighet till kollektivt resande, för att ta ~~e. Här bör ee~~tt helhetsgrepp ~~tas så att allt går~~ mot gemensamma mål.

§ 106 **KS.2020.0347**

Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning

Det är enligt plan- och bygglagen fastighetsägaren som är skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering ”i skälig utsträckning”, och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning. Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas fram och när bygglovsansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad ”skälig utsträckning” innebär tar många kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm.

Nuvarande parkeringsnorm från 2014 hade låga krav på fastighetsägare att anordna parkeringsplatser för bilar på sin mark vid nybygge, i syfte att ge incitament för ett ökat byggande i Eslövs kommun. Den situation som finns i dag, framför allt i Eslövs centrala delar, har medfört att det är främst kommunal mark som används för parkering och det finns därför anledning att se över parkeringsnormen i syfte att lägga mer ansvar på fastighetsägarna genom att höja parkeringsnormen.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 - Remissversion
- Parkeringsnorm april 2014 Eslöv

Beredning

I remissen föreslås en höjning av parkeringsnormen i den centrala zonen i Eslöv från dagens 3 till 5 parkeringsplatser per 1 000 kvadratmeter bruttoarea (BTA). Den centrala zonen utökas också både österut och västerut eftersom Eslövs centrum växer. Parkeringsnormen för cykel utökas med platser för lastcykel men hålls i övrigt oförändrad. Möjligheterna för fastighetsägare att göra avsteg från parkeringsnormen ska beslutas av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Ett kapitel om framtida arbete har också tillkommit i strategin.

Yrkanden

Johan Andersson (S) yrkar att kommunala pensionärsrådet ska läggas till i listan över remissinstanser samt att remisstiden förlängs till den 21 december.

Madeleine Atlas (C) yrkar med instämmande av Catharina Malmborg (M), Janet Andersson (S) och Lars Holmström (V) bifall till Kommunledningskontorets förslag till beslut inklusive Johan Andersson (S) yrkande.

Fredrik Ottesen (SD) yrkar att Sverigedemokraternas förslag till parkeringsnorm ska skickas på remiss.

Beslutsgång
Ordförande ställer proposition på yrkandena och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Johan Andersson (S) med fleras yrkande.

Beslut
- Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020 skickas på remiss till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, barn- och familjenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, kommunala pensionärsrådet, servicenämnden samt Eslövs Bostads AB (EBO)

- Yttrandena ska vara inkomna till kommunstyrelsen senast den 21 december 2020.

Reservationer
Ledamöterna i Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ottesens (SD) yrkande.

Beslutet skickas till
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Barn- och familjenämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Vård- och omsorgsnämnden
- Kommunala pensionärsrådet
- Servicenämnden
- Eslövs Bostads AB (EBO)

ESLÖVS KOMMUN

PARKERINGSNORM FÖR ESLÖVS KOMMUN 2020

Remissversion

Inledning

Parkeringsfrågan i de centrala delarna av Eslöv har varit aktuell i många år. Åsikterna har pendlat från att helt se till bilistens möjlighet till fri central parkering till att frigöra ytor till bostäder och prioritera gående och cyklister framför bilister. Kostnader för parkering har också successivt förts över till bilisterna från kollektivet. Detta är en samhällsutveckling som pågått under flera decennier och som är den samma i hela Sverige.

Genom parkeringsnormen styr kommunen hur parkering ska lösas vid nybyggnad av till exempel bostäder, kontor och handel. Parkeringsnormen behöver uppdateras regelbundet för att säkerställa att den är ständigt aktuell och stödjer en attraktiv och hållbar stadsutveckling.

Möjlighet och ansvar för parkering är en komplicerad fråga och en fråga som berör och engagerar många. Parkeringsnormen är ett verktyg för kommunen att styra samhällsutvecklingen, men inte det enda. Frågan måste sättas in i ett större perspektiv där man ser på mobilitet som helhet. Historiskt sett har bilen inte varit ett problem i samhällsplaneringen, utan snarare en möjliggörare. Det är först under de senaste decennierna som bilen setts som negativ utifrån ett miljöperspektiv men också ur ett rent rumsperspektiv – det finns inte utrymme i städer längre för att både rymma bostäder, bilar, cyklister, gående, grönområden och parkeringsplatser. Hur framtiden kommer att se ut när det gäller bilism är också mycket osäker. Den utveckling och forskning som idag sker inom kollektivt resande, elektrifiering och självkörande bilar skapar både frågetecken som möjligheter. Det är därför av yttersta vikt att kommunen utvecklar arbetet med mobilitet i en ständig dialog med fastighetsägare, affärsidkare, medborgare och andra intressenter.

ANSVAR

Fastighetsägaren är enligt plan- och bygglagen skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering ”i skälig utsträckning”, och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning.

Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas

fram och när bygglovsansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad ”skälig utsträckning” innebär tar många kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm. Kommunen har också ett övergripande ansvar för parkeringens planering, då man genom plan- och bygglagen är ansvarig för att mark används på lämpligt sätt.

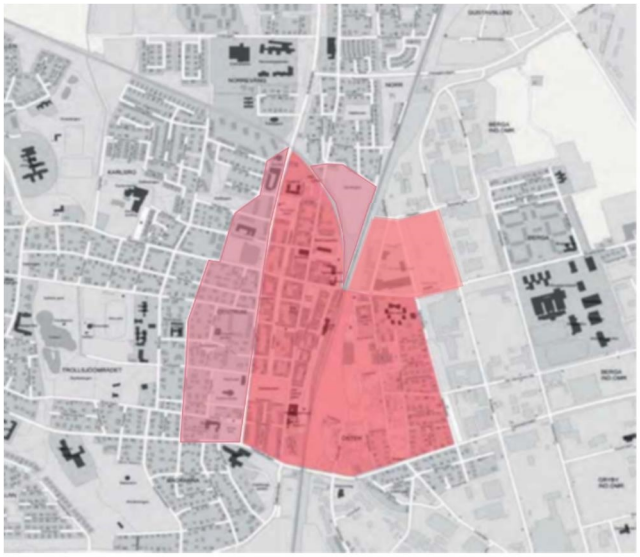
Plan- och bygglagen innehåller däremot inte någon skrivning om att kommunen måste ha en miniminivå för parkering i form av till exempel en parkeringsnorm.

Kommunen är inte heller ansvarig att ordna parkering på gatumark när efterfrågan överskrider utbudet på tomtmark i ett område.

Parkeringsnormen är inte juridiskt bindande för kommunen och undantag kan ges där man anser att det är skäligt.

ZONINDELNING

Parkeringsnormen har bedömts ha behov av två zoner. En för centrala Eslöv (se illustration) och en för övriga staden och kommunen. Anledningen till detta är att den centrumzonen är föremål för en förtätnings- och utvecklingsprocess där befintlig mark bedöms som bäst lämpad för bostäder i högre grad än för parkering och den närhet till kollektivtrafik som avsevärt förbättrar möjligheterna att klara sig utan bil och därmed också utan parkeringsplats.

Centrumzonen avgränsas av Trehäradsvägen och Solvägen i söder, Sturegatan, Rundelsgatan och Tröskevägen i Väster, Marieholmsbanan, Ringgatan och Pärlgatan i norr och Gasverksgatan/ Bruksgatan i Öster. Detta är en utökning i den östra och västra delen av zonen från parkeringsnormen 2014, eftersom Eslövs centrum växer genom nybyggnation. Den höga förtätningstakt som finns inom Eslövs stad gör att flera ytor som använts till parkering har försvunnit.

Det är därför nödvändigt att fastighetsägarna tar ett större ansvar vid nybyggnation.

PARKERINGSNORM FÖR CYKEL

Syftet med en cykelnorm är att underlätta valet att transportera sig miljövänligt vid kortare resor.

Bedömningen görs att cykelnormen kan vara den samma för hela kommunen. Cykelparkeringen kommer inte heller att vara föremål för tillköp eller andra undantag och sänkningar. 12 cykelplatser motsvarar ytmässigt ungefär en parkeringsplats för bil. Utvecklingen inom cykling har varit stor de senaste åren, med en utveckling framför allt på elcyklar och större lastcyklar. Därför är parkeringsnormen anpassad till denna utveckling och det måste ges plats åt 2 lastcyklar medan det är rimligt att ägaren till en elcykel själv ansvarar för laddningen eftersom batteriet går att ta med till bostaden. Detta innebär en ökning av normen för platser för cykel, och för verksamheter är ökningen större då det krävs plats för fyra lastcyklar, vilket är en förändring som görs för att i större grad möjliggöra för kunder att cykla och handla.

PARKERINGSNORM FÖR BIL

Parkeringsnormen innebär en höjning i jämförelse med talen från 2014. Höjningen motiveras av att den nuvarande låga parkeringsnormen med 3 parkeringsplatser per 1000 m2 bostäder i den centrala zonen, belastar de allmänna parkeringsytorna och gatuparkeringar hårt. Den höga förtätningstakt som finns inom Eslövs stad gör också att flera ytor som använts till parkering har försvunnit. Det är därför nödvändigt att fastighetsägarna tar ett större ansvar vid nybyggnation.

Parkeringsnormen i Eslöv är en miniminorm. Detta betyder att det är tillåtet att anlägga fler parkeringsplatser om man som fastighetsägare eller exploatör anser att det finns behov för det.

Detta faktum är väl värt att uppmärksamma i samband med handelsetableringar eller större bostadsområden. Eslövs kommun anser att exploatören i dessa sammanhang är den som är bäst lämpad att avgöra hur många parkeringsplatser det finns behov av för att tillgodose de tilltänkta kunderna eller hyresgästerna.

En analys av detta kan vara viktigt då det kan vara svårt att tillskapa parkeringsplatser i efterhand.

Avsteg
Avsteg nedåt innebär att byggherrar kan påverka bilplatsbehovet genom att genomföra mobilitetsåtgärder för att reducera parkeringsbehovet. Parkeringsbehovet bedöms mer projektspecifikt utifrån läge i staden, närhet till kollektivtrafik och service samt vilka åtgärder som görs för att främja gång, cykel- och kollektivtrafik. Byggherrar kan därmed själva till stor del påverka antalet parkeringsplatser som behöver byggas.

Avsteg nedåt kan tillåtas genom till exempel tillköp av parkeringsplatser, att erbjuda bil pool för hyresgäster, lastcykelpool, anordna cykelparkeringar som är lättillgängliga, låsbara och väderskyddade, erbjuda särskilda förmåner för kollektivtrafikresenärer eller andra mobilitetsåtgärder som påverkar parkeringsbehovet. Hur mycket parkeringstalet kan minskas beror på platsens förutsättningar och vilka åtgärder som genomförs. En kombination av ovanstående åtgärder kan ge en möjlig minskning av parkeringstalen på ca 20-30%. Det krävs dock att byggherren kan visa på att åtgärderna är långsiktiga och kan styrka detta genom avtal eller liknande.

Avsteg från parkeringsnormen nedåt avtalas med kommunen och prövas vid bygglovshandläggningen och beslutas av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Trots att det inte finns någon direkt koppling mellan behovet av antal parkeringar och 1000 m2 bruttoarea (BTA) används detta sätt att mäta även här då formen är väletablerad bland exploatörer och handläggare.

Tabell Parkering cykel/ 1000 m^2 BTA				
	Centrala zonen		Övriga staden och kommunen	
	Cykel	Lastcykel	Cykel	Lastcykel
Flerbostadshus	20	2	20	2
Småhus	På egen fastighet			
Verksamheter	20	4	20	4

Tabell Parkering bil/ 1000 m^2 BTA			
	Centrala zonen	Övriga staden och kommunen	
Flerbostadshus	5	7	
Småhus	På egen fastighet		
Verksamheter	5	7	

Laddning för elbilar

Sedan den 15 maj 2020 är laddning av elfordon ett nytt egenskapskrav i plan- och bygglagen (PBL), och konsekvenserna av införandet utreds just nu. Eslövs kommun anmodar byggherrar att följa utredningen, men att vara uppmärksamma på att nya krav har tillkommit.

FÖRVÄNTADE KONSEKVENSER

En justering av parkeringsnormen ger förändring först över tid i och med att den får reell effekt först i bygglovsprövningen vid en nybyggnation, tillbyggnad eller ändrad användning.

- Förtätning och byggande i stationsnära läge kan bli mindre attraktivt än med Parkeringsnorm 2014, och en realisering av byggprojekt som har svårigheter med antalet parkeringsplatser kan försvåras.
- Parkeringsnormen är fortfarande lägre än andra kommuner i vårt närområde, och den öppnar upp för bredare mobilitetslösningar än bara bilparkering. Denna möjlighet bör uppmuntras men samtidigt måste lösningarna vara hållbara över tid vilket visat sig vara svårt.
- Byggherren och bilisten får ta kostnaden för parkeringen.
- Gångavståndet från parkering till målpunkt kan bli längre än vad det är idag på grund av att antalet parkeringsplatser inne i centrala Eslöv inte ökar men att det kommer att hålla sig inom acceptabelt avstånd. För boende och besökare är det acceptabla gångavståndet 300 meter och för arbetspendlare 400 meter.

Vidare arbete

Under arbetet med denna p-norm har det blivit tydligt att det finns brister i systemet och det är därför nödvändigt att arbeta vidare med frågan.

Idag kan en fastighetsägare göra tillköp av parkeringsplatser men det är svårt för kommunen att kontrollera att de köpta parkeringsplatserna motsvarar ett faktiskt behov, och ibland ens om parkeringsplatserna finns. Kommunen har inga parkeringsplatser att sälja utan en handel av parkeringsplatser sker mellan privata aktörer vilket gör det svårt för kommunen att kontrollera, och också svårt att ha överblick av behovet.

Det finns fastighetsägare som fått beviljat avsteg från parkeringsnormen eftersom de inrättat en bil pool. De problem som uppstått ned billpooler är att de inte garanterar de boende i fastigheten tillgång till bil eftersom bilpoolen oftast är öppen även för andra – för att skapa lönsamhet. Vad händer när en bil pool läggs ner? Kommunen har ingen möjlighet att kontrollera bilpoolerna och kan inte heller erbjuda eller kräva andra alternativ.

Det finns ett gap mellan medborgarens/bilistens syn på behovet av parkeringsmöjligheter och kommunens syn på det samma. Kommunen har också förtätat i centrala Eslöv och då har vissa parkeringsmöjligheter försvunnit medan behovet rimligen har ökat. Till en viss del är detta ett kommunikationsproblem men till en viss del handlar det också om att kommunen inte har fullständig kontroll över behovet och tillgången till parkeringsplatser.

Större kommuner/städer som Malmö, Helsingborg och Lund har kommunala parkeringsbolag för att genom dem skapa en kontroll över de kommunala parkeringsplatserna. Det är då möjligt för privata aktörer att köpa parkeringsplatser av det kommunala bolaget, som då också har en överblick över tillgång och behov. I nämnda städer finns det också kommunalt ägda parkeringshus just i syfte att säkra tillgången till parkeringsplatser men samtidigt göra det möjligt för byggherrar att bygga fler fastigheter på sin mark. Men kostnaden för parkeringsplatser hamnar hos bilägaren. Eslövs kommun bör arbeta i denna riktning för att få kontroll över parkeringssituationen i Eslövs stad, men arbetet måste ske tillsammans med arbetet kring parkeringsavgifter, utbyggnad av cykelvägar, gångstråk och möjlighet till kollektivt resande. Här bör ett helhetsgrepp tas så att allt går mot gemensamma mål.

Parkeringsnorm för Eslövs kommun

Antagen av Kommunfullmäktige 2014-04-28

INNEHÅLL

INLEDNING 3

NULÄGES BESKRIVNING 4
- Ansvar
- Bilinnehav
- Zonindelning

PARKERINGSNORM FÖR CYKEL 5

PARKERINGSNORM FÖR BIL 6

FÖRVÄNTADE KONSEKVENSER 7

PARKERINGSNORM: TABELLER 8
- Parkeringsnorm för cykel
- Parkeringsnorm för bil

Omslagsbild: Sommar på Södergatan

INLEDNING

Miljö och Samhällsbyggnad har fått i uppdrag att ta fram en ny parkeringsnorm. Gällande parkeringsnorm är från 2001 och baseras på rekommendationerna i parkeringsutredningen från samma år. 2011 utfördes en ny parkeringsutredning och delar av den ligger till grund för förslaget på ny parkeringsnorm.

Parkeringsfrågan i de centrala delarna av Eslöv har varit aktuell i många år.

”Flera projekt för bostadsbebyggelse i centrala Eslöv under de senare åren har inte kommit till stånd på grund av att parkeringsfrågan inte kunnat lösas till en rimlig kostnad” konstaterade stadsarkitekt J. Staffan Andersson redan 1986 i ett yttrande angående förslag till parkeringsfriköp i Eslöv.

Kostnaderna för anläggandet av det antal parkeringsplatser som kommunen ansett som rimlig har alltså under lång tid varit ett hinder för byggnationen framför allt i de centrala delarna av Eslöv där markparkering har varit svår att åstadkomma och underjordiska garage setts som allt för fördyrande.

Trots detta har de bedömda behovstalen för parkering varit mer eller mindre de samma sedan 1977 och beaktar inte andra intressen än just bilistens möjlighet till central parkering i största möjliga mån.

Kommunens krav på byggbolagen att bygga ett visst antal parkeringsplatser tvingar de hyresgäster och bostadsrättsinnehavare som väljer cykel, kollektivtrafik, bilpool eller taxi att ändå betala för grannars parkering. En kostnad som byggs in vid nyproduktion.

Målet för den nya parkeringsnormen är att den ska vara lätt att förstå, inte skapa onödiga hinder för bostadsbyggande eller förtätning och att kostnaden för parkering ska betalas av den som nyttjar parkeringen, det vill säga bilägaren.

Att privat biltrafik bär kostnaderna för parkering leder till ett effektivare resursutnyttjande, till bättre villkor för handel och boende och genom minskad biltrafik till färre avgasutsläpp i befolkningstäta områden och mindre växthusgaser i atmosfären.

ANSVAR

Fastighetsägaren är enligt plan- och bygglagen skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering "i skälig utsträckning", och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning .

Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas fram och när bygglovansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad "skälig utsträckning" innebär tar många kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm. Kommunen har också ett övergripande ansvar för parkeringens planering, då man genom plan- och bygglagen är ansvarig för att mark används på lämpligt sätt.

Plan- och bygglagen innehåller däremot inte någon skrivning om att kommunen måste ha en miniminivå för parkering i form av till exempel en parkeringsnorm.

Kommunen är inte heller ansvarig att ordna parkering på gatumark när efterfrågan överskrider utbudet på tomtmark i ett område.

Ansvaret för parkering vilar alltså enligt gällande lagstiftning på fastighetsägaren, vilket i förlängningen har lett till en subventionering av parkeringsplatser i flerbostadshus. Eftersom kostnaden för parkeringsplatsen alltid överskrider betalningsviljan från bilägaren, speciellt där det funnits gratis gatuparkering, får alla hyresgäster vara med och betala.

Parkeringsnormen är inte heller juridiskt bindande för kommunen och undantag kan ges där man anser att det är skäligt.

Plan- och bygglagen om parkering:

" 8 kap 9§ En obebyggd tomt som ska bebyggas ska ordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Tomten ska ordnas så att…"

"…4. det på tomten eller i närheten av den i skälig utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon…"

"… Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering enligt första styck-et 4, ska man i första hand ordna friyta."

"8 kap 10 § Det som gäller i fråga om utrymme för parkering, lastning och lossning och om friyta i 9 § första stycket 4 och andra stycket ska i skälig utsträckning också tillämpas om tomten är bebyggd."

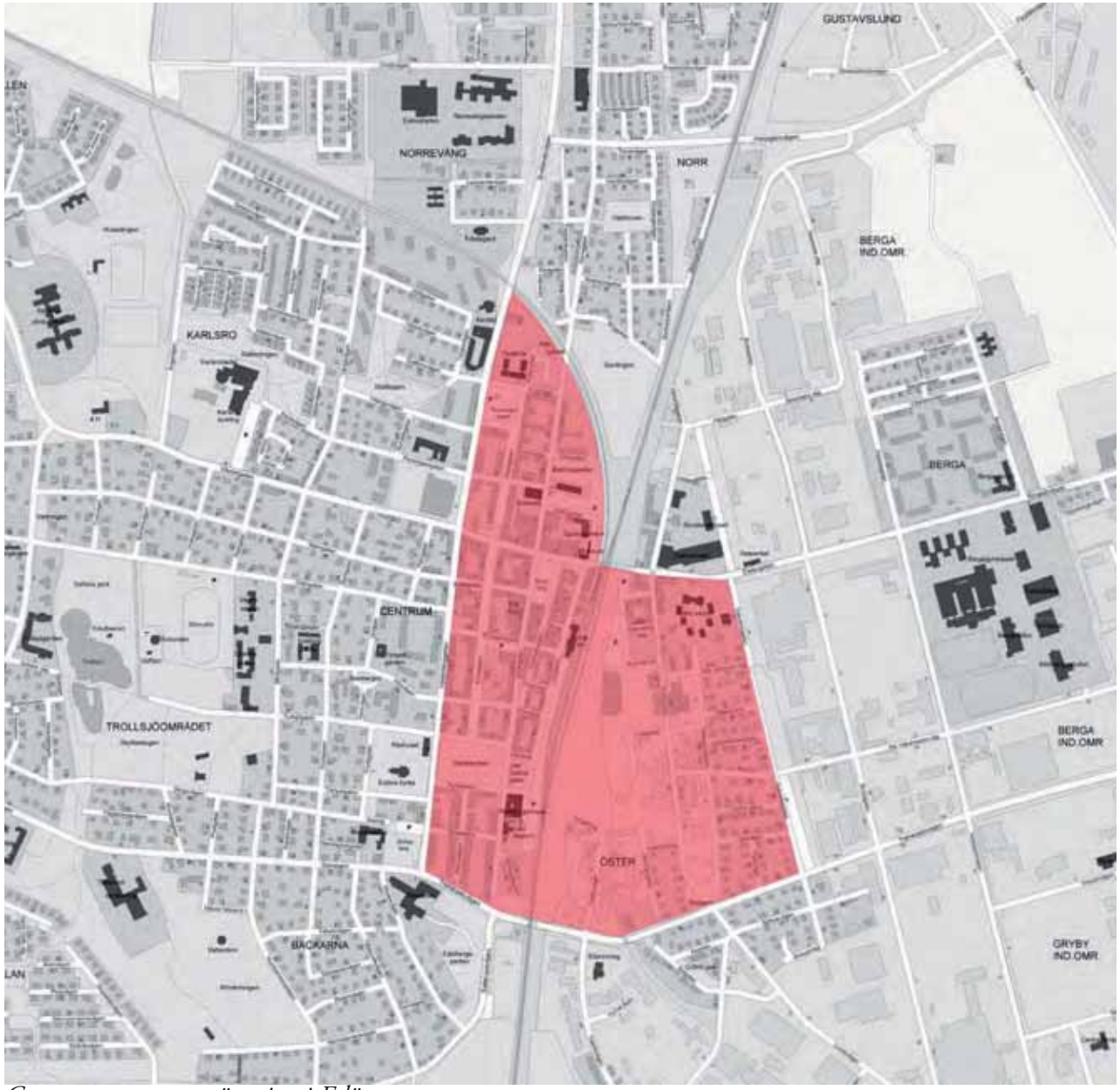
ZONINDELNING

Parkeringsnormen har bedömts ha behov av två zoner. En för centrala Eslöv (se illustration) och en för övriga staden och kommunen. Anledningen till detta är att den centrumzonen är föremål för en förtätning- och utvecklingsprocess där befintlig mark bedöms som bäst lämpad för bostäder i högre grad än för parkering och den närhet till kollektivtrafik som avsevärt förbättrar möjligheterna att klara sig utan bil och därmed också utan parkeringsplats.

Centrumzonen är en vidarearbetning av centrum zonen i parkeringsnormen från 2001 med en utökning på östra sidan om stambanan. För cykelparkering finns ingen zonindelningen utan samma norm gäller i hela kommunen.

Centrumzonen avgränsas av Trehäradsvägen i söder, Västerlånggatan i Väster, Marieholmsbanan och Östergatan i norr och Gasverksgatan i Öster. Inom denna zon gäller fortfarande i vissa bitar Erik Bülows-Hübes stadsplan från 1937. Inom zonen finns det 45 stycken gällande detaljplaner varav hälften är äldre än 40 år.

Övervägande delen av zonen, förutom polishuset i zonens norra del, ligger inom den geografiska avgränsningen av riksintresset för kulturmiljövården, Eslöv M182.

Centrumzonens avgränsning i Eslöv

PARKERINGSNORM FÖR CYKEL

Syftet med att införa en cykelnorm är att underlätta valet att transportera sig miljövänligt vid kortare resor.

Cykel har tidigare inte ingått i parkeringsnormnen. Bedömningen görs att cykelnormen kan vara den samma för hela kommunen. Cykelparkeringen kommer inte heller att vara föremål för tillköp eller andra undantag och sänkningar. 12 cykelplatser motsvarar ytmässigt ungefär en parkeringsplats för bil.

PARKERINGSNORM FÖR BIL

Parkeringsnormen innebär en sänkning i jämförelse med talen från 2001. Sänkningen motiveras av viljan att möjliggöra en stad för människorna i Eslöv och inte för bilar.

Parkeringsnormen i Eslöv är en miniminorm. Detta betyder att det är tillåtet att anlägga fler parkeringsplatser om man som fastighetsägare eller exploatör anser att det finns behov för det.

Detta faktum är väl värt att uppmärksamma i samband med handelsetableringar eller större bostadsområden. Eslövs kommun anser att exploatören i dessa sammanhang är den som är bäst lämpad att avgöra hur många parkeringsplatser det finns behov av för att tillgodose de tilltänkta kunderna eller hyresgästerna.

En analys av detta kan vara viktigt då det kan vara svårt att tillskapa parkeringsplatser i efterhand.

Avsteg nedåt kan också tillåtas genom till exempel tillköp av parkeringsplatser eller upplåtande av bilpool för hyresgäster. I princip ställer sig inte Eslövs kommun negativ till så kallat bilfritt boende så länge som boendet också marknadsförs som detta och exploatören är tydlig med att hyresgästen inte kommer att ha tillgång till någon parkeringsplats om den inte införskaffas privat.

Avsteg från parkeringsnormen nedåt avtalas med kommunen och prövas vid bygglovshandläggningen.

Trots att det inte finns någon direkt koppling mellan behovet av antal parkeringar och 1000 m2 används detta sätt att mäta även här då formen är väletablerad bland exploatörer och handläggare.

Den nya parkeringsnormen innebär en sänkning av antalet parkeringsplatser för bilar från 8 till 3 per 1000 m2 bostäder i centrala Eslöv och från 9 till 6 för övriga delar.

TABELL PARKERING CYKEL

Antal cykelplatser per 1000 m2 BTA där annat ej anges

	Centrala zonen	Övriga staden och kommunen
Flerbostadshus	20	20
Småhus	På egen fastighet	På egen fastighet
Verksamheter	20	20

Behovstalen i parkeringsnormen är en miniminivå och hindrar inte anläggandet av fler parkeringsplatser om exploatören anser att behovet finns.

Avsteg nedåt från normen medges inte.

TABELL PARKERING BIL

Antal bilplatser per 1000 m2 BTA där annat ej anges

	Centrala zonen	Övriga staden och kommunen
Flerbostadshus	3	6
Småhus	På egen fastighet	På egen fastighet
Verksamheter	3	6

Behovstalen i parkeringsnormen är en miniminivå och hindrar inte anläggandet av fler parkeringsplatser om exploatören anser att behovet finns.

Avsteg nedåt från normen ska avtalas med kommunen.

FÖRVÄNTADE KONSEKVENSER

En justering av parkeringsnormen ger förändring först över tid i och med att den får reell effekt först i bygglovsprövnignen vid en nybyggnation, tillbyggnad eller ändrad användning.

- Förtätning och byggande i stationsnära läge blir attraktivare och en realisering av byggprojekt som haft svårigheter med antalet parkeringsplatser kan väntas.

- En separering av bostadsmarknaden och parkeringsmarknaden öppnar upp för ett billigare byggande där den som väljer att ha bil också får välja var den vill parkera och hur mycket det är beredd att betala. En separerad marknad gör det också möjligt att finansiera parkeringslösningar som idag konkurrerar med gratisparkering.

- Bilisten får ta kostnaden för parkeringen.

- Gångavståndet från parkering till målpunkt kan bli längre än vad det är idag på grund av att antalet parkeringsplatser inne i centrala Eslöv inte ökar men att det kommer att hålla sig inom det som parkeringsutredningen anger som acceptabelt avstånd. För boende och besökare är det acceptabla gångavståndet 300 meter och för arbetspendlare 400 meter.

ESLÖVS KOMMUN

Postadress: 241 80 Eslöv
Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 (växel)
E-post: kommunen@eslov.se
webb: www.eslov.se

§ 85 **KOF.2020.0124**

Remissvar på förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning

Det är enligt plan- och bygglagen fastighetsägaren som är skyldig att ordna parkeringsmöjligheter för sin fastighet. Fastighetsägaren ska ordna parkering ”i skälig utsträckning”, och det är kommunen som ansvarar för att detta görs och definierar vad som är tolkningen av skälig utsträckning. Det kommunala ansvaret tillämpas framförallt när detaljplaner tas fram och när bygglovsansökningar prövas. Till stöd för att avgöra vad ”skälig utsträckning” innebär tar kommuner likt Eslöv fram en parkeringsnorm.

Nuvarande parkeringsnorm från 2014 hade låga krav på fastighetsägare att anordna parkeringsplatser för bilar på sin mark vid nybygge, i syfte att ge incitament för ett ökat byggande i Eslövs kommun. Den situation som finns idag, framförallt i Eslövs centrala delar, har medfört att det är främst kommunal mark som används för parkering och det finns därför anledning att se över parkeringsnormen i syfte att lägga mer ansvar på fastighetsägarna genom att höja parkeringsnormen.

Förslag på nya parkeringsnormer har nu skickats ut på remiss.

Beslutsunderlag

- Remissvar på förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- kommunstyrelsens beslut § 106, 2020 Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 - remissverison
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2014

Beredning

Tjänstepersoner på kultur- och fritidsförvaltningen har läst igenom remissversionen av parkeringsnormen för att kunna bilda sig en uppfattning kring dokumentet.

Förvaltningen ser positivt på att cykling och cykelparkering är en del av parkeringsnormen och önskar samtidigt att den ska fortsätta vara en viktig del genom alla dokument som produceras kring stadsplanering. I dokumentet står det att syftet med en cykelnorm är att underlätta valet att transportera sig miljövänligt vid kortare resor, då anser förvaltningen att detta syfte också ska visa sig i utbyggnad och anpassning av cykelvägar i kommunen. Dokument som dessa som rör stadsplanering bör förhålla sig till varandra för att skapa en tydlig linje för hur Eslövs kommun vill utvecklas, både i stad, by, och på landsbygd.

Yrkande
Ted Bondesson (SD) yrkar följande ändringar i förslag till yttrande:

- Att följande stycke läggs till i nämndens yttrande;

"Eftersom många kulturverksamheter såsom kulturskolan och stadsbiblioteket är centraliserade är det viktigt utifrån dessa verksamheters perspektiv att folk enkelt kan köra in till stadskärnan och enkelt hitta parkeringar där. Därför är det positivt att man vill utöka kraven i parkeringsnormen men givet försämringarna som skett under tiden den nuvarande parkeringsnormen varit rådande hade en ytterligare ökning varit lämplig för att försäkra god tillgång till parkeringsplatser centralt. "

Beslutsgång
Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kultur- och fritidsnämnden bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Beslut
Kultur- och fritidsnämnden tar förvaltningens yttrande som sitt eget och översänder detta till kommunstyrelsen.

Reservation
Ted Bondesson (SD) och Ronny Färnlöf (SD) reserverar sig mot beslutet, se bilaga.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

§ 139 **BoF.2020.2346**

Yttrande över förslag till reviderad parkeringsnorm

Ärendebeskrivning
Förslag till reviderad parkeringsnorm har översänts till barn- och familjenämnden från kommunstyrelsen för yttrande.

Beslutsunderlag
- Yttrande över förslag till reviderad parkeringsnorm
- § 106, KS, 2020, Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 - remissversion
- Eslövs kommuns parkeringsnorm från 2014

Beredning
Parkeringsnormen anger en önskad miniminivå för parkeringsplatser att tillämpa vid bedömning av bygglov och revideringen innebär en smärre utökning av parkeringsplatserna för bil och en komplettering med parkeringsplatser för lastcykel. För vanliga cyklar föreslås normen vara oförändrad. Normen anger en miniminivå. För grundskolans och förskolans del genererar verksamheten vanligen betydligt större parkeringsbehov än vad som anges i normen; särskilt på grund av behovet av korttidsparkering för lämning och hämtning av de yngre barnen. Hela parkerings-behovet är svårt att tillgodose på skolbyggnadernas tomtmark utan kan med fördel lösas genom samnyttjande av andra parkeringar på gatumark och/eller boendeparkering. Detta innebär i så fall att mindre ytor behövs totalt sett för parkering i staden.

Beslut
Barn- och familjenämnden ser gärna att utbildningarnas parkeringsbehov till stor del löses genom samnyttjande av parkeringar utanför den egna tomten.
Barn- och familjenämnden har inget att erinra mot den reviderade parkeringsnormen.

Avstår att delta i beslut
Ledamöterna i Sverigedemokraterna (SD) avstår från att delta i beslutet.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen.

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

§ 108 **GoV.2020.0320**

Revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning
Förslag till reviderad parkeringsnorm har översänts till Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden från kommunstyrelsen för yttrande.

Beslutsunderlag
- Yttrande över förslag till reviderad parkeringsnorm
- Beslut att remittera förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 - remissversion
- Eslövs kommuns parkeringsnorm från 2014

Beredning
Parkeringsnormen anger en önskad miniminivå för parkeringsplatser att tillämpa vid bedömning av bygglov och revideringen innebär en smärre utökning av parkeringsplatserna för bil och en komplettering med parkeringsplatser för lastcykel. För vanliga cyklar förslås normen var oförändrad. Normen anger en miniminivå. För Gymnasie- och vuxenutbildningens del generar verksamheten betydligt större parkeringsbehov än vad som anges i normen. Hela parkeringsbehovet är svårt att tillgodose på skolbyggnadernas tomtmark utan kan med fördel lösas gnom samnyttjande av andra parkering på gatumark och/eller boendeparkering. Detta innebär i så fall att mindre ytor behövs totalt sett för parkering i staden.

Yrkanden
Marianne Svensson (S), Peter Sjögren (M), Madeleine Atlas (C) och Katja Laine (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag på beslut.

Cvetanka Bojcevska (SD) och Håkan Jölinsson (SD) yrkar bifall till första satsen i förvaltningens förslag till beslut. I andra satsen yrkar de bifall till Sverigedemokraternas förlag "Sverigedemokraternas norm på 10 parkeringsplatser per 1 000m² BTA ska gälla i Eslövs kommun".

Beslutsgång
Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslut
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser gärna att utbildningarnas parkeringsbehov till stor del löses genom samnyttjande av parkeringar utanför den egna tomten.

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har inget att erinra mot den reviderade parkeringsnormen.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

§ 199 **MOS.2020.0864**

Yttrande över Eslövs kommuns parkeringsnorm 2020

Ärendebeskrivning

En remiss gällande parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 har skickats till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 21 december 2020.

Enligt plan- och bygglagen har fastighetsägare skyldighet att ordna parkeringsmöjligheter på sin fastighet, vilket ska göras ”i skälig utsträckning”. Kommunen ansvarar för att detta görs och definierar hur benämningen skälig utsträckning ska tolkas. Som stöd för att avgöra vad skälig utsträckning innebär tar kommuner fram en parkeringsnorm. Det är främst vid framtagandet av detaljplaner och vid bygglovsprövningar som det kommunala ansvaret tillämpas. Genom plan- och bygglagen har kommunen också det övergripande ansvaret gällande parkeringens planering, så att mark används på lämpligt sätt.

Den nu gällande parkeringsnormen, som togs fram 2014, har låga krav på fastighetsägare att anordna parkeringsplatser för bilar på kvartersmark vid nybyggnation. Syftet med framtagandet av denna parkeringsnorm var att få en ökad byggnation i Eslövs kommun, främst i de centrala delarna av Eslövs tätort.

Den låga parkeringsnormen har medfört att fastighetsägare inte behöver anordna parkeringsplatser i så stor utsträckning på sin mark, vilket har medfört att kommunal mark istället nyttjas i större utsträckning. För att istället lägga mer ansvar på fastighetsägaren finns det därför anledning att se över och höja gällande parkeringsnorm.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Yttrande gällande Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020
- Kommunstyrelsens beslut § 106, 2020. Förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Remissversion. Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun. Antagen av Kommunfullmäktige 2014-04-28

Beredning

Generella ändringar

I remissversionen Parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 har den gällande

zonindelningen reviderats. I den nu gällande parkeringsnormen från 2014 finns 2 zoner – en för centrala Eslöv och en för den övriga staden och kommunen. Zonindelningen togs fram eftersom de mest centrala delarna av Eslöv var föremål för förtätning, där befintlig mark bedömdes som bäst lämpad för bostäder i högre grad än för parkering. Att ha närhet till kollektivtrafik förbättrar möjligheten att klara sig utan bil och parkeringsplats.

I remissversionen har zonen för centrala Eslöv utökats på både västra och östra sidan om stambanan eftersom Eslövs centrum växer genom nybyggnation. På den östra sidan har området mellan stambanan och Bruksgatan inkluderats och på den västra sidan avgränsas området av Tröskevägen, Rundelsgatan och Sturegatan. Förvaltningen anser att utökningen av zonen är rimlig då bland annat arbete med den fördjupade översiktsplanen för östra Eslöv pågår. Planförslaget möjliggör för många nya bostäder och till år 2035 är ambitionen att 1600 av dessa ska färdigställas. Bostäderna inom den utökade zonen ligger inom en kilometer från tågstationen, vilket möjliggör för hållbart och kollektivt resande i stor utsträckning. Här är det enkelt att transportera sig på ett mer miljövänligt sätt, framförallt när det gäller kortare resor.

I det nya förslaget till parkeringsnorm föreslås även att antalet bilplatser i den centrala zonen i Eslöv höjs från 3 till 5 parkeringsplatser per 1000 m² BTA (bruttoarea). För den övriga staden och kommunen föreslås att antalet bilplatser höjs från 6 till 7 parkeringsplatser per 1000 m² BTA. Parkeringsnorm för cykel förändras genom att det tillkommer platser för lastcyklar, vilket inte finns med i den nu gällande parkeringsnormen. För hela kommunen införs 2 lastplatser per 1000 m² BTA för flerbostadshus och 4 lastplatser per 1000 m² BTA för verksamheter. Att ha fler lastplatser vid verksamheter ökar möjligheten för kunder att ta sig dit med cykel för att handla och uträtta ärenden.

Den förtätning som har skett och som sker i centrala delar av Eslövs tätort gör att ytor som tidigare använts till parkering försvinner. För att de allmänna parkeringsplatserna inom den centrala zonen ska finnas tillgängliga för besökare till näringsliv och handel är det nödvändigt att fastighetsägare tar större ansvar vid nybyggnation. Förvaltningen anser att höjningen av antalet bilplatser per 1000 m² BTA är rimlig. Höjningen innebär att fler bilplatser byggs av fastighetsägarna, vilket i sin tur leder till att de allmänna parkeringsplatserna kan nyttjas av besökare istället för boende. Höjningen anses också ligga på en lagom nivå när det gäller att möta

arbetet med hållbart resande – att enligt Planen för centrumutveckling prioritera och förbättra för gående och cyklister i centrum. Genom att inkludera lastcyklar i den nya parkeringsnormen ökar chansen att fler boende väljer denna typ av transportmedel istället för att äga en bil. Utvecklingen inom cykling har varit stor de senaste åren, framförallt vad gäller elcyklar och större cyklar. Av den anledningen anser förvaltningen att parkeringsnormen bör vara anpassad till denna utveckling.

Avsteg
Möjligheten för fastighetsägare att göra avsteg nedåt från parkeringsnormen förändras till viss del i remissversionen i jämförelse med den gällande parkeringsnormen. Att göra avsteg nedåt innebär att byggherrar genom olika mobilitetsåtgärder kan påverka antalet bilplatser och reducera parkeringsbehovet. Byggherrar kan därmed påverka antalet parkeringsplatser som behöver byggas genom att främja gång, cykel- och kollektivtrafik. Exempel på avsteg kan vara tillköp av parkeringsplatser eller att erbjuda bilpool. I den nu gällande parkeringsnormen prövas avsteg nedåt vid bygglovshanläggningen.

I remissversionen har möjligheten att göra avsteg nedåt utökats med mobilitetsåtgärder som till exempel lastcykelpool, anordna lättillgängliga cykelparkeringsplatser som är låsbara och väderskyddade, erbjuda särskilda förmåner för kollektivtrafikresenärer etc. Hur stort avsteget nedåt som kan göras beror på platsens förutsättningar samt vilka åtgärder som genomförs. Byggherren måste påvisa att åtgärderna är långsiktiga och styrka detta genom avtal eller dylikt. Avsteg nedåt ska fortsätta prövas vid bygglovshandläggningen och sedan beslutas av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Förvaltningen anser att möjligheten till avsteg nedåt kan medföra att hållbara mobilitetsåtgärder utförs i större utsträckning, vilket på sikt gynnar det hållbara resandet totalt sett. Lösningarna måste dock vara varaktiga över tid, vilket kan vara svårt när det gäller till exempel bilpooler. De problem som kan uppstå med bilpooler är att de ofta är öppna för allmänheten för att skapa lönsamhet, vilket inte alltid garanterar tillgång till bil för boende i fastigheten. Kommunen kan inte kontrollera eller styra bilpoolerna så att enbart de boende får nyttja dem. Likaså kan kommunen ha svårt att kontrollera tillköp av parkeringsplatser som görs eftersom det är svårt att veta om de motsvarar ett faktiskt behov samt hur köpet av parkeringsplatser sker mellan privata aktörer.

Förväntade konsekvenser
Det är först vid bygglovsprövningen som en förändring av parkeringsnormen får reell effekt vid till exempel nybyggnation. Därför tar det tid innan ändringen ger inverkan och visar ett resultat. De konsekvenser som det nya förslaget till parkeringsnorm kan ge är:
- Förtätning i stationsnära läge kan bli mindre attraktivt eftersom kravet på antalet bilplatser per 1000 m² BTA har ökat från 3 platser till 5. Parkeringsnormen är dock fortfarande lägre än andra kommuner i vårt närområde.
- Möjligheten till fler mobilitetslösningar öppnar upp för att verka mot ett mer hållbart resande. Det är dock viktigt att lösningarna är hållbara över tid.
- Bilisten och byggherren får ta kostnaden för parkeringen.
- Gångavståndet från parkeringen till målpunkten kan bli något längre på grund av att antalet parkeringsplatser inne i centrala Eslöv inte ökar med den höjda normen för bil. Dock beror detta på om avsteg görs eller inte. Om avsteg i form av tillköp görs blir avståndet längre, men fortfarande inom acceptabla gränser (300 meter för boende och besökare och 400 meter för arbetspendlare). Till stor del kan förutsättningarna på fastigheten vara avgörande.

Vidare arbete
Det finns brister i systemet som gör det nödvändigt att arbeta vidare med frågan om hur parkeringsnormen ska vara utformad.

De tillköp som fastighetsägare gör idag har kommunen svårt att ha kontroll över. Eftersom kommunen inte har några parkeringsplatser att sälja sker handel mellan privata aktörer. I bygglovsprövningen kan kommunen be byggherrarna att inkomma med avtal och visa hur parkeringsplatserna löses på annan mark, men frågan är hur dessa avtal följs upp vid eventuell försäljning av fastigheterna i framtiden? Vem kontrollerar om avtal sägs upp och vad händer då med parkeringen på allmän platsmark?

Det är också svårt att ha kontroll över de fastighetsägare som får beviljat avsteg nedåt från parkeringsnormen då de väljer att inrätta en bilpool. Bilpoolerna är ofta öppna för allmänheten för att vara lönsamma, vilket inte alltid garanterar lediga bilar för de boende i fastigheten när behovet finns. Och vad händer då om en bilpool inte lönar sig och måste läggas ner? Hur påverkas parkeringsplatserna på allmän platsmark av detta? Att kunna göra avsteg nedåt genom att inrätta en bilpool anses samtidigt viktigt då det främjar hållbart resande. Flera personer kan dela på en eller

flera bilar och betalar endast för bilen då den används. Att äga en bil är därför inte nödvändigt, vilket också kan medföra att fler kortare resor görs med andra typer av transportmedel så som gång eller cykel.

Den förtätning som har skett i centrala Eslöv har medfört att vissa parkeringsplatser har byggts bort, samtidigt som behov och efterfrågan av parkeringsplatser har kvarstått. År 2017 infördes parkeringsavgifter i centrala Eslöv för att ordna trafiken. Införandet av parkeringsavgift medför att ”rätt bil hamnar på rätt plats” i större utsträckning, eftersom parkeringsplatserna nyttjas mer effektivt. Införandet av parkeringsavgifter kan också medföra att många av de kortare resorna istället görs med andra färdmedel, vilket skapar lediga parkeringsplatser för dem som verkligen är i behov av att kunna parkera för att till exempel uträtta ärenden i centrum.

För att få kontroll över de kommunala parkeringsplatserna har många större kommuner kommunala parkeringsbolag. Privata aktörer kan då köpa parkeringsplatser av det kommunala parkeringsbolaget, vilket gör det lättare för kommunerna att ha kontroll över tillgång och behov. Många kommuner äger även parkeringshus för att säkra tillgången till parkeringsplatser men också för att byggherrar ska kunna bygga fler fastigheter på sin mark.

För att få kontroll över parkeringssituationen i Eslövs tätort behöver kommunen arbeta i denna riktning. Arbetet behöver göras tillsammans med övrigt arbete som rör parkeringsavgifter, utbyggnad av gång- och cykelvägar samt möjligheten till att resa med kollektivtrafiken. Eftersom alla delar hänger ihop är det viktigt att ett helhetsgrepp tas som strävar efter gemensamma mål.

Beslut
- Anta förvaltningens yttrande som sitt och översända det till kommunstyrelsen.

Ej deltagande i beslut
Kent Björk (SD) deltar inte i beslutet.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

§ 182 **SOT.2020.0191**

Yttrande över förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade den 1 september 2020 att skicka Eslövs kommuns parkeringsnorm på remiss till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, barn- och familjenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, kommunala pensionärsrådet, servicenämnden samt Eslövs Bostads AB (EBO).
Yttrandena ska vara inkomna till kommunstyrelsen senast den 21 december 2020.

Nuvarande parkeringsnorm från 2014 hade låga krav på fastighetsägare att anordna parkeringsplatser för bilar på sin mark vid nybygge, i syfte att ge incitament för ett ökat byggande i Eslövs kommun. Den situation som finns i dag, framför allt i Eslövs centrala delar, har medfört att det är främst kommunal mark som används för parkering och det finns därför anledning att se över parkeringsnormen i syfte att lägga mer ansvar på fastighetsägarna genom att höja parkeringsnormen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Yttrande på förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Kommunstyrelsens beslut § 106, 2020 Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Remissversion. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Parkeringsnorm för Eslövs kommun, antagen april 2014. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Beredning

Remissförslaget innebär en höjning av parkeringsnormen i den centrala zonen i Eslöv från dagens 3 till 5 parkeringsplatser per 1 000 kvadratmeter bruttoarea (BTA). Den centrala zonen utökas också både österut och västerut eftersom Eslövs centrum växer. Parkeringsnormen för cykel utökas med platser för lastcykel men hålls i övrigt oförändrad.

I det politiska handlingsprogrammet lyfts det att som en del i att nå visionen ska Eslövs kommun växa hållbart och vi ska utgå från människors trygghet och säkerhet. Det lyfts också fram i det politiska handlingsprogrammet att ”trafikmiljön ska bli tryggare för cyklister och gående”. Stadens närhet och byarnas unika kvaliteter ska

tas tillvara och utvecklas vilket kan antas peka på de olika förutsättningarna i kommunen. I de centrala delarna som beskriv som ”centrala zonen” torde inte behovet av ökad användning av bil och därmed parkeringsplatser vara aktuellt med tanke på närhet till kollektivtrafik och andra mobilitetslösningar.

Utifrån detta anser serviceförvaltningen att dagens parkeringsnorm inte bör höjas. Servicenämnden anser att de utökade möjligheterna för fastighetsägare att göra avsteg från gällande parkeringsnorm är positiv. De åtgärder fastighetsägaren kan erbjuda som alternativ till parkeringsplats bidrar både till en hållbar tillväxt och till ett ökat fokus på alternativ till att använda bil i de centrala, kollektivtrafiknära delarna av staden där trafikmiljön enligt det politiska handlingsprogrammet också ska bli tryggare för cyklister och gående.

Yrkanden
Lars Månsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag med ett tillägg om att servicenämndens verksamheter påverkas inte nämnvärt av parkeringsnormen men ser positivt på att en översyn görs.

Beslutsgång
Ordföranden ställer proposition på tilläggsyrkandet och finner att nämnden beslutar i enlighet med detta.

Beslut
- Servicenämnden antar förvaltningens yttrande som sitt med ett tillägg om att servicenämndens verksamheter påverkas inte nämnvärt av parkeringsnormen men ser positivt på att en översyn görs. Beslutet översänds till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunala pensionärsrådets
arbetsutskott

§ 6 **VoO.2020.0488**

Yttrande över förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har den 1 september (kommunstyrelsens protokoll § 106 2020) beslutat att skicka förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm på remiss till kommunala pensionärsrådet.

Kommunala pensionärsrådet har den 24 september (rådets protokoll § 13 2020) beslutat att de, av dess föreningar, som har synpunkter inför remissvaret kan sända in dessa till rådets sekreterare senast den 13 november för sammanvägning inför kommunala pensionärsrådets remissvar.

Beslutsunderlag

- Yttrande över förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Kommunala pensionärsrådets protokoll §13, 2020. Information om revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Förslag till parkeringsnorm. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Gällande parkeringsnorm, antagen 2014-04-28. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Kommunstyrelsens beslut § 106, 2020. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Beredning

Kommunala pensionärsrådets arbetsutskott bedömer, efter genomgång av förslaget till ny parkeringsnorm, att förslaget bör lämnas utan erinran.

Beslut

- Kommunala pensionärsrådets arbetsutskott lämnar över yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

eslövs bostads ab

Kommunstyrelsen

Eslöv 2020-12-10

Remissvar till förslaget av parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020

Efter genomgång av förslag till parkeringsnorm för Eslövs kommun 2020 tycker vi den är bra, genomarbetad och relevant. Dock anser vi att man borde kunna göra ännu större avsteg än de föreslagna 20-30 % vid byggande av vissa kategoriboende. Exempelvis borde ett studentboende nära kollektivtrafiken med månadsbiljett till Skånetrafiken inkluderad i hyran kunna ge ett ännu större avsteg från parkeringsnormen.

Utöver detta har vi inget att erinra.

Kristina Forslund

VD, Eslövs bostads ab

eslövs bostads ab
Postadress: Box 225, 241 23 Eslöv
Besöksadress: Repslagaregatan 2, Eslöv
Tel: 0413 59 94 00
Fax: 0413 176 67
E-post: info@ebo.se
www.ebo.se
Bankgiro: 983-6917
Org. nr: 556095-2391

§ 110 **VoO.2020.0488**

Yttrande över förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen har den 1 september (kommunstyrelsens protokoll § 106 2020) beslutat att skicka förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm på remiss till vård- och omsorgsnämnden.

Beslutsunderlag
- Förslag till beslut; Yttrande över förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Förslag till parkeringsnorm. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Gällande parkeringsnorm, antagen 2014-04-28. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm
- Kommunstyrelsens beslut § 106, 2020. Remittering av förslag till revideringen av Eslövs kommuns parkeringsnorm

Beredning
Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer, efter genomgång av förslaget till ny parkeringsnorm, att förslaget bör lämnas utan erinran.

Beslut
- Vård- och omsorgsnämnden beslutar att lämna *Förslag till revidering av Eslövs kommuns parkeringsnorm* utan erinran.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Förslag till bostadsförsörjningsprogram - samråd

18

KS.2021.0062

KS.2021.0062

2021-02-03
My Eriksson
+4641362656
My.Eriksson2@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; förslag till bostadsförsörjningsprogram - samråd

Ärendebeskrivning
Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) ska kommunen ta fram riktlinjer för att planera bostadsförsörjningen i kommunen. Riktlinjerna för bostadsförsörjning ska revideras en gång per mandatperiod. Eslövs kommuns nuvarande bostadsförsörjningsprogram antogs 2016, under föregående mandatperiod. Under hösten/vinter 2020-2021 har därför kommunens bostadsförsörjningsprogram reviderats. Ett förslag till Eslövs kommuns bostadsförsörjningsprogram är nu färdigt att skickas ut för samråd.

Beslutsunderlag
Bostadsförsörjningsprogram 2016-2020
Eslövs kommuns bostadsförsörjningsprogram 2021; samrådshandling
Sändlista; Underrättelse om samråd

Beredning
Arbetet med att revidera Eslövs kommuns bostadsförsörjningsprogram har utförts av tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret i dialog med och med hjälp av kommunens olika förvaltningar, Eslövs Bostads AB och myndigheter.

I enlighet med bostadsförsörjningslagen innehåller det reviderade bostadsförsörjningsprogrammet nya mål för bostadsbyggandet och utvecklingen av bostadsbeståndet samt planerade insatser för att nå uppsatta mål. Därtill redovisas relevanta kommunala, regionala och nationella mål, planer och program. Vidare innehåller programmet en analysdel, som i linje med lagen analyserar den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

Samtliga remissinstanser återfinns i *Sändlista; Underrättelse om samråd.*

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslås skicka ut förslag till Eslövs kommuns bostadsförsörjningsprogram 2021 på samråd.
- Kommunstyrelsen föreslås att samrådsyttrandena ska vara inkomna till kommunstyrelsen senast den 23 juli 2021.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret
Samtliga samrådinstanser i samband med utskick av samrådshandlingar

Eva Hallberg
Förvaltningschef

Åsa Simonsson
Tillväxtchef

Antaget av kommunfullmäktige
2016-12-20

Bostadsförsörjningsprogram

ESLÖVS KOMMUN

Projektägare: Chef för Tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret
Projektledare och författare: Julia Göransson (Samhällsplanerare)
Layout: Julia Göransson

Arbetet med att ta fram programmet har skett vid kommunledningskontoret i bred dialog med och med hjälp av kommunens olika förvaltningar, en rad fastighetsägare och myndigheter.

Innehållsförteckning **3**
Inledning 4
Slutsatser och resonemang **5**
Befolkningsutveckling och bostadsbyggande 5
Bostadsmarknad 5
Bostäder för socialt utsatta grupper 6
Mål och riktlinjer **7**
Eslöv, Skånes bästa kommun att bo och verka i! 7
Så når vi upp till målen! 7
Varierat bostadsutbud och en flexibel bostadsmarknad 8
Stärkt roll i ett flerkärnigt Skåne 9
Tryggt och tillgängligt boende för äldre 10
Bostäder för personer som står utanför bostadsmarknaden 11
Planer, mål och program **12**
Kommunala planer mål och program 12
Regionala planer, mål och program 13
Nationella mål 14
Befolkningsutveckling och bostadsbyggande **15**
Inledning 15
Skåne, en expansiv region
15
Den aktuella flyktingsituationen 15
Eslöv växer 16
Befolkningsutveckling Eslöv 2010-2014 17
Omflyttningar påverkar åldersstrukturen 17
Befolkningssammansättning 18
Befolkningsprognos 19
Befolkningsutveckling fram till 2020 19
Bostadsbyggande och folkökning 20
Befolkningsprognos 2020-2030 21
Hushållens boende 21
Hushållens ekonomi 22
Arbetsmarknad 22
Bostadsmarknad **24**
Bostadsmarknaden i regionen 24
Bostadsmarknaden i Eslöv 25
Geografisk fördelning av flerbostadshus 25
Småhus 26
Flerbostadshus 26
Rivningar och ändrad användning 27
Det kommunala bostadsbolaget 27
Tillgänglighet 28
Specialbostäder 28
Marknadsindikatorer 29
Sammanfattning av marknadsindikatorer 30
Efterfrågan 31
Aktuella infrastrukturprojekt 32
Outnyttjade byggrätter 34
Bostäder i ÖP och fördjupade översiktsplaner 36
Aktuella projekt 36
Kommunalt markinnehav 38
Riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal 38
Rutiner för exploateringsverksamheten 38
Ortsvisa bostadsbehov 40
Bostäder för äldre 43
Bostäder för personer inom LSS 44
Bostäder inom social psykiatrin 45
Unga vuxna och studenter 45
Bostäder för socialt utsatta grupper **47**
Bostadsgruppen 47
Akuta situationer 47
Våld i nära relationer 47
Boendetrappan 48
Bostäder för nyanlända 48
Bostäder för ensamkommande barn och ungdomar 49

Inledning

Tillgång till bra bostäder i rätt lägen är en nyckelfråga för kommunen när befolkningen växer. Bostaden är även en social rättighet och inte minst en förutsättning för etablering i samhället. För att skapa förutsättningar för alla i kommunen att bo i goda bostäder jobbar kommunen aktivt med bostadsförsörjning.

Bostadförsörjning handlar om att planera för att nya bostäder byggs och att se över hur det befintliga beståndet ska utvecklas. Det handlar också om att fler ska få tillgång till en egen bostad. Bostadsförsörjning relaterar till många andra kommunala verksamheter. När fler bostäder byggs behöver kommunen också se till att servicen fungerar och utvecklas.

I bostadsförsörjningsprogrammet presenteras en analys av de förutsättningar som styr bostadsbehoven i kommunen. Bostadsförsörjningsprogrammet innehåller även riktlinjer som visar kommunens uppsatta mål för bostadsförsörjningen och vilka åtgärder som behövs för att nå målen.

Lagen

Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ger kommunerna ansvar för att planera för att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen. Lagen har förtydligats från den 1 januari 2014. Förändringen innebär att kraven på kommunernas planering skärpts och preciserats till exempel när det gäller samråd med andra parter och innehållet i de riktlinjer som ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod.

Riktlinjerna ska minst innehålla följande uppgifter:

- kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
- kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
- hur kommunen tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, av efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet hos särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

Syfte

De riktlinjer som presenteras i bostadsförsörjningsprogrammet fungerar som ett stöd när nya detaljplaner tas fram, som underlag för diskussion i översiktsplanen och som underlag för beslut om åtgärder som rör bostadsfrågor i andra kommunala verksamheter.

Läsanvisning

Bostadsförsörjningsprogrammet inleds med en sammanställning av slutsatser och resonemang. Där efter följer kapitlet Riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjerna visar kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. De visar även vad kommunen planerar att göra för att nå uppsatta mål och hur kommunen tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Kapitlet Mål, planer och program visar vilka kommunala mål som bostadsförsörjningsprogrammet förhåller sig till och mellankommunala samarbeten kommunen deltar i. Det innehåller också en sammanfattning av nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Kapitlen Bostadsbyggande och Befolkningsutveckling, Bostadsmarknad och Bostäder för socialt utsatta grupper innehåller analyser inom ramen för de lagstadgade kraven. Tillsammans ger kapitlen en samlad bild av kommunens arbete med bostadsförsörjning och vilka utmaningar som finns. Slutsatser och resonemang bildar utgångspunkt för riktlinjerna i kapitlet Riktlinjer för bostadsförsörjning.

Slutsatser och resonemang

Befolkningsutveckling och bostadsbyggande

- Eslöv befinner sig i en expansiv region där befolkningstillväxten är hög.
- Befolkningstillväxten i kommunen är stabil och består till stora delar av födelseöverskott och inflyttning från utlandet.
- Antalet personer som sökte skydd undan krig och förföljelse ökade kraftigt under hösten 2015. Kommunen behöver ta höjd för att kunna ta emot flyktingar med uppehållstillstånd. 2017 kommer behovet av bostäder till denna grupp att vara stort. Eslövs kommun bedömer att det behöver tillkomma ytterligare 50-60 bostäder per år fram till 2020 för att matcha befolkningsökningen till följd av ökat mottagande av nyanlända.
- En urbaniseringstrend syns inom kommunen där Eslövs stad står för den största befolkningstillväxten. En urbaniseringstrend syns även i att unga vuxna flyttar från kommunen mot de större städerna i regionen.
- Hyresrätten är en viktig upplåtelseform för personer som inte hunnit bli etablerade på- eller har lämnat arbetsmarknaden. Men också för ensamhushåll med begränsade möjligheter att efterfråga ägda boenden.
- Även för de allra största hushållen, med fem eller fler personer, är hyresrätten en viktig upplåtelseform.
- Inflyttning av hushåll med barn från länet är beroende av att kommunen kan erbjuda byggklara tomter.
- Det förväntade bostadsbyggandet fram till 2030 är högre än länsstyrelsens bedömning av bostadsbehov fram till 2030.
- Eslövs kommun behöver börja planera för åldersgruppen över 80 år. Efter år 2020 kommer antalet i åldersgruppen att öka.
- Enligt befolkningsprognosen kommer Eslövs kommun växa med i genomsnitt 0,95 procent per år, en stor del av befolkningstillväxten kommer ske i Eslövs stad.

Bostadsmarknad

- Kommunens roll i regionen är dubbel. Eslöv kan erbjuda stad (med varierat bostadsutbud i Eslövs stad) men är också en kranskommun till Malmö och Lund (med stort utbud av småhus).
- Bostadsmarknaden i regionen präglas av brist på billiga hyreslägenheter. Bostadsbristen har blivit särskilt allvarlig för hushåll med låga inkomster.
- Behovet av hyresrätter är stort i kommunen men betalningsförmågan för nyproduktion lägre. Flyttkedjor behövs för att frigöra billiga lägenheter till hushåll med låga inkomster.
- Efter att det under en lång period byggts mest småhus ökar nu byggandet av flerbostadshus i Eslöv.
- För att undvika boendesegregation och för att skapa flexibilitet på bostadsmarknaden bör framtida bebyggelse ske med varierade upplåtelseformer och hustyper.
- Förbättrade kollektivtrafikförbindelser innebär en utvecklingsmöjlighet, framförallt för Marieholm, Hurva och Gårdstånga.
- Kommunen bör vara förberedd på att möta en ökad efterfrågan på bostäder som en effekt av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV.
- Det kommunala bostadsbolaget är relativt stort. I kombination med ett aktivt ägarskap är det ett viktigt verktyg för kommunens bostadsförsörjning.
- Kommunen har tagit nya initiativ, Klok förtätning och Östra Eslöv, för att öka bostadsproduktionen i kollektivtrafiknära lägen utan att ta jordbruksmark i anspråk.
- Strategisk planeringsberedskap behövs i staden och i byarna för att möta efterfrågan när den uppstår.
- Kommunen äger mark i bra lägen. I kombination med en aktuell översiktsplan, markpolicy och riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal är det ett viktigt verktyg för kommunens bostadsförsörjning.

- Ökat antal äldre och minskat antal sjukvårdsplatser ställer nya krav på att bostäder anpassade efter äldres behov finns i det ordinarie bostadsbeståndet.
- Personer som är 80 år och äldre söker sig framförallt till hyreslägenheter med närhet till service. För äldre med eget kapital är även bostadsrätt ett alternativ.
- Ungdomar och unga vuxna inom LSS personkrets är idag mer rörliga och har tydligare önskemål än tidigare. Eslövs kommun är en attraktiv boendekommun och efterfrågan sträcker sig utanför kommunens gränser, vilket ökar kraven på att kommunen har en god framförhållning i planeringen.
- Bostadsbeståndet består i många byar mest av småhus. Bostadsbeståndet skulle behöva bli mer varierat för att öka flexibilitetet och underlätta för fler att bo kvar eller flytta till byn.
- Utbudet av studentbostäder är begränsat.

Bostäder för socialt utsatta grupper

- Kommunen samverkar för att motverka utestängning från bostadsmarknaden
- Antalet sociala andrahandskontrakt ökar.
- Kommunen har ett bra samarbete med det kommunala bostadsbolaget och privata hyresvärdar, men utifrån nuvarande tillgång på permanenta bostäder är prognosen att flertalet bostäder saknas för 2017 och 2018. Detta ställer krav på kommunen att anordna akuta och/eller tillfälliga boendelösningar.
- Kostnaderna för tillfälliga lösningar är höga och ökande.
- Nya samverkansformer/jourlägenheter behövs i situationer av våld i nära relationer.
- Brist på små och billiga lägenheter gör att ungdomar blir kvar i utslussningslägenheter, vilket i sin tur hindrar andra att flytta från integrationsboenden.

Mål och riktlinjer

Eslöv, Skånes bästa kommun att bo och verka i!

Kommunfullmäktige i Eslöv antog 2016 det handlingsprogram som ligger till grund för utvecklingen av Eslövs kommun under mandatperioden 2015-2018. Visionen är att Eslöv 2025 är Skånes bästa kommun att bo och verka i. De övergripande målen med koppling till bostadsförsörjning är:

- Vi tar vårt sociala ansvar
- En tydlig och tillgänglig aktör i regionen
- God tillgång till varierade bostäder i staden och i byarna

Kommunens målsättning för bostadsbyggandet är att det ska byggas i genomsnitt 210 bostäder per år. Befolkningen ska växa i genomsnitt en procent per år och kommunen ska ha stärkt sin position i regionen. Fler boende och verksamma i Eslöv ska kunna tänka sig att rekommendera Eslöv som en kommun att bo och verka i.

Det ska finnas en bra planberedskap i staden och i byarna. Eslövs kommun ska tillsammans med Eslövs kommunala bostadsbolag ebo och andra aktörer bidra till en ökad bostadsproduktion. Bostadsbyggandet ska ske genom hållbar förtätning och med fokus på kollektivtrafiknära lägen. Genom nya bostäder ökar attraktiviteten i Eslövs stadskärna och byarnas centrum.

Eslövs kommun ska fortsätta att förtäta och utveckla centrum i Eslövs stad, utveckla en ny stadsdel i Östra Eslöv och bygga vidare på de olika byarnas identiteter. Ny bebyggelse ska undvikas på den bästa åkermarken.

Eslövs kommun ska tillsammans med fastighetsägare utveckla boendealternativ där äldre kan bo kvar i ett tryggt och tillgängligt boende.

Fler socialt utsatta personer ska få egna boendekontrakt och kommunen ska verka aktivt för att nyanlända ska få eget boende. Arbetet mot våld i nära relationer ska stärkas, bland annat genom ökat samarbete med olika myndigheter och andra kommuner.

Så når vi upp till målen!

I bostadsförsörjningsprogrammet har förutsättningar som styr bostadsbehoven och bostadsmarknaden i kommunen analyserats. Utifrån slutsatserna har fyra temagrupper identifierats där extra fokus behövs för att nå upp till kommunens vision och mål samt regionala- och nationella mål. Till varje temagrupp redovisas pågående och planerade åtgärder.

- Varierat bostadsutbud och en flexibel bostadsmarknad.
- Stärkt roll i ett flerkärnigt Skåne.
- Bostäder för personer som står utanför bostadsmarknaden.
- Tryggt och tillgängligt boende för äldre.

Riktlinjerna har samma tidshorisont som visionen, det vill säga fram till 2025. De flesta åtgärder är planerade att genomföras under mandatperioden 2014-2018. Tanken är att riktlinjerna ska kunna vägleda framtida åtgärder som tillkommer.

Varierat bostadsutbud och en flexibel bostadsmarknad

En variation av bostadstyper och upplåtelseformer behövs för att befolkningsutvecklingen ska vara balanserad och för att möta medborgarnas skiftande behov. Det övergrinande målet är God tillgång till varierade bostäder i staden och i byarna.

- För en fortsatt positiv inflyttning ska kommunen erbjuda byggklara tomter i staden och i byarna. I Eslövs stad ska behovet tillgodoses genom utbyggnad av Långåkra (Västra Eslöv) och projekten Östra Eslöv och Klok Förtätning. I byarna ska kommunen ha exploateringsberedskap att snabbt genomföra projekt utifrån översiktsplanens intentioner.
- Fler hyresrätter behövs för ökad rörligheten på bostadsmarknaden. Kommande års tillskott av hyreslägenheter sker genom förtätning av centrala delar av Eslövs stad. Förtätningen bidrar även till att spara värdefull åkermark. I byarna planeras för hyresrätter i något mindre projekt.
- Blandade upplåtelseformer och hustyper inom samma område skapar levande miljöer, ökar rörligheten på bostadsmarknaden och motverkar boendesegregation. Kommunen ska därför vid försäljning av mark sträva efter att komplettera det befintliga bostadsbeståndet inom det närliggande området.
- För att nå upp till målet att det i genomsnitt ska byggas 210 nya bostäder per år behöver kommunen ha ett gott samarbete med bostadsmarknadens aktörer. Bostadsmarknadens aktörer ska mötas av en organisation med helhetssyn på exploateringsprocessen från idé till inflyttning. Rutiner för exploateringsverksamheten ska tas fram för att skapa en långsiktigt fungerande struktur för exploaterings- och planprocessen.
- En ny översiktsplan som nu arbetas fram ger en ökad strategisk beredskap för att möta efterfrågan på bostäder.
- Kommunen äger mycket mark i bra lägen. När en aktuell översiktsplan och riktlinjer för markanvisningar- och exploateringsavtal finns på plats är det ett viktigt verktyg för kommunens bostadsförsörjning.
- Kommunen ska sträva efter att förverkliga översiktsplanens intentioner för bostadsbebyggelse genom en aktiv markpolitik. Hur kommunen ska gå till väga för att bedriva en aktiv markpolitik bör undersökas mer noggrant i en markpolicy.

Åtgärd	Ansvar	Tidplan	Kommentar
Fortsätta arbetet med att ta fram en ny översiktsplan	Kommunstyrelsen	Antagande 2018	
God planberedskap i staden och byarna	Kommunstyrelsen	Pågår	Se kapitel outnyttjade byggrätter
Ta fram plan för Klok Förtätning	Kommunstyrelsen	2017	
Ta fram utvecklingsplan för östra Eslöv	Kommunstyrelsen	2017	
Ta fram riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal	Kommunstyrelsen	2016	
Ta fram rutiner för exploateringsverksamheten	Kommunstyrelsen	2017	
Projektlista med femårsperspektiv	Kommunstyrelsen	Årlig uppdatering	Projektlistan uppdateras årligen i samband med Boverkets bostadsmarknadesnkät i januari.
Ta fram en markpolicy	Kommunstyrelsen	2017	

Stärkt roll i ett flerkärnigt Skåne

Eslöv är en del av den växande Malmö-Lundregionen. Eslöv ska dra nytta av det geografiska läget med två arbetsmarknader, en i norr och en i söder, inom pendlingsavstånd. Det övergripande målet är En tydlig och tillgänglig aktör i regionen.

- Bostadsmarknaden är nära sammankopplat med arbetsmarknad och kollektivtrafik. När Marieholmsbanan öppnar och när superbussarna börjar trafikera Hurva och Gårdstånga stärks Eslövs position i det flerkärniga Skåne. För att ta ytterligare ett steg mot Region Skånes mål om att utveckla möjligheterna att bo och verka i hela Skåne kommer kommunen att gå igenom förutsättningarna för kollektivt resande i kommunen.
- Kommande års stora tillskott på hyreslägenheter är ett välkommet på den lokala bostadsmarknaden. Det ger också en möjlighet till ökad rörlighet och ökat utbud av hyresrätter på den regionala bostadsmarknaden. Fler behöver känna till det bostadsutbud som Eslöv kan erbjuda. Genom att gå med i Boplats Sverige marknadsför det kommunala bostadsbolaget lägenheter i hela Sverige.
- De två forskningsanläggningarna ESS och MAX IV byggs nu i Lund. MAX IV väntas stå klart 2016 och ESS 2019. Anläggningarna är stora arbetsplatser och förväntas bidra till en ökad inflyttning till Lund och regionen. Eslövs kommun bör vara förberedd på att möta en ökad efterfrågan på bostäder i kommunens sydvästra del och i staden.
- Bostadsmarknaden i Eslöv bör ses i ett större delregionalt sammanhang. För en god samverkan mellan kommunerna deltar Eslöv aktivt i erfarenhetsutbyten och samarbetet i MalmöLundregionen.
- Kommunens satsningar på digital infrastruktur ökar kommunens attraktivitet och är även det ett steg mot Region Skånes mål att utveckla möjligheterna att bo och verka i hela Skåne

Åtgärd	Ansvar	Tidplan	Kommentar
Gå med i Boplats Sverige	ebo	2016	
Delta i den regionala diskussionen	Kommunstyrelsen	Pågår	Bland annat genom aktivt deltagande i delregionala samarbeten och Skånskt bostadsnätverk.
Marknadsförsa möjliga exploateringsområden	Kommunstyrelsen	2017	
Tillsätta en kollektivtrafikutredning	Kommunstyrelsen	2017	
Samverkan med grannkommuner för att underlätta för fibernedläggning kring kommungränser	Kommunstyrelsen	Pågår	
Tillsammans med Höörs kommun vara fiberföreningarna administrativt behjälpliga samt hitta möjligheter för kommersiell utbyggnad av bredband på landsbygden utan EU-bidrag	Kommunstyrelsen	2017	

Tryggt och tillgängligt boende för äldre

Andelen äldre över 80 år förväntas öka i Eslöv liksom i övriga riket. Kommunen bör ha god framförhållning för att möta de förändrade bostadsbehov som åldrande innebär. Det övergripande målet är Vi tar vårt sociala ansvar.

- För att få bättre kunskap om tillgängligheten i det befintliga bostadsbeståndet ska kommunen genomföra en tillgänglighetsinventering av flerbostadshusen.
- Ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal mellan regionen och kommunerna innebär att mer vård kommer utföras i hemmet. Bostadens utformning är en viktig pusselbit för att det ska fungera. Många äldre bor idag i villor med bristande tillgänglighet vilket i förlängningen innebär ökade kostnader för kommunen i form av bostadsanpassningsbidrag och hemsjukvård. Behov av tillgängliga boendemiljöer och mellanboendeformer för äldre ska lyftas fram tidigt i exploateringsprocessen.
- Forskning visar att de allra äldsta, över 80 år, i stor utsträckning önskar boende i hyresrätt med närhet till service och kollektivtrafik. Kommande års tillskott av hyreslägenheter i Eslövs stad är därmed lämpliga för seniorer.
- Att många äldre bor kvar i villor med bristande tillgänglighet hänger samman med att boendekostnaderna många gånger ökar vid en flytt till en lägenhet. För att välja att ta det steget måste attraktiva lägenheter stå till buds. Det kommunala bostadsbolaget kommer under 2017 genomföra workshops tillsammans med personer över 65 år för att få en bättre bild av framtidens boende för äldre.

Åtgärd	Ansvar	Tidplan	Kommentar
Tillgänglighetsinventering av flerbostadshusbeståndet.	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	Innan 2020	
Workshop med äldre för att skapa en bild av hur äldre vill bo i Eslövs kommun	ebo	2017	
Nybyggnad av hyreslägenheter i centrala lägen	Kommunstyrelsen	Pågår	Se projektlista (bilaga 1)
Utreda behov av särskilt boende för äldre för tidsperioden 2016-2026	Vård- och omsorgsnämnden	2017	Redovisas i Lokalförsörjningsplanen
Löpande dialog mellan Vård- och omsorgsförvaltningen och Kommunledningskontoret angående mellanboendeformer för äldre.	Kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden	Löpande	

Bostäder för personer som står utanför bostadsmarknaden

Kommunens ansvar för bostadsförsörjning ställs idag mot en bostadsmarknad där bostaden är en vara och där konkurrensen om billiga lägenheter har hårdnat. Antalet sociala kontrakt där Eslövs kommun står som kontraktshavare ökar liksom kostnaderna för tillfälliga lösningar. För att fler ska få tillträde till bostadsmarknaden behöver vägarna in bli fler och trösklarna sänkas. Det övergripande målet för kommunen är Vi tar vårt sociala ansvar.

- Att införa kommunala hyresgarantier är ett sätt att möjliggöra för fler att bli godkända som hyresgäster. Kommunala hyresgarantier är ett borgensåtagande som kommunen kan erbjuda personer som har ekonomiska förutsättningar att betala hyra men som ändå saknar eget boende. För varje lämnad garanti kan kommunen söka statligt bidrag. På vilket sätt och vilka risker ett införande av hyresgarantier innebär behöver undersökas närmare.
- För personer med pågående missbruk och många gånger psykisk ohälsa saknas en långsiktig boendelösning. Idag beviljar kommunen ekonomiskt bistånd för tillfälliga lösningar, vilket i längden är kostsamt. Kommunen bör utreda alternativa lösningar.
- Ett ökat mottagande av asylsökande och nyanlända i Sverige ställer nya krav på kommunen att ordna med tillfälliga och akuta boendelösningar. På kort sikt behövs kreativa lösningar, i ett längre perspektiv behövs bättre beredskap för oförutsedda och plötsliga behov.
- Från och med den första mars 2016 är kommunen skyldig att ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. En handlingsplan behöver tas fram för bostadsförsörjningen för nyanlända. Fler bostäder behövs även för att ensamkommande ungdomar som ska kunna flytta från integrationsboende till eget boende.

Åtgärd	Ansvar	Tidplan	Kommentar
Boendetrappa	Vård- och omsorgsnämnden	Pågår	se sida 48
Sociala andrahandskontrakt	Vård- och omsorgsnämnden, nämnden för arbete- och försörjning	Pågår	
Ta fram en behovsprognos för mottagande av nyanlända	Nämnden för arbete- och försörjning	Kontinuerllig uppföljning	
Sänkt åldersgräns till 16 år för bostadskö till allmännyttan	ebo	Pågår	
Utreda alternativa tillfälliga lösningar för akut hemlösa	Vård- och omsorgsnämnden, nämnden för arbete- och försörjning	2017	
Utreda möjligheterna att införa kommunala hyresgarantier	Nämnden för arbete och försörjning	2017	
Ta fram en handlingsplan för mottagandet av nyanlända	Kommunstyrelsen med stöd av nämnden för arbete och försörjning	Snarast	Planen bör även innefatta ensamkommande ungdomar som ska flytta till eget boende

Planer, mål och program

Kommunala planer, mål och program

Vision 2025 och mål för mandatperioden

Eslövs kommun har antagit Vision 2025 för kommunens utveckling:

Eslöv- Skånes bästa kommun att bo och verka i! Vi är en hållbar, spännande kommun där människor möts, utvecklas och trivs. Vi är förstahandsvalet för företagare vid nyetablering och expansion. Vi driver en effektiv och framtidsorienterad organisation med medborgarna i fokus.

Till visionen har kommunfullmäktige formulerat ett handlingsprogram 2015-2018 för arbetet att nå visionen. De inriktningsmål i handlingsplanen som har tydligast koppling till bostadsförsörjning är:

- Tillgång till varierade och välkomnande boendemiljöer i hela kommunen,
- God tillgång till varierade bostäder i attraktiva miljöer i staden och byarna och
- Vi tar vårt sociala ansvar.

Översiktlig planering

En översiktsplan ger en helhetssyn på mark- och vattenanvändningen inom kommunen. En viktig del av översiktsplanen är att beskriva utvecklingen för bostadsbebyggelse och enligt plan- och bygglagen redovisa ”Hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder” (PBL 3 kap § 5).

Arbetet med att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan pågår. Bostadsförsörjningsprogrammet är viktigt underlag till översiktsplanen. Genom att ta fram båda dokumenten parallellt blir de samstämmiga och ger en tydlig riktning för bostadsutvecklingen i Eslövs kommun. I bostadsförsörjningsprogrammet redovisas matchningen mellan bostadsutbud och befolkningssammansättning på ortsnivå. I arbetet med översiktsplanen kommer de ortsvisa bostadsbehoven vägas samman med övriga kriterier, bland annat närhet till kollektivtrafik och serviceutbud, för att därefter landa i en prioritering av framtida utbyggnadsområden.

Program för socialt hållbar utveckling

Program för socialt hållbar utveckling relaterar till kommunens handlingsprogram för 2015-2018. För att uppnå visionen i handlingsprogrammet behöver kommunen vara en trygg kommun att leva i där alla har förutsättningar att uppnå en god hälsa på lika villkor. I programmet anges kommunens viljeinriktning baserat på kunskap om hälsoläget i kommunen. Tre områden är prioriterade; sysselsättning, offentliga miljöer och psykisk hälsa.

Folkhälsa är en förutsättning för bostadsförsörjningen på det sätt att förbättrade livsvillkor ökar möjligheterna för den enskilde att söka bostad. På motsvarande sätt är möjligheten för alla i kommunen att bo i goda bostäder en förutsättning för att uppnå en god folkhälsa. Folkhälsoarbetet och bostadsförsörjning är därför nära sammankopplade.

Bild 1: Illustration från det pågående arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Eslöv.

Regionala planer, mål och program

Det öppna Skåne(2014)

Region Skåne antog i juni 2014 den regionala utvecklingsstrategin Det öppna Skåne 2030. Målbilden är att Skåne 2030 ska vara en region som välkomnar pluralism, fler människor, nya idéer och som kännetecknas av hög tolerans och stor delaktighet i samhällsfrågor. Målet för bostadsbyggande och befolkningsutveckling är en befolkningstillväxt om en procent per år och att 6000 nya bostäder ska byggas per år. I strategin lyfts det fram fem prioriterade ställningstaganden som behöver utvecklas för att nå målbilden:

- Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet,
- bli en stark hållbar tillväxtmotor,
- dra nytta av sin flerkärniga ortsstruktur,
- utveckla morgondagens välfärdstjänster
- och bli globalt attraktiv.

För varje område finns delstrategier och mål. Bostadsförsörjningsprogram för Eslöv förhåller sig till flera ställningstaganden och delstrategier:

Skåne ska bli en stark hållbar tillväxtmotor

- Dra nytta av samhällseffekterna kring ESS och MAX IV

Skåne ska dra nytta av sin flerkärniga ortsstruktur

- Utveckla möjligheten att bo och verka i hela Skåne
- Stärka stad och landsbygd utifrån sina respektive behov och utveckla samspelet mellan dem.
- Utveckla Skåne hållbart och resurseffektivt
- Stärka det regionala samarbetet

Eslövs kommun kommer att verka för att dra nytta av samhällseffekterna av ESS och MAX IV. Detsamma gäller för den flerkärniga ortsstrukturen. Genom att planera för bostäder i stationsnära lägen bidrar Eslövs kommun till målbilden för det öppna Skåne 2030.

Strukturbild för Skåne (2013)

Strukturbild för Skåne är en del av det regionala utvecklingsarbetet. Fokus ligger på fysisk planering på en regional skala. Syftet är att koppla samman den regionala skalan och kommunernas översiktliga planering. Kunskapsunderlag tas fram i dialog mellan Region Skåne och Skånes 33 kommuner. Sammanlagt finns närmare 20 TemaPM och fem rapporter som ligger till grund för Strategier för det flerkärniga Skåne. 2013 antogs Strategier för det flerkärniga Skåne som bygger på fem strategiområden:

- Satsa på Skånes tillväxtmotorer och utveckla den flerkärniga ortsstrukturen.
- Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne.
- Växa effektivt med en balanserad och hållbar markanvändning.
- Skapa socialt hållbara, attraktiva orter som erbjuder hög livskvalitet.
- Stärka Skånes relation inom Öresundsregionen, södra Sverige och södra Östersjön.

Målet att utveckla den flerkärniga ortsstrukturen är viktigt för utvecklingen av Eslövs kommun och kommunens roll i regionen. För Eslövs del är det nära sammankopplat med målet Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne. Eslövs kommun ligger mellan två arbetsmarknader, en i norr och en i söder, och en stor andel av befolkningen arbetspendlar. En effektiv och väl utbyggd kollektivtrafik innebär fler attraktiva stationsnära lägen för människor att bosätta sig.

Målet att växa effektivt med en balanserad och hållbar markanvändning stämmer väl överens med Eslövs kommuns ambition att undvika att bygga på den bästa åkermarken. Genom förtätning av stationsnära lägen sparas värdefull jordbruksmark samtidigt som den sociala hållbarheten stärks.

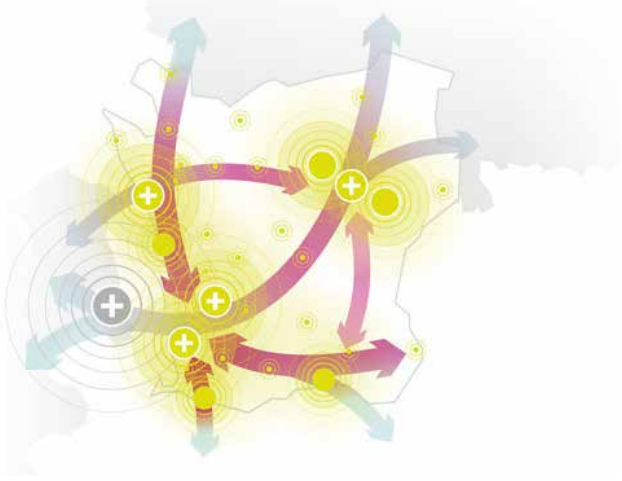

Bild 2: Strukturbild för Skåne 2013

Bostadsmarknadsanalys för Skåne (2015)

Länsstyrelsen kommer årligen ut med en bostadsmarknadsanalys baserad på kommunernas svar i Boverkets bostadsmarknadsenkät. I rapporten konstateras att länet står inför demografiska utmaningar med stora grupper unga vuxna och äldre. Bostadsbyggande ökar men kommer fortfarande inte upp i de nivåer som krävs för att möta befolkningstillväxten. Länsstyrelsen bedömer att det behövs runt 6000 bostäder årligen, 2014 färdigställdes 4600. För att öka bostadsbyggande behöver kommunerna bli bättre på att använda de verktyg de har till sitt förfogande i bostadsförsörjningen. Det behövs också en ökad samverkan mellan kommunerna och bostadsmarknadens aktörer.

Malmö-Lundregionen

Eslöv ingår i ett samarbete med 11 kommuner i sydvästra Skåne (Burlöv, Eslöv, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Staffanstorp, Svedala, Trelleborg och Vellinge). Samarbetet sker inom tre prioriterade utvecklingsområden- fysisk planering och infrastruktur, arbetsmarknads- och utbildningsfrågor och näringslivsfrågor.

För området fysisk planering och infrastruktur finns ett uppdrag att ta fram en strukturplan för delregionen. Projektet syftar bland annat till att bidra till en mer effektiv och rationell bostadsförsörjning genom att sträva efter mellankommunal samordning i den fysiska planeringen i MalmöLundregionen .

Målbilden i förslag till strukturplan är att Malmö-Lundregionen 2035 är motorn mitt i Europa, är en hållbar sammankopplad storstadsregion och har Sveriges bästa livsmiljö. För att uppnå målen ska bebyggelse koncentreras till kollektivtrafiknära lägen genom förtätning. Utbudet av bostäder ska vara varierat och tillräckligt många bostäder ska finnas för dagens och morgondagens invånare.

En väl fungerande regional bostadsmarknad bidrar till hela regionens attraktivitet, vilket alla kommuner gynnas av. På samma gång är mellankommunalt samarbete kring bostadsförsörjning en utmaning, eftersom kommunerna konkurrerar om skattebetalande invånare.

Nationella mål

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är: Att ge alla människor i alla delar av landet en från en social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.

Regeringen har lagt fast ett delmål för bostadspolitiken som kan ses som utgångspunkt för den bostadspolitiska diskussionen även på kommunal nivå. Det nationella målet för bostadspolitiken är; en långsiktigt väl fungerande bostadsmarknad där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Regeringen har som målsättning att öka byggandet till 250 000 bostäder under tidsperioden 2015-2020 .

Befolkningsutveckling och bostadsbyggande

Inledning

Riktlinjerna för bostadsförsörjning ska enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar grundas på en analys av marknadsförutsättningar, efterfrågan, demografisk utveckling och behov hos särskilda grupper. Kapitlet Bostadsbyggande och befolkningsutveckling innehåller analyser inom ramen för det lagstadgade kraven. I kapitlet redovisas även kommunens outnyttjade byggrätter, markinnehav och planerade projekt med bostäder.

Skåne- en expansiv region

Eslövs kommun är del av en expansiv region. Befolkningen i Skåne har sedan 1980-talet ökat i snabbare takt än riket i stort. Under de senaste åren är det framförallt högt barnafödande och inflyttning från utlandet som bidragit till ökningen. Befolkningsökningen 2014 var betydligt större än föregående år, 1,2 procent, vilket även är högre än riket i stort. Malmö, Lund och Helsingborg stod för den till antalet största ökningen.

Befolkningen kommer enligt Region Skånes befolkningsprognos 2014-2023 fortsätta att växa. Orsakerna bedöms vara en fortsatt inflyttning från utlandet och högt barnafödande. Andelen barn och personer över 85 år kommer att öka liksom antalet personer i åldrarna 50-60 år och 70-85 år.

Flyttmönstren mellan kommuner i Skåne har under en lång period präglats av att unga flyttar mot de större städerna och att personer i familjebildande ålder flyttar mot de större städernas kranskommuner. Region Skåne bedömer i sin prognos att flyttmönstren kommer se likartade ut framöver men också att fler kommer välja att bo kvar i de större städerna i samband med familjebildande.

Den aktuella flyktingsituationen

Antalet nya asylsökande i Sverige ökade dramatiskt efter sommaren 2015. Från drygt 6600 asylsökande i juni till närmare 39 200 i oktober. Vid slutet av året hade runt 163 000 människor sökt asyl i Sverige. Hur utvecklingen ser ut kommande år är osäkert, mycket beror på konfliktutvecklingen i Syrien, EU:s agerande och hur anpassningen av svensk lagstiftning till minimikraven enligt internationella konventioner och EU rätten faller ut.

1 mars 2016 trädde en ny lag i kraft (Ds 2015:33) som innebär att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. Lagen, genom länsstyrelsens beslut om fördelningstal, kommer att påverkar hur många flyktingar med uppehållstillstånd som Eslövs kommun tar emot.

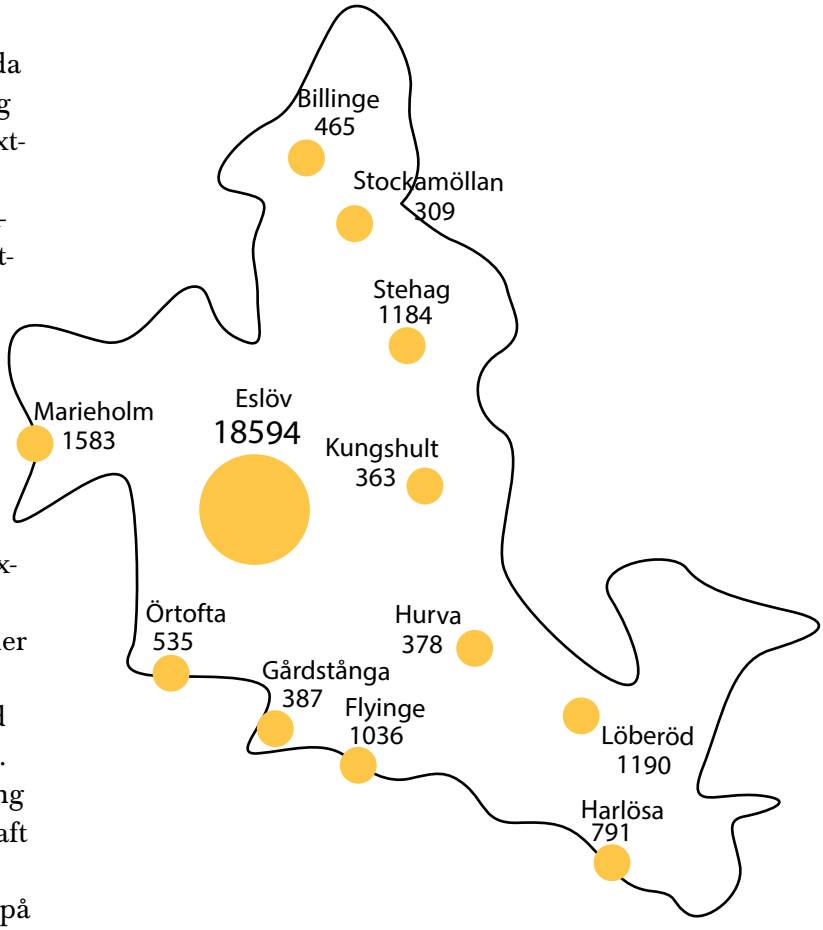
Antalet inkomna asylansökningar överstiger kraftigt Migrationsverkets prövningskapacitet. Den stora majoriteten av de som sökte asyl under hösten 2015 kommer få beslut först 2017. Då kommer behovet av kommunbosättning att vara stort.

Läs mer om hur kommunen jobbar med bostäder för nyanlända och ensamkommande barn och ungdomar på sida 47-50.

Eslöv växer

Eslövs kommun växer genom inflyttning. Goda kommunikationer, närhet till högre utbildning och arbetsmarknaden i Malmö-Lund är tillväxtfaktorer. De senaste åren har inflyttning från utlandet bidragit till ytterligare befolkningsökning. Inom kommunen syns en urbaniseringstrend i att Eslövs stad står för den största befolkningstillväxten men det sker inte längre på bekostnad av att befolkningen på landsbygden minskar.

Folkmängden i kommunen har ökat varje år under 2000-talet. Under 2014 passerades 32 000 invånare. Befolkningstillväxten har sedan 1975 skett i anslutning till goda förbindelser med kollektivtrafik eller trafikleder mot Malmö och Lund (se figur 2). Eslövs stad har haft den största befolkningstillväxten med 76 procent av den totala ökningen sedan 1975. De orter som haft en förhållandevis stor ökning är Flyinge, Löberöd och Stehag. Stehag har haft en kraftig befolkningstillväxt i samband med att stationen återinvigdes. Befolkningsantalet på landsbygden minskade fram till 2005 men har därefter ökat fram till 2014.

Figur 1: Befolkningsantal per tätort.
Källa: SCB områdesstatistiska databasen 2014

Tätort	1975	1994	2005	2014	Förändring antal	Förändring %
Eslöv	13934	15577	17688	18594	4660	33
Billinge	446	449	487	465	19	4
Flyinge	675	868	977	1036	361	53
Gårdstånga	400	405	354	387	-13	-3
Harlösa	726	788	733	791	65	9
Hurva	343	340	350	378	35	10
Kungshult	343	408	389	363	20	6
Löberöd	831	1019	1076	1190	359	43
Marieholm	1542	1473	1553	1583	41	3
Stehag	527	939	1097	1184	657	125
Stockamöllan	320	322	310	309	-11	-3
Örtofta	437	524	541	535	98	22
Landsbygden	5764	5113	4185	5318	-446	-8
Totalt	26288	28225	29740	32133	5845	22

Figur 2: Befolkningsutveckling per tätort 1975-2014. Källa: Eslövs kommun

Befolkningsutveckling Eslöv 2010-2014

Sedan 2010 har befolkningsökningen varierat mellan 0,1- och 1 procent per år. Ökningen består av födelseöverskott och flyttningsöverskott. Variationerna mellan åren kan vara stora (se figur 3). Sammantaget har inflyttningen varit större än den naturliga folkökningen de senaste fem åren.

Inflyttningen från utlandet har varit största källan till befolkningsökning och bidragit med i genomsnitt 50 personer per år. Största inflyttningslandet har varit Danmark, däremot har fler flyttat från Eslöv till Danmark efter 2010- vilket har att göra med förändringar i bostadsmarknaden i Köpenhamn. De länder som kommunen haft ett positivt netto mot är Afghanistan, Kosovo, Polen och Syrien.

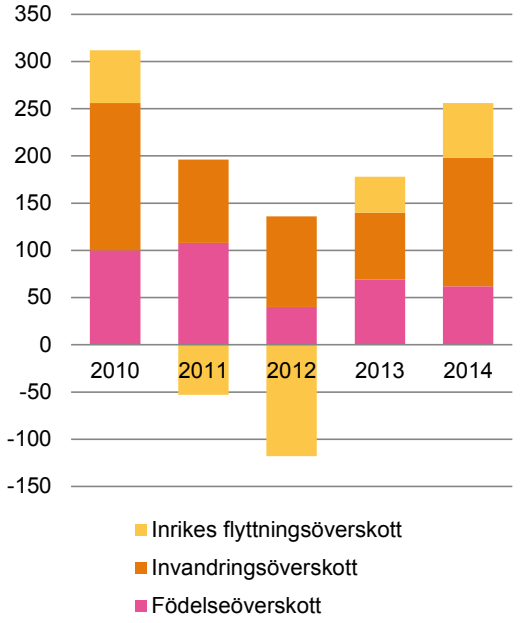
Sett till antal flyttar sker de flesta inom länet. Inflyttning från en kommun hänger ofta samman med stor utflyttning från samma kommun (se figur 4). Största utbytet har varit med Malmö och Lund och därefter mot grannkommunerna Höör, Hörby, Svalöv och Kävlinge.

Närmare 18 procent av den totala flyttströmmen går mellan Eslöv och Malmö. Enligt Region Skånes definition gör det att Eslöv ingår i Malmös lokala bostadsmarknadsregion. Den totala flyttströmmen mellan Eslöv och Lund är runt 17 procent men därefter är flyttströmmarna mot en enskild kommun betydligt mindre. Tredje största flyttströmmen är mellan Eslöv och Höör på 5 procent.

Omflyttningar påverkar åldersstrukturen

Det stora antalet flyttar mellan olika kommuner i regionen och Eslöv påverkar åldersstrukturen, även om flyttnettot i sig inte förändrar folkmängden. I stora drag är inflyttningen till kommunen stor i åldersgrupperna 0-14 år och 25-44 år, och utflyttningen stor i åldersgruppen 15-24 år (se figur 5). Men Eslövs kommun lockar, om än i mindre utsträckning, unga från Höör, Hörby och Kävlinge och har en utflyttning i åldersgrupperna 0-14 år och 25-44 år till Landskrona, Helsingborg och Höör. Till övriga länet sker även en utflyttning i åldersgruppen 45-64 år.

Inflyttningen från utlandet bidrar till befolkningsökning i alla åldersgrupper förutom 65 år och äldre (se figur 5). Störst är inflyttningen i åldersgrupperna 15-24 år och 25-44 år. Den stora inflyttningen av ungdomar/ unga vuxna från utlandet dämpar effekten av att unga vuxna flyttar från kommunen mot andra kommuner i länet.

Figur 3: Befolkningsförändring 2010-2014 efter inrikes flyttningsöverskott, invandringsöverskott och födelseöverskott Källa: SCB statistikdatabasen

Totala antalet flyttar 2010-2014

Inflyttning från:		Utflyttning till:	
Malmö	1416	Lund	1381
Lund	1319	Malmö	1347
Höör	509	Höör	576
Hörby	390	Hörby	395
Kävlinge	370	Landskrona	343
Svalöv	320	Svalöv	305
Landskrona	254	Helsingborg	291
Helsingborg	201	Kävlinge	291
Staffanstorp	200	Kristianstad	188
Kristianstad	192	Hässleholm	178
Hässleholm	181	Staffanstorp	157

Figur 4:Totala antalet flyttar 2010-2014 till och från de 11 största in- och utflyttningskommunerna. Källa: SCB områdesstatistiska databasen

Flyttnetto	0-14 år	15-24 år	25-44 år	45-64 år	65+ år
Inom länet	103	-282	268	-82	-2
Utlandet	134	198	190	33	-8
Övriga riket	-1	-4	-15	4	-8

Figur 5: Flyttnetto efter ålder 2010-2014. Källa: SCB områdesstatistiska databasen

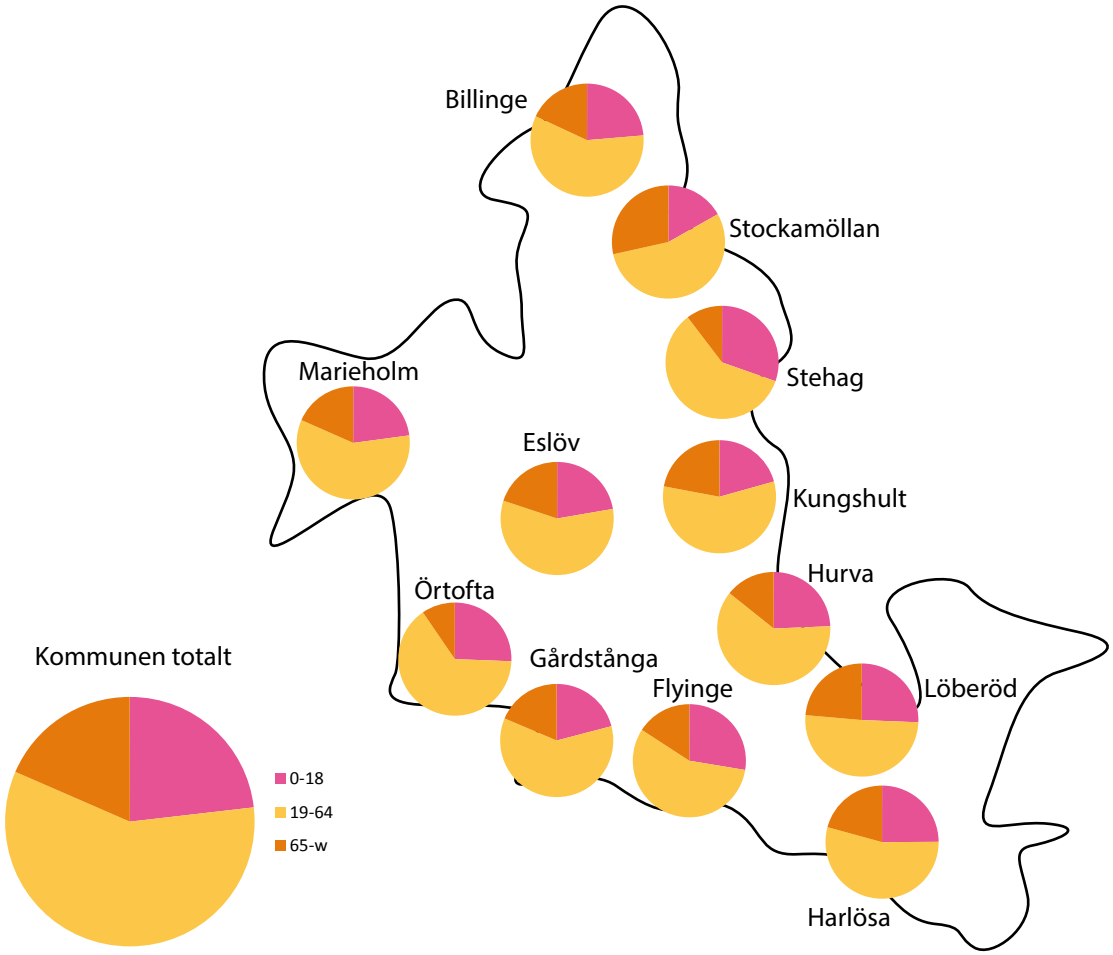
Befolkningssammansättning

Kommunen har en större andel av befolkningen i åldrarna 0-20 år än riket i stort, även andelen 40-44 år är högre. Däremot har kommunen en lägre andel av befolkningen i åldrarna 25-34 år och 65-94 år.

Befolkningssammansättningen skiljer sig åt mellan byarna (se figur 6). En relativt stor andel av de allra äldsta, över 85 år, bor i Eslövs stad och i Löberöd där det finns seniorbostäder och särskilda boenden. Byar med en förhållandevis stor andel i åldrarna 0-18 år och 19-64 år är Örtofta, Flyinge, Hurva och Stehag. Byar med en förhållandevis stor andel i åldrarna 65- år och äldre är Kungshult, Stockamöllan, Löberöd och Harlösa.

Bild 3: Trollsjön, Eslöv

Figur 6: Åldersfördelning per tätort 2014. Källa: SCB områdesstatistiska databasen

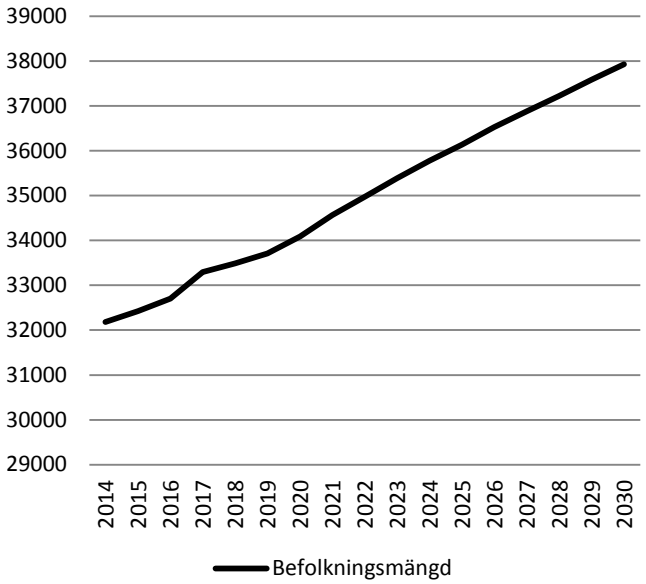
Befolkningsprognos

I samband med arbetet med bostadsförsörjningsprogramet har en ny befolkningsprognos tagits fram. Prognosen är baserad på förväntat bostadsbyggande per tätort fram till 2020. Därefter är det mycket osäkert var bebyggelse kommer äga rum. Däremot går det att anta ungefär hur många bostäder som kommer att byggas. Prognosen fram till 2030 utgår därför från kommunen som helhet och inte per tätort.

Prognoser över bostadsbyggande och befolkningsutveckling är svåra att förutspå och det är viktigt att tänka på att siffrorna för byarna är förhållandevis låga och kan ändras snabbt (se figur 8). Prognosen av befolkningsantalet bör ses som en indikation om riktning snarare än en sanning om hur det kommer att bli.

Befolkningsprognosen fram till 2030 är baserad på ett bostadsbyggande om 2500 bostäder under perioden 2015-2030. Vid slutet av perioden förväntas befolkningen uppgå till närmare 38 000 personer vilket är en ökning från 2014 med 5750 personer.

Befolkningsprognos 2014-2030
Antal bostäder: 2500 bostäder
Per år: 156
Befolkning 2030: 38 000
Ökning per år: 0,95 %

Figur 7: Prognos över den totala befolkningsmängden 2014-2030. Källa: KAAB Prognos

Befolkningsutveckling fram till 2020

Fram till 2020 förväntas befolkningsantalet i kommunen öka med närmare 2000 invånare. Det betyder en befolkningstillväxt med i genomsnitt 0,95 procent per år, vilket är strax under kommunens målsättning att växa med en procent per år. Befolkningstillväxten kommer enligt prognosen framförallt ske i Eslövs stad som förväntas växa med runt 1700 invånare vilket motsvarar 85 procent av den totala ökningen.

Marieholm, Stehag och Billinge förväntas ha en relativt hög befolkningstillväxt. Även Gårdstånga och Flyinge förväntas ha en försiktigt positiv befolkningsutveckling. De byar med förväntad befolkningsminskning är Kungshult, Löberöd och Harlösa, Örtofta, Hurva och Stockamöllan. I prognosen ingår en ökning på 160 personer utanför Eslövs stad, men det är inte säkert var geografiskt ökningen kommer att ske.

	0-6	7-15	16-18	19-24	25-39	40-64	65-79	80-w	Totalt
Eslövs stad	183	227	49	-90	839	236	235	64	1743
Örtofta	4	9	-14	-19	3	-5	19	2	-1
Kungshult	1	1	-5	-19	5	-12	-7	10	-26
Marieholm	-3	41	5	-58	52	20	-9	21	69
Gårdstånga	7	1	5	-4	-16	6	6	1	6
Flyinge	5	2	7	-7	1	-12	2	8	6
Hurva	2	4	-5	-4	-17	2	15	-5	-8
Stehag	-16	36	22	-19	-15	30	33	8	79
Stockamöllan	5	1	-2	-7	3	-12	-8	9	-11
Billinge	10	12	-1	-5	13	-13	21	-3	34
Löberöd	-6	-4	6	-16	4	-1	0	-22	-39
Harlösa	13	-19	18	-14	-10	-23	-4	11	-28
Landsbygden	-22	47	-11	-87	-35	-25	70	5	-58
Kommunen totalt	212	387	79	-345	885	219	381	109	1927

Figur 8: Befolkningsförändring 2014-2020. Källa: KAAB prognos

Bostadsbyggande och folkökning

Befolkningsutvecklingen följer bostadsbyggandet i kommunen (se figur 11). Enligt Region Skåne behövs det en kvot på 0,5, det vill säga två personer per bostad för att hålla jämna steg med befolkningsutvecklingen. Under 2000-talet har det byggts 0,3 bostäder per ny invånare i Eslöv, variationerna mellan åren är stora. Enligt kommunens prognos kommer antalet bostäder per ny invånare öka till 0,44 för prognosperioden.

Läs mer om kommande års bostadsbyggande i projektlistan (bilaga) och under rubriken aktuella projekt på sida 38

Enligt länsstyrelsen i Skånes bedömning behöver det tillkomma 145-147 bostäder per år fram till 2030 för att möta bostadsbehoven utifrån prognosticerade befolkningsförändringar. Länsstyrelsen har beräknat antalet bostäder utifrån hushållskvoter och personer per hushåll (se figur 9 och 10). Det förväntade bostadsbyggandet i kommunen ligger över länsstyrelsens bedömning av bostadsbehov.

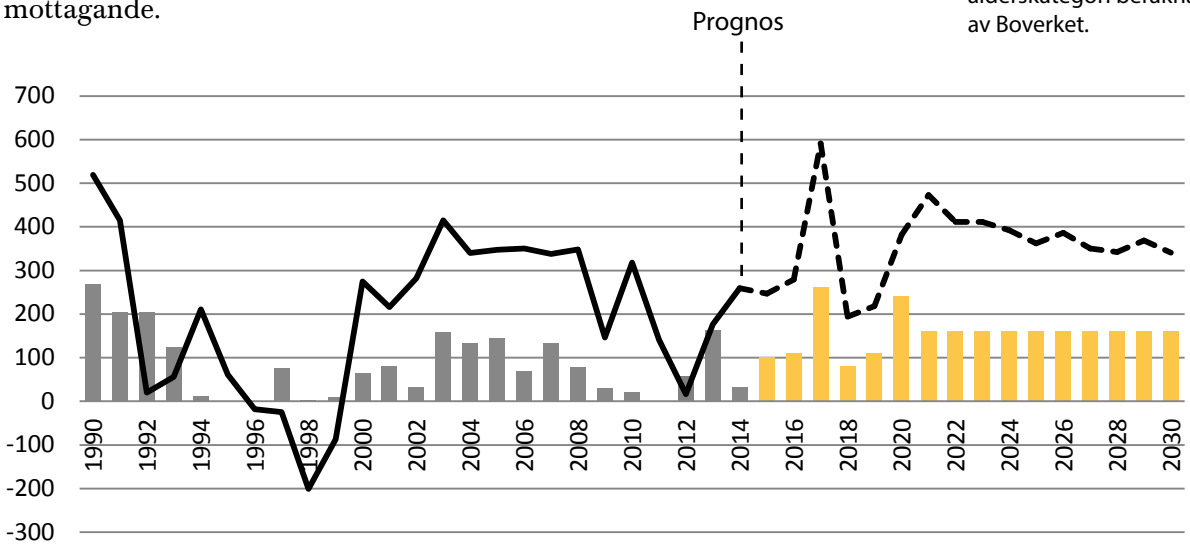
Ökningen av antalet flyktingar till Eslövs kommun under hösten 2015 finns inte med i befolkningsprognosen. Eslövs kommun bedömer att det behöver tillkomma ytterligare 50-60 bostäder per år fram till 2020 för att matcha befolkningstillväxten till följd av ökat mottagande.

Personer per hushåll	
Eslöv	2,34

Figur 9: Personer per hushåll 2014, SCB

Ålder	Hushållskvot
15-19	0,02
20-24	0,45
25-34	0,59
35-44	0,61
45-54	0,68
55-64	0,63
65-69	0,61
70-74	0,66
75-79	0,66
80+	0,82

Figur 10: Hushållskvoter per ålderskategori beräknat för Skåne av Boverket.

Figur 11: Bostadsbyggande och befolkningsökning fram 1990-2014 och prognos 2015-2030.

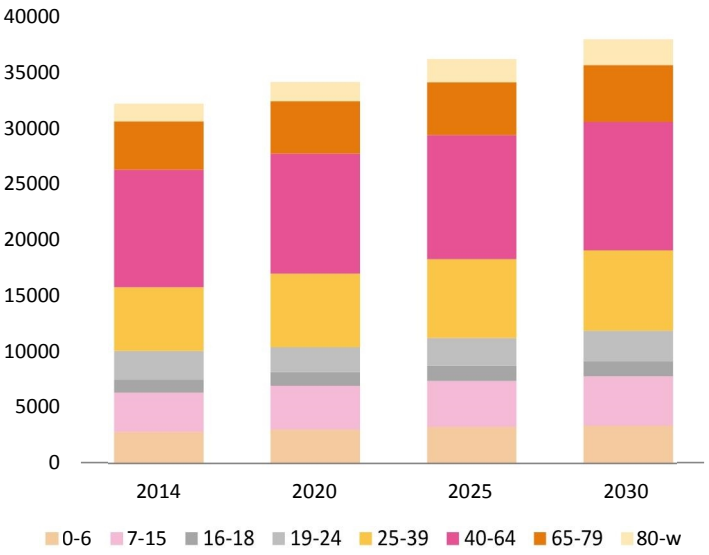
Bild 4: Sallerup, Eslövs kommun

Befolkningsprognos 2020-2030

I åldersgruppen 80 år och äldre förväntas en kraftig ökning efter 2020. Mellan 2020 och 2030 ökar antalet personer som är 80 år och äldre med runt 600 personer (en ökning på cirka 35 %). Även åldersgruppen 40-64 år förväntas en stor ökning från 2020 med närmare 1000 personer (ungefär 7 %) fram till 2030.

Efter 2020 förväntas den negativa trenden med minskat antal unga vuxna vända och fram till 2030 förväntas en ökning med runt 500 personer (21 %). Antalet barn i kommunen fortsätter att öka. Framförallt i åldrarna 7-15 år.

Dessa siffror kan jämföras med rikets befolkningsprognos, där åldersgruppen 80 år och äldre förväntas öka med närmare 270 000 personer (49 %) mellan åren 2020 och 2030. Åldersgruppen 40-64 år tros öka med omkring 125 000 personer (4 %), och unga vuxna (19-24 år) med runt 95 000 personer (14 %) under samma tidsperiod.

Figur 12: Befolkningsprognos efter ålder och år. Källa: Eslövs kommun

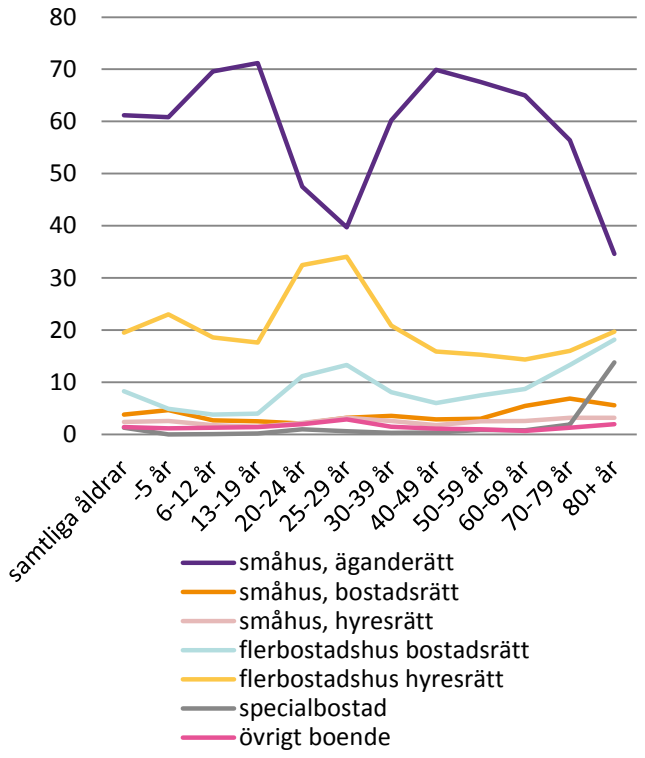
Hushållens boende

Över hälften av kommunens befolkning bor i ett småhus med äganderätt. Boendeformen är framförallt vanlig i åldrarna 0-19 år och 30-69 år. För personer mellan 20 och 30 år är det ungefär lika vanligt att bo i ägt småhus som att bo i hyresrätt eller bostadsrätt i flerbostadshus (se figur 13).

I 70 årsåldern flyttar många från villa till lägenhet i flerbostadshus. En tydlig skillnad mellan män och kvinnor i de högre åldrarna är att fler kvinnor bor i en lägenhet med hyresrätt eller bostadsrätt. Mönstret är detsamma i Eslöv som i regionen.

Enpersonhushåll och hushåll med två personer står för en tredjedel vardera av hushållen i kommunen. Därefter kommer hushåll med tre (14 procent), fyra personer (13 procent), fem personer (5 procent) och sex personer eller fler (en procent). Eslöv har färre enpersonhushåll i jämförelse med ett genomsnitt av de skånska kommunerna. I övrigt är andelarna ungefär desamma i Eslöv som i övriga Skåne.

För hushåll med en person är boende i lägenhet med hyresrätt den vanligaste boendeformen. Även boende i lägenhet med bostadsrätt och småhus med äganderätt är vanligt. För hushåll med fler än två personer är det betydligt fler som bor i småhus med äganderätt och av hushåll med fyra personer bor 77 procent i småhus med äganderätt. Stora hushåll med 6 personer eller fler bor i större utsträckning i hyresrätt än hushåll med 3-5 personer. Runt en tredjedel av de stora hushållen bor i lägenhet med hyresrätt.

Figur 13: Andel personer efter boendeform och ålder. Källa: SCB statistikdatabasen 2014.

Hushållens ekonomi

Vilken typ av bostad som efterfrågas är för de flesta hushåll en fråga om ekonomi. Betalningsförmågan skiljer sig åt mellan olika typer av hushåll i kommunen. Hushåll med sammanboende över 65 år med kvarboende unga vuxna har högst disponibel inkomst medan ensamstående kvinnor utan barn har den lägsta disponibla inkomsten.

Ensamstående har en lägre disponibel inkomst än sammanboende. För framförallt äldre är siffran låg. Ensamstående kvinnor över 80 år har en genomsnittlig disponibel inkomst på runt 13 700 kr i månaden, motsvarande för män i samma ålder är 15 500 kr. Även ensamstående med barn har en lägre disponibel inkomst än sammanboende.

Arbetsmarknad

Den skånska arbetsmarknaden har allt mer kommit att koncentreras till de regionala kärnorna, framförallt i länets sydvästra del. Arbetspendlingen ökar och de lokala arbetsmarknaderna blir färre. Idag består arbetsmarknaden i Skåne av tre lokala arbetsmarknader: Malmö-Lund, Kristianstad-Hässleholm och Osby-Älmhult.

Näringslivsstrukturen i Eslöv visar på en stor branschbredd. En del av näringarna i Eslöv har en lång utvecklingshistoria, som jordbruk och livsmedel. Den största tillväxten sker inom den traditionella industrin. 54 procent (8258 personer)av den förvärvsarbetande befolkningen bor i kommunen men arbetar i en annan. Andelen pendlare med en eftergymnasial utbildning inom natur och teknik är hög. Pendlingen till Malmö och Lund står tillsammans för 68 procent av utpendlingen. En viss utpendling sker även till grannkommunerna.

Över hälften av den förvävsarbetande befolkningen arbetar i en annan kommun. Av de som pendlar har 68 procent arbetsplats i Malmö eller Lund

Nattbefolkning, bostad i Eslöv				Dagbefolkning, arbetsställe i Eslöv			
Utpendling till kommun:	Män	Kvinnor	Båda könen	Inpendling från kommun:	Män	Kvinnor	Båda könen
Lund	1 440	1 657	3 097	Lund	346	406	752
Malmö	1 296	818	2 114	Höör	316	325	641
Höör	117	169	286	Malmö	276	254	530
Kävlinge	152	126	278	Hörby	259	242	501
Hörby	110	132	242	Kävlinge	134	145	279

Figur 14: Förvärvsarbetande utpendlare resp. inpendlare 16-år, de fem största utpendlings- resp. inpendlingskommunerna. Källa: SCB 2013

Slutsatser och resonemang

- Eslöv befinner sig i en expansiv region där befolkningstillväxten är hög.
- Befolkningstillväxten i kommunen är stabil och består till stora delar av födelseöverskott och inflyttning från utlandet.
- Antalet personer som sökte skydd undan krig och förföljelse ökade kraftigt under hösten 2015. Kommunen behöver ta höjd för att kunna ta emot flyktingar med uppehållstillstånd. 2017 kommer behovet av bostäder till denna grupp att vara stort. Eslövs kommun bedömer att det behöver tillkomma ytterligare 50-60 bostäder per år fram till 2020 för att matcha befolkningsökningen till följd av ökat mottagande av nyanlända.
- En urbaniseringstrend syns inom kommunen där Eslövs stad står för den största befolkningstillväxten. En urbaniseringstrend syns även i att unga vuxna flyttar från kommunen mot de större städerna i regionen.
- Hyresrätten är en viktig upplåtelseform för personer som inte hunnit bli etablerade på- eller har lämnat arbetsmarknaden. Men också för ensamhushåll med begränsade möjligheter att efterfråga ägda boenden.
- Även för de allra största hushållen, med fem eller fler personer, är hyresrätten en viktig upplåtelseform.
- Inflyttning av hushåll med barn från länet är beroende av att kommunen kan erbjuda byggklara tomter.
- Det förväntade bostadsbyggandet fram till 2030 är högre än länsstyrelsens bedömning av bostadsbehov fram till 2030.
- Eslövs kommun behöver börja planera för åldersgruppen över 80 år. Efter år 2020 kommer antalet i åldersgruppen att öka.
- Enligt befolkningsprognosen kommer Eslövs kommun växa med i genomsnitt 0,95 procent per år, en stor del av befolkningstillväxten kommer ske i Eslövs stad

Bostadsmarknad

Sveriges befolkning växer men antalet bostäder har inte ökat i samma takt under det senaste decenniet. Det råder därför brist på bostäder, framförallt i storstadsregionerna. Vad som krävs för att öka byggtakten och för att matchningen mellan hushåll och bostad ska bli bättre är omdiskuterade ämnen.
I Sverige är det staten som genom bostadspolitiken sätter spelreglerna för bostadsmarknaden. Kommunerna ansvarar för att det finns detaljplanerad mark att bygga på och byggbolagen bygger. Ansvaret för en välfungerande bostadsmarknad är därmed ett delat ansvar.

Kommunens roll i bostadsbyggandet har förändrats från och med tidigt 1990-tal. Innan dess tog staten en ekonomisk risk i förhållande till marknaden medan det idag är byggföretagens risk- och lönsamhetskalkyrer som avgör om och hur mycket som byggs. Kommunerna måste därför ha ett flexibelt förhållningssätt och samarbeta med marknadens aktörer för att tillgodose bostadsförsörjningen i kommunen.

Utöver ett gott samarbete med bostadsmarknadens alla aktörer och ett ansvarstagande för planmonopolet kan kommunen även använda sig av markpolitik, översiktlig planering, allmännyttan och kommunala hyresgarantier för att genomföra sina mål för bostadsförsörjningen.

Bostadsmarknaden i regionen

Byggandet har i Skåne, liksom i övriga landet legat kvar på relativt låga nivåer sedan mitten av 1990-talet. Under 2014 ökade antalet nya bostäder med 18 procent i Skåne mot föregående år. Länsstyrelsen i Skåne pekar ändå på att gapet mellan utbud och efterfrågan fortsätter att växa. Det saknas små hyresrätter i stort sett i samtliga kommuner i Skåne. Av angränsande kommuner till Eslöv uppger samtliga i Boverkets bostadsmarknadsenkät 2015 att det råder brist på bostäder i centralorten, för unga och för nyanlända.

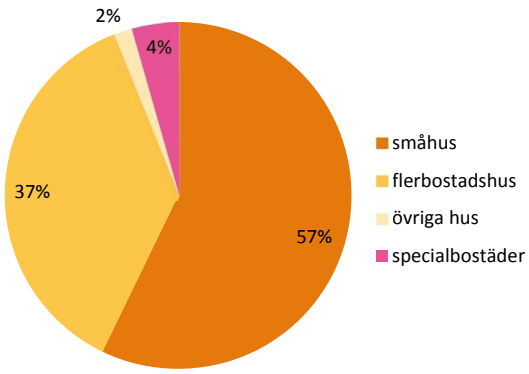
Åtgärder för att öka bostadsbyggandet
1 mars (2015) lanserade regeringen en investeringsstimulans för hyresrätter och studentbostäder. Ytterligare stimulanser för bostadsbyggandet har aviserats därefter, främst ett stöd för byggande av äldrebostäder. Vidare föreslås ett stöd till kommuner för ökat byggande bli infört. Effekten av de aviserade stöden går ännu inte att dedöma.

Därutöver har bland annat en ny förordning om buller införts. Förslagen om en kortare insatskedja för detaljplaner är under lagrådsremiss, där reglerna föreslås träda i kraft 1 juni 2016. I flerpartiöverenskommelsen den 23 oktober med anledning av flyktingkrisen aviseras flera åtgärder i syfte att öka utbudet av nya bostäder.

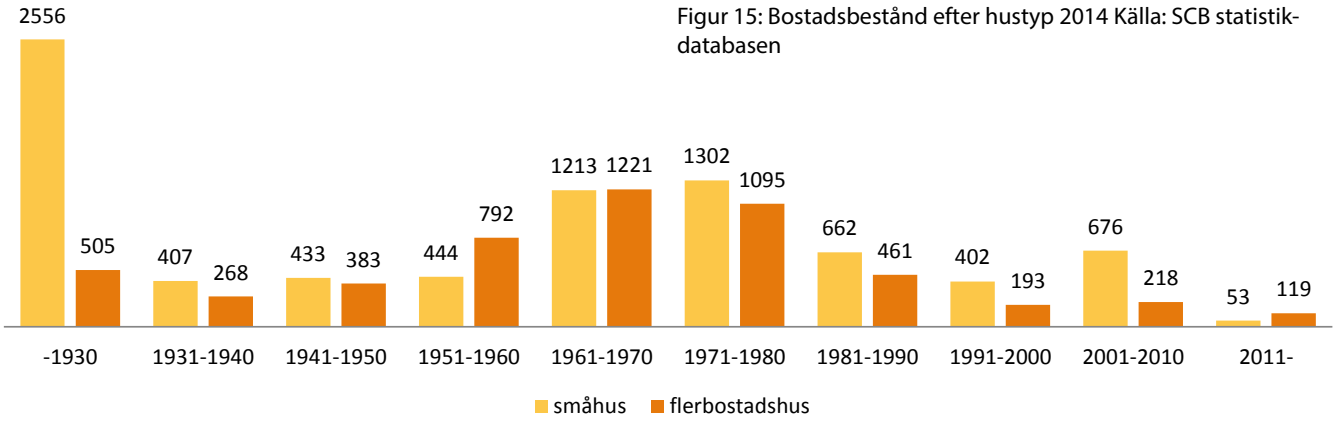
Källa: Text hämtad från Boverkets indikatorer Nr.2 November 2015

Bostadsmarknaden i Eslöv

Vid årsskiftet 2014/2015 fanns det enligt SCB 14 273 bostäder i Eslövs kommun. Bostäder i småhus stod för 57 procent och lägenheter i flerbostadshus för 37 procent av bostäderna. Byggandet av småhus och flerbostadshus var högt under 1960- och 1970-talen. Därefter har småhusbyggandet varit relativt högt medan byggandet av flerbostadshus minskat. Senaste åren har byggande av bostäder i flerbostadshus återigen ökat.

Figur 15: Bostadsbestånd efter hustyp 2014 Källa: SCB statistikdatabasen

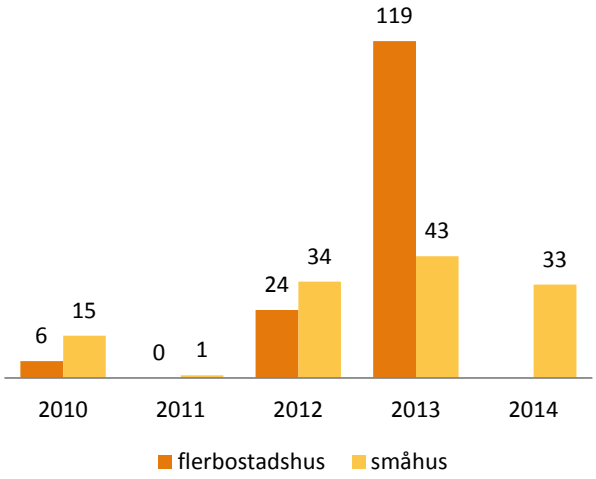
Figur 16: Bostadsbyggande efter hustyp och byggnadsperiod. Källa: SCB Statistikdatabasen

Geografisk fördelning av flerbostadshus

Eslövs stad har en stark ställning i kommunen. En stor del, 82 procent, av alla flerbostadshus finns i Eslövs stad, motsvarande för småhus är 41 procent. 27 procent av småhusen finns på landsbygden.

Tätort	Småhus	Flerbostadshus
Billinge	172	12
Stockamöllan	132	3
Stehag	454	19
Marieholm	538	16
Eslöv	4093	541
Kungshult	170	1
Väggarp	107	0
Örtofta	56	7
Gårdstånga	167	0
Flyinge	443	5
Hurva	152	5
Löberöd	407	32
Harlösa	278	11
Utanför tätort	2702	6
Totalt	9871	658

Figur 18: Bostadsutbud per tätort: Källa Eslövs kommun. Varje flerbostadshus rymmer i genomsnitt 8 lägenheter.

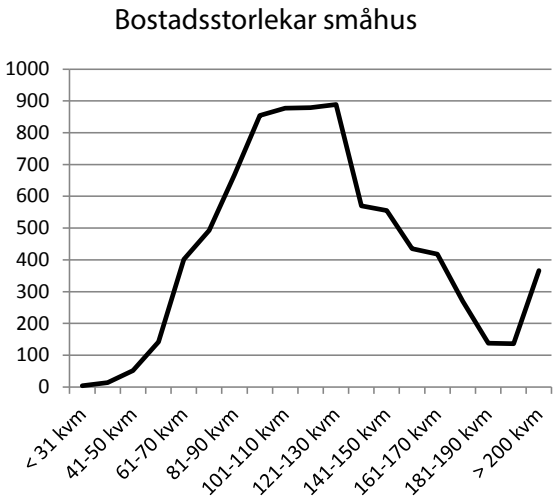
Figur 17: Bostadsbyggande 2010-2014. Källa: SCB Statistikdatabasen. Statistiken kan ha en viss eftersläpning och antalet bostäder byggda mellan 2010-2015 kan vara högre än vad siffrorna visar.

Definition småhus och flerbostadshus
Småhus avser friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad-, och kedjehus (exklusive fritidshus). Flerbostadshus avser bostadsbyggnader innehållande tre eller flera lägenheter (inklusive loftgångshus)

Småhus

En tredjedel av småhusen är byggda innan 1930-talet och en tredjedel under 1960- och 1970- talen. Resterande tredjedel är jämnt fördelade över övriga byggnadsperioder. När byggandet var som högst under 1960- och 1970 talen byggdes det i genomsnitt 125 småhus per år. Därefter har det byggts runt 50 per år. Byggandet har enligt statistik från SCB varit lågt efter 2011.

Av småhusen är 88 procent äganderätter, sju procent hyresrätter och fyra procent bostadsrätter. Tyngdpunkten ligger på bostadsstorlekar i spannet 91-130 m2 (se figur 19) det finns även anmärkningsvärt många stora bostäder över 200m2 vilket har att göra med att det finns stora gårdar i kommunen.

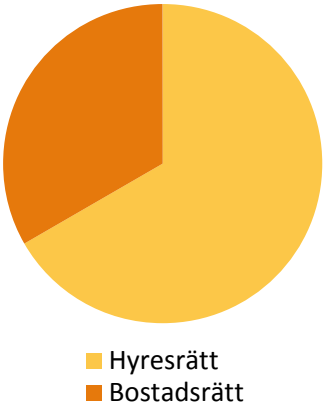

Figur 19: Småhus efter boyta 2014. Källa: SCB

Flerbostadshus

Av lägenheter i flerbostadshus är 44 procent byggda under 1960- och 1970 talen. Byggandet låg då på i genomsnitt 110 bostäder per år. Efter 1980-talet har byggandet av lägenheter i flerbostadshus varit lågt, i genomsnitt 20 lägenheter per år. Det är framförallt lokala byggherrar och det kommunala bostadsbolaget som har stått för byggandet. Byggandet av flerbostadshus har på flera orter varit begränsat.

En tredjedel av bostäderna är bostadsrätter och två tredjedelar hyresrätter. Tyngdpunkten ligger på lägenheter i storlek 50-70 kvm, det vill säga små lägenheter, ettor och tvåor (se figur 21).

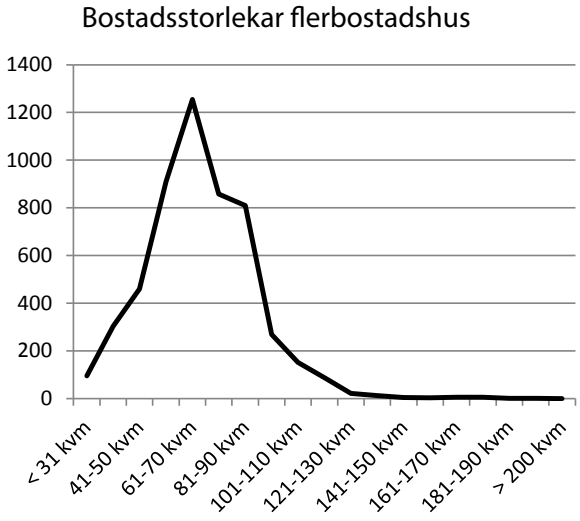

Figur 20: Lägenheter i flerbostadshus efter upplåtelseform. Källa: SCB 2014

Byggande 2010-2015, hyresrätter

Enligt kommunens genomgång av bostadsbyggandet, som skiljer sig något från den officiella statistiken från scb, har det under tidsperioden 2010-2015 uppförts sammanlagt 135 hyreslägenheter.

Det kommunala bostadsbolaget (ebo) har byggt 13 stycken hyresrätter i Harlösa (5 2011 och 8 2014) och 94 hyresrätter i Kvarteret Valpen i centrala Eslöv (inflyttning 2013). 2010 färdigställde BA-bygg 18 hyresrätter i centrala Eslöv.

Figur 21: Lägenheter i flerbostadshus efter boyta. Källa SCB 2014

Byggande 2010-2015, bostadsrätter

Under tidsperioden 2010-2015 har 24 bostadsrätter uppförts i centrala Eslöv varav 16 i utbyggnadsområdet Bäckdala i centralortens västra utkant.

Rivningar och ändrad användning

Från 2012 och framåt har inga bostäder rivits i kommunen. Tillskott av bostäder, 12 bostadsrätter och 29 hyresrätter, har tillkommit genom ändrad användning och ombyggnad från 2010 och framåt, enligt uppgifter från SCB.

Det kommunala bostadsbolaget

Det kommunala bostadsbolaget är den största hyresvärden och äger och förvaltar 52 procent (1814st) av hyresrätterna. Därefter finns fyra större fastighetsägare som har mellan 196 och 394 lägenheter (se figur 22). Det kommunala bostadsbolaget erbjuder hyreslägenheter i flera av kommunens orter (se figur 23). Ägardirektiven till bolaget uppdaterades 2014. Bland annat anges att bolaget ska påbörja i snitt mellan 50-60 bostäder per år.

Fastighetsförvaltare, hyresrätt	Antal lgh	Andel lgh
ebo	1814	52
BA Bygg	394	11
Mälö	360	10
Häglunds	336	10
HSB	196	6
Övriga	404	12
Totalt	3477	100

Figur 22: Antal hyresrätter efter fastighetsägare 2014

ebos bostäder efter ort	Antal lgh	Andel lgh
Eslöv centralort	1502	83
Marieholm	168	9
Harlösa	29	2
Flyinge	33	2
Hurva	6	0,3
Löberöd	38	2
Stehag	22	1
Billinge	16	1
Totalt	1814	100

Figur 23: Geografisk fördelning av det kommunala bostads bolagets bestånd 2014

Bild 5: Lagerhuset, uppfört 1918 i syfte att beredskapslagra spannmål. Den yttre utformningen är ritad av Gunnar Asplund. 2007 byggdes det om till bostadshus med 31 lägenheter.

Tillgänglighet

Sverige är juridiskt bunden av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De svenska lagar (PBL och BBR) som tillämpas vid nybyggnation och ombyggnation bygger på konventionen. Det innebär att nya bostäder som byggs ska vara tillgängliga för personer med funktionsvariationer.

Det kommunala bostadsbolaget arbetar aktivt med tillgänglighetsfrågor. All nyproduktion byggs med full tillgänglighet och är därför möjliga som bostäder för till exempel seniorer. Under åren 2010-2011 inventerades samtliga bostadsområden inom det kommunala bostadsbolagets bestånd för att avhjälpa enkla hinder och öka tillgängligheten i den yttre miljön. Den åtgärdsplan som togs fram påbörjades 2012 och avslutades 2013.

Specialbostäder

En specialbostad är en bostad som är varaktigt förbehållen äldre personer eller personer med funktionshinder och där boendet alltid är förenat med service, stöd och personlig omvårdnad.

Vid årsskiftet 2014/2015 fanns det 622 specialbostäder i kommunen, det utgör cirka 2 procent av alla hyreslägenheter i kommunen. Alla specialbostäder upplåts med hyresrätt. Specialbostäderna utgör runt fyra procent av bostadsbeståndet.

Marknadsindikatorer

Eslöv jämförs här med andra kommuner i samma kommungrupp (hela landet) och med ett genomsnitt för samtliga kommuner i Skåne. Syftet är att få ett perspektiv på den lokala bostadsmarknaden.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) delar in landets kommuner i tio kommungrupper. Indelningen är baserad på kommunens roll i förhållande till andra kommuner. Eslöv ingår i gruppen Förortskommuner till större städer. I gruppen ingår kommuner där mer än 50 procent av nattbefolkningen pendlar till arbetet i en annan kommun. Det vanligaste utpendlingsmålet ska vara någon av de större städerna i grupp 3. (22 kommuner ingår).

		2010	2011	2012	2013	2014
Befolkningsförändring under senaste femårsperioden, (%)	Eslöv	5,0	4,2	3,1	2,6	2,9
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	4,4	3,4	3,0	2,5	2,7
	Skåne län (ovägt medel)	4,6	4,0	3,3	2,9	2,9
Bostäder med bostadsrätter, antal/1000 inv.	Eslöv				74	73
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)				41	41
	Skåne län (ovägt medel)				62	62
Bostäder med hyresrätter, antal/1000 inv.	Eslöv				148	147
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)				119	119
	Skåne län (ovägt medel)				142	142
Bostäder med äganderätter, antal/1000 inv.	Eslöv				224	223
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)				281	280
	Skåne län (ovägt medel)				254	253
Bostäder totalt, antal/1000 inv.	Eslöv				445	444
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)				441	440
	Skåne län (ovägt medel)				459	458
Fastighetspris bostadsrätt, kr/kvm	Eslöv	7 596	7 337	7 449	7 684	7 663
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	6 184	6 272	6 609	6 734	7 961
	Skåne län (ovägt medel)	7 827	8 074	7 751	7 970	8 394
Fastighetspris småhus, kr/kvm	Eslöv	13 919	13 696	13 141	13 280	13 151
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	12 576	12 511	12 225	12 719	13 419
	Skåne län (ovägt medel)	14 833	14 776	14 173	14 455	15 064
Fritidshus, antal/1000 inv.	Eslöv	11	12	11	11	12
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	74	74	75	73	73
	Skåne län (ovägt medel)	57	57	57	57	56
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv.	Eslöv	0,2	0,0	0,8	3,7	0,0
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	0,4	1,2	0,6	0,8	2,0
	Skåne län (ovägt medel)	0,5	0,8	1,0	1,4	1,4
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv.	Eslöv	0,5	0,0	1,1	1,3	1,0
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	1,8	1,2	1,5	1,2	1,1
	Skåne län (ovägt medel)	1,2	1,5	1,5	1,2	0,9
Genomsnittlig boyta, kvm/inv.	Eslöv			44	43	
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)			45	45	
	Skåne län (ovägt medel)			46	46	
Genomsnittlig hyra i allmännyttan, kr/kvm	Eslöv					969
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)					981
	Skåne län (ovägt medel)					966
Hyresrätter i allmännyttan, antal/1000 inv	Eslöv					65
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)					59
	Skåne län (ovägt medel)					65
Kostnad fysisk o. teknisk planering, bostadsförbättringar, kr/inv	Eslöv	470	1 057	496	935	672
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	476	659	474	519	562
	Skåne län (ovägt medel)	672	760	822	820	861
Mediannettoinkomst, kr/inv 20+	Eslöv	189 567	196 539	203 186	206 062	
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	194 761	201 648	207 942	210 522	
	Skåne län (ovägt medel)	187 439	193 904	200 264	203 431	
Nöjd Region-Index - Bostäder	Eslöv	52		61		59
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	55	61	60	59	59
	Skåne län (ovägt medel)	54	59	58	58	58
Verkställda vräkningar/avhysningar, antal/100 000 inv.	Eslöv	25,2	15,8	12,5	43,5	
	Förortskommuner till större städer (ovägt medel)	21,1	24,7	22,2	19,5	
	Skåne län (ovägt medel)	21,4	24,5	21,1	22,9	

Figur 24: Källa: Bostadsnyckeltal KOLADA

Sammanfattning av marknadsindikatorer

Befolkningstillväxten i Eslöv har varit något högre eller samma som i andra förortskommuner och i Skåne län sedan 2010.

Antalet bostadsrätter per 1000 invånare är förhållandevis högt i Eslöv, även antalet hyresrätter är högre. Åt andra hållet är antalet äganderätter per 1000 invånare lägre i jämförelse med andra förortskommuner till större städer och Skåne län.

Eslövs kommun har inte haft samma prisutveckling för bostadsrätter som andra kommuner i kommungruppen sedan 2010. 2014 låg fastighetspriserna per kvadratmeter 300kr lägre i Eslöv. I jämförelse med Skåne län låg fastighetspriserna per kvadratmeter 700kr lägre i Eslöv.

Även priserna för småhus har haft en sämre prisutveckling i Eslöv efter 2010. Priserna har varierat i Eslöv men låg 2014 lägre än 2010 medan priserna i andra kommuner i samma kommungrupp har ökat efter 2010, liksom i Skåne län. Antalet fritidshus per 1000 invånare är förhållandevis lågt i Eslöv.

Antalet färdigställda bostäder i flerbostadshus varierar kraftigt från år till år i Eslöv. Det gör att siffrorna är svåra att jämföra mot ett genomsnitt i Skåne och med andra kommuner i samma kommungrupp. Som exempel var antalet färdigställda bostäder i flerbostadshus i Eslöv betydligt högre än genomsnittet 2013 (3,7) men betydligt lägre 2014 (0,0).

Antalet färdigställda bostäder i småhus ger en bättre bild av utvecklingen eftersom byggandet inte sker i skov på samma sätt som byggandet av bostäder i flerbostadshus. Antalet färdigställda småhus per 1000 invånare har ökat varje år sedan 2011 och var 2014 något högre i Eslöv jämfört med andra kommuner i samma kommungrupp och Skåne län.

Den genomsnittliga boytan var 2013 lägre i Eslöv vilket beror på att Eslöv har en större andel bostäder i lägenheter i flerbostadshus än andra kommuner i samma kommungrupp och Skåne län.

Den genomsnittliga hyran per kvadratmeter var i Eslöv 2014 något högre än genomsnittet i Skåne men något lägre i jämförelse med andra kommuner i samma kommungrupp.

Antalet hyresrätter per 1000 invånare i allmännyttan är detsamma i Eslöv som i Skåne län men högre i jämförelse med andra kommuner i samma kommungrupp.

Mediannettoinkomsten var 2013 lägre i Eslöv jämfört med andra kommuner i samma kommungrupp, men högre än övriga Skåne län.
Nöjd regionindex* för bostäder var detsamma i Eslöv som för andra kommuner i samma kommungrupp och lite högre än i Skåne län.

Antalet verkställda vräkningar per 100 000 invånare var betydligt högre i Eslöv i jämförelse med både Skåne län och andra kommuner i samma kommungrupp 2013 men betydligt lägre 2012.

*Nöjd regionindex är en del av SCB:s årliga medborgarundersöknng. Nöjd regionindex ger en indikation på kommunen som en plats att bo och leva på.

Efterfrågan

Småhustomter

Under tidsperioden 2010-2014 har kommunen sålt runt 60 tomter till privatpersoner och byggherrar för nybyggnation av småhus för helårsbruk. Av tomterna finns 40 på Bäckdala, ett utbyggnadsområde i västra Eslöv. Därutöver har fem tomter sålts i Eslövs, fem i Marieholm, fyra i Löberöd och en i Flyinge. Större delen av köparna kommer från kommunen men även från Lund, Malmö och grannkommunerna. Det finns även privata aktörer som erbjuder tomter i kommunen, dels lucktomter men också i större utbyggnadsområden i Stehag. I slutet av oktober 2015 fanns runt 70 tomtköregistreringar i den kommunala tomtkön. Önskemål om tomter finns i Eslövs centralort men också i Stehag.

Flerbostadshus

Byggandet av såväl hyres- som bostadsrätter i flerbostadshus var lågt mellan 1990-2010. En förklaring är att marknadens aktörer har bedömt efterfrågan som låg. Under de senaste åren har trenden vänt och flera byggprojekt med bostadsrätter och hyresrätter har, eller är på väg att realiseras. Framförallt i Eslövs centralort men också i andra delar av kommunen. I november 2016 stod runt 3000 personer i det kommunala bostadsbolagets bostadskö.

Hyresrätter

När det kommunala bostadsbolaget färdigställde kvarteret Valpen 2013 i Eslöv centralort var det den första större satsningen på många år. Lägenheterna var uthyrda innan färdigställande, vilket visar på en stor efterfrågan.

Av de som flyttade in i lägenheterna var det 25 procent som sålde ett småhus i Eslövs kommun, 25 procent som flyttade in från en annan kommun och 50 procent flyttade inom det kommunala bostadsbolagets bestånd. En övervägande majoritet av de som flyttade in var pensionärer. En effekt av kvarteret Valpen har blivit att ett flertal större projekt startas och kommer färdigställas inom ett par år.

Efterfrågan på hyresrätter finns också i kommunens mindre tätorter. Däremot är betalningsviljan lägre vilket gör privata byggföretag tveksamma.

Bostadsrätter

Bostadsrätter har under de senaste åren byggts på Bäckdala och i centrala Eslöv. Bakom byggandet på Bäckdala står Boklok Housing där Skanska och Ikea tillsammans har utvecklat ett affärskoncept i syfte att erbjuda bostadskunder prisvärda kvalitetsbostäder. Efterfrågan var vid tidpunkten för inflyttning, 2014, stor. Vilket har lett till att Boklok Housing kommer att bygga fler bostadsrätter inom samma område. Efterfrågan bedöms finnas hos äldre villaägare med eget kapital och hos yngre som vill bo i området men inte är intresserad av bo i småhus. Utöver Boklok Housing är intresset hos privata byggföretag att producera bostadsrätter avvaktade. De förhållandevis låga priserna på andrahandsmarknaden för småhus dämpar efterfrågan på bostadsrätter.

Bild 6: När kvarteret Valpen stod färdigt för inflyttning 2013 var alla lägenheter uthyrda.

Tobins Q

Ett sätt att beräkna lönsamheten i byggprojekt är att använda måttet Tobins Q. Tobins Q är marknadspriset dividerat med produktionskostnaderna. Om produktionskostnaderna är högre än marknadsvärdet är Tobins Q lägre än 1,0. Är Tobins Q över 1,0 lönar det sig att bygga. Ett högt Tobins Q visar alltså en hög efterfrågan. Tobins Q för Eslöv var 2012 0,8, vilket är något högre än i grannkommunerna Hörby, Höör, Klippan, Sjöbo och Svalöv men lägre än i grannkommunerna Kävlinge och Lund. Efterfrågan är alltså högre i de två sistnämnda kommunerna än i Eslöv. Att tänka på är att det finns geografiska skillnader inom kommunerna med mer eller mindre attraktiva lägen. Tobins Q visar ett genomsnitt.

Aktuella infrastrukturprojekt

God tillgänglighet med kollektivtrafik är grundläggande för regionens utveckling. Region Skånes mål för området är att tillgängligheten har förbättrats så att 80 procent av arbetsplatserna i Skåne är nåbara inom 45 minuter med kollektivtrafik år 2030. Som utvecklingsområden är kollektivtrafik och bostadsförsörjning tätt sammankopplade. Bra förbindelser ger förbättrade förutsättningar för bostadsbyggande på samma sätt som ökat bostadsbyggande ger goda förutsättningar för kollektivtrafik.

Pågatåg till Marieholm

Marieholmsbanan är 14 kilometer lång och går mellan Eslöv och Teckomatorp. Sträckan har använts som enkelspårigt avlastningsspår men rustas nu för persontrafik. I Marieholm byggs en ny station och i december 2016 kan Pågatågen börja trafikera banan. Tågen kommer stanna en gång i timmen i vardera riktningen. Öppnandet av Marieholmsbanan för persontrafik innebär avsevärt bättre förbindelser mellan Eslöv och Helsingborg.

Regional superbuss till Hurva och Gårdstånga

För att stärka kollektivtrafiken i Skåne och binda ihop Skånes större orter satsar region Skåne på regionala superbussar. Åtta stråk har utretts och i dialog med kommunerna förbereds nu åtgärder på vägar och hållplatser. Arbetet med åtgärderna beräknas påbörja 2015-2016.

Eslövs kommun berörs av den linje som går mellan Kristianstad och Malmö. Hållplatser finns i Hurva och Gårdstånga och är redan nu anpassade för superbuss. Superbussarna tas i bruk efter att infrastruktur finns på plats längs hela sträckan.

Effekter på bostadsbyggandet i Skåne till följd av ESS och MAX IV (2012)

Region Skåne pekar på att tillgång till bostäder och flexibilitet på bostadsmarknaden är nyckelfrågor för den hävstångseffekt som ESS och MAX IV kan innebära för samhällsutvecklingen i regionen. Forskningsanläggningarna ska locka till sig internationell arbetskraft och spetskompenens och då måste kommunerna ha beredskap att erbjuda bostäder. Region Skåne menar att det framförallt är hyreslägenheter i lägen med god tillgänglighet som kommer att efterfrågas. Utan bostäder får företagen svårt att rekrytera, kommunerna måste därför gå före och vara redo när efterfrågan uppstår.

Höghastighetsbana

Höghastighetsbanan beskrivs i vissa sammanhang som den största infrastruktursatsningen i modern tid. Projektet är ett regeringsinitiativ som syftar till en ny höghastighetsjärnväg mellan Stockholm och Malmö respektive Stockholm och Göteborg. Förhoppningen är att den nya järnvägen ska åstadkomma ett ökat bostadsbyggande med 100 000 bostäder, en större arbetsmarknad och ett hållbart resande. Järnvägen beräknas stå färdig 2035.

Stationslägen finns i Skåne utpekade till Malmö, Lund och Hässleholm. Eslövs kommun berörs genom att viss kapacitet skulle kunna friläggas längs södra stambanan vilket skulle ge möjlighet till bättre koppling mot regionala mål (se sida 13) och i så fall en positiv effekt på bostadsbyggandet. Eslövs kommun berörs även genom att järnvägens dragning skär genom kommunen.

Bredbandsutbyggnad

Tillgång till bredband med hög överföringshastighet bidrar till kommunens attraktivitet för boende, näringsliv och kulturliv. Det är också ett steg mot region Skånes mål att det ska vara möjligt att bo och verka i hela Skåne. Det nationella målet för området är att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och att minst 40 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2015.

Bredbandspolicy för Eslövs kommun antogs 2013. Eslövs kommun ska enligt policyn bland annat verka för att det regionala målet uppnås. Det vill säga att minst 95 procent av alla hushåll och företag har möjlighet att till en rimlig kostnad ansluta sig till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s år 2020 och minst 40 procent år 2015.

Andelen med tillgång till bredband med kapacitet om minst 100 Mbit/s var 2014 runt 35 procent i Eslövs kommun enligt Post och Telestyrelsens mätning. Under 2016 kommer kommunen satsa på att möjliggöra digital infrastrukturutveckling genom att sluta sam-

verkansavtal med olika operatörer. Under 2016 kommer även det kommunala bostadsbolaget att slutföra sin satsning på bredband, vilket betyder att alla fastigheter ägda av det kommunala bostadsbolaget, inkl. äldreboenden och särskilda boenden, kommer vara anslutna vid slutet av året. Ett väl utbyggt bredbandsnät är inte minst viktigt för att ge äldre möjlighet att utnyttja välfärdsteknologi i hemmet, en förutsättning för att fler äldre ska kunna bo kvar hemma.

Bild 7: Snart stannar tågen i Marieholm! I slutet av året 2016 öppnar den nya pågatågstationen.

Outnyttjade byggrätter

Outnyttjade byggrätter är den mängd bostäder lagakraftvunna detaljplaner ger rättighet till. Detaljplanerna utgör genom sin juridiska verkan ett viktigt steg i bostadsbyggandet.

Outnyttjade byggrätter i byarna

Outnyttjade byggrätter i gällande detaljplaner finns för samtliga byar i kommunen (se figur 25 och kartor på nästa sida). Kommunen äger mark med byggrätter i Billinge, Marieholm, Löberöd, Flyinge, Harlösa och Hurva. I Stockamöllan, Stehag, Kungshult, Väggarp/ Örtofta och Gårdstånga är marken privatägd.

Många av de detaljplaner som har byggrätter kvar är av äldre datum och har av olika anledningar blivit inaktuella. Det är därför osäkert hur stor andel av detaljplanerna som kommer att kunna realiseras. Kommunens bedömning är att högst hälften av de 600 rättigheter till bostäder som finns i äldre planer kommer att kunna bidra till bostadsbyggandet.

Outnyttjade byggrätter i Eslövs stad

Outnyttjade byggrätter i gällande detaljplaner finns för runt 655 bostäder i Eslövs stad. Bedömningen utgår från antal bostäder som angivits i planbeskrivningen. I planer där antal bostäder inte har angivits har antal möjliga bostäder räknats fram genom att multiplicera den yta som angivits för bostadsändamål med antal tillåtna våningar. Därefter har den totala bostadsytan dividerats med yta per lägenhet. Varje lägenhet har antagits vara 60 kvadratmeter vilket motsvarar två r.o.k.

Byggrätterna finns i större utbyggnadsområden som Bäckdala och Långåkra men också i äldre detaljplaner med lucktomter kvar. I Eslövs centrala delar finns ett antal detaljplaner med pågående projekt. Angående hur mycket som kommer realiseras de närmast åren se lista med planerade projekt (bilaga 1).

Område	Kommun	Privat	Totalt
Billinge	40	38	78
Marieholm	24	165	189
Löberöd	77	12	89
Stockamöllan	21	6	27
Stehag	0	83	83
Kungshult	2	0	2
Väggarp/ Örtofta	0	25	25
Gårdstånga	0	7	7
Flyinge	9	13	22
Harlösa	0	16	16
Hurva	24	32	50
Totalt byarna	197	401	598
Eslövs stad	251	404	655
Kommunen totalt	448	805	1253

Figur 25: Uppskattning av antal bostäder som ryms inom outnyttjade byggrätter. Källa: Eslövs kommun

Figur 26: Kartaöver outnyttjade byggrätter

Bostäder i ÖP och fördjupade översiktsplaner

Den gällande översiktsplanen för Eslöv är antagen 2002. Den redovisar tilltänkt lämpliga utbyggnadsområden utan att särskilt ange vilken mängd bostäder områdena skulle kunna rymma. Tilltänkta utbyggnadsområden redovisas mer noggrannt för fyra delområden i fördjupningar av översiktsplanen. Fördjupningar finns för Marieholm, Flyinge/Gårdstånga, Östra Eslöv och Västra Eslöv.

Översiktsplanerna redovisar markens lämplighet och kommunens önskemål och ställningstagande angående lokalisering av bebyggelse. Däremot ger den inte någon beredskap för bostäder i sig själv. Den kommunala beredskapen sträcker sig till de lagakraftvunna detaljplanerna i kombination med markrådighet. Redovisning av antalet bostäder angivna i översiktsplan och dess fördjupningar visar en uppskattning av vad som maximalt skulle kunna rymmas i ett visst område under givna förutsättningar. Mera mark är utpekad än vad som förväntas realiseras då kommunen velat hålla öppet för flera alternativa utvecklingsmöjligheter. De angivna talen skall därför endast betraktas som ett hypotetiskt mått på det antal bostäder som skulle rymmas om alla alternativ förverkligas.

Marieholm

Fördjupad översiktsplan för Marieholm antogs 2009 och har 2025 som tidshorisont. I planen föreslås utbyggnadsområden som tillsammans rymmer 379 bostäder. Utbyggnaden föreslås ske i tre etapper med utgångspunkt närmast stationen. I den första etappen finns största delen av bostäderna i lägenheter i flerbostadshus. De två följande etapperna innehåller framförallt villor.

Östra Eslöv

Fördjupad översiktsplan för Östra Eslöv antogs 2009 och har 2020 som tidshorisont. Planen föreslår en mindre komplettering av bostäder och ny sammanhängande bebyggelse söder om Snärjet (Norregård), Kastberga och Grytby. Utbyggnaden föreslås ske i tre etapper som tillsammans innehåller 540-815 bostäder i varierad utformning och med varierade upplåtelseformer. Planområdet för den fördjupade översiktsplanen för Östra Eslöv ligger utanför (öster om)utvecklingsprojektet Östra Eslöv.

Västra Eslöv

Fördjupad översiktsplan för Västra Eslöv antogs 2005 och har 2020 som tidshorisont. Planområdet ligger i Eslövs nordvästra, västra och sydvästra tätortskant. I planen föreslås fem nya stadsdelar med blandad bebyggelse i högst två våningar. Fullt utbyggd skulle planen rymma 1000-1600 bostäder. Idag pågår utbyggnad av etapp ett.

Flyinge och Gårdstånga

Fördjupad översiktsplan för Flyinge och Gårdstånga antogs 2013 och har 2040 som tidshorisont. Planområdet ligger längs Kävlingeån i kommungräns mot Lund. Området omfattar Getinge, Gårdstånga och Flyinge. Planen visar i en offensiv regional hållning relativt stora områden som tänkbara för bostäder. Vid en utbyggnad till två tredjedelar innehåller planen ca 2000 eller ca 850 bostäder fram till 2040.

Aktuella projekt

Under tidsperioden 2015/2016 kommer det att färdigställas 300 nya lägenheter i flerbostadshus. Inte sedan miljonprogramsåren har byggandet legat på motsvarande nivåer. Bakom projekten står flera lokala byggherrar och det kommunala bostadsbolaget. Majoriteten av lägenheterna kommer upplåtas med hyresrätt.

I listan över bostäder med planerad inflyttning 2017-2021 (se bilaga 1) redovisas de i dagsläget kända projekten. Med åren ökar osäkerheten i uppgifterna. Listan bör därför uppdateras årligen. I genomsnitt förväntas en inflyttning i runt 190 bostäder per år. Av bostäderna förväntas runt 60 procent finnas i flerbostadshus.

Hur många bostäder som färdigställs är beroende av hur kommunens arbete med detaljplanering fortlöper men också av hur effektiv, smidig och rättssäker bygglovsprocessen är. Hinder på vägen kan bland annat vara att detaljplaner inte följs, att de tekniska handlingarna är ofullständiga eller att slutbesked inte kan ges.

De planerade projekten med inflyttning 2017-2021 kommer till stora delar ske genom förtätning av centrala delar av Eslövs stad och miljonprogramsområdena. Även bostadsrätter kommer att byggas som komplement till gruppbyggda småhus i utbyggnadsområdet Bäckdala.

Två utvecklingsprojekt kommer under kommande år ha stor betydelse för utvecklingen av Eslövs stad: Östra Eslöv och Klok förtätning. Syftet med projekten är att samla stadsutveckling till stations- och centrumnära lägen.

Östra Eslöv

Östra Eslöv syftar till en utveckling av tätorten öster om järnvägen (se figur 27). Det stations- och centrumnära läget och närheten till natur gör att området har goda förutsättningar att bli en attraktiv del av stadskärnan. För att kunna planera för en framtida exploatering har Kommunledningskontoret fått i uppdrag att genomföra projektet Östra Eslöv. Ett första steg i projektet är att skapa en tydlig bild av områdets potential och ta fram en utvecklingsplan.

Viljan är att omvandla östra Eslöv till en stadsdel som är attraktiv för boende och näringsliv. Fullt utbyggt är målet att området ska rymma 700-1000 bostäder.

Området rymmer idag flera fastighetsägare och olika typer av verksamheter. Kommunen äger viss mark men intentionerna med området förutsätter att det finns intresse att exploatera hos privata aktörer.

Klok förtätning

Klok förtätning är förtätning inom tätorten. Potentialen till förtätning finns i ett mer effektivt användande av befintliga resurser som infrastruktur, parker och kvarter. Genom att ta tillvara på markytor inom den bebyggda miljön kan nya bostäder skapas i redan uppvuxna och attraktiva bostadsområden med närhet till service och stadskärnan. Förtätning ska inte ske på bekostnad av befintliga boendekvaliteter i områdena. Ett första steg med att identifiera möjlig förtätning har under hösten 2015 initierats av Kommunledningskontoret och kommer fortlöpa under 2016.

Figur 27: Det markerade området på kartan visar en ungefärlig avgränsning av projektet Östra Eslöv

Utveckling av byarna

Det kommunala bostadsbolaget (ebo) är en aktiv part i planeringen av bebyggelsen i byarna. Bolaget har ett styrelsebeslut på att bygga 40-50 lägenheter i byarna de närmaste 5-7 åren. 2015 färdigställdes 8 lägenheter i Harlösa, planer finns att bygga 7 lägenheter i Billinge (Billinge gamla skola) med inflyttning 2018. Därefter letar ebo efter möjligheter att bygga runt 10 lägenheter i någon av de andra byarna.

Kommunen har idag försäljning av byggklara tomter i Hurva, Billinge, Marieholm, Löberöd och Flyinge. I Stehag säljer en privat exploatör tomter i byns södra del. I Flyinge kommer en ny detaljplan tas fram under 2017 för att möjliggöra för fler bostäder. I Harlösa har bygglov beviljats för 74 bostäder i flerbostadshus, enligt exploatören förväntas byggstart till årsskiftet 2016/ 2017. I Löberöd har kommunen tecknat optionsavtal med två exploatörer för bebyggelse av bostadsrätter. Alla planerade projekt finns med i projektlistan (bilaga 1).

Kommunalt markinnehav

Eslövs kommun har ett stort markinnehav i staden och flera av byarna (se figur 28 på nästa sida). I staden ligger den kommunala marken i ytterkanterna av bebyggelsen. I flera av byarna äger kommunen mark i centrala lägen. De orter där kommunen äger mycket mark är Eslövs stad, Marieholm, Stehag, Billinge, Stockamöllan, Kungshult, Hurva och Löberöd. De orter där kommunen äger mindre eller ingen mark är Harlösa, Örtofta, Gårdstånga och Flyinge. Beroende på vilka områden som blir aktuella för utbyggnad i den nya översiktsplanen kan markköp bli aktuellt.

Eslövs kommun består till 70 procent av åkermark. Större delen av marken på landsbygden ägs av privatpersoner men även kommunen äger mindre bitar. Genom att äga viss jordbruksmark kan kommunen förhandla om markbyten. Det är därför värdefullt för kommunen att äga mark utanför de mest centrala lägena.

Kommunalt markinnehav i kombination med riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal är ett viktigt verktyg för kommunens arbete med bostadsförsörjning. Det ger kommunen möjlighet att styra förutsättningarna och få särskilda villkor uppfyllda av byggherren. Genom markanvisningsavtal kan kommunen ställa villkor som styr inriktningen på bostadsbyggandet, exempelvis vad gäller upplåtelseformer, storlekar och genomförandetid.

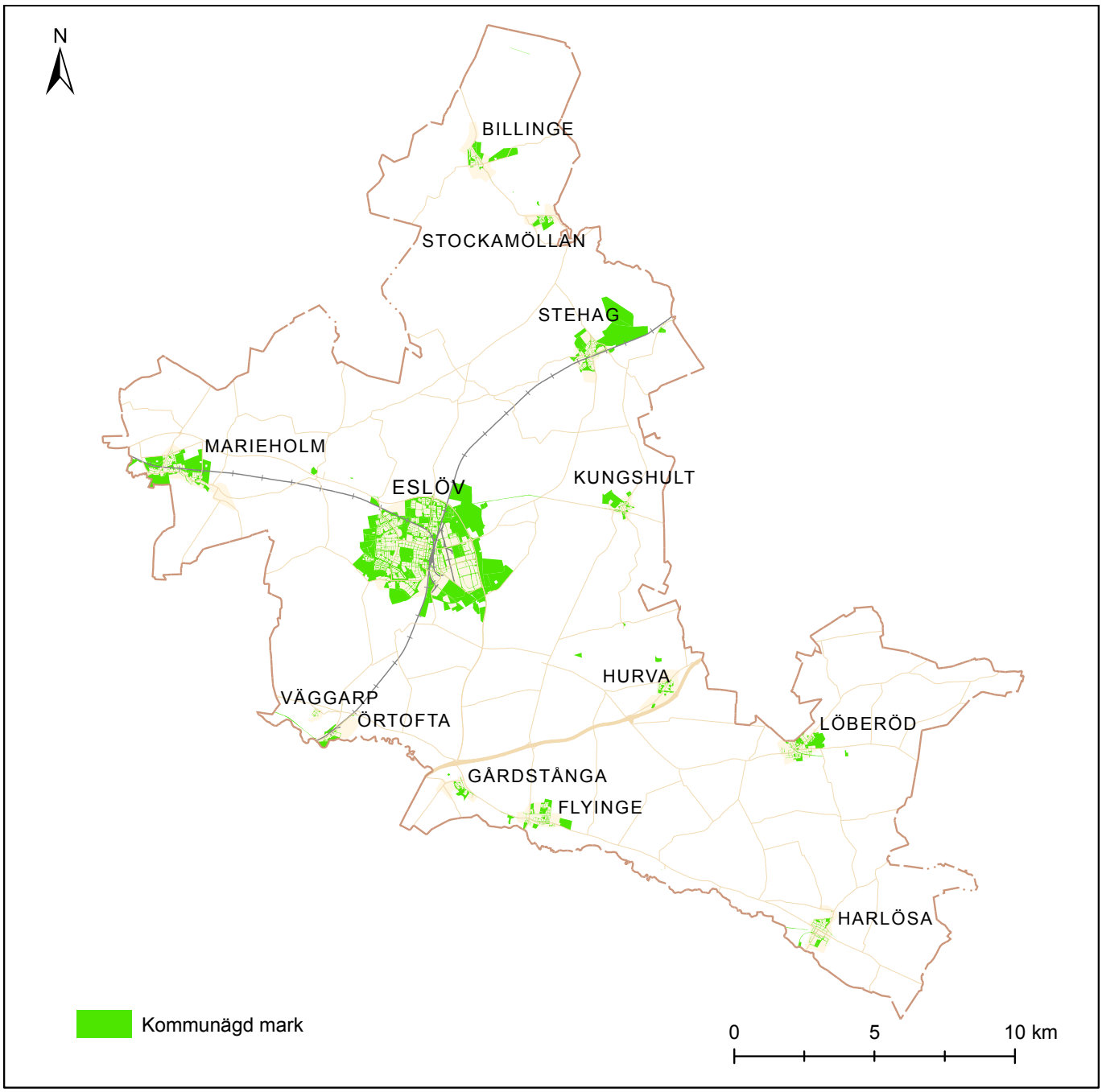
Riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal

Från den första januari 2015 ska kommunen, enligt en ny lag om kommunala markanvisningar och ändringar i PBL, anta två typer av riktlinjer; dels för markanvisningar och dels för exploateringsavtal. Riktlinjerna ska vara vägledande, alltså inte bindande och antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod

Den tidigare exploateringspolicyn för Eslövs kommun har förklarats inaktuell. Under våren 2016 påbörjas arbetet med att ersätta den med nya riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal enligt de nya reglerna.

Rutiner för exploateringsverksamheten

Parallellt med arbetet att ta fram riktlinjer för markanvisningar och exploateringsaval pågår ett arbete med att ta fram rutiner för exploateringsverksamheten. Rutinerna för exploateringsverksamheten kommer användas internt för att skapa en långsiktigt fungerande struktur för exploaterings- och planprocessen.

Figur 28: Karta över kommunalt markinnehav. Källa. Eslövs kommun

Ortsvisa bostadsbehov

Bostadsbehoven skiljer sig åt i kommunen. Det som påverkar är bland annat åldersstruktur och bostadsbeståndets utformning. Målsättningen är att det ska finnas ett varierat utbud av bostäder i staden och i byarna.

Billinge

Invånare	465
Befolkningsutveckling 1975-2014	4 %
Småhus	172
Flerbostadshus	12
Befolkningsprognos 2014-2020	34

Billinge har en högre andel äldre än kommunen i stort. Fram till 2020 kommer åldersgruppen 65-79 år öka med 21 personer, vilket är en markant ökning i förhållande till byns storlek. Utifrån de förändrade bostadsbehov som en åldrande befolkning medför kommer det inom ett par år finnas behov av tillgänglighetsanpassade bostäder.

Stockamöllan

Invånare	309
Befolkningsutveckling 1975-2014	-3 %
Småhus	132
Flerbostadshus	3
Befolkningsprognos 2014-2020	-11

Stockamöllan har en betydligt högre andel av befolkningen i åldrarna 65-84 år jämfört med kommunen som helhet. Flerbostadshusbeståndet är begränsat och tillgänglighetsanpassade bostäder behövs för att möta behov hos en åldrande befolkning samt för att möjliggöra flyttkedjor. Fler bostäder behövs om orten ska behålla och öka sitt invånarantal.

Stehag

Invånare	1184
Befolkningsutveckling 1975-2014	125 %
Småhus	454
Flerbostadshus	19
Befolkningsprognos 2014-2020	79

Stehag har haft en kraftig befolkningstillväxt sedan 1975. Under de senaste åren har en stor inflyttning skett av barnfamiljer. Åldersstrukturen är ung i förhållande till kommunen som helhet. Byn består till stor del av ägda småhus, fler hustyper och upplåtelseformer behövs för att bostadsbeståndet ska bli mer varierat.

Marieholm

Invånare	1583
Befolkningsutveckling 1975-2014	3 %
Småhus	538
Flerbostadshus	16
Befolkningsprognos 2014-2020	

Marieholm har en åldersstruktur som motsvarar kommunen som helhet. Pågatågstationen i Marieholm som invigs i slutet av 2016 innebär en utvecklingsmöjlighet för orten och öppnar upp för en generell efterfrågan på bostäder.

Eslövs stad

Invånare	18594
Befolkningsutveckling 1975-2014	33 %
Småhus	4093
Flerbostadshus	541
Befolkningsprognos 2014-2020	1743

Eslövs stad har en stor andel av bostadsbeståndet i kommunen. I Eslöv finns 82 procent av alla flerbostadshus och lockar därför unga och äldre från andra kommundelar. Åldersstrukturen är något äldre än kommunen som helhet vilket hänger samman med att orten erbjuder seniorbostäder, äldreboenden och hyresrätter i centrala lägen. 85 procent av den förväntade befolkningstillväxten i kommunen fram till 2020 förväntas ske i Eslöv. Det finns därför ett behov av fler bostäder.

Kungshult

Invånare	363
Befolkningsutveckling 1975-2014	6 %
Småhus	170
Flerbostadshus	1
Befolkningsprognos 2014-2020	-26

Kungshult har en högre andel äldre i åldrarna 65-74 år. På några års sikt innebär det att det kommer finnas behov av tillgänglighetsanpassade bostäder. Fler bostäder behövs om orten ska behålla och öka sitt invånarantal. Byn består till stor del av ägda småhus, fler hustyper och upplåtelseformer behövs för att bostadsbeståndet ska bli mer varierat.

Örtofta

Invånare	535
Befolkningsutveckling 1975-2014	22 %
Småhus	163
Flerbostadshus	7
Befolkningsprognos 2014-2020	-1

Örtofta har en betydligt yngre åldersstruktur än kommunen i stort. Fler bostäder behövs om orten ska behålla och öka sitt invånarantal. Byn består till stor del av ägda småhus, för att det ska vara möjligt för bland annat unga och äldre att bo i byn behövs en variation av hustyper och upplåtelseformer.

Gårdstånga

Invånare	387
Befolkningsutveckling 1975-2014	- 3 %
Småhus	167
Flerbostadshus	0
Befolkningsprognos 2014-2020	6

Gårdstånga har en högre andel av befolkningen i åldrarna 19-64 år och 65-74 år. Byn består uteslutande av ägda småhus. För att det ska vara möjligt för bland annat unga och äldre att bo i byn behövs en variation av hustyper och upplåtelseformer. Superbusstation innebär en utvecklingsmöjlighet för byn. Efterfrågan på bostäder för studenter och forskare kan uppstå i samband med att ESS och Max IV invigs.

Flyinge

Invånare	1036
Befolkningsutveckling 1975-2014	53 %
Småhus	443
Flerbostadshus	5
Befolkningsprognos 2014-2020	6

Flyinge har haft en hög befolkningstillväxt sedan 1975 och åldersstrukturen är ung. Byn består till stor del av ägda småhus. För att det ska vara möjligt för bland annat unga och äldre att bo i byn behövs en variation av hustyper och upplåtelseformer. Efterfrågan på bostäder för studenter och forskare kan uppstå i samband med att ESS och Max IV invigs.

Harlösa

Invånare	791
Befolkningsutveckling 1975-2014	9 %
Småhus	278
Flerbostadshus	11
Befolkningsprognos 2014-2020	-28

Harlösa har en högre andel unga 0-18 år och äldre 65-74 år än kommunen som helhet. Fler bostäder behövs om orten ska behålla och öka sitt invånarantal. Efter att prognosen togs fram har bygglov beviljats för 75 studentbostäder vilket kommer att påverka befolkningsutvecklingen och åldersstrukturen. Byn består till stor del av ägda småhus, för att det ska vara möjligt för bland annat unga och äldre att bo i byn behövs en variation av hustyper och upplåtelseformer.

Löberöd

Invånare	1190
Befolkningsutveckling 1975-2014	43 %
Småhus	407
Flerbostadshus	32
Befolkningsprognos 2014-2020	-39

Löberöd har haft en hög befolkningstillväxt sedan 1975. Orten har en större andel av befolkningen i åldrarna 75 år och uppåt än kommunen som helhet. Anledningen är att det finns äldreboende på orten. Fram till 2020 förväntas åldersgruppen att minska. Fler bostäder behövs om orten ska behålla och öka sitt invånarantal. Fler hustyper och upplåtelseformer behövs för att bostadsbeståndet ska bli mer varierat.

Hurva

Invånare	378
Befolkningsutveckling 1975-2014	10 %
Småhus	152
Flerbostadshus	5
Befolkningsprognos 2014-2020	-8

Hurva har en ung befolkningsstruktur i förhållande till kommunen i stort. Kollektivtrafikförbindelse i from av superbuss är en utvecklingsmöjlighet för orten. Fler bostäder behövs om orten ska behålla och öka sitt invånarantal. Fler hustyper och upplåtelseformer behövs för att bostadsbeståndet ska bli mer varierat.

Bostäder för äldre

Kommunen har ansvar att ordna med platser i särskilt boende. Det framtida behovet av platser i särskilt boende påverkas av utbudet på den ordinarie bostadsmarknaden. Bostadsmarknaden för äldre är därför nära sammankopplat med behovet av platser i särskilt boende.

Särskilt boende

Kommunen har 330 platser i särskilt boende varav 18 korttidsplatser och 23 parbostäder. Tiden som boende i särskilt boende varierar men är i medeltal drygt 19 månader i Eslöv, för riket är motsvarande medeltal 9 månader. Enligt uppgifter från Socialstyrelsen 2014 bodde 363 personer i åldern 65 år och äldre i särskilt boende i Eslöv. Detta motsvarar cirka 6,1 procent av befolkningen i åldersgruppen. För riket var motsvarande andel 5,5 procent.

Bland personer som är 80 år eller äldre var andelen som bor permanent i särskilt boende 18,5 procent i Eslöv och 17,2 procent i riket. Cirka 65 procent av personerna i Eslöv var kvinnor. Äldreomsorgen bedömer att det behöver tillkomma runt 30 platser i särskilt boende fram till 2021. Framtida behov är svårt att bedöma men vi vet att åldersgruppen över 80 år kommer att öka efter 2020.

Utvecklingen i samhället i stort går mot att fler äldre bor kvar hemma och att platserna i särskilt boende minskar. Ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal mellan Region Skåne och kommunerna har tagits fram. Förändringar i avtalet speglar samhällsutvecklingen och mer specialiserad vård föreslås ske i hemmet. Förutom nya krav på den kommunala hemsjukvården innebär avtalet att det kan komma att behövas fler korttidsplatser och att bostäder i det ordinarie beståndet är anpassade för vård i hemmet. För att fler ska ges möjlighet att bo kvar hemma planerar kommunen, genom vård- och omsorgsnämden, att utnyttja möjligheterna med välfärdsteknologi, vilket ställer krav på att bredbandskapacitet och IT-infrastruktur finns på plats.

Den ordinarie bostadsmarknaden för äldre

Utbudet på den ordinarie bostadsmarknaden påverkar framtida behov av vård, omsorg och kostnader för bostadsanpassning. Det är därför viktigt med kunskap om äldres boendepreferenser och vilka möjligheter och hinder som finns för att äldre ska få ett boende i linje med sina behov, önskemål och ekonomiska resurser.

Särskilt boende: Särskilt boende beviljas av en biståndshandläggare. För att en person ska beviljas särskilt boende krävs att en skälig levnadsnivå inte kan uppnås i hemmet genom insatser av hemtjänsten. Särskilt boende benämns i Eslöv som Vård- och omsorgsboende. Särskilt boende kan både vara en permanent bostad eller ett korttidsboende. Upplåtelseformen är alltid hyresrätt.

Mellanboendeformer: Mellanboendeformer syftar till boendeformer som inte beviljas som bistånd men där extra service erbjuds, som till exempel gemensamhetslokaler och aktiviteter. Trygghetsboende och seniorboende räknas till mellanboendeformer.

Trygghetsboende: I den definition av Trygghetsboende som Boverket använder ska bland annat innehavaren av bostaden fyllt 70 år, gemensamma lokaler finnas för måltider och aktivitet och boendet bemannas med personal vissa tider varje dag. Upplåtelseformen kan variera.

Seniorboende: Det finns ingen lagbunden definition av vad ett seniorboende är, det gemensamma är att bostäderna upplåts till personer som betraktas som seniorer. En vanlig nedre åldersgräns är 55 år. Ofta finns det tillgång till gemensamma lokaler och aktiviteter. Upplåtelseformen kan variera.

En sammanställning av aktuell forskning (S 2014:10, Utredningen om bostäder för äldre) kring äldre bostadsval och boendepreferenser visar att yngre äldre föredrar större bostadsyta, trädgård och eget underhåll. Medan de allra äldsta föredrar mindre bostadsyta, tillgänglighet, balkong och minskat ansvar för underhåll. Sammanfattningsvis pekar forskningen på att behovet av tillgängliga lägenheter som upplåts med hyresrätt kommer att öka. Det kommunala pensionärsrådet i Eslöv lyfter även fram att det är viktigt för äldre att ha tillgång till gemensamma lokaler i anslutning till bostaden.

Utbudet av tillgänglighetsanpassade lägenheter som upplåts med hyresrätt är relativt begränsat i Eslöv. Det beror på att en stor del av beståndet är byggt innan krav på hiss infördes. Det kommunala bostadsbolaget erbjuder marklägenheter i åtta av kommunens byar.

Mellanboendeformer

Det kommunala bostadsbolaget erbjuder boende i seniorbostäder på Karidal i Eslövs stad och i Löberöd. Lägenheterna har en nedre åldersgräns på 65 år. Alla lägenheter är anpassade efter äldres behov och utrustade med trygghetspaket (spisvakt med mera). Gemensamma lokaler och möjlighet till gemensamma måltider finns.

Det finns inga trygghetsbostäder i Eslövs kommun. Under 2016 har det kommunala bostadsbolaget i en enkätundersökning frågat personer som är mellan 65 - 75 år och bosatta i Eslöv hur de ser på sitt framtida boende. 49 procent av de svarande vill bo i hyresrätt och 23 procent i bostadsrätt. Drygt hälften vill bo centralt i Eslövs stad och 23 procent vill bo i någon av byarna. De flesta efterfrågar 2-3 rum och kök. Enkätundersökningen kommer under 2017 att följas upp av en workshop där deltagare i enkätundersökningen bjuds in för att diskutera framtidens boende.

Bild 8: Mötesplats Karidal

Bostäder för personer inom LSS

Kommunen har enligt lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS) ett ansvar att erbjuda bostäder med särskild service för personer som beviljats insats. Målet med insatsen är att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva som alla andra i samhället, få en god service och gott stöd oavsett var de bor. Detta ska uppnås genom att ge personen rätt till självbestämmande, inflytande, integritet och delaktighet. Bostäderna finns i lägenheter i antingen gruppbostad eller servicebostad.

Gruppbostad

Gruppbostad är ett bostadsalternativ för personer som har ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov. Gruppbostad består av ett litet antal lägenheter som är grupperade kring gemensamma utrymmen, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Servicebostad

Servicebostad består av ett antal lägenheter som har tillgång till gemensam service och fast anställd personal. Lägenheterna är ofta anpassade efter den enskildes behov och ligger i regel samlade i samma eller kringliggande hus.

I Eslöv bor (september 2015) 172 personer som är beviljade boende inom LSS. Efterfrågan på bostäder med särskild service är stor och kommer både från de egna medborgarna och från andra kommuner. I september 2015 väntade 9 personer på en bostad. Ungdomar och unga vuxna inom LSS personkrets är idag mer rörliga och har tydligare önskemål om bostäder än tidigare. Nya bostäder söks därför i centrumnära lägen och i nyproduktion. För att möta efterfrågan behövs ytterligare nya enheter 2016/2017.

Bostäder inom socialpsykiatrin

Det finns i Eslövs kommun möjlighet för personer med ett omfattande psykiskt funktionshinder att söka boende med stöd. För att beviljas ett särskilt boende inom socialpsykiatrin ska personen ha ett omfattande tillsyns- och stödbehov och behov av närhet till personal som inte kan tillgodoses på annat sätt. Det finns tre boenden i kommunen varav ett är avsett för äldre. Boendena rymmer mellan 9 och 10 lägenheter som finns antingen i en gruppbostad med gemensamma utrymmen eller i lägenheter samlade i ett trapphus.

I vilken utsträckning personerna har svårigheter att klara boende på egen hand varierar. För en del är boende inom socialpsykiatrin en tillfällig lösning medan andra bor tillsvidare. Eslövs kommun erbjuder även boendestöd och tillsyn. Insatserna kan variera från flera timmar stöd per dag till tillsyn någon gång i veckan.

Insjuknande i en psykisk sjukdom kan få konsekvenser för möjligheten att senare få en lägenhet på egen hand. Betalningsanmärkningar, störningstillbud och avsaknad av goda referenser gör trösklarna höga in till den ordinarie bostadsmarknaden. Socialpsykiatrin har därför ett antal sociala kontrakt där kommunen står som hyresvärd och hyr ut i andrahand. I november 2016 var antalet tre.

Unga vuxna och studenter

Till unga vuxna räknas personer i åldrarna 18-25 år. Studenter kan vara unga vuxna och studenter på samtidigt. Gemensamt för båda grupperna är att de generellt saknar ekonomiska möjligheter att efterfråga ägda bostäder. Precis som med andra grupper på bostadsmarknaden så skiljer sig unga vuxnas preferenser åt, men det är oftast hyresrätten som efterfrågas. Hyresgästföreningen undersöker vartannat år bostadsituationen för unga vuxna. I den senaste undersökningen från 2015 undersöktes unga vuxna i Malmö och Lund. Resultatet visar att det finns en långsiktig trend att färre bor i eget boende och att allt fler bor hos sina föräldrar eller i osäkra upplåtelseformer. Undersökningen visar också att fler vill bo i en hyreslägenhet än vad som faktiskt gör det.

Urbaniseringstrenden är stark hos unga vuxna, som även är den grupp som är mest rörlig. Flyttarna går framförallt mot de större städerna och städer med möjligheter till högre utbildning. Tillsammans samlar de fyra största lärosätena i Skåne 90 000 studenter. Trycket på bostäder från unga är som störst i Malmö, Lund och Helsingborg. Samtidigt uppger allt fler kommuner i Skåne bostadsbrist för unga. Även i Eslöv är utbudet av bostäder begränsat för unga vuxna. Underskottet i Eslöv beror framförallt på att unga inte har råd att efterfråga de bostäder som finns eller på att tillgängliga bostäder är för stora.

Andelen högskolestuderande i kommunen var 2011 mellan 2,5–3,5 procent enligt uppgifter från Region Skåne. Siffrorna är osäkra eftersom studenter ofta står kvar skrivna i sin hemkommun även om de bor och studerar på annan ort. I förhållande till grannkommunerna var andelen i Eslöv högre än i de flesta grannkommunerna. Pendlingsmönster visar att runt 300-425 studenter bodde i Eslöv och studerade i Lund 2011. Det finns idag inga studentbostäder i Eslöv däremot har det kommunala bostadsbolaget sänkt åldersgränsen för att ställa sig i kö till 16 år. Efter två års kötid är möjligheterna till ett eget boende goda. Bygglov har beviljats för 75 studentbostäder i Harlösa. Enligt byggföretaget är inflyttning planerad till 2017.

Slutsatser och resonemang

- Kommunens roll i regionen är dubbel. Eslöv är dels en stad (med varierat bostadsutbud i de större tätorterna) och dels en kranskommun till Malmö och Lund (med stort utbud av småhus).
- Bostadsmarknaden i regionen präglas av brist på billiga hyreslägenheter. Bostadsbristen har blivit särskilt allvarlig för grupper med lägre inkomster.
- Behovet av hyresrätter är stort i kommunen men betalningsförmågan för nyproduktion lägre. Flyttkedjor behövs för att frigöra billiga lägenheter till hushåll med lägre inkomster.
- Efter att det under en lång period byggts mest småhus ökar nu byggandet av flerbostadshus i Eslöv.
- För att undvika boendesegregation och för att skapa flexibilitet på bostadsmarknaden bör framtida bebyggelse ske med varierade upplåtelseformer och hustyper.
- Förbättrade kollektivtrafikförbindelser innebär en utvecklingsmöjlighet för Marieholm, Hurva och Gårdstånga.
- Kommunen bör vara förberedd på att möta en ökad efterfrågan på bostäder som en effekt av forskningsanläggningarna ESS och MAX IV.
- Det kommunala bostadsbolaget är relativt stort. I kombination med ett aktivt ägarskap är det ett viktigt verktyg för kommunens bostadsförsörjning.
- Kommunen har tagit nya initiativ för att öka bostadsproduktionen i kollektivtrafiknära lägen utan att ta jordbruksmark i anspråk.
- Strategisk planeringsberedskap behövs i staden och i byarna för att möta efterfrågan när den uppstår.
- Kommunen äger mark i bra lägen. I kombination med en aktuell översiktsplan och riktlinjer för markanvisningar och exploateringsavtal är det ett viktigt verktyg för kommunens bostadsförsörjning.
- Bostadsbeståndet består i många byar mest av småhus. Bostadsbeståndet skulle behöva bli mer varierat för att öka flexibilitetet och underlätta för fler att bo kvar eller flytta till byn.
- Ökat antal äldre och minskat antal sjukvårdsplatser ställer nya krav på att bostäder anpassade efter äldres behov finns i det ordinarie bostadsbeståndet.
- Personer som är 80 år och äldre söker sig framförallt till hyreslägenheter med närhet till service. För äldre med eget kapital är även bostadsrätt ett alternativ.
- Ungdomar och unga vuxna inom LSS personkrets är idag mer rörliga och har tydligare önskemål än tidigare. Eslövs kommun är en attraktiv boendekommun och efterfrågan sträcker sig utanför kommunens gränser, vilket ökar kraven på att kommunen har en god framförhållning i planeringen.
- Utbudet av studentbostäder är begränsat.

Bostäder för socialt utsatta grupper

Befolkningsökning och lågt bostadsbyggande har medfört att det idag råder bostadsbrist i många kommuner, inte minst vad det gäller billiga hyreslägenheter. Konkurrensen om hyreskontrakt ökar samtidigt som antalet ekonomiskt svaga hushåll växer. Personer med svag ställning på bostadsmarknaden är ofta hänvisade till hyresrätter och de flesta står i någon form av bostadskö, som blir allt längre. Att fler får svårt att ordna med egen bostad gör att kommunen får arbeta på bredare front.

Bostadsgruppen

För att motverka hemlöshet och utestängning finns en samverkan kring boendefrågor mellan de tre förvaltningar som utgör socialtjänsten i kommunen: Vård och Omsorg, Arbete och Försörjning och Barn och Utbildning. Varje förvaltning kommer i kontakt med personer som av olika anledningar har svårt att ordna med bostad på egen hand. I ett första steg gör handläggaren en bedömning om det kan finnas grund för bistånd i form av socialt andrahandskontrakt. Därefter förmedlar handläggaren en ansökan (remiss) till bostadskoordinatorn på bostadsgruppen.

Bostadsgruppen bildades 2012 och består av en bostadskordinator, en bostadsstödskonsulent och en samordnare för boende och praktik. Boendekoordinatorn samfinansieras av alla tre förvaltningar medan bostadsstödskonsulenten och samordnaren för boende och praktik ligger under socialtjänstförvaltningen Arbete och Försörjning.

Bostadsgruppen har ett etablerat samarbete med det kommunala bostadsbolaget kring det vräkningsförebyggande arbetet. Bostadsfrågor är nära kopplade till andra frågor som arbetsmarknad, psykisk hälsa och skuldsituation. Helhetsbilden är viktig. Därför samarbetar bostadsgruppen med de instanser som rör individen i fråga.

Sociala andrahandskontrakt

Sociala andrahandskontrakt innebär att kommunen tecknar ett tillsvidarekontrakt med hyresvärden och i andra hand hyr ut till hyresgästen. Antalet sociala andrahandskontrakt ökar. I samarbetet med hyresvärden är grundtanken att kontraktet ska övergå till förstahandskontrakt efter 6 månader, mot att hyresgästen har förmåga att sköta hyra och boende. I praktiken är tiden som hyresgäst i andra hand ofta längre.

Bostadsgruppen samarbetar med det kommunala bostadsbolaget och ytterligare fem hyresvärdar om att få fram bostäder. Bostadsgruppen har ett gott samarbete med hyresvärdarna men bostäderna räcker inte till. Den nya anvisningslagen, det vill säga att kommunen är skyldig att ta emot en nyanländ på anvisning från Migrationsverket, innebär att fler behöver sociala andrahandskontrakt. Utifrån nuvarande tillgång på permanenta bostäder är prognosen att flertalet bostäder saknas för 2017 och 2018. Detta ställer krav på kommunen att ordna akuta/tillfälliga boendelösningar.

Akuta situationer

Kommunen kommer regelbundet i kontakt med personer som är i en akut situation av hemlöshet. Varje fall prövas individuellt. Om personen beviljas försörjningsstöd för boendekostnader är boendekoordinatorn behjälplig att föreslå tillfälliga lösningar. Efter att det akuta härberget Akutbo stängde har tillfälliga lösningar sökts på vandrarhem och hotell. Kostnaderna för tillfälliga lösningar är höga och ökande enligt Arbete och Försörjning.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är ett omfattande samhällsproblem och för den som drabbas är tillgång till skyddat boende, och därefter ny permanent bostad en central fråga. Den drabbade är ofta en kvinna och många gånger står våldsutövaren, som ofta är en man, som kontraktshavare eller som ägare till bostaden. Där till

finns ett samband mellan fysiskt våld och ekonomiskt våld, vilket till exempel kan innebära att mannen har fullmakt över konton med möjlighet att ta lån och handla varor i kvinnans namn. Detta kan i sin tur leda till betalningsanmärkningar och svårigheter för kvinnan att ordna med bostad på egen hand. Utan rätt till bostaden eller möjligheter till eget kontrakt blir kvinnans situation utsatt, även på bostadsmarknaden.

Alla tre förvaltningar som utgör socialtjänsten i Eslövs kommun kan upptäcka ärenden av våld i nära relationer. Förvaltningen Vård och Omsorg utreder och fattar beslut om skyddat boende. Personen som utsätts för våld är ofta i behov av skyddat boende omgående, gärna samma dag. Det finns inte tillgång till skyddat boende inom kommunen utan utredarna på Vård och Omsorg tar kontakt med kvinnojourer runt om i hela landet. Att leta efter plats på skyddat boende är ett tidskrävande arbete. Fram till nyligen har Eslövs kommun samarbetat med en kvinnojour i Skåne om skyddat boende. Frågan om samarbete har lyfts med en annan kommun i Skåne.

Skyddat boende är inte en permanent lösning på boendesituationen. Om risken att utsättas för våld igen bedöms som liten och personen kan bo kvar i kommunen kopplas ärendet till bostadsgruppen. I de fall där risken bedöms som hög att utsättas för våld igen kopplas ärendet till samordnaren för ärenden om våld i nära relationer.

Samordnaren för ärenden om våld i nära relationer jobbar på uppdrag åt alla tre förvaltningar och finansieras av statliga projektstöd för att utveckla samordningen. Samordnarens roll är bland annat att samarbeta med andra kommuner om bostäder för våldsutsatta som inte kan bo kvar i hemkommunen. Varje kommun har enligt lagen skyldighet att ta hand om sina egna medborgare men också att ta emot våldsutsatta från andra kommuner för bosättning i kommunen. Samordnaren för våld i nära relationer fungerar då som en kontaktperson och tar ärendet vidare till bostadsgruppen.

Boendetrappan

Personer med missbruksproblematik som är beviljade insatser kan erbjudas boende i boendetrappa. Boendetrappan är fyra steg mot en egen lägenhet. Det första steget, lågtröskelboende, saknas i kommunen. Det andra steget, en träningslägenhet, kräver att personen är helt drogfri och är motiverad att klara boendet på egen hand. Kommunen blockhyr sex lägenheter av EBO i ett trapphus och kommer efter 2016 ha tillgång till ytterligare två lägenheter. Trapphuset, där lägenheterna finns, är bemannat av fältgruppen mellan klockan 19.00 och 08.15. Övrig tid kan de boende nå fältgruppen via telefon. Boende i Trappan har daglig tillsyn och motiverande samtal för bibehållen nykterhet och drogfrihet.

Det tredje steget är ett socialt kontrakt. Kommunen står som hyresvärd, däremot är det inte bostadsgruppen som ordnar med lägenheter utan Fältgruppen. I september 2015 hade Fältgruppen 8 sociala kontrakt. Merparten av kontrakten finns hos EBO men även BA-Bygg tecknar sociala kontrakt med Fältgruppen. Övriga hyresvärdar har oftast högre hyressättning än vad försörjningsbistånd tillåter och blir därmed inte aktuella för sociala kontrakt. Kontraktet är en kombination med övriga insatser för att främja bibehållen nykterhet och drogfrihet. Fältgruppen har tillsyn i lägenheterna minst en gång i veckan.

Det fjärde steget är en egen lägenhet med förstahandskontrakt. I samarbete med hyresvärden görs en utslussplan. Under 2014 övergick två sociala kontrakt till förstahandskontrakt.

Bostäder för nyanlända

Nyanlända som kommer till kommunen saknar ofta kapital och utan fast jobb är det svårt att få ett förstahandskontrakt på en lägenhet. Samtidigt som nyanlända är ett välkommet befolkningstillskott så ställer det nya krav på bostadsmarknaden. Bostäder för nyanlända hyrs med sociala andrahandskontrakt i den första etableringsfasen. Därefter är nyanlända en del av den ordinarie bostadsmarknaden.

Från och med 1 mars är kommunen skyldig att ta emot en nyanlända för bosättning i kommunen. Bosättningslagen omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningsla-

gen och deras anhöriga. Anvisningar till kommunerna omfattar nyanlända som är registrerade och vistas vid Migrationsverkets anläggningsboenden samt kvotflyktingar. Antalet personer som varje kommun ska ta emot anges i fördelningstal. För 2017 är antalet som ska anvisas till Eslövs kommun 121.

Bostäder för ensamkommande barn och ungdomar

Kommunen ansvarar för ensamkommandes mottagande, omsorg och boende. Ansvaret gäller både för de barn och ungdomar som är asylsökande och för de som har permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Ensamkommande barn som kommer till kommunen placeras i familjehem eller på integrationsboende (HVB), än så länge har inga barn placerats på stödboenden. Entreprenören VoB Syd svarar för att slussa ut ungdomar till utflyttningslägenheter efter att de fyllt 18 år eller slutat gymnasiet. Kommunen är behjälplig att hitta lägenheter. Idag hyrs alla lägenheter som sociala andrahandskontrakt hos det kommunala bostadsbolaget. Det finns behov av fler utslussnings- och utflyttningslägenheter. Brist på små och billiga lägenheter gör att ungdomar blir kvar i utslussningslägenheter, vilket i sin tur hindrar andra ungdomar att flytta från integrationsboenden.

Fördelningstal
Migrationsverket lämnar prognoser till regeringen. I prognoserna finns det bland annat med en uppskattning över hur många ensamkommande barn som årligen kommer att ansöka om asyl i Sverige. Baserat på prognosen gör verket en beräkning av hur många boendeplatser som behövs i kommunerna för asylsökande ensamkommande barn.

För att skapa en jämn fördelning över landet har Länsstyrelsen tagit fram en modell för hur platserna ska fördelas mellan länen och kommunerna. Modellen utgår från så kallade fördelningstal som länsstyrelsen räknar fram. Faktorer som styr fördelningstalen är kommunens folkmängd, tidigare mottagande av ensamkommande barn och deras anhöriga, tidigare mottagande av nyanlända personer och deras anhöriga samt antal boendedygn för asylsökande på kommun- och länsnivå.

Källa: Text hämtad från Migrationsverkets hemsida 2016-01-25

Slutsatser och resonemang

- Kommunen samverkar för att motverka utestängning från bostadsmarknaden
- Antalet sociala andrahandskontrakt ökar.
- Kommunen har ett bra samarbete med det kommunala bostadsbolaget och privata hyresvärdar, men utifrån nuvarande tillgång på permanenta bostäder är prognosen att flertalet bostäder saknas för 2017 och 2018. Detta ställer krav på kommunen att anordna akuta och/eller tillfälliga boendelösningar.
- Kostnaderna för tillfälliga lösningar är höga och ökande.
- Nya samverkansformer/jourlägenheter behövs i situationer av våld i nära relationer.
- Brist på små och billiga lägenheter gör att ungdomar blir kvar i utslussningslägenheter, vilket i sin tur hindrar andra att flytta från integrationsboenden.

Bilaga 1
Bostäder med planerad inflyttning 2017-2021

I listan över bostäder med planerad inflyttning 2016-2020 redovisas de av kommunen kända projekten. Med åren ökar osäkerheten i uppgifterna. Det finns även projekt där det i dagsläget inte är känt hur många bostäder projektet rymmer eller när inflyttning kan ske. Listan bör därför uppdateras kontinuerligt.

Sammanfattning	Totalt 2017-2021	2017	2018	2019	2020	2021	Ej tidsatta
Eslövs stad	726	111	131	168	210	71	35
Byarna	227	96	26	64	14	6	24
Kommunen	953	207	157	232	224	77	59

Bilaga 1: Bostäder med planerad inflyttning 2017-2021, Eslövs stad

Projekt	Område	Antal bostäder	Hustyp	Upplåtelseform	Markägare	detaljplan	2017	2018	2019	2020	2021	Planerade men ej tidsatta
Bäckdala 1	Västra Eslöv	2	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar	2					
Bäckdala 1	Västra Eslöv	30	FBH	Bostadsrätt	Eslövs kommun	Klar	30					
Långåkra 1:11	Västra Eslöv	20	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar				10	10	
Långåkra 1:11	Västra Eslöv	40	Grupp	x	Eslövs kommun	Klar				20	20	
Gåsen 17, område 1	Östra Eslöv	16	FBH	x	Eslövs kommun	Klar			16			
Gåsen 17, område 2	Östra Eslöv	12	Grupp	x	Eslövs kommun	Klar					12	
Gåsen 17, område 3	Östra Eslöv	6	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar					6	
Gåsen 17, område 4	Östra Eslöv	18	Grupp	x	Eslövs kommun	Klar					18	
Del av 51:4 (Arildsvägen)	Centrala Eslöv	2	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar	2					
Färgaren 20 och 21 (Södergatan 22)	Centrala Eslöv	39	FBH	Hyres	Privat	Klar	39					
Timmermannen 11	Centrala Eslöv	20	FBH	Hyres	Privat	Klar	20					
Köpmannen 11 (Stensson)	Centrala Eslöv	18	FBH	Hyres	EBO	Klar	18					
Drottningen 6	Västra Eslöv	35	FBH	Hyres	EBO	Klar			35			
Örnen 4 (Spritfabriken)	Östra Eslöv	40	FBH	Hyres	EBO	Klar			40			
Malmöhusen	Centrala Eslöv	8	FBH	x	Privat	Klar						8
Kyrkstöten (privat)	Centrala Eslöv	16	FBH	Student	Privat	Klar						16
Grosshandlaren	Centrala Eslöv	11	FBH	x	Privat	Klar						11
Rovan 15	Östra Eslöv	x	FBH	x	Privat	Pågår						
Abborren 2	Östra Eslöv	15	FBH	x	Privat	Pågår		15				
Färgaren 8 och 19	Centrala Eslöv	x	FBH	Hyres	Privat	Pågår						
Rådjuret 1 och Kidet 1 , etapp 1	Centrala Eslöv	90	FBH	x	Privat	Pågår		30	30	30		
Gåsen 8	Östra Eslöv	40		Hyres	EBO	Pågår			40			
Slaktaren 25 m.fl.	Centrala Eslöv	70	FBH	Hyres	EBO	Pågår		70				
Del av 53:1 (Axelvoldsvägen,)	Centrala Eslöv	1	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Pågår		1				
Tranbäret 1-10 (Bäckdala)	Västra Eslöv	10	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Pågår		10				
Del av 53:1 (Svalövsvägen,)	Centrala Eslöv	1	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Pågår		1				
Kastanjen 1 (Gamla brandstationen)	Centrala Eslöv	10	FBH	x	Eslövs kommun	Pågår				10		
Del av Skatan 3 (Berga H-O)	Östra Eslöv	x	x	x		Pågår						
Del av 53:1 (Tågarpsvägen)	Centrala Eslöv	1	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Saknas		1				
Rausvägen, styckehustomt	Centrala Eslöv	1	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Saknas			1			
Del av 53:1 (Billesholmsvägen)	Centrala Eslöv	1	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Saknas			1			
Sallerup fortsättning	Västra Eslöv	35	FBH	Hyres		Saknas				35		
Del av 53:4 (Föreningstorget)	Centrala Eslöv	100	FBH	x	Eslövs kommun	Överklagad				100		
Klok förtätning	Eslövs stad	18	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Pågår		3	5	5	5	
Totalt		726					111	131	168	210	71	35

Bilaga 1: Bostäder med planerad inflyttning 2017-2021, byarna

Projekt	Område	Antal bostäder	Hustyp	Upplåtelseform	Markägare	detaljplan	2017	2018	2019	2020	2021	Planerade men ej tidsatta
Billinge 12:54 (Billinge skola)	Billinge	7	FBH	Hyres	EBO	Pågår		7				
Billinge 3:85, 3:84, 14:71	Billinge	3	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar						3
Östra Gårdstånga 17:1 (Flyinge)	Flyinge	30	Stycke	Äganderätt	Privat	Pågår			30			
Östra gårdstånga 13:107, 13:109, 2;47, 2:68, 2;69, 2:70, 2:72 (Fasanvägen, Flyinge)	Flyinge	5	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar	1	1	1	1	1	
Östra Gårdstånga 5:134-139 (Dressyrvägen, Flyinge)	Flyinge	6	Stycke	Äganderätt	Privat	Pågår						6
Harlösa 44:222	Harlösa	75	FBH	Student	Privat	Klar	75					
Hurva 15:56 (Kärleksbacken)	Hurva	4	FBH	x	Eslövs kommun	Klar	4					
Hurva, Sallabacken	Hurva	10	Stycke	x	Privat	Klar						10
Löberöd 1:214 (Hörbyvägen)	Löberöd	9	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar		9				
Ölyckegård (etapp 1 och 2)	Löberöd	4	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar		1		1		2
Ölyckegård (etapp 1 och 2) 1:283, grupp	Löberöd	15	Grupp	Bostadsrätt	Eslövs kommun	Klar			15			
	Löberöd/ annan by	10	FBH	Hyres	ebo	Saknas			10			
Del av Sibbarp 2:3 (Marieholm)	Marieholm	7	Grupp	x	Eslövs kommun	Klar				7		
Åkarp 3:20, 3:23, 3:26, 3:27, 3:28, 3:30, 29:15, 4:113 (Marieholm Väster)	Marieholm	7	Stycke	Äganderätt	Eslövs kommun	Klar	1	3	3			3
Marieholm bostäder	Marieholm	10	FBH	Hyres	EBO	Saknas	10					
Stehag 5:21	Stehag	25	Stycke	Äganderätt	Privat	Klar	5	5	5	5	5	
Del av Värlinge 11:26 (Gränsbovägen, Stehag)	Stehag	x	Stycke	x	Eslövs kommun	Pågår						
Totalt		227					96	26	64	14	6	24

ESLÖVS KOMMUN

951 (1504)

Remissversion

BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

Riktlinjer för bostadsförsörjning i Eslövs kommun

INNEHÅLL

Innehåll 2

Inledning 4

Lagen 4

Syfte 5

Disposition 5

Riktlinjer 6

Slutsatser från analys 6

Mål 8

- Bostadsutbud 9
- Befolkningstillväxt 11
- Särskilda grupper 12

Uppföljning 14

Planer, mål och program 14

- Kommunala planer, mål och program 14
- Regionala planer, mål och program 15
- Nationella planer, mål och program 17
- Agenda 2030 19

Analys av Eslövs kommun 20

Befolkningsutveckling 21

Eslövs demografiska utveckling 21

- Flyttningar inom länet 22
- Åldersstruktur och könsskillnader inom flyttningarna 23

Befolkningssammansättning 25

Befolkningsprognos 2020–2036 26

Hushållen 27

- Hushållens boende 27
- Hushållens ekonomi 30

Arbetsmarknaden 31

Slutsatser: Befolkningsutveckling 32

Bostadsbyggande och bostadsmarknaden 33

Bostadsbestånd 33

- Eslövs bostadsbestånd 33

Bostadsbyggande, rivningar och ändrad användning 34

- Bostadsbyggnation 2013–2019 34
- Bostadsbyggnation 2020–2036 35
- Rivningar och ändrad användning 36

Flyttkedjor 36

Bostadsförsörjningsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen den XX XXXX XXXX.
Den riktar sig framförallt till tjänstepersoner inom Eslövs kommun samt Region Skåne och Länsstyrelsen Skåne.
Ses över för revidering en gång per mandatperiod.
Kontaktperson: Utvecklingsstrateg, Tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret.

Bostadsbehov och bostadsefterfrågan 37
Skånes marknadsdjup 37
Eslövs marknadsdjup 37
Försäljning av tomter 39
Bostadspriser 39
Bostadsbrist 42
Allmännyttan och andra hyresvärdar 43
Bostadsförmedling 44
Planberedskap 44
Aktuella projekt 44
Outnyttjade byggrätter 45
Översiktsplaner och fördjupningar 46
Kommunalt markinnehav 47
Riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal 48
Aktuella infrastrukturprojekt 49
Skåneexpressen i Gårdsstånga 49
Utnyttja möjligheterna med forsknings-anläggningarna ESS och MAX IV 49
En ny stambana Hässleholm–Lund 49
Bredbandsutbyggnad 50
Slutsatser: Bostadsbyggande och bostadsmarknaden 51

Ortsvisa bostadsbehov 52
Jämförelse mellan orterna 52
Demografisk utveckling 52
Befolkningssammansättning 54
Hushållen 54
Orternas unika bostadsbehov 55
Slutsatser: Ortsvisa bostadsbehov 58

Bostäder för alla 59
Bostäder för äldre 59
Bostäder för personer med funktions-nedsättning 59
Tillgänglighet 60
Bostäder för nyanlända 61
Bostäder för ensamkommande barn och ungdomar 62
Bostäder för studenter och ungdomar 63
Ungdomar 63
Studenter 64
Bostäder inom socialpsykiatrin 65
Bostäder för socialt utsatta grupper 65
Sociala andrahandskontrakt 65
Akuta situationer 66
Våld i nära relation och skyddat boende 67
Slutsatser: Bostäder för alla 67

Bilaga – Strategi för äldres boende 69

INLEDNING

Tillgång till bra bostäder i rätt lägen är en nyckelfråga för kommunen när befolkningen växer, både för den enskilde individen så väl som för samhällets utveckling. Bostaden är en mänsklig rättighet enligt regeringsformen och Förenta Nationerna (FN). Dessutom är bostaden en förutsättning för etablering i samhället och en grundpelare för inkludering och integration i samhället. Kommunen jobbar aktivt med bostadsförsörjning för att skapa förutsättningar som möter efterfrågan och behovet av olika typer av bostäder för dagens och morgondagens Eslövbor.

Bostadsförsörjning handlar om att planera för att nya bostäder byggs och se över hur det befintliga bostadsbeståndet ska utvecklas. Bostadsförsörjningsprogrammet är kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning. Programmet presenterar kommunens mål för bostadsförsörjningen och vilka åtgärder som behövs för att nå målen.

LAGEN

Lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ger kommunerna ansvar att ta fram riktlinjer och planera för bostadsförsörjningen. Enligt lagen ska kommunens riktlinjer minst innehålla:

- kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
- kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
- hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar.

Länsstyrelsen utvärderade 2018 de kommunala riktlinjerna för bostadsförsörjning i Skåne[1]. Utifrån en samlad bedömning av riktlinjerna ansågs Eslövs bostadsförsörjningsprogram antaget 2016 uppfylla samtliga krav i §2 Lagen om kommunal bostadsförsörjning. Föreliggande bostadsförsörjningsprogram utgår således från föregående bostadsförsörjningsprogram.

1 Länsstyrelsen Skåne (2018). ”Uppföljning av kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning i Skåne”.

SYFTE

De riktlinjer som presenteras i bostadsförsörjningsprogrammet fungerar som ett stöd när nya detaljplaner tas fram, som underlag för diskussion i översiktsplanen och som underlag för beslut om åtgärder som rör bostadsfrågor i andra kommunala verksamheter.

DISPOSITION

Kapitel *Riktlinjer*: Kapitlet inleds med delkapitel *Slutsatser från analys*, en sammanställning av analysen. Därefter följer *Mål* som redovisar kommunens mål för bostadsförsörjning samt ett åtgärdsprogram innehållandes vad kommunen planerar att göra för att nå uppsatta mål. Hur bostadsförsörjningsprogrammet ska följas upp redovisas i delkapitlet *Uppföljning*. Till sist i *Planer, mål och program* återfinns hur kommunens mål tagit hänsyn till relevanta kommunala, regionala och nationella mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Kapitel Analys av *Eslöv kommun*: Kapitlet innehåller analyser inom ramen för de lagstadgade kraven. Tillsammans ger delkapitlen *Befolkningsutveckling, Bostadsbyggande och bostadsmarknaden, Ortsvisa bostadsbehov* och *Bostäder för alla* en bild av kommunen och vilka utmaningar som finns.

RIKTLINJER

SLUTSATSER FRÅN ANALYS

Befolkningsutveckling

- Eslöv befinner sig i en expansiv region där befolkningen kommer att öka.
- Befolkningstillväxten i kommunen är stabil men lägre än målet på 1 procent per år, tillväxten beror främst på utrikes inflyttning och till viss del födelseöverskottet. Inrikes flyttnetto är negativt.
- Det är främst barn samt vuxna i åldrarna 30–49 år som flyttar till Eslöv.
- De som flyttar från Eslöv är främst unga vuxna i högskolestudieålder samt människor i 50 till 60-årsåldern.
- De flesta in- och utflyttarna sker inom länet, främst till Malmö och Lund. Eslöv har ett positivt flyttnetto till Malmö.
- Inflyttare lockas av närhet till natur och rekreation, huspriser, pendling och boende medan utflyttare lockas av tillgång till affärer och service, framtidsutsikter, arbetsmarknaden och tillgång till kultur och nöjen.
- Både den yngre och äldre befolkningen har ökat i kommunen senaste 10 åren, men Eslöv har ändå en något yngre befolkning än Skåne och riket.
- Den yngre och äldre befolkningen kommer att öka ytterligare under kommande år, den äldre befolkningen kommer till 2036 att öka med 53% vilket kommer ställa krav kommunens äldrevård så väl som tillgängligheten på den ordinarie bostadsmarknaden.
- Majoriteten av hushåll i Eslöv är en- eller tvåpersonshushåll, majoriteten av de ensamstående hushållen bor i Eslövs stad.
- Majoriteten av Eslövs befolkning bor i småhus, men hyreslägenheten är en viktig upplåtelseform för flera kategorier så som enpersonshushåll, stora hushåll (6+), unga vuxna och äldre. För två- till fempersonshushåll är småhus med äganderätt en viktig upplåtelseform.
- Hushållens bostadsyta är minst i Eslövs stad, hushållen bor generellt sett större i byarna där de flesta bostäderna är småhus.
- Sammanboende hushåll har en starkare ekonomi än ensamstående hushåll, allra lägst disponibel inkomst har ensamstående kvinnor över 65 år.
- Eslöv är en pendlingsstad, Eslöv har en större utpendling än inpendling av förvärvsarbetande personer. Pendlingsströmmen är störst mellan Lund, Malmö och Höör.

Bostadsbyggande och bostadsmarknaden

- Majoriteten av kommuner i såväl riket som Skåne rapporterar ett underskott av bostäder, inklusive Eslövs kommun.
- Majoriteten av bostäderna i kommunen är småhus med äganderätt, ungefär en tredjedel är lägenheter med hyresrätt. Cirka en sjättedel av bostadsbeståndet är bostadsrätter, främst i flerbostadshus.
- Mellan 2017–2019 har Eslöv byggt bostäder i linje med Länsstyrelsens rekommendation på cirka 150 bostäder per år fram till 2030.
- Majoriteten av bostäder byggda sedan 2013 har varit flerbostadshus, framförallt hyresrätter. Framöver vill kommunen satsa på att öka byggandet av småhus och bostadsrätter.
- Eslövs kommun planerar att bygga fler bostäder i snitt mellan 2020–2036 än Länsstyrelsens behovsbedömning, senaste byggnationsprognosen indikerar att byggandet kommer öka ytterligare.

- Varierande hustyper och upplåtelseformer kan bli en viktig faktor för att öka rörligheten på bostadsmarknaden, för att även de med lägre betalningsförmåga ska kunna efterfråga bostäder.
- Eslövs kommun har ett bostadsglapp, bostadsefterfrågan är lägre än bostadsbehovet vilket indikerar att det finns flera hushåll som inte kan efterfråga lämpliga bostäder i kommunen. I jämförelse med Skåne har dock Eslöv något lägre bostadsbrist utifrån Boverkets indikatorer.
- Trots att Eslöv bygger fler bostäder än marknadsdjupet indikerar hyrs eller säljs de flesta bostäderna, vilket tyder på en uppdämd bostadsefterfrågan.
- Eslöv marknadsförs som en pendlingsstad av mäklare och kommunens roll som kranskommun till Malmö och Lund ska inte underskattas.
- Eslöv har ett underskott på villatomter i förhållande till efterfrågan, dock är efterfrågan svårt att bedöma endast utifrån tomtkön. Fler byggklara villatomter är en viktig faktor för att öka inflyttningen från andra kommuner.
- Prisutvecklingen för bostadsrätter och småhus är positiv. .
- Eslövs kommun har låg hyresnivå jämfört med Skåne, riket, Malmö och Lund. .
- Det kommunala bostadsbolaget förvaltar majoriteten av hyresrätterna och är därmed ett viktigt verktyg i kommunens bostadsförsörjning.
- Översiktsplan Eslöv 2035 som antogs 2018 samt den fördjupade översiktsplanen för Östra Eslöv utgör två viktiga dokument som vägleder bostadsförsörjningen i kommunen.
- Kommunens planberedskap är god. Det finns aktuella detaljplaner och kommunen äger mark i strategiska områden. Samtidigt saknas aktuella detaljplaner på mycket av den kommunägda marken vilket påverkar kommunens möjlighet att styra bostadsförsörjningen. Även avsaknad av utbyggd infrastruktur i vissa områden där kommunen äger mark utgör ett hinder.
- Genomförda infrastrukturprojekt så som Skåneexpressen till Gårdsstånga och Hurva och planerade infrastrukturprojekt som den nya stambanan innebär utvecklingsmöjligheter för kommunen.
- Effekterna av MAX IV och ESS kan påverka efterfrågan på bostäder i kommunen, främst i Flyinge och Gårdsstånga.

Ortsvisa bostadsbehov

- Befolkningssammansättningen och bostadsbeståndet i byarna skiljer sig till viss del åt, vilket ska tas i beaktning i planeringen för byarnas bostadsförsörjning.
- De flesta byarna i kommunen har haft en befolkningstillväxt senaste 20 åren, men i ett fåtal byar har befolkningen minskat.
- Vissa byar sticker ut med stor andel äldre eller yngre befolkning.
- I planeringen av bostadsbyggnation i byarna bör det nuvarande bostadsbeståndet, så väl upplåtelseform och bostadsstorlek, tas i beaktning. Även hushållens ekonomiska situation bör beaktas.
- Precis som i kommunen i stort kommer den äldre befolkningen öka i nästan alla byar, detta ställer krav på tillgängligheten i bostadsbeståndet.
- Många byar har inte ett varierande bostadsutbud, fler hustyper och upplåtelseformer behövs framöver för att möta målet om ett varierande bostadsutbud.

Bostäder för alla

- Den äldre befolkningen kommer öka markant under prognosperioden vilket ställer stora krav på kommunens äldrevård så väl som den ordinarie bostadsmarknaden. För att kommunen ska arbeta med bostadsförsörjningen för äldre på rätt sätt har en särskild strategi för äldres boende tagits fram.
- Det finns ett behov av bostäder för personer med funktionsnedsättning då ett trettiotal av nuvarande lägenheter är otillgängliga och behöver ersättas. Befolkningsökningen ställer även krav på antal tillgängliga bostäder.
- Kommunen och det kommunala bostadsbolaget jobbar med tillgänglighet, men ett behov av en tillgänglighetsinventering bedöms finnas.
- Det finns ett behov av fler lämpliga bostäder för att kommunens nyanlända invandrare ska ha möjlighet att gå vidare från de sociala andrahandskontrakten som erbjuds under etableringsfasen.
- Eslöv har en hög andel hemmaboende unga. För att minska antalet ofrivilliga hemmaboende och det negativa flyttnettot bland unga behövs fler lämpliga bostäder för unga.
- Kommunen samverkar för att motverka utestängning från bostadsmarknaden och hjälpa socialt utsatta grupper med boende. Även om kommunen har en hög andel sociala andrahandskontrakt jämfört med andra kommuner är antalet för närvarande inte ökande.
- Kommunen behöver agera för att minska antalet sociala andrahandskontrakt utan att öka hemlösheten, genom att jobba för att fler andrahandskontrakt ska övergå i förstahandskontrakt.

MÅL

Kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet kan anses grunda sig på två underlag.

Den viktigaste viljeriktningen kommer från Eslövs politiska handlingsprogram, antaget av kommunfullmäktige 2019. Visionen är att Eslöv 2025 är Skånes bästa kommun att bo och verka i. Målen för kommunens bostadsförsörjning tar avstamp i de inriktningsmålen i handlingsprogrammet med koppling till bostadsförsörjning:

- En inkluderande kommun där medborgarna känner trygghet genom livet
- Attraktiva och trygga miljöer i staden, byarna och på landsbygden där man trivs och utvecklas
- Tillgång till varierande bostäder i hela kommunen

Vidare behöver bostadsförsörjningsmålen utgå från och ta hänsyn till den analys av den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningar som har genomförts. Dessa sammanfattas i *Slutsatser från analys*. Analysen i sin helhet återfinns i *Analys av Eslövs kommun* och presenterar Eslövs nuvarande och prognostiserade förutsättningar för bostadsförsörjning.

Målen ska förutom att möta Eslövs förutsättningar och införliva de politiska målen även ta hänsyn till och arbeta för att nå relevanta kommunala, nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen. Dessa har identifierats och återfinns under *Planer, mål och program*.

Eslövs kommuns mål för bostadsförsörjningen är:

1. Det ska byggas 200 bostäder i genomsnitt per år
2. Kommunens ska främja ett varierande utbud av bostäder i hela kommunen
3. Kommunen ska fortsätta utveckla centrum i Eslövs stad samt Östra Eslöv
4. Bostadsförsörjningen av byarna ska anpassas utifrån byarnas unika bostadsbehov och identitet
5. Befolkningen ska växa med 1 procent årligen
6. Kommunen ska stärka sin roll i regionen
7. Kommunen ska öka det varierade utbudet av boendemöjligheter för Eslövs äldre befolkning för att ge dem ökad möjlighet till självständighet och trygghet
8. Kommunen ska jobba för att fler personer ska få egna boendekontrakt

Ovan åtta mål är nedan uppdelade i tre temagrupper; *Bostadsutbud, Befolkningstillväxt* och *Särskilda grupper*. I varje temagrupp redovisas målen ytterligare samt redovisas planerade åtgärder för att nå målen. Målen under *Bostadsutbud* och *Befolkningstillväxt* har tydlig koppling till de tre övergripande målen i Översiktsplan Eslöv 2035 (se sida 14). Målen under *Särskilda grupper* berör till stor del kommunens lagstadgade bostadsförsörjningsansvar för vissa grupper. Tanken är att riktlinjerna ska kunna vägleda framtida åtgärder som tillkommer.

Bostadsutbud

1. Det ska byggas 200 bostäder i genomsnitt per år

Kommentar

Bostadsbyggandet bör ske genom hållbar förtätning och med fokus på kollektivtrafiknära lägen. Målet utgår från Översiktsplan Eslöv 2035 antagen 2018, som har som målsättning att cirka 200 bostäder ska byggas i genomsnitt per år fram till 2035. Målet är dock högre än referenssiffror från Länsstyrelsen (145–147 bostäder per år till 2030) och Region Skånes bostadsbehovsuträkning (135 bostäder) och marknadsdjup (94 bostäder).

Indikator

I den årliga uppföljningen redovisas antal nybyggda bostäder under föregående år för att visa på nuvarande trend. Antal bostäder som byggs varje år kommer dock fluktuera, vilket inte är ovanligt i en mindre kommun, för stor vikt bör därmed inte läggas på exakt hur många bostäder som färdigställts varje år. I samband med revideringen av bostadsförsörjningsprogrammet görs en slutgiltig utvärdering där antal byggda bostäder i snitt redovisas. Målet är att 200 bostäder i snitt har byggts mellan 2021–2025.

2. Kommunen ska främja ett varierande utbud av bostäder i hela kommunen

Kommentar

En variation av hustyp och upplåtelseform behövs för en balanserad befolkningsutveckling och för att möta medborgarnas skiftande behov. Sedan 2013 har nästan 70 procent av byggda bostäder varit hyresrätter i flerbostadshus. För att främja ett varierande utbud av bostäder bör fortsättningsvis ett större fokus läggas på framför allt småhus, men även bostadsrätter och byggklara villatomter till privatpersoner. Samtidigt bör de ortsvisa bostadsbehoven tas i hänsyn, där vissa tätorter kan ha ett större behov av flerbostadshus än andra tätorter. Blandade upplåtelseformer och hustyper inom samma område bör också eftersträvas för att skapa levande miljöer, öka rörligheten på bostadsmarknaden och motverka segregation.

Indikator

I den årliga uppföljningen samt vid revideringen av bostadsförsörjningsprogrammet redovisas nuvarande fördelning av hustyp och upplåtelseform i Eslöv men även fördelningen av hustyp och upplåtelseform för nybyggnationer under föregående år. Därtill bör fördelningen av hustyp i pågående detaljplaner samt hustyp och upplåtelseform i kommunala markanvisningar följas upp. Även antal sålda villatomter redovisas. Uppföljningen bör göras för hela kommunen så väl som per tätort. Nybyggnationen bör följa Region Skånes marknadsdjup för Eslövs kommun.

3. Kommunen ska fortsätta utveckla centrum i Eslövs stad samt Östra Eslöv

Kommentar

Målen kring Östra Eslöv specificeras i den fördjupade översiktsplanen men benämns här för att koppla bostadsförsörjningsprogrammet till utvecklingen av Östra Eslöv. I Östra Eslöv ska enligt den fördjupade översiktsplanen 3000 bostäder byggas, varav 1600 till 2035. Det finns även flera förtätningsprojekt i Eslövs stad.

Indikator

Följs delvis upp i samband med uppföljning av mål 2, genom att antal och typ av nybyggda bostäder i Östra Eslöv och Eslövs centrum redovisas. Även antalet laga kraft vunna planer för områdena bör följas upp.

4. Bostadsförsörjningen av byarna ska anpassas utifrån byarnas unika bostadsbehov och identitet

Kommentar

Vid utveckling av byarna bör byarnas befolkningssammansättning, befolkningsprognos och nuvarande bostadsbestånd tas i beaktning. Till exempel kan det handla om en ort med hög och växande andel äldre befolkning som även har hög andel otillgängliga villor, där ett behov av tillgängliga lägenheter kan finnas. För byarnas bostadsförsörjning är Översiktsplan Eslöv 2035 ett viktigt dokument att beakta. Utbyggnader

i byarna ska följa översiktsplanen och utöver de utpekade byggnaderna ska inte den bästa jordbruksmarken tas i anspråk vid nybyggnation.

Indikator
Vid revideringen av bostadsförsörjningsprogrammet ska orternas befolkningsutveckling och bostadsbyggande analyseras, både hur befolkningsstrukturen har ändrats samt hur bostadsutbudet har utvecklats. Målet är att dessa två faktorer ska vara kompletterande, det vill säga rätt typ av bostäder har byggts för befolkningen i och utvecklingen av byarna.

Åtgärdsprogram

Åtgärd	Ansvar	Tidsplan	Kommentar
Eslövs kommun ska samarbeta med det kommunala bostadsbolaget och andra aktörer för att främja bostadsproduktionen	Kommunledningskontoret	Löpande	
Ta fram en genomförandeplan för Östra Eslöv	Kommunledningskontoret	2022	
Strategiskt viktig mark ska identifieras för genomförande av översiktsplanen	Kommunledningskontoret	2021	
Identifiera nya exploateringsprojekt och stämma av mot mål och prioritering och koppla befintliga projekt till mål och kommunala planeringsförutsättningar	Kommunledningskontoret	2021	

Befolkningstillväxt

5. Befolkningen ska växa med 1 procent årligen

Kommentar
Befolkningsutveckling påverkas av bostadbyggnation, Eslövs kommun ska därmed arbeta mot en årlig befolkningstillväxt på 1 procent genom ökad bostadsproduktion. Åtgärder för att nå mål 5 återfinns i och med det under åtgärderna presenterade under *Bostadsutbud*.

Indikator
I den årliga uppföljningen redovisas befolkningstillväxten för föregående år i procent, även en analys av befolkningsutvecklingen i olika åldersgrupper bör genomföras. I samband med revideringen av bostadsförsörjningsprogrammet gör en slutgiltig utvärdering där befolkningsutvecklingen i snitt per år redovisas. Befolkningsutvecklingen bör sättas i relation till byggnationen under samma tidperiod för att analysera relationen mellan befolkningsutveckling och bostadsbyggande. Målet är befolkningen ökar i snitt med 1 procent per år mellan 2021–2025.

6. Kommunen ska stärka sin roll i regionen

Kommentar
Bostadsmarknaden är nära sammankopplad med arbetsmarknad och kollektivtrafik. För att stärka sin roll i regionen ska kommunen fokusera på att öka inrikes nettoflyttning genom att bygga attraktiva bostäder och erbjuda goda pendlingsmöjligheter. Kommunen bör

även arbeta för att stärka Eslövs unika profil utifrån flyttstudien som genomfördes under 2020.

Indikator
I den årliga uppföljningen samt vid revideringen av bostadsförsörjningsprogrammet redovisas inrikes nettoflyttning. Målet är en positiv inrikes nettoinflyttning.

Åtgärdsprogram

Åtgärd	Ansvar	Tidsplan	Kommentar
Analys av flyttstudien genomförd under 2020 samt utarbetning av efterföljande åtgärdsprogram	Kommunlednings-kontoret	2021	

Särskilda grupper

7. Kommunen ska öka det varierade utbudet av boendemöjligheter för Eslövs äldre befolkning för att ge dem ökad möjlighet till självständighet och trygghet

Kommentar
Den äldre befolkningen kommer att öka över 50 procent under kommande 15 åren. Kommunen råder endast för en del av bostäder för äldre, genom vård- och omsorgsboenden och biståndsbedömda trygghetsboenden. Vanliga trygghetsboenden och tillgängliga lägenheter återfinns båda på den ordinarie bostadsmarknaden. För att säkerställa att goda bostäder finns tillgängliga behöver kommunen själv bygga boenden såväl som främja byggandet av trygghetsboenden och tillgängliga bostäder.

Indikator
Vid revidering av bostadsförsörjningsprogrammet ska byggda och planerade bostäder för äldre redovisas i relation till befolkningsprognos för de äldre åldersgrupperna.

8. Kommunen ska jobba för att fler personer ska få egna boendekontrakt

Detta mål gäller särskilt socialt utsatta grupper som har sociala andrahandskontrakt. Kommunen tillhandahåller många sociala andrahandskontrakt och strävar efter dessa ska övergå till förstahandskontrakt för att fler ska kunna bli en del av den ordinarie bostadsmarknaden. Förutom för hushåll eller personer som av olika anledningar inte är godkända på ordinarie bostadsmarknad används sociala andrahandskontrakt i bosättningen av nyanlända, före detta ensamkommande ungdomar samt familjeanknytningar till ensamkommande barn som Eslövs kommun placerat i den egna kommunen.

Målet gäller även för grupper som har svårt att efterfråga bostäder på bostadsmarknaden men som inte behöver ett socialt andrahandskontrakt. För många nyanlända och före detta ensamkommande ungdomar är bristen på billigare hyreslägenheter en utmaning för att ta sig in på bostadsmarknaden. Detsamma gäller Eslövs unga befolk-

ning, där många fortfarande är hemmaboende på grund av brist på lämpliga bostäder.

Indikator
I samband med Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät utvärderas läget på bostadsmarknaden för dessa grupper. Målet är det ska vara balans på bostadsmarknaden för dessa grupper. Därtill ska 30 sociala andrahandskontrakt ha avslutats varje år.

Åtgärdsprogram

Åtgärd	Ansvar	Tidsplan	Kommentar
Främja byggandet av fler mellanboendeformer genom analys av behovet vid markanvisningstävlingar och vid behov kravställning i markanvisningstävlingar	Vård och Omsorg, Kommunledningskontoret	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Genomföra en medborgardialog kring den äldre befolkningens boendesituation och vad som kan hjälpa övergången från en större bostad till en mindre bostad	Vård och Omsorg	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Skapa en enkätstruktur kring varför äldre startar eller slutar med hemtjänstlarm för ökad förståelse	Vård och Omsorg	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Ingå i forskningsprojekt med Lunds universitet (LU) kring tillgänglighetsfrågor.	Kommunledningskontoret	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Kommunen ska tillgänglighetsinventera det kommunala bostadsbolagsbeståndet och även aspirera att inventera det privata bostadsbeståndet	Miljö och Samhällsbyggnad	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende, tangerar även med bostäder för personer med funktionsnedsättning
Skapa biståndsbedömda trygghetsboende i kommunen	Vård och Omsorg	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Förbättra mötesplatserna för äldre	Vård och Omsorg	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Utreda möjligheten till medicinsk förtur för behövande individer	Vård och Omsorg, Kommunledningskontoret	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Utveckla samarbetet med ideella och idéburna krafter för att kunna tillhandahålla en så god boendemiljö som möjligt kopplat till ensamhet och aktivitet i vardagen framförallt	Vård och Omsorg	Ej angivet	Del av Strategi för äldres boende
Genomföra en kartläggning över sociala andrahandskontrakt och andra bosociala frågor	Vård och Omsorg	2021	Lägesbilden ska komma med förslag på åtgärder och eventuellt ska en strategi skrivas fram

UPPFÖLJNING

Riktlinjerna för bostadsförsörjning antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod. Efter antagande av riktlinjerna är det kommunstyrelsen som står för den årliga uppföljningen av riktlinjerna. Tillväxtavdelningen har huvudansvaret för uppföljningen av riktlinjerna som sker med stöd av andra nyckelpersoner bland annat från förvaltningarna Vård och Omsorg samt Barn och Utbildning och det kommunala bostadsbolaget Eslövs Bostads AB.

Den årliga uppföljningen av bostadsförsörjningsprogrammet sker i januari i samband med årsredovisningen samt Boverkets bostadsmarknadsenkät där bedömningar om bostadsmarknaden i kommunen görs. I uppföljningen ska nyckeltal (se Indikatorer) samt aktuella insatser sammanställas. Målen och åtgärderna i bostadsförsörjningsprogrammet ska utvärderas i den mån det går. Sammanställningen presenteras för kommunstyrelsen.

En gång per mandatperiod ska riktlinjerna revideras. I samband med detta sker en mer omfattande uppföljning av riktlinjerna. Detta innebär en uppföljning av mål, åtgärder och indikatorer, uppdatering av analys samt omvärldsbevakning. De årliga uppföljningarna bör även beaktas i samband med revideringen. Revideringen ska mynna ut i ett nytt bostadsförsörjningsprogram med eventuella nya mål och åtgärder.

PLANER, MÅL OCH PROGRAM

Kommunala planer, mål och program

Översiktsplan Eslöv 2035

En översiktsplan ger en helhetssyn på mark- och vattenanvändning i kommunen. En viktig del av översiktsplanen är att beskriva utvecklingen av bostadsbebyggelse och redovisa hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Bostadsförsörjningsprogrammet och översiktsplanen är kompletterande dokument och ska tillsammans ge en tydlig riktning för bostadsutvecklingen i Eslövs kommun. I bostadsförsörjningsprogrammet redovisas matchningen mellan bostadsutbud och befolkningssammansättning på ortsnivå. I översiktsplanen vägs de ortsvisa bostadsbehoven samman med andra kriterier för att på så sätt landa i en prioritering av framtida utbyggnadsområden. Det kan till exempel handla om närhet till kollektivtrafik och serviceutbud. Även riksintressen och andra statliga intressen samt tekniska förutsättningar som VA-utbyggnad och energiförsörjning spelar roll för möjligheten att bygga nya bostäder.

Den nuvarande översiktsplanen Eslöv 2035 antogs av kommunfullmäktige år 2018. Planen innehåller tre övergripande mål:

- Regional stjärna
- Hållbara lägen
- Lätt att leva livet

Visionen i översiktsplanen för Eslövs kommun handlar därmed bland annat om hur Eslövs kommun ska vara en aktiv aktör i ett regionalt sammanhang, hur utvecklingen i så stor utsträckning det är möjligt ska ske i kollektivtrafiklägen, samt att det i såväl tätorten som de mindre samhällena ska satsas på levande och hållbara livsmiljöer. De övergripande målen har särskilt tydlig koppling till mål 1–6 i bostadsförsörjningsprogrammet.

Regionala planer, mål och program

Bostadsmarknadsanalys för Skåne (2020)[2]

Länsstyrelsen kommer årligen ut med en bostadsmarknadsanalys baserad på kommunernas svar i Boverkets bostadsmarknadsenkät samt statistik från bland annat SCB, Socialstyrelsen, Kronofogden och Region Skåne. Bostadsmarknadsanalysen ger en överblick på bostadsmarknadsläget i Skåne och är en viktig beaktning även i kommunens bostadsförsörjning.

Den senaste bostadsmarknadsanalysen konstaterar bland annat att trots ökat bostadsbyggande är det fortsatt brist på bostäder i majoriteten av kommuner. Nybyggnationer når främst befintliga invånare, omsättningen i det befintliga beståndet anses därmed viktigt för att allas behov ska kunna mötas på bostadsmarknaden. Vidare konstateras det att det har skett en förbättring avseende tillgång på särskilt boende för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Däremot påvisar enkäten att det är fortsatt brist på bostäder för nyanlända och hushåll med små ekonomiska resurser.

Det Öppna Skåne 2030[3]

Region Skåne antog juni 2020 en reviderad version av Det Öppna Skåne 2030. Syftet med utvecklingsstrategin är att ha en gemensam vision av Skånes utveckling. Visionen innehåller sex visionsmål med tillhörande effektmål, varav två visionsmål är särskilt relevanta för kommunens bostadsförsörjning:

- Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor
  – Utveckla potentialen kring ESS och MAX IV

- Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer
  – Dra nytta av Skånes flerkärniga ortstruktur
  – Samverka för utvecklad bostadsmarknad

2 Länsstyrelsen Skåne (2020). ”Regional bostadsmarknadsanalys för Skåne 2020”.

3 Region Skåne (2020). ”Det Öppna Skåne 2030”.

Eslövs kommun kommer att verka för att utveckla potentialen kring ESS och MAX IV samt dra nytta av Skånes flerkärniga ortsstruktur genom att planera för attraktiva boendemiljöer i kollektivtrafiknära lägen i centrum så väl som i tätorterna. Genom att ta hänsyn till Region Skånes bostadsefterfrågansberäkningar tar kommunen även den regionala bostadsmarknaden i beaktning.

MalmöLundregionen[4]

MalmöLundregionen är ett strategiskt mellankommunalt samarbete där kommunerna i sydvästra Skåne ingår (Burlöv, Eslöv, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Trelleborg, och Vellinge). 2016 antogs *Strukturplan för MalmöLundregionen – Gemensam målbild 2035*. Planen ska underlägga det gemensamma arbetet med regionens utmaningar och stärka en positiv utveckling. I arbetet betonas att MalmöLundregionen är en storstadsregion med en flerkärnig ortstruktur och tillsammans med Köpenhamn utgör regionen Nordeuropas tillväxtmotor. Goda kommunikationer mellan stads- och ortskärnor är en betydande styrka.

De övergripande strategierna är *Motorn mitt i Europa, En hållbar och sammankopplad storstadsregion* och *Sveriges bästa livsmiljö*. För att uppnå målen ska bland annat bebyggelsen koncentreras till kollektivtrafiknära lägen genom förtätning, utbudet av bostäder ska vara varierat och tillräckligt många bostäder ska finnas för dagens och morgondagens invånare. Detta är samstämmigt med Eslövs kommuns bostadsförsörjningsmål.

Strukturbild för Skåne och Regionplan[5]

Ett flertal rapporter har tagits fram inom ramen för Strukturbild Skåne. *Strategier för det flerkärniga Skåne (2013)* består av gemensamma strategier och ställningstaganden för den fysiska planeringen i Skåne. Fem centrala strategiområden pekas ut som vägledning för fortsatt planering på regional och kommunal nivå:

1. Satsa på Skånes tillväxtmotorer och regionala kärnor och utveckla den flerkärniga ortsstrukturen.
2. Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne.
3. Växa effektivt med en balanserad och hållbar markanvändning.
4. Skapa socialt hållbara, attraktiva orter och miljöer som erbjuder hög livskvalitet.
5. Stärka Skånes relation inom Öresundsregionen, södra Sverige och södra Östersjön.

Målet att utveckla den flerkärniga ortstrutkuren är viktigt för utvecklingen av Eslövs kommun och kommunens roll i regionen. Även

4 MalmöLundregionen (2016). ”Strukturplan för MalmöLundregionen – Gemensam målbild för 2035”.

5 Region Skåne. ”Regionplan för Skåne 2022–2040”.

tillgänglighet och ett sammanbundet Skåne är viktigt för Eslövs kommun. Eslövs kommun ligger mellan två arbetsmarknaden, en i norr och en i söder, och en stor andel av befolkningen pendlar. En effektiv och väl utbyggd kollektivtrafik innebär fler attraktiva stationsnära lägen för människor att bosätta sig.

Målet att växa effektivt med en balanserad och hållbar markanvändning stämmer väl överens med Eslövs kommuns ambition att undvika att bygga på den bästa åkermarken. Genom att bygga i kollektivtrafiknära lägen skapas även socialt hållbara och attraktiva orter.

Sedan 2019 har Region Skåne i uppdrag att ta fram en regionplan för Skåne. Arbetet med planen tar utgångspunkt i underlag och dialoger från Strukturbild för Skåne. Fram till april 2021 är regionplanen på samråd och ska antas av regionfullmäktige 2022. Regionplanen kommer ha betydelse för kommunens fortsatta arbete med bostadsförsörjning.

Nationella planer, mål och program

Budgetmål[6]

I regeringens budgetproposition 2020 är målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet *”att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktig hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas”*. Målet för delområdet bostadsmarknad är *”långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven”*. Regeringens målsättning kring att möta konsumenternas efterfrågan på bostäder är samstämmigt med Eslövs mål gällande bostadsutbudet.

Jämställdhetsmål[7]

Länsstyrelsen arbetar med jämställdhetsfrågor utifrån regeringens nationella jämställdhetsmål. Arbetet utgår från den internationella strategin för jämställdhetsintegrering. Strategin går ut på att integrera och synliggöra jämställdhetsfrågor i alla verksamheter, beslut och planer. Det jämställdhetspolitiska målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetsmålet har en indirekt påverkan på bostadsförsörjningen. Boverket poängterar att kommunen i bostadsförsörjningen behöver beakta vem vi bygger för och på vilket sätt vi gör det, hur besluten och planerna har konsekvenser för kvinnor och män, flickor och pojkar, vem det är som planerar och bygger, vems kunskap som har legitimitet och vad de tagna besluten resulterar i. Det är därmed viktigt

6 Regeringen (2020). ”Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik. Förslag till statens budget 2020”.

7 Länsstyrelsen Skåne. ”Jämställdhet”.
Boverket (2020). ”Planering för bostadsförsörjning – en handbok: Hänsyn till relevanta, nationella och regionala mål, planer och program”.

att i planarbete ställa ovan frågor. För att lyfta jämställdhetsmålet i bostadsförsörjningsprogrammet inkluderas könsuppdelad statistik genomgående i avsnittet *Befolkningsutveckling*, för att identifiera eventuella skillnader i förutsättningar för män och kvinnor som kan påverka bostadsbehovet så väl som möjligheten att efterfråga bostäder.

Integrationsmål[8]

Regeringens mål för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Därtill fastställer bosättningslagen[9] att kommunen har ansvar att ta emot och ordna bosättning för nyanlända invandrare som beviljats uppehållstillstånd i Sverige. Varje år tas ett kommuntal fram av Länsstyrelsen, som syftar till att ge kommunerna ett planeringsunderlag om hur många som beräknas anvisas till kommunen under året. Migrationsverket fattar sedan anvisningsbeslut och detta kan inte överklagas. Kommunen måste därmed ta höjd för att bosätta nyanlända personer. Eslövs kommuns målsättning inom *Särskilda grupper* beaktar integrationsmålet.

Mål för funktionshinderspolitiken[10]

Regeringens mål för funktionshinderspolitiken utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och avser att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. Eslövs kommuns målsättning inom *Särskilda grupper* beaktar målen i funktionshinderspolitiken.

Folkhälsomålet[11]

Regeringens folkhälsomål tangerar med bostadsförsörjning. Målet *”är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”*. Ett av de åtta målområdena handlar om boende och närmiljö. Grundläggande är *”att ha tillgång till en god bostad i ett område som ger samhälleliga förutsättningar för social gemenskap bidrar till trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa”*. Eslövs kommun har som målsättning att var en inkluderande kommun med ett varierande bostadsutbud.

8 Regeringen. ”Mål för nyanländas etablering”.

9 Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

10 Regeringen. ”En funktionshinderpolitik för ett Sverige som håller ihop”.

11 Folkhälsomyndigheten. ”Folkhälsopolitiska mål”. Folkhälsomyndigheten. ”Folkhälsopolitikens åtta målorden”.

Agenda 2030[12]

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Arbetet med Agenda 2030 i Sverige sker på kommunal, regional och nationell nivå. Sverige har höga ambitioner för att genomföra Agenda 2030 och uppfylla de 17 målen. Regeringen har gett Länsstyrelsen uppdrag att arbeta med Agenda 2030, bland annat ska de samverka med länets aktörer, sprida information och bidra till genomförandet i länet. Kommunerna har också en central roll i genomförandet av de globala målen. Agenda 2030 är därmed viktig för Eslövs kommun att förhålla sig till. I relation till bostadsförsörjning är mål 11 *Hållbara städer och samhällen med syfte att göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara och delmål 1 Säkra bostäder till överkomlig kostnad* av störst relevans. I utvecklingen av Eslövs bostadsbestånd innefattar kommunens målsättning att möta Eslövs bostadsbehov och bostadsefterfrågan.

12 Länsstyrelsen Skåne. ”Agenda 2030”.
Globala målen. ”Mål 11: Hållbara städer och samhällen”.
Regeringen. ”Sveriges arbete med Agenda 2030”.
Sveriges kommuner och regioner. ”Agenda 2030 – för hållbar utveckling”.

ANALYS AV ESLÖVS KOMMUN

Analysen grundar sig på de fyra analysområden lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar kräver: demografisk utveckling, bostadsefterfrågan, marknadsförutsättningar och behov hos särskilda grupper.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

ESLÖVS DEMOGRAFISKA UTVECKLING

Eslövs kommun har under 2000-talet haft en stadig befolkningsökning (med undantag för 2012 då endast en marginell ökning skedde, diagram 1). Vid årsskiftet 2018/2019 hade Eslövs kommun 33 793 invånare, vilket innebär en ökning med 236 personer eller 0,7 procent från årsskiftet 2017/2018. Mellan 2010 och 2019 har den procentuella ökningen av befolkningen varierat mellan 0,05 procent och 1,36 procent. I snitt har befolkningen ökat med 252 personer per år.

Inflyttningen från utlandet har varit den största källan till befolkningsökning (diagram 2). I snitt har utrikes inflyttning bidragit med 162 personer per år sedan 2010. Sedan 2017 har Eslövs befolkning ökat med 222 personer i snitt på grund av utrikes inflyttning. Största inflyttningslandet under 2019 har varit Afghanistan, Polen, Kosovo och Pakistan. Största utflyttningslandet har varit Danmark.

Eslövs kommun har även ett positivt födelseöverskott som bidragit till befolkningsökningen, i snitt 82 personer per år sedan 2010 och i snitt 78 personer per år sedan 2017. Ett positivt inrikes flyttnetto har vissa år bidragit till en befolkningsökning, men i mindre utsträckning. Senaste två år har det inrikes flyttnettot dessutom varit negativt.

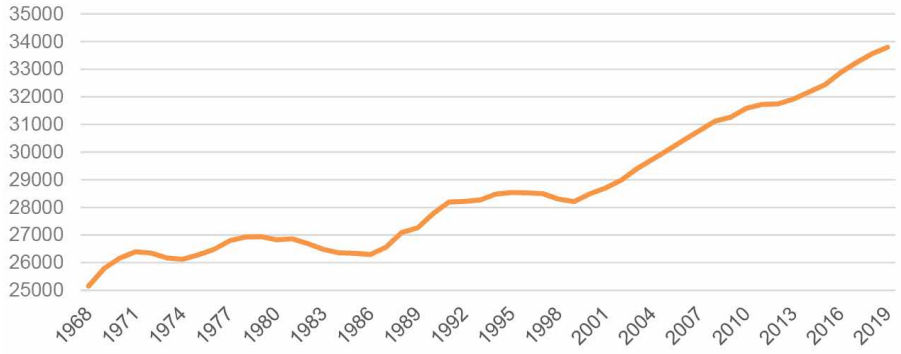

Diagram 1: Folkmängd 1968–2019 (källa: SCB).

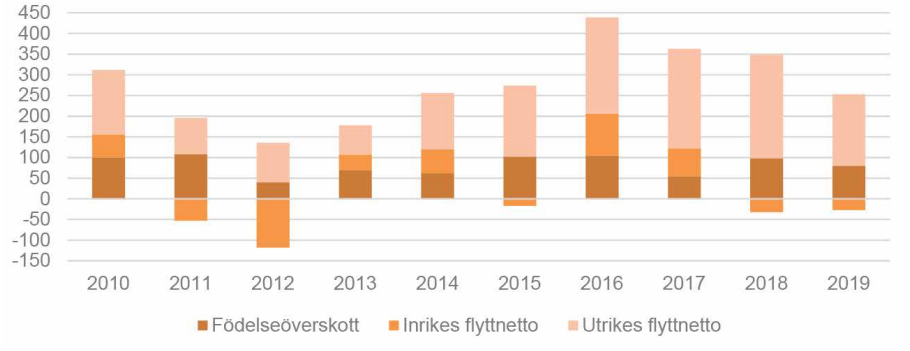

Diagram 2: Befolkningsutveckling 2010–2019 efter födelseöverskott, inrikes flyttnetto och utrikes flyttnetto (källa: SCB).

SKÅNES DEMOGRAFISKA UTVECKLING

Eslövs kommun är en del av en expansiv region

Invånare i Skåne 2019:
1 377 827
Ökning under 2019:
15 633 (1,1%)

Störst faktisk ökning: Malmö, Helsingborg och Lund

Störst procentuell ökning: Burlöv

65% av Skånes totala folkökning i sydvästra Skåne (inkluderar Eslöv)

Befolkningsökningen beror på:

- Utrikes flyttnetto (60%)
- Positivt födelsenetto (26%)
- Inrikes flyttnetto står endast för en liten del av ökningen

Befolkningsprognos 2020–2029:

- Ökning med 121 000 invånare (8,8%) under prognosperioden
- Från 1 377 827 invånare till cirka 1 499 000 invånare

Ökningen kommer främst ske bland:

- Ungdomar mellan 16–19 år: ökning med 27% till 2029
- Äldre över 80 år: ökning med 39% till 2029

Källa: Region Skåne (2020). "Skånes befolkningsprognos 2020–2029".

Flyttningar Eslöv – Danmark

Sedan 2016 har det största negativa flyttnettot varit till Danmark (i snitt -10, statistik från SCB). 2019 var Danmark dessutom det enda landet som Eslöv hade ett negativt utrikes flyttnetto till (-7). Även arbetspendlingsnettot till Danmark är negativt. Mellan 2013-2015 pendlade i snitt 144 personer till Danmark för arbete, medan 7 personer pendlade till Eslöv (statistik från Öresundsdatabasen).

I utbytet mellan Eslöv och Danmark är därmed både flytt- så väl som pendlingsnettot negativt. Eslövs kommun har som målsättning att stärka kommunens roll i regionen. I begreppet regionen skulle även Öresundsregionen kunna räknas med, till exempel betonar MalmöLundregionen och Strukturbild Öresundsregionens roll i Skånes utveckling. Det kan därmed finnas ett behov att förutom att stärka kommunens plats i Skåne, även stärka den i förhållande till vårt grannland.

Samtidigt är det viktigt att ha i åtanke att statistiken presenterad här för flytt- och pendlingsströmmen är mellan land och kommun, det är därmed inte förvånande att fler väljer att flytta till/jobba i Danmark med fler bostäder och arbetsplatser än Eslöv. Vidare är faktorerna som påverkar in- och utflyttning/-pendling många och ofta utanför kommunens makt.

Flyttningar inom länet

Sett till antal flyttar sker de flesta flyttarna inom länet. 2017 var flyttnettot inom kommunen positivt (+45), men senaste två åren har Eslöv haft ett negativt flyttnetto inom länet (2018: -67, 2019: -14). Inflyttningen från en kommun hänger ofta samman med stor utflyttning från samma kommun (se tabell 1). Mellan 2017–2019 har det största utbytet varit med Malmö och Lund.

Inflyttning från:	
Malmö	1037
Lund	903
Höör	340
Kävlinge	264
Hörby	231
Landskrona	167
Svalöv	163
Helsingborg	157
Hässleholm	154
Kristianstad	148

Utflyttning till:	
Malmö	985
Lund	888
Höör	448
Svalöv	241
Hörby	234
Helsingborg	205
Kävlinge	200
Landskrona	197
Sjöbo	131
Hässleholm	127

Tabell 1: Totala antalet flyttar 2017–2019 (Källa: SCB Områdesstatistiska databasen).

Under 2017–2019 har Eslöv störst positivt flyttnetto från Kävlinge, Staffanstorp och Malmö, medan Höör, Svalöv och Helsingborg har stått för det största negativa flyttnettot (tabell 2).

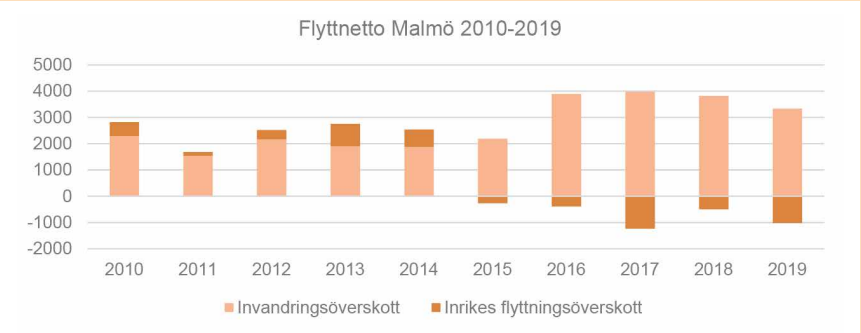
Topp 5 kommuner positivt flyttnetto 2017- 2019	
Kävlinge	64
Staffanstorp	53
Malmö	52
Kristianstad	28
Hässleholm	26

Topp 5 kommuner negativt flyttnetto 2017- 2019	
Höör	-108
Svalöv	-78
Helsingborg	-48
Sjöbo	-44
Halmstad	-31

Tabell 2: Kommunernas flyttnetto 2017–2019 (Källa: SCB Områdesstatistiska databasen).

Är urbaniseringstreden till storstäder bruten?

I en föreläsning via SKR av Maria Pleiborn från WSP framförs argumentet att urbaniseringen inte längre existerar i storstadsregionerna Stockholm, Göteborg eller Malmö. I Malmö har inrikes flyttnetto varit negativt sedan 2015. Fler personer flyttar till Eslöv från Malmö än tvärtom. Urbaniseringstrenden inom kommunen kvarstår dock, inom Eslövs kommun flyttar fler till Eslövs stad än från Eslövs stad. Under 2019 hade Eslövs stad ett kommunalt flyttnetto på 37 personer.

Källa: SCB, Maria Pleiborn WSP, SCB

Åldersstruktur och könsskillnader inom flyttningarna

In- och utflyttningarna är inte jämnt fördelade över de olika åldersgrupperna (diagram 3). Det största positiva flyttnettot under 2019 återfinns i åldersgrupperna 0–19 år och 30–49 år, medan det största negativa flyttnettot återfinns i åldersgrupperna 20–29 år och 50–69 år. Den äldre befolkningen är mindre flyttbenägna än den övriga befolkningen. Åldersvariationen gäller dock främst de inrikes flyttningarna, under 2019 låg utrikes flyttnetto relativt jämt för åldrarna 0–50 år, för att sedan avta i de äldre åldrarna.

Inrikes flyttnetto under 2019 var totalt sett negativt, men sett till de olika åldersgrupperna varierade detta stort. Mönstret för de inrikes flyttningarna följer ungefär det totala flyttnettot. Barn under 14 år har ett stort positivt flyttnetto, inflyttningen skedde främst från Malmö, Lund, Helsingborg och Svedala. Ett stort positivt flyttnetto återfinns även för vuxna mellan 30–44 år, främst från Malmö, Lund och Kävlinge. Ett stort negativt flyttnetto återfinns för unga vuxna mellan 20–29 år, de flyttar främst till Malmö, Lund, Höör, Svalöv och Stockholm. Även vuxna mellan 45–64 år har ett negativt flyttnetto, de flyttar främst till Malmö, Lund, Svalöv och Sjöbo.

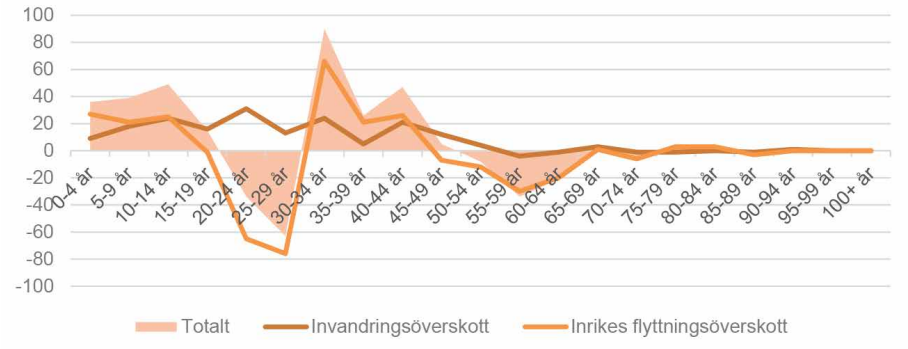

Diagram 3: Flyttnetto 2019 efter åldersgrupper i 5-årsklasser (källa: SCB).

In- och utflyttningsmönstret skiljer sig inte väsentligt åt mellan män och kvinnor under 2019, detta gäller både för inrikes och utrikes flyttningar (diagram 4).

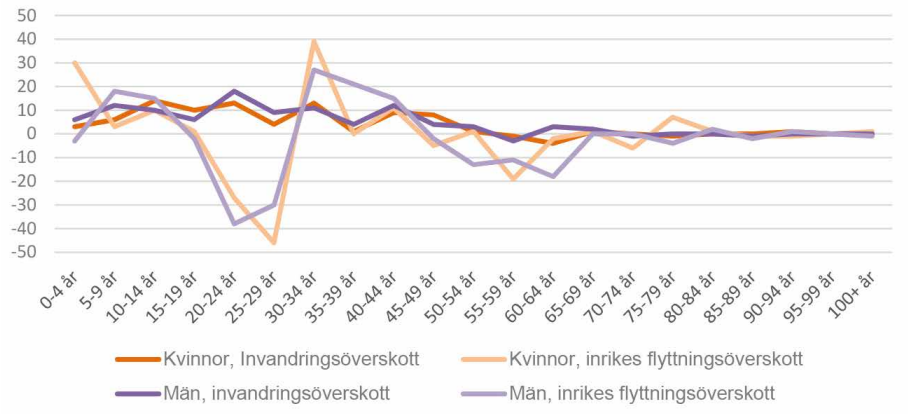

Diagram 4: Flyttnetto 2019 fördelat på åldersgrupper i 5-årsklasser och kön (källa: SCB).

Flyttstudie

Under 2020 genomfördes en flyttstudie riktad mot de som under 2019 flyttat till eller från Eslövs kommun. Studien undersökte anledningar till att man flyttat till eller från Eslöv, varifrån man flyttat och vart man flyttat till samt vad man tycker om Eslöv med avseende på till exempel service, utbud och rekreation.

Viktiga resultat

- De flesta inflyttarna kom från en annan kommun i Skåne, främst Lund och Malmö. 22% hade tidigare bott i Eslövs kommun.
- De flesta utflyttarna flyttade till en annan kommun i Skåne, främst Lund och Malmö. 24% hade tidigare bott i kommunen de flyttade till.
- Vissa skillnader mellan in- och utflyttares skäl återfanns, inflyttare flyttade främst för att komma närmare familj och vänner, för attraktiva huspriser och hyresnivåer. Utflyttare flyttade främst för bättre arbetsmarknad och bättre utbud av affärer och service samt kultur och nöjen.
- Inflyttare gav Eslöv högt betyg samt uppgav starkt flyttskäl för faktorerna natur/rekreation, huspriser, pendling och boende.
- Utflyttare gav Eslöv lågt betyg samt uppgav starkt flyttskäl för faktorerna affärer/service, framtidsutsikter, arbetsmarknad och kultur/nöjen.

Källa: Statistikkonsulterna Jostat & Mr Sample AB (2020).

BEFOLKNINGSSAMMANSÄTTNING

Befolkningspyramider visualiserar åldersstrukturen på ett enkelt sätt. I nedan diagram (diagram 5 och diagram 6) visas Eslövs kommuns invånare år 2000 och år 2019. Befolkningen år 2019 är mer jämt fördelat avseende ålder jämfört med 2000. Pyramiden år 2019 är tjockare i både botten och toppen, vilket innebär att särskilt antalet unga och äldre har ökat.

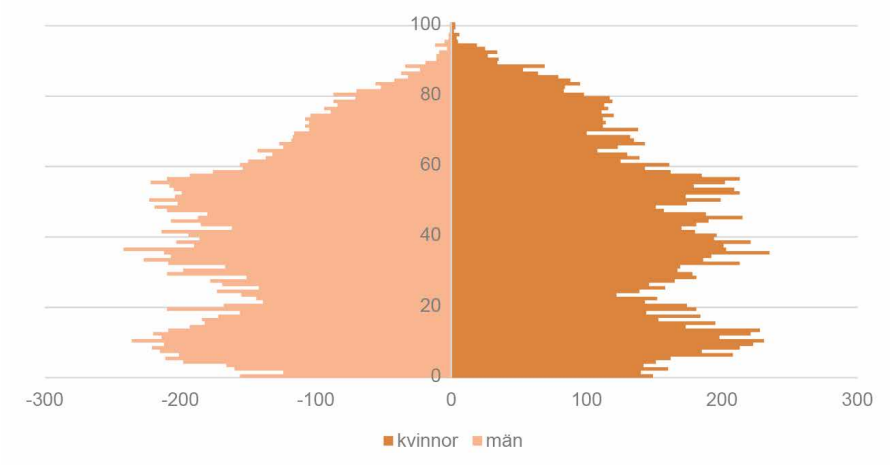

Diagram 5: Befolkningspyramid 2000 (källa: SCB).

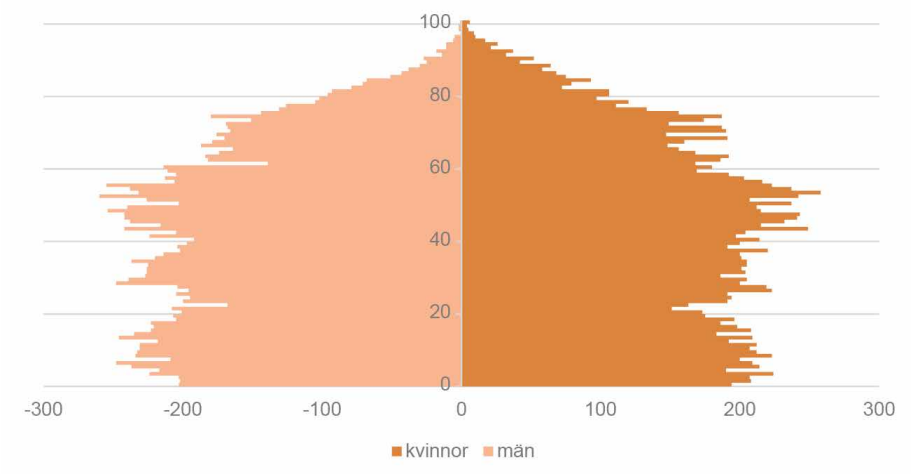

Diagram 6: Befolkningspyramid 2019 (källa: SCB).

2019 var 55,9 procent av Eslövs befolkning i arbetsför ålder (20–64 år), 25,4 procent var över 0–19 år och 18,7 procent av befolkningen var över 65 år (diagram 7). Eslöv har ett något högre antal unga (0–19 år) än riket i stort och ett något lägre antal äldre (65+) än Skåne och riket i stort.

Majoriteten av Eslövs kommuns befolkning bor i Eslöv stad. Näst störst andel återfinns på landsbygden, resterande befolkning är uppdelad på de mindre byarna runt om i kommunen (diagram 8). Även om Eslövs befolkning i stort ökat under 2000-talet, skiljer sig befolkningsutvecklingen i de olika tätorterna åt, en utförligare analys av orternas befolkningsutveckling återfinns i kapitel *Ortsvisa bostadsbehov* på sida 52.

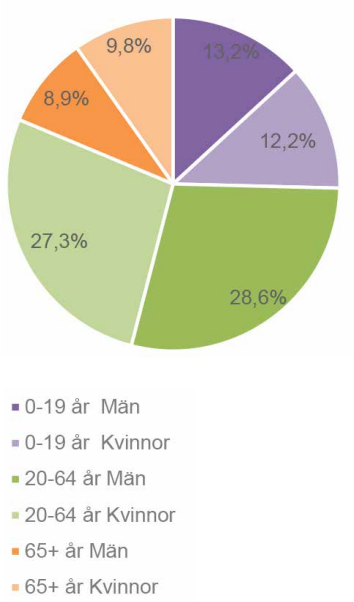

Diagram 7: Befolkningssammansättning Eslövs kommun 2019 (källa: SCB).

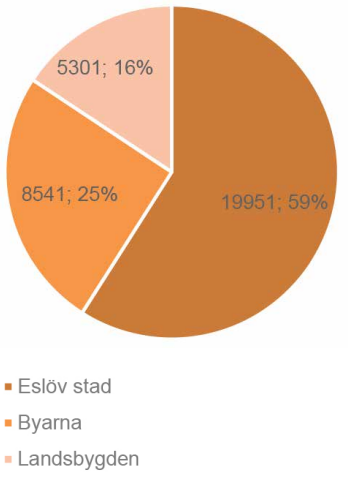

Diagram 8: Befolkningsfördelning Eslövs kommun 2019 (Källa: SCB).

BEFOLKNINGSPROGNOS 2020-2036

Eslövs kommun tar varje år fram en befolkningsprognos för kommunen som helhet samt per tätort. Den senaste befolkningsprognosen avser prognosperioden 2020–2036. Prognosen utgår förutom födelse- och dödstal och utflyttning även från inflyttning baserat på bland annat bostadsbyggande. Under prognosperioden förväntas Eslövs befolkning att öka från 33 793 år 2019 till 39 553 år 2036 (diagram 9). Detta motsvarar en ökning på 5760 personer (17 procent). I snitt kommer befolkningen öka 0,93 procent per år.

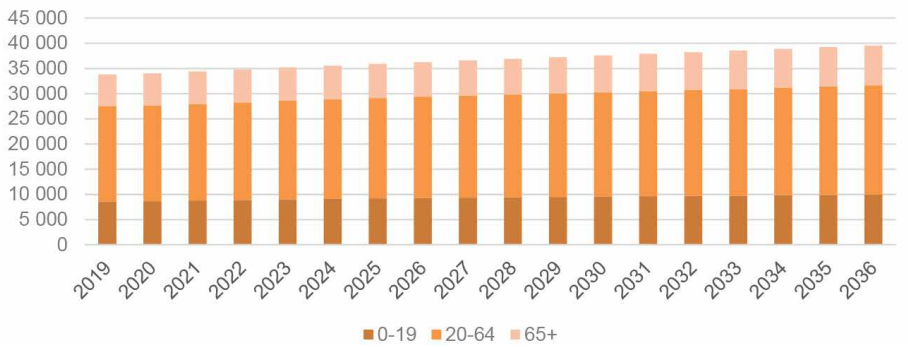

Diagram 9: Befolkningsprognos 2020–2036 (Källa: Eslövs Befolkningsprognos 2020–2036, Statisticon AB)

Den största befolkningsökningen förväntas i den äldre befolkningen över 80 år. Där prognostiseras en ökning med 36 personer (2,2 procent) till år 2020 och med 886 personer (53 procent) till 2036. Om denna prognos förverkligas skulle utvecklingen ställa högre krav på kommunens äldrevård. Näst störst procentuell ökning prognostiseras för åldersgrupperna 16–18 och 19–24 år som förväntas öka med cirka 25 procent mellan 2019–2036.

Mönstret för en ökande befolkning, framförallt en ökande äldre befolkning, återfinns i hela riket. Eslövs kommun har dock relativt goda förutsättningar då kommunen har en något högre andel yngre befolkning och något lägre andel äldre befolkning, detta verkar enligt prognoser bestå (tabell 3). En jämförelse mellan SCBs befolkningsprognos för riket och Eslövs befolkningsprognos visar att Eslövs kommuns befolkning under 80 år kommer att öka mer än riket under prognosperioden 2019–2036, framförallt i åldrarna 0–44 år. En högre ökning bland den äldre befolkningen över 80 år förväntas för riket i stort än Eslöv mellan 2019–2036.

Ålder	Eslöv Procentuell ökning 2019–2036	Riket Procentuell ökning 2019–2036
0–5 år	12,0%	3,2%
6–15 år	14,9%	3,9%
16–18 år	25,1%	13,8%
19–24 år	25,0%	17,2%
25–44 år	17,1%	3,9%
45–64 år	10,7%	7,2%
65–79 år	14,6%	11,0%
80–w år	53,3%	65,1%

Tabell 3: SCBs befolkningsprognos för riket 2019–2036 och Eslövs kommuns befolkningsprognos 2019–2016 (källa: SCB, Eslövs kommun).

HUSHÅLLEN

Hushållens boende

Upplåtelseformer

År 2019 fanns det totalt 14 559 hushåll i Eslövs kommun. Av dessa hushåll bor majoriteten i småhus med äganderätt. Över en fjärdedel bor i småhus eller flerbostadshus med hyresrätt (småhus och flerbostadshus) och strax under en sjättedel bor i småhus eller flerbostadshus med bostadsrätt (diagram 10).

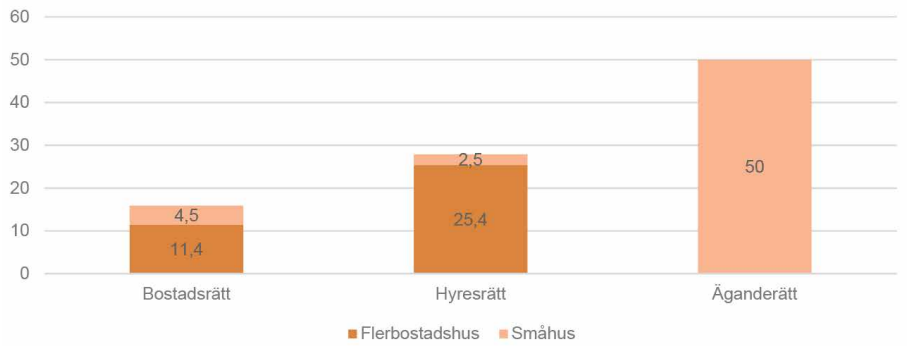

Diagram 10: Andel hushåll per hustyp och upplåtelseform i Eslövs kommun 2019 (Källa: SCB).

Åldersstruktur

Hur befolkningen bor varierar i olika åldersgrupper (diagram 11). Personer i åldrarna 20–29 år bor i högre utsträckning i flerbostadshus i hyresrätt och bostadsrätt, jämfört med den yngre befolkningen (under 19 år) och personer mellan 40–69 år som främst bor i småhus med äganderätt. Den äldre befolkningen över 80 år bor i något högre utsträckning i flerbostadshus, både hyresrätt och bostadshus jämfört med de i åldrarna 40–69 år.

978 (1504)

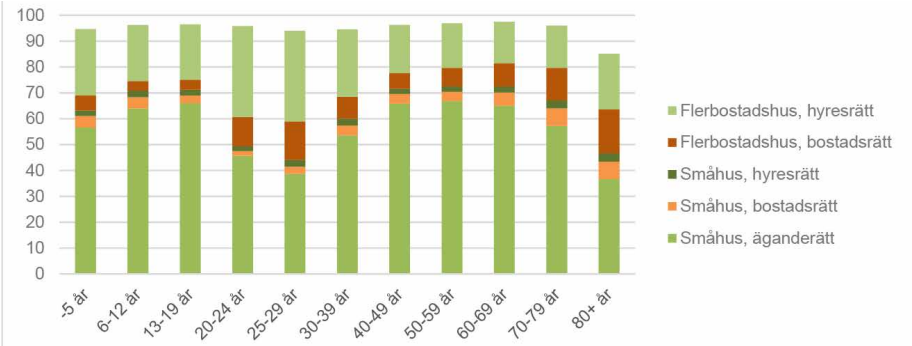

Diagram 11: Andel personer per åldersgrupp och hustyp och upplåtelseform 2019 (Källa: SCB).

Könsskillnader

Förutom skillnader i upplåtelseform per åldersgrupp finns det även vissa skillnader mellan hur män och kvinnor i olika åldersgrupper bor (diagram 12) Dessa skillnader har sett ungefär likadana ut sedan 2012.

I åldersgruppen 20–24 år bor högre andel män än kvinnor i småhus med äganderätt, medan kvinnor i högre utsträckning bor i såväl hyresrätter som bostadsrätter. Dessa skillnader jämnar dock ut sig mellan 25–29 år. Mellan 30–39 år omvänds det tidigare förhållandet, då är det högre andel kvinnor som bor i småhus med äganderätt än män i samma ålder, och högre andel män som bor i ett flerbostadshus specifikt med bostadsrätt än kvinnor.

Mellan 40–59 år är andelen män och kvinnor som bor i de olika upplåtelseformerna i stort sett lika igen. I åldrarna över 60 år återfinns igen skillnader mellan män och kvinnors boendeformer. En högre andel män bor i småhus med äganderätt än kvinnor, och en högre andel kvinnor bor i flerbostadshus både med bostads- och hyresrätt. Skillnaden mellan män och kvinnor är som störst bland män och kvinnor över 80 år som bor i småhus med äganderätt, där 48 procent av män och endast 28,6 procent av kvinnor bor i den boendeformen.

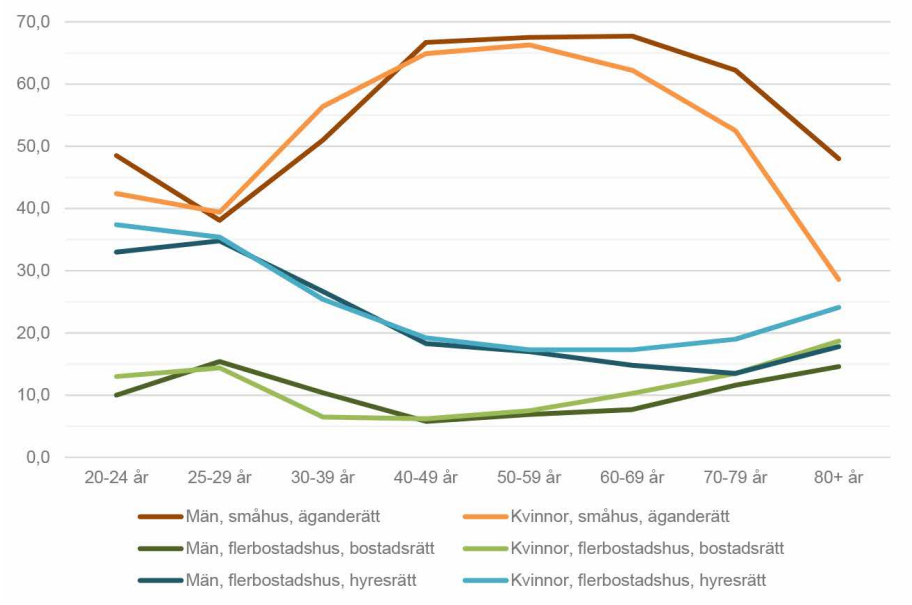

Diagram 12: Andel personer per hustyp och upplåtelseform per kön 2019 (ej inklusive småhus med bostadsrätt eller hyresrätt) (Källa: SCB).

Hushållsstorlek

Under 2019 har Eslövs kommun haft ett snitt på 2,32 personer per hushåll, denna siffra har varit stabil sedan 2011. Över en tredjedel av Eslövs hushåll består av enpersonshushåll, strax under en tredjedel är hushåll med två personer. Därefter är tre- och fyrapersonshushåll vanligast (diagram 13). Majoriteten av de ensamstående hushållen bor i Eslövs tätort.

I jämförelse med Skåne och riket har Eslöv mindre andel enpersonshushåll och marginellt större andel tre- och fyrapersonshushåll. I övrigt skiljer sig andelarna knappt åt mellan Eslöv, Skåne och riket (tabell 4).

Antal personer i hushållet	Eslöv, andel	Skåne, andel	Riket, andel
1 person	35,6	39,1	39,8
2 personer	30,3	30,1	30,3
3 personer	13,1	12,0	11,7
4 personer	13,6	12,1	11,7
5 personer	4,8	4,3	4,2
6 personer	1,5	1,4	1,3
7+ personer	1,1	0,9	0,9

Tabell 4: Andel hushåll per hushållsstorlek i Eslöv, Skåne och riket 2019 (Källa: SCB).

Det är vanligast för enpersonshushåll att bo i lägenhet med hyresrätt. För hushåll med fler än två personer är det vanligast att bo i ett småhus med äganderätt. Högst andel boende i småhus med äganderätt har fyrapersonshushåll. För stora hushåll är hyresrätten en viktig upplåtelseform, en hög andel hushåll med sex eller fler personer bor i flerbostadshus med hyresrätt (diagram 14).

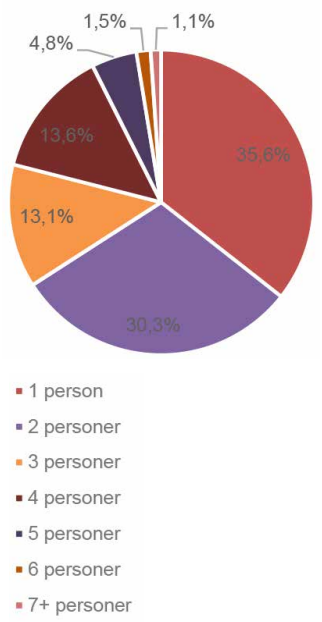

Diagram 13: Andel hushåll per hushållstorlek 2019 (källa: SCB).

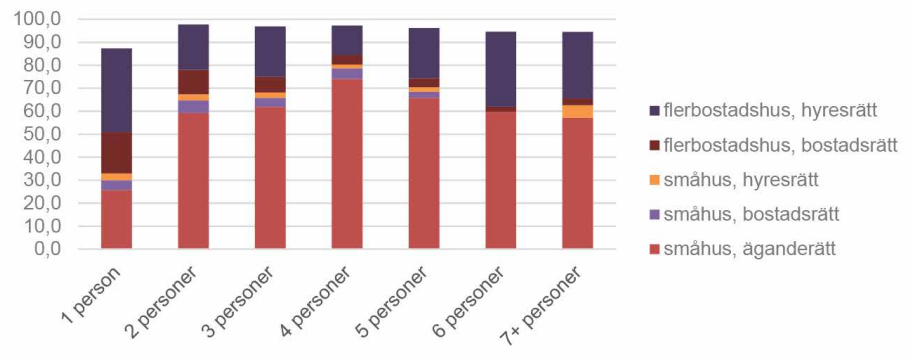

Diagram 14: Andel hushåll per hushållsstorlek och boendeform 2019 (Källa: SCB).

Bostadsyta

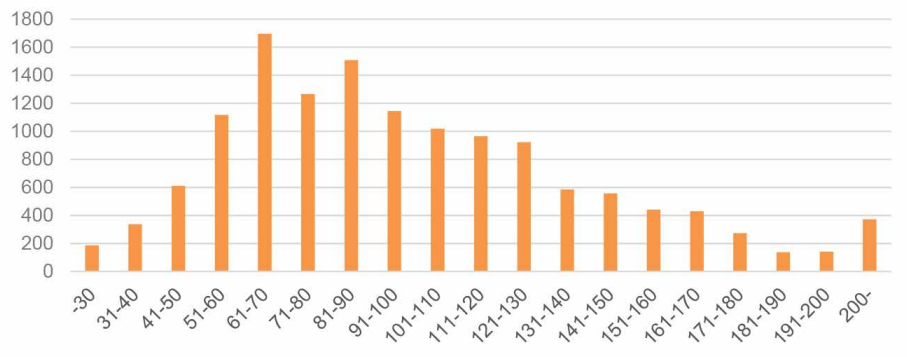

Diagram 15: Bostadsyta i Eslövs kommun 2019 (Källa: SCB MONA).

I Eslövs kommun är det vanligast att bo i en bostad på 61–70 kvm och 81–90 kvadratmeter (diagram 15). Det finns även ett noterbart högt antal bostäder över 200 kvm, detta beror på att det finns många stora gårdar i Eslöv. Sett till bostadsyta per invånare har Eslöv ett något lägre snitt (43 kvm/invånare) än liknande kommuner (45,9 kvm/invånare) och Skåne (45,4 kvm/invånare)[13].

Hushållens ekonomi

Hushållens ekonomi är en viktig del att analysera för vilken sorts bostad som efterfrågas och som hushållen har råd med. Det finns särskilt en stor skillnad i hushållens köpkraft beroende på om hushållet består av en ensamstående eller av sammanboende.

Den högsta disponibla inkomsten i Eslövs kommun under 2018 hade sammanboende hushåll i åldrarna 30–64 år med kvarboende unga vuxna mellan 20–29 år. Den lägsta disponibla inkomsten hade ensamstående kvinnor över 65 år. Sammanboende hushåll hade högre disponibel inkomst i jämförelse med ensamstående. Det finns även könsskillnader i inkomst på individnivå. Sett till medelförvärvsinkomst för hela 2018 tjänar män i alla åldersgrupper mer än kvinnor.

13 Marknadsindikatorer via Kolada

Jämfört med Skåne har Eslöv en något högre mediannettoinkomst (kr/invånare 20+ år). Eslöv mediannettoinkomst låg 2018 på 235 600 kr/invånare jämfört med Skånesnittet på 233 809 kr/invånare[14].

ARBETSMARKNADEN

Under 2019 bodde det 16 214 förvärvsarbetande personer i Eslövs kommun, detta motsvarar 48 procent av Eslövs totala befolkning 2019. Av den förvärvsarbetande befolkningen som bor i Eslöv pendlar 57 procent (9 244) från kommunen. Statistik från 2018 visar att de som pendlar från Eslöv främst pendlar till Lund, Malmö och Höör. En stor del pendlar även till de angränsande kommunerna eller andra närliggande kommuner (tabell 5).

Under 2019 var det totalt 11 608 förvärvsarbetande som arbetade i Eslövs kommun, varav 60 procent bodde i kommunen och 40 procent pendlade in. Statistik från 2018 visar att de som pendlar till Eslöv pendlar främst från Lund, Höör och Malmö . En stor del pendlar även från de angränsande kommunerna, eller andra närliggande kommuner (tabell 5).

Nattbefolkning, bostad i Eslöv	
Utpendling till kommun:	**Totalt**
Lund	3272
Malmö	2545
Höör	320
Kävlinge	299
Helsingborg	270

Dagbefolkning, arbetsställe i Eslöv	
Inpendling från kommun:	**Totalt**
Lund	718
Höör	638
Malmö	567
Hörby	498
Kävlinge	256

Tabell 5: In- och utpendling ur Eslövs kommun 2018, fem största pendlingskommunerna (källa: SCB).

14 Marknadsindikatorer via Kolada

SLUTSATSER: BEFOLKNINGSUTVECKLING

- Eslöv befinner sig i en expansiv region där befolkningen kommer att öka.
- Befolkningstillväxten i kommunen är stabil men lägre än målet på 1 procent per år, tillväxten beror främst på utrikes inflyttning och till viss del födelseöverskottet. Inrikes flyttnetto är negativt.
- Det är främst barn samt vuxna i åldrarna 30–49 år som flyttar till Eslöv.
- De som flyttar från Eslöv är främst unga vuxna i högskolestudieålder samt människor i 50 till 60-årsåldern.
- De flesta in- och utflyttarna sker inom länet, främst till Malmö och Lund. Eslöv har ett positivt flyttnetto till Malmö.
- Inflyttare lockas av närhet till natur och rekreation, huspriser, pendling och boende medan utflyttare lockas av tillgång till affärer och service, framtidsutsikter, arbetsmarknaden och tillgång till kultur och nöjen.
- Både den yngre och äldre befolkningen har ökat i kommunen senaste 10 åren, men Eslöv har ändå en något yngre befolkning än Skåne och riket.
- Den yngre och äldre befolkningen kommer att öka ytterligare under kommande år, den äldre befolkningen kommer till 2036 att öka med 53% vilket kommer ställa krav kommunens äldrevård så väl som tillgängligheten på den ordinarie bostadsmarknaden.
- Majoriteten av hushåll i Eslöv är en- eller tvåpersonshushåll, majoriteten av de ensamstående hushållen bor i Eslövs stad.
- Majoriteten av Eslövs befolkning bor i småhus, men hyreslägenheten är en viktig upplåtelseform för flera kategorier så som enpersonshushåll, stora hushåll (6+), unga vuxna och äldre. För två- till fempersonshushåll är småhus med äganderätt en viktig upplåtelseform.
- Hushållens bostadsyta är minst i Eslövs stad, hushållen bor generellt sett större i byarna där de flesta bostäderna är småhus.
- Sammanboende hushåll har en starkare ekonomi än ensamstående hushåll, allra lägst disponibel inkomst har ensamstående kvinnor över 65 år.
- Eslöv är en pendlingsstad, Eslöv har en större utpendling än inpendling av förvärvsarbetande personer. Pendlingsströmmen är störst mellan Lund, Malmö och Höör.

BOSTADSBYGGANDE OCH BOSTADSMARKNADEN

BOSTADSBESTÅND

Under 2010-talet har antal bostäder som byggts i Sverige ökat men inte i samma takt som befolkningen har växt. Detta har lett till ett latent bostadsbyggnationsbehov, framöver är behovet av nya bostäder stort[15]. I bostadsmarknadsenkäten 2020 framkommer att 74 procent av Sveriges kommuner har ett underskott på bostäder[16].

I Sverige är det staten som genom bostadspolitiken sätter spelreglerna för bostadsmarknaden. Staten ansvarar för att ”det finns ändamålsenliga lagar och regler samt förutsättningar att finansiera bostadsbyggande och ombyggnad”[17]. Kommunerna ansvarar för att det finns detaljplanerad mark att bygga på och att byggbolagen bygger. Ansvaret för en välfungerande bostadsmarknad är därmed ett delat ansvar.

Det är byggföretagens risk- och lönsamhetskalkyl som avgör om och hur mycket det byggs. Kommunerna måste därför ha ett flexibelt förhållningssätt och samarbeta med marknadens aktörer för att tillgodose bostadsförsörjningen i kommunen. Utöver ett gott samarbete med bostadsmarknadens alla aktörer och ett ansvarstagande för planmonopolet kan kommunen även använda sig av markpolitik, översiktlig planering, allmännyttan och kommunala hyresgarantier för att genomföra sina mål för bostadsförsörjningen.

Eslövs bostadsbestånd

2019 fanns det enligt SCB 15 069 bostäder i Eslövs kommun. Bostäder i småhus stod för 55,6 procent och lägenheter i flerbostadshus stod för 38,5 procent. Eslöv har en högre andel småhus med äganderätt än Skåne, men en lägre andel flerbostadshus, både hyresrätter och bostadsrätter. I förhållande till befolkningen är relationen dock den omvända. Eslöv har ett högre antal hyres- och bostadsrätter per 1000 invånare än Skåne så väl som liknande kommuner (kommungrupp Pendlingskommun nära större stad). Eslöv har även ett lägre antal äganderätter per 1000 invånare än Skåne och liknande kommuner[18].

Småhus

Majoriteten av småhus var 2019 i form av äganderätt (87,3 procent), ett mindre antal var bostadsrätter (7,8 procent) och hyresrätter (4,8 procent). De flesta småhus är 91–130 kvadratmeter stora.

SKÅNES BOSTADSBESTÅND

Det regionala bostadsbeståndet

Skåne 2019: 647 662 bostäder

Hustyp
- 43,4% småhus
- 50% flerbostadshus (FBH)

Upplåtelseform
- 38,6% hyresrätter (främst FBH)
- 38,2% äganderätter (främst småhus)
- 23,2% bostadsrätter (främst FBH)

Bostadsbyggandet var högt under 60- och 70-talet, men avtog sedan.

Sedan 2011 byggs främst flerbostadshus, främst hyresrätter.

2013–2019: 41 753 bostäder har byggts i Skåne. Antal bostäder som byggts har ökat för varje år (undantaget 2014–2015).

Källa: SCB.

15 Boverket (2019). ”Rapport 2018:24. Behov av nya bostäder 2018–2025”.

16 Boverket. ”Bostadsmarknaden 2020”.

17 Boverket (2020). ”Planering för bostadsförsörjning – en handbok: Kommunens ansvar för bostadsförsörjningen”.

18 Marknadsindikatorer via Kolada

Flerbostadshus

Över två tredjedelar av lägenheterna i flerbostadshus i Eslövs kommun var 2019 hyresrätter (69,3 procent), resterande 30,7 procent var bostadsrätter. De flesta lägenheterna i flerbostadshus är mellan 51–80 kvadratmeter stora.

Specialbostäder

Specialbostäder avser bostäder för äldre/funktionshindrade, studentbostäder och övriga specialbostäder. Vid årsskiftet 2019/2020 fanns det 642 specialbostäder i Eslövs kommun, detta motsvarar 4,3 procent av det totala bostadsbeståndet.

En stor andel av småhusen byggdes innan 1930, men byggandet av både småhus och flerbostadshus var även högt under 60- och 70-talet. Byggandet av småhus har fram till 2010 fortsatt vara relativt högt, men sedan 2010 är det främst flerbostadshus som byggs (diagram 16). Byggnationstrenden följer länets bostadsbyggnationstrend i stort.

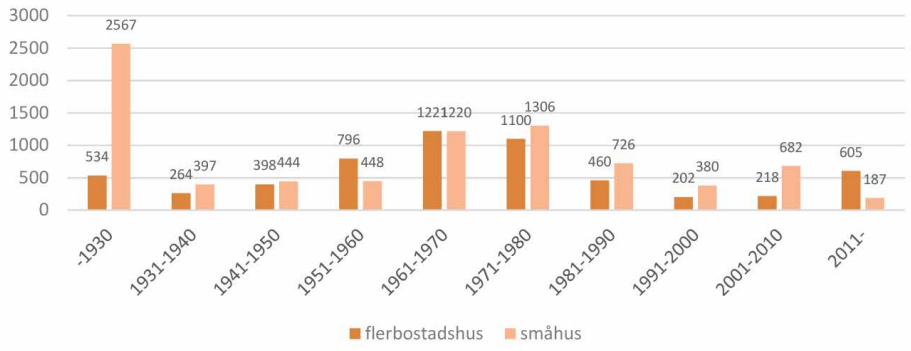

Diagram 16: Bostadsbyggande efter hustyp och byggnadsperiod i Eslöv (Källa: SCB).

BOSTADSBYGGANDE, RIVNINGAR OCH ÄNDRAD ANVÄNDNING

Bostadsbyggnation 2013–2019

Kommunens genomgång av bostadsbyggandet och den officiella statistiken från SCB skiljer sig åt då det är viss eftersläpning av den inrapporterade statistiken till SCB. Enligt Eslövs kommun har det mellan 2013–2019 byggts 844 bostäder i Eslöv, i snitt 120,6 bostäder per år (diagram 17). Mellan 2017–2019 har det i snitt byggs 148,5 bostäder. Antal bostäder som byggts varje år har dock fluktuerat mycket vilket inte är ovanligt i en mindre kommun. För stor vikt bör därmed inte läggas på exakt hur många bostäder som färdigställts varje år. Utifrån SCBs statistik där upplåtelseform även inrapporterats har 68,7 procent av bostäderna som byggts sedan 2013 har varit hyresrätter, 20,4 procent har varit småhus med äganderätt och endast 10,8 procent har varit bostadsrätter.

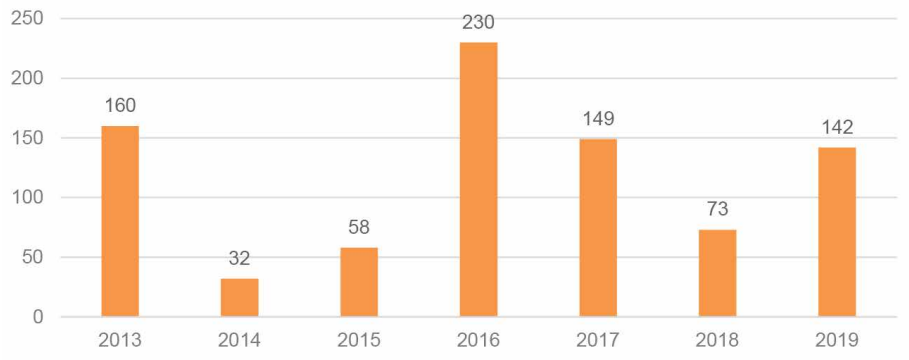

Diagram 17: Bostadsbyggnation 2013–2019 (Källa: Eslövs kommun).

Bostadsbyggnation 2020-2036

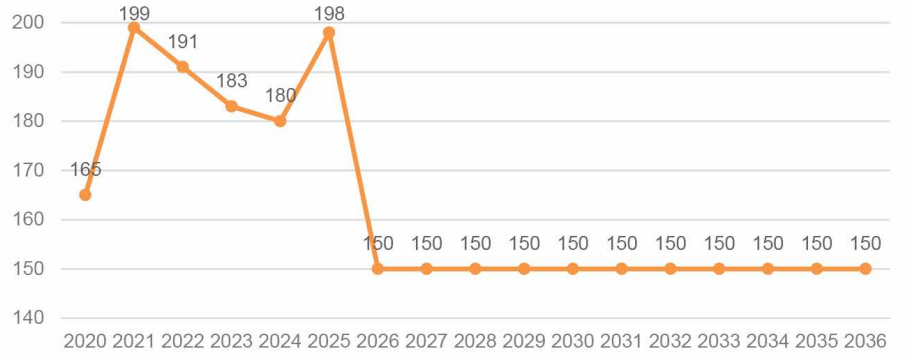

Diagram 18: Byggplaner i Eslövs kommun 2020–2036 (Källa: Eslövs kommun)

Befolkningsprognosen 2020–2036 är en byggbaserad prognos vilket innebär att prognostiserat byggande påverkar prognostiserat antal inflyttare. Utifrån bostadsbyggnationsprognosen 2020 planeras 2766 bostäder, i snitt 163 bostäder per år under prognosperioden (diagram 18). Detta motsvarar 0,48 bostäder per ny invånare. Detta kan jämföras mot snittet 2013–2019 då 0,43 bostäder byggdes per ny invånare (denna siffra varierade mellan 0,12 och 0,91).

Antal planerade bostäder är högre än vad som byggts per år sedan 2013. Detta är även högre än Länsstyrelsen bedömning. 2015 bedömde Länsstyrelsen att 145–147 bostäder per år behöver tillkomma i Eslöv till 2030[19].

Byggprognosen ska beaktas med försiktighet då planerade bostäder kan ändras och inte bli av. Trenden är dock att bostadsbyggnationen kommer vara högre än den varit senaste åren. Inför 2021 års befolkningsprognos har en bostadsbyggnationsprognos tagits fram som indikerar att Eslöv kommer att öka bostadsbyggnationstakten ytterligare från 2023. Mellan 2021–2037 blir snittbyggnationen cirka 220 bostäder per år, vilket kommer ha påverkan på befolkningsprognosen framöver.

19 Länsstyrelsen Skåne (2015). ”Bostadsbehov, planeringsläge och bostadsbyggande i Skånes kommuner – Regleringsbrevsuppdrag 48, 2015”.

Rivningar och ändrad användning

Mellan 2014–2018 har inga lägenheter i flerbostadshus rivits. Under 2019 har åtta bostäder rivits i Eslöv, specifikt 8 hyresrätter i flerbostadshus. Under 2014–2019 har 209 bostäder tillkommit i form av ombyggda lägenheter i flerbostadshus. Av dessa är 19 bostadsrätter, 182 hyresrätter och 8 äganderätter. Majoriteten av ombyggnationerna har skett under 2019 (127 stycken). Främst handlar det om ombyggnad av lokaler till bostäder.

FLYTTKEDJOR

Även om nybyggnationer är en viktig del i kommunens bostadsförsörjning, utgör nybyggnation endast en liten del av kommunens totala bostadsbestånd. I rapporten *Bostadsförsörjning mer än bostadsbyggande* från Länsstyrelsen[20] konstateras det att det är i det befintliga bostadsbeståndet lösningen för de grupper som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden finns. Nybyggnation gynnar inte direkt grupper som är ekonomiskt svagare och därmed inte har möjlighet att efterfråga nybyggda bostäder. Bristen på till exempel billiga hyresrätter försvårar för nyanlända som vill etablera sig på bostadsmarknaden eller unga som vill flytta hemifrån och bristen på tillgängliga bostadsrätter försvårar för äldre som vill flytta från sina villor. Det är därför viktigt att förutom nybyggnation även beakta rörligheten på bostadsmarknaden, i form av till exempel flyttkedjor.

Kommunens vilja att fokusera på småhus och bostadsrätter framöver kan vara en viktig faktor i att ytterligare få igång rörligheten på bostadsmarknaden. Samtidigt kan nya ägande- och bostadsrätter locka invånare från utanför kommunen. Detta är positivt för Eslövs tillväxt och roll i regionen, men skapar samtidigt inte rörlighet inom kommunen.

20 Länsstyrelserna (2018). ”Bostadsförsörjning mer än bostadsbyggande: Analys över bostadsmarknaden för dem som av olika skäl har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden”.

BOSTADSBEHOV OCH BOSTADSEFTERFRÅGAN

Bostadsbehovet är det demografiska behovet för att alla invånare i kommunen ska kunna ha en bostad. Det gäller även de som inte kan betala för sin bostad, till exempel ungdomar som bor kvar hos sina föräldrar trots en önskan om en egen bostad eller människor som bor trångt hos släktingar. *Bostadsefterfrågan* (eller marknadsdjup) utgår däremot från marknaden, preferenser och ekonomiska möjligheter att betala för sin bostad. Efterfrågan styrs bland annat av bostadens läge, arbetsmarknadssituationen, bolåneräntor och av hushållens inkomster. Bostadsbehovet kan beräknas på olika sätt med hushållskvoter och demografisk utveckling. För att beräkna bostadsefterfrågan har Region Skåne har tillsammans med Sveriges byggindustrier och konsultfirman Evidens tagit fram en modell som redovisas nedan[21].

Skånes marknadsdjup

I den senaste bostadsefterfrågansrapporten från 2019 har det enligt modellen skattats en bostadsefterfrågan (marknadsdjup) på 5900 bostäder i Skåne. Bostadsbehovet skattas till 6100 bostäder. Eftersom behovet är högre än efterfrågan innebär det att det finns ett antal hushåll som inte har möjlighet och/eller vilja att efterfråga bostad trots att de har ett behov av bostad – detta benämns ofta som *bostadsglappet*. Under kommande tio år kommer strax under 7000 bostäder per år behövas i Skåne enligt Region Skånes befolkningsprognos.

I modellen räknas inte specialbostäder så som särskilt boende eller studentbostäder då dessa inte drivs av marknadsefterfrågan, utan demografi och biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen. Detta ska has i åtanke när efterfrågan ställs i relation till det faktiska byggandet, då specialbostäderna måste adderas. Summan av marknadsdjupet och antalet specialbostäder var 2019 6300–6700 bostäder per år. Genomsnittligt antal färdigställda bostäder 2016–2018 var 6750 bostäder per år vilket är högre än efterfrågan, detta bör leda till att bostadsbyggandet stannar av framöver.

Eslövs marknadsdjup

I samma rapport uppskattade Region Skåne även kommunernas individuella bostadsefterfrågan. Modellen uppskattar att Eslöv har ett marknadsdjup på 94 bostäder, varav 18 är äganderätt, 23 är bostadsrätter och 53 är hyresrätter. Detta är lägre än marknadsdjupet som uppskattades 2018, då 115 bostäder uppskattades efterfrågas i kommunen (24 bostadsrätter, 50 hyresrätter och 41 äganderätter). I rapporten från 2018 uppskattades även det demografiska bostadsbehovet till 135, vilket innebar att Eslöv har ett bostadsglapp.

Om marknadsdjupet jämförs med faktiskt byggande av olika upplåtelseformer under 2019 syns en diskrepans både i antal och andel bostäder per upplåtelseform som byggts. Fler bostäder har mellan

BOSTADSMARKNADSENKÄTEN 2020

Det regionala bostadsmarknadsläget

Boverket genomför varje år en bostadsmarknadsenkät som undersöker bostadsmarknadsläget i Sveriges regioner och kommuner.

I Skåne anger endast 6 av de 33 skånska kommunerna (18%) balans på bostadsmarknaden i kommunen som helhet.

25 kommuner (75%), inklusive Eslöv, anger en obalans i form av underskott av bostäder.

Skånes bostadsmarknadsläge om tre år ser något mer positivt, där 13 kommuner (39%) anger förväntad balans på bostadsmarknaden, inklusive Eslöv. 18 kommuner (55%) anger dock fortsatt underskott av bostäder i kommunen som helhet

Källa: Boverket. "Bostadsmarknadsenkäten 2020"., Boverket. "Öppna data - Boverkets bostadsmarknadsenkät"..

21 Region Skåne (2019). "Modell för bostadsefterfrågan. Uppdatering år 2019".

2017–2019 i snitt byggts än vad marknadsdjupet indikerar. Denna diskrepans kan möjligen förklaras av att Eslövs har en uppdämd bostadsefterfrågan vilket gör att marknaden klarar av att bygga ett högre antal bostäder per år. En jämförelse mellan byggnationen och marknadsdjupet för 2019 (diagram 19) visar att totalt byggdes 142 bostäder under 2019, 48 bostäder mer än marknadsdjupet indikerade det fanns efterfrågan för. Inga bostadsrätter byggdes under 2019, 76,8 procent av de byggda bostäderna var hyresrätter och 23,2 procent av bostäderna var äganderätter.

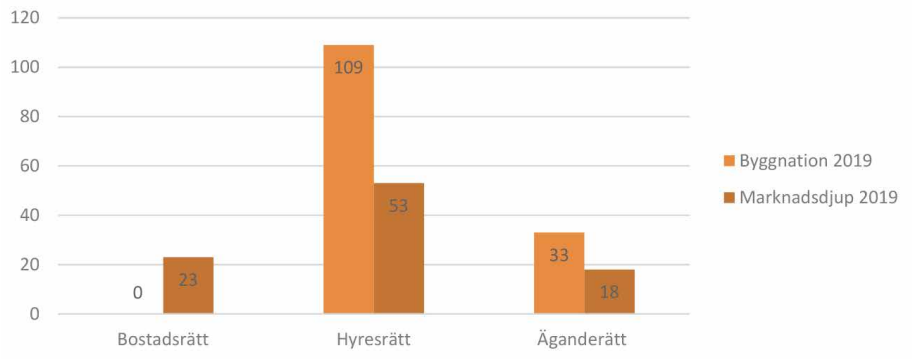

Diagram 19: Bostadsbyggnation och marknadsdjup i Eslövs kommun 2019 (källa: Region Skåne, SCB).

Ytterligare en intressant iakttagelse från Region Skånes marknadsdjupsanalys från 2018 är att andel inflyttare från Eslövs kommun till nyproducerade bostäder i Eslöv är 79 procent, detta kan jämföras med till exempel Höörs 54 procent och Burlövs 44 procent. För nyproducerade äganderätter är siffran 100 procent, hyresrätter 75 procent och bostadsrätter 81 procent.

Dialog med mäklare

För att komplettera ovan analys har intervjuer med mäklare på två av Eslövs största mäklarfirmor genomförts.

Det finns två stora köparkategorier på Eslövs bostadsmarknad. Den ena köparkategorin är unga vuxna. De köper antingen sin första bostad (ofta bostadsrätt) eller sitt första hus i samband med att de bildar familj. De unga vuxna som köper hus kommer ofta från utanför kommunen, främst Lund och Malmö. Dessa köpare kan driva upp priserna då de har en högre budget och/eller är mer villiga att betala mer än Eslövbor för ett visst hus. Den andra köparkategorin är äldre som säljer sitt hus för att köpa marklägenheter med uteplats eller lägenhet med hiss.

Säljarkategorierna är mer blandade. De som säljer bostäder är ofta äldre som flyttar från hus, par som skiljer sig eller separerar och de som väljer att köpa större t ex för att bli sambo. Säljare köper ofta nytt inom kommunen, samtidigt är många köpare från utanför kommunen vilket är positivt för Eslövs tillväxt. När äldre säljer sina hus är det dock inte ovanligt att de söker bostad utanför kommunen för att komma närmare sina barn och barnbarn.

Eslöv är en pendlingsstad. Eslövs marknadsförs av mäklare främst som en pendlingsstad. Det är svårt för staden att tävla med de större kringliggande städerna när det kommer till utbudet av restauranger, butiker, med mera. Förutom pendlingsavståndet lockar även bostadspriserna och närheten till natur.

Eslöv behöver möta bostadsbehov för att öka rörligheten. Eslöv har ett stort tryck på villor och villatomter. Därtill ser man även ett stort behov av bostadsrätter, företrädesvis marklägenheter eller hus med hiss för äldre att flytta till. Bristen på tillgängliga bostadsrätter påverkar tillgången på villor då det hindrar äldre från att flytta från sina villor även om de vill. Detta skapar en stillastående bostadsmarknad.

Försäljning av tomter

Under de senaste 10 åren har kommunen i snitt sålt 7 tomter per år. Under 2020 har en tomt sålts, medan under 2019 och 2018 såldes 9 respektive 11 tomter. Att så få tomter såldes under 2020 beror på utbudet, då det i princip inte finns några tomter tillgängliga för försäljning. För närvarande finns 3 tomter i Billinge som under en längre period varit till salu, samt en tomt i Hurva som nu är bokad för försäljning. I tomtkön finns det cirka 240 intressenter per den 1 december 2020. Fram till 2017 fanns det överblivna tomter i Billinge, Eslöv, Marieholm, Flyinge, Löberöd och Hurva. Trots att det fanns lediga tomter stod då över 100 i tomtkön, det är därför vanskligt att jämställa tomtkön med faktiskt efterfrågan.

Bostadspriser

Bostadspriser och dess utveckling är en indikation på hur attraktiv Eslövs kommun är. Bostadspriser skiljer sig åt mellan geografiska lägen, storlek och skick på bostäderna. Trots detta kan ett snittpris och en prisutveckling ge en god indikator om Eslövs bostadsmarknad. Vid prisutveckling för bostadsrätter används kronor per kvadratmeter. För villor används K/T-tal. K/T står för köpskillingskoefficienten och anger förhållandet mellan erlagd köpeskilling av villan och fastighetens taxeringsvärde. Taxeringsvärdet tar hänsyn till villans läge, storlek, ålder och standard. Eslövs bostadsmarknad har haft en posi-

tiv utveckling och detta går hand i hand med att befolkningen också haft en stadig positiv utveckling.

Villor

Villorna i Eslöv har under 2020 sålts för ungefär det dubbla taxeringsvärdet. Den senaste siffran från september 2020 (2,18 K/T) är i jämförelse med samma månad 2019 högre (1,84 K/T). Villorna har haft en något ojämn utveckling med ett antal toppar och fall, men under senaste året har detta stagnerat något (diagram 20).

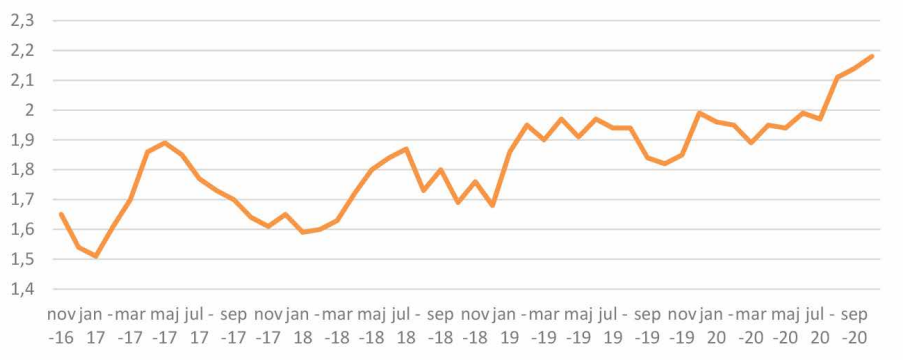

Diagram 20: Prisutveckling för villor mätt i K/T (Källa: Svensk Mäklarstatistik)

Mellan 2015 och 2019 har priset per kvadratmeter för hus ökat med 41,1 procent, detta är högre än både Skåne (30,1 procent) såväl som liknande kommuner[22] (30,1 procent). Eslöv har även ett högre pris per kvadratmeter (19 741 kr/kvm) än liknande kommuner (15 588 kr/kvm), dock lägre än Skåne (20 649 kr/kvm)[23].

Bostadsrätter

I november 2016 såldes bostadsrätter för strax över 11 500 kronor per kvadratmeter. Utvecklingen fram till september 2020 är positiv om än med några toppar och fall, i oktober 2020 säljs den genomsnittliga bostadsrätten för över 17 000 kronor per kvadratmeter (diagram 21).

22 Sveriges kommuner och regioner (SKR) delar in landets kommuner i nio kommungrupper. Indelningen är baserad på storlek på tätorten, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Eslöv ingår i gruppen Pendlingsstad när större stad. I gruppen ingår kommuner där minst 40% av utpendling sker till en större stad. Det vanligaste utpendlingsmålet ska alltså vara någon en tätort i gruppen Större stad (mellan 40 000–200 000 invånare i kommunens största tätort). 52 kommuner ingår i gruppen.

23 Marknadsindikatorer via Kolada

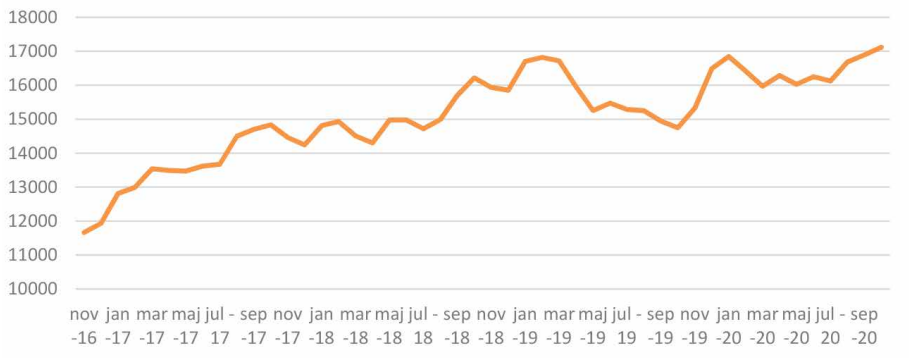

Diagram 21: Prisutveckling för bostadsrätter mätt i kr/kvm (källa: Svensk mäklarstatistik).

Sedan 2015 har kostnaden per kvadratmeter för bostadsrätter ökat med 58,6 procent, detta är dock lägre än Skånes ökning (71,3 procent) så väl som liknande kommuners ökning (60,6 procent) under samma tidsperiod. 2019 hade Eslöv ett högre pris per kvadratmeter för bostadsrätter (14 684 kr/kvm) jämfört med liknande kommuner (11 912 kr/kvm), dock lägre än Skåne (15 476 kr/kvm)[24].

Hyresrätter

2019 var den genomsnittliga månadshyran i Eslövs allmännyttiga bostadsbolag 6 274 kronor. Den genomsnittliga bostadsstorleken var 2,5 rum och kök. Det finns idag inga hyresrätter som står tomma vilket indikerar ett högt tryck på hyresrätter i kommunen, dock är efterfrågan på dyrare nyproduktioner något lägre. I samtal med bostadsaktörer är det dock tydligt att de nya hyresrättsprojekten som byggs i kommunen fylls snabbt av intressenter redan innan byggnationen är klar.

Under 2020 låg Eslövs årshyra per kvadratmeter lägst i jämförelse med Malmö, Lund, Skåne och riket (diagram 22). Högst hyresnivå hade Malmö, följt av Lund. Eslövs hyresökning har varit liten i jämförelse med jämförelsegrupperna.

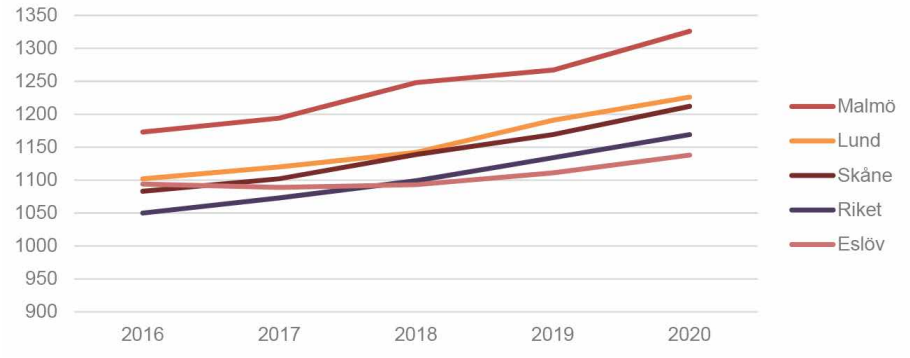

Diagram 22: Årshyra per kvadratmeter i hyresrätter 2016–2020 (Källa: SCB).

24 Marknadsindikatorer via Kolada

BOSTADSBRIST[25]

Under 2019 fick Boverket i uppdrag av regeringen att utveckla en modell för att mäta bostadsbrist. Måttet på bostadsbrist är binär, det vill säga att ett hushåll antingen har en rimlig bostad eller inte. För att avgöra vad en rimlig bostad är finns sex behovsbaserade kriterier: 1) boendestandard, 2) boendeyta, 3) boendekostnad, 4) geografiskt läge, 5) hur länge bostaden disponeras, 6) tid för att hitta ny bostad. I metoden inkluderas dock inte information om antalet hemlösa, faktiska boendeuppgifter och avtals- och kontraktsformer för boendet. Det finns även osäkerhet kring uppgifterna då de är baserade på registerdata.

I tabell 6 redovisas andel hushåll som kan anses ha en orimlig bostadssituation utifrån de sex kriterierna. Trångboddhet kombinerat med ansträngd boendeekonomi kan anses som den värsta typen av bostadsbrist. I jämförelse med Skåne har Eslöv lägre andel hushåll med orimlig bostadssituation i alla kriterier, men andel hushåll med ansträngd boendeekonomi och andel hushåll som är trångbodda och har ansträngd boende ekonomi är marginellt högre i Eslöv än riket.

Kriterium	Riket	Skåne	Eslöv (antal)
Andel trångbodda hushåll	9,9%	9,6%	9,1% (1309)
Andel hushåll med ansträngd boendeekonomi	5,3%	7,0%	5,7% (818)
Andel hushåll med långt pendlingsavstånd	2,3%	1,4%	0,8% (119)
Andel hushåll med upprepade flyttar	0,9%	0,9%	0,7% (105)
Andel hushåll med långt pendlingsavstånd och ansträngd boendeekonomi	0,1%	0,1%	–
Andel hushåll som är trångbodda och har ansträngd boendeekonomi	1,2%	1,7%	1,3% (184)
Andel hushåll med återkommande problem	9,4%	9,7%	9,1% (1307)

Tabell 6: Andel hushåll med bostadsbrist baserat på kriterier 2018 (källa: Boverket).

I diagram 23 redovisas förändringar över tid för fyra av de sex kriterierna[26]. I kommunen har andel trångbodda hushåll ökar med 1.9 procentenheter mellan 2012–2018, även om andelen 2018 fortfarande är lägre än både riket och Skåne. Andel hushåll med ansträngd boendeekonomi har däremot minskat med 1,3 procentenheter mellan 2012–2018. Andel hushåll med långt pendlingsavstånd och andel hushåll med trångboddhet och ansträngd boendeekonomi har inte förändrats väsentligt mellan 2012–2018.

25 Boverket. ”Boverket presenterar nya beräkningar av bostadsbristen”.
Boverket. ”Öppna data – Bedömning av bostadsbrist”.
Boverket, Micael Nilsson (2020). ”En utvecklad bostadsförsörjningsplanering”.

26 Andel hushåll med upprepade flyttar, andel hushåll med återkommande problem och andel hushåll med långt pendlingsavstånd och ansträngd boendeekonomi finns inte statistik för alla år och är ej med i nedan diagram.

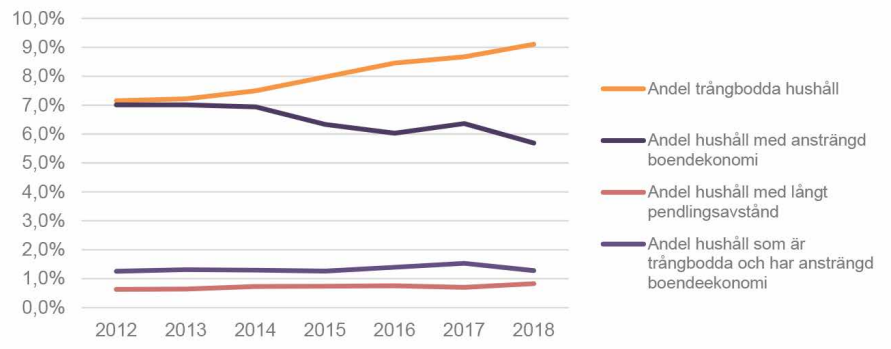

Diagram 23: Andel hushåll i Eslöv med bostadsbrist 2012–2018 (Källa: Boverket).

ALLMÄNNYTTAN OCH ANDRA HYRESVÄRDAR

I Eslövs kommun fanns det 2019 4016 hyresrätter i flerbostadshus och 404 hyresrätter i småhus. Det kommunala bostadsbolaget Eslövs Bostads AB (Ebo) förvaltar störst andel av dessa lägenheter, de äger och hyr ut cirka 1 840 bostadslägenheter och 290 specialbostäder. 4984 Eslövsbor bor i Ebos bostäder, de flesta av bostäderna är placerade i Eslöv tätort (tabell 7).

Ort	Antal bostadslägenheter	Andel bostadslägenheter
Eslöv	1534	83,3%
Marieholm	168	9,1%
Löberöd	38	2,1%
Harlösa	29	1,6%
Flyinge	28	1,5%
Stehag	22	1,2%
Billinge	16	0,9%
Hurva	6	0,3%

Tabell 7: Antal lägenheter per ort 2017 ägda av Ebo AB (Källa: Ebo ABs affärsplan 2018–2022).

I Ebos affärsplan 2018–2022 ställs krav på att bolaget ska bygga i snitt 50–60 nya bostäder om året. Därtill ska Ebo medverka till anskaffning av bostäder för kommunens bostadssociala behov, verka för ökad jämlikhet och minskad segregation och aktivt medverka till trygghetsskapande åtgärder.

Förutom Ebo finns 4 stora fastighetsägare som är förvaltar cirka 1800 lägenheter i Eslövs kommun. Enligt respektive fastighetsägaren hemsida förvaltar BA Bygg 530 hyreslägenheter, Brinova 516 hyreslägenheter, HSB 243 hyreslägenheter och Häglunds Fastigheter 501 hyreslägenheter.

Bostadsförmedling[27]

Ebo erbjuder lägenheter till de sökande som via Boplats Syd anmält intresse för den lediga lägenheten. Uthyrningen baseras på kötid. Från den dagen man fyller 17 kan man ställa sig i bostadskön för det kommunala bostadsbolaget. Under 2020 förmedlades 281 lägenheter genom Boplats Syd i Eslövs kommun. Medelkötiden för de förmedlade lägenheterna var cirka 1 år och 3 månader. Kötiden skiljer sig dock åt beroende på typ av lägenhet, hyra och storlek. Längst kötid gäller vanliga lägenheter som inte är nybyggnationer samt de med hyra under 6000 kronor.

PLANBEREDSKAP

Planberedskap kan ses som de färdiga detaljplaner som väntas på att genomföras. Boverket[28] menar dock att i begreppet planberedskap behöver man även ta i beaktning strategisk beredskap i form av hur kommunen använder fördjupade översiktsplaner eller detaljplaneprogram i övergången från översiktsplan till detaljplan. Vidare krävs en aktiv markpolitik som innefattar markförvärv, markförsäljning och markberedskap. Även resurs- och organisationsberedskap för att säkerställa personella resurser vid behov krävs.

För att bedöma Eslöv planberedskap bör därmed aktuella detaljplaner och outnyttjade planer, översiktsplaner och fördjupningar samt markpolitik tas i beaktning.

Aktuella projekt

I samband med befolkningsprognos sammanställs årligen de i dagsläget kända projekten enligt aktuella detaljplaner. Enligt den senaste sammanställningen planeras det under tidsperioden 2021–2022 byggas cirka 360 bostäder, varav cirka 320 är bostäder i flerbostadshus. Bakom projekten står flera lokala byggherrar och det kommunala bostadsbolaget. Majoriteten av lägenheterna kommer sannolikt att upplåtas med hyresrätt.

Mellan 2021–2026 förväntas en genomsnittlig byggnation på cirka 340–355 bostäder per år, efter det kommer byggnationstakten att minska. Av bostäderna förväntas cirka 75% finnas i flerbostadshus.

Hur många bostäder som faktiskt färdigställs är beroende av hur kommunens arbete med detaljplanering fortlöper men också hur effektiv, smidig och rättssäker bygglovsprocessen är. Hinder på vägen kan bland annat vara att detaljplaner inte följs, att de tekniska handlingarna är ofullständiga eller att slutbesked inte kan ges. Med åren osäkerheten ökar därmed uppgifterna på planerade bostäder. De planerade projekten med inflyttning 2021–2026 kommer till stora delar ske genom förtätning av centrala delar av Eslövs stad, framförallt Östra Eslöv kom-

27 Boplats Syd (2020). ”Boplats Syd i siffror 2020”.

28 Boverket (2012). ”Kommunernas planberedskap”.

mer ha stor betydelse för utvecklingen av Eslövs stad framöver. Även några större projekt återfinns i Flyinge, Örtofta, Marieholm och Stehag.

Outnyttjade byggrätter

Utöver de aktuella projekten redovisade ovan finns ett antal detaljplaner som vunnit laga kraft men som inte ännu tagits i anspråk, dessa kan kallas outnyttjade byggrätter. Detaljplanerna är alltså redo för exploatering men av olika anledningar är de inte ännu eller längre aktuella. Att detaljplanerna inte är aktuella kan till exempel bero på att de i nuläget inte är ekonomiskt försvarbara eller att det saknas efterfrågan för bostäderna. Hur länge sedan detaljplanerna vann laga kraft kan variera. Exakta uppgifter på hur många outnyttjade byggrätter kommunen är svårt att ta fram och skulle kräva en stor arbetsinsats som inte är försvarbar i nuläget. Det underlag kommunen har att tillgå utgår från de detaljplaner som i nuläget har projektstatus outnyttjad.

I tabell 8 återfinns de detaljplaner som i nuläget definierats som outnyttjade. De outnyttjade byggrätterna gäller cirka 380 bostäder men denna siffra är osäker. Vissa detaljplaner anger antal bostäder men inte område, medan ett fåtal detaljplaner inte anger antal planerade bostäder. Outnyttjade byggrätter finns i samtliga byar i kommunen så väl som Eslövs stad. Eslövs kommun äger mark med byggrätter i Billinge, Flyinge, Gårdstånga/Getinge, Hurva, Kungshult, Marieholm och Stockamöllan. I alla dessa byar förutom Kungshult finns även outnyttjade byggrätter på privata markägares mark. I Harlösa, Löberöd och Stehag är de outnyttjade byggrätterna endast på mark ägd av privata markägare.

Område	Kommun	Privat	Totalt
Billinge	38	17	55
Flyinge	5	3	8
Gårdstånga-Getinge	5	1	6
Harlösa		15	15
Hurva	27	39	66
Kungshult	2		2
Löberöd		13	13
Marieholm	6	84	90
Stehag		2	2
Stockamöllan	21	10	31
Örtofta-Väggarp		24	24
Totalt byarna	**104**	**208**	**312**
Eslövs stad	**56**	**10**	**66**
Kommunen totalt	**160**	**218**	**378**

Tabell 8: Outnyttjade byggrätter i Eslövs kommun (Källa: Eslövs kommun)

Översiktsplaner och fördjupningar

Översiktsplan Eslöv 2035

Den gällande översiktsplanen för Eslöv är antagen 2018. Med antagandet av denna översiktsplan upphörde den tidigare kommunomfattande översiktsplanen ÖP 2001, samt tillhörande antagna fördjupningar, att gälla. Översiktsplanen redovisar tilltänkta lämpliga utbyggnadsområden utifrån markens lämplighet, kommunens önskemål och ställningstaganden angående lokalisering av bebyggelse. Detta sker utan att särskilt ange vilken mängd bostäder områden skulle kunna rymma, dock finns en sammanlagd siffra för varje tätort som visar en uppskattning på antal bostäder som skulle rymmas i ett visst område under givna förutsättningar (tabell 9). I snitt planerar översiktsplanen för cirka 200–210 bostäder per år under tidsperioden. Tilltänkta utbyggnadsområden redovisas även mer noggrant för Östra Eslöv i en fördjupad översiktsplan.

Område	Nya bostäder fram till 2035
Eslövs stad	2800
Billinge	40
Stockamöllan	30
Stehag	180
Kungshult	20
Hurva	50
Löberöd	170
Harlösa	40
Flyinge	150
Gårdstånga/Getinge	50
Örtofta/Väggarp/Toftaholm	70
Marieholm	250
Totalt	**3850**

Tabell 9: Antal bostäder enligt Översiktsplan Eslöv 2035 (Källa: Eslövs kommun).

Översiktsplanen är en planering för en lång tid framåt men tas fram vid en viss tidpunkt. Planen ska därmed ses som vägledande och förändringar kan ske. En sådan förändring är aktuell i Eslövs stad. I Eslövs stad planeras totalt 2800 bostäder, varav 1600 i Östra Eslöv, 600 i västra Eslöv och 600 nya bostäder i centrala Eslöv. I nuläget finns det dock över 1000 detaljplanerade bostäder för centrala Eslöv. Estimeringen för centrala Eslöv utgick initialt från vad som framgångsrikt byggts genom förtätning av de centrala delarna av staden under föregående tioårsperiod (2008–2018), vilket var cirka 1200 bostäder. I samband med att en utbyggnad på 600 nya bostäder i västra Eslöv blev aktuellt halverades ambitionerna med förtätningen i centrum. Förtätningens efterfrågan och potential i centrala Eslöv kan därmed anses vara högre, vilket nu är evident i antal detaljplaner för centrala Eslöv.

Fördjupad översiktsplan för Östra Eslöv

En fördjupad översiktsplan för Östra Eslöv gick i september 2020 ut på samråd. Den fördjupade översiktsplanen är en viktig del av stadens strategi för att möta en fortsatt befolkningsökning. Östra Eslöv har ett centralt läge i direkt anslutning till järnvägsstationen. Det aktuella planområdet är ca 180 ha och ligger i östra Eslöv mellan Södra stambanan och Östra vägen (väg 17/113).

Målet med planförslaget är att öka antalet bostäder och variera bostadstyperna samt att skapa attraktiva och trygga miljöer med aktiviteter under stora delar av dygnet. Planförslaget möjliggör upp till 3 000 nya bostäder i området. Till år 2035 är ambitionen att 1 600 bostäder ska tillkomma och resterande 1 400 bostäder är planerade i ett längre tidsperspektiv. Det finns idag cirka 2 100 boende inom planområdet och drygt 235 företag. Bostadsbeståndet består främst av hyresrätter i flerbostadshus, men det finns även cirka 160 småhus.

I planförslaget är den tillkommande bebyggelsen samlad i utvecklingsområden och längs stråk. Den nya bostadsbebyggelsen är framförallt lokaliserad till tre av områdena: Järnvägsstaden, Bruksstaden och Berga trädgårdsstad. Målet är att bostäderna ska vara av olika typ med både flerbostadshus och småhus. Lägenheter i flerbostadshus kommer dock till antalet att vara flest.

Kommunalt markinnehav

Kommunens markinnehav är den grundläggande faktorn för kommunens styrning av bostadsproduktionen och upplåtelseformen. Det är därmed väsentligt att kommunen äger mark i strategiska lägen och har kapacitet att ta fram detaljplaner, bygga ut infrastruktur och genomföra markanvisning. För att detta ska vara möjligt måste kommunen ha resurser för att jobba med kommunala exploateringsprojekt.

Eslövs kommun har ett stort markinnehav i staden och flera av byarna (se bild 1). I staden ligger den kommunala marken i ytterkanterna av bebyggelsen. I flera av byarna äger kommunen mark i centrala lägen. De orterna där kommunen äger mycket mark är Eslövs stad, Marieholm, Stehag, Billinge, Stockamöllan, Kungshult, Hurva och Löberöd. De orterna där kommunerna äger mindre eller ingen mark är Harlösa, Örtofta, Gårdstånga och Flyinge.

Eslövs kommun består till 70 procent av åkermark. Större delen av marken på landsbygden ägs av privatpersoner men även kommunen äger mindre bitar. Genom att äga viss jordbruksmark kan kommunen förhandla om markbyten. Det är därför värdefullt för kommunen att äga mark utanför de mest centrala lägena.

Kommunens markinnehav i kombination med riktlinjerna för markanvisning och exploateringsavtal är ett viktigt verktyg för kommunens arbete med bostadsförsörjning. Det ger kommunen möjlighet att styra förutsättningarna och få särskilda villkor uppfyllda av exploatören. Genom markanvisningsavtal kan kommunen ställa villkor som styr

inriktningen på bostadsbyggandet, exempelvis vad gäller upplåtelseformer, storlekar och genomförandetid. Samtidigt saknas aktuella detaljplaner på mycket av den kommunägda marken vilket påverkar kommunens möjlighet att styra bostadsförsörjningen. Det är inte heller alltid detaljplanen som är den begränsade faktorn. Förutom detaljplaner saknas utbyggd infrastruktur i vissa områden där kommunen äger mark. Detta kan vara ett lika stort hinder som att det saknas detaljplan.

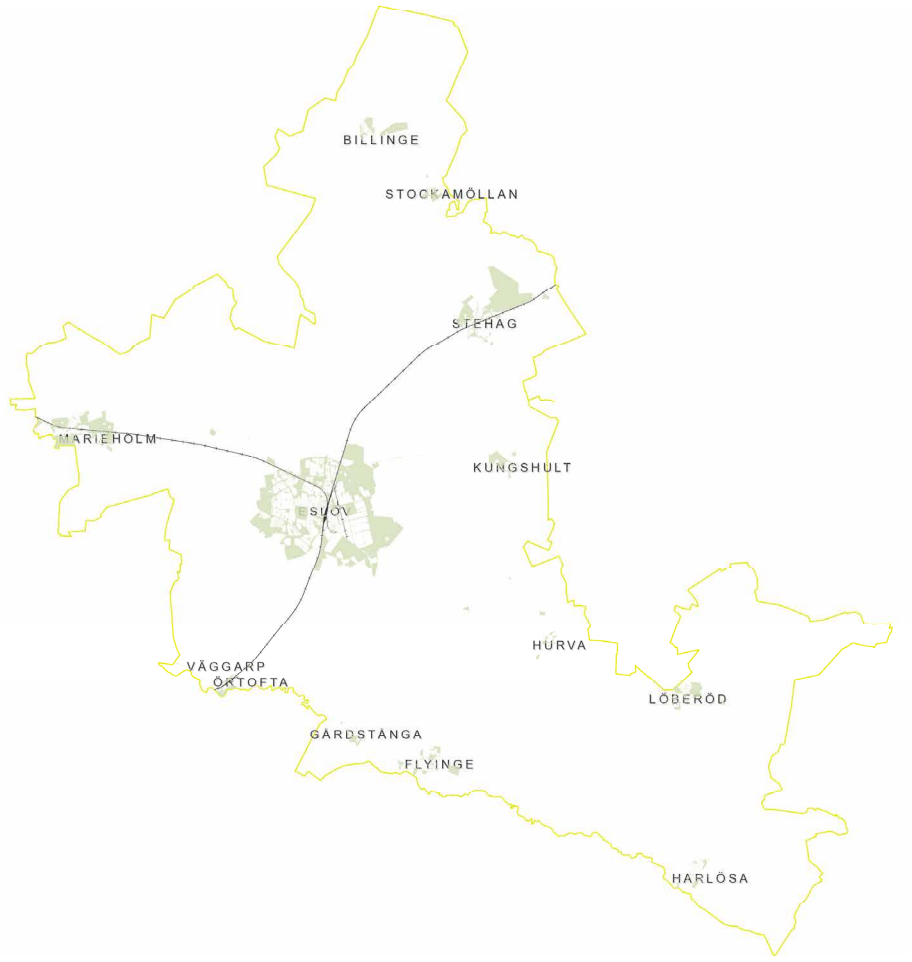

Bild 1: Karta över kommunalt markinnehav (Källa: Eslövs kommun).

Riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal

Enligt lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar ska varje kommun som ämnar använda markanvisning för tilldelning av kommunal mark ha riktlinjer för markanvisning antagna av kommunfullmäktige. Vidare ska kommunen ha riktlinjer för exploateringsavtal enligt plan- och bygglagen som anger utgångpunkter och mål för exploateringsavtal. Eslövs kommuns riktlinjer för markanvisning antogs av kommunfullmäktige maj 2017 och ska senast maj 2021 ses över för revidering. Riktlinjerna för exploateringsavtal finns i två versioner, en för exploateringsavtal vid kommunalt huvudmannaskap och en vid enskilt huvudmannaskap (båda antogs januari 2019 och revideras senast oktober 2022).

AKTUELLA INFRASTRUKTURPROJEKT

God tillgänglighet med kollektivtrafik är grundläggande för regionens utveckling. Så väl Region Skånes *Det Öppna Skåne 2030 och Strukturbild för Skåne* samt MalmöLundregionen lyfter kommunikation och bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen som en viktig del av regionens utveckling. Som utvecklingsområden är kollektivtrafik och bostadsförsörjning tätt sammankopplade. Bra förbindelser ger förbättrade förutsättningar för bostadsbyggande på samma sätt som ökat bostadsbyggande ger goda förutsättningar för kollektivtrafik. Därtill är goda förbindelser en viktig förutsättning för valfrihet i var i kommunen man har möjlighet att bo, då till exempel tillgång till bil inte är ekonomiskt möjligt för alla. Samtidigt är det inte kommunen som äger frågan om kollektivtrafik och infrastruktur, ett samarbete mellan kommunal och regional nivå är därmed viktigt. Samarbetet är särskilt viktigt i de områden där kollektivtrafiken och infrastrukturen redan är bristande.

Skåneexpressen i Gårdsstånga

För att stärka kollektivtrafiken i Skåne och binda ihop Skånes större orter har Region Skåne satsat på regionala superbussar, den så kallade Skåneexpressen. Satsningen innefattar åtta särskilt viktiga stråk som ska göra resandet till orter där järnväg saknas lättare. I Eslövs kommun går Skåneexpressen 1 och 2 till Hurva och Gårdsstånga. I Gårdstånga planeras en utbyggnad av pendlarparkeringen och cirkulationsplatsen för att möta det ökade resandet i och med Skåneexpressen. Det finns även en förhoppning om att kunna förbättra cykelmöjligheterna mellan Gårdsstånga och Eslövs stad.

Utnyttja möjligheterna med forskningsanläggningarna ESS och MAX IV[29]

Region Skåne pekar på att tillgång till bostäder och flexibilitet på bostadsmarknaden är nyckelfrågor för den hävstångseffekt som ESS och MAX IV kan innebära för samhällsutvecklingen i regionen. Forskningsanläggningarna ska locka till sig internationell arbetskraft och spetskompetens och då måste kommunerna ha beredskap att erbjuda bostäder. Utan bostäder kan företagen få svårt att rekrytera, kommunerna måste därför gå före och vara redo när efterfrågan uppstår. ESS började byggas 2014 och planeras vara i full gång 2023. MAX IV blev klart 2016. För Eslövs kommun kan forskningsanläggningarna som är belägna i Brunnshög särskilt tas i beaktning i Flyinge och Gårdsstånga då båda orterna ligger nära anläggningarna. Dessutom finns det cykelmöjlighet till Brunnshög från både Flyinge och Gårdsstånga.

En ny stambana Hässleholm–Lund

Höghastighetsbanan beskrivs i vissa sammanhang som den största infrastruktursatsningen i modern tid. Projektet är ett regeringsinitiativ som syftar till en ny höghastighetsjärnväg mellan Stockholm och Malmö respektive Stockholm och Göteborg. Förhoppningen är

29 Region Skåne (2012). ”Regional mobilisering kring ESS och MAX IV”.

att den nya järnvägen ska åstadkomma ett ökat bostadsbyggande, en större arbetsmarknad och ett hållbart resande.

Stationslägen finns i Skåne utpekade i Malmö, Lund och Hässleholm. Eslövs kommun berörs genom att viss kapacitet skulle kunna friläggas längs södra stambanan för bättre pendlingsmöjligheter och tätare tidtabell och i så fall ha en positiv effekt på bostadsbyggandet. Eslövs kommun berörs även genom att järnvägens dragning skär genom kommunen. Utredning om var järnvägskorridorerna Hässleholm–Lund är pågående och beräknas vara färdig sommaren 2022.

Bredbandsutbyggnad[30]

Tillgång till bredband med hög överföringshastighet bidrar till kommunens attraktivitet för boende, näringsliv och kultur. Det kan även vara en viktig faktor för att ge äldre möjlighet att utnyttja välfärdsteknologi i hemmet, en förutsättning för att fler äldre ska kunna bo kvar hemma.

Eslövs kommun antog 2013 en bredbandspolicy som innebär att kommunen ska verka för att det nationella bredbandsmålet ska uppnås. De nationella målen är att 95% av alla hushåll och företag ska ha tillgång till minst 100 Mbit/s senast vid utgången 2020. År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet och år 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.

Vid den senaste mätningen oktober 2019 av Post och Telestyrelsen hade 79 procent av kommuninvånarna tillgång till minst 100 Mbit/s uppkoppling. Motsvarande siffra året innan var 75 procent. I tätorten och de större småorterna är siffran 86 procent, en ökning på 4 procentenheter sedan 2018. På landsbygden har antalet hushåll som har möjlighet till snabb uppkoppling ökat med 40 procentenheter i senaste mätningen, från 6 procent till 46 procent.

30 Post- och telestyrelsen (2020). ”Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi 2020. Delrapport”.

SLUTSATSER: BOSTADSBYGGANDE OCH BOSTADS-MARKNADEN

- Majoriteten av kommuner i såväl riket som Skåne rapporterar ett underskott av bostäder, inklusive Eslövs kommun.
- Majoriteten av bostäderna i kommunen är småhus med äganderätt, ungefär en tredjedel är lägenheter med hyresrätt. Cirka en sjättedel av bostadsbeståndet är bostadsrätter, främst i flerbostadshus.
- Mellan 2017–2019 har Eslöv byggt bostäder i linje med Länsstyrelsens rekommendation på cirka 150 bostäder per år fram till 2030.
- Majoriteten av bostäder byggda sedan 2013 har varit flerbostadshus, framförallt hyresrätter. Framöver vill kommunen satsa på att öka byggandet av småhus och bostadsrätter.
- Eslövs kommun planerar att bygga fler bostäder i snitt mellan 2020–2036 än Länsstyrelsens behovsbedömning, senaste byggnationsprognosen indikerar att byggandet kommer öka ytterligare.
- Varierande hustyper och upplåtelseformer kan bli en viktig faktor för att öka rörligheten på bostadsmarknaden, för att även de med lägre betalningsförmåga ska kunna efterfråga bostäder.
- Eslövs kommun har ett bostadsglapp, bostadsefterfrågan är lägre än bostadsbehovet vilket indikerar att det finns flera hushåll som inte kan efterfråga lämpliga bostäder i kommunen. I jämförelse med Skåne har dock Eslöv något lägre bostadsbrist utifrån Boverkets indikatorer.
- Trots att Eslöv bygger fler bostäder än marknadsdjupet indikerar, hyrs eller köps de flesta bostäderna vilket tyder på en uppdämd bostadsefterfrågan.
- Eslöv marknadsförs som en pendlingsstad av mäklare och kommunens roll som kranskommun till Malmö och Lund ska inte underskattas.
- Eslöv har ett underskott på villatomter i förhållande till efterfrågan, dock är efterfrågan svårt att bedöma endast utifrån tomtkön. Fler byggklara villatomter är en viktig faktor för att öka inflyttningen från andra kommuner.
- Prisutvecklingen för bostadsrätter och småhus är positiv.
- Eslövs kommun har låg hyresnivå jämfört med Skåne, riket, Malmö och Lund.
- Det kommunala bostadsbolaget förvaltar majoriteten av hyresrätterna och är därmed ett viktigt verktyg i kommunens bostadsförsörjning.
- Översiktsplan Eslöv 2035 som antogs 2018 samt den fördjupade översiktsplanen för Östra Eslöv utgör två viktiga dokument som vägleder bostadsförsörjningen i kommunen.
- Kommunens planberedskap är god. Det finns aktuella detaljplaner och kommunen äger mark i strategiska områden. Samtidigt saknas aktuella detaljplaner på mycket av den kommunägda marken vilket påverkar kommunens möjlighet att styra bostadsförsörjningen. Även avsaknad av utbyggd infrastruktur i vissa områden där kommunen äger mark utgör ett hinder.
- Genomförda infrastrukturprojekt så som Skåneexpressen till Gårdsstånga och Hurva och planerade infrastrukturprojekt som den nya stambanan innebär utvecklingsmöjligheter för kommunen.
- Effekterna av MAX IV och ESS kan påverka efterfrågan på bostäder i kommunen, främst i Flyinge och Gårdsstånga.

NYCKELKODSSYSTEMET

Två olika områdes-indelningar

I vissa jämförelser mellan orterna beskrivs befolkningen utifrån nyckelkodsområden (NYKO) på nivå 3. NYKO nivå 3 inkluderar endast tätorten, övriga områden slås ihop till Landsbygden.

I vissa av jämförelserna utgår statistiken istället från NYKO nivå 2. NYKO nivå 2 inkluderar omkringliggande landsbygd i närmsta tätort.

För visualisering, se bild 2 och bild 3 på sida 53.

ORTSVISA BOSTADSBEHOV

I kapitel *Befolkningsutveckling och Bostadsbyggande och bostadsmarknaden* har förutsättningarna för Eslövs kommun analyserats i sin helhet. I föreliggande kapitel jämförs istället befolkningsutvecklingen, bostadsbyggandet och bostadsmarknaden mellan orterna.

JÄMFÖRELSE MELLAN ORTERNA

Demografisk utveckling

Eslövs befolkning har i stort ökat under 2000-talet men befolkningsutvecklingen skiljer sig i de olika tätorterna. I majoriteten av tätorten har befolkningen mellan 1994–2019 ökat, störst ökning har skett i Stehag och Eslövs stad. I Kungshult, Gårdstånga och Stockamöllan har befolkningen däremot minskat (tabell 10).

Ort	1994	2005	2014	2019	2019 %	Förändring 1994-2019	Förändring 1994-2019 %
Eslövs stad	15577	17688	18594	19951	59%	4374	21,9%
Örtofta/Väggarp	524	541	535	561	1,7%	37	6,5%
Kungshult	408	389	363	381	1,1%	-27	-7,0%
Marieholm	1473	1553	1583	1705	5%	232	13,6%
Flyinge	868	977	1036	1004	3%	136	13,5%
Gårdstånga	405	354	387	402	1,2%	-3	-0,7%
Hurva	340	350	378	418	1,2%	78	18,6%
Stehag	939	1097	1184	1282	3,8%	343	26,7%
Stockamöllan	322	310	309	301	0,9%	-21	-7,0%
Billinge	449	487	465	474	1,4%	25	5,2%
Löberöd	1019	1076	1190	1169	3,5%	150	12,8%
Harlösa	788	733	791	844	2,5%	56	6,6%
Landsbygd	5113	4185	5318	5301	15,7%	400	3,5%
Totalt	**28225**	**29740**	**32133**	**33793**	**100%**	**5332**	**15,0%**

Tabell 10: Befolkningsökning 1994–2019, NYKO nivå 3 (källa: SCB MONA).

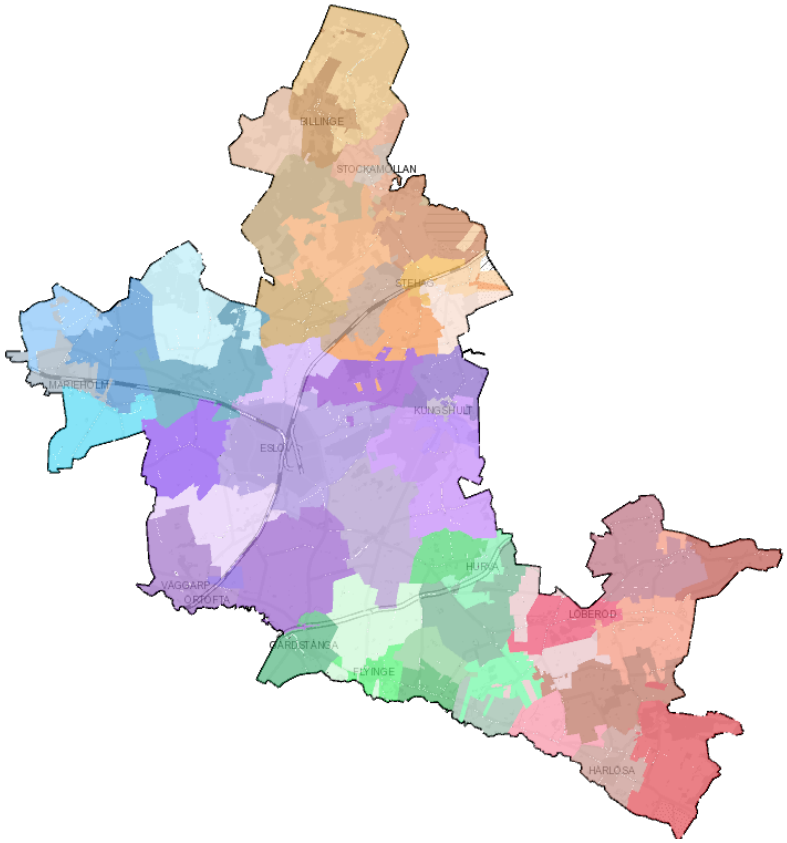

Bild 2: NYKO nivå 3

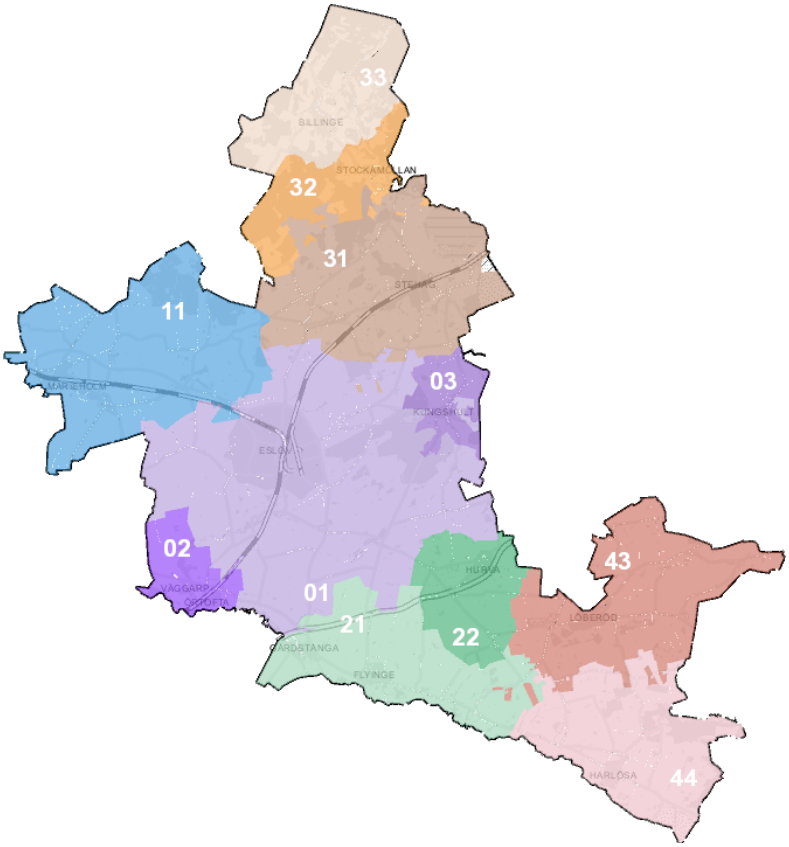

Bild 3: NYKO nivå 2

Befolkningssammansättning

Befolkningssammansättningen skiljer sig åt mellan orterna (tabell 11). Sett till antalet äldre bor många av de över 80 år i Eslövs stad och till viss del Löberöd, där det finns vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder och trygghetsboenden.

Ort	0–19	20–64	65–79	80+
Eslövs stad	25%	56%	14%	6%
Örtofta/Väggarp	28%	60%	11%	2%
Kungshult	23%	55%	20%	2%
Marieholm	26%	58%	12%	3%
Flyinge/Gårdstånga	28%	55%	14%	2%
Hurva	29%	59%	11%	1%
Stehag	33%	54%	10%	3%
Stockamöllan	18%	53%	23%	7%
Billinge	26%	56%	15%	4%
Löberöd	27%	49%	17%	7%
Harlösa	26%	53%	16%	5%
Eslövs kommun	**25%**	**60%**	**14%**	**5%**

Tabell 11: Åldersfördelning per tätort 2019, NYKO nivå 3 (Källa: SCB MONA).

Hushållen

I Eslövs stad är det vanligast för hushåll att bo i hyresrätt (diagram 24), i övriga kommunen är äganderätt vanligast. Bostäderna är generellt sett mindre i staden jämförelse med övriga kommunen (diagram 25). I de flesta byarna är större boenden vanligast, mellan 91–130 kvadratmeter. Fördelning av upplåtelsetyp en viktig utgångspunkt vid nya bostadsprojekt i de olika tätorterna för det politiska målet om varierande bostäder.

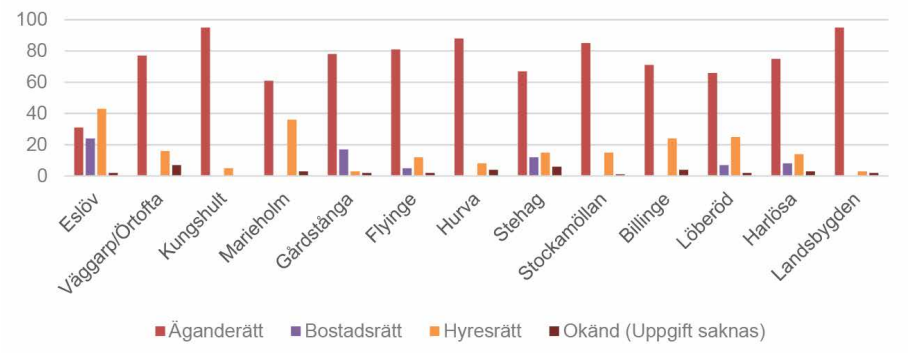

Diagram 24: Andel av upplåtelseform per tätort och landsbygden 2019, NYKO nivå 3 (Källa: SCB MONA).

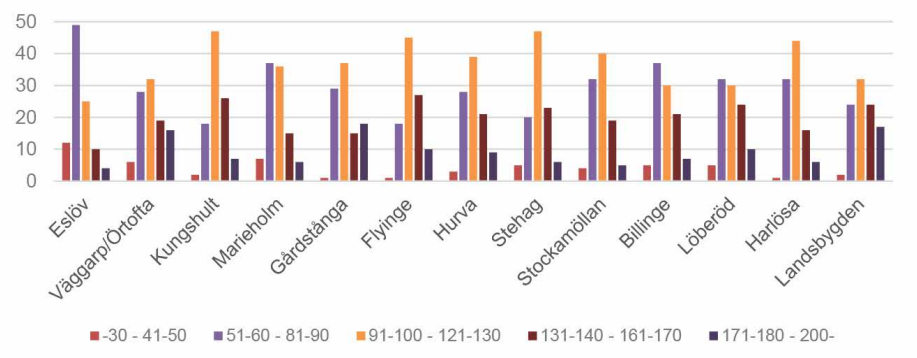

Diagram 25: Andel hushåll per bostadsyta och tätort 2019, NYKO nivå 3 (Källa: SCB MONA).

Ortvisa skillnader i inkomst finns, diagram 26 beskriver medelvärdet för den disponibla inkomsten per hushållstyp uppdelat på de olika tätorterna och landsbygden i Eslöv. Diagrammet är sorterat i fallande ordning efter det totala medelvärdet för samtliga hushåll per område.

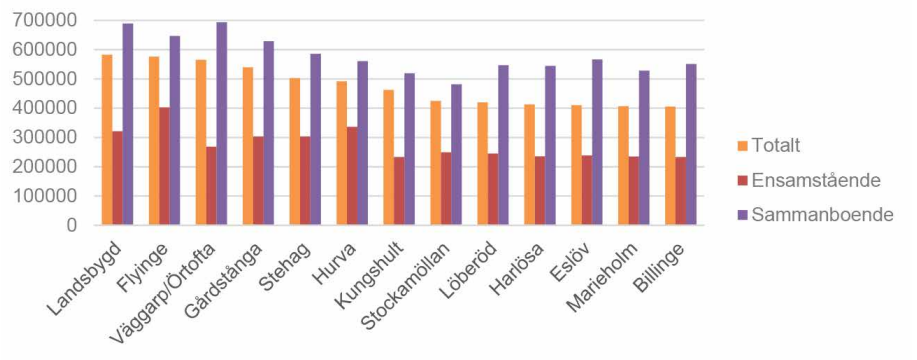

Diagram 26: Disponibel inkomst per hushållsställning 2017, NYKO nivå 3 (Källa: SCB MONA).

ORTERNAS UNIKA BOSTADSBEHOV

Bostadsbehoven skiljer sig åt i kommunen, det som påverkar är bland annat åldersstrukturen och bostadsbeståndets utformning. Målsättningen är att det ska finnas ett varierande utbud av bostäder i staden och i byarna, samt att bostadsförsörjningen ska anpassas efter byarnas unika behov. Nedan analys utgår från NYKO nivå 2, det vill säga byarna inklusive kringliggande landsbygd.

Billinge	
Invånare 2019	623
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	23 (4%)
Antal småhus	167
Antal flerbostadshus	37

Billinge har sedan 1994 haft en mindre positiv befolkningsökning som prognostiseras fortsätta. Billinges åldersstruktur liknar Eslövs kommuns åldersstruktur. Framöver är det främst den äldre befolkningen som kommer att öka. Majoriteten av hus idag är ägda småhus, men en relativt hög andel är lägenheter i flerbostadshus. Med en ökande andel äldre kommer behovet av tillgängliga bostäder öka.

Eslövs stad	
Invånare 2019	21061
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	4764 (23%)
Antal småhus	3461
Antal flerbostadshus	4888

Majoriteten av invånarna och bostadsbeståndet finns i Eslövs stad. Till skillnad från övriga områden är majoriteten av bostäderna i flerbostadshus, vilket lockar unga och äldre från andra kommundelar. Åldersstrukturen liknar kommunens åldersstruktur. 83 procent av den förväntade befolkningstillväxten fram till 2036 förväntas ske i staden. Det finns därför ett behov av fler bostäder av olika hustyper och upplåtelseformer i Eslövs stad.

Flyinge/Gårdstånga	
Invånare 2019	1964
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	371 (19%)
Antal småhus	508
Antal flerbostadshus	12

Flyinge har haft en större befolkningstillväxt sedan 1994, men ingen ökning har skett i Gårdsstånga. Fram till 2036 förväntas dock en relativt stor befolkningsökning i området. Området har en något högre andel barn än kommunen i stort och en lägre andel personer i arbetsför ålder. Framöver kommer framförallt befolkningen över 80 år att öka vilket kommer ställa krav på variation och tillgänglighet i bostadsbeståndet, då majoriteten av bostäderna är småhus. Flyinge har goda förbindelser i form av Skåneexpressen som går mellan Malmö–Kristianstad och Lund–Hörby genom byn. Därtill ligger Flyinge och Gårdsstånga nära forskningsanläggningarna MAX IV och ESS, detta är relevant att ta i beaktning för dessa orters bostadsförsörjning.

Harlösa	
Invånare 2019	1332
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	87 (7%)
Antal småhus	298
Antal flerbostadshus	41

Harlösa har haft en mindre befolkningstillväxt sedan 1994 som prognostiseras fortsätta. Byn har en lägre andel invånare i arbetsför ålder och något fler yngre och äldre invånare än kommunen i helhet. Framöver är det framförallt befolkningen över 80 år som kommer att öka. Majoriteten av bostäder består av ägda småhus men under 2020 har bland annat 73 mindre hyresrätter riktade till studenter färdigställts i byn. Med en ökande äldre befolkning kommer behovet av tillgängliga bostäder öka.

Hurva	
Invånare 2019	689
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	7 (1%)
Antal småhus	145
Antal flerbostadshus	4

Hurva har en ung befolkningsstruktur i förhållande till kommunen i stort. Byn har haft stor befolkningsökning mellan 1994 och 2019, men denna befolkningstillväxt kommer i stort sett att avstanna enligt befolkningsprognosen. Även om ingen ökning kommer ske, prognostiseras förändringar i åldersstrukturen med fler äldre och färre i arbetsför ålder. Majoriteten av bostäder är ägda småhus. Byn har goda förbindelser i form av Skåneexpressen som går mellan Malmö–Kristianstad och Lund–Hörby genom Hurva. Fler hustyper och upplåtelseformer behövs om bostadsbeståndet ska bli mer varierat och möta behoven av en åldrande befolkning.

Kungshult	
Invånare 2019	512
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	4 (1%)
Antal småhus	141
Antal flerbostadshus	7

Sedan 1994 har befolkningen i Kungshult minskat och endast en liten ökning prognostiseras fram till 2036. Idag har byn en hög andel invånare mellan 65–79 jämfört med kommunen i stort. Den grupp som kommer att öka är de över 80 år vilket ställer krav på tillgängligheten i bostadsbeståndet, särskilt då majoriteten av bostäder är småhus.

Löberöd	
Invånare 2019	1816
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	78 (4%)
Antal småhus	378
Antal flerbostadshus	90

Löberöd har sedan 1994 haft en relativt god tillväxt men tillväxten beräknas vara lägre under prognosperioden. Det finns en något högre andel lägenheter i flerbostadshus i byn jämför med övriga byar. Löberöd har en hög andel äldre befolkning, då byn har ett vård- och omsorgsboende. Det är främst befolkningen över 80 som kommer att fortsätta öka i byn vilket kommer att ställa krav på tillgängligheten i bostadsbeståndet.

Marieholm	
Invånare 2019	2556
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	74 (3%)
Antal småhus	506
Antal flerbostadshus	180

Marieholm har haft en relativt god tillväxt sedan 1994 men endast en liten befolkningstillväxt prognostiseras framöver. Det är framförallt befolkningen över 65 som kommer att öka vilket ställer krav på tillgängligheten i bostadsbeståndet . I nuläget är byns åldersstruktur i stort sett densamma som kommunen i stort. Förutom Eslövs stad har Marieholm högst andel lägenheter i flerbostadshus. Byn har goda förbindelser i form av Pågatågstationen.

Stehag	
Invånare 2019	2242
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	340 (15%)
Antal småhus	397
Antal flerbostadshus	38

Stehag har haft en större befolkningsökning sedan 1994 och denna kommer att fortsätta under prognosperioden. Stehag har en stor andel barn och låg andel äldre jämfört med kommunen i stort. Framöver kommer dock den äldre befolkningen att öka vilket ökar behovet av tillgängliga bostäder. Majoriteten av bostäderna är småhus, för att nå målet om varierande bostäder behöver fler hustyper och upplåtelseformer.

Stockamöllan	
Invånare 2019	379
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	6 (2%)
Antal småhus	123
Antal flerbostadshus	12

Sedan 1994 har befolkningen i Stockamöllan minskat, framöver kommer befolkningstillväxten endast vara liten. Det är framförallt antal barn som kommer att öka. Idag har byn en hög andel äldre befolkning jämfört med kommunen i stort. Det finns få lägenheter i flerbostadshus i Stockamöllan. Fler hustyper och upplåtelseformer behövs för att nå målet om varierande bostäder. Särskilt tillgänglighetsanpassade bostäder för att möjliggöra för äldre att bo kvar i byn.

Örtofta/Väggarp	
Invånare 2019	561
Befolkningsökning 2019–2036 (%)	6 (1%)
Antal småhus	167
Antal flerbostadshus	32

Örtofta och Väggarp har haft en liten befolkningsökning sedan 1994 som förväntas i stort sett avstanna under prognosperioden. Området har en ung befolkning, med låg andel äldre. Till 2036 kommer den äldre befolkningen dock öka, medan den yngre befolkningen kommat att minska. Detta kommer ställa krav på bostadsbeståndet, som till störst del består av ägda småhus idag.

SLUTSATSER: ORTSVISA BOSTADSBEHOV

- Befolkningssammansättningen och bostadsbeståndet i byarna skiljer sig till viss del åt, vilket ska tas i beaktning i planeringen för byarnas bostadsförsörjning.
- De flesta byarna i kommunen har haft en befolkningstillväxt senaste 20 åren, men i ett fåtal byar har befolkningen minskat.
- Vissa byar sticker ut med stor andel äldre eller yngre befolkning.
- I planeringen av bostadsbyggnation i byarna bör det nuvarande bostadsbeståndet, så väl upplåtelseform och bostadsstorlek, tas i beaktning. Även hushållens ekonomiska situation bör beaktas.
- Precis som i kommunen i stort kommer den äldre befolkningen öka i nästan alla byar, detta ställer krav på tillgängligheten i bostadsbeståndet.
- Många byar har inte ett varierande bostadsutbud, fler hustyper och upplåtelseformer behövs framöver för att möta målet om ett varierande bostadsutbud.

BOSTÄDER FÖR ALLA

En bra bostad och boendemiljö är en viktig förutsättning för god hälsa. För att tillgodose människors behov och önskemål i livets olika skeden arbetar Eslövs kommun med att skapa så goda förutsättningar som möjligt för att möta bostadsbehovet i kommunen. Bostäder som krävs för att möta det breda behovet som finns inom olika grupper i samhället är såväl äganderätter, bostadsrätter och hyresrätter som trygghetsboenden eller vård- och omsorgsboenden för äldre, sociala bostäder och studentbostäder.

BOSTÄDER FÖR ÄLDRE

Kommunen har ett ansvar att ordna med platser i vård- och omsorgsboende. Det framtida behovet av platser i vård- och omsorgsboende påverkas av utbudet på den ordinarie marknaden, både i förhållande till tillgången på trygghetsboenden men även utifrån tillgängligheten i det ordinarie bostadsbeståndet. Bostadsmarknaden för äldre är därför nära sammankopplat med behovet av platser på vård- och omsorgboenden. Bostäder för äldre är även en av de viktigaste beaktningarna i bostadsförsörjningsprogrammet då det är befolkningen över 65 år som prognostiseras att öka mest framöver. Således har en särskild strategi tagits fram för bostadsförsörjning för äldre, den återfinns i bilaga *Strategi för äldres boende*.

Strategin jobbar mot att Skåne ska vara den bästa kommunen att bo och verka i för den äldre befolkningen med syfte att öka boendekvaliteten för den äldre befolkningen samt planera för att kostnaderna för kommunen inte ska öka i lika snabb takt som den äldre befolkningen ökar. Målet med strategin är därför att utöka det varierande utbudet av boendemöjligheter för Eslövs äldre befolkning för att ge dem en ökad möjlighet till självständighet och trygghet.

Strategin presenterar ett antal åtgärder kommunen åtagit sig för att nå målen, dessa presenteras i bilaga *Strategi för äldres boende* samt finns med i *Åtgärdsprogrammet* på sida 13.

BOSTÄDER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Kommunen har enligt Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS) ett ansvar att erbjuda bostäder med särskild service för personer som beviljats insats. Målet med insatsen är att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva som alla andra i samhället, få en god service och gott stöd oavsett var de bor. Detta ska uppnås genom att ge personen rätt till självbestämmande, inflytande, integritet och delaktighet. Bostäder finns i lägenheter i antingen gruppbostad eller servicebostad.

Gruppbostäder består av ett litet antal boenden som är grupperade kring gemensamma utrymmen där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet, de flesta i Eslöv återfinns i större villor. Detta är ett bostadsalternativ för personer med omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov. Servicebostäder är enskilda lägenheter som ofta ligger i samma trapphus eller i närheten av varandra, de har tillgång till gemensam service. Detta boendealternativ riktar sig till de med mindre tillsyns- och omvårdnadsbehov, men det finns stor variation i omfattningen.

Under 2020 hade kommunen 163 interna beslut verkställda inom LSS till grupp- och serviceboenden. Dessa verkställda beslut är fördelade på 17 olika boenden i kommunen. Vidare hade kommunen fyra externt verkställda beslut. De externt verkställda besluten innebär att kommunen köper externa platser utanför kommunen, detta kan beror på att platser saknas eller att omsorgsbehoven är så pass specialiserade att kompentens saknas inom kommunen.

Kommunen har identifierat ett trettiotal otillgängliga lägenheter som behöver ersättas av moderna och tillgängliga boendealternativ. Befolkningsökningen sätter även krav på att fler LSS-boenden tillkommer. Kommunen jobbar enligt en plan för att lämna de otillgängliga boendena och i samband med nyproduktion tas behov av nya LSS-boenden i beaktning. Fördelen med att skapa nya LSS-boenden i nyproducerade bostäder är att dessa till stor del uppfyller tillgänglighetskraven, samt att det finns möjlighet att anpassa bostäderna ytterligare innan de är färdiga utifrån till exempel ett brandsäkerhetsperspektiv. Detta är en lättare process än att göra befintliga lägenheter tillgängliga.

TILLGÄNGLIGHET

Tillgänglighet i bostadsbeståndet är en viktig aspekt både ut ett funktionshinderperspektiv så väl som för att äldre ska kunna bo kvar hemma. Utöver vård- och omsorgsboenden behöver bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden kunna möta upp bostadsbehoven för de med särskilda behov. I denna fråga är Sverige juridiskt bundet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, konventionen är införlivad i svensk lagstiftning. Plan- och bygglagen (PBL), plan- och byggförordningen (PBF) samt tillämpningsföreskriften Boverkets byggregler (BBR) ställer krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga[31]. Det är byggherrarna som ansvarar för att reglerna i PBL, PBF och BBR uppfylls. Reglerna innebär att nya bostäder som byggs ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.

Eslövs kommun arbetar med tillgänglighetsfrågor genom att ställa tillgänglighetskrav vid nybyggnationer utifrån svensk lagstiftning. Strävan är att allt nybyggt ska vara tillgängligt och användbart. I de

31 Boverket (2020). ”Planering för bostadsförsörjning – en handbok: Tillgänglighet”.

bostäder där tillgängligheten är otillräcklig för den boende erbjuder kommunen bostadsanpassning. Insatserna är utifrån individens behov och är därmed inte nödvändigtvis universellt tillgängliga. Även det kommunala bostadsbolaget Ebo arbetar för tillgänglighet, alla producerade bostäder hos det kommunala bostadsbolaget uppfyller tillgänglighetskraven idag.

I föregående bostadsförsörjningsprogram fastslogs det att Eslövs kommun skulle genomföra en tillgänglighetsinventering av flerbostadshusbeståndet. Denna har inte genomförts på grund av bristande resurser. Åtgärden har föreslagits igen i nuvarande bostadsförsörjningsprogram inom Strategi för äldres boende. Ansvaret för tillgänglighetsinventeringen ligger idag på förvaltningen Miljö och samhällsbyggnad, men frågan ägs inte helt av dem. Att tillgänglighetsinventera kommunens bostadsbestånd kan även vara strategiskt viktigt för andra förvaltningar, till exempel för Vård och Omsorg i samband med bostadsförsörjning för äldre och personer med funktionsnedsättning eller för Kommunledningskontoret inom arbetet med detaljplaner, exploatering och markanvisningar. För att tillgänglighetsinventeringen ska ha möjlighet att genomföras krävs inte endast att resurser tilläggs, men även att frågeställningen och syftet konkretiseras. Vidare behöver ställning tas till om en inventering kan hanteras som ett statiskt underlag eller om löpande inventeringar behöver göras, samt om vad som ska inventeras (så som om är fokus på utsidan av boendet, insidan av boendet eller service förenat med boendet). Tillgänglighetsfrågan är nära kopplat till Eslövs kommuns mål att bli Skånes bästa kommun att bo och verka i och därmed är det en viktig beaktning för att alla ska kunna delta i bostadsmarknaden på lika villkor.

BOSTÄDER FÖR NYANLÄNDA

Enligt Lagen (2016:38) om mottagandet av vissa nyanlända invandrare för bosättning, även kallat bosättningslagen, har Eslövs kommun skyldighet att ta emot nyanlända för bosättning i kommunen. Antalet anvisningar kommunen ska ta emot utgår från kommuntalet[32]. Sedan 2017 har kommuntalet minskat, samtidigt har det faktiska antalet nyanlända kommunen mottagit varit högre än det tilldelade kommuntalet (tabell 12). Det faktiska antalet mottagna inkluderar förutom de anvisade nyanlända även till exempel återföreningar och självbosatta nyanlända.

32 Varje år fattar regeringen beslut om hur många nyanlända varje län ska ta emot på anvisning enligt bosättningslagen, det så kallade länstalet. Syftet är att fördela ansvaret så jämnt som möjligt mellan landets kommuner och ge kommunerna bättre förutsättningar för etablering och integration. Länsstyrelsen fattar sedan beslut om hur många respektive kommun ska ta emot, det så kallade kommuntalet.

	2016	2017	2018	2019	2020*
Kommuntal	75	89	63	34	21
Faktiskt antal mottagna	211	229	164	115	42
Varav män	132	143	90	62	24
Varav kvinnor	79	86	74	53	18
Varav ensamkommande barn	42	55	20	11	5

Tabell 12: Tilldelat kommuntal och faktiskt antal mottagna i Eslöv 2016–2020 (Källa: Migrationsverket). *till och med 31 oktober 2020.

Faktiskt antal mottagna under 2020 har varit markant lägre än föregående år. Den låga siffran beror till stor del på Coronapandemin som stoppat inresandet till Europa, men minskningen senaste åren beror även på politiska beslut och avtal med länder som stoppar migrationsflödet in till Europa[33]. Migrationsverket prognostiserar att man kan förvänta sig en ökning i faktiskt antal mottagna under 2021 och 2022 i samband med avtagandet av pandemin och på så sätt återgå till ett normalläge.

Nyanlända som kommer till kommunen saknar ofta kapital och är utan fast jobb vilket gör det svårt att få ett förstahandskontrakt på en lägenhet. Nyanlända erbjuds ett sexmånaderskontrakt i första etableringsfasen, via ett socialt andrahandskontrakt. Detta förnyas vid behov under förutsättningen att personen har försökt hitta ny egen bostad. Kommunen samarbetar med Ebo och privata fastighetsägare för att säkerställa att det finns tillräckligt med bostäder för anvisade personer. Hushållen som kommer varierar, vanligtvis är de ensamhushåll upp till fempersonshushåll. Det ställer varierande krav på typ av bostad som behövs.

BOSTÄDER FÖR ENSAMKOMMANDE BARN OCH UNGDOMAR

Kommunen ansvarar för ensamkommades mottagande, omsorg och boende. Ansvaret gäller för både barn och ungdomar som är asylsökande och för de som har permanent uppehållstillstånd i Sverige. Ensamkommande barn som kommer till kommunen placeras i familjehem eller integrationsboende (HVB). Få av de ensamkommande har möjlighet att ordna bostad på egen hand efter att HVB-placeringen upphör, därför erbjuder Vård och Omsorgsförvaltningen i Eslövs kommun bostäder till ensamkommande när de fyllt 18 via ett socialt andrahandskontrakt. Brist på små och billiga hyreslägenheter försvårar för ungdomarna att gå vidare från sociala andrahandskontrakt.

Under 2020 har Vård och Omsorg bosatt sju före detta ensamkommande ungdomar och under 2021 år beräknas tre till fyra ungdomar behöva bostad. Fler barn och ungdomar än så bosätts, men då tillsammans med sin familj som kommit genom anknytning. För en-

33 Migrationsverket (2020). ”Prognos. Verksamhets- och utgiftsprognos 2020-10-23”.

samkommande ungdomar behövs främst bostäder med ett rum och kök (eventuellt större om lägenheten delas mellan flera).

BOSTÄDER FÖR STUDENTER OCH UNGDOMAR

Det finns ingen vedertagen definition av ungdomar eller unga vuxna, olika definitioner används i olika instanser. Oftast innefattar det dock 18–25-åringar, men även de upp till 27 år kan räknas med. Studenter kan vara ungdomar och studenter samtidigt. Gemensamt för båda grupperna är att de generellt saknar ekonomiska möjligheter att efterfråga ägda bostäder. Precis som med andra grupper på bostadsmarknaden skiljer sig ungas preferenser åt, men det är oftast hyresrätter som efterfrågas.

Ungdomar

Flyttbenägenheten är hög bland ungdomar. Det största negativa flyttnetto i Eslövs kommun återfinns bland de mellan 20-29 år. Utbildnings- och arbetsmöjligheter på andra, ofta större, orter, påverkar sannolikt detta. Därtill är den bedömningen att det råder bostadsbrist för unga i kommunen på grund av för få lediga bostäder generellt, för dyra bostäder för unga och för få små lediga bostäder. Detta påverkar också ungas möjlighet att hitta eget boende i kommunen. Detta är situationen på de flesta håll i Skåne, endast 4 kommuner uppger i Bostadsmarknadsenkäten 2020 att de har balans på bostadsmarknaden för ungdomar, medan 28 uppger att de har ett underskott. Svårigheter att göra inträde på bostadsmarknaden kan sätta unga i en utsatt situation med tillfälliga boendelösningar och oseriösa hyresvärdar.

Den bedömda bostadsbristen för ungdomar i kommunen stödjs av den statistik som finns att tillgå. Eslövs kommun har en högre andel hemmaboende ungdomar än riket och länet. Enligt statistik från SCB bor 38 procent av kommunens ungdomar mellan 20-27 år, jämfört med rikets 27 procent och Skånes 29 procent. Allra vanligast är det för de i tidig tjugoårsålder att bo hemma, medan det är mindre vanligt för de i sen tjugoårsålder. Det finns även vissa könsskillnader, fler män än kvinnor bor hemma (se diagram 27). Från Hyresgästföreningens undersökning om bostadssituationen för unga vuxna mellan 20-27 år från 2019 konstateras det att hemmaboende ungdomar är allt vanligare samt att fyra femtedelar av de hemmaboende är det ofrivilligt.

Majoriteten av 20-29åringarna i kommunen bor i småhus med äganderätt, detta är sannolikt de unga vuxna som fortfarande bor hemma. Näst vanligast är att bo i flerbostadshus med hyresrätt. Tillgången till hyresrätter kan därmed anses viktigt för bostadsförsörjningen för unga. En genomlysning av nuläget för hyresrätter är dock något motstridigt den bedömda bostadsbristen för unga:

- Kommunen har många hyresrätter, 35 procent av bostadsbeståndet består av hyresrätter.
- Per 1000 invånare har Eslöv ett högre antal hyresrätter än Skåne och liknande kommuner.

- Årshyran per kvadratmeter i hyresrätter är lägre i Eslöv jämfört med riket, Skåne, Malmö och Lund.
- Sedan 2013 har nästan 70 procent av byggda bostäder varit hyresrätter.
- Kommunens totala medelkötid är lägre än medelkötiden för hela Boplats Syds förmedlingsområde och endast två andra kommuner har kortade medelkötid.
- Kötiden via Boplats Syd för en vanlig lägenhet med en hyra mellan 4000-5999 kronor var 2020 i snitt 1 år och 11 månader, under 2020 förmedlades 56 sådana lägenheter.

Förutsättningarna för unga vuxna att hitta boende i kommunen finns därmed. Samtidigt har Eslöv ett högt antal hemmaboende unga. En viss felmarginal kan finnas för ungdomar som är folkbokförda hemma men bor på annan ort för till exempel studier. Det förklarar dock inte hela situationen. Fler lämpliga bostäder för unga vuxna ser ut att behövas, samtidigt behöver det undersökas närmare varför Eslövs unga bor kvar hemma i så pass hög utsträckning trots en viss tillgång på hyresrätter.

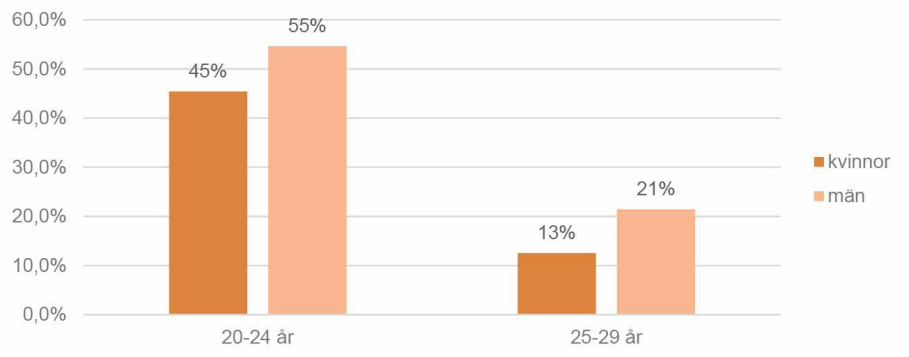

Diagram 27: Andel personer mellan 20–29 år som fortfarande bor hemma år 2019 (Källa: SCB).

Studenter

Tillsammans samlar de fyra största lärosäten i Skåne över 80 000 studenter. Med närhet till Lund, Malmö och Helsingborg är Eslöv en möjlig boplats för studenter. Antalet studerande som bor i kommunen är dock få. Enligt SCB deltog under höstterminen 2018 783 personer (292 män och 491 kvinnor) i Eslövs kommun i högskoleutbildning (grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå), detta motsvarar 3,6 procent av befolkningen mellan 16–64 år.

Majoriteten av de studerande är folkbokförda i Eslöv men studerar i en annan kommun i Skåne. Drygt en femtedel av folkbokförda studerande är folkbokförda i Eslöv men studerar i ett annat län, vilket också visar på att det finns viss osäkerhet kopplat till siffrorna då det inte är ovanligt att studenter står skrivna i sin hemkommun men bor och studerar på annan ort.

Det finns i nuläget inga särskilda studentbostäder i Eslövs kommun, men under 2020 byggdes 73 mindre hyresrätter i Harlösa. Dessa är öppna för alla att bo i, men riktar sig mot studenter.

BOSTÄDER INOM SOCIALPSYKIATRIN

Det finns i Eslövs kommun möjlighet för personer med ett omfattande psykiskt funktionshinder att söka boende med stöd. Det finns tre boenden i kommunen varav ett är avsett för äldre. Boendena rymmer mellan 9 och 10 lägenheter som finns antingen i en gruppbostad med gemensamma utrymmen eller i lägenheter samlade i ett trapphus. I vilken utsträckning personerna har svårighet att klara boende på egen hand varierar. För en del är boende inom socialpsykiatrin en tillfällig lösning medan andra bor tillsvidare. Eslövs kommun erbjuder även boendestöd och tillsyn. Insatserna kan variera från flera timmar stöd per dag till tillsyn någon gång i veckan.

BOSTÄDER FÖR SOCIALT UTSATTA GRUPPER

Befolkningsökning och lågt bostadsbyggande har medfört att det idag råder bostadsbrist i många kommuner, inte minst vad gäller billiga hyreslägenheter. Personer med svag ställning på bostadsmarknaden är ofta hänvisade till hyresrätter och de flest står i någon form av bostadskö, som blir allt längre. Att fler får svårt att ordna egen bostad gör att kommunen får arbeta på bredare front för att motverka hemlöshet. Hemlöshet är ett samlingsbegrepp för ett antal situationer som personer kan befinnas sig i under kort eller lång tid. Det innefattar alltså inte endast de som inte har tak över huvudet, utan de flesta hemlösa har någon form av tillfällig boendelösning, till exempel sociala andrahandskontrakt genom kommunen.

Sociala andrahandskontrakt

Sociala andrahandskontrakt innebär att kommunen tecknar ett tillsvidarekontrakt med hyresvärden och i andra hand hyr ut till hyresgästen. En instans som arbetar med sociala andrahandskontrakt är boendegruppen. Boendegruppen har funnits i kommunen sedan 2012 och består av en samordnare och en föreståndare. Samordnaren fattar beslut om socialt kontrakt för före detta ensamkommande ungdomar, anvisningar och familjeanknytningar till barn som Eslöv placerat i den egna kommunen. Resterande ansökningar om sociala andrahandskontrakt utreds och beslutas av handläggare hos ekonomiskt bistånd och hos myndighetsenheten socialtjänst över 18.

Sedan 2020 skrivs beslut om socialt kontrakt följt av andrahandskontrakt för sex månader, tidigare hade kontrakten ingen tidsbegränsning (kontrakt som skrev innan denna ändring fortsätter verka utan tidsbegränsning). Efter sex månader utvärderas kontraktet och den boende måste visa att man följt sin handlingsplan för att kontraktet ska förlängas. Grundtanken är att kontraktet ska övergå till förstahandskontrakt efter sex månader, mot att hyresgästen har förmåga

att sköta hyra och boende, men i praktiken är tiden som hyresgäst i andra hand ofta längre. Antal andrahandskontrakt minskar sakta, främst på grund av ett lägre inflöde av nya ärenden. Vid årsskiftet 2020/2021 hade Eslövs kommun cirka 130 andrahandskontrakt. Cirka 2–3 hushåll stod på väntelistan. Behovet av lägenheter handlar främst om ett rum och kök. Kommunen direktäger ett fåtal bostäder som används till social andrahandskontrakt. Vidare samarbetar boendegruppen med det kommunala bostadsbolaget och privata hyresvärdar för att få fram bostäder att hyra ut i andra hand.

Kommunen har en hög andel sociala andrahandskontrakt jämfört med andra svenska kommuner. Risken med de sociala andrahandskontrakten att kommunen blir en form av hyresvärd, där väntetiden dessutom är kortare än för de som söker ordinarie boende. Samtidigt är sociala andrahandskontrakt en viktig social insats för att motverka utanförskap. Det är önskvärt att få ner antalet social andrahandskontrakt men inte på bekostnad av ökad akut hemlöshet. Istället måste kommunen arbeta för att fler personer ska få egna boendekontrakt. Detta kan till exempel handla om revideringar i uthyrningspolicys så att försörjningsstöd kan räknas som inkomst. Detta görs i nuläget hos Ebo, men är ovanligare bland privata hyresvärdar där individuella bedömningar är vanligare. Detta kan försvåra både möjligheten för hushåll att själva söka boende där samt för eventuella sociala andrahandskontrakt att övergå till ett förstahandskontrakt.

Hushåll med sociala andrahandskontrakt är även en heterogen grupp och ambitionsnivån för övergång till förstahandskontrakt kan behöva vara olika. Det finns situationer där det inte är rimligt att förvänta sig att en individ klarar av att ha ett förstahandskontrakt, då kan ett sociala andrahandskontrakt komma bli livslångt på grund av till exempel omfattande ekonomiska bekymmer eller låg förmåga att själv söka boende.

Under 2020 avslutades 37 ärenden för sociala andrahandskontrakt, men alla omvandlades inte till förstahandskontrakt. Hos det kommunala bostadsbolaget omvandlades 2 sociala andrahandskontrakt till förstahandskontrakt. Att öka benägenheten bland särskilt privata hyresvärdar att omvandla social andrahandskontrakt till förstahandskontrakt är en viktig fråga framöver.

Akuta situationer

Kommunen kommer regelbundet i kontakt med personer som är i en akut situation av hemlöshet. Om man hamnar i akut bostadslöshet är det generellt upp till den enskilde att själv finna boende. Detta kan vara att ta kontakt med till exempel ett vandrarhem och sedan ansöka om utgiften i efterhand. I enskilda fall kan socialsekreteraren vara behjälplig med att finna boende på vandrarhem/hotell. Boendegruppen kan även vara behjälplig med hyresrådgivning. Det finns inget härbärge eller akutboende i Eslöv sedan det akuta härberget Akutbo stängde. Vandrarhem finns att tillgå i kommunen men drivs av privata aktörer. Kostnader för tillfälliga lösningar är höga enligt enheten för ekonomiskt bistånd.

Våld i nära relation och skyddat boende

Våld i nära relationer är ett omfattande samhällsproblem och för den som drabbas är tillgång till skyddat boende och därefter en ny permanent bostad en central fråga. Den drabbade är ofta en kvinna och många gånger står våldsutövaren, som ofta är en man, som kontraktshavare eller ägare till bostaden. Förvaltningen Vård och Omsorg utreder och fattar beslut om skyddat boende. Det finns inte tillgång till skyddat boende inom kommunen, utan utredarna på Vård och Omsorg tar kontakt med kvinnojourer runt om i landet. Skyddat boende är inte en permanent lösning på boendesituationen. Om risken att utsättas för våld igen bedöms som liten och personen kan bo kvar i kommunen kopplas ärendet till Boendegruppen. I de fall där risken att utsättas för våld igen bedöms som hög kopplas ärendet till samordnaren för ärenden om våld i nära relationer. Samordnaren samarbetar med andra kommuner om bostäder. Enligt lagen har varje kommun en skyldighet att ta emot våldsutsatta från andra kommuner för bosättning i kommunen.

SLUTSATSER: BOSTÄDER FÖR ALLA

- Den äldre befolkningen kommer öka markant under prognosperioden vilket ställer stora krav på kommunens äldrevård så väl som den ordinarie bostadsmarknaden. För att kommunen ska arbeta med bostadsförsörjningen för äldre på rätt sätt har en särskild strategi för äldres boende tagits fram.
- Det finns ett behov av bostäder för personer med funktionsnedsättning då ett trettiotal av nuvarande lägenheter är otillgängliga och behöver ersättas. Befolkningsökningen ställer även krav på antal tillgängliga bostäder.
- Kommunen och det kommunala bostadsbolaget jobbar med tillgänglighet, men ett behov av en tillgänglighetsinventering bedöms finnas.
- Det finns ett behov av fler lämpliga bostäder för att kommunens nyanlända invandrare ska ha möjlighet att gå vidare från de sociala andrahandskontrakten som erbjuds under etableringsfasen.
- Eslöv har en hög andel hemmaboende unga. För att minska antalet ofrivilliga hemmaboende och det negativa flyttnettot bland unga behövs fler lämpliga bostäder för unga.
- Kommunen samverkar för att motverka utestängning från bostadsmarknaden och hjälpa socialt utsatta grupper med boende. Även om kommunen har en hög andel sociala andrahandskontrakt jämfört med andra kommuner är antalet för närvarande inte ökande.
- Kommunen behöver agera för att minska antalet sociala andrahandskontrakt utan att öka hemlösheten, genom att jobba för att fler andrahandskontrakt ska övergå i förstahandskontrakt.

ESLÖVS KOMMUN

Antaget av kommunstyrelsen den 2 mars 2021

1019 (1504)

STRATEGI FÖR ÄLDRES BOENDE

Strategi för äldres boende är antaget av kommunstyrelsen den 2 mars 2021.
Den riktar sig till exploatörer, förvaltningarna Vård och Omsorg och Kommunledningskontoret samt Eslövs äldre medborgare.
Ses över för revidering en gång per mandatperiod.
Kontaktperson: Utvecklingsstrateg, Tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret.

INNEHÅLL

Innehåll 3

Inledning 4

Varför är boendet så viktigt? 5

Kommunens ansvar för äldres boende 6

Vision och syfte 7

Mål 7

Åtgärder 7

Övergripande kopplingar 9

Bostadsförsörjningsprogrammet 9

Lokalförsörjningsplanen 9

Riktlinjer för trygghetsboende 10

Kommunens verksamhet kring äldres boende 11

Bostadsanpassning 11

Hemtjänst 12

Vård- och omsorgsboende 15

Statistisk analys av äldres boende i Eslövs kommun 16

Sammanfattade slutsatser av nulägesbeskrivningen 16

Äldres boende på den ordinära bostadsmarknaden 17

Hushållsstorlek 18

Inkomster för äldre 19

Bostadspreferenser 20

Geografiska spridningen boende 20

Äldres flyttmönster 21

INLEDNING

Alla har rätt till en god boendemiljö i Eslövs kommun. Oavsett om det är i centralorten Eslöv, ute i byarna eller på landsbygden. Oavsett ålder, inkomst eller andra strukturella förutsättningar. Vad är då en god boendemiljö kan en fråga sig. Denna strategi handlar om den äldre befolkningens boende och hur kommunen ska arbeta med deras förutsättningar till en god boendemiljö. Den äldre befolkningen (läs över 65 år) är en väldigt heterogen grupp människor som har olika förutsättningar när det gäller inkomst, behov av stöd och hur deras boendesituation ser ut. Därför är det viktigt att inte betrakta den äldre befolkningen som en enda stor homogen grupp utan analysera de olika förutsättningarna som råder inom gruppen.

Sveriges äldre befolkning ökar varje år vilket innebär att allt fler människor behöver stöd och insatser i vardagen. Eslövs befolkning följer samma mönster där de över 80 år är den åldersgrupp som ökar mest sett till andel. Många som är äldre har haft fördelaktiga möjligheter att komma in på villamarknaden och äger därför till stor del många av de villor i Eslöv som kanske är mer anpassade för barnfamiljer. Den ökande äldre befolkningen i Eslöv sätter också press på kommunens finanser när det gäller stöd och vård- och omsorgsboenden1. Fram till 2036 kommer de över 80 år att öka med mer än 50 % enligt den senaste befolkningsprognosen. Därför är det viktigt att kommunen har en gemensam och tydlig strategi för hur vi ska lösa goda boendemiljöer för de äldre samtidigt som kommunen inte kan lösa denna utmaning genom att arbeta som vi gjort förut.

1 Vård- och omsorgsboenden är detsamma som särskilda boenden, termen vård- och omsorgsboenden används i Eslövs kommun.

VARFÖR ÄR BOENDET SÅ VIKTIGT?

Ett bra och väl anpassat boende är viktigt för Eslövsbor i alla åldrar men för gruppen äldre i synnerhet är det en förutsättning för självständighet och trygghet. För äldre personer som drabbas av sjukdom eller funktionsnedsättning kan boendets utformning vara avgörande för möjligheten att ta hand om sig själv och klara sitt dagliga liv. Hög tillgänglighet i boendet, till exempel att det inte finns trappor eller att det finns tillgång till hiss, tillräckligt stora badrumsutrymmen och breda dörrar utan trösklar, är några faktorer som har stor påverkan på vardagslivet för en person med nedsatta funktioner. En hög tillgänglighet är även en god förutsättning för kommunens hemtjänst som behöver ytor för att kunna ge god vård i hemmet. Närhet till service som mataffär, vårdcentral och kollektivtrafik kan också skapa möjligheter till bibehållen självständighet och trygghet i vardagen. Självständighet är viktigt för den äldre själv men har också stor påverkan på behovet av stöd och hjälp från Eslövs kommuns vård- och omsorgsverksamheter. Om fler äldre bor i lämpliga och anpassade bostäder kan vissa insatser som idag tar mycket resurser i anspråk, till exempel hjälp med personlig hygien eller promenader, fördröjas eller i vissa fall vara obehövliga. På samma sätt kan behovet av vård- och omsorgsboende fördröjas eller undvikas. För den övergripande samhällsplaneringen är äldres boende också en fråga om hur de bostäder som finns i Eslöv kan användas så att boendeytorna på ett bra sätt är anpassade efter hushållets storlek. Om det finns en stor variation av tillgängliga bostäder som kan möta äldres behov och efterfrågan så kan det också bidra till att skapa fler tillgängliga bostäder som passar barnfamiljer. Genom att frigöra bostäder som är attraktiva för andra grupper på bostadsmarknaden är det möjligt att i viss mån starta flyttkedjor.

KOMMUNENS ANSVAR FÖR ÄLDRES BOENDE

I samhällsdebatten är det vanligt att tala om behov av äldreboende eller boende för äldre utan att närmre beskriva vad som menas. Kommunen har ett övergripande ansvar att ge förutsättningar för goda bostäder för alla invånare. Det är dock bostadsmarknadens aktörer som sedan skapar den faktiska tillgången på bostäder. I vissa fall byggs det för särskilda kategorier på bostadsmarknaden, till exempel för äldre eller studenter. Seniorboende och trygghetsboende är två exempel på kategoriboende för äldre som har det gemensamt att de syftar till god fysisk tillgänglighet och gemenskap för äldre. Det finns i dagsläget riktlinjer i Eslövs kommun där kommunen stöder trygghetsboende i form av ett bidrag för gemensamhetslokal och trygghetsvärd. Fastighetsägare som ska bygga seniorboende, trygghetsboende eller andra hyresbostäder reserverade för personer som fyllt 65 år kan få statligt stöd för byggkostnader. Markanvisningar är det tydligaste verktyg som kommunen har för att skapa den önskade balansen på bostadsmarknaden. Genom markanvisningstävlingar kan kommunen styra vilken sorts bostäder som ska byggas och därmed kan kommunen styra utbudet av mellanboenden eller andra bostäder som har stor efterfrågan hos den äldre befolkningen.

Ända sedan 1950-talet har det i Sverige funnits en uttalad inriktning om att äldre ska ha möjlighet att bo kvar i sin hemmiljö. Vid behov ansvarar kommunen för hjälp och stöd från hemtjänst och hemsjukvård. Det finns en tydlig trend att andelen personer som får sin vård i vård- och omsorgsboenden minskar samtidigt som insatser från hemtjänsten ökar. Hemtjänsten och hemsjukvårdens verksamhet utvecklas också ständigt och möjliggör för brukare/patienter med omfattande vårdbehov att bo i ordinärt boende. Hos de Eslövsbor som behöver hjälp och stöd från hemtjänst och hemsjukvård blir boendet då också en arbetsmiljö. För att Eslöv kommuns medarbetare ska kunna arbeta på ett patientsäkert och värdigt sätt är boendets utformning och tillgänglighet av stor betydelse. När det gäller äldre personer i behov av omfattande stöd och hjälp har kommunen ett ansvar att ordna vård- och omsorgsboende. Vård- och omsorgsboende är mindre lägenheter i nära anslutning till gemensamhetsytor och med en hög personalbemanning dygnet runt för att möta lagens krav på god vård och omsorg. Till skillnad från ett boende på den ordinära bostadsmarknaden så är ett vård- och omsorgsboende individuellt behovsprövat. För kommunens ekonomi är en bostad inom ett vård- och omsorgsboende en hög kostnad och om det finns möjligheter att skapa en trygg, god boendemiljö för de äldre som skjuter upp flytten till ett vård- och omsorgsboende så är det bra både för den enskilde individen men även för kommunens ekonomiska situation.

Vision och syfte

Visionen för strategin är att vara Skånes bästa kommun att bo och verka i för den äldre befolkningen.

Syftet med strategin är att öka boendekvaliteten för den äldre befolkningen samtidigt som kommunen tar fram en strategi för att inte kostnaderna för kommunen ska öka i lika snabb takt som den äldre befolkningen ökar.

Mål

Målet med strategin är att utöka det varierade utbudet av boendemöjligheter för Eslövs äldre befolkning vilket ger dem en ökad möjlighet till självständighet och trygghet.

Åtgärder

Åtgärderna som presenteras här är framtagna i samtal med de olika förvaltningarna för att kunna uppnå målet i strategin och uppfylla dess syfte. Kommunledningskontoret (Klk) ansvarar för att följa upp åtgärderna i samband med bostadsförsörjningsuppföljningen. Parenteserna efter varje åtgärd innebär vilken förvaltning som har huvudansvaret att genomföra åtgärderna.

- Främja byggandet av fler mellanboendeformer genom att tillväxtavdelningen analyserar behovet med hjälp av Vård och omsorgsförvaltningen (VoO) vid markanvisningstävlingar och beaktar VoOs behov. Om behov finns ska det ställas krav i markanvisningstävlingar. (Klk och VoO)
- Genomför en medborgardialog kring den äldre befolkningens boendesituation och vad som kan hjälpa övergången från en större bostad till en mindre bostad. (VoO)
- Skapa en enkätstruktur kring varför äldre startar eller slutar med hemtjänstlarm för ökad förståelse. Det är viktigt att fånga både varför äldre både startar eller slutar med sina hemtjänstlarm eftersom det kan ge information som är viktig för kommunens hemtjänst. (VoO)
- Ingå i forskningsprojekt med Lunds universitet (LU) kring tillgänglighetsfrågor. Kommunen ska samarbeta med LU för att göra samhällsekonomiska kalkyler för olika insatser för äldres boende. (Klk)
- Kommunen ska tillgänglighetsinventera det kommunala bostadsbolagsbeståndet och även aspirera att inventera det privata bostadsbeståndet. Det ska göras i syfte att kunna matcha tillgängliga lägenheter med rätt boende. (Miljö och Samhällsbyggnad)
- Skapa biståndsbedömda trygghetsboende i kommunen. Det är en viktig del i boendekedjan för äldre att ha flera olika boendeformer som syftar till att fördröja flytten till ett vård- och omsorgsboende. (VoO)

- Förbättra mötesplatserna för äldre. Äldres ensamhet kan påverka deras livssituation markant och därför är det viktigt med välfungerande mötesplatser. Mötesplatserna ska syfta till att skapa inkludering och bör utvecklas med hjälp av idéburna aktörer i så stor utformning som är möjligt. (VoO)
- Utreda möjligheten till medicinsk förtur för behövande individer. Vilket innebär att föra en hyresvärdsdialog med både det kommunala bostadsbolaget samt de privata hyresvärdarna kring vårt gemensamma samhällsansvar och möjligheten att matcha individer i behov av en tillgänglig bostad med en tillgänglig bostad. (Klk och VoO)
- Utveckla samarbetet med ideella och idéburna krafter för att kunna tillhandahålla en så god boendemiljö som möjligt kopplat till ensamhet och aktivitet i vardagen framförallt. (VoO)

ÖVERGRIPANDE KOPPLINGAR

Strategin för äldres boende har ett antal kopplingar till andra kommunala styrdokument. Avsnittet syftar till att förklara hur de olika kommunala styrdokumenten förhåller sig till varandra.

Bostadsförsörjningsprogrammet

Bostadsförsörjningsprogrammet är kommunens främsta styrdokument när det kommer till att visa kommunens ambition och väg framåt när det gäller alla sorters boendefrågor för samtliga invånare i kommunen. Bostadsförsörjningsprogrammet är upplagt på så sätt att det finns ett antal mål och åtgärder för att genomdriva den vision och ambition som kommunen har. Det finns även en analys av demografin, bostadsmarknaden och andra faktorer som kan påverka boendet för kommunens invånare. Programmet ska även belysa de grupper i samhället som inte har samma möjlighet till en bostad, till exempel de äldre, ungdomar, funktionsvarierade och människor med sociala problem. Strategin för äldres boende ska betraktas som en del av bostadsförsörjningsprogrammet och är den del av programmet som belyser de äldres boendesituation och hur kommunen ska arbeta med att skapa goda boendemiljöer för denna grupp i samhället.

Lokalförsörjningsplanen

Lokalförsörjningsplanen visar vad, var och hur kommunen planerar att bygga sina kommunala lokaler. Förslag till lokalförsörjningsplanen utgör ett underlag till budgetprocessen och framtida politiska beslut, den antas först då budgeten för planperioden är antagen.

Planen visar var det finns behov av nya lokaler, vilka lokaler som är i behov av större renoveringar och ombyggnader samt vilka lokaler som kan avyttras. Planen redovisar även vilka projekt som pågår. Planen tittar även på den långsiktiga planeringen och utgår ifrån befintliga lokaler och uppskattat framtida behov av verksamhetslokaler utifrån befolkningsprognos och översiktlig planering. Den långsiktiga planeringen är viktig som underlag för framtagning av detaljplaner, strategiska markinköp och för att identifiera eventuellt behov av lokaler under begränsad tid. Den röda linjen i modellen nedan visar gränsen mellan ordinärt boende för äldre och institutionsboende.

Riktlinjer för trygghetsboende

Eslövs kommun har riktlinjer för trygghetsboende för 70+ som är vanliga bostäder på den ordinära bostadsmarknaden men där kommunen ger monetärt stöd för en gemensamhetslokal och en trygghetsvärd. Det är en mellanboendeform som syftar till att erbjuda ett boende med möjligheter till utökad service, social gemenskap, möjlighet att delta i gemensamma måltider och övrig samhällsservice vilket ger grund för trygghet och hög boendekvalitet för äldre. Tillskapandet av trygghetsboenden syftar även till att skapa nya möjligheter för att på ett rationellt och effektivt sätt bedriva kommunal vård- och omsorg i stadens olika delar samt i kommunens övriga tätorter. Ytterligare ett syfte är att skjuta upp eller undanröja behov av flytt till vård- och omsorgsboenden. Eslövs kommunala bostadsbolag kommer att erbjuda 38 trygghetslägenheter med inflyttning under 2020.

KOMMUNENS VERKSAMHET KRING ÄLDRES BOENDE

Bostadsanpassning

Bostadsanpassningsbidraget är ett uttryck för samhällets mål att människor med funktionsnedsättningar ska kunna leva som alla andra i en egen bostad. Rätten till bidraget regleras i lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Om man har en funktionsnedsättning och behöver göra anpassningar i sin permanentbostad för att leva ett självständigt liv kan man i vissa fall få bostadsanpassningsbidrag. Bidraget omfattar i princip alla typer av funktionsnedsättningar, till exempel rörelsenedsättning, nedsatt syn eller utvecklingsstörning. Nedsättningen ska vara bestående eller åtminstone långvarig.

Vanliga exempel på bostadsanpassningar är att ta bort trösklar, ställa i ordning en duschplats i stället för badkar, låta installera en spisvakt, göra en ramp till entrén, bredda dörröppningar, installera automatiska dörröppnare och specialhissar. Detta är bara några exempel på anpassningar. Det är den som ansöker som avgör, efter sina egna behov, vilka åtgärder som den vill söka bidrag för. Det är funktionsnedsättningen som styr vilka åtgärder bidrag kan lämnas för. Lagen om bostadsanpassningsbidrag innehåller inget kostnadstak för vad anpassningar får kosta.

Det finns många villkor i lagen om bostadsanpassningsbidrag som ska vara uppfyllda för att man ska kunna få bostadsanpassningsbidrag. Ett är att det måste finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna som man söker bidrag för. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. Det behövs ett skriftligt intyg från till exempel en arbetsterapeut, sjukgymnast eller läkare för att visa den nödvändiga kopplingen mellan funktionsnedsättningen och de åtgärder som man söker bidrag för.

Personer med funktionsnedsättning ska så långt som möjligt kunna använda sin bostad som alla andra och självständigt kunna tillgodose sina grundläggande och vardagliga behov så som att sköta sin personliga hygien, sova och vila, laga och äta mat, tvätta, umgås med andra och i förekommande fall se efter sina barn. I dessa behov innefattas att kunna förflytta sig inom bostaden, in i och ut ur bostaden samt att kunna ta sig ut på in från balkong eller uteplatser i direkt anslutning till bostaden. Det finns dock ingen generell rätt att ha tillgång till hela sitt hus eller tomt. Kan de grundläggande behoven tillgodoses på tex entréplan har man ingen rätt till bostadsanpassningsbidrag för att få tillgång till ovanvåning eller källare.

Idag väljer många äldre att bo kvar in sina hus. Många av de äldre husen i bostadsbeståndet har en sämre tillgänglighet. 1930–40-tals husen har ofta en hög yttertrappa, badrum finns sällan på entréplan utan ofta i källaren. Entréplanet har ofta bara en liten gästtoalett. Tvättstuga finns oftast i källaren. 1960–70 tals är ofta byggda med gillestuga, badrum och tvättstuga i källaren. 1980-tals husen är ofta tillgängliga i entréplan men många villor byggdes då med endast toalett på entréplan och familjebadrummet på ovanvåningen där även sovrummen fanns.

Många av våra äldre väljer att bor kvar i dessa hus, trots att dem är otillgängliga och allt som oftast för stora. Man bor billigt, men man nyttjar troligen inte hela sitt hus utan använder bara delar. Bostadsanpassningarna i dessa hus är många. Trapphissar eller ramper till entréer för att komma in i huset. Trapphiss till ovanvåning om badrumsalternativ inte finns att iordningställa på entréplan. Iordningsställande av badrum oftast är äldre badrum små, finns många badrum med badkar. Exempel på anpassningar i badrum är; ta bort badkar för att iordningsställa dusch, göra små badrum större, anpassa duschar. Andra exempel på anpassningar är bredda dörrar, framförallt är många badrumsdörrar smala. Utjämning av trösklar/ nivåskillnader. Man har rätt att kunna komma ut i friska luften dels via entrédörr men även att komma ut till balkong/ altan i direkt anslutning till bostaden om möjlighet inte ges att ta sig via entrédörren dit. Att ta sig vidare ut i trädgården är sällan bidragsberättigat. I vissa fall har man rätt att kunna ta sig till förråd eller garage beroende på vad som förvaras där.

Hemtjänst

Äldreomsorgen är huvudsakligen kommunens ansvar som i praktiken innefattar hemtjänst, ledsagarservice, anhörigstöd, daglig verksamhet samt äldreboenden och regleringen sker främst av socialtjänstlagen (SoL). Hemtjänsten i Eslöv har 411 brukare (oktober2019) som får insatser utifrån deras individuella behov och detta kan vara från ett besök i veckan till 15 besök per dygn. Medelåldern är 82 år och den största åldersgruppen är de mellan 80–89år.

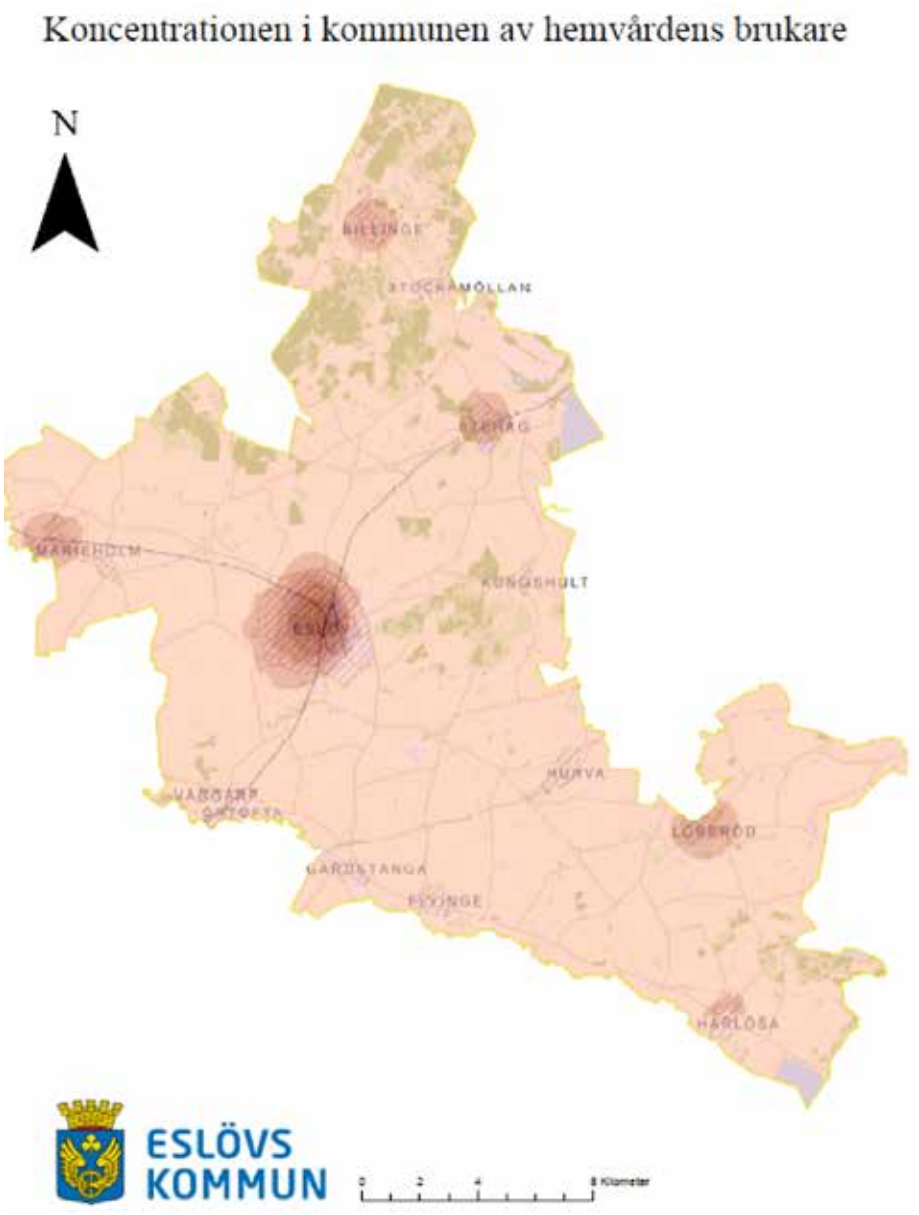
Ålder	Antal	%
65–	30	7%
65–69	10	2%
70–79	95	23%
80–89	173	42%
90–99	100	24%
100+	3	1%
	411	**100%**

Tabell x: Åldersfördelningen bland hemtjänstens brukare.

Av de 411,som har någon form av hemtjänstinsats, så bor 66% (273st) inom Eslövs tätort. Resterande 137 är fördelade mellan resterande tätorter med Löberöd i spetsen med 30 brukare. Landsbygden i

kommunens norra del mellan Marieholm och Stehag har i dagsläget den största koncentrationen med 22 brukare.

Vid planering av hemvårdsverksamheten är det oerhört betydelsefullt att ha en mer detaljerad bild av den geografiska spridningen när det gäller personer över 65 år. Det individuella behovet och vilka insatser som ska utföras kan kommunen aldrig förutse eller påverka och kärnan i hemtjänstens uppdrag är att se till att våra brukare får en god vård med hög kvalité. Det kommunen kan påverka är planeringen och den strategiska förflyttningen mellan brukarna för att öka tryggheten och minska stressnivån inom personalgruppen.

Befolkningsprognosen räknar med en ökning på 53% av den äldre populationen fram till 2036 men det är inte först och främst antalet som kommer att ha den största påverkan på hemtjänstens verksamheter. Det avgörande kommer att vara deras geografiska placering och boendeform. I nuläget så bor majoriteten av våra äldre brukare inom tätorten Eslöv Om man tittar närmre på Eslöv så finns det

skillnader i ålder mellan stadsdelarna var vi har många brukare idag och var vi kan förvänta oss i framtiden. Enligt kartorna ovan så bor de framtida 75 till 90 åringar i större uträckning på landsbygden och i resterande tätorter än i dagsläget samtidigt som antalet ökar inom Eslövs centrum. Om man dessutom räknar med trenden att man vill bo längre i det ordinära boendet så ökar kraven på tillgänglighet och bostadens utformning för att möta de mer avancerade medicinska krav som kommer med en hög ålder. Oavsett om framtidens äldre befolkning väljer att bo kvar på landsbygden och byarna eller väljer, som i dagsläget att bo i Eslövs tätort, så kommer Eslövs kommun att möta stora utmaningar.

Utöver de 411 (oktober 2019) som har hemtjänstinsatser så är det 421 personer som enbart har trygghetslam och kan larma till hemtjänsten i akuta fall. Deras ålder och geografisk placering hjälper hem-

tjänsten idag att förutse ökningar och minskningar i nära framtid.

Rehabs verksamhet kan ge en lite längre framtidsprognos när man tittar på antalet personen med rullator som hjälpmedel utan hemtjänstinsatser samt personen med trygghetslarm och rullator. Det är 919 personer (oktober 2019) som har en rullator utan hemtjänstinsatser och den senaste undersökningen har visat att det är det första steget mot kommunens insatser. Först får personen en rullator eller ett annat hjälpmedel, sedan får hen ett trygghetslarm och till sist får hen ett biståndsbedömt beslut på hemtjänstinsatser.

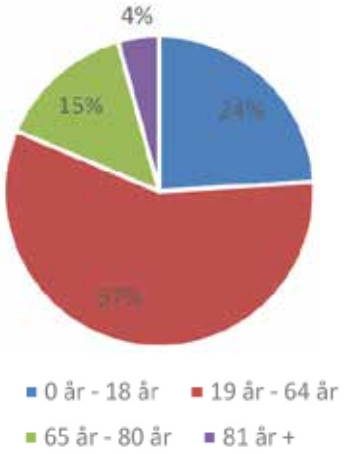
Hemsjukvården är de HSL bedömda insatserna som utförs eller delegeras vidare av sjuksköterskan. Det finns 60 brukare (Oktober 2019) som har insatser enbart utav DSK och SSK som inte kan delegeras vidare till USK.

Vård- och omsorgsboende

Eslöv kommun har sju vård- och omsorgsboenden, varav sex, Vårlöken, Gjutaregården, Bergagården, Trollsjögården, Solhällan och Kärråkra, ligger i Eslöv tätort. Ölycke, som ligger i Löberöd, har 9 vård och omsorgsplatser samt 20 korttidsplatser med möjlighet att dubbel-belägga tre rum. Av kommunens 262 boendeplatser finns 54 platser på Kärråkra var det ytterligare finns två platser avsedda för avlastning. Vårlöken har för närvarande 23 lägenheter, men ska under 2021 delvis omvandlas till biståndsbedömt boende. 9 vård och omsorgsplatser kommer att finnas kvar på Vårlöken, denna planerade minskning finns med i antalet boendeplatser redovisat ovan. Kapaciteten på vård- och omsorgsplatser kommer att minskas med 9 platser från och med år 2020. Det är i enlighet med planen att minska antalet platser i förhållande till invånarantalet samt att möjlighet att inrätta vård- och omsorgsboenden anpassade och utformade för äldre med ett omvårdnadsbehov som understiger heldygnsvård, och som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet.

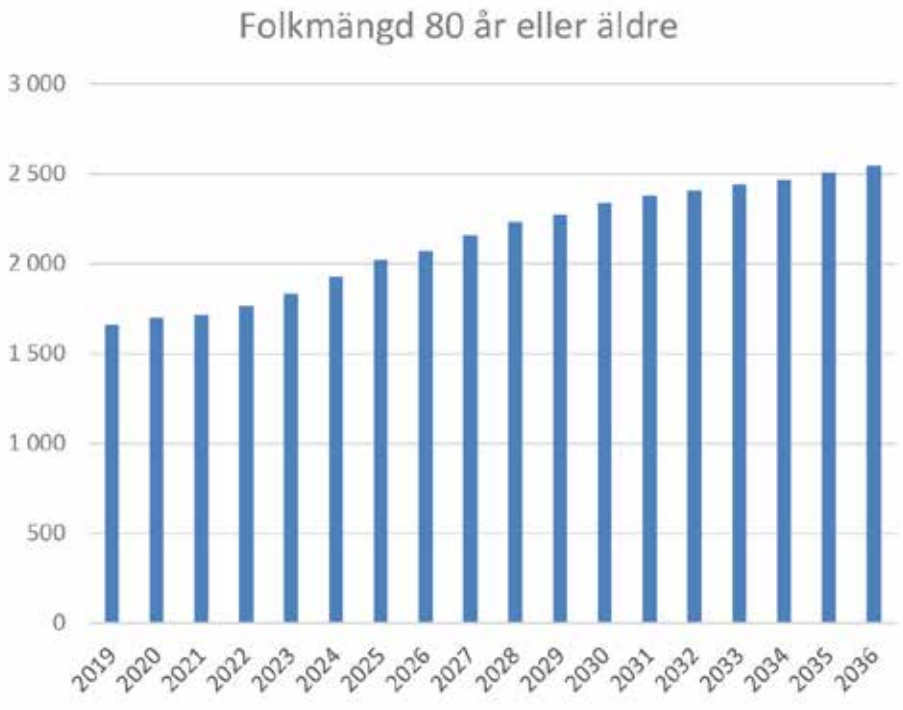
STATISTISK ANALYS AV ÄLDRES BOENDE I ESLÖVS KOMMUN

Ålderstruktur Eslövs kommun

Sammanfattade slutsatser av nulägesbeskrivningen

De äldre blir allt fler och fler sett till andelen i kommunen. Analysen visar att de äldre är en heterogen grupp med väldigt olika förutsättningar. Som väntat bor man ju äldre man blir i större utsträckning i hyresrätt eller vård- och omsorgsboende. Ju äldre man är bor man i större utsträckning ensam och de som bor ensamma är i högre utsträckning kvinnor då de lever längre än män. Kvinnor tjänar betydligt mindre än män vilket kan vara ett problem om man bor ensam. Många äldre vill gärna bo i centrum om det vore möjligt och gärna i en hyresrätt. Ju äldre man blir desto större är chansen att man bor i tätorten Eslöv, troligtvis på grund av den service som finns tillgänglig där. Av de över 80 år bor 72% i tätorten Eslöv. Dock bor det en större andel äldre i byar som Löberöd och Stockamöllan. Efter pensionsåldern finns det ett mer eller mindre obefintligt flyttnetto ut eller in i kommunen, de flyttar som sker är inomkommunala.

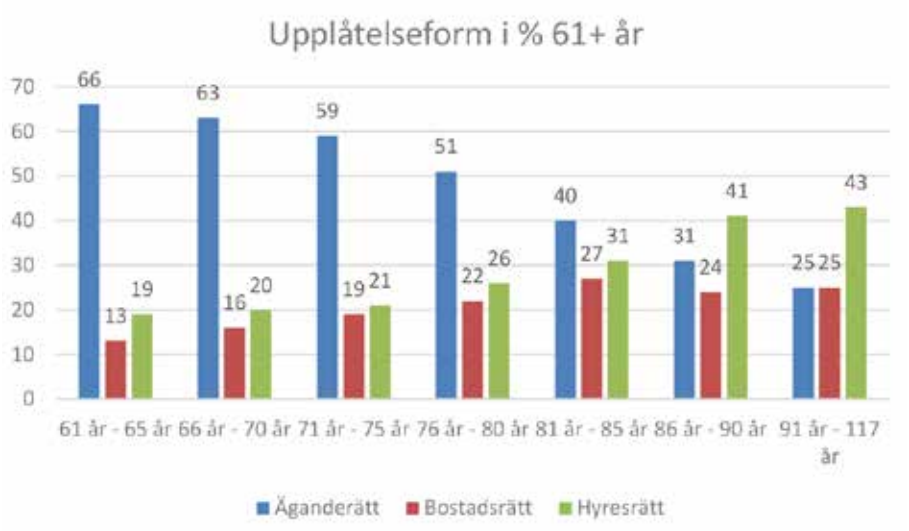

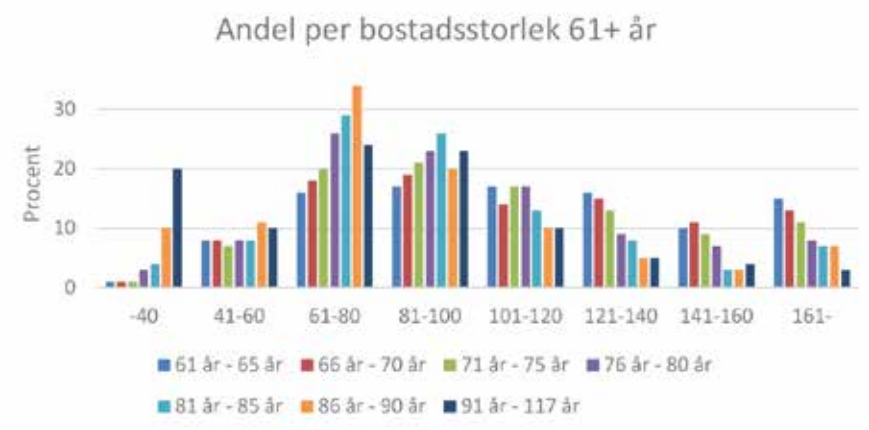
Befolkningen som är över 80 år i Eslövs kommun förväntas öka med 36 personer vilket motsvarar en ökning av 2,2% till 2020 samt med 886 personer vilket motsvarar en ökning av 53,3% till 2036. Skulle prognosen visa sig stämma så kommer en sådan utveckling ställa markant högre krav på kommunens äldrevård. Mönstret med en ökande befolkning finns i samtliga svenska kommuner men Eslövs kommun har relativt goda förutsättningar då vi har en yngre befolk-

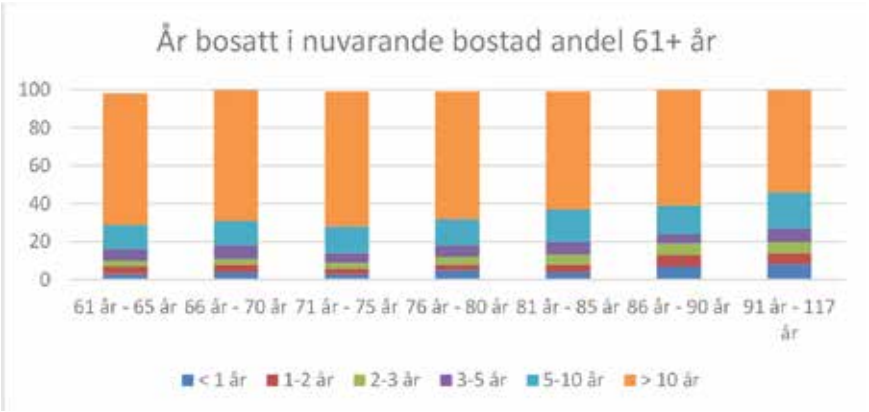
ning i dagsläget än många andra kommuner. De yngre och äldres andel kommer dock att öka och ställa större krav på kommunens välfärdsservice.

Äldres boende på den ordinära bostadsmarknaden

De äldre är en väldigt heterogen grupp människor i Eslövs kommun. 19 % eller 6 253 personer är 65 år eller äldre i Eslövs kommun. En kort analys av hur de äldre bor visar att 54% bor i en äganderätt, 20 % bor i en bostadsrätt och 25% bor i en hyresrätt. Tittar man på skillnader mellan könen ska det sägas att 61% av männen över 65 år bor i äganderätt medan 47% av kvinnorna gör det. 29% av kvinnorna över 65 år bor i hyresrätt medan 20 % av männen gör det, då ska det tilläggas att kvinnor är fler i antal än männen också. Analyseras även bakgrunden i relation till upplåtelseformen så är det fortfarande vanligast för utrikes födda äldre män att bo i en äganderätt (48%) näst vanligast för den gruppen är att bo i en hyresrätt (32%). För utrikes födda äldre kvinnor är det vanligast att bo i en hyresrätt (38%), dock är det nästan lika många som bor i en äganderätt (37%). 63% av de inrikes födda äldre männen bor i en äganderätt medan 49% av de inrikes födda äldre kvinnorna gör det. Det ska tilläggas att ca 13% av de äldre är födda utrikes.

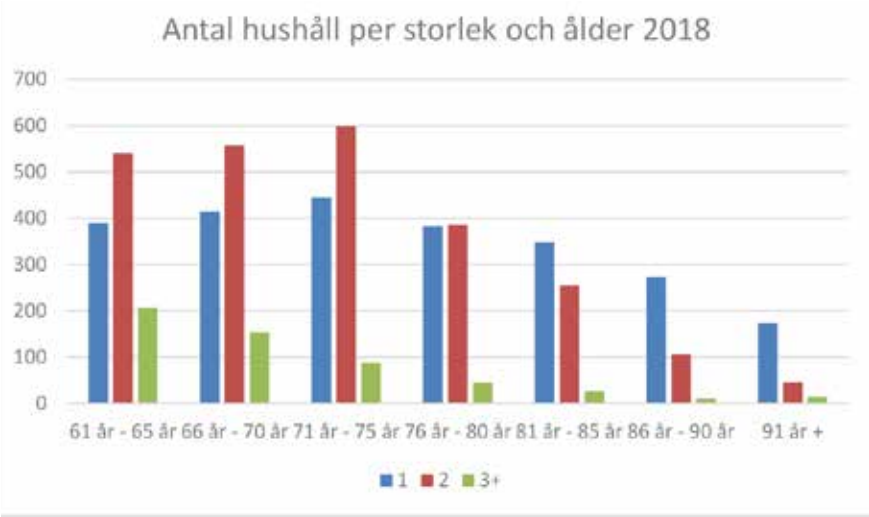

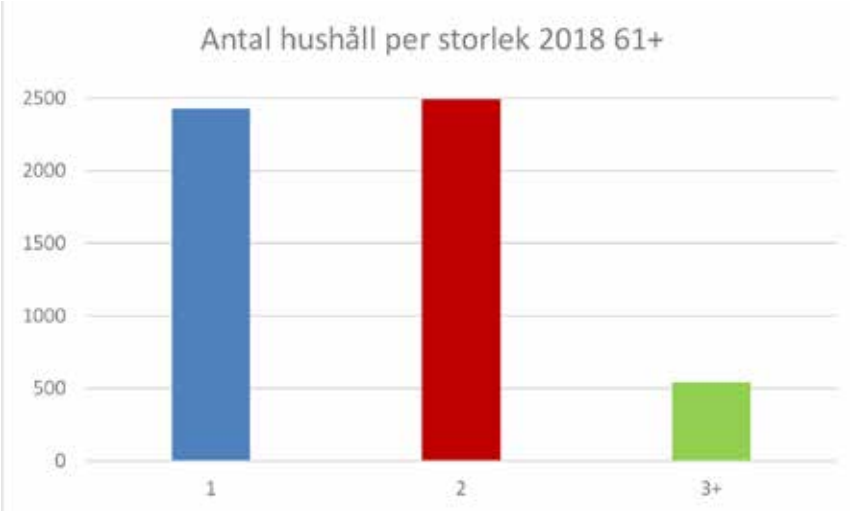

Grafen ovan visar att mer än hälften oavsett ålder har bott i sin nuvarande bostad i över tio år. Den visar även att det är en mindre andel som bott i den nuvarande bostaden över tio år ju äldre invånarna blir.

Hushållsstorlek

Hushållstorlekstermen förklarar hur många personer som bor i en bostad tillsammans. Mellan 61–75 år är det vanligast att hushållen består av två personer. I hushåll över 80 år är majoriteten ensamhushåll och ju äldre hushållen är desto fler är ensamhushåll. Det ska sägas att i antal så är det nästan lika många hushåll som är ensamhushåll som är tvåpersonershushåll i hushåll över 61+ år. Av alla hushåll över 61 år så är cirka 2500 ensamhushåll och 2500 tvåpersonershushåll av samtliga 5500 hushåll över 61 år.

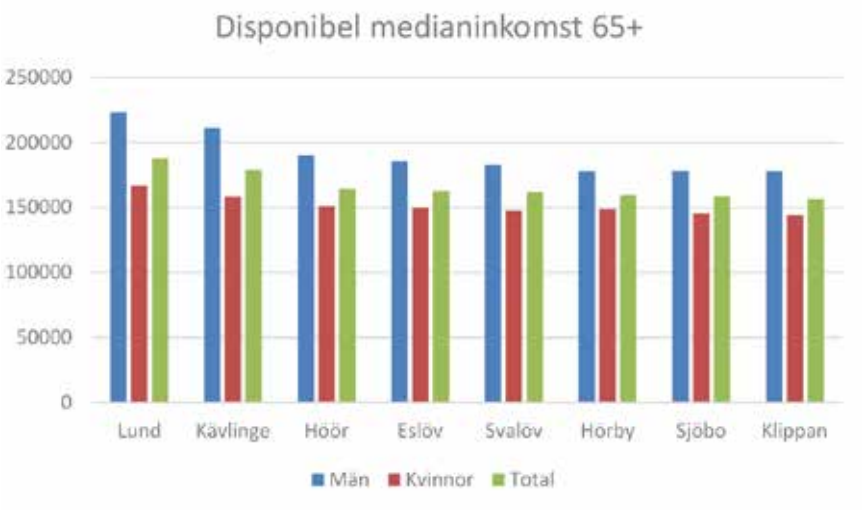

Inkomster för äldre

I den heterogena gruppen äldre över 65 år har utrikes födda kvinnor en disponibel medelinkomst på 12 400/månad kronor medan de inrikes födda kvinnorna har 15 520 kronor/månad. Utrikes födda män har mer eller mindre lika mycket i disponibel medelinkomst som de inrikes födda kvinnorna. Allra mest har inrikes födda män som i genomsnitt har en disponibel medelinkomst på 21 700 kronor/månad, det är 9 300 kronor mer i månaden än den genomsnittliga utrikes födda kvinnan. Eftersom inkomsterna skiljer sig så mycket kan de äldre i Eslövs kommun efterfråga väldigt olika bostäder baserat på deras inkomstnivå.

Vad som är tydligt är att både kön, bakgrund och utbildningsnivån påverkar inkomstfördelningen hos den äldre befolkningen i Eslövs kommun. Jämfört med grannkommunerna ser det ut som diagrammet nedan visar. Könsskillnaden är tydlig oavsett kommun men det är tydligt att totalt sett så är det enbart 6 000 kr skillnad mot Klippan men 15 000 kr i skillnad mot Lund.

Bostadspreferenser

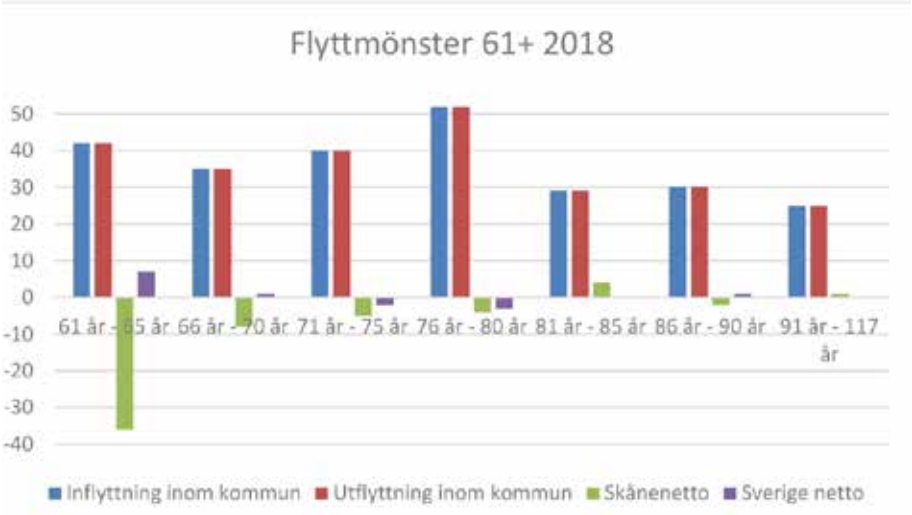
De äldre har självklart olika preferenser kring bostäder där det är viktigt att bo nära service och att känna sig trygga. Enligt en undersökning som Ebo genomförde 2016 uppgav 65% av de äldre mellan 65–75 år att de hade en bostadskostnad på högst 6000 kronor. Majoriteten av de som ingick i undersökningen efterfrågade ett seniorboende med 2–3 rum och kök. Hälften av de som ingick i undersökningen ville bo i hyresrätt och enbart 8% ville bo i en villa. Mer än hälften ville även bo i centrum om de själva fick bestämma.

Geografiska spridningen boende

Av alla de människor i Eslövs kommun som är över 66 år (5909 personer) så bor 3743 av dem i Eslövs tätort (62%). 189 stycken (80%) av 236 personer över 91 år bor i tätorten Eslöv. På det stora hela är det tydligt att den äldre befolkningen befinner sig framförallt i tätorten, på landsbygden och även till viss del i byar som Löberöd och Marieholm.

Eslövs kommun	66 år–70 år	71 år–75 år	76 år–80 år	81 år–85 år	86 år–90 år	91 år–117 år	Total
Eslövs tätort	979	990	723	538	324	189	3743
Väggarp/ Örtofta	26	21	4	5	..c	..c	56
Kungshult	30	26	14	4	..c	..c	74
Marieholm	65	74	51	30	14	8	242
Flyinge/ Gårdstånga	75	67	43	22	7	..c	214
Hurva	17	16	5	..c	..c	..c	38
Stehag	48	40	25	17	5	5	140
Stockamöllan	26	25	19	10	5	..c	85
Billinge	36	17	10	9	6	..c	78
Löberöd	77	76	54	30	29	13	279
Harlösa	45	48	33	14	10	..c	150
Landsbygden	286	249	133	80	34	11	793
Total	**1710**	**1649**	**1114**	**761**	**439**	**236**	**5909**

Äldres flyttmönster

Ovan visas flyttmönstret för de över 61 år i Eslövs kommun. Det är ovanligt att flytta in eller ut från kommunen efter att man fyllt 65 år. Dock finns det en tydlig trend både 2018 och 2019 att de över 50 år flyttar ifrån kommunen. Däremot flyttar en del äldre inom kommunens gränser.

ESLÖVS KOMMUN

Adress: Eslövs kommun, 241 80 Eslöv | Telefon: 0413-620 00
E-post: kommunen@eslov.se | Webb: eslov.se

ESLÖVS KOMMUN

Sändlista; Underrättelse om samråd
Eslövs kommuns bostadsförsörjningsprogram 2021

Länsstyrelsen i Skåne, Enheten för samhällsplanering
Region Skåne, Avdelningen för samhällsplanering

Hörby kommun
Höörs kommun
Klippans kommun
Kävlinge kommun
Lunds kommun
Sjöbo kommun
Svalövs kommun

Eslövs Bostads AB
Mittskånes Renhållnings AB
VA SYD
Kraftringen
E.on
Skånska Energi

Kommunala pensionärsrådet
Barn- och familjenämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Servicenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Billinge byalag
Borlundabygdens vänner
Flyinge utveckling
Harlösa byalag
Harlösa förskköningsförening

Hurva byaförening
Kungshults byalag
Löberöds hembygdsförening
Marieholms byaförening
Stehags Intresse-och Förskönings förening
Örtoftabygdens byalag
Östra Strö byalag

Utredning avseende exploatörsdrivna detaljplaner

19

KS.2020.0117

§ 18 **KS.2020.0036**

Förslag till revidering av plan- och bygglovstaxan för Eslövs kommun avseende taxan för planbesked, detaljplaner och områdesbestämmelser

Ärendebeskrivning
De flesta kommunerna tar betalt för nya detaljplaner genom att skriva avtal med exploatörer och i avtalen reglera kostnader och andra villkor. För att kommuner ska ha rätt att ta betalt ska det framgå i en politiskt antagen plantaxa hur plantaxan är konstruerad, även i de fall den regleras via avtal. Den föreslagna revideringen ska säkerställa att kommunen uppfyller de lagkrav som finns. Anledningen till att det är viktigt att kunna ta betalt genom avtal är att det innebär att kommunen kan ta betalt i samband med framtagandet av detaljplaner, istället för vid bygglov som kan inträffa många år senare, och att intäkten blir säkrare.

När en ny plantaxa beslutas behöver kommunen ta fram en målsättning för hur stor del av planarbetet som ska vara intäktsfinansierat och hur stor del skattekollektivet ska betala. Kommunledningskontoret föreslår att kostnaderna för att ta fram en detaljplan i Eslöv ska bli cirka 20 procent dyrare för de sökande.

Kommunfullmäktige beslöt den 26 oktober 2015 att inte ta ut någon avgift för planbesked. Kommunledningskontoret föreslår att avgift för planbesked, enligt Plan- och bygglovstaxa för Eslöv, ska införas för att bekosta kommunens arbete i samband med planbesked. De ökade intäkterna ska finansiera framtagandet av fler detaljplaner.

Kommuner får ta ut avgifter av privatpersoner, företag och andra intressenter för bland annat planbesked och detaljplan enligt 12 kapitlet 8-11 §§ plan- och bygglagen (PBL) (2010:900). Rätten att ta betalt för detaljplaner är kopplad till att kommunen har en antagen plantaxa som bestämmer villkoren för avgifterna, 12 kapitlet 10 § PBL.

Beslutsunderlag
- Revidering av plan- och bygglovstaxa för Eslöv
- Förslag till reviderad plan- och bygglovstaxa, KS 2020-02-04
- Kommunfullmäktiges beslut om justering av taxa gällande planbesked, § 135 2015
- Nuvarande plan- och bygglovstaxa, reviderad 2016-12-19

Beredning
I samband med att villkoren för plankostnader förtydligas i plantaxan föreslås att en modell för beräkning som baseras på byggrättens storlek införs. Beräkningsmodellen, utifrån byggrättens storlek, är en standard som är framtagen av Sveriges Kommuner och Regioner 2011 (tidigare Sveriges Kommuner och Landsting). Idag baseras kostnaden på uppskattningar av hur lång tid som kommunen beräknar att detaljplanen kommer att ta. Den föreslagna beräkningsmodellen är mer rättvis, enklare att tillämpa, mer förutsägbar och kostnaden för den sökande kopplas tydligare till den nytta som detaljplaneförslaget innebär.

En ny plantaxa behöver ses i förhållande till detaljplaneverksamhetens ekonomi. Det finns en växande kö med detaljplaner vilket innebär att verksamheten behöver få fram fler detaljplaner under de kommande åren än vad som har varit möjligt tidigare. Detaljplaneverksamhetens intäktsfinansiering har legat under 50 procent de senaste åren, vilket gynnar de som vill bygga i Eslöv men innebär ett hinder för verksamheten att anställa eller anlita konsulter för att göra fler detaljplaner. Det finns inga beslut om hur stora plankostnaderna ska vara, men när den nya beräkningsmodellen införs innebär det att en nivå bestäms. Kommunledningskontoret föreslår att kommunen ska eftersträva en ökning av intäktsfinansieringen genom en höjning av plankostnaderna för sökande med motsvarande 20 procent och genom att införa kostnad för planbesked.

Kommuners avgifter för detaljplaner varierar mycket och det går inte att säga exakt hur Eslövs taxa förhåller sig till ett genomsnitt i Sverige. Förslaget innebär dock att arbetet med framtagandet av detaljplaner i Eslöv fortsatt kommer att vara subventionerat med skattemedel för att stimulera utvecklingen.

Om det införs en kostnad för planbesked kommer de allra flesta förfrågningar att kosta 14 190 kronor under 2020. Under 2019 har det lämnats 14 positiva planbesked.

Äldre detaljplaner betalas genom en planavgift som tas ut i samband med bygglov och den taxan är oförändrad i detta förslag. Det finns också några andra sätt att ta betalt för detaljplaner i plantaxan, men de utgör alla undantag som kommer att användas mycket sällan.

Kommunledningskontoret och Miljö- och Samhällsbyggnad har haft en dialog om revideringen av plan- och bygglovstaxan. Miljö- och samhällsbyggnad behöver mer tid på sig för att revidera de övriga delarna och därför går Kommunledningskontoret fram med en revidering som bara avser detaljplanetaxan och en liten ändring av taxan för planbesked.

De ändringar som är gjorda i dokumentet är under tabell 7 och 8, bortsett från innehållsförteckningen. Text under rubrik Tabell 7 Avgift för besked är ändrad genom att möjligheten att ta betalt för nerlagd tid har tagits bort. Under rubriken Tabell 8 Avgifter för områdesbestämmelser och detaljplaner har det gjorts många ändringar. Det är bara innehållet under rubriken Tabell 8d Beräkning av planavgift i samband med bygglov som inte har ändrats. Stycken som har ändrats är markerade med gult.

Yrkanden
Ordföranden, Johan Anderssons (S), yrkar bifall till Kommunledningskontorets förslag till beslut med tillägg om att kommunstyrelsen uppdrar åt kommunledningskontoret att utreda förutsättningarna för exploatörers delaktighet i detaljplaner, samt en konsekvensanalys av för- och nackdelar med skillnaderna mellan detaljplaner med exploatörsmedverkan och exploatörsdriven detaljplan samt eventuella konsekvenser för kommunens organisation. Catharina Malmborg (M), Janet Andersson (S), Mikael Wethje (M) och Sven-Olov Wallin (L) instämmer i Johan Anderssons (S) yrkande.

Fredrik Ottesen (SD) yrkar att ärendet återremitteras för framtagande av förslag på införande av exploatörers delaktighet i detaljplaner, samt en konsekvensanalys av för- och nackdelar med skillnaderna mellan detaljplaner med exploatörsmedverkan och exploatörsdriven detaljplan (se bilagan § 18).

Beslutsgång
Ordföranden frågar om kommunstyrelsen ska avgöra ärendet idag eller besluta att återremittera ärendet enligt Fredrik Ottesens (SD) yrkande och finner att ärendet ska avgöras idag.

Därefter frågar ordföranden om kommunstyrelsen ska bifalla Kommunledningskontorets förslag till beslut med tillägg om att kommunstyrelsen uppdrar åt kommunledningskontoret att utreda förutsättningarna för exploatörers delaktighet i detaljplaner, samt en konsekvensanalys av för- och nackdelar med skillnaderna mellan detaljplaner med exploatörsmedverkan och exploatörsdriven detaljplan samt eventuella konsekvenser för kommunens organisation, och finner så.

Beslut
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reviderad Plan- och bygglovstaxa för Eslöv och därigenom ändra taxan för planbesked, detaljplaner och områdesbestämmelser att gälla från och med 1 april 2020.

- Kommunstyrelsen uppdrar åt kommunledningskontoret att utreda förutsättningarna för exploatörers delaktighet i detaljplaner, samt en konsekvensanalys av för- och nackdelar med skillnaderna mellan detaljplaner med exploatörsmedverkan och exploatörsdriven detaljplan samt eventuella konsekvenser för kommunens organisation.

Reservation
Fredrik Ottesen (SD) meddelar att Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Sverigedemokraterna Eslöv

Återremissyrkande gällande ”Revidering av plan- och bygglovstaxa för Eslövs kommun avseende taxan för planbesked, detaljplaner och områdesbestämmelser (KS.2020.0036)” ärende 4, Kommunstyrelsen 2020-02-04

I Eslöv finns varken möjlighet till detaljplaner med exploatörsmedverkan, exploatörsdriven detaljplan eller byggherredrivna detaljplaner. Tanken med dessa tillvägagångssätt är att det ska skynda på tiden som det tar från första idén till genomförandet av en detaljplan, främst genom att tiden mellan planbesked och påbörjad detaljplan utnyttjas bättre.

Statens offentliga utredningars översiktsplaneutredning har i sitt slutbetänkande (SOU 2019:9) behandlat frågan om ”privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning”. Med detta avser utredningen möjligheten för enskilda planintressenter att ta initiativ till och medverka i kommunens arbete med att ta fram detaljplaner enligt plan- och bygglagen.

På Lunds universitet har Andreas Edlund studerat hur implementeringen av byggherredrivna detaljplaneprocesser har fungerat i de kommuner som undersökts i skriften ”Utvärdering av byggherredrivna detaljplaner” ISSN 1651-0380 från 2018. Studien resulterade i flera rekommendationer som skulle förbättra arbetet med byggherredrivna detaljplaner för alla inblandade.

Göteborgs Stad har tagit fram konceptet som de kallar för detaljplaner med exploatörsmedverkan och har en väl underbyggd beskrivning av vilka fördelar de ser med sitt koncept, samt skillnader mellan deras koncept och exploatörsdrivna planer.

Införandet av ett system där markägare som vill planera och bygga kan vara delaktiga i att driva detaljplaner med tydliga förutsättningarna för en långtgående och strukturerad samverkan mellan kommunen. Detta komplement till kommunens eget planarbete och konsulter inom detaljplanering kommer att innebära stora effektiviseringsvinster. Genom att kommunen involverar civilsamhället med nya sätt och släpper in andra aktörer och externa resurser uppstår en positiv utveckling med oanad potential.

Beroende på hur stort ansvar exploatörer och kommunen får för upprättande av detaljplanen är det viktigt att det finns en tydlig gräns för hur mycket exploatören kan bidra till planprocessen. I slutändan kommer det oavsett alltid vara kommunen som har beslutsmandatet.

Med hänvisning till ovan yrkar Sverigedemokraterna att

- ärendet återremitteras för framtagande av förslag på införande av exploatörers delaktighet i detaljplaner, samt en konsekvensanalys av fördelar och nackdelar med skillnaderna mellan detaljplaner med exploatörsmedverkan och exploatörsdriven detaljplan

Sverigedemokraterna Eslöv | Åkermans väg 5 | 241 38 Eslöv | Tel: 073-808 25 00

E-post: eslov@sverigedemokraterna.se | Hemsida: eslov.sverigedemokraterna.se

Privat initiativrätt

Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning

Slutbetänkande av Översiktsplaneutredningen

Stockholm 2019

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR

SOU 2019:9

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@nj.se
Webbadress: www.nj.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.
Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).
En kort handledning för dem som ska svara på remiss.
Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet
Omslag: Elanders Sverige AB
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2019

ISBN 978-91-38-24902-4
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Per Bolund

Regeringen beslutade den 19 januari 2017 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda och lämna förslag på hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta efterföljande planering m.m. (dir. 2017:6). I uppdraget ingår även att utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljplaneläggning, vilket behandlas i detta slutbetänkande.

Tekniska rådet Inger Holmqvist utsågs den 19 januari 2017 till särskild utredare.

I arbetet med denna del av uppdraget har utredningen bistått av följande sakkunniga: rättssakkunniga Anna-Karin Berglund, Kristina Börjevik-Kovaniemi och Elin Samuelsson samt departementssekreterarna Philip Fridborn Kempe, Ann-Kristin Kaplan Wikström, Gunilla Renbjer och Rikard Sandart.

Utredningen har bistått av följande experter: chefsjuristen Sven Boberg, juristen Karl Evald, samhällsplaneraren Anders Ferdinandsson, lantmätaren Thomas Holm, planeringsexperten Kristina Isacsson, planchefen Tatjana Joksimovíc, professorn Thomas Kalbro, universitetsadjunkten Eidar Lindgren och experten Nancy Mattsson.

Kanslirådet Johan Hjalmarsson har varit anställd som huvudsekreterare i utredningen från den 1 februari 2017 till den 15 oktober 2018. Han har därefter bistått utredningen som sakkunnig. Dåvarande rådmannen Jesper Blomberg anställdes som utredningssekreterare från och med den 1 januari 2018.

Utredningen har antagit namnet Översiktsplaneutredningen.

Betänkandet är skrivet i vi-form. Med detta avses utredaren och utredningssekretariatet. Jag är emellertid ensam ansvarig för samtliga förslag.

Utredningen har tidigare överlämnat följande delbetänkanden: *Detaljplanekravet* (SOU 2017:64), *En utvecklad översiktsplanering* (SOU 2018:46) samt *Verkställbarhet av beslut om lov* (SOU 2018:86).

Utredningen överlämnar härmed sitt slutbetänkande *Privat initiativrätt – Planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning* (SOU 2019:9). Uppdraget är härigenom slutfört.

Stockholm i januari 2019

Inger Holmqvist

/Jesper Blomberg

Innehåll

Sammanfattning **11**

1 Författningsförslag **25**

1.1 Lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) 25

2 Inledning **33**

2.1 Kapitlets innehåll 33

2.2 Översiktsplaneutredningens direktiv 33

2.3 Utredningens arbetsformer 36

2.4 Andra utredningar av betydelse 37

2.5 Betänkandets disposition 37

3 Grundläggande förutsättningar **39**

3.1 Kapitlets innehåll 39

3.2 Kommunens inflytande över och ansvar för detaljplaneläggningen 39

3.3 Rättslig reglering av detaljplaneläggning 43

3.3.1 Det kommunala planmonopolet 43

3.3.2 Egendomsskyddet och planmonopolet 43

3.3.3 Allmänna och enskilda intressen – och proportionalitetsprincipen 45

3.3.4 Detaljplanen i plansystemet 47

3.3.5 Detaljplanens innehåll 49

3.3.6 Detaljplaneförfarandet 50

3.3.7 Plangenomförande m.m. 53

3.4 Detaljplaneläggning i praktiken – ett exempel 54
3.4.1 Inledning..... 54
3.4.2 Exempelbeskrivning..... 54

3.5 Problembild – några exempel..... 56
3.5.1 Inledning..... 56
3.5.2 Byggherrarna 57
3.5.3 Kommunerna..... 60
3.5.4 En kommentar till framkomna synpunkter..... 65

3.6 Annat reformarbete av betydelse..... 66

4 Privat initiativrätt till detaljplaneläggning 67

4.1 Kapitlets innehåll..... 67

4.2 Allmänt om privat initiativrätt..... 67
4.2.1 Inledning..... 67
4.2.2 Initiativrätt för enskilda finns redan 68
4.2.3 Privat initiativrätt enligt direktiven..... 69

4.3 Privat initiativrätt i förarbeten och tidigare utredningar..... 70

4.4 Internationella utblickar..... 74
4.4.1 Inledning..... 74
4.4.2 Privat initiativrätt i Norge 75
4.4.3 Något om reflektioner i doktrinen 83

4.5 Vår definition av privat initiativrätt..... 83

5 Rättsliga förutsättningar för planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen 87

5.1 Kapitlets innehåll..... 87

5.2 Allmänt om planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen 87

5.3 Principerna om legalitet, objektivitet, saklighet, opartiskhet och likabehandling..... 89

5.4 Myndighetsutövning 90
5.4.1 Allmänt om myndighetsutövning..... 90
5.4.2 Myndighetsutövning i detaljplaneläggningen..... 92

5.5 Jäv ... 96
5.5.1 Allmänt om jäv ... 96
5.5.2 Jäv i detaljplaneläggningen ... 98

5.6 Förvaltningslagen ... 99
5.6.1 Allmänt om förvaltningslagen ... 99
5.6.2 Förvaltningslagen i detaljplaneläggningen ... 100
5.6.3 Särskilt om utredningsansvaret i detaljplaneläggningen ... 103

5.7 Den kommunala kompetensen ... 105
5.7.1 Allmänt om den kommunala kompetensen ... 105
5.7.2 Den kommunala kompetensen i detaljplaneläggningen ... 108

5.8 Statsstöd ... 108
5.8.1 Allmänt om statsstöd ... 108
5.8.2 Statsstöd i detaljplaneläggningen ... 110

5.9 Upphandlingsplikt ... 110
5.9.1 Allmänt om upphandlingsplikt ... 110
5.9.2 Upphandlingsplikt i detaljplaneläggningen ... 111

5.10 Rättsliga begränsningar i övrigt ... 112

5.11 Närmare om planmyndighetens fullgörande av uppgifter i detaljplaneläggningen ... 114

5.12 Sammanfattning ... 116

6 Våra överväganden och förslag ... 119

6.1 Kapitlets innehåll ... 119

6.2 Behovet av och nyttan med en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressenten ... 119

6.3 Utgångspunkter för planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen ... 123
6.3.1 Inledning ... 123
6.3.2 Initiativrätten bör inte utökas eller formaliseras ytterligare ... 123
6.3.3 Kommunen bör behålla det övergripande ansvaret för planläggningen ... 128

6.3.4 Planintressentens medverkan i planarbetet bör kunna förtydligas och i viss mån utvecklas... 133
6.3.5 Planintressenten bör inte tillåtas genomföra samrådet... 134
6.3.6 Ett s.k. exploatörsdrivet planprogram bör inte införas... 135
6.3.7 Skäl saknas att låta planintressenten begära planeringsbesked... 138

6.4 Kommunen ska i planbeskedet ange vilket underlag som kan behövas... 139

6.5 Planintressenten bör få inhämta yttrande från länsstyrelsen... 142
6.5.1 En möjlighet för planintressenten att inhämta yttrande från länsstyrelsen... 142
6.5.2 Möjligheten att inhämta yttrande från länsstyrelsen bör medges av kommunen... 146
6.5.3 Om länsstyrelsens yttrande... 152

6.6 Ett förtydligande av planintressentens möjlighet att bidra med planeringsunderlag... 158

6.7 Tidsfristen för planbesked bör inte ändras... 161

6.8 Planbesked bör inte få överklagas... 162

6.9 Medverkan av enskilda ska redovisas i planbeskrivningen... 163

6.10 Kommunens ansvar för den fysiska planeringen påverkas inte... 165

6.11 Våra förslag ändrar inte rättsläget vad gäller en planintressents partsställning och klagorätt... 166

6.12 Närliggande frågor – och ytterligare några förslag... 169
6.12.1 Mer vägledning behövs om vilket underlag som krävs för att bedöma vissa planeringsförutsättningar... 169
6.12.2 Inget avgränsningssamråd vid planprogram... 170

7 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser och genomförandefrågor 175

7.1 Ikraftträdande 175

7.2 Övergångsbestämmelser 175

7.3 Genomförandefrågor 176

8 Konsekvenser 179

8.1 Inledning 179

8.2 Allmänt om konsekvensutredningen 180

8.3 Konsekvenser för staten 184

8.4 Konsekvenser för kommunerna 188

8.5 Konsekvenser för företag 191

8.6 Konsekvenser för enskilda 194

8.7 Konsekvenser för miljön 196

8.8 Konsekvenser för bostadsbyggandet 198

8.9 EU-rätten 199

8.10 Övriga konsekvenser 199

9 Författningskommentar 201

9.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) 201

Bilagor

Bilaga 1 Kommittédirektiv 2017:6 ... 211

Bilaga 2 Kommittédirektiv 2017:132 ... 229

Bilaga 3 Kommittédirektiv 2018:62 ... 231

Bilaga 4 Hemställan från Göteborgs kommun till Näringsdepartementet ... 235

Bilaga 5 Överlämnande av hemställan ... 237

Bilaga 6 Privat initiativrätt i Danmark, Finland, Tyskland, Nya Zeeland och Singapore ... 239

Sammanfattning

Vårt uppdrag

Översiktsplaneutredningens uppdrag omfattar fem frågor. Enligt uppdraget ska vi

1. se över hur översiktsplaneringen kan utvecklas i syfte att underlätta efterföljande planering,
2. föreslå begränsningar i kravet på att kommunerna i vissa fall måste göra en detaljplan och föreslå hur angränsande lagstiftning kan utformas i anslutning till dessa begränsningar,
3. se över behovet av att kommunen ska kunna bestämma upplåtelseformer, t.ex. genom en bestämmelse i en detaljplan,
4. se över behovet av att införa en privat initiativrätt så att en enskild exploatör kan genomföra vissa formella beredningsåtgärder i arbetet med att ta fram en detaljplan, och
5. se över frågan om verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov.

Detta slutbetänkande handlar om punkten 4, dvs. behovet av att införa en s.k. privat initiativrätt. Enligt kommittédirektiven ska vi utreda behovet och nyttan av samt förutsättningarna för en privat initiativrätt – och hur en sådan i så fall bör utformas. Om skälen för att införa en privat initiativrätt överväger, bör enligt direktiven inriktningen vara att den som tar initiativ till planläggning själv ska kunna samråda om ett förslag till en detaljplan och få förslaget behandlat av kommunen. Kommunen ska dock ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas. Inriktningen bör enligt direktiven vidare vara att det är kommunen som säkerställer att det planförslag som antas tillgodoser gällande krav.

Detta utredningsuppdrag bygger på ett tillkännagivande från riksdagen.

Förutsättningar för kommunal detaljplaneläggning

Enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten, det s.k. kommunala planmonopolet. Det innebär att det är kommunen som i princip ensam avgör både om och när en detaljplan ska tas fram och därmed hur mark (och vattenområden) får användas och bebyggas.

En planintressent kan alltså inte på egen hand inleda ett detaljplaneärende. Den som avser att vidta en åtgärd – som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs – har emellertid rätt att få ett besked om kommunen har för avsikt att inleda en sådan planläggning. Kommunen ska redovisa detta i ett s.k. planbesked. Kommunen ska normalt ge sitt planbesked inom fyra månader.

Vi redogör i betänkandet för de grundläggande förutsättningarna för kommunens detaljplaneläggning, både ur ett rättsligt och ett praktiskt perspektiv.

Vidare har vi utrett de rättsliga förutsättningarna för en planintressents medverkan i detaljplaneläggningen. Även om en uttrycklig reglering saknas i PBL, finns det ett stort antal bestämmelser i andra författningar som hindrar kommunen från att tillåta att en planintressent vidtar vissa åtgärder i planläggningen, bl.a. sådana som innebär myndighetsutövning. Sådana bestämmelser finns t.ex. i regeringsformen, förvaltningslagen (2017:900) och kommunallagen (2017:725).

Privat initiativrätt till detaljplaneläggning

Uttrycket privat initiativrätt till detaljplaneläggning förekommer såväl i den politiska diskussionen som bland kommuner och fastighetsägare, byggherrar och andra planintressenter. Uttrycket förekommer också i ett antal tidigare utredningar på plan- och bygglagstiftningens område. Dessutom används uttrycket i både våra nordiska grannländer och i flera andra länder.

Det finns inte någon vedertagen och generell definition av privat initiativrätt till detaljplaneläggning. Det är således inte något enhetligt institut, utan innebörden varierar beroende på vem som använder uttrycket och i vilket sammanhang det används – och naturligtvis även på i vilket land institutet tillämpas.

Mot bakgrund av bl.a. våra direktiv samt tidigare utredningar och den internationella utblick som vi presenterar i betänkandet, menar vi att med privat initiativrätt bör i första hand åsyftas någon form av privat planläggning eller i vart fall förtydligade och utökade möjligheter för en planintressent att medverka i den kommunala detaljplaneläggningen. En sådan definition korresponderar också med de synpunkter och resonemang som framkommit vid våra möten med intressenter, experter och sakkunniga.

Behov av och nytta med en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressenten

Vi har inte kunnat påvisa någon efterfrågan på reformer som möjliggör ökade inslag av privat planering i PBL-systemet, i bemärkelsen att enskilda planintressenter skulle kunna utföra uppgifter som innefattar myndighetsutövning och som det i dag ankommer på kommunen att utföra. Däremot anser vi oss ha fått uppfattningen att det åtminstone från byggherresidan finns ett önskemål om att enskilda planintressenter ska kunna genomföra vissa beredningsåtgärder som inte innebär myndighetsutövning. Det har lett oss till slutsatsen att det åtminstone på ett övergripande plan finns ett behov av en privat initiativrätt.

Enligt vår mening ligger nyttan av ökade inslag av medverkan från planintressenten i att det kan gå snabbare att ta fram den detaljplan som behövs för att byggandet ska kunna påbörjas. Därmed kan ledtiden från projektidé till att den färdiga byggnaden kan tas i anspråk förkortas. Dessutom kan kommunala planeringsresurser i viss utsträckning nyttjas bättre.

Utgångspunkter för planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen

Kommunen bör behålla det övergripande ansvaret för planprocessen

Stora delar av planprocessen utgör myndighetsutövning. Enligt vår bedömning bör uppgifter i detaljplaneläggningen som innefattar myndighetsutövning inte överlämnas till en enskild planintressent. Det finns vidare skäl för att kommunen även fortsättningsvis bör ha det övergripande ansvaret för planprocessen i sin helhet. Skälen är i huvudsak att detta krävs för en korrekt och tillförlitlig tillämpning av de grundlagsfästa legalitets- och objektivitetsprinciperna. Ett kommunalt helhetsansvar bidrar också till att medborgarinflytandet kan förverkligas i större utsträckning än om ansvaret skulle delas mellan olika aktörer. Ett sådant helhetsansvar är också viktigt ur offentlighets- och sekretessynpunkt.

Initiativrätten bör inte ytterligare formaliseras eller utökas

Vi anser att den nuvarande formella rätten att inleda ett planbeskedsärende och den informella möjligheten att få ett planärende inlett, i huvudsak fungerar ändamålsenligt utifrån grunderna för och syftet med det kommunala planmonopolet. Det finns således inte anledning att lämna förslag som innebär att initiativrätten utökas till att även gälla ett detaljplaneärende. I linje med detta föreslår vi inte heller någon rätt att överklaga ett planbesked. Enligt vår bedömning saknas vidare skäl att införa regler som generellt gör det obligatoriskt för en planintressent att ansöka om planbesked.

Planintressentens medverkan i planläggningen bör kunna förtydligas och i viss mån utvecklas

Utgångspunkterna som angetts ovan, hindrar dock inte att planintressenten tillåts medverka i detaljplaneläggningen eller i arbetet med områdesbestämmelser och inte heller att denna medverkan förtydligas och utvecklas. En sådan reform gör tvärtom planprocessen mer förutsebar, tydlig och transparent, såväl för planintressenten

och kommunen som för övriga berörda. En sådan reform ligger också i linje med vad såväl byggherrar som kommuner efterfrågar.

Kärnan i en sådan reglering bör i första hand vara att förtydliga förutsättningarna för planintressentens medverkan. En reform bör även bidra till att intressenten får en utökad möjlighet att i viss utsträckning underlätta kommunens inledande respektive handläggning av planärendet, främst genom att planintressenten kan bistå kommunen med vissa beredningsåtgärder.

En reglering bör också utformas så att risken för s.k. förgävesplanering och även att planprocessen drar ut på tiden minskar. En reglering bör också bidra till att nyttjandet av den kompetens och de resurser som kan finnas hos planintressenten sker på ett effektivt och rättssäkert sätt och till att kommunala resurser kan frigöras.

Våra förslag

Kommunen ska i planbeskedet ange vilket planeringsunderlag som kan behövas

Vi anser att tiden mellan kommunens beslut om positivt planbesked och den tidpunkt då det egentliga detaljplanearbetet påbörjas i vissa situationer borde kunna användas mer effektivt än vad som är fallet i dag. Enligt vår mening bör det införas en bestämmelse i PBL om att kommunen – om det har begärts av planintressenten – i planbeskedet ska redovisa sin bedömning av vilket planeringsunderlag som kan behövas för detaljplaneläggningen.

Kommunen får här göra en bedömning bl.a. utifrån hur tydliga planeringsförutsättningarna är, men också vilket underlag som den enskilde inkommit med i planbeskedsärendet. Det kan t.ex. handla om att kommunen i planbeskedet anger att det finns behov av en va-utredning, en geoteknisk undersökning eller en arkeologisk utredning. Därmed kan planintressenten använda tiden fram till att det egentliga detaljplanearbetet påbörjas till att ta fram det underlag som kommer att behövas för planläggningen. En sådan bestämmelse kan således bidra till att det går snabbare att ta fram förslaget till detaljplan och till att kommunala planeringsresurser kan nyttjas bättre.

Vid kommunens bedömning av vilka planeringsunderlag som bör anges i planbeskedet, bör även beaktas t.ex. planintressentens eller eventuellt ombuds kompetens och erfarenhet av detaljplaneläggning.

Planintressenten bör få inhämta yttrande från länsstyrelsen

Om en planintressent beviljas ett positivt planbesked, ska kommunen på planintressentens begäran i beskedet kunna medge att denna tillåts inhämta yttrande från länsstyrelsen. I många detaljplaneärenden behövs omfattande kompletteringar av planeringsunderlaget till följd av synpunkter som kommer in först under samrådet, vilket medför att det kan ta lång tid efter samrådsskedet innan planförslaget kan bli föremål för granskning. Behovet av kompletteringar efter samrådet bör kunna minska, om planintressenten ges möjlighet att vidta vissa förberedande åtgärder innan kommunen inleder planarbetet eller under planarbetets initialskede.

Möjligheten att inhämta yttrande från länsstyrelsen förutsätter att den planläggning som planbeskedet avser är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande och att det kan antas främja den planläggning som planbeskedet avser. Även denna bestämmelse kan enligt vår mening bidra till att det går snabbare att ta fram den detaljplan som behövs och till att kommunala planeringsresurser kan nyttjas bättre.

Länsstyrelsen ska yttra sig över vilket planeringsunderlag som behövs för att kunna ta ställning till hur den planläggning som planbeskedet avser förhåller sig till de s.k. ingripandegrunderna, t.ex. om och i så fall hur planläggningen kan påverka riksintressen, miljökvalitetsnormer och strandskydd, men också frågor om t.ex. risk för olyckor, översvämning och erosion. Det kan handla om bl.a. behovet av en undersökning avseende markföroreningar, en översvämningsanalys eller en utredning om omgivningsbuller. Eftersom en begäran om planbesked kan ha olika detaljeringsgrad ligger det i sakens natur att länsstyrelsen inte kan yttra sig över sådana frågor som inte framgår av planbeskedet. Omfattningen av länsstyrelsens skyldighet att lämna synpunkter får i det enskilda fallet bedömas utifrån det allmänna förvaltningsrättsliga utredningsansvaret.

Länsstyrelsens synpunkter ska redovisas i ett skriftligt yttrande. Yttrandet ska skickas till planintressenten, men även till kommunen.

Planintressentens rätt att inhämta yttrande ska som huvudregel upphöra att gälla vid den tidpunkt då kommunen enligt planbeskedet bedömer att planläggningen kommer att inledas.

Ett förtydligande av planintressentens möjlighet att bidra med planeringsunderlag

Enligt vår mening ska det av PBL framgå att det för detaljplanearbetet, utöver grundkartor och fastighetsförteckning, även ska finnas det planeringsunderlag som i övrigt behövs. Enligt vår uppfattning utgör detta enbart ett förtydligande av gällande rätt.

Det ska också förtydligas att planeringsunderlag får upprättas av annan än kommunen. Med annan än kommunen avser vi första hand en enskild planintressent, men i förekommande fall även länsstyrelsen och andra förvaltningsmyndigheter. Även detta förslag syftar till att öka förutsättningarna för planintressenten att bidra med relevant planeringsunderlag inför och under kommunens planläggning och därmed också till att det går snabbare att ta fram den detaljplan som behövs och till att kommunala planeringsresurser kan nyttjas bättre.

Samtidigt bör det understrykas att förslaget inte innebär någon förändring när det gäller kommunens ansvar för att i egenskap av planmyndighet se till att underlaget är korrekt och medger en tillförlitlig avvägning av de allmänna och enskilda intressena i ärendet. I de fall planeringsunderlaget tagits fram av planintressenten ankommer det alltså på kommunen att säkerställa kvaliteten i detta.

Om en planintressent tar fram planeringsunderlag, ska det redovisas i planbeskrivningen

Planintressentens förtydligade och i viss mån utvecklade möjligheter att medverka i planläggningen, bör enligt vår mening kompletteras på så sätt att det av planbeskrivningen tydligt ska framgå om någon enskild tagit fram planeringsunderlag i det aktuella planärendet och – om så skett – vilka underlag det är fråga om. Det kan handla om allt från undersökningar, utredningar, inventeringar och underlag i övrigt som upprättats av enskild och som getts in i planärendet. Med enskild avses t.ex. fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent, men också t.ex. konsult som på uppdrag av kommunen tagit fram planeringsunderlag.

Härigenom skapas en ökad transparens vad gäller planintressentens medverkan i planläggningen, vilket skapar incitament för planmyndigheten att säkerställa att avvägningarna på grundval av underlaget sker på ett korrekt och tillförlitligt sätt. Det underlättar också

för övriga berörda enskilda (grannar m.fl.) att bilda sig en uppfattning av vilka motstående enskilda intressen som gör sig gällande i planärendet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för dessa att ta tillvara sin rätt i samråd och granskning samt vid ett eventuellt överklagande.

Ytterligare bedömningar och överväganden

Tidsfristen för planbesked bör inte ändras och planbesked bör inte få överklagas

Med våra förslag om att kommunen i planbeskedet får medge en planintressent att inhämta yttrande från länsstyrelsen och om att kommunen redan i planbeskedet ska ange vilket planeringsunderlag som kan behövas, är det rimligt att anta att kommunens handläggning av planbeskedsärendet kommer att kräva något mer tid. Vi anser dock inte att merarbetet är så omfattande att det finns skäl att utöka den nuvarande tidsfristen. Även om planbeskedet med våra förslag får en utökad betydelse för den enskilde och även skapar vissa skyldigheter för kommunen och länsstyrelsen, bör det enligt vår mening inte heller införas en rätt att överklaga planbesked.

Kommunens ansvar för den fysiska planeringen påverkas inte

Med en privat initiativrätt i enlighet med våra förslag tillåts en planintressent att i något större utsträckning vidta beredningsåtgärder i planprocessens initialskede. Våra förslag påverkar dock inte kommunens ansvar, vare sig över planprocessen i sin helhet i det enskilda fallet eller över den fysiska planeringen i stort på lång sikt. Det ankommer således alltjämt på kommunen att tillse att planeringsunderlaget – oavsett om det har tagits fram av kommunen eller av någon annan – möjliggör en korrekt och tillförlitlig avvägning av de allmänna och enskilda intressen som gör sig gällande i planläggningen. Det är också kommunen som i enlighet med det kommunala planmonopolet ensam avgör om planläggning över huvud taget ska komma till stånd, liksom om det finns skäl att t.ex. avbryta planarbetet eller att i slutänden inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan.

Våra förslag ändrar inte rättsläget vad gäller en planintressents partsställning och klagorätt

Planintressenten intar inte någon partsställning i ett detaljplaneärende. Däremot har en planintressent som samtidigt är sakägare vanligtvis möjlighet att överklaga kommunens beslut att anta en detaljplan. Enligt hittillsvarande praxis från Mark- och miljööverdomstolen står det dock klart att en planintressent inte intar motpartsställning i mark- och miljödomstol och heller inte har rätt att överklaga en dom av en mark- och miljödomstol, som innebär att beslutet att anta en detaljplan upphävs. Denna praxis har i huvudsak motiverats med att det endast är kommunen som – på grund av det kommunala planmonopolet – har befogenhet att anta, ändra eller upphäva planer och att det är kommunen ensam som avgör om och vid vilken tidpunkt planläggning ska ske.

Våra förslag utgör endast ett förtydligande respektive viss utveckling av planintressentens medverkan i planläggningen. Utifrån det rättsläge som etablerats genom Mark- och miljööverdomstolens praxis, anser vi att förslagen i sig inte påverkar bedömningen av om en planintressent kan anses inta partsställning eller ej i planärendet. Förslagen påverkar enligt vår mening heller inte i sig frågan om planintressenten bör inta ställning av motpart i mark- och miljödomstol eller ha möjlighet att överklaga sådan domstols upphävande av kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan.

Närliggande frågor – och ytterligare några förslag

Mer vägledning behövs om vilket underlag som krävs för att bedöma vissa planeringsförutsättningar

I dag saknas det i vissa avseenden tydlig vägledning om vilket planeringsunderlag som kan behövas och hur sådant underlag bör utformas. Mot bakgrund av våra förslag anser vi även att regeringen bör ta initiativ till att låta ta fram ytterligare vägledning om vilket underlag som behövs för att kartlägga vissa grundläggande planeringsförutsättningar, t.ex. geotekniska undersökningar, va-utredningar och naturvärdesinventeringar. Sådan vägledning skulle skapa förutsebarhet för planintressenter samt utgöra ett stöd för konsulter och andra utomstående vid deras eventuella medverkan i detaljplaneläggningen. Detta

kan i sin tur begränsa behovet av revideringar och kompletteringar av det underlag som konsulterna sedermera tar fram.

Inget avgränsningssamråd vid planprogram

Under arbetet med att ta fram ett planprogram ska kommunen undersöka och samråda om huruvida ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (s.k. undersökningssamråd). Om så är fallet, ska den efterföljande detaljplanen miljöbedömas och en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Om en betydande miljöpåverkan kan antas, ska kommunen i programskedet även samråda om hur miljökonsekvensbeskrivningen ska avgränsas (s.k. avgränsningssamråd). Ett sådant undersöknings- och eventuellt avgränsningssamråd ska även genomföras inom ramen för samrådet av en ny detaljplan.

Vi anser att miljöbalkens krav på avgränsningssamråd inte ska gälla i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt PBL. Vi anser att det även ska förtydligas att det är frivilligt för kommunen att ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program (planprogram) för att underlätta detaljplanearbetet.

Ikraftträdande

Vi föreslår att våra förslag ska träda i kraft den 1 april 2020.

Konsekvenser

Konsekvenser för staten

För statens del uppstår i första hand konsekvenser för länsstyrelserna till följd av förslaget att en planintressent under vissa förutsättningar ska kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över planbeskedet angående vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om planförslaget är förenligt med de s.k. ingripandegrunderna. Sammantaget bedömer vi att länsstyrelserna behöver kompenseras med motsvarande tre årsarbetskrafter, eller motsvarande tre miljoner kronor.

Konsekvenser för kommuner

Förslaget att kommunen i ett positivt planbesked ska ange vilket underlag som kan behövas för planläggningen, om det begärts av planintressenten, medför ett visst merarbete för kommunen. Det handlar emellertid om att kommunen kommer att behöva redogöra för frågor som normalt ändå måste bedömas av kommunen för att den ska kunna avgöra om ett positivt planbesked kan ges eller inte. Merarbetet blir därigenom begränsat. Detsamma gäller det merarbete som uppstår för kommunen vid handläggningen av ett planbesked i de fall planintressenten begär att få inhämta länsstyrelsens yttrande om vilket planeringsunderlag som kan behövas. Kommunen har dessutom möjlighet att ta ut en avgift för beslutet om planbesked, varför förslaget inte behöver medföra några kostnader för kommunen.

Övriga förslag bör endast medföra konsekvenser av begränsad omfattning för kommunerna.

Våra förslag medför i några fall nya skyldigheter för kommunen, vilket utgör en viss inskränkning i förhållande till den kommunala självstyrelsen. De krav som föreslås bör dock leda till ökad transparens för vilket utredningsarbete som krävs för att ta fram ett förslag till detaljplan, vilket bör förbättra förutsättningarna för byggandet i stort och därmed även ha betydelse för konkurrensen inom byggsektorn. Vi bedömer att fördelarna med förslagen är större än de nackdelar som förslagen innebär i förhållande till den kommunala självstyrelsen. Intrånget får därmed anses vara proportionerligt.

Konsekvenser för företag

Våra förslag i detta betänkande har främst betydelse för de företag som agerar som planintressenter, dvs. sådana företag som tar initiativ till detaljplaneläggning och som kan ha nytta av planläggningen.

Förslagen att en planintressent ska kunna begära att dels kommunen redovisar vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen, dels att länsstyrelsen yttrar sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om planförslaget är förenligt med ingripandegrunderna, bör leda till att företag ges bättre förutsättningar att bedöma om det är ändamålsenligt att inleda arbetet med en detaljplan. Redovisningen kan

underlätta för planintressenten genom att denne själv kan påbörja arbetet med att ta fram underlaget.

Förslaget att det ska framgå av PBL att planeringsunderlag får tas fram av någon annan än kommunen bör leda till att planintressenten i fler fall själv kan ta fram det underlag som behövs för planläggningen. Även om planintressentens möjligheter att ta fram underlag inte påverkas av våra förslag i sig, bör ändringen bidra till att klargöra att planintressenten själv kan förkorta den tid som åtgår för planläggningen.

Konsekvenser för enskilda

Enskilda berörs främst av förslagen i egenskap av grannar, dvs. när den enskilde bor eller äger mark i närheten av ett område som ska planläggas. Förslagen bedöms ha små eller inga konsekvenser för enskilda.

Konsekvenser för miljön

Förslaget att det ska framgå av PBL att planeringsunderlag även får tas fram av annan än kommunen, vilket bl.a. inbegriper enskilda, kan medföra farhågor om att sådant planeringsunderlag inte kommer att vara tillförlitligt i alla delar, eftersom det kan vara svårt för den som har ett intresse i saken att förhålla sig objektiv till planeringsförutsättningarna. Detta kan uppfattas som negativt från miljösynpunkt. Samtidigt finns anledning att understryka att planeringsunderlag redan i dag ofta tas fram av planintressenten. På så sätt innebär bestämmelsen en kodifiering av en ordning som redan tillämpas i många kommuner.

Förslaget innebär inte någon förändring i vilka hänsyn som ska tas till miljön vid planläggning. Kommunen kommer dessutom även i fortsättningen att ha kvar ansvaret för att säkerställa både att planeringsunderlaget visar planeringsförutsättningarna och att avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen sker på ett korrekt och tillförlitligt sätt.

Förslagen bör inte medföra några negativa konsekvenser för miljön.

Övriga konsekvenser

Våra förslag bör i viss utsträckning stärka samhällets kapacitet att ta fram detaljplaner, i vart fall genom en viss förkortning i tid av planprocessen. Sammantaget bedömer vi att förslagen kan få viss betydelse för hur många bostäder som tillkommer på bostadsmarknaden. Förslagen tar vidare sikte inte endast på bostadsbyggande, utan även på detaljplanering för t.ex. industrimark eller motsvarande.

1 Författningsförslag

1.1 Lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att 4 kap. 33 § och 5 kap. 3, 5, 8, 10, 11, 11 a, 13 och 39 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 kap. 5 a och 5 b §§, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 kap.	
33 §[1]	
Planbeskrivningen ska innehålla en redovisning av	
1. planeringsförutsättningarna,	
2. planens syfte,	
3. hur planen är avsedd att genomföras,	
4. de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser, *och*	4. de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser,
5. om planen avviker från översiktsplanen, på vilket sätt den i så fall gör det och skälen för avvikelsen.	5. om planen avviker från översiktsplanen, på vilket sätt den i så fall gör det och skälen för avvikelsen, *och*
	6. om och i så fall vilket planeringsunderlag enligt 5 kap. 8 §

[1] Senaste lydelse 2015:668.

första stycket som tagits fram av en viss enskild.

Planbeskrivningen ska innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen.

Av redovisningen enligt första stycket 3 ska framgå de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt samt vilka konsekvenser dessa åtgärder får för fastighetsägarna och andra berörda. Vidare ska det framgå om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar, dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal.

5 kap.

3 §

En begäran om planbesked ska vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det huvudsakliga ändamålet med den avsedda åtgärden och en karta som visar det område som berörs.

Om åtgärden avser ett byggnadsverk, ska begäran också innehålla en beskrivning av byggnadsverkets karaktär och ungefärliga omfattning.

Om den som har gjort en begäran vill ha möjlighet att inhämta ett yttrande enligt 5 a § första stycket eller ett besked om vilket planeringsunderlag som kan behövas enligt 8 § första stycket, ska även det framgå av begäran.

5 §[2]

Av planbeskedet ska det framgå om kommunen avser att inleda en planläggning.

Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer

Om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange den tidpunkt då planläggningen enligt

[2] Senaste lydelse 2011:335.

att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.

kommunens bedömning kommer att

1. inledas, och

2. ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser.

Om det har begärts av den som gjort en begäran om planbesked, ska kommunen i planbeskedet redovisa sin bedömning av vilket planeringsunderlag enligt 8 § första stycket som kan behövas för planläggningen.

Om kommunen inte avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange skälen för det.

5 a §

Om det har begärts av den som gjort en begäran om planbesked, får kommunen i planbeskedet medge att denne får inhämta ett yttrande från länsstyrelsen om vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen.

Ett sådant medgivande förutsätter att

1. planläggningen är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §, och

2. länsstyrelsens yttrande kan antas främja planläggningen.

Ett sådant medgivande gäller till den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att inledas enligt 5 §

	andra stycket 1, om inte kommunen bestämmer annat i planbeskedet.
	5 b § *Länsstyrelsen ska yttra sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 22 §, om det har begärts av den som fått ett medgivande enligt 5 a § första stycket.* *Länsstyrelsens yttrande ska skickas till kommunen och den som fått medgivandet.*
8 §	
I arbetet med att ta fram en detaljplan ska det, om det inte är uppenbart onödigt, finnas en eller flera kartor som är lämpliga för ändamålet (grundkartor) och en fastighetsförteckning.	I arbetet med att ta fram en detaljplan ska det, om det inte är uppenbart onödigt, finnas en eller flera kartor som är lämpliga för ändamålet (grundkartor) och en fastighetsförteckning. *Därutöver ska det planeringsunderlag finnas som i övrigt behövs.* *Planeringsunderlag får tas fram av annan än kommunen.*
10 §	
Om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet, *ska* kommunen ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program.	För att underlätta detaljplanearbetet *får* kommunen ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program *(planprogram)*.

Lydelse enligt SOU 2018:46	*Föreslagen lydelse*

11 §[3]

I arbetet med att ta fram ett *program enligt 10 §* eller ett förslag till en detaljplan ska kommunen samråda med

I arbetet med att ta fram ett *planprogram* eller ett förslag till en detaljplan ska kommunen samråda med

1. länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och de kommuner som berörs,

2. de kända sakägarna och de kända bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs,

3. de kända organisationer av hyresgäster som har avtal om förhandlingsordning för en berörd fastighet eller, om någon förhandlingsordning inte gäller, som är anslutna till en riksorganisation inom vars verksamhetsområde en berörd fastighet är belägen, och

4. de myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget.

Kommunen behöver dock inte samråda med bostadsrättshavare, hyresgäster, boende eller organisationer av hyresgäster, om det är uppenbart att förslaget saknar betydelse för dem.

För samråd enligt första stycket 2–4 är det tillräckligt att kommunen ger tillfälle till samråd.

11 a §[4]

Inom ramen för samrådet enligt 11 § första stycket ska kommunen undersöka om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska göras på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen.

Första stycket gäller inte om frågan om betydande miljöpåverkan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken.

Om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen inom ramen för samrådet enligt 11 § första stycket även uppfylla kraven på avgränsningssamråd i 6 kap. 9 och 10 §§ miljöbalken.

[3] Senaste lydelse 2017:965.
[4] Senaste lydelse 2014:900.

Trots det som sägs i 6 kap. 6 och 10 §§ miljöbalken om samråd med andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen, ska kommunen vid samrådet enligt 11 § första stycket i fråga om statliga myndigheter enbart samråda med länsstyrelsen.

Tredje stycket gäller inte i arbetet med att ta fram ett planprogram.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
13 §[5]	
Under ett samråd om ett planförslag ska kommunen redovisa förslaget, skälen för förslaget, det planeringsunderlag som har betydelse och hur kommunen avser att handlägga förslaget. Kommunen får låta bli att redovisa skälen för planförslaget och planeringsunderlaget om det är uppenbart obehövligt.	Under ett samråd om ett planförslag ska kommunen redovisa förslaget, skälen för förslaget, det planeringsunderlag *enligt 8 § första stycket* som har betydelse och hur kommunen avser att handlägga förslaget. Kommunen får låta bli att redovisa skälen för planförslaget och planeringsunderlaget om det är uppenbart obehövligt.
Om det finns ett *program enligt 10 §*, ska kommunen redovisa detta.	Om det finns ett *planprogram*, ska kommunen redovisa detta.

Om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar, ska kommunen redovisa dessa avtals huvudsakliga innehåll och konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal.

[5] Senaste lydelse 2015:668.

Lydelse enligt SOU 2018:46	*Föreslagen lydelse*
39 §[6]	
I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § i den del som avser *fastighetsförteckning*, 9, 10 och 11 §§, 11 b § första stycket, 11 c–15, 17, 18, 19 och 20 §§, 21 § första stycket, 22 och 22 a §§, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 och 38 §§. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.	I fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser ska kommunen tillämpa bestämmelserna om förslag till och antagande av en detaljplan i 7 §, 8 § *förutom* i den del som avser *grundkartor*, 9, 10 och 11 §§, 11 b § första stycket, 11 c–15, 17, 18, 19 och 20 §§, 21 § första stycket, 22 och 22 a §§, 23 § första stycket, 24, 25, 27, 29 och 30 §§, 32 § 1 och 2, 33–35 och 38 §§. Vid tillämpningen ska det som sägs om detaljplan avse områdesbestämmelserna.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2020.

2. För ärenden om detaljplaner som har påbörjats före ikraftträdandet gäller 4 kap. 33 § samt 5 kap. 10, 11, 11 a och 13 §§ i den äldre lydelsen. Detsamma gäller för mål som avser överklagande av beslut om sådana detaljplaner till dess att målet är slutligt avgjort.

[6] Senaste lydelse 2017:965.

2 Inledning

2.1 Kapitlets innehåll

I det här kapitlet redogör vi för Översiktsplaneutredningens direktiv och utredningens tidigare arbete. Vidare ger vi en allmän bakgrund till uppdraget i den del som behandlas i detta slutbetänkande. Vi redogör även för utredningens arbetsformer och för betänkandets disposition.

2.2 Översiktsplaneutredningens direktiv

Övergripande

Regeringen beslutade den 19 januari 2017 kommittédirektiven En utvecklad översiktsplanering (dir. 2017:6), *bilaga 1*. Enligt direktiven ska utredaren föreslå hur kommunen kan ges större möjligheter att besluta om en tillkommande eller befintlig bebyggelse behöver regleras med en detaljplan. Utredaren ska även föreslå hur angränsande lagstiftning kan utformas om kravet på detaljplan begränsas. Dessa frågor har vi behandlat i delbetänkandet *Detaljplanekravet* (SOU 2017:64), vilket överlämnades i juni 2017. Frågorna har därefter behandlats i prop. 2017/18:167 (bet. 2017/18:CU34, rskr. 2017/18:403).

Enligt direktiven ska vi också utreda och lämna förslag på hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta efterföljande planering och hur dialogen mellan staten och kommunen om fysisk planering i större omfattning ska kunna hanteras inom ramen för översiktsplaneringen. Utredaren ska även utreda behovet av och förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformen för bostäder, exempelvis genom en bestämmelse i en detaljplan. Dessa frågor har vi behandlat i delbetänkandet *En utvecklad översiktsplanering* (SOU 2018:46), där Del 1 handlar om att underlätta

efterföljande planering och Del 2 om kommunal reglering av upplåtelseformen. Delbetänkandet överlämnades till regeringen i maj 2018. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utredaren ska vidare enligt direktiven utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljplaneläggning. Dessa frågor behandlar vi i detta slutbetänkande. Enligt direktiven skulle uppdraget slutredovisas senast den 15 november 2018. Tidpunkten för slutredovisningen har dock genom tilläggsdirektiv flyttats fram till den 31 januari 2019 (dir. 2017:132, *bilaga 2*).

Genom tilläggsdirektiv har regeringen vidare utökat Översiktsplaneutredningens uppdrag till att även omfatta frågan om hur verkställbarhet av beslut om bygglov m.m. kan regleras för att på bästa sätt tillgodose behovet av effektivitet i byggprocessen samtidigt som ett ändamålsenligt skydd för bl.a. natur- och kulturvärden uppnås (dir. 2018:62, *bilaga 3*). Dessa frågor har vi behandlat i delbetänkandet *Verkställbarhet av beslut om lov* (SOU 2018:86) som överlämnades i december 2018.

Bakgrunden till uppdraget om privat initiativrätt

I 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, anges att det är en kommunal angelägenhet att planlägga mark och vatten. Detta s.k. kommunala planmonopol innebär att det är kommunerna som antar planer enligt PBL, men också att det ankommer på kommunen att ensam bestämma om planläggning ska komma till stånd eller inte.

I samband med utredningsarbete under senare år och diskussioner om möjliga åtgärder för att åstadkomma en snabbare och effektivare planeringsprocess, har det i olika sammanhang förts fram förslag om ökade möjligheter för fastighetsägare, exploatörer och byggare att initiera och delvis genomföra ett arbete med detaljplaner (se t.ex. Plangenomförandeutredningens betänkande *En effektivare plan- och bygglovsprocess* [SOU 2013:34]; även prop. 2013/14:126, bet. 2013/14:CU31 och rskr. 2013/14:366).

Vidare har riksdagen (bet. 2014/15:CU10, rskr. 2014/15:180) i ett tillkännagivande[1] till regeringen ansett att det finns skäl att åter överväga möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detaljplaneläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen. Enligt riksdagen bör utgångspunkten för övervägandena vara att utforma förslag till regler som med ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet ger större möjlighet för en exploatör att initiera ett planeringsarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning.

Närmare om uppdraget om privat initiativrätt

I direktiven anges vidare bl.a. följande under rubriken Utredningsbehovet.

> Möjligheten att förutse kommunala beslut om användningen av mark och vatten har stor betydelse för om det ska vara meningsfullt för enskilda att kunna ta initiativ till detaljplaneläggning och vidta vissa åtgärder av formell natur i planprocessen. Det finns således ett nära samband mellan förutsättningarna för en privat initiativrätt och översiktsplaneringen.
>
> Med anledning av riksdagens tillkännagivande om privat initiativrätt finns det anledning att utreda förutsättningarna för att införa en sådan rätt till detaljplaneläggning, bl.a. för att utreda behovet och nyttan med en sådan reform. Även frågan om hur kommunens ansvar bör se ut, i de fall vissa förberedande åtgärder vidtas av en enskild inom ramen för planprocessen, behöver utredas liksom hur en privat initiativrätt kan komma att påverka den kommunala fysiska planeringen i stort på lång sikt.

Vi ska alltså utreda behovet och nyttan av samt förutsättningarna för en privat initiativrätt – och hur en sådan i så fall bör utformas. Om skälen för att införa en privat initiativrätt överväger, bör enligt direktiven inriktningen vara att den som tar initiativ till planläggning själv ska kunna samråda om ett förslag till en detaljplan och få förslaget behandlat av kommunen. Kommunen ska dock ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas. En sådan ordning finns bl.a. i Norge.

Inriktningen bör enligt direktiven vidare vara att det är kommunen som säkerställer att det planförslag som antas tillgodoser gällande krav samt även att den tänkta detaljplanen överensstämmer med översiktsplanen och att den som tar initiativ till planläggning ska ha rådighet över

[1] Tillkännagivanden regleras inte uttryckligen i författning, utan är en form av icke rättsligen bindande uttalanden som grundar sig på konstitutionell praxis (jfr t.ex. Larue i Svensk Juristtidning, SvJT 2015 s. 95; jfr även SOU 1972:15 s. 101).

det område som avses ingå i detaljplanen. Vi ska även bedöma risken för s.k. förgävesprojektering för bl.a. den som tar initiativ till planläggning.

2.3 Utredningens arbetsformer

Av direktiven framgår att vi ska samråda med Boverket, Folkhälsomyndigheten, Försvarsmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Lantmäteriet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Statens energimyndighet, Trafikverket, länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och andra berörda aktörer.

Som framgått i avsnitt 2.2 omfattar vårt uppdrag även andra frågor än privat initiativrätt, vilka redan behandlats i utredningens tidigare delbetänkanden (SOU 2017:64, SOU 2018:46 och SOU 2018:86). Trots att vi har bedömt att inte alla myndigheter som anges i direktiven är fullt ut berörda av frågan om en privat initiativrätt till detaljplaneläggning, har vi ändå valt att ge samtliga tillfälle till samråd. Detta har skett genom en hearing i oktober 2018.

Utredningen har vidare haft särskilda överläggningar (”rundabordssamtal”) med företrädare för de intressen som främst gjort sig gällande i utredningsarbetet, i syfte att få fram synpunkter och upplysningar. Utredningen har haft denna typ av sammankomster med dels företrädare för byggbranschen och Kungl. Tekniska högskolan, KTH, i augusti 2018, dels med Sveriges Kommuner och Landsting och förbundets nätverk för samhällsbyggnadschefer i september 2018. Därutöver har utredningen sammanträtt med de experter och sakkunniga som har knutits till utredningen.

Här bör även nämnas att Göteborgs kommun i en skrivelse den 22 juni 2016 ansökt hos regeringen om att bli försökskommun i en utredning om privat initiativrätt för detaljplaner, *bilaga 4*. Näringsdepartementet har den 14 februari 2017 (N2016/04506/PBB) beslutat att överlämna kommunens skrivelse till utredningen för eventuell åtgärd, *bilaga 5*.

Enligt utredningens mening saknas stöd i författning för försöksverksamhet i enlighet med ansökningen från Göteborgs kommun. Sådan verksamhet omfattas heller inte av direktiven. Göteborgs kommun har dock haft en representant som förordnats som expert i utredningen och har därigenom bidragit i utredningens arbete.

2.4 Andra utredningar av betydelse

PBL har varit föremål för ett relativt stort antal utredningar och reformer sedan lagens ikraftträdande 2011. Ett antal utredningar har slutförts i närtid och ett antal pågår parallellt med denna utredning. I tabell 2.1 finns en uppräkning av ett urval av dessa utredningar. Vår bedömning är att de inte påverkar vårt uppdrag i någon betydande utsträckning, men att de trots detta bör nämnas, om inte annat eftersom föreslagna reformer och antalet utredningar i sig kan påverka förutsättningarna för och implementeringen av ändringsförslag.

Tabell 2.1 Pågående utredningar

Utredning	Betänkanden
Parlamentariska landsbygdskommittén	*För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd* (SOU 2017:1)
Bostadsplaneringskommittén	*En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning* (SOU 2015:59)[2]
Klimatanpassningsutredningen	*Vem har ansvaret?* (SOU 2017:42)[3]
Byggrättsutredningen	*Ett snabbare bostadsbyggande* (SOU 2018:67)
Kommittén för modernare byggregler[4]	*Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan* (SOU 2017:106) *Resurseffektiv användning av byggmaterial* (SOU 2018:51)
Utredningen om kommunal planering för bostäder	*En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet* (SOU 2017:73) *Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar* (SOU 2018:35)
Samordning för ökat bostadsbyggande[5]	

2.5 Betänkandets disposition

I kapitel 3 går vi igenom de grundläggande förutsättningarna för kommunens arbete med detaljplaneläggning, både ur ett rättsligt och ett praktiskt perspektiv. I kapitlet redovisar vi även den problembild

[2] Prop. 2017/18:266 En ny regional planering, ikraftträdande den 1 januari 2019.
[3] Prop. 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning, ikraftträdande den 1 augusti 2018.
[4] Uppdraget ska i övrigt redovisas senast den 13 december 2019.
[5] Uppdraget ska delredovisas senast den 29 mars 2019 och den 15 december 2019. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2020.

som såväl kommunerna som planintressenterna tecknat vad gäller nu gällande reglering av detaljplaneläggningen.

I kapitel 4 undersöker vi innebörden av en s.k. privat initiativrätt, genom både en genomgång av tidigare utredningar av frågan och en internationell utblick. Vidare presenterar vi ett antal definitioner av denna initiativrätt, vilka är nödvändiga för förståelsen av betänkandets fortsatta kapitel.

I kapitel 5 beskriver vi de rättsliga förutsättningarna för en initiativrätt och därigenom också kommunernas utrymme för att tillåta att en planintressent medverkar i detaljplaneläggningen.

I kapitel 6 redovisar vi våra överväganden och förslag rörande en utökad initiativrätt.

I kapitel 7 behandlar vi vissa ikraftträdande- och övergångsfrågor. Därefter redogör vi i kapitel 8 för vilka konsekvenser som våra förslag kan antas ge upphov till. Avslutningsvis finns kommentarer till våra författningsförslag i kapitel 9.

3 Grundläggande förutsättningar

3.1 Kapitlets innehåll

I det här kapitlet beskriver vi inledningsvis kommunens inflytande över och ansvar för detaljplaneläggningen. Därefter beskriver vi förhållandevis ingående den rättsliga regleringen av detaljplaneläggningen. Vidare redogör vi kortfattat för detaljplaneläggningen i den praktiska tillämpningen, så som den kan se ut, följt av den problembild som vi har uppmärksammat under utredningsarbetet, både ur ett planintressentperspektiv och ett kommunalt perspektiv. Vi avslutar med en kort redogörelse för annat reformarbete av betydelse.

3.2 Kommunens inflytande över och ansvar för detaljplaneläggningen

Avsikten med detta avsnitt är att ge en övergripande bild av de frågor som behandlas i betänkandet. En grundligare genomgång av de rättsliga förutsättningarna presenteras i avsnitt 3.3.

Detaljplanekravet och det kommunala planmonopolet

Av PBL följer att kommunen har en stark ställning när det gäller att bestämma vilka byggprojekt som ska tillåtas. Enligt det s.k. detaljplanekravet ska vissa åtgärder alltid prövas genom en detaljplan, varigenom kommunen bl.a. ska pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk (4 kap. 2 § PBL). Detaljplanekravet och det s.k. kommunala planmonopolet (jfr 1 kap. 2 § PBL) medför att kommunens ställning är stark i två avseenden. Dels är det som huvudregel endast kommunen som avgör *om* och *när* en detaljplan

ska upprättas.[1] Dels är det i princip kommunen som avgör hur planen ska utformas, i enlighet med bestämmelserna i 2, 4 och 5 kap. PBL. Bestämmelserna i dessa kapitel innehåller vissa ramar som kommunen ska beakta när detaljplanen utformas, vad kommunen får reglera i detaljplanen respektive vissa formella krav på det förfarande som ska tillämpas för att detaljplanen ska kunna antas.

Genom kommunens möjlighet att bestämma vilka detaljplaner som ska upprättas och hur dessa ska utformas har kommunen således ett långtgående inflytande över bebyggelseutvecklingen. I praktiken kan kommunen exempelvis reglera att en viss fastighet får bebyggas, medan en angränsande fastighet ska vara obebyggd.

En antagen detaljplan är bindande på så sätt att bygglov inte får ges för åtgärder som strider mot det som har bestämts i planen, även om vissa avvikelser kan tillåtas under vissa förutsättningar. Planen är även bindande vid prövning enligt flera andra lagar.

Initiativ till en ny eller ändrad detaljplan

Den som vill genomföra ett byggprojekt som förutsätter att en detaljplan antas eller ändras är beroende av att kommunen påbörjar ett sådant arbete. För en enskild finns det alltså ingen möjlighet att tvinga fram ett planarbete från kommunens sida. Kommunen kan i princip fritt bestämma tidpunkt för när planarbetet ska påbörjas. Kommunen kan även när som helst avbryta ett sådant arbete.

PBL bygger på tanken att det är kommunen som avgör när detaljplanen behövs, även om fastighetsägare, byggherrar och andra intressenter, som anser att en detaljplan behövs inom ett visst område, givetvis är oförhindrade att begära att kommunen upprättar en sådan plan (prop. 1985/86:1 s. 152 f.).

Förr var det normalt kommunen som tog initiativ till planläggning, och planen omfattade då ofta flera kvarter.[2] Utvecklingen har

[1] Undantaget regleras i 11 kap. 15–16 §§ PBL, av vilka framgår att regeringen får förelägga en kommun att inom en viss tid anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser (s.k. planföreläggande), om det behövs för att tillgodose vissa angelägna statliga intressen.
[2] Med uttrycket ”förr” avser vi här i stora drag perioden mellan 1940–1980. Det rör sig emellertid om en gradvis förändring över lång tid och det är således inte möjligt eller önskvärt att exakt avgränsa perioden i tiden.

dock gått mot allt mer projektanpassade och detaljstyrande detaljplaner (SOU 2013:34 s. 103 f.). Detta kan tänkas vara en konsekvens av att alltfler detaljplaner numera initieras av enskilda intressenter.

Tillförlitlig och aktuell statistik om hur många detaljplaner som initieras av en kommun respektive en enskild aktör saknas. Den statistik som Boverket årligen sammanställer och redovisar till regeringen[3] avser bl.a. hur många detaljplaner som antas, hur planerna hanteras under planprocessen och hur många planer som länsstyrelserna överprövar och upphäver inom ramen för sin tillsyn över att kommunernas planer inte strider mot vissa statliga intressen (jfr 11 kap. 10 och 11 §§ PBL).

Enligt en enkät som dåvarande Svenska Kommunförbundet genomförde 2004 uppgav 30 procent av kommunerna att mer än hälften av planerna startades genom initiativ från enskilda.[4] Enkätresultatet har kritiserats för att inte vara en korrekt beskrivning av verkligheten. Branschorganisationen Sveriges Byggindustrier, BI, menade i sitt remissvar över PBL-kommitténs slutbetänkande (SOU 2005:77) att redovisningen gav en missvisande bild av situationen. Enligt BI är sanningen bakom siffrorna nog att det mesta byggandet sker i enlighet med planer som initierats av enskilda exploatörer.[5] Upplysningsvis uppgick andelen privat initierade detaljplaner i Norge (*detaljregulering*) under perioden 2013–2016 till mellan 70 och 73 procent.[6]

Det kan konstateras att initialskedet i en detaljplaneprocess inte är lagreglerat.[7] Däremot förutsätts det i PBL att kommunfullmäktige och byggnadsnämnden kan meddela ett formaliserat beslut om att *inte* anta, ändra eller upphäva bl.a. en detaljplan. Detta framgår av 13 kap. 1 § första stycket punkt 4 där det sägs att sådana beslut får överklagas i den ordning som föreskrivs för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725), KL (jfr SOU 2008:68 s. 119 f.).

[3] Se vidare www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/uppfoljning/
[4] Hur ser det ut i din kommun? Enkät om det kommunala samhällsbyggandet, Svenska Kommunförbundet, 2004. Enkäten refereras i SOU 2005:77 s. 473 f.
[5] Se SOU 2008:68 s. 120 f.
[6] Från Statistisk Sentralbyrås webbplats www.ssb.no, Areal- og samfunnsplanlegging, tabell J.04, plansaksbehandling – nøkkeltall.
[7] Här bortses från sådana beslut där byggnadsnämnden skjuter upp avgörandet av en ansökning om lov eller förhandsbesked i upp till två år (9 kap. 28 § PBL). Bestämmelsen ger byggnadsnämnden en möjlighet att anta eller ändra en detaljplan för att därigenom kunna påverka utgången av prövningen av ansökningen.

Större möjligheter för enskilda att kunna ta initiativ till planläggning

Arbetet med att ta fram eller ändra en detaljplan kan vara mycket arbetskrävande. Arbetet förutsätter dessutom särskild kompetens, som det i många kommuner råder brist på. Kommunens resurser för detaljplaneläggning kan vara begränsade. Även i de fall där kommunen är positivt inställd till att ta fram en ny eller ändrad detaljplan kan det således ta lång tid innan arbetet påbörjas i praktiken.

I debatten under senare år har det kommunala planmonopolet kritiserats. Bakgrunden till denna kritik kan sammanfattas med formuleringar som ”kommunerna bygger för lite” eller ”kommunerna detaljreglerar för mycket”. Förslag till modifieringar av planmonopolet har då riktat in sig på dels en överflyttning av ansvar till andra offentliga organ, dels att byggherrarna skulle kunna få ett utvidgat ansvarsområde.[8] Vi uppfattar att uppdraget om att utreda förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljplaneläggning hör samman med den kritik som framförts i debatten mot kommunernas förmåga att ta fram detaljplaner i önskad omfattning och inom önskad tid. Vi utvecklar vad denna kritik innehåller i avsnitt 3.5.

Förslagen om att införa en privat initiativrätt kan sägas handla om att enskilda ska ha rätt att initiera planärenden eller att få ”privata planförslag” prövade av kommunen. Det kan även handla om att ge någon annan än kommunen möjlighet att upprätta planeringsunderlag eller att vidta beredningsåtgärder under planprocessen. Ett underförstått syfte med att införa en privat initiativrätt får anses vara att möjliggöra snabbare processer, genom att byggherren kan anlita konsulter som kan avlasta eller bistå den kommunala organisationen med att ta fram planeringsunderlag. Det finns emellertid inte någon vedertagen definition av vad som avses med ”privat initiativrätt”, vilket vi återkommer till i kapitel 4.

[8] Bostadsbyggande och planprocessen s. 6, Kalbro och Lindgren, Kungl. Tekniska högskolan, TRITA-FOB-Rapport 2017:1. Exempel på att ge andra offentliga organ möjlighet att planera för bostadsbyggande finns exempelvis i Bostadsplaneringskommitténs (SOU 2015:59) och Utredningen om kommunal planering av bostäders (SOU 2017:73 respektive 2018:35) betänkanden.

3.3 Rättslig reglering av detaljplaneläggning

3.3.1 Det kommunala planmonopolet

Den svenska plan- och bygglagstiftningen bygger sedan lång tid tillbaka på att fysisk planläggning är en kommunal angelägenhet. Det s.k. kommunala planmonopolet är uttryckligen reglerat i portalparagrafen i 1 kap. 2 § PBL, men är också intimt förknippat med den grundlagsfästa kommunala självstyrelsen (1 kap. 1 § andra stycket samt 14 kap. regeringsformen, RF). Principen om kommunalt självstyre är grundläggande för relationen mellan stat och kommun och innebär att kommuner och landsting själva ska bestämma över sina egna angelägenheter (se prop. 2001/02:80 s. 73 och SOU 2013:34 s. 95). Planmonopolet konkretiseras dessutom i ett stort antal andra, mer konkreta bestämmelser i PBL (se vidare avsnitten nedan).

Kärnan i det kommunala planmonopolet är att det är kommunen som ensam avgör både *om*, *när* och *hur* mark- och vattenområden ska användas och bebyggas (detaljplaneläggas). Det är således inte endast fråga om ett ansvar för planläggningen, utan just om ett monopol eftersom ingen annan än kommunen kan påbörja ett planarbete. Monopolet ger kommunen en mycket stark position, såväl gentemot staten och planintressenter som gentemot övriga aktörer och berörda. Eftersom monopolet ger kommunen en exklusiv rätt att påbörja ett planarbete kan en planintressent aldrig kräva att detaljplaneläggning ska ske, inte ens i de fall där intressenten äger området i fråga.

3.3.2 Egendomsskyddet och planmonopolet

Enligt 2 kap. 15 § första stycket RF är vars och ens egendom tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Ett angeläget allmänt intresse kan t.ex. röra samhällets behov av mark för bl.a. bostadsbyggande, naturvårds- och miljöintressen, trafikleder och rekreation. Vad som är ett angeläget allmänt intresse får avgöras från fall till fall och i enlighet med vad som kan anses vara

acceptabelt i ett modernt demokratiskt samhälle (prop. 1993/94:117 s. 16 och 48 f., även SOU 2018:46 Del 2 s. 51 f.).

Europakonventionen[9] införlivades som lag 1995 och har en särskild ställning i svensk rätt. Den har inte grundlagsstatus men det är grundlagsstridigt att meddela lag eller annan föreskrift i strid med Sveriges åtaganden på grund av konventionen (2 kap. 19 § RF). Enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen ska varje fysisk eller juridisk person ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser. Ett ingrepp i egendomsskyddet ska vara proportionerligt. Även om det finns ett allmänt intresse som kan motivera ingreppet, måste det således ske en avvägning mellan det allmännas och den enskildes intresse och åtgärden måste genomföras på ett sådant sätt att den inte innebär en oskälig börda för den enskilde.[10]

I Sverige gäller vidare unionsrätten med företräde framför rent nationell rätt. Sedan den 1 december 2009 följer av EU-fördraget att de rättigheter som finns i EU:s stadga om grundläggande rättigheter erkänns med samma rättsliga värde som fördragen. En grundläggande bestämmelse om egendomsskydd finns i artikel 17 i stadgan. Av den framgår bl.a. att ingen får berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Bestämmelserna i stadgan riktar sig till medlemsstaterna endast när de tillämpar unionsrätten (SOU 2018:46 Del 2 s. 53 f.).

Detaljplaneläggning utgör normalt någon form av begränsning av äganderätten. Planläggningen måste således ske i enlighet med det grundlagsfästa och europarättsliga egendomsskyddet (jfr prop. 2009/10:80 s. 163 och SOU 2014:14 s. 102 ff.). Oavsett om det är

[9] Europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
[10] Se prop. 2016/17:180 s. 57 ff. samt SOU 2018:46 Del 2 s. 52 f., SOU 2014:14 s. 100 ff. och SOU 2008:125 s. 431 f., även NJA 2013 s. 350 och NJA 2015 s. 323 samt Högsta domstolens dom den 9 oktober 2018 i mål nr T 1523-17.

fråga om s.k. expropriativ[11] eller rådighetsinskränkande[12] detaljplaneläggning, förutsätter egendomsskyddet – även i det enskilda fallet – att det föreligger angelägna allmänna intressen som avses tillgodoses genom planläggningen. Ingripande i enskilds egendom endast till förmån för annan enskild kan inte utgöra ett sådant allmänt intresse. Även detaljplaneläggning till förmån för ett enskilt intresse kan dock tillgodose ett bakomliggande allmänt intresse. Kravet på styrkan i det allmänna intresset bör ställas högre när det är fråga om en mer ingripande tvångsåtgärd, än vid mindre ingripande åtgärder. Som ovan nämnts förutsätter vidare egendomsskyddet en allmän intresseavvägning och att ingreppet i äganderätten är proportionerligt.[13]

Egendomsskyddet kan sammanfattningsvis sägas skapa en gräns för hur långt det allmänna kan gå i förhållande till enskilda motstående intressen. Denna gräns måste beaktas av kommunen i detaljplaneläggningen och vid utformandet av enskilda planbestämmelser (SOU 2013:34 s. 96).

3.3.3 Allmänna och enskilda intressen – och proportionalitetsprincipen

Av 2 kap. 1 § PBL framgår att vid prövningen av frågor enligt lagen ska hänsyn tas både till allmänna och enskilda intressen. Kommunernas avvägning av motstående intressen – både allmänna och enskilda – kan sägas utgöra själva kärnan i plan- och bygglagstiftningen (prop. 2009/10:170 Del 1 s. 159 f.). PBL:s regelsystem omfattar härutöver ett stort antal mer specifika avvägningsbestämmelser, som i olika hänseenden anger vilka allmänna och enskilda intressen som ska vägas mot varandra och i förekommande fall också hur detta ska

[11] Egendomsskyddet aktualiseras i detaljplaner med s.k. expropriativ verkan, dvs. där kommunen har såväl rätt som skyldighet att mot ersättning lösa in enskilds mark (jfr främst 6 kap. 13 § [och 16 §] respektive 14 kap. 14 § PBL). Vid bestämmande av ersättning ska enligt 14 kap. 23 § PBL som huvudregel 4 kap. expropriationslagen (1972:719) tillämpas.

[12] Detaljplaner som inte har expropriativ verkan kan fortfarande inskränka användningen av mark eller byggnad, s.k. rådighetsinskränkningar. Det kan t.ex. röra sig om byggnadsförbud och användningsförbud (se prop. 1993/94:117 s. 49 och SOU 2018:46 Del 2 s. 51). Här är ersättningsrätten begränsad till fall där pågående markanvändning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras eller skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten (jfr främst 14 kap. 7–10 §§ PBL).

[13] Jfr NJA 2013 s. 350 och Högsta domstolens dom den 9 oktober 2018 i mål nr T 1523-17, även t.ex. Europadomstolens dom den 21 februari 1986 i James m.fl. mot Förenade Konungariket [mål nr 8793/79]).

ske.[14] Regelsystemet bidrar till att de grundlagsfästa och europarättsliga kraven vad gäller egendomsskydd (se avsnittet ovan) uppfylls.

När det gäller avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen i PBL ska proportionalitetsprincipen beaktas (a. prop. s. 160).[15] Den är en allmän rättsprincip i svensk rätt och framgår av både ett stort antal bestämmelser i författning och i Högsta förvaltningsdomstolens och Högsta domstolens praxis. Principen är också en viktig del av europarätten (se avsnittet ovan).

Proportionalitetsprincipen är sedan den 1 juli 2018 uttryckligen reglerad i 5 § förvaltningslagen (2017:900), FL. Av bestämmelsen framgår att en myndighet får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.

Förenklat innebär principen att en ingripande åtgärd ska vara ägnad att tillgodose det åsyftade ändamålet, vara nödvändig för att uppnå detta ändamål och medföra fördelar som står i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar. Det ska alltså finnas en balans mellan mål och medel (prop. 2016/17:180 s. 61).

Proportionalitetsprincipen utgör således ett centralt moment i den avvägning mellan allmänna och enskilda intressen som ska göras enligt 2 kap. 1 PBL. Inga åtgärder i det allmännas intresse får vidtas utan att motstående enskilda intressen samtidigt beaktas. Principen har däremot inte något att göra med balansen mellan motstridiga allmänna intressen (prop. 2016/17:180 s. 62 ff.).

[14] Se t.ex. det s.k. omgivningskravet (2 kap. 9 §), bestämmelserna om skälig hänsyn till bl.a. befintliga äganderättsförhållanden (4 kap. 36 §), bestämmelserna om plans giltighet, genomförandetid och det s.k. markägarvetot (se 4 kap. 38–40 §§), om planbesked och planförfarande (se 5 kap.; jfr även avsnitten nedan), om inlösen, ersättning och exploateringsavtal (se 6 och 14 kap.) och om rätt till domstolsprövning (se 13 och 15 kap.).

[15] Se vidare prop. 2016/17:180 s. 60 ff. och SOU 2010:29 s. 156 ff. Se även Wenander i Förvaltningsrättslig Tidskrift, FT 2018 s. 443 ff. för en längre framställning om principen och den praxis som utvecklats i anslutning till denna, t.ex. RÅ 1999 ref. 76, HFD 2012 ref. 12, HFD 2015 ref. 16 och HFD 2017 ref. 5.

3.3.4 Detaljplanen i plansystemet[16]

Allmänt om planläggning

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten enligt PBL (1 kap. 2 §). Med planläggning avses arbetet med att ta fram en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser (1 kap. 4 § PBL).

En grundläggande princip i PBL-systemet är att mark får tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet (2 kap. 4 § PBL). Lämplighetsprövningen sker vid planläggning eller i ärenden om bygglov och förhandsbesked.

Planläggningen ska ske med utgångspunkt i *allmänna och enskilda intressen* som ska beaktas vid planläggning och lokalisering av bebyggelse. Dessa bestämmelser har samlats i 2 kap. PBL. Bestämmelserna är allmänt hållna och ger därigenom ett stort spelrum för kommunens lokala bedömningar. Enligt dessa ska även *hushållningsbestämmelserna* i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken tillämpas vid planläggningen. Dessa innehåller bl.a. krav på hänsyn till de areella näringarnas, naturvårdens, kulturmiljövårdens och friluftslivets intressen, till att nyttja områden för anläggningar för kommunikationer, energiförsörjning, m.m. och till totalförsvarets intressen. Områden och anläggningar som är av *riksintresse* ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada värdena eller försvåra utnyttjandet av anläggningarna m.m.

Bestämmelserna i 2 kap. PBL tolkas och preciseras i första hand genom planläggning. Vid planläggning blir även balkens bestämmelser om miljökvalitetsnormer (5 kap. miljöbalken) tillämpliga, liksom balkens bestämmelser om miljöbedömningar (se 6 kap. miljöbalken, även miljöbedömningsförordningen [2017:966]).

Planformerna

Varje kommun ska ha en aktuell *översiktsplan*, som omfattar hela kommunen (3 kap. 1 § PBL). Genom översiktsplanen anger kommunen grunddragen i hur mark- och vattenområden bör användas och sin syn på hur den byggda miljön är avsedd att användas, utvecklas och bevaras. Planen är inte juridiskt bindande, men ska ge vägledning

[16] SOU 2018:46 Del 1 s. 65 ff.

för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas (3 kap. 2 och 3 §§ PBL).

Genom *detaljplanen* kan kommunen åstadkomma en bindande reglering av markens användning och hur denna kan bebyggas (4 kap. 1 § PBL). Detaljplanen ger byggrätt, dvs. en rätt att bygga i enlighet med planen.

Om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet, ska kommunen ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt *planprogram* (5 kap. 10 § PBL). Programmet kan bl.a. innehålla en nulägesbeskrivning, förutsättningar och syfte med planläggningen och syftar till att skapa förutsättningar för diskussioner om planens inriktning m.m. Upprättande av program kan vara lämpligt t.ex. om planen rör många intressenter eller starka motstående intressen eller om översiktsplanen är inaktuell i förhållande till de frågor som uppkommer i planarbetet. Planprogrammet ska bli föremål för separat samråd enligt 5 kap. 11 § PBL. Planprogrammet är inte bindande och går heller inte att överklaga särskilt.[17]

Kommunen får anta *områdesbestämmelser* för att reglera begränsade områden av kommunen som inte omfattas av en detaljplan (4 kap. 41 § PBL). Med områdesbestämmelser får kommunen bl.a. reglera grunddragen för användningen av mark- och vattenområden för bebyggelse m.m., om det behövs för att säkerställa syftet med översiktsplanen eller för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (4 kap. 42 § PBL).

I Stockholms län och i Skåne län ska regional planering ske (7 kap. PBL). I en regionplan ska landstinget ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och de riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk som har betydelse för länet. Planen ska ge vägledning för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.[18]

Detaljplaner och områdesbestämmelser är i vissa fall bindande för andra beslut. Det gäller exempelvis enligt miljöbalken, väglagen (1971:948) och minerallagen (1991:45). Översiktsplaner och regionplaner är vägledande för andra beslut, genom kravet att den myndighet som ska tillämpa 3 och 4 kap. miljöbalken i beslutet ska ange om åtgärden m.m. går att förena med en från allmän synpunkt lämplig

[17] Jfr RÅ 1994 ref. 57 samt Blomberg och Rosén, Plan- och bygglag (2010:900) 5 kap. 10 §, Lexino den 1 augusti 2016.
[18] Kravet gäller sedan den 1 januari 2019 (prop. 2017/18:266, bet. 2018/19:CU2, rskr. 2018/19:31).

användning av mark- och vattenresurserna samt med den översiktsplan och regionplan som är tillämpliga i ärendet (jfr 5 § förordningen [1998:896] om hushållning med mark- och vattenområden).

3.3.5 Detaljplanens innehåll[19]

Med detaljplanen regleras markanvändning och byggande med bindande verkan och kommunen tar ställning till vilken markanvändning som kan tillåtas utifrån bestämmelserna i 2 kap. PBL.

Krav som inte prövas i detaljplanen tas i stället upp i bygglovsprövningen (se främst 9 kap. 30 § PBL) respektive vid genomförandet av de lovgivna åtgärderna (se främst 10 kap. PBL).

En fastighetsägares rätt att bygga begränsas till vad som anges i planen (byggrätten). Eftersom detaljplanen är rättsligt bindande får bygglov enligt huvudregeln inte strida mot planen.

Om kommunen är huvudman för allmänna platser ger planen en rätt och en skyldighet för kommunen att lösa in mark som är avsedd för allmänna platser samt en skyldighet att ställa i ordning och underhålla dessa (se 6 kap. PBL).

Av det s.k. detaljplanekravet (4 kap. 2 § PBL) följer att en detaljplan framför allt måste upprättas vid större byggprojekt, omvandling eller bevarande av bebyggelseområden. Det kan även behövas detaljplan för vissa enstaka byggnader som får stor inverkan på omgivningen eller ska förläggas inom ett område med stor efterfrågan på mark för bebyggelse.

Detaljplanen består av en plankarta och en planbeskrivning (4 kap. 30 och 31 §§ PBL). Av 4 kap. 33 § PBL framgår bl.a. att planbeskrivningen ska innehålla en redovisning av t.ex. planeringsförutsättningarna, planens syfte och de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser. Av 34 § samma kapitel framgår vidare bl.a. i vilken utsträckning kraven i 6 kap. miljöbalken blir tillämpliga vid detaljplaneläggningen.[20]

Planen ska ha en bestämd genomförandetid som lägst får vara fem år och högst femton år (4 kap. 21 § PBL). Under genomförandetiden

[19] SOU 2018:46 Del 2 s. 46 f.
[20] Se även bl.a. 4 kap. 33 b § PBL samt 2 kap. 5 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, och miljöbedömningsförordningen (2017:966).

får detaljplanen, mot fastighetsägarnas vilja, bara ändras eller upphävas om det är nödvändigt på grund av nya förhållanden av stor allmän vikt som inte har kunnat förutses vid planläggningen (4 kap. 39 § PBL). Om planen ändras under genomförandetiden har fastighetsägarna rätt till ersättning för förlorad byggrätt m.m. (14 kap. 9 § PBL).

Efter genomförandetidens slut gäller planen till dess att den ändras eller upphävs (4 kap. 38 § PBL). Om detta sker gäller inte de restriktioner som finns under genomförandetiden och det utgår t.ex. ingen ersättning till en fastighetsägare som blir av med sin byggrätt till följd av att planen ändras eller upphävs.

3.3.6 Detaljplaneförfarandet

Särskilt om planbesked

Som redan nämnts är det i princip kommunen som ensam avgör både *om*, *när* och *hur* mark (och vattenområden) ska användas och bebyggas (detaljplaneläggas). Genom ikraftträdandet av PBL 2011 infördes dock en möjlighet för enskilda att begära att kommunen i ett planbesked redovisar sin avsikt i frågan om att inleda en planläggning. Planbeskeden gör det möjligt för den som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta en detaljplan att få ett formellt besked om huruvida kommunen avser att inleda en planläggning eller inte (se 5 kap. 2–5 §§ PBL).

Planbeskedet kan inte sägas genombryta det kommunala planmonopolet i egentlig mening, men ger den enskilde fastighetsägaren eller planintressenten bl.a. en ökad förutsebarhet.

Allmänt om planförfarandet[21]

När ett detaljplaneförslag har tagits fram ska detta bli föremål för samråd och i vissa fall även granskning. Samrådet syftar dels till att hjälpa kommunen att få ett så bra beslutsunderlag som möjligt, dels till att ge dem som berörs av planen insyn och en möjlighet att påverka. Hur samråd och granskning går till beror på vilket planför-

[21] SOU 2018:46 Del 2 s. 48 ff.

farande som ska användas. I grunden finns regler om ett standardförfarande vilket får användas i de fall där utökat planförfarande (5 kap. 7 § PBL) eller samordnat planförfarande (5 kap. 7 a § PBL) inte ska tillämpas. Kommunen ska redovisa de synpunkter som har kommit fram i samrådet samt de kommentarer och förslag som kommunen har med anledning av synpunkterna i en samrådsredogörelse (5 kap. 17 § PBL).

Länsstyrelsen ska vid samrådet bl.a. ta till vara och samordna statens intressen och verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses. Länsstyrelsen ska även ge råd om tillämpningen av 2 kap. och övriga bestämmelser i PBL (5 kap. 14 § PBL).

När samrådet är klart ska kommunen informera om sitt planförslag och låta det granskas under en viss tid, s.k. granskningstid (5 kap. 18 § PBL). Under granskningstiden ska länsstyrelsen yttra sig över detta i ett granskningsyttrande (5 kap. 22 § PBL) där frågor som kan föranleda ett ingripande från staten enligt 11 kap. PBL behandlas. Det rör sig här om de s.k. ingripandegrunderna, dvs. om

- ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
- frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
- en miljökvalitetsnorm inte följs,
- strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller
- en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Även lantmäterimyndigheten ska yttra sig över planförslaget och bevaka att detaljplanen är förenlig med PBL:s bestämmelser om huvudmannaskap, fastighetsindelning samt genomförande- och fastighetskonsekvensbeskrivning (5 kap. 22 a § PBL).

Vid ändring eller upphävande av en detaljplan ska i huvudsak samma förfarandebestämmelser tillämpas som gäller för upprättande av en detaljplan (5 kap. 38 § PBL).

Antagande och överprövning av detaljplan

En detaljplan ska antas av kommunfullmäktige, men fullmäktige får uppdra åt kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden att anta en plan som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt (5 kap. 27 § PBL). Efter antagande ska kommunen skicka ett meddelande om detta till länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och andra berörda (5 kap. 29 § PBL).

Länsstyrelsens överprövning av detaljplaner och områdesbestämmelser regleras i 11 kap. 10 och 11 §§ PBL och innebär i huvudsak att när länsstyrelsen har fått ett meddelande om att en kommun beslutat att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, ska länsstyrelsen inom tre veckor besluta om den ska överpröva kommunens beslut eller inte.

Länsstyrelsen ska vidare upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan i dess helhet, om beslutet innebär t.ex. att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses, en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs eller att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Länsstyrelsens beslut att helt eller i en viss del upphäva kommunens beslut om detaljplan får överklagas hos regeringen (13 kap. 5 § PBL).

Kommunala beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser får även överklagas till mark- och miljödomstolen (13 kap. 2 a § PBL). I 13 kap. 8 § PBL anges att bestämmelser om vem som får överklaga beslut som avses i 2 a § finns i 42 § FL. Mark- och miljödomstols överprövning av detaljplaner och områdesbestämmelser begränsar sig till en s.k. rättsprövning (13 kap. 17 § PBL).

Särskilt om s.k. planeringsbesked

Reglerna om s.k. planeringsbesked trädde i kraft den 1 juli 2017. Bestämmelserna återfinns främst i 5 kap. 10 a–10 f §§ PBL och innebär i huvudsak att om kommunen begär det, ska länsstyrelsen i ett planeringsbesked bedöma om en åtgärd som kommunen avser att planera för i en detaljplan har en sådan innebörd som anges i 11 kap. 10 § andra stycket, dvs. om åtgärden kan antas strida mot någon av de s.k. ingripandegrunderna. Ett planeringsbesked får förenas med villkor. Ett planeringsbesked ska ges inom sex veckor från det att en

fullständig begäran kom in till länsstyrelsen, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till ärendets omfattning eller andra särskilda omständigheter.

I 11 kap. 10 a § PBL anges vidare att om länsstyrelsen har gett ett planeringsbesked enligt 5 kap. 10 f § om att en åtgärd inte har en sådan innebörd som anges i 10 § andra stycket, får som huvudregel överprövning enligt 10 § eller upphävande enligt 11 § inte ske med hänvisning till den fråga som beskedet avser. Om ett planeringsbesked förenats med villkor och villkoret har iakttagits, får inte heller sådan överprövning eller sådant upphävande ske med hänvisning till den fråga som beskedet avser.

Länsstyrelsens beslut om planeringsbesked enligt 5 kap. 10 f § PBL får överklagas till regeringen, dock endast av kommunen (13 kap. 5 a och 10 a §§ PBL).

3.3.7 Plangenomförande m.m.

För att genomföra en detaljplan ingår parterna normalt sett olika typer av *genomförandeavtal*. Avtalet kallas för *markanvisningsavtal* om kommunen äger marken när exploateringen initieras. Kommunens förhandlingsposition grundar sig då främst på markägandet. Om däremot byggherren äger merparten av marken som ska bebyggas, kallas avtalet för *exploateringsavtal*. Kommunens förhandlingsposition baserar sig då i stället på det kommunala planmonopolet (SOU 2018:46 Del 2 s. 63 ff.). Ett exploateringsavtal får avse ett åtagande för en byggherre eller en fastighetsägare att vidta eller finansiera åtgärder för anläggande av gator, vägar och andra allmänna platser och av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp samt andra åtgärder. Åtgärderna ska vara nödvändiga för att detaljplanen ska kunna genomföras (6 kap. 40 § PBL).

Särskilda bestämmelser om markanvisningar och exploateringsavtal finns i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar respektive i 6 kap. 39–42 §§ PBL. Här bör också nämnas att enligt 12 kap. 9 § PBL får byggnadsnämnden normalt ta ut en planavgift för att täcka programkostnader och kostnader för andra åtgärder som behövs för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser. Ofta regleras planavgiften redan i genomförandeavtalet.

3.4 Detaljplaneläggning i praktiken – ett exempel

3.4.1 Inledning

Som ovan nämnts, saknas i stort sett helt bestämmelser om planprocessens initialskede förutom bestämmelserna om planbesked. PBL:s systematik och de bestämmelser som ändå finns, utgår dock från att det är kommunen själv som bestämmer om planarbete ska påbörjas och om ett planärende ska initieras. Samtidigt inleds ett stort antal planärenden genom ett initiativ utifrån, dvs. genom en fastighetsägare eller planintressent som väcker frågan genom en ”planbeställning” eller motsvarande.[22]

Som ett svar på detta och till följd av att uttrycklig reglering av initiering av ett planärende i princip saknas, har det på kommunal nivå utvecklats olika former av kommuninterna förfaranden. Kommunernas förfaranden och tillvägagångssätt kan därmed skilja sig åt, där gränserna för kommunens förfaranden ytterst sätts av grundlag och tillämpliga offentligrättsliga och civilrättsliga författningar i övrigt (se vidare kapitel 5).

Nedan följer en beskrivning av en modell som t.ex. Malmö kommun i huvudsak arbetar efter och som torde vara representativ även för hur ett antal andra kommuner arbetar i praktiken.[23] Modellen bygger på att planen i fråga handläggs enligt bestämmelserna om s.k. standardförfarande (jfr 5 kap. 6 § PBL), men i princip kan den appliceras i tillämpliga delar även när en kommun tillämpar s.k. utökat planförfarande (jfr 7 § samma kapitel).

3.4.2 Exempelbeskrivning

Allmänt kan konstateras att det inte finns något rättsligt hinder mot att en fastighetsägare eller planintressent vänder sig till en kommun med en förfrågan om detaljplaneläggning. Det kan även vara kommunen själv – såväl i egenskap av markägare och exploatör som planmyndighet – som agerar initiativtagare. Gemensamt för dem som på ett eller annat sätt vill initiera en planläggning är vanligen att de äger – eller i vart fall har civilrättslig förfoganderätt över – marken i fråga.

[22] Jfr t.ex. SOU 2013:34 s. 99 f., även avsnitt 3.2.
[23] Jfr https://malmo.se/Stadsplanering--trafik/Stadsplanering--visioner/Detaljplaner/Detaljplaneprocessen.html, hämtad den 24 november 2018.

Normalt tar kommunen ställning till om förfrågan utgör en formell begäran om planbesked enligt bestämmelserna i 5 kap. 2–5 §§ PBL. Byggnadsnämnden fattar vanligtvis beslut om planbesked, medan informella förfrågningar i stället hanteras mer formlöst på tjänstemannanivå, i vart fall i ett inledningsskede.

Är det fråga om en inledande mer formlös hantering på tjänstemannanivå, behandlas förfrågan normalt i någon form av planberedning, varvid granskas t.ex. hur förfrågan om planläggning förhåller sig till översiktsplanen etc. I det här skedet finns egentligen endast en ”frågeställare” och ännu inte vare sig någon ”sökande”[24] eller några överenskommelser, förbindelser eller utfästelser mellan denna och kommunen. Resulterar planberedningen på tjänstemannanivå i bedömningen att planläggning inte bör ske eller att frågan bör underställas nämnden, uppmanas frågeställaren att i stället begära planbesked i formell ordning och enligt tillämpliga bestämmelser i 5 kap. PBL.

Om planberedningen på tjänstemannanivå i stället resulterar i ett positivt besked, uppmanas frågeställaren att ”ansöka om detaljplan”, varvid sökanden också får en tidsangivelse, dvs. besked om inom vilken tid planläggning kan bli aktuell. Härefter tilldelas planärendet en planhandläggare, vilken normalt också blir en slags projektledare.

Härefter startas ofta en form av ”programfas”, även om det inte är ett planprogram i formell mening enligt 5 kap. 10 § PBL. Men på ett eller annat sätt upprättar de flesta kommuner mål och riktlinjer för planarbetet, inte minst för att uppmärksamma och ta ställning till eventuella ”luckor” i översiktsplanen vad gäller de allmänna intressen som aktualiseras i det förestående detaljplanearbetet. I ärendet inhämtas vidare uppgifter nödvändiga för att planintressenten och kommunen ska kunna teckna avtal och ingå en civilrättslig överenskommelse. ”Programfasen” leder vanligtvis till ett förslag till planuppdrag, vilket underställs nämnden. Innan nämnden fattar beslut om planuppdrag, dvs. ett beslut om att uppdra åt förvaltningen att upprätta förslag till detaljplan, kräver kommunen ofta att ett avtal har ingåtts. Vanligtvis är det fråga om någon form av startavtal genom vilket bl.a. regleras förskottsbetalning av plankostnaden (jfr 12 kap. 8 och 9 §§ PBL). I beslutet om planuppdrag anges ibland även vilket organ som ska anta planen slutligt, dvs. byggnadsnämnden, kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. I detta skede kan det också ankomma på förvaltningen

[24] Vad gäller frågan om partsställning i formellt hänseende i ett planärende, se vidare avsnitt 5.6.

att tillse att ett genomförandeavtal kommer till stånd, normalt genom kommunens exploateringsavdelning eller motsvarande.

Därefter vidtar det mer ”kreativa” planarbetet och ett första förslag till detaljplan upprättas. Det är i denna fas som omfattande kommunikation sker med planintressenten och i förekommande fall intressentens arkitekter och andra konsulter, men även genom underhandskontakter med relevanta remissinstanser, som t.ex. miljönämnden. Fasen utmynnar i ett förslag till samrådshandling, alltså ett förslag till detaljplan som ska bli föremål för samråd enligt bestämmelserna i 5 kap. PBL.

Efter samrådsredogörelse och bearbetning av förslaget upprättas ett förslag till granskningshandling, dvs. ett nytt förslag till detaljplan som ska bli föremål för granskning.

Efter granskningstiden görs ev. ytterligare justeringar utifrån de synpunkter som inkommit under granskningen. Därefter färdigställs ett förslag till antagandehandling, dvs. det slutliga förslag till detaljplan som nämnden, kommunstyrelsen eller fullmäktige ska anta. För det fall byggnadsnämnden inte har behörighet att anta planen i fråga, brukar nämnden föreslå kommunstyrelsen/kommunfullmäktige att anta planen. I samband med antagandet avslutas också det ”aktiva” planarbetet. Innan beslutet om att anta detaljplanen, ingår planintressenten och kommunen normalt även någon form av genomförandeavtal.

3.5 Problembild – några exempel

3.5.1 Inledning

Inom ramen för vårt utredningsarbete har vi fört samtal med företrädare för i första hand byggherrar och kommuner om behovet av, nyttan med och förutsättningar för att införa en privat initiativrätt. Genom dessa samtal har vi försökt att klarlägga vilka behov, problem och utmaningar som skulle kunna motivera en förändring av det nuvarande systemet för detaljplaneläggning enligt PBL.

Varken byggherrarna eller kommunerna är homogena grupper när det handlar om förutsättningar och behov. Vår redovisning gör således inte anspråk på att ge en representativ bild av vad samtliga kommuner och byggherrar anser i dessa avseenden, utan illustrerar snarare den mångfald av de olika behov som gör sig gällande när PBL ska tillämpas. Det är också anledningen till varför vi uttrycker oss

vagt i vissa delar av redovisningen. Redovisningen ger i alla fall några viktiga utgångspunkter och indikationer för att vi ska kunna bedöma behovet av och förutsättningarna för en reform.

3.5.2 Byggherrarna[25]

Det bör inledningsvis anmärkas att de byggherrar och byggbolag som vi har samtalat med huvudsakligen representerar större företag. Det är framför allt större företag som har tillräckliga resurser för att engagera sig i byggprojekt som förutsätter detaljplaneläggning. Dessa aktörer har även haft bättre förutsättningar för att engagera sig i vårt utredningsarbete. Bilden som tecknas nedan är därmed inte nödvändigtvis representativ för mindre aktörer på byggmarknaden.

Resursbrist hos kommunerna försenar genomförandet av byggprojekt

Byggherrarna framhåller att det råder brist på planhandläggare hos kommunerna[26], vilket leder till att det kan ta lång tid innan kommunen kan påbörja arbetet med att fram ett förslag till detaljplan. För byggbolag som äger egen mark kan det medföra svårigheter att planera hur markinnehavet ska disponeras, bl.a. när det gäller att åstadkomma en jämn produktion.

Personalomsättningen bland planhandläggarna hos kommunerna är ofta hög.[27] Det kan leda till omtag under planprocessens gång när ställningstaganden som gjorts av tidigare handläggare revideras senare i processen. En ny handläggare kan således leda till att planhandlingarna måste ändras och att tidigare gjorda utredningar behöver göras om, med förseningar och ytterligare kostnader som följd.

En byggherre lyfter fram att det inte är något större problem att kommunens politiska ledning kan ändra uppfattning om projektet under resans gång, exempelvis vid ett maktskifte i kommunen. Byggherren menar dock att förvaltningsorganisationen borde vara mer konsekvent och mindre personberoende.

[25] Sveriges Byggindustrier är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 3 500 bygg-, anläggnings- och specialföretag.
[26] Se exempelvis rapporten Slutsatser och förslag på åtgärder för att säkerställa tillräcklig arbetskraftskapacitet inom byggsektorn, s. 43 ff., Enochsson och Andersson, N2016/05027/PUB.
[27] Ibid, s. 46.

Kommunerna saknar den kompetens som behövs i komplexa projekt

Dagens stadsbyggande är ofta inriktat på förtätning och omvandling av redan ianspråktagen mark, vilket många gånger medför komplexa förutsättningar för planering och byggande. Samtidigt anses kommunerna inte ha skaffat sig den kompetens som krävs för att hantera de komplexa projekten. Den omfattande bristen på handläggare anses dessutom leda till att även mindre erfarna handläggare hos kommunerna ofta får ta hand om komplexa projekt.

Byggherrarna som vi har samtalat med konstaterar samtidigt att man inte heller kan förvänta sig att de kommunala handläggarna ska ha kunskap om alla de frågor som kan uppkomma – komplexiteten i stadsbyggandet är helt enkelt för omfattande. Denna omständighet ställer emellertid krav på hur planarbetet organiseras och samspelet mellan kommunen och byggherrens organisation.

En utmaning är att de komplexa förutsättningarna ibland leder till att det kan vara svårt för kommunens personal att värdera de underlag som byggherrens konsulter upprättar. Det kan medföra att byggherren upplever att kommunen blir ett oönskat filter mellan byggherren och expertmyndigheterna (exempelvis länsstyrelsen och Trafikverket). I egenskap av planmyndighet är det kommunen som har kontakten med expertmyndigheten. I de fall planhandläggaren inte fullt ut förstår innebörden av expertmyndighetens synpunkter kan det vara svårt för handläggaren att förmedla till byggherren och berörda konsulter vilka ändringar i underlagen som expertmyndigheten efterfrågar. Här anser byggherrarna att processen skulle kunna snabbas upp om byggherren och konsulten tilläts ha direktkontakt med expertmyndigheten, eller i vart fall att byggherren gavs möjlighet att delta i diskussionen mellan expertmyndigheten och kommunen om olika lösningar.

Det finns även en bild av att dagens planhandläggare delvis har fel kompetens. Att ta fram en detaljplan handlar i dagens komplexa stadsplanering enligt byggherrarna i hög grad om projektledning, medan kompetensen hos dagens planhandläggare ofta handlar om gestaltning och stadsbyggnad. En av de byggherrar vi samtalat med lyfter fram hur arbetet organiseras i Storbritannien. Där är det vanligtvis en samhällsplanerare som leder processen hos kommunen, medan arkitekten biträder byggherren under processen.

Byggherrarna upplever att kommunerna inte tar tillräcklig hänsyn till de kostnader som uppstår under planarbetet

Genom detaljplanen garanterar kommunen att den mark som ska bebyggas är lämplig för ändamålet sett från allmän synpunkt (jfr 2 kap. 4 § PBL). Kommunen har samtidigt ett ansvar för att ärendet blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver (23 § första stycket FL). Byggherren – som i princip alltid får bära de kostnader som uppstår vid planläggningen – har samtidigt ett berättigat intresse av att begränsa kostnaderna. Byggherren har vanligtvis även ett starkt intresse av att utforma bebyggelsen på ett sätt som ger bäst avkastning.

Byggherrarna uppfattar att det ibland finns en misstro från kommunens sida mot de underlag som byggherrens konsulter tar fram. Genom att byggherren ofta anlitar konsulter uppfattar framför allt de större bolagen att de ibland uppfattas som ett hot av kommunens handläggare.

Brister i underlaget kan leda till att beslutet att anta en detaljplan upphävs. Systemet anses skapa starka incitament för att inte göra fel under processen. Det innebär i sin tur att det ibland krävs omfattande underlag för att visa att den önskade markanvändningen är lämplig innan detaljplanen kan antas.

Byggherrarna upplever att såväl kommunen som expertmyndigheterna ibland ställer omotiverat stora krav på underlag. Eftersom byggherren så gott som alltid står för kostnaderna finns inget incitament för kommunen att begränsa de kostnader som uppstår. En byggherre anser att den ständiga riskminimeringen är ett systemfel och att en försiktig hållning hos kommunen alltid vinner företräde, även i de fall det inte är befogat. Följden blir höga kostnader för ett omfattande utredningsarbete och att marken inte används på ett effektivt sätt.

Flera byggherrar anser dessutom att många kommunala företrädare inte är tillräckligt kostnadsmedvetna. Det förekommer att planhandläggare helt avhänder sig ansvaret för de kostnader som uppstår i samband med planläggningen och enbart värnar den fysiska miljön, i strid med kravet att planeringen även ska vara ekonomiskt hållbar (jfr 1 kap. 1 § PBL).

Samtidigt anser byggherrarna att de inte har råd att bli osams med kommunen, eftersom kommunen i kraft av planmonopolet när som helst kan avbryta planarbetet.

Byggherrarnas intresse för möjligheten att öka inslaget av privat planering

Det som framför allt efterfrågas från byggherrarnas sida handlar om förutsebarhet och effektivitet, dvs. att det ska vara möjligt att i förväg överblicka kommunens krav på ett visst byggprojekt, säkerställa en smidig, snabb och kostnadseffektiv planprocess samt undvika att ställningstaganden som görs tidigt i processen ändras senare såtillvida det inte är nödvändigt, exempelvis till följd av att det framkommer nya fakta under planprocessen som inte tidigare har varit kända.

Vi har fått intrycket att de byggherrar som vi har samtalat med i allmänhet ser positivt på förslaget att den enskilde byggherren ska kunna bidra mer i planarbetet, huvudsakligen genom att byggherren med egna insatser ges möjlighet att snabba på planprocessen. Det har däremot inte framkommit något intresse från byggherrarnas sida av att ta över ansvaret för de delar i planprocessen som utgör myndighetsutövning.

Byggherrarna konstaterar dock att det kommer att uppstå behov av väsentligt fler ställningstaganden på den övergripande nivån från kommunerna om ett ökat inslag av privat planering i PBL-systemet ska kunna ge någon reell nytta. Byggherren måste exempelvis kunna förutse om det finns behov av en ny förskola eller en ny transformatorstation för att byggherren ska kunna överblicka förutsättningarna för projektet. Kommunerna kommer alltså behöva tillhandahålla fler prognoser, utredningar och underlag än vad som i dag är fallet. Annars kan risken för s.k. förgävesprojektering bli så stor att byggherrarna avstår från att ta initiativ till nya detaljplaner.

3.5.3 Kommunerna

Inom ramen för utredningsarbetet har vi bl.a. träffat företrädare från flera kommuner som ingår i SKL:s nätverk för samhällsbyggnadschefer.

Inledningsvis kan konstateras att det i nästan alla kommuner finns en s.k. plankö. Även om kommunen ställer sig positiv till att ta fram en detaljplan i linje med byggherrens önskemål dröjer det alltså ofta innan något egentligt planarbete inleds hos kommunen. Det finns ingen statistik på hur lång denna tid egentligen är. En av kommunerna uppger att kötiden ofta uppgår till två år, men att det i vissa

fall tar ett år och i andra fall kan ta fem år. Motsvarande kötider tycks vara vanliga i flera andra kommuner.

Även om kommunens kapacitet ofta utgör ett hinder för att inleda planläggningen understryker flera kommuner att byggherren ibland tar initiativ till att avvakta med inledandet. Det gäller exempelvis om byggherren bedömer att det saknas marknadsmässiga förutsättningar för att genomföra projektet när kommunen är beredd att inleda det egentliga planarbetet. Det kan även handla om att byggherren är beroende av andra beslut för att det ska vara meningsfullt att påbörja planläggningen, exempelvis beslut som avser åtgärder i den statliga transportinfrastrukturen.

Fel att prata om ”privat initiativrätt”

De kommuner som vi har samtalat med tycker att uttrycket *privat initiativrätt* leder tankarna fel. Bestämmelserna om planbesked ger redan i dag enskilda en möjlighet att ta initiativ till planläggning. Direktiven tar snarare sikte på *privat planering* än på rätten att ta initiativ till planläggning.

En företrädare pekar på att ordet *planmonopol* har blivit belastat i debatten, där monopolet anses stå i vägen för snabba och effektiva processer. I stället är det bättre att prata om *planeringsansvaret*, eftersom det även handlar om att ta ansvar för resultatet av planen. Byggherrarna anses inte vilja ta över ansvaret för planeringen, utan det är enbart monopolet byggherrarna vill bryta. Ansvarsfrågan är emellertid en nyckelfråga i sammanhanget.

En företrädare för en stor kommun konstaterar självkritiskt att snittiderna för att ta fram en detaljplan ofta är för långa, och att det ofta är en följd av hur arbetet inom kommunen har organiserats. Bland annat är det viktigt med snabba beslutsvägar inom kommunen. Sådana effektiviseringar förutsätter inga lagändringar i PBL. En annan företrädare konstaterar samtidigt att många detaljplaner tas fram på kort tid, men att det är de stora komplexa planerna som syns i debatten. En tredje kommun konstaterar samtidigt att det inte finns någon egentlig målkonflikt mellan kommunerna och byggherrarna – de flesta kommuner vill att det ska byggas och att planläggningen ska ske effektivt.

Behovet av helhetssyn

Planeringen handlar ofta om att väga enskilda intressen mot andra enskilda intressen. De kommuner som vi har samtalat med pekar på behovet av helhetssyn i planeringen, och att det är svårt för en enskild fastighetsägare att på egen hand göra en lämplig avvägning mellan de intressen som ofta står emot varandra i en viss planläggningssituation. Risken finns att kommunens modererande effekt går förlorad om en enskild aktör ges större inflytande över hur en detaljplan ska utformas.

Kommunerna bedömer att det finns svårigheter när det gäller hur myndighetsutövning och jävsfrågor ska hanteras, om en enskild intressent ska ges större inflytande över planeringen. Ökad privat planering skulle därmed kunna skada förtroendet för planeringen i allmänhet. Det finns därför anledning att vara försiktig vid en eventuell förändring av PBL-systemet för att inte minska tilltron till planeringen.

Kommunerna framhåller i detta sammanhang att det kommunala ansvaret inte är begränsat till PBL utan även berör flera andra samhällssektorer. Sådana frågor hanteras i dag i ett samspel mellan kommunen och byggherren. Ska PBL ändras för att möjliggöra ett ökat inslag av privat planering kan även flera andra lagar behöva ändras för att säkerställa att detaljplanen blir lämpligt utformad.

Många frågor behöver dessutom lösas i ett större sammanhang. Det kan exempelvis handla om miljökvalitetsnormer, översvämning, skyfall, skolor och trafik. En kommun menar att det kan vara svårt att åstadkomma en god helhetslösning om bebyggelseutvecklingen tillåts ske i små etapper. En annan kommun ifrågasätter hur ökade inslag av privat planering kan tänkas påverka ”mjuka värden” som ekosystemtjänster och grönstrukturfrågor, som byggherren kan tänkas ha ett begränsat intresse av att bidra till.

Många projekt handlar om förtätning i redan bebyggda områden – där vi i dag ofta bygger på mark som tidigare har ansetts vara olämplig för ny bebyggelse – vilket innebär att många projekt rymmer komplexa frågor som behöver studeras i detalj. En kommun pekar på att det kan vara svårt för kommunen att styra den privata planeringen genom fler ställningstaganden i översiktsplanen eller detaljplaneprogram, eftersom det inom översiktsplaneringen kan vara svårt att göra överväganden i den detaljeringsgrad som kan behövas. Den gäller exempelvis höjdsättning för att hantera dagvattenfrågor.

En annan kommun pekar på detaljplanens stora betydelse för efterföljande beslut, exempelvis för bygglov och fastighetsförrättning. Eftersom detaljplanen utgör ett förvaltningsbeslut och inte normer finns inte någon möjlighet att lagpröva[28] detaljplanen. Det innebär att det i princip inte finns någon möjlighet att bortse från detaljplanen i senare skeden, även om det visar sig att detaljplanen är felaktigt utformad.

Behovet av att kunna prioritera

Flera kommuner lyfter fram betydelsen av att olika planprojekt tillkommer i rätt ordning. Det kan exempelvis vara olämpligt att komplettera med ny bebyggelse i ett område som redan har omfattande trafikproblem. Nya bostäder måste även samordnas med den kommunala planeringen av daghem, sjukhus, vägar, bibliotek, service, osv. Ny bebyggelse kan även förutsätta åtgärder i det statliga vägnätet. Utbyggnadsordningen är därför viktig och kan enligt kommunerna inte tillåtas ske ad hoc.

Systemet behöver även utformas med hänsyn till att vissa detaljplaner kan behöva tas fram skyndsamt, att vissa frågor kan vara väsentligare än andra, att ärenden som gynnar ett stort antal kan behöva prioriteras framför frågor som enbart gynnar ett fåtal, osv. Om kommunen blir skyldig att handlägga frågor som initieras genom privat planering inom en viss tid, som det bl.a. fungerar i Norge, befarar kommunerna att det kan medföra att angelägna planförslag behöver stå tillbaka till förmån för planförslag av mindre betydelse.

Omfattande uppgift att kvalitetssäkra underlag från konsulter

Redan i dag bygger många detaljplaner på utredningar och underlag som tas fram av konsulter på uppdrag av byggherren. Utredningarna berör ofta andra regelkomplex än enbart PBL, exempelvis miljöbalken och lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. En företrädare menar att de privata initiativen ofta får ta ett stort ansvar för att ta fram underlag, ibland så stort att det balanserar på gränsen till

[28] Så kallad lagprövning sker med stöd av 11 kap. 14 § eller 12 kap. 10 § RF och innebär att om en domstol eller förvaltningsmyndighet finner att en föreskrift står i strid med en bestämmelse i grundlag eller annan överordnad författning får föreskriften inte tillämpas. Detsamma gäller om stadgad ordning i något väsentligt hänseende har åsidosatts vid föreskriftens tillkomst.

jäv. Konsulten kan dessutom hamna i en svår sits när konsultarbetet finansieras av byggherren, eftersom byggherren har ett intresse av att konsultens underlag i vart fall inte ska motverka det projekt som föranleder konsultens uppdrag.

De kommuner som vi har samtalat med konstaterar att de i dag lägger ner ett omfattande arbete på att kvalitetsgranska olika utredningar. Kommunerna uppger att konsulternas underlag ofta måste ändras eller kompletteras. Det medför en extra arbetsbörda för kommunen när personalen dessutom måste ”serva” eller utbilda byggherrens konsulter för att säkerställa att olika frågor blir tillräckligt utredda. En svårighet med oerfarna konsulter anses vara att de ofta inte står upp för sina slutsatser om dessa ifrågasätts. Särskilt på mindre orter anses det finnas brister hos konsulternas kompetens, vilket i viss mån kan vägas upp av bättre lokalkännedom.

I vissa fall finns tendenser till att utredningarna blir partsinlagor. Kommunerna anser därför att de måste granska allt, vilket leder till att det inte per automatik går åt färre timmar om byggherren ”gör jobbet”.

En företrädare pekar på att kommunen måste kunna ta betalt för det arbete som läggs ner. En annan kommun menar att kommunen i princip tar lika mycket betalt för granskningen av underlagen som byggherren får betala konsulten för underlagen. Flera kommuner ifrågasätter därför hur stor vinsten egentligen är när det gäller att anlita konsulter, i alla fall när det gäller sådana frågor där kommunerna har egen kompetens.

Behov av att klargöra gränserna för myndighetsutövning

Kommunerna menar att en viktig fråga för utredningen är att klargöra gränserna för myndighetsutövningen. Kommunerna konstaterar själva att de gör olika, beroende på de oklarheter som finns när det gäller vilka moment som anses utgöra myndighetsutövning.

En annan företrädare framhåller att lagen (2016:1145) om offentlig upphandling skulle kunna bli ett problem i vissa situationer. Om det egentligen är kommunen som har ansvaret för att ta fram det underlag som behövs för att lämpligheten i den avsedda markanvändningen ska kunna bedömas, skulle sådant underlag nämligen behöva upphandlas av kommunen, om den inte tar fram det själv. Samtidigt

vore det en otymplig ordning, eftersom det vanligtvis ändå är exploatören som står för kostnaderna.

Det externa engagemanget anses samtidigt väcka frågor när det gäller vem som är avsändare av planförslaget. Många ställningstaganden behöver motiveras i planbeskrivningen, exempelvis när det gäller behovet av en miljökonsekvensbeskrivning. Tilltron till planeringen kan naggas i kanten om byggherrens konsulter gör bedömningar som är fördelaktiga för byggherren, oavsett om de är korrekta i sak.

Kommunernas intresse för möjligheten att öka inslaget av privat planering

De kommuner som vi har samtalat med har generellt sett varit tveksamma till att öka inslaget av privat planering. Bland annat har det ifrågasatts hur attraktiviteten hos kommunens planerartjänster påverkas om arbetet förskjuts från kreativt arbete till att i högre grad bedöma vad någon annan har tagit fram. En kommun har framhållit att det då skulle kunna bli ännu svårare att rekrytera den kompetens som kommunerna behöver ha tillgång till, vilket skulle kunna påverka kommunens planläggningskapacitet negativt.

Även om det finns en stor tveksamhet till möjligheten att öka inslaget av privat planering bland kommunerna finns det, som redovisats ovan, likafullt ett intresse av att klargöra gränserna för vad den enskilde kan bidra med inom ramen för det nuvarande systemet.

3.5.4 En kommentar till framkomna synpunkter

De synpunkter som framkommit från byggherrarna och kommunerna när det gäller behovet av och förutsättningarna för ett ökat inslag av privat planering kan i vissa avseenden tyckas stå emot varandra. Det bör dock noteras att synpunkterna härrör från flera olika kommuner, byggherrar och projekt. Inget hindrar exempelvis att det finns såväl hög som låg kompetens samtidigt hos de inblandade aktörerna. Därigenom är det naturligt att de kommuner och byggherrar som vi har pratat med kan ha olika uppfattningar om vilka förslag vi bör lägga för att på bästa sätt främja en ändamålsenlig tillämpning av PBL.

Det bör tilläggas att vi inte har haft möjligheter att fördjupa oss i hur representativ den bild vi har tecknat ovan är för byggherrar och

kommuner i allmänhet. Vi anser emellertid att vårt utredningsarbete har gett oss en tillräcklig grund för påståendet att byggherrar och kommuner har olika syn när det gäller behovet av och förutsättningarna för ökade inslag av privat planering i PBL-systemet.

3.6 Annat reformarbete av betydelse

Enligt direktiven ska såväl *behovet av* som *nyttan med* en privat initiativrätt utredas (se avsnitt 2.2). Under senare tid har det trätt i kraft ett stort antal ändringar i plan- och bygglagstiftningen, de senaste den 1 januari 2019.[29] Dessutom kan ytterligare ändringar komma att träda i kraft i närtid (jfr avsnitt 2.4). Såvitt vi kan bedöma är det dock för det uppdrag som detta slutbetänkande omfattar främst utredningens tidigare delbetänkande *En utvecklad översiktsplanering – Att underlätta efterföljande planering* (SOU 2018:46 Del 1) som är av relevans. I delbetänkandet valde vi att inte föreslå rättsligt bindande översiktsplaner, liknande de mer detaljerade *"kommuneplanerna"* i det norska systemet (se vidare avsnitt 4.4.2). Vår utgångspunkt är således att den svenska översiktsplanen bör behålla sin främst vägledande funktion (jfr 3 kap. 2 och 3 §§ PBL). Det innebär att planintressenten – för att undvika s.k. förgävesplanering – är beroende av att kommunen på ett eller annat sätt klargör sin inställning när det gäller förutsättningarna för detaljplaneläggning. Det innebär i sin tur att fördelarna med en privat initiativrätt – i vart fall med en utformning som den i Norge – torde bli begränsade (se vidare bl.a. avsnitt 4.4.3 och 6.3.5).

[29] Se SFS 2018:1136, SFS 2018:1325 och SFS 2018:1732.

4 Privat initiativrätt till detaljplaneläggning

4.1 Kapitlets innehåll

I detta kapitel redogör vi för uttrycket *privat initiativrätt till detaljplaneläggning* och dess innebörd, så som det framställts i våra utredningsdirektiv och i tidigare utredningar. Härefter kommer vi att göra en internationell utblick, där vi redogör för hur den privata initiativrätten ser ut i Norge. I anslutning till detta redogör vi i *bilaga 6*, i enlighet med våra direktiv, för förutsättningarna för privat initiativrätt i några ytterligare länder.

Med denna redogörelse som bakgrund, är därefter vår avsikt att beskriva den innebörd av initiativrätten som vi menar är den mest relevanta utifrån utredningens uppdrag och som är nödvändig för förståelsen av betänkandets fortsatta kapitel.

4.2 Allmänt om privat initiativrätt

4.2.1 Inledning

Uttrycket *privat initiativrätt till detaljplaneläggning* förekommer såväl i den politiska diskussionen som bland kommuner och fastighetsägare, byggherrar och andra planintressenter. Uttrycket förekommer också i ett antal tidigare utredningar på plan- och bygglagstiftningens område. Dessutom används uttrycket i både våra nordiska grannländer och i flera andra länder.

Det finns emellertid inte någon generell definition av privat initiativrätt till detaljplaneläggning, utan innebörden varierar beroende på vem som använder uttrycket och i vilket sammanhang det används – och naturligtvis även på i vilket land institutet tillämpas.

Ordalydelsen leder tankarna till att det främst skulle handla om en rätt för enskild att initiera detaljplaneläggning, närmast rätten att som enskild anhängiggöra (inleda) ett planärende hos kommunen. Vi har tidigare redovisat (avsnitt 3.2) att förslag om införande av privat initiativrätt normalt syftar till att enskilda ska få ”privata planförslag” prövade av kommunen. Det kan även handla om att ge någon annan än kommunen möjlighet att upprätta planhandlingar och planeringsunderlag eller att vidta beredningsåtgärder under planprocessen. Ett underförstått syfte med att införa en sådan privat initiativrätt får anses vara att möjliggöra snabbare planprocesser, genom att fastighetsägaren, byggherren eller annan planintressent kan anlita konsulter som kan avlasta eller bistå den kommunala organisationen med planläggningen.

I det följande beskriver vi den privata initiativrätten till detaljplaneläggning utifrån dels den initiativrätt som faktiskt redan finns för enskilda, nämligen rätten till planbesked (avsnitt 4.2.2), dels våra utredningsdirektiv (avsnitt 4.2.3), och dels utifrån de utredningar och lagstiftningsarbeten som under senare tid rört eller tangerat frågan om privat initiativrätt och som vi bedömt vara relevanta mot bakgrund av vårt uppdrag (avsnitt 4.2.4).

4.2.2 Initiativrätt för enskilda finns redan

Som vi har redogjort för ovan, kan uttrycket *privat initiativrätt* i viss mån leda tankarna fel, eftersom de flesta med detta uttryck snarare avser *privat planläggning* eller någon form av medverkan från planintressentens sida i detaljplaneläggningen. En privat initiativrätt i betydelsen att en enskild har rätt att ta initiativ till en prövning av frågan om detaljplaneläggning finns redan i dag genom bestämmelserna om planbesked (se avsnitt 3.3.6; jfr även prop. 2009/10:170 Del 1 s. 225 ff.). Planbeskedet fyller en viktig funktion genom att en fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent i ett tidigt skede kan få svar av kommunen om det över huvud taget finns förutsättningar för en framtida planläggning eller inte.

En enskild har således redan i dag rätt att *inleda ett planbeskedsärende*.[1] Förfarandet regleras i första hand i 5 kap. PBL. Om en förfarandefråga inte regleras i 5 kap., gäller dock de allmänna förfaranderegelerna i FL, t.ex. att byggnadsnämnden får förelägga sökanden att avhjälpa en brist i en framställning, om bristen medför att framställningen inte kan läggas till grund för en prövning i sak (20 §). Däremot kan t.ex. reglerna om s.k. dröjsmålstalan (11 och 12 §§ FL) knappast vara tillämpliga, eftersom tidsfrister i ett planbeskedsärende reglerats exklusivt genom 5 kap. 4 § PBL (se vidare avsnitt 5.6).

Vidare finns det inte vare sig i PBL eller annan författning något som hindrar en enskild att på annat och mera formlöst sätt göra kommunen uppmärksam på att det finns ett behov av eller önskemål om detaljplaneläggning. Det kommunala planmonopolet innebär visserligen att det är kommunen som ensam avgör när detaljplan behövs och således också om ett *planärende ska inledas* eller inte. Men planintressenter kan givetvis begära att kommunen upprättar en plan om de anser att en sådan behövs inom ett visst område (prop. 1985/86:1 s. 152 f.). Av allmänna förvaltningsrättsliga principer om myndigheters serviceskyldighet följer också att byggnadsnämnden ska ge behövlig vägledning om en sådan begäran inkommer (se 12 kap. 2 och 3 §§ PBL samt 6 § FL; jfr även JO 2000/01 s. 484).

4.2.3 Privat initiativrätt enligt direktiven

I det tillkännagivande från riksdagen, som ligger till grund för våra kommittédirektiv, anges följande (bet. 2014/15:CU10 s. 23):

> Utskottet anser […] att det finns skäl att nu åter överväga möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detaljplaneläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen. Utgångspunkten för övervägandena bör vara att utforma förslag till regler som med ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet ger större möjlighet för en exploatör att initiera ett planeringsarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning. Regeringen bör således låta utreda hur regler som medger en sådan privat initiativrätt till detaljplan kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

[1] Normalt talas om olika skeden – snarare än ärenden – i planprocessen, t.ex. initieringsskedet, programskedet, planskedet, eventuellt överklagande samt byggskedet (se t.ex. SOU 2008:68 s. 124).

Regeringen har sedan med anledning av tillkännagivandet funnit anledning att utreda förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt. I utredningsdirektiven anges att inriktningen bör vara att den som tar initiativ till planläggning själv ska kunna samråda om ett förslag till en detaljplan och få förslaget behandlat av kommunen (se avsnitt 2.2).

Regeringen utgår således i direktiven från att den privata initiativrätten mer handlar om någon form av privat planläggning eller ”exploatörsdriven” detaljplaneläggning, än om enbart en rätt för den enskilde att inleda ett planärende eller motsvarande.

4.3 Privat initiativrätt i förarbeten och tidigare utredningar

Som vi redogjort för i avsnitt 3.2 och 3.3.1, vilar regleringen i PBL ytterst på det kommunala planmonopolet (jfr 1 kap. 2 § PBL), som utgör en ensamrätt för kommunen att bestämma om, när och hur detaljplaneläggning ska ske. Motsvarande gällde redan enligt ÄPBL. Någon privat initiativrätt i bemärkelsen formell rätt för en enskild att inleda detaljplaneläggning och/eller formell rätt att påverka planförfarande och planinnehåll fanns således inte. Privat initiativrätt som företeelse och utförligare resonemang om detta saknas i förarbetena till ÄPBL (jfr främst prop. 1985/86:1).

I samband med utredningsarbete under senare år och diskussioner om möjliga åtgärder för att åstadkomma en snabbare och effektivare planprocess, har det i olika sammanhang förts fram förslag om ökade möjligheter för fastighetsägare, byggherrar och planintressenter i övrigt att inleda och delvis genomföra ett arbete med detaljplaner (se även avsnitt 2.2).

PBL-kommittén

I september 2005 presenterar PBL-kommittén sitt slutbetänkande *Får jag lov? – Om planering och byggande* (SOU 2005:77). I detta anges att ett antal planer startas genom initiativ från enskilda och att eftersom planernas främsta uppgift oftast är att möjliggöra ett specifikt projekt, medverkar exploatören ofta också i planläggningsarbetet. I betänkandet anges också att främst företrädare för byggherrar och exploatörer har riktat kritik mot den långa kommunala

handläggningen, framför allt i det inledande planeringsskedet. PBL-kommittén framförde dock inte något förslag som gick ut på att formalisera en privat initiativrätt till planläggning (SOU 2005:77 s. 226 f. och 473 f., jfr även SOU 2008:68 s. 120).

Byggprocessutredningen

I juni 2008 presenterar Byggprocessutredningen sitt betänkande *Bygg – helt enkelt* (SOU 2008:68). I betänkandet redovisas ett antal remissvar på PBL-kommitténs ovan nämnda betänkande. Sveriges Byggindustrier anförde att det mesta byggandet sker i enlighet med planer som initierats av enskilda exploatörer. Med en lagreglering av en privat initiativrätt avseende planläggning, skulle det som nu sker i det fördolda i kommunerna kunna lyftas fram i ljuset och ges klara spelregler (s. 120 f.).

Även Stockholms kommun anförde bl.a. att kommunerna inte längre har samma resurser att genomföra åtgärder genom markpolitik eller egna investeringar och att systemet med samhällets medfinansiering av bostadsbyggandet i huvudsak har upphört. Kommunen menade att i allt högre grad är samhällsutvecklingen beroende av en samverkan mellan enskilda initiativ och kommunal planering och att byggherrarna i dag ofta deltar mer aktivt i detaljplaneringen med utredningar och underlag i tidigare skeden än förr (s. 121).

Vidare föreslog Konkurrensverket att PBL skulle kompletteras med en möjlighet för fastighetsägare att formellt ansöka om planändring. Kommunen skulle då inom en tidsfrist vara skyldig att fatta ett beslut med beaktande av samma intressen som ligger till grund för nya planer. En sådan möjlighet skulle göra processen snabbare, billigare och mer transparent för aktörerna på marknaden (s. 121 f.).

Byggprocessutredningen resonerade för egen del kring det norska systemet med betydligt mer genomarbetade, detaljerade och styrande ”kommuneplaner” än de svenska översiktsplanerna (se avsnitt 4.4.2). Utredningen menade att en påtaglig skillnad mellan länderna är att den svenska modellen är främmande för ett så stort inslag av ”myndighetsutövning” från enskilt håll som finns i det norska systemet. Ett svenskt motsvarande system borde i stället enligt utredningen kunna inriktas på en mycket tidig kommunal prövning, som i så fall skulle vara av mer principiell natur och därmed kunna grundas på ett

enklare beslutsunderlag än vad som krävs i Norge. Byggprocessutredningen valde att föreslå att en blivande byggherre skulle ha rätt att hos kommunen begära ett besked (planbesked) huruvida kommunen avser att påbörja ett arbete med upprättande, ändring eller upphävande av detaljplan eller områdesbestämmelser för ett visst angivet huvudsakligt ändamål (SOU 2008:68 s. 131 ff.). Bestämmelser om planbesked – med i viss utsträckning annan utformning än den Byggprocessutredningen föreslog – infördes sedermera när PBL trädde i kraft den 2 maj 2011. Dessa återfinns i 5 kap. 2–5 §§ PBL (se avsnitt 3.3.6).

Plangenomförandeutredningen

I betänkandet *En effektivare plan- och bygglovsprocess* (SOU 2013:34) återkom Plangenomförandeutredningen till planbeskedsinstitutet och anförde även bl.a. följande vad gäller privat initiativrätt till detaljplaneläggning (s. 329).

> Planbesked används i första hand av enskilda byggherrar som behöver upprätta, ändra eller upphäva en detaljplan. I fråga om större etableringar är det ovanligt att ett planbesked används som underlag för exploateringen. I dessa fall sker vanligtvis en förhandling direkt mellan byggherren och kommunen. Planbeskeden torde därför ha störst betydelse för mindre byggbolag och enskilda. Det är alltså i första hand de svagare byggherrarnas ställning som behöver stärkas för att säkerställa att den enskildes initiativkraft kan tas till vara för att bl.a. tillgodose behovet av bostäder.
>
> I Norge finns en starkare ställning för den som behöver upprätta en detaljplan, och det är även möjligt för den enskilde att själv genomföra vissa moment i planarbetet. Kommunen har dock kvar det avgörande inflytandet i det norska systemet. En betydande skillnad är att den norska kommuneplanen i normalfallet är mer genomarbetad än vår svenska översiktsplan. Till dess att kommunerna har upprättat de områdesplaner som vi föreslår i avsnitt 6.1 kommer det därför att vara svårt att överföra det norska systemet till svenska förhållanden.
>
> Samtidigt konstaterar vi att utredningens förslag kommer att minska behovet av nya, ändrade och upphävda detaljplaner. […] Med dessa reformer stärks den enskildes roll, genom att fler åtgärder kan prövas direkt i bygglovet. Därtill är planbeskeden en relativt ny företeelse i svensk rätt, där erfarenhetsbasen endast är två år. Innan det finns fler planbesked att dra erfarenheter ifrån kan det ifrågasättas om tiden är mogen för förändringar.
>
> Mot denna bakgrund har utredningen stannat för att inte föreslå några ändringar i sak när det gäller planbeskeden, även om vi i princip anser att det finns goda skäl till att ytterligare stärka den enskildes möjligheter att skapa förutsättningar för önskvärda exploateringar.

Civilutskottet

I civilutskottets betänkande 2014/15:CU10 anger utskottet – efter motioner om detta – att regeringen bör låta utreda hur regler som medger en privat initiativrätt till detaljplan kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan. Utskottsbetänkandet låg även till grund för det tillkännagivande som ligger till grund för våra utredningsdirektiv när det gäller privat initiativrätt (se avsnitt 2.2). Utskottet anför i betänkandet bl.a. följande (s. 23).

> Det svenska kommunala planmonopolet innebär att berörda fastighetsägare och byggare i dag har mycket begränsade möjligheter att initiera och på olika sätt bidra till arbetet med att ta fram en nödvändig detaljplan.
>
> De ändringar som gjordes i den nya plan- och bygglag som trädde i kraft 2011 och de lagändringar som därefter har beslutats av riksdagen har bl.a. syftat till att snabba upp planprocessen och underlätta kommunernas planeringsarbete. I flera utredningar har det emellertid gjorts jämförelser mellan planeringsprocessen i Sverige och i andra jämförbara länder där det svenska regelsystemet fortfarande framstår som mindre flexibelt i vissa avseenden. Utskottet anser att det därför finns skäl att pröva de möjligheter till en utveckling av regelsystemet som uppmärksammats i dessa sammanhang. En sådan fråga som tas upp i de aktuella motionerna gäller ökade möjligheter till privata initiativ till detaljplaneläggning.
>
> Som framgått ovan övervägdes möjligheten att införa bestämmelser om en privat initiativrätt i plan- och bygglagstiftningen av Plangenomförandeutredningen. Bakgrunden var bl.a. förhållandena i Norge där den som behöver få en detaljplan upprättad har en starkare ställning, och där det även är möjligt för den enskilde att själv genomföra vissa moment i planarbetet. Några närmare överväganden om hur motsvarande regler skulle kunna utformas i den svenska plan- och bygglagstiftningen redovisades emellertid inte i utredningen. Utredaren ansåg att det visserligen fanns goda skäl att stärka den privata initiativrätten i fråga om detaljplaneläggning, men att flera av utredningens andra förslag gjorde att en sådan reform inte var lika angelägen. Utredaren syftade då bl.a. på förslag om ökade möjligheter att exploatera nya områden direkt genom bygglov utan att först upprätta en detaljplan, samt om att planbestämmelser i befintliga detaljplaner ska upphöra att gälla efter genomförandetiden. Som framgått tidigare i betänkandet kom emellertid dessa förslag sedermera inte att leda fram till någon lagändring i samband med riksdagens beslut om ett antal ändringar i PBL våren 2014 (prop. 2013/14:126, bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14:366).

I civilutskottets betänkande 2016/17:CU15 kommer frågan om privat initiativrätt åter igen upp, efter motioner om detta. I betänkandet anger utskottet bl.a. att regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att utreda behovet av och förutsättningarna för att

införa en privat initiativrätt till detaljplaneläggning (dir. 2017:6) samt att motionsyrkandena bör avslås för att det pågående arbetet med frågan inte ska föregripas (a. bet. s. 33).

Härefter har frågan om privat initiativrätt såvitt känt inte uttryckligen behandlats i någon utredning eller i riksdagstryck.

4.4 Internationella utblickar

4.4.1 Inledning

Våra direktiv anger att vi ska analysera systemen för fysisk planering på kommunal nivå i Danmark, Finland, Norge och Tyskland. Direktiven anger även att vi ska studera motsvarande system i Singapore och Nya Zeeland, med anledning av rapporten Sweden's Business Climate – opportunities for entrepreneurs through improved regulations (Världsbanken, 2014, s. 39 f.). Vi har i våra tidigare betänkanden redovisat huvuddragen i de olika systemen, utifrån olika perspektiv (SOU 2017:64 s. 129 och 463 f. samt SOU 2018:46 Del 1 s. 101 ff. och 377 ff.).

Även i detta slutbetänkande ska vi analysera systemen i de angivna länderna, men nu utifrån perspektivet privat initiativrätt till detaljplaneläggning. Den internationella utblicken syftar även till att belysa den privata initiativrättens utformning i några av länderna, för att möjliggöra reflektioner kring och definition av initiativrätten, vilket behövs för förståelsen av betänkandets fortsatta kapitel 5 och 6.

Vi har mot bakgrund av vad som anges i våra direktiv (se avsnitt 2.2) valt att relativt ingående beskriva den privata initiativrätten i det norska systemet, medan redogörelsen för övriga länder hålls på en översiktlig nivå. Beskrivningarna är begränsade till uppgifter som är relevanta för utredningen. Eftersom förhållandena i Danmark, Finland, Tyskland, Singapore och Nya Zeeland är av mindre betydelse för våra förslag, redovisas dessa i *bilaga 6*.

4.4.2 Privat initiativrätt i Norge

Om Norge

Norge är med drygt 5,2 miljoner invånare det glesast befolkade landet i Europa efter Island. Landet är indelat i drygt 420 kommuner, men med pågående kommunreform strävar man mot 356 kommuner 2020. Tre fjärdedelar av befolkningen bor i tätorter, huvuddelen i de största städerna Oslo, Bergen, Trondheim och Stavanger. Oslo kommun har drygt 600 000 invånare medan regionen har närmare 1,3 miljoner invånare. Norge är inte medlem i EU, men deltar i det europeiska ekonomiska samarbetet via EES-avtalet.

Plansystemets övergripande struktur[2]

För att rätt förstå den privata initiativrätten måste man först få en bild av det norska plansystemet.

Ansvaret för planering enligt plan- och bygglagen (*plan- og bygningsloven*, som tillkom 2008) fördelas mellan regeringen, länen (*fylkeskommunerna*) och kommunerna.

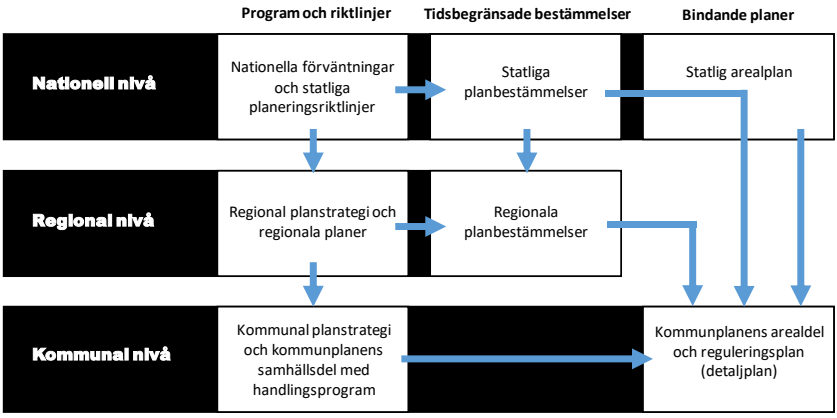
– Regeringen fastställer nationella mål och riktlinjer för den regionala och kommunala planeringen. Regeringen har också slutlig godkännanderätt om de regionala planeringsstrategierna. Det finns även möjlighet för staten att bedriva konkret planeringsverksamhet.
– Länen ska utarbeta och anta den regionala planeringsstrategin liksom regionala planer, om det finns behov för sådana planer.
– Kommunerna ansvarar för att utarbeta kommunala planeringsstrategier (kommunplaner, motsvarande översiktsplan) och detaljplaner (*reguleringsplaner*).

Gemensamt för samtliga nivåer är alltså att en överordnad strategi finns för den fysiska planläggningen. Dessa strategier ska tas fram för varje mandatperiod och beskriva hur politiska mål kommer att beaktas och uppfyllas genom planläggning. Dessa strategier ska också redogöra för behovet av nya planer.

[2] Detta avsnitt bygger huvudsakligen på redogörelsen i SOU 2013:34 s. 146 ff.

Figur 4.1 Det norska plansystemet

En schematisk översikt över vägledande och bindande planer

Källa: SOU 2018:46 Del 1 s. 103.

Systemen på nationell och regional nivå samt kommunplanen har vi tidigare redovisat relativt utförligt i delbetänkandet *En utvecklad översiktsplanering* (SOU 2018:46 Del 1 s. 102 f.).

Kommunal planering[3]

Alla kommuner i Norge ska ta fram en kommunplan som utgör det centrala styrdokumentet för utvecklingen och markanvändningen i kommunen. Detta är den övergripande kommunala planen som ska beakta nationella och regionala riktlinjer och bestämmelser. Kommunplanen består av en strategisk del (*samfunnsdelen*) och en arealplan (*arealdelen*). Den strategiska delen ska beakta långsiktiga utmaningar när det gäller miljö samt mål och strategier för kommunen som helhet. Den ska även innehålla olika utvecklingsalternativ och beskriva samhällsutvecklingen, sektorernas verksamheter och framtida markanvändningsbehov.

Kommunplanens arealplan är till skillnad från den strategiska delen juridiskt bindande. Arealplanen ska täcka hela kommunen och

[3] Detta och följande avsnitt bygger på redogörelsen i Nordregios rapport En granskning av Norges planeringssystem – Skandinavisk detaljplanering i ett internationellt perspektiv (rapport 2013:1) av Fredriksson och Smas.

visa sammanhanget mellan framtida samhällsutveckling och markanvändning. Särskilda arealplaner kan utarbetas för olika delar av kommunens område. Arealdelen ska även innehålla plankarta, bestämmelser och en planbeskrivning där det framgår hur de nationella målen och riktlinjerna, samt andra överordnade planer och markanvändning, beaktas. I arealdelen fastställs s.k. hänsynszoner (*hensynssoner*) och relaterade planbestämmelser som ligger till grund för utarbetningen av regleringsplaner (*reguleringsplaner*). Det kan exempelvis vara trafiksäkerhetszoner, bullerzoner eller riskzoner med särskilda krav om säkerhet eller speciella riktlinjer för miljön.

En regleringsplan ska normalt upprättas vid större bygg- och anläggningsprojekt, innehållande en detaljerad plankarta med planbestämmelser och en planbeskrivning. Detaljnivån på regleringsplanen kan variera beroende på syftet med, och storleken av, planen och är således inte fastlagd i plan- og bygningsloven, utan kan anpassas till situationen. En regleringsplan är dock inte alltid nödvändig för att få bygglov (*byggetillatelse*), utan det finns flera potentiella tillvägagångssätt för att ansöka om bygglov, t.ex. via bebyggelseplaner eller direkt gentemot kommunplanen. I stadsmiljöer är det dock vanligast att bygglovet baseras på en regleringsplan.

Det finns två former av regleringsplaner, dels områdesreglering (*områdesregulering*) som gäller vid större områden och mer omfattande stadsbyggnadsprojekt, dels detaljreglering (*detaljregulering*) som gäller mindre områden eller enskilda byggprojekt. Områdesreglering är kommunens redskap för att implementera kommunplanens arealdel. Om större ändringar föreslås i relation till kommunplanen måste det genomföras en konsekvensutredning. Kommunen ansvarar vanligtvis för alla delar av planprocessen vid områdesreglering men kan dock besluta om att överlåta arbetet till andra myndigheter eller privata aktörer.

Detaljreglering behöver inte vara mer detaljerad än områdesreglering. Det som i första hand skiljer dem åt är att områdesreglering används av kommunen när mer detaljerad och bindande områdesbestämmelser kring markanvändningen behövs än de som finns i kommunplanens arealdel. Detaljregleringen används i större grad av privata och andra offentliga aktörer för att förbereda nya projekt. Med andra ord är en detaljreglering en konkretisering av de överordnade ramarna i områdesregleringen och/eller i kommunplanens arealdel för att underlätta för bygglov. Detaljreglering kan även ingå som

en del i områdesregleringen och båda planerna behandlas parallellt med varandra.

Processen för att ta fram en regleringsplan

I praktiken kan framtagandet av en regleringsplan generellt beskrivas som en process i fem faser:

– idé och initiering
– uppstart
– utarbetande av plan
– bearbetning av plan
– genomförande.

Den första delen – idé och initiering – ingår inte i den formella planeringsprocessen. Inte heller den sista delen (genomförande) är en formell del av processen för att ta fram en regleringsplan, utan handlar snarare om bygglovsansökan och själva byggandet. Framtagandet av en regleringsplan i form av detaljreglering kan skilja sig åt mellan olika kommuner när det gäller vissa enskilda faser, exempelvis när det gäller hur politikerna involveras i processen. Följande beskrivning utgår ifrån planeringen i storstadsregionerna.

Idé och initiering

Initiativ till att påbörja arbetet med en regleringsplan kan antingen komma från en privat exploatör (*forslagstiller*) eller från kommunen. I vissa fall kan även ansvarigt departement ta fram en statlig regleringsplan för att säkerställa statliga eller regionala intressen. Om en privat exploatör (t.ex. en byggherre) tar initiativ, tar denne aktör själv ansvar för framtagandet av planen och eventuella förstudier som måste genomföras. I detta skede, idé- och initieringsskedet, finns inte några formella riktlinjer som driver processen framåt, men kommunen har vanligtvis en informell dialog med exploatören och tillhandahåller relevant information om vilka överordnade planer exploatören bör ta hänsyn till (t.ex. kommunplan, kommundelsplan, områdesregleringar eller liknande).

Uppstartsfas

När en privat exploatör har utarbetat en idé till regleringsplan, ska exploatören begära att få ett uppstartsmöte (*oppstartsmøte*) med kommunen för att diskutera förutsättningarna för att fortsätta planarbetet. Före uppstartsmötet kan kommunen ge rekommendationen att planarbetet inte ska inledas, exempelvis på grund av att kommunen måste avsluta andra pågående processer innan arbetet med en ny regleringsplan inleds. Oavsett detta har dock exploatören rätt att begära ett uppstartsmöte tillsammans med kommunen.

Inför uppstartsmötet bör exploatören ta hänsyn till och förbereda material i relation till statliga planeringsriktlinjer som berörs, beskriva gällande plansituation (dvs. fylkesplan, kommunplan, kommundelsplan, områdesregleringar eller likande) och förslag till planbeteckning (kommun, stadsdel, etc.). Materialet ska även kompletteras med:

– utbyggnadsområdets omfattning (uppskattning av kommersiella lokaler i kvadratmeter, antalet enheter, etc.)
– förväntade problem i planen (byggnadshöjder, markanvändning, trafik, buller, etc.)
– miljömässiga förutsättningar
– behov av bedömningar/undersökningar, t.ex. om planen omfattas av bestämmelser om konsekvensutredningar
– även en planskiss kan bifogas materialet som ska behandlas vid mötet, om en sådan finns tillgänglig.

Under uppstartsmötet avklaras ramarna för planförslaget utifrån det inkomna materialet. Planenheten vid kommunen informerar även om aktuella överordnade planer och vilka krav som ställs på den föreslagna planen. Målet med uppstartsmötet är att etablera en tidig kontakt mellan exploatör och kommun, samt att klara ut eventuella utmaningar för planeringen. I samband med uppstartsmöte bestäms även om ett planprogram bör upprättas och om planen kräver en konsekvensutredning. Vanligtvis erbjuder kommunerna en form av ”startpaket” till privata exploatörer som innehåller information om, och riktlinjer för, det fortsatta framtagandet av regleringsplanen.

Efter avslutat uppstartsmöte beslutar kommunen att planeringsarbete får inledas och berörda myndigheter och intressenter informeras om att planarbetet har inletts (*varsel om oppstart*). De berörda myndigheterna är vanligtvis alla kommuner som direkt berörs av planen, länsstyrelsen (*fylkesmannen*), statliga sektorsmyndigheter, samt angränsade fastigheter och berörda grannar. Om kommunen beslutat att ett planprogram och konsekvensutredning bör utarbetas i regleringsplanen, ska förslaget till planprogram läggas ut för offentligt samråd (*høring*). Tidsfristen för samrådet är vanligtvis sex veckor. Efter samrådsförfarandet görs en sammanställning av inkomna kommentarer som ska beaktas i det fortsätta planarbetet.

Utarbetande av planförslag

Efter samrådstiden fortsätter planprocessen med att exploatören utarbetar ett mer detaljerat planförslag och genomför eventuellt utredningsarbete. När exploatören utrett och arbetat fram en plan ska den levereras till kommunen för en första officiell behandling.

Det kompletta planförslaget ska innehålla:

- ett brev som kort beskriver planens innehåll
- plankarta
- planbestämmelser
- planbeskrivning
- kopia av meddelande om planeringsstart
- kopia av alla inkomna inspel under samrådsprocessen
- en översiktskarta (inklusive beskrivning av plangränser etc.)
- en överordnad ledningsplan.

Samtliga dessa dokument är obligatoriska om inget annat avtalats mellan exploatör och kommun. I övrigt kan gärna illustrationer bifogas planförslaget. Om det genomförts större utredningsrapporter, ska dessa bifogas och sammanfattas.

När kommunen mottagit ett planförslag kan de påbörja sin officiella behandling av planförslaget (*saksbehandling, 1 gangs behandling/ utleggelsevedtak*). Formellt sett tar nu kommunen över ansvaret för

planeringen och påbörjar sin behandling av planen. Tidsfristen för behandlingen av privata regleringsplaner är tolv veckor (sakbehandlingstid). Om kommunen anser att planförslaget inte uppfyller de formella kraven stoppas dock tidsfristen och planförslaget skickas tillbaka till exploatören för omarbetning. Kommunen bör meddela exploatören inom tre veckor om planförslaget uppfyller de formella kraven eller inte, därefter startar behandlingstiden på tolv veckor. Den här delen kan ske i flera omgångar och ibland krävs det två eller flera behandlingar av planförslaget. I särskilda fall kan kommunen och exploatören förhandla om en längre tidsfrist.

När planen är korrekt från formell synpunkt skriver planhandläggaren (kommunala tjänstemän) en slags rekommendation till politisk behandling i den ständiga planeringskommittén (*bygningsrådet*). Kommittén ska ta ställning till om planen ska läggas ut på samråd eller om den ska avvisas.

När kommittén har beslutat om godkännande av planförslaget skickar kommunen ut det på samråd och offentlig remiss (*høring* och *offentlig ettersyn*). Denna fas ska säkerställa den demokratiska insynen och det medborgliga inflytandet i planeringsprocessen samt att alla berörda parter ges möjlighet att uttala sig om planen. Normalt sett skickas planen till fylkesmannen, statliga sektorsmyndigheter, samt fastighetsägare och berörda grannar. Enligt lagen bör kommunen i samband med detta arrangera minst ett informationsmöte om den pågående planprocessen, där allmänhet och sakägare ges möjlighet att kommentera planen. Tidsfristen för den offentliga remissen är minst sex veckor.

Bearbetning av plan

Efter samrådet och den offentliga remissomgången summerar kommunen de inkomna kommentarerna och eventuella invändningar från berörda sektorsmyndigheter. Kommunen tar sedan ställning till om inkomna synpunkter bör leda till förändringar av planen. Här kan exploatören kommentera synpunkter och själv föreslå ändringar. Om detta leder till större förändringar av planen, måste den skickas ut på samråd och offentlig remiss igen.

När det gäller invändningar (*innsigelser*) från sektorsmyndigheter försöker man i den mån det går, att lösa eventuella konflikter innan

den går vidare till en slutgiltig behandling (*slutsaksbehandling*) i kommunens planeringsråd (*byutviklingskomiteen*). Kommunen kan välja att ta planärendet vidare för politisk behandling även om inte alla konflikter är lösta, men planen är inte rättsligt bindande förrän samtliga invändningar avklarats. Om kommunen inte kan avgöra eventuella invändningar med respektive sektorsmyndighet, kan en förhandling ske genom fylkesmannen. Om inte konflikterna kan lösas hos fylkesmannen, avgörs ärendet av ansvarigt departement. Om en invändning har löst mellan kommunen och den berörda myndigheten kan dock inte myndigheten välja att återföra sin invändning senare under planprocessen. Invändningen anses då som avklarad.

Efter att planen omarbetats och hänsyn tagits till remissyttrandena påbörjar kommunens planeringsråd den slutgiltiga behandlingen av planen. Planeringsrådet ger sin inställning till beslut inför kommande beslut i kommunfullmäktige (*bystyret*).

Efter den slutgiltiga behandlingen i kommunens planeringsråd går planen vidare för godkännande i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige har sedan tolv veckor på sig att besluta om planen ska antas eller inte. Om planen antas ska registrerade markägare, grannar och direkt berörda parter underrättas via brev. I och med detta startas även en överklagandeperiod som normalt sett har en tidsfrist på tre veckor. Om eventuella överklaganden inkommer ska exploatören meddelas omedelbart och överklagandeärendet behandlas i kommunens planeringsråd så snart som möjligt, men det är fylkesmannen som slutligen avgör ärendet i sak.

Om en åtgärd, som har stöd i en lagakraftvunnen plan som handlagts som ett *privat regleringsforslag* och avser en del av planområdet som ännu inte har bebyggts, inte har satts igång senast tio år efter att planen beslutades, ska kommunen tillse att planen är uppdaterad i nödvändig utsträckning innan bygglov ges. Sökanden svarar då för att införskaffa de upplysningar och dokumentation som behövs för kommunens bedömning.

Uppföljning av plan- och bygningsloven

Den plan- och bygglag som i dag gäller i Norge tillkom 2008. För närvarande genomförs en utvärdering om lagen motsvarar intentionerna bakom lagen. I forskningsrapporten Plan- og byggningsloven

– fungerer loven etter intensjonene? (Hanssen och Aarsæther [red.], 2018) diskuteras bl.a. om bestämmelserna om privata förslag till regleringsplaner är ändamålsenliga. Diskussionen i rapporten kretsar huvudsakligen om frågor som saknar betydelse sett från vårt perspektiv, men det kan noteras att utvärderingen inte ifrågasätter principen med privat planläggning.

4.4.3 Något om reflektioner i doktrinen[4]

I svensk doktrin är det framför allt Kalbro och Lindgren som gjort komparativa studier vad gäller privat initiativrätt, särskilt såvitt avser Sverige och Norge. De framhåller att även om det i Norge finns en reglerad privat detaljplaneläggning med en rätt för en byggherre att få en plan prövad av kommunen, är det fortfarande kommunen som bestämmer om och när en detaljplan ska upprättas och hur planen ska utformas. Även om det inte finns ett regelrätt planmonopol i Norge, menar Kalbro och Lindgren att det främst är fråga om nyansskillnader länderna emellan. Den stora skillnaden ligger i stället i att i Norge kan det vara planintressenten – och således inte endast kommunen – som ansvarar för att ta fram ett planförslag och som genomför bl.a. samråd. Samtidigt betonar de att i praktiken sker dock arbetet även i Sverige i nära samverkan med planintressenten.

Kalbro och Lindgren menar sammanfattningsvis att privat planering enligt det norska systemet inte i sig skulle innebära en alltför genomgripande förändring av det svenska systemet, men att frågor om utomståendes ansvar för olika moment i planarbetet i förhållande till myndighetsutövning i svenskt perspektiv skulle behöva genomlysas på ett grundligt sätt (jfr vidare avsnitt 5.4).

4.5 Vår definition av privat initiativrätt

Mot bakgrund av redogörelsen i avsnitten ovan och i *bilaga 6*, bör uttrycket privat initiativrätt till detaljplaneläggning kunna delas upp i huvudsakligen tre olika möjliga definitioner.

[4] Se Bostadsbyggande och planprocessen s. 10, Kalbro och Lindgren, Kungl. Tekniska högskolan, TRITA-FOB-Rapport 2017:1.

– *För det första* kan man diskutera en definition som ligger nära den initiativrätt som redan finns i PBL, dvs. i form av rätten att ansöka om planbesked.
– *För det andra* kan man tänka sig en definition av initiativrätten som korresponderar tydligare med allmänna förvaltningsrättsliga principer om enskildas rätt att inleda ett ärende hos en förvaltningsmyndighet, men också om myndighetens rätt att ställa krav på innehållet i den enskildes framställning och att förelägga den enskilde att avhjälpa brister i framställningen (se 19 och 20 §§ FL). Liknande bestämmelser finns t.ex. på miljörättens område (se 22 kap. 1 och 2 §§ samt 19 kap. 5 § miljöbalken).
– *För det tredje* kan man tänka sig en initiativrätt med en utformning liknande den i t.ex. Norge, dvs. en initiativrätt som snarare avser någon form av privat planläggning eller i vart fall utökade möjligheter för en planintressent att medverka i den kommunala detaljplaneläggningen. En möjlighet till privat planläggning förutsätter normalt att planintressenten också har möjlighet att inleda ett planärende (jfr den föregående punkten), i vilket kommunen förväntas ta ställning till den planläggning som planintressenten genomfört eller bidragit till.

En privat initiativrätt som begränsar sig till att den enskilde har rätt att ansöka om planbesked (jfr den första punkten) är sedan 2011 kodifierad i PBL. En sådan definition blir således inte fullt ut meningsfull i förhållande till vårt uppdrag enligt direktiven.

En privat initiativrätt som innefattar en rätt för en planintressent att inleda ett planärende (jfr den andra punkten) kan i och för sig ge långtgående konsekvenser, t.ex. vad gäller FL:s tillämplighet (jfr avsnitt 5.6.2). Likväl är det fortfarande en initiativrätt som är mer formell än materiell, i bemärkelsen att planintressenten alltjämt inte ges något särskilt inflytande över vare sig handläggningen av planärendet eller innehållet i detaljplaneläggningen.

Vi anser att det är tydligt att riksdagen, i det tillkännagivande som ligger till grund för vårt utredningsuppdrag, med ”privat initiativrätt” avser såväl ”möjlighet för en exploatör att initiera ett planeringsarbete” som att ”själv bidra till att en plan tas fram”. Analogt med detta, och med hur våra direktiv är formulerade när det gäller att en enskild även skulle kunna få ansvar för att genomföra samrådet,

tolkar vi vårt uppdrag som att det inte enbart avser att utreda vilka möjligheter en enskild bör ha i fråga om att inleda ett detaljplaneärende (jfr den andra punkten), utan även att överväga vilka möjligheter den enskilde bör ha för att själv bidra till planarbetet.

Mot bakgrund av detta, samt tidigare utredningar och den internationella utblick som vi presenterat ovan, menar vi att med privat initiativrätt bör i första hand åsyftas någon form av ”privat planläggning” eller i vart fall ”förtydligade och utökade möjligheter för en planintressent att medverka i den kommunala detaljplaneläggningen” (jfr den tredje punkten). En sådan definition korresponderar också med de synpunkter och resonemang som framkommit vid våra möten med intressenter, experter och sakkunniga.

Sammanfattningsvis väljer vi att fortsättningsvis i betänkandet med privat initiativrätt avse någon form av privat planläggning eller i vart fall *förtydligade och utökade möjligheter för en planintressent att medverka i den kommunala detaljplaneläggningen*. Till detta återkommer vi även i kapitel 6, se särskilt avsnitt 6.3.2.

5 Rättsliga förutsättningar för planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen

5.1 Kapitlets innehåll

I kapitel 3 har vi redogjort för den rättsliga regleringen av den kommunala detaljplaneläggningen så som den ser ut i dag. I detta kapitel beskriver vi de rättsliga förutsättningarna för en planintressents – annan än kommunen själv – medverkan i detaljplaneläggningen. Det handlar med andra ord om att redogöra för den rättsliga reglering som både möjliggör och begränsar en sådan extern aktörs medverkan i detaljplaneläggningen. Syftet med kapitlet är att det – tillsammans med tidigare kapitel – ska utgöra ett underlag för den fortsatta presentationen av våra överväganden i kapitel 6 i fråga om en privat initiativrätt utifrån svenska förhållanden.

5.2 Allmänt om planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen

Som framgått av beskrivningen i betänkandets kapitel 3, är det i huvudsak 5 kap. PBL som reglerar kommunernas arbete i praktiken med detaljplaneläggning. Vidare får 4 kap. stor betydelse eftersom det reglerar själva innehållet i detaljplanen (jfr även 2 kap.). I sammanhanget måste även nämnas bestämmelserna bl.a. i 12 kap. om byggnadsnämndens organisation och uppgifter, möjligheten till avgiftsuttag m.m. samt i 6 kap. om s.k. gatukostnadsersättning, exploateringsavtal och andra plangenomförandefrågor. Bestämmelserna bygger ytterst på det kommunala planmonopolet (jfr 1 kap. 2 § PBL) och på att det är kommunen som ensam både initierar, arbetar fram och slutligen

antar detaljplaner (jfr även 12 kap. 2 § 2 PBL). Förutom bestämmelserna om planbesked (5 kap. 2–5 §§ PBL) saknas i PBL uttrycklig reglering både av planprocessens initialskede och av planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen.

Frånvaron av uttrycklig reglering i PBL i dessa hänseenden innebär att kommunerna har ett förhållandevis stort handlingsutrymme när det gäller i vilken utsträckning en byggherre, fastighetsägare, exploatör eller annan intressent kan tillåtas att delta i det arbetet. Som framgått av kapitel 3 är det också vanligt förekommande att initiativet till en detaljplan väcks av en sådan planintressent som vill exploatera ett markområde. Så kallad ”förhandlingsplanering” – dvs. när kommunen och intressenten förhandlar om utformandet och genomförandet av en detaljplan – är ett exempel på hur intressenten redan i ett tidigt skede engageras i planläggningen. Intressenten kan också presentera allt från enkla skisser till mer detaljerade förslag. Underlagen kan upprättas av planintressenten själv eller t.ex. av en anlitad konsult.

Frånvaron av reglering innebär dock inte att kommunens utrymme är obegränsat. Det finns ett stort antal bestämmelser i andra författningar än PBL – och även vissa bestämmelser i PBL – som kan aktualiseras när externa aktörer på ett eller annat sätt engageras i planläggningsarbetet. Det handlar exempelvis om grundlagsfästa principer om bl.a. legalitet och objektivitet, om bestämmelser om myndighetsutövning och jäv, om kommunalrättslig kompetens samt om upphandlingsplikt[1] och förbudet mot statsstöd[2]. I detta kapitel redogör vi för några av de mest relevanta principerna och bestämmelserna, för att därefter avsluta med en närmare diskussion av det rättsliga utrymmet för en kommun att tillåta att planintressenten medverkar i planläggningen.

[1] Jfr bl.a. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, se vidare avsnitt 5.9.
[2] Jfr bl.a. lagen (2013:338) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, se vidare avsnitt 5.8.

5.3 Principerna om legalitet, objektivitet, saklighet, opartiskhet och likabehandling

I den svenska rättsordningen finns ett antal grundläggande rättsprinciper som kodifierats såväl i RF som i FL. Principerna återfinns dessutom i ett stort antal specialförfattningar samt i EU- och europarätten.[3]

Legalitetsprincipen (1 kap. 1 § tredje stycket RF och 5 § FL) innebär att offentlig makt ska utövas under lagarna. Detta innebär att myndigheter i sin verksamhet endast får vidta åtgärder som har stöd i de källor som tillsammans bildar rättsordningen i vidsträckt mening. Legalitetsprincipen utgör en grundbult i rättsstaten och innebär ett skydd mot godtycklig maktutövning från det allmännas sida. Principen är tillämplig i all verksamhet hos myndigheten, dvs. både handläggning av och beslutsfattande i enskilda ärenden och s.k. faktiskt handlande. Legalitetsprincipen ges ett närmare innehåll genom det sammanhang i vilken den tillämpas.[4]

Av 1 kap. 9 § RF framgår att alla som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Även i 5 § FL anges att myndigheten i sin verksamhet ska vara saklig och opartisk. *Objektivitetsprincipen* och kraven på *saklighet* och *opartiskhet* innebär att myndigheter inte får styras av ovidkommande hänsyn, utan endast av de intressen de har att tillgodose. Detta inbegriper även ett krav på respekt för allas likhet inför lagen. Principen är liksom legalitetsprincipen ett grundläggande kännetecken för en rättsstat och förhindrar att myndigheten gynnar eller missgynnar enskilda, om inte detta har stöd i författning. Kraven på saklighet och opartiskhet gäller hela handläggningen av ett ärende, från att ärendet initieras till dess ärendet avgörs slutligt.[5]

I 1 kap. 9 § RF återfinns även *likhetsprincipen* eller *likabehandlingsprincipen*, som kräver att alla behandlas lika och att myndigheten är konsekvent i sin maktutövning. Även av 2 kap. 3 § KL framgår att kommunens medlemmar ska behandlas lika enligt den s.k. likställighetsprincipen, såvida det inte finns sakliga skäl till något annat.[6]

[3] Se vidare prop. 2016/17:180 s. 57 ff. och s. 289 f.
[4] Se SOU 2010:29 s. 142 ff. och SOU 2018:46 Del 2 s. 75 ff., även Åhman i FT 2018 s. 457 ff.
[5] Se SOU 2010:29 s. 149 ff. samt JO 2001/02 s. 250 och JO 2010/11 s. 288.
[6] Se SOU 2012:91 s. 201; jfr även SOU 2015:24 s. 323.

Av 5 § FL framgår också *proportionalitetsprincipen*, vilken vi närmare utvecklat i avsnitt 3.3.3.

5.4 Myndighetsutövning

5.4.1 Allmänt om myndighetsutövning

I 1 kap. 8 § RF anges att för rättskipningen finns domstolar och för den offentliga förvaltningen statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter. Av 12 kap. 4 § RF framgår vidare att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt kommuner. Förvaltningsuppgifter kan även överlämnas åt andra juridiska personer och enskilda individer. Innefattar uppgiften myndighetsutövning, får dock ett överlämnande göras endast med stöd av lag.

Plan- och bygglagstiftningen brukar anses tillhöra den s.k. speciella fastighetsrätten, men rör sig ofta på gränsen till (den speciella) förvaltningsrätten. Avgörande för den enskilde är normalt de offentligrättsliga bestämmelser som gäller för myndigheternas handlande. Det är vanligt inom detta rättsområde att offentliga myndigheter ingriper i de enskildas skötsel av och dispositioner över sina fastigheter. Det är inte bara fråga om tvingande regler som begränsar avtalsfriheten, utan myndigheterna kan – och ska – ofta ingripa på eget initiativ, utan att någon enskild fört saken inför en myndighet. När flera enskilda är inblandade i ett ärende behöver myndigheterna inte ens om de enskilda är eniga alltid följa deras ståndpunkt, utan kan ofta handla som de anser lämpligt i det allmännas intresse. Trots detta kan plan- och bygglagstiftningen också ses som en del av civilrätten. Anledningen är att myndigheternas ingripanden har ett så nära samband med de enskildas inbördes rättsförhållanden. Exempelvis rör plan- och bygglagstiftningen ofta konflikter mellan grannar, liknande de som behandlas i bl.a. 3 kap. jordabalken (som avser rättsförhållanden mellan grannar) och även t.ex. 32 kap. miljöbalken (som avser skadestånd för vissa miljöskador och andra enskilda anspråk), och har på detta sätt vissa likheter med civilrättsliga tvister. För att dra ytterligare en parallell till jordabalken kan framhållas läget när en särskild persons rådighet över sin fastighet inskränks, vilket påminner mycket om situationen när t.ex. ett servitut belastar en fastighet (SOU 2018:46 Del 2 s. 71).

Förvaltningsmyndigheters verksamhet brukar delas in i tre olika kategorier; faktiskt handlande (eller faktisk förvaltning), handläggning av ärenden och myndighetsutövning mot enskild. Faktiskt handlande innebär att en förvaltningsmyndighet utför förvaltningsuppgifter som inte är kopplade till ett ärende och inte avser att leda till ett beslut, såsom skötsel av parker, undervisning och anläggande av gator. Även information och råd till allmänheten utan koppling till ett enskilt ärende räknas hit. Ärendehandläggning innebär således en ur juridisk synvinkel mer kvalificerad verksamhet, som syftar till att förvaltningsmyndigheten fattar ett beslut varigenom myndigheten vill påverka andra myndigheters eller enskildas handlande. En underavdelning till ärendehandläggning utgörs av myndighetsutövning mot enskild, som omfattar vissa typer av ärenden där utövandet av offentlig makt är särskilt tydlig (SOU 2018:46 Del 2 s. 72 ff.).

Även om begreppet myndighetsutövning utmönstrats i FL, används det fortfarande i ett stort antal andra författningar, bl.a. brottsbalken, skadeståndslagen (1972:207) och KL. Begreppet saknar dock en legaldefinition i den svenska rättsordningen.

I förarbetena (prop. 1973:90 s. 397) till RF:s bestämmelser om överlåtelse av förvaltningsuppgifter till enskilda (12 kap. 4 § RF), hänvisas till definitionen av myndighetsutövning i 1971 års förvaltningslag (1971:290). Där definierades myndighetsutövning som ”utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinpåföljd, avskedande eller annat jämförbart förhållande” (3 §; jfr även prop. 1971:30 s. 331). I förarbetena till FL (prop. 2016/17:180 s. 47 f.) anges vidare att *myndighetsutövning* i huvudsak omfattar

> […] beslut och andra åtgärder som en myndighet vidtar gentemot en enskild med stöd av en befogenhet som myndigheten har getts genom ett konkret beslut av regeringen eller riksdagen eller genom en offentligrättslig författning. Beslutet eller åtgärden är ytterst ett uttryck för samhällets makt över medborgarna. Det gäller oberoende av om den aktuella åtgärden uttrycker en skyldighet för någon enskild eller innebär att någon enskild gynnas i det enskilda fallet. Karaktäristiskt för dessa situationer är också att den enskilde i förhållande till det allmänna befinner sig i en beroendeställning som inte har sin grund i ett frivilligt åtagande. Det innebär att myndigheten i dessa fall – till skillnad från i t.ex. ett avtalsförhållande – ensidigt har att besluta i saken.

Begreppet myndighetsutövning är således intimt förknippat med gränsdragningen mellan offentlig- och civilrättsliga regler. Ärenden som avgörs genom att en kommun i egenskap av civilrättslig aktör, t.ex. som fastighetsägare eller som inköpare, träffar avtal eller andra överenskommelser med enskilda, utgör inte myndighetsutövning. Vad gäller kommunal myndighetsutövning anses sådan förekomma främst i nämndernas verksamhet på det specialreglerade området. Typiska exempel på myndighetsutövning inom ramen för plan- och bygglagstiftningen är beslut om bygglov eller startbesked eller beslut som rör detaljplaneläggningen. Utanför begreppet myndighetsutövning faller t.ex. kommunal verksamhet som bedrivs med stöd endast av de allmänna kompetensreglerna i 2 kap. KL, t.ex. affärsverksamhet och egendomsförvaltning (se även avsnitt 5.7). En förutsättning för att en myndighets verksamhet ska betraktas som myndighetsutövning är således att verksamheten omfattas av någon form av offentligrättslig reglering (SOU 2018:46 Del 2 s. 72 ff.).

I detta sammanhang bör också nämnas att JO uttalat att vid bedömningen av vad som utgör myndighetsutövning ska beaktas att beredning och beslut i ett ärende i princip anses utgöra oskiljaktiga delar av en och samma förvaltningsuppgift. JO har också uttalat att om utomstående anlitas i ärenden som innefattar myndighetsutövning, riskerar bestämmelser om t.ex. dokumentation, sekretess, partsinsyn, jäv, tjänstefelsansvar och tillsyn att helt eller delvis sättas ur spel (se JO 2001/02 s. 250 och JO 2010/11 s. 288).

5.4.2 Myndighetsutövning i detaljplaneläggningen

Kommunal detaljplaneläggning är en förvaltningsuppgift. När det gäller frågan om vilka delar i detaljplaneläggningen som faktiskt innefattar myndighetsutövning, finns en mängd omständigheter att ta hänsyn till. Det kommunala planmonopolet utgör ett starkt uttryck för samhällets makt över medborgarna och innebär att den enskilde – oavsett om den är markägare eller inte – befinner sig i en beroendeställning och därmed i en utsatt position. Flera europarättsliga och grundlagsfästa principer är tillämpliga på detaljplaneläggningen, liksom en omfattande offentligrättslig reglering i övrigt. Beslut om detaljplan ger vidare normalt sett rättsverkningar för många personer under lång tid (se även avsnitt 6.3.3).

Inledningsvis kan konstateras att kommunala beslut att *anta, ändra eller upphäva en detaljplan* självklart utgör myndighetsutövning (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2017:41 och dom den 16 april 2015 från samma domstol i mål nr P 7439-14). Detsamma måste gälla upprättande av *samrådsredogörelse* (5 kap. 17 § PBL) respektive *granskningsutlåtande* (5 kap. 23 § PBL), eftersom det i dessa handlingar som regel redovisas bedömningar av olika invändningar som framförts mot planförslaget, varvid kommunen också gör avvägningar mellan olika intressen. Frågan om opartiskhet är i dessa sammanhang av särskild betydelse.[7] Även kommunens eventuella *föreläggande om anspråk på ersättning eller inlösen* (5 kap. 26 § PBL) innefattar myndighetsutövning, inte minst på grund av bestämmelsen i 14 kap. 27 § PBL som innebär att rätten till ersättning kan gå förlorad om anmälan om anspråk på ersättning inte sker i rätt tid (s.k. preklusion).

Även kommunens handläggning av ett ärende som avser *planbesked* (5 kap. 2–5 §§ PBL) bör anses innefatta myndighetsutövning. Visserligen är planbeskedet inte rättsligt bindande och det är heller inte överklagbart (13 kap. 2 § första stycket 2 PBL). Samtidigt uttalar kommunen i planbeskedet om den avser att inleda en planläggning eller inte, vilket i sin tur förutsätter i vart fall en allmän avvägning av olika intressen, däribland den enskildes egendomsskydd.

Vad gäller kommunens möjlighet att ange planens utgångspunkter och mål i ett eventuellt *planprogram* (5 kap. 10 § PBL) bör även det anses innefatta myndighetsutövning. Visserligen är planprogrammet inte rättsligt bindande och det kan heller inte överklagas särskilt, utan endast i samband med att själva planbeslutet överklagas. Samtidigt innebär programmet att förutsättningarna för både planprocessen och planinnehållet konkretiseras, vilket i sin tur avses påverka den fortsatta detaljplaneläggningen. Visst stöd för att planprogrammet innefattar myndighetsutövning återfinns även i 5 kap. 13 § PBL, av vilken framgår att om det finns ett planprogram, ska kommunen dessutom redovisa detta under samrådet.

Med det s.k. *samrådsskedet* (5 kap. 11–17 §§ PBL), förhåller det sig i viss utsträckning annorlunda. Detta genomförs tidigt i planprocessen och därmed också normalt mera förutsättningslöst och med främsta syftet att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan (5 kap. 12 § PBL). Utöver

[7] Jfr prop. 1985/86:1 s. 178, 611 och 619 samt Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 1995 not. 141.

samrådsredogörelsen torde det i detta skede främst vara kommunens *redovisning* i samrådsskedet som kan innefatta myndighetsutövning, dvs. kommunens redovisning av bl.a. skälen för planförslaget, hur kommunen avser att handlägga förslaget och om kommunen avser att ingå exploateringsavtal eller genomföra markanvisningar (5 kap. 13 § PBL).

Samtidigt befinner sig den enskilde även under samrådsskedet i en beroendeställning i förhållande till kommunen, vilket inte har sin grund i ett frivilligt åtagande. Kommunens åtgärder under samrådsskedet, t.ex. vad beträffar kungörelse av planförslaget (om utökat planförfarande tillämpas, jfr 5 kap. 11 a och 11 b §§ PBL) eller tillgängliggörandet i övrigt av planförslaget (5 kap. 11 c § PBL), kan vidare påverka den enskildes förutsättningar för att föra sin talan och bevaka sin rätt samt i förlängningen även den enskildes klagorätt (jfr 13 kap. 11 § PBL). Åtgärderna kan vidare visserligen inte överklagas särskilt (precis som vad gäller planprogrammet), utan endast i samband med att själva planbeslutet överklagas. Å andra sidan kan rättsstridiga åtgärder och formella brister under samrådsskedet – liksom under det s.k. granskningsskedet (jfr 5 kap. 18–25 §§ PBL) – innebära att den enskilde inte kan bevaka sin rätt fullt ut och att planbeslutet upphävs med anledning av detta (13 kap. 17 § PBL). Sammantaget bör därför huvuddelen av kommunens åtgärder även under samrådsskedet betraktas som myndighetsutövning.

Mot denna bakgrund bör även kommunens *val av planförfarande* (5 kap. 7 och 7 a §§ PBL), liksom samtliga de åtgärder som kommunen vidtar under *granskningsskedet* anses innefatta myndighetsutövning.

När det gäller det beslutsunderlag som måste tas fram i arbetet med att ta fram en detaljplan, är detta i princip inte reglerat i PBL. Under rubriken *Underlag för detaljplanearbetet* finns i 5 kap. 8 och 9 §§ PBL den enda uttryckliga regleringen, vilken anger att det normalt ska finnas en eller flera kartor som är lämpliga för ändamålet (grundkartor) och en fastighetsförteckning. Särskilt kommunens fastställande av *fastighetsförteckning* bör anses innefatta myndighetsutövning, eftersom den även ligger till grund för bl.a. avgränsningen av samrådskretsen (5 kap. 11 § PBL) och i förlängningen även av kretsen klagoberättigade (13 kap. 8 § PBL).

När det gäller beslutsunderlag i övrigt, är det viktigt att konstatera att det inte finns något som hindrar en planintressent att själv bidra med förslag till planhandlingar, dvs. plankarta och bestämmelser samt tillhörande planbeskrivning. Detsamma gäller underlag som

t.ex. en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken, geotekniska undersökningar eller kulturhistoriska inventeringar m.m. (se vidare avsnitt 5.11). Tvärtom utgör dessa bidrag normalt en väsentlig del av kommunens beslutsunderlag och ofta en förutsättning för att kommunen ska kunna uppfylla sitt allmänna utredningsansvar (jfr 23 § första stycket FL, även avsnitt 5.6.3). Bakom sådana bidrag från planintressenten ligger ofta betydande arbetsinsatser och kostnader, men bidragen utgör inte i sig myndighetsutövning. Däremot innefattar kommunens värdering och bedömning av planintressentens förslag och underlag – liksom ställningstagandet till bl.a. behovet av ytterligare underlag – myndighetsutövning, eftersom syftet med denna bedömning är att garantera en korrekt och tillförlitlig intresseavvägning.

Sammanfattningsvis kan det uttryckas så att i stort sett samtliga bestämmelser i 5 kap. PBL som reglerar själva planförfarandet och de åtgärder som kommunen formellt har att vidta, också är ett utslag av planmyndighetens myndighetsutövning. Detta gäller i princip även att ta fram och bearbeta beslutsunderlag och planförslag, låt vara att eventuella bidrag från planintressenten i dessa delar inte i sig utgör myndighetsutövning.

Även om genomförandefrågor och t.ex. exploateringsavtal inte direkt regleras i 5 kap., bör här också nämnas att förhållandet mellan parterna i ett *exploateringsavtal* (jfr främst 1 kap. 4 §, 6 kap. 39–42 §§ samt 4 kap. 33 § tredje stycket och 5 kap. 13 § tredje stycket PBL) gör att även exploateringsavtalet bör betraktas som ett uttryck för myndighetsutövning. Kommunens planmonopol innebär som ovan nämnts att den har getts befogenheten att ensidigt bestämma om en detaljplan ska upprättas eller inte. När parterna ska ingå ett exploateringsavtal grundar sig kommunens förhandlingsposition i huvudsak på denna befogenhet. Planintressenten befinner sig alltså även här i en beroendeställning som inte har sin grund i ett frivilligt åtagande (SOU 2018:46 Del 2 s. 75). När det gäller s.k. *markanvisningsavtal* (jfr främst lagen [2014:899] om riktlinjer för kommunala markanvisningar samt 1 kap. 4 §, 4 kap. 33 § tredje stycket och 5 kap. 13 § tredje stycket PBL), grundar sig kommunens förhandlingsposition vid avtalstillfället emellertid främst på kommunens markägande, varför denna avtalstyps karaktär är mer civilrättslig än exploateringsavtalets. Inslaget av myndighetsutövning är här alltså inte lika påtagligt (SOU 2018:46 Del 2 s. 80). Det bör slutligen också nämnas

att även kommunens uttag av planavgift m.m. (12 kap. 8–11 §§ PBL) innefattar myndighetsutövning.

Sammanfattningsvis bör enligt vår mening i princip samtliga åtgärder som kommunen vidtar under planförfarandet anses innefatta myndighetsutövning. Denna slutsats ligger i linje med vissa uttalanden i doktrinen (se främst Bobergs expertanalys i JP Infonets informationstjänst JP Samhällsbyggnadsnet, den 23 november 2016; jfr även Hybbinette i Juridisk Publikation 1/2013 s. 51 ff.). Även de moment som vidtas av kommunen och som inte kan anses innefatta myndighetsutövning påverkar vidare i någon mening de moment som utgör myndighetsutövning. Den avgörande skillnaden blir här att de moment som inte utgör myndighetsutövning faktiskt kan utföras av någon annan än kommunen utan särskilt lagstöd.

5.5 Jäv

5.5.1 Allmänt om jäv

Även bestämmelserna om jäv utgör ett fundament i regleringen av den offentliga förvaltningen och bidrar som en del i det preventiva rättsskyddet till efterlevnaden av objektivitetsprincipen och kraven på framför allt saklighet och opartiskhet (jfr avsnitt 5.3).

De allmänna jävsbestämmelserna finns i 16–18 §§ FL. I 16 § punkt 4 anges att den som för en myndighets räkning tar del i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ärendet är jävig om det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas (s.k. delikatessjäv). Denna bestämmelse gäller således utöver de andra omständigheter som utgör jäv enligt denna paragraf (sakägar-, intresse- och släktskapsjäv, s.k. ställföreträdarjäv respektive s.k. tvåinstansjäv).

För kommunala förvaltningsmyndigheter – som t.ex. byggnadsnämnden – gäller primärt dock jävsbestämmelserna i KL (12 kap. 5 § PBL). Av 6 kap. 28 § punkt 5 och 7 kap. 4 § KL framgår att en förtroendevald eller anställd är jävig, om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i ärendet (delikatessjäv). Det bör i sammanhanget nämnas att de kommunalrättsliga jävsbestämmelserna även innehåller vissa undantag som inte har någon motsvarighet i FL (6 kap. 31 § KL).

I förarbetena till FL anges att allmänhetens tilltro till myndigheternas opartiskhet förutsätter att det finns rättsregler som gör det möjligt att hindra en jävig handläggare från att ta del i handläggningen av ett ärende (prop. 2016/17:180 s. 93). Syftet med jävsbestämmelserna är alltså inte bara att förhindra eller försvåra att en enskild anställd eller förtroendevald gynnar sig själv eller någon närstående, utan också att allmänhetens förtroende för myndighetens objektivitet i verksamheten ska bibehållas och stärkas (SOU 2015:24 s. 43). Det krävs alltså inte att en handläggare rent faktiskt har brustit i kraven på opartiskhet och objektivitet för att det ska vara fråga om jäv, utan det är tillräckligt att det med ett objektivt betraktelsesätt finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet för handläggaren.[8]

Vad gäller själva kärnan i jävsproblematiken, kan vidare ett uttalande av JO (JO 2011/12 s. 521) ge värdefull vägledning:

> Jävsproblematiken tar inte sikte på en befattningshavares moral och kompetens utan på förekomsten av sådana yttre faktorer som placerar honom eller henne i situationer, där det allmänt sett – oberoende av vem det gäller – föreligger en risk för att ovidkommande hänsyn skulle kunna inverka (jfr Förvaltningslagsutredningens betänkande, SOU 2010:29, s. 327). Befinner vederbörande sig i en sådan situation spelar det ingen roll om man efteråt kan konstatera, att han eller hon ändå handlat helt klanderfritt. Det saknar även betydelse om den person, vars opartiskhet kan sättas i fråga, själv anser sig objektiv eller av den ansvariga myndigheten bedöms vara det; det är tillräckligt att det föreligger någon omständighet som utifrån sett är ägnad att negativt påverka tilltron till att handläggningen sker utan påverkan av ovidkommande hänsyn.

Jävsreglerna gäller vidare den som ska handlägga ett ärende. Enligt förarbetena avses här alla som tar befattning med ett förvaltningsärende på sådant sätt att de kan tänkas inverka på ärendets utgång. Detta omfattar självfallet den som har att fatta beslut. Men också den som t.ex. är föredragande eller på annat sätt deltar i ärendets slutliga handläggning omfattas, liksom den som medverkar i utredningen, framför synpunkter eller upprättar förslag till beslut (prop. 1971:30 s. 339).

Fristående uppdragstagare[9] anses dock generellt inte omfattas av FL och jävsbestämmelserna, även om de fått ett uppdrag från en

[8] Se NJA 2010 s. 274, HFD 2011 ref. 15 och NJA 2014 s. 482 samt JO 2015/16 s. 412 och JO:s beslut den 22 oktober 2018, dnr 753-2017.
[9] Med uppdragstagare avses normalt en person, ett företag eller motsvarande som bistår t.ex. en myndighet eller ett annat företag utan att vara anställd hos denne, exempelvis en konsult.

myndighet. JO har uttalat att för att jävsbestämmelserna faktiskt ska vara tillämpliga på en uppdragstagare, krävs både att denna har faktiskt inflytande över ärendet och att denna har en formell ställning som handläggare eller beslutsfattare. Jävsbestämmelserna blir alltså inte tillämpliga på den som har ett faktiskt inflytande, så länge denna inte också är knuten till myndigheten så som en befattningshavare är.

JO har också uttalat att när en enskild uppdragstagare anlitas i en myndighets verksamhet, är det viktigt att det avtal som ligger till grund för uppdraget formuleras så att det framgår vad uppdragstagaren ska göra och vilka förpliktelser som följer med detta. Myndigheten måste för att leva upp till objektivitetsprincipen säkerställa såväl att de bedömningar som görs är sakliga och opartiska, som att det inte beträffande uppdragstagaren finns omständigheter som är ägnade att negativt påverka tilltron till objektiviteten i det tillämpade förfarandet. De överväganden som myndigheten därvid har att göra är i praktiken av samma slag som när en handläggares eller beslutsfattares opartiskhet ska bedömas.[10]

5.5.2 Jäv i detaljplaneläggningen

När extern personal anlitas ska som ovan nämnts jävsfrågan uppmärksammas särskilt (prop. 1985/86:1 s. 309 f. och prop. 1990/91:146 s. 21). Om kommunen anlitar konsulter eller motsvarande i detaljplaneläggningen, ställs således krav på säkerställandet av att de bedömningar som görs är sakliga och opartiska (jfr även objektivitetsprincipen). Detta gäller rimligen i än högre utsträckning när det är planintressenten själv som bidrar med konsulter eller med utredning och underlag i övrigt i detaljplaneläggningen. Frågan om opartiskhet är av särskild betydelse när det gäller t.ex. upprättande av samrådsredogörelse (5 kap. 17 § PBL) respektive granskningsutlåtande (5 kap. 23 § PBL), eftersom det i dessa handlingar som regel redovisas bedömningar av olika invändningar som framförts mot planförslaget, varvid också avvägningar mellan olika intressen görs.[11]

Från praxis kan hänvisas bl.a. till MÖD 2017:41. En byggnadsnämnd antog en detaljplan som möjliggjorde byggande av bostadshus. Under samrådet yttrade sig kommunstyrelsen och tillstyrkte att

[10] Se angående detta och ovanstående stycke JO 1990/91 s. 224, JO 2010/11 s. 278 och JO 2011/12 s. 521.
[11] Se prop. 1985/86:1 s. 178, 611 och 619 samt RÅ 1995 not. 141 och RÅ 2008 not. 181.

planen antogs. Kommunstyrelsens yttrande fattades på delegation av ett kommunalråd. Samma kommunalråd var även vice ordförande i den kommunala stiftelse som skulle uppföra bostadshusen. Mark- och miljööverdomstolen fann i och för sig att en jävssituation förelegat. Kommunstyrelsens yttrande ansågs dock inte utgöra myndighetsutövning, vilket medförde att undantaget i 6 kap. 31 § första stycket KL var tillämpligt. Undantaget innebär att om ett ärende hos en nämnd berör en kommunal stiftelse, ska varken ställföreträdarjäv eller delikatessjäv anses föreligga enbart på grund av att den som handlägger ärendet är ställföreträdare för stiftelsen eller på något annat sätt är knuten dit. Således skulle nämndens planbeslut inte upphävas på grund av jäv i samband med handläggningen. Från praxis kan hänvisas även till t.ex. RÅ 1995 not. 141, RÅ 2008 not. 181 och RÅ 2009 not 17.

5.6 Förvaltningslagen

5.6.1 Allmänt om förvaltningslagen

FL innehåller generella förfaranderegler för i första hand de statliga och kommunala förvaltningsmyndigheterna, t.ex. byggnadsnämnden. Förutom jäv (se avsnittet ovan) regleras bl.a. en myndighets serviceskyldighet, kommuniceringsplikt och utredningsansvar. Vidare finns bestämmelser om t.ex. tolkning och översättning och om samverkan med andra myndigheter samt om hur beslut fattas och överklagas.

FL är subsidiär, vilket innebär att om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från lagen, tillämpas i stället den bestämmelsen (4 §). Frågan om en bestämmelse i en specialförfattning innebär en avvikelse från lagen eller inte får avgöras med tillämpning av sedvanliga tolkningsmetoder. Av särskild betydelse torde då ofta vara vilket syfte specialregleringen har och hur fullständigt den reglerar förfarandet. De avvikande bestämmelserna i en specialförfattning kan t.ex. i en viss typ av ärenden innebära att högre krav ställs på en myndighet att tillgodose enskildas rättssäkerhetsintressen än vad som allmänt gäller, exempelvis genom mer långtgående krav på dokumentation eller muntlighet i förfarandet. Avvikelser i en specialförfattning kan också innebära att

det i ett visst avseende ställs lägre krav än vad som följer av den allmänna regleringen, t.ex. när det gäller kravet på motivering av beslut (prop. 2016/17:180 s. 288 f.).

Vidare bör nämnas att enligt 2 § FL är ett stort antal bestämmelser i lagen inte tillämpliga vid handläggning av sådana ärenden hos myndigheter i kommuner där besluten kan laglighetsprövas genom att överklagas enligt 13 kap. KL (jfr avsnitt 5.7).

5.6.2 Förvaltningslagen i detaljplaneläggningen

Partsställningen i ett planärende

För att kunna ta ställning till FL:s tillämplighet i detaljplaneläggningen är frågan om partsställningen i ett planärende central. Eftersom kommunen rättsligt sett har en exklusiv rätt att inleda ett planärende (avsnitt 3.3.1), finns det i förvaltningsrättslig mening inte någon sökande i ett planärende. Att en planintressent kan vara part i civilrättsligt hänseende, t.ex. i ett plankostnadsavtal, exploateringsavtal eller någon annan form av genomförandeavtal med kommunen eller att intressenten kan komma att bli skyldig att erlägga s.k. planavgift enligt 12 kap. 9 § PBL, innebär enligt vår mening inte heller att partsställning uppstår i förvaltningsrättsligt hänseende.

En planintressent kan naturligtvis även vara s.k. känd sakägare. Med dessa avses i princip fastighetsägare och innehavare av annan särskild rätt till egendom och övriga berörda boende inom planområdet och i direkt anslutning till detta (jfr även 5 kap. 9 och 11 §§ PBL). Sakägare intar partsställning i mark- och miljödomstol, för det fall de överklagar ett beslut om detaljplan dit. Det förutsätter att de kvalificerar sig enligt talerättsregeln i 13 kap. 8 § PBL och enligt aktivitetskravet i den kompletterande talerättsregeln i 11 § samma kapitel.[12] Enligt vår uppfattning intar emellertid dessa sakägare generellt inte partsställning redan i planärendet hos kommunen. Partsställning torde dock kunna uppkomma om de föreläggs att inom en viss tid anmäla anspråk på ersättning eller inlösen (5 kap. 26 § PBL).

Att kommunen enligt 5 kap. 11 § PBL har en skyldighet att samråda med de kända sakägarna – och även med enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av planförslaget – kan knappast i sig vara

[12] Jfr 5 kap. 2 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar samt NJA 2017 s. 3 och NJA 2017 s. 421.

tillräckligt för att konstituera ställning av part för en planintressent. Samrådet syftar i och för sig inte bara till att förbättra kommunens beslutsunderlag, utan också till att ge dem som berörs av planen möjlighet till insyn i planarbetet och till påverkan på planens utformning (5 kap. 12 § PBL). Samtidigt tar denna möjlighet till insyn och påverkan främst sikte på att garantera ett fullgott medborgarinflytande i den fysiska planeringen (jfr prop. 1994/95:230 s. 62 ff.).

Att samrådet innefattar myndighetsutövning från kommunens sida, bör inte heller per automatik innebära att sakägarna intar partsställning (jfr den äldre förvaltningslagen [1986:223], i vilken gjordes tydlig åtskillnad mellan myndighetsutövning mot enskild respektive sökande, klagande eller annan part; även prop. 2016/17:180 s. 47 f. och 79 f.).

Att enskilda, vare sig de är planintressenter eller sakägare eller bådadera, i princip inte intar partsställning i planärendet, korresponderar enligt vår mening också med att om kommunen fattar ett beslut att inte anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, får det beslutet endast överklagas enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 13 kap. KL (13 kap. 1 § första stycket punkt 4 PBL).

Förvaltningslagens tillämplighet i planärenden

Som ovan nämnts är FL:s allmänna förfaranderegler tillämpliga endast när förfaranderegler saknas i specialförfattning. Det betyder först och främst att när det gäller detaljplaneläggning ska samtliga *uttryckliga* förfaranderegler i främst 5 kap. PBL – t.ex. de om planbesked, om planförfarande, samråd och granskning samt om planantagande – tillämpas i stället för de i FL. Som ett exempel kan nämnas att FL:s bestämmelser om dröjsmålstalan (11 och 12 §§) inte är tillämpliga i ett planbeskedsärende, eftersom 5 kap. 4 § PBL exklusivt reglerar tidsfrister vid begäran om planbesked.

Det betyder också att de särskilda reglerna i 13 kap. PBL om bl.a. överklagbarhet, instansordning och överklagandetid tillämpas i stället för FL:s motsvarande regler. I övrigt gäller dock FL:s regler, vilket dessutom framgår direkt av 13 kap. 16 § PBL. Detsamma gäller även t.ex. rätten att överklaga, där det i 13 kap. 8 § PBL finns en uttrycklig hänvisning till 42 § FL.

Det bör också nämnas att FL:s förfaranderegler är subsidiära även i förhållande till de i KL, vilket exempelvis innebär att det är KL:s och inte FL:s jävsbestämmelser som är tillämpliga i ett detaljplaneärende (jfr avsnitt 5.5.1). Även KL:s bestämmelser om t.ex. hur beslut fattas, omröstning och reservation och avvikande mening (jfr främst 6 kap. 33 § och 5 kap. 53–56 §§) tillämpas i stället för motsvarande i FL (jfr främst 28–30 §§).

FL:s regler gäller således subsidiärt om uttryckliga förfaranderegler saknas i PBL (eller KL). Men ytterligare en förutsättning att beakta vad gäller FL:s tillämplighet är om det har varit *avsikten* att exklusivt reglera en förfarandefråga i PBL eller inte. Det betyder att även om en uttrycklig förfaranderegel i och för sig saknas i PBL, kan t.ex. uttalanden i förarbeten också utesluta en tillämpning av vissa av FL:s förfaranderegler i vissa situationer (se t.ex. prop. 1985/86:1 s. 730 f.). Som ovan nämnts påverkas FL:s tillämplighet även av partsställningen i planärendet. Som ett exempel kan nämnas att FL:s bestämmelser om bl.a. framställningar från enskilda (19 §) och om dröjsmålstalan (11 och 12 §§) inte är tillämpliga i ett planärende eftersom 5 kap. PBL – och framför allt det kommunala planmonopolet – som sagt bygger på att ingen annan än kommunen kan *inleda* ett planärende (jfr JO 2000/01 s. 484). Av samma skäl är FL:s bestämmelser om s.k. partsinsyn (10 §), om ombud och biträde (14 och 15 §§), om parts utredningsansvar (23 § andra och tredje styckena) och om kommuniceringsplikt (25 §) inte tillämpliga i ett planärende, eftersom det helt enkelt saknas parter i förvaltningsrättslig mening i ärendet.

En annan sak är att planmyndighetens allmänna utredningsansvar (jfr 23 § första stycket FL) naturligtvis kan innebära att planintressenten – trots att den inte är part – exempelvis bör få tillfälle att yttra sig i planärendet (jfr även 5 kap. 11 § PBL). Syftet härmed är då i första hand att berika beslutsunderlaget i planärendet, precis som med t.ex. samrådet (jfr vidare avsnittet nedan).

Det är vidare lika klart att FL:s bestämmelser om bl.a. legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §) är tillämpliga (jfr avsnitt 5.3), liksom i princip bestämmelserna om service, tillgänglighet och samverkan i den enskildes intresse (6–8 §§), om utgångspunkter för handläggning av ärenden (9 §; jfr även prop. 2013/14:126 s. 72), om tolkning och översättning (13 §), om utredningsansvar (23 § första stycket) och remiss (26 §) samt om dokumentationsplikt (27 §).

Som ovan nämnts (avsnitt 5.6.1) är det enligt 2 § FL ett stort antal bestämmelser som i och för sig inte är tillämpliga vid handläggning av sådana ärenden hos kommunen där besluten kan laglighetsprövas enligt 13 kap. KL. Vidare får visserligen beslut att *inte* anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt 13 kap. 1 § punkt 4 PBL endast överklagas enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 13 kap. KL. Samtidigt framgår av 13 kap. 3 § KL att bestämmelserna i det kapitlet inte gäller om det i lag eller annan författning finns särskilda bestämmelser om överklagande. Och sådana särskilda bestämmelser om överklagande av kommunala beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser finns i 13 kap. 2 a och 17 §§ PBL. Det bör också nämnas att en kommunal myndighet som regel bör välja att tillämpa FL fullt ut vid handläggningen i ett enskilt fall när den har svårt att på förhand bedöma om ett avgörande i ärendet får angripas enligt KL eller enligt en specialförfattning (prop. 1985/86:80 s. 82 och prop. 2016/17:180 s. 29).

Slutsatsen enligt vår mening blir därmed att FL:s bestämmelser i och för sig är generellt tillämpliga i den kommunala detaljplaneläggningen, men endast i de fall där uttryckliga förfaranderegler saknas i PBL (eller KL) och där dessutom avsikten inte har varit att exklusivt reglera dessa fall i PBL.

5.6.3 Särskilt om utredningsansvaret i detaljplaneläggningen

Vad gäller kommunens utrymme att tillåta en planintressents medverkan i detaljplaneläggningen, bör något också sägas om det förvaltningsrättsliga utredningsansvaret. Av 23 § första stycket FL framgår att en myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Bestämmelsen ger uttryck för den s.k. officialprincipen. Enligt praxis anses utredningsskyldigheten vara beroende av bl.a. ärendets natur, vem som tagit initiativ till ärendet, partsställning, vad som är oklart i en parts framställning, om det finns ett starkt allmänt intresse i ärendet och parternas styrkeförmåga i processen.[13]

[13] Jfr RÅ 2006 ref. 15, RÅ 2006 ref. 46, RÅ 2010 ref. 120 och HFD 2014 ref. 50.

I detaljplaneläggningen innebär detta att det är byggnadsnämnden – i egenskap av planmyndighet – som har att tillse att planärendet är tillräckligt utrett, vilket för övrigt kan sägas ligga redan i det kommunala planmonopolet.

Som ovan konstaterats inleds ett planärende i förvaltningsrättslig mening alltid av kommunen och någon egentlig motpart finns inte (avsnitt 5.6.2). Samtidigt sker detaljplaneläggning ofta på initiativ av en fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent, vilka på grund av planmonopolet står i beroendeförhållande till kommunen. Ett planärende rör dessutom nästan alltid starka och motstående både allmänna och enskilda intressen. Kommunens utredningsansvar är således långtgående i ett planärende. Av domstolspraxis rörande om brister i kommunens handläggning av planärendet varit sådana att det förelegat hinder för detaljplanens antagande, framgår att kommunen måste säkerställa ett tillförlitligt beslutsunderlag gällande t.ex. luftkvalitet, buller och dagvattenhantering.[14]

Eftersom den enskilde saknar möjlighet att inleda ett planärende, är 19 och 20 §§ FL, som avser framställningar från enskilda och om åtgärder för att rätta till brister i en framställning, inte direkt tillämpliga i ett planärende. I byggnadsnämndens allmänna utredningsansvar enligt 23 § första stycket FL bör dock ligga att en planintressent – trots att den inte är part – normalt bör få tillfälle att yttra sig i planärendet (jfr även 5 kap. 11 § PBL). Syftet härmed är då, precis som med t.ex. samrådet, i första hand att berika planmyndighetens beslutsunderlag. Utredningsansvaret – tillsammans med den allmänna serviceskyldigheten enligt 6 § andra stycket FL – innebär att byggnadsnämnden också bör kunna vägleda planintressenten t.ex. när det gäller vilka underlag som denna lämpligen kan bidra med i planärendet (jfr även 20 § första stycket FL). Sådan vägledning ligger dessutom normalt även i planintressentens eget intresse, inte minst på grund av att denne kan komma att få ett kostnadsansvar för planarbetet, antingen genom att sådant ansvar regleras i genomförandeavtal eller genom uttag av planavgift med stöd av 12 kap. 9 § PBL.

Avslutningsvis bör nämnas att kommunens yttersta utredningsansvar i planärendet också innebär att underlåtenhet att i tillräcklig utsträckning utreda markens lämplighet för bebyggelse i vissa fall

[14] Jfr MÖD:s domar den 10 april 2013 i mål nr P 6594-12, den 7 januari 2013 i mål nr P 1241-12, och den 24 januari 2013 i mål nr P 7817-12.

kan leda till skadeståndsskyldighet.[15] Detta gäller även om en utredning eller beslutsunderlag i övrigt upprättats av en planintressent eller konsult knuten till denna (se Boberg i JP Infonet den 23 november 2016; jfr även avsnitt 5.11).

5.7 Den kommunala kompetensen

5.7.1 Allmänt om den kommunala kompetensen

Kommunernas utrymme att tillåta att en planintressent medverkar i detaljplaneläggningen är också kommunalrättsligt begränsat. För att närmare kunna beskriva detta utrymme, bör först något allmänt nämnas om kommunal verksamhet och om kommunala förvaltningsuppgifter.

Den kommunala verksamheten är mycket omfattande och varierande. Verksamheten regleras i huvudsak antingen genom specialförfattning eller genom bestämmelserna om den allmänna kommunala kompetensen. De flesta av de kommunala förvaltningsuppgifter som regleras i specialförfattning är obligatoriska för kommunen att utföra, t.ex. kommunala uppgifter enligt socialtjänstlagen (2001:453) och livsmedelslagen (2006:804), men också enligt PBL (jfr även 2 kap. 9 § KL). Ofta handlar det om kommunal verksamhet som riktar sig mot enskild och som dessutom innefattar myndighetsutövning. Sådana kommunala beslut överklagas som huvudregel genom förvaltningsöverklagande (förvaltningsbesvär), normalt till följd av en särskild överklagandebestämmelse i specialförfattning, och således inte enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 13 kap. KL (13 kap. 3 § KL). Detta innebär i sin tur att samtliga förfaranderegler i FL är subsidiärt tillämpliga, för det fall inte annat följer av KL eller specialförfattning (se avsnitt 5.6).

Kommunernas frivilliga (fakultativa) verksamhet, dvs. verksamhet som inte är obligatorisk enligt specialförfattning, regleras i huvudsak av bestämmelserna om kommunala angelägenheter i 2 kap. KL. Bestämmelserna bygger på tanken att en kommun får ägna sig åt vilken verksamhet som helst, så länge den inte strider mot vissa kompetensbegränsande principer. Den allmänna kommunala kompetensen utvidgas dessutom genom lagen (2009:47) om vissa kommunala

[15] Se Svea hovrätts dom den 20 september 2013 i mål nr T 7240-12 och Hovrätten för Västra Sveriges dom den 20 december 2013 i mål nr T 4719-12.

befogenheter samt i vissa fall av bestämmelser i andra författningar. Kommunala beslut som rör den frivilliga verksamheten överklagas genom laglighetsprövning enligt 13 kap. KL.

I detta sammanhang bör också nämnas att enligt 3 kap. 12 § KL får kommuner, med de begränsningar som framgår av lag, överlämna skötseln av kommunala angelägenheter till privata utförare. I 10 kap. KL finns mer konkreta bestämmelser om överlämnande av kommunala angelägenheter. I 10 kap. 1 § anges att kommunfullmäktige får, om det inte i lag eller annan författning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd, besluta att lämna över skötseln av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ. Om skötseln av angelägenheten innefattar myndighetsutövning, får den lämnas över endast om det finns stöd för det i lag. I 7 § samma kapitel anges att med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet enligt 1 §.

En kommunal angelägenhet får således i princip inte överlåtas till ett särskilt rättssubjekt, om det i en författning har angetts att ett visst kommunalt organ ska handha detta. Det är dock inte uteslutet att vissa delar av en specialreglerad uppgift, t.ex. vissa driftsfrågor eller andra verkställighetsuppgifter, kan bedrivas i privaträttsliga former. Möjligheterna till detta är främst beroende av hur specialförfattningen är utformad inom det aktuella området (prop. 1992/93:43 s. 5). I doktrinen har framhållits att om särskild ordning är föreskriven kan inte delar av ärendehandläggningen överlämnas till någon utanför den kommunala organisationen, utan endast vad som karaktäriseras som faktiskt handlade (se Örnberg, Kommunal verksamhet genom privaträttsliga subjekt, 2014, s. 340). Enligt Höök mening är det dock ovisst om 10 kap. 1 § KL kan tolkas så långtgående (se Höök, Kommunallag [2017:725] 10 kap. 1 §, Lexino den 30 maj 2018).

Vidare bör nämnas förbudet i 2 kap. 8 § KL mot individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare, vilket får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det.[16] Stöd till enskilda näringsidkare är endast i undantagsfall möjligt. Det innebär t.ex. att ett kommunalt beslut om att lägga ut viss verksamhet på entreprenad inte får utformas på sådant sätt att beslutet innebär ett otillåtet stöd (jfr RÅ 2010

[16] Om det är fråga om enskild som inte är näringsidkare, innebär kravet på allmänintresse i 2 kap. 1 § KL som huvudregel också ett förbud mot understöd av enskild, om inte stöd för detta finns i specialförfattning.

ref. 100). Vid bedömningen av om det är fråga om stöd eller inte, bör beaktas bl.a. om åtgärden i fråga innebär någon form av förmögenhetsöverföring, om åtgärden är ägnad att leda till eftersträvad effekt, om åtgärden står i missförhållande till förväntad nytta och om åtgärden innebär otillbörligt gynnande av enskild (jfr RÅ 1992 ref. 71, RÅ 1993 ref. 35 och RÅ 2010 ref. 119 I och II).

Synnerliga skäl för att tillåta stöd till enskild näringsidkare inskränker sig numera i princip till att tillgodose basal samhällsservice i glesbygd, som t.ex. bensinstation och livsmedelshandel. Om synnerliga skäl inte föreligger, är stödet inte kompetensenligt, utan olagligt och får därmed inte ges.

Det finns även begränsningar för en kommun när den agerar inom ramen för sin kompetens. Här bör framför allt nämnas den s.k. likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § KL (jfr även 1 kap. 9 § RF och avsnitt 5.3), vilken innebär att kommunens medlemmar ska behandlas lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Principen innebär att medlemmar eller grupper av medlemmar i samma situation ska behandlas lika. Särbehandling får endast ske på saklig och objektiv grund. För att principen ska tillämpas krävs det att kommunen är i kontakt med sina medlemmar just i deras egenskap av medlemmar.

Likställighetsprincipens närmare innebörd varierar från verksamhetsområde till verksamhetsområde. Den omfattar områden där kommunen i egenskap av ett offentligrättsligt subjekt fattar beslut i förhållande till kommunmedlemmarna. Det är då fråga om ärenden som innefattar myndighetsutövning eller andra förvaltningsuppgifter. Utanför principens tillämpningsområde faller bl.a. situationer då intresset och behovet av effektivitet i den ekonomiska förvaltningen samt intresset av skydd för den kommunala förmögenheten motiverar att en kommun ska ha samma handlingsfrihet som ett privaträttsligt subjekt. Exempel på sådana situationer är när en kommun köper och säljer fastigheter, anställer personal eller vidtar andra åtgärder för att sköta sin förmögenhetsförvaltning (SOU 2018:46 Del 2 s. 86 f., även SOU 2012:91 s. 201).

5.7.2 Den kommunala kompetensen i detaljplaneläggningen

Som tidigare konstaterats, är planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen inte uttryckligen reglerad i vare sig PBL eller annan specialförfattning. Samtidigt begränsas kommunens utrymme att tillåta detta av grundlagsfästa principer och bestämmelser om bl.a. myndighetsutövning och jäv (se avsnitt 5.3–5.6). Kommunens utrymme begränsas dessutom i viss utsträckning av de ovan nämnda kompetensbegränsningarna i 2 kap. och av bl.a. 10 kap. 1 § KL.

En första generell kommunalrättslig begränsning ligger i PBL:s reglering av vilka angelägenheter som kommunen ska handha och att dessa angelägenheter i princip inte får överlåtas. Ytterligare begränsningar som kan aktualiseras vid en planintressents medverkan i detaljplaneläggningen, är det kommunalrättsliga förbudet i 2 kap. 8 § KL mot individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare samt likställighetsprincipen i 2 kap. 3 § KL. Det finns således inte något utrymme för en kommun att t.ex. tillämpa bestämmelserna om avgiftsuttag (12 kap. 8–10 §§ PBL) på ett sätt som strider mot likställighetsprincipen (jfr RÅ 1990 ref. 109). Om exploateringsavtal upprättas och planintressenten i avtalet åtar sig att själv utföra delar av planarbetet, ska vidare för att undvika dubbelräkning i sådana fall den taxebaserade planavgiften helt eller delvis reduceras (SOU 2012:91 s. 203).

Avslutningsvis bör nämnas att oavsett om det är fråga om kommunal verksamhet som regleras av specialförfattning eller av bestämmelserna om kommunernas allmänna kompetens, gäller vidare bestämmelserna i 1–12 kap. KL, t.ex. om organisation, verksamhetsformer, delegation, jäv och om beslutsfattande och arbete i nämnd och förvaltning i övrigt.

5.8 Statsstöd

5.8.1 Allmänt om statsstöd[17]

EU:s konkurrenslagstiftning syftar till att på den inre marknaden förebygga en konkurrenssnedvridning antingen orsakad av företag genom avtalade konkurrensbegränsande samarbeten, företagskoncentrationer och missbruk av dominerande ställning (Fördraget om

[17] Avsnittet är i huvudsak baserat på SOU 2012:91 s. 239 ff., SOU 2015:24 s. 368 ff. och SOU 2018:46 Del 2 s. 85 f.

Europeiska unionens funktionssätt [EUF-fördraget], artikel 101–106) eller orsakad av medlemsstater genom statliga stöd till företag (artikel 107–109).

Om en planerad stödåtgärd bedöms vara förenlig med 2 kap. 8 § KL, måste kommunen således också ta ställning till frågan om stödet är förenligt med EU:s statsstödsregler. Enligt dessa är statsstöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstater (artikel 107 i EUF-fördraget). Med statsstöd avses stöd från stat, kommun eller landsting till en verksamhet som typiskt sett bedrivs på en marknad. Statsstöd är ett objektivt begrepp som ska definieras i relation till stödets effekt och inte dess syfte. Begreppet stöd har inte definierats i fördragen. EU-domstolen har dock slagit fast att begreppet inte bara omfattar konkreta förmåner. Det omfattar även ingripanden som på olika sätt minskar de kostnader som normalt belastar ett företags budget och som därigenom, utan att utgöra en subvention, får samma effekt. Exempel på åtgärder som anses som stöd är direkta bidrag, räntesubventioner och upplåtande eller överlåtelse av kommunal mark eller byggnader till ett pris understigande gällande marknadspriser eller till särskilt förmånliga villkor, om det snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen.

Generella landsomfattande system som utan åtskillnad gynnar alla företag som är etablerade i landet är inte stöd. Trots förbudsprincipen i artikel 107 är det möjligt att lämna statligt stöd som EU-kommissionen förklarat förenligt med den inre marknaden. Stödet får lämnas först sedan det anmälts till och godkänts av kommissionen (artikel 108.3 sista meningen). Bestämmelsen har direkt effekt, vilket innebär att det ger upphov till rättigheter för enskilda som kan åberopas inför nationella domstolar. Kommissionen har behörighet att medge undantag från genomförandeförbudet för stöd för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (artikel 106). Vidare har rådet med stöd av artikel 109 bemyndigat kommissionen att utfärda undantag från genomförandeförbudet (s.k. gruppundantag) avseende vissa uppräknade kategorier av statligt stöd (artikel 107.3). Bestämmelser om hur dessa regler ska tillämpas finns i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

Enligt EU:s regler om statsstöd ska offentliga försäljningar av egendom i princip ske till marknadspris för att inte försäljningen ska

riskera att bedömas som otillåtet statsstöd. Kommissionen har utarbetat en vägledning för hur prissättningen vid överlåtelser av mark och byggnader bör ske för att utesluta eventuellt otillåtet statsstöd. Där anges i princip två metoder som kan tillämpas: Överlåtelse genom ett anbudsförfarande eller överlåtelse utan ett anbudsförfarande, men med en expertvärdering.

5.8.2 Statsstöd i detaljplaneläggningen

De frågor som kan uppstå i detaljplaneläggningen är i nu aktuella hänseenden väsentligen desamma som de som kan uppstå vad gäller otillåtna kommunalrättsliga stöd (jfr 2 kap. 8 § KL och föregående avsnitt). Om bedömningen görs att det är fråga om statsstöd, finns det dock – till skillnad från vad gäller enligt KL – under vissa förutsättningar möjlighet att tillämpa gruppundantag eller att notifiera stödet till kommissionen för prövning och eventuellt godkännande av stödet.

5.9 Upphandlingsplikt

5.9.1 Allmänt om upphandlingsplikt

Även EU:s direktiv om offentlig upphandling, det s.k. LOU-direktivet[18], har ett samband med EU:s konkurrenslagstiftning genom att s.k. upphandlande myndigheter och enheter ska främja konkurrensen i samband med upphandling av varor och tjänster (jfr SOU 2012:91 s. 233).

Reglerna om offentlig upphandling ska garantera att tilldelningen av offentliga kontrakt inom EU sker i enlighet med de allmänna principer som följer av EUF-fördraget, inte minst principerna om transparens, likabehandling, icke-diskriminering, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Även om en tillämpning av upphandlingsreglerna i många situationer mycket väl kan leda till att upphandlande myndigheter kan göra goda affärer, är det inte det primära syftet med reglerna. Ett sådant resultat i det enskilda fallet kan snarare ses som en konsekvens av regleringen. Anledningen till att den offentliga upphandlingen är strikt reglerad är i stället att den ska medverka

[18] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

till att EU:s mål om en inre marknad kan realiseras. För att säkra att offentliga kontrakt tilldelas i enlighet med de allmänna principerna, har det på EU-nivå ansetts vara ändamålsenligt att ålägga medlemsstaterna att reglera den offentliga upphandlingen i enlighet med vad som bl.a. föreskrivs i LOU-direktivet, det s.k. LUK-direktivet om upphandling av koncessioner och det s.k. LUF-direktivet om upphandling inom försörjningssektorerna[19] (jfr SOU 2012:91 s. 244 ff.). I Sverige har direktiven implementerats genom bl.a. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

5.9.2 Upphandlingsplikt i detaljplaneläggningen

De upphandlingsrättsliga frågor som kan aktualiseras i detaljplaneläggningen och som rör vårt uppdrag handlar i första hand om när kommunen bör anses vara en upphandlande myndighet – eller en avropande myndighet enligt ramavtal – av exempelvis konsulttjänster och när det i stället bör anses vara planintressenten som, eventuellt efter viss vägledning från kommunen, bidrar med t.ex. konsulter och beslutsunderlag i övrigt.

Även om 19 och 20 §§ FL om framställningar från enskilda och om åtgärder för att rätta till brister i en framställning inte är tillämpliga – eftersom den enskilde saknar möjlighet att inleda ett planärende och därmed heller inte är part i ärendet – bör planmyndigheten inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet enligt 6 § andra stycket och sitt allmänna utredningsansvar enligt 23 § första stycket FL kunna i vart fall vägleda planintressenten vad beträffar vilka underlag som erfordras i planärendet (jfr avsnitt 5.6.3). Någon upphandlingsplikt uppkommer rimligen inte om det är planintressenten som helt på eget initiativ bidrar med underlag. Detsamma torde gälla om planintressenten självmant bidrar med underlag efter viss vägledning från planmyndighetens sida, i vart fall om vägledningen grundat sig på myndighetens allmänna serviceskyldighet och utredningsansvar.

[19] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG.

Avslutningsvis kan nämnas att även om kommunen själv anlitar konsulter etc. kan det ifrågasättas om det är fråga om en upphandlingspliktig situation, men då endast i de situationer där det är planintressenten som i slutänden ändå belastas den aktuella kostnaden genom planavgift eller enligt genomförandeavtal (jfr 12 kap. 8 och 9 §§ PBL).[20]

5.10 Rättsliga begränsningar i övrigt

Utöver vad som beskrivits i avsnitten ovan, bör nämnas att utrymmet för kommunen att tillåta att planintressenten medverkar i detaljplaneläggningen även kan påverkas av att kommunen har ett ansvar enligt ett stort antal specialförfattningar. I ett planärende kan aktualiseras t.ex. frågor som rör kommunens ansvar enligt skollagen (2010:800), lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, fastighetsbildningslagen (1970:988), ordningslagen (1993:1617) och lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar[21] samt kommunens ansvar avseende miljöbedömningar enligt 6 kap. miljöbalken. Även andra frågor kan uppkomma i detaljplaneläggningen, t.ex. komplicerade frågeställningar rörande konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (den s.k. Esbokonventionen) och rörande kraven på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter (se 6 kap. 33 § miljöbalken). Även FN-konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (den s.k. Århuskonventionen), med det övergripande syftet att allmänheten ska ges en rätt att delta i beslutsprocesser som har inverkan på miljön, kan uppkomma.

Det krävs normalt även omfattande och tidsödande kommunintern samverkan mellan en rad olika nämnder och förvaltningar för att klargöra förutsättningarna för detaljplaneläggningen, något som en planintressent har begränsade möjligheter – både formellt och praktiskt – att påverka eller påskynda.

---

[20] Jfr t.ex. Boverkets rapport 2017:27, ”Upphandling och exploateringsavtal – LOU:s tillämpning på 6 kap. 40 § PBL”; se även SOU 2015:109 s. 284 ff., SKL:s cirkulär 2003:109 samt Dahlström i Upphandlingsrättslig Tidskrift 4/2017 s. 229.

[21] Jfr även Utredningen om kommunal planering för bostäders slutbetänkande *Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar* (SOU 2018:35).

Vidare finns det bestämmelser om offentlighet och sekretess (jfr främst offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], OSL, och bestämmelserna i dataskyddsförordningen[22]), som kan begränsa möjligheten för en planintressent att medverka i planläggningen.[23]

Dessutom finns det civilrättsliga begränsningar, som också är tillämpliga på en kommun. Det handlar framför allt om avtalslagens (1915:218) regler om bl.a. rättsstridigt tvång och jämkning av oskäliga avtalsvillkor (se 29 och 36 §§) och den praxis som utvecklats i anslutning till detta (SOU 2012:91 s. 201). I sammanhanget kan nämnas att det finns en förhållandevis omfattande – men dock i huvudsak äldre – praxis om att en kommun i civilrättsliga överenskommelser inte kan göra offentligrättsliga utfästelser eller kräva förpliktelser av den enskilde i strid med offentligrättslig reglering.[24] Vissa frågor som rör t.ex. tjänstefelsansvaret eller det allmännas tillsyn kan en kommun och dess motpart över huvud taget inte disponera över i ett civilrättsligt avtal (se JO 2001/02 s. 250, särskilt s. 262).

Det bör också nämnas att det i 3 kap. skadeståndslagen finns regler om skyldighet för en kommun att ersätta bl.a. skada som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i verksamhet för vars fullgörande kommunen svarar. Kommun kan också under vissa förutsättningar bli skadeståndsskyldig om den genom fel eller försummelse lämnar felaktiga upplysningar eller råd. Skadeståndsskyldighet kan dessutom i vissa fall föreligga om skadan uppkommit till följd av att den skadelidandes rättigheter enligt Europakonventionen har överträtts från kommunens sida.

Vidare finns det vissa straffrättsliga regleringar som t.ex. tjänstefelsansvaret i 20 kap. brottsbalken. Av 1 § framgår bl.a. att den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften ska dömas för *tjänstefel* till böter eller fängelse i högst två år.

I 3 § anges bl.a. att röjer någon uppgift, som han är pliktig att hemlighålla enligt lag eller annan författning eller enligt förordnande

[22] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
[23] I sammanhanget bör nämnas att i 11 kap. 65 § PBL anges att den som i ett ärende som gäller tillsyn (och således inte detaljplaneläggning; vår anmärkning) enligt PBL m.m. fått information om någons affärs- eller driftsförhållanden eller förhållanden av betydelse för landets försvar, får inte obehörigen röja eller utnyttja informationen. I det allmännas verksamhet tillämpas dock som sagt i stället OSL.
[24] Se RÅ 1967 ref. 25, RÅ 1968 ref. 8, RÅ 1975 Ab 487, RÅ 1980 Ab 425, NJA 1980 s. 1, RÅ 1991 ref. 59, RÅ 1995 not. 141 och RÅ 1997 ref. 66; jfr även 6 kap. 40–42 §§ PBL.

eller förbehåll som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller utnyttjar han olovligen sådan hemlighet, dömes, om ej gärningen eljest är särskilt belagd med straff, för *brott mot tystnadsplikt* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelsen om tjänstefel omfattar inte bara handlande som självständigt utgör myndighetsutövning, utan även vissa andra åtgärder som står i ett naturligt och nära samband med myndighetsutövning och som har betydelse för hur den till slut kommer att ske. Sådana åtgärder kan vara förberedande eller efterföljande åtgärder av olika slag, t.ex. fel vid protokollföring, registrering eller expediering av beslut (jfr prop. 1988/89:113 s. 14 och 23).

Avslutningsvis kan även hänvisas till bestämmelserna om disciplinansvar som finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning och, såvitt gäller arbetstagare i kommunerna, i kollektivavtal.[25]

5.11 Närmare om planmyndighetens fullgörande av uppgifter i detaljplaneläggningen

Även i PBL finns vissa bestämmelser som både direkt och indirekt påverkar kommunens utrymme att tillåta att planintressenten medverkar i detaljplaneläggningen. Förutom 4–6 kap., vars innehåll vi översiktligt redogjort för i kapitel 3, handlar det i första hand om bestämmelsen i 12 kap. 7 § PBL. Denna anger att byggnadsnämnden ska ha minst en person med arkitektutbildning till sin hjälp och i övrigt ha tillgång till personal i den omfattning och med den särskilda kompetens som behövs för att nämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

Redan i förarbetena till motsvarande bestämmelse i ÄPBL (11 kap. 4 §; se prop. 1985/86:1 s. 309 f.) preciserades att en byggnadsnämnd kan fullgöra sina uppgifter på i princip tre olika sätt:

1. Med egen personal
2. Genom att anlita personal från en annan kommunal förvaltning
3. Genom att anlita personal utanför kommunförvaltningen, t.ex. konsulter.

[25] Se JO 2001/02 s. 250, särskilt s. 256; jfr även JO:s beslut den 22 oktober 2018, dnr 753-2017.

Att en förvaltningsmyndighet kan fullgöra sina uppgifter med egen personal är naturligtvis en självklarhet. Det bör här nämnas att sedan den 1 juli 2018 är det i KL uttryckligen reglerat att en kommun får ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun (9 kap. 37 § KL). Sådan s.k. *avtalssamverkan* innebär att kommuner kan komma överens om att uppdra åt en anställd i den andra kommunen att besluta på kommunens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, om det inte finns avvikande bestämmelser i annan lag eller författning. På detta sätt ges också ett tydligt stöd för att anlita en arkitekt i en annan kommun i syfte att uppfylla kravet i 12 kap. 7 § PBL på att en byggnadsnämnd ska ha minst en person med arkitektutbildning till sin hjälp. Det underlättar även för att kommunen i övrigt ska kunna ha tillgång till personal i den omfattning och med den särskilda kompetens som behövs för att nämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt (prop. 2017/18:151 s. 52; jfr även 12 kap. 6 § PBL).

Det finns vidare inte i PBL något hinder mot att kommunerna uppdrar åt enskilda subjekt, t.ex. konsulter och andra uppdragstagare (även planintressenten själv), att upprätta både själva planförslaget men också underlag till det. Det kan t.ex. handla om miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. miljöbalken, geotekniska undersökningar och kulturhistoriska inventeringar m.m.[26] Se dock avsnitt 5.3–10 om andra begränsningar som kommunen behöver beakta.

Här kan också nämnas att om genomförandeavtal (t.ex. exploateringsavtal) upprättas, kan planläggnings- och utredningskostnader regleras i avtalet, i stället för genom separat avgiftsuttag enligt taxa (jfr 12 kap. 9 § PBL). Det är dock vanligt att planintressenten i avtalet åtar sig att själv utföra delar av planarbetet. För att undvika s.k. dubbelräkning, ska dock i sådana fall den taxebaserade planavgiften helt eller delvis reduceras (SOU 2012:91 s. 203).

Även om planhandlingar, dvs. plankarta och bestämmelser samt tillhörande planbeskrivning, i ett detaljplaneärende tas fram av en planintressent, har detta i praxis inte ansetts innebära att planen tillkommit på ett felaktigt sätt (jfr RÅ 1995 not. 141). Tvärtom är denna möjlighet ofta en förutsättning för planläggningen i mindre kommuner, som inte själva kan ha fast anställd personal som handlägger planärenden. Motsvarande torde även i vissa fall kunna gälla större

[26] Se avsnitt 5.6.3; jfr även t.ex. SOU 2008:68 s. 119 f. och prop. 1985/86:1 s. 309 f. och 794 samt Boberg i JP Infonet den 23 november 2016.

kommuner, t.ex. på grund av rekryteringsproblem och brist på planhandläggare.

Att något hinder för detta inte föreligger stöds även av PBL:s bestämmelser om s.k. samordnat planförfarande (5 kap. 7 a §). Detta förfarande innebär att planbeskrivningen (4 kap. 33 §) inte behöver innehålla någon miljökonsekvensbeskrivning som är särskilt upprättad för detaljplaneärendet, om miljökonsekvensbeskrivningen i det andra ärendet (enligt miljöbalken, väglagen [1971:948] eller lagen [1995:1649] om byggande av järnväg) återges i och är aktuell och tillräcklig för detaljplaneärendet (4 kap. 35 § PBL). Stöd återfinns också i bestämmelserna i 2 kap. 6 a § och 4 kap. 33 a § PBL om samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och PBL, vilka möjliggör att en bullerutredning kan användas i ett ärende både enligt miljöbalken och PBL (se Boberg i JP Infonet den 23 november 2016). I sammanhanget kan också nämnas att enligt 6 kap. 46 § miljöbalken ska den som gör en miljöbedömning sträva efter att samordna arbetet med andra miljöbedömningar som görs enligt 6 kap. eller med liknande arbete som görs enligt andra författningar (jfr även den allmänna samordningsbestämmelsen i 2 kap. 11 § PBL).

5.12 Sammanfattning

Redogörelsen ovan visar att PBL i sig inte innehåller några uttryckliga hinder mot att planintressenten medverkar i detaljplaneläggningen, även om planintressenten inte intar partsställning i planärendet och därmed heller inte har någon egentlig rätt att vare sig medverka eller att bidra med utredning och underlag.

Samtidigt kan konstateras att det finns en mängd författningar i övrigt som reglerar förutsättningarna för sådan medverkan och som således begränsar kommunens utrymme att tillåta det. Det handlar framför allt om att planmyndigheten måste leva upp till objektivitetsprincipen genom att säkerställa såväl att de bedömningar som görs är sakliga och opartiska som att det beträffande en eventuell utomstående inte finns omständigheter som är ägnade att negativt påverka tilltron till objektiviteten i det tillämpade förfarandet. De överväganden som måste göras är i praktiken av samma slag som när en handläggares eller beslutsfattares opartiskhet ska bedömas enligt

i första hand tillämpliga jävsbestämmelser.[27] Därutöver gäller även tillämpliga bestämmelser om t.ex. myndighetsutövning, förfarande och offentlighet och sekretess.

I slutänden handlar det om att planmyndigheten – mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan – i varje enskilt fall måste göra en bedömning av om och i så fall i vilken omfattning och på vilket sätt en planintressent ska tillåtas medverka i detaljplaneläggningen. Boberg har sammanfattningsvis uttryckt det så att ju mer omfattande medverkan från planintressenten i planärendet, desto större risk för att kommunen uppfattas som partisk (se Boberg i JP Infonet den 23 november 2016).

[27] Se SOU 2008:68 s. 122 samt JO 1990/91 s. 224, JO 2010/11 s. 278 och s. 288 och JO 2011/12 s. 521, även Hybbinette i Juridisk Publikation 1/2013 s. 51 ff.

6 Våra överväganden och förslag

6.1 Kapitlets innehåll

I de tidigare kapitlen har vi beskrivit den kommunala detaljplaneläggningen utifrån både ett rättsligt och ett mer praktiskt och problembaserat perspektiv (kapitel 3). Vi har också redogjort för vad s.k. privat initiativrätt är (kapitel 4) samt de rättsliga förutsättningarna för en planintressents medverkan i detaljplaneläggningen (kapitel 5). Med de tidigare kapitlen som bakgrund, redogör vi i detta kapitel för dels *behovet* av och *nyttan* med, dels *utgångspunkterna för*, och dels *utformningen* av en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressentens sida i detaljplaneläggningen. I den fortsatta framställningen avser vi med planläggning i tillämpliga delar även arbete med att ta fram områdesbestämmelser.

6.2 Behovet av och nyttan med en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressenten

Bedömning: En förtydligad och utvecklad medverkan från planintressentens sida i detaljplaneläggningen bör i viss utsträckning kunna stärka samhällets kapacitet att ta fram detaljplaner. Det finns ett visst behov av, eller i vart fall en efterfrågan på, att en planintressent ska ges ökade möjligheter att vidta beredningsåtgärder som inte innebär myndighetsutövning. Det finns därmed tillräckliga skäl att överväga hur en reform som innebär en förtydligad och utvecklad medverkan från planintressentens sida i detaljplaneläggningen kan utformas.

Finns det någon nytta med ökade inslag av medverkan från planintressentens sida?

Enligt våra direktiv ska såväl behovet av och nyttan med som förutsättningarna för en privat initiativrätt utredas. Frågorna om behov och nytta har ett nära samband och handlar närmast om de potentiella risker som det innebär att låta en enskild intressent medverka till att ta fram det underlag som behövs för kommunens beslut att anta en detaljplan. Vi tänker då bl.a. på risken för att den enskilde intressenten kan ha svårt att ta fram ett så allsidigt och tillförlitligt underlag som behövs för en korrekt avvägning mellan dels allmänna och enskilda intressen, dels olika enskilda intressen.

Det framgår inte av utredningens direktiv vilken den förväntade nyttan är av en privat initiativrätt. Däremot får det utskottsbetänkande som låg till grund för riksdagens tillkännagivande (bet. 2014/15:CU10 s. 22 f.) förstås som att nyttan med en sådan rätt bygger på förväntningar om ökad effektivitet i plansystemet. Som skäl för tillkännagivandet anförde civilutskottet bl.a. följande.

> Under de senaste åren har problemen med att tillräckligt snabbt genomföra planläggningen av mark som ansetts vara lämplig för exploatering ofta pekats ut som en av huvudorsakerna till ett otillräckligt bostadsbyggande. Det handlar då både om att det anses ta för lång tid innan arbetet med en planläggning kan påbörjas och att själva planprocessen sedan drar ut på tiden. I båda fallen kan det finnas ett flertal samverkande orsaker till tidsåtgången. De krav som finns uppställda i plan- och bygglagstiftningen för att garantera en demokratisk process och att ett flertal allmänna och enskilda intressen ska beaktas i planläggningen sätter givetvis upp vissa ramar för hur detaljplanearbetet kan bedrivas. Inte sällan har emellertid orsaken till att detaljplaneläggningen fördröjs ansetts vara att många kommuner har otillräckliga resurser för planarbetet. Det kan medföra att önskvärda exploateringar inte kommer till stånd trots att det finns byggherrar som har kapacitet och vilja att påbörja byggprojekten. Det svenska kommunala planmonopolet innebär att berörda fastighetsägare och byggare i dag har mycket begränsade möjligheter att initiera och på olika sätt bidra till arbetet med att ta fram en nödvändig detaljplan.

Tillkännagivandet kan sägas bygga på uppfattningen att kommunerna har svårt att snabbt få fram detaljplaner i tillräcklig omfattning på grund av brist på resurser. Betänkandet får förstås som att samhällets förmåga att ta fram nya detaljplaner bör kunna öka om en planintressent, t.ex. en enskild byggherre, ges möjligheter att initiera

och på olika sätt bidra till arbetet med att ta fram den detaljplan som behövs för att byggandet ska kunna komma till stånd. Nyttan med ökade inslag av medverkan från planintressentens sida skulle därmed ligga i att privata resurser i högre grad kan användas för att bidra till och underlätta den kommunala detaljplaneläggningen, och därmed öka samhällets förmåga att ta fram de detaljplaner som behövs.

Samtidigt kan det konstateras att t.ex. SKL framhåller att kommunerna faktiskt har en god planberedskap och att det finns många outnyttjade byggrätter för bostäder i landet. SKL menar också att även om tidsåtgången för planläggning ökat något på senare tid, är mediantiderna i de allra flesta kommuner fortfarande under två år.[1]

För egen del konstaterar vi att en planintressent kan bistå kommunen i arbetet med att ta fram en detaljplan, exempelvis genom att tillhandahålla underlag om olika tekniska förutsättningar. Sådana insatser sker också redan i dag på många håll i landet. Förtydligade och ökade möjligheter för enskilda att bistå kommunerna i detta arbete bör även kunna leda till att samhällets planläggningskapacitet ökar, i vart fall om den enskildes insatser uppfyller de krav som kommunen ställer.

Sammanfattningsvis ligger enligt vår mening nyttan av ökade inslag av medverkan från planintressentens sida i att det kan gå snabbare att ta fram den detaljplan som behövs för att byggandet ska kunna påbörjas. Därmed kan ledtiden från projektidé till att den färdiga byggnaden kan tas i anspråk förkortas.

Finns det behov av – eller snarare efterfrågan på – privat planering?

Nyttan med privat planering behöver naturligtvis även vägas mot de nackdelar som en reform kan medföra. Ska en reform få genomslag bör det lämpligen även finnas en reell efterfrågan på nya arbetssätt, i vart fall om reformen är frivillig för berörda aktörer att tillämpa. Annars finns risk för att reformen får litet praktiskt genomslag.

Genom vårt utredningsarbete har vi fått bilden av att den efterfrågan som finns från byggherrarnas sida när det gäller att kunna initiera och ansvara för planprocessen, är förhållandevis begränsad (jfr avsnitt 3.5.2). Det som framför allt efterfrågas är regler som ger

[1] Se Öppna jämförelser, Planläggning och tidsåtgång 2018 – jämförelser inom detaljplaneområdet, Sveriges Kommuner och Landsting (2018); https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-699-5.pdf?issuusl=ignore, hämtad den 16 december 2018.

planintressenten möjlighet att ”driva” planärendet framåt eller i vart fall att i större utsträckning underlätta kommunens inledande respektive handläggning och beredning av planärendet. Dessutom efterfrågas ökad förutsebarhet, tydlighet och transparens vad gäller både tidsaspekten och vilket beslutsunderlag som kan komma att behövas i planärendet. Däremot har vi inte kunnat påvisa något intresse hos byggherrarna av att få ta över uppgifter som innebär myndighetsutövning eller som innebär ett ökat ekonomiskt risktagande för dem.

Företrädarna för de kommuner som vi har samrått med har närmast ställt sig negativa till tanken på att öka inslagen av privat planering i PBL-systemet, undantaget Göteborgs kommun som åtminstone på en principiell nivå har ställt sig positiv (jfr avsnitt 2.3 samt *bilaga 4*). Kommunerna har däremot uttryckt önskemål om att de rättsliga förutsättningarna bör klargöras när det gäller utrymmet för planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen.

Sammanfattningsvis har vi inte kunnat påvisa någon efterfrågan på reformer som möjliggör ökade inslag av privat planering i PBL-systemet, i bemärkelsen att enskilda planintressenter skulle kunna utföra uppgifter som innefattar myndighetsutövning och som i dag ankommer på kommunen att utföra. Däremot anser vi oss ha fått uppfattningen att det åtminstone från byggherresidan finns ett önskemål om att enskilda planintressenter ska kunna genomföra vissa beredningsåtgärder som inte innebär myndighetsutövning. Det leder oss till slutsatsen att det åtminstone på ett övergripande plan finns ett behov av åtgärder som kan sägas innebära ökade inslag av privat planering i PBL-systemet.

Nyttan och behovet beror på hur en reform utformas

Även om det åtminstone på ett övergripande plan finns såväl nytta som behov av ökade inslag av privat planering, ligger det i sakens natur att såväl behovet som nyttan av en eventuell reform hör samman med hur reformen utformas. Det finns därmed anledning att överväga hur en reform skulle kunna utformas.

I sammanhanget bör noteras att även om reformen syftar till att stärka samhällets kapacitet att ta fram nya detaljplaner, kan det naturligtvis även finnas andra sätt som kan att öka denna kapacitet,

t.ex. genom en reform som i stället tar sikte på kommunal resursfördelning och kompetensförsörjning. Detta har också framhållits under utredningsarbetet av såväl byggherrar som kommuner. Vårt uppdrag är emellertid begränsat till att bedöma behovet av och förutsättningarna för en privat initiativrätt. Det ingår således inte i vårt uppdrag att lämna förslag på andra sätt för att uppnå det som kan antas vara det övergripande syftet med ökade inslag av privat planering, nämligen att öka effektiviteten i detaljplaneläggningen.[2]

6.3 Utgångspunkter för planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen

6.3.1 Inledning

I detta avsnitt redogör vi för ett antal utgångspunkter som – jämte utredningsdirektiven – enligt vår mening bör ligga till grund för bedömningen av såväl *behovet* av och *nyttan* med som *utformning* av en reform som syftar till att förtydliga och öka möjligheten för enskilda planintressenter att medverka i arbetet med att ta fram ett förslag till detaljplan. I de därpå följande avsnitten (särskilt 6.4–6 och 6.9) kommer vi att redogöra för våra förslag.

6.3.2 Initiativrätten bör inte utökas eller formaliseras ytterligare

Bedömning: Det saknas anledning att ytterligare formalisera eller utöka möjligheten för enskilda att inleda detaljplaneläggning. Det finns inte heller skäl att göra det obligatoriskt att ansöka om planbesked.

Vårt uppdrag innefattar inte enbart frågan om vem som ska ha rätt att initiera ett detaljplaneärende, utan även hur en planintressent själv kan bidra till planarbetet.

[2] Direktivens utformning bör emellertid inte hindra oss från att lämna förslag som har ett nära samband med vårt uppdrag. Att lämna förslag på åtgärder som saknar ett sådant nära samband torde däremot ligga utanför vårt uppdrag.

Den nuvarande informella möjligheten för enskilda att initiera planläggning är tillräcklig

Redan i dag finns en formell möjlighet för enskilda att ansöka om planbesked, vilket utgör en form av privat initiativrätt (jfr avsnitt 4.2.2). Många kommuner har vidare – även om det finns avsevärda skillnader i hur formaliserat förfarandet är – utarbetat interna rutiner för hur ett initiativ från en enskild bör handläggas, oavsett om det är fråga om en formell begäran om planbesked eller om ett mer formlöst önskemål om detaljplaneläggning. Detta har vi utvecklat framför allt i avsnitt 3.4, där det framgår att den här typen av intern reglering kan vara ändamålsenlig och ofta skapa den förutsebarhet, tydlighet och transparens som efterfrågats av berörda i vårt utredningsarbete.

Som tidigare framhållits är det i princip[3] kommunen som i enlighet med det kommunala planmonopolet ensam avgör när det finns behov av en detaljplan (avsnitt 3.3.1). I linje med detta är det endast kommunen som har rätt att inleda själva planärendet, dvs. rätten att fatta det formella beslutet att påbörja planarbete (eller för all del att inte göra det). Det är således aldrig en enskild som inleder ett planärende i förvaltningsrättslig mening, vilket även har betydelse bl.a. för vilka bestämmelser i FL som är tillämpliga i planärendet (avsnitt 5.6.2).[4]

I konsekvens härmed följer av 13 kap. 1 § första stycket punkt 4 PBL att om kommunen fattar ett formellt beslut att *inte* anta, ändra eller upphäva en detaljplan (eller områdesbestämmelser), får det beslutet endast överklagas enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 13 kap. KL. En enskild kan således inte få överprövat ett sådant beslut i domstol med yrkande om att detaljplan ska antas, ändras eller upphävas, utan endast ett yrkande om att få det överklagade beslutet upphävt, som stridande mot lag eller annan författning. I sammanhanget bör även nämnas att kommunala beslut i den del de avser *avbrytande* av ett planarbete över huvud taget inte får överklagas (13 kap. 2 § första stycket punkt 1 PBL).

[3] Jfr bestämmelserna om s.k. planföreläggande i 11 kap. 15 och 16 §§ PBL.
[4] JO har kritiserat en kommuns beslut om tillstånd att upprätta en detaljplan. JO har därvid uttalat att någon sådan form av tillstånd inte förekommer i plan- och bygglagstiftningen, och att en i ett sådant tillstånd liggande befogenhet för enskild också ter sig främmande med hänsyn till att det är kommunens uppgift såväl att svara för upprättande av förslag till detaljplan som att anta en detaljplan (se JO 2000/01 s. 484).

Enskilda har alltså en formell rätt att inleda ett planbeskedsärende hos kommunen, medan möjligheten att inleda ett planärende enbart är informell.

Att det i princip enbart är kommunen som kan inleda ett detaljplaneärende är enligt vår uppfattning en väsentlig förutsättning för det kommunala planmonopolet och för att kommunen ska kunna axla det ansvar som monopolet innefattar. Om även enskilda skulle ges rätten att inleda ett planärende, skulle det rimligen behöva kombineras med en rätt för den enskilde att få planförslaget prövat av kommunen inom viss tid. Vi menar att det då finns en risk för att kommunen hamnar i en situation där handläggningen av mindre angelägna planförslag från enskilda behöver prioriteras framför de förslag som kommunen själv handlägger eller som av annat skäl bör prioriteras för att de är av större betydelse (sett från allmän synpunkt).

En rätt för den enskilde att inleda ett planärende skulle även medföra andra konsekvenser, bl.a. genom att ytterligare förfaranderegler i FL skulle bli tillämpliga eftersom den enskilde då i egenskap av sökande intar ställning av part (jfr främst avsnitt 5.6.2). En partsställning för planintressenten i planärendet, kan vidare innebära att planintressenten får partsställning och klagorätt även i mark- och miljödomstol, vilket i sin tur skulle kunna påverka grunderna för planmonopolet (jfr vidare avsnitt 6.11).

En sådan ordning vore enligt vår mening inte lämplig, i huvudsak beroende på att planmonopolet skulle komma att urholkas väsentligt. Det skulle därmed inte vara förenligt med våra direktiv, vilka tydligt förutsätter ett bibehållande av grunderna i monopolet.

Vi anser sammanfattningsvis att den nuvarande *formella rätten* att inleda ett planbeskedsärende och den *informella möjligheten* att få ett planärende inlett, i huvudsak fungerar ändamålsenligt utifrån grunderna för och syftet med det kommunala planmonopolet. Det finns således inte anledning att lämna förslag som innebär att initiativrätten utökas till att även gälla ett detaljplaneärende. I linje med detta föreslår vi inte heller någon ändring av bestämmelsen i 13 kap. 2 § första stycket punkt 2 PBL om att kommunala beslut inte får överklagas i den del de avser planbesked enligt 5 kap. 2 §. En sådan klagorätt för den enskilde skulle innebära en viss utökning av den enskildes formella rätt att få till stånd en detaljplaneläggning, vilket inte är

förenligt med de ståndpunkter vi redovisat ovan.[5] Ett överklagandeförbud korresponderar dessutom med överklagandeförbudet gällande beslut om avbrytande av planarbete, se 13 kap. 2 § första stycket punkt 1 PBL. Vad beträffar våra förslag nedan och hur de förhåller sig till frågan om rätten att överklaga planbesked, se vidare avsnitt 6.8.

Det bör inte vara obligatoriskt att ansöka om planbesked för att ett planärende ska kunna initieras

Under utredningsarbetet har det framkommit att kommuner ibland upplever att det är svårt att bedöma vilka framställningar från enskilda som utgör formella ansökningar om planbesked (jfr 5 kap. 2–5 §§ PBL) respektive allmänna förfrågningar om att kommunen ska inleda arbetet med en viss planläggning (jfr närmast 12 kap. 2 och 3 §§). Även för den enskilde kan oförutsebarheten upplevas som negativ, särskilt som byggnadsnämnden får ta ut en avgift för beslut om planbesked (12 kap. 8 § 1 PBL), men i princip inte för upplysningar i frågor som rör planläggning och nämndens verksamhet i övrigt (2 och 3 §§ samma kapitel). I syfte bl.a. att förenkla kommunernas arbete har det framförts till oss att vi bör lägga förslag med innebörden att det ska vara obligatoriskt att ansöka om planbesked för att ett planärende sedan ska kunna initieras av kommunen.

Bestämmelserna om planbesked innebär att kommunen ska redovisa sin avsikt i frågan om att inleda arbetet med att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller att ändra eller upphäva områdesbestämmelser, på begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta en sådan planläggning (5 kap. 2 § PBL). Det finns även vissa formkrav om vad en sådan begäran ska innehålla (5 kap. 3 § PBL). Vi menar emellertid att en intressent kan ha ett befogat intresse av att en viss planläggning kommer till stånd, utan att därmed ha för avsikt att vidta en åtgärd som förutsätter denna planläggning. Det kan exempelvis avse en planläggning som syftar till att värna en viss kulturmiljö eller att reglera byggrätten på en grannfastighet. Vi anser att sådana framställningar bör kunna framföras till kommunen, utan krav på att framställningen ska ha en viss form eller medföra förpliktelser för den enskilde. I vissa situationer kan det också vara orimligt att inleda ett planbeskedsärende – med avgiftsskyldighet för den enskilde

[5] Här bör dock noteras att Plangenomförandeutredningen argumenterade för att en möjlighet att kunna överklaga ett planbesked skulle stärka institutet (SOU 2013:34 s. 327 f.).

planintressenten – när ett planärende likväl kan inledas omgående. Enligt vår bedömning saknas således tillräckliga skäl för att införa regler som generellt gör det obligatoriskt för en planintressent att ansöka om planbesked.

Vårt uppdrag omfattar mer än vem som ska ha rätt att initiera ett detaljplaneärende

Som vi redogjort för i avsnitt 2.2, framgår av våra utredningsdirektiv att vi ska utreda behovet av och nyttan med samt förutsättningarna för en privat initiativrätt och hur en sådan kan utformas. Om skälen för att införa en privat initiativrätt överväger, bör inriktningen enligt direktiven vara att den som tar initiativ till planläggning själv ska kunna samråda om ett förslag till en detaljplan och få förslaget behandlat av kommunen.

I samrådsskedet har planärendet inte bara initierats, utan planprocessen dessutom kommit relativt långt. Vi menar att regeringen i våra utredningsdirektiv inte kan ha menat att uppdraget att se över möjligheten till ”privat initiativrätt” är begränsat till att avse frågan om vem som har rätt att anhängiggöra detaljplaneärendet hos kommunen. I detta sammanhang bör det även betänkas hur begreppet används i civilutskottets betänkande (bet. 2014/15:CU10 s. 23):

> Utskottet anser […] att det finns skäl att nu åter överväga möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detaljplaneläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen. Utgångspunkten för övervägandena bör vara att utforma förslag till regler som med ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet ger större möjlighet för en exploatör att initiera ett planeringsarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning. Regeringen bör således låta utreda hur regler som medger en sådan privat initiativrätt till detaljplan kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Vi anser – vilket vi också framfört i avsnitt 4.5 – att det är tydligt att riksdagen med *privat initiativrätt* avser såväl ”möjlighet för en exploatör att initiera ett planeringsarbete” som att ”själv bidra till att en plan tas fram”. Analogt med detta, och med hur direktiven är formulerade när det gäller att en enskild även skulle kunna få ansvar för att genomföra samrådet, tolkar vi vårt uppdrag som att det inte enbart avser att utreda vilka möjligheter en enskild bör ha i fråga om

att initiera ett detaljplaneärende, utan även att överväga vilka möjligheter den enskilde bör ha för att själv bidra till planarbetet. Denna slutsats korresponderar väl med den innebörd som normalt brukar ges begreppet privat initiativrätt, såväl i tidigare utredningar som i ett internationellt perspektiv (jfr avsnitt 4.5).

Sammanfattning

Sammanfattningsvis menar vi att det i vårt utredningsarbete inte framkommit tillräckliga skäl för att utöka eller formalisera möjligheten för enskilda att inleda detaljplaneläggning. Den nuvarande informella möjligheten för enskilda att initiera planläggning är således enligt vår bedömning tillräcklig. Det finns inte heller skäl att göra det obligatoriskt att ansöka om planbesked.

6.3.3 Kommunen bör behålla det övergripande ansvaret för planläggningen

Bedömning: Uppgifter som innefattar myndighetsutövning bör inte överlämnas till planintressenten. Kommunen bör ha kvar det övergripande ansvaret för planläggningen i sin helhet.

Vi anser att kommunen bör ha kvar det övergripande ansvaret för de beredningsåtgärder som ligger till grund för kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan. Enligt vår uppfattning är det vidare inte lämpligt att en enskild planintressent övertar ansvaret för sådana åtgärder under planprocessen som innefattar myndighetsutövning. Skälen för det nu nämnda är flera.

Stora delar av planprocessen utgör myndighetsutövning

Som framgått av avsnitt 5.4.2, utgör detaljplaneläggning en förvaltningsuppgift som i flera avseenden bör anses innefatta myndighetsutövning. Detta gäller själva antagandet av planen och även kommunens upprättande av samrådsredogörelse och granskningsutlåtande, men också de flesta åtgärder som kommunen i övrigt vidtar under samrådet och granskningen.

Varken i PBL eller i annan författning finns stöd för att överlämna uppgifter i detaljplaneläggningen som innefattar myndighetsutövning från kommunen till annan juridisk person eller en enskild individ, som t.ex. fastighetsägare, byggherre, planintressent eller uppdragstagare (jfr 12 kap. 4 § andra stycket RF). Sådant stöd kan naturligtvis införas i författning. Som ovan nämnts följer dock redan av våra direktiv att inriktningen bör vara ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet och att det är kommunen som ska säkerställa att det planförslag som antas tillgodoser gällande krav. Även om direktiven också medger t.ex. att en planintressent får ansvar för att genomföra samrådet, menar vi att kommunens säkerställande av att kraven uppfylls i sig begränsar utrymmet för att överlämna uppgifter som innefattar myndighetsutövning.

Genom detaljplaneläggningen utövas vidare offentliga maktbefogenheter, vilka kan medföra ingripande konsekvenser för såväl allmänna som enskilda intressen. Kommunens avvägning av dessa intressen – och inte minst av motstående enskilda intressen[6] – samt bevakningen av att det slutliga resultatet blir proportionerligt och även i övrigt förenligt med egendomsskyddet i grundlag och europarätt utgör kärnan i hela plan- och bygglagstiftningen och det tyngsta argumentet för det kommunala planmonopolet (jfr prop. 2009/10:170 Del 1 s. 159 f. och prop. 1985/86:1 s. 57 f.), vilket vi har redogjort för i avsnitt 3.3.3. En detaljplan ger normalt sett också omfattande rättsverkningar – både enligt PBL och ett flertal andra författningar[7] – för ett stort antal personer och under lång tid. Detaljplanen har t.ex. bindande verkan mot enskilda vid prövningen av lov (jfr 9 kap. PBL) och vid frågor om ingripande (jfr 11 kap. PBL). Planen ger dessutom rätt till ersättning i vissa fall (jfr 14 kap. PBL) och avser i förekommande fall även att klara ut vissa grannerättsliga förhållanden. Även de delar som inte kan sägas innefatta myndighetsutövning påverkar dessutom de delar som faktiskt innefattar myndighetsutövning, varför det finns goda skäl att betrakta handläggningen av ett planärende som en helhet i myndighetsutövningsperspektiv.[8]

[6] Jfr MÖD 2012:14.
[7] Exempelvis miljöbalken, jordabalken, fastighetsbildningslagen (1970:988), ordningslagen (1993:1617), lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, väglagen (1971:948), lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, lagen (1933:269) om ägofred, lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och minerallagen (1991:45).
[8] Jfr t.ex. JO 2001/02 s. 250 och JO 2010/11 s. 288 samt Boberg i JP Infonet den 23 november 2016.

Det kan också konstateras att – såvitt framkommit i vårt utredningsarbete – inte heller byggherrarna själva efterfrågar att få ta över uppgifter som innefattar myndighetsutövning, utan snarare att detaljplaneläggningen i större utsträckning ska kunna ”drivas framåt” av dem eller i vart fall att de i större utsträckning ska kunna underlätta kommunens handläggning av planärendet (jfr ovan avsnitt 6.2).

Legalitets- och objektivitetsprinciperna

Legalitets- och objektivitetsprinciperna utgör ytterligare stöd för att kommunen bör behålla det övergripande ansvaret för planprocessen. Dessa grundlagsfästa principer har uttryckligen reglerats i FL bl.a. för att tydligt markera skiljelinjen mellan privaträttsliga subjekts principiella rätt till ett fritt agerande och myndigheternas skyldighet att fullgöra bestämda uppgifter i det allmännas tjänst.[9] Principerna är inte – liksom de förvaltningsrättsliga och kommunalrättsliga bestämmelserna om jäv m.m. – utan vidare tillämpliga på t.ex. planintressenter, uppdragstagare och andra utomstående som inte är knutna till myndigheten så som en befattningshavare är (jfr avsnitt 5.3).

Samtidigt har dessa utomstående – vilket vi också redogjort för främst i avsnitt 5.6 och 5.11 – omfattande möjligheter att bidra med både planförslag och planeringsunderlag i övrigt. Med anledning härav blir det än viktigare att planmyndigheten verkligen kan säkerställa att de åtgärder som vidtas och de bedömningar som görs är sakliga och opartiska, så att inte objektiviteten kan ifrågasättas för det fall t.ex. en plan grundar sig i huvudsak på underlag som upprättats av planintressenten själv. Som redan nämnts kan problemet sammanfattas med att ju mer en planintressent medverkar i ett planarbete, desto större risk finns att kommunen uppfattas som partisk (se Boberg i JP Infonet den 23 november 2016).

[9] Se prop. 2016/17:180 s. 58; jfr även Reichel i FT 2018 s. 423 ff., särskilt s. 438 ff.

Det bör i sammanhanget också nämnas att en detaljplan – eller snarare planbestämmelserna – statsrättsligt inte är att betrakta som normgivning (jfr 8 kap. RF), utan som ett förvaltningsbeslut.[10] Detta innebär i sin tur att det inte är möjligt att lagpröva (normpröva) en planbestämmelse (jfr 11 kap. 14 § och 12 kap. 10 § RF), vilket medför att även planbestämmelser som saknar tydligt stöd i PBL under vissa förutsättningar kan få rättsverkan (jfr MÖD 2012:29, även 13 kap. 2 § första stycket 8 PBL).[11] Härtill kommer att mark- och miljödomstolen efter överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan endast har att göra en mer begränsad s.k. rättsprövning, dessutom med strängare processuella regler tillämpliga för parterna (13 kap. 17 § PBL). Vad som nu anförts innebär enligt vår uppfattning att det blir än viktigare att legalitets- och objektivitetsprinciperna beaktas i tillräcklig utsträckning redan under detaljplanearbetet.

Kommunens utredningsansvar, insyn och påverkan m.m.

För kommunens övergripande ansvar för planprocessen och mot att överlämna myndighetsutövning talar också en förvaltningsmyndighets långtgående utredningsansvar (jfr 23 § första stycket FL), vilket gör sig gällande med särskild tyngd i ett planärende (jfr avsnitt 5.6.3). Ett övergripande ansvar för planprocessen underlättar också för kommunen att fullgöra sitt ansvar enligt ett stort antal specialförfattningar, som t.ex. skollagen (2010:800), lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, miljöbalken (inte minst vad gäller 6 kap.) och lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar[12]. Normalt krävs nämligen en omfattande kommunintern samverkan mellan en rad olika nämnder och förvaltningar för att klargöra t.ex.

[10] Syftet med 4 kap. 32 § första stycket PBL – som anger att en detaljplan inte får omfatta ett större område än vad som behövs med hänsyn till planens syfte och genomförandetid – är att säkerställa att en detaljplan aldrig ska få en sådan geografisk omfattning att planens bestämmelser får en sådan generell giltighet som kännetecknar föreskrifter enligt RF (jfr prop. 1973:90 s. 203 f., prop. 1975/76:112 s. 62 ff., prop. 1985/86:1 s. 87 ff., Bostadsutskottets betänkande 1986/87:1 s. 17 ff. [samt Lagrådets två yttranden i det lagstiftningsärendet], prop. 1999/2000:73 s. 35 ff., SOU 2010:29 s. 638 f. och SOU 2013:34 s. 92 ff. samt RÅ 1986 ref. 108, RÅ 1996 ref. 96, RÅ 1991 not. 277, RÅ 1994 not. 181 och HFD 2016 ref. 59).

[11] En myndighet kan dock under vissa förutsättningar åsidosätta ett tidigare beslut vid dess tillämpning eller verkställighet på grund av att beslutet är felaktigt. Det krävs då grova och uppenbara fel i det första beslutet för att detta ska vara möjligt (jfr von Essen m.fl., Förvaltningsrättens grunder, 2018, s. 318 f., och Strömberg/Lundell, Allmän förvaltningsrätt, 2018, s. 78 och 83 f.; jfr även RÅ 1984 2:14 och RÅ 1993 ref. 7 samt Lundin i FT 2000 s. 145 ff.

[12] Jfr även SOU 2018:35.

möjligheterna att ordna trafik, skola, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, m.m. (jfr även 2 kap. 5 § PBL). Härtill kommer att helhetsansvaret över den fysiska planeringen och över detaljplanearbetet generellt i kommunen är en förutsättning för att kunna bestämma över prioritetsordningen mellan olika bebyggelseprojekt m.m. Helhetsansvaret torde också bidra till att medborgarinflytandet (jfr 5 kap. 12 § PBL) kan förverkligas i större utsträckning än om ansvaret skulle delas mellan olika aktörer.

Offentlighet och sekretess

Ett kommunalt helhetsansvar är också viktigt från offentlighets- och sekretessynpunkt. Visserligen framgår av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att förbud att röja eller utnyttja en uppgift också gäller för en person som fått kännedom om uppgiften genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet på grund av bl.a. anställning eller uppdrag hos myndigheten eller på annan liknande grund (2 kap. 1 §).

JO har dock pekat på de svåra gränsdragningsproblem som kan uppstå när det gäller att bedöma om de handlingar som utomstående hanterar utgör allmänna handlingar och även vid bedömning av om ett subjekt verkligen är knutet till myndigheten så som en befattningshavare är (jfr vidare avsnitt 5.5.1).[13]

Kommunal självstyrelse och kompetensförsörjning

Ett kommunalt helhetsansvar för planläggningen ligger också i linje med den kommunala självstyrelsen (jfr 14 kap. 2 och 3 §§ RF). Ett överlämnande av uppgifter till utomstående torde också göra det svårare för kommunerna att bibehålla sin plankompetens. Med en förtydligad och utökad möjlighet för en planintressent att medverka i detaljplaneläggningen, kommer behovet av plankompetens rimligen att öka även utanför kommunen. Med rådande brist på plankompetens i samhället, kommer rekryteringsproblemen förmodligen att öka i omfattning (jfr även SOU 2015:109 s. 88 f.), vilket också talar emot ett överlämnande av uppgifter till enskilda, i vart fall om det sker i alltför stor omfattning.

[13] Jfr JO 2001/02 s. 250, särskilt s. 262 och 266 ff.; även RÅ 1989 ref. 29 och RÅ 1992 not. 124.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bör uppgifter i detaljplaneläggningen som innefattar myndighetsutövning enligt vår bedömning inte överlämnas till en planintressent. Det finns vidare skäl för att kommunen även fortsättningsvis bör ha det övergripande ansvaret för planläggningen i sin helhet.

6.3.4 Planintressentens medverkan i planarbetet bör kunna förtydligas och i viss mån utvecklas

Bedömning: Det finns skäl att i PBL förtydliga förutsättningarna för planintressentens medverkan i planläggningen och i viss utsträckning även utveckla dessa förutsättningar.

Planintressentens medverkan i planarbetet bör förtydligas och utvecklas

Som ovan konstaterats, bör enligt vår bedömning en utgångspunkt vara att enskildas initiativrätt till planläggning som sådan inte ska formaliseras eller utökas ytterligare. Vidare bör kommunen behålla ett övergripande ansvar för planläggningen i sin helhet och någon myndighetsutövning ska heller inte överlämnas till planintressenten.

Dessa utgångspunkter hindrar dock inte att planintressenten tillåts medverka i detaljplaneläggningen och inte heller att denna medverkan förtydligas och utvecklas. En sådan reform kan tvärtom göra planprocessen mer förutsebar, tydlig och transparent, såväl för planintressenten och kommunen som för övriga berörda. En sådan reform skulle dessutom ligga i linje med vad såväl byggherrar som kommuner efterfrågat i vårt utredningsarbete.

Kärnan i utformningen av en sådan reform

Som vi tidigare konstaterat i kapitel 4, finns det inte någon enhetlig definition – och än mindre någon legaldefinition – av privat initiativrätt. Vi har dock valt att med detta uttryck avse en utökad möjlighet för en planintressent att medverka i och underlätta den kommunala

detaljplaneläggningen (se avsnitt 4.5.2 samt ovan 6.3.2). Kärnan i en sådan reglering bör i första hand vara att *förtydliga* förutsättningarna för sådan medverkan. En reform bör även bidra till att intressenten får en *utökad* möjlighet att i viss utsträckning underlätta kommunens inledande respektive handläggning av planärendet, främst genom att bistå kommunen med vissa beredningsåtgärder.

En sådan reglering kan utformas på en mängd olika sätt, med beaktande av våra utgångspunkter enligt ovan. En reglering bör också utformas så att risken för tidsutdräkt och även s.k. förgävesplanering i planprocessen minskar. Utformningen ska heller inte i ett konkurrensperspektiv gynna stora aktörer med lång erfarenhet av planprocessen på bekostnad av små och nya företag som vill etablera sig på marknaden.

En reglering bör också bidra till att nyttjandet av den kompetens och de resurser som kan finnas hos planintressenten sker på ett effektivt och rättssäkert sätt och till att kommunala resurser så långt möjligt frigörs och styrs till det som är kärnan i det kommunala planmonopolet. Det handlar om att tillse att beslutsunderlagets omfattning och kvalitet är tillräcklig samt att själva avvägningen av allmänna och enskilda intressen är lämplig – något som i sin tur också bör kunna bidra till att den kommunala planeläggningsverksamheten blir mindre sårbar vid t.ex. rekryteringsproblem och personalomsättning.

En reglering bör naturligtvis heller inte omintetgöra de lokala rutiner som utvecklats hos kommunerna inom ramen för de regler som gäller i dag och som fungerar tillfredsställande (jfr även avsnitt 6.3.2).

6.3.5 Planintressenten bör inte tillåtas genomföra samrådet

Bedömning: Det är inte lämpligt att låta planintressenten samråda om detaljplaneförslaget.

Av direktiven framgår att om skälen för att införa en privat initiativrätt överväger, bör inriktningen vara att den som tar initiativ till planläggning själv ska kunna samråda om ett förslag till detaljplan och få förslaget behandlat av kommunen. Vi anser emellertid att det inte är lämpligt att låta planintressenten genomföra samrådet.

Som redovisats i avsnitt 6.3.3 anser vi att uppgifter i detaljplaneläggningen som innefattar myndighetsutövning inte bör överlämnas

till planintressenten och att kommunen även fortsättningsvis bör ha det övergripande ansvaret för planprocessen i sin helhet. Som vi beskrivit i avsnitt 5.4.2 innefattar vidare de flesta åtgärder under det s.k. samrådsskedet myndighetsutövning.

I kapitel 4 har vi vidare närmare redogjort för den privata initiativrätt som finns i Norge. I utredningens tidigare delbetänkande En utvecklad översiktsplanering (SOU 2018:46 Del 1) valde vi att inte föreslå rättsligt bindande översiktsplaner, liknande de mer detaljerade ”kommuneplanerna” i det norska systemet (jfr även avsnitt 3.6). Vår utgångspunkt är således att den svenska översiktsplanen bör behålla sin främst vägledande funktion (jfr 3 kap. 2 och 3 §§ PBL). Detta innebär att planintressenten – för att undvika s.k. förgävesplanering – är helt beroende av att kommunen på ett eller annat sätt kontinuerligt klargör sin inställning vad gäller förutsättningarna för detaljplaneläggningen. Det innebär i sin tur att fördelarna med en privat initiativrätt – i vart fall med en utformning som den i Norge – torde bli begränsade, eftersom en planintressent rimligen inte vill riskera att en resurskrävande planläggning och samrådsprocess omintetgörs genom att kommunen i granskningsskedet väljer att frångå intressentens planförslag (jfr SOU 2008:68 s. 131).

Sammanfattningsvis föreligger enligt vår bedömning inte förutsättningar för att införa regler om privat planläggning med en utformning enligt det norska systemet där planintressenten har möjlighet att genomföra samrådet.

6.3.6 Ett s.k. exploatörsdrivet planprogram bör inte införas

Bedömning: Ett exploatörsdrivet planprogram bör inte införas eftersom det varken efterfrågas bland byggherrar eller kommuner.

Allmänt om planprogram

Vi har under utredningsarbetet övervägt bl.a. frågan om att utöka planintressentens medverkan i framtagandet av ett förslag till planprogram (5 kap. 10 § PBL). Här kan det vara intressant att återge vad Byggprocessutredningen angav i sitt betänkande *Bygg – helt enkelt* (SOU 2008:68 s. 142):

> All erfarenhet visar, att de tidiga skedena i ett planärende är bäst lämpade för ett informationsutbyte mellan kommunen som beslutsfattare och de olika intressenterna. Blicken faller då i första hand på programskedet. Här bör möjligheterna till påverkan vara störst, eftersom några låsningar ännu inte har uppstått. Å andra sidan får det inte heller vara så att programmet är fullständigt innehållslöst när det gäller målen för den kommande planläggningen. Ett program där målen uttrycks enbart i generella ordalag har svårt att tilldra sig intresse ens från den verkligt intresserade personen. Den bästa programutformningen torde vara den där intressenterna kan bilda sig en – låt vara grov – uppfattning om den blivande bebyggelsemiljön eller vad det nu kan handla om. Det finns t.ex. många goda exempel på program, som presenterar flera, tämligen konkreta alternativ till lösningar. Programmet kan också användas som diskussionsunderlag inför en fortsatt planläggning, där det aktuella, större området senare kommer att delas upp i ett flertal mindre planområden.

Som vi redogjort för i avsnitt 3.3.4, anges i 5 kap. 10 § PBL att om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet, ska kommunen ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program, s.k. *planprogram*. I förarbetena framhålls att ett planprogram kan underlätta detaljplanearbetet vid mer komplicerade planer som berör många intressenter och som innehåller starka motstående intressen eller när kommunens översiktsplan inte är aktuell i förhållande till de frågor som ska regleras i detaljplanen, dvs. när den föreslagna detaljplanen saknar stöd i översiktsplanen.[14] Någon ytterligare reglering av planprogrammet finns inte i PBL, men programmet kan i vissa situationer och under vissa förutsättningar utnyttjas genom att fylla ”luckan” mellan översiktsplanen (eller en fördjupning därav) och detaljplanen. Syftet med planprogrammet är dock i första hand att identifiera de frågor som kräver ytterligare utredning för att kunna besvaras respektive de problem som måste kunna lösas i ett planärende, om sådant inleds av kommunen.

[14] Se prop. 1985/86:1 s. 607 och prop. 2009/10:170 Del 1 s. 235 f. och 443 samt SOU 2015:109 s. 157.

Exploatörsdrivet planprogram

I Plangenomförandeutredningens betänkande *En effektivare plan- och bygglovsprocess* (SOU 2013:34) anges följande (s. 119).

> Vägen fram till dess att den formella planprocessen börjar, ser naturligtvis olika ut beroende på förutsättningarna i det enskilda fallet. Ofta krävs det dock relativt omfattande insatser från exploatörens sida, innan kommunen är beredd att inleda den formella planprocessen. För att övertyga kommunen, kan exploatören t.ex. behöva ta fram skisser och fotomontage för att visa den tänkta exploateringen. Ibland krävs även olika utredningar. Sammantaget kan kostnaderna för att upprätta underlaget, t.ex. för konsultrapporter, bli betydande. Om kommunen inte godtar projektidén är dessa insatser inte sällan bortkastade. Av detta skäl är exploatören naturligtvis mån om att begränsa sina kostnader i detta tidiga skede.
>
> Ofta behöver exploatören konsulthjälp för att t.ex. beräkna buller, undersöka markens geotekniska förutsättningar eller studera förekomsten av transporter med farligt gods på intilliggande vägar. Genom att vänta med att ta fram sådana utredningar till senare skeden i processen riskerar exploatören inte mer kapital än nödvändigt, om kommunen inte skulle acceptera projektidén. Samtidigt är kunskapen om sådana planeringsförutsättningar av stor betydelse för att projektidén ska kunna formuleras på ett sätt som säkerställer att projektet är genomförbart. Än svårare blir det naturligtvis att ta hänsyn till sådana förutsättningar som kanske inte alls är kända för exploatören när projektidén formuleras, t.ex. synpunkter från närboende, myndigheter m.fl.

Enligt vår bedömning skulle ett exploatörsdrivet planprogram kunna fylla funktionen av ett slags ”församråd” och därmed i viss mån skapa möjlighet för planintressenten att påverka detaljplaneläggningen, såväl tidsmässigt som materiellt, och också göra processen förutsebar, tydlig och transparent för samtliga berörda. Ett exploatörsdrivet planprogram skulle också skapa en möjlighet för planintressenten att driva och ha kontroll över denna första del av planprocessen fram till antagandet av planprogrammet, samtidigt som kommunen härigenom frigör resurser som i stället kan styras till de senare skedena av planprocessen.

I huvudsak skulle det handla om att låta en planintressent upprätta ett förslag till planprogram och därigenom ”kratta manegen” inför kommunens ställningstagande till om ett planärende ska inledas. Upprättandet av ett förslag till planprogram skulle skapa en

möjlighet att i ett tidigt skede pröva förutsättningarna för detaljplaneläggning och också en möjlighet att överge projekt som senare visar sig t.ex. miljömässigt, tekniskt eller ekonomiskt oförsvarbara.

Exploatörsdrivet planprogram bör inte införas

Under utredningens arbete har framkommit att ändamålsenligheten av en reform avseende exploatörsdrivet planprogram kan ifrågasättas. Som ovan angetts är ett planprogram vanligen som mest adekvat i mer komplicerade planärenden med många berörda och med starka motstående intressen, inte minst när stöd saknas i en aktuell översiktsplan. Samtidigt är det just vid sådan planläggning som programmet därför kan få viss karaktär av ”fortsatt översiktsplanering”, med komplexa bedömningar, prioriteringar och avvägningar som bör vara förbehållet kommunen att göra i enlighet med de utgångspunkter vi ovan redogjort för. Det kan exempelvis handla om att ta fram omfattande underlag beträffande t.ex. marks lämplighet, efterfrågan på kommunal service, behövliga infrastruktursatsningar etc. Härtill kommer att de företrädare för kommuner och statliga myndigheter som deltagit i vårt utredningsarbete ställt sig i huvudsak negativa till ett exploatörsdrivet planprogram, samtidigt som ett sådant institut heller inte efterfrågas av de byggherrar vi samrått med. Vår slutsats blir sammanfattningsvis att det saknas tillräckliga skäl att ytterligare överväga införandet av ett exploatörsdrivet planprogram.

6.3.7 Skäl saknas att låta planintressenten begära planeringsbesked

Bedömning: Planintressenten bör inte medges rätt att begära planeringsbesked.

Vi har även övervägt om planintressenten bör medges rätt att av länsstyrelsen begära planeringsbesked enligt bestämmelserna i 5 kap. 10 a–10 f §§ PBL (jfr avsnitt 3.3.6). Ett planeringsbesked omfattar dock endast länsstyrelsens bedömning om en planläggningsåtgärd har en sådan innebörd som anges i 11 kap. 10 § andra stycket PBL,

dvs. rörande endast ett begränsat antal allmänna intressen. Ett planeringsbesked får dessutom rättsverkan eftersom det begränsar länsstyrelsens överprövning enligt 11 kap. 10 och 11 §§ PBL (jfr 11 kap. 10 a §), vilket talar emot att planintressenten ska tillåtas ansöka om sådant besked. Att medge planintressenten att ansöka om planeringsbesked innebär också att en enskild tillåts inleda ett sådant ärende hos länsstyrelsen i förvaltningsrättslig mening, vilket i sin tur innebär att FL:s förfaranderegler – bl.a. de om dröjsmålstalan – blir tillämpliga. En rätt för planintressenten att ansöka om planeringsbesked skulle även påverka frågan om klagorätt, vilken i dag endast tillkommer kommunen (jfr 13 kap. 10 a § PBL).

Sammanfattningsvis menar vi att en rätt för planintressenten att begära planeringsbesked endast i begränsad omfattning skulle ge ett mer effektivt utnyttjande av tiden mellan planbesked och påbörjande av planläggningen, samtidigt som det skulle ge förhållandevis långtgående konsekvenser i bl.a. förvaltningsrättsligt hänseende. En sådan rätt bör därför inte införas.

6.4 Kommunen ska i planbeskedet ange vilket underlag som kan behövas

Förslag: Kommunen ska i det positiva planbeskedet ange vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen, om det har begärts av planintressenten.

Tiden mellan planbesked och påbörjande av planarbete bör kunna utnyttjas mer effektivt

Som riksdagen framhåller i sitt tillkännagivande om privat initiativrätt, tar det ibland lång tid innan arbetet med en planläggning kan påbörjas, inte sällan till följd av att många kommuner har otillräckliga resurser för planarbetet (bet. 2014/15:CU10 s. 22 f., rskr. 2014/15:180). Enligt uppgifter som framkommit i vårt utredningsarbete kan det ibland handla om flera år från det att kommunen ställer sig positiv till att inleda en detaljplaneläggning, till dess att det egentliga planarbetet påbörjas.

Vi anser att tiden mellan kommunens beslut om positivt planbesked och den tidpunkt då det egentliga detaljplanearbetet påbörjas i vissa situationer borde kunna användas mer effektivt än vad som är fallet i dag. Vi anser planintressenten bör ges bättre förutsättningar för att ta fram det planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen. Det bör leda till att kommunens efterföljande arbete med att ta fram förslaget till detaljplan går snabbare och till att kommunens resurser för planering därmed kan nyttjas bättre.

Kommunen ska i planbeskedet redovisa sin bedömning av vilket planeringsunderlag som kan behövas för detaljplanearbetet

Som vi tidigare nämnt finns det inte några hinder för en planintressent att bidra med underlag i planärendet (avsnitt 5.11), vilket vi dessutom föreslår ska förtydligas i PBL (se avsnitt 6.6 nedan). Vi har också redogjort för att det förvaltningsrättsliga utredningsansvaret (jfr 23 § första stycket FL) – tillsammans med den allmänna serviceskyldigheten enligt 6 § andra stycket FL – innebär att byggnadsnämnden bör kunna vägleda planintressenten när det gäller vilket underlag som intressenten kan bidra med i planärendet (avsnitt 5.6.3).

Ett förtydligande av detta bör enligt vår mening införas i PBL, genom en reglering som innebär att kommunen – om det har begärts av planintressenten – i planbeskedet ska redovisa sin bedömning av vilket planeringsunderlag som enligt 5 kap. 8 § PBL kan behövas för detaljplaneläggningen. Kommunen bör ha ett omfattande utrymme vad gäller bedömningen av vilket planeringsunderlag som bör anges redan i planbeskedet. Kommunen får här göra en bedömning bl.a. utifrån hur tydliga planeringsförutsättningarna är, men också vilket underlag som den enskilde inkommit med i planbeskedsärendet; ju mer planintressenten i sin ansökan om planbesked preciserar den avsedda åtgärden, desto större möjlighet för kommunen att mer i detalj ange behövligt planeringsunderlag redan i planbeskedet. Planeringsunderlag som bör kunna anges redan i planbeskedet rör i första hand sådant som utgör områdesbundna förutsättningar. Nedan ges exempel på sådana underlag som kan komma att behövas för den kommande planläggningen:

– Analys av förutsättningarna för att anordna vatten och avlopp (va-utredning).

– Inventering av förekommande naturvärden inom och i anslutning till det tilltänkta planområdet.
– Undersökning av de geotekniska förutsättningarna.
– Analys av förutsättningar för att anordna trafik och parkering.
– Arkeologisk utredning (jfr 2 kap. 11 § kulturmiljölagen [1988:950]).

Det handlar alltså om sådana underlag som planintressenten helt eller delvis själv bör kunna ta fram. Vid kommunens bedömning av vilka planeringsunderlag som bör anges i planbeskedet, bör även beaktas planintressentens eller eventuellt ombuds kompetens och erfarenhet av detaljplaneläggning (jfr även avsnitt 6.5). Som framgår nedan under avsnitt 6.7, anser vi att kommunens tidsfrist om fyra månader för att meddela planbesked (5 kap. 4 § PBL) inte ska förlängas. Kommunen är således även i tid begränsad vad gäller överväganden om vilket planeringsunderlag som bör anges redan i planbeskedet. Med andra ord bör kommunen i planbeskedet endast ange planeringsunderlag som den haft de tidsmässiga förutsättningarna att bedöma behovet av.

Med vårt förslag till lagtext tydliggörs att när kommunen i planbeskedet anger vilket planeringsunderlag som kan behövas, är det fråga om en preliminär bedömning. Det finns således inte något som hindrar kommunen att senare i planprocessen göra bedömningen att ytterligare underlag behövs; tvärtom är det vanligt att visst underlag skapar följdfrågor, som i sin tur kräver ytterligare underlag för att besvaras. Även det omvända kan naturligtvis inträffa, nämligen att kommunen efter att planbesked meddelats gör bedömningen att visst underlag faktiskt visade sig vara obehövligt. Detta korresponderar också väl med att planbeskedet inte ska vara rättsligt bindande, vare sig för den enskilde eller myndigheten. I linje med detta bör det, även om kommunens handläggning av planbeskedet innefattar myndighetsutövning (jfr avsnitt 5.4.2), normalt inte kunna uppkomma någon skadeståndsskyldighet (jfr främst 3 kap. skadeståndslagen, särskilt 2 och 3 §§) för kommunen, vare sig om den i planbeskedet anger planeringsunderlag som senare visar sig obehövligt eller om det senare i planprocessen visar sig behövas underlag utöver det som tidigare angetts i planbeskedet.

Bestämmelsen finns i 5 kap. 5 § PBL.

6.5 Planintressenten bör få inhämta yttrande från länsstyrelsen

Förslag: Om planintressenten beviljas ett positivt planbesked, ska kommunen på intressentens begäran i beskedet kunna medge att denne tillåts inhämta yttrande från länsstyrelsen. Det förutsätter att den planläggning som planbeskedet avser är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande och att det kan antas främja den planläggning som planbeskedet avser. Länsstyrelsen ska yttra sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas för att kunna ta ställning till hur den planläggning som planbeskedet avser förhåller sig till de s.k. ingripandegrunderna. Rätten att inhämta yttrande ska som huvudregel upphöra att gälla vid den tidpunkt då kommunen enligt planbeskedet bedömer att planläggning kommer att inledas.

6.5.1 En möjlighet för planintressenten att inhämta yttrande från länsstyrelsen

En möjlighet för planintressenten att inhämta synpunkter på den planläggning som planbeskedet avser

Som vi anfört i avsnitt 6.4, bör tiden mellan ett positivt planbesked och det egentliga påbörjandet av planarbetet i vissa situationer kunna utnyttjas mer effektivt. Vi kan konstatera att i många detaljplaneärenden behövs omfattande kompletteringar av planeringsunderlaget till följd av synpunkter som kommer in först under samrådet, vilket medför att det kan ta lång tid efter samrådsskedet innan planförslaget kan bli föremål för granskning. Behovet av kompletteringar efter samrådet bör kunna minska, om planintressenten ges möjlighet att vidta vissa förberedande åtgärder innan kommunen inleder planarbetet eller under planarbetets initialskede.

En sådan förberedande åtgärd som enligt vår mening skulle kunna vara lämplig utifrån våra ovan presenterade utgångspunkter, är att planintressenten tillåts att under planprocessens initialskede inhämta yttrande avseende den aktuella planläggningen från länsstyrelsen. Det är inte fråga om att låta planintressenten utföra någon del av det

i 5 kap. PBL reglerade samrådet, utan endast en möjlighet för intressenten att från länsstyrelsen inhämta synpunkter på den planläggning som det positiva planbeskedet avser. Genom denna möjlighet att inhämta yttrande i ett tidigt skede av planprocessen, ökar förutsättningarna för planintressenten att kunna bidra med relevant planeringsunderlag när väl planärendet initierats av kommunen (se vidare nästa avsnitt). Det bör även leda till att viktiga synpunkter kan beaktas i ett tidigare skede än vad som i dag är fallet, vilket i sin tur ökar kommunens förutsättningar för att både inleda planärendet och sedan att arbeta med planläggningen. Att låta planintressenten inhämta yttrande från länsstyrelsen, ger dessutom intressenten tillfälle att i ett tidigt skede överväga om fortsatt engagemang i den aktuella planläggningen är t.ex. ekonomiskt försvarbart.

Under vårt utredningsarbete har det – framför allt från experthåll – framhållits att det skulle vara mer ändamålsenligt att exempelvis utveckla de s.k. tidiga dialogerna mellan kommunen och länsstyrelsen[15] genom en utökad medverkan från planintressentens sida i dessa dialoger. Vi vill med anledning härav betona att kommun och länsstyrelse är oförhindrade att involvera planintressenten i både s.k. tidiga dialoger och andra former av mer informell beredning, så länge det sker i enlighet med de rättsliga förutsättningar vi beskrivit i kapitel 5. Samtidigt är syftet med vårt nu aktuella förslag något annat, nämligen att skapa en *självständig*, offentligrättsligt reglerad, möjlighet för planintressenten att vidta vissa beredningsåtgärder. Vi har också velat undvika att reglera ytterligare omfattande skyldigheter för kommunen i planprocessen. Tvärtom ska planintressentens självständiga beredningsåtgärder underlätta kommunens inledande av och arbete med den planläggning som det positiva planbeskedet avser, t.ex. i situationer där kommunen inte har resurser att vidta de aktuella åtgärderna, i vart fall inte vid den tidpunkt då planbeskedet beslutas.

Ett sådant inhämtande av yttrande från planintressentens sida, innefattar enligt vår bedömning inte myndighetsutövning. Som vi tidigare beskrivit (se avsnitt 5.4.2) innefattar i och för sig flera av kommunens åtgärder under planprocessen myndighetsutövning. Här är det emellertid endast frågan om att låta planintressenten inhämta

[15] Jfr t.ex. länsstyrelsernas och SKL:s skrift Tidig dialog ökar bostadsbyggandet – samverkan mellan kommun och länsstyrelse (april 2017).

yttrande innan planärendet initierats och således inte om en möjlighet att utföra en del av samrådet i formell mening. Planintressentens inhämtande av yttrande får heller inte några rättsverkningar, vare sig för länsstyrelsen eller för någon annan. Det står således länsstyrelsen fritt att senare meddela både fler, färre och reviderade synpunkter, t.ex. under det formella samrådet med kommunen.

Att en enskild i enlighet med vad som nu nämnts inhämtar yttrande från länsstyrelsen utgör heller inte något främmande inslag på näraliggande rättsområden, exempelvis på det miljörättsliga området.[16] I sammanhanget kan även nämnas att inte heller i PBL:s reglering av lovprocessen finns något uttryckligt hinder mot att sökanden själv inhämtar synpunkter från berörda, även om ansvaret härför ytterst vilar på byggnadsnämnden.[17] En möjlighet för en planintressent att på detta sätt inhämta yttrande strider enligt vår mening heller varken mot europarättsliga- eller EU-rättsliga åtaganden eller mot internationella överenskommelser i övrigt.

Yttrande ska få inhämtas från länsstyrelsen

Som vi beskrivit ovan är det inte fråga om något samråd i formell bemärkelse, utan sådant samråd ankommer på kommunen att hålla senare i planprocessen enligt tillämpliga regler i 5 kap. PBL. För att avgöra vem som bör lämna synpunkter till planintressenten, har vi ändå sneglat på samrådskretsen i 5 kap. 11 § PBL. Enligt vår bedömning bör synpunkter inte få inhämtas från kända sakägare och enskilda i övrigt. Däremot bör synpunkter kunna inhämtas från sådana myndigheter som har förutsättningar att genom sina synpunkter vägleda planintressenten när det gäller vilket planeringsunderlag som kan komma att behövas.

Enligt vår bedömning bör planintressentens möjlighet begränsas på så sätt att yttrande får inhämtas endast från länsstyrelsen. Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar under planprocessen, bl.a. genom att den ska ta till vara och samordna statens intressen (jfr 5 kap. 14 § PBL).

[16] Jfr t.ex. 6 kap. 23–31 §§ miljöbalken, som ger den som avser att bedriva vissa verksamheter möjlighet att undersöka om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen innebär bl.a. att den som avser att bedriva verksamheten ska ta fram ett samrådsunderlag och samråda i frågan om betydande miljöpåverkan och om innehållet och utformningen av en miljökonsekvensbeskrivning med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten.

[17] Jfr MÖD:s dom den 26 september 2013 i mål nr P 3247-13; jfr även JO 1989/90:1 s. 338 och Lindberg i FT 2003 s. 77 ff.

Länsstyrelsen ska också utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande samt inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser (se 2 § förordningen [2017:868] med länsstyrelseinstruktion). Dessutom har länsstyrelsen stor erfarenhet och kunskap vad gäller engagemang i tidiga planskeden och med planintressenter och enskilda i övrigt. Länsstyrelsen har således ett omfattande ansvar i planprocessen att samordna frågor som rör t.ex. Försvarsmakten, Trafikverket, Sveriges geologiska undersökning, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Statens geotekniska institut. Länsstyrelsens samordningsansvar bidrar generellt till ett mer effektivt resursutnyttjande och kan även underlätta hanteringen av eventuella sekretessrättsliga frågor.

Vi har övervägt att låta samtliga de remissmyndigheter som ingår i samrådskretsen i 5 kap. 11 § PBL omfattas av planintressentens möjlighet att inhämta synpunkter. För det första skulle en sådan konstruktion dock kunna vålla en del tillämpningsproblem när det gäller vilka myndigheter som faktiskt ska anses ha ett väsentligt intresse i den mening som avses i 5 kap. 11 § första stycket punkt 4 och när det gäller vem som ska avgöra denna fråga, planintressenten eller myndigheten.

För det andra skulle en sådan mycket vid krets av remissmyndigheter kunna leda till långtgående konsekvenser, inte minst ekonomiska, särskilt för det stora antal myndigheter som normalt inte har direktkontakt med enskilda planintressenter och som således också har begränsad erfarenhet av detta. För vissa myndigheter finns dessutom sekretessrättsliga begränsningar när det gäller vilka uppgifter som faktiskt kan lämnas ut till en enskild.

Det kan visserligen vara av stort värde för planintressenten att även få inhämta synpunkter av lantmäterimyndigheten (jfr 5 kap. 22 a § PBL).[18] Vår bedömning är dock att en planintressent redan i dag har sådana möjligheter som är förhållandevis långtgående. Lantmäterimyndigheten har – liksom alla statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter – en allmän serviceskyldighet enligt 6 § FL, under vilken faller viss enklare rådgivning i form av upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp av begränsad omfattning som omfattas av

[18] I 39 kommuner har ansvaret för lantmäteriverksamheten överförts från den statliga lantmäterimyndigheten, Lantmäteriet, till kommunen med stöd av lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet.

myndighetens ansvarsområde (jfr även 6 § punkt 6 förordningen [2009:946] med instruktion för Lantmäteriet).

Den statliga lantmäterimyndigheten, Lantmäteriet, har dessutom genom lantmäteriinstruktionen getts rätt att bedriva uppdragsverksamhet (12 §), för vilken Lantmäteriet också ska ta ut avgift (30 §).[19] Lantmäteriets uppdragsverksamhet får omfatta t.ex. upprättande av fastighetsförteckning samt fastighets- och arkivutredning, rådgivning och utbildning i fastighetsrättsliga och geodetiska frågor, rådgivning och utbildning i fastighetstekniska frågor i samband med upprättande av sådan redovisning i planbeskrivningen som avses i 4 kap. 33 § första stycket punkt 3 PBL (dvs. hur planen är avsedd att genomföras), förslag till detaljplaneändring av genomförandekaraktär som behövs för att genomföra en förrättning, liksom mätning, beräkning och kartläggning (MBK-verksamhet) samt underlag och förslag till enklare detaljplan av genomförandekaraktär i de delar av Sverige där andra lösningar saknas av marknadsskäl. Även kommunal lantmäterimyndighet har utrymme för uppdragsverksamhet. Utrymmet får i varje enskilt fall bedömas enligt i första hand bestämmelserna om den allmänna kommunala kompetensen i 2 kap. KL.

Mot bakgrund av det nu nämnda kan alltså konstateras att en planintressent redan i dag har förhållandevis långtgående möjligheter att (mot betalning) få synpunkter av lantmäterimyndigheten motsvarande dem som länsstyrelsen enligt vårt förslag ska lämna. Härtill kommer att länsstyrelsen inom ramen för sitt ovan nämnda samordningsansvar också kan samordna frågor som rör den statliga lantmäterimyndigheten.

6.5.2 Möjligheten att inhämta yttrande från länsstyrelsen bör medges av kommunen

Planintressentens möjlighet att inhämta synpunkter bör medges av kommunen i planbeskedet, på begäran av intressenten

Det finns inte någon anledning att bereda en planintressent möjlighet att inhämta yttrande från länsstyrelsen mot dennes vilja. Frågan bör således initieras av den enskilde och en begäran framgå redan av

[19] Observera dock att det ibland kan vara svårt att bedöma om en begäran faller in under serviceskyldigheten som den beskrivs i FL eller om begäran ska anses utgöra ett uppdrag, se JO 2012/13 s. 388.

ansökan om planbesked. Det underlättar dessutom kommunens handläggning om det redan i ansökan står klart vilka yrkanden planintressenten faktiskt har. Det innebär således att 5 kap. 3 § PBL bör ändras i enlighet med detta.

Även om planintressenten begär en möjlighet till inhämtande av yttrande, bör kommunen ha rätten att bestämma om denna möjlighet ska ges eller inte. Kommunen kan ha goda skäl att själv vilja inhämta synpunkterna från länsstyrelsen, exempelvis om den kommande planläggningen bör omfatta fler åtgärder än den som planintressenten avser att vidta. Det ligger även i linje med det kommunala planmonopolet och är enligt vår bedömning en förutsättning både för att kommunen ska kunna behålla sitt helhetsansvar över såväl planläggningen i det enskilda fallet som över den fysiska planeringen generellt i kommunen.

Kommunens medgivande att inhämta yttrande från länsstyrelsen bör anges i det positiva planbeskedet. Detta innebär att en ansökan om planbesked blir en formell förutsättning för att medges en rätt att inhämta synpunkter i den mening som vårt förslag bygger på. I praktiken innebär detta att planintressenten – liksom i dag – endast har en rätt att inleda ett planbeskedsärende. För det fall positivt planbesked beviljas, kan intressenten dock också medges att inhämta yttrande.

Visserligen kan som nämnts i avsnitt 6.3.2 initiativ till detaljplaneläggning även ske mer informellt och utan att ansökan om planbesked först sker. Som vi redogjort för i det avsnittet, bör ansökan om planbesked heller inte bli obligatoriskt. Det är dock rimligt att av den planintressent som är angelägen om att få inhämta yttrande från länsstyrelsen enligt vårt förslag också kräva att ett formellt planbeskedsärende inleds. Detta innebär ökad förutsebarhet, transparens och insyn för berörda, vilket är särskilt viktigt när vissa förberedande moment i planprocessen utförs av någon annan än kommunen.

Möjligheten att inhämta ett yttrande från länsstyrelsen gäller oavsett vilket planeringsunderlag som kommunen angett i det positiva planbeskedet (jfr ovan avsnitt 6.4).

Det kan avslutningsvis tänkas att kommunen i planbeskedet gör bedömningen att medgivande inte bör lämnas eller att medgivande inte lämnas av rent förbiseende. Enligt vår mening bör kommunens möjlighet att i efterhand ändra planbeskedet avgöras utifrån bestämmelserna om ändring av beslut i FL (jfr främst 37 och 38 §§) samt

den praxis som utvecklats i anslutning härtill. Det innebär att det normalt inte finns något hinder för kommunen att senare ändra planbeskedet på så sätt att ett medgivande till inhämtande av yttrande lämnas, eftersom det knappast är till någon enskilds nackdel. Att däremot återkalla ett redan meddelat medgivande torde dock normalt förutsätta att kommunen i planbeskedet angett att så kan komma att ske och också under vilka förutsättningar. Ett återkallande skulle också kunna aktualiseras om planintressenten vilselett kommunen och vilseledandet haft betydelse för frågan om medgivande skulle meddelas eller inte.

Krav på förenlighet med översiktsplan

För att få ett medgivande att inhämta yttrande från länsstyrelsen bör krävas att det sökta planbeskedet är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § PBL, bl.a. mot bakgrund av utredningens direktiv. Redan i dag finns i 5 kap. 7 § PBL krav på utökat planförfarande i de fall ett förslag till en detaljplan inte är förenligt med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande. Kommunens bedömning av om planintressenten ska ges möjlighet att inhämta yttrande bör i detta avseende ske på motsvarande sätt som enligt den bestämmelsen. Kravet på förenlighet med översiktsplanen ökar rimligen förutsättningarna för att ett planarbete faktiskt kommer att påbörjas av kommunen. Dessutom borde merarbetet för länsstyrelsen bli mer begränsat om synpunkterna avser planläggning som på en översiktlig nivå redan varit föremål för prövning. Detta bidrar enligt vår mening dels till ökad förutsebarhet för både planintressenten och kommunen samt övriga berörda, dels till minskad risk för s.k. förgävesplanering.

Krav på att planläggningen ska främjas

För att kommunen ska medge att planintressenten inhämtar yttrande från länsstyrelsen, bör också krävas att det kan antas främja den planläggning som planbeskedet avser. Detta rekvisit tydliggör att det är fråga om en fakultativ bestämmelse, men också att kommunens bedömning ändå inte kan ske helt godtyckligt, eftersom en bedömning ska göras av om ett medgivande faktiskt underlättar den

kommande planläggningen. Kommunen bör vid sin bedömning ges ett betydande skönsmässigt utrymme. Det kan t.ex. handla om att kommunen anser att planeringsförutsättningarna – trots att ett positivt planbesked i och för sig kan beviljas – ännu är alltför oklara för att det ska vara meningsfullt att låta planintressenten inhämta synpunkter, vilket också kan ha ett samband med hur långt fram i tiden kommunen bedömer att ett planärende avses inledas respektive slutligt planbeslut kan komma att föreligga (jfr vidare nedan samt 5 kap. 5 § andra stycket PBL).

Olika bedömningar kan också göras t.ex. beroende på vem som begär planbeskedet och dennes – eller eventuellt ombuds – kompetens och erfarenhet av planläggning samt förutsättningar i övrigt att tillsammans med länsstyrelsen i det enskilda fallet kunna underlätta kommunens planläggningsarbete. Om planintressenten eller dennes ombud saknar dessa förutsättningar finns det en risk för att länsstyrelsen belastas i onödig utsträckning och att synpunkterna som inhämtas inte heller främjar planläggningen. Detta innebär att även vilken arbetsinsats som kan komma att krävas från länsstyrelsens sida bör vägas in vid kommunens bedömning av om det kan antas främja planläggningen att planintressenten tillåts inhämta yttrande. Bedömningen kan också grundas på kommunens interna överväganden, t.ex. rörande tillgängliga planeringsresurser. Ett medgivande bör inte lämnas om planläggning avses inledas inom en relativt snar framtid.

Det bör dock inte krävas s.k. rådighet

Av våra direktiv framgår i och för sig att om skälen för att införa en privat initiativrätt överväger, bör inriktningen vara att den som tar initiativ till planläggning ska ha rådighet[20] över det område som avses ingå i detaljplanen. Ett krav på rådighet över det mark- och vattenområde för vilket planbesked söks, skulle kunna bidra till att den planläggning som planbeskedet avser faktiskt kommer att kunna genomföras, vilket i sin tur skulle minska risken för att länsstyrelsens arbete

[20] Med rådighet avses normalt det som följer av tillämpliga bestämmelser i vattenrättsliga sammanhang, dvs. i huvudsak enligt 2 kap. lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och den praxis som utvecklats i anslutning härtill. Sådan rådighet kan i princip grundas på fastighetsinnehav, på frivillig upplåtelse från fastighetsägaren eller på tvångsvist förvärv eller motsvarande (jfr MÖD 2017:66, även NJA 1993 s. 331 och NJA 2012 s. 362).

i planprocessens initialskede enligt vårt förslag blir onyttigt. Dessutom torde ett rådighetskrav allmänt också bidra till att minska risken för s.k. förgävesplanering.

Redan i planbeskedet ska dock göras en bedömning av om sökanden har möjlighet att genomföra planen (jfr prop. 2009/10:170 Del 1 s. 227). Planintressentens möjlighet att genomföra planen bedöms dessutom vid prövningen av det ovan nämnda kravet på att den aktuella planläggningen ska främjas. Krav på rådighet saknas vidare i övrigt i den plan- och byggrättsliga regleringen; tvärtom har det t.ex. beträffande lov uttalats att eftersom lovprövningen i huvudsak är en offentligrättslig prövning, bör det inte uppställas något krav på att sökanden har civilrättslig förfoganderätt över den tilltänkta marken (jfr RÅ 1975 ref. 99 och RÅ 2006 not. 6). Med ett krav på rådighet skulle vidare även fastighetsägare i vissa situationer kunna uteslutas från möjligheten att få ett medgivande enligt vårt nu aktuella förslag, t.ex. om ägaren upplåtit en tidsbegränsad nyttjanderätt inom markområdet. Detsamma gäller en planintressent som t.ex. ingått ett markanvisningsavtal med kommunen, men där överlåtelsen av den kommunalt ägda marken ännu inte skett. Ett rådighetskrav skulle dessutom kunna vålla bekymmer i den praktiska tillämpningen vid planläggning som omfattar allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap (jfr 4 kap. 7 § PBL), vilken normalt alltid ägs av kommunen. Avslutningsvis anser vi att ett rådighetskrav inte framstår som så angeläget mot bakgrund av att vårt nu aktuella förslag endast rör en möjlighet för planintressenten att inhämta synpunkter i planprocessens initialskede och inte någon privat planering i egentlig mening.

Möjligheten att inhämta yttrande bör som huvudregel vara begränsad till den tidpunkt då planläggningen kommer att inledas

Mot bakgrund av att vårt förslag bygger på en möjlighet för planintressenten att inhämta synpunkter i första hand i planprocessens initialskede, bör det framgå av lagtexten att möjligheten är begränsad i tid. Vi har övervägt en tidsbegränsning direkt i lag som korresponderar med den tidpunkt som kommunen enligt 5 kap. 5 § andra stycket PBL anger avseende då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan. En sådan reglering skulle dock riskera att planintressenten och kommunen blir ”konkurrenter” vid

parallellt inhämtande av synpunkter under planprocessen, något som skulle kunna bli kontraproduktivt och därmed olämpligt. Även om det under vårt utredningsarbete från byggherresidan framförts vissa önskemål om möjlighet till beredningsåtgärder under hela planprocessen, bör utgångspunkten således vara att rätten för planintressenten att inhämta yttrande från länsstyrelsen upphör när kommunen själv har behov av att ensam kontakta länsstyrelsen.

Enligt vår bedömning bör medgivandets begränsning i tid i stället som huvudregel kopplas till den tidpunkt då kommunen bedömer att planläggning kommer att inledas. I vårt utredningsarbete har också framkommit att planintressenter normalt efterfrågar även denna tidpunkt i planbeskedssammanhang, i minst lika hög utsträckning som vid vilken tidpunkt planantagandet bedöms kunna ske. Redan i dag ska som ovan nämnts kommunen i planbeskedet ange när ett slutligt planantagandebeslut bedöms kunna fattas (5 kap. 5 § andra stycket PBL). Den nu gällande regleringen har i förarbetena motiverats med att angivandet av en tidpunkt då beslutet att anta planen bedöms kunna fattas underlättar planeringen av arbetsinsatser för den som begärt planbeskedet.[21] Denna motivering talar enligt vår mening med styrka även för att kommunen i planbeskedet bör ange den tidpunkt då planläggning bedöms kunna inledas. Det innebär att 5 kap. 5 § andra stycket PBL bör ändras i enlighet med detta. Därmed kan även planintressentens medgivande att inhämta yttrande från länsstyrelsen i tid begränsas till den tidpunkt då kommunen i planbeskedet angett att planläggning bedöms kunna inledas. För det fall kommunen anser att medgivandet bör gälla till annan tidpunkt, får kommunen bestämma det i planbeskedet.

Ändring av tidsbegränsning enligt planbeskedet

Möjligheten att i efterhand justera den aktuella tidsbegränsningen får avgöras utifrån FL:s bestämmelser om ändring av förvaltningsbeslut (jfr främst 37 och 38 §§) samt den praxis som utvecklats i anslutning härtill. Det innebär att det normalt inte finns något hinder för kommunen att senare i planprocessen flytta fram den aktuella tidpunkten, eftersom det knappast är till någon enskilds nackdel.

[21] Se prop. 2009/10:170 Del 1 s. 229 och 440; jfr även SOU 2008:68 s. 131 ff. och 366 ff.

Kommunen torde också kunna besluta att rätten att inhämta synpunkter ska upphöra i förtid, i vart fall om kommunen i planbeskedet angett att så kan komma att ske och under vilka förutsättningar. Det gäller även om planintressenten vilselett kommunen och vilseledandet haft betydelse för frågan om tidsbegränsningen.

Särskilda förfaranderegler krävs inte

Vi bedömer att det inte krävs några särskilda förfaranderegler för hur planintressenten inhämtar yttrande från länsstyrelsen. Vad gäller länsstyrelsens handläggning, styrs den i huvudsak av de allmänna förfarandereglerna i FL (se vidare nedan).

6.5.3 Om länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsens yttrande

Tanken med vårt förslag är som ovan nämnts att länsstyrelsen ska lämna synpunkter på den planläggning som det positiva planbeskedet avser. I detta skede finns något planförslag ännu inte framtaget. Det medför att länsstyrelsen endast kan yttra sig över den åtgärd som omfattas av planbeskedet. Eftersom en begäran om planbesked kan ha olika detaljeringsgrad ligger det i sakens natur att länsstyrelsen inte kan yttra sig över sådana frågor som inte framgår av planbeskedet.

Länsstyrelsens synpunkter bör i första hand avse vilket planeringsunderlag som krävs för att länsstyrelsen senare under granskningsfasen ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt 5 kap. 22 § PBL. Det handlar således om vilket underlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna ta ställning till hur planläggningen förhåller sig till de s.k. ingripandegrunderna (jfr 11 kap. 10 § PBL), t.ex. om och i så fall hur planläggningen kan påverka riksintressen, miljökvalitetsnormer och strandskydd, men också frågor om t.ex. risk för olyckor, översvämning och erosion. Av yttrandet kan således framgå att länsstyrelsen bedömer att det exempelvis kommer att behövas något eller några av följande underlag för att ett kommande planförslag ska kunna bedömas:

– en inventering av förekommande naturvärden inom och i anslutning till det tilltänkta planområdet
– en geoteknisk undersökning
– en analys av risken för översvämning
– en undersökning av förekomsten av markföroreningar
– en analys av risken för olyckor med hänsyn till att en närliggande väg eller järnväg utgör en rekommenderad transportled för farligt gods
– en analys av vilket omgivningsbuller som kan uppstå i anslutning till tillkommande eller befintliga bostäder.

Avsikten är således att länsstyrelsen ska redovisa sin bedömning av vilka frågor som behöver utredas närmare för att länsstyrelsen i det efterföljande plansamrådet ska kunna bedöma om förslaget till detaljplan är förenligt med ingripandegrunderna. Länsstyrelsen behöver alltså i viss utsträckning bedöma samma frågor som kommunen har att bedöma (jfr våra förslag i avsnitt 6.4). Genom att planintressenten får möjlighet att ta del av länsstyrelsens uppfattning om vilka frågor som behöver utredas i den efterföljande planläggningen får planintressenten – och indirekt även kommunen – bättre möjlighet att överblicka förutsättningarna. Planintressenten ges även möjlighet att påbörja arbetet med att ta fram de utredningar och analyser som länsstyrelsen framhåller. Därigenom kan förslaget till detaljplan även tänkas bygga på ett bättre underlag när plansamråd väl sker.

Det kan även antas att länsstyrelsen i vissa fall kommer att behöva samråda med andra statliga myndigheter innan länsstyrelsen kan yttra sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas, vilket i sådant fall förutsätts ske. Vi har övervägt om länsstyrelsens samrådsansvar bör regleras särskilt, på så sätt som gjorts t.ex. när det gäller planeringsbesked (jfr 2 kap. 2 a § plan- och byggförordningen [2011:338]). Vi har dock bedömt att länsstyrelsens allmänna samordningsansvar (jfr främst 2 § förordningen [2017:868] med länsstyrelseinstruktion) bör vara tillräckligt, eftersom länsstyrelsens yttrande – till skillnad från planeringsbeskedet – inte har några rättsverkningar.

Det finns inte något som hindrar att länsstyrelsen också uttalar sig om underlag som kan behövas för en korrekt avvägning av motstående allmänna intressen enligt 2 kap. PBL (jfr 5 kap. 14 § andra

stycket PBL). Det kan även gälla andra frågor som berör länsstyrelsen eller staten, exempelvis behovet av tillstånd eller dispenser som kan behövas enligt miljöbalken eller kulturmiljölagen (1988:950). Länsstyrelsen bör däremot inte ha någon skyldighet att lämna sådana uttalanden i yttrandet, utöver vad som följer av den allmänna serviceskyldigheten enligt 6 § FL.

Vi har även övervägt om länsstyrelsens yttrande i stället borde avse hur den sökta åtgärden förhåller sig till ingripandegrunderna. Eftersom den åtgärd som planbeskedet avser kan vara förhållandevis översiktligt beskriven skulle det i många fall kunna bli svårt för länsstyrelsen att yttra sig över detta. Dessutom är det inte heller säkert att den åtgärd som planbeskedet avser är identisk med det förslag till detaljplan som kommunen senare tar fram. Även detta förhållande talar för att det inte är möjligt för länsstyrelsen i detta skede att med precision yttra sig över hur den sökta åtgärden förhåller sig till ingripandegrunderna. Härtill kommer att ett yttrande om hur den sökta åtgärden förhåller sig ingripandegrunderna i princip skulle kunna ge verkningar motsvarande dem ett planeringsbesked ger, samtidigt som vi ovan funnit att skäl saknas att låta planintressenten begära ett planeringsbesked (avsnitt 6.3.7).

Länsstyrelsens synpunkter ska redovisas i ett yttrande, som också ska skickas till kommunen

Länsstyrelsens synpunkter ska redovisas i ett skriftligt yttrande. Yttrandet ska skickas till planintressenten (jfr även 33 § FL), men även till kommunen. Anledningen är att synpunkterna utgör beslutsunderlag för kommunen vid bedömningen av om planläggning ska inledas. För det fall kommunen i tid förlängt planintressentens medgivande att inhämta synpunkter (jfr ovan), kan det även vara så att planarbetet redan har inletts av kommunen. De aktuella synpunkterna från länsstyrelsen kan då vara av vikt för kommunen vid bedömning av om planarbetet ska avbrytas eller av om förslaget till detaljplan inte ska antas.

Den föreslagna bestämmelsen utgör inte något hinder för att en företrädare för länsstyrelsen träffar planintressenten, även i de fall när kommunen inte har någon representant närvarande (jfr 24 § FL). Däremot förutsätts länsstyrelsen efter ett möte med planintressen-

ten skriftligen dokumentera eventuella ställningstaganden och upplysningar från länsstyrelsens sida i ett yttrande som även skickas till kommunen (jfr även 27 § FL). Så kan exempelvis tänkas bli fallet om ett yttrande från länsstyrelsen ger upphov till följdfrågor från planintressentens sida, och länsstyrelsen därvid får anledning att precisera sina synpunkter.

Verkningar av länsstyrelsens yttrande

Ett positivt planbesked där planintressen har fått kommunens medgivande att inhämta länsstyrelsens yttrande skapar enligt vårt förslag en skyldighet för länsstyrelsen att lämna ett yttrande. Omfattningen av yttrandet följer som ovan nämnts ytterst av länsstyrelsens förvaltningsrättsliga utredningsansvar (jfr 23 § första stycket FL) och beror på en mängd omständigheter i det enskilda ärendet. Länsstyrelsens yttrande innefattar myndighetsutövning. Samtidigt lämnas yttrandet normalt i ett skede där den formella planprocessen ännu inte har inletts. Länsstyrelsen är också beroende av det underlag som den enskilde själv åberopat i planbeskedsärendet och därefter.

Det ligger i sakens natur att länsstyrelsen senare under såväl samråds- som granskningsskede måste kunna göra en annan bedömning vad gäller vilket planeringsunderlag som behövs, t.ex. beroende på nya planeringsförutsättningar och omständigheter i övrigt som framkommit. Utrymmet för att länsstyrelsen ska kunna lämna synpunkter som avviker från det som framförts i yttrandet över planbeskedet måste enligt vår mening således vara betydande. Det medför i sin tur att skadeståndsansvaret är högst begränsat (jfr 3 kap. skadeståndslagen). I sammanhanget bör också tilläggas att länsstyrelsens yttrande inte är bindande, vare sig för kommunen eller planintressenten. Länsstyrelsens yttrande ska i stället i första hand förstås som ett bidrag till bedömningen av vilket planeringsunderlag som kan behövas i det kommande planärendet. Mot bakgrund av detta bör länsstyrelsens yttrande inte heller vara överklagbart, främst eftersom yttrandet inte kan anses påverka den enskildes faktiska situation i sådan utsträckning som krävs för att ett beslut ska vara överklagbart (jfr 41 § FL och prop. 2016/17:180 s. 248 ff.).

Närmare om länsstyrelsens utredningsansvar m.m.

Det kan konstateras att en planintressent redan i dag är oförhindrad att rikta förfrågningar till både länsstyrelsen och t.ex. de remissmyndigheter som i övrigt omfattas av samrådskretsen i 5 kap. 11 § PBL. Av en förvaltningsmyndighets allmänna serviceskyldighet enligt 6 § andra stycket FL följer också att myndigheten har en skyldighet att besvara förfrågningar från enskilda, även om omfattningen av skyldigheten naturligtvis måste anpassas till förutsättningarna i det enskilda fallet. Vad som nu nämnts betyder också att vårt förslag till reglering inte ska tolkas motsatsvis. En planintressents möjlighet att få svar på allmänna förfrågningar av myndigheten enligt dess serviceskyldighet kvarstår således helt oförändrad.

Vårt förslag medför dock som ovan nämnts att inhämtandet av yttrande offentligrättsligt regleras direkt i PBL, vilket innebär en skyldighet för länsstyrelsen som går längre än den allmänna serviceskyldigheten. Inhämtandet av yttrande enligt vårt förslag bör alltså förstås som att planintressenten inleder ett ärende hos länsstyrelsen (jfr 19 § FL) och att det således – till skillnad från vad gäller den allmänna serviceskyldigheten – uppstår en ärendemässig relation i förvaltningsrättslig mening mellan intressenten och myndigheten (jfr även Didón m.fl., Plan- och bygglagen [5 december 2018, Zeteo], kommentaren till 12 kap. 2 och 3 §§). Det är viktigt att framhålla att planintressenten är en självständig part i ärendet hos länsstyrelsen och således inte agerar på uppdrag eller motsvarande från kommunen, vare sig i civilrättslig eller kommunalrättslig mening. Vårt förslag ska i stället uppfattas som att planintressenten får en självständig möjlighet att *i stället för kommunen* vidta vissa beredningsåtgärder i syfte att underlätta för kommunen i den kommande planläggningen.

Den exakta omfattningen av länsstyrelsens skyldighet att lämna synpunkter är inte möjlig att reglera i författning, utan får i stället bedömas utifrån det allmänna förvaltningsrättsliga utredningsansvaret i 23 § första stycket FL, av vilken framgår att ärendet ska bli utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Precis som när det gäller t.ex. kommunens utredningsansvar vid prövning av en ansökan om förhandsbesked[22], blir länsstyrelsens utredningsansvar i första hand beroende av vilket underlag som legat till grund för det positiva planbeskedet samt det underlag som intressenten eventuellt

[22] Jfr 9 kap. 17 och 18 §§ PBL, även MÖD:s dom den 25 juni 2015 i mål nr P 8682-14.

åberopar därefter. Utredningsansvarets omfattning påverkas också t.ex. av vilket planeringsunderlag som kan behövas enligt kommunens bedömning och som kommunen därmed redan angett i planbeskedet (jfr ovan avsnitt 6.4). Det är även fullt möjligt att länsstyrelsen gör bedömningen att den bör avstå från att yttra sig när det gäller frågan om vilket underlag som kan behövas. Det kan t.ex. handla om att kommunen medgett planintressenten att inhämta yttrande i strid med någon av förutsättningarna i 5 kap. 5 a § PBL eller att det helt enkelt inte finns förutsättningar för att göra bedömningen utifrån det underlag som finns.

Att planintressenten genom sin begäran om yttrande inleder ett ärende hos länsstyrelsen i förvaltningsrättslig mening, innebär vidare att flera andra allmänna förfaranderegler i FL blir tillämpliga, t.ex. de om dokumentation av uppgifter (jfr 27 § FL), men även de om dröjsmålstalan (jfr 11 och 12 §§ FL). Visserligen avses tidsbegränsningen av planintressentens medgivande att inhämta yttrande regleras genom bestämmelserna i 5 kap. PBL, men då dessa inte primärt tar sikte på länsstyrelsens handläggning, blir i stället FL:s allmänna förfaranderegler subsidiärt tillämpliga.

Merarbete för länsstyrelsen

Under utredningsarbetet har framkommit vissa farhågor om att länsstyrelsen kommer att belastas ytterligare om planintressenten ges en utökad möjlighet att inhämta synpunkter i enlighet med vad vi nu föreslår. Det kan t.ex. handla om att kommunen senare i samrådet återkommer till frågor som myndigheten i fråga redan besvarat direkt till planintressenten i ett tidigare skede. Det har också framförts att de upparbetade kommunikationskanaler i planläggningssammanhang som finns i dag mellan kommuner och länsstyrelsen fungerar väl och att det finns risk för att dessa påverkas negativt för det fall kommunikation sker direkt också med planintressenten.

Det finns inte anledning att ifrågasätta att våra förslag i denna del kommer att innebära en viss ökad arbetsbelastning för i första hand länsstyrelsen, men också för övriga statliga myndigheter som länsstyrelsen kan komma att behöva samråda med. Ett fördjupat resonemang i denna del återfinns i vår konsekvensbeskrivning i kapitel 8. Enligt vår bedömning väger dock fördelarna i form av ett möjligt

effektivare resursutnyttjande i avvaktan på att planarbete inleds tyngre än de nackdelar som framkommit.

I sammanhanget bör också nämnas att vi övervägt en reglering där kommunen – i stället för den enskilde planintressenten – inhämtar yttrandet i fråga från länsstyrelsen. Som vi tidigare angett, är dock vårt syfte att skapa en självständig, offentligrättsligt reglerad, möjlighet för planintressenten att vidta vissa beredningsåtgärder. Vi har också velat undvika att reglera ytterligare omfattande skyldigheter för kommunen i planprocessen. Tvärtom ska planintressentens självständiga beredningsåtgärder underlätta kommunens inledande av och arbete med den planläggning som det positiva planbeskedet avser, just i situationer där kommunen inte har resurser att vidta de aktuella åtgärderna.

Bestämmelserna finns i 5 kap. 3, 5 och 5 a §§ PBL.

6.6 Ett förtydligande av planintressentens möjlighet att bidra med planeringsunderlag

Förslag: Det ska förtydligas i PBL att för detaljplanearbetet ska det, utöver grundkartor och fastighetsförteckning, finnas det planeringsunderlag som behövs. Det ska också förtydligas att planeringsunderlag får tas fram av annan än kommunen.

Tiden mellan planbesked och påbörjande av planarbete bör användas effektivt

Som vi anfört i avsnitt 6.4 och 6.5, bör tiden mellan ett positivt planbesked och det egentliga påbörjandet av planarbetet i vissa situationer kunna utnyttjas mer effektivt. Genom våra förslag om skyldighet för kommunen att i planbeskedet ange vilket planeringsunderlag som kan behövas och om möjligheten att inhämta yttrande från länsstyrelsen i ett tidigt skede av planprocessen, ökar förutsättningarna för planintressenten att kunna bidra med relevant planeringsunderlag inför och under planläggningen. Mot bakgrund av detta bör det även i lagtexten förtydligas att annan än kommunen, dvs. planintressenten men också t.ex. statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter samt landsting (regioner; jfr lagen [2010:630] om regionalt utvecklingsansvar), kan bidra med beslutsunderlag liksom att behövligt

planeringsunderlag faktiskt ska finnas i planärendet, enligt vad vi föreslår i det följande.

Det bör förtydligas att behövligt planeringsunderlag ska finnas

I nuvarande reglering i 5 kap. PBL nämns under rubriken *Underlag för detaljplanearbetet* endast grundkartor, fastighetsförteckning samt i förekommande fall planprogram. I planarbetet krävs naturligtvis ett betydligt mer omfattande underlag än så, varför regleringen i dag är något missvisande. Hur omfattande planeringsunderlag som behövs får i första hand bedömas utifrån planmyndighetens utredningsansvar i det enskilda planärendet (jfr även 23 § första stycket FL). Nedan föreslår vi vidare ett förtydligande om att även annan än kommunen kan ta fram planeringsunderlag, vilket också motiverar ett förtydligande om att planeringsunderlag omfattar mer än vad som antyds genom dagens bestämmelser. Det bör således förtydligas i 5 kap. 8 § PBL att det i kommunens planläggning ska finnas det planeringsunderlag som behövs.

I 5 kap. 13 § PBL regleras vad kommunen ska redovisa under samrådet, bl.a. det planeringsunderlag som har betydelse. Mot bakgrund av vårt förslag till förtydligande i 5 kap. 8 §, bör motsvarande förtydligande göras i 13 § genom en hänvisning till 8 §. Eftersom vi föreslår att det i 8 § ska regleras att planeringsunderlaget ska vara behövligt, skulle rekvisitet ”som har betydelse” i 13 § möjligen kunna utelämnas. Vi har dock stannat för att behålla rekvisitet, eftersom tidigare behövligt planeringsunderlag (enligt 8 §) skulle kunna visa sig sakna betydelse när det väl är dags för att samråda om planförslaget.

En följdändring bör också göras i 5 kap. 39 § PBL, vilken reglerar vilka förfaranderegler i 5 kap. som är tillämpliga såvitt gäller områdesbestämmelser.

Planintressenten kan redan i dag bidra med planeringsunderlag

Som vi redogjort för i avsnitt 5.6 och 5.11 finns det inte några hinder för en planintressent – eller annan utomstående för den delen – att bidra med underlag i planärendet. I vårt utredningsarbete har också framkommit att så redan sker i praktiken i ett stort antal kommuner.

Vidare innebär det förvaltningsrättsliga utredningsansvaret – tillsammans med den allmänna serviceskyldigheten enligt 6 § andra stycket FL – att byggnadsnämnden bör kunna vägleda planintressenten om vilka underlag som denne kan bidra med i planärendet (jfr även 20 § första stycket FL). Sådan vägledning ligger normalt i planintressentens eget intresse, inte minst på grund av att denne kan komma att få ett kostnadsansvar för planarbetet, antingen genom att sådant ansvar regleras i genomförandeavtal eller genom uttag av planavgift med stöd av 12 kap. 9 § PBL (jfr avsnitt 5.6.3).

Planintressentens möjlighet bör framgå tydligare av lag

Även om en planintressent redan i dag har möjlighet att bidra med planeringsunderlag, bör det uttryckligen framgå av PBL att planeringsunderlag får tas fram av annan än kommunen. Med annan än kommunen avser vi här i första hand planintressenten, men även länsstyrelsen, landstinget och statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter i övrigt. Genom en sådan kodifiering tydliggörs direkt i lag att det inte finns något hinder för någon annan än kommunen att ta fram planeringsunderlag. Ett sådant förtydligande ligger väl i linje med vårt förslag ovan att under vissa förutsättningar låta planintressenten inhämta yttrande från länsstyrelsen, liksom vårt förslag om att kommunen i planbeskedet ska ange vilket planeringsunderlag som kan behövas. Förslagen syftar nämligen just till att öka förutsättningarna för planintressenten att bidra med relevant planeringsunderlag inför och under planläggningen.

Samtidigt bör det även här understrykas att förslaget *inte* innebär någon förändring när det gäller kommunens ansvar att i egenskap av planmyndighet se till att underlaget medger en korrekt och tillförlitlig avvägning av de allmänna och enskilda intressena i ärendet. I de fall planeringsunderlag tas fram av planintressenten, ankommer det alltså på kommunen att säkerställa kvaliteten i detta.

Enligt vår mening bör här aktuella förtydliganden ske under rubriken *Underlag för detaljplanearbetet* och lämpligen i 5 kap. 8 § PBL. En följdändring bör också göras i 5 kap. 39 § PBL, vilken reglerar vilka förfaranderegler i 5 kap. som är tillämpliga såvitt gäller områdesbestämmelser.

Bestämmelserna finns i 5 kap. 8, 13 och 39 §§ PBL.

6.7 Tidsfristen för planbesked bör inte ändras

Bedömning: Det finns inte skäl att förlänga den fyramånadersfrist som i dag gäller för att meddela planbesked.

Av 5 kap. 4 § PBL framgår att när kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 §, ska kommunen ge sitt planbesked *inom fyra månader*, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat. Med våra förslag om att kommunen i planbeskedet får medge en planintressent att inhämta yttrande från länsstyrelsen och om att kommunen redan i planbeskedet ska ange vilket planeringsunderlag som kan behövas, är det rimligt att anta att kommunens handläggning av planbeskedsärendet kommer att kräva något mer tid. Under utredningsarbetet har vidare framhållits att detta i viss utsträckning kan verka avhållande och att det således finns en risk att kommunerna meddelar färre positiva planbesked. Vi anser dock inte att det finns skäl att utöka tidsfristen. För det första är det ju i princip fakultativa bestämmelser som vi föreslår. Det är således kommunen som avgör både om planintressenten ska medges inhämta yttrande och vilket planeringsunderlag som kan behövas. Om kommunen inom nu gällande fyramånadersfrist inte klarar av att bedöma om planintressenten bör tillåtas inhämta yttrande, bör något medgivande heller inte lämnas. Som vi nämnt i avsnitt 6.4 bör vidare kommunen i beskedet endast ange underlag som den haft de tidsmässiga förutsättningarna att bedöma behovet av. En utökning av tidsfristen skulle också i viss mån leda till ytterligare fördröjning av planprocessen. Samtidigt bör här nämnas att det ofta inte torde krävas särskilt tidsmässigt betydande insatser för kommunen att göra de nu aktuella bedömningarna. Detta gäller inte minst om utökad vägledning kan ges angående vilket underlag som krävs för att bedöma vissa planeringsförutsättningar (jfr vidare avsnitt 6.12.1).

6.8 Planbesked bör inte få överklagas

Bedömning: Även om planbeskedet med våra förslag får en utökad betydelse för den enskilde och även skapar vissa skyldigheter för kommunen och länsstyrelsen, bör det inte införas en rätt att överklaga planbesked.

Av 13 kap. 2 § första stycket punkt 2 PBL framgår att kommunens beslut om planbesked inte får överklagas. Det innebär att en planintressent inte kan överklaga ett negativt planbesked, men också att enskilda som i och för sig kan vara berörda av den tilltänkta planläggningen inte heller har rätt att överklaga ett positivt planbesked. Att planbesked inte är överklagbara motiveras i förarbetena i huvudsak med att beskeden inte är bindande för myndigheter och enskilda (se prop. 2009/10:170 Del 1 s. 354).

Vårt förslag om att kommunen i ett positivt planbesked under vissa förutsättningar ska kunna medge att planintressenten tillåts inhämta yttrande från länsstyrelsen, innebär i och för sig att planbeskedet skapar en skyldighet för länsstyrelsen. Det innebär i sin tur att frågan uppkommer om intressenten bör ha rätt att överklaga ett planbesked som saknar ett sådant medgivande, trots att intressenten begärt det. Ett medgivande enligt vårt förslag bygger dock bl.a. på förutsättningen att planläggningen genom medgivandet ska främjas och på att kommunen vid bedömningen av om detta krav är uppfyllt bör ges ett betydande skönsmässigt utrymme. Det är således inte fråga om någon rättighet för intressenten att inhämta yttrande från länsstyrelsen, utan endast om en möjlighet härtill, en möjlighet som dessutom förutsätter att kommunen bedömer att ett sådant medgivande är lämpligt. Enligt vår bedömning kan ett nekat medgivande inte heller anses påverka den enskildes faktiska situation i sådan utsträckning som krävs för att ett beslut ska vara överklagbart (jfr prop. 2016/17:180 s. 248 ff.). Den påvisbara effekten av ett nekat medgivande begränsar sig nämligen till att den enskilde eventuellt inte kan vidta en viss beredningsåtgärd i planprocessens initialskede. Härtill kommer att kommunen alltjämt – i enlighet med det kommunala planmonopolet – ensam bestämmer både om planläggning över huvud taget ska inledas, men också om påbörjat planarbete ska avbrytas. Inte heller sådana beslut är överklagbara (jfr 13 kap. 2 § första stycket punkt 1 PBL).

Vårt förslag om att planeringsunderlag som kan behövas ska anges redan i planbeskedet innebär visserligen att beskedet i denna del skapar en rättighet för den enskilde och en skyldighet för kommunen. Även här är det dock kommunen som bedömer och avgör *vilket* underlag som ska anges. Det är således inte fråga om någon ovillkorlig rätt för den enskilde att få en fullständig uppräkning av behövligt planeringsunderlag, utan endast en preliminär bedömning från kommunens sida om vilket underlag som *kan* behövas. Bedömningen har således inte någon bindande verkan, utan kommunen kan senare i planprocessen göra en annan bedömning av vilka underlag som behövs. Liksom vi angett ovan, kommer den påvisbara effekten för den enskilde inte bli annan än en viss möjlig handlingsdirigerande påverkan vad gäller vilka beredningsåtgärder den enskilde eventuellt vidtar under planprocessens initialskede. Enligt vår bedömning kan planbeskedet i denna del inte anses påverka den enskildes faktiska situation i sådan utsträckning som krävs för överklagbarhet.

Sammanfattningsvis anser vi att även om planbeskedet med våra förslag får en utökad betydelse för den enskilde och även skapar viss skyldighet för kommunen och länsstyrelsen, bör det inte införas en rätt att överklaga planbeskedet. Enligt vår bedömning strider ett överklagandeförbud inte heller mot den europarättsliga rätten till domstolsprövning (jfr främst artikel 6.1 i Europakonventionen och den praxis som utvecklats i anslutning härtill).

6.9 Medverkan av enskilda ska redovisas i planbeskrivningen

Förslag: Av planbeskrivningen ska framgå om viss enskild tagit fram planeringsunderlag och i så fall vilket.

Medverkan av enskilda i detaljplaneläggningen bör redovisas i planbeskrivningen

Vi har ovan redovisat ett antal förslag som syftar till att både förtydliga och utveckla planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen. Det handlar om att planintressenten ska kunna medges rätt att inhämta yttrande från länsstyrelsen, att kommunen redan i

planbeskedet ska ange planeringsunderlag som kan behövas och ett förtydligande av att annan än kommunen får ta fram planeringsunderlag.

Planintressentens förtydligade och i viss mån utvecklade möjligheter att medverka i planläggningen, bör enligt vår mening kompletteras på så sätt att det av planbeskrivningen (4 kap. 33 § PBL) tydligt ska framgå om enskild planintressent tagit fram planeringsunderlag i det aktuella planärendet och – om så skett – vilka underlag det är fråga om. Det kan handla om allt från undersökningar, utredningar, inventeringar och underlag i övrigt som tagits fram av en viss enskild och getts in i planärendet. Vi har ovan (avsnitt 6.6) föreslagit att 5 kap. 8 § andra stycket PBL bör förtydligas så att det framgår att även annan än kommunen får ta fram planeringsunderlag. Nu aktuellt förslag tar dock sikte endast på när *viss enskild* tagit fram sådant planeringsunderlag. Med enskild avses bl.a. fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent, men också t.ex. konsult som på uppdrag av kommunen tagit fram planeringsunderlag. Bestämmelsen är alltså inte tillämplig när underlag tagits fram av länsstyrelse, lantmäterimyndighet, miljönämnd eller liknande.

Härigenom skapas en ökad transparens vad gäller planintressentens medverkan i planläggningen, vilket skapar incitament för planmyndigheten att säkerställa att avvägningarna på grundval av underlaget sker på ett korrekt och tillförlitligt sätt. Det underlättar också för övriga berörda enskilda (grannar m.fl.) att bilda sig en uppfattning av vilka motstående enskilda intressen som gör sig gällande i planärendet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för dessa att ta tillvara sin rätt vid samråd och granskning. Motsvarande gäller vid eventuellt överklagande till mark- och miljödomstol, där klagande kan åberopa t.ex. 4 kap. 36 § PBL om att befintliga äganderättsförhållanden inte i skälig utsträckning beaktats och yrka att detaljplanen i fråga ska upphävas.

Planbeskrivningen bör sammanfattningsvis enligt vår mening innehålla en tydlig redovisning av om och i så fall vilket planeringsunderlag som i förekommande fall tagits fram av viss enskild.[23]

Bestämmelsen finns i 4 kap. 33 § PBL.

[23] Vårt förslag innebär att viss behandling av personuppgifter kommer att ske (jfr allmän dataskyddsförordning). Mot bakgrund främst av ändamålet med denna behandling samt de aktuella personuppgifternas karaktär och omfattning, bedömer vi att behovet av behandlingen överväger integritetsskyddet.

6.10 Kommunens ansvar för den fysiska planeringen påverkas inte

Bedömning: Även om planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen förtydligas och utvecklas i enlighet med våra förslag, påverkar det inte kommunens långsiktiga ansvar för den fysiska planeringen.

Kommunens ansvar för fysisk planering påverkas inte

Av våra utredningsdirektiv framgår att även frågan om hur kommunens ansvar bör se ut, i de fall vissa förberedande åtgärder vidtas av en enskild inom ramen för planprocessen, behöver utredas liksom hur en privat initiativrätt kan komma att påverka den kommunala fysiska planeringen i stort på lång sikt. Inriktningen bör enligt direktiven vara att det är kommunen som säkerställer att det planförslag som antas tillgodoser gällande krav.

Med våra förslag kommer en planintressent att i något större utsträckning ges möjlighet att vidta beredningsåtgärder i planprocessens initialskede. Våra förslag påverkar dock inte kommunens ansvar vare sig över planprocessen i sin helhet i det enskilda fallet eller över den fysiska planeringen i stort på lång sikt. Även med en planintressent som vidtar vissa beredningsåtgärder genom att inhämta yttrande från länsstyrelsen och som tar fram och inkommer med visst planeringsunderlag, ankommer det således alltjämt på kommunen att tillse att underlaget möjliggör en korrekt och tillförlitlig avvägning av de allmänna och enskilda intressen som gör sig gällande i planläggningen. Det är också kommunen som ensam avgör om planläggning över huvud taget ska komma till stånd, liksom om det finns skäl att t.ex. avbryta planarbetet eller att i slutänden inte anta en detaljplan.

6.11 Våra förslag ändrar inte rättsläget vad gäller en planintressents partsställning och klagorätt

Bedömning: Även om planintressentens medverkan i detaljplaneläggningen förtydligas och utvecklas i enlighet med våra förslag, påverkar det inte i sig rättsläget avseende planintressentens partsställning och klagorätt.

Inledning

Enligt våra utredningsdirektiv ska grunderna i det kommunala planmonopolet bibehållas. Som vi tidigare angett i avsnitt 6.3.2 kan en förändrad partsställning för planintressenten innebära långtgående konsekvenser för planmonopolet. Det är således angeläget att ett förtydligande och en utveckling av planintressentens medverkan i planarbetet inte utformas på ett sätt som påverkar bedömningen av planintressentens partsställning och i förlängningen klagorätt.

Planintressentens partsställning och klagorätt

I avsnitt 5.6.2 har vi redogjort för varför enskilda, oavsett om de är planintressenter eller sakägare eller bådadera, i princip inte bör anses ha partsställning redan i planärendet. En annan sak är att planintressenten normalt ingår i samrådskretsen, i vart fall i egenskap av ”enskild i övrigt” som har ett väsentligt intresse av planförslaget (jfr 5 kap. 11 § första stycket punkt 4 PBL). Som vi angett i avsnitt 5.6.3 följer dessutom av byggnadsnämndens allmänna serviceskyldighet och utredningsansvar (jfr 6 § andra stycket och 23 § första stycket FL) att en planintressent normalt bör få tillfälle att yttra sig i planärendet och även vägledas i behövlig utsträckning av planmyndigheten. Trots att en planintressent inte intar partsställning i planärendet, har intressenten således långtgående möjligheter att komma till tals i planärendet.

Vad sedan gäller frågan om överklaganderätt, kan konstateras att en sakägare kan överklaga en detaljplan till mark- och miljödomstol enligt förutsättningarna som anges i 13 kap. 8 § PBL och 42 § FL och den praxis som utvecklats i anslutning härtill (jfr NJA 2017 s. 421

samt avsnitt 5.6.2). En sådan sakägare intar då partsställning i domstolen i egenskap av klagande. Den fråga som i praxis uppkommit rör i stället vem som får motpartsställning i domstolen, vilket i sin tur har betydelse för vem som har rätt att överklaga domstolens avgörande.

Först och främst kan konstateras att det av 5 kap. 2 § andra stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar framgår att i mål om detaljplaner är kommunen den enskildes motpart. Bestämmelsen behöver inte nödvändigtvis förstås som en regel som pekar ut kommunen som ensam motpart i denna måltyp, utan i stället som en mer kommunalrättslig regel om att det är kommunen och inte något enskilt kommunalt organ som är motpart, oavsett om det är kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden som har antagit detaljplanen i fråga (jfr 5 kap. 27 § PBL; jfr även 13 kap. 10 § KL). Vem som är behörig att företräda kommunen i domstol får vidare avgöras enligt de kommunalrättsliga bestämmelserna i dessa avseenden, se särskilt 6 kap. 15 och 44 §§ KL.

Vidare anges i 5 kap. 3 § lagen om mark- och miljödomstolar att vid tillämpning av 15 och 18 §§ lagen (1996:242) om domstolsärenden ska sakägare och annan mot vilken åtgärd ifrågasätts anses som motparter. Bestämmelsen bör rimligen inte förstås på så sätt att sakägare i ett planärende intar ställning av motpart i mark- och miljödomstol efter att planen i fråga överklagats. Av förarbetena till bestämmelsen i 5 kap. 3 § lagen om mark- och miljödomstolar framgår – bl.a. mot bakgrund av hänvisningen till 10 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) – att bestämmelsen främst tar sikte på andra måltyper, t.ex. länsstyrelsens (miljöprövningsdelegationens) överklagade beslut rörande tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken, där det ofta kan finnas ett stort antal berörda (jfr prop. 2009/10:215 s. 169 f.). Bestämmelsen innebär under alla omständigheter att sakägarna i fråga endast ska *anses* som motparter just vid tillämpning av ärendelagens regler om kommunicering och sammanträde.

Vad gäller planintressentens partsställning i mark- och miljödomstol, kan vidare vägledning sökas i vad MÖD uttalat om rätten att överklaga domstolens avgörande i ett planmål. MÖD har tydliggjort att en planintressent inte har rätt att överklaga en dom av mark- och miljödomstol, som innebär att planantagandebeslutet upphävs. MÖD har motiverat sitt ställningstagande i huvudsak med att det endast är kommunen som – på grund av det kommunala planmonopolet (1 kap. 2 § PBL) – har befogenhet att anta, ändra eller upphäva planer och som

ensam avgör om och vid vilken tidpunkt planläggning ska ske. En fastighetsägare har heller inte någon i plan- och bygglagstiftningen grundad rättighet att få till stånd en detaljplan avseende den egna fastigheten. Mot bakgrund härav kan en dom om att upphäva en antagen detaljplan inte anses angå planintressenten på ett sådant sätt att denne har rätt att överklaga domen. Det bör också nämnas att MÖD inte heller funnit anledning att utöka kretsen klagoberättigade genom att analogivis[24] tillämpa rättegångsbalkens bestämmelser om intervention (jfr främst 14 kap. 9 och 11 §§).[25]

MÖD:s praxis kan möjligen ifrågasättas utifrån förarbetsuttalanden i anslutning till bestämmelserna i 11 kap. PBL om länsstyrelsens överprövning (utan överklagande) av antagna detaljplaner. För det fall länsstyrelsen upphäver en detaljplan efter överprövning enligt 11 kap. 11 § PBL, bör det enligt förarbetena nämligen vara möjligt för *både* kommun och fastighetsägare (t.ex. vars byggrätt omintetgörs) att överklaga länsstyrelsens beslut till regeringen enligt 13 kap. 5 § PBL.[26] Av MÖD:s praxis framgår heller inte hur den förhåller sig till bl.a. HFD:s tidigare avgörande[27] rörande partsställning i regeringen efter överklagande av detaljplanebeslut (RÅ 1994 not. 724) eller den europarättsliga rätten till domstolsprövning (jfr även SOU 2014:14 s. 102 f.).

MÖD:s praxis ligger dock väl i linje med att en självständig klagorätt för planintressenten skulle kunna komma att rubba grunderna för det kommunala planmonopolet i betydande utsträckning. Praxis kan också sägas korrespondera med regleringen i 13 kap. 1 § första stycket punkt 4 PBL om att kommunens beslut att *inte* anta, ändra eller upphäva en detaljplan (och områdesbestämmelser), endast får överklagas enligt bestämmelserna om laglighetsprövning i 13 kap. KL och likaså med det uttryckliga överklagandeförbudet i 13 kap. 2 § första stycket punkt 1 PBL vad gäller kommuns beslut att avbryta ett planarbete.

[24] En analog tillämpning av en bestämmelse innebär förenklat att en fråga som inte regleras i den tillämpliga författningen, i stället avgörs med stöd av en annan författning som i och för sig inte är direkt tillämplig, men som reglerar en liknande situation.
[25] Se MÖD 2012:51, även MÖD:s dom den 7 oktober 2016 i mål nr P 3655-16 och MÖD:s beslut den 18 oktober 2017 i mål nr P 6815-17. Jfr även MÖD:s beslut den 5 april 2018 i mål nr P 2383-18. Beslutet har överklagats till Högsta domstolen, som den 17 december 2018 i mål nr Ö 2153-18 meddelat prövningstillstånd.
[26] Se prop. 1985/86:1 s. 817 och prop. 2016/17:151 s. 30, även SOU 2014:14 s. 95 och JO 2000/01 s. 484. För det fall kommunen överklagar länsstyrelsens beslut till regeringen, torde den enskilde under vissa förutsättningar också kunna ansöka om rättsprövning av regeringens beslut hos Högsta förvaltningsdomstolen enligt lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut.
[27] Enligt den numera upphävda lagen (1988:205) om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut.

Våra förslag ändrar inte rättsläget vad gäller en planintressents partsställning och klagorätt

Våra förslag utgör endast ett förtydligande respektive viss utveckling av planintressentens medverkan i planarbetet. Utifrån det rättsläge som etablerats genom MÖD:s praxis, är det vår bedömning att förslagen i sig inte påverkar bedömningen av om en planintressent kan anses inta partsställning eller ej i planärendet. Förslagen påverkar enligt vår mening heller inte i sig frågan om planintressent bör inta ställning av motpart i mark- och miljödomstol samt ha möjlighet att överklaga mark- och miljödomstols upphävande av ett planbeslut.

6.12 Närliggande frågor – och ytterligare några förslag

6.12.1 Mer vägledning behövs om vilket underlag som krävs för att bedöma vissa planeringsförutsättningar

Bedömning: Regeringen bör ta initiativ till att låta ta fram ytterligare vägledning om vilket underlag som behövs för att kartlägga vissa grundläggande planeringsförutsättningar, t.ex. geotekniska undersökningar, naturvärdesinventeringar och utredningar om vatten och avlopp.

Vägledning beträffande planeringsunderlag

I avsnitt 6.4 ovan har vi föreslagit att kommunen redan i planbeskedet ska ange vilket planeringsunderlag som kan komma att behövas i planarbetet. För att underlätta kommunens bedömning i denna del bör det finnas vägledning vad gäller vilket underlag som normalt behövs för att ta ställning till vilka planeringsförutsättningar som råder. En vägledning skulle även skapa förutsebarhet för planintressenter samt utgöra ett stöd för konsulter och andra utomstående vid deras eventuella medverkan i detaljplaneläggningen. Detta kan i sin tur kan begränsa behovet av revideringar och kompletteringar av det underlag som konsulterna sedermera tar fram. Mot bakgrund av det nu nämnda bör en vägledning tas fram. En sådan vägledning kan lämpligen tas fram av Boverket, i samråd med länsstyrelserna, SKL, byggherrar

och med berörda myndigheter, t.ex. Trafikverket, Sveriges geologiska undersökning, Statens geotekniska institut samt Försvarsmakten.

6.12.2 Inget avgränsningssamråd vid planprogram

Förslag: Miljöbalkens krav på avgränsningssamråd ska inte gälla i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt plan- och bygglagen.

Det ska förtydligas att det är frivilligt för kommunen att ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program (planprogram) för att underlätta detaljplanearbetet.

Nyttan med att det ska finnas ett avgränsningssamråd under arbetet med ett planprogram har ifrågasatts

I dag gäller att kommunen under ett samråd om en detaljplan i vissa fall ska utforma samrådet så att det uppfyller kraven i 6 kap. 6, 9 och 10 §§ miljöbalken (5 kap. 11 § fjärde stycket PBL). Det innebär att kommunen i vissa fall ska genomföra plansamrådet så att det uppfyller kraven på s.k. undersöknings- respektive avgränsningssamråd i miljöbalken. Bestämmelsen ska även tillämpas i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt 5 kap. 10 § PBL (jfr 5 kap. 11 § första stycket PBL).

Nuvarande bestämmelse om krav på avgränsnings- och undersökningssamråd är delvis svår att förstå. Det är i korthet anledningen till att vi i delbetänkandet *En utvecklad översiktsplanering – Att underlätta efterföljande planering* (SOU 2018:46 Del 1) föreslog en ny bestämmelse som innebär att PBL uttryckligen ska ange vilka moment i miljöbedömningen som ska genomföras inom ramen för samrådet. Enligt förslaget ska kommunen inom ramen för samrådet enligt 5 kap. 11 § första stycket PBL undersöka om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska göras på det sätt som anges i bl.a. 6 kap. 6 § miljöbalken och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen, dock inte om frågan om betydande miljöpåverkan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken.

Om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen inom ramen för samrådet enligt 5 kap. 11 § första stycket PBL även uppfylla kraven på avgränsningssamråd i 6 kap. 9 och 10 §§ miljöbalken.

I samband med remitteringen av detta förslag har det framkommit att det inte är ändamålsenligt att kravet på avgränsningssamråd även gäller när ett planprogram tas fram.

Kravet på avgränsningssamråd under programskedet bör tas bort

Av 5 kap. 11 § första stycket jämfört med fjärde stycket PBL framgår att ett undersöknings- respektive ett avgränsningssamråd ska ske vid såväl framtagandet av ett program enligt 10 § som ett förslag till detaljplan. Ett program är inte någon självständig handling i den bemärkelsen att det måste antas av kommunen, utan programmet ingår som en del i planarbetet. Någon fullständig miljöbedömning behöver därför inte ske av planprogrammet i sig; det är tillräckligt att undersöka om genomförandet kan antas medföra en betydande miljö-miljöpåverkan och, vid behov, samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i miljökonsekvensbeskrivningen ska avgränsas (6 kap. 9 § 1 miljöbalken).

Nyttan med att undersöknings- respektive avgränsningssamrådet ska genomföras under såväl programskedet som den egentliga planprocessen kan ifrågasättas. Om kommunen under programskedet finner att genomförandet av den färdiga detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, krävs ändå ett nytt undersökningssamråd i samband med att planförslaget tas fram. Om kommunen under programskedet i stället finner att den färdiga planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska kommunen i ett avgränsningssamråd samråda om hur miljökonsekvenserna ska beskrivas i den efterföljande planprocessen. Det samrådet ger emellertid inte någon möjlighet att undvara avgränsningssamrådet under den efterföljande planprocessen. Samma moment måste alltså genomföras under såväl programskedet som planprocessen.

Eftersom det inte finns några formkrav när det gäller planprogrammets detaljeringsgrad kan programmet göras mycket översiktligt. Det medför att nyttan med avgränsningssamrådet i detta skede

bör vara begränsad. Kravet på avgränsningssamråd under programskedet bör därför tas bort, eftersom det riskerar att förlänga detaljplaneprocessen.

I förhållande till vårt tidigare lämnade förslag bör således en ny bestämmelse införas som innebär att kravet på avgränsningssamråd inte ska gälla i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt 5 kap. 10 § PBL.

När det gäller undersökningssamrådet menar vi emellertid att det alltjämt finns skäl att ställa krav på ett sådant samråd under programskedet. Anledningen är att miljöbedömningsprocessen bör inledas tidigt. Genom att ställa krav på att kommunen ska genomföra ett undersökningssamråd redan under programskedet behöver kommunen bilda sig en uppfattning om ett genomförande av detaljplanen kan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan. Om kommunen bedömer att någon betydande miljöpåverkan inte kan antas uppkomma, ges remisskretsen möjlighet att föra fram synpunkter på kommunens bedömning redan under detta skede. Därigenom ges kommunen bättre förutsättningar att bedöma planens miljöpåverkan när arbetet med det efterföljande detaljplaneförslaget inleds. Skulle kravet på undersökningssamråd ske först i samband med detaljplanesamrådet, finns risk för att detta skulle påverka kvaliteten i miljöbedömningsprocessen. Det finns således inte skäl att även ta bort kravet på undersökningssamråd under programskedet.

Bestämmelsen om planprogram bör justeras för att kravet på avgränsningssamråd under programskedet ska kunna slopas

Enligt gällande rätt ska kommunen ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program, om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet (5 kap. 10 § PBL). Till skillnad från vad som gällde enligt den äldre plan- och bygglagen (1987:10) är det numera kommunen som avgör huruvida ett planprogram ska tas fram. I förarbetena understryks att det är kommunen som bestämmer när ett program ska göras (prop. 2009/10:170 Del 1 s. 443).

> Bestämmelsen ändras på det sättet att krav inte längre ställs på att detaljplanen ska grundas på ett program. I stället blir det frivilligt för kommunen att ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program om det behövs för att underlätta detaljplanearbetet. En situation när ett program skulle underlätta detaljplanearbetet är exempelvis om kommunens

översiktsplan inte är aktuell i förhållande till de frågor som ska regleras i detaljplanen, dvs. då den föreslagna detaljplanen kommer att sakna stöd i översiktsplanen. I bestämmelsen görs tydligt att det är kommunen och ingen annan som gör bedömningen om ett program behövs för att underlätta detaljplanearbetet.

Huruvida det är frivilligt att upprätta ett planprogram eller inte har betydelse för om kravet på avgränsningssamråd kan slopas eller inte. Av det s.k. SMB-direktivet[28] framgår att kravet på avgränsningssamråd är tillämpligt på planer och program som utarbetas och/eller antas av en myndighet på nationell, regional eller lokal nivå och som krävs i lagar och andra författningar (jfr artikel 2 a, 5.4 och 6.3).

Enligt PBL krävs ett planprogram, om kommunen bedömer att det behövs för att underlätta detaljplanearbetet. Det kan därför i vart fall inte uteslutas att kraven på avgränsningssamråd i SMB-direktivet skulle kunna vara tillämpliga, även om det framgår av förarbetena att kommunen i praktiken själv bestämmer när ett program ska upprättas.

För att säkerställa att PBL är förenlig med kraven i SMB-direktivet bör bestämmelsen om planprogram justeras. I stället bör framgå att kommunen *får* ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program för att underlätta detaljplanearbetet/planläggningen. Därmed klargörs att det inte i något fall finns krav på kommunen att ta fram ett planprogram, varvid kraven i SMB-direktivet inte är tillämpliga.

Bestämmelsen finns i 5 kap. 10 § PBL.

[28] Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan.

7 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser och genomförandefrågor

7.1 Ikraftträdande

Förslag: Förslagen till ändringar i plan- och bygglagen ska träda i kraft den 1 april 2020.

De ändringar som vi har föreslagit bör föregås av vissa förberedelser på central, regional och kommunal nivå. Med tanke på den tid som därutöver kan beräknas gå åt för remissbehandling, fortsatt beredning inom Regeringskansliet och riksdagsbehandling anser vi att våra förslag tidigast bör träda i kraft den 1 april 2020. Det bör ge berörda myndigheter och kommuner tillräcklig tid för att genomföra nödvändiga förberedelser.

7.2 Övergångsbestämmelser

Förslag: Övergångsbestämmelser bör införas såvitt gäller våra förslag rörande 4 kap. 33 § samt 5 kap. 10, 11, 11 a och 13 §§ plan- och bygglagen.

Bedömning: Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser i övrigt.

Övergångsbestämmelser bör införas såvitt gäller våra förslag rörande 4 kap. 33 § samt 5 kap. 10, 11, 11 a och 13 §§ PBL, eftersom en tillämpning av de nya bestämmelserna retroaktivt – på planläggning som redan påbörjats – i förekommande fall kan ge orimliga konsekvenser

både kostnads- och tidsmässigt för kommunerna. Övergångsbestämmelserna bör utformas i linje med motsvarande övergångsbestämmelser som införts i samband med tidigare lagändringar av motsvarande karaktär.

Ett ärende om detaljplan bör – liksom tidigare – anses ha påbörjats vid den tidpunkt när ett formellt beslut att inleda planläggningen har fattats. I den mån planärendet har inletts med ett planprogram bör ärendet anses ha påbörjats först vid den tidpunkt då kommunen beslutat att upprätta detaljplanen (jfr prop. 2013/14:126 s. 234).

Vi har i avsnitt 6.6 föreslagit att det ska förtydligas i PBL att det för detaljplanearbetet ska finnas det planeringsunderlag som behövs, utöver grundkartor och fastighetsförteckning. Vi har även föreslagit att det uttryckligen i PBL ska anges att planeringsunderlag får tas fram av annan än kommunen. Vi anser att dessa bestämmelser enbart utgör förtydliganden av gällande rätt, och att det därmed inte finns något behov av övergångsbestämmelser när det gäller de föreslagna ändringarna i 5 kap. 8 § PBL.

Vi ser inte heller något behov av att införa övergångsbestämmelser i samband med ikraftträdandet av de regler som i övrigt nu föreslås. Efter ikraftträdandet ska de regler som inte omfattas av övergångsbestämmelser således tillämpas även i sådana ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet.

7.3 Genomförandefrågor

Förslag: Länsstyrelserna ska årligen tillföras tre miljoner kronor för att genomföra förslaget att en planintressent med ett planbesked som grund ska kunna inhämta ett yttrande från länsstyrelsen om vilket planeringsunderlag som kan behövas för den planläggning som planbeskedet avser.

I avsnitt 6.5 har vi föreslagit att kommunen på planintressentens begäran i ett planbesked ska kunna medge att intressenten tillåts inhämta yttrande från länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska i sådant fall yttra sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas för att kunna ta ställning till hur den planläggning som planbeskedet avser förhåller sig till de s.k. ingripandegrunderna (jfr 11 kap. 10 och 11 §§ PBL).

Förslaget medför att det uppstår en ny ärendekategori hos länsstyrelsen som medför ett visst behov av resurser. Som vi närmare utvecklar i avsnitt 8.3 bedömer vi att länsstyrelserna gemensamt behöver tillföras nya resurser för att kunna hantera dessa ärenden, motsvarande tre årsarbetskrafter.

Vi anser att det inte är lämpligt att ge länsstyrelserna rätt att finansiera aktuella merkostnader genom avgiftsuttag. Förslaget avser att ge planintressenten och kommunen bättre kännedom om vilka planeringsunderlag som kan behövas för en viss planläggning, vilket ger planintressenten möjlighet att ta fram dessa underlag redan innan kommunen har möjlighet att inleda planläggningen. Därmed kan den totala tiden från idé till färdig byggnad förkortas, vilket får anses vara ett allmänt intresse av betydande vikt. Förslaget bör även leda till att olika statliga intressen är bättre beredda när plansamråd sker.

En avgift skulle sannolikt leda till att färre planintressenter inhämtar länsstyrelsens yttrande, eftersom länsstyrelsen ändå yttrar sig under plansamrådet (jfr 5 kap. 11 § PBL) – och då utan krav på ersättning. En avgift skulle således medföra ett minskat genomslag för reformen och den totala tiden från idé till färdig byggnad skulle förkortas i färre fall.

Att länsstyrelsen i ett tidigt skede ges möjlighet att yttra sig över vilka planeringsunderlag som kan behövas bör dessutom leda till att statens intressen i vid bemärkelse kan få större genomslag i den kommunala planeringen. Det handlar exempelvis om genomslag för allmänna intressen enligt 2 kap. PBL, hänsyn till statens planering för infrastruktur och åtgärder för att skydda värdefulla natur- och kulturvärden. Staten har således ett eget intresse av att tidigt få ge sin syn på vilka underlag som kan behövas, vilket gör det motiverat att staten står för kostnaden.

Därutöver ser vi en risk för att en avgiftsfinansiering skulle medföra en viss administration hos länsstyrelsen, vilket skulle leda till att den totala kostnaden för genomförandet av reformen skulle öka för samhället i stort (dvs. inte bara för berörda myndigheter utan även för andra aktörer). Det kan även noteras att det i dag inte finns någon rätt för länsstyrelsen att ta ut avgifter i liknande fall på plan- och bygglagstiftningens område.

Sammanfattningsvis bedömer vi att fördelarna med att årligen förstärka länsstyrelsernas förvaltningsanslag med tre miljoner kronor överväger de nackdelar som uppstår för staten, jämfört med alternativet att avgiftsfinansiera hanteringen av de nya ärendena hos länsstyrelsen.

8 Konsekvenser

8.1 Inledning

I detta kapitel finns utredningens analys av konsekvenserna av förslagen.

Konsekvenser av våra förslag som inte redovisas i detta kapitel, bedöms vara av ringa betydelse. I den fortsatta framställningen avser vi med planläggning m.m. i tillämpliga delar även arbete med att ta fram områdesbestämmelser.

Direktiven

Våra direktiv innehåller krav på hur konsekvensbeskrivningen ska utformas (dir. 2017:6, bilaga 1). Vi ska bl.a. beskriva konsekvenserna av våra förslag för en hållbar samhällsutveckling från ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Beskrivningen av de miljömässiga aspekterna ska utgå från relevanta nationella miljömål och omfatta konsekvenserna för människors hälsa och säkerhet respektive risken för ras, skred, översvämning och erosion. Konsekvenserna för tillgång till grönområden samt natur- och kulturmiljövärden och gestaltningsfrågor ska beskrivas. Konsekvenserna för annan samhällsplanering och långsiktigt hållbar transportförsörjning, t.ex. planeringen av infrastruktur enligt väglagen och lagen om byggande av järnväg, ska beskrivas. Om vissa frågor enbart kommer att prövas inom ramen för översiktsplaneringen och inte utredas ytterligare på en mer detaljerad nivå i ett senare skede, ska konsekvenserna av detta beskrivas. Vi ska även redovisa hur förslagen förhåller sig till bestämmelserna om skydd för enskildas egendom i 2 kap. 15 § regeringsformen. Vi ska även redovisa hur förslagen påverkar allmänhetens och enskildas möjligheter till delaktighet och insyn i den kommunala planeringen samt tillgången till rättslig prövning.

Avgränsning av konsekvensbeskrivningen

Kommittédirektivens krav på utformning av konsekvensbeskrivningen bör enligt vår uppfattning läsas i förhållande till utredningens samlade uppdrag om ett förändrat detaljplanekrav, en utvecklad översiktsplanering, en reglering av upplåtelseformen samt en privat initiativrätt. De tre förstnämnda uppdragen har redovisats i utredningens delbetänkande SOU 2017:64 samt SOU 2018:46. Det bör också nämnas att utredningens uppdrag genom tilläggsdirektiv (dir. 2018:62, bilaga 3) har utökats till att även omfatta frågan om hur verkställbarhet av beslut om bygglov m.m. kan regleras för att på bästa sätt tillgodose behovet av effektivitet i byggprocessen samtidigt som ett ändamålsenligt skydd för bl.a. natur- och kulturvärden uppnås. Dessa frågor har behandlats i delbetänkandet *Verkställbarhet av beslut om lov* (SOU 2018:86).

Detta slutbetänkande behandlar endast frågan om en privat initiativrätt, vilket är anledningen till att vi i följande avsnitt inte behandlar alla de perspektiv som förutsätts i direktiven.

8.2 Allmänt om konsekvensutredningen

Av kommittéförordningen (1998:1474) framgår att om ett betänkande innehåller förslag till nya eller ändrade regler, ska förslagens kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges i betänkandet (15 a §). Konsekvenserna ska anges på ett sätt som motsvarar de krav på innehållet i konsekvensutredningar som finns i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De krav på innehåll som följer av 6 § i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning redovisas nedan i detta avsnitt. De krav som följer av 7 § i fråga om att redovisa konsekvenser för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt, redovisas i avsnitt 8.5.

En beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Vi har tidigare uppmärksammat att det inte framgår av utredningens direktiv vilken den förväntade nyttan är av att införa en privat initiativrätt (avsnitt 6.2). Däremot får civilutskottets betänkande, som låg till grund för riksdagens tillkännagivande om privat initiativrätt,

förstås som att nyttan med en sådan rätt bygger på förväntningar om ökad effektivitet i plansystemet (bet. 2014/15:CU10 s. 22 f.). Utskottsbetänkandet kan sägas bygga på hypotesen att samhällets förmåga att ta fram nya detaljplaner bör kunna öka om en planintressent ges möjligheter att initiera och på olika sätt bidra till arbetet med att ta fram den detaljplan som behövs för att visst byggande ska kunna komma till stånd. Nyttan med ökade inslag av medverkan från planintressenten skulle därmed ligga i att privata resurser i högre grad kan användas för att bidra till och underlätta den kommunala detaljplaneläggningen.

”Problemet”, som enligt kommittéförordningen ska beskrivas, kan sammanfattningsvis beskrivas som att samhällets kapacitet för detaljplaneläggning är otillräcklig. Utredningsuppdraget kan sägas syfta till att öka denna kapacitet genom att göra det möjligt för planintressenten att själv kunna bidra till att en detaljplan tas fram. Av direktiven framgår dock att kommunen även i fortsättningen ska ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas och att inriktningen bör vara att det är kommunen som ska säkerställa att det planförslag som antas tillgodoser gällande krav.

Som framgått av avsnitt 6.3 har vi bedömt att uppgifter som innefattar myndighetsutövning inte bör överlämnas till planintressenten och att kommunen bör ha kvar det övergripande ansvaret för planprocessen i sin helhet. Samtidigt bör tiden som löper från beslutet om ett positivt planbesked till dess att planarbetet påbörjas kunna utnyttjas mer effektivt (avsnitt 6.4).

En beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om regleringen inte kommer till stånd

Det finns flera olika sätt att öka samhällets kapacitet för planläggning, exempelvis genom att utbilda fler planerare och arkitekter eller att skapa förutsättningar så att kommunerna anställer mer personal. Ett annat sätt kan vara att utveckla formerna för planering så att befintliga resurser används effektivare. Förutsättningarna för att beskriva alternativa lösningar begränsas emellertid av att uppdraget får förstås som att det specifikt avser möjligheten att överlåta vissa uppgifter under detaljplaneprocessen till planintressenten. Mot bakgrund av att vi har bedömt att det inte är lämpligt att överlämna uppgifter som innefattar myndighetsutövning till planintressenten

(avsnitt 6.3.3) är det således inte möjligt för oss att föreslå alternativa lösningar som förutsätter att sådana uppgifter överlämnas.

Som redan nämnts anser vi att tiden som löper från beslutet om positivt planbesked till dess att planarbetet påbörjas bör kunna utnyttjas effektivare (avsnitt 6.4). Vi har därför föreslagit att kommunen i ett positivt planbesked ska ange vilket underlag som kan behövas för detaljplanearbetet, om det begärts av planintressenten. En planintressent ska även, under förutsättning att kommunen har lämnat ett positivt planbesked, i vissa fall kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över planbeskedet angående vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om planförslaget är förenligt med de s.k. ingripandegrunderna. Därigenom ges planintressenten möjlighet att påbörja arbetet med att ta fram sådant underlag, exempelvis undersökningar och inventeringar, som kommer att behövas vid detaljplaneläggningen. Det bör leda till att den efterföljande processen i många fall kan förkortas.

Om den föreslagna regleringen inte kommer till stånd, finns risk för att planintressenten inte tar fram sådant planeringsunderlag som bör finnas för att ett förslag till detaljplan ska kunna bedömas. Därigenom finns risk för att sådant underlag i stället behöver tas fram under detaljplaneläggningen, med risk för att den efterföljande processen i vissa fall även i fortsättningen blir längre än vad den hade behövt vara.

Vi har även föreslagit att miljöbalkens krav på avgränsningssamråd inte ska gälla i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt PBL (avsnitt 6.12.2). Anledningen är att det inte finns några formkrav när det gäller planprogrammets detaljeringsgrad, varigenom programmet kan göras mycket översiktligt. Det medför att nyttan med avgränsningssamrådet i detta skede bör vara begränsad. Kravet på avgränsningssamråd under programskedet bör därför tas bort, eftersom det riskerar att förlänga detaljplaneprocessen.

Om den föreslagna regleringen inte kommer till stånd, kommer kommunerna även i fortsättningen att behöva genomföra två avgränsningssamråd. Det innebär enligt vår uppfattning en risk för att kommunens resurser för detaljplaneläggning även i fortsättningen kommer att användas ineffektivt.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Regleringen berör främst planintressenter, bl.a. företag och enskilda byggherrar, i de fall ett byggnadsarbete förutsätter en detaljplan, samt grannar och sakägare, som äger mark m.m. i anslutning till detaljplaneområdet, som motsätter sig den åtgärd planeringen avser. Regleringen berör även staten och kommuner. Konsekvenserna för dessa berörda utvecklas i avsnitt 8.3–8.6.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Kravet att denna konsekvensredovisning ska innehålla uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på, synes vara mindre väl anpassat till situationen där ny lagstiftning föreslås i ett betänkande. Enligt vår uppfattning har riksdagen möjlighet att besluta om de regler som föreslås i detta betänkande.

Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för alternativen

Kostnadsmässiga och andra konsekvenser för berörda redovisas i avsnitt 8.5–8.8. Eftersom vi inte ser några alternativa lösningar får konsekvenserna bedömas i förhållande till det s.k. noll-alternativet, dvs. alternativet att regleringen inte kommer till stånd.

En bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU

En bedömning av hur den föreslagna regleringen förhåller sig till EU-rätten finns i avsnitt 8.9. Som framgår av bedömningen menar vi att den föreslagna regleringen är förenlig med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Behov av särskilda hänsyn när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Utredningens överväganden om tidpunkten för ikraftträdande finns i kapitel 7. Några särskilda hänsyn bedöms inte behöva tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdandet.

Den föreslagna regleringen avser delvis frågor av komplex juridisk karaktär. Vi bedömer därför att det är lämpligt att Boverket ger vägledning till kommuner och enskilda om innebörden av de föreslagna bestämmelserna. Boverket har redan i dag i uppdrag att ge råd och stöd om tillämpningen av PBL (8 kap. 19 § första stycket PBF). Något behov av ytterligare informationsinsatser, utöver den skyldighet som redan finns för Boverket, torde inte finnas.

8.3 Konsekvenser för staten

Länsstyrelserna

För statens del uppstår i första hand konsekvenser för länsstyrelserna till följd av förslaget att en planintressent, under förutsättning att kommunen har lämnat ett positivt planbesked, i vissa fall ska kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över planbeskedet angående vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om planförslaget är förenligt med de s.k. ingripandegrunderna. Förslaget innebär att en ny ärendekategori tillkommer hos länsstyrelserna som förutsätter viss handläggning.

Vilken insats som behövs från länsstyrelsens sida kommer att bero på komplexiteten och graden av precisering av planbeskedet, där graden av precisering hänger samman med vilket underlag som planbeskedet bygger på. I vissa fall kommer innebörden av planbeskedet att vara entydigt på så sätt att den sökta åtgärden redovisas noggrant i form av bygghandlingar. I andra fall kan den sökta åtgärden vara beskriven i stora drag, t.ex. husens högsta våningsantal eller uppskattat antal lägenheter, eller bebyggelsens eller byggnadsverkets utformning i stort, såsom friliggande eller sammanbyggda hus (jfr prop. 2009/10:170 Del 1 s. 227). Det medför att det i vissa fall kommer att vara lätt för länsstyrelsen att avgöra vilken åtgärd som planbeskedet avser, medan länsstyrelsen i andra fall kommer att behöva

utforma sitt besked med hänsyn till de olika alternativa utformningar som planbeskedet möjliggör (jfr även avsnitt 6.5.3).

Vi har inte haft möjlighet att närmare bedöma inriktningen av de planbesked som länsstyrelsen kan komma att få yttra sig över. Vi bedömer dock att det i många fall borde handla om relativt små projekt – som kommer att genomföras i form av s.k. frimärksplaner – i områden som redan är bebyggda. I sådana fall bör det ofta bli lätt för länsstyrelsen att bedöma vilka planeringsunderlag som kan komma att behövas. Det kan således handla om förhållandevis enkel kontroll mot länsstyrelsens egna digitala planeringsunderlag för att förvissa sig om att åtgärden inte påverkar fornlämningar, berör skyddade arter eller avser förorenad mark. I sådana fall bör den som handlägger ärendet hos länsstyrelsen själv kunna avgöra vilket underlag som kan behövas för att planförslaget ska kunna bedömas i förhållande till de intressen som länsstyrelsen har att bevaka. Vi bedömer att den totala handläggningstiden för ärenden av detta slag kan uppskattas till cirka åtta timmar hos länsstyrelsen (inklusive registrering, handläggning och arkivering), dvs. cirka en arbetsdag.

I andra fall kan planbeskedet avse åtgärder som berör många olika statliga intressen eller där genomförandet förutsätter kontakter och samordning med andra statliga myndigheter, exempelvis Försvarsmakten eller Trafikverket. Samordning kan även behövas inom länsstyrelsen med företrädare som bevakar andra sakområden, exempelvis kulturmiljö- eller naturvård. I sådana fall kan det krävas ett relativt omfattande arbete för att länsstyrelsen ska kunna yttra sig över vilka planeringsunderlag som kan behövas. Det är även sannolikt att planintressenten kan komma att återkomma med följdfrågor i de fall planbeskedet berör komplexa frågeställningar. Vi bedömer att handläggningstiden för sådana ärenden i genomsnitt kan uppskattas till cirka tre arbetsdagar hos länsstyrelsen.

När vi har uppskattat de förväntade handläggningstiderna hos länsstyrelserna har vi även beaktat att länsstyrelsen i normalfallet även är hjälpt av att kommunen har bedömt behovet av planeringsunderlag. Länsstyrelsens uppgift avser således främst att bedöma att det underlag som kommunen har angett i planbeskedet kommer att vara tillräckligt för att bedöma hur den sökta åtgärden förhåller sig till de statliga ingripandegrunderna.

Under 2017 lämnades totalt 1 615 planbesked av de 254 kommuner som besvarade Boverkets plan- och byggenkät, motsvarande

knappt 88 procent av det totala antalet kommuner. Det ligger i linje med antalet planbesked de senaste åren. Av de meddelade planbeskeden 2017 var 81 procent positiva och 19 procent negativa. Omräknat till hela landet kan antalet positiva planbesked uppskattas till cirka 1 500.

Vi uppskattar att planintressenterna kommer att begära länsstyrelsens yttrande när det gäller behovet av planeringsunderlag i cirka hälften av de positiva fallen, dvs. i cirka 750 ärenden varje år. Av dessa bedöms 600 planbesked vara av det enklare slaget. Det innebär att handläggningen av denna ärendekategori kan förväntas uppgå till knappt fyra årsarbetskrafter.

Länsstyrelsernas arbete med granskning av förslag till detaljplaner bör i viss utsträckning kunna underlättas något till följd av att vårt förslag kan antas leda till att beredningsunderlaget är bättre utvecklat i fler fall när kommunen inleder samråd. Samtidigt leder det till att det i viss mån kommer att finnas mer underlag som behöver granskas från länsstyrelsernas sida. Att planförslagen i fler fall kommer att vara mer omsorgsfullt utredda när de når länsstyrelsen bör således endast påverka länsstyrelsens arbete i mindre grad. Sammantaget bedömer vi att länsstyrelsen behöver kompenseras med motsvarande tre årsarbetskrafter, eller motsvarande tre miljoner kronor. Förslaget finns i avsnitt 7.3.

Om länsstyrelsen inte tillförs ytterligare resurser, finns det risk för att länsstyrelsens handläggning av andra PBL-ärenden kommer att påverkas negativt till följd av att nuvarande resurser kommer att behöva tas i anspråk för att hantera fler ärenden.

Förslaget att det inte ska krävas ett avgränsningssamråd i arbetet med att ta fram ett planprogram (avsnitt 6.12.2) kan i viss mån förenkla länsstyrelsernas arbete. Förslagets konsekvenser för länsstyrelsernas del bedöms dock vara så små att det inte bör påverka behovet av resurser.

Andra statliga myndigheter

Även andra statliga myndigheter kan komma att påverkas indirekt av förslaget att en planintressent i vissa fall ska kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över ett planbesked när det gäller vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna

bedöma om planförslaget är förenligt med de s.k. ingripandegrunderna. Det gäller främst de myndigheter som oftast berörs av detaljplaneläggning, bl.a. Försvarsmakten och Trafikverket. Vi bedömer emellertid att denna handläggning inte bör bli mer omfattande än att den kan rymmas inom befintliga ramar. Det beror på att myndigheternas insatser i detta tidiga skede kan förväntas leda till att granskningsarbete i senare skeden kan komma att förenklas i motsvarande grad.

Begränsningen att planläggningen ska vara förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § PBL – för att kommunen ska kunna medge att planintressenten inhämtar länsstyrelsens yttrande om vilket planeringsunderlag som kan behövas – bör vidare leda till arbetet för andra myndigheter begränsas.

Boverket är förvaltningsmyndighet för frågor om bl.a. boende, byggande och förvaltning av bebyggelse (1 § förordningen [2012:546] med instruktion för Boverket). Boverket ska även följa utvecklingen av frågor inom verkets verksamhetsområde och vid behov föreslå åtgärder för att syftet med regler och andra styrmedel ska nås (3 §). Boverket ska även ge råd och stöd om, följa upp och analysera samt regelbundet sammanställa erfarenheterna från tillämpningen av PBL (8 kap. 19 § PBF). Vi menar att de frågor som berörs i detta slutbetänkande är av sådant slag att de faller under Boverkets ansvarsområde, varför Boverket även kommer att få ett ansvar för att följa utvecklingen av hur regelverket kommer att tillämpas. De tillkommande uppgifterna bör rymmas inom ramen för befintliga anslag.

Andra statliga myndigheter, som varken direkt eller indirekt berörs av planprocessen, bör inte påverkas av förslaget.

Konsekvenser för statens intressen

Vårt förslag att en planintressent i vissa fall ska kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över ett planbesked i fråga om vilket planeringsunderlag som kan behövas, bör leda till att kommunernas arbete med de s.k. ingripandegrunderna förbättras. Det beror på att de frågor som berör statens intressen kan förväntas vara bättre utredda om länsstyrelsen har hunnit yttra sig över frågan om vilket planeringsunderlag som kan behövas redan innan den formella planprocessen startar.

Vi bedömer att förslaget inte medför några konsekvenser av betydelse för annan samhällsplanering eller långsiktigt hållbar transportförsörjning, t.ex. planeringen av infrastruktur enligt väglagen (1971:948) och lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

8.4 Konsekvenser för kommunerna

Förslaget att kommunen i ett positivt planbesked ska ange vilket underlag som kan behövas för planläggningen, om det har begärts av planintressenten, medför ett visst merarbete för kommunen. Det handlar emellertid om att kommunen kommer att behöva redogöra för frågor som normalt ändå måste bedömas av kommunen för att kommunen ska kunna avgöra om ett positivt planbesked kan ges eller inte. Merarbetet blir därigenom begränsat. Kommunen har dessutom möjlighet att ta ut en avgift för beslutet om planbesked, varför förslaget inte behöver medföra några kostnader för kommunen (jfr 12 kap. 8 § 1 PBL).

Förslaget att en planintressent i vissa fall ska kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över ett planbesked i fråga om vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om planförslaget är förenligt med ingripandegrunderna, medför vissa konsekvenser för kommunerna. Förslaget innebär att det uppstår ett begränsat merarbete för kommunen vid handläggningen av ett planbesked i de fall planintressenten begär att få inhämta länsstyrelsens yttrande om vilket planeringsunderlag som kan behövas. I de fall länsstyrelsen yttrar sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas, ska länsstyrelsen skicka en kopia av yttrandet till kommunen. I detta skede – dvs. efter att planbeskedet har beslutats men före den tidpunkt då det egentliga planarbetet har kommit igång – har vanligtvis ingen kommunal handläggare utsetts för planarbetet. Det medför att förslaget kan leda till att kommunen behöver införa rutiner för att hålla länsstyrelsens yttranden ordnade för att säkerställa att dessa synpunkter kan beaktas när planläggningen påbörjas.

Förslaget bör leda till att kommunen i vissa fall kommer att få en bättre bild av vilka frågor som länsstyrelsen anser behöver utredas för att det ska vara möjligt att bedöma lämpligheten av ett förslag till detaljplan. Därmed bör kommunen bättre kunna överblicka vilka frågor som behöver vara utredda innan det är lämpligt att samråda

om ett förslag till detaljplan. Det kan å ena sidan medföra att det i vissa fall behövs ytterligare insatser, jämfört med situationen när kommunen inte har kännedom om vilka frågor som enligt länsstyrelsens uppfattning behöver utredas, innan det är lämpligt att genomföra samråd. Å andra sidan leder förslaget till att risken minskar för att länsstyrelsen i samrådsskedet framför synpunkter som innebär att helt nya sakfrågor behöver utredas. Det bör medföra att tiden mellan samråd och granskning i vissa fall förkortas. Sammantaget bör förslaget leda till att planprocessen kan förkortas, genom att kommunerna kan ta fram de planeringsunderlag som behövs redan innan samråd sker. Effektiviseringen består huvudsakligen i att arbetet med att ta fram olika planeringsunderlag kan bedrivas parallellt.

Förslaget kan tänkas innebära att länsstyrelsen i vissa fall gör en annan bedömning än kommunen när det gäller frågan om vilket underlag som behövs för att lämpligheten, av den åtgärd som planbeskedet avser, ska kunna bedömas. Länsstyrelsens synpunkter kan då leda till att planintressenten gör bedömningen att behovet av underlag är så omfattande eller att förutsättningarna är av sådant slag att det inte längre är önskvärt är inleda planläggningen. Redan i dag förekommer det att planläggning avbryts till följd av att behovet av planeringsunderlag anses vara alltför omfattande eller att planeringsförutsättningarna visar sig vara av sådant slag att det den önskade åtgärden inte är genomförbar, av ekonomiska eller av andra skäl. I dag framkommer sådana synpunkter ofta först efter genomfört samråd. Förslaget bör leda till att kommunens arbete kan förenklas, om synpunkter som innebär att planläggningen inte är genomförbar kan komma fram redan före den tidpunkt då den egentliga planläggningen påbörjas. På så sätt kan kommunen undvika att personalresurser m.m. läggs på s.k. förgävesprojektering.

Förslaget att det ska framgå av en planbeskrivning om någon viss enskild har tagit fram planeringsunderlag innebär en ny skyldighet för kommunen. Den arbetsinsats som kommer att krävas från kommunens sida för att kravet ska vara tillgodosett bör vara så liten att den inte har någon reell betydelse i förhållande till den totala insats som det innebär att ta fram ett förslag till detaljplan.

Förslaget att det i arbetet med att ta fram en detaljplan – utöver att det ska finnas en eller flera grundkartor och en fastighetsförteckning – även ska finnas det planeringsunderlag som i övrigt behövs,

medför inget ökat krav på underlag. Förslaget innebär enbart ett förtydligande av kravet på underlag, jfr även 5 kap. 13 § första stycket PBL.

Förslaget att det ska framgå att planeringsunderlag även får tas fram av någon annan än kommunen innebär ett förtydligande av en ordning som redan tillämpas i många kommuner. Förtydligandet bör leda till att vissa oklarheter försvinner när det gäller kommunens möjligheter att använda sådant underlag som tagits fram av planintressenten eller av dennas konsulter.

Förslaget att miljöbalkens krav på avgränsningssamråd inte ska gälla i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt PBL (avsnitt 6.12.2) bör leda till att arbetet med att ta fram ett planprogram förenklas något. Det gäller både i de fall kommunen själv tar fram ett förslag till planprogram och när kommunen bereds tillfälle att yttra sig över hur en kommande miljökonsekvensbeskrivning bör avgränsas i en angränsande kommun (jfr 6 kap. 10 § miljöbalken). Förslaget kan därmed bidra till att fler planprogram tas fram, vilket kan vara positivt då ett planprogram kan göra det möjligt att i ett tidigt skede klargöra förutsättningarna i en komplex planeringssituation. Det är dock oklart i vilken utsträckning som kommunerna i dag genomför avgränsningssamråd i programskedet. Även om förslaget kan medföra en förenkling i det enskilda programärendet är förslaget, sett från ett nationellt perspektiv, sammantaget av begränsad betydelse för effektiviteten i plansystemet.

I 14 kap. 2 § RF finns ett förtydligande av att principen om kommunalt självstyre gäller för all kommunal verksamhet. Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning av den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den, dvs. en proportionalitetsprövning ska göras under lagstiftningsprocessen. Av direktiven framgår att om något av förslagen i utredningen påverkar den kommunala självstyrelsen, ska dessa konsekvenser och de särskilda avvägningar som lett till förslagen redovisas.

Som framgår av redogörelsen ovan medför våra förslag i några fall nya skyldigheter för kommunen, vilket utgör en viss inskränkning i förhållande till den kommunala självstyrelsen. De krav som föreslås bör leda till ökad transparens för vilket utredningsarbete som krävs för att ta fram ett förslag till detaljplan, vilket bör förbättra förutsättningarna för byggandet i stort och därmed även ha betydelse för

konkurrensen inom byggsektorn. Även kravet på att kommunen ska redovisa om någon viss enskild har tagit fram planeringsunderlag kan motiveras av ökad transparens, genom att det blir tydligare för omgivningen om kommunens ställningstaganden bygger på underlag som har tagits fram av någon som har ett eget intresse av hur planen utformas.

Vi bedömer att fördelarna med förslagen är större än de nackdelar som förslagen innebär i förhållande till den kommunala självstyrelsen. Intrånget får därmed anses vara proportionerligt.

Genom att kommunen kan avgiftsfinansiera de omkostnader som de ökade kraven medför aktualiseras inte den s.k. kommunala finansieringsprincipen.[1]

Förslagen innebär ingen förändring när det gäller kommunens ansvar för att framtagna planeringsunderlag är korrekt utformade.

8.5 Konsekvenser för företag

Förslagen i detta betänkande har främst betydelse för de företag som agerar som planintressenter, dvs. sådana företag som tar initiativ till detaljplaneläggning och som kan ha nytta av planläggningen.

Förslaget att en planintressent ska kunna begära att kommunen redovisar vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen bör underlätta för planintressenten. Redovisningen kan underlätta för planintressenten genom att denne själv kan påbörja arbetet med att ta fram underlaget. Det kan exempelvis handla om att planintressenten uppdrar åt en konsult att genomföra en geoteknisk undersökning eller att inventera förekomsten av s.k. rödlistade arter. Därmed kan tiden mellan planbeskedet och den tidpunkt då det egentliga detaljplanearbetet påbörjas användas till att underlätta det kommande planarbetet och att den totala tiden från idé till färdig byggnad förkortas. Redovisningen kan även bidra till att planintressenten kommer till slutsatsen att behovet av underlag är så omfattande eller att förutsättningarna är av sådant slag att det inte längre är önskvärt att inleda planläggningen. Därigenom bör planintressenten lättare kunna överblicka vilka konsekvenser som det efterföljande detaljplanearbetet kan komma att medföra.

[1] Principen innebär att staten ska kompensera nya kommunala åligganden ekonomiskt.

Även förslaget att en planintressent i vissa fall ska kunna begära att länsstyrelsen yttrar sig över ett planbesked, bör leda till att företag ges bättre förutsättningar att bedöma om det är ändamålsenligt att inleda arbetet med en detaljplan. Det är inte ovanligt att en kommun gör en annan bedömning än länsstyrelsen när det gäller frågan om vilket underlag som krävs för att bedöma lämpligheten i ett byggprojekt. Förslaget innebär att planintressenten kan få kännedom om sådana synpunkter i ett tidigare skede än vad som i dag är fallet.

Redovisningen från kommunen och yttrandet från länsstyrelsen kan även ge upphov till följdfrågor från planintressentens sida, t.ex. frågor om hur vissa undersökningar bör utföras. Vår bedömning att regeringen bör ta initiativ till att låta ta fram ytterligare vägledning om vilket underlag som behövs för att kartlägga vissa grundläggande planeringsförutsättningar, t.ex. geotekniska undersökningar, va-utredningar och naturvärdesinventeringar, bör underlätta för planintressenten att förstå innebörden av planbeskedet och yttrandet från länsstyrelsen.

Förslagen kan i vissa fall leda till att en planintressent påbörjar arbetet med att ta fram ett planeringsunderlag, men där kommunen i ett senare skede – när det egentliga planarbetet har påbörjats – bedömer att det inte är möjligt eller önskvärt att fullfölja planläggningen. Därmed finns risk för att planintressenten kan drabbas av kostnader för förgävesprojektering. Denna risk bör emellertid vara begränsad och i vart fall inte större än i dag. I de fall förutsättningarna är oklara kan planintressenten själv eliminera risken genom att avvakta med att ta fram underlaget till dess att kommunen inleder planläggningen.

Förslaget att det ska framgå av PBL att planeringsunderlag får tas fram av någon annan än kommunen bör leda till att planintressenten i fler fall kan få möjlighet att själv ta fram det underlag som behövs för planläggningen. Även om planintressentens möjligheter att ta fram underlag inte påverkas av våra förslag, bör ändringen bidra till att klargöra att planintressenten själv kan förkorta den tid som åtgår för planläggningen. Förslaget bör även kunna gynna företag som arbetar som tekniska konsulter, genom att arbetet med planeringsunderlag i något högre utsträckning än i dag kan komma att tas fram genom planintressentens försorg.

Av 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning framgår vidare att om en reglering kan få effekter av

betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska konsekvensutredningen, i den omfattning som är möjlig, innehålla en beskrivning av vissa sådana förutsättningar.[2]

I SCB:s fastighetsregister finns 430 företag registrerade inom näringsgrenen utvecklare av byggprojekt (SNI-kod 41.1), varav endast 12 företag har tio eller fler anställda. Drygt 24 0000 företag finns registrerade inom näringsgrenen entreprenörer för bostadshus och andra byggnader (SNI-kod 41.2), varav drygt 1 400 har tio eller fler anställda. Därutöver finns 753 företag registrerade i näringsgrenen handel med egna fastigheter (SNI-kod 68.1), varav 12 företag har tio eller fler anställda. Drygt 85 000 företag finns registrerade inom näringsgrenen förvaltare av egna eller arrenderade fastigheter (SNI-kod 68.2), varav 252 har tio eller fler anställda.[3] Någon uppgift om hur många av dessa företag som kan komma att beröras av våra förslag har utredningen inte kunnat hitta, men det kan konstateras att förslagen potentiellt kan beröra ett stort antal företag.

Förslagen kan medföra begränsade administrativa kostnader för företagen genom att kommunen har möjlighet att ta ut en avgift för handläggningen av planbesked. Det kommer dock att vara frivilligt för företagen att begära de upplysningar som förslagen möjliggör. Därigenom behöver några ytterligare kostnader inte uppstå. Förslagen kan i vissa fall bidra till att tiden för planläggningen förkortas, vilket är gynnsamt för företagen.

Eftersom det i nu aktuella delar kommer att vara valfritt för berörda företag att tillämpa den föreslagna regleringen uppstår inga krav på förändringar i företagens verksamhet.

Den föreslagna regleringen bör inte ha någon väsentlig påverkan på konkurrensförhållandena för företagen. Stora företag har ofta större möjligheter att ta ekonomiska risker. Risken för förgävesprojektering kan således avhålla mindre aktörer från att på eget initiativ ta fram planeringsunderlag, vilket skulle kunna gynna större aktörer.

Handläggningstiden för planläggning påverkar bl.a. förutsättningarna för en effektiv konkurrens i byggsektorn. Långa processer

[2] Redovisningen ska bl.a. innehålla en redovisning av 1) antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen, 2) vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader, 3) vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen, 4) i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen, och 5) om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.
[3] SCB:s företagsregister, uppgifterna uppdaterade den 5 december 2017.

tar dels stora personella och ekonomiska resurser i anspråk för planintressenten, dels kan markinnehavet i sig medföra betydande räntekostnader under den tid som planläggningen pågår. Många mindre aktörer i byggsektorn saknar i dag förutsättningar för att genomföra projekt som förutsätter planläggning (jfr prop. 2013/14:126 s. 297).

Förslagen i detta betänkande bör leda till att tiden från idé till färdigställande kan kortas något. Genom kortare handläggningstider kan den kommunala kapaciteten att handlägga detaljplaner öka något, men framför allt skapar kortade ledtider i planprocessen förutsättningar för att fler mindre och medelstora exploatörer kan ta initiativ till planläggning. Detta kan på sikt leda till ökad konkurrens inom byggsektorn.

Utredningen bedömer att någon särskild hänsyn inte behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

Företag kan även påverkas av den föreslagna regleringen i egenskap av grannar. För förslagens konsekvenser i detta avseende, se avsnitt 8.6.

8.6 Konsekvenser för enskilda

Enskilda berörs främst av förslagen i egenskap av grannar, dvs. att den enskilde bor eller äger mark i närheten av ett område som ska planläggas.

Enligt PBL ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen vid prövningen av frågor enligt lagen (jfr 2 kap. 1 §). En annan central princip är att detaljplanen ska vara utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (4 kap. 36 § första stycket PBL).

En detaljplan kan innebära att ett område tillförs nya värden och att berörda grannar påverkas på ett positivt sätt. I många fall leder emellertid förändringar i bebyggelsemiljön till att omgivningen känner oro. Det kan exempelvis handla om befarade olägenheter till följd av förlorad utsikt, ökad trafik eller buller. I dessa fall kan det vara en trygghet att kommunen har en central roll i arbetet med att ta fram detaljplanen. Även om planläggningen ofta syftar till att möjliggöra de åtgärder som initiativtagaren till planen önskar, finns ändå en

förväntning om att kommunen även ska bevaka och ta skälig hänsyn till motstående enskilda och allmänna intressen.

Förslaget att det ska framgå av PBL att planeringsunderlag även får tas fram av annan än kommunen, vilket bl.a. inbegriper enskilda, kan medföra farhågor om att sådant planeringsunderlag inte kommer att vara tillförlitligt, eftersom det kan vara svårt för den som har ett intresse i saken att förhålla sig objektiv till planeringsförutsättningarna. Detta kan anses tala emot förslaget. Samtidigt finns anledning att understryka att planeringsunderlag redan i dag ofta tas fram av planintressenten eller av dennas konsulter. På så sätt innebär bestämmelsen en kodifiering av en ordning som redan tillämpas i många kommuner. Kommunen kommer dessutom även i fortsättningen att ha kvar ansvaret för att säkerställa både att planeringsunderlaget visar planeringsförutsättningarna och att avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen sker på ett korrekt sätt.

Förslaget att det ska framgå av planbeskrivningen om någon viss enskild har tagit fram planeringsunderlag bör leda till ökad transparens vad gäller planintressentens medverkan i planläggningen. Som nämnts i avsnitt 6.9 skapar detta incitament för planmyndigheten att säkerställa att avvägningarna på grundval av underlaget sker på ett korrekt och tillförlitligt sätt. Det underlättar också för övriga berörda enskilda att bilda sig en uppfattning om vilka motstående enskilda intressen som gör sig gällande i planärendet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för dessa att ta tillvara sin rätt i samråd och vid granskning och i mark- och miljödomstol efter ett eventuellt överklagande.

Förslaget att en planintressent ska kunna begära att kommunen och länsstyrelsen redovisar vilket planeringsunderlag som kan behövas bör leda till att fler frågor är utredda när kommunen inleder ett samråd om ett förslag till detaljplan. Därigenom stärks allmänhetens och enskildas möjlighet till delaktighet och insyn i den kommunala planeringen (jfr även 5 kap. 12 § PBL). Vi anser att det inte finns någon risk för att ett tidigt besked från kommunen eller länsstyrelsen om vilket planeringsunderlag som kan behövas skulle kunna leda till att kommunen eller länsstyrelsen blir mindre benägna att göra en annan bedömning i ett senare skede, exempelvis om en enskild aktör inom ramen för samrådet påpekar att en viss planeringsförutsättning behöver utredas ytterligare. Vi anser att förslagen är förenliga med FN-konventionen om tillgång till information, allmänhetens del-

tagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (den s.k. Århuskonventionen) och att den enskildes möjligheter att få tillgång till information i miljöfrågor stärks.

Förslaget att det inte ska krävas något avgränsningssamråd i arbetet med att ta fram ett planprogram bör inte påverka enskilda, eftersom avgränsningssamrådet endast behöver ske med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet (jfr 6 kap. 10 § miljöbalken).

Sammanfattningsvis bedöms förslagen ha små eller inga konsekvenser för enskilda.

Enskilda kan även beröras av förslagen i egenskap av planintressent, på liknande sätt som företag kan beröras. För förslagens konsekvenser i detta avseende, se avsnitt 8.5.

8.7 Konsekvenser för miljön

Förslaget att det ska framgå av PBL att planeringsunderlag även får tas fram av annan än kommunen, vilket bl.a. inbegriper enskilda, kan medföra farhågor om att sådant planeringsunderlag inte kommer att vara tillförlitligt i alla delar, eftersom det kan vara svårt för den som har ett intresse i saken att förhålla sig objektiv till planeringsförutsättningarna. Detta kan uppfattas som negativt från miljösynpunkt. Samtidigt finns anledning att understryka att planeringsunderlag redan i dag ofta tas fram av planintressenten eller av dennas konsulter. På så sätt innebär bestämmelsen en kodifiering av en ordning som redan tillämpas i många kommuner. Förslaget innebär inte någon förändring av vilka hänsyn som ska tas till miljön vid planläggning. Kommunen kommer dessutom även i fortsättningen att ha kvar ansvaret för att säkerställa både att planeringsunderlaget visar planeringsförutsättningarna och att avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen sker på ett korrekt sätt. Förslaget bör således inte medföra några negativa konsekvenser för miljön.

Förslaget att även annan än kommunen ska kunna ta fram planeringsunderlag bör dessutom ses tillsammans med förslaget att det ska framgå av planbeskrivningen om någon viss enskild har tagit fram sådant underlag. Det senare bör leda till ökad transparens när det gäller planintressentens medverkan i planläggningen. Förslaget bör

ge enskilda och miljöorganisationer bättre möjligheter att kunna bedöma vilka underlag som kan behöva granskas särskilt noggrant, för att säkerställa att underlaget har tagits fram på ett korrekt sätt. Det innebär att den enskildes möjligheter att få tillgång till miljöinformation stärks.[4]

Förslaget att en planintressent ska kunna begära att kommunen och länsstyrelsen redovisar vilket planeringsunderlag som kan behövas bör leda till att fler frågor är utredda när kommunen inleder ett samråd om ett förslag till detaljplan. Ett bättre underlag bör gynna hur olika miljöfrågor hanteras vid planläggning.

Förslaget att det inte ska krävas något avgränsningssamråd i arbetet med att ta fram ett planprogram bör inte ha någon negativ påverkan på miljön. Det nuvarande kravet på att samrådet ska utformas så att det uppfyller kraven på avgränsningssamråd i miljöbalken gäller både i program- och i planskedet. Eftersom avgränsningssamrådet innebär att samråd ska ske om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas, kan det ligga nära till hands att tro att det skulle kunna få negativa miljökonsekvenser om kravet på avgränsningssamråd tas bort. Eftersom det inte finns några formkrav när det gäller planprogrammets detaljeringsgrad kan programmet emellertid göras mycket översiktligt, vilket gör att det i praktiken sällan är meningsfullt att samråda om hur en miljökonsekvensbeskrivning bör avgränsas redan i programskedet. Som tidigare redovisats (avsnitt 8.5) är det även oklart i vilken utsträckning som kommunerna i dag genomför avgränsningssamråd i programskedet.

Eftersom våra förslag huvudsakligen handlar om planering av bebyggelse är det i första hand miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* som berörs av förslagen. Även andra miljökvalitetsmål kan gynnas om olika miljöfrågor uppmärksammas i ett tidigare skede vid planering av ny bebyggelse, vilket bör bli följden av förslaget att en planintressent inom ramen för ett planbesked ska kunna begära att kommunen och länsstyrelsen redovisar vilket planeringsunderlag som kan behövas. Även bedömningen att regeringen bör ta initiativ till att låta ta fram ytterligare vägledning om vilket underlag som behövs för att kartlägga vissa grundläggande planeringsförutsättningar, t.ex.

[4] Jfr FN-konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, den s.k. Århuskonventionen.

geotekniska undersökningar, va-utredningar och naturvärdesinventeringar, bör leda till att olika miljöfrågor kan hanteras på ett ändamålsenligt sätt i fler fall jämfört med i dag. Även ett sådant arbete bör därmed ha en positiv inverkan på möjligheten att nå miljökvalitetsmålen. Övriga förslag i detta betänkande bör ha begränsad eller ingen betydelse för möjligheten att nå miljökvalitetsmålen.

8.8 Konsekvenser för bostadsbyggandet

I de flesta kommuner finns det i dag ett underskott av bostäder. Bostadsbristen gör det svårt för människor att hitta en lämplig bostad och försvårar etableringen på bostadsmarknaden framför allt för unga, nyanlända och hushåll med låga inkomster. Den minskar också rörligheten på bostadsmarknaden och försvårar matchningen på arbetsmarknaden vilket i förlängningen leder till lägre sysselsättning och minskad tillväxt. Det finns således ett starkt intresse av att det byggs fler bostäder i Sverige.

Förslagen i detta betänkande bör leda till att tiden från idé till färdigställande kan kortas något. Genom kortare handläggningstider kan den kommunala kapaciteten att handlägga detaljplaner öka något, men framför allt skapar kortade ledtider i planprocessen förutsättningar för att fler mindre och medelstora exploatörer kan ta initiativ till planläggning (jfr avsnitt 8.5). Detta kan på sikt leda till ökad konkurrens inom byggsektorn, vilket även bör få betydelse för bostadsbyggandet. Planintressentens förtydligade och utvecklade medverkan i viss detaljplaneläggning, torde också kunna leda till att kommunala planeringsresurser i viss utsträckning kan omfördelas till planläggning utan sådan medverkan, något som på sikt också kan ge positiva effekter för bostadsbyggandet.

Våra förslag bör i viss utsträckning stärka samhällets kapacitet att ta fram detaljplaner, i vart fall genom en viss förkortning i tid av planprocessen. Sammantaget bedömer vi att förslagen kan få viss betydelse för hur många bostäder som tillkommer på bostadsmarknaden. Förslagen tar vidare sikte inte endast på bostadsbyggande, utan även på detaljplaneläggning för t.ex. industrimark eller motsvarande.

8.9 EU-rätten

Delar av våra förslag har viss koppling till det s.k. SMB-direktivet[5] och den s.k. Århuskonventionen[6]. Förslaget att det ska bli tydligt att det är frivilligt för kommunen att ange planens utgångspunkter och mål i ett planprogram görs uttryckligen för att säkerställa att kravet på avgränsningssamråd, som följer av SMB-direktivet, inte ska gälla planprogrammen. Det innebär att vi indirekt kan sägas föreslå att det ska ske ett s.k. undersökningssamråd i programskedet avseende frågan om ett genomförande av den efterföljande detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, eftersom vi inte föreslår att även kravet på undersökningssamråd ska tas bort. Det medför en viss överimplementering av SMB-direktivet. Kravet på undersökningssamråd kan dock anses vara motiverat även i fortsättningen, eftersom det i praktiken endast medför ett begränsat merarbete för kommunen och dessutom ger kommunen en bra uppfattning, efter att programarbetet genomförts, om hur det efterföljande detaljplanearbetet bör läggas upp.

Vi anser att våra förslag i dessa delar – och även i övrigt – är förenliga med EU-rätten.

8.10 Övriga konsekvenser

Förslaget bör inte ha någon betydelse för den offentliga servicen. Förslaget bedöms inte heller påverka förutsättningarna för en digital plan- och byggprocess, för tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga eller för jämställdheten mellan kvinnor och män.

[5] Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan.
[6] FN-konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Sverige tillträdde konventionen 2005, vilket även Europeiska unionen har gjort. Konventionen utgör därför en integrerad del av unionens rättsordning (se EU-domstolens avgörande C-240/09).

9 Författningskommentar

9.1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

4 kap.

33 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som ska redovisas i en planbeskrivning.

Första stycket punkt 6, som är ny, innebär att kommunen i planbeskrivningen även ska redovisa om och i så fall vilket planeringsunderlag enligt 5 kap. 8 § första stycket som tagits fram av en viss enskild.

Med planeringsunderlag avses samma sak som i 5 kap. 13 §. Det innebär bl.a. faktabetonat material såsom inventeringar, uppgifter om mark- och grundförhållanden, ägostruktur, befintliga planförhållanden och statistiska uppgifter (prop. 1985/86:1 s. 611). Planeringsunderlag innehåller vanligtvis en beskrivning av sådana planeringsförutsättningar som avses i första stycket punkt 1. Planeringsunderlag får enligt 5 kap. 8 § andra stycket tas fram av annan än kommunen, däribland av enskilda, men även av t.ex. länsstyrelse, lantmäterimyndighet, landsting (region) och miljönämnd (jfr även 5 kap. 11 §). Med enskild avses t.ex. fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent, men även konsult eller liknande som tagit fram underlag på uppdrag av kommunen.

Genom redovisningen enligt denna bestämmelse ska tydliggöras om någon enskild medverkat i detaljplaneläggningen. Av redovisningen ska även framgå vilket underlag som tagits fram av den enskilde eller genom dennes försorg, exempelvis underlag som tagits fram av en konsult på den enskildes uppdrag. En fullständig redovisning krävs inte, utan en uppräkning av underlagen med uppgift om vem som har upprättat respektive underlag är tillräcklig. När det gäller underlag

som har tagits fram av en juridisk person, t.ex. ett företag, är det tillräckligt att redovisa namnet på organisationen.

Någon redovisning krävs inte av sådant planeringsunderlag som har tagits fram av någon annan än en enskild, t.ex. av statlig eller kommunal förvaltningsmyndighet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

5 kap.

3 §

Av paragrafen framgår att en begäran om planbesked ska vara skriftlig och vad en sådan begäran ska innehålla.

Tredje stycket, som är nytt, anger att om den som har gjort begäran om planbesked (planintressenten) vill ha möjlighet att efter kommunens medgivande inhämta yttrande från länsstyrelsen enligt 5 a § första stycket eller besked om vilket planeringsunderlag som kan behövas enligt 8 § första stycket, ska det framgå av begäran om planbesked. Bestämmelser om kommunens bedömningar i dessa avseenden finns i 5 och 5 a §§.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4 och 6.5.

5 §

Paragrafen anger vad ett planbesked ska innehålla.

I *andra stycket*, som delvis är nytt, anges att om kommunen avser att inleda en planläggning, ska kommunen i planbeskedet ange såväl den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att inledas som den tidpunkt då planläggningen kommer att ha lett fram till ett slutligt beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller ändra eller upphäva områdesbestämmelser. Ofta är det inte möjligt att på förhand ange exakta tidpunkter, vare sig för planläggningens inledande eller för slutligt beslut om antagande, ändring eller upphävande. Det bör dock normalt vara möjligt att ange ungefärliga tidpunkter (prop. 2009/10:170 Del 1 s. 229 och 440).

Tredje stycket, som är nytt, anger att om det begärts enligt 3 § tredje stycket, ska kommunen i planbeskedet redovisa sin bedömning av vilket planeringsunderlag enligt 8 § första stycket som kan behövas för planläggningen. Med planeringsunderlag avses samma

sak som i 13 §. Planläggning definieras i 1 kap. 4 § som arbetet med att ta fram en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser. I denna paragraf avses med planläggning arbetet med att ta fram en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Kommunen har ett omfattande utrymme vad gäller bedömningen av vilket planeringsunderlag som bör anges i planbeskedet. Kommunen får här göra en bedömning bl.a. utifrån hur tydliga planeringsförutsättningarna är, men också utifrån vilket underlag som den enskilde lämnat in i planbeskedsärendet. Ju mer planintressenten i sin begäran om planbesked har preciserat den avsedda åtgärden, desto större möjlighet har kommunen att redan i planbeskedet ange vilket planeringsunderlag som kan behövas. Planeringsunderlag som bör kunna anges i planbeskedet rör i första hand sådant som utgör områdesbundna förutsättningar. Det kan t.ex. handla om en analys av förutsättningarna för att anordna vatten och avlopp (va-utredning), en inventering av förekommande naturvärden inom och i anslutning till det tilltänkta planområdet, en undersökning av de geotekniska förutsättningarna, en analys av förutsättningarna för att anordna trafik och parkering samt en arkeologisk utredning (jfr 2 kap. 11 § kulturmiljölagen [1988:950]).

Vid kommunens bedömning av vilket planeringsunderlag som bör anges i planbeskedet, bör även beaktas planintressentens eller dennes eventuella ombuds kompetens och erfarenhet av detaljplaneläggning. Kommunen bör vidare i planbeskedet endast ange planeringsunderlag som den haft de tidsmässiga förutsättningarna att bedöma behovet av.

Kommunens bedömning av vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen är preliminär och har inte någon bindande verkan. Kommunen kan således senare i planprocessen göra en annan bedömning av vilka planeringsunderlag som behövs.

Om kommunen inte har för avsikt att inleda någon planläggning, medför bestämmelsen inte heller någon skyldighet för kommunen att yttra sig om vilket planeringsunderlag som kan behövas.

I 5 a § finns bestämmelser om att kommunen i planbeskedet i vissa fall får medge den som har gjort en begäran om planbesked att inhämta länsstyrelsens yttrande om vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen. Om kommunen medger att så får ske, ska även detta framgå av planbeskedet.

Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

5 a §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att kommunen får medge att den som gjort en begäran om planbesked får inhämta vissa uppgifter från länsstyrelsen.

Av *första stycket* framgår att kommunen får medge att planintressenten inhämtar ett yttrande från länsstyrelsen om vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen. Med planeringsunderlag avses samma som i 13 §. Planläggning definieras i 1 kap. 4 § som arbetet med att ta fram en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser. I denna paragraf avses med planläggning arbetet med att ta fram en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Av inledningen till första stycket följer att det är en förutsättning att planintressenten har begärt att få inhämta ett yttrande från länsstyrelsen, för att kommunen ska kunna lämna ett sådant medgivande. Ytterligare förutsättningar för att kommunen ska lämna ett sådant medgivande finns i andra stycket. Om kommunen medger att ett yttrande får inhämtas från länsstyrelsen, ska detta framgå av planbeskedet. Av 3 § tredje stycket framgår att om planintressenten vill ha ett medgivande om att få inhämta ett yttrande från länsstyrelsen om vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen, ska det anges i begäran om planbesked.

I *andra stycket* anges ytterligare förutsättningar för ett medgivande enligt första stycket.

Enligt *punkt 1* krävs att den planläggning som omfattas av planbeskedet är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 §. I 5 kap. 7 § 1 finns krav på utökat planförfarande i de fall ett förslag till en detaljplan inte är förenligt med översiktsplanen eller länsstyrelsens granskningsyttrande. Avsikten är att kommunens bedömning av om planintressenten kan ges möjlighet att inhämta yttrande i detta avseende ska tillämpas på motsvarande sätt som enligt den bestämmelsen. Det innebär att tidigare förarbeten och avgöranden bör kunna tillämpas (jfr främst prop. 1985/86:1 s. 622 och prop. 2013/14:126 s. 74 och 293).

Enligt *punkt 2* krävs för ett medgivande enligt första stycket även att länsstyrelsens yttrande kan antas främja den planläggning som planbeskedet avser. Det betyder att kommunen måste bedöma om yttrandet kommer att underlätta påbörjandet av och arbetet med den

planläggning som omfattas av planbeskedet. Kommunen har här ett betydande skönsmässigt utrymme. Det kan t.ex. handla om att kommunen anser att planeringsförutsättningarna ännu är alltför oklara för att det ska vara meningsfullt att låta planintressenten inhämta yttrande från länsstyrelsen. Detsamma gäller om planarbete avses påbörjas först långt fram i tiden. Även vilken arbetsinsats som kan komma att krävas från länsstyrelsens sida bör vägas in vid kommunens bedömning av om det kan antas främja planläggningen att planintressenten tillåts inhämta yttrande. Vid kommunens bedömning bör också beaktas vem som är planintressent och dennes – eller eventuellt ombuds – kompetens och erfarenhet av planläggning samt förutsättningar i övrigt för att i det enskilda fallet underlätta kommunens planläggning.

Av *tredje stycket* framgår att ett medgivande enligt första stycket som huvudregel gäller till den tidpunkt då planläggningen enligt kommunens bedömning kommer att inledas enligt 5 § andra stycket 1. Det medför att länsstyrelsens skyldighet att yttra sig enligt 5 b § därefter upphör.

Länsstyrelsens skyldighet att yttra sig ska bedömas utifrån vad som gäller vid den tidpunkt då planintressentens begäran om yttrande inkom till länsstyrelsen. Länsstyrelsens skyldighet kvarstår således till dess att länsstyrelsen har yttrat sig även om giltighetstiden enligt förevarande stycke har löpt ut, förutsatt att begäran var giltig vid den tidpunkt då denna inkom till länsstyrelsen.

Kommunen har möjlighet att i planbeskedet bestämma en annan tidpunkt. Inriktningen bör i så fall vara att kommunen bestämmer denna tidpunkt så att planintressentens möjligheter att inhämta synpunkter upphör senast vid den tidpunkt då kommunen planerar att själv inleda kontakter med länsstyrelsen.

Kommunens möjlighet att i efterhand ändra medgivandets begränsning i tid, får avgöras utifrån bestämmelserna om ändring av förvaltningsbeslut i 37 och 38 §§ förvaltningslagen (2017:900). En förlängning av medgivandets giltighet i tid är normalt inte till nackdel för enskild och således möjlig. Även en förkortning bör kunna ske, t.ex. om det i planbeskedet angetts att så kan komma att ske under vissa förutsättningar.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

5 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att länsstyrelsen i vissa fall ska yttra sig om vilket planeringsunderlag som kan behövas för en viss planläggning.

Av *första stycket* framgår att länsstyrelsen ska yttra sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 22 §, om det har begärts av den som fått ett medgivande enligt 5 a § första stycket.

Länsstyrelsen ska yttra sig över den planläggning som det positiva planbeskedet avser. Det ankommer på den som gjort begäran att tillhandahålla en kopia av planbeskedet (jfr 19 § andra stycket förvaltningslagen [2017:900]).

Eftersom en begäran om planbesked kan ha olika detaljeringsgrad ligger det i sakens natur att länsstyrelsen inte kan yttra sig över sådana frågor som inte framgår av planbeskedet. Länsstyrelsens synpunkter ska i första hand avse vilket planeringsunderlag som krävs för att länsstyrelsen senare under granskningsskedet ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt 22 §. Det innebär att länsstyrelsen ska yttra sig om vilket underlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna ta ställning till hur planläggningen förhåller sig till de s.k. ingripandegrunderna (jfr även 11 kap. 10 § andra stycket). Med detta avses således sådant underlag som kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna bedöma om planläggningen innebär att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses, att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs, om strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, att regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt, eller att en bebyggelse eller ett byggnadsverk annars blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Av yttrandet kan framgå att länsstyrelsen bedömer att det exempelvis kommer att behövas något eller några av följande underlag för att ett kommande planförslag ska kunna bedömas:

– en inventering av förekommande naturvärden inom och i anslutning till det tilltänkta planområdet
– en geoteknisk undersökning

– en analys av risken för översvämning
– en undersökning av förekomsten av markföroreningar
– en analys av risken för olyckor med hänsyn till att en närliggande väg eller järnväg utgör en rekommenderad transportled för farligt gods
– en analys av vilket omgivningsbuller som kan uppstå i anslutning till tillkommande eller befintliga bostäder.

Länsstyrelsen ska således redovisa sin bedömning av vilka frågor som behöver utredas närmare för att länsstyrelsen i det efterföljande plansamrådet och sedermera även i granskningsskedet ska kunna bedöma om förslaget till detaljplan är förenligt med ingripandegrunderna.

Länsstyrelsen kommer i vissa fall att behöva samråda med andra statliga myndigheter innan länsstyrelsen kan yttra sig över vilket planeringsunderlag som kan behövas. Länsstyrelsen kommer vidare i viss utsträckning att bedöma samma frågor som kommunen har att bedöma när den anger behövligt planeringsunderlag i planbeskedet (5 § tredje stycket).

Medgivandet innebär att länsstyrelsens skyldighet att yttra sig går längre än den allmänna serviceskyldighet som myndigheten har enligt 6 § andra stycket förvaltningslagen. Länsstyrelsens skyldighet får i stället bedömas utifrån förvaltningsmyndigheters allmänna utredningsansvar enligt 23 § första stycket förvaltningslagen. Det finns inte något som hindrar att länsstyrelsen också uttalar sig om behövligt underlag bl.a. för en korrekt avvägning av motstående allmänna intressen enligt 2 kap. (jfr 5 kap. 14 § andra stycket). Det kan även gälla andra frågor som berör länsstyrelsen eller staten, exempelvis behovet av tillstånd eller dispenser som kan behövas enligt miljöbalken eller kulturmiljölagen (1988:950). Länsstyrelsen har däremot inte någon skyldighet att lämna sådana uttalanden i yttrandet, utöver vad som följer av den allmänna serviceskyldigheten enligt 6 § förvaltningslagen.

Länsstyrelsen har möjlighet att träffa planintressenten, även i de fall när kommunen inte har någon representant närvarande (jfr 24 § förvaltningslagen). Däremot förutsätts länsstyrelsen efter ett sådant möte skriftligen dokumentera eventuella ställningstaganden och upplysningar från länsstyrelsens sida i yttrandet (jfr även 27 § förvaltningslagen). Det finns inte något som hindrar att länsstyrelsen yttrar sig

mer än en gång i ärendet, t.ex. för att på planintressentens begäran förtydliga eller komplettera det tidigare yttrandet.

Länsstyrelsens bedömning av vilket planeringsunderlag som kan behövas för planläggningen är preliminär och har inte någon bindande verkan. Länsstyrelsen kan således senare i planprocessen göra en annan bedömning av vilka planeringsunderlag som behövs.

I *andra stycket* anges att länsstyrelsens yttrande (yttranden) ska skickas till kommunen och den som fått planbeskedet. Yttrandet kan även skickas elektroniskt.

8 §

I paragrafen anges att i arbetet med att ta fram en detaljplan ska det som huvudregel finnas grundkartor och en fastighetsförteckning.

Andra meningen i första stycket, som är ny, anger att det utöver grundkartor och fastighetsförteckning också ska finnas det planeringsunderlag som i övrigt behövs. Vad som är behövligt får avgöras i första hand utifrån planmyndighetens utredningsansvar (jfr 23 § första stycket förvaltningslagen [2017:900]). Med planeringsunderlag avses samma sak som i 13 § första stycket, dvs. faktabetonat material såsom inventeringar, uppgifter om mark- och grundförhållanden, ägandestruktur, befintliga planförhållanden och statistiska uppgifter (se prop. 1985/86:1 s. 611). Det kan handla om allt från geotekniska undersökningar och kulturantikvariska utredningar till bebyggelseinventeringar och behövligt underlag i övrigt (jfr även 5 § tredje stycket).

Andra stycket, som är nytt, anger att planeringsunderlag får tas fram även av annan än kommunen. Det handlar om underlag som tagits fram av bl.a. berörda statliga och kommunala förvaltningsmyndigheter, t.ex. länsstyrelse, lantmäterimyndighet och miljönämnd, men också av landsting (jfr även 11 §). Genom bestämmelsen förtydligas även att det inte finns några hinder för enskild att bidra med underlag i planärendet. Med enskild avses bl.a. fastighetsägare, byggherre eller annan planintressent, men även t.ex. konsult som tagit fram underlag på uppdrag av kommunen. Om underlag tagits fram av viss enskild, ska det enligt 4 kap. 33 § första stycket punkt 6 redovisas i planbeskrivningen.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

10 §

I paragrafen finns bestämmelser om planprogram för detaljplaner.

Ändringen innebär att det klargörs att det är kommunen och ingen annan som bestämmer om ett sådant planprogram ska upprättas eller inte (prop. 2009/10:170 Del 1 s. 443).

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

11 §

Paragrafen anger vilka kommunen ska samråda med i arbetet med att ta fram ett planprogram eller ett förslag till detaljplan.

Ändringen i *första stycket* är en följdändring med anledning av att planprogram definieras i 10 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

11 a §

I paragrafen, som har nytt innehåll, finns bestämmelser om att kommunen i vissa fall ska genomföra samrådet så att det även uppfyller kraven om samråd i 6 kap. miljöbalken.

Femte stycket, som är nytt i förhållande till förslaget i SOU 2018:46 Del 1, innebär att tredje stycket inte ska tillämpas i arbetet med att ta fram ett planprogram enligt 10 § detta kapitel. Det innebär att när det gäller planprogram finns det inte något krav på att ett samråd enligt 11 § första stycket ska genomföras så att det även uppfyller kraven beträffande ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. 9 och 10 §§ miljöbalken. Av 11 § första stycket jämförd med första stycket i denna paragraf följer dock att kommunen under programsamrådet ska undersöka om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, förutsatt att frågan om betydande miljöpåverkan inte redan är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 6 kap. 4 § miljöbalken (jfr andra stycket i denna paragraf).

Övervägandena finns i avsnitt 6.12.2.

13 §

Paragrafen anger vad kommunen ska redovisa under ett samråd om ett planförslag.

Ändringen i *första stycket* innebär ett förtydligande av att det planeringsunderlag som avses i bestämmelsen, är det som anges i 8 § första stycket.

Ändringen i *andra stycket* är en följdändring med anledning av att planprogram definieras i 10 §.

Övervägandena finns i avsnitt 6.6 och 6.12.2.

39 §

Paragrafen anger vilka förfarandebestämmelser i 5 kap. som är tillämpliga även i fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser.

Ändringen innebär att 8 § ska tillämpas i den del bestämmelsen avser fastighetsförteckning och planeringsunderlag i fråga om förslag till och beslut om att anta, ändra eller upphäva områdesbestämmelser. Däremot ska 8 § inte tillämpas i fråga om grundkartor. Övriga ändringar är enbart redaktionella.

Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Kommittédirektiv 2017:6

En utvecklad översiktsplanering

Beslut vid regeringssammanträde den 19 januari 2017

Sammanfattning

En särskild utredare ska utreda och lämna förslag på hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta efterföljande planering m.m. och hur dialogen mellan staten och kommunen om fysisk planering i större omfattning ska kunna hanteras inom ramen för översiktsplaneringen. Utredaren ska även utreda möjligheten att göra översiktsplanen bindande i vissa avseenden och utreda hur redovisningen av planhandlingarna bör göras för att skapa förutsättningar för ökad förutsebarhet och en hållbar samhällsutveckling.

Utredaren ska föreslå hur kommunen kan ges större möjligheter att besluta om en tillkommande eller befintlig bebyggelse behöver regleras med en detaljplan. Utredaren ska även föreslå hur angränsande lagstiftning kan utformas om kravet på detaljplan begränsas.

Utredaren ska utreda behovet av och förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer, exempelvis genom en bestämmelse i en detaljplan.

Utredaren ska vidare utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljplaneläggning. Kommunen ska ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas.

Utredaren ska senast den 20 juni 2017 redovisa uppdraget om en begränsning av kravet på detaljplan. Utredaren ska senast den 15 mars 2018 redovisa uppdraget om en utvecklad översiktsplanering och uppdraget att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 november 2018.

Bakgrund

Regeringen genomför just nu den största bostadspolitiska satsningen på 20 år. Som ett led i detta har ett bostadspolitiskt paket med förslag på 22 åtgärder för fler bostäder presenterats. I paketet föreslås flera reformer som förutsätter ytterligare utredningsinsatser som ett led i genomförandet. Bland annat aviseras förslag om en utvecklad översiktsplanering, en begränsning av detaljplanekravet och en översyn av kommunens möjligheter att reglera upplåtelseformer. Dessa förslag behandlas i dessa direktiv. Direktiven omfattar även frågan om möjligheten till privat initiativrätt till planläggning.

Översiktsplanens funktion i plansystemet

Plansystemet enligt plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, kännetecknas av en långtgående decentralisering. Det är i första hand en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten enligt lagen, vilket bl.a. innebär att det är kommunen som upprättar och antar förslag till översiktsplan och detaljplaner. Staten har i första hand en rådgivande funktion, men kan ingripa och upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan om beslutet strider mot någon av de s.k. ingripandegrunderna, dvs. de statliga och allmänna intressen som länsstyrelsen ska bevaka under detaljplaneprocessen (11 kap. 10 § PBL).

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, bl.a. genom att planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Planen är inte bindande för efterföljande beslut. Kommunen ska i översiktsplanen redovisa sin bedömning av hur skyldigheten enligt 2 kap. PBL att ta hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden kommer att tillgodoses. I redovisningen ska riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anges särskilt.

Den redovisning som ska finnas i översiktsplanen kan sägas utgöra ett förhandsbesked till kommuninvånare och andra om vilka allmänna intressen som kommunen avser att prioritera i framtida markanvändningsbeslut, t.ex. beslut med anledning av en ansökan om bygglov eller beslut att anta en detaljplan.

Innan kommunen beslutar att anta en ny översiktsplan ska kommunen samråda med bl.a. länsstyrelsen. Inom ramen för planprocessen ska länsstyrelsen avge ett granskningsyttrande över planförslaget, där det ska framgå om förslaget strider mot någon av de s.k. ingripandegrunderna. Syftet med detta är att staten ska föra fram synpunkter så att kommunen redan i samband med översiktsplanen kan få besked om vilka delar av planen som enligt länsstyrelsens uppfattning inte bör fullföljas.

Av översiktsplanen ska det även framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Inom ramen för översiktsplaneringen ska en miljöbedömning göras enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken om översiktsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Bestämmelserna om miljöbedömning av planer och program genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (det s.k. SMB-direktivet).

Om detaljplanekravet

I PBL finns krav på att kommunen i vissa fall ska pröva om ett mark- eller vattenområde är lämpligt för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning genom en detaljplan. Detaljplanekravet tar sikte på sådana fall där detaljplanen typiskt sett är den lämpligaste regleringsformen. Avgörande för frågan när detaljplan ska användas är bl.a. omfattningen och arten av befintlig bebyggelse inom och i anslutning till det aktuella området, efterfrågan på mark för bebyggelse i området, förekomsten av motstridiga markanvändningsintressen inom området, allmänhetens intresse av vad som ska hända i området liksom antalet berörda sakägare och andra enskilda intressenter, regleringsbehov för bebyggelsen, som inte har beaktats i översiktsplanen eller i områdesbestämmelser, samt anspråken på kommunens medverkan vid genomförandet av bebyggelsen (prop. 1985/86:1 s. 150). Liksom inom ramen för översiktsplaneringen ska en miljöbedömning göras enligt bestämmelserna i 6 kap.

miljöbalken om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förutom kraven i SMB-direktivet träffas vissa typer av detaljplaner även av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (det s.k. MKB-direktivet).

I propositionen En enklare planprocess (prop. 2013/14:126) föreslogs att detaljplanekravet skulle begränsas så att det inte skulle vara obligatoriskt med detaljplan i lika många fall som enligt nu gällande bestämmelser. Däremot skulle kommunens möjligheter att ställa krav på att det ska finnas en detaljplan inte begränsas. Förslaget vann inte riksdagens stöd och ledde således inte till någon lagändring (bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14: 366). Efter regeringens förslag i propositionen Genomförande av Seveso III-direktivet (prop. 2014/15:60) har en mindre del av förslaget till ändrat detaljplanekrav genomförts, men med en något ändrad inriktning jämfört med den som föreslogs i prop. 2013/14:126.

Prop. 2013/14:126 innehöll inga förslag till nödvändiga följdändringar i anslutande lagstiftning. Denna fråga behandlades i departementspromemorian Nya steg för en effektivare plan- och bygglag (Ds 2014:31). Remissbehandlingen föranledde kritik från remissinstanserna i några avseenden, bl.a. eftersom förslagen ansågs kunna leda till minskad förutsebarhet för enskilda. Förslagen till följdändringar i anslutande lagstiftning har ännu inte lett till någon proposition.

Om möjligheten att reglera upplåtelseformer i en detaljplan

För många är hyresrätten det första steget in på bostadsmarknaden. Att det finns tillräckligt med hyresrätter har därmed stor betydelse för den enskildes möjligheter till studier eller att kunna ta ett jobb på en annan ort. Av olika skäl byggs det emellertid färre hyresrätter än vad det finns behov av i dag.

Plan- och bygglagstiftningen ger i dag inte någon möjlighet för kommunen att reglera upplåtelseformen till bostäder i en detaljplan. I de fall då kommunen anser att det finns ett behov av att säkerställa att t.ex. ett flerbostadshus upplåts med hyresrätt är det vanligt att frågan regleras i t.ex. ett exploateringsavtal.

Möjligheten för enskilda att ta initiativ till planläggning

Det är kommunen som bestämmer var och när en detaljplan ska upprättas och även när förutsättningarna är av sådant slag att det finns anledning att inleda arbetet med en ny detaljplan. Genom nya PBL infördes en möjlighet för enskilda att begära att kommunen i ett planbesked redovisar sin avsikt att inleda en planläggning, efter förslag från Byggprocessutredningen (SOU 2008:68). Planbeskeden gör det möjligt för den som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta en detaljplan att få ett formellt besked om huruvida kommunen avser att inleda en planläggning.

Enligt riksdagen finns det skäl att överväga möjligheten att införa en rätt till privata initiativ vid detaljplaneläggning i den svenska plan- och bygglagstiftningen (bet. 2014/15:CU10, rskr. 2014/15:180). Utgångspunkten för övervägandena bör, enligt riksdagen, vara att utforma förslag till regler som med ett bibehållande av grunderna i det kommunala planmonopolet ger större möjlighet för en exploatör att initiera ett planarbete eller att själv bidra till att en plan tas fram som sedan kan prövas och genomföras i vanlig ordning. Med dessa utgångspunkter har riksdagen tillkännagett som sin mening att regeringen bör låta utreda hur regler som medger en privat initiativrätt till detaljplan kan utformas och därefter återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Regeringen har i skrivelsen Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2015/16:75 s. 155) redovisat sin avsikt att utreda frågan om privat initiativrätt till detaljplan.

Utredningsbehovet

Översiktsplaneringen behöver utvecklas för ökad förutsebarhet

Att staten och kommunen är överens i vissa avseenden om hur mark och vatten bör användas och hur den byggda miljön bör användas, utvecklas och bevaras, har stor betydelse för effektiviteten i hela PBL-systemet. Byggherrar behöver tydliga besked om hur mark och vatten kan användas, t.ex. för att kunna bedöma hur bebyggelsen kan utvecklas eller för att få kännedom om sådana intressen som medför att marken kan anses vara olämplig för bebyggelse av något skäl. För att underlätta efterföljande planering är det önskvärt att dialogen

mellan staten och kommunen kan ske så tidigt som möjligt, dvs. inom ramen för översiktsplaneringen. De utredningsinsatser som har gjorts tidigare för att utveckla översiktsplaneringen behöver emellertid utvecklas. Även möjligheten att med bindande verkan variera kraven på bygglov i viss mån bör utredas, liksom frågan om hur översiktsplanerna kan hållas aktuella i större utsträckning. Detta leder till att det finns ett behov av att se över PBL så att översiktsplanen tydligare redovisar vad som utgör en önskvärd utveckling. Behovet av att se över översiktsplaneringen utvecklas i det följande.

Genom tidig planering kan kommunen skapa bättre beredskap för förändringar, bl.a. när det gäller kommunala investeringar i infrastruktur som krävs för att möjliggöra en exploatering och därmed medverka till ett snabbare genomförande när en exploatör vill genomföra ett byggprojekt. Därmed bör det också gå snabbare från idé till färdig byggnad när ett byggprojekt väl initieras. Om kommunen tydligt redovisar sina avsikter med ett visst område, bör dessutom fler företag kunna bli intresserade av att delta i exploateringen, vilket i sig bör kunna bidra till ökad konkurrens inom byggsektorn. En annan effekt av en tydlig översiktsplan är att behovet av detaljplaner bör kunna minska.

Som översiktsplaneringen fungerar i dag är det vanligt förekommande att staten och kommunen inte i tillräcklig grad löser ut konflikter inom ramen för översiktsplaneringen. Även när kommunen och staten är överens om översiktsplanen har de statliga myndigheterna ofta detaljerade synpunkter i senare planeringsskeden på hur bebyggelsen bör lokaliseras, placeras och utformas när enskilda byggprojekt ska genomföras. Det hänger bl.a. ihop med att översiktsplanen inte ger tillräcklig vägledning om användningen av mark- och vattenområden och hur den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Väsentliga ställningstaganden om vad som utgör en lämplig markanvändning skjuts därmed på framtiden. Det leder i sin tur till att översiktsplanen inte ger den förutsebarhet som behövs, bl.a. för att efterföljande planering ska kunna ske enkelt och effektivt. Därmed kan det ibland ta lång tid från idé till dess att byggprojektet är färdigställt och kan tas i anspråk. Brist på ställningstaganden i översiktsplanen kan även leda till att byggprojekt påbörjas i områden som är olämpliga för exploatering av olika skäl.

Många byggprojekt initieras av enskilda exploatörer. Ibland saknar kommunen och berörda myndigheter en klar uppfattning om

hur ett visst område bör användas, t.ex. hur bebyggelse bör lokaliseras, placeras och utformas för att den ska kunna tillåtas på den plats som exploateringen avser. Därmed är det inte ovanligt att den dialog som är tänkt att ske inom ramen för översiktsplaneringen i stället sker inom ramen för enskilda byggprojekt. Så kan t.ex. vara fallet om kommunen har en inaktuell översiktsplan som inte redovisar hur nya anspråk på ändrad markanvändning bör hanteras. I stället för att kommunen på förhand planerar för en önskvärd utveckling riskerar planeringen att bli reaktiv och fragmenterad.

Plangenomförandeutredningen har redovisat att den kommunomfattande översiktsplanen ofta upplevs som alltför övergripande för att det ska vara möjligt att studera hur t.ex. en stadsdel eller en tätort ska användas och utvecklas (SOU 2013:34). Enligt utredningen stannar ställningstagandena i översiktsplanen därmed ofta på visionsstadiet. Det medför enligt utredningen bl.a. att det kan vara svårt för staten och kommunen att inom ramen för översiktsplaneringen nå en samsyn om hur bebyggelsen bör utformas för att tillgodose de statliga och allmänna intressena.

Översiktsplanen kan ändras för en viss del av kommunen. En sådan ändring av planen får redovisas med en annan detaljeringsgrad än för översiktsplanen i övrigt. Inte heller sådana s.k. fördjupningar av översiktsplanen är emellertid normalt tillräckliga för att staten och kommunen ska kunna nå en samsyn i alla avseenden om vad som utgör en lämplig användning av mark och vatten. Kommunerna behöver ett verktyg som underlättar den efterföljande planeringen i högre grad, inte minst på tätorts- och stadsdelsnivå, där kommunen lättare kan komma överens med berörda statliga myndigheter m.fl. om den önskade markanvändningen – utan att fastna i alla de detaljfrågor som en detaljplan normalt ger upphov till. Plangenomförandeutredningen redovisade ett sådant förslag som innebar att översiktsplanen skulle kunna preciseras för vissa områden (SOU 2013:34). Utredningens förslag var dock i vissa avseenden ofullständigt och ledde till kritik från remissinstanserna, bl.a. eftersom den tänkta planformen inte var juridiskt bindande. Förslaget behöver därför utvecklas.

Kommunens möjligheter att ändra kraven på vilka åtgärder som kräver bygglov förutsätter i dag att frågan regleras med en bestämmelse i en detaljplan eller områdesbestämmelser. I dag är det relativt ovanligt att kommunen ändrar kraven på bygglov. Det kan leda till att kraven på bygglov inte motsvarar behoven, t.ex. på landsbygden,

vilket i sin tur medför oönskad administration. Kommunens möjligheter att ändra de ordinarie kraven på bygglov behöver därmed förenklas. Det finns således anledning att överväga om det är möjligt att låta kommunen införa bindande föreskrifter i översiktsplanen som gör det möjligt att i vissa fall minska de ordinarie kraven på bygglov, t.ex. för komplementbyggnader i anslutning till befintliga en- och tvåbostadshus. På motsvarande sätt kan det i vissa fall vara lämpligt att öka kraven på bygglov, t.ex. när bebyggelsen är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Boverket har inom ramen för uppföljningen av PBL-tillämpningen under 2015 redovisat att 49 kommuner, motsvarande 17 procent av kommunerna, har en översiktsplan som antogs under perioden 1990–1999. Antalet aktualitetsprövningar som sker av översiktsplanerna är förhållandevis lågt, men bilden av översiktsplanernas aktualitet är enligt Boverket oklar. Boverket menar att aktualitetsprövningen är problematisk som den fungerar i dag. Om översiktsplanen inte hålls aktuell, får planen en oklar status vilket kan leda till att den inte längre blir vägledande för efterföljande planering och tillståndsprövningar. Uppgifterna om att aktualitetsprövningen av översiktsplanerna inte fungerar tillfredsställande medför att det finns anledning att se över om det behövs åtgärder för att säkerställa att översiktsplanerna hålls aktuella.

Detaljplanekravet bör begränsas

Den tid som går åt till detaljplaneläggning påverkar bl.a. förutsättningarna för en effektiv konkurrens i byggsektorn. De ibland omfattande processerna tar dels stora personella och ekonomiska resurser i anspråk hos exploatören, dels kan markinnehavet i sig medföra betydande kostnader under den tid som planläggningen pågår. Många mindre aktörer i byggsektorn saknar i dag förutsättningar för att genomföra projekt som förutsätter detaljplaneläggning, vilket hämmar bostadsbyggandet (jfr Utredningen om bättre konkurrens för ökat bostadsbyggande, SOU 2015:105 s. 151). Genom att korta tiden från idé till byggstart kan förutsättningarna förbättras så att fler mindre och medelstora exploatörer kan ta initiativ till komplexa

byggprojekt. Fler aktörer leder till ökad konkurrens och ökad kapacitet inom byggsektorn vilket i sin tur skapar förutsättningar för att bl.a. fler bostäder ska kunna byggas än vad som sker i dag.

I det bostadspolitiska paketet anges att kravet på detaljplan bör begränsas i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget i propositionen En enklare planprocess (prop. 2013/14:126), men att propositionen behöver justeras med hänsyn till att delar av förslaget redan har genomförts genom propositionen Genomförandet av Seveso III-direktivet (prop. 2014/15:60).

Mot denna bakgrund behöver ett nytt förslag utarbetas som kan ligga till grund för ändrad lagstiftning, både när det gäller bestämmelserna i PBL och de följdändringar i angränsande lagstiftning som behövs om kravet på detaljplan ändras.

Kommunens möjlighet att styra upplåtelseformen

Planprocessutredningen har gjort bedömningen att möjligheten till reglering av upplåtelseformen i en detaljplan bör utredas närmare, bl.a. eftersom nuvarande förfaranden anses leda till administrativt merarbete och därmed onödiga kostnader (SOU 2015:109).

I det bostadspolitiska paketet anges att förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer, t.ex. genom en bestämmelse i en detaljplan, ska utredas. Även alternativa möjligheter till att reglera upplåtelseformer bör ingå i en sådan utredning.

Möjligheten till privat initiativrätt vid planläggning

Möjligheten att förutse kommunala beslut om användningen av mark och vatten har stor betydelse för om det ska vara meningsfullt för enskilda att kunna ta initiativ till detaljplaneläggning och vidta vissa åtgärder av formell natur i planprocessen. Det finns således ett nära samband mellan förutsättningarna för en privat initiativrätt och översiktsplaneringen.

Med anledning av riksdagens tillkännagivande om privat initiativrätt finns det anledning att utreda förutsättningarna för att införa en sådan rätt till detaljplaneläggning, bl.a. för att utreda behovet och nyttan med en sådan reform. Även frågan om hur kommunens ansvar bör se ut, i de fall vissa förberedande åtgärder vidtas av en enskild

inom ramen för planprocessen, behöver utredas liksom hur en privat initiativrätt kan komma att påverka den kommunala fysiska planeringen i stort på lång sikt.

Uppdraget om en utvecklad översiktsplanering

En särskild utredare ges i uppdrag att utreda hur översiktsplaneringen kan utvecklas i syfte att öka förutsebarheten i beslut som avser hur mark och vatten ska användas, att dialogen om fysisk planering mellan staten och kommunen i större omfattning ska klaras av inom ramen för översiktsplaneringen och att genomförandet av konkreta byggprojekt ska underlättas och kunna ske snabbare.

Inriktningen bör vara att den kommunala översiktsplanen åtminstone delvis kan göras bindande för att skapa ökad förutsägbarhet, bl.a. för att förbättra förutsättningarna för efterföljande planering och en långsiktigt hållbar användning av mark och vatten. I dag finns det bindande översiktsplaner i t.ex. Norge. Att planen i ökad grad görs bindande bör bl.a. innebära att för sådana områden där staten och kommunen är överens om markanvändningen bör staten normalt inte ingripa mot sådana detaljplaner som är förenliga med översiktsplanen. Systemet bör därför utformas så att staten ges möjlighet att i högre grad säkerställa de statliga intressena redan på översiktsplanenivån. Dagens system, där staten kan ingripa mot detaljplaner som kan medföra att en bebyggelse blir olämplig, kan även uppfattas som att det finns ett underförstått ansvar för staten att säkerställa att markanvändningen är lämplig. Inriktningen bör vara att staten har en stark och aktiv roll i översiktsplaneringen, men att staten normalt inte ska behöva lägga sig i detaljerna i bebyggelseutvecklingen när den övergripande markanvändningen väl har lagts fast. Detta förutsätter bl.a. att redovisningen i översiktsplanen utvecklas. Staten bör dock även i fortsättningen kunna motsätta sig detaljplaner i sådana fall där staten agerar som sakägare m.m. Det är inte heller lämpligt att kravet på redovisning blir så omfattande att det blir omständligt för kommunen att göra en ny översiktsplan. Det gör att det även i fortsättningen kan finnas skäl att pröva vissa frågor genom en detaljplan, t.ex. i de fall kommunen önskar upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken. Om beslutet kan antas innebära

att strandskydd upphävs i strid med bestämmelserna i miljöbalken, ska staten även i fortsättningen överpröva en sådan detaljplan.

Att översiktsplanen i vissa avseenden görs bindande bör inte utesluta en annan markanvändning än den som har bestämts i översiktsplanen. Det är sannolikt inte möjligt att inom ramen för översiktsplaneringen förutse alla de önskemål och behov av förändringar i markanvändningen som kan uppstå. Eftersom processen för att ändra en översiktsplan kan vara komplex kan det vara lämpligt att systemet utformas så att det är möjligt att med begränsade administrativa insatser även medge en annan markanvändning än den som har bestämts i översiktsplanen. Genom detaljplaneläggning bör det således vara möjligt att medge sådan markanvändning som strider mot översiktsplanen. Om så sker ska staten ges möjlighet att komma till tals och kunna bevaka sina intressen.

Att översiktsplanen utvecklas bör inte heller medföra väsentligt ändrade förutsättningar för planering enligt annan lagstiftning, t.ex. väglagen (1971:948) eller lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

Inriktningen ska vara att utredarens förslag förbättrar möjligheten att i den kommunala planeringen tillgodose allmänna och statliga intressen respektive nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling, särskilt i de fall dessa intressen inte kommer att prövas igen på en mera detaljerad nivå i ett senare planeringsskede. Det innebär bl.a. att utredaren ska utforma sina förslag så att översiktsplanen tar hänsyn till områden av riksintresse m.m. enligt 3 och 4 kap. miljöbalken, till förekommande klimat-, miljö-, hälso- och säkerhetsaspekter samt till förekommande regionala och mellankommunala förhållanden av betydelse. Liksom i dag bör översiktsplaneprocessen utformas så att såväl myndigheter som allmänheten och berörda organisationer och enskilda i övrigt ges möjlighet att påverka planens utformning i syfte att säkerställa medinflytande och att beslutsunderlaget blir tillräckligt inför kommunens beslut att anta planen.

Om översiktsplanen delvis görs bindande, kan det finnas behov av att planen kan överklagas av enskilda vars intressen påverkas av planen, bl.a. till följd av bestämmelserna i Europakonventionen. Överinstansernas prövning i sak bör i sådana fall begränsas på samma sätt som gäller för detaljplaner (13 kap. 17 § PBL). I Nya Zeeland finns ett system där översiktsplanen delvis kan träda i kraft i de delar som inte har överklagats. Om utredaren så finner lämpligt, bör en sådan

ordning även kunna fungera som förebild för Sverige om översiktsplanen i vissa avseenden görs bindande.

Att översiktsplanen hålls aktuell är av stor betydelse för översiktsplanens funktion. Uppgifterna om att aktualitetsprövningen inte fungerar tillfredsställande medför att det finns behov av att dels få klarhet i vilken utsträckning som översiktsplanerna kan anses vara aktuella, dels redovisa förslag på åtgärder som säkerställer att dessa planer hålls aktuella. En åtgärd som bör övervägas är om det finns skäl att införa en viss längsta giltighetstid för översiktsplanen.

Mot denna bakgrund ska en särskild utredare se över hur översiktsplanen kan utvecklas för att skapa ökad förutsebarhet för efterföljande planering.

Utredaren ska särskilt

- utreda hur dialogen om fysisk planering mellan staten och kommunen i större omfattning ska kunna hanteras inom ramen för översiktsplaneringen,
- utreda hur redovisningen av översiktsplanen bör utformas för att skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling och underlätta efterföljande planering,
- utreda hur redovisningen av översiktsplanen bör utformas för att statens intressen bättre ska kunna tillgodoses och hur länsstyrelsens uppgifter i detta avseende bör se ut,
- redovisa exempel på hur översiktsplanen kan utformas för att skapa goda förutsättningar för efterföljande planering m.m.,
- utreda möjligheten att genom översiktsplanen ändra omfattningen av kraven på bygglov, t.ex. för komplementbyggnader i anslutning till befintliga en- och tvåbostadshus utanför områden med detaljplan respektive för bebyggelse som är särskilt värdefull från kulturhistorisk eller konstnärlig synpunkt,
- utreda hur de olika momenten i miljöbedömningen enligt 6 kap. miljöbalken kan integreras i planprocessen på ett ändamålsenligt sätt som stämmer överens med kraven i SMB-direktivet,
- analysera hur utredningens förslag förhåller sig till kraven i den s.k. Århuskonventionen,

- utreda vilka rättigheter och begränsningar som översiktsplanen bör och kan innebära för enskilda,
- utreda hur möjligheterna till överklagande bör se ut,
- utreda i vilken utsträckning som kommunernas översiktsplaner kan anses vara aktuella och föreslå åtgärder som säkerställer att dessa planer hålls aktuella,
- utreda hur kommunens arbete med översiktsplaneringen bör finansieras,
- analysera hur förslagen påverkar förutsättningarna för att genomföra förslagen från Bostadsplaneringskommittén (SOU 2015:59), och
- om det finns behov och bedöms lämpligt, lämna författningsförslag och förslag i övrigt.

Om utredningsarbetet visar att det är lämpligt att göra följdändringar i PBL eller andra lagar, ska utredaren redovisa de författningsändringar som behövs och skälen för dessa. Utredningen ska inte lämna förslag som omfattar bestämmelserna om riksintressen i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Uppdraget om en begränsning av kravet på detaljplan

Om översiktsplanen delvis görs bindande bör kraven på att förändringar i markanvändningen i vissa fall ska prövas genom detaljplan kunna minskas. Detaljplaner kommer dock att behövas även i framtiden, bl.a. eftersom det kan vara svårt att ta tillräcklig hänsyn till alla förekommande intressen inom översiktsplaneringen. Även behovet av att kommunens arbete med översiktsplaneringen inte ska behöva bli alltför komplext talar för att det är önskvärt att begränsa översiktsplanens detaljeringsgrad. I många utvecklingsprojekt kan det således även i fortsättningen finnas behov av att kunna klarlägga förutsättningarna för byggandet mer i detalj än vad som är ändamålsenligt inom ramen för översiktsplaneringen.

I linje med vad som föreslogs i prop. 2013/14:126 bör inriktningen vara att lagstiftarens krav på detaljplan begränsas men att kommunen även i fortsättningen ska kunna ställa krav på att det ska

finnas detaljplan i den omfattning som gäller i dag. Utgångspunkten ska vara att de lagändringar som genomfördes till följd av förslagen i prop. 2014/15:60 ska gälla även i fortsättningen.

Under remissbehandlingen av promemorian Nya steg för en effektivare plan- och bygglag (Ds 2014:31) framfördes synpunkter på att det är otydligt hur det föreslagna uttrycket ”samlad bebyggelse” ska förstås och att det därmed blir otydligt inom vilka områden som sådan angränsande lagstiftning, som redovisades i promemorian och som innehåller krav som är kopplade till förekomsten av en detaljplan, kommer att vara tillämplig. Mot bakgrund av de synpunkter som remissinstanserna framfört finns anledning att bl.a. utreda möjligheterna att öka förutsebarheten om var angränsande lagstiftning kommer att vara tillämplig om kravet på detaljplan begränsas, exempelvis genom att förtydliga innebörden av uttrycket ”samlad bebyggelse”.

Utredaren ska därför

- föreslå hur kravet på detaljplan kan begränsas,
- utreda förutsättningarna för att utforma angränsade lagstiftning, som för närvarande innehåller krav som är kopplade till förekomsten av en detaljplan, på ett sätt som i högre grad tillgodoser remissinstansernas synpunkter och ökar förutsebarheten för berörda aktörer om var sådan lagstiftning ska vara tillämplig,
- föreslå hur angränsande lagstiftning kan utformas om kravet på detaljplan begränsas,
- analysera hur förslagen förhåller sig till kraven i MKB-direktivet, SMB-direktivet och Århuskonventionen, och
- lämna de författningsförslag och förslag i övrigt som behövs.

Uppdraget om en översyn av kommunens möjlighet att styra upplåtelseformen

Utredaren ska utreda behovet av och förutsättningarna för att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformen för bostäder genom en bestämmelse i en detaljplan. Utredaren ska i sitt arbete beakta motstående intressen, bl.a. respekten för äganderätten samt enskildas rättsförhållanden och deras behov av att kunna utforma

dessa på ett lämpligt sätt. Om utredaren bedömer att det finns lämpliga alternativ som ger kommunen möjlighet att styra upplåtelseformen på annat sätt än genom en bestämmelse i en detaljplan, bör även sådana alternativ redovisas.

Om utredningen visar att så är lämpligt, ska utredaren lämna de författningsförslag och förslag i övrigt som behövs.

Uppdraget om en översyn av möjligheten till privat initiativrätt vid planläggning

Utredaren ska utreda behovet av och förutsättningarna för en privat initiativrätt och hur en sådan kan utformas. Om skälen för att införa en privat initiativrätt överväger, bör inriktningen vara att den som tar initiativ till planläggning själv ska kunna samråda om ett förslag till en detaljplan och få förslaget behandlat av kommunen. Kommunen ska dock ha kvar rätten att besluta om vilka planer som ska antas. En sådan ordning finns bl.a. i Norge. Inriktningen bör vara att det är kommunen som säkerställer att det planförslag som antas tillgodoser gällande krav. Vidare bör inriktningen vara att den tänkta detaljplanen överensstämmer med översiktsplanen och att den som tar initiativ till planläggning ska ha rådighet över det område som avses ingå i detaljplanen.

Utredaren ska även bedöma risken för s.k. förgävesprojektering för bl.a. den som tar initiativ till planläggning.

Utredaren ska därför

- utreda förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt i svensk rätt,
- föreslå hur en privat initiativrätt kan utformas, och
- om det finns behov och bedöms lämpligt, lämna författningsförslag och förslag i övrigt.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska beskriva konsekvenserna av sina förslag för en hållbar samhällsutveckling från ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Beskrivningen av de miljömässiga aspekterna ska utgå från

relevanta nationella miljömål och omfatta konsekvenserna för människors hälsa och säkerhet respektive risken för ras, skred, översvämning och erosion. Konsekvenserna för tillgång till grönområden samt natur- och kulturmiljövärden och gestaltningsfrågor ska beskrivas. Konsekvenserna för annan samhällsplanering och långsiktigt hållbar transportförsörjning, t.ex. planeringen av infrastruktur enligt väglagen och lagen om byggande av järnväg, ska beskrivas. Om vissa frågor enbart kommer att prövas inom ramen för översiktsplaneringen och inte utredas ytterligare på en mer detaljerad nivå i ett senare skede, ska konsekvenserna av detta beskrivas. Utredaren ska redovisa hur förslagen förhåller sig till bestämmelserna om skydd för enskildas egendom i 2 kap. 15 § regeringsformen. Utredaren ska även redovisa hur förslagen påverkar allmänhetens och enskildas möjligheter till delaktighet och insyn i den kommunala planeringen samt tillgången till rättslig prövning.

I 14 kap. 2 § regeringsformen finns ett förtydligande av att principen om kommunalt självstyre gäller för all kommunal verksamhet. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning av den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den, dvs. en proportionalitetsprövning ska göras under lagstiftningsprocessen. Om något av förslagen i utredningen påverkar den kommunala självstyrelsen, ska utredaren särskilt redovisa dessa konsekvenser och de särskilda avvägningar som lett till förslagen.

Konsekvensanalysen ska påbörjas i utredningens inledande skede och löpa parallellt med det övriga utredningsarbetet. En översiktlig redovisning och motivering ska göras av vilka förslag som har övervägts men avfärdats. Vid eventuella statsfinansiella effekter ska utredaren föreslå finansiering.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska inom ramen för uppdraget studera och analysera systemen för fysisk planering på kommunal nivå i Danmark, Finland, Norge och Tyskland. Med anledning av rapporten Sweden's Business Climate – opportunities for entrepreneurs through improved regulations (Världsbanken, 2014, s. 39 f.) ska utredaren även studera motsvarande system i Singapore och Nya Zeeland.

Utredaren ska samråda med Boverket, Folkhälsomyndigheten, Försvarsmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Lantmäteriet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Statens energimyndighet, Trafikverket, länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Landsting och andra berörda aktörer.

Utredaren ska ta hänsyn till andra initiativ och förslag till lagändringar som regeringen beslutar om och som kan vara relevanta för uppdraget.

Utredaren ska senast den 20 juni 2017 redovisa uppdraget om en begränsning av kravet på detaljplan. Utredaren ska senast den 15 mars 2018 redovisa uppdraget om en utvecklad översiktsplanering och uppdraget att ge kommunerna möjlighet att reglera upplåtelseformer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 november 2018.

(Näringsdepartementet)

Kommittédirektiv 2017:132

Tilläggsdirektiv till Översiktsplaneutredningen (N 2017:02)

Beslut vid regeringssammanträde den 21 december 2017

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 19 januari 2017 kommittédirektiv om bland annat en utvecklad översiktsplanering och möjlighet att reglera upplåtelseformer i detaljplan samt privat initiativrätt till detaljplaneläggning (dir. 2017:6). Enligt utredningens direktiv skulle uppdraget om en utvecklad översiktsplanering och möjlighet att reglera upplåtelseformer i detaljplan redovisas senast den 15 mars 2018 och slutredovisning ske senast den 15 november 2018.

Utredningstiden förlängs, så att uppdraget om en utvecklad översiktsplanering och möjlighet att reglera upplåtelseformer i detaljplan i stället ska redovisas senast den 15 maj 2018. Uppdraget i övrigt ska slutredovisas senast den 31 januari 2019.

(Näringsdepartementet)

Kommittédirektiv 2018:62

Tilläggsdirektiv till Översiktsplaneutredningen (N 2017:02)

Beslut vid regeringssammanträde den 5 juli 2018

Sammanfattning av tilläggsuppdraget

Översiktsplaneutredningens uppdrag utvidgas till att även omfatta frågan om hur verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov kan regleras för att på bästa sätt tillgodose behovet av effektivitet i byggprocessen samtidigt som ett ändamålsenligt skydd för bl.a. natur- och kulturvärden uppnås. Om utredningen bedömer att författningsändringar krävs, ska utredningen lämna sådana förslag. Utredningen ska även se över angränsande bestämmelser och föreslå de författningsändringar som behövs för att göra regleringen mer överskådlig.

Uppdraget ska fortfarande slutredovisas senast den 31 januari 2019.

Utredningens nuvarande uppdrag

Regeringen gav den 19 januari 2017 en särskild utredare i uppdrag att utreda bl.a. vissa frågor kopplade till en utvecklad översiktsplanering (dir. 2017:02). Den 21 december 2017 förlängdes utredningstiden (dir. 2017:132).

I uppdraget ingår bl.a. följande:

- Utreda kravet på detaljplan (delbetänkande lämnades i juni 2017).
- Utreda hur översiktsplaneringen kan utvecklas för att underlätta efterföljande planering och utreda möjligheten att reglera upplåtelseformer i detaljplan (delbetänkande lämnades i maj 2018).
- Utreda möjligheterna till privat initiativrätt vid planläggning (slutbetänkande ska lämnas senast den 31 januari 2019).

Bakgrund

Från och med den 1 juli 2018 får ett beslut om bygglov, rivningslov eller marklov verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts, även om det inte har fått laga kraft. Om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det får byggnadsnämnden dock bestämma att beslutet får verkställas tidigare (9 kap. 42 a § plan- och bygglagen [2010:900]). För att en lovpliktig åtgärd ska få påbörjas krävs dessutom att startbesked har getts och, i fråga om ett s.k. villkorat lov, att villkoret för lovet har uppfyllts (9 kap. 36 och 37 §§ och 10 kap. 3 §). Av beslutet om lov ska det framgå att beslutet inte innebär en rätt att påbörja åtgärden förrän startbesked har getts eller villkoret har uppfyllts (9 kap. 40 § första stycket 3 och andra stycket). Startbesked kan ges innan beslutet om lov får verkställas och innan det har fått laga kraft. Om ett beslut om lov överklagas kan den överprövande instansen bestämma att lovet tillsvidare inte får verkställas (inhibition) oavsett om startbesked har getts eller inte (jfr MÖD 2017:9). Den som verkställer ett beslut om lov innan det har fått laga kraft står risken för att beslutet kan upphävas om det överklagas och för att utförda åtgärder i så fall måste återställas. I vissa fall kan utförda åtgärder inte återställas. Även om ett beslut om lov får verkställas ska byggnadsnämnden förbjuda att byggnads-, rivnings- eller markarbeten eller annan åtgärd fortsätter, om det är uppenbart att arbetet eller åtgärden äventyrar en byggnads hållfasthet eller medför fara för människors liv eller hälsa (11 kap. 30 §). Påbörjas en åtgärd som kräver lov innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked ska byggnadsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift (11 kap. 51 § plan- och bygglagen och 9 kap. 6–17 §§ plan- och byggförordningen [2011:338]).

Behovet av ett utvidgat uppdrag

Bostadsbristen är stor och fler bostäder behöver byggas. För att möta behovet av bostäder är det därför av stor vikt att byggprocessen är så effektiv som möjligt. Ett viktigt led i det är att byggandet kan komma igång snabbt. Samtidigt får processens effektivitet inte innebära oacceptabla risker för oåterkalleliga skador på de natur- och kulturvärden som ska beaktas enligt plan- och bygglagen.

I det lagstiftningsärende som ledde fram till att 9 kap. 42 a § plan- och bygglagen infördes (prop. 2017/18:240) saknades det tidsmässigt utrymme för att överväga andra sätt att reglera verkställbarheten och behovet av att göra följdändringar i angränsande bestämmelser, t.ex. bestämmelserna om startbesked, villkorade lov och krav på beslutets innehåll. Det kan därför finnas andra sätt att reglera verkställbarheten av beslut om lov som på ett bättre sätt tillgodoser behovet av effektivitet i byggprocessen samtidigt som ett ändamålsenligt skydd för bl.a. natur- och kulturvärden uppnås. Det är också av stor vikt att regelsystemet är överskådligt och att det tydligt framgår när en åtgärd får påbörjas. Det finns därför skäl att, som regeringen aviserade i propositionen, överväga alternativa sätt att reglera verkställbarheten av beslut om lov och se över angränsande bestämmelser från ett bredare perspektiv.

Tilläggsuppdraget

Verkställbarhet av beslut om lov

Utredningen ska, utöver vad som framgår av tidigare beslutade direktiv, utreda hur verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov kan regleras för att på bästa sätt tillgodose behovet av effektivitet i byggprocessen samtidigt som ett ändamålsenligt skydd för bl.a. natur- och kulturvärden uppnås.

I uppdraget ingår särskilt att

- undersöka i vilken omfattning beslut om lov har inhiberats med hänsyn till risken för att oåterkalleliga natur- och kulturvärden skadas och undersöka om det finns några praktiska exempel på när sådana skador har uppstått till följd av att beslut om lov lagligen har verkställts innan de har fått laga kraft,

- analysera och jämföra olika regleringsmöjligheter, däribland omedelbar verkställbarhet och de alternativ som redovisas i promemorian Verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov som låg till grund för lagstiftningsärendet (dnr N2017/06955/SPN),
- analysera de olika regleringsmöjligheternas effekt för bl.a. natur- och kulturvärden liksom för byggandet, byggherren och andra enskilda som berörs, och
- lämna förslag på författningsändringar, om utredningen bedömer att sådana behövs.

Förslagen ska uppfylla grundläggande krav på rättssäkerhet.

Översyn av angränsande bestämmelser

Oavsett om utredningen föreslår en annan reglering av verkställbarheten eller inte, ska utredningen även se över angränsande bestämmelser, t.ex. bestämmelserna om startbesked, villkorade lov, krav på beslutets innehåll och byggsanktionsavgift, och föreslå de författningsändringar som behövs för att göra regleringen mer överskådlig.

Samråd och konsekvensbeskrivning

Till skillnad från vad som gäller enligt tidigare beslutade direktiv ska utredningen i fråga om detta tilläggsuppdrag

- samråda med Boverket, Fortifikationsverket, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Statens fastighetsverk, Tillväxtverket, Trafikverket, länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Landsting och andra berörda aktörer, och
- utöver vad som följer av 14–15 a §§ kommittéförordningen, kommunerna, enskilda, företag och miljön.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska fortfarande slutredovisas senast den 31 januari 2019.

(Näringsdepartementet)

Hemställan från Göteborgs kommun till Näringsdepartementet[1]

Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen att begära från regeringen att bli försökskommun i utredning om privat initiativrätt för detaljplaner

Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad fattade beslut den 21 april, 2016, att ge kommunstyrelsen i uppdrag att lämna in en intresseanmälan/begäran till regeringen att få bli försökskommun i kommande utredning om privat initiativrätt för detaljplaner. (enligt regeringens skrivelse till Riksdagen, 2015/16:75)

Mål i kommunfullmäktiges budget finns om att ”Bostadsbrist ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoses bättre.” Stadsbyggnadskontoret har i uppdrag, enligt inriktningsdokument 2016, att ta fram detaljplaner för 5 000 bostäder. Göteborgs Stad använder sig av olika initiativ och redskap för att nå ett ökat bostadsbyggande där några exempel är:

”Bo Stad 2021” är stadens Jubileumssatsning, inför jubileumsåret 2021 då Göteborg firar 400 år, som kompletterar det vanliga bostadsbyggandet med ytterligare 7 000 nya bostäder. Som metod ingår ”planering i ökad samverkan” – för att snabbare nå fram till genomförande.

Modell för att bygga lägenheter med låg hyra har prövats och är under utveckling. En annan modell som staden utvecklar är social hänsyn kopplat till markanvisning.

Vision Älvstaden, http://alvstaden.goteborg.se/, med målet att tillföra 25 000 bostäder på båda sidor Götaälv i centrala lägen (Backaplan, Centralenområdet, Frihamnen, Gullbergsvass, Lindholmen, Ringön och Södra Älvstranden) och 45 000 nya arbetsplatser. Göteborgs Stad

[1] Utdrag från hemställan ställd till Näringsdepartementet, daterad den 22 juni 2016, kommunens dnr 0873/16, Regeringskansliets dnr N2016/04506/PBB.

har beslutat att använda Älvstaden som en testarena där staden prövar nya modeller och tekniker – socialt, ekologiskt och ekonomiskt.

Staden ser nu ytterligare ett redskap i det att kunna vara en försökskommun i regeringens kommande utredning. Genom denna skrivelse vill härmed Göteborgs Stad lämna en intresseanmälan/begäran att få bli försökskommun i kommande utredning om privat initiativrätt för detaljplaner.

Enligt uppdrag

Med vänliga hälsningar

Eva Hessman

Stadsdirektör, Göteborgs Stad

Överlämnande av hemställan[1]

Överlämnande av skrivelse om begäran att bli försökskommun i utredning om privat initiativrätt för detaljplaner

1 bilaga.[2]

Beslut

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) överlämnar skrivelse enligt *bilagan* till utredningen En utvecklad översiktsplanering (N 2017:2) för eventuell åtgärd.

Ärendet

Göteborgs kommun inkom den 23 juni 2016 med en skrivelse till Näringsdepartementet där kommunen begär att få bli försökskommun i en kommande utredning om privat initiativrätt för detaljplaner.

Det finns i dag ingen formell möjlighet för regeringen att besluta att kommunen ska kunna tillämpa andra bestämmelser vid framtagandet av en detaljplan än de bestämmelser som finns i plan- och bygglagen (2010:900). Regeringen har således ingen formell möjlighet att ge Göteborgs kommunstatus som försökskommun för privat initiativrätt.

Regeringen beslutade den 19 januari 2017 om kommittédirektiven En utvecklad översiktsplanering (dir. 2017:6). Enligt direktiven ska en särskild utredare bl.a. utreda behovet av och förutsättningarna för att införa en privat initiativrätt till detaljplaneläggning.

[1] Utdrag från Regeringskansliets beslut den 14 februari 2017, § 1, dnr N2016/04506/PBB.
[2] Innehållet i bilagan har redovisats i betänkandets *bilaga 4*.

Mot denna bakgrund bör skrivelsen från Göteborgs kommun överlämnas till utredningen för eventuell åtgärd inom ramen för det kommande utredningsarbetet.

Eftersom ärendet inte föranleder någon ytterligare åtgärd inom Regeringskansliet bör ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av departementsrådet Anders Lönnberg.

Privat initiativrätt i Danmark, Finland, Tyskland, Nya Zeeland och Singapore

Privat initiativrätt i Danmark[1]

Om Danmark

Danmark har cirka 5,7 miljoner invånare, varav en fjärdedel i huvudstaden Köpenhamn. Sedan 2007 finns knappt 100 kommuner och fem regioner (vilka ersatte de tidigare s.k. amterna). Danmark omfattar en yta som motsvarar ungefär en tiondel av Sveriges yta. Därutöver omfattar landet även två självstyrande områden, Färöarna och Grönland.

Plansystemets övergripande struktur

I Danmark har kommunerna ansvaret för den fysiska planeringen inom sitt geografiska område. Regionernas planläggning har således en mer strategisk karaktär i form av regionala utvecklingsplaner och strategier (jfr *regional udviklingsstrategi*, s.k. RUS). Dessa har främst en vägledande karaktär i förhållande till kommunernas planläggning.

Den inledande idé- och initieringsfasen regleras inte i den danska *Planloven*. Initiativet till att ta fram en *lokalplan* (motsvarande den svenska detaljplanen) kommer i första hand från kommunen. En privat exploatör kan ge förslag till kommunen om att upprätta en lokalplan, men det är kommunen som har den slutgiltiga beslutsrätten om att initiera arbetet med lokalplanen.

Normalt sett tar kommunfullmäktige beslutet om att initiera arbetet med att ta fram en lokalplan, men sedan 2012 kan beslutet i vissa fall delegeras till kommunens planeringskommitté.

[1] Avsnittet bygger på Nordregios rapport En granskning av Norges planeringssystem – Skandinavisk detaljplanering i ett internationellt perspektiv (rapport 2013:1) av Fredriksson och Smas.

Planeringskommittén gör här en bedömning av de olika idéerna till lokalplaner som tagits fram av kommunen eller av en privat aktör. Om kommunens planeringskommitté anser att lokalplanförslaget följer överordnade riktlinjer, planer och strategier, initieras arbetet med att ta fram lokalplanen. Innan utarbetandet av en plan kan kommunen samråda och ta stöd från byggherren för att utveckla idén till ett förslag. I nästa steg initieras arbetet med att ta fram ett planförslag.

Danmark saknar med andra ord uttryckliga bestämmelser om privat initiativrätt, låt vara att det synes finnas en del icke rättsligt reglerade strategi- och planprocesser, som ofta är ”borger- og brugerdrevne” och där planintressenter försöker upprätta förslag till lokalplaner för att få till stånd en planprocess eller i syfte att bistå de kommunala planhandläggarna.

Mot denna bakgrund finns inte någon anledning för oss att ytterligare belysa det danska plansystemet.

Privat initiativrätt i Finland

Om Finland

Finland har knappt 5,5 miljoner invånare på en yta som motsvarar tre fjärdedelar av Sveriges yta. Huvudstaden Helsingfors är landets största stad med cirka 600 000 invånare. I huvudstadsregionen med Helsingfors och tre förortskommuner bor drygt 1 miljon invånare.

Finland är administrativt indelat i 18 landskapsförbund och 311 kommuner (år 2017). Därutöver utgör Åland ett demilitariserat och självstyrande landskap.

Övergripande om plansystemet

Plansystemet regleras i markanvändnings- och bygglagen, MBL. I Finland utgörs plansystemet av

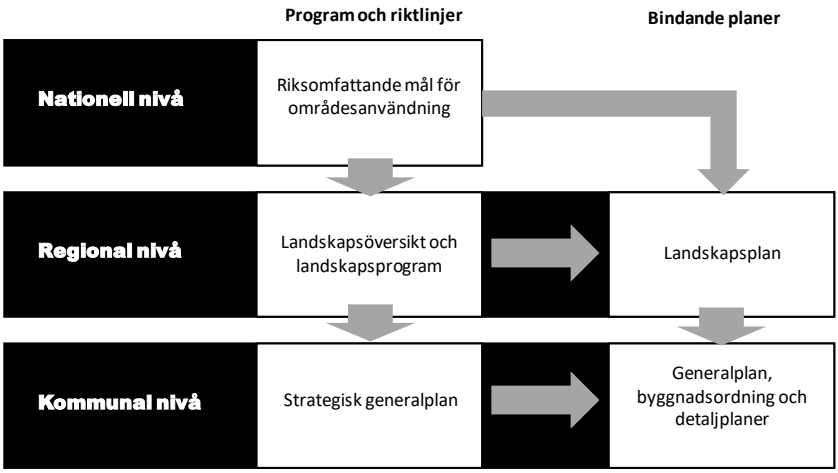
– riksomfattande mål för områdesanvändning
– landskapsplan
– generalplan
– detaljplan.

Miljöministeriet svarar för beredningen och statsrådet (regeringen) beslutar om de *riksomfattande målen för områdesanvändning*. Målen ska beaktas och genomförandet ska främjas i de statliga myndigheternas verksamhet, i planläggning på landskapsnivå och i den kommunala planläggningen i general- och detaljplaner. Landskapsplanerna upprättas av landskapsförbunden.

Landskapsplanen är en övergripande plan för användning av områden i ett landskap. Planeringen på landskapsnivå är inriktad på områden där det råder ett starkt tryck på att ändra region- och samhällsstrukturen. Det kan gälla områden med tillväxt som har behov av utvidgning eller områden som är stagnerande och behöver anpassas. Därutöver finns vägledande landskapsöversikter och landskapsprogram, som är av mindre intresse i detta sammanhang.

Figur 1 **Plansystemet i Finland**

En schematisk översikt över vägledande och bindande planer

Källa: SOU 2018:46 Del 1 s. 382.

Kommunal planering

Kommunen ska se till att en *generalplan* utarbetas och hålls aktuell i den mån det är nödvändigt. Generalplanen styr utformningen av detaljplanerna.

I generalplanen anges övergripande riktlinjer för hur kommunen ska utvecklas och planområdet användas, exempelvis var bostadsområden, arbetsplatser och trafikleder ska placeras. En delgeneralplan kan utarbetas för exempelvis strandområden, och den kan vara mer detaljerad än generalplanen. Det finns således olika typer av generalplaner:

– strategisk generalplan
– översiktlig generalplan med områdesreserveringar[2]
– detaljerad generalplan med områdesreserveringar
– detaljerad generalplan med områdesreserveringar som direkt styr byggandet och annan markanvändning.

I praktiken är generalplanerna ofta kombinationer av de nämnda typerna. Planen kan utarbetas med rättsverkningar eller som en generalplan utan rättsverkningar.

Varje kommun ska ha en *byggnadsordning* som gäller hela kommunens område. En byggnadsordning kan också utarbetas för ett visst delområde. Föreskrifterna i byggnadsordningen åsidosätter inte bestämmelserna i en generalplan med rättsverkningar, men kan mycket väl komplettera generalplanläggningen. Föreskrifterna i byggnadsordningen tillämpas heller inte om något annat bestäms, i en detaljplan eller i Finlands byggbestämmelsesamling.

Föreskrifterna i byggnadsordningen kan gälla byggplatser, byggnaders storlek och placering, anpassning av byggnader till miljön, byggsättet, planteringar, inhägnader och andra konstruktioner, vården av den byggda miljön, ordnandet av vatten och avlopp, att ange områden i behov av planering samt andra lokala byggomständigheter.

Detaljplanen utgör den mest detaljerade plannivån. Med den styrs markanvändningen och byggandet på det sätt som krävs med tanke på lokala förhållanden, stads- och landskapsbilden, god byggnadssed och andra gemensamma mål. En detaljplan ska utarbetas och hållas aktuell utifrån vad som krävs kopplat till kommunens utveckling eller behovet av att styra markanvändningen.

[2] En översiktlig generalplan med områdesreserveringar utarbetas som en noggrannare plan än en strategisk generalplan och i den avgörs principerna för användningen av olika områden inom kommunen. För områden som kräver en detaljplan kan en detaljerad generalplan behöva utarbetas som grund för detaljplaneläggningen.

De riksomfattande målen för områdesanvändning styr även detaljplaneläggningen.

I fråga om detaljplaner är situationen ofta den att de viktigaste principiella lösningarna för kommunen och även de viktigaste lösningarna med tanke på att uppnå målen redan ingår i generalplanen.

Möjligheten för enskilda att ta initiativ till detaljplaneläggning

Såväl markägare som olika kommunala instanser kan ta initiativet till att en detaljplan ska utarbetas. Kommunen påbörjar en planändring om kommunen anser att detta är ändamålsenligt.[3] Någon generell privat initiativrätt finns således inte. Ägare till mark i strandnära lägen har däremot möjlighet att initiera en speciell form av detaljplaner, s.k. *stranddetaljplaner*.

Enligt MBL är det inte tillåtet att bygga på stränder utan en detaljplan eller en sådan generalplan som kan användas som grund för bygglov (72 § MBL). För närvarande är ungefär 25 procent av strandlinjen planlagd.[4] Om det inte finns någon plan, behövs ett s.k. undantagsbeslut (dispens) för att bygga (171 § MBL).

Målet för planläggningen är att också natur- och landskapsvården samt rekreationen ska beaktas i användningen av stränderna samt att markägarna ska behandlas rättvist. Dessutom klarlägger planerna tillståndsbehandlingen när det gäller strandbyggande; under de senaste åren har också antalet undantagslov börjat minska.

Användningen av stränderna styrs i landskapen med landskapsplaner och i kommunerna med general- och detaljplaner. I landskapsplanen och den övergripande generalplanen behandlas stränderna med avseende på de stora helheterna, de viktigaste strategiska målen och de viktigaste skyddsmålen. Generalplanen kan också utarbetas så att den kan användas som grund för att ge bygglov för byggande på stranden.

Detaljplaner används för att styra tätt strandbyggande samt när tätorter sträcker sig ända ner till stranden.

Markägaren kan se till att ett förslag till stranddetaljplan utarbetas för ett strandområde som han eller hon äger (74 § MBL). Innan planen

[3] www.hel.fi om planläggning, hämtad den 22 augusti 2018.
[4] Miljöförvaltningens gemensamma webbtjänst www.miljo.fi, hämtad den 22 augusti 2018.

börjar utarbetas ska kommunen kontaktas och ett *program för deltagande och bedömning* lämnas till kommunen. Med detta avses ett program för deltagande för andra intressenter och växelverkan (samråd) med dessa samt för att planens konsekvenser ska kunna bedömas (63 § MBL).

Markägaren och den som utarbetat planen ska kallas till ett samråd mellan kommunen, den statliga närings-, trafik- och miljöcentralen och de övriga myndigheter som kan beröras (26 och 35 §§ markanvändnings- och byggförordningen, MBF). Vid samrådet ska bl.a. närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen gå igenom de riksomfattande målen, målen på landskapsnivå och övriga centrala mål som har betydelse för planen (66 a § mom. 2 MBL).

Ett förslag till stranddetaljplan som markägaren har låtit utarbeta ska ges in till kommunen för godkännande (36 § MBF). Ett sådant förslag ska behandlas av kommunen utan onödigt dröjsmål (74 § MBL).

Privat initiativrätt i Tyskland

Om Tyskland

Förbundsrepubliken Tyskland motsvarar fyra femtedelar av Sveriges yta och har cirka 83 miljoner invånare. Landet är en förbundsstat med en federal nivå och 16 delstater. Delstaterna (*Bundesländer*) har relativt stort självstyre med parlament, regering och lagstiftningsbefogenheter. Delstaternas självstyre omfattar bl.a. fysisk planering.

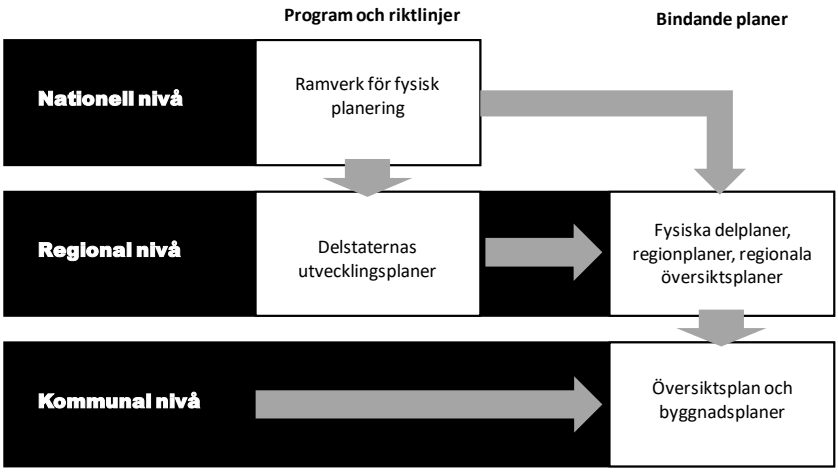
Förbundsstaten lägger fast de principiella ramarna för den rumsliga planeringen samt övergripande mål, men därefter är det upp till varje delstat att stifta egna lagar för planeringen. Det innebär att delstaterna i huvudsak är de territoriella planeringsenheterna. Förutom dessa aktörer har 114 planeringsregioner samt drygt 11 000 kommuner en aktiv roll inom planeringen.

Övergripande om plansystemet[5]

Plan- och bygglagstiftningen regleras i den federala *Baugesetzbuch* (”bygglagboken”). På nationell/federal nivå finns dessutom ett ramverk (*Raumordnungsbericht*) för fysisk planering. Det innehåller riktlinjer för hur planeringen bör utvecklas i en nära framtid. Här analyseras utvecklingsområden och trender. Översikten är en informationskälla för de olika sektorsministerierna och den legala basen för delstaternas planering. Delstaterna tar fram en utvecklingsplan (*Landesentwicklungsplan*), där mål och principer och andra krav inom delstaterna summeras.

Figur 2 **Plansystemet i Tyskland**

En schematisk översikt över vägledande och bindande planer

Källa: SOU 2018:46 Del 1 s. 387.

På regional nivå tas regionalplaner (*Gebietsentwicklungspläne*) fram som preciserar målen och principerna i utvecklingsplanerna. Den lokala – kommunala – planeringen sker i enlighet med både federala och delstatliga planregler. På den lokala nivån tas en översiktsplan (*Flächennutzungsplan*) fram, som är den viktigaste nivån för implementering av en regional policy. Den bindande nivån för enskilda är *Bebauungsplan* (detaljplan eller byggnadsplan). En sådan plan ger

[5] Huvudsakligen efter SOU 2013:34 s. 160 f., som i sin tur bygger på rapporten En internationell jämförelse av plan- och tillståndssystem – Har Sverige någonting att lära? av Nordberg, KTH, TRITA-FOB-Rapport 2013:8.

rättsligt bindande ramar för stadsbyggandet och ska i princip följas vid slutlig prövning av byggtillstånd, *Baugenehmigung*. Lägre planer fastställs på regional nivå.

Detaljplaner

Detaljplanering sker i form av byggnadsplaner. Vid planering är i princip översiktsplanen bindande. Vid upprättande av en detaljplan som strider mot översiktsplanen kan dock den senare planen ändras i samma planförfarande, *Parallelverfahren*.

En detaljplan utgör en utveckling av den översiktliga planeringen och ska upprättas när det behövs för utveckling och samordning av stadsbyggandet. Det är inte alltid nödvändigt att upprätta en plan, även om det rör sig om relativt stora projekt. Det gäller bl.a. inom redan bebyggda områden, s.k. *Innenbereich*, som saknar plan. Där kan ny bebyggelse få uppföras under förutsättning att bebyggelsens karaktär och användning m.m. anpassas till omgivningen.

En byggnadsplan kan, beroende på innehållet i planen, klassificeras som antingen kvalificerad eller enkel. Denna klassificering har betydelse för hur det slutliga tillståndet till byggande ska prövas. En kvalificerad plan måste minst reglera följande fyra saker.

– *Die Art der baulichen Nutzung* – mark och byggnaders användning, exempelvis bostäder, handel, industri etc.
– *Das Maß der baulichen Nutzung* – omfattningen av byggandet, exempelvis antal våningar, höjd, exploateringsgrad etc.
– *Die überbaubaren Grundstücksflächen* – hur stor del av fastigheten/tomten som får bebyggas.
– *Die örtlichen Verkehrsflächen* – lokala gator/vägar.

Om någon av de fyra ovanstående punkterna saknas i planen klassificeras planen som enkel.

I byggnadsplanen kan grunderna regleras för stadsbyggande i form av följande aspekter.

- Markanvändning
- Placering, typ och omfattning av byggnader och konstruktioner
- Tomtstorlek
- Lokalisering av infrastruktur
- Antal tillåtna bostäder i bostadshus
- Områden för hus bekostade av sociala myndigheter
- Områden som ska bevaras eller som inte får bebyggas på grund av risk för föroreningar.

Den formella planprocessen inleds med att kommunen fattar beslut om att upprätta en plan, *Aufstellungsbeschluß.* Därefter informeras allmänheten om beslutet. För att pröva planens inverkan på miljö, natur och landskapsbild ska normalt en miljöutredning, *Umweltprüfung,* genomföras. I denna ska verkningar på omgivningen beskrivas och värderas.

Tidigt i planprocessen genomförs ett samråd, *Frühzeitige Beteiligung* med myndigheter och allmänhet. Samrådet med myndigheter ska bl.a. klargöra vilka frågor som ska prövas och hur detaljerad miljöutredningen behöver vara. Samrådet med allmänheten sker vanligtvis på ett preliminärt utkast av planen. När och var samråd med allmänheten sker ska tillkännages i dagspressen. När planförslaget är färdigt ska det ställas ut offentligt under minst en månad innan kommunen kan anta planen.

Som redan nämnts kan en översiktsplan ändras genom ett s.k. parallellförfarande när en byggnadsplan upprättas. I vissa fall kan en byggnadsplan upprättas före en översiktsplan. I dessa situationer måste dock *höheren Verwaltungsbehörde* anta planen, dvs. den delstatliga myndighet som fastställer översiktsplanen.

Projektbaserade planer som initieras av byggherren[6]

Syftet med att införa projektbaserade planer som initieras av byggherrar i Tyskland var att åstadkomma ett snabbt genomförande av byggprojekt, framför allt för projekt som är önskvärda från ett kommunalt perspektiv. Lagen introducerades 1990 i landets östra del för

[6] Innehållet är hämtat från artikeln Promoting planning for housing development: What can Sweden learn from Germany? av Granath Hansson, KTH, publicerad 2017 i Land Use Policy, 64, s. 470–478.

att främja privata investeringar strax före och efter återföreningen av dåvarande Öst- och Västtyskland. Regleringen infördes på prov i landets västra del mellan 1993 och 1998 och har därefter tillämpats i hela landet.

Användningen av en projektspecifik plan begränsar inte på något sätt det kommunala planmonopolet, eftersom det bara är kommunen som kan anta planen. Dessutom kan en detaljplan endast antas om den är till nytta för det berörda området. Det innebär att en detaljplan inte kan antas om den enbart är till nytta för byggherren. Likväl kan en investering vara ett skäl för att ta fram en detaljplan, om investeringen är till nytta för samhället.[7] Planeringsprocessen är densamma som för en detaljplan som tas fram med standardförfarandet såtillvida inte det förenklade förfarandet är tillämpligt.[8]

En projektbaserad plan består av en projekt- och infrastrukturplan som beskriver projektet, enligt vad som överenskommits mellan byggherren och kommunen, en genomförandeplan på vilket byggplovet ska baseras och exploateringsavtal som sammanfattar alla överenskommelser mellan byggherren och kommunen. Avtalet kan innehålla mer detaljerade regleringar än vad som normalt är tillåtet i en detaljplan. En tidsgräns fastställs inom vilken byggherren ska färdigställa projektet enligt planen och avtalet. Exploateringsavtalet anger normalt vilka kostnader som byggherren kan förvänta sig, exempelvis för infrastruktur eller naturvårdsåtgärder. Kostnaden för planeringen bärs helt eller delvis av byggherren. Efter en reform 2007 kan detaljplanen göras mer översiktlig och större tonvikt i stället läggas vid exploateringsavtalet och detaljerna regleras där.

Efter en första förberedande kontakt med kommunens byggkontor, inleder byggherren planeringsprocessen genom en ansökan till kommunen. Kommunen måste därefter utvärdera den föreslagna planen inom en viss tid och besluta om planeringen ska påbörjas. Kommunen måste sedan informera byggherren om skälen för sitt ställningstagande, oavsett om kommunen har godkänt planen eller ej. Om byggherren nekas att gå vidare med planen, finns det ingen möjlighet att överklaga beslutet. Om kommunen inte ger byggherren

[7] Konkurrenz der Vorhabenträger beim vorhabenbezogenen Bebauungsplan, Antweiler, BauR 3/2002.
[8] Det förenklade förfarandet är bl.a. tillämpligt när en detaljplan ändras som inte medför några förändringar av den grundläggande strukturen.

svar inom skälig tid, kan kommunen bli skadeståndsskyldig. Kommunen kan neka planen om projektet bedöms kommersiellt ogenomförbart, om byggherren inte har rådighet över marken eller om byggherren inte har tillräckliga ekonomiska resurser för att slutföra projektet.[9] Om kommunen tillstyrker planen, beslutar kommunen att starta planeringsstarten med byggherrens förslag som grund.

Eftersom planhandlingarna redan finns framtagna, förväntas planeringsprocessen vara snabbare än standardförfarandet. Ingen av parterna har rätt att dra sig ur avtalet. Om byggherren önskar överföra sina rättigheter och skyldigheter enligt överenskommelsen till en annan part, krävs kommunens godkännande. Kommunen måste godkänna överlåtandet såtillvida kommunen inte bedömer att den som övertar projektet är oförmögen att realisera projektet inom den angivna tidsgränsen.

Projekt som kan genomföras i bebyggda områden utan kvalificerad plan

Denna redogörelse skulle vara ofullständig om inget sades om den s.k. § 34, trots att denna bestämmelse i princip faller utanför det område som utredningen omfattar. Vi ska här kort redogöra för denna bestämmelse.

Lagar som skyddar äganderätten och den närliggande rätten för en fastighetsägare att bygga på sin fastighet har funnits i tysk (preussisk) lag sedan 1800-talet. När det inte finns någon detaljplan, har fastighetsägaren i princip en byggrätt. Vad som kan byggas beror på karaktären av den omgivande bebyggelsen och på vilken hänsyn som behöver tas till grannarnas rättigheter.

När § 34 introducerades i den tyska plan- och bygglagen 1960 var den tänkt som en ersättning för en detaljplan i de fall en sådan plan saknades, eftersom planmyndigheten inte kunde förväntas ha den kapacitet att planlägga alla områden i kommunen och att fastighetsägarnas rätt att bygga behövde säkerställas. I detta sammanhang bör betänkas att det efter Andra världskriget fanns många förstörda kvarter i de tyska städerna som behövde bebyggas. Sedan dess har bestämmelsens betydelse förstärkts och i dag betraktas den ha samma

[9] Konkurrenz der Vorhabenträger beim vorhabenbezogenen Bebauungsplan, Antweiler, BauR 3/2002.

betydelse som detaljplanen.[10] Bestämmelsen åberopas frekvent och cirka 30–40 procent av alla bygglov som ges baseras på bestämmelsen.[11]

Tanken med § 34 är följande. När ett byggprojekt ska genomföras i ett redan bebyggt område där det inte finns någon detaljplan, och där bebyggelsen anpassas till den omgivande bebyggelsen, är det möjligt att helt avstå från detaljplaneprocessen och direkt besluta om bygglov. Ett sådant bygglov kan bara ges för projekt som anpassas till den omgivande bebyggelsen avseende användning, byggnadsform och täthet, när behov av infrastruktur kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt, goda bostads- och arbetsplatsförhållanden kan garanteras och områdets karaktär inte påverkas.

Samråd med allmänheten och andra myndigheter behövs endast i begränsad omfattning när § 34 är tillämplig. I vissa fall krävs samråd med naturvårdande myndigheter, men andra myndigheter behöver inte konsulteras. Det finns inget krav på att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram när § 34 är tillämplig, så bestämmelsen är inte tillämplig i sådana områden där det finns ett krav på miljöbedömningar. Grannar kan överklaga bygglov som ges med § 34 som grund.

Eftersom byggrätten tillkommer direkt genom bygglovet, och det inte finns någon detaljplan eller något exploateringsavtal, kan kommunen inte kräva att fastighetsägaren ska stå för kostnader som hör samman med infrastruktur utanför fastigheten, eller ställa krav som hänger samman med t.ex. social infrastruktur eller ”social housing”.

Plangenomförandeutredningen har tidigare föreslagit en svensk variant av § 34 (SOU 2013:34 s. 253 f.). Enligt förslaget skulle i stort sett alla bestämmelser i en detaljplan upphöra att gälla efter genomförandetidens slut. Remisskritiken mot förslaget var omfattande och regeringen föreslog i propositionen En enklare planprocess endast att vissa utformningsbestämmelser skulle upphöra att gälla efter genomförandetidens utgång (prop. 2013/14:126 s. 111 f.). Förslaget föll dock vid riksdagsbehandlingen (bet. 2013/14:CU31, rskr. 2013/14:366).

[10] Baugetzbuch Kommentar, s. 36, Ernst, Zinkhahn, Bielenberg, Krautzberger, München, 2015.
[11] Öffentliches Baurecht und Raumordnungsrecht, s. 129, Battis, Stuttgart, 2014.

Privat initiativrätt på Nya Zeeland[12]

Nya Zeeland är en östat som består av två huvudsakliga landmassor (Nordön och Sydön) samt flera mindre öar. Huvudstaden är Wellington och landet har ungefär 4,5 miljoner invånare. Landet är uppdelat i 17 regioner (med regionala råd) och flertalet av dessa i mindre territorier (med lokala myndigheter), motsvarande kommuner.

För byggnation på Nya Zeeland behövs som regel både ett plangodkännande (*Resource Consent*) och ett bygglov (*Building Consent*). Enligt *The Resource Management Act* från 1991 är varje regional och lokal myndighet ansvarig för planreglering inom sitt område. Plansystemet regleras dock även av *The Local Government Act* från 2002 och av *The Land Transport Management Act* från 2003. Respektive reglering har sina egna syften, processer, tidsramar och krav men de innehåller även en del överlappningar, vilket innebär att det nya zeeländska plansystemet blir komplext och i viss utsträckning fragmentiserat och inte alltid ändamålsenligt. Det är heller inte alltid som regionala strategier, vilka inte är rättsligt bindande, tillämpas i full utsträckning av kommuner (jfr även möjligheten till regional s.k. *spatial planning*). Bygglovet regleras i främst *The Building Act* och prövas av kommunen.

Även om enskilda kan ansöka om *Resource Consent*, motsvarar det inte fullt ut en privat initiativrätt i betydelsen rätt till privat planläggning. Utifrån den översiktliga information vi tagit del av, kan vi inte heller se att Nya Zeeland i övrigt har uttryckliga bestämmelser härom. Det finns därmed inte någon anledning för oss att ytterligare belysa det nya zeeländska plansystemet i detta sammanhang.

Privat initiativrätt i Singapore[13]

Singapore är en stadsstat med cirka 5,6 miljoner invånare.

Plansystemet i Singapore bygger på dels en *Concept Plan*, dels en *Master Plan*. Den förstnämnda har en planeringshorisont på 40–50 år och omfattar strategisk markanvändning och transportfrågor, bl.a. utifrån miljö, befolkningstillväxt och ekonomisk tillväxt. Concept

[12] Avsnittet är i huvudsak baserat på www.mfe.govt.nz/publications/rma/building-competitive-cities-reform-urban-and-infrastructure-planning-system-6, hämtat den 5 oktober 2018; jfr även SOU 2018:46 Del 1 s. 378 ff.
[13] Avsnittet är i huvudsak baserat på www.ura.gov.sg/Corporate/Planning/Our-Planning-Process/, hämtat den 8 oktober 2018; jfr även SOU 2018:46 Del 1 s. 380 f.

Plan revideras vart tionde år. Master Plan implementerar Concept Plan, med en tidshorisont om 10–15 år. Master Plan revideras vart femte år. Master Plan 2014 fokuserar särskilt på bostadsförsörjning, ekonomi, transport, rekreation, identitet och allmänna platser.

För att implementera både Concept Plan och Master Plan, upplåts utvecklingsområden genom det s.k. *Government Land Sales programme*. Innan något utvecklingsarbete sker, ska dock *Development Control department* utvärdera och godkänna projekten i fråga, för att tillse att de är i enlighet med gällande planeringsstrategier m.m.

Även om enskild kan agera intressent inom ramen för Government Land Sales programme, motsvarar det inte fullt ut en privat initiativrätt i betydelsen rätt till privat planläggning. Utifrån den översiktliga information vi har tagit del av, kan vi inte heller se att Singapore i övrigt har uttryckliga bestämmelser härom. Det finns därmed inte någon anledning för oss att ytterligare belysa det singaporianska plansystemet i detta sammanhang.

Statens offentliga utredningar 2019

Kronologisk förteckning

1. Santiagokonventionen mot organhandel. S.
2. Ingen regel utan undantag – en trygg sjukförsäkring med människan i centrum. S.
3. Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad. A.
4. Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle. U.
5. Tid för trygghet. A.
6. En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan. U.
7. Skogsbränderna sommaren 2018. Ju.
8. Kamerabevakning i kollektivtrafiken – ett enklare förfarande. Ju.
9. Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning. N.

Statens offentliga utredningar 2019

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad. [3]

Tid för trygghet. [5]

Justitiedepartementet

Skogsbränderna sommaren 2018. [7]

Kamerabevakning i kollektivtrafiken – ett enklare förfarande. [8]

Näringsdepartementet

Privat initiativrätt – planintressentens medverkan vid detaljplaneläggning. [9]

Socialdepartementet

Santiagokonventionen mot organhandel. [1]

Ingen regel utan undantag – en trygg sjukförsäkring med människan i centrum. [2]

Utbildningsdepartementet

Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle. [4]

En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan. [6]

Rutin för exploatörsdriva detaljplaner

Samhällsbyggnadssektorn i Härryda kommun
2021-02-10

Innehåll

1. Inledning 5
   - 1.1. Bakgrund ... 5
   - 1.2. Förarbete och organisation ... 5
     - Planprogram/förstudie ... 5
     - Planområdets storlek/ingående fastigheter ... 5
     - Kommunal infrastruktur ... 5
     - Kommunal service ... 5

2. Beskrivning av samhällsbyggnadssektorns projektmodell 6
   - 2.1. Projektfaser ... 6
     - Initieringsfas ... 6
     - Planeringsfas ... 8
     - Fas detaljplan ... 9
   - 2.2. Projektorganisation och ansvarsfördelning ... 9
     - Sektorchef ... 9
     - Projektägare ... 9
     - Styrgrupp ... 10
     - Fasägare ... 10
     - Fasdirektiv ... 10
     - Samordnare ... 10
     - Förvaltningens kontaktperson ... 11
     - Kommunens projektgrupp ... 11
     - Exploatörens roll ... 11

3. Planuppdrag 12
   - 3.1. Bedömning av planbesked ... 12
   - 3.2. Beslut om prioritering ... 12

4. Kommunikation 12
   - 4.1. Kommunikation mellan exploatören, samordnare och kommunala handläggare ... 12
   - 4.2. Kvalitetssäkring och förankring av handlingar ... 13
   - 4.3. Projektmöten och övriga möten ... 14
     - Dagordning och minnesanteckningar ... 14
     - Avstämning med ledningsgrupp ... 14
     - Politisk avstämning ... 15
     - Avstämning med statliga myndigheter ... 15
   - 4.4. Diarieföring och hemsida ... 15
   - 4.5. Kommunikation med sakägare, allmänhet och andra externa parter ... 15

5. Projektstart 15
   - 5.1. Startmöte med exploatören ... 15
   - 5.2. Planavtal och ramavtal ... 16
   - 5.3. Utredningar ... 16

6. Framtagande av samrådshandlingar 17

6.1. Grundkarta och fastighetsförteckning 17
6.2. Utredning och miljökonsekvensbeskrivning 17
6.3. Gestaltningsförslag och illustrationer 18
6.4. Plankartan, planbestämmelser och planbeskrivning 18
6.5. Tillstånd enligt annan lagstiftning 19
6.6. Samråd 19
Samrådsredogörelse 19

7. Granskning 20
7.1. Allmänt 20
7.2. Uppdatering av handlingar 20
7.3. Exploateringsavtal 20
7.4. Granskning 20
7.5. Utlåtande 20

8. Antagande 20
8.1. Allmänt 20
8.2. Genomförandeavtal/Exploateringsavtal 20

9. Genomförande 21

Exploatörsdriven planprocess innebär att exploatören har ansvaret för att driva processer för att ta fram en genomförbar detaljplan. Exploatören tar genom sin projektledare, plankonsult och andra konsulter, som exploatören anlitar, fram erforderliga utredningar, förslag till plankarta och övriga planhandlingar.

Kommunen ger råd och bevakar det allmänna intresset, stämmer av mot översiktsplaner, kommunala styrdokument och andra förutsättningar, samt ansvarar för den myndighetsprocessuella delen av planarbetet. Exploatörens kontakter med kommunen i planärendet sker genom kommunens samordnare.

Syftet med exploatörsdriven planprocess är att producera fler detaljplaner. Ett delsyfte med denna typ av arbetssätt är även att den parallella processen ska kunna pågå vid sidan av den kommunala förvaltningens ordinarie verksamhet och därmed vara mindre resurskrävande för förvaltningen. Detaljplanen ska alltså helt och hållet tas fram av exploatören och exploatören ansvarar för att detaljplan utformas på så vis att den går att genomföra. Förvaltningen ska endast medverka vid behov och vid de formella tillfällen som ingår i en planprocess samt vara en granskande part vid framtagande av planhandlingarna.

Det gemensamma målet samtliga parter emellan ska vara att uppnå en kvalitetssäker handling med en så hög resurseffektivitet som möjligt.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Denna rutin avser detaljplanearbete med utökat förfarande och grundar sig på interna rutiner samt de avtal som tecknats mellan kommunen och exploatören. Rutindokumentet gäller också i tillämpliga delar vid standardförfarande.

Bakgrunden är ett önskemål att tillföra ytterligare resurser till planprocessen och genomförande av byggprojekt för att på så sätt kunna öka bostadsbyggandet och tillgången till färdigplanerad mark för verksamheter.

Utgångspunkten för exploatörsdriven planprocess är att på ett effektivt sätt ta tillvara exploatörens och de kommunala projektdeltaganas kunskap, kompetens och resurser för att driva ärendet framåt med kvalitet i både process och färdigt resultat.

1.2. Förarbete och organisation

Planprogram/förstudie

Planprogram tas fram för större komplexa projekt som är av strategisk vikt för kommunen och därmed kan förväntas innebära hantering av stora allmänna intressen. Kommunen avgör om planarbetet ska föregås av planprogram eller förstudie och vem som ska bekosta arbetet för detta. Kommunens målsättning är att behovet av planprogram/förstudie ska vara utrett när planbesked meddelas.

Planområdets storlek/ingående fastigheter

Kommunen avgör planområdets avgränsning och omfattning. Både privata och kommunala fastigheter kan ingå i planområdet. Avgränsning avgörs med stöd av eventuellt planprogram/förstudie samt de kommunala styrdokumenten, kommunens översiktsplan och eventuella fördjupade översiktsplaner.

Kommunal infrastruktur

Kommunen ansvarar för kommunal infrastruktur (t.ex. gata, vatten, avlopp, el, bredband, fjärrvärme). Utbyggnad kan ske i kommunens regi eller genom exploatören. För de kostnader som inte regleras med taxa ska exploatören stå för.

Kommunal service

Kommunen ansvarar för behovet av kommunal service, t.ex. förskolor, skolor, äldrevård. Utbyggnad kan ske i kommunens regi eller genom exploatören. Om kommunen anser att sådant behov finns, ska detta beaktas och inrymmas inom planområdet.

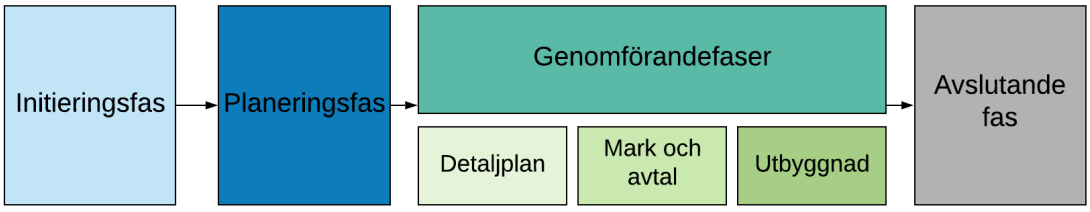
2. Beskrivning av samhällsbyggnadssektorns projektmodell

En stor andel av de samhällsbyggnadsuppdrag som idag bedrivs inom sektorn för samhällsbyggnad sträcker sig över lång tid och berör ett flertal verksamheter som arbetar med skilda frågor. För att hantera dessa uppdrag på ett effektivt sätt använder samhällsbyggnadssektorns verksamheter en gemensam projektmodell. Med ett gemensamt arbetssätt för att hantera uppdragens olika processer blir det tydligt vad som förväntas av alla som är involverade, vilket förenklar samarbete och mer effektiv samordning av resurser från sektorns olika verksamheter.

Uppdragen som utförs med hjälp av samhällsbyggnadssektorns projektmodell kan ha olika innehåll och förutsättningar som kräver olika ramverk för styrning och genomförande. För att hantera uppdragens olika förutsättningar har det utvecklats fyra olika typer av projektmodellen, A-projekt, B-projekt, C-projekt samt projekt med exploatörsdriven planprocess. Vilken typ av projekt som ett projekt tillhör bedöms utifrån projektets förutsättningar, omfattning, komplexitet, behov av samordning, politiskt intresse och prioriteringar. Vald projekttyp påverkar i sin tur hur projektorganisationen kommer att vara uppbyggd och hur projekten kommer att styras.

2.1. Projektfaser

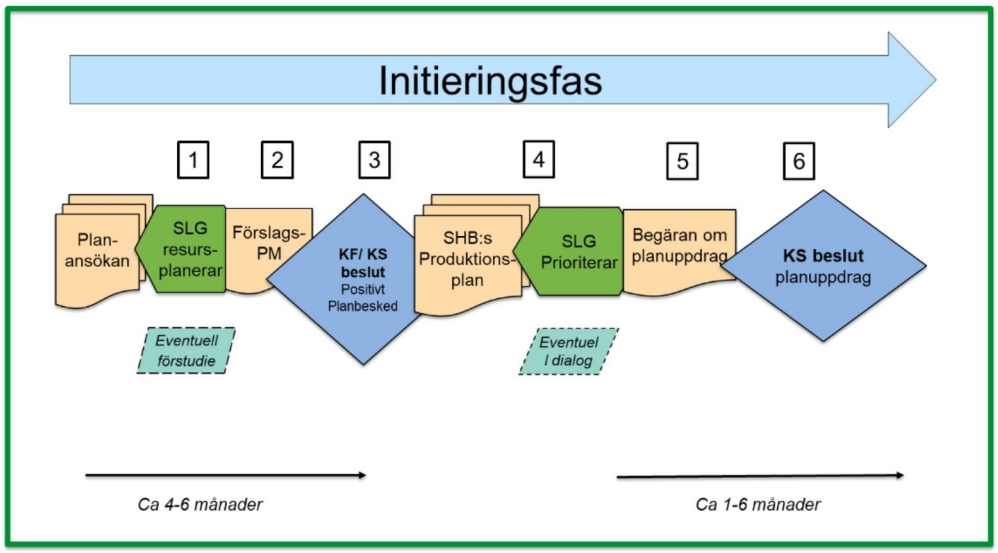
Majoriteten av de uppdrag som genomförs med hjälp av sektorns projektmodell är sektorsövergripande uppdrag som går ut på att ta fram och genomföra en detaljplan. De flesta av dessa projekt omfattar sex olika projektfaser: en initieringsfas, en planeringsfas, tre genomförande faser (fas detaljplan, fas mark och avtal och fas utbyggnad) samt en avslutande fas.

I denna rutin kommer initieringsfaser, planeringsfasen och plan för detaljplan att beskrivas.

Initieringsfas

Innan ett projekt startar upp ska det säkerställas att förvaltningen och politikerna är medvetna om vilka förutsättningar som idéerna bakom en planansökan har. Detta görs i en initieringsfas. Syftet med initieringsfasen är att klargöra vilka förutsättningar olika idéer har, planera för hur knäckfrågor ska hanteras samt avstyrka de idéer som inte kommer gå att genomföra. I initieringsfasen gör kommunens verksamheter en bedömning av planansökans genomförbarhet och resultatet av fasen är ett eventuellt planuppdrag från kommunstyrelsen. I samband med att kommunstyrelsen ger sektorn ett planuppdrag beslutas det även om projektet ska genomföras med en exploatörsdriven planprocess.

I bilden ovan är initieringsfasen beskriven steg för steg. Siffrorna beskriver när processerna nedan inträffar.

1. Initieringsfasen inleds med att Sektorns ledningsgrupp (SLG) resursplanerar och tar ställning till vilka planasökningar och initiativ som ska prioriteras. Inför SLG:s beslut om prioritering skickas planansökan på internremiss.

Om SLG anser att det finns behov kan det genomföras en förstudie gällande planansökans genomförbarhet och ekonomiska konsekvenser.

2. Efter att en eventuell förstudie är genomförd ska det sammanställas ett Förslags-PM där idéns förutsättningar och knäckfrågor redovisas.

3. Efter att SLG tillstyrkt eller avstyrkt planansökan är det upp till kommunstyrelsen (KS) att ta ställning om de ska bevilja ett positivt planbesked.

4. Därefter hamnar uppdraget i samhällsbyggnadssektorns produktionsplan och utgör då uppdrag som sektorn fått i uppdrag att utföra. Av de projekt som sektorn fått i uppdrag att genomföra beslutar SLG hur dessa ska prioriteras och när det är dags att starta upp ett projekt.

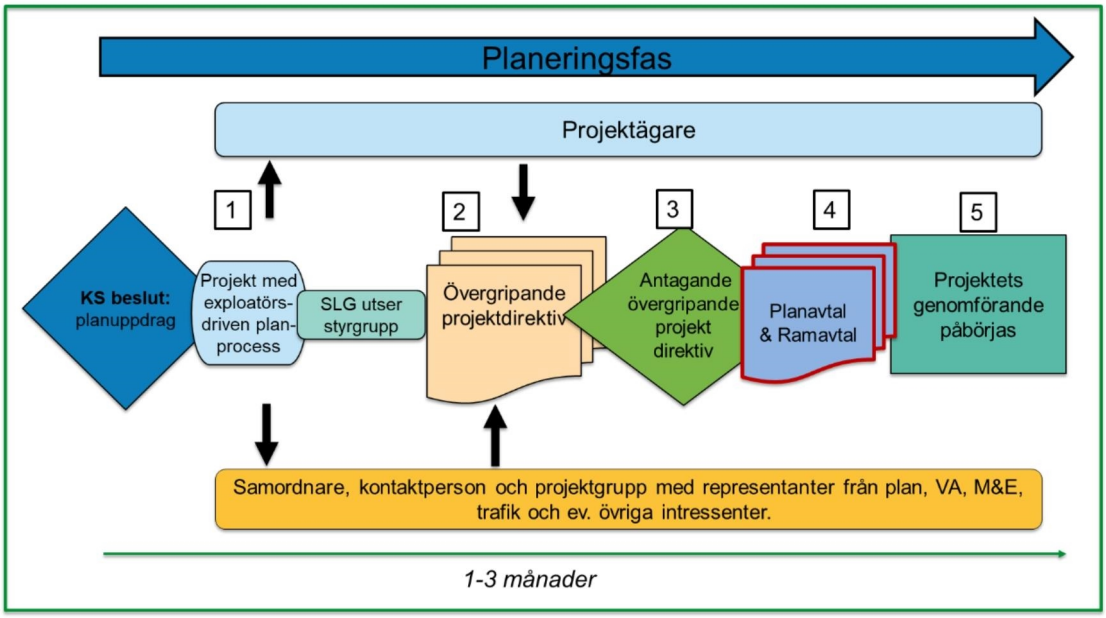
I samband med att SLG beslutar att prioritera ett uppdrag ska SLG även besluta om det ska ske en dialog med berörda innan de begär ett formellt planuppdrag från kommunstyrelsen. Efter att en dialog är utförd ska den redovisas i ett Dialog-PM som SLG ska godkänna.

5. Därefter sammanställs en begäran om planuppdrag som bygger på informationen som framkom under tidigare förstudie och eventuell dialog.

6. Efter att KS godkänt begäran om planuppdrag startar arbetet med projektet och projektet övergår till planeringsfasen. I samband med att kommunstyrelsen ger sektorn ett planuppdrag beslutas det även om projektet ska genomföras med en exploatörsdriven planprocess.

Planeringsfas

Efter att sektorn fått ett planuppdrag och startbesked av kommunstyrelsen inleds planeringsfasen vars syfte är att planera genomförandet av projektet. Fasen inleds med att det tillsätts en projektorganisation och att det tas fram ett övergripande projektdirektiv som säkerställer att kommunens projektorganisation är överens om projektets mål och begränsningar. Efter att direktivet har godkänts av sektorschefen skrivs plan- och ramavtal mellan kommunen och berörd exploatör.

I bilden ovan är planeringsfasen beskriven steg för steg. Siffrorna beskriver när processerna nedan inträffar.

1. Planeringsfasen inleds med att förvaltningen tillsätter en projektorganisation i form av styrgrupp, projektägare, samordnare, kontaktperson och projektgruppsmedlemmar till projektet.

2. För att tydliggöra projektets mål, prioriteringar och begräsningar ansvarar projektägaren för att ta fram ett övergripande projektdirektiv som tydligt beskriver projektets innehåll. Till stöd har projektägaren den projektgrupp som är tilltänkta att arbeta med projektet.

3. Antagande av övergripande direktiv: I A-projekt ska det övergripande direktivet redovisas för SLG och därefter ska direktivet godkännas av den politiska styrgruppen. I andra sektorsövergripande projekt ska direktivet efter redogörelse i styrgruppen/ SLG godkännas av sektorchefen.

4. Efter att det övergripande direktivet har godkänts av sektorchefen skrivs det planavtal och ramavtal mellan kommunen och exploatören.

   Planavtalet reglerar exploatörens och kommunens samverkan under planprocessen. I avtalet anges att upprättande av miljökonsekvensbeskrivning, i det fall detta kommer att erfordras, bekostas av exploatören.

   Ramavtalet reglerar övergripande ansvarsfördelning mellan kommun och exploatör vid genomförande av detaljplanen samt de krav och förväntningar som exploatören kan förvänta

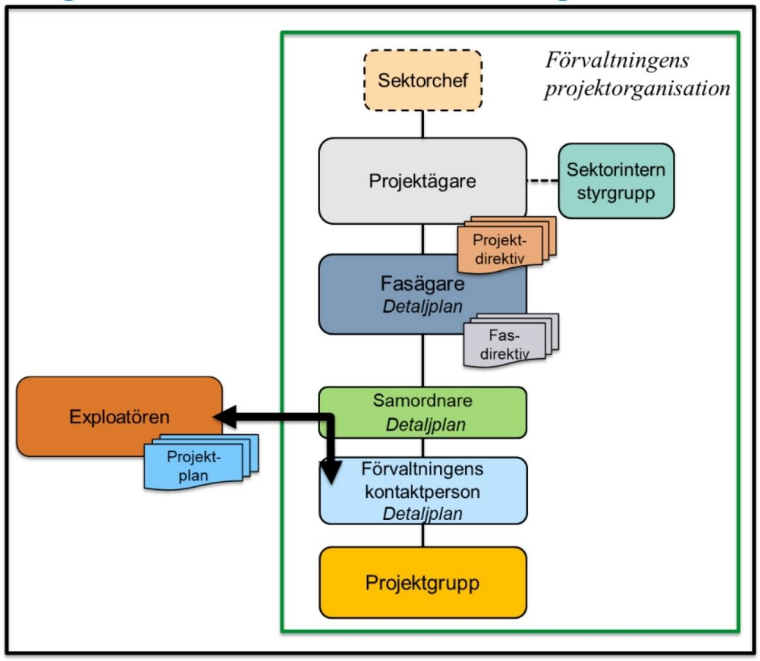
sig ingå i framtida exploateringsavtal. Avtalet omfattar bland annat förutsättningar för överlåtande och utbyggnad av allmän plats, fastighetsrättsliga åtgärder vid genomförande, ersättning för anläggningar inom och utanför planområdet, planläggning av kommunal service, ytterligare avtal som kan aktualiseras samt krav på säkerhet som kan komma att ställas för de kommunala anläggningar som ska byggas.

5. Därefter inleds projektets genomförandefaser.

Fas detaljplan

Efter att ett övergripande projektdirektiv antagits tillsätts en projektgrupp och projektet övergår till fas detaljplan. Som alla genomförandefaser inleds fas detaljplan med att det tillsätts en fasägare som tar fram ett fasdirektiv som anger vad som ska ske i fasen. I fas detaljplan genomförs de processer som leder till antagande av en detaljplan som är genomförbar. I projekt med exploatörsdriven planprocess är det exploatören som ansvarar för att utföra så stor del som möjligt av arbetet med att ta fram detaljplanen.

2.2. Projektorganisation och ansvarsfördelning

Sektorchef

Sektorchefen är den som har det övergripande ansvaret för samhällsbyggnadssektorns projektportfölj. I detta ansvar ingår det att samordna projekten i projektportföljen och göra prioriteringar mellan olika projekt. Sektorchefen ska även godkänna alla övergripande direktiv.

Projektägare

I alla projekt finns det en projektägare som ansvarar för att projektets mål och syfte uppnås samt att projekten har tillräckligt med resurser för att genomföras. Projektägaren ansvarar för att ta fram ett övergripande direktiv samt att lyfta alla väsentliga avvikelser och

andra frågor som sträcker sig utanför det övergripande direktivet till projektets styrgrupp innan beslut fattas.

Styrgrupp

I projekt med exploatörsdriven planprocess finns det en sektorsintern styrgrupp som har till uppgift att verka som ett stöd till projektägaren rörande styrning av projekten på ett övergripande plan. Styrgruppen består av projektägaren, samtliga fasägare, sektorchef och eventuellt andra representanter utsedda av SLG. Ordförande i styrgruppen är projektägaren.

Fasägare

För varje genomförande fas finns det en fasägare som har det övergripande ansvaret för de processer som sker i fasen. Fasägarna ansvarar för att i samråd med projektägaren ta fram fasdirektiv som anger fasernas syfte och mål samt fasägarens ansvar och mandat inom fasen. Fasägaren ansvarar för att lyfta alla väsentliga avvikelser från fasdirektivet samt frågor utanför fasdirektivets ramar till projektägaren vid ett styrgruppsmöte. Fasägaren ansvara även för att avgöra vilken typ av regelbunden rapportering av projektens framdrift som ska ske till kommunstyrelsen i projekten.

Fasdirektiv

I projekt med exploatörsdriven planprocess ansvarar fasägarna vid uppstart av varje fas att ta fram ett fasdirektiv. Fasdirektiven ska godkännas av projektägaren efter avstämning i projektets styrgrupp. I fasdirektivet ska det övergripande direktivets mål, riktlinjer och avvägningar brytas ner till den aktuella fasens förutsättningar och förklaras för interna och externa parter.

Samordnare

Samordnaren är kommunens representant i planarbetet och utgör exploatörens kontaktperson i relation till sektorn för samhällsbyggnad. Samordnaren ansvarar för att säkerställa att planförslaget uppfyller relevanta lagkrav, att de kommunala behoven uppfylls och att planförslaget med utredningar utgör ett gott underlag för den demokratiska processen inklusive politiska beslut. Samordnaren ska överlämna kommunala måldokument, policys och annat underlag som exploatören behöver för att kunna ta fram de handlingar och utredningar som krävs. Exploatörens kontakter med kommunen i planärendet sker uteslutande genom samordnare med undantag av de avstämningsmöten som sker en gång per halvår *(Se:4. Kommunikation)*. I frågor om avtal mellan exploatören och kommunen, företräds kommunen av utsedd person från förvaltningen. Samordnaren har ett ansvar att löpande informera förvaltningens projektgrupp om framdriften i uppdraget.

Samordnaren svarar på frågor från exploatören, eller vidarebefordrar vid behov frågor till berörda handläggare. Samordnaren avgör även om frågorna ska hanteras skriftligt eller genom möte där exploatören och dennes företrädare medverkar samt vid behov kommunal sakkunnig. Avsikten är att uppnå en enkel, snabb och kostnadseffektiv samt rättssäker planprocess utifrån tilldelade kommunala resurser.

Samordnaren ansvarar för att regelbundet kalla till möten med förvaltningens projektgrupp och vidareförmedla information ifrån dessa möten till exploatörens projektledare.

Samordnaren ska ha relevant utbildning för handläggande av detaljplaner och flerårig erfarenhet av kommunalt framtagande av detaljplaner med minst samma komplexitet som det aktuella uppdraget. I erfarenheten ska bland annat ingå att självständigt företräda en kommun gentemot exploatörer, externa myndigheter samt sakägare och andra privata intressenter. Särskilt skall beaktas vana av projektledning, kunskap om aktuell lagstiftning samt förutsättningarna för genomförande av projekt.

Förvaltningens kontaktperson

Förvaltningens kontaktperson är samordnarens förste kontaktperson inom förvaltningen. Förvaltningens kontaktperson är den som svarar på samordnarens projektövergripande och administrativa frågor.

Kommunens projektgrupp

SLG utser handläggare till förvaltningens projektgrupp enligt ordinarie rutiner. Förvaltningen ansvarar för att alla de kompetenser som kan krävas för en effektiv planprocess finns tillgängliga i projektgruppen. Samtliga projektgruppsmedlemmar ska tidigt få tillgång till information om projektet och engageras i de frågor som avser deras kompetensområde. Som projektgruppsmedlem ansvarar man för att framföra information om sitt arbete till samordnaren och berörda projektgruppsmedlemmar samt säkerställa att de frågor som man bevakar lyfts i god tid och förmedlas till berörda parter.

Exploatörens roll

Exploatören ansvarar för att detaljplanen ska kunna genomföras. Exploatörsdriven planprocess förutsätter att exploatören utför så stor del som möjligt av arbetet med att ta fram detaljplanen. Det innebär att exploatören ska ta fram de handlingar och utredningar och annat underlag som erfordras för en detaljplan enligt plan- och bygglagens krav och kommunens behov. Exploatören står för samtliga kostnader vid framtagande av detaljplanen. Genom att exploatören står för samtliga kostnader för planläggningen, utgår ingen planavgift vid genomförandet.

Exploatören ska ha en projektledare som ansvarar för planarbetets framdrift. Exploatören ska ta fram en projektplan som stämmer överens med det övergripande direktivets och fasdirektivets innehåll. Framtagen projektplan ska godkännas av förvaltningen. Exploatörens projektledare ska ha relevant utbildning och erfarenhet av byggprojekt kopplade till detaljplanering.

Exploatören ska också ha en plankonsult till sin hjälp. Denne ska ha relevant utbildning för handläggande av detaljplaner och flerårig erfarenhet av kommunalt framtagande av detaljplaner med minst samma komplexitet som det aktuella uppdraget. Exploatören ska också upphandla konsulter som tar fram de utredningar som krävs.

Exploatörens organisation ska ha tillräcklig storlek i förhållande projektets art och omfattning. Förutsatt att tillräcklig kapacitet och kompetens säkerställs, kan exploatörens projektledare och planarkitekt vara samma person. Krav vid upphandling finns under punkt 5.3 Utredningar.

3. Planuppdrag

3.1. Bedömning av planbesked

Ansökan och bedömning av planförutsättningarna för planbesked sker med samma rutiner som för övriga planbesked, *(Se:2. Samhällsbyggnadssektorns projektmodell).* Vid kommunens beslut avseende planbeskedet bör det framgå vilken inriktning som ska gälla för planarbetet samt dess omfattning.

3.2. Beslut om prioritering

Ärenden som bedöms kunna bli aktuella att drivas med exploatördriven planprocess behöver analyseras och resurssättas inför uppstart, detta görs i initieringsfasen. En förutsättning för exploatörsdriven planprocess är att exploatören bedöms ha tillräcklig kompetens och resurser för planprocess och genomförande.

Beslut om att planen ska drivas som exploatörsdriven planprocess tas av kommunstyrelsen i samband med beslut om planuppdrag. De kommunala styrdokumenten såsom kommunens översiktsplan, fördjupade översiktsplaner samt bostadsförsörjningsprogram och andra kommunala policy- och styrdokument ger vägledning till hur kommunens och andra allmänna intressen kan tillgodoses.

4. Kommunikation

4.1. Kommunikation mellan exploatören, samordnare och kommunala handläggare

Samordnaren är exploatörens kontakt med den kommunala sektorn för samhällsbyggnad under planarbetets gång. Samordnaren svarar på frågor från exploatören, eller vidarebefordrar dessa till berörd handläggare när det finns behov. Samordnaren avgör även om frågorna ska hanteras skriftligt eller genom möte där exploatören och dennes företrädare medverkar. Samordnaren avgör även om det finns behov att kalla kommunens representanter till ett eventuellt möte. Avsikten är att uppnå en kostnadseffektiv samt rättssäker planprocess utifrån tilldelade kommunala resurser.

Två gånger per halvår ordnas avstämningsmöten där exploatören, samordnaren och kommunens projektgrupp träffas för att gå igenom arbetsläget, tidplan och stämma av aktuella frågor. Samordnaren ansvarar för att mötena bokas i samverkan med exploatören. Samordnaren ansvarar för dessa möten och tar fram dagordning och för minnesanteckningar. Tiderna för mötena stäms bl.a. av mot tidplanen, när kommunen har interna möten och möten med länsstyrelsen. Genom uppdaterad information får kommunens projektgrupp ett helhetsperspektiv, som gör det lättare att bidra till projektets framdrift.

Samordnaren ansvarar för att löpande administrera möten med kommunens projektgrupp. Syftet är att samordnaren ska föra frågor mellan exploatören och kommunen mellan ovanstående avstämningsmöten. Därmed kan underlag till utredningar och planhandlingar förankras och resultat av exploatörens arbete stämmas av efter hand. Även dessa möten har syftet att hålla projektdeltagarna uppdaterade och ge en god överblick av projektet.

Samordnaren ska i övrigt kommunicera frågor och synpunkter mellan exploatör och kommunala aktörer fortlöpande, så att alla är väl informerad om aktuella frågor i ärendet. Vid behov ska samordnaren stämma av direkt med berörda handläggare i de sakfrågor som uppkommer. Samordnaren kallar till möten mellan exploatör och samordnare. Detta kan ske när samordnaren ser behov eller på förfrågan av exploatören. Samordnare för minnesanteckningar vid dessa möten.

4.2. Kvalitetssäkring och förankring av handlingar

Exploatören ska genom sin organisation tillse att erforderlig egenkontroll genomförs, för att säkerställa att de planhandlingar och utredningar som tas fram uppfyller de krav som kommunen ställer och i övrigt följer de lagar, regler och standard som gäller. När exploatören anser att utredningar och planhandlingar är klara för samråd, granskning respektive antagande, ska handlingarna översändas till samordnaren för kvalitetssäkring och formell hantering.

Samordnaren ska lämna den information som exploatören behöver som underlag för att kunna göra tidplan för kvalitetssäkringen. Det omfattar bl.a. att bedöma hur lång tid samordnaren och de kommunala handläggarna behöver för sin granskning, möten och sammanställning av synpunkter kopplat till ärendets omfattning. Vidare ska mötestider för ledningsgrupp och styrgrupp överlämnas. Samordnaren ska också i god tid före inlämnande av planen planera sin egen tid, informera de kommunala handläggarna om när de förväntas genomföra sin granskning samt boka möten med den kommunala projektgruppen, ledningsgruppen och möte för politisk avstämning.

Samordnaren granskar utredningar och planhandlingar och skickar eventuella skriftliga synpunkter till exploatören. Därefter ges exploatören tillfälle att uppdatera handlingarna. Dessa översänds till samordnaren tillsammans med dokumentation över vilka justeringar som gjorts. Om justering inte gjorts ska det motiveras. När samordnaren bedömer att handlingarna håller erforderlig kvalitet ska dessa överlämnas till de kommunala handläggarna i projektgruppen, som granskar frågor inom sina respektive kompetensområden. Samordnaren kommunicerar projektgruppens synpunkter till exploatören som sedan ansvarar för att erforderliga revideringar genomförs enligt samma princip som ovan. När samordnaren i samråd med kommunens planhandläggare bedömer att handlingarna är klara, läggs handlingarna fram till ledningsgruppen för sektor samhällsbyggnad, som beslutar om de är färdiga för att tas upp till politiskt förankring. Förslaget tas därefter upp för politisk avstämning i Majoritetens Presidium, MSP.

Exploatören ska omgående meddela om förseningar i förhållande till tidplanen, som uppstår i den egna organistationen. Exploatören ska vara medveten om att även mindre fördröjningar kan innebära större effekter genom kommunens mötesstruktur och övriga åtaganden.

4.3. Projektmöten och övriga möten

Exploatören tar initiativ till de möten som erfordras för ärendets framdrift. Exploatören kontaktar samordnaren, som kallar de som behöver delta i respektive möte. Samordnaren har ansvar att förmedla information som påverkar planen till exploatören.

Exploatören och dennes plankonsult ansvarar för att skyndsamt lyfta de frågor till samordnaren, som behöver förankras inom kommunen eller med andra parter. Förankringen kan ske genom att samordnaren tar upp frågan med berörda inom kommunen, förmedlar direktkontakt med exploatören eller att berörda kallas till möte. Exploatören och dennes konsulter deltar vid behov i de möten som erfordras. De ansvarar också för att ta fram det underlag som behövs som underlag för mötena. Samordnaren ansvarar för att lyfta frågor till kommunsamråd med Länsstyrelse och Trafikverket där exploatören deltar.

Dagordning och minnesanteckningar

Samordnare kallar till möten, tar fram dagordning och för minnesanteckningar på möten där denne deltar. Samordnaren ska samverka med exploatören inför möten där denne deltar.
Minnesanteckningar bör innehålla slutsatser om:

- vad mötet kommit överens om (en beslutslogg)
- vad mötet var oense om och hur detta avses hanteras
- tidpunkt för nästa möte
- tidplan
- att göra lista med angivande av ansvarig och tidpunkt för färdigställande

Avstämning med ledningsgrupp

Samordnaren ansvarar tillsammans med kommunens kontaktperson för att stämma av planarbetets framdrift samt de frågor av principiell karaktär som uppkommer.

Politisk avstämning
Planerna ska fortlöpande rapporteras till Majoritetens Presidium, MSP. När frågor ska lyftas till MSP ansvarar samordnaren för att så sker genom kommunens kontaktperson.

Avstämning med statliga myndigheter
Avstämningar med Länsstyrelsen görs två gånger per halvår i kommunsamråd. På detta medverkar även Trafikverket. Samordnaren ansvarar för att vid behov lyfta frågor till dessa möten. Frågor som ska lyftas ska skickas ut två veckor innan utsatt möte. Samordnaren tar fram bildspel till mötet. Endast samordnaren är med på detta möte.

De statliga myndigheterna har begränsad möjlighet att delta i möten utöver kommunsamråd. För sakfrågor av större allmän vikt kan samordnaren försöka ordna särskilt möte med Länsstyrelsen och Trafikverket, så att de kan förtydliga sina synpunkter. Samordnaren representerar kommunen och planen vid mötet. Vid behov kan efter överenskommelse med berörd myndighet/myndigheter även exploatören delta.

4.4. Diarieföring och hemsida
Kommunens administratör sköter diarieföring av dokument i Platina.
Kommunens administratör ansvarar för hemsidan. Samordnaren ansvarar tillsammans med administratören att information om projekten läggs upp efter genomförda startmöten.

4.5. Kommunikation med sakägare, allmänhet och andra externa parter
Vid all extern kommunikation är det väsentligt att det framgår vem som är avsändare och vilken roll denne har i processen. Den som mottar en fråga eller tar initiativ till utåtriktad information ska hantera frågan utifrån detta. Tydlighet är också viktig vid tillfällen då båda parter deltar vid externa möten såsom samråd eller om kommunala representanter deltar vid dialogmöten.

Eventuell dialogprocess och frågor om projektets utformning och innehåll samt extern presentation och marknadsföring av projektet hanteras av exploatören. Frågor om planens formella handläggning hanteras av samordnaren. Detta inkluderar bland annat sakägares och kommuninnevånares rättigheter och möjligheter till inflytande i enlighet med plan- och bygglagen samt annan berörd lagstiftning. Kommunens övergripande planeringsmål, politiska ställningstaganden, mål för kommunal service och motsvarande besvaras av kommunal företrädare.

5. Projektstart

5.1. Startmöte med exploatören
Exploatören ansvarar för att startmöte anordnas. Exploatören stämmer av lämplig tidpunkt med samordnaren, som kallar berörda inom kommunen till mötet. På startmötet deltar utöver

exploatören, samordnaren och berörd personal inom kommunen. Här klargörs förutsättningarna för arbetet och vilka utredningar som behöver tas fram. Tidplan, syfte och mål för projektet beslutas gemensamt på mötet. Samordnaren ansvarar för dagordning, minnesanteckningar samt att efter startmötet lägga upp relevant information om projektet på kommunens hemsida.

Parterna stämmer fortlöpande av tidplanen under ärendets gång och meddelar varandra de justeringar som kan behöva göras och motiv för dessa. Vardera parten är ansvarig för att skyndsamt meddela eventuella förseningar.

5.2. Planavtal och ramavtal

Planavtal enligt kommunens mall reglerar exploatörens och kommunens samverkan under planprocessen. I avtalet anges att upprättande av miljökonsekvensbeskrivning, i det fall detta kommer att erfordras, bekostas av exploatören.

Ramavtalet reglerar övergripande ansvarsfördelning mellan kommun och exploatör vid genomförande av detaljplanen samt de krav och förväntningar som exploatören kan förvänta sig ingå i framtida exploateringsavtal. Avtalet omfattar bland annat förutsättningar för överlåtande och utbyggnad av allmän plats, fastighetsrättsliga åtgärder vid genomförande, ersättning för anläggningar inom och utanför planområdet, planläggning av kommunal service, ytterligare avtal som kan aktualiseras samt krav på säkerhet som kan komma att ställas för de kommunala anläggningar som ska byggas

Planavtal och ramavtal skrivs efter att sektorchefen godkänt projektets övergripande direktiv (*Se:2. Samhällsbyggnadssektorns projektmodell*). Avstämning inom sektorn för samhällsbyggnad och politiska beslut hanteras enligt ordinarie rutiner. Exploatören står för kommunens kostnader.

5.3. Utredningar

Exploatören ansvarar för att ta fram de utredningar som behövs för framtagandet av detaljplanen. Kompetenskraven på konsulter som genomför utredningarna ska godkännas av samordnaren. Exploatören är inte bunden till kommunens ramavtal, utan har möjlighet att anlita andra konsulter.

Grundkraven är att de konsulter som ansvarar för utredningar ska ha relevant examen från högskola och erfarenhet inom sakområdet i den omfattning som krävs med hänsyn till utredningens komplexitet. Utredande konsult ska ha erfarenhet att ta fram underlag för detaljplaner.

Exploatören eller konsult som exploatören anlitar tar fram underlag för upphandling av respektive utredning. Underlaget stäms av med samordnaren före utskick. Inkommen offert med CV, referensuppdrag, referenstagning etc. stäms av med samordnaren före beställning. Samordnaren ska vid behov rådgöra med kommunens sakkunniga för respektive utredning.

Utredningarna ska hålla hög kvalitet, så att de ger ett gott underlag för detaljplanen. Slutsatserna ska sammanfattas på ett sådant sätt att de kan förstås av personer utan specialkunskap. Övriga delar ska vara tydliga så att de kan granskas av berörda enheter inom kommunen och berörda myndigheter. Underlag, fältstudier, beräkningar och hänvisningar ska vara tydligt redovisade. Bedömningar ska vara sakliga, fackmässiga och väl underbyggda. Exploatören ska bjuda in till startmöte för utredningar där exploatör och dennes fackkonsult deltar. Samordnaren deltar och kallar utsedd kommunal sakkunnig för aktuell utredning.

Samordnaren bedömer resultatet av utredningarna. Vid behov stäms de av med kommunal handläggare med kompetens inom utredningens sakområde. Det juridiska ansvaret för utredningarna ligger på kommunen, varför de ska vara godkända av samordnare och kommunens sakkunniga innan de läggs som underlag för planförslaget.

Exploatören ska ha beredskap för ytterligare utredningar eller fördjupningar av utförda utredningar kan komma att behövas för att hantera de synpunkter och kunskap om förutsättningarna i övrigt som tillkommer under planprocessen.

6. Framtagande av samrådshandlingar

6.1. Grundkarta och fastighetsförteckning

Exploatören tar initiativ till beställning av grundkarta och fastighetsförteckning. Primärkarta beställer exploatören från kommunens mark- och exploateringsingenjör. Debitering sker enligt fastställd taxa. Grundkartan beställer exploatören från konsult (lämpligen Lantmäteriet) baserat på primärkartan och enligt mätningskungörelse, (se Lantmäteriets rekommendationer: *Grundläggande mätteknisk färdighet*). Konsulten ansvarar för att mäta in sådant som eventuellt saknas i primärkartan. Samordnare och exploatörens plankonsult går igenom eventuellt behov av kompletteringar såsom inmätning träd och detaljer etc. Fältbesök rekommenderas för att kunna avgöra detta.

Fastighetförteckningen beställer exploatören från konsult (lämpligen från Lantmäteriet). På kommunens översiktliga GIS-karta kan man se om fastighetsgränser är säkra eller inte. Grön färg = säker gräns, orange/röd = osäker gräns. Fastighetsförteckningen ska granskas och godkännas av samordnaren.

6.2. Miljöundersökning och miljökonsekvensbeskrivning

Kommunen ansvarar för undersökning då den inrymmer myndighetsutövning (innebär planen betydande miljöpåverkan eller inte). Exploatören överlämnar de sakupplysningar som erfordras som underlag för undersökningen och eventuell miljöbedömningen till samordnaren. Denne kvalitetsgranskar underlaget och tar vid behov fram kompletterande information. Samordnaren sammanställer därefter underlaget och värderar effekterna av planen enligt kommunens mall. Samordnaren stämmer av utredningen inom kommunen. Därefter genomför samordnaren samråd med länsstyrelsen.

I det fall miljökonsekvensbeskrivning erfordras för planen avgör kommunen om den ska tas fram av kommunen eller om exploatören ska göra det. När kommunen ansvarar för framtagandet upphandlas MKB:n av samordnaren.

MKB ska vara en del samråds och granskningshandlingarna.

Om exploatören ska ta fram MKB:n, sker det enligt följande:

1. Exploatören tar fram förfrågningsunderlag och skickar det till samordnaren, som granskar. När samordnaren godkänt förfrågningsunderlaget skickas det vidare till berörda inom kommunen. Denne i sin tur går igenom underlaget och inhämtar även synpunkter från relevanta sakkunniga på kommunen. Återkoppling sker till exploatören.
2. Exploatören skickar ut godkänt förfrågningsunderlag och utvärderar inkomna anbud. När urvalet är gjort skickas anbud, utvärderingsdokumentation inklusive motivering av val av MKB-konsult till samordnaren. Denne granskar och skickar därefter över anbudet till samordnaren.
3. Samordnaren återkopplar kommunens eventuella invändningar till exploatören. Kommunens godkännande av valet MKB-konsult ska dokumenteras skriftligt och sändas till exploatören
4. Vid startmöte med konsult ska avgränsning och mötesstruktur bekräftas samt diskussion om uppfattningen om nollalternativ och lokaliseringsalternativ ske. Exploatören föreslår tid och samordnaren kallar. På mötet representeras kommunen genom samordnaren, förvaltningens planarkitekt samt handläggare från Miljö & hälsa samt övriga berörda enheter.
5. Ett föreslaget nollalternativ och lokaliseringsalternativ skickas till samordnaren som stämmer av förslaget med berörda sakkuninga.
6. Avstämningsmöte genomförs när koncept till MKB föreligger. Knäckfrågor och andra inspel av hur arbetet fortlöper tas upp. MKB:n arbetar in utredningar utefter de blir klara och görs parallellt med planen.
7. Avslutande möte/presentation av färdig MKB. Slutsatserna i MKB:n ska kontinuerligt arbetas in i planhandlingarna. Kommunens representant är i första hand samordnaren men även kontaktperson, projektledare, projektgrupp och planchef samt sakkunnig inom miljö- och andra berörda kan bjudas in.

6.3. Gestaltningsförslag och illustrationer

Exploatören tar fram förslag till gestaltning av det projekt som planen avser samt de illustrationer som erfordras för att bedöma och redovisa förslaget under planprocessen. Exploatören ska också ta fram illustrationer som redovisar de vägar, parker, torg och övrig allmän plats samt andra förändringar i miljön, som blir konsekvens av planförslaget. Detta kan t.ex. avse situationsplaner, planer, fasader och sektioner för byggnader, solstudier samt 3D-illustrationer och fotomontage.

6.4. Plankartan, planbestämmelser och planbeskrivning

Samtliga planhandlingar ska upprättas enligt aktuell lagstiftning (lagar, förordningar och prejudicerande rättsfall), Boverkets instruktioner samt kommunens mallar och rutiner. Samordnaren lämnar över lista med mål- och styrdokument, som finns tillgängliga på kommunens hemsida. Övriga dokument, som ska utgöra grund för planen, överlämnas direkt till exploatö-

rens plankonsult. Exploatören och dennes plankonsult ska se till att planhandlingarna överensstämmer med planbesked och program om sådant tagits fram. Planförslaget ska också stämma med översiktliga planer om inte annat framgår av planbesked och eventuellt program.

Inför samråd, granskning och antagande ska koncept till planhandlingar översändas till samordnaren för genomgång. Samordnaren stämmer av handlingarna med kommunal planhandläggare samt övriga berörda handläggare inom kommunen. Samordnaren ansvarar för att återkoppla eventuella synpunkter till exploatören, (*Se:4.2. Kvalitetssäkring och förankring av handlingar).*

Av kommunen utsedd person samordnar de avtal som behöver tas fram under planprocessen, som gäller planens genomförande. Exploatörens konsult som upprättar förslag till kapitel om genomförandefrågor i planbeskrivningen ska ha erforderlig sakkunskap.

6.5. Tillstånd enligt annan lagstiftning

Exploatören ska se till att de ansökningar som erfordras för att planen ska kunna antas och genomföras lämnas in så snart det är möjligt samt att komplettera med sådant underlag som krävs för att ansökan ska kunna hanteras av ansvarig myndighet. Detta kan t.ex. avse fornlämningar, miljötillstånd eller fastighetsrättsliga åtgärder. Kopior ska skyndsamt sändas till samordnaren för kännedom och diarieföring. Tidplanen för planprocessen ska inkludera dessa tillstånd.

6.6. Samråd

Samordnaren svarar för förankring inom sektorn för samhällsbyggnad samt politisk avstämning i MSP med stöd av kommunens kontaktperson. Samordnaren tar fram de presentationer och annat underlag som behövs för avstämningen. Exploatören ansvarar för att ta fram erforderligt underlag för detta. MSP kan besluta om att ytterligare underlag krävs och/eller att förankring också behöver göras med annan politisk instans.

Samordnaren svarar för utskick, utställning, redovisning på hemsida, mottagande av yttranden och annan administration kopplad till samrådet.

Samordnaren förbereder och håller i eventuellt samrådsmöte tillsammans med kommunal planhandläggare. Exploatören eller dennes plankonsult bistår med presentationer och annat underlag samt är beredd på att besvara frågor om projektet på mötet. Om samordnaren bedömer att det behövs, ska exploatören också tillse att konsult som utfört utredning är på plats för att redovisa resultatet eller besvara frågor.

Samrådsredogörelse

Inkomna yttranden under samråd sänds snarast över från kommunal planhandläggare till både samordnaren samt exploatören och dennes plankonsult.

Samrådsredogörelsen ska upprättas av samordnaren.

Exploatören och dennes konsult kan ge förslag till åtgärder till följd av inkomna yttranden och annat som framkommit under samrådstiden.

Samordnaren stämmer av de förändringar som erfordras med anledning av inkomna samrådssynpunkter med exploatören, kommunens projektgrupp och övriga berörda myndigheter.

7. Framtagande av granskningshandlingar

7.1. Allmänt

Principerna för framtagande av granskningshandlingar sker i tillämpliga fall enligt samma principer som framtagande av samrådshandlingarna.

7.2. Uppdatering av handlingar

Samordnaren, exploatören och dennes plankonsult går igenom de ändringar som erfordras med anledning av inkomna synpunkter under samrådet. Exploatörens plankonsult uppdaterar planhandlingarna med utgångspunkt av detta.

7.3. Exploateringsavtal

Av kommunen utsedd person samordnar så att koncept till exploateringsavtal tas fram i samverkan mellan exploatör och kommunen. Ett koncept till exploateringsavtal ska finnas inför granskning av detaljplanen.

7.4. Granskning

Granskning sker enligt kommunens ordinarie rutiner med undantag av de moment som samordnaren utför.

7.5. Utlåtande

Inkomna yttrande under granskningen sänds snarast över till exploatören och dennes plankonsult. Exploatören och dennes konsult kan ge förslag till åtgärder till följd av inkomna yttranden och annat som framkommit. Samordnaren stämmer av de förändringar som erfordras med anledning av inkomna granskningssynpunkter med exploatören, handläggare inom sektorn för samhällsbyggnad och övriga berörda myndigheter.

8. Antagande

8.1. Allmänt

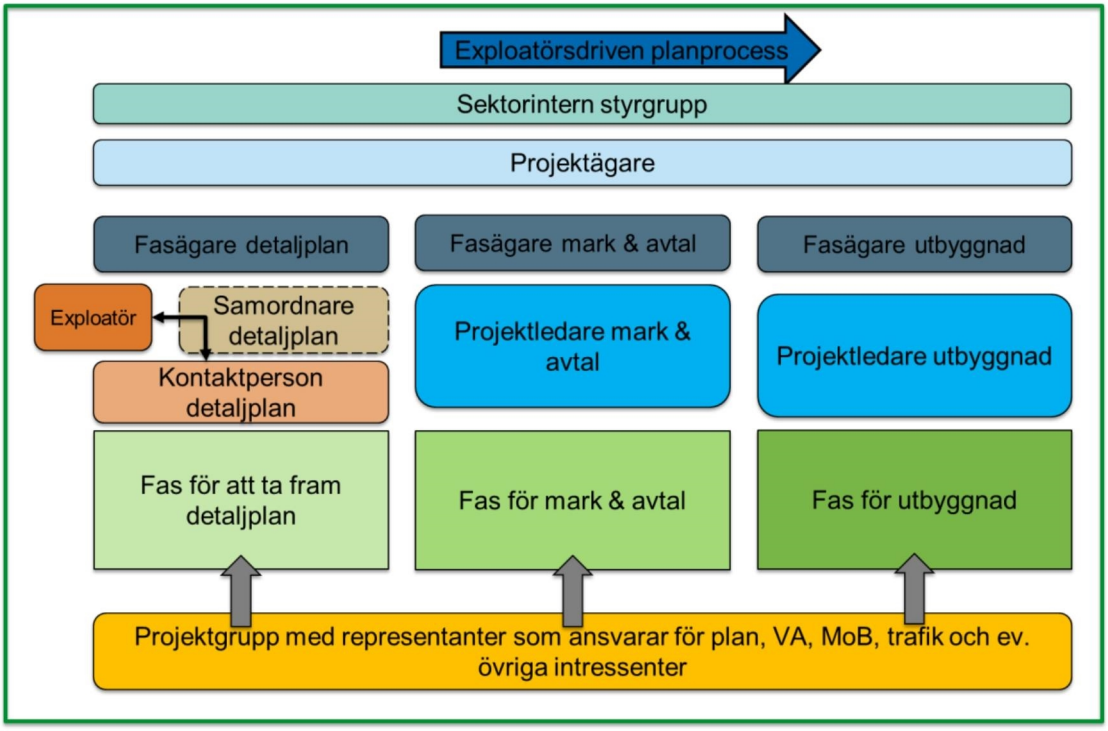
Principerna för framtagande av antagandehandlingar sker i tillämpliga fall enligt samma principer som framtagande av samråds- och granskningshandlingarna.

8.2. Genomförandeavtal/Exploateringsavtal

Ett genomförandeavtal/exploateringsavtal ska antas i samband med att detaljplanen antas. Exploateringsavtalet gäller endast under förutsättning att detaljplanen får laga kraft.

9. Genomförande

Efter planens antagande övergår projektet till fas Mark och avtal. Det tillsätts en ny fasägare och projektledare från kommunen.

Projektprocess i projekt med exploatörsdriven planprocess.

HÄRRYDA KOMMUN

Avtal nr

Planavtal

Mellan Kalle Kulas fastighets AB, orgnr xxxxxx-xxxx, Adress, nedan kallad exploatören, och Härryda kommun, orgnr 212000-1264, 435 80 Mölnlycke, nedan kallad kommunen.

Planavtalet gäller detaljplan för del av fastigheten xx 1:x, Härryda kommun.

Innehåll

1. Detaljplanens geografiska avgränsning 3
2. Planprocess och tidsplan 3
3. Detaljplanens syfte 3
4. Exploatörens åtagande 3
5. Kommunens åtagande 4
6. Grundkartan 5
7. Kontakt och tid 6
8. Kostnadsansvar 6
9. Ändrade förutsättningar 7
10. Äganderätt 7
11. Tvist 7
12. Planavtalets giltighet 7

Bilagor:

Bilaga 1 detaljplaneplanområde	Karta med ungefärligt
Bilaga 2	Kodlista
Bilaga 3	Uppdragsbeställning samordnare

1. Detaljplanens geografiska avgränsning

Ny detaljplan, nedan kallad detaljplanen, ska omfatta område som är markerad med grov kantlinje på bifogad karta, bilaga 1, i enlighet med kommunstyrelsens beslut om positivt planbesked vid sammanträde 2017-xx-xx, § xxx.

2. Planprocess och tidsplan

Detaljplanen är planerad att upprättas med standard/utökat planförfarande med/utan programsamråd.
(eventuella ställningstagande eller andra relevanta bakgrundsfakta)

Detaljplanen ska kunna antas av kommunfullmäktige senast år 2021.

3. Detaljplanens syfte

Detaljplanens syfte är dels att pröva arbetsmetoden exploatörsdrivna detaljplaner, dels att möjliggöra en utveckling av XXX i enlighet med kommunstyrelsens beslut om planbesked 2017-xx-xx, § xxx och kommunstyrelsens beslut om att starta tre piloter för exploatörsdrivna detaljplaner 2017-XX-XX, § xxx.

Exploatören har för avsikt att det ska kunna genomföras en exploatering som kan resultera i:
X bostäder
Typ
Skiss se bilaga 1

Här anges vad utgångspunkten är för planärendet utifrån ansökan och eventuella inledande diskussioner. Avsikten är att det klart ska framgå vad utgångspunkten är för det fall exploatören i senare skede kommer med önskemål om ändringar eller tillägg.

4. Exploatörens åtagande

Exploatören ska på egen bekostnad ta fram samtliga utredningar och övrigt underlag som behövs för att detaljplanen ska kunna drivas framåt och antas. Framtagande av underlagen ska göras i samråd med kommunens samordnare.

För att klara framdriften i projektet ska exploatören utse en projektledare, som är kommunens samordnares huvudkontakt med exploatören. Exploatören ska ha erforderlig egen kompetens eller anlita och bekosta egna rådgivare för att driva detaljplanearbetet.

Exploatören är ansvarig för att ta fram en tidplan samt stämma av denna med kommunens samordnare. Exploatörens projektledare kallar till och håller i nödvändiga möten för detaljplanens framdrift.

Innan uppstart ska uppstartsmöte hållas, vilket exploatörens projektledare kallar till. Vid detta möte ska tidplan presenteras och arbetsupplägg tydliggöras samt planens syfte gås igenom.

Exploatören bekostar utbyggnad av allmän plats inom detaljplaneområdet samt de allmänna anläggningar utanför detaljplaneområdet som krävs för genomförandet av detaljplanen.

Exploatören ska upprätta planhandlingar till planprocessens samråd, granskning och antagande. Planhandlingarna ska upprättas i samråd med kommunens samordnare.

Plan- och bygglagens bestämmelser utgör ramarna för planarbetet. Exploatören är särskilt informerad om

att kommunen är skyldig att beakta såväl allmänna som enskilda intressen vad gäller detaljplanens utformning och innehåll
att beslut om att anta detaljplanen ska föregås av samråd med de som berörs av detaljplanen och andra beredningsåtgärder
att sakägare har rätt att anföra besvär mot beslut att anta detaljplanen och
att beslut om antagande av detaljplanen kan överprövas

Mot denna bakgrund har kommunen rätt att avbryta detaljplanearbetet eller ge det en annan inriktning än vad exploatören önskar. Kommunen har vidare, mot denna bakgrund, rätt att godkänna eller anta en detaljplan med ett annat innehåll än exploatören önskar.

5. Kommunens åtagande

Kommunen åtar sig att granska inkomna detaljplanehandlingar och pröva dessa enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen.

I de fall kommunen är huvudman för allmän platsmark avgör kommunen utformning och standard av den allmänna platsmarken samt vatten och avlopp.

Exploateringsavtal ska upprättas innan antagande av detaljplanen. Kommunen ansvarar för upprättande av exploateringsavtalet.

Kommunen ansvarar för avstämningar med politiken, via PSS (politiskt sektorssamråd) och/eller den politiska plangruppen.

Kommunen har myndighetsansvaret och ansvarar därigenom för genomförandet av samråd, granskning och antagande. Kommunen ansvarar även för sammanställning av samrådsredogörelse och granskningsutlåtande. Kommunen ansvarar också för framtagande av eventuell miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

6. Grundkartan

Grundkartan baseras på ett utdrag från kommunens primärkarta där sådan finns och ajourförs sedan av behörig person enligt mätningskungörelsen. Den kompletteras med de uppgifter som behövs som underlag för planarbetet. För de områden där kommunen helt saknar primärkarta får grundkartan upprättas från grunden.

Den ajourförda grundkartan ska därefter tillhandahållas av kommunen som äger fri rätt att använda informationen i grundkartan för att ajourhålla kommunens primärkarta. Grundkartan ska då levereras i filbaserade databaser (fgdb-format) alternativt shape-filer (shp-format). Den ska levereras i kommunens referenssystem SWEREF 99 12 00 (i plan) och RH2000 (i höjd).

Följande krav ska säkerställas för alla nya och uppdaterade objekt/kartdetaljer i grundkartan:

- de ska vara kodade enligt Bilaga 2*, **Kodlista Härryda kommun.pdf***
- de ska i attributfält märkas med ursprung, kvalité och inmätningsläge (takfot eller fasad/husliv, mitt eller kant etc.) för varje objekt
- de ska hålla en noggrannhet på minst 0,1 m i plan och 0,15 m i höjd. Skymda osäkra objekt i tät skog tillåts en noggrannhet inom 0,25 m i plan och höjd
- de ska ha x-y-z-koordinater
- de ska anpassa till befintlig primärkarta om sådan finns i anslutning till den nya kartan
- höjdkurvor ska ha 1 meters ekvidistans, och vara brutna vid byggnader och vägområden
- byggnader ska vara rätvinkliga och lagras som slutna ytor

7. Kontakt och tid

Under detaljplanearbetet ska exploatörens kontakt med kommunen ske via kommunens samordnare som sköter samtliga interna kontakter inom Härryda kommun.

Samordnarens avtalade tid med kommunen ska av samordnaren fördelas rättvist mellan de tre pilotprojekten, om inte annat överenskommits efter skriftlig överenskommelse mellan parterna.

8. Kostnadsansvar

Exploatören ska stå för samtliga kostnader för framtagandet av detaljplanen.

Exploatören bekostar utbyggnad av allmän plats inom detaljplaneområdet samt de allmänna anläggningar utanför detaljplaneområdet som krävs för genomförandet av detaljplanen.

Kostnaderna för kommunen under detaljplanearbetet faktureras exploatören och beräknas enligt följande:

- Nedlagd tid för samordnaren på detaljplanen debiteras. Samordnarens uppdragsbeskrivning bifogas, se Bilaga 3. Kostnaden för samordnaren är XXXX kronor per timma.

- Nedlagd tid för kommunens handläggning debiteras enligt timtaxa. Kostnaden per timma är YYY kronor per timma.

- För varje nedlagd timma för samordnaren debiteras samma tid för kommunens handläggning. D.v.s. 1 (en) nedlagd timma av samordnaren bedöms medföra 1 (en) timma kommunal handläggning.

- Avgifter för primärkarta erläggs enligt taxa.

- Övriga kostnader med koppling till den specifika detaljplanen såsom kostnad för framtagande av eventuell miljökonsekvensbeskrivning (MKB), hyra av lokal vid eventuellt samrådsmöte och dylikt, faktureras exploatören.

Ersättning för kostnaden ska erläggas enligt följande:

- Sedan handläggning av detaljplanen påbörjats erhåller exploatören varje månad en faktura med redovisning av nedlagd tid och kostnader.

Dröjsmålsränta utgår på obetalda fakturor enligt 6 § räntelagen. Dessutom avbryts planarbetet till dess att fakturerade belopp har betalats.

Om exploatören avbryter planarbetet ska ersättning utbetalas till kommunen för redovisade nedlagda kostnader.

Planavgift ska inte tas ut i samband med beslut om bygglov inom detaljplanen.

9. Ändrade förutsättningar

Parterna ska underhand och utan oskäligt dröjsmål samråda med och informera varandra i frågor av betydelse för detaljplanearbetet och dess fullföljande.

Ändringar i och tillägg till detta planavtal får endast ske efter skriftlig överenskommelse mellan parterna.

10. Äganderätt

All materiell äganderätt och upphovsrätt till detaljplanen och därtill hörande dokumentation, utredningar och modeller samt digitalt material tillfaller kommunen, om inte annat skriftligen överenskommits mellan parterna.

Digitalt kartmaterial och digitala modeller, som tagits fram av kommunen, får exploatören och dennes konsulter endast använda vid framtagande av denna detaljplan.

Kommunen äger rätt att fritt disponera, publicera, kopiera och bearbeta från exploatören inkomna handlingar för utarbetande av detaljplanen.

Därutöver har kommunen rätt att hantera inkomna och upprättade handlingar i enlighet med gällande bestämmelser avseende allmänna handlingars offentlighet och sekretess.

11. Tvist

Tvist rörande tolkningen eller tillämpningen av detta planavtal ska avgöras av svensk allmän domstol med tingsrätten i Göteborg som första instans.

12. Planavtalets giltighet

Exploatören har rätt att när som helst avbryta detaljplanearbetet. Detta planavtal upphör att gälla så snart

exploatören skriftligen meddelat kommunen att detaljplanearbetet ska avbrytas. Väljer exploatören att avbryta detaljplanearbetet har kommunen rätt till ersättning enligt punkt 8.

Kommunen har rätt att avbryta detaljplanearbetet. Exploatören har inte rätt att kräva ersättning av kommunen för de kostnader som uppkommit på grund av detaljplanearbetet.

Exploatören står risken att detaljplanen inte kan antas eller vinna laga kraft t.ex. på grund av erinringar från kommunstyrelsen, sakägare, länsstyrelse eller andra myndigheter.

Exploatören får inte överlåta detta planavtal till annan part utan kommunens skriftliga medgivande.

Detta planavtal har upprättats i två likalydande exemplar, varav parterna har tagit var sitt.

2017- -	…….. 2017- -
För Härryda kommun	För exploatören
……..	..……..
Peter Wallentin	Namnförtydligande:
Verksamhetschef Plan och Bygglov	
	Titel:

Utvärdering av byggherreplaner

- Erfarenheter från Björnen, Älgen, Svanå och Munga
- Sbf:s erfarenheter av samtliga byggherreplaner
- Kriterier för byggherreplaner

VÄSTERÅS STAD

BN:au 2019-12-03

BN 2019-12-12

Vad är en byggherreplan?

- Detaljplan som handläggs av Sbf
- Konsultplan

  Detaljplanearbetet utförs av upphandlad plankonsult, men styrs och handläggs av Sbf:s planhandläggare

- Byggherreplan

  Detaljplanearbetet utförs av byggherrens plankonsult, men styrs och handläggs av Sbf:s planhandläggare

Byggherreplaner prioriteras och handläggs på samma sätt som övriga planer

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Jämförande planprocess: Byggherreplaner och planer som handläggs av Sbf

Planprocess

Detaljplan som handläggs av Sbf	Planavdelningen, länsstyrelsen och projektgruppen	Byggherren beställer och bekostar	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt	Stadens planarkitekt
Planprocessens olika moment	Behov av utredningar bestäms	Beställning av utredningar	Projektarbete	Produktion av samrådshand-lingar	Samrådsmöte	Samrådsredo-görelse	Revidering till granskningshand-lingar	Granskning-utlåtande	Revidering till antagande-handlingar	Revidering till laga kraft-handlingar
Byggherreplan	Planavdelningen, länsstyrelsen och projektgruppen	Byggherren beställer och bekostar	Plankonsulten	Plankonsulten	Stadens plan-arkitekt + Plankonsulten	Stadens planarkitekt	Plankonsulten	Stadens planarkitekt	Plankonsulten	Plankonsulten

Avvikelser från detaljplaner som handläggs av Sbf

Lika oavsett plantyp

Parallella processer som alltid sköts av staden på grund av det kommunala planmonopolet

Myndighetsutövning sköts av stadens planarkitekt

Intern granskning av utredningar och planhandlingar utförs av projektgruppen eller andra sakkunniga inom staden

Utvärdering av byggherreplaner

1) Detaljplanerna för Björnen, Älgen, Svanå, Munga

Utvärderingen omfattar byggherreplaner som passerat beslut om samråd. Inga konsultplaner ingår. Enkät med frågor har skickats till projektgrupperna, byggherrarna och plankonsulterna

Fråga 1: Vad skilde det från vårt vanliga sätt att jobba? Fördelar? Nackdelar? (projektgruppen)/Fråga 1: Hur tycker ni att planprocessen har fungerat? Vad har varit bra? Vad har varit dåligt? (byggherrarna och plankonsulterna)
Fråga 2: Var det ett effektivt sätt att arbeta? Räckte tiden till?
Fråga 3: Hur ska vi jobba annorlunda/bättre med den här typen av planer?

Vi fick 12 svar. Nio från projektmedlemmarna, två från byggherrarna och ett från plankonsulterna.

2) Alla pågående eller avslutade byggherreplaner

Allmän sammanställning av synpunkter på arbetet med byggherreplaner från de planarkitekter i staden som för närvarande arbetar med byggherreplaner. Det är tre personer.

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Sammanfattning - stadens deltagare i projektgrupper

Positivt	*Negativt*
Fungerade lika bra som detaljplaner som handläggs av Sbf	Plankonsulten driver byggherrens intressen och bryr sig inte om vad som är bra för det allmänna
Konsultfirman gör egna utredningar	Plankonsulter med för lite erfarenhet
Tiden räckte till	Säljande presentationer och handlingar
Stadens arkitekt är mellanhand	Kommunens kontroll och påverkansmöjlighet minskar
	Mindre förståelse för olika förvaltningars ansvar och arbete
	Konsulter delar inte gärna med sig av arbetsmaterial
	Svårt hänga med i ändrade förutsättningar och andra ändringar
	Krångligare, flera omtag, diskussioner med byggherre, längre möten, mindre effektivt

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Sammanfattning – byggherrer och konsulter

Positivt	*Negativt*
I stort har det fungerat bra	Bättre intern samordning behövs
Kommunen har myndighetsrollen	Onödigt många stora projektgruppsmöten
	Försenat underlag och för sena uppgifter
	För lång planprocess. Otydligt och långsamt.
	Efterhand nya krav på utredningar och uppgifter
	Intern granskning i omgångar mindre effektivt
	Får inte ta egna myndighetskontakter
	Byte av plankonsult från erfaren till oerfaren
	Nedprioriterade planer
	För lite personal på planavdelningen

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Sammanfattning – Sbf:s handläggare

Alla pågående och avslutade planer (+ Kopparlunden, Ångkraftverket m.fl.)

Positivt	*Negativt*
Det frigörs tid för egna detaljplaner	Dålig kvalitet planhandlingar och många omtag av interna granskningar krävs
Flera planer kan handläggas samtidigt	Lojalitet plankonsult-husarkitekt-byggherre
	Projekten tar mera tid än de sparar tid, dubbelarbete
	Ekonomiskt en förlustaffär
	Otydlig rollfördelning. Samordnarroll har felaktigt fått tas av staden.
	Dålig attityd mot stadens planarkitekt från byggherre och plankonsult
	Brister i projektöverföring vid personbyten
	Svårt få igenom myndighetsfrågor
	Oerfarna plankonsulter
	Myndighetskontakter tas av byggherre / plankonsult utan stadens planarkitekt

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Kvalitetsbrister, Kopparlunden syd

- Planbestämmelser som inte var lagenliga användes
- Resultat av utredningar t ex riskutredning om järnvägen tillämpades inte i planhandlingarna
- Plankartan var otydlig och opedagogisk gällande gränser och bestämmelser
- Planbeskrivningen innehöll personliga och subjektiva resonemang (eget tyckande)
- Svårt att förstå innehållet i planbeskrivningen vilket även försvårades av brister i layout

Kvalitetsbrister, Svanå

- Planbestämmelser saknades helt för biobränslepanna
- Planbestämmelser utan lagstöd och felaktiga planbestämmelser användes
- Planbeskrivningen tog upp hantering av områden, byggnader och natur utanför detaljplanen
- Konsekvenser i MKB saknades och föreslagna åtgärder i MKB användes inte i planen
- Plankartan var otydlig och svårläst

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Kvalitetsbrister och förskönande beskrivningar, Björnen

- I 15 yttranden från privatpersoner ifrågasattes handlingarnas tillförlitlighet och opartiskhet
- Solstudie publicerades först efter förfrågan och skuggning påverkade många sakägares fastigheter
- Parkeringsutredning för stadsdelen innefattade enbart Mimers parkeringar
- Citat: ”Överlag präglas texten och underlagen av felaktigheter, överdrifter, underdrifter, ologiska slutsatser och utelämnade av fakta när det så passar.”
- Citat: ”Det handlar alltså om att tillfredsställa beställaren. Det i sin tur uppmuntrar konsulten att hårdvinkla, tänja på sanningar, kasta in falska och positivt värdeladdade ord samt tona ner riskerna.”
- Citat: ”Visst intrång i grönstrukturen” (fällning av 80 träd)
- Citat: ”De tillkommande volymerna inte uppfattas som dominerande”/ ”Inte innebär något dominerande ingrepp i miljön”/ ”Bedöms påverkan vara minimal” (två 8-vånings punkthus och förskola på naturmark i område med med högst 4 våningar tidigare)
- ”Eventuellt kan boende med tillgång till parkeringsgarage uppleva att miljön försämras” (garagen ska rivas)

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

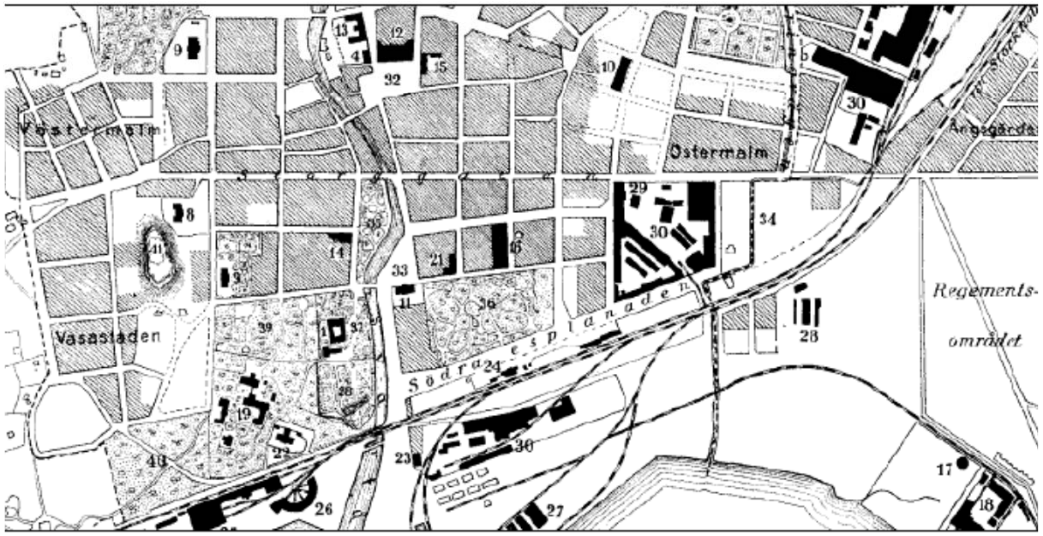
Utveckling av rutiner

VÄSTERÅS STAD
Stadsbyggnadsförvaltningen

1 (7)

BYGGHERREPLANER och KONSULTPLANER, 2019-09-03

ATT-GÖRA-LISTA & INSTRUKTIONER

VÄSTERÅS STAD

SOU 2019:9 Slutbetänkande Privat initiativrätt

Punkt 4 i översiktplaneutredningen

4. se över behovet av att införa en privat initiativrätt så att en enskild exploatör kan genomföra vissa formella beredningsåtgärder i arbetet med att ta fram en detaljplan

Sammanfattningsvis:

- privat initiativrätt bör i första hand åsyftas någon form av privat planläggning eller i vart fall förtydligade och utökade möjligheter för en planintressent att medverka i den kommunala detaljplaneläggningen.
- Stora delar av planprocessen utgör myndighetsutövning. Enligt vår bedömning bör uppgifter i detaljplaneläggningen som innefattar myndighetsutövning inte överlämnas till en enskild planintressent. Det finns vidare skäl för att kommunen även fortsättningsvis bör ha det övergripande ansvaret för planprocessen i sin helhet.

VÄSTERÅS STAD

Planintressentens medverkan i planläggningen bör kunna förtydligas och i viss mån utvecklas Utgångspunkterna som angetts ovan, hindrar dock inte att planintressenten tillåts medverka i detaljplaneläggningen eller i arbetet med områdesbestämmelser och inte heller att denna medverkan förtydligas och utvecklas. En sådan reform gör tvärtom planprocessen mer förutsebar, tydlig och transparent, såväl för planintressenten och kommunen som för övriga berörda.

En sådan reform ligger också i linje med vad såväl byggherrar som kommuner efterfrågar. Kärnan i en sådan reglering bör i första hand vara att förtydliga förutsättningarna för planintressentens medverkan. *En reform bör även bidra till att intressenten får en utökad möjlighet att i viss utsträckning underlätta kommunens inledande respektive handläggning av planärendet, främst genom att planintressenten kan bistå kommunen med vissa beredningsåtgärder. En reglering bör också utformas så att risken för s.k. förgävesplanering och även att planprocessen drar ut på tiden minskar.* En reglering bör också bidra till att nyttjandet av den kompetens och de resurser som kan finnas hos planintressenten sker på ett effektivt och rättssäkert sätt och till att kommunala resurser kan frigöras.

- Enligt vår mening ska det av PBL framgå att det för detaljplanearbetet, utöver grundkartor och fastighetsförteckning, även ska finnas det planeringsunderlag som i övrigt behövs. Enligt vår uppfattning utgör detta enbart ett förtydligande av gällande rätt. Det ska också förtydligas att *planeringsunderlag får upprättas av annan än kommunen*. Med annan än kommunen avser vi första hand en enskild planintressent, men i förekommande fall även länsstyrelsen och andra förvaltningsmyndigheter.

- Samtidigt bör det understrykas att förslaget *inte innebär någon förändring när det gäller kommunens ansvar för att i egenskap av planmyndighet se till att underlaget är korrekt och medger en tillförlitlig avvägning av de allmänna och enskilda intressena* i ärendet. I de fall planeringsunderlaget tagits fram av planintressenten *ankommer det alltså på kommunen att säkerställa kvaliteten* i detta.

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Andra kommuner

- Umeå – ett pilotprojekt med Baltikgruppen
- Göteborg – exploatörssamverkan, kommunen håller i allt utom utredningar
- Malmö – Samma upplägg som Gbg
- Uppsala – Släpper allt till skarp samrådshandling. Har tydliga checklistor

VÄSTERÅS STAD

Exjobb - Utvärdering av byggherredrivna detaljplaner, Lunds universitet 2018

Fallstudie i tre kommuner i Västsverige genom intervjuer

- Ingen större skillnad när det gäller kostnad, tid eller kvalitét vid jämförelse mellan byggherredriven och traditionellt driven detaljplan. Byggherredriven detaljplan är mer genomförbar än traditionellt driven.
- Det finns flera fördelar med arbetssättet som kortare projekttid, möjlighet för bättre projektekonomi och att fler detaljplaner kan produceras samtidigt i kommunen.
- Arbetssättet är förhållandevis nytt och innehåller många nybörjarfel. Det finns stort utrymme för effektiviseringar och förbättringar av arbetssättet. Det kan uppnås genom en tydligare ansvarsfördelning, kommunikation och rutiner.

VÄSTERÅS STAD

Utvärdering av byggherreplaner

Generella slutsatser

- Egen handläggning (och konsultplaner) ger bättre styrning av planprojekt än byggherreplaner. - Svårt att styra plankonsulten mot ”god stadsmiljö”, eftersom denne i första hand är lojal mot beställaren/byggherren.
- Tiden för hela planprocessen är i stort likvärdig den för egen handläggning, men det frigörs tid för planhandläggare att handlägga egna planer.
- Fler detaljplaner kan handläggas samtidigt
- Det är mer ekonomiskt fördelaktigt att anställa fler planarkitekter på Sbf än att göra byggherreplaner och att anlita plankonsulter (konsultplaner).
- Egen handläggning av intressanta stadsbyggnadsprojekt, ger en mer attraktiv och kreativ roll för planhandläggaren.

VÄSTERÅS STAD

Kriterier för byggherreplaner

När är det inte lämpligt med byggherrerplaner;

- ***Planer i täta stadsmiljöer***
- ***Planer för stora stadsutvecklingsprojekt, ex Kopparlunden***
- ***Planer med stor omfattning***
- ***Planer med komplexa förutsättningar;***
- ***-- Riksintresse***
- ***-- Betydande miljöpåverkan***
- ***-- Inte förenligt med ÖP2026***
- ***Planer som kräver omfattande medborgardialog och -medverkan***

VÄSTERÅS STAD

Kriterier för byggherreplaner

När är det <u>lämpligt</u> med byggherreplaner;

- Planer utanför stadskärnan och planer i mindre komplexa sammanhang

- Planer för ”byar på landet”

- Planer för kompetenta och vana byggherrar (ex Trafikverket, Svenska kyrkan och Region Västmanland)

- Planer som har begränsad omfattning och av administrativ karaktär:

ändrat användningssätt, ändring av särskilda planbestämmelser, reglering av fastigheter, upphävande av fastighetsindelningsbestämmelser (FIB)

VÄSTERÅS STAD

Beslutsförslag

Förslag till beslut

- ***Byggnadsnämnden godkänner redovisning Utvärdering av byggherreplaner.***
- ***Byggnadsnämnden ställer sig bakom redovisade kriterier för när byggherreplaner är lämpliga.***

VÄSTERÅS STAD

Yttrande över samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022 – 2040

20

KS.2020.0514

ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0514

2021-03-17
Moa Åhnberg
+4641362084
Moa.Ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till yttrande över Regionplan för Skåne 2022-2040 - Samrådshandling

Ärendebeskrivning
Region Skåne har skickat förslag till Regionplan för Skåne på samråd för Eslövs kommun att yttra sig över. Utöver det underlag som planförslaget utgör har Region Skåne genomfört ett flertal workshopar och dialogsamtal där tjänstepersoner från Eslövs kommun har deltagit. Eslövs kommun har även varit delaktiga i framtagande av ett gemensamt yttrande från MalmöLundregionens tolv kommuner.

I handläggningen av Eslövs kommuns yttrande har tjänstepersoner från Kommunledningskontoret samt Miljö och Samhällsbyggnad deltagit.

Beslutsunderlag
- Missiv till samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040
- Regionplan för Skåne 2022-2040 – Samrådshandling Regionplan för Skåne 2022-2040 - Samrådshandling (arcgis.com)
- Eslövs kommuns synpunkter på Regionplan för Skåne 2022-2040 – samrådshandling

Beredning
Eslövs kommun anser att ambitionen med utveckla ett regionalt perspektiv på den fysiska planeringen är god. Det finns många frågor som sträcker sig utanför den egna kommungränsen. Men regionplanen behöver tydligare definiera såväl syfte och målgrupp som problemformulering. Utan ett klargörande gällande dessa delar är det svårt att avgöra om planens innehåll och upplägg är relevant. Hur till exempel planeringsstrategier är utformade eller vad en struktur- eller markanvändningskarta visar beror på vem den riktar sig till.

Vidare efterlyser Eslövs kommun en fortsatt diskussion om utvecklingen av Skånes flerkärniga ortstruktur. Varför är den flerkärniga strukturen viktig att arbeta med och

vilket sätt är det mest gynnsamma att göra detta på? Eslövs viktiga roll i mitt-Skåne behöver tydliggöras i planen.

En genomgång av Eslövs kommuns synpunkter på samrådsförslaget finns i tillhörande beslutsunderlag.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar förslaget till yttrande som sitt och lämnar det till Region Skåne.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret – tillväxavdelningen
Region Skåne region@skane.se Diarienummer 2019-RU000065

Eva Hallberg
Kommundirektör

Åsa Simonsson
Tillväxtchef

ESLÖVS KOMMUN

2021-03-23
Moa Åhnberg
+4641362084
Moa.Ahnberg@eslov.se

Eslövs kommuns synpunkter på Regionplan för Skåne 2022-2040 – samrådshandling

Region Skåne önskar särskilt synpunkter på huruvida förslaget till regionplan och regionplaneprocess uppfyller det behov och syfte som planen avser (vilket finns beskrivet nedan) samt gärna inspel rörande följande punkter:

- Flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne. Inklusive beskrivningen av ortsstruktur och tillväxtmotorer, regionala- och lokala kärnor, med särskilt fokus på roller och viktiga utvecklingsfrågor.

- Relevansen av planeringsstrategier och planeringsprinciper för Skånes hållbara utveckling samt hur de kan utvecklas för att bättre utgöra ett stöd till kommunerna.

- Kartornas detaljeringsgrad och regionala eller mellankommunala relevans. Behov av ytterligare kartor eller förslag till hur befintliga kan utvecklas för att utgöra ett stöd.

- Trender, utmaningar och omvärld, med särskilt fokus på hur väl beskrivningar fångar in den egna kommunens delregionala sammanhang, förutsättningar och utmaningar. Behov av utveckling för att bättre fånga in varierande förutsättningar inom olika delar av Skåne.

Eslövs kommun har i sitt yttrande lagt särskilt fokus på den punkt som handlar om flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne samt ett övergripande resonemang om regionplanens syfte och funktion. Övriga punkter kommenteras dock också.

Bakgrund

Region Skåne har sedan 2019 i uppdrag att ta fram en regionplan för Skåne utifrån ett nytt uppdrag i 7 kap. plan- och bygglag (2010:900). Region Skåne skriver att regionplanen ska utgöra underlag för fortsatt dialog kring Skånes utveckling med fokus på fysisk planering. Syftet är att den ska vara ett stöd för den fysiska planeringen i de skånska kommunerna vad gäller de mellankommunala och regionala planeringsfrågorna samt bidra till att skapa ett sömlöst Skåne för invånarna. Regionplanen är det fysiska uttrycket av den regionala utvecklingsstrategin Det öppna Skåne 2030.

Regionplanen består av fem delar: mål och förutsättningar, utvecklingsinriktning (vilket beskrivs som planens kärna), tematiska fördjupningar, genomförande och uppföljning samt konsekvensbedömning.

Regionplanens målgrupper och funktion

Det övergripande syftet med regionplanen finns beskrivet ovan. Till det tillkommer i planhandlingen flera olika formuleringar om vad planen ska innehålla eller bidra till. Den ska fungera som kunskapsunderlag, bidra till dialog, koppla ihop regionalt utvecklingsarbete med kommunal översiktlig planering, lösa ut frågor av regional och mellankommunal karaktär, öka samarbetet mellan olika aktörer i Skåne samt agera kring gemensamma intressen.

Eslövs kommun menar att ambitionen med att utveckla ett regionalt perspektiv på den fysiska planeringen är god. Det finns många frågor som sträcker sig utanför den egna kommungränsen, men att det finns ett flertal målgrupper och många olika syften för regionplanen gör att den blir otydlig för läsaren. Eslövs kommun efterlyser en tydligare bild av vad planen ska användas till. Utan en sådan är det svårt att avgöra om planens innehåll och upplägg är relevant. Hur till exempel planeringsstrategier är utformade eller vad en struktur- eller markanvändningskarta visar beror på vem den riktar sig till.

Trender och utmaningar

Eslövs kommun uppskattar att Region Skåne i arbetet med regionplanen tar utgångspunkt i aktuella trender och utmaningar. Dock hade resonemangen behövt utvecklas för att de ska fungera som relevanta premisser för planen.

I flera av avsnittet blandas begreppen ihop. I framförallt avsnittet om trender saknas relevant fakta om effekterna av den pågående utvecklingen och det är istället förslag på lösningar som beskrivs (konkreta kommentarer listas i slutet av yttrandet). Texterna om utmaningarna behöver formuleras skarpare för tydliggöra vad det är som regionplanen faktiskt ska bidra till att lösa. Vilka är de regionala utmaningarna för den fysiska planeringen? Eslövs kommun hade gärna sett en bearbetning av dessa delar i planen för att de bättre ska fungera som utgångspunkter.

Det är inte möjligt att i denna första regionplan ha svar på alla utmaningar som den fysiska planeringen behöver hantera, men Eslövs kommun anser att det är viktigt att belysa dem samt att sätta grunder för hur en process för det vidare arbetet kan se ut.

Regionplanen har en tidshorisont som sträcker sig till 2040 (med utblick mot 2050). Planen måste därför vara framåtsyftande och inte i stor utsträckning som nu är fallet, bekräfta ett nuläge. Eslövs kommun ser det som angeläget att det gemensamma arbetet inte endast berör processfrågor eller övergripande strukturer, utan att kommunerna även är delaktiga de faktiska sakfrågorna och att de sätts i ett helhetsperspektiv. Exempel på frågor som Eslövs kommun ser som viktiga att lösa är gods och logistik samt mark för verksamheter.

Planeringsstrategier

Regionplanen består av sex planeringsstrategier. De är en utveckling av de resonemang som fanns med i Strategier för Det flerkärniga Skåne (2013). Eslövs kommun ser positivt på utvecklingen av strategierna. Till exempel finns tydligare skrivningar om kopplingen mellan tätorter och landsbygd samt ett resonemang om gröna och blå värden.

Dock är det mycket som ska täckas in i planeringsstrategierna. Det finns ingen prioritering och Region Skåne lyfter heller inte eventuella konflikter mellan strategierna. Detta gör att det inte är tydligt hur de ska användas. Eslövs kommun ser detta som en effekt av att planen saknar ett tydligt syfte.

Flerkärnig ortstruktur

Den flerkärniga ortstrukturen är en viktig utgångspunkt för regionplanen. Den sätter grunden för planens utvecklingsinriktning och även för de tematiska fördjupningarna.

Region Skåne har, inom arbetet med Strukturbild för Skåne, under många år utvecklat resonemang kring och fakta om Skånes flerkärniga ortstruktur och regionplanen bygger mycket på det arbetet. Även om detta är något som pågått under en lång tid menar Eslövs kommun att det finns ett behov av att återigen tydligt förklara och motivera vad syftet är med att utveckla flerkärnigheten. Varför är den viktig för Skånes utveckling? En utgångspunkt som Eslövs kommun gärna hade sett som motiv är att det ger en möjlighet att skapa en utveckling i Skåne som är hållbar ur ett ekonomiskt, ett miljömässigt och ett socialt perspektiv.

Den ortstruktur som regionplanen presenterar är, likt planeringsprinciperna, en utveckling av den som fanns med i Strategier för Det flerkärniga Skåne. Till de kategorier av orter som fanns med då har det tillkommit en nivå, lokala kärnor, vilka består av kommunhuvudorter. Dessutom pekas Malmö och Lund ut som tillväxtmotorer av nationell betydelse. Eslövs kommun ser positivt på att den viktiga roll Malmö och Lund har på nationell nivå lyfts fram i regionplanen. En problematik med ortskategoriseringen och strukturkartan är att det inte är tydligt gällande vad som är nuläge och vad som är en önskad utveckling. Eslövs kommun menar att detta behöver tydliggöras i regionplanen.

Ytterligare en svaghet med den struktur som presenteras är att MittSkåne inte är synligt. Det finns många delregionala samarbeten och kopplingar i denna geografi. Invånarna rör sig över kommungränserna i sin vardag. Som exempel på en effekt av att regionplanen inte ser MittSkåne är att den viktiga kollektivtrafikkopplingen mellan Eslöv och Hörby inte finns med som ett stråk av delregional betydelse.

För Eslövs kommun är det angeläget att detta perspektiv lyfts in i planen och att Eslövs roll synliggörs. I Eslövs tätort finns funktioner som är viktiga i ett regionalt perspektiv. Gymnasiet, Carl Engström-skolan, har ett upptagningsområde som sträcker sig över kommungränsen och det finns också flera YH-utbildningar. Näringslivet är differentierat och närmare 10 000 personer arbetar i kommunen. Särskilt värt att nämna i ett regionalt sammanhang är de privata aktörer som bedriver specialistsjukvård samt de

livsmedelsföretag som är verksamma i tätorten. Eslöv är en viktig del i visionen om att Skåne ska vara en livsmedelsregion.

Vidare är Eslöv en delregional nod för kollektivtrafik med kopplingar för såväl tåg som buss. Inom kommungränsen finns fyra stationsorter. Pendlingen är förhållandevis stor både till och från orten, även om det i dagsläget är fler som pendlar från Eslöv än till. Eslövs kommun vill föra en vidare dialog med Region Skåne om tätortens roll i den flerkärniga ortstukturen.

I regionplanen lyfts åtta kommuner fram som regionala kärnor alternativt tillväxtmotorer. Dessutom beskriver planen ytterligare en potentiell regional kärna. För dessa orter finns beskrivande texter med motiveringar om varför orten i fråga har en regional betydelse. Eslövs kommun vill i detta sammanhang betona vikten av att de regionala kärnorna och tillväxtmorerna i sin översiktliga planering tar hänsyn till och synliggöra behov och nyttor för andra kommuner. Detta är en stor utmaning som inte kan lösas i en regionplan, men behovet behöver lyftas fram.

Gällande den tillkommande ortskategorin, lokala kärnor, ser Eslövs kommun inte att den i sin nuvarande form fyller en funktion i regionplanen. Om nivån med lokala kärnor ska vara med behöver den utvecklas. I nuläget har alla kommunhuvudorter pekats ut som lokala kärnor, men det finns ingen riktig analys av dem. Beskrivningarna måste vara mer nyanserade och kan inte vara samma för alla lokala kärnor. De delregionala förutsättningarna ser olika ut och det påverkar vad en sådan ort måste ha för funktioner. Dessutom kan det i en kommun finnas andra orter som är viktiga (till exempel stationsorter) som inte blir synliggjorda.

Ett annat sätt att resonera är att eftersom kommunhuvudorter redan idag har den funktion som beskrivs i planen, finns det egentligen ingen poäng med att peka ut dem som lokala kärnor. Istället kan det vara en styrka att hålla sig på den regionala nivån och inte precisera för detaljerade funktioner på kommunal nivå.

Att vara utpekad som kärna i den regionala planen är egentligen inte det mest relevanta för en kommun. Det som är viktigt är hur regionplanen och strukturkartan används i den vidare planeringen och prioriteringen. Framförallt blir det viktig inom sakområden där en kommun är beroende av regionala aktörer för att kunna skapa förutsättningar för en hållbar fysisk

struktur. Det tydligaste exemplet är transportinfrastruktur och kollektivtrafik.

Om det till exempel i regionplanen står att det är viktigt att knyta en regional kärna till andra regionala kärnor, tillväxtmotorer, lokala kärnor och omland så kan inte Region Skåne i så stor utsträckning som nu är fallet, fokusera på kopplingar och stråk mellan regionala kärnor och tillväxtmotorer, eftersom Region Skåne även har en viktig roll i genomförandet av övriga kopplingar. En cykelväg mellan två orter är (även om dessa inte är utpekade i ett regionalt dokument) en regional fråga eftersom det inte är möjligt för kommunen (eller kommunerna om den går över en kommungräns) att genomföra den själv. En kommun har ansvar att göra sin del i planeringen för att skapa en hållbar fysisk planering och många frågor äger den kommunala nivån, men inte alla. Eslövs kommun ser att regionplanen på ett tydligt sätt måste lyfta detta perspektiv.

Konkreta synpunkter på regionplanens olika delar (som inte behandlats ovan)

Mål och förutsättningar

Trender och utmaningar

- Trenden om globalisering beskriver endast en begränsad del av dess effekter. En mer nyanserad och heltäckande beskrivning hade på ett bättre sätt kunna visa vilken betydelse globaliseringen har för Skåne och i nästa steg vilka utmaningar som då behöver hanteras i ett 2040-perspektiv.

- Region Skåne beskriver klimatförändringar som vår tids största utmaning med ändrade nederbördsmönster, ökade temperaturer och fler väderhändelser samt förlust av ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Även i beskrivningen av denna trend hade det behövts en mer utförlig text. Vad är effekten av förändringarna och hur ska de hanteras?

- Förlusten av biologisk mångfald tas upp både som en del i trendbeskrivning om klimatförändringar samt i de listade utmaningarna. Det är dock en så viktigt fråga, som inte bara har att göra med klimatförändringar, att den hade behövt få en egen trendbeskrivning.

- Utmaningarna är sig bra beskrivningar av frågor som den fysiska planeringen behöver hantera. Men de är övergripande och det är svårt att utifrån dem få en bild av mer konkreta lösningar. De hanterar heller inte de målkonflikter som finns.

Mål, planer och program

- Agenda 2030 och FN:s 17 hållbarhetsmål beskrivs som en utgångspunkt för regionplanen. Detta är positivt, men Eslövs kommun saknar Agenda 2030:s demokratiperspektiv i planförslaget. Vilken effekt har det för den fysiska planeringen?

Utvecklingsinriktning

Strukturkarta

- Det är positivt att strukturkartan visar den blågröna infrastrukturen. Bilden är av förståeliga skäl schematisk, men det gör den svår att använda. Det som beskrivs som ”prioriterade gröna samband som behövs för att binda samman områdena” är inte förankrade i den verkliga geografin och är inte realistiska för Eslövs kommun att arbeta med.

- Eslövs kommun uppskattar att kopplingen mellan Eslöv och Hörby finns med som ett ”viktigt transportinfrastrukturstråk” i strukturkartan och vill betona vikten av att det även ska vara utpekat i den tematiska karta som visar viktiga kollektivtrafikstråk.

- I strukturkartan finns både hamnar och viktiga farleder för gods- och persontrafik utpekade. Här hade det varit intressant att föra ett resonemang om flera av hamnarna i Skåne skulle kunna vara sammankopplade sjövägen för att minska trycket på vägar och järnvägar.

Tematiska fördjupningar

Bebyggelseutveckling

- Det är positivt att regionplanen lyfter fram vikten av att planera i kollektivtrafiknära lägen. Dock behöver det finnas mer samarbete mellan kommun och region gällande kompletterande kopplingar till och från dessa till för att strukturen ska fungera som helhet.

- Klimatanpassning lyfts som en viktig aspekt i planeringen, vilket är viktigt. Men beskrivningarna i text och planeringsprinciper blir dock

för snäva. Det behöver finnas ett bredare angreppssätt där klimatanpassning inte bara ska beaktas i varje enskilt område utan som en grund för mer övergripande strukturer.

- Avsnittet om näringslivet i Skåne är kort. Här efterlyser Eslövs kommun ett mer utvecklat resonemang om vilka behov näringslivet har i ett längre tidsperspektiv. Vilken typ av verksamhetsområden är det en kommun ska tillhandahålla år 2040 och framåt? För att kunna tillgodose behovet av mark för verksamheter och samtidigt i så liten utsträckning som möjligt ta tidigare oexploaterad mark i anspråk skulle en planeringsprincip inom detta område kunna fokusera på att utforska möjligheten att förtäta befintliga verksamhetsområden.

Transporter:

- Transportinfrastrukturen behöver i större utsträckning, än vad som görs i regionplanen, beskriva en helhetsbild. Flera stora infrastrukturobjekt diskuteras/planeras i Skåne alternativt i Skånes omland. Dessa kan inte ses var för sig, utan måste diskuteras som en helhet tillsammans med berörda kommuner.

- Effekterna av den kommande Fehmarn Bältförbindelsen borde få större utrymme i regionplanen. Långt mer än anslutningarna mellan Danmark och Sverige påverkas av kommande förbindelsen. Hur ser trafikströmmarna ut år 2040?

- Regionplanen beskriver att kollektivtrafiken är ett verktyg för att binda samman Skåne och nå målbilden i den regionala utvecklingsstrategin. Eslövs kommun delar denna bild och ser därför att både texter och planeringsprinciper behöver utvecklas för att kollektivtrafiken ska kunna fungera som detta viktiga verktyg. Behov som Eslövs kommun ser är exempelvis bättre kopplingar till/från stationsorter och regionbusshållplatser. Även förutsättningar för trafikförsörjning på landsbygden behöver belysas och problematiseras. Ur ett Eslövsperspektiv är välfungerande kopplingar från Eslöv till både Kävlinge och Hörby viktiga. Eslöv-Hörby borde pekas ut som ett viktigt delregionalt stråk för kollektivtrafiken.

Blågrön infrastruktur

- Det är positivt att regionplanen inkluderar ett avsnitt om blågröna strukturer, men kartan och texterna ger inte något riktigt stöd i den kommunala planeringen. Det är viktigt att de strukturer som är

utpekade hänger samman inte bara i teori, utan att det faktiskt finns möjlighet att arbeta med dem. Det är i detta sammanhang angeläget att det finns ett relevant underlag att utgå ifrån. Den rapport som regionplanen tar utgångspunkt är nästan tio år gammal och förändringar har skett sedan dess.

- Eslövs kommun uppskattar att problemet med minskad biologisk mångfald betonas i planhandlingen.

- Ett resonemang om vikten av tysta områden i Skåne saknas i regionplanen.

- I avsnittet finns resonemang om nationella och regionala leder för cykling och vandring. En av planeringsprinciperna är ”Synliggör och ta hänsyn till de nationella och regionala lederna för cykling och vandring i den kommunala fysiska planeringen. När en led pekats ut och fastställts är det viktigt att den tas med i relevanta planer och strategier för att få genomslag.” I detta sammanhang vill Eslövs kommun poängtera vikten av att det inte endast är i den kommunala planeringen objekten och stråken är viktiga att lyfta. De måste även synliggöras i den regionala planeringen.

- I avsnittet ”Vatten i landskapet” står att ”Region Skåne behöver utveckla sin roll och vara ett stöd i mellankommunala frågor avseende vatten.” Här hade Eslövs kommun gärna sett ett utvecklat resonemang om vilken roll och vilken typ av stöd som Region Skåne ser att det finns ett behov av. I dagsläget finns redan andra aktörer inom sakområdet.

<u>Mark- och vattenanvändningskarta</u>

- Syftet med mark- och vattenanvändningskartan behöver vara tydligare. Hur ska en kommun använda den? Det är också viktigt att tydliggöra hur urvalet gjorts gällande de funktioner som är med. Hur visar den förändringar i mark- och vattenanvändningen år 2040 jämfört med idag?

Genomförande och uppföljning

- Region Skåne listar forum och planer/strategier som är en del i genomförandet av regionplanen. I det fortsatta arbetet hade det varit intressant utveckla resonemangen om på vilket sätt dessa ska användas.

- Att i uppföljningen utgå från den regionala utvecklingsstrategin och uppföljning ”Hur har det gått i Skåne” är en rimlig utgångspunkt eftersom det redan finns etablerade indikatorer och möjlighet till jämförelse över tid. Dock kan det vara svårt att tydliggöra vilken skillnad som regionplanen faktiskt ger.

Regionala utvecklingsnämnden

Ärendenummer 2019-RU000065

Missiv till samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040

Under 2019 inledde Region Skåne arbetet med att ta fram en regionplan för Skåne utifrån ett nytt uppdrag i 7 kap. plan- och bygglag (2010:900). Tillsammans med Skånes kommuner och andra aktörer har ett antal dialogmöten och träffar genomförts för att arbeta fram förslaget till regionplan och arbetssätt. Förslaget bygger vidare på *Strukturbild för Skåne* och det samarbete som finns i Skåne inom fysisk planering sedan 2005.

Regionplanen utgör underlag för fortsatt dialog kring Skånes utveckling med fokus på fysisk planering. Samrådshandlingen är ett förslag på regionplan och hur samarbetet kring fysisk planering kan vidareutvecklas i Skåne. Med denna samrådsperiod önskar Region Skåne att alla berörda aktörer inkommer med synpunkter gällande både innehåll och arbetssätt, för att gemensamt skapa bästa möjliga utveckling för ett sömlöst Skåne för skåningarna.

Samrådsförslaget presenteras digitalt i verktyget StoryMaps via följande länk: http://skane.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=84ac9b4bad2a496b9ec4130fd41b2f51.

Använd gärna Microsoft Edge, Google Chrome eller Safari som webbläsare, vid behov kopiera in länken till någon av dessa. Det går även att ladda ner som PDF från StoryMaps och från hemsidan.

Region Skåne önskar särskilt synpunkter på huruvida förslaget till regionplan och regionplaneprocess uppfyller det behov och syfte som planen avser:

Regionplan för Skåne 2022 – 2040 ska vara ett stöd för den fysiska planeringen i de skånska kommunerna vad gäller de mellankommunala och regionala planeringsfrågorna samt bidra till att skapa ett sömlöst Skåne för invånarna. Regionplanen är det fysiska uttrycket av den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030*.

Vi tar gärna emot era synpunkter kring följande frågeställningar:

- Flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne. Inklusive beskrivningen av ortsstruktur och tillväxtmotorer, regionala- och lokala kärnor, med särskilt fokus på roller och viktiga utvecklingsfrågor.
- Relevansen av planeringsstrategier och planeringsprinciper för Skånes hållbara utveckling samt hur de kan utvecklas för att bättre utgöra ett stöd till kommunerna.
- Kartornas detaljeringsgrad och regionala eller mellankommunala relevans. Behov av ytterligare kartor eller förslag till hur befintliga kan utvecklas för att utgöra ett stöd.
- Trender, utmaningar och omvärld, med särskilt fokus på hur väl beskrivningar fångar in den egna kommunens delregionala sammanhang, förutsättningar och utmaningar. Behov av utveckling för att bättre fånga in varierande förutsättningar inom olika delar av Skåne.
- Viktiga frågor att arbeta vidare med, antingen inom *Regionplan för Skåne 2022-2040* eller inom det fortsatta löpande arbetet med regional fysisk planering i Skåne.

Samrådsperioden gäller från 2020-12-01 till 2021-04-30.

Synpunkter på förslaget kan du lämna digitalt genom att skicka e-post till region@skane.se. Du kan också lämna synpunkter skriftligen till Region Skåne, 291 89 Kristianstad. Ange alltid diarienummer 2019-RU000065 som referens.

För mer information och kontaktuppgifter gällande förslaget: www.skane.se/regionplan

Sändlista

Akademiska hus AB
Bjuvs kommun
Blekinge tekniska högskola
Bornholms Regionkommune
Boverket
Bromölla kommun
Burlövs kommun
Business Region Skåne
Byggföretagen
Båstads kommun
Centerpartiet i Skåne
Copenhagen Malmö Port
Delmos
Dragør Kommune
Energimyndigheten
E.ON
Eslövs kommun
Familjen Helsingborg
Fastighetsägarna syd
Finansdepartementet
Folkhälsomyndigheten
Fredenborg Kommune
Företagarna Region Syd
Försvarsmakten
Gentofte Kommune
Greater Copenhagen
Greve Kommune
Gribskov Kommune
Halmstad kommun
Havs- och vattenmyndigheten
Helsingborgs hamn
Helsingborgs stad
Helsingörs kommun
Hvidovre Kommune
Hyresgästföreningen
Hälso- och sjukvårdsnämnden, Region Skåne
Hässleholms kommun
Höganäs kommun
Högskolan i Halmstad
Högskolan Kristianstad
Hörby kommun
Höörs kommun
Hørsholm Kommune
Ideon Science Park
Innovation Skåne
Innovationscenter för landsbygden
IUC Syd
Jernhusen
Jordbruksverket
Jämställdhetsmyndigheten
K2
Klippans kommun
Kollektivtrafiknämnden, Region Skåne
Krinova
Kristdemokraterna i Skåne
Kristianstads kommun
Kristianstad Österlen Airport
Kulturnämnden, Region Skåne
Kustbevakningen
Kävlinge kommun
Køge Kommune
Københavns Kommune
Laholms kommun
Landskrona hamn
Landskrona stad
Lantmäteriet
Leader i Skåne
Liberalerna i Skåne
Linnéuniversitetet
Lomma kommun
LRF i Skåne
Lunds kommun
Lunds universitet
Lyngby-Tårbæk Kommune
Länsstyrelsen i Skåne
Malmö Airport
MalmöLundregionen
Malmö stad
Malmö universitet
Markaryds kommun
Medeon
Migrationsverket
Miljöpartiet i Skåne
Moderaterna i Skåne
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturskyddsföreningen i Skåne
Naturvårdsverket
Olofströms kommun
Osby kommun
Patientnämnden, Region Skåne
Personalnämnden, Region Skåne
Perstorps kommun
Polismyndigheten region Syd
Post- och telestyrelsen
Primärvårdsnämnden, Region Skåne
PRO
Psykiatri, habilitering och hjälpmedelsnämnden
Region Blekinge
Region Dalarna
Region Gotland

Region Gävleborg
Region Halland
Region Hovedstaden
Region Jämtland Härjedalen
Region Jönköpings län
Region Kalmar län
Region Kronoberg
Region Norrbotten
Region Sjælland
Region Skåne
Region Stockholm
Region Sörmland
Region Uppsala
Region Värmland
Region Västerbotten
Region Västernorrland
Region Västmanland
Region Örebro län
Region Östergötland
Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne
Regionsamverkan Sydsverige
Riksantikvarieämbetet
Rudersdal Kommune
Servicenämnden, Region Skåne
Simrishamns kommun
Sjukhusstyrelse Helsingborg
Sjukhusstyrelse Hässleholm
Sjukhusstyrelse Kristianstad
Sjukhusstyrelse Landskrona
Sjukhusstyrelse Sus
Sjukhusstyrelse Trelleborg
Sjukhusstyrelse Ystad
Sjukhusstyrelse Ängelholm
Sjöbo kommun
Sjöfartsverket
Skatteverket
Skogsstyrelsen
Skolverket
Skurups kommun
Skåne-Blekinge jordägarförbund
Skåne Nordost
Skånes idrottsförbund
Skånes kommuner
SMHI
Socialdemokraterna
Solrød Kommune
Staffanstorps kommun
Stevns Kommune
STF
Stiftelsen Skånska landskap
Svalövs kommun
Svedala kommun
Svenska kraftnät
Svenska stadsnätsföreningen
Svenskt Marintekniskt Forum, SMTF
Svenskt Näringsliv i Skåne
Sveriges lantbruksuniversitet
Sverigedemokraterna i Skåne
Sveriges geologiska institut
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges kommuner och regioner
Sveriges åkeriföretag
Sydvatten AB
Sydsvenska Handelskammaren
Sydöstra Skånes samarbetskommitté
Sysav
Södra skogsägarna
Sölvesborgs kommun
Tillväxtanalys
Tillväxtverket
Tomelilla kommun
Tårnby Kommune
Tourism in Skåne
Trafikanalys
Trafikverket
Trafikverket
Transportstyrelsen
Trelleborgs hamn
Trelleborgs kommun
Tullverket
VA SYD
Vellinge kommun
Vinnova
World Maritime University
Vänsterpartiet Skåne
Västra Götalandsregionen
Ystad hamn
Ystads kommun
Åstorps kommun
Älmhults kommun
Ängelholm Helsingborg Airport
Ängelholms kommun
Öresundsinstitutet
Örkelljunga kommun
Östra Göinge kommun

Nilsson, Helena

Ämne: VB: Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022 – 2040 - välkomna med era remissvar!
Bifogade filer: Bilaga_Missiv till samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040.pdf

Från: Anderson Camilla <Camilla.Anderson@skane.se> **För** Regionplan
Skickat: den 1 december 2020 09:23
Till: Regionplan <regionplan@skane.se>
Kopia: Diarium Koncernkontoret <Region@skane.se>
Ämne: Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022 – 2040 - välkomna med era remissvar!

Hej!

Regionala utvecklingsnämnden beslutade den 20 november 2020 om samråd för *Regionplan för Skåne 2022 – 2040*.

Samrådshandlingen
Du erhåller därför idag samrådshandlingen, som är helt digital, via följande länk: http://skane.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=84ac9b4bad2a496b9ec4130fd41b2f51. Använd gärna Microsoft Edge, Google Chrome eller Safari som webbläsare, vid behov kopiera in länken i någon av dessa. Samrådshandingen går även att ladda ner som PDF från StoryMaps via länken ovan. Missivet finns bifogat i detta mail.

Samrådstiden
Remissperioden pågår från 1 december 2020 till 30 april 2021.

De kommande månaderna kommer det att finnas olika tillfällen att delta i samrådsmöten. Läs mer om samrådstidens upplägg, möjligheterna för dialog och hela regionplaneprocessen på www.skane.se/regionplan. Datum och tider för samrådsmöten kommer att uppdateras efterhand.

Webbsändning
Vi startar samrådet med webbsänd information den 4 december 2020, kl 10.00-10.45. Vi kommer att kort presentera innehållet i samrådshandlingen samt upplägget för samrådstiden. Har du möjlighet att lyssna, klicka här: Nu startar samrådet – Regionplan för Skåne 2022 – 2040.

Frågor, funderingar
Vid frågor eller funderingar tveka inte att kontakta regionplan@skane.se
För mer information gällande förslaget: www.skane.se/regionplan

Med vänliga hälsningar
Lina Wedin
Enhetschef regional planering

Lina Wedin
Enhetschef, fil.dr, MSc, LLM
Enheten för regional planering
Koncernkontoret, Regional utveckling

Region Skåne
Postadress: 291 89 Kristianstad
Besöksadress: Dockplatsen 26, 211 19 Malmö
Tfn/mobil: +46 (0)40-675 32 44
sms: +46 (0)724-66 48 97 Telväxel: 040-675 30 00
E-post: lina.wedinhansson@skane.se
www.skane.se

Region Skåne ansvarar för vården i Skåne och har dessutom ett ansvar för utvecklingen av näringsliv, kommunikationer, kultur och samarbete med andra regioner i och utanför Sverige. Region Skånes högsta beslutande organ är regionfullmäktige, som väljs direkt av invånarna i Skåne.

Läs om hur Region Skåne hanterar personuppgifter här (GDPR)
Read about how Region Skåne processes your personal data. (GDPR)

Revidering av kommunstyrelsens reglemente

21

KS.2021.0101

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0101

2021-02-16
Agneta Fristedt
+4641362822
Agneta.Fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av kommunstyrelsens reglemente

Ärendebeskrivning
Den 1 september 2020 genomfördes en större organisationsförändring i Eslövs kommun som omfattar alla förvaltningar och påverkar uppdraget som Kommunledningskontoret har. För att denna organisationsförändring ska få fullt genomslag måste reglementet för kommunstyrelsen anpassas.

Beslutsunderlag
Förslag revidering reglemente för kommunstyrelsen att gälla från 2021-xx-xx

Beredning
Kommunstyrelsen beslutade i juni 2019 att utreda om en eventuell samordning av nämndadministration, kommunikation och upphandling skulle genomföras. Utredningen skulle belysa effekter utifrån parametrarna effektiviseringsvinster, samordningsfördelar och konsekvenser för ekonomi, kvalitet, rättssäkerhet och sårbarhet. Efter att utredningen var genomförd blev rekommendationen att införa en kommungemensam organisation för alla tre enheterna vilket realiserades den 1 september 2020.

För att denna organisationsförändring nu ska få fullt genomslag måste reglementet för kommunstyrelsen anpassas så att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ha det samordningsansvar som organisationsförändringen syftat till.

I förslag till revidering av reglementet har det därför tillkommit två nya paragrafer, inköp- och upphandling och kommunikation, som pekar ut att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för dessa frågor. Dessa ligger i anslutning till ansvaret för personalfrågor och följer samma struktur. När det gäller nämndadministrationen finns inte samma behov av en egen paragraf i dessa frågor. Däremot behöver det understrykas att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens arbete med att effektivisera administrationen.

Upphandlingsverksamheten har bytt namn till inköp- och upphandlingsverksamhet och detta blir korrigerat i detta förslag.

Ytterligare en justering är att ta bort texten om personuppgiftslagen då den inte gäller längre.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reviderat reglemente för kommunstyrelsen att gälla från och med den *datum.*

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef juridiska

ESLÖVS KOMMUNS FÖRFATTNINGSSAMLING

Nr 2

REGLEMENTE FÖR KOMMUNSTYRELSEN

Antaget av kommunfullmäktige 2014-01-27
Att gälla från och med 2014-02-01
Reviderat 2021-xx-xx~~2019-04-29~~
Att gälla från och med 2021-xx-xx~~2019-05-07~~

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

KOMMUNSTYRELSENS ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER

Styr- och ledningsfunktionen

§ 1
Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har som sådant ansvar för utvecklingen av hela den kommunala verksamheten i enlighet med fullmäktiges beslut i uppdrag, måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi inklusive de kommunala bolagen och för kommunens ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsens styrfunktion innebär att kommunstyrelsen bland annat ansvarar för att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen samt organisationen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd.

- se till att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.

- se till att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

- se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning.

- arbeta utifrån ett kommungemensamt helhetsperspektiv.

- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av

uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

- tillvarata kommunens intressen och ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

§ 2

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda, utveckla och samordna bland annat

- utvecklingen av den kommunala demokratin.

- kvalitets- och ekonomistyrning samt uppföljning

- kommunens inköps- och upphandlingsverksamhet så att kommunens ekonomiska och övriga intresse tillvaratas

- arbetsgivar-, löne- och personalpolitiken.

- kommunens arbete med jämställdhet, integration, mångfald och folkhälsa.

- åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen.

- arbetet med näringslivsfrågor inklusive besöksnäring

- arbetet med strategisk lokalresursplanering

- mark- och bostadspolitiken och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas.

- ägaransvaret för mark, fastigheter och anläggningar.

- kommunens strategiska infrastrukturplanering

- den översiktliga planeringen av användning av mark och vatten

- det kommunala regelbeståndet.

- kommunens arbetet med att effektivisera administrationen.

- utvecklingen av informationssystem och tillämpning av informationsteknik (IT).

- kommunens strategiska och långsiktiga arbete med utveckling av digitalisering, informationsteknik (IT) och telefoni (beställarfunktion)

- utvecklingen av brukarinflytande.

- kommunens informations- och kommunikationsverksamhet

- kommunens arbete med utveckling av det systematiska säkerhetsarbetet

- krisledning och beredskap

Kommunstyrelsen ska vidare med uppmärksamhet följa

- miljövårds- och naturvårdspolitiken och verka för en god miljö i kommunen.

- den lokala trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning.

- socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas.

- den kommunala hälso- och sjukvården och verka för en god kommunal hälso- och sjukvård.

- skolväsendet och verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas.

- kultur- och fritidspolitiken och verka för en god kultur- och fritidsverksamhet i kommunen.

KOMMUNSTYRELSENS ÖVRIGA VERKSAMHETER

Ekonomisk förvaltning

§ 3
Kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av fullmäktige meddelade föreskrifter.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att

- underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom där inte förvaltningen lagts på annan nämnd.

- se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett.

Personalpolitiken

§ 4
Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ och har hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Kommunstyrelsen har därvid bland annat att

- utforma kommunens övergripande personalpolitik.

- med bindande verkan för kommunen, genom kollektivavtal eller på annat sätt, reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

- förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden.

- besluta om stridsåtgärd.

- vara kommunens pensionsmyndighet.

- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

- lämna uppdrag som avses i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

- handlägga de frågor som faller inom personalorganets verksamhetsområde såsom till exempel följa förvaltnings- och arbetsorganisationer, verka och svara för utveckling och samordning av personaladministrationen, ge råd och biträde i personal- och lönepolitiska frågor samt medverka till att statistik upprättas.

- ansvara för den kommunala lönehanteringen.

- besluta om inskränkningar i nämnders/styrelsers rätt att ledigförklara befattningar, samt besluta om förflyttningar och omplaceringar mellan kommunens förvaltningar.

- fastställande av löne- och anställningsvillkor för förvaltningschefer.

- besluta om undantag från samordningsbestämmelserna i gällande kollektivavtal.

Inköp och upphandling

§ 5
Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ för den kommungemensamma inköps- och upphandlingsfunktionen.
Kommunstyrelsen har därvid bland annat att

- utforma kommunens övergripande inköps- och upphandlingspolitik bland annat genom riktlinjer, rutiner och andra styrdokument.

- svara för kommunens annonseringspliktiga varu- och tjänsteupphandlingar, undantaget de upphandlingar som rör kommunens planering, projektering samt genomförande av bygg- och driftentreprenader för annan nämnd än kommunstyrelsen.

- svara för avtalsförvaltningen av de avtal som tecknats inom ansvarsområdet.

- besluta om rättslig prövning avseende upphandlingsärenden inom ansvarsområdet.

- vara kommunens råd och stöd i inköps- och upphandlingsfrågor.

- att inom ansvarsområdet avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser.

- lämna uppdrag om upphandling till externa parter.

- medverka i ärenden som berör inköps- och upphandlingsverksamhetens ansvarsområden såsom
till exempel remisser, motioner, statens offentliga utredningar men även interkommunala samarbeten, samt verka för utveckling av kommunens strategiska inköps- och upphandlingsarbete och utbildning inom verksamhetsområdet.

Kommunikation

§ 6
Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ för kommunikation utifrån kommunens intresse. Kommunstyrelsen har därvid bland annat att

- utforma kommunens övergripande riktlinjer, rutiner och andra styrdokument för kommunikation, grafisk profil, webbplatser, krisinformation, sociala medier, skrivregler med mera inom området.

- ansvara för den externa kommunikationen på kommunens vägnar för alla nämnder.

- ansvara för kommunens strategiska kommunikation avseende kommunens handlingsplan, varumärke och medborgarfokus.

- vara kommunens råd och stöd i kommunikationsfrågor både generellt men speciellt när informationen får stort genomslag för hela Eslövs kommun.

- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande kommunikation.

- vara kommunens kontaktperson med samverkansparter rörande kommunikation.

- medverka i ärenden som berör ansvarsområden inom kommunikation såsom till exempel remisser, motioner, statens offentliga utredningar men även interkommunala samarbeten, samt verka för utveckling av kommunens strategiska kommunikation och utbildning inom verksamhetsområdet.

Övrig förvaltning

§ ~~5~~7 Uppgifter enligt speciallagstiftning:

Kommunstyrelsen är krisledningsnämnd enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Kommunstyrelsen ansvarar för översikts- och detaljplanering samt övrig fysisk planering.

Kommunstyrelsen har att besluta i myndighetsfrågor i byggnads- och tillståndsärenden enligt plan- och bygglagen eller enligt annan till byggnadsnämnd hörande speciallagstiftning för byggnader och anläggningar där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet.

Kommunstyrelsen har att besluta i myndighetsfrågor i tillsyns- och tillståndsärenden inom miljö- och hälsoskyddsområdet avseende gatu- och trafikfrågor och övriga frågor där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i Kommunalt arkivreglemente.

§ ~~6~~ 8 Övrig verksamhet

Till kommunstyrelsens uppgifter hör vidare att

- svara för internationella frågor.
- svara för juridiska frågor.
- på kommunens vägnar motta stämningar samt, i den mån det inte ankommer på annan nämnd, föra kommunens talan vid domstolar och andra myndigheter.
- svara för ärenden angående kommunens heraldiska vapen.
- bevaka kommunens intressen vid fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och byggnadsväsen, gemensamhetsanläggningar och enskilda vägar samt andra ärenden jämförliga med dessa
- svara för kommunens exploateringsverksamhet.

Registeransvar

§ ~~7~~9
~~Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (1998:204) för de personregister som styrelsen för i sin verksamhet och förfogar över.~~

~~Från och med den 25 maj 2018:~~
Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen (EU 2016/679) och måste se till att behandlingen sker i enlighet med samtliga bestämmelser i densamma.

Kommunstyrelsen kan inte överlåta personuppgiftsansvaret.

Delegering från kommunfullmäktige

§ ~~8~~10
Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden:

- vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit,
- ingå borgen till stöd för bostadsförsörjningen,
- styrelsens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt,

- på begäran av en nämnd omfördela medel som anslagits till nämnden inom den budgeterade verksamhetsvolymen och av fullmäktige fastställd beloppsram och andra riktlinjer,

- anta, upphäva eller ändra detaljplan eller områdesbestämmelser om ärendet inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Kommunstyrelsens befogenhet innefattar också rätt att förlänga eller förnya detaljplanens genomförandetid. Kommunstyrelsen har däremot inte rätt att ändra eller upphäva detaljplan före genomförandetidens utgång mot fastighetsägares bestridande.

- utarrendera, uthyra eller annars upplåta fastighet som tillhör kommunen och som faller under kommunstyrelsens förvaltning,

- arrendera och inhyra fastighet inom de områden som faller under kommunstyrelsens förvaltning,

- godkänna hyresavtal innan avtalstecknande sker om hyrestiden överstiger fem år eller om förlängning av avtalstiden överstiger fem år,

- köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösen med stöd av plan och bygglagen av fastighet eller fastighetsdel till en köpeskilling om högst 5 000 000 kronor,

- belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt enligt fastställd detaljplan, utom elektrisk högspänningsledning ovan jord,

- i sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan, på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal,

- avge yttranden enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning och

- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får också besluta i sist nämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige.

ANSVAR OCH RAPPORTERINGSSKYLDIGHET

§ 911

Kommunstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSFORMER

Sammansättning, mandattid

§ ~~10~~12
Kommunstyrelsen består av 13 ledamöter och 13 ersättare.

Förutom ordförande ska finnas en 1:e vice ordförande och en 2:e vice ordförande.

Styrelsens mandattid räknas från och med det sammanträde då nyvalda kommunfullmäktige förrättar val av ledamöter och ersättare intill det sammanträde då nyvalda kommunfullmäktige väljer styrelse nästa gång.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 13~~1~~
Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättare har rätt att yttra sig under sammanträdet.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

§ 14~~2~~
En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

§ 15~~3~~
En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till kommunledningskontoret som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordföranden

§ 164
Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem fullgöra ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en tid som beräknas bli två månader eller längre får styrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträdena

§ 175
Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som styrelsen bestämmer.

Kallelse

§ 186
Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid göra detta. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem kalla till sammanträde.

Kommunalråd

§ 197
Två ledamöter av kommunstyrelsen ska benämnas kommunalråd. Ett av kommunalråden ska vara kommunstyrelsens ordförande och ett kommunstyrelsens förste vice ordförande.

Kommunalråd ska ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Det åligger kommunalråden att

- närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndsförvaltning

- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor

- främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder samt

- representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Kommunalråden får närvara vid sammanträde med kommunens övriga nämnder och styrelser. De får då delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Justering av protokoll

§ 20~~18~~
Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas innan styrelsen justerar den.

Reservation

§ ~~19~~21
Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

§ 2~~0~~
Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, kommundirektören, ekonomichefen eller annan anställd som styrelsen bestämmer.

Inhämtande av upplysningar, yttranden m.m.

§ 2~~1~~
Kommunstyrelsen och dess utskott äger från kommunens övriga nämnder, beredningar och anställda infordra de upplysningar och yttranden som behövs för verksamhetens behöriga bedrivande.

Undertecknande av handlingar

§ 2~~2~~
Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av kommunstyrelsen ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som styrelsen bestämmer.

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som ska underteckna handlingar.

Utskott

§ 2~~53~~
Inom kommunstyrelsen ska finnas ett arbetsutskott och ett arbetsgivarutskott.

Arbetsutskottet består av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Arbetsgivarutskottet består av 3 ledamöter.

§ 2~~64~~
Kommunstyrelsen väljer för den tid styrelsen bestämmer bland ledamöterna i arbetsutskottet en ordförande och en vice ordförande och bland ledamöterna i arbetsgivarutskottet en ordförande.

Om ordföranden i utskotten på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får styrelsen utse en annan ledamot i utskotten att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

§ 2~~75~~
Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskotten, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 2~~86~~
Utskotten sammanträder på dag och tid som de bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

Utskotten får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Ordföranden i respektive utskott ansvarar för att kallelse utfärdas till utskottens sammanträden inom tid som utskottet bestämmer.

Övriga bestämmelser om utskottens arbetsformer får kommunstyrelsen själv reglera.

§ 2~~97~~
Följande ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet, det vill säga ärenden som inte delegerats, ska beredas av utskotten om beredning behövs:

Planering

- ledning och samordning av kommunens ekonomi
- bostadsförsörjningsplanering och statlig sektorsplanering
- mål och riktlinjer för verksamhetsplaneringen
- näringslivsutveckling

- översikts- och detaljplaneringsfrågor

Fastighetsfrågor m m

- fastighetsförvaltning
- förvärv och överlåtelse av fast egendom
- upplåtelse av kommunen tillhörig fastighet eller del av fastighet
- arrende eller förhyrning av fastighet eller del av fastighet
- lagen om förvärv av hyresfastighet
- nybyggnads- och ombyggnadslåneförordningarna och andra bostadslåneförfattningar
- borgen till stöd för bostadsförsörjningen
- belasta respektive tillförsäkra kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning enligt fastställd detaljplan ävensom medverka till ändring eller upphävande av sålunda tillkommen rätt, utom såvitt avser elektrisk högspänningsledning ovan jord
- kommunens exploateringsverksamhet.

Personalärenden

- kommunens förvaltnings- och arbetsorganisation
- utveckling och samordning av den personaladministrativa planeringen och personaladministrationen inom kommunen

Ärenden rörande förtroendevalda

- ekonomiska förmåner till förtroendevalda i Eslövs kommun
- partistöd.

Övrigt

- andra ärenden, vilka till sin art är jämförliga med ovan angivna.

Delegeringsordning för kommunstyrelsen 2021

22

KS.2021.0038

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0038

2021-01-18
Agneta Fristedt
+4641362822
Agneta.Fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Delegeringsordning för kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning
Det finns idag tre olika styrdokument som berör delegering, en delegeringsförordning för kommunstyrelsen, en firmateckningsrätt för kommunstyrelsens handlingar och en delegationsordning tillsyn avseende miljöbalken. Delegeringsordningar påverkas bland annat av ändringar i lagstiftning, förändringar i bemanning och organisation. Återkommande översyn och revidering av en delegeringsordning är en viktig del för att skapa förutsättningar för en effektivare kommunal förvaltning med snabbare beslutsvägar och kortare handläggningstider.

Det har från Kommunledningskontoret framkommit önskemål om att enbart ha ett dokument som reglerar delegering. Ett sådant dokument gör att det blir enklare att hitta allt som gäller för delegering samt att det i framtiden bara blir ett dokument att revidera istället för tre.

Beslutsunderlag
- Delegeringsordning för kommunstyrelsen i Eslövs kommun, allmänna ärenden, firmateckningsrätt inklusive förteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken - förslag
- Delegeringsordning för kommunstyrelsen, § 174, 2018 med ändring genomförd i § 51, 2019
- Firmateckningsrätt för kommunstyrelsens handlingar, §175, 2018
- Delegationsordning tillsyn avseende miljöbalken, § 60, 2012

Beredning
De dokument som styr delegering för kommunstyrelsen finns i tre olika handlingar, delegeringsförordning för kommunstyrelsen, firmateckningsrätt för kommunstyrelsens handlingar och delegationsordning tillsyn avseende miljöbalken. Dessa styrdokument har olika besluts- och revideringsdatum och det äldsta är från 2012.

Arbetet med att ta fram en ny och genomarbetad delegeringsordning har pågått sedan våren 2020 men avstannade då pandemin satte annat arbete i fokus. Det togs dock nya tag under senhösten 2020. Vid denna tid hade det också genomförts en organisationsförändring på Kommunledningskontoret vilket också har föranlett behov av att göra ett större omtag av delegeringsordningarna samt på firmateckningsrätten. Förutom omorganisationen har det också tillkommit en tjänst, biträdande förvaltningschef. Det har under arbetes gång uppmärksammats att det skett stora förändringar i lagstiftningen och samtliga laghänvisningar har därför kontrollerats och reviderats vid behov. Det har från Kommunledningskontoret framkommit ett önskemål om att enbart ha ett dokument som reglerar delegering.

Kommunledningskontoret har arbetet gemensamt med att ta fram en ny delegeringsordning, där syftet varit att göra den enklare och ha allt samlat. Arbetet har genomförts både ute på enheterna, avdelningarna och i ledningsgruppen. Tillsammans har kommundirektören, biträdande förvaltningschefen, samtliga avdelningschefer och enhetschefer arbetat för att kunna fånga upp de behov som finns.

Förslag till beslut

- Delegeringsordning för kommunstyrelsen i Eslövs kommun, allmänna ärenden, firmateckningsrätt inklusive förteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken antas att gälla från och med *justerings**datum*.
- Delegeringsordning för kommunstyrelsen, § 174, 2018 med ändring genomförd i § 51, 2019 upphör att gälla samma dag.
- Firmateckningsrätt för kommunstyrelsens handlingar, §175, 2018 upphör att gälla samma dag.
- Delegationsordning tillsyn avseende miljöbalken, § 60, 2012 upphör att gälla samma dag.

Beslutet skickas till

Samtliga medarbetare på Kommunledningskontoret
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Hörby kommun, Samhällsbyggnadsförvaltning

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef juridiska

Delegeringsordning för kommunstyrelsen i Eslövs kommun

Antagen av kommunstyrelsen 2021-XX-XX

Att gälla från och med 2021-XX-XX

Innehåll

Delegeringsordning för kommunstyrelsen i Eslövs kommun 1
Bakgrund och information 3
Allmänna förutsättningar 3
Skillnad mellan kommunalrättslig delegering, ren verkställighet och ställningsfullmakt 3
Avgränsning av delegats beslutanderätt 4
Överklaganden 4
Vem kan man delegera till? 4
Delegeringsbeslutens innehåll 5
Anmälan av delegeringsbeslut 5
Ramar för beslut 5
Brådskande ärenden 5
Vidaredelegering av beslutanderätt 5
Villkorad vidaredelegering av beslutanderätt – brukarinflytande 5
Ersättare för delegat 6
Andra typer av beslut 6
Undertecknande av handlingar 6
Firmatecknare 6
Tillsyn enligt miljöbalken 6
Delegeringsförteckning - Kommunstyrelsen 8
Allmänna ärenden 8
Ekonomi 11
Upphandling och inköp 13
Fastighet och exploatering 15
Detalj- och översiktsplanering m.m. 16
Förteckning av administrativ ordning 21
Firmateckningsrätt – generell och för vissa handlingar för kommunstyrelsen 23
Delegeringsförteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken - Kommunstyrelsen 24
Allmänna ärenden 24
Kemiska produkter och biotekniska organismer - Tillstånd/dispensbeslut 26
Kemiska produkter och biotekniska organismer - Tillsynsärenden 27
Laghänvisning 29

Bakgrund och information

Kommunstyrelsen kan genom delegering eller annan form av uppdrag/behörighet ge sina utskott och personal på sin förvaltning olika former av möjlighet att agera. Dessa är samlade i detta dokument, delegeringsordningen. Den är indelad på så sätt att först kommer delegeringsförteckning, förteckning av administrativ ordning, firmateckningsrätt och sist delegeringsförteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken.

Allmänna förutsättningar

De juridiska förutsättningarna för kommunstyrelsens möjlighet att delegera beslutanderätt följer av 6 kapitlet 37-40 §§ och 7 kapitlet 5-8 §§ kommunallagen (KL).

Huvudsyftet med delegering av beslutanderätten är att
- avlasta kommunstyrelsen rutinärenden för att skapa utrymme för mer omfattande behandling av betydelsefulla och principiella ärenden, och
- möjliggöra en effektivare verksamhet genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare, samt
- förbättra servicen

Med delegering avses att kommunstyrelsen överför självständig beslutanderätt till förtroendevalda eller anställda i kommunen. Det vill säga att kommunstyrelsen ger någon i uppdrag att fatta beslut på styrelsens vägnar i vissa ärenden. De vanligaste förekommande ärendena samlas i kommunstyrelsens delegeringsordning, men styrelsen kan också besluta om delegation i en viss fråga enligt särskilt beslut.

Beslut som är fattade med stöd av delegeringsordning har samma rättsliga verkan som om det skulle ha fattats av kommunstyrelsen. Rätten att ta beslut förs helt över till delegaten. Delegaten ansvarar för det fattade beslutet. Kommunstyrelsen kan inte ändra eller återkalla ett beslut som har fattats med stöd av delegation. Delegaten kan lämna över beslutanderätten i ett visst ärende till kommunstyrelsen om ärendets beskaffenhet bedöms påkalla det.

Om ärendet är principiellt viktigt kan kommunstyrelsen ta över ärendet och föregripa delegatens beslut, det vill säga ta upp ärendet till eget avgörande även om beslutanderätten delegerats. Då måste den som fått beslutanderätten delegerad till sig få reda på, i förväg, att kommunstyrelsen tänker fatta ett eget beslut.

Kommunstyrelsen kan dock när som helst besluta om att återkalla en delegats beslutanderätt.

Man får inte utöva delegerad beslutanderätt i ärenden som berör ens egna personliga förhållanden eller där det enligt kommunallagen finns något annat jäv. Bestämmelserna finns i 6 kapitlet 28-32 §§ kommunallagen.

Skillnad mellan kommunalrättslig delegering, ren verkställighet och ställningsfullmakt

Delegering innebär att självständig beslutanderätt överförs från nämnden till delegaten att skilja från beslutanderätt som utgår från givna ramar som de anställda har att utgå ifrån som då kallas för ren verkställighet. Ren verkställighet saknar utrymme för självständiga bedömningar och i dessa ärenden handlar det om att verkställa sådant som redan är beslutat och reglerat genom lag, kommunens styrdokument eller avtal. Exempel på ren verkställighet är utlämnande av allmänna handlingar enligt tryckfrihetsförordningen, att ta ut avgift för barnomsorg enligt en av kommunfullmäktige fastställd taxa eller personalärenden som gäller ledighet vid sjukdom eller liknande enligt kollektivavtal.

Vissa ärenden är i gränslandet mellan ren verkställighet och självständiga beslut men kan ändå räknas som ren verkställighet under förutsättning att det finns klara riktlinjer och där intresset för att överklaga med stöd av kommunallagen inte bedöms vara stort.

Delegeringsbeslut ska kunna överklagas genom laglighetsprövning eller förvaltningsbesvär. Beslut som är ren verkställighet kan inte överklagas.

Rätten att avge yttranden behöver delegeras, trots att yttranden normalt inte kan överklagas. Kännetecknande för denna typ av beslut är, förutom att de regleras i lag, bland annat att det finns alternativa lösningar och att

beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar.

Övriga beslut kallas beslut av verkställighetskaraktär och innebär åtgärder som normalt finns inom den anställdes område. Interna beslut och ställningstaganden som rör den inre verksamheten, till exempel de flesta personaladministrativa beslut och beslut i den löpande driften, räknas till verkställighet och omfattas inte av delegeringsrätten. Sådan beslutanderätt kan framgå av arbetsbeskrivningar, ekonomi-/personalrutiner och liknande.

Beslut som behöver delegeras av kommunstyrelsen är sådant som rör myndighetsutövning enligt specialförfattningar, och andra beslut som berör tredje man, till exempel bidragsgivning till organisationer.

Ställningsfullmakt innebär att det med anställningen följer en behörighet att företa rättshandlingar med bindande verkan för huvudmannens räkning, som här är Eslövs kommun.

Avgränsning av delegats beslutanderätt

En delegats beslutanderätt är begränsad till det egna verksamhetsområdet och i detta fall kan delegeringen aldrig omfatta något utanför kommunstyrelsens verksamhet. Enligt 6 kapitlet 38 § kommunallagen får inte beslutanderätten delegeras i följande slag av ärenden:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut i kommunstyrelsen i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Överklaganden

Delegeringsbeslut kan överklagas på samma sätt som kommunstyrelsens beslut. Inom svensk förvaltningsrätt förekommer två huvudtyper av överklagande: laglighetsprövning och förvaltningsbesvär.

Laglighetsprövning:
Varje kommunmedlem kan få lagligheten av kommunstyrelsens beslut prövad genom att överklaga beslutet hos förvaltningsrätten enligt 13 kapitlet kommunallagen. Bestämmelserna om överklagande gäller oavsett om beslutet fattats av kommunstyrelsen eller av delegat. Om överklagandet bifalles så kan besvärsmyndigheten upphäva det överklagade beslutet, men inte ersätta det med ett nytt beslut. Besvärsmyndighet är förvaltningsrätten. Överklagandetiden enligt kommunallagen räknas från det datum protokollet från kommunstyrelsens sammanträde, där beslutet anmäldes, tillkännages.

Förvaltningsbesvär:
Vid förvaltningsbesvär prövar besvärsmyndigheten både beslutets laglighet och lämplighet och om överklagandet bifalles så kan besvärsmyndigheten inte bara upphäva beslutet utan också ändra dess innehåll eller ersätta det med nytt beslut. Besvärsinstans varierar efter vilket lagstiftningsområde det gäller. Överklagandetiden räknas från det datum klaganden fått del av beslutet.

Vem kan man delegera till?

Kommunstyrelsen får delegera sin beslutanderätt i ett visst ärende eller en grupp av ärenden åt
- presidiet,
- ett utskott under styrelsen,
- en enskild ledamot eller ersättare eller
- en anställd inom kommunen.

Beslutanderätten får inte utövas av anställda i förening. Det är inte tillåtet för tjänstemän att besluta tillsammans. Det är inte heller tillåtet att delegera till en blandad grupp med både anställda och förtroendevalda. Om en ärendegrupp är så stor att man vill delegera till flera anställda får ärendegruppen delas upp t.ex. genom indelning i distrikt, indelning efter sökandens personnummer m.m. Vid delegering till utskott bestående av två eller flera förtroendevalda måste regler om beslutsförhet och omröstning finnas.

Delegeringsbeslutens innehåll

Av delegeringsbesluten ska det framgå att beslutet är fattat på delegation, särskild mall finns framtagen. Respektive delegat ansvarar för att delegeringsbeslut anmäls till kommunstyrelsen.

I ett delegeringsbeslut ska det framgå
- datum för när beslutet fattas,
- diarienummer,
- ärenderubrik,
- beslutsinnehåll med klargörande motivering (oavsett om beslutet är negativt eller positivt)
- hänvisning till den lagtext och bestämmelser som ligger till grund för beslutet,
- vem som fattat beslutet,
- att beslutet är ett delegeringsbeslut med hänvisning till nummer i delegeringsordningen,
- vem/vilka som delgivits beslutet, och
- hur det överklagas.

Anmälan av delegeringsbeslut

Beslut fattade med stöd av delegering ska anmälas på första kommunstyrelsesammanträdet efter tidpunkten för beslutet. I protokollet ska anges att kommunstyrelsen tagit del av delegeringsbeslut inkomna under viss tidsperiod.

Delegeringsbeslutet får inte överprövas av kommunstyrelsen i samband med att beslutet anmäls. Delegatens beslut överklagas på samma sätt som kommunstyrelsens beslut. Det är därför viktigt att man genom protokollet kan identifiera varje delegeringsbeslut, det vill säga med en rubrik som speglar innehållet i beslutet, med hänsyn till bland annat möjligheten att överklaga besluten och för att delegeringsbeslut ska kunna vinna laga kraft.

Ramar för beslut

För samtliga beslut som fattas med stöd av delegering gäller att besluten ska följa gällande lagstiftning, av Eslövs kommuns beslutade styrdokument samt ligga inom budgeterad ram för den verksamhet det gäller.

Om ärendet inte ryms inom budgeten ska ärendet beslutas av kommunstyrelsen.

Brådskande ärenden

Kommunstyrelsen får enligt 6 kapitlet 39 § kommunallagen uppdra åt ordföranden eller annan ledamot att besluta i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas. Det rör sig bara om ärenden som måste beslutas omgående. Ärenden som avgörs med den här bestämmelsen ska anmälas vid kommunstyrelsens nästa sammanträde.

Vidaredelegering av beslutanderätt

Kommunstyrelsen får besluta, att en förvaltningschef som erhållit delegation ges rätt att vidaredelegera beslutanderätten till en annan anställd inom kommunen (7 kapitlet 6 § kommunallagen).

I Eslövs kommun är kommundirektören förvaltningschef för Kommunledningskontoret.

Ett beslut som har fattats med stöd av vidaredelegering ska anmälas till kommundirektören. Kommundirektören ska i sin tur anmäla beslutet till kommunstyrelsen.
Vidaredelegering får enbart ske i ett led, det vill säga den som fått delegation från kommundirektören får inte delegera vidare.

Villkorad vidaredelegering av beslutanderätt – brukarinflytande

I 8 kapitlet 3 § kommunallagen anges att kommunstyrelsen ska verka för att samråd sker med dem som brukar deras tjänster. I syfte att stärka brukarinflytandet kan kommunstyrelsen förena delegering, till en

anställd av beslutanderätten, med villkor som innebär att brukarna av kommunstyrelsens tjänster ska ges tillfälle att lägga fram förslag eller att yttra sig innan delegaten fattar beslutet (7 kapitlet 7 § kommunallagen). Kommunstyrelsen får också bestämma att en anställd får fatta beslut endast om företrädare för brukarna har tillstyrkt beslutet.

Ersättare för delegat

Vid ordinarie delegats frånvaro inträder närmast överordnad chef. Vid kommundirektörens frånvaro träder i första hand tillförordnad kommundirektör in.

Ersättaren får samma rätt att fatta delegeringsbeslut som ordinarie delegat. Ett beslut som har fattats av en ersättare ska anmälas till kommunstyrelsen.

Andra typer av beslut

Det finns andra typer av beslut där kommunstyrelsen ger i uppdrag eller ger behörighet till tjänstepersoner som inte utgör delegering i kommunallagens bemärkelse, till exempel att företräda kommunstyrelsen i rättsliga tvister såsom ombud. Dessa uppdrag är samlade i en förteckning, Förteckning av administrativ ordning. Dessa ärenden ska inte anmälas till nämnden då de inte är delegeringsbeslut.

Undertecknande av handlingar

Handlingar upprättade mot bakgrund av beslut av kommunstyrelsen eller dess utskott ska enligt reglemente för kommunstyrelsen undertecknas av kommunstyrelsens ordförande eller vid dennes förfall av kommunstyrelsens förste vice ordförande eller vid även dennes förfall av kommunstyrelsens andre vice ordförande med kontrasignering av anställd som kommunstyrelsen bestämmer.

Avtal och andra handlingar som inte är upptagna i delegeringsordningen och som rör någon av Kommunledningskontorets avdelningar ska undertecknas i enlighet med kommunstyrelsens beslut om undertecknande och firmateckningsrätt.

Firmatecknare

Firmatecknare är en civilrättslig term som används beträffande personer som utsetts av styrelsen för till exempel ett aktiebolag eller en ekonomisk förening att företräda bolaget eller föreningen och teckna dess firma. Firmatecknare regleras i aktiebolagslagen (2005:551) respektive lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Begreppet firmatecknare finns däremot inte i kommunallagen. Vem som företräder en kommun i avtalsrättsliga eller andra sammanhang avgörs i stället av kommunallagens regler om beslutanderättens fördelning i form av delegering genom reglementen (från kommunfullmäktige till kommunstyrelse eller nämnd) och delegeringsordningar (inom kommunstyrelsen eller nämnden och dess förvaltning).

I de flesta ärenden framgår vem som är behörig att underteckna handlingar av delegeringsordningen. Ibland är avtal och överenskommelser dessutom följden av särskilt fattade beslut av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. Det förekommer ändå att kommunens firmatecknare efterfrågas i samband med ingående av avtal vid ärendetyper som inte anges i delegeringsordningen, eller exempelvis när kommunen ansöker om medel till diverse projekt. I syfte att samla alla typer av beslut finns en separat del i delegeringsordningen som hanterar både generell firmateckningsrätt och vissa handlingar för kommunstyrelsen.

Firmateckningsrätten för avdelningschefer och andra inom sina respektive ansvarsområden innebär att administrationen förenklas på så sätt att rätten att underteckna avtal läggs på den tjänsteman som normalt handlägger den typen av ärenden och har delegation på att besluta inom området. Rätten att teckna firma följer av ansvar för ett verksamhetsområde och budgetansvar för samma område. Det är således inte möjligt för en avdelningschef på Kommunledningskontoret att underteckna ett avtal som rör en fråga utanför det egna verksamhetsområdet eller inte ryms inom avdelningens budget.

Tillsyn enligt miljöbalken

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är lokal nämnd för miljöfrågor i Eslövs kommun. Genomförandet av

tillsynen utförs av miljöavdelningens miljöinspektörer. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar även för verksamhet som är föremål för miljötillsyn. För att säkerställa att intressekonflikter och jävssituationer inte uppstår är kommunstyrelsen lokal miljönämnd i vissa frågor som rör Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens verksamhet, till exempel kommunaltekniska verksamheter kopplat till gatu- och trafikfrågor. För utförandet av den faktiska tillsynen anlitar kommunstyrelsen miljöinspektörer från Hörby kommun. Delegeringsförteckning avseende tillsyn enligt mijöbalken finns som separat del i denna delegeringsordning.

Delegeringsförteckning - Kommunstyrelsen

I delegeringsförteckningen anges vilka ärenden eller grupper av ärenden inom nämndens område där annan än nämnden får beslutanderätt.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
A	**Allmänna ärenden**				
A.1	Besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.	6 kap. 39 § KL	Kommunstyrelsens ordförande, vid dennes förfall 1:e vice ordförande, vid även dennes förfall 2:e vice ordförande		
A.2	Ge tillstånd till att använda a) kommunens vapen (gäller näringsidkare) och b) kommunens logotyp.	a) Lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar	Kommundirektör Kommunikationschef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. a) Kommunens vapen kan fritt användas av enskilda medborgare.
A.3	Avge yttrande angående antagande av hemvärnsmän.	5 § Hemvärns-förordningen	Säkerhetsskyddschef		
A.4	Ingå säkerhetsskyddsavtal.	8 § Säkerhets-skyddslag 1996:627	Kommundirektör Säkerhetsskyddschef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
A.5	Besluta om registerkontroll och placering i säkerhetsklasser.	19 § Säkerhets-skyddsförord-ningen	Kommundirektör Säkerhetsskyddschef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
A.6	Ansöka om extern finansiering till verksamhet och projekt.		Kommundirektör		
A.7	Besluta att inte lämna ut handling och uppställa villkor för dess utlämnande samt yttra sig över ett eventuellt överklagande a) upphandlingsärenden, b) arkivärenden, c) övriga ärenden	TF, OSL	a) Inköps- och upphandlingschef b) Arkivarie c) Kommunjurist		Överklagas hos Kammarrätten. Beslut att lämna ut handling fattas i första hand av den som har handlingen i sin vård.
A.8	Yttrande enligt lagen om allmän kameraövervakning.	12 § Kamera-bevakningslag (2018:1200)	Trygghetssamordnare		
	Eldningsförbud				
A.9	Besluta om eldningsförbud.	10 kap. 1 § LSO 2 kap 7 § FSO	Kommundirektör		På inrådan av Räddningstjänst Syd
A.12	**Handläggning**				
A.12.1	Remittera ärenden till annan förvaltning och kommunalt bolag (ej styrelse).	5 kap. 26 § KL	Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef		Gäller för ärenden som handläggs av respektive avdelning.
A.12.2	Besluta att ge anstånd till annan förvaltning, nämnd och kommunalt bolag (ej styrelse) avseende begärda yttranden.		Avdelningschef		Gäller för ärenden som handläggs av respektive avdelning.
A.12.3	Besluta att handläggningen i ett ärende helt eller delvis ska vara muntlig.	9 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.4	Underrätta part om att handläggningen av ett ärende försenas.	11 § FL	Ansvarig handläggare		Anledningen till förseningen ska redovisas i underrättelsen.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
A.12.5	Besluta att avslå begäran vid dröjsmålstalan.	12 § FL	Ansvarig handläggare		Avslagsbeslut ska ske inom fyra veckor från det att begäran om att få ärendet avgjort kom in. Beslutet kan av den enskilde överklagas till den domstol eller förvaltningsmyndighet som är behörig att pröva ett överklagande av avgörandet i ärendet.
A.12.6	Besluta att avstå från tolkning eller översättning.	13 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.7	Avvisa ombud eller biträde.	14 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.8	Besluta om föreläggande för ombud att styrka sin behörighet.	15 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.9	Besluta om föreläggande att avhjälpa brister i framställan.	20 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.10	Besluta om muntligt uppgiftslämnande ska få ske och hur det i så fall ska ske.	24 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.11	Besluta om hur underrättelse ska ske för att uppfylla kravet på kommunicering med part inför beslut.	25 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.12	Besluta om hur underrättelse om innehållet i ett beslut ska ske.	33 § FL	Ansvarig handläggare		
A.12.13	Besluta om rättelse av skrivfel och liknande.	36 § FL	Ansvarig handläggare		Uppenbara skrivfel rättas inom ramen för verkställighet.
A.12.14	Besluta att ändra ett beslut på grund av nya omständigheter.	37-39 §§ FL	Ansvarig handläggare		
A.12.15	Kontrollera om ett överklagande kommit in i rätt tid samt avvisa ett överklagande som kommit in för sent.	45-46 §§ FL	a) Ansvarig handläggare b) Kommun-fullmäktiges sekreterare		Kallas också för rättids-prövning. b) Avser överklagande av beslut i kommunfullmäktige Vid tveksamheter samråd med kommunjurist
A.13	**Yttranden**				
A.13.1	Yttranden i ärenden till utomstående part i ärende som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.		Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschefer Enhetschefer		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
A.13.2	Framställning till och yttrande över remisser från miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, lantmäterimyndighet eller annan statlig myndighet angående tillstånd enlig plan- och bygglagstiftning, fastighetsbildning etc. som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.		Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef-Tillväxt Planchef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
A.13.3	Yttrande över bygglov, grävtillstånd och lantmäteriförrättning som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.		Mark- och exploateringsingenjör		
A.14	**Arkiv**				
A.14.1	Ansvara för kommunstyrelsens arkiv och utse arkivredogörare	4 § AL	Kommundirektör		Arkivansvaret kan inte överlämnas på annan.
A.14.2	Besluta om arkivbeskrivning.	6 § AL	Kommundirektör		
A.14.3	Besluta om informationshanteringsplan.	6 § AL	Kommundirektör		Tidigare dokumenthanteringsplan.
A.14.4	Besluta om riktlinjer och tillämpningsföreskrifter.		Kommunalförbundet Sydarkivera		
A.14.5	Utöva arkivmyndighetens tillsyn över myndigheternas arkiv.		Kommunalförbundet Sydarkivera		
A.14.6	Besluta vilken myndighet som ska ansvara för arkivering av digitala handlingar som ingår i system som används av mer än en myndighet i kommunen.		Kommunalförbundet Sydarkivera		
A.14.7	Besluta att föreskriva undantag från gallring i myndighets arkiv.		Kommunalförbundet Sydarkivera		
A.14.8	Godkänna nya arkivlokaler av analoga handlingar.		Kommunarkivarie		
A.14.9	Bestämma var analoga handlingar ska förvaras.		Kommunarkivarie		
A.15	**Behandling av personuppgifter**				
A.15.1	Ingå personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner.	Art. 28.3 DSF	Respektive avtalsansvarig chef Inköps- och upphandlingschef		Den som ansvarar och undertecknar huvudavtalet. Inköps- och upphandlingschef ansvarar för upphandlade avtal utifrån delegering I avsnitt C. Samråd med dataskyddssamordnare.
A.15.2	Beslut att ta ut en avgift eller avvisa begäran om registerutdrag eller anmälningsskyldighet om begäran är uppenbart ogrundad eller orimlig.	Art. 12.5 DSF Art. 15 DSF Art. 19 DSF	Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Enhetschef		Överklagas hos förvaltningsrätten. Samråd med dataskyddssamordnare.
A.15.3	Beslut om att avvisa den registrerades rätt till radering.	Art. 17 DSF	Ansvarig handläggare		Överklagas hos förvaltningsrätten. Samråd med dataskyddssamordnare.
A.15.4	Beslut om att avvisa den registrerades rätt till begränsning av behandling.	Art. 18 DSF	Avdelningschef Enhetschef		Överklagas hos förvaltningsrätten. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Samråd med dataskyddssamordnare.
A.15.5	Nekande beslut med anledning av den registrerades rätt att göra invändningar mot	Art. 21 DSF	Avdelningschef Enhetschef		Överklagas hos förvaltningsrätten.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
	behandling av sina personuppgifter.				Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Samråd med dataskyddssamordnare.
A.15.7	Besluta att inte anmäla en personuppgiftsincident till datainspektionen.	Art. 33 DSF	Kommundirektör		Enligt riktlinjer för personuppgiftsincident-hantering, samråd ska ske med dataskyddsombud
B	**Ekonomi**				
B.1.1	Utgöra budgetberedning.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		
B.1.2	Besluta om igångsättningstillstånd för investeringar i fastigheter, övriga anläggningar och exploateringsprojekt.		a)Kommunstyrelsens arbetsutskott		
B.1.3	Underteckna låne- och borgensförbindelser.		Kommunstyrelsens ordförande, vid förfall 1:e vice ordförande, 2:e vice ordförande och kontrasigneras av Ekonomichef, vid dennes förfall Kommundirektör		
B.1.4	Rätt att uppta nya lån enligt i budgeten fastställd låneram.		Ekonomichef		
B.1.5	Rätt att uppta lån för kortare tid än ett år samt konvertering av befintliga lån.		Ekonomichef		
B.1.6	Omfördelning av medel som är av teknisk karaktär.		Ekonomichef		
B.1.7	Besluta om hyreskompensation vid verksamheters byte av lokaler, kommunövergripande.		Ekonomichef		Maxbelopp finns angivet inom kommunstyrelsens budget
B.1.8	Besluta om ekonomiska transaktioner och placeringar så att kommunens medel får god avkastning och ges betryggande säkerhet.	11 kap. 2 § KL	Ekonomichef		Enligt finanspolicy respektive placeringspolicy av pensionsmedel.
B.1.9	Försäljning av lös egendom a) till ett belopp om högst sex prisbasbelopp i varje enskilt fall, b) till ett belopp om högst tre prisbasbelopp i varje enskilt fall c) till ett belopp om högst 25 prisbasbelopp i varje enskilt fall, d) därutöver.		a) Avdelningschef Biträdande förvaltningschef b) Enhetschef c) Kommundirektör d) Kommunstyrelsens arbetsutskott		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
B.2	**Donationsmedel**				
B.2.1	Placera donationsmedel		Ekonomichef		
B.3	**Avskrivning – fordran**				
B.3.1	Avskrivning av kommunens fordringar, i varje särskilt fall högst 100 000 kronor.		Ekonomichef		
B.3.2	Avskrivning av fordran vid konkurs högst 10 prisbasbelopp per gång.		Ekonomichef		

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
B.4	**Förlustansvar – statlig bostadsfinansiering**				
B.4.1	Beslut om infriande av kommunalt förlustansvar som ingåtts enligt reglerna om statlig bostadsfinansiering.		Ekonomichef		
B.5	**Inkasso**				
B.5.1	Beslut om att hänskjuta inkassoärenden och ärenden om betalningsföreläggande till rättegång.		Kommunjurist Ekonomichef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
B.6	**Attestordning m.m.**				
B.6.1	Besluta om attestordning.		Kommundirektör Biträdande förvaltningschef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
B.6.2	Rätt att utse person för undertecknande av bankuttag och liknande ärenden.		Kommundirektör Ekonomichef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
B.7	**Stiftelser**				
B.7.1	Utse beslutsattestanter för stiftelse.		Ekonomichef		
B.7.2	Utse behöriga personer att göra uttag från bankkonton/bankgiro/plusgiro samt rätt att utkvittera värdepost och paketförsändelser för stiftelser.		Ekonomichef		KS § 125/2010
B.8	**Sponsring**				
B.8.1	Tecknande av sponsringsavtal till ett värde upp till 5 prisbasbelopp i varje enskilt fall.		Kommundirektör		Se Eslövs kommuns riktlinjer avseende sponsring. Avtal om sponsring upprättas av den verksamhet som sponsrar eller tar emot sponsring. Nämnd får ingå avtal där sponsringen eller motprestationen värderas till högst 0,5 prisbasbelopp. Sponsringsavtal som överskrider detta belopp hänskjuts till kommunstyrelsen för beslut och undertecknande.
B.8.2	Motta sponsring till ett värde upp till 2 prisbasbelopp i varje enskilt fall.		Kommundirektör Avdelningschef -Tillväxt		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Se Eslövs kommuns riktlinjer avseende sponsring. Huvudprincipen är att Eslövs kommun ska vara restriktiv med mottagande av sponsring. Vid mottagande av sponsring ska denna stödja redan planerade verksamheter eller evenemang, och ske i linje med verksamhetens inriktning.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
B.9	**Leasing- och hyresavtal**				
B.9.1	Leasingavtal/hyresavtal (inte fastigheter och lokaler) – upp till tre år.		Ekonomichef		
C	**Upphandling och inköp**				Se Riktlinjer för inköp och upphandling, Eslövs kommun.
C.1	**Upphandlings- och genomförandeplan**				
C.1.1	Fastställa kommunövergripande upphandlings- och genomförandeplan samt besluta hur upphandlingarna fortsatt ska handläggas.	LOU Styrdokument	Kommunstyrelsens arbetsutskott		Den fortsatta handläggningen kan ske i kommunstyrelsens arbetsutskott eller överlåtas till tjänsteperson.
C.2	**Upphandlingsdokument**				
C.2.1	Fastställa upphandlingsdokument till a) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning upp till 100 000 kronor b) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning över 100 000 kronor c) Verksamhetsspecifik upphandling/ förnyad konkurrensutsättning d) Kommunövergripande och samordnad upphandling/ förnyad konkurrensutsättning	LOU Styrdokument	a) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Enhetschef b) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Inköps- och upphandlingschef c) Inköps- och upphandlingschef Biträdande förvaltningschef Kommundirektör Kommunstyrelsens arbetsutskott d) Inköps- och upphandlingschef Kommundirektör Kommunstyrelsens arbetsutskott		För definitioner av upphandlingstyperna a-d se Riktlinjer för upphandling, Eslövs kommun. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Med förnyad konkurrensutsättning avses anskaffning från ett ramavtal med flera leverantörer där rangordning eller fast prislista saknas.
C.3	**Tilldelningsbeslut**				
C.3.1	Tilldela beslut i a) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning upp till 100 000 kronor b) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning över 100 000 kronor c) Verksamhetsspecifik upphandling/ förnyad konkurrensutsättning d) Kommunövergripande och samordnad upphandling/ förnyad konkurrensutsättning	LOU	a) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Enhetschef b) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Inköps- och upphandlingschef c) Inköps- och upphandlingschef Biträdande förvaltningschef Kommundirektör Kommunstyrelsens arbetsutskott		För definitioner av upphandlingstyperna a-d se Riktlinjer för upphandling, Eslövs kommun. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Med förnyad konkurrensutsättning avses anskaffning från ett ramavtal med flera leverantörer där rangordning eller fast prislista saknas.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
			d) Inköps- och upphandlingschef Kommundirektör Kommunstyrelsens arbetsutskott		
C.4	**Avbrytande**				
C.4.1	Ta beslut om att avbryta a) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning upp till 100 000 kronor b) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning över 100 000 kronor c) Verksamhetsspecifik upphandling/ förnyad konkurrensutsättning d) Kommunövergripande och samordnad upphandling/ förnyad konkurrensutsättning		a) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Enhetschef b) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Inköps- och upphandlingschef c) Inköps- och upphandlingschef Biträdande förvaltningschef Kommundirektör Kommunstyrelsens arbetsutskott d) Inköps- och upphandlingschef Kommundirektör Kommunstyrelsens arbetsutskott		För definitioner av upphandlingstyperna a-d se Riktlinjer för upphandling, Eslövs kommun. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Med förnyad konkurrensutsättning avses anskaffning från ett ramavtal med flera leverantörer där rangordning eller fast prislista saknas.
C.5	**Avtal/Avtalsförlängning**				
C.5.1	Underteckna/förlänga avtal med anledning av tilldelningsbeslut/förlängnings-klausul i a) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning upp till 100 000 kronor b) Direktupphandling/ förnyad konkurrensutsättning över 100 000 kronor c) Verksamhetsspecifik upphandling/ förnyad konkurrensutsättning d) Kommunövergripande och samordnad upphandling/ förnyad konkurrensutsättning		a) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Enhetschef b) Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Avdelningschef Inköps- och upphandlingschef c) Avdelningschef Enhetschef Inköps- och upphandlingschef Biträdande förvaltningschef Kommundirektör d) Inköpssamordnare Upphandlare		För definitioner av upphandlingstyperna a-d se Riktlinjer för upphandling, Eslövs kommun. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig. Med förnyad konkurrensutsättning avses anskaffning från ett ramavtal med flera leverantörer där rangordning eller fast prislista saknas.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
D	**Fastighet och exploatering**				
D.1	**Köp och försäljning av fast egendom, byggnation och förvaltning**				
D.1.1	Försäljning av fast egendom på de villkor i fråga om pris m.m. som kommunfullmäktige fastställt.	JB, FBL	Mark- och exploateringsingenjör		Avser mark som enligt fastställd detaljplan är avsedd för verksamhets-ändamål och bostads-bebyggelse.
D.1.2	Försäljning av fast egendom till en köpeskilling a) om högst 2 000 000 kronor, b) upp till högst 5 000 000 kronor. I samband med försäljning teckna erforderliga avtal.		a) Kommunstyrelsens arbetsutskott b) Kommunstyrelsen		Försäljning till en köpeskilling över 5 000 000 kronor beslutas av Kommunfullmäktige.
D.1.3	Köp av fast egendom till en köpeskilling a) om högst 5 000 000 kronor, b) upp till högst 10 000 000 kronor. I samband med köp teckna erforderliga avtal.		a) Kommunstyrelsens arbetsutskott b) Kommunstyrelsen		Köp till en köpeskilling över 10 000 000 kronor beslutas av Kommunfullmäktige. Finansiering av förvärv ska redovisas i anslutning till beslut.
D. 1.4	Rätt att teckna överenskommelse om fastighetsreglering som omfattar överlåtelse eller upplåtelse av mark för att genomföra detaljplan till ett värde om högst 250 000 kr		Mark- och exploateringsingenjör		
D.1.5	Rätt att godkänna och teckna markanvisningsavtal till en köpeskilling av a) om högst 2 000 000 kronor, b) upp till högst 5 000 000 kronor.		a) Kommunstyrelsens arbetsutskott b) Kommunstyrelsen		Avtal avseende belopp över 5 000 000 kronor beslutas av Kommunfullmäktige.
D.1.6	Beslut om att genomföra markanvisningstävling, fastställa tävlingsprogram och utse eventuellt rådgivande jury samt utse vinnaren av markanvisningstävlingen.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		
D.1.7	Beslut om direktanvisning.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		Vid behov om att frångå markanvisningspolicyn
D.1.8	Rivning av kommunens egna byggnader såvida de inte är av principiell beskaffenhet.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		
D.1.9	Ändringar i riktlinjer för Markanvisningsavtal respektive Exploateringsavtal som följer av lag eller andra författningsändringar samt smärre ändringar av redaktionell karaktär.		Avdelningschef – Tillväxt		Måste framgå av beslut från kommunfullmäktige att detta är delegerat till kommunstyrelsen. Smärre förändringar får inte innebära förändringar av innebörden av riktlinjerna.
D.2	**Arrende, hyra, servitut m.m.**				
D.2.1	Rätt att upplåta kommunens mark genom arrendeavtal eller annan nyttjanderätt a) för en tid av högst ett år (12 månader) b) för tid överstigande ett år (12 månader)	7 kap. 1 § JB	a) Mark- och exploaterings-ingenjör b) Kommunstyrelsens arbetsutskott		

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
D.2.2	Rätt att arrendera mark till kommunal verksamhet.		Mark- och exploateringsingenjör		
D.2.3	Rätt att säga upp arrendeavtal och annan nyttjanderätt.		Mark- och exploateringsingenjör		
D.2.4	Beslut att godkänna hyra av lokal om hyrestiden inte överstiger ett år (12 månader).		Kommundirektör		SeF tecknar kontrakt efter godkännandet.
D.2.5	Rätt att göra ändringar i tidplaner för investeringar och inhyrningar i kommunens lokalprojekt.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		Se separat beslut KF § 121/2020 Dnr KS 2020.0027
D.3	**Servitut**				
D.3.1	Rätt att tillförsäkra kommunen servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt i annan tillhörig fastighet och medverka till ändring eller upphävande av sådan rätt.		Mark- och exploateringsingenjör		
D.3.2	Rätt att belasta kommunens mark med a) servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning och medverkan till ändring eller upphävande av sådan rätt, utom såvitt avser högspänningsledning ovan jord. b) servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning och medverkan till ändring eller upphävande av sådan rätt, utom såvitt avser högspänningsledning ovan jord om det avser genomförande av detaljplan.		a) Kommunstyrelsens arbetsutskott b) Mark- och exploateringsingenjör		
E	**Detalj- och översiktsplanering m.m.**				
E.5	**Detaljplan, planbesked, samråds- och granskningsförfarande m.m.**				
E.5.1	Beslut om att ta fram en detaljplan eller beslut om planbesked.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		
E.5.2	Beslut om att påbörja, samråda och godkänna planprogram.	5 kap. 10 § PBL	Kommunstyrelsens arbetsutskott		
E.5.3	Beslut om överenskommelse med sökanden att planbesked får lämnas senare än inom fyra månader.	5 kap. 4 § PBL	Avdelningschef-Tillväxt		
E.5.4	Beslut om inledande av planeringsstrategi.	3 kap. 23 § PBL	Kommunstyrelsens arbetsutskott		
E.5.5	Beslut om begäran om planeringsbesked.	5 kap. 10 a § PBL	Avdelningschef-Tillväxt		
E.5.6	Beslut om inledande av samråds- och granskningsförfarande vid framtagande av detaljplan.	5 kap. 11-15 §§ PBL	Kommunstyrelsens arbetsutskott		

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
E.5.7	Beslut om kungörelse vid framtagande av detaljplan.	5 kap. 11-15 §§ PBL	Planchef		
E.5.8	Beslut om att ta fram områdesbestämmelser.	5 kap. 39 § PBL	Kommunstyrelsens arbetsutskott		
E.5.9	Beslut om inledande av samråds- och granskningsförfarande vid framtagande av områdesbestämmelser.	5 kap. 39 § PBL	Kommunstyrelsens arbetsutskott		
E.5.8	Beslut om kungörelse vid framtagande av områdes-bestämmelser.	5 kap. 39 § PBL	Planchef		
E.5.9	Rätt att teckna planavtal.		Avdelningschef-Tillväxt Planchef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
E.5.12	Besluta om prioritering av pågående detaljplaner.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		
E.6	**Representation – förrättning m.m.**				
E.6.1	Rätt att företräda kommunen vid fastighetsbildnings-förrättningar, byggnations- och tillståndsärenden, ansöka om fastighetsbildning och bygglov och dylika ärenden samt i anslutning därtill träffa och underteckna erforderliga överenskommelser inom av kommunfullmäktige fastlagd budget.		Mark- och exploateringsingenjör		
E.7	**Kommunövergripande planeringsunderlag**				
E.7.1	Besluta om kommunövergripande planeringsunderlag för Eslövs Kommun.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		Med kommunövergripande planeringsunderlag avses underlag i form av utredningar till den kommunövergripande översiktsplanen.
E.8	**Byggnadsvårdspris**				
E.8.1	Handlägga beslut och eventuella förändringar rörande byggnadsvårdsprisets innehåll.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		KS § 89/2015, ärendenr KS.2011.0363
E.9	**Pantbrev – utbyte m.m.**				
E.9.1	Rätt att utföra utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar samt utbyte av pantbrev liksom andra jämförliga åtgärder vad gäller pantbrev eller inteckningar.		Mark- och exploateringsingenjör		
F	**Personal**				
F.1	**Ärenden rörande personal inom Eslövs kommuns förvaltningsorganisation som helhet**				
F.1.1	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lag-stiftning och avtal om förhandlingsrätt, central nivå.	11-13 §§, 19 § och 38 § MBL	Kommundirektör		Kan också regleras av samverkansavtal.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
F.1.2	Förhandla på förvaltningens vägnar enligt gällande lagstiftning och avtal om förhandlingsrätt, lokal nivå.	11-13 §§, 19 § och 38 § MBL	Kommundirektör Biträdande förvaltningschef		Kan också regleras av samverkansavtal. Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
F.1.3	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning och avtal om förhandlingsrätt, lokal och central nivå.		HR- chef Lön- och förhandlingschef		Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
F.1.4	Besluta om frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, genom kollektivavtal eller på annat sätt, med bindande verkan för kommunens hela förvaltningsorganisation.		Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		
F.1.5	Besluta om stridsåtgärd.		Kommunstyrelsens arbetsutskott		
F.1.8	Besluta om undantag från samordningsbestämmelserna i gällande kollektivavtal.		Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		
F.1.9	Besluta om pensionsförmåner i den mån de avviker från lag och avtal.		Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		Gäller i andra fall än verkställighet.
F.1.10	Besluta om löne- och anställningsvillkor för kommundirektör.		Kommunstyrelsens ordförande		
F.1.11	Besluta om löne- och anställningsvillkor för förvaltningschef och biträdande förvaltningschef.		Kommundirektör		
F.1.12	Besluta om förmåner för förvaltningschef vid ledighet för uppdrag utanför kommunen samt beviljande av ledighet för förvaltningschef som inte följer av lag eller avtal.		Kommundirektör		
F.1.13	Besluta om hel tjänstledighet som inte är reglerad i lag för tid överstigande sex månader för a) kommundirektör b) förvaltningschef, biträdande förvaltningschef och c) avdelningschef och enhetschef på Kommunledningskontoret d) övriga anställda.		a) Kommunstyrelsens ordförande b) Kommundirektör c) Biträdande förvaltningschef d) HR-chef		
F.1.14	Besluta om förmåner, utöver lag och avtal, under ledighet överstigande sex månader för a) Kommundirektör b) Förvaltningschef, biträdande förvaltningschef avdelningschef och enhetschef på Kommunledningskontoret c) övriga anställda.		a)Kommunstyrelsens ordförande b)Kommundirektör c) HR-chef		
F.1.15	Besluta om disciplinärende (varning) av a) förvaltningschef, biträdande förvaltningschef b) övriga anställda.	AB	a) Kommundirektör b) Förvaltningschef Biträdande förvaltningschef		a) Efter samråd med HR-chef b) Efter samråd med HR-chef eller Lön- och förhandlings-chef.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
F.1.16	Besluta om uppsägning på grund av personliga skäl av a) förvaltningschef, biträdande förvaltningschef b) övriga anställda.	LAS	a) Kommundirektör b) Förvaltningschef Biträdande förvaltningschef		a) Efter samråd med AGU b) Godkänns och förhandlas av HR-chef eller Lön- och förhandlingschef.
F.1.17	Besluta om avsked av a) förvaltningschef, biträdande förvaltningschef b) övriga anställda.	LAS	a) Kommundirektör b) Förvaltningschef Biträdande förvaltningschef		a) Efter samråd med AGU b) Efter samråd med HR-chef eller Lön- och förhandlingschef Får inte vidaredelegeras.
F.1.18	Besluta om överenskommelse med arbetstagarorganisation om skadestånd.	MBL	HR-chef		
F.1.19	Besluta om arvoden till uppdragstagare utan anställningsavtal.		Lön- och förhandlingschef		Exempelvis tolkar och röstmottagare.
F.1.20	Beslut om att lämna uppdrag till en sammanslutning av kommuner i arbetsgivarfrågor.	6 kap. 3 § lagen om vissa kommunala befogenheter	Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		
F.2	**Ärenden rörande personal vid Kommunledningskontoret**				
F.2.1	Ansvar för arbetsmiljön.	3 kap. Arbetsmiljölagen	Kommundirektör med rätt att fördela arbetsmiljöuppgifter	Förvaltnings-chef samt biträdande förvaltnings-chef, Avdelningschef och enhetschef på kommun-ledningskontoret	Vidaredelegation 7 kap. 6 § KL
F.3	**Ärenden rörande förtroendevalda**				
F.3.1	Besluta om tolkning av reglemente om ekonomiska förmåner till förtroendevalda.		Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		
F.3.2	Besluta om tolkning och tillämpning av ”Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda” och ”Pensionsreglemente för kommunala förtroendevalda”.		Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		
F.3.3	Besluta om förlorad arbetsinkomst för de förtroendevalda som inte är i ett anställningsförhållande.		Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott		
G	**Miljö**				
G.1	**Delegation**				
G.1.1	Delegation av dispenser avseende avfall.	15 kap. 25 § MB	Miljö- och samhällsbyggnads-förvaltningen		Se avsnitt Delegeringsförteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken - Kommunstyrelsen
G.1.2	Delegation av miljöärenden avseende tillsyn och offentlig kontroll av den egna verksamheten.		Hörby Kommun		Se avsnitt Delegeringsförteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken - Kommunstyrelsen

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Kommun-direktörens vidaredelegering	Anmärkningar
G.2	**Miljöfarliga ärenden**				
G.2.1	Tillstånds- och tillsynsuppgifter avseende explosiva varor.	Förbunds-ordning punkt 3.11	Räddningstjänsten Syd		Se separat beslut KF § 103/2010 dnr KS.2010.0426
G.2.2	Tillstånds- och tillsynsuppgifter avseende brandfarliga varor.	Förbunds-ordning punkt 3.11	Räddningstjänsten Syd		Se separat beslut KF § 103/2010 dnr KS.2010.0426
H	**Kommunikation**				
H.1	**Grafisk profil**				
H.1.1	Besluta om förändringar i grafisk manual.		Kommunikationschef		

Förteckning av administrativ ordning

Av följande förteckning framgår vad som gäller i administrativa frågor för kommunstyrelsen. Förteckningen beslutas av kommunstyrelsen men utgör inte delegering i kommunallagens bemärkelse. Åtgärder som vidtas med stöd av denna förteckning ska alltså inte anmälas till nämnden.

Nr	Ärende	Ansvar	Anmärkning
	Administrativ ordning		
1	Godkänna tjänsteresa utanför Europas gränser avseende a) Förvaltningschefer, biträdande förvaltningschef, b) personal inom Kommunledningskontoret	a) Kommundirektör b) Biträdande förvaltningschef	
2	Godkänna tjänsteresa utanför Europas gränser för Kommundirektör	Kommunstyrelsens ordförande	
3	Rätt att utse tjänsteförrättande chef för a) Kommundirektör b) Förvaltningschef c) Övriga chefer	a) Kommundirektör b) Kommundirektör Förvaltningschef vid semester c) Övriga chefer	
4	Fullmakt: Rätt att föra Eslövs kommuns talan inför domstol och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag, såsom förlikning, ävensom rätt att därvid sätta annan i sitt ställe.	Kommunjurist Kommundirektör	Respektive angiven fullmaktshavare innehar fullmakten var för sig.
5	Fullmakt: Rätt att utse ombud i mål och ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.	HR-chef	I samråd med kommunjurist.
6	Rätt att avgöra frågor om kommunens tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.	HR-chef	
7	Rätt att avgöra tillämpning av reglemente om ekonomiska förmåner till förtroendevalda i Eslövs kommun.	HR-chef Lön- och förhandlinschef	Respektive angiven ansvarig innehar ansvaret var för sig.
8	Hantera frågor rörande innehav av bisysslor för a) Kommundirektör b) Förvaltningschef, biträdande förvalningschef c) övriga anställda	a) Kommunstyrelsens ordförande b) Kommundirektör c) Förvaltningschef, Biträdande förvaltningschef	Respektive angiven ansvarig innehar ansvaret var för sig.
9	Bevilja hel tjänstledighet som inte är reglerad i lag för tid understigande sex månader. a) Förvaltningschef, biträdande förvaltningschef b) Avdelningschef på kommunledningskontoret och övriga anställda inom förvaltningen	a) Kommundirektör b) Biträdande förvaltningschef	
10	Bevilja hel tjänstledighet som inte är reglerad i lag för tid understigande sex månader. a) Förvaltningschef, biträdande förvaltningschef b) Avdelningschef, enhetschef och övriga anställda inom förvaltningen	a) Kommundirektör b) Biträdande förvaltningschef	

11	Hantera omplacering mellan nämnder/förvaltningar av a) förvaltningschef, biträdande förvaltningschef och avdelningschef på Kommunledningskontoret b) övriga anställda.	a) Kommundirektör b) HR-chef	
12	Hantera omplacering inom nämnd/förvaltning av a) förvaltningschef, biträdande förvaltningschef, b) övriga anställda.	a) Kommundirektör b) Förvaltningschef, Biträdande förvaltningschef	Respektive angiven ansvarig innehar ansvaret var för sig.

Firmateckningsrätt – generell och för vissa handlingar för kommunstyrelsen

Nr	Ärende	Ansvar	Anmärkning
	Rätt att teckna Eslövs kommuns firma		
	Generell		
1	Generell rätt att på kommunstyrelsens vägnar, genom underskrift, teckna Eslövs kommuns firma.	Kommunstyrelsens ordförande, vid förfall 1:e vice ordförande, 2:e vice ordförande och kontrasigneras av Kommundirektör, vid dennes förfall Ekonomichef	Kräver alltid underskrift och kontrasignering, det vill säga två i förening.
	Leasing- och hyresförbindelser		
2	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna firma för Eslövs kommun av leasingförbindelser och hyresavtal såsom firmatecknare i de fall detta krävs.	Ekonomichef, vid förfall Kommundirektör	
	Firmatecknare i andra ärenden inom kommunstyrelsens ansvarsområde		
3	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Eslövs kommuns firma var för sig inom respektive ansvarsområde och inom befintlig budget.	Kommundirektör Biträdande förvaltningschef Ekonomichef HR-chef Avdelningschef för Juridiska avdelningen Avdelningschef för Tillväxtavdelningen Kommunikationschef Löne- och förhandlingschef Inköps- och upphandlingschef Planchef	Respektive angiven delegat innehar delegation var för sig.
	Ansökningar om statsbidrag		
4	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Eslövs kommuns firma vid ansökningar om statsbidrag från statliga myndigheter där underskrift av firmatecknare krävs.	Kommundirektör, vid förfall Ekonomichef	
	Ansökningar om stöd från EU samt andra myndigheter och nationella organ		
5	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Eslövs kommuns firma vid ansökningar om stöd från EU samt andra myndigheter och nationella organ där underskrift av firmatecknare krävs.	Kommundirektör, vid förfall Ekonomichef	
	Ansökningar om utbetalningar av bidrag från statliga myndigheter		
6	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Eslövs kommuns firma vid ansökningar om utbetalning av bidrag från EU samt andra myndigheter och nationella organ där underskrift av firmatecknare krävs.	Kommundirektör, vid förfall Ekonomichef	Exempelvis ansökningar till Jordbruksverket avseende utbetalning av mjölkstöd.
	Bankadministration		
7	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Eslövs kommuns firma avseende handlingar av bankadministrativ karaktär såsom firmatecknare gentemot kommunens bank och låneinstitut.	Ekonomichef, vid förfall Biträdande ekonomichef	Exempelvis medgivande av behörighet till internetbank och liknande.
	Stiftelser		
8	Rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Eslövs kommuns firma avseende stiftelser.	Kommunstyrelsens ordförande, vid förfall Ekonomichef	Se KS § 125/2010, dnr KS.2010.0376

Delegeringsförteckning avseende tillsyn enligt miljöbalken - Kommunstyrelsen

I delegeringsförteckningen anges vilka ärenden eller grupper av ärenden inom nämndens område där annan än nämnden får beslutanderätt.

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Anmärkningar
Miljö-ärenden	**Allmänna ärenden**			
2.1	Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut.		Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.2	Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att besluta att besluta att avge yttrande till högre instans med anledning av överklagande av delegeringsbeslut.		Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.3	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att besluta att på ansökan av tillståndshavare upphäva eller ändra bestämmelser och villkor i ett tillståndsbevis.	24 kap. 13 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.4	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att i den mån inte annat framgår av den aktuella ärendegruppen omfattar delegation av rätten att "Besluta om tillsynsärende" rätt att -Besluta att avskriva klagomål.		Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.5	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att besluta att meddela föreläggande och förbud.	26 kap. 9 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	Vitesföreläggande meddelas av Kommunstyrelsen
2.6	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att besluta att ålägga tidigare ägare eller nyttjanderättshavare att lämna uppgift om ny ägare eller nyttjanderättshavares namn och adress.	26 kap. 13 och 13a §§ MB.	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.7	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att besluta att sända föreläggande eller förbud, som meddelats mot någon i egenskap av ägare till fastighet m.m. till inskrivnings-myndigheten för anteckning i inskrivningsregistret.	26 kap. 15 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.8	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att besluta att begära att den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenhet för människors hälsa eller påverka miljön	26 kap. 19 § tredje stycket MB.	Miljöinspektör i Hörby kommun	

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Anmärkningar
	skall lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder			
2.9	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att besluta att förlägga den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärd att lämna de handlingar som behövs för tillsynen.	26 kap 21 § MB.	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.10	Rätt att besluta om tillstånd/dispens i en viss ärendegrupp omfattar också rätt att 1. Besluta att föreskriva att undersökning av verksamhet och dess verkningar i stället skall utföras av någon annan och att utse någon att göra sådan undersökning om kostnaden för undersökningen inte överstiger 10.000 kronor. 2. Besluta att förena beslut om undersökning med förbud att överlåta berörd fastighet eller egendom till dess undersökningen är slutförd. 3. Besluta att meddela förbud vid vite av högst 25 000 kronor att rubba eller skada mätapparat eller liknande utrustning som behöver sättas ut vid undersökningar. 4. Ansökan om utdömande av försuttet vite.	1. 26 kap. 22 § första stycket tredje meningen MB 2. 26 kap 22 § tredje stycket MB 3. 28 kap. 1 och 7 §§ MB 4. 21 kap. 1 § punkt 8 MB, 6 § lag (1985:206) om vite	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Miljökonsekvensbeskrivningar och annat beslutsunderlag**			
2.11	1. Avge yttrande till verksamhetsutövare med anledning av utökat samråd med miljökonsekvensbedömning. 2. Besluta om villkor av mindre betydelse som miljödomstol eller länsstyrelse överlåtit åt tillsynsmyndigheten att fastställa.	1. 6 kap. 6 § MB 2. 22 kap, 25 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd**			
2.12	Besluta i tillsynsärenden angående a) Miljöfarlig verksamhet som i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har beteckningen A, B eller C. b) Miljöfarlig verksamhet i övrigt.		Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.13	Förelägga den som bedriver miljöfarlig verksamhet att avge miljörapport.	26 kap. 20 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.14	Avge yttrande till miljödomstol eller länsstyrelse i den s.k. kompletteringsremissen vid prövning av ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.	19 kap.4 § MB, 9 § Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälosksydd, respektive 22 kap.4, 6 och 10 §§ MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Anmärkningar
2.15	Avge yttrande till länsstyrelsen i anmälningsärende angående mindre ändring av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet.	5 § andra stycket samt 22 och 26 §§ förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Förorenade områden**			
2.16	Besluta i ärende om anmälan angående vidtagande av åtgärder inom förorenade områden som avses i 10 kap. miljöbalken.	10 kap. MB 28 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.17	Pröva om åtgärder enligt 10 kap. 12-13 §§ miljöbalken är lämpliga och tillräckliga samt förelägga om åtgärder för avhjälpande.	10 kap. 12-14 §§ MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.18	Besluta i tillsynsärende om ansvar för verksamhetsutövare eller den som annars är ansvarig för efterbehandling att utreda föroreningar.	10 kap. 8 § första stycket MB 10 kap 9 och 10 §§ MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.19	Besluta i tillsynsärende om ansvar för verksamhetsutövare eller den som annars är efterbehandlingsansvarig att utföra och bekosta efterbehandlingsåtgärder.	10 kap. 2-5 §§ MB 10 kap 14 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Vattenverksamhet** - Tillstånd			
2.20	Besluta om villkor av mindre betydelse som miljödomstol i beslut om tillstånd till vattenverksamhet överlåtit åt tillsynsmyndigheten att fastställa.	22 kap. 25 § tredje stycket MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.21	Avge yttrande till länsstyrelsen i ärende om anmälan av vattenverksamhet, till länsstyrelse eller till mark- och miljödomstol i ärende om tillstånd för markavvattning.	11 kap. 9 a-b och 13 §§ MB, 21-22 §§ FVV	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Kemiska produkter och biotekniska organismer** - Tillstånd/dispensbeslut			
2.22	Besluta i ärende om ansökan eller anmälan att sprida kemiska bekämpningsmedel (7 kap. NFS 2015:2).	40 och 41 §§ Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel	Miljöinspektör i Hörby kommun	

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Anmärkningar
Miljö-ärenden	**Kemiska produkter och biotekniska organismer** - Tillsynsärenden			
2.23	Besluta i tillsynsärende om spridning av kemiska bekämpningsmedel.	NFS 2015:2	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.24	Besluta i tillsynsärende om skydd mot vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor.	NFS 2017:5 MSBFS 2018:3	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.25	1. Besluta i tillsynsärende angående kemiska produkter och biotekniska organismer i övrigt. 2. Besluta om att medge undantag från informationsplikten.	Förordning 2008:245 om kemiska produkter och biotekniska organismer 2 kap. 19 § 5-9, 2 kap. 31§ 5-6 2 kap. 32-33 §§ Miljötillsynsförordningen (2011:13) NFS 2015:2	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Avgifter för prövning och tillsyn**			
2.26	Besluta att debitera avgift enligt kommunens taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.	27 kap 1 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.27	Besluta att sätta ned eller efterskänka avgift enligt kommunens taxa för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.	27 kap 1 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Sanktioner mm**			
2.28	Besluta om miljösanktionsavgifter som inte överstiger 10.000 kronor.	30 kap. 3 § MB Förordning (2012:259) om miljösanktionsavgifter	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Brådskande ärenden**			
2.29	Besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.	6 kap. 39 § KL	Kommunstyrelsens ordförande, vid dennes förfall 1:e vice ordförande, vid även dennes förfall 2:e vice ordförande	

Nr	Ärende	Lagrum/Källa	Delegat	Anmärkningar
Miljö-ärenden	**Avfall och producentansvar** - tillstånd/dispensbeslut			
2.30	Besluta i ärenden om anmälan/ansökan/tillstånd att själv återvinna och bortskaffa avfall.	15 kap. 19, 24-25 §§ MB 5 kap. 5 § Avfallsförord-ningen	Miljöinspektör, livsmedelsinspektör och miljö- och hälsoskyddsinpektör i Miljö och Samhällsbyggnad Eslövs kommun	Avser ansökningar om total dispens för de som vill kompostera sitt matavfall samt de lantbrukare som vill kompostera matavfall på befintlig gödselplatta. Avser också ansökningar för de som vill kompostera fosforfällor eller latrin.
2.31	Besluta om anmälan/ansökan/tillstånd i övrigt från bestämmelserna i renhållningsföreskrifterna.	15 kap. 25§ MB	Miljöinspektör, Miljö- och samhällsbyggnads-förvaltningen Eslövs kommun	Exempelvis ärenden som uppehåll, utsträckt intervall, total dispens m.fl.
2.32	Besluta i tillsynsärende angående hushållsavfall i övrigt, industriavfall, producentansvarsavfall och hantering av avfall i övrigt.		Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.33	Förelägga den som är ansvarig för nedskräpning att iordningställa platsen samt vidta erforderliga förebyggande åtgärder.	15 kap. 30 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
2.34	Avge yttrande till länsstyrelsen i ärenden om tillstånd till yrkesmässig transport av avfall.	15 kap. 17 § MB	Miljöinspektör i Hörby kommun	
Miljö-ärenden	**Jordbruk och annan verksamhet**			
2.35	Avge yttrande till länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen i ärende angående anmälan för samråd för verksamhet/åtgärd som väsentligt kan komma att ändra eller skada naturmiljön.	12 kap. 6 § MB 9 § förordningen (1998:904) om anmälan för samråd	Miljöinspektör i Hörby kommun	

Laghänvisning
Lista över de lagar och andra föreskrifter som det hänvisas till i ovanstående text inklusive förkortningar.

AB	Allmänna bestämmelser (kollektivavtal med de centrala fackliga organisationerna)
AL	Arkivlag (1990:782)
AML	Arbetsmiljölag (1977:1160)
DSF	Dataskyddsförordningen – GDPR, The General Data Protection Regulation, EU 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.
FBL	Fastighetsbildningslag (1970:988)
FL	Förvaltningslag (2017:900)
FSO	Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor
FVV	Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter
JB	Jordabalk (1970:994)
KL	Kommunallag (2017:725)
KöL	Kameraövervakningslag (2013:460)
LAS	Lag (1982:80) om anställningsskydd
LOU	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
LSO	Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
MB	Miljöbalk (1998:808)
MBL	Lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet
MSBFS 2018:3	Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor
NFS 2015:2	Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel
NFS 2017:5	Föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor
OSL	Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
PBL	Plan- och bygglagen (2010:900)
TF	Tryckfrihetsförordning (1949:105)

Revidering av riktlinjer för flaggning

23

KS.2020.0330

ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0330

2021-02-18
Cecilia Erlandsson
+4641362268
Cecilia.Erlandsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun

Ärendebeskrivning
Riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun beskriver när och hur flaggning ska ske vid Eslövs stadshus och Stora torg. Riktlinjerna gäller från 1 december 2009, efter beslut av kommunfullmäktige. Enligt fullmäktiges beslut är det kommunstyrelsens arbetsutskott som ansvarar för revidering av riktlinjerna. Riktlinjerna är tidigare reviderade av kommunstyrelsens arbetsutskott 2016-03-22.

Beslutsunderlag
Kommunstyrelsens beslut, § 135, 2009-12-01, Riktlinjer och definition av kommunens policydokument, Dnr KS.2008.423.
Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut, § 43, 2016-03-22, revidering av Riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun, Dnr. KS.2015.0278
Riktlinjer för flaggning antagna av kommunstyrelsens arbetsutskott 2016-03-22, Dnr. KS.2015.0278
Förslag till riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun, 2021-02-18

Beredning
Enligt beslut i kommunstyrelsen 2009-12-01, ska kommunens policydokument ses över för revidering efter fyra år, utifrån detta sker nu översyn och revidering av riktlinjer för flaggning i Eslövs kommun.

Efter samråd med Serviceförvaltningen och Miljö och Samhällsbyggnad föreslår Kommunledningskontoret att revideringar görs enligt bifogat förslag till riktlinjer för flaggning. De förändringarna som förts in i tidigare riktlinjer är att:

- Medborgarhuset ska ingå i riktlinjerna för flaggning.

- Skiss för flaggstänger på Stora Torg har reviderats utifrån ny placering av flaggstänger.

- Riktlinjer för flaggning i samband med personers bortgång tas bort så att ingen flaggning sker vid Stadshuset i samband med personers dödsfall och/eller i samband med begravning.

- Översyn av flaggschema ska ske årligen av Serviceförvaltningen som översänder detta till avdelningschefen på kommunikationsavdelningen.

- Ansvar för flaggning i Eslövs kommun har tydliggjorts.
  För flaggning på Stora Torg ansvara Miljö och Samhällsbyggnad, Gata, Trafik och Park genom extern entreprenör och för flaggning vid Eslövs Stadshus och Medborgarhuset ansvarar Serviceförvaltningen, Fastighetsavdelningen.

- Kontaktperson för riktlinjer för flaggning föreslås ändras. Flaggan är en symbol som kan användas för att högtidliggöra eller uppmärksamma händelser av olika slag, detta är ett sätt för kommunen att kommunicera olika händelser. Utifrån detta anser kommunledningskontoret att kontaktperson i denna fråga bör ändras till avdelningschefen på kommunikationsavdelningen.

Förslag till beslut
- Reviderade riktlinjer för flaggning antas gälla från 2021-06-01

Beslutet skickas till
Samtliga nämnder

Eva Hallberg
Kommundirektör

Åsa Simonsson
Chef tillväxtavdelningen,
kommunledningskontoret

ESLÖVS KOMMUN

FÖRSLAG TILL RIKTLINJER FÖR FLAGGNING I ESLÖVS KOMMUN, 2021-03-22

Dokumentet fff8a470-c343-42df-aae5-9d4a0d1cf0ce.docx är antaget av [antagande organ] den [åååå-mm-dd]. Det riktar sig till [målgrupp/er]. Ses över för revidering senast [mån, år]. Kontaktperson: [funktion, enhet].

Riktlinjer för flaggning – förslag revidering

Flaggan är en symbol som kan användas för att högtidliggöra eller uppmärksamma händelser av olika slag. Trots symbolvärdet, och att flaggor kan väcka starka känslor hos människor, saknas ett nationellt heltäckande regelverk för olika flaggor. Det är upp till varje enskild kommun hur den vill flagga med kommunflagga, EU-flagga eller den svenska flaggan.

Dessa riktlinjer avser flaggning vid Eslövs Stadshus, Medborgarhuset och Stora Torg i Eslöv. För flaggning vid andra fastigheter, exempelvis skolor, ansvarar respektive förvaltning. När det gäller besök från andra länder och i samband med EU- ordförandeskapet avses endast flaggning vid Eslövs Stadshus.

Utöver de på förhand beslutade flaggdagarna nedan, beslutar kommundirektören om det ska flaggas och i så fall med vilken flagga. För andra platser än vid Eslövs Stadshus och på Stora Torg beslutar respektive förvaltningschef om flaggning.

Allmänna regler för flaggning
Regler och rekommendationer för hissning och halning av den svenska flaggan baseras på tradition och lagtext. Den svenska flaggan ska inte hänga uppe över natten, utan hissas på morgonen och halas på kvällen.

Föreskrifter finns också för i vilken ordning olika flaggor ska hänga i de fall det finns flera flaggstänger, beroende på flaggans status i relation till andra nationsflaggor och övriga flaggor. Däremot finns inga entydiga regler för vid vilka händelser det ska flaggas med vilken flagga.

När ska det flaggas med vilken flagga?
Vanligtvis gäller att kommunflaggan är hissad på samtliga stänger vid Eslövs Stadshus, Medborgarhuset och på Stora Torg. Under allmänna flaggdagar flaggas med den svenska flaggan. Under EU-dagen den 9 maj, dag för EU-parlamentsvalet och FN-dagen den 24 oktober flaggas med EU- respektive FN-flaggan bredvid den svenska flaggan. För allmänna och övriga flaggdagar, se årsplan nedan.

Vid besök från andra länder flaggas med respektive nationsflagga och den svenska flaggan vid Eslövs Stadshus. Om besökslandet är EU-medlem flaggas även med EU-flaggan.

För allmänna och övriga flaggdagar, se flaggningsschema nedan. Serviceförvaltningen uppdaterar flaggningsschemat i januari varje år och översänder det till avdelningschefen på kommunikationsavdelningen.

När ska flaggan hissas respektive halas?
Kommunflaggan får alltid vara hissad, dag som natt. Detta gäller inte för den svenska flaggan. Mellan den 1 mars och 31 oktober ska den svenska flaggan hissas kl. 8.00 och halas vid solnedgången, dock senast kl. 21.00. Mellan den 1 november och den 28 (29) februari ska flaggan hissas kl. 9.00 och halas vid solnedgången, dock senast kl. 21.00. För övriga nationsflaggor gäller samma regler som för den svenska flaggan.

FN-dagen den 24 oktober, EU-dagen den 9 maj, samt dag för EU-parlamentsval, hissas och halas FN-flaggan respektive EU-flaggan samtidigt som den svenska flaggan. Detta gäller också när EU-flaggan hissas i samband med besök från EU-land.

I vilken ordning ska flaggorna hänga?
Den svenska flaggan har alltid högst status (plats 1 i skisserna nedan). Därefter kommer andra nationsflaggor i fransk bokstavsordning. Om det flaggas med övriga nordiska nationsflaggor har den svenska högst status och därefter kommer övriga länder i svensk bokstavsordning.

Efter nationsflaggor kommer, i tur och ordning, FN-flaggan, EU-flaggan, flaggor för andra förvaltningsområden eller liknande, regnbågsflaggan och avslutningsvis kommunflaggan. FN-flaggan, EU-flaggan, regnbågsflaggan och kommunflaggan har med andra ord alltid lägre status än alla nationsflaggor.

Exempel för Stadshuset

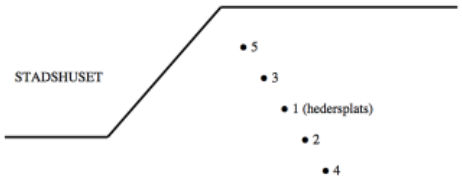
Om det flaggas för de nordiska länderna hänger den svenska flaggan på hedersplatsen i mitten (1), och därefter i tur och ordning den danska flaggan (2), den finska (3), den isländska (4) och den norska (5).

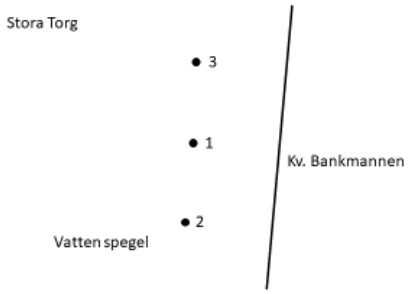
Vid exempelvis tyskt besök (EU-land) hänger den svenska flaggan på hedersplatsen (1), den tyska heraldiskt höger om denna (2), och EU-flaggan på plats 5. På resterande flaggstänger (3 och 4) hänger den svenska flaggan. Vid besök från exempelvis Japan (icke EU-land) hänger den svenska flaggan på plats 1 och den japanska flaggan på plats 2. På resterande flaggstänger (3, 4, 5) hänger den svenska flaggan.

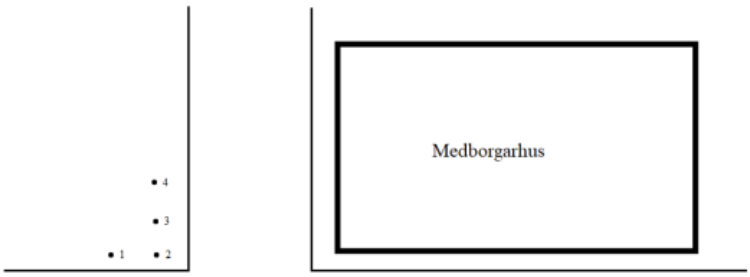
Ansvarig för flaggning i Eslövs kommun
För flaggning på Stora Torg ansvara Miljö och Samhällsbyggnad, Gata, Trafik och Park genom extern entreprenör

För flaggning vid Eslövs Stadshus och Medborgarhuset ansvarar Serviceförvaltningen, Fastighetsavdelningen.

Flaggstängernas ”status” utifrån heraldiskt höger och vänster

Flaggdagar År 2021, Stadshuset – SH, Stora Torg – ST, Medborgarhuset – MB

Datum	Högtid	Svenska Flaggan	FN Flaggan	EU Flaggan	Kommun Flaggan	Pride Flaggan	Nordens flaggor
1 januari	Nyårsdagen	Alla					
28 januari	Konungens namnsdag	Alla					
12 mars	Kronprinsessans namnsdag	Alla					
23 mars	Nordens dag						1-5 SH
4 april	Påskdagen	Alla					
30 april	Konungens födelsedag	Alla					
1 maj	Första maj	Alla					
9 maj	EU dagen	1-4 SH 1-2 ST 1-3 MB		5 SH 3 ST 4 MB			
17 maj	IDAHOT dagen (Pride)					Alla	
23 maj	Pingstdagen	Alla					
29 maj	Veteranernas dag	Alla					
6 juni	Nationaldagen	Alla					
26 juni	Midsommardagen	Alla					
14 juli	Kronprinsessans födelsedag	Alla					
8 augusti	Drottningens namnsdag	Alla					
24 oktober	FN dagen	1-3 SH 1 ST 1-2 MB	4 SH 2 ST 3 MB	5 SH 3 ST 4 MB			
6 november	Gustav Adolf dagen	Alla					
10 december	Nobeldagen	Alla					
23 december	Drottningens födelsedag	Alla					
25 december	Juldagen	Alla					
Övriga dagar					Alla		

Flaggdagar År 2022, Stadshuset – SH, Stora Torg – ST, Medborgarhuset - MB

Datum	Högtid	Svenska Flaggan	FN Flaggan	EU Flaggan	Kommun Flaggan	Pride Flaggan	Nordens flaggor
1 januari	Nyårsdagen	Alla					
28 januari	Konungens namnsdag	Alla					
12 mars	Kronprinsessans namnsdag	Alla					
23 mars	Nordens dag						1-5 SH
17 april	Påskdagen	Alla					
30 april	Konungens födelsedag	Alla					
1 maj	Första maj	Alla					
9 maj	EU dagen	1-4 SH 1-2 ST 1-3 MB		5 SH 3 ST 4 MB			
17 maj	IDAHOT dagen (Pride)					Alla	
29 maj	Veteranernas dag	Alla					
5 juni	Pingstdagen	Alla					
6 juni	Nationaldagen	Alla					
25 juni	Midsommardagen	Alla					
14 juli	Kronprinsessans födelsedag	Alla					
8 augusti	Drottningens namnsdag	Alla					
11 september	Valdagen (vart 4:e år)	Alla					
24 oktober	FN dagen	1-3 SH 1 ST 1-2 MB	4 SH 2 ST 3 MB	5 SH 3 ST 4 MB			
6 november	Gustav Adolf dagen	Alla					
10 december	Nobeldagen	Alla					
23 december	Drottningens födelsedag	Alla					
25 december	Juldagen	Alla					
Övriga dagar					Alla		

Flaggdagar År 2023, Stadshuset – SH, Stora Torg – ST, Medborgarhuset – MB

Datum	Högtid	Svenska Flaggan	FN Flaggan	EU Flaggan	Kommun Flaggan	Pride Flaggan	Nordens flaggor
1 januari	Nyårsdagen	Alla					
28 januari	Konungens namnsdag	Alla					
12 mars	Kronprinsessans namnsdag	Alla					
23 mars	Nordens dag						1-5 SH
9 april	Påskdagen	Alla					
30 april	Konungens födelsedag	Alla					
1 maj	Första maj	Alla					
9 maj	EU dagen	1-4 SH 1-2 ST 1-3 MB		5 SH 3 ST 4 MB			
17 maj	IDAHOT dagen (Pride)					Alla	
28 maj	Pingstdagen	Alla					
29 maj	Veteranernas dag	Alla					
6 juni	Nationaldagen	Alla					
24 juni	Midsommardagen	Alla					
14 juli	Kronprinsessans födelsedag	Alla					
8 augusti	Drottningens namnsdag	Alla					
24 oktober	FN dagen	1-3 SH 1 ST 1-2 MB	4 SH 2 ST 3 MB	5 SH 3 ST 4 MB			
6 november	Gustav Adolf dagen	Alla					
10 december	Nobeldagen	Alla					
23 december	Drottningens födelsedag	Alla					
25 december	Juldagen	Alla					
Övriga dagar					Alla		

Flaggdagar År 2024, Stadshuset – SH, Stora Torg – ST, Medborgarhuset – MB

Datum	Högtid	Svenska Flaggan	FN Flaggan	EU Flaggan	Kommun Flaggan	Pride Flaggan	Nordens flaggor
1 januari	Nyårsdagen	Alla					
28 januari	Konungens namnsdag	Alla					
12 mars	Kronprinsessans namnsdag	Alla					
23 mars	Nordens dag						1-5 SH
31 mars	Påskdagen	Alla					
30 april	Konungens födelsedag	Alla					
1 maj	Första maj	Alla					
9 maj/9 maj	EU dagen	1-4 SH 1-2 ST 1-3 MB		5 SH 3 ST 4 MB			
17 maj	IDAHOT dagen (Pride)					Alla	
19 maj	Pingstdagen	Alla					
29 maj	Veteranernas dag	Alla					
6 juni	Nationaldagen	Alla					
6-9 juni	Val till Europaparlamentet	1,4,5 SH 1,2 ST 1,4 MB		2,3 SH 3 ST 2-3 MB			
22 juni	Midsommardagen	Alla					
14 juli	Kronprinsessans födelsedag	1-5					
8 augusti	Drottningens namnsdag	Alla					
24 oktober	FN dagen	1-3 SH 1 ST 1-2 MB	4 SH 2 ST 3 MB	5 SH 3 ST 4 MB			
6 november	Gustav Adolf dagen	Alla					
10 december	Nobeldagen	Alla					
23 december	Drottningens födelsedag	Alla					
25 december	Juldagen	Alla					
Övriga dagar					Alla		

Flaggdagar År 2025, Stadshuset – SH, Stora Torg – ST, Medborgarhuset – MB

Datum	Högtid	Svenska Flaggan	FN Flaggan	EU Flaggan	Kommun Flaggan	Pride Flaggan	Nordens flaggor
1 januari	Nyårsdagen	Alla					
28 januari	Konungens namnsdag	Alla					
12 mars	Kronprinsessans namnsdag	Alla					
23 mars	Nordens dag						1-5 SH
20 april	Påskdagen	Alla					
30 april	Konungens födelsedag	Alla					
1 maj	Första maj	Alla					
9 maj	EU dagen	1-4 SH 1-2 ST 1-3 MB		5 SH 3 ST 4 MB			
17 maj	IDAHOT dagen (Pride)					Alla	
29 maj	Veteranernas dag	Alla					
6 juni	Nationaldagen	Alla					
8 juni	Pingstdagen	Alla					
21 juni	Midsommardagen	Alla					
14 juli	Kronprinsessans födelsedag	Alla					
8 augusti	Drottningens namnsdag	Alla					
24 oktober	FN dagen	1-3 SH 1 ST 1-2 MB	4 SH 2 ST 3 MB	5 SH 3 ST 4 MB			
6 november	Gustav Adolf dagen	Alla					
10 december	Nobeldagen	Alla					
23 december	Drottningens födelsedag	Alla					
25 december	Juldagen	Alla					
Övriga dagar					Alla		

Upphävande av styrdokumentet Strategi för tillväxt

24

KS.2021.0120

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0120

2021-03-01
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Upphävande av styrdokumentet Strategi för tillväxt för Eslövs kommun

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen antog den 3 juni 2014, § 94 styrdokumentet Strategi för tillväxt för Eslövs kommun. Strategin togs fram med anledning av ett uppdrag i budget 2014. Målet med strategin var att stärka det tillväxtrelaterade arbetet i kommunen och byggde på visionen Eslöv – en blomstrande och växande näringslivskommun och arbetet med Bilden av Eslöv och Eslöv 2020. Strategin beskriver bland annat uppdraget för den då nybildade tillväxtavdelningen.

Beslutsunderlag
Strategi för tillväxt för Eslövs kommun.

Beredning
Strategin har i dag spelat ut sin roll. Arbetet med kommunens tillväxt beskrivs i nu gällande vision och handlingsprogram. Målarbetet i kommunens budget pekar årligen ut de områden som ska prioriteras och vilka mål som ska nås.

Kommunledningskontoret föreslår därför att Strategi för tillväxt för Eslövs kommun upphävs.

Förslag till beslut
- Strategi för tillväxt för Eslövs kommun upphävs från och med protokollets justeringsdag.

Beslutet skickas till
Samtliga nämnder
Eslövs kommuns författningssamling

Eva Hallberg
kommundirektör

Anna Nordén
biträdande förvaltningschef

ESLÖVS KOMMUN

INVESTOR IN PEOPLE

STRATEGI FÖR TILLVÄXT

Strategi för tillväxt för Eslövs kommun

Eslövs kommun har ett gynnsamt geografiskt läge i Sveriges näst största arbetsmarknadsregion. Inom pendlingsavstånd finns några av Skånes och Skandinaviens mest tillväxtdrivande och dynamiska städer. En unik sammansättning av konkurrenskraftigt näringsliv, varierande boendemiljöer, bra skolor och fritids- och kulturliv samt fin landsbygd och natur ger Eslövs kommun en spännande position i Skånes utveckling. Med småstadens kvaliteter, närheten till storstaden och tillgång till goda kommunikationer finns förutsättningar för att ta tillvara möjligheterna med läget och kommunsamarbetet inom MalmöLundregionen och dess roll som tillväxtmotor. Detta skapar goda förutsättningar för att utvecklas och växa, på både kort och längre sikt.

Goda förutsättningar är dock inte tillräckligt för att Eslövs kommun ska växa och utvecklas till en bättre kommun för dagens och morgondagens invånare, det krävs vilja, mod och handlingskraft. Eslövs kommun måste vara öppet för och ta vara på möjligheter, reagera på rådande förutsättningar och driva utvecklingen i den riktning som bäst gynnar kommunen, invånarna, företagen och samhället i stort. Kommunens förmåga att möta medborgarnas och företagens behov, och att höja kvaliteten i den service som efterfrågas, är nära kopplad till att kommunen växer. Genom att fler väljer att bo och verka i Eslövs kommun i en takt som är hållbar läggs grunden för nya satsningar och en positiv utveckling.

Strategins syfte, målgrupp och upplägg

Syftet med denna strategi är att peka ut en gemensam riktning för kommunens verksamheter med ambitionen att skapa en långsiktigt hållbar tillväxt. Med tillväxt avses i detta sammanhang att kommunen ska växa befolkningsmässigt med hänsyn till sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter. Dessa tre perspektiv ska genomsyra allt strategiskt utvecklingsarbete.

Målgruppen för strategin är i första hand politiker och tjänstemän i kommunens nämnder och förvaltningar. Dokumentet bedöms också vara av intresse för både allmänhet och företag i Eslövs kommunen och i resten av regionen.

Strategin utgör underlag för Kommunledningskontorets uppdrag att vara drivande i tillväxtarbetet.

I strategin beskrivs en gemensam målsättning och fyra utvecklingsområden som ska bidra till att uppnå detta mål. Valet av områden har gjorts specifikt med tanke på målsättningen men bidrar också till andra positiva effekter som är betydelsefulla för

Dokumentet Strategi för tillväxt för Eslövs kommun är antaget av kommunstyrelsen den 2014-06-03. Det riktar sig till politiker och tjänstemän i Eslövs kommun. Ses över för revidering senast juni 2015. Kontaktperson: Avdelningschef Tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret.

Eslövs ambition att bli en hållbar och framgångsrik tillväxtkommun. De fyra utvecklingsområdena är hållbar stadsbyggnad, social hållbarhet, utveckling av näringslivet och kommunikation. Respektive utvecklingsområde har identifierats bland annat utifrån kommunens övergripande mål, näringslivsstrategin Eslöv 2020, Program för socialt hållbar utveckling samt kommunens lokala miljömål.

Roller och ansvar

Strategi för tillväxt är en viljeyttring för hela kommunen som förutsätter gemensamt ansvarstagande över såväl förvaltnings- som organisationsgränser. Arbetet leds av Kommunledningskontoret på uppdrag av kommunstyrelsen. Kommunledningskontoret samordnar de kommungemensamma processer som ryms i respektive utvecklingsområde. Utöver detta har Kommunledningskontoret också ansvar för en rad förvaltningsspecifika arbetsområden som är centrala för tillväxtarbetet. Strategin bygger på att samtliga förvaltningar är delaktiga och fortsätter utveckla sina verksamheter.

En gemensam målsättning för Eslövs kommun

I en tillväxtstudie i de svenska kommunerna konstaterar Sveriges Kommuner och Landsting att kommuner med en årlig befolkningstillväxt på 0,5 till 1 procent per år har de bästa förutsättningarna för en god ekonomi, hög nivå på service och nöjda medborgare. Detta är ett önskvärt scenario för kommunen. Strategin tar sin utgångspunkt i en önskad tillväxttakt med 1 procent per år och en idé om Eslöv som en hållbar kommun med 35 000 invånare 2024.

Utvecklingsområden 2014-2015

Nedan redogörs för de utvecklingsområden som bedöms stärka Eslövs kommuns förutsättningar att utvecklas och växa hållbart.

Hur ska vi arbeta med hållbar stadsutveckling för fler invånare i hela kommunen?

Hållbar stadsutveckling innebär att kommunen i den fortsatta utvecklingen av staden och byarna kombinerar sociala, fysiska och miljömässiga åtgärder. Målsättningen att Eslöv ska växa med en årlig takt på en procent beror i hög grad på hur mycket bostäder som färdigställs, kommunens förmåga att matcha en ökad befolkning med en fortsatt hög nivå på service och skapa och förmedla bilden av Eslöv som en attraktiv kommun att bo och verka i.

Hur skapar vi en socialt hållbar kommun?

Socialt hållbar utveckling handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. En god folkhälsa är en förutsättning för tillväxt, utveckling och välfärd. Det är människorna som får kommunen att växa och utvecklas. En utmaning är att det förekommer tydliga skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. Centralt för en socialt hållbar utveckling är att Eslövs kommun utvecklas som en kommun där alla har förutsättningar att uppnå en god hälsa på lika villkor.

Hur skapar vi goda förutsättningar för ett växande näringsliv?

Goda förutsättningar för näringslivet är av central betydelse för Eslövs kommun. Ett aktivt och expansivt näringsliv bidrar till samhällets utveckling och attraherar nya invånare som vill bo och verka i kommunen. Kommunens geografiska läge, en stark jordbruks- och livsmedelstradition och en stor branschbredd bland kommunens företag är centrala utgångspunkter i den fortsatta utvecklingen av Eslövs kommuns näringslivsarbete. Av stor betydelse är också samspelet mellan offentliga aktörer, näringsliv och utbildning och att kommunen aktivt tar vara på möjligheter till synergier med utvecklingen i Malmö/Lundregionen.

Hur kommunicerar vi Eslövs kommuns attraktivitet?

Ett gynnsamt läge i Malmö/Lundregionen, goda kommunikationer, unik sammansättning av stad och land, närhet till natur, ett konkurrenskraftigt näringsliv som erbjuder arbetstillfällen, en stad med tillgång till service och en vänlig och tillåtande kultur. Detta är några kännetecken för Eslöv i egenskap av en attraktiv kommun. Boende, företagare och besökare söker sig till attraktiva platser. Individuella val är inte en slump utan föregås av kännedom om kommunen, inspiration eller rekommendationer. Att skapa stolthet och nyfikenhet kring vad det innebär att bo och verka i Eslöv är en viktig del i utvecklingen av kommunen. Detta är grunden i ett proaktivt och dynamiskt kommunikationsarbete som möjliggör att fler väljer att bo och/eller verka i Eslövs kommun.

Nästa steg

Kommunledningskontoret initierar, leder och samordnar utvecklingen av arbetet med strategins olika utvecklingsområden. Kommunledningskontoret bidrar även med projekt- och processtöd till organisationen och bevakar möjligheter till extern finansiering för att stärka förutsättningarna för kommunens utvecklingsarbete.

Under hösten 2014 formulerar Kommunledningskontoret, i dialog med andra aktörer, mål och planer för kommunens tillväxtarbete. Arbetet mot dessa mål ska

följas upp och sammanställas årligen i ett tillväxtbokslut med kontinuerlig rapportering till kommunstyrelsens arbetsutskott. Strategin revideras årligen.
Ett antal aktiviteter som Kommunledningskontoret kommer att jobba med är redan nu definierade inom respektive utvecklingsområde:

Hållbar stadsbyggnad
Under hösten och våren inleds arbetet med att ta fram en ny översiktsplan och ett bostadsförsörjningsprogram för kommunen. Kommunledningskontoret ska utöver detta tillhandahålla hög planberedskap, tillgängliggöra mark för bebyggelse, driva exploateringsprojekt för iordningställande av områden för bostäder och industri, underlätta för bredbandsanslutningar och agera för att attrahera nya invånare, företag och byggherrar till kommunen.

Social hållbarhet
För att stärka det sociala perspektiv i kommunens tillväxtarbete och skapa förutsättningar för utveckling i kommunens verksamheter ska Program för socialt hållbar utveckling och arbetet med kommunens sociala investeringsbudget vidareutvecklas. Kommunledningskontoret ska också leda arbetet med mångfald, jämställdhet och likabehandling och utreda och ge förslag på hur organisationen kan utveckla arbetet med integration och tillgänglighet. Kommunledningskontoret ska också bidra till upplevelsen av Eslöv som en trygg och säker kommun.

Näringslivsutveckling
Som grund för det fortsatta arbetet med näringslivsutveckling ska ett nytt näringslivsprogram för Eslövs kommun tas fram. Programmet bör särskilt belysa Eslövs kommun som ett livsmedelsindustriellt centrum samt definiera möjligheter för kommunen och företagen kopplat till förändringar i närområdet, till exempel ESS, Max IV och Marieholmsbanan. Programmet bör även omfatta en plan för utvecklingen av kommunen som destination för besökare.

Kommunikation
Kommunledningskontoret ska initiera och medverka till att arbeta fram en tillväxtorienterad kommunikationsstrategi och tillhörande kommunikationsplaner för Eslövs kommun tillsammans med övriga förvaltningar.

Upphävande av Lokal personalstadga för Eslövs kommun - PST 87

25

KS.2021.0122

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0122

2021-03-01
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Upphävande av Lokal personalstadga för Eslövs kommun - PST 87

Ärendebeskrivning
Den 28 september 1987 antog kommunfullmäktige den ännu gällande lokala personalstadgan för Eslövs kommun – PST 87.

Personalstadgan beskriver nämndernas rätt att besluta i olika personaladministrativa frågor.

Beslutsunderlag
Lokalpersonalstadga för Eslövs kommun – PST 87.

Beredning
De punkter som tas upp i personalstadgan finns i dag upptagna i reglemente, nya avtal, lönepolitik och delegeringsordning.

Kommunledningskontoret föreslår därför att Lokal personalstadga för Eslövs kommun – PST 87 upphävs.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva Lokal personalstadga för Eslövs kommun – PST 87 från och med protokollets justeringsdag.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
kommundirektör

Anna Nordén
biträdande förvaltningschef

ESLÖVS KOMMUNS FÖRFATTNINGSSAMLING

NR 48

LOKAL PERSONALSTADGA FÖR ESLÖVS KOMMUN - PST 87

Antagen av kommunfullmäktige den 28 september 1987.

§ 1 Tillämpningsområde

I den mån inte lag, annan författning eller andra av statlig myndighet meddelade eller fastställda bestämmelser föranleder annat äger denna stadga tillämpning för kommunstyrelsen och övriga nämnder samt dess arbetstagare.

§ 2 Definition - myndighet

I denna stadga avses med myndighet den nämnd, i vars befattningsförteckning anställningen redovisas eller eljest i vars verksamhet arbetstagaren anställts.

§ 3 Myndighetens beslutanderätt

Såvida ej annat anges nedan eller fastställts av fullmäktige, beslutar myndigheten i frågor upptagna i denna stadga samt i allmänna bestämmelser (AB) och annat tillämpligt avtal.

Myndigheten äger - då ärende inte kräver framställning eller yttrande till kommunfullmäktige eller då ärende inte är av principiell eller eljest särskilt viktig natur - uppdraga åt särskild avdelning, bestående av ledamöter och suppleanter i nämnden, åt ledamot eller suppleant eller åt arbetstagare hos nämnden, att på nämndens vägnar besluta i ovannämnda frågor.

§ 4 Fastställande av förvaltningsorganisation, befattningsförteckning m.m.

Mom 1 Fullmäktige beslutar om förvaltningsoganisationens utformning. Med förvaltningsorganisation förstås organisationens utbyggnad på avdelningar eller andra jämförbara större verksamhetsenheter.

Mom 2 Myndigheten äger i samråd med kommunstyrelsen besluta om arbetsorganisationens utformning.

Med arbetsorganisation förstås en ytterligare indelning av den av fullmäktige fastställda förvaltningsorganisationen i mindre arbetsenheter.

Mom 3 Myndigheten fastställer efter samråd med kommunstyrelsen befattningsbeskrivningar inom sitt verksamhetsområde.

Mom 4 Kommunstyrelsen beslutar om rätt för myndigheten att på anställning som ej finns upptagen i kommunens befattningsförteckning - anställda arbetstagare enligt AB 84 § 2.

Mom 5 Myndigheten beslutar, efter samråd med kommunstyrelsens personalförvaltning, att dela, sammanlägga samt omdisponera anställningar under avdelningschefsnivå (motsvarande).

§ 5 **Kungörelse av anställning**

Mom 1 Skall enligt avtal anställning ledigkungöras och har för förfarandet därvid ej föreskrivits annat genom fullmäktigebeslut eller i medbestämmandeavtal, kungör kommunstyrelsen anställningen till ansökan ledig dels genom anslag på av kommunstyrelsen bestämd plats, dels - om myndigheten så finner erforderligt - på annat sätt.

Mom 2 I kungörelse för ej anges andra anställningsvillkor än som följer av gällande avtal eller av kommunstyrelsen meddelade bestämmelser.

§ 6 **Tjänstbarhetsintyg**

Mom 1 Tjänstbarhetsintyg, som avses i AB 84 § 5 avkräves arbetstagaren enligt de närmare föreskrifter, som kommunstyrelsen utfärdar och prövas i förekommande fall av kommunstyrelsen.

Mom 2 Arbetstagare som är anställd hos kommunen är skyldig förete tjänstbarhetsintyg om så påfordras av kommunstyrelsen.

Mom 3 Tjänstbarhetsintyg skall vara avfattat enligt av kommunstyrelsen fastställt formulär. Där kommunstyrelsen så påfordrar skall tjänstbarhetsintyg vara utfärdat av läkare som kommunstyrelsen anvisar.

§ 7 **Anställande m.m.**

Arbetstagare anställes av myndighet. Arbetstagare anställes på särskilt visstidsförordnande eller kontrakt endast med kommunstyrelsens medgivande.

§ 8 **Anställningsbevis**

Sedan arbetstagare anställts enligt AB 84 skall skriftligt bevis om anställningen snarast utföras av myndigheten.

§ 9 **Ersättning från tredje man m.m.**

Mom 1 Fråga om minskning av avlöningsförmåner enligt AB 84 § 7 mom 1 prövas av kommunstyrelsen.

Mom 2 Fråga rörande biträde åt arbetstagare i fall som avses i AB 84 § 7 mom 2 första stycket och medgivande som avses i samma moment tredje stycket prövas av kommunstyrelsen.

§ 10 **Arbetstid m.m.**

Sådan lokal förhandling om arbetstidsschema, som avses i anmärkning till AB 84 § 8 mom 3, föres av kommunstyrelsen.

Arbetsgivarens befogenheter enligt AB 84 bilaga C rörande flexibel arbetstid utövas av kommunstyrelsen.

§ 11 **Bisysslor**

Frågor rörande innehav av bisyssla enligt AB prövas av myndigheten.

§ 12 **Läkarundersökning**

Läkarundersökning som avses i AB 84 § 10 mom 5 skall utföras av läkare som kommunstyrelsen anvisar.

§ 13 **Anställnings upphörande**

Den som äger anställa arbetstagare beslutar angående uppsägning avsked och annat entledigande samt äger efter framställning från arbetstagaren på särskilda skäl medgiva förkortning av uppsägningstiden.

Uppsägning från arbetstagarens sida skall jämväl utanför området för AB 84 vara skriftlig.

§ 14 **Utbetalning av avlöningsförmåner**

Mom 1 Utbetalning av avlöningsförmåner sker - med beaktande av vad som sägs i AB 84 § 13 - i den ordning och vid den tidpunkt, som kommunstyrelsen finner lämpligt.

Förhandling i fråga som avses i AB 84 § 13 mom 5 anmärkning 3 föres av kommunstyrelsen.

Mom 2 Vid utbetalning av avlöningsförmåner skall avdrag ske med belopp, som arbetstagare har att erlägga för naturaförmåner och andra av arbetsgivaren tillhandahållna nyttigheter.

Mom 3 För arbetstagare, som frånträder anställningen, bör slutligt beräknade avlöningsförmåner utbetalas i samband med avgången.

§ 15 **Löne- och löneklassplacering m.m**.

Frågor rörande
a) överenskommelse med arbetstagare om län enligt HÖK 86 § 2 mom 2 med KTK och SACO/SR-K
b) fastställande av lönegrad enligt HÖK 86 bilaga 4 punkt 1 med SKAF
c) utgivande av tilläggslöneklasser enligt AB 84 § 17 a
d) inplacering och uppflyttning i löneklass enligt AB 84 § 16 mom 2 tredje stycket samt mom 3 och 4 prövas av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut i anledning av framställning från sökande till anställning om tillgodoräknande av tidigare tjänstgöring för inplacering i löneklass skall snarast meddelas sökanden.

§ 16 **Beviljande av ledighet m.m.**

Ledighet beviljas av myndigheten. Ledighet för enskilda angelägenheter som - utöver vartill rätt kan föreligga enligt lag eller avtal - beräknas omfatta eller omfattar längre tid än sex månader får beviljas endast efter samråd med kommunstyrelsens personalförvaltning.

§ 17 **Sjukdom**

Arbetsgivarens befogenheter i fall, som avses i AB 84 § 24 mom 5 andra stycket, utövas av kommunstyrelsen.

§ 18 **Ledighet för förtroendemannauppdrag eller utbildning**

Fråga om förmåner under ledighet för fullgörande av förtroendemannauppdrag åt kommunen, prövas av kommunstyrelsen.

Arbetsgivarens befogenheter i fall som avser förmåner under ledighet för utbildning utövas av myndigheten enligt de riktlinjer som kommunstyrelsen fastställer.

§ 19 **Samordningsbestämmelser**

Arbetsgivarens befogenheter i fall, som avses i AB 84 § 29 mom 2 andra stycket, utövas av kommunstyrelsen.

§ 20 **Tjänstebostad**

Arbetsgivarens befogenheter i fall, som avses i AB 84 § 37 mom 1 andra och tredje stycket, utövas av kommunstyrelsen.

§ 21 **Tjänstedräkt m.m.**

Arbetsgivarens befogenheter i fall, som avses i AB 84 § 39 utövas av kommunstyrelsen.

§ 22 **Trygghetsförsäkring och grupplivskydd**

Arbetsgivarens skyldighet enligt AB 84 § 41 mom 1 och § 43 mom 1 fullgöres av kommunstyrelsen.

Upphävande av policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten

26

KS.2021.0127

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0127

2021-03-03
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Upphävande av policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten

Ärendebeskrivning
Kommunfullmäktige antog i september 2010 policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten.

Policyn och strategin bygger på det målarbete som drevs under dåvarande mandatperiod. Dokumenten har därmed spelat ut sin roll.

Beslutsunderlag
Policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten.

Beredning
Kommunledningskontoret föreslår att policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten upphävs då dessa har spelat ut sin roll.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva Policy och strategi för externt finansierade utvecklingsarbeten från och med protokollets justeringsdag.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
kommundirektör

Anna Nordén
biträdande förvaltningschef

Policy för externt finansierade utvecklingsarbeten

I Eslövs kommun är ambitionen att ständigt utveckla de kommunala verksamheterna en naturlig del av arbetet. Genom EU-projekt och andra externt finansierade utvecklingsarbeten finns möjligheten att pröva och utveckla nya metoder, samarbetsformer och idéer som kommer medborgare och medarbetare till godo. Samtidigt är olika former av extern finansiering viktigt för att ta tillvara på samhällets resurser på bästa sätt. Projektmedel kan sökas genom olika aktörer, såsom offentliga institutioner på regional, nationell och EU-nivå.

EU-finansierade projekt ska vara en självklar del av kommunens verksamhet och det är en möjlighet att utvecklas tillsammans med andra aktörer inom och utom landets gränser. EU-projekt och andra utvecklingsarbeten har störst effekt när de tar en tydlig utgångspunkt i medborgarnas behov och de politiska beslut som styr verksamheten. På så sätt blir projektidéer en naturlig del av verksamheten som stärker och utvecklar hela kommunen.

Policy för externt finansierade utvecklingsarbeten är antage av Kommunfullmäktige den 2010-09-27. Den riktar sig till förtroendevalda, medarbetare och allmänhet. Ses över för revidering senast augusti, 2014. Kontaktperson: Utvecklingschefen, Kommunledningskontoret.

Strategi

För att efterleva detta ska följande principer vägleda Eslövs kommuns arbete:

Hållbarhet. Utvecklingsprojekt ska handla om sådan som behövs i verksamheten. Särskilt bör det tas i beaktande på vilket sätt projektet kan genomföras om inte externa medel beviljas - till exempel under en längre tidsperiod, i annan omfattning eller med andra samverkansparter. På så sätt tillvaratas goda idéer och engagemang.

Samverkan. Inom utvecklingsprojekt ska samverkan eftersträvas, såväl inom kommunens gränser som utom dem. Offentliga, privata och ideella aktörer har mycket att vinna på erfarenhetsutbyte såväl lokalt och regionalt som nationellt och internationellt.

Kreativitet. I projekt av olika slag kan idéer formuleras och testas tillsammans med andra. Kreativa förslag och idéer bör eftersträvas och framgångsfaktorer dokumenteras för att vara till nytta för andra. Att ha modet att pröva nya idéer, och dela med sig av sina erfarenheter och resultat, är betydelsefullt.

Kompetens. För att arbeta med projekt och extern finansiering krävs kompetens och rutiner. Att uppdatera kunskap och ta del av nya rön och metoder behövs för att kunna utnyttja de många möjligheter som finns. Det finns stora vinster i att samordna och regelbundet utbyta erfarenheter mellan förvaltningarna.

Uppföljning av

Policy för externt finansierade utvecklingsarbeten

För att följa upp och utvärdera Eslövs kommuns policy för externt finansierade utvecklingsarbeten, ska nämndernas arbete redovisas inom ramen för ordinarie ekonomi- och styrsystem. Uppföljningen görs enligt framtagen Plan för uppföljning av externt finansierade utvecklingsarbeten. En sammanfattning för varje nämnd/utskott ska presenteras i årsredovisningen, enligt instruktioner i planen.

Följande punkter ska vara vägledande för uppföljningen:

- Externt finansierade projekt ska utgå ifrån identifierade behov hos medborgarna.

- Andelen EU-finansierade projekt och andra externt finansierade utvecklingsarbeten ska öka jämfört med 2010.

- Andra insatser av betydelse för nämndens arbete med externt finansierade utvecklingsprojekt (t.ex. avsatta medel eller kompetenshöjande insatser)

Revidering av reglementen med anledning av ändrad lagstiftning

27

KS.2021.0148

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0148

2021-03-12
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av samtliga nämnders och revisionens reglementen med anledning av ändrad lagstiftning

Ärendebeskrivning
Vid Kommunledningskontorets inventering och genomgång av nu gällande styrdokument har det framkommit att det finns ett antal reglementen som har hänvisning till lagstiftning som inte längre gäller. Det gäller nämndernas registeransvar enligt personuppgiftslagen samt hänvisningar till gamla kommunallagen (1991:900).

Personuppgiftslagen upphörde att gälla den 25 maj 2018 då nu gällande dataskyddsförordning trädde i kraft. Kommunallagen (1991:900) ersattes den 1 januari 2018 av nya kommunallagen (2017:725).

Beredning
Kommunledningskontorets mening 2018 var att ändringarna skulle införas i respektive reglemente i samband med att andra ändringar gjordes. Detta har inte gjorts varför Kommunledningskontoret nu föreslår att nämndernas registeransvar förs in i samtliga nämnders och revisionens reglemente med följande text:
”*X-nämnden är personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen och ansvarar för att behandlingen sker i enlighet med densamma.*
X-nämnden kan inte överlåta personuppgiftsansvaret.”

Vidare föreslås att hänvisningar till kommunallagen (1991:900) som inte gäller tas bort och att hänvisningar till kommunallagen görs utan angivande av SFS-nummer. Då går hänvisningen till vid var tid gällande kommunallag.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att i samtliga nämnders och revisionens reglemente byta ut texten som refererar till personuppgiftslagen till följande text: ”*X-nämnden är personuppgiftsansvarig enligt*

dataskyddsförordningen och ansvarar för att behandlingen sker i enlighet med densamma.
X-nämnden kan inte överlåta personuppgiftsansvaret."

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att i samtliga nämnders och revisionens reglemente ta bort hänvisningar till kommunallagen (1991:900).

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att i samtliga nämnders och revisionens reglemente ta bort SFS-numret efter hänvisningar till kommunallagen.

- Ändringarna gäller från och med kommunfullmäktiges protokolls justeringsdag.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
kommundirektör

Anna Nordén
biträdande förvaltningschef

Revidering av instruktioner till kommundirektören

28

KS.2021.0165

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0165

2021-03-18
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av instruktion till kommundirektören

Ärendebeskrivning
Enligt 7 kapitlet 2 § kommunallagen (2017:725) ska styrelsen i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska också fastställa direktörens övriga uppgifter.

Nu gällande instruktion för kommundirektören antogs av kommunstyrelsen den 10 april 2018, § 47. Enligt denna är kommundirektören chef över Kommunledningskontorets och dess avdelningschefer.

Den 1 februari 2021 inrättades en tjänst som biträdande förvaltningschef vid Kommunledningskontoret med uppdrag att leda Kommunledningskontoret och dess avdelningschefer.

Beslutsunderlag
Instruktion för kommundirektören med förslag till revideringar

Beredning
Med anledning av att tjänsten som biträdande förvaltningschef inrättats finns ett behov av att revidera instruktionen för kommundirektören.

Kommunledningskontoret föreslår att meningen ”Kommundirektören är chef över Kommunledningskontoret och dess avdelningschefer” stryks, samt att meningen ”Kommundirektören är chef över förvaltningscheferna” kompletteras med *och biträdande förvaltningschefen vid Kommunledningskontoret.*

Förslag till beslut
Instruktionen för kommundirektören revideras enligt följande:

- Meningen ”Kommundirektören är chef över Kommunledningskontoret och dess avdelningschefer” stryks.

- Meningen ”Kommundirektören är chef över förvaltningscheferna” kompletteras med *och biträdande förvaltningschefen vid Kommunledningskontoret.*
- Den reviderade instruktionen gäller från och med protokollets justeringsdag.

Beslutet skickas till
Kommundirektören

Eva Hallberg
kommundirektör

ESLÖVS KOMMUN

Uppdragsbeskrivning för kommundirektören

Kommundirektörens uppdrag

Kommundirektören är kommunens ledande tjänsteperson. Kommundirektören är anställd av kommunstyrelsen, vilken kommundirektören får sitt uppdrag från och svarar inför.

Kommundirektören har det yttersta ansvaret för att lägga förslag till och verkställa kommunstyrelsens beslut. Direktören ska arbeta med stor integritet med avseende på information och underlag för beslut och tjäna både majoritet och minoritet i styrelsen.

I kommundirektörens uppdrag ingår vidare att:

- Ansvara för att av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen antagna principer för styrning och ledning, uppföljning, utvärdering och kontroll efterföljs.
- Verka för en tydlig rollfördelning och ett bra samspel mellan förtroendevalda och tjänstepersoner.
- Hålla kommunstyrelsens ordförande informerad om löpande drift och verksamhet samt om pågående beredningsverksamhet av strategiskt betydande omfattning.
- I övrigt besluta i de ärenden som fastställs i delegationsordningen för kommunstyrelsen.

Utveckling av kommunens verksamheter och av kommunen

I samverkan med kommunstyrelsens ordförande och andra förtroendevalda har kommundirektören en drivande roll för att utveckla och effektivisera kommunens organisation och verksamheter. Direktören har också en roll i utvecklingen av kommunen som helhet.

Arbetsuppgifter mot förvaltningar

~~Kommundirektören är chef över kommunledningskontoret och dess avdelningschefer.~~

Kommundirektören har rätt att fatta beslut om organisationsförändringar inom kommunledningskontoret genom att inrätta och avveckla avdelningar.

Kommundirektören är chef över förvaltningscheferna och biträdande förvaltningschefen vid Kommunledningskontoret. Kommundirektören svarar för arbetsgivarrollen gentemot förvaltningschefer och för att de i sina uppdrag också beaktar kommunövergripande frågor och anlägger ett koncernperspektiv. Samtidigt svarar förvaltningscheferna för sina respektive verksamheter gentemot sina nämnder.

Kommundirektören har rätt att disponera förvaltningscheferna viss del av tiden för kommungemensamt samordnings- och utvecklingsarbete. Kommundirektören ska vidare biträda kommunstyrelsen i den uppsikt över nämndernas verksamhet som beskrivs i kommunallagen.

Kommundirektören ansvarar för sammansättningen av kommunledningsgruppen och leder denna. Kommundirektören ansvarar därigenom för samordning mellan cheferna i gruppen avseende till exempel utveckling av strategiska kommunövergripande frågor och gemensamma uppgifter.

Kommundirektören ansvarar för kommunledningsgruppens kompetensutveckling och är lönesättande chef och ansvarar för medarbetar- och lönesamtal med förvaltningschefer.

Kommundirektörens roll i förhållande till medborgarna, kommunens bolag och externa parter

Kommundirektören ska i förhållande till externa parter uppmärksamt följa frågor som är av betydelse för Eslövs kommun. I samverkan med kommunstyrelsens ordförande, kan kommundirektören representera Eslövs kommun i regionala och nationella organ, i strategiska och övergripande frågor och sammanhang. Kommundirektören har i övrigt ett övergripande ansvar för att Eslövs kommun i övrigt är representerat på ett ändamålsenligt sätt i externa sammanhang och att Eslövs kommun har goda kontakter inom områden som kommunfullmäktige pekat ut som viktiga för kommunen.

Kommundirektören ansvarar även övergripande för att etablera en god kontakt och dialog med kommunmedborgarna.

Kommundirektören ska hålla sig informerad om verksamheterna i kommunens hel- och delägda bolag samt kommunalförbund och ansvarar för samordning med kommunens förvaltningsorganisation.

Öppenhet och transparens

I kommundirektörens uppdrag ingår att skapa den öppenhet i bemötande av allmänhet och massmedia som gäller med utgångspunkt från bland annat offentlighetsprincipen. Kommundirektören ansvarar för att hela den kommunala organisationen ska sträva efter bra relationer med allmänhet och massmedia.

Kommundirektörens roll gentemot de politiska organen

Kommundirektören ska närvara vid kommunstyrelsens och dess utskotts sammanträden.

Kommundirektören ska i övrigt närvara vid kommunala sammanträden i den omfattning kommunstyrelsens ordförande önskar.

Egna initiativ

Kommundirektören äger, efter samråd med kommunstyrelsens ordförande, rätt att ta erforderliga initiativ. Det gäller bl a inom den uppsiktsskyldighet över kommunens verksamheter som enligt kommunallagen vilar på Kommunstyrelsen.

Uppföljning av uppdraget, medarbetar- och lönesamtal

Uppföljningen av uppdraget ska göras vid kontinuerliga utvärderingssamtal med kommunstyrelsens ordförande. Kommunstyrelsens ordförande håller även medarbetar- och lönesamtal med kommundirektören.

Medfinansiering av Leader MittSkåne Utveckling 2021

29

KS.2021.0166

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0166

2021-03-19
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Medfinansiering av Leader MittSkåne Utveckling 2021

Ärendebeskrivning
Leader MittSkåne Utveckling har till kommunstyrelsen inkommit med en begäran om medfinansiering för 2021 om 547 211 kronor. Det är samma summa som utbetalades för 2020.

Enligt information från Jordbruksverket kommer programperioden 2014-2020 att förlängas minst ett år. Verkets målsättning är att komma igång med nästa programperiod under 2022 eller 2023, beroende på vad Europeiska kommissionen beslutar.

Beslutsunderlag
Faktura avseende medfinansiering för 2021, Leader MittSkåne Utveckling
Information om kommande programperiod, Jordbruksverket

Beredning
Kommunledningskontoret föreslår att kommunen fortsätter medfinansiera verksamheten under förlängningsåret 2021 med 547 211 kronor. Medel finns avsatta i budget.

Förslag till beslut
- Medfinansiering av Leader MittSkåne Utvecklings verksamhet för 2021 med 547 211 kronor beviljas.

Beslutet skickas till
Leader MittSkåne Utveckling
Ekonomiavdelningen

Eva Hallberg
kommundirektör

Lokalt ledd utveckling
LEADER
MITTSKÅNE UTVECKLING

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur- och investeringsfonderna

LEADER

FAKTURA
Nr 079

Fakturadatum:
2021-01-18

Till:
Eslövs kommun
Box 82
241 22 ESLÖV

Kundnr:
1001

Vår referens:	Er referens:	Betalningsvillkor:	**Förfallodag:**
Ann-Charlotte Thörnblad	Eva Hallberg	Se ffd	**2021-02-18**

Specifikation: Belopp:

Medfinansiering MittSkåne Utveckling ideell förening 2021

Hela beloppet, 547.211 kronor, för 2021 **547.211:-**

Netto: 547.211:-
Moms: 0

Att betala: 547.211:-
==========

Dröjsmålsränta debiteras med referensränta + 8 %

Momsreg.nr: ---- **Föreningens säte är i Hörby** **Org.nr: 802496-2402**

Adress:
Råby 2003
242 92 Hörby

Bankgiro:
307-3723

2020-05-07

EU-programenheten

Ni spelar en viktig roll i kommande programperiod med Leader

Nu är det dags att planera för en ny programperiod med Leader där ni inom offentlig sektor spelar en viktig roll. Därför vill vi med denna information berätta om vad vi i dagsläget vet om lokalt ledd utveckling genom Leader i kommande programperiod.

Lokalt ledd utveckling genom Leader innebär att engagera sig i utveckling av sin bygd och en möjlighet att få stöd för projekt som bidrar till detta. Leader är en metod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till lokal utveckling. Offentlig sektor, exempelvis kommuner och regioner, är viktiga aktörer i arbetet med lokalt ledd utveckling.

Just nu finns 53 leaderområden i Sverige som arbetar med lokalt ledd utveckling. 48 av dessa områden är prioriterade av Jordbruksverket i nuvarande programperiod och i dessa områden går det också att söka EU-finansiering till projekt.

I varje leaderområde finns en strategi som ligger till grund för utveckling i området. Strategin skrivs av ett trepartnerskap, som består av offentlig, privat och ideell sektor och den beskriver vad som behövs för att utveckla området.

För att genomföra utvecklingsstrategin kan leaderområdet ansöka om en budget från EU och staten. För att få ta del av denna budget så krävs det att leaderområdet har offentlig medfinansiering lokalt från exempelvis kommun eller region.

Vad vet vi om nästa programperiod - 2021-2027?

Europeiska kommissionen har ännu inte beslutat om det blir ett eller två förlängningsår för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Det vi vet i dagsläget är följande:

- Det finns fortfarande en del osäkerhet, men det lutar åt att det blir enfondslösning. Jordbruksverket har fått i uppdrag att gå vidare med att titta på lokalt ledd utveckling inom landsbygdsfonden
- Målsättningen är att hela Sverige ska ha möjlighet att omfattas av leaderområden när den nya strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken börjar gälla

- Minst 5 procent av EU-budgeten för den gemensamma jordbrukspolitiken ska gå till lokalt ledd utveckling
- Om ett område vill arbeta med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden kommer det även framöver sannolikt att behövas offentlig medfinansiering
- 2021 kommer att bli ett förlängningsår, dvs nuvarande strategier avslutas inte 2020 utan förlängs, efter uppdatering, ytterligare minst ett år. Mycket tyder på att även 2022 kommer bli ett förläningningsår.

Jordbruksverket arbetar nu med att ta fram förslag på åtgärder till en strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken där Leader ingår. Målsättningen är att komma igång med nästa programperiod under 2022 eller 2023, beroende på vad Europeiska kommissionen beslutar. Lokala utvecklingsstrategier behöver därför skrivas under 2021 eller 2022.

Vad kan ni i offentlig sektor göra för att förbereda inför den nya programperioden?

Jordbruksverket kommer att återkomma med information och vägledning till alla leaderområden om den fortsatta processen. Det är därför viktigt att ni har kontakt med ert/era nuvarande leaderområden och/eller med den förening i det område som inte blev prioriterat i denna programperiod.

För att ni ska vara så väl förberedda som möjligt kan ni under 2020 tillsammans med ert/era leaderområde

- utvärdera vad som varit bra och vad som eventuellt behöver utvecklas gällande lokalt ledd utveckling i ert område
- diskutera lämplig geografisk avgränsning för leaderområdet
- bidra med en bred representation från offentlig sektor i områdets partnerskap
- planera för medfinansiering.

Vad är lokalt ledd utveckling genom Leader?

EU introducerade leadermetoden redan 1991 för att skapa lokalt engagemang och inflytande. Metoden innebär att privat, ideell och offentlig sektor i ett område engagerar sig för att tillsammans utveckla den plats där de bor och verkar. Genom samverkan, underifrånperspektiv och integrerade insatser skapar Leader hållbara lösningar på lokala utmaningar. Utifrån en utvecklingsstrategi tilldelas leaderområdet en budget för att kunna prioritera utvecklingsprojekt som bidrar till att nå målen i strategin.

Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden som Sverige arbetat med under programperioden 2014-2020 har finansierats från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska havs- och fiskerifonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden.

Läs mer om lokalt ledd utveckling genom Leader.

Har ni frågor?

För frågor så kan ni kontakta ert lokala leaderkontor eller Jordbruksverket på LLUprogramledning@jordbruksverket.se

Förfrågan från Leader Lundaland om medfinansiering av extrabudget för åren 2021-2022

30

KS.2020.0389

ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0389

2021-03-22
Anette Persson
+4641362131
Anette.Persson.KLK@eslov.se

Kommunstyrelsen

Medfinansiering av Leader Lundaland 2021

Ärendebeskrivning
LAG Leader Lundaland har till kommunstyrelsen inkommit med en begäran om medfinansiering för 2021 om 82 704 kronor. Det är samma summa som utbetalades för 2020.

Enligt information från Jordbruksverket kommer programperioden 2014-2020 att förlängas minst ett år. Verkets målsättning är att komma igång med nästa programperiod under 2022 eller 2023, beroende på vad Europeiska kommissionen beslutar.

Beslutsunderlag
Brev – Lundaland söker medfinansiering 2021 och 2022
Beslut Jordbruksverket: Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022
Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022, Jordbruksverket

Beredning
Kommunledningskontoret föreslår att kommunen fortsätter medfinansiera verksamheten under förlängningsåret 2021 med 82 704 kronor. Medel finns avsatta i budget.

Förslag till beslut
- Medfinansiering av LAG Leader Lundalands verksamhet för 2021 med 82 704 kronor beviljas.

Beslutet skickas till
LAG Leader Lundaland
Ekonomiavdelningen

Eva Hallberg
kommundirektör

Från: Kommunledningskontoret för extern post
<Kommunledningskontoret@eslov.se>
Till: mailimport_KS <Mailimport_KS@eslov.se>
Ärende: VB: Lundaland söker medfinansiering 2021 och 2022 KS.2020.0389
Datum: 2021-03-22 07:38:39

Från: Kommunen <Kommunen@eslov.se>
Skickat: den 19 mars 2021 14:14
Till: Kommunledningskontoret för extern post <Kommunledningskontoret@eslov.se>
Ämne: VB: Lundaland söker medfinansiering 2021 och 2022

Från: yvette.barring@lundaland.se <yvette.barring@lundaland.se>
Skickat: den 19 mars 2021 12:02
Till: Kommunen <Kommunen@eslov.se>
Kopia: Hallberg, Eva <Eva.Hallberg@eslov.se>; Per Erlandsson <perlandsson373@gmail.com>; Andersson, Johan <Johan.Andersson@eslov.se>; Anders Berngarn <anders.berngarn@gmail.com>; claesnilsson09@gmail.com
Ämne: Lundaland söker medfinansiering 2021 och 2022

Hej

Lundaland ideell förening söker medfinansiering av förlängningsåren 2021 och 2022

Jordbruksverket har fattat beslut att förlänga innevarande programperiod av leader 2016-2020 p.g.a. försening av den nya programperioden 2020-2027, denna period kommer att starta först 2023.

Varje leaderområde i Sverige har tilldelats en budget för förlängningen 2021 och 2022, denna budget kräver offentlig medfinansiering från kommunerna.

Beslutad budget för Lundaland är 10 756 186 kr där 7 206 645 kr är projektmedel och 3 549 541 kr ska vara offentlig medfinansiering.

Lundaland önskar att våra kommuner går in med samma summa per år som tidigare.

För Eslöv innebär det 82 704 kr per år i medfinansiering, i totalt 2 år

Följande dokument bifogas detta mejl

1. Finansieringsplan 2016-2020
2. Fördelning av medel till LAG 2021-03-18 Jordbruksverket
3. Fördelning till Lundaland 2021-03-18 Jordbruksverket

Med vänlig hälsning Yvette Bårring verksamhetsledare/managing director och Per Erlandsson ordförande

Lundaland Ideell Förening
c/o Kävlinge kommun
244 80 Kävlinge

Besöksadress: Kullagatan 2, Kävlinge
Telefon: 0046 (0)709 73 93 83
E-post: yvette.barring@lundaland.se
Webb: www.leaderlundaland.se

BESLUT

Datum
2021-03-18

Diarienummer
3.2.17-11259/2020

Berörda LAG

Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket beslutar fördela 542 027 388 kronor till de lokala aktionsgrupperna (LAG) inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022 enligt bilaga.

Villkor för beslutet

Detta beslut gäller under förutsättning att programändring 7, i vilken dessa medel tillförs landsbygdsprogrammet, godkänns av EU-kommissionen.

Beslutet gäller de LAG som idag har landsbygdsfonden i sitt startbeslut och som valt att fortsätta med sin verksamhet under förlängningsåren.

De fördelade beloppen gäller under förutsättning att respektive LAG kan visa, i samband med inlämnande av årsberättelse, att de har den medfinansiering som krävs. Högst 25 procent av de totala utgifterna får användas till drift.

Omfördelningar och justeringar av budgeten kan bli aktuella exempelvis genom regeringsbeslut, kommande programändringar och för att uppnå ett bättre budgetutnyttjande.

Motivering

Landsbygdsprogrammet förlängs två år och omfattar således perioden 2014-2022.

Totalt föreslås 600 miljoner kronor att tillföras Leader i landsbygdsprogrammet genom programändring 7. 555 miljoner kronor ska användas till projektstöd och drift inom Leader. Resterande 45 miljoner kronor kommer att användas till förberedande stöd för att ta fram lokala utvecklingsstrategier till kommande programperiod.

Varje LAG har fått komma in med begäran om en budget för förlängningsåren. Beloppet vi fördelar till LAG är cirka 13 miljoner kronor lägre än tillgängliga medel, då vi har utgått ifrån vad varje LAG har begärt. Av dessa medel kommer cirka 3,3 miljoner kronor att användas för nödvändiga budgetanpassningar, då det förberedande stödet inför nuvarande programperiod blev högre än vad som tidigare

budgeterats för. Resterande belopp sparas för eventuella framtida omfördelningar eller avropshantering.

Fördelningen av medel har förankrats hos LAG och varje LAG får begärda medel för förlängningsåren.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Annelie Ström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Swahnberg, Olof Johansson, Andreas Mattisson, Lena Callisen, Anna Sickeldal, Pasi Kemi och Pär Åkesson deltagit.

Christina Nordin Annelie Ström

Beslutet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022

Kopia till:

Näringsdepartementet

Jordbruksverket

BILAGA

Datum
2021-03-18

Diarienummer
3.2.17-11259/2020

Fördelning av medel till LAG inom Leader i landsbygdsprogrammet för åren 2021-2022

Nedan redogörs för beslutad fördelning per LAG.

LAG	Total budget 2021-2022	Varav ÖOS/OR(33%)	Varav EU+nationell
Tornedalen 2020	20 000 000	6 600 000	13 400 000
Leader Polaris	7 500 000	2 475 000	5 025 000
Spira Mare 2020	11 664 855	3 849 402	7 815 453
Lappland 2020	10 000 000	3 300 000	6 700 000
Skellefteå Älvdal	5 807 188	1 916 372	3 890 816
Leader 3sam 2.0	9 142 759	3 017 110	6 125 649
Leader Höga Kusten	13 300 000	4 389 000	8 911 000
Leader Sjö, skog och fjäll	15 399 230	5 081 746	10 317 484
Leaderområde Mittland Plus	15 596 470	5 146 835	10 449 635
Utveckling Hälsingebygden	10 297 362	3 398 129	6 899 233
Dalälvarnas Utvecklingsområde	16 878 395	5 569 870	11 308 525
Leader Gästrikebygden	12 369 614	4 081 973	8 287 641
Växtlust Värmland	12 606 060	4 160 000	8 446 060
Leader Närheten	10 681 590	3 524 925	7 156 665
Leader Nedre Dalälven	14 000 000	4 620 000	9 380 000
Leader Upplandsbygd	6 415 478	2 117 108	4 298 370
Leader Stockholmsbygd	12 369 614	4 081 973	8 287 641
Leader Framtidsbygder Dalsland Årjäng Munkedal	10 342 269	3 412 949	6 929 320
Leader Mellansjölandet	8 400 000	2 772 000	5 628 000
Leader Mälardalen	13 787 200	4 549 776	9 237 424
Leader Södermanland	13 060 870	4 310 087	8 750 783
Leader Sörmlandskusten	9 580 922	3 161 704	6 419 218
Leader Bohuskust och gränsbygd	13 416 979	4 427 603	8 989 376
Leader södra Bohuslän	16 969 697	5 600 000	11 369 697
Leader Längs Göta Älv	11 689 116	3 857 408	7 831 708
Göteborgs Insjörike	0	0	0

Leader Nordvästra Skaraborg	17 316 038	5 714 293	11 601 745
Leader Östra Skaraborg	11 089 761	3 659 621	7 430 140
Leader Folkungaland	12 000 000	3 960 000	8 040 000
Kustlandet	12 195 208	4 024 419	8 170 789
Leader Sjuhärad	12 973 848	4 281 370	8 692 478
Leader Västra Småland	10 641 911	3 511 831	7 130 080
Astrid Lindgrens Hembygd	9 130 575	3 013 090	6 117 485
Lokalt ledd utveckling Halland	17 864 460	5 895 272	11 969 188
Leader Linné Småland	17 000 000	5 610 000	11 390 000
Sydost Leader	18 579 355	6 131 187	12 448 168
Leader Gute	15 301 553	5 049 512	10 252 041
Leader Nordvästa Skåne med Öresund	18 263 253	6 026 873	12 236 380
Leader LAG PH	10 218 377	3 372 064	6 846 313
Skånes Ess	13 491 727	4 452 270	9 039 457
Leader MittSkåne	9 055 787	2 988 410	6 067 377
Lundaland	10 756 186	3 549 541	7 206 645
Leader Söderslätt	11 562 900	3 815 757	7 747 143
Leader Sydöstra Skåne	13 310 781	4 392 558	8 918 223
Summa:	**542 027 388**	**178 869 038**	**363 158 350**

Tillfällig delegering till kommunstyrelsen om möjlighet att fatta förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

31

KS.2021.0161

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0161

2021-03-22
Ann Lagerwall
+4641362380
Ann.Lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Tillfällig delegering till kommunstyrelsen om möjlighet att fatta förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Ärendebeskrivning
Med anledning av corona-pandemin trädde en tillfällig lagstiftning i kraft den 10 januari 2021, lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, som möjliggör för kommuner att meddela föreskrifter om förbud att vistas på särskilt angivna platser.

Det behövs därför en tillfällig delegering till kommunstyrelsen för att de ska kunna fatta beslut om vilka platser som kan aktualiseras för tillfälliga beslut om förbud mot att vistas på vissa angivna platser.

Beslutsunderlag
Sveriges Kommuner och Regioners underlag ”Kommuners rätt att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på särskilt angivna platser”, publicerad 10 mars 2021.

Underlag för vilka platser som föreskriver med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19:

Bilaga 1, Trollsjöområdet i Eslöv, temalekplatsen, med tillhörande karta.

Bilaga 2, Stadsparken i Eslöv, lekplatsen, med tillhörande karta.

Bilaga 3, badplatsen i Sjöholmen, med tillhörande karta.

Bilaga 4, rastplatsen i Höghult på Skåneleden, med tillhörande karta.

Bilaga 5, Gunnarrödsrasten på Kanotleden, med tillhörande karta.

Bilaga 6, Skateparken i Stehag, med tillhörande karta.

Beredning
Lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 trädde i kraft den 10 januari 2021 och gäller till och med den 30 september 2021.

Till lagen finns det en förordning som bland annat ger en kommun rätt att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats där det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Den rätten infördes genom en ändring av förordningen som trädde i kraft den 11 mars 2021.

Förutsättningarna för att meddela ovan föreskrifter är att:

- det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel,
- det inte innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket, och
- det inte heller i övrigt innebär obefogade inskränkningar i enskildas frihet

Innan beslut om att meddela föreskrift fattas ska smittskyddsläkare inom Region Skåne och Folkhälsomyndigheten ges tillfälle att yttra sig över kommunens förslag.

Det är i normalfallet kommunfullmäktige som beslutar om kommunala föreskrifter. Kommunledningskontoret bedömer dock att det finns behov av korta beslutsvägar och en snabb beredningsprocess och ett alternativ är att kommunstyrelsen får rätt att meddela föreskrifter enligt förordningen genom att kommunfullmäktige delegerar rätten att meddela föreskrifter till kommunstyrelsen. Ett beslut av kommunstyrelsen gällande meddelande om föreskrift bör därefter anmälas till nästkommande ordinarie kommunfullmäktigesammanträde.

Kommunledningskontoret föreslår därför att kommunfullmäktige tillfälligt delegerar rätten till kommunstyrelsen att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på angivna platser Trollsjöområdet i Eslöv, temalekplatsen, Stadsparken i Eslöv, lekplatsen, badplatsen i Sjöholmen, rastplatsen i Höghult på Skåneleden, Gunnarrödsrasten på Kanotleden och Skateparken i Stehag, under den tid som lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 är giltig, det vill säga till och med den 30 september 2021. Sådana föreskrifter fattade av kommunstyrelsen ska därefter anmälas till nästkommande ordinarie kommunfullmäktigesammanträde.

Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att delegera rätten till kommunstyrelsen att meddela föreskrifter i den delen som rör föreskrifter om förbud mot att vistas i Trollsjöområdet i Eslöv, temalekplatsen, Stadsparken i Eslöv, lekplatsen, badplatsen i Sjöholmen, rastplatsen i Höghult på Skåneleden, Gunnarrödsrasten på Kanotleden och Skateparken i Stehag, enligt lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19, om det

på platsen finns en påtaglig risk för trängsel med stöd av 8 kap förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta beslut om förbud att vistas i särskilda områden ska anmälas till nästkommande ordinarie kommunfullmäktigesammanträde.

Kommunstyrelsen föreslår att föreslå kommunfullmäktige att kommunstyrelsen ska ha rätt att meddela föreskrifter enligt lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel med stöd av 8 kap förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 från justeringsdatum till och med den 30 september 2021.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anna Nordén
Biträdande förvaltningschef

Information om bemyndigandet för kommuner att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas på vissa särskilt angivna platser

Regeringen beslutade den 4 mars 2021 om en förordning som ger kommuner rätt att utfärda föreskrifter som förbjuder vistelse i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel.

Här informerar SKR om föreskriftsrättens omfattning och om hur beslut om föreskrifter enligt förordningen kan hanteras.

Inledning

Kommunernas normgivningsmakt har utvidgas genom ett nytt kapitel i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Bestämmelsen finns i 8 kap 1 § förordningen. Regleringen träder i kraft den 11 mars 2021. Bestämmelsen ger kommunerna en rätt att utfärda förbud att

- vistas i en park,
- på en badplats eller
- på någon annan liknande särskilt angiven plats

Förutsättningarna för att utfärda en föreskrift om ett sådant förbud är att

- det på platsen ska finnas en påtaglig risk för trängsel,
- att föreskrifterna inte innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket, och
- inte heller i övrigt innebär obefogade inskränkningar i enskildas frihet.

Bemyndigandet i 8 kap 1 § förordningen grundas på 13 § lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (covid-19-lagen).

Relaterad information

Lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Förordningen (2021:161) om ändring i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Vilket kommunalt organ kan besluta om föreskrifter med stöd av förordningen?

Det är ***kommunen*** som bemyndigas att utfärda föreskrifter om förbud enligt förordningen. Lagstiftningen i sig inte säger inget om på vilken nivå beslut om förbud med stöd av bemyndigandet ska fattas. Beslutanderätten utgår därmed från fullmäktige. Behov av korta beslutsvägar och snabb beredningsprocess talar för att det finns intresse av att överlåta viss beslutanderätt på styrelsen eller en nämnd.

Rätten att utfärda föreskrifter utgör normgivningsmakt. Förutsättningarna att överlåta normgivningsmakt till nämnd eller styrelsen bedöms med hänsyn både till regeringsformen (1974:152), RF, och till kommunallagen (2017:725), KL. RF ger grundlagsskydd för ett antal fri- och rättigheter. I dessa ingår den fria rörligheten, 2 kap. 8 § 8 RF. Det ligger därför nära till hands att se förbudsförskrifter inom det aktuella området som frågor av större vikt och principiell beskaffenhet. Sådana frågor faller normalt inom fullmäktiges exklusiva beslutanderätt enligt 5 kap 1 § KL.

Fullmäktiges ställningstagande till användning av bemyndigandet kan dock förenas med villkor som minskar förbudens ingripande karaktär. Det kan handla om att förbud bara får gälla under korta perioder och eller på vissa angivna och begränsade områden. Det rättsliga utrymmet att överlåta beslutsfattande på nämnd eller styrelsen ökar då.

Normgivningsmakt kan inte överlåtas till ett kommunalförbund (HFD 2013 ref 80).

Föreskrifternas innehåll

En kommunal föreskrift ska utformas med hänsyn både till de inskränkningar som framgår av covid-19-lagen och förordningen.

1. Faller den tänkta förskriftens geografiska räckvidd inom ramen för bemyndigandet?
2. Är föreskrifterna för långtgående, dvs. innebär de ett hinder mot att förflytta sig inom riket eller i övrigt innebär obefogade inskränkningar i enskildas frihet?

Geografiskt tillämpningsområde

I 13 § covid-19-lagen räknas vissa platser upp som exempel på geografiska områden som en kommunal föreskrift om förbud mot vistelse kan omfatta

- Parker
- Badplatser
- Annan liknande särskilt angiven plats

Med begreppet ”annan liknande särskilt angiven plats” avses att det endast är vissa typer av platser omfattas av bemyndigandet. De platser som omfattas är sådana som allmänheten typiskt sett har tillträde till. Av propositionen framgår dock uttryckligen att vissa platser inte omfattas. Det är platser där det bedrivs näringsverksamhet eller offentlig verksamhet av mer betydande omfattning, t.ex. köpcentrum och bibliotek, och platser som framför allt används för att förflytta sig från en plats till en annan, t.ex. gågator och bilvägar, fartyg och andra färdmedel. Förbudföreskrifter kan alltså inte gälla sådana platser. Inte heller kan förbudsföreskrifter utfärdas med stöd av bemyndigandet för bostäder och arbetsplatser (Prop. 2020/21:79 s. 55 och 104.)

Det ska finnas en påtaglig risk för trängsel på den aktuella platsen

Även om den tänka föreskriften rent geografiskt faller inom bemyndigandet måste det också finnas en påtaglig risk för trängsel.

Att risken ska vara påtaglig innebär att det inte är tillräckligt med en avlägsen eller teoretisk risk för trängsel. Det måste finnas konkreta omständigheter som talar för att trängsel kan komma att uppstå. En sådan risk kan t.ex. erfarenhetsmässigt finnas i samband med vissa högtider eller under vissa delar av året. Det bör dock inte krävas någon mera omfattande utredning i denna fråga och det behöver heller inte ha uppstått trängsel på platsen för att föreskriften ska kunna godtas, jfr HFD 2018 ref. 75.

Vad kan föreskrifterna innehålla?

Föreskrifterna kan bara omfatta förbud mot att vistas på en viss särskilt angiven plats. Det innebär att det inte är möjligt att t.ex. tillåta vistelse på en plats under förutsättning att besökarna iakttar särskilda förhållningsregler som krav på bärande av munskydd etc. Sådana frågor regleras i annan ordning. Det är heller inte möjligt att besluta om föreskrifter som innebär förbud mot att lämna en viss plats.

Platsen eller platserna som föreskrifterna avser måste identifieras och avgränsas på ett tydligt sätt

En plats som omfattas av en föreskrift måste identifieras. För att uppnå en ändamålsenlig tydlighet kan med fördel en kartbilaga som illustrerar det förbjudna området fogas till föreskriften. Föreskriftens text måste i dessa fall kopplas till kartbilagan.

Ett generellt förbud mot att vistas på en viss typ av plats, t.ex. badplatser är därför inte förenligt med att platsen ska kunna identifieras.

Är föreskriften för långtgående?

Kommunala föreskrifter med stöd av covid-19-lagen får inte innebära så omfattande inskränkningar att förbudet blir ett hinder mot att förflytta sig inom riket. Som exempel anges i propositionen att det inte är tillåtet att införa ett förbud mot att vistas inom ett område som omsluter en bostadsfastighet. Det är också viktigt att komma ihåg att det är den sammanlagda effekten av föreskrifterna som ska beaktas. (Prop. 2020/21:79 s. 104.)

Föreskrifterna får inte heller i övrigt innebära obefogade inskränkningar i enskildas frihet. Det ges inga exempel i förarbetena på vilka typer av inskränkningar som anses obefogade, däremot ska enligt prop. 2020/21:79 s. 105 hänsyn tas till

- Geografisk omfattning – är denna väl avvägd i förhållande till syftet och behovet av att förebygga smittspridning?
- Tidsmässig giltighet – om risk för trängsel förekommer endast under vissa tider på dygnet, vissa årstider etc. bör föreskriftens förbud enbart gälla under dessa tider.

Om det efter föreskriftens antagande visar sig att risken för trängsel på en specifik plats har upphört, bör kommunen besluta att upphäva föreskriften fattas. Ett sådant beslut fattas av det kommunala organ som har beslutat om införande av föreskriften.

Se vidare SKR – På rätt plats s. 19 ff.

https://webbutik.skr.se/bilder/artiklar/pdf/7585-870-8.pdf?issuusl=ignore

Exempel på utformning av föreskrifter

En kommunal föreskrift om förbud mot att vistas på en, eller flera, särskilt angivna platser kan ges följande utformning

X kommuns föreskrifter om förbud mot att vistas på särskilt angivna platser i kommunen

Beslutade av kommunfullmäktige *den X mars 2021*.

X kommun föreskriver följande med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

1 § Det är förbjudet att vistas *inom det område vid X-badet vid sjön Y* som framgår av bilaga 1. Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

2 § *Förbudet/förbuden* i *1–X §§* gäller inte vistelse som är föranledd av platsens drift, underhåll eller liknande.

3 § Den bryter mot *1 §* kan dömas till penningböter enligt 24 § lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Vilka krav finns på samråd och remiss innan beslut

Innan en kommun meddelar föreskrifter om förbud mot att vistas på en särskilt angiven plats ska smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten ges tillfälle att yttra sig över kommunens förslag. Det är inte närmare reglerat hur detta samråd ska gå till. Även i de fall som kommunen överväger att upphäva föreskrifter bör nämnda myndigheter ges möjlighet att yttra sig, även om detta inte är ett författningsreglerat krav.

Beslut om föreskrifter med stöd av förordningen som fattas av fullmäktige omfattas av det s.k. beredningstvånget i 5 kap. 26–38 §§ KL. Inom ramen för beredningen kan exv. den nämnd som ansvar för skötseln av en plats som ska omfattas av föreskriften samt socialnämnden höras.

Kungörelse och expediering

Av bestämmelsen i 8 kap. 13 § KL framgår att kommunala föreskrifter ska kungöras genom att det på kommunens anslagstavla tillkännages att protokollet för de beslutade föreskrifterna har justerats.

Gällande föreskrifter ska finnas tillgängliga för allmänheten på kommunens webbplats. De ska där vara samlade i kommunens författningssamling eller på något annat sätt. Innehållet i samlingen ska framgå av ett register eller någon annan förteckning på webbplatsen.

Utöver dessa grundläggande krav bör beslutet och tillhörande handlingar även anslås på den aktuella platsen, skickas till Polismyndigheten, den regionala smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten. Platsen kan också spärras av. (Se prop. 2020/21:79 s. 104.)

Ikraftträdande

För att kommunala föreskrifter ska få rättsverkan mot allmänheten förutsätts att de har offentliggjorts i enlighet med det som sagts ovan.

Den kommunalrättsliga huvudregeln är att kommunala beslut, även beslut om föreskrifter, börjar gälla så snart det finns justerat protokoll över beslutet – om inte kommunen beslutar om senare ikraftträdande. I 13 kap. 14 § KL anges att ett beslut som kan överklagas med laglighetsprövning får verkställas innan det fått laga kraft om inte särskilda skäl talar mot det. Vid bedömningen ska särskild hänsyn tas till om verkställigheten av beslutet kommer att kunna rättas.

I prop. 2011/12:149 *Bättre tillgång till kommunala föreskrifter* uttalade regeringen att ”Kommunala beslut, även normbeslut, anses gällande från den tidpunkten då protokollet över beslutet har justerats. Av allmänna rättsgrundsatser anses dock följa att normbesluten inte har bindande verkan mot enskilda, dvs. är verkställbara, innan de har kungjorts. Den grundläggande formen för offentliggörande av kommunala beslut är tillkännagivandet på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats.”

Ett beslut om föreskrifter av fullmäktige eller av en kommunal nämnd med stöd av förordningen bör kunna justeras omedelbart varpå tillkännagivande om justeringen på kommunens anslagstavla (numera på kommunens webbplats) liksom tillgängliggörande av föreskriften på kommunens webbplats borde kunna ordnas tämligen omgående.

Det finns inga regler om att föreskrifterna ska överprövas av länsstyrelsen eller annat statligt organ, som är fallet vad gäller föreskrifter som meddelas av kommunen med stöd av ordningslagen och anslutande föreskrifter.

Beivrande av överträdelser m.m.

Överträdelser av kommunala föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen är kriminaliserade genom 24 § covid-19-lagen och kan leda till penningböter. Riksåklagaren har beslutat att man kan få ordningsbot på ett belopp om 2000 kr av Polismyndigheten, se Riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott, bilaga 26.

Föreskrifter av nu aktuell karaktär omfattas varken av kommunens, länsstyrelsen eller annan myndighets tillsynsansvar - det är en uteslutande polisiär uppgift att bevaka överträdelser.

En annan konsekvens av att det införs ett förbud mot att vistas på en viss plats är att det inte är möjligt att hålla en allmän sammankomst eller offentlig tillställning på den platsen.

Det följer av allmänna principer att myndigheters personal i tjänsteutövning får vidta nödvändiga och trängande åtgärder på en plats som omfattas av ett vistelseförbud. Det gäller t.ex. polis, sjukvård och totalförsvar (prop. 2020/21:79 s. 105).

Eslövs kommuns föreskrifter om förbud mot att vistas på särskilt angivna platser i kommunen

Beslutades av kommunstyrelsen den *X mars 2021*.

Eslövs kommun föreskriver följande med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

1 § Det är förbjudet att vistas inom **Trollsjöområdet i Eslöv, temalekplatsen**, som framgår av bilaga 1.

Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

1 § Det är förbjudet att vistas inom området **Stadsparken i Eslöv, lekplatsen**, som framgår av bilaga 2.

Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

1 § Det är förbjudet att vistas inom **badplatsen i Sjöholmen** som framgår av bilaga 3.

Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

1 § Det är förbjudet att vistas **rastplatsen i Höghult på Skåneleden** som framgår av bilaga 4.

Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

1 § Det är förbjudet att vistas **Gunnarrödsrasten på Kanotleden** som framgår av bilaga 5.

Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

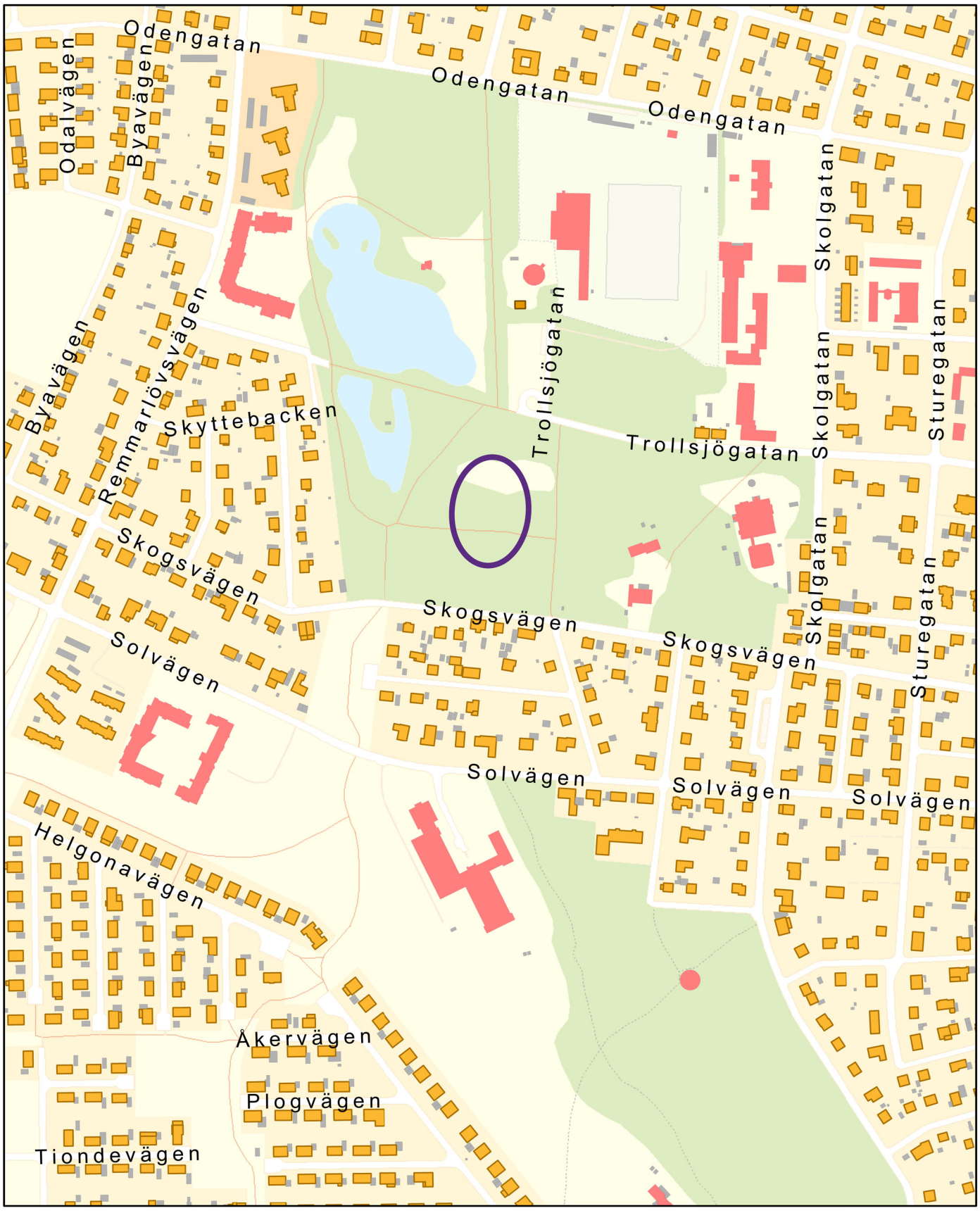
1 § Det är förbjudet att vistas **Skateparken i Stehag** som framgår av bilaga 6.

Förbudet gäller från och med *det att protokollet över beslutet justerats och till och med den X mars 2021*.

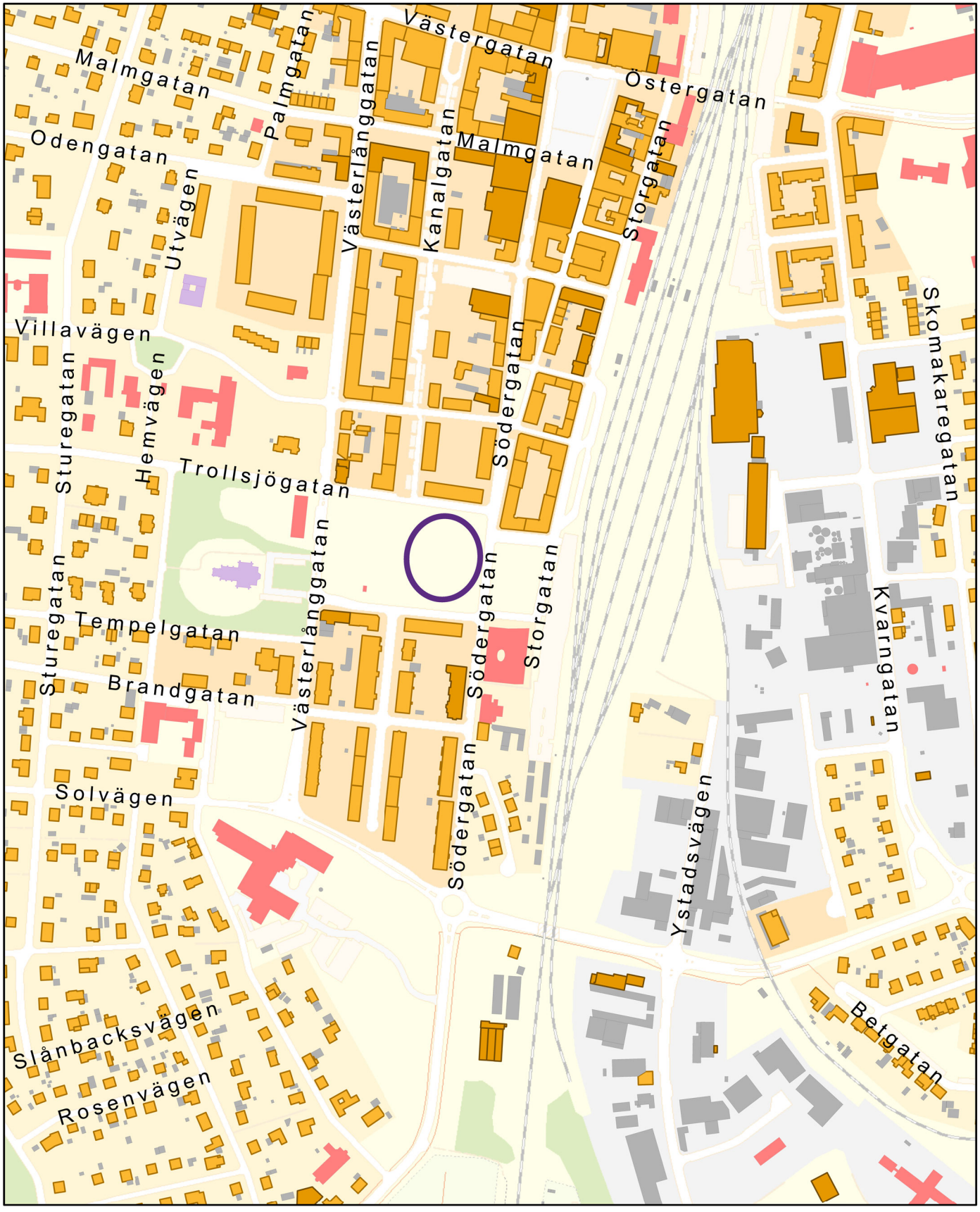
2 § *Förbudet/förbuden* i *1–X §§* gäller inte vistelse som är föranledd av platsens drift, underhåll eller liknande.

3 § Den bryter mot *1 §* kan dömas till penningböter enligt 24 § lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Trollsjöområdets temalekplats

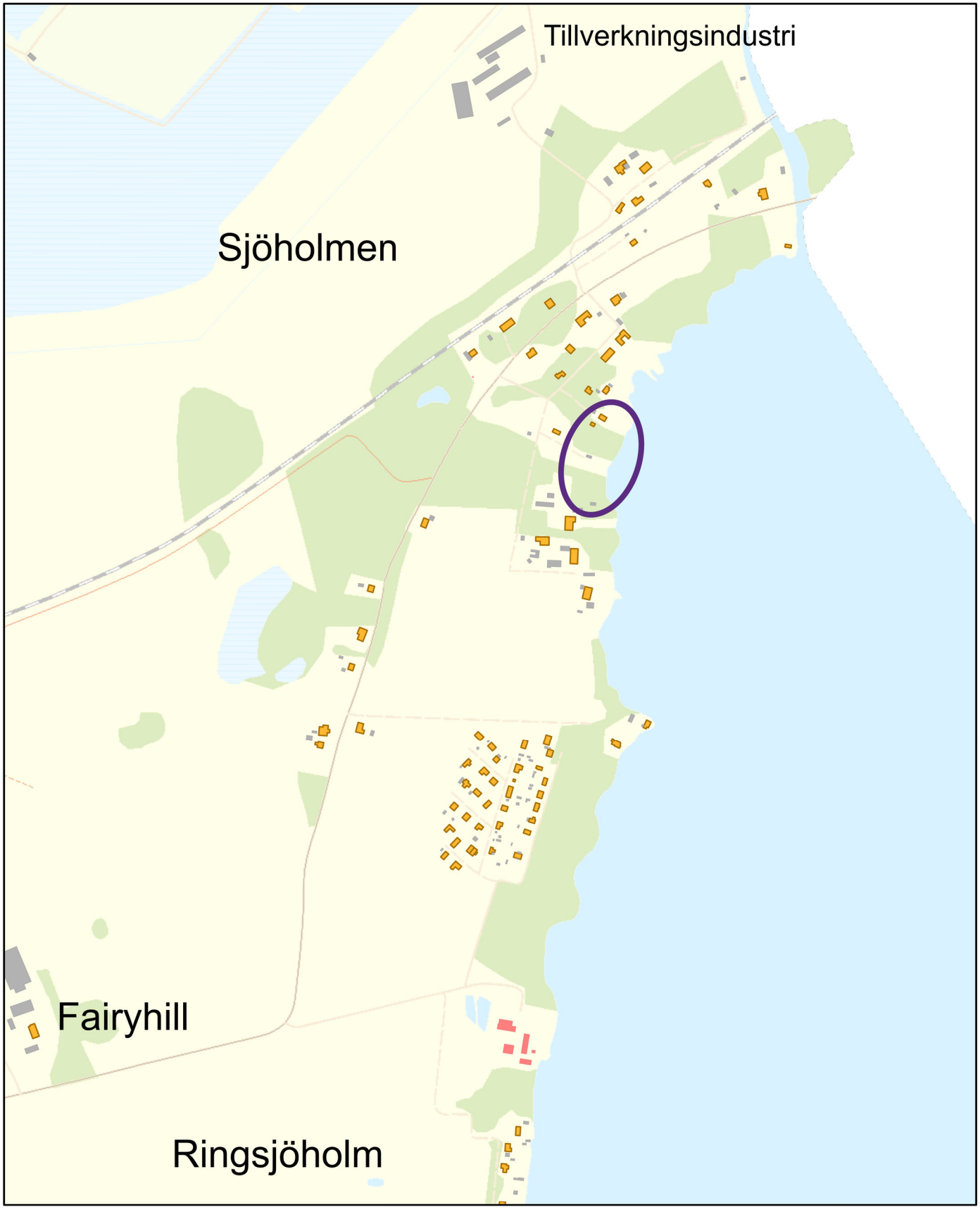

Stadsparkens lekplats

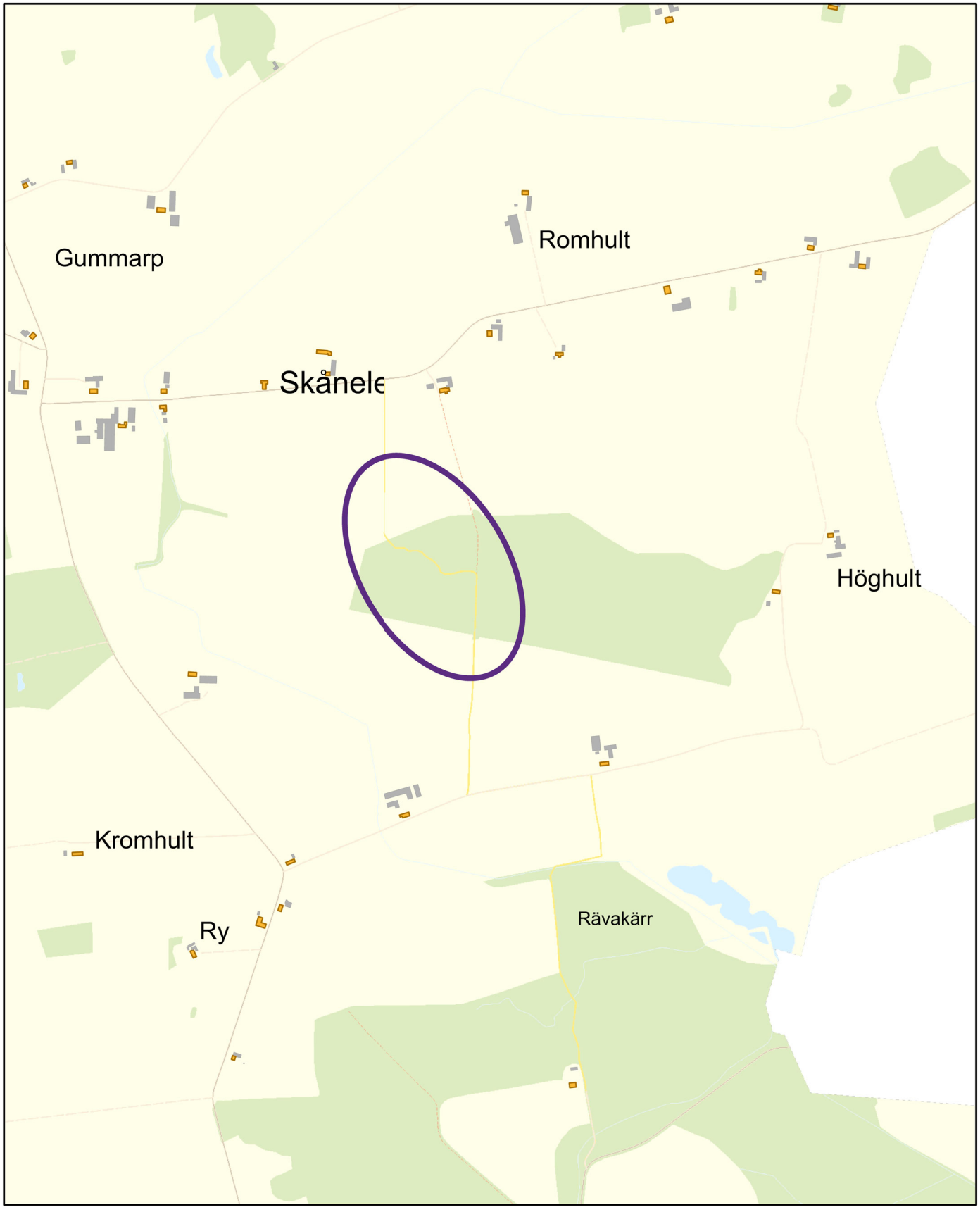

0 100 200 meter

Sjöholmens badplats

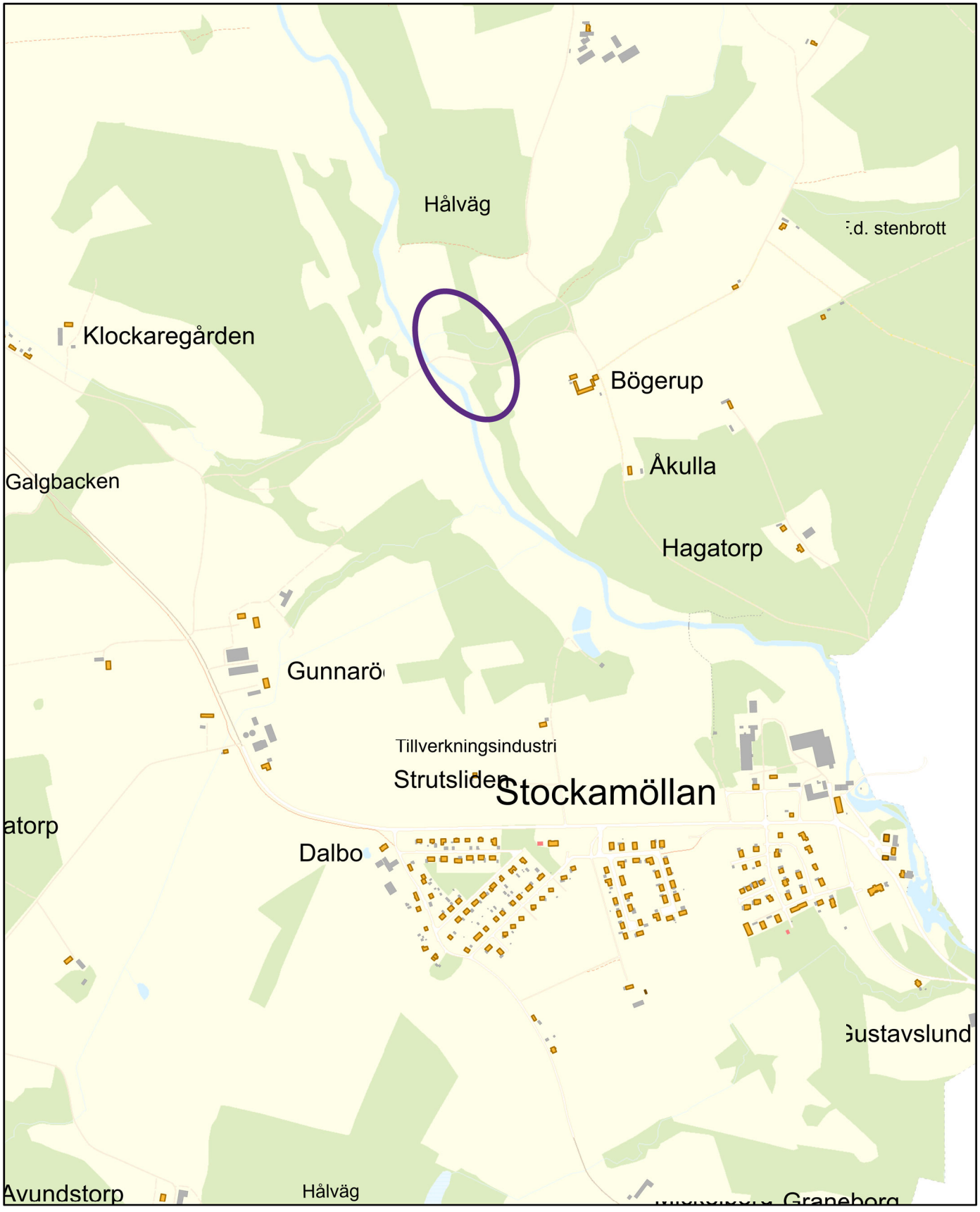

Höghult, rastplatsen vid Skåneleden

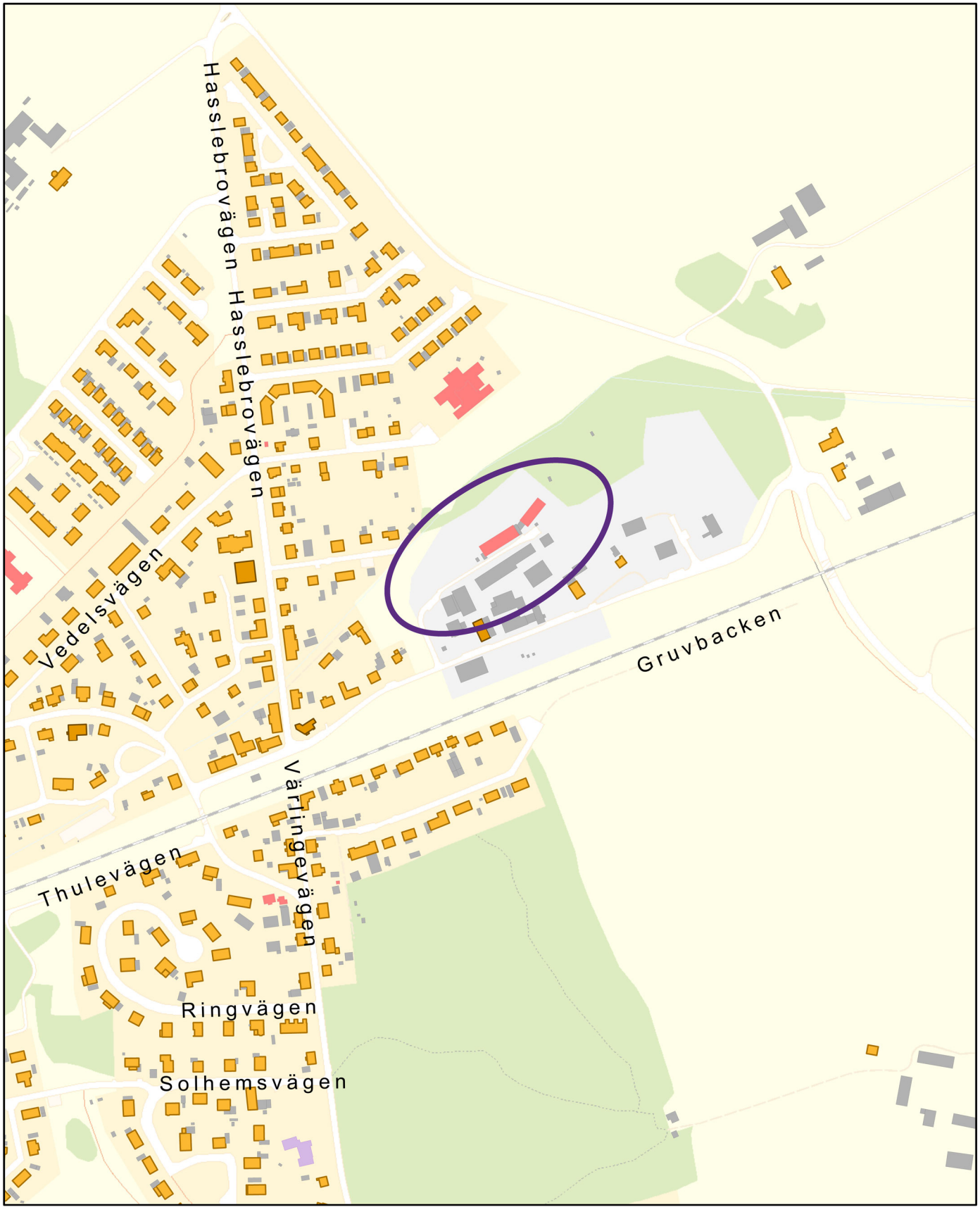

0 250 500 meter

Gunnarödsrasten vid kanotleden på Rönne å

Skateparken i Stehag

Redovisning av ej slutbehandlade motioner 2021

32

KS.2021.0023

ESLÖVS KOMMUN

KS.2021.0023

2021-03-23
Helena Heintz
+46721-630994
Helena.Heintz@eslov.se

Kommunstyrelsen

Redovisning av ej slutbehandlade motioner per april 2021

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen ska enligt kommunfullmäktiges arbetsordning § 29, redovisa ej slutbehandlade motioner till kommunfullmäktige. Detta ska ske två gånger per år, i april och oktober.

Beslutsunderlag
Förslag till beslut; Redovisning av ej slutbehandlade motioner per april 2021
Sammanställning av motioner

Beredning
Det finns tio motioner som inte slutbehandlats. Tre av dessa är inte remitterade ännu, utan kommer att remitteras på kommunfullmäktiges sammanträde den 29 mars 2021. Av de tio motionerna är två äldre än ett år. Den ena var uppe för politiskt hantering vid kommunstyrelsens sammanträde den 2 mars 2021 och återremitterades då för ytterligare beredning. Den andra planeras att tas upp under våren 2021.

Förslag till beslut
- Kommunfullmäktige föreslås lägga redovisningen till handlingarna.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Förvaltningschef

Patrik Linder
Avdelningschef

Diarienummer	Sändare/mottagare	Ärenderubrik	Reg.-datum	Besvarade/obesvarade
KS.2021.0160	Fredrik Ottesen (SD)	Motion om att uppdatera lokal ordningsstadga gällande hundrastgård	2021-03-17	obesvarad
KS.2021.0159	Fredrik Ottesen (SD)	Motion om att ta fram riktlinjer för anläggande av hundrastplats	2021-03-17	obesvarad
KS.2021.0131	Fredrik Ottesen (SD)	Motion om grannsamverkan	2021-03-08	obesvarad
KS.2021.0047	Fredrik Ottesen (SD)	Motion om att utreda effekterna och konsekvenserna av att införa En kommun-En förvaltning	2021-01-20	obesvarad
KS.2021.0046	Fredrik Ottesen (SD)	Motion om pilotprojekt med nollbasbudget	2021-01-20	obesvarad
KS.2020.0439	Ted Bondesson (SD)	Motion om uppdatering av kommunens måltidspolicy	2020-10-23	obesvarad
KS.2020.0421	Madeleine Atlas (C)	Motion om inrättande av tjänst som landsbygdsutvecklare	2020-10-14	obesvarad
KS.2020.0413	Bertil Jönsson (C)	Motion angående medlemskap i nätverket Håll Sverige Rent	2020-10-06	obesvarad
KS.2020.0146	Madeleine Atlas (C) och Bertil Jönsson (C)	Motion angående införande av kompiskort för äldre	2020-03-10	obesvarad
KS.2019.0505	Lars Ahlfors (MP)	Motion, Pilotprojekt: Nya modeller för att stimulera solcellsutbyggandet i Eslövs kommun	2019-10-17	obesvarad

Status
Beslut om remittering planerat 2021-03-29
Beslut om remittering planerat 2021-03-29
Beslut om remittering planerat 2021-03-29
Remitterad 2021-01-25
Remitterad 2021-01-25
Remitterad 2020-10-26
Remitterad 2020-10-26
Remitterad 2020-10-26
Remitterad 2020-03-30. Yttranden inkomna från kommunala pensionärsrådet och kultur- och fritidsnämnden
Återremitterad av kommunstyrelsen 2021-03-02 för ytterligare utredning

Delegering av beslut om att bevilja finansiering av projektförslag inom Landsbygdsmiljonen

33

KS.2020.0154

ESLÖVS KOMMUN

KS.2020.0154

2021-03-26
Petra König
+4641362472
Magnus.Mansson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Delegering av beslut om att bevilja finansiering av projektförslag inom Landsbygdsmiljonen

Ärendebeskrivning
I den styrande majoritetens budget för 2020 avsätts investeringsmedel för landsbygdsutveckling. För 2020 avsätts 1 mnkr och för 2021 och framåt avsätts 1,5 mnkr årligen. De boende ska ha direkt inflytande över dessa utvecklingsmedel.

Många förslag har inkommit från etapp 1 som innefattar Hurva, Kungshult och Löberöd. Kommuninvånarna har fått rösta på bidragen i dialogportalen. Allt i enlighet med Riktlinjer för landsbygdsutveckling.

Beslutsunderlag
Riktlinjer för landsbygdsutveckling, antagen av kommunstyrelsen 2020-03-30.

Beredning
Det behövs ett formellt beslut efter kommuninvånarnas röstning om vilka projekt som ska beviljas medel från Landsbygdsmiljonen. Kommunstyrelsen vill delegera detta ansvar till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen delegerar ansvaret för att fatta beslut om vilka projekt som ska finansieras ur landsbygdsmiljonen till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Eva Hallberg
Kommundirektör

Åsa Simonsson
Avdelningschef

ESLÖVS KOMMUN

RIKTLINJER FÖR LANDSBYGDS-UTVECKLINGSMEDEL

Dokumentet Riktlinjer för landsbygdsutveckling är antaget av Kommunstyrelsen den 2020-03-30. Den riktar sig till den kommunala organisationen och boende i byar och på landsbygden. Ses över för revidering senast mars 2021. Kontaktperson: Utvecklingsstrateg Tillväxtavdelningen.

Riktlinjer för landsbygdsutvecklingsmedel

I den styrande majoritetens budget för 2020 står det att
Kommunen kommer […] ge de boende på landsbygden direkt inflytande över årliga investeringsmedel med 1 mnkr första året 2020 och därefter 1,5 mnkr per år.
Kommunledningskontoret har fått i uppdrag att ta fram former och riktlinjer för dessa investeringsmedel.

Under arbetets gång har inspiration hämtats från Nässjö där man arbetat med landsbygdsutveckling genom medborgardialog under flera år. Idéer och inspiration har också getts av boende på landsbygd och byar, både i kommunen som i grannkommuner. Interna möten och möte med byalagsrepresentanter har genomförts där olika idéer har lyfts. Resultaten från dessa möten följer här.

Utvecklingsmedlens syfte

Genom ökad delaktighet förbättra den fysiska miljön och därmed stärka landsbygdens attraktionskraft.

Utvecklingsmedlens omfattning och fördelning

Under 2020 finns 1 mnkr och kommande år finns 1,5 mnkr att fördela.
För att anslagna medel inte ska bli för utslätade och därmed för små för att kunna genomföra något, delas kommunen in i fyra ansökningsområden där endast ett område per år kan söka utvecklingsmedel.
Indelningen har kommunens byar som centra, men en geografisk indelning gör det möjligt för de boende mellan byarna att känna engagemang och en tillhörighet.

Genom denna indelning inkluderas landsbygd men även små byar med få invånare. Det öppnar också för en möjlighet för de boende att söka gemensamma projekt som berör hela ”hörnet”.

Indelning och ansökningsperiod:

Kungshult	**2020**
Hurva	
Löberöd	
Harlösa	**2021**
Flyinge	
Gårdstånga	
Örtofta	**2022**
Marieholm	
Billinge	**2023**
Stockamöllan	
Stehag	

I budget för 2020 finns inget definierat slut för landsbygdsutvecklingsmedlen vilket innebär att varje område har möjlighet att söka utvecklingsmedel vart fjärde år.

Indelningen är också gjord så att befolkningsunderlaget är ungefär lika stort i de fyra områdena, men något lägre i det område som startar 2020, då anslagna medel är lägre.

För att i någon mån kompensera för att byarna har olika invånarantal fördelas inte medlen direkt mellan byarna, utan de kopplas till projekt. Detta möjliggör också att även de små byarna har möjlighet att genomföra större projekt.

500 000 kr per projekt och 200 000 kr reserverat per by

Föreslagna projekt får inte kosta mer än 500 000 kr att genomföra och det är de boende i ansökningsområdet som föreslår projekt och sedan röstar om vilket/vilka som ska genomföras. För att säkerställa att även de mindre byarna får tillgång till utvecklingsmedel och inte ”röstas bort” av de boende i en större by, är 200 000 kr reserverade per by. Om inga förslag alls kommer in från någon by överförs även dessa medel till att fördelas ut mellan de övriga i ansökningsområdet om det finns flera projektförslag där.

Organisation och struktur

Huvudtanken bakom utvecklingssatsningen är att det är de boende i en bygd som själva ska föreslå och sedan besluta om vad som ska genomföras. Kommunen ska påverka så lite som möjligt.

Strukturen kring utvecklingssatsningen är enkel och ser ut så här:

Förslag – Bearbetning – Röstning – Genomförande

Förslag

Alla boende i ansökningsområdet har rätt att lämna förslag, oavsett ålder. Det finns inte någon gräns på hur många förslag varje individ får lämna.

Förslagen kan lämnas vid inledande fysiska möten som kommer att hållas i berörda byar, eller via en digital plattform.

Föreslagna åtgärder ska handla om att förbättra den fysiska miljön. Med detta menas en förbättring eller nyanläggning av en konstruktion eller plats. (Man kan inte söka medel för arrangemang eller hyra av lokal eller liknande.)

Kostnaden för den föreslagna åtgärden får inte överstiga 500 000 kr.

Åtgärden ska vara till för en bred målgrupp och vara tillgänglig för så många som möjligt, och förslaget ska följa svensk lagstiftning.

Bearbetning

Inkomna förslag bearbetat av en kommunal förvaltningsövergripande arbetsgrupp som har som uppgift att:

- Ta bort förslag som inte uppfyller riktlinjerna.
- Ta bort förslag som ej kan genomföras då markägare motsätter sig. (Trafikverket räknas som en markägare i detta sammanhang.)
- Vid behov kontakta förslagsställare för att med mindre förändringar göra förslaget genomförbart.
- Vid behov kontakta förslagsställare för att slå samman liknande förslag.
- Se över olika alternativ för framtida driftskostnader, och där det är möjligt kontakta organisationer eller föreningar i byarna för att överlåta framtida drift och skötsel till dem. Om kommunen ska sköta drift behövs kostnader tas fram och äskas i kommunens budgetarbete.

- Ta fram plan för genomförande och involvera den eller de kommunala förvaltningar som ska stå för genomförandet; antingen med egna resurser eller upphandlade.

Allt arbete som arbetsgruppen utför ska vara transparent, och arbetet ska redovisas på den digitala röstningsplattformen. Arbetsgruppens uppgift är inte att värdera förslagen utan enbart granska dem utifrån genomförbarhet, framtida drift och framför allt för att förenkla för förslagsställarna.

Arbetsgruppen har också ett ansvar för att säkerställa att alla kommundelar informeras och får möjlighet att lämna förslag och rösta på likvärdigt sätt. Arbetsgruppen ska också säkerställa att det genomförs åtgärder på ett likvärdigt sätt. Om det inte kommer in förslag från en by eller ett område ska arbetsgruppen vidta åtgärder för att förslag ska komma in.

Arbetsgruppens uppgift är också att på sikt titta på möjligheter att låta byar i samma ansökningsområde söka gemensamma projekt som går över bygränser och som ger området en starkare attraktionskraft i ett större perspektiv.

Dessa riktlinjer måste anpassas och förändras efterhand utifrån de boendes behov och önskemål, och den dialogen mellan kommun och de boende ansvarar arbetsgruppen för.

Arbetsgruppen ska årligen redovisa för kommunstyrelsen dels vilka förslag som kommit in, men även hur genomförandet har gått. Förändringar av riktlinjer ska beslutas av kommunstyrelsen.

Röstning

Alla förslag som är genomförbara ska läggas fram för röstning. Röstningen genomförs via en digital röstplattform, och varje boende i hörnet har tre (3) röster att fördela som man vill; man kan lägga alla tre på ett förslag eller fördela sina röster på flera.

Förslagen kommer utifrån röstningen att rangordnas i en prioriteringslista där de förslag med flest antal röster ska genomföras inom ramen för årets anslag.

Genomförande

Kommunen ansvarar för att de förslag som vunnit röstningen genomförs. Ambitionen är att förslagen ska genomföras under samma år som processen startade, men beroende på projektens komplexitet och storlek kan det bli aktuellt att åtgärderna genomförs först året efter.

Vidare arbete och tidsplan

Kommunens ledningsgrupp utsåg i december 2019 en förvaltningsövergripande arbetsgrupp, och gruppen får i uppdrag att påbörja arbetet enligt dessa riktlinjer. Kommunledningskontoret ansvarar för leda arbetet, men precis som riktlinjerna ska vara öppen för förändring ska även den kommunala organiseringen ständigt utvärderas och förändras vid behov.

Fysiska möten i de utvalda byarna planeras och genomförs tillsammans med de föreningar som är aktiva i orterna, för att med deras hjälp nå ut till så många boende som möjligt.

En digital plattform måste tas fram omedelbart så att den finns på plats när de fysiska mötena startar, så att förslag kan registreras.

Ambitionen måste vara att få in förslag och påbörja arbetet med genomförandet under 2020, men det troliga scenariot är att förslagen inte genomförs förrän 2021, samtidigt som processen påbörjas för att ta in nya förslag från ett nytt hörn.

Arbetet med utvecklingsmedlen måste ständigt vara öppet för tankar, idéer och synpunkter från de boende i byarna och på landsbygden så att det hela tiden är anpassat för de behov som finns och som samtidigt ryms inom kommunens möjligheter till agerande.